။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

အဘိဓမ္မာဝတာရ-ပုရာဏဋီကာ

၁. ပဌမော ပရိစ္ဆေဒော

စိတ္တနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၈. **တတ္ထ** တေသု စတုဗ္ဗိဓေသု ပရမတ္ထေသု, ဇာတိနိဒ္ဓာရဏံ။ **စိတ္တန္တိ** စိတ္တံ နာမ။ ဝိဇာနာတီတိ ဝိဇာနနံ, ဝိသယာနံ ဝိဇာနနံ **ဝိသယဝိဇာနနံ**။ စိတ္တဿရူပပရိဒီပနမိဒံ ဝစနံ။ **တဿ ပန** စိတ္တဿ **ကော ဝစနတ္ထော** ကော သဒ္ဒတ္ထော။ **ဝုစ္စတေ** အာစရိယေန။ **သဗ္ဗသင်္ဂါဟကဝသေန** သဗ္ဗေသံ စိတ္တာနံ သင်္ဂါဟကနယဝသေန။ အာရမ္မဏံ စိန္တေတီတိ ဇာနာတီတိ စိတ္တံ, တအ သဗ္ဗံ စိတ္တံ အဓိပ္ပေတံ။ ဇဝနဝီထိဝသေန အတ္တသန္တာနံ စိနောတီတိ စိတ္တံ, တအ ကုသလာကုသလမဟာကိရိယာစိတ္တံ အဓိပ္ပေတံ။ အညေသံ ဇဝနာနံ အဂ္ဂဟဏံ ကာမာဝစရဇဝနာနိ ဧဝ ယေဘုယျဝသေန သတ္တက္ခတ္တုံ ဇဝန္တီတိ ဉာပနတ္ထံ။

၉. ဝိစိတ္တံ ကရဏံ ယဿ တံ ဝိစိတ္တကရဏံ, တဿ ဘာဝေါ **ဝိစိတ္တကရဏာ** ။ ‘‘ဣမဿ ရူပဿ ဥဒ္ဓံ ဣဒံ ဟောတု, ဟေဋ္ဌာ ဣဒံ ဟောတု, ဥဘယပဿေ ဣဒ’’န္တိ စိန္တေတွာ ယထာစိန္တိတေန ကမေန သေသစိတ္တရူပနိပ္ဖာဒနံ ဟောတိ, ဧဝံ ယံ ကိဉ္စိ လောကေ ဝိစိတ္တံ သိပ္ပဇာတံ, သဗ္ဗံ တံ စိတ္တေနေဝ ကရီယတိ။ ဧဝံ **ဝိစိတ္တကရဏတာယ** စိတ္တံ။ တအ ကရဏတာယ စိတ္တံ ကရောတီတိ စိတ္တံ။ ဣဒံ တဒ္ဓိတပဒံ။ **တ** အယံ အညော နယော ။ တံ အတ္တနော စိတ္တတာယ အညဒေဝ သရာဂံ စိတ္တံ, အညံ သဒေါသံ, အညံ သမောဟံ။ အညံ ကာမာဝစရံ, အညံ ရူပါဝစရာဒိဘေဒံ။ အညံ ရူပါရမ္မဏံ, အညံ သဒ္ဒါဒိအာရမ္မဏံ။ ရူပါရမ္မဏေသုပိ အညံ နီလာရမ္မဏံ, အညံ ပီတာဒိအာရမ္မဏံ။ သဒ္ဒါဒိအာရမ္မဏေသုပိ ဧသေဝ နယော။ သဗ္ဗေသုပိ တေသု အညံ ဟီနံ, အညံ မဇ္ဈိမံ, အညံ ပဏီတံ။ ဟီနာဒီသုပိ အညံ ဆန္ဒာဓိပတေယျံ, အညံ စိတ္တာဓိပတေယျံ, အညံ ဝီရိယာဓိပတေယျံ, အညံ ဝီမံသာဓိပတေယျံ, တသ္မာ ယဿ ဣမေသံ သမ္ပယုတ္တဘူမိအာရမ္မဏဟီနမဇ္ဈိမပဏီတာဓိပတီနံ ဝသေန **အတ္တနော စိတ္တတာယ** စိတ္တံ။ စိတ္တော ဝေသ္မိံ အတ္ထီတိ စိတ္တံ။ တအ သဗ္ဗံ စိတ္တံ။ ပညတ္တိယမ္ပိ ဝိညာဏေ ဝိစိတ္တေ စိတ္တဿ ကမ္မံ စိတ္တကမ္မံ, စိတ္တကမ္မမေဝ စိတ္တကမ္မကံ, **စိတ္တကမ္မကေ** ဝိစိတ္တေ **ဣဓ** ဣမသ္မိံ အဓိကာရေ **စိတ္တသမ္မုတိ** စိတ္တသဒ္ဒေါ **ဝိညာဏေ** စိတ္တေ ဝိညုနာ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

တံ ပန သဗ္ဗသင်္ဂါဟကဝသေန စိန္တေတီတိအာဒိနာ ဝုတ္တပ္ပကာရံ စိတ္တံ။ **သာရမ္မဏတော** သာရမ္မဏဘာဝေန ဧကဝိဓံ။ **သဝိပါကာဝိပါကတော** သဝိပါကာဝိပါကဝသေန ဒုဝိဓံ။ **တတ္ထ** တသ္မိံ ဒုဝိဓေ စိတ္တေ သဝိပါကံ နာမ စိတ္တံ ကုသလာကုသလံ, အဝိပါကံ အဗျာကတံ, ကုသလာကုသလဘာဝေန အကထိတန္တိ အတ္ထော။ ကုသလဇာတိ အကုသလဇာတိ အဗျာကတဇာတီတိ ဇာတိဘေဒတော တိဝိဓံ။

တတ္ထ တသ္မိံ ဝစနေ ‘‘ကုသလ’’န္တိ ဧတဿ သဒ္ဒဿ ပန ကော ဝစနတ္ထော။

၁၀. **ကုစ္ဆိတာနံ သလနတော** ပါပကာနံ ဓမ္မာနံ ကမ္ပနတော ဝိဒ္ဓံသနတော။ ကုစ္ဆိတေနာကာရေန သယန္တီတိ ကုသာ, **ကုသာနံ** အကုသလသင်္ခါတာနံ **လဝနေန** ဆိန္ဒနတော။ ကုစ္ဆိတေ သာတိ တနုံ ကရောတီတိ ကုသံ, **ကုသေန** ဉာဏေန **လာ တဗ္ဗတ္တာ** ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ။ **တ** အယံ အညော နယော။

၁၁. **ကုသလသဒ္ဒေါယံ** အယံ ကုသလသဒ္ဒေါ ဆေကေ အတ္ထေ အာရောဂျတ္ထေ အနဝဇ္ဇတ္ထေ ကုစ္ဆဝိပါကေ အတ္ထေပိ ဒိဿော အမှေဟိ။ **ဣဓ** ဣမသ္မိံ အဓိကာရေ အနဝဇ္ဇာဒိကေ အတ္ထေ ဒိဿော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အာရောဂျတ္ထကုစ္ဆဝိပါကတ္ထာ ဂဟေတဗ္ဗာ။ ဒိဿော ယသ္မာ, တသ္မာ အနဝဇ္ဇကုစ္ဆဝိပါကလက္ခဏံ ကုသလံ။ နတ္ထိ အဝဇ္ဇံ ကိလေသာဝဇ္ဇံ ကိလေသဒေါသော ကိလေသဒရထော ဧတဿာတိ အနဝဇ္ဇံ, ကမ္မေန ဝိပစ္စိယတေတိ ဝိပါ

ကော, ကုသလာကုသလဝိပါကကိရိယာနုဘာဝနဝသေန, အတ္တနော သဘာဝေန စ ကုသလော ဝိပါကော တေသန္တိ ကုသလဝိပါကံ, အနဝဇ္ဇမေဝ ကုသလဝိပါကံ, တံ လက္ခိယတိ အနေန အဝိညာတံ လက္ခိတဗ္ဗံ ကုသလန္တိ လက္ခဏံ, အနဝဇ္ဇကုသလဝိပါကံ လက္ခဏံ တေသန္တိ **အနဝဇ္ဇကုသလဝိပါကလက္ခဏံ** ။ အနဝဇ္ဇကုသလဝိပါကမေဝ ကုသလံ။ နနု ကထံ သယမေဝ အတ္တနော လက္ခဏံ ဘဝေယျာတိ စောဒနာ ဘဝေယျ ဝိညာတာဝိညာတသဒ္ဒတ္ထဘာဝေန လက္ခဏလက္ခိတဗ္ဗဘာဝယုတ္တိတော။ ကုသလသဒ္ဒတ္ထဝသေန ဟိ အဝိညာတံ အပာကဋံ ကုသလံ လက္ခိတဗ္ဗံ ဟောတိ။ အနဝဇ္ဇကုသလဝိပါကသဒ္ဒတ္ထဝသေန ဝိညာတံ ပာကဋံ ကုသလံ လက္ခဏံ ဟောတိ။ **အကုသလဝိဒ္ဓံသနရသံ** အကုသလာနံ ဝိဒ္ဓံသနံ အကုသလဝိဒ္ဓံသနံ, တံ ရသော ကိစ္စမေတေသန္တိ အကုသလဝိဒ္ဓံသနရသံ, အကုသလဝိဒ္ဓံသနကိစ္စံ။ ဝောဒာနဘာဝေန ပစ္စုပဋ္ဌာတီတိ **ဝောဒာနပစ္စုပဋ္ဌာနံ,** ဝောဒာနဥပဋ္ဌာနာကာရံ ဝောဒာနဂယှာကာရံ။ **တ** အယံ အဓိပ္ပာယော။ ဝဇ္ဇပဋိပက္ခတ္တာ အနဝဇ္ဇလက္ခဏမေဝ ကုသလံ, ဝဇ္ဇပဋိပက္ခလက္ခဏံ ကုသလန္တိ အတ္ထော။ **ဝောဒာနဘာဝရသံ** ဝောဒာနဘာဝသမ္ပတ္တိကံ။ **ကုသလဝိပါကပစ္စုပဋ္ဌာနံ** ကုသလဝိပါကဖလံ။ ယောနိသောမနသိကာရပဒဋ္ဌာနံ ပဒဋ္ဌ တံ ဌာနဋ္ဌာတိ ပဒဋ္ဌာနံ, ဥဘော ကာရဏတ္တာဓိဝစနံ, တသ္မာ အာသန္နကာရဏန္တိ အတ္ထော, ကုတရထာ ပုနရုတ္တိဒောသော သိယာ, ယောနိသောမနသိကာရော ပဒဋ္ဌာနံ အာသန္နကာရဏံ တေသန္တိ **ယောနိသောမနသိကာရပဒဋ္ဌာနံ** ။

သာဝဇ္ဇာနိဋ္ဌဝိပါကလက္ခဏံ အကုသလံ။ တဒုဘယဝိပရီတံ ဝေဟိ ဥဘယေဟိ ကုသလာကုသလေဟိ ဝိပရီတံ အဝိပါကလက္ခဏံ တေသန္တိ **တဒုဘယဝိပရီတလက္ခဏံ** အဗျာကတံ။ **တ** အယံ အဓိပ္ပာယော။ **အဝိပါကာရဟံ** ဝိပါကဿ အနနုစ္ဆဝိကံ။

သဝတ္ထုကာဝတ္ထုကဘေဒတောတိ သဝတ္ထုကံ ဟဒယဝတ္ထုကံ, အဝတ္ထုကံ ဟဒယဝတ္ထုဝိရဟိတံ။

၁၂. **ဥဒ္ဒါနတော** သင်္ခေပဝသေန ကိလေသဝတ္ထုဝသေန ဒုဝေ ကာမာ ဟောန္တိ။ ဆန္ဒရာဂေဝ ကိလေသော, တေဘူမကေ ပဝတ္တံ ဝဋ္ဋသဟိတံ ဝတ္ထု, ဝသတိ ကိလေသော ဧတ္ထာတိ **ဝတ္ထု**။

၁၃. ကိလေသကာမော ဝတ္ထုံ ကာမေတိ ကာမေတိ, ဝတ္ထု ကိလေသကာမေန ကာမီယတိ ကာမိယတီတိ ကတ္တုကာရကကမ္မကာရကဒွဝယေ သာဓနဒွဝယေ **သေ** သော ဒုဝိဓောပိ ကာမော သိဇ္ဈတိ။

၁၄-၅. သော အယံ ဒုဝိဓောပိ ကာမော ယသ္မိံ ပဒေသေ သမ္ပတ္တီနံ ဝသေန အဝစရတိ, **ကုတိ** တသ္မာ ကာရဏာ သော ပန ပဒေသော စတုပာယာနံ ဆန္နံ ဒေဝတာနံ မနုဿာနံ ဝသေန ဧဝ ကောဒသဝိဓော ဟောတိ။

၁၆. **ကာမောဝစရတီတိ ဧတ္ထ** ဧတသ္မိံ ကောဒသဝိဓေ ပဒေသေ ကာမော အဝစရတိ, **ကုတိ** တသ္မာ ကာရဏာ သော ပဒေသော **အဿ** ကာမဿ အနေန ကာမေန အဘိလက္ခိတတ္တာ ကာမာဝစရသညိတော။ အဘိလက္ခိတသဒ္ဒပယောဂေ တတိယတ္ထေ "အဿာ"တိ ဆဋ္ဌီ ဟောတီတိ သဒ္ဒသတ္ထဝိဒူ ပဝဒန္တိ။ သသတ္ထာဝစရော ပဒေသော ဝိယ သတ္ထေ သသန္တိ ဟိံသန္တိ ဧတေဟီတိ သတ္ထာ, သဟ သတ္ထေဟီတိ သသတ္ထာ, သသတ္ထာ ပုရိသာ အဝစရန္တိ ဧတ္ထာတိ **သသတ္ထာဝစရော** ။ ယထာ ဟိ ယသ္မိံ ပဒေသေ သသတ္ထာ ပုရိသာ အဝစရန္တိ, သော ပဒေသော ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ အညေသု ဒွိပဒစတုပ္ပဒေသု အဝစရန္တေသု တေသံ ဥပလက္ခိတတ္တာ "သသတ္ထာဝစရော"တွေဝ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ အညေသု ရူပာဝစရာဒီသု တတ္ထ အဝစရန္တေသု တေသံ အဘိလက္ခိတတ္တာ အယံ ပဒေသော "ကာမာဝစရော"တွေဝ ဝုစ္စတိ။

၁၇. ယထာ ရူပဘဝေ ဥတ္တရပဒဿ လောပံ ကတွာ ရူပန္တိ ဝုတ္တော, ဧဝံ တထာ **ဿတယံ** သော အယံ ဧသော ကာမာဝစရော ဥတ္တရပဒဿ လောပံ ကတွာ **ကာမော ကုတိ သညိတော** ကာမော နာမ ဥဒီရိတော ပဏ္ဍိတေန ကထိတော။

၁၈. **တသ္မိံ ကာမေ** ကုဒံ စိတ္တံ တသ္မိံ ကာမာဝစရေ သဒါ အဝစရတိ, **ကုတိ** တသ္မာ ကာရဏာ ကာမာဝစရံ ကုတိ ဧဝံ **ကာမဃာတိနာ** ကာမာနံ ဝိနာသကေန ဗုဒ္ဓေန ကထိတံ။ ကိဉ္စာပိ ဧတံ ရူပာရူပဘဝေသုပိ အဝစရတိ, ယထာ ပန သင်္ဂါမေ ယေဘုယျေန အဝစရဏတော "သင်္ဂါမာဝစရော"တိ လဒ္ဓနာမော နာဂေ နဂရေ စရန္တောပိ "သင်္ဂါမာဝစရော"တွေဝ ဝုစ္စတိ, ထလစရဇလစရာ ပာဏိနော အထလေ အဇလေ ဌိတာပိ "ထလစရဇလစရာ"တွေဝ ဝုစ္စန္တိ, ဧဝံ ကုဒံ အညတ္ထ အဝစရန္တမ္ပိ ကာမာဝစရမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အာရမ္မဏကရဏဝသေန ဝါ ဧတ္ထ ကာမော အဝစရတီတိ

ပိ ကာမာဝစရံ။ ကာမဉ္စေသ ရူပာရူပာဝစရေသုပိ အဝစရတိ, ယထာ ပန ဝဒတီတိ ဝဏ္ဏော, မဟိယံ သေတီတိ မဟိံသောတိ ဝုတ္တေ န ယတ္တကာ ဝဒန္တိ, မဟိယံ တ သေန္တိ, သဗ္ဗေသံ တံ နာမံ ဟောတိ, ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၉. ပဋိသန္ဓိံ ဘဝေ ကာမေ ကာမဘဝသင်္ခါတေ ကာမေ ပဋိသန္ဓိ အဝစာရယတိ, **ဣတိ** တသ္မာ ကာမာဝစရံ ။ ဣတိ ဧဝံ **တ** အယံ အပရော နယော။ **တတ္ထ** တသ္မိံ ကာမာဝစရေ **ပရိယာပန္နံ** အန္တောဂဓံ, **ဣတိ** တသ္မာ ကာမာဝစရံ။

၂၀. အဋ္ဌဝိဓံ စိတ္တံ ကာမာဝစရသညိတံ **ဣဒံ** အဋ္ဌဝိဓံ စိတ္တံ။ ဒသပုညကိရိယဝတ္ထုဝသေနေဝ ပုညကိရိယာ ဧဝ တေသံ တေသံ ဖလာနိသံသာနံ ဝတ္ထူနိ ကာရဏာနီတိ ပုညကိရိယဝတ္ထူနိ, တေသံ ဝသော, တေန ပဝတ္တတိ။

၂၁. အနံ သီလံ ဘာဝနာ ပတ္တိအနံ ဝေယျာဝစ္စံ ဓမ္မဒေသနာ အနုမောဒနာ ဒိဋ္ဌိဇုဘာတေ **သံသုတိ** ဓမ္မဿဝနဉ္စ **အပစာယော** အပစာယနံ, ဧဝံ ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ပုညာနိ ဧဝ ဝတ္ထူနိ ပုညဝတ္ထူနိ, တေသံ ပဘေဒော **ပုညဝတ္ထုပ္ပဘေဒော ဥဒေယျော** ပဏ္ဍိတေန ဇာနိတဗ္ဗော။

၂၂-၃. ဂစ္ဆန္တိ သင်္ဂဟံ အနေ ပတ္တိအနာနုမောဒနာ အနေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ, ဝေယျာဝစ္စာပစာယနာ သီလမယေ ပုညေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ, ဓမ္မဒေသနာ ဓမ္မဿဝနံ ဒိဋ္ဌိဥဇုကာ ဘာဝနာမယေ ပုညေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ, ဒသ ပုညကိရိယာပိ စ တီဏိ ဧဝ သမ္ဘောန္တိ။

၂၄. သဗ္ဗာနုဿတိပုညဉ္စ ပသံသာ သရဏတ္တယံ ရတနတ္တယဂုဏပသံသာ စ ဧတေ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မမှိ သင်္ဂယှန္တိ, တသ္မိံ သင်္ဂဟပုဏ္ဏေ **သံသယော** သန္ဒေဟော နတ္ထိ။

၂၅. ပုရိမာ စေတနာ တတော ပုဗ္ဗဘာဂေ ပဝတ္တာ စေတနာ, **မုဉ္စ** စေတနာ ပစ္စုပ္ပန္နာ စေတနာ, **ပရ**စေတနာ ပစ္ဆာကာလေ ပဝတ္တာ စေတနာ, တိဿောပိ စေတနာ အနမယေ ပုညေ ဟောန္တိ။ **ဧဝန္တိ** ယထာ တိဿောပိ စေတနာ အနမယေ ပုညေ ဟောန္တိ, ဧဝံ တထာ အနမယပုညတော **သေသေသုပိ** သီလမယဘာဝနာမယေသု တိဿော စေတနာ ပဏ္ဍိတော **ဒီပယေ** ကထေယျ။

ဟိ သစ္စံ ယအာ ပန ယော ပုဂ္ဂလော ဒေယျဓမ္မပဋိဂ္ဂဟကာဒိသမ္ပတ္တိံ **အာဂမ္မ** ပဋိစ္စ။ **ပဋိဂ္ဂဟကာဒိသမ္ပတ္တိန္တိ** ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဒေသကာလကလျာဏမိတ္တာဒယော ဂဟိတာ။ **အညံ တ သောမနဿဟေတုံ** န္တိ **အည**-ဂ္ဂဟဏေန သဒ္ဓာဗဟုလတာဝိသုဒ္ဓိဒိဋ္ဌိတာကုသလကိရိယာနိသံသဒဿိတာသောမနဿပဋိသန္ဓိကတာဒီနံ သင်္ဂဟော။ **အတ္ထိ ဒိန္နံ** အနဿ ဖလံ အတ္ထိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အတ္ထိဟုတာဒယော ဂဟိတာ။ **ပုရက္ခတွာ** တိ ပုရတော ကတွာ။ **ပရေဟိ အနုဿာဟိတော** အစောဒိတော အနာဒီနိ ပုညာနိ ကရောတိ။ **အနာဒီနီ**တိ ဝစနေန ဒေယျဓမ္မံ နိဿာယ ပဝတ္တအနစေတနာ ဂဟေတဗ္ဗာ။ တအာ **အဿ** ပုဂ္ဂလဿ။ သင်္ခရဏံ သင်္ခါရော, နတ္ထိ သင်္ခါရော ဧတဿာတိ အသင်္ခါရော, တံ ဧဝ **အသင်္ခါရိကံ,** အပ္ပယောဂန္တိ အတ္ထော။ **ဝုတ္တနယေနာ** တိ ဝုတ္တနယော နာမ "ဒေယျဓမ္မပဋိဂ္ဂဟကာဒိသမ္ပတ္တိ"န္တိ ဝစနံ။ ဣမသ္မိံ ပနတ္ထေ သင်္ခရောတီတိ **သင်္ခါရော** နာမ အတ္တနော တ ပဝတ္တဿ ပုဗ္ဗပ္ပယောဂဿ အဓိဝစနံ, ပရဿ တ ပဝတ္တပုဗ္ဗပ္ပယောဂဿ အဓိဝစနံ။ အယမဿ အဓိပ္ပာယော – ယအာ ယော "အနာဒီနိ ကရိဿာမီ"တိ စိတ္တံ သမုပ္ပာဒေတွာ နာကာသိ, ပစ္ဆာ အတ္တနော ပုဗ္ဗစေတနာယ ဥဿာဟိတော ကရောတိ, တအာ သသင်္ခါရိကံ ဟောတိ, အတ္တနော ပုဗ္ဗပ္ပယောဂေန သဟ ပဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ **ပဋိပတ္တိဒဿနေန** ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗာ သီလာဒီဟိ ပဋိပဇ္ဇန္တိ ဇာနန္တိ ဂစ္ဆန္တိ တ နိဗ္ဗာနံ ဧတာယာတိ ပဋိပတ္တိ, တာယ ဒဿနံ ပဋိပတ္တိဒဿနံ, တေန။ ဇာတော ပရိစယော ဧတေသန္တိ **ဇာတပရိစယာ**။ **သဟာသာ**တိ ဝေဂေန။ **စတူသုပိ ဝိကပ္ပေသု** ဒဿေယျ။

၂၆. ဒသပုညကြိယာဒီနံ ဝသေန စ ဗဟူနိပိ ဘဝန္တိ တောနိ ပန စိတ္တာနိ ဒသပုညကိရိယာဒီနံ ဝသေနပိ ဗဟူနိပိ ဘဝန္တိ **ဣတိ** ဧဝံ **ပကာသယေ** ဘဂဝတ ပကာသေယျ။

၂၇· သတ္တရသ သဟဿာနိ၊ ဒွေ ဝ သတာနိ အသီတိ စ။
ကာမာဝစရပုညာနိ၊ ဘဝန္တီတိ ဝိနိဒ္ဒိသေတိ။ –

ကာမာဝစရပုညာနိ သတ္တရသ သဟဿာနိ စ ဒွေ ဝ သတာနိ စ အသီတိ စ ဘဝန္တိ, **ဣတိ** ဝစနံ **ဝိနိဒ္ဒိသေ** အာစရိယော က ထေယျ။

ဒသပုညကြိယာဝတ္ထု၊ ဆဒွါရာဓိပတီဟိ စ။
ကာယာဒီဟိ စ တီဟေဝ၊ ဟီနာဒီဟိ စ တီဟိ တု။

ဒွိဝိသု ဘဝေသု ကာမဘဝရူပဘဝေသု။ **ပဋိပဒါဘေဒတော** ဒုက္ခာပဋိပဒံ ဒန္ဓာဘိညံ, ဒုက္ခာပဋိပဒံ ခိပ္ပာဘိညံ, သု ခာပဋိပဒံ ဒန္ဓာဘိညံ, သုခာပဋိပဒံ ခိပ္ပာဘိညံ။ **ရူပာဝစရဘာဝနာပုညဝသပ္ပဝတ္တံ** ရူပာဝစရေ ပဝတ္တဿ ဘာဝနာပု ညဿ ဝသေန ပဝတ္တံ **ရူပာဝစရူပပတ္တိနိပ္ဖာဒကံ** ရူပာဝစရေ ဥပပတ္တိယာ ပဋိသန္ဓိယာ နိပ္ဖာဒကံ ဟောတိ။

သဝတ္ထုကာဝတ္ထုကဘေဒတောတိ အရူပာဝစရံ ယဒာ ကာမရူပေ ဇာယတိ, တဒာ ဟဒယဝတ္ထုံ နိဿာယ ဇာယတိ, ဣတိ တသ္မာ သဝတ္ထုကံ နာမ ဇာတံ။ ယဒာ အရူပေ ဇာယတိ, တဒာ ဟဒယဝတ္ထုံ အနိဿာယ ဇာယတိ, ဣတိ တသ္မာ အဝတ္ထုကံ နာမ ဇာတံ။

အာကာသာနဉ္စာယတနဿ **ကသိဏုဂ္ဃာဋိမာကာသံ** အာရမ္မဏံ။ ဝိညာဏဉ္စာယတနဿ **တတ္ထ ပဝတ္တဝိ ညာဏံ,** တသ္မိံ ကသိဏုဂ္ဃာဋိမာကာသေ ပဝတ္တံ ဝိညာဏံ စိတ္တံ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ အာကိဉ္စညာယတနဿ **တ ဿ အပဂမော** တဿ အာကာသာနဉ္စာယတနဿ အပဂမော အဘာဝေါ တေဘာဝေါ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ နေဝ သညာနာသညာယတနဿ **အာကိဉ္စညာယတနံ** အာရမ္မဏံ ဟောတိ။

ရူပေ သညာ **ရူပသညာ**။ သညာသီသေန စိတ္တမ္ပိ ဂဟိတံ။ **သမတိက္ကမာ** ကသိဏုဂ္ဃာဋိမာကာသသမတိက္ကမ နေန။ ပဋိဃေ ဒွါရာရမ္မဏာနံ သင်္ဃဋ္ဋနေ ပဝတ္တာ သညာ ပဋိဃသညာ။ ဒွိပဉ္စဝိညာဏာနံ အဓိဝစနံ။ တာသံ **ပဋိဃ သညာနံ** ဒွိပဉ္စဝိညာဏာနံ **အတ္ထင်္ဂမာ** အတ္ထင်္ဂမေန။ နာနာ အတ္တာ သဘာဝေါ တေသ္သာတိ နာနတ္တံ, အာရမ္မ ဏံ, နာနတ္တေ နာနာသဘာဝေ ပဝတ္တာ သညာ **နာနတ္တသညာ,** နာနာ အတ္တာ သဘာဝေါ ဧတိဿာတိ တ နာနတ္တာ, သာယေဝ သညာ **နာနတ္တသညာ,** ကာမာဝစရသညာတိ အတ္ထော။ တာသံ **နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ** အမန သိကာရေန။

နိယတာနိယတဝတ္ထုကဘေဒတောတိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ နိယတဝတ္ထုကော။ ကသ္မာ? ကာမရူပေသုယေဝ ဟဒယဝတ္ထုံ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇနတော။ ဣတရေ ပန တယော မဂ္ဂါ အနိယတဝတ္ထုကာ။ ကသ္မာ? ကာမရူပေသု ဟဒယ ဝတ္ထုံ နိဿာယ ဇာယန္တိ, အရူပေ ဟဒယဝတ္ထုံ အနိဿာယ ဇာယန္တိ, တသ္မာ အနိယတဝတ္ထုကာ။ **တီဟိ ဝိမောက္ခ မုခေဟီ**တိ သုညတအနိမိတ္တအပ္ပဏိဟိတသင်္ခါတေဟိ တီဟိ ဝိမောက္ခမုခေဟိ။

ယဿ သံဝိဇ္ဇန္တိ, တံ ပုဂ္ဂလံ ဝဋ္ဋသ္မိံ သံယောဇေန္တိ ဗန္ဓန္တီတိ သံယောဇနာ။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာသီလဗ္ဗ တပရာမာသာယေဝ သံယောဇနာ သက္ကာယဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာသီလဗ္ဗတပရာမာသသံယောဇနာ, တေသံ ပဟာနံ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာသီလဗ္ဗတပရာမာသသံယောဇနပ္ပဟာနံ, တံ ကရောတီတိ **သက္ကာယဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာသီလဗ္ဗတပရာမာသသံယောဇန ပ္ပဟာနကရံ,** သောတာပတ္တိမဂ္ဂစိတ္တံ။ မာနောပိ ဧကေဒေသတော အပာယဂမိကောယေဝ ပဟီယ္ယတေ။ သောတာပ တ္တိမဂ္ဂေန နိဿေသတော န ပဟီယ္ယတေ။ သေသကိလေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဥဒ္ဓစ္စံ ပန ဧကေဒေသတောပိ အ ပါယဂမိကမ္ပိ န ပဟီယ္ယတိ။ သကဒာဂမိမဂ္ဂစိတ္တံ ရာဂဒောသမောဟာနံ တနုတ္တကရံ။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန နာ သိတသံယောဇနာနံ ပဟာနံ ကသ္မာ န ဝုတ္တန္တိ စေ? ပဌမမဂ္ဂတော ဒုတိယမဂ္ဂဿ မဟန္တတ္တာ ပဌမမဂ္ဂေန နာ သိတာ သံယောဇနာ ဒုတိယမဂ္ဂေန နာသိတာတိ ပညာယတိ, ဣတိ ယသ္မာ, တသ္မာ န ဝုတ္တံ။ တတိယစတုတ္ထမဂ္ဂေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **တွေ** တေသ္မိံ လောကုတ္တရစိတ္တေ။ **ဧကေကန္တိ** ဝိဘာဝနေန ဝုတ္တံ။ **မဂ္ဂါနုရူပ** န္တိ ဝစနံ ပဌမမ ဂ္ဂဿ ပဌမဖလဉ္စ အနုရူပန္တိ ဝိညာပနတ္ထံ။

၂၈. ကာမေ အဋ္ဌေဝ ကာမာဝစရေ အဋ္ဌ ဧဝ စိတ္တာနိ, **ရူပေ** ရူပဘဝေ **ပဉ္စ** စိတ္တာနိ, အရူပိသု **စတ္တာရိ** စိတ္တာ နိ, **အနုတ္တရာနိ** လောကုတ္တရစိတ္တာနိ စတ္တာရိ, **ဇဝံ** ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန **ကုသလာနိ** စိတ္တာနိ ဧကဝီ သတိ ဟောန္တိ။

၂၉. **ကုသလာကုသလာပဂတေန သတာ မုနိနာ** ကုသလတော, အကုသလတော စ အပဂတေန သတာ သတိသမ္ပန္နေန ကုသလေ **ကုသလေန** ဆေကေန **ဝသိနာ** ပဥ္စဝသီဟိ သမန္နာဂတေန **ယံ** ကုသလစိတ္တံ **စတုဘူမိဂတံ** စတူသု ဘူမီသု ပဝတ္တံ **သကလံ** သဗ္ဗံ **လပိတံ** ကထိတံ, တံ ကုသလစိတ္တံ **မယာပိ** ဗုဒ္ဓဒတ္တာစရိယေန **လပိတံ** ကထိတံ။

နိယတာနိယတဝတ္ထုဝသေနာတိ ပဋိဃသမ္ပယုတ္တဒွယံ ကာမေဃဝ ဟဒယဝတ္ထုံ နိဿာယ ဇာယတိ, အညဘူမီသု န ဇာယတိ, တသ္မာ နိယတဝတ္ထုကံ ဟောတိ။ ဣတရာနိ ပန အကုသလာနိ ကာမရူပေသု ဥပ္ပဇ္ဇနကာလေ ဟဒယဝတ္ထုံ နိဿာယ ဇာယန္တိ, အရူပေ ဟဒယဝတ္ထုံ အနိဿာယ ဇာယန္တိ, တသ္မာ အနိယတဝတ္ထုကာနိ, တေန။ **ပဋိသန္ဓိဇနကာဇနကဝသေန စာ**တိ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတံ ပဋိသန္ဓိံ န ဇနေတိ။ ယဒိ ပဋိသန္ဓိံ ဇနေယ္យ, အပာယေသုယေဝ ဇနေယ္យ။ ကသ္မာ? သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ဧကဒေသေနာ အပာယကမ္မကမ္မိ န ဇဟိတံ, သဗ္ဗံ န ဇဟိတန္တိ အတ္ထော။ သောပိ မဂ္ဂေ အပာယကမ္မီ န ဟောတိ။ အညေ ပန ကိလေသာ ဧကဒေသဝသေန အပာယကမ္မိကာ ဇဟိတာ, တေန ပဌမမဂ္ဂေနာတိ တသ္မာ န ဇနေတိ။ ဧကာဒသဝိဓံ ပန ပဋိသန္ဓိံ ဇနေတိ, တေန။

ဒိဋ္ဌမင်္ဂလာဒီနိ တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သုတမင်္ဂလာဒီနိ ဂဟိတာနိ။ **သာရတော** ဥတ္တမတော **ပစ္စေတိ** သဒ္ဒဟတိ။ သဘာဝတိကြွေန သဘာဝတော တိကြွော ဧတဿာတိ သဘာဝတိက္ခံ, တေန **သဘာဝတိကြွေန** ။

အဿ **ပန** ပဋိဃသမ္ပယုတ္တဿ **ဟဏာတိပါတာဒီသု** အကုသလကမ္မေသု တိက္ခပ္ပဝတ္တိကာလေ အသင်္ခါရိကဿ ဥပ္ပတ္တိ, မန္ဒပ္ပဝတ္တိကာလေ သသင်္ခါရိကဿ ဥပ္ပတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တဿ မောမူဟဿ။

ဒုက္ခဝိသေသဿ ဒုက္ခနာနတ္တဿ။

၃၀. လောဘမူလဝသေန **အဋ္ဌ** စိတ္တာနိ, ဒေါသမူလဝသာ **ဒုဝေ** စိတ္တာနိ, မောဟမူလဝသေန **ဒွေဝ** စိတ္တာနိ။ **ဧဝံ** ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန အကုသလာနိ ဒွါဒသပ္ပကာရာနိ **သိယုံ** ဘဝေယျုံ။

၃၁. **ယံ ဟာပမာနသံ** ယံ အကုသလစိတ္တံ **ဟဟဟာပေသု** ဟာပအဟာပေသု ကုသလာကုသလေသု **အဟာပေန** အပ္ပဝတ္တေန ဟာပဟာပပ္ပဟီနေန **ဝုတ္တံ** ဤရိတံ ကထိတံ, **တံ ဟာပမာနသံ** တံ အကုသလစိတ္တံ မယာ **သမုဒာဟဋံ** ကထိတံ။

ယထာ ပနဿ ယထာ ပန အဿ ဝိပာကဿ ကုသလံ **အနာဒိဝသေန** အနာဒိနံ ဒသပုညကိရိယဝတ္ထူနံ ဝသေန ဆသု အာရမ္မဏေသု ပဝတ္တတိ, **ဣဒံ** ဝိပာကစိတ္တံ တထာ **န** ပဝတ္တတိ။ **ဟိ** သစ္စံ **ဣဒံ** ဝိပာကံ ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂစုတိတ အာရမ္မဏဝသေန **ပရိတ္တဓမ္မပရိယာပန္နေသု** ကာမာဝစရဓမ္မန္တောဂဓေသု ဆသု အာရမ္မဏေသု ပဝတ္တတိ။ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနဥ္စ ဝိသေသေ အသတိပိ ကုသလသမ္ပယုတ္တဓမ္မေတော အဿ ဝိပါကဿ, သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနဥ္စ နာနတ္တေ အသတိပိ ဣဒံ ဝိပါကံ **အာအာသတလာဒီသု** ဓမ္မဇာတေသု မုခနိမိတ္တံ ဝိယ နိရုဿာဟံ။ အယမဿာဓိပ္ပာယော – ယထာ အာအာသတလေ မုခနိမိတ္တံ မုခေ စလိတေ စလတိ, အစလိတေ န စလတိ, မုခဿ ကာရဏံ ဝိနာ မုခနိမိတ္တဿ သ ဝိယ ကာရဏံ နတ္ထိ, ဧဝံ ကုသလကာရဏာ ဝိပါကဿ အညံ ကာရဏံ နတ္ထိ, နိရုဿာဟံ ဝိပါကံ။

၃၂. **ကာမာဝစရဒေဝတနံ မနုဿာနံ ဣမေ** အဋ္ဌ မဟာဝိပါကာ **ဒုဟေတုကတိဟေတုကာနံ** ကာမာဝစရဒေဝတနံ, မနုဿာနဥ္စ ပဋိသန္ဓိယော ဘဝန္တိ။

၃၃-၄. **တတော** ပရံ ပဝတ္တိယံ ယာဝတာယုကံ ဘဝင်္ဂံ ဟုတွာ **ဗလတရမ္မဏေ** အတိမဟန္တဝိဘူတာရမ္မဏေ တအာရမ္မဏဥ္စ ဟုတွာ တတော ပရံ မရဏကာလသ္မိံ စုတိ ဟုတွာ ပဝတ္တန္တိ, **ဧဝံ** ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန စတူသု ဌာနေသု **ဝိပစ္စန္တိ** ဝိပါကဘာဝေန ဇာယန္တိ။

၃၅. သဘူမိကုသလေဟေဝ **မဟာဟကာ** သမာ ဝိနာ မဟာဟကာ **ကမ္မဒ္ဒတရံ** ကမ္မကာရဏံ ဝိနာ, ကမ္မဥ္စ မဟာပုညာနံ ကိရိယဝတ္ထုကံ **ဝိနာ** ဝဇ္ဇေတွာ **သဘူမိကုသလေဟေဝ** အတ္တနော ဘူမိယံ ပဝတ္တေဟိ ကုသလေဟိ ဧဝ **သမာ** သ

ဒိသာ။ ကမ္မဒွါရံ နာမ ကာယဝိညတ္တိကမ္မဒွါရံ, ဝစီဝိညတ္တိကမ္မဒွါရံ, ဘဝင်္ဂသင်္ခါတံ မနောဒွါရံ, ဣတိ တိဝိဓံ ကမ္မဒွါရံ ကမ္မကာရဏံ။ ကမ္မံ နာမ အဋ္ဌကာမာဝစရကုသလစေတနာ ဣဓ အဓိပ္ပေတာ။

၃၆. **ဟာကာ** ကုသလဝိပါကာ အဝိညတ္တိဇနတ္တာ စ ဝိညတ္တိ စ ဝိညတ္တိ စ ဝိညတ္တိဝိညတ္တိယောတိ ဝတ္တဗ္ဗေ သရူပေကသေသံ ကတွာ "ဝိညတ္တီ"တိ ဝုတ္တံ, တာ ဇနေန္တီတိ ဝိညတ္တိဇနာ, န ဝိညတ္တိဇနာ အဝိညတ္တိဇနာ, တေသံ ဘာဝေ အဝိညတ္တိဇနတ္တံ။ တသ္မာ **အဝိညတ္တိဇနတ္တာ** ကာယဝိညတ္တိဝစီဝိညတ္တိသင်္ခါတာနံ ကမ္မဒွါရာနံ အဇနကတ္တာ မနောဒွါရသင်္ခါတသ္မိံ ကမ္မဒွါရသ္မိံ ဝသေန စ အပ္ပဝတ္တနတော **အဝိပါကသဘာဝတော** စ အကမ္မဘာဝတော စ **အပ္ပဝတ္တနတော စေဝ** ပုညကိရိယဝတ္ထုဝသေန အပ္ပဝတ္တနတော စေဝ ပုညေဟိ **နော သမာ** အသဒိသာ။

၃၇-၉. **ပရိတ္တာရမ္မဏတ္တာ ဟိ တေသမေကန္တတော** တေသံ ဝိပါကာနံ ဧကန္တတော ပရိတ္တာရမ္မဏတ္တာ ကာမာဝစရာရမ္မဏတ္တာ **တေသု** ဝိပါကေသု သတ္တပညတ္တိကာရမ္မဏာ **ကရုဏာမုဒိတာ ကအာစိ** ကိဿ္မိဉ္စိ ကာလေ န ဇာယန္တိ, **တထာ** ဧဝံ တိဿော ပန ဝိရတိယော **ဧတေသု** ဝိပါကေသု န ဇာယန္တိ, **ဟိ** ကသ္မာ ကာရဏာ န ဇာယန္တိ, ပဉ္စ သိက္ခာပဒာ **ကုသလာတိ** ကုသလာ နာမာတိ သတ္ထုနာ ဝုတ္တာ ယသ္မာ ကာရဏာ, တသ္မာ န ဇာယန္တိ။ **တထာဓိပတိ နောပေတ္ထ တထာ** ဧဝမေဝ စတ္တာရော **အဓိပတိနောပိ** ဧတေသု ဝိပါကေသု န သန္တိ။ ကသ္မာ ? **ဆန္ဒာဒီနိ** ဓမ္မဇာတာနိ ပုရေတရံ ကတွာ အနုပ္ပဇ္ဇနတော န သန္တိ, **ဣတိ** ဝစနံ **ဝိနိဒ္ဒိသေ** အာစရိယော ကထေယျ။

၄၀. **အသင်္ခါရသသင်္ခါရဝိဓာနံ ပန ပုညတော** ဝိပါကေသု အသင်္ခါရသသင်္ခါရဝိဓာနံ ပုညတော ကုသလတော အာဂမနဝသေန ဒေယျံ။ တတ္ထ ဧကစ္စာနံ အာစရိယာနံ မတေန မုခေ စလိတေ အာဒါသတလေ မုခနိမိတ္တစလနံ ဝိယ အသင်္ခါရသ္မိံ ကုသလသ္မိံ ဝိပါကော အသင်္ခါရော ဟောတိ, သသင်္ခါရသ္မိံ ကုသလသ္မိံ ဝိပါကော သသင်္ခါရော ဟောတိ, ဧဝံ အာဂမနဝသေန ဒေယျံ။ **ပစ္စယတော စေဝ ဒေယျံ** တတ္ထ ဧကစ္စာနံ အာစရိယာနံ မတေန ဗလဝန္တေဟိ ဝိဘူတေဟိ ပစ္စယေဟိ ကမ္မာဒီဟိ ဥပ္ပန္နော အသင်္ခါရော ဒုဗ္ဗလေဟိ သသင်္ခါရောတိ ဧဝံ ပစ္စယဝသေန ဝိညေယျံ ဇာနိတဗ္ဗံ။

၄၁-၂. ဟီနာဒီနံ ပုညာနံ ဝိပါကတ္တာ ဟီနာဒယော ဝိပါကာ **ပုညတာဒိနာ** ဖိနေန ပရိဒီပိတာ ဘဝန္တိ, **ဣတိ** ဧဝံ ဣမိနာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ပဝတ္တံ ဣဒံ အဋ္ဌဝိဓံ စိတ္တံ ဧကန္တေန သဝတ္ထုကံ ကာမလောကသ္မိံ ဇာယတေ, **အညတ္ထ ပန** အညာသု ဘူမိသု န ဇာယတေ။

ဝိညာဏပဉ္စကံ နိယတာရမ္မဏ န္တိ စက္ခုဝိညာဏသ္မိံ ရူပမေဝ အာရမ္မဏံ, န သဒ္ဒာဒယော။ သေသတ္တယံ ယဒာ စက္ခုဝိညာဏေန ဂဟိတံ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, တဒာဿ ရူပံ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ ယဒာ သောတဝိညာဏေန ဂဟိတံ, တဒာဿ သဒ္ဒော အာရမ္မဏော ဟောတိ။ ယဒာ ဃာနဇိဝှာကာယဝိညာဏေဟိ ဂဟိတာနိ အာရမ္မဏာနိ ကရောန္တိ, တဒာဿ ဂန္ဓရသဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏာနိ ဟောန္တိ။ မနောဝိညာဏဓာတုဒွယံ ယဒာ တဒာရမ္မဏံ ဟောတိ, တဒာ ဆအာရမ္မဏံ ဟောတိ, ဧဝံ အနိယတာရမ္မဏံ ဟောတိ။

ရူပာရမ္မဏာယ ကိရိယာမနောဓာတုယာ အပဂမော ပဒဋ္ဌာနံ အာသန္နကာရဏံ တေဿာတိ **အပဂမပဒဋ္ဌာနံ,** တာယ အာဝဇ္ဇနံ ကတွာ ဌိတာယ စက္ခုဝိညာဏေန ဒဿနကိစ္စံ ကရီယတီတိ အတ္ထော။ **တထာဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနံ** သမ္ပဋိစ္ဆနဘာဝေန ဂယှုပကာရံ။ **သန္တီရဏာဒိရသာ** သောမနဿယုတ္တာ မနောဝိညာဏဓာတုသန္တီရဏတအာရမ္မဏရသာ, ဥပေက္ခာယုတ္တာ ပန သန္တီရဏတအာရမ္မဏပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂစုတိရသာ, **တထာဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ** သန္တီရဏာဒိဘာဝေန ဂယှုပကာရံ။

၄၃. **ကာမာဝစရပုညသ္မိံ** ကာမာဝစရကုသလသ္မိံ သောဠသ ဝိပါကာ ဟောန္တိ။ ဣတိ ယံ ဝစနံ ဝုတ္တံ, **တံ ဝစနံ တိဟေတုကပုညသ္မိံ** ဥက္ကဋ္ဌသ္မိံ ဝသေန အာစရိယော **ပရိဒီပယေ**။ အယမေတ္ထ အတ္ထော – ဆန္ဒာဓိပတေယျာဒီနံ ဝသေန ဥက္ကဋ္ဌတိဟေတုကကုသလံ ကာမသုဂတိယံ တိဟေတုကပဋိသန္ဓိံ ဒတွာ ပဝတ္တေ အဋ္ဌ အဟေတုကကုသလဝိပါကာနိ, အဋ္ဌ မဟာကုသလဝိပါကာနီတိ သောဠသ ဟကာနိ နိပ္ဖာဒေတိ။

၄၄. ကုသလာနုဂတံ ကတ္တ ဘာဇိတံ ကိံ မဟဂ္ဂတံ ဝိပာကစိတ္တံ **ကုသလာနုဂတံ** ကုသလံ အနုဂတံ ကတ္တ မဟဂ္ဂတကုသလစိတ္တေန သမာနံ ကတ္တ ဘဂဝတာ **ဘာဇိတံ** ဒေသိတံ။ **ကိံ** ကေန ကာရဏေန? **ကာမာဝစရပုညံဝ** ကာမာဝစရကုသလံ ဣဝ အသမာနဖလံ နတ္ထိ **ယတော** ယသ္မာ ကာရဏာ, တသ္မာ ဝိပာကံ ကုသလာနုဂတံ ကတ္တ ဘဂဝတာ ဘာဇိတံ ဒေသိတံ။ **ကာမာဝစရပုညံတ**တိ ယထာ အဋ္ဌဝိဓေသု ကာမာဝစရကုသလေသု ဉက္ကဋ္ဌတိဟေတုကကုသလံ ကာမသုဂတိယံ တိဟေတုကပဋိသန္ဓိံ ဒတွာ ပဝတ္တေ သောဠသ ကုသလဝိပာကာနိ နိပ္ဖာဒေတိ, တိဟေတုကဩမကဥ္စ ဒုဟေတုကဥက္ကဋ္ဌဥ္စ ကာမသုဂတိယံ ဒုဟေတုကပဋိသန္ဓိံ ဒတွာ ပဝတ္တေ တိဟေတုကဝိရဟိတာနိ အဟေတုကဒုဟေတုကသဌ္ဌာတာနိ ဝိပာကာနိ နိပ္ဖာဒေတိ, ဒုဟေတုကဩမကံ ပန ကာမသုဂတိယံ အဟေတုကပဋိသန္ဓိံ ဒတွာ ပဝတ္တေ အဋ္ဌ အဟေတုကဝိပာကာနိ နိပ္ဖာဒေတိ, ဧဝံ ကာမာဝစရပုညံ အသမာနဖလံဝ ဟောတိ။

၄၅. ဂဇာဒီနံ ဆာယာ ဂဇာဒိသဒိသာ ဟောတိ ယထာ, ဧဝံ မဟဂ္ဂတဝိပာကံ **သဗ္ဗထာ** သဗ္ဗပကာရေန အတ္တနော ကုသလေဟေဝ သမာနံ ဟောတိ။

၄၆-၇. **ကာမာဝစရပုညံဝ နာပရာပရိယဝေဒနံ** ဣဒံ မဟဂ္ဂတကုသလံ ကာမာဝစရပုညံဝ အပရာပရိယဝေဒနံ အပရသ္မိံ ဘဝေ ဖလအာယကံ **န** ဟောတိ, ဈာနာ အပရိဟီနဿ **ဘဝကမိနော** ပဋိသန္ဓိကမိနော သတ္တဿ ကုသလာနန္တရံ ယေဝ ဖလံ ဉပ္ပဇ္ဇတိ, ဣတိ စ ဉာပနတ္ထံ **တေဿ** မဟဂ္ဂတဝိပာကဿ **ကုသလာနုဂတံ** ကုသလာနုဂမနံ ဘဂဝတာ **ကတံ**။

၄၈. **တ္တေ** တေသံ မဟဂ္ဂတဝိပာကေ ပဋိပအက္ကမော တေသဥ္စ ဟီနာဒီနံ ဘေဒတော **ဈာနာဂမနတော** မဟဂ္ဂတကုသလဈာနဿ အာဂမနဝသေန **ဝိဘာဝိနာ** ပဏ္ဍိတေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

၄၉. တ္တေ ဝိပာကေ ဆန္ဒာဒိ **အဓိပတီနံ** အဘာတေ, အယမေဝ ဝိသေသတော ကုသလတော အယံ ဧဝ ဝိသေသော, သေသံ သဗ္ဗပကာရံ အဝိသေသေန ကုသလေန သမံ **မတံ** ကထိတံ ဘဂဝတာ။

၅၀. **သုညတံ အနိမိတ္တန္တိ, တထာပဏိဟိတန္တိပိ** သုညတံ အနတ္တာ, အနိမိတ္တံ အနိစ္စံ, အပ္ပဏိဟိတံ ဒုက္ခံ **ဣတိ** တောနိ တီဏိ နာမာနိ **မဂ္ဂဿ အနန္တရေ** စတုဗ္ဗိဓေဿ မဂ္ဂဿ အနန္တရေ စတုဗ္ဗိဓေ **ဖလေ** ဟောန္တိ။

၅၁. **လဗ္ဘန္တိ ပရာဘာဂသ္မိံ** မဂ္ဂါနန္တရေ ပဝတ္တဖလတော အညသ္မိံ ကာလေ **ဝဋ္ဋဥ္စနဖလေသု** ဖလသမာပတ္တိသမာပဇ္ဇနကာလေသု တောနိ တီဏိ နာမာနိ န လဗ္ဘန္တေ, ဖလေဟိ **ဝိပဿနာဝသေနေဝ** အနတ္တအနိစ္စဒုက္ခသဌ္ဌာတာနံ တိဏ္ဏံ ဝိပဿနာနံ ဝသေန ဧဝ တာနိ တီဏိ နာမာနိ လဗ္ဘရေ ဖလေဟိ လဗ္ဘန္တေ။

၅၂. **ဟောန္တိ သာဓိပတီနေဝ လောကုတ္တရဖလာနိ တု** ဧကန္တတော သာဓိပတီနိ ဧဝ ဟောန္တိ, လောကုတ္တရဖလာနိ ဌပေတွာ အညသ္မိံ ဝိပာကေ အဓိပတီ နတ္ထိ။

၅၃. မဂ္ဂေ အတ္တနော မဂ္ဂဘာဝေန မဂ္ဂေ နာမ ဝုစ္စတေ ဘဂဝတာ။ ဖလံ **မဂ္ဂံ ဉပာအယ** အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂံ နိဿာယံ ကတ္တ မဂ္ဂေ နာမ **ဣတိ** ဝစနံ ဝုစ္စတေ ဘဂဝတာ။

၅၄. **ဣမေ** သတ္တ အကုသလဝိပာကာ။ ကတေ စရန္တိ တ္တောတိ ကေစရော, တဿဒိသတ္တာ ကေစရော အာရမ္မဏန္တိ အတ္တော, အနိဋ္ဌော စ အနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တော စ အနိဋ္ဌာနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာ, တေယေဝ ကေစရာ အနိဋ္ဌာနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တကေစရာ, တသ္မိံ **အနိဋ္ဌာနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တကေစရေ ဝတ္တရေ** ဝတ္တန္တိ။ **သုခာဒိတ္တယယုတ္တာ တေ** တေ အဋ္ဌ အဟေတုကကုသလဝိပာကာ သုခာဒိတ္တယယုတ္တာ သုခသောမနဿဉပေက္ခာဝေဒနာဟိ သဟဂတာ။ **ဒုက္ခုပေက္ခာယုတာ ဣမေ** ဣမေ သတ္တ အဟေတုကအကုသလဝိပာကာ ဒုက္ခုပေက္ခာဝေဒနာဟိ သဟဂတာ။

၅၅. ဧဝံ ဆတ္တိံသဓာ ပာကံ ပာကသာသနပူဇိတော သုဂတော။ ကိံ ဝိသိဋ္ဌော? ပာကံ နာမ အသုရံ, တံ သာသတိ, ပာကေန အတ္တနော ပုညဖလေန ဒေဝေ အနုသာသတီတိ တ ပာကသာသနော, ကော သော? သက္ကော။ တေန ပာကသာသနေန

ပူဇိတော **သဝိပာကာဝိပာကေသု** ကုသလဝိပာကကိရိယေသု **ကုသလော** ဆေကော **ဇဝံ** ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန **ဟ ကံ** စိတ္တံ ဆတ္တိံသပ္ပကာရံ **အဗ္ရဝိ** အဝေစ။

အနုဋ္ဌာရေသူတိ ခုဒ္ဒကေသု။ **တထာဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ** ဆဋ္ဌာရမ္မဏဝိဇာနနဂယှုဟာကာရာ။ သဗ္ဗညုတညာဏဿ ဂတိ ဝိယ ဂတိ ဧတိဿာတိ **သဗ္ဗညုတညာဏဂတိကာ**။

၅၆. **သောမနဿယုတ္တာနဋ္ဌ , ကုသလာကုသလာနိ စ** သောမနဿယုတ္တာနိ အဋ္ဌ ကုသလာကုသလာနိ စ, ကုရိယတော ပန ပဉ္စ **ဇဝံ** ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ဟာသစိတ္တာနိ တေရသ။

၅၇. **ပုထုဇ္ဇနာ ဟသန္တေတ္ထ** ဧတ္ထ ဧတေသု တေရသစိတ္တေသု ပုထုဇ္ဇနာ ပန အဋ္ဌဟိ စိတ္တေဟိ ဟသန္တိ ။ **သေခာ** သတ္တ အရိယာ ဆဟိ စိတ္တေဟိ ဟသန္တိ။ **အသေခာ** ခီဏာသဝာ **ပဉ္စဟိ** စိတ္တေဟိ ဟသန္တိ။

ကုသလာနိ ပန ရူပာရူပကုသလာနိ သေခပုထုဇ္ဇနာနံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ **ဣမာနိ** ရူပာရူပကိရိယာနိ ခီဏာသဝာနံ ဘာဝနာယေဝ ကာရော ဘာဝနာကာရော, တဿ ဝသော ဘာဝနာကာရဝသော, တေန ပဝတ္တာနိ။ **တာနိ** ရူပာရူပကုသလာနိ ဘာဝနာပုညဝသပ္ပဝတ္တာနိ ဘာဝနာကုသလဝသေန ပဝတ္တာနိ။ **ဣမေသံ** ရူပာရူပကိရိယာနံ **တေသဉ္စ** ရူပာရူပကုသလာနံ အယမေဝ ဝိသေသော။

၅၈-၉. **ယာ ပုထုဇ္ဇနကာလသ္မိံ, အဘိနိဗ္ဗတ္တိတာ ပန** ပုထုဇ္ဇနကာလသ္မိံ ပုထုဇ္ဇနဘာဝဋ္ဌိတေန ယောဂိနာ အဘိနိဗ္ဗတ္တိတာ **ယာ** ရူပာရူပသမာပတ္တိ, **သာ** ရူပာရူပသမာပတ္တိ သော ယောဂီ **ခီဏာသဝေ ဘိက္ခု** ဟုတွာ တ **နံ** ရူပာရူပသမာပတ္တိံ **ယာဝ** ယတ္တကံ ကာလံ န သမာပဇ္ဇတေ, **တာဝ** တတ္တကေန ကာလေန တဿ ခီဏာသဝဘိက္ခုနော **ကုသလာ ဧဝ** ရူပာရူပကုသလာ ဧဝ ဟောတိ။ ခီဏာသဝေန **သာ** ရူပာရူပသမာပတ္တိ **သစေ** ယဒိ **သမာပန္နာ** သမာပဇ္ဇိတာ, **ကြိယာ** ရူပာရူပကိရိယာ ဟောတိ။

၆၀. **ကောဒသဝိဓံ ကာမေ** ကာမာဝစရေ ကိရိယစိတ္တံ ကောဒသဝိဓံ, **ရူပေ** ရူပာဝစရေ ပဉ္စ, အရူပိသု စတ္တာရိ ဣတိ သဗ္ဗာနိ ကြိယစိတ္တာနိ ဝီသတိ။

၆၁. **လောကုတ္တရကြိယစိတ္တံ, ပန ကသ္မာ န ဝိဇ္ဇတိ** ? မဂ္ဂဿ ဧကစိတ္တက္ခဏိကတ္တာ န ဝိဇ္ဇတိ။ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – စတုမဂ္ဂဋ္ဌော ခီဏာသဝေ နာမ န ဟောတိ, မဂ္ဂါနန္တရမေဝ ဖလံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, မဂ္ဂေပိ ဧကေစိတ္တက္ခဏိကော ယဒိ စိတ္တံ ဗဟုစိတ္တက္ခဏိကံ, ဖလသမင်္ဂိနော ခီဏာသဝဿပိ မဂ္ဂစိတ္တံ ဘဝေယျ, ဧဝံ သတိ လောကုတ္တရကိရိယစိတ္တံ ဘဝေယျာတိ အဓိပ္ပာယော။

၆၂. **ကြိယာကြိယာပတ္တိဝိဘာဂဒေသကော** ကရဏံ ကြိယံ, **ကြိယံ** နာမ ဝိနယပရိယာယေန အကတ္တဗ္ဗဿ ကရဏံ, န ကရဏံ အကြိယံ, **အကြိယံ** နာမ ဝိနယပရိယာယေန ကတ္တဗ္ဗဿ အကရဏံ, အာပဇ္ဇနံ အာပတ္တိ, ကြိယာယ ကရဏေန အာပတ္တိ ကြိယာပတ္တိ, အကြိယာယ အကရဏေန အာပတ္တိ အကြိယာပတ္တိ, ကြိယာပတ္တိ စ အကြိယာပတ္တိ စ ကြိယာပတ္တာကြိယာပတ္တိယော, ဧကေဿ **အာပတ္တိ** -သဒ္ဒဿ လောပံ ကတွာ "ကြိယာကြိယာပတ္တိယော"တိ ဝုတ္တံ, တာသံ ဝိဘာဂေ ကြိယာကြိယာပတ္တိဝိဘာဂေ, ဒေသေတီတိ ဒေသကော, တဿ ဒေသကော **ကြိယာကြိယာပတ္တိဝိဘာဂဒေသကော** ။ ဏွု-တု-ပစ္စယေသု ပရေသု ကမ္မတ္ထေ ဆဋ္ဌီ ဟောတီတိ ဝဒန္တိ။ ဇိနော ကိံ ဝိသိဋ္ဌော? ကြိယာကြိယာပတ္တိဝိဘာဂဒေသကော **ဟိတာဟိတာနံ သကြိယာကြိယာရတော** ဟိတဿ သ သကြိယာယ ရတော, အဟိတဿ အကြိယာယ ရတော, ယံ ကြိယာကြိယံ, **ကြိယံ** နာမ ကြိယစိတ္တံ, **အကြိယံ** နာမ ကုသလာကုသလဝိပါကစိတ္တံ ဣစ္ဆန္တိ ဧကေ။ တံ န။ ကသ္မာ? ကုသလာဓိကာရေ "ကုသလံ မုနိနာ လပိတံ" အကုသလာဓိကာရေ "ပာပမာနသံ ပာပါပါပေဿဝပါပေန ဝုတ္တံ" ဝိပါကာဓိကာရေ "ပာကံ သုဂတော အဗ္ရဝီ"တိ ဝတွာ ပုန ကြိယာဓိကာရေ "ကုသလာကုသလဝိပါကာနိ အဝေစာ"တိ ဝစနဿ ဝတ္တဗ္ဗာဘာဝတော။ တေန တဿ ကြိယာကြိယံ ဧတဿာတိ **ကြိယာကြိယံ,** ကြိယာကြိယသဘာဝန္တိ အတ္ထော။ အယမေဝ သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗော။ ယံ ကြိယာကြိယံ စိတ္တံ ကြိယာကြိယာသဘာဝံ **အဝေစ** ဒေသေသိ, **တံ ကြိယာကြိယံ** ကြိယာကြိယသဘာဝံ မယာ **သမီရိတံ,** သမ္မာ ပကာရေန ဤရိတံ ကထိတံ။

၆၄. **ဇေကူနနဝုတိ သဗ္ဗေ, စိတ္တုပ္ပာဒာ မဟေသိနာ** လောကုတ္တရေ အဋ္ဌ ကတွာ ဇေကူနနဝုတိ သဗ္ဗေ စိတ္တုပ္ပာဒာ **မဟေသိနာ** တထာဂတေန **သမာသတော** သင်္ခေပတော နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။

၆၅. **ပိဋကေ အဘိဓမ္မသ္မိံ, ယေ ဘိက္ခူ ဟဋ္ဌဝတ္တိနော** အဘိဓမ္မပိဋကေ ပဋ္ဌနော ဘာတေ ဟဋ္ဌဝံ, တေန အတ္ထော ဟဋ္ဌဝတ္ထော, သော ဧတေသံ အတ္ထီတိ **ဟဋ္ဌဝတ္တိနော,** ဆေကဘာဝတ္တိကာ ယေ ဘိက္ခူ, **တေဟိ** ဘိက္ခူဟိ **အယံ** အဘိဓမ္မာဝတာရော **ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗော** သိက္ခိတဗ္ဗော ပုနပ္ပုနံ စိန္တိတဗ္ဗော။

၆၆. **ယေ** ဇနာ တသ္မိံကာသေန တံသန္နိဘေန အဘိဓမ္မာဝတာရေန **အဘိဓမ္မမဟောဒဓိံ** မဟာသာဂရသန္နိဘံ အဘိဓမ္မံ တရန္တိ, တေ ဣမံ လောကံ ပရလောကဉ္စ တရန္တိ။ **ဣတိ**တိ ပရိသမာပနေ။

ဣတိ အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာယ

စိတ္တနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဌမော ပရိစ္ဆေဒော။

၂. ဒုတိယော ပရိစ္ဆေဒော

စေတသိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၆၇. စိတ္တာနုဝတ္တနုမုဒ္ဒိဋ္ဌာ , **ယေ စ စေတသိကာ မယာ** ယေ စ စေတသိကာ စိတ္တာနုဝတ္တံ မယာ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ, ဣတော ပရံ ဣဒာနိ **တေသံ** စေတသိကာနံ ဝိဘာဇနံ ကရိဿာမိ အဟံ။

ဣမေသု ပန ကရဏာမုဒိတာဝသေန ဘာဝနာကာလေ ကရုဏာပုဗ္ဗဘာဂေ တ, အပ္ပနာပတ္တာယ ကရုဏာယ ပုဗ္ဗဘာဂေ, တသ္မိံ ပုဗ္ဗဘာဂေ, ကရုဏာတော ပုဗ္ဗဘာဂေ ကာမာဝစရစိတ္တေတိ အတ္ထော။ ကော ကရုဏာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ မုဒိတာ ပုဗ္ဗဘာဂေ တ အပ္ပနာပတ္တာယ မုဒိတာယ ပုဗ္ဗဘာဂေ ကော မုဒိတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣမိနာ ကာမာဝစရစိတ္တေန ယောဂီ မိစ္ဆာက မ္မန္တာဒီဟိ ဓမ္မေဟိ ဝိရမတိ။ **ရမု-**ဓာတု ကီဠာယံ, **ဝိ-**သဒ္ဒေ ဝိရမဏတ္ထော။

၆၈. အာဒိနာ ပုညစိတ္တေန, တေတ္တိံသ နိယတာ မတာ အာဒိနာ ပုညစိတ္တေန ပဌမမဟာကုသလစိတ္တေန သဟ နိယတာ **တေတ္တိံသ** စေတသိကာ ဘဂဝတာ မတာတိ, အထ တ ကရုဏာမုဒိတာ အနိယတာ **ဧကေန** ဓမ္မေန သဟ **စတုတ္တိံသ** ဓမ္မာ ဘဝန္တိ။

၆၉. ကသ္မာ ပနေတ္ထ မေတ္တာ စ, ဥပေက္ခာ စ န ဥဒ္ဒဋ္ဌာ တ္တေ ဧတေသု ယေတပနကဓမ္မေသု, နိဒ္ဒါရဏံ, မေတ္တာ စ ဥပေက္ခာ စ **ဓမ္မရာဇေန** သတ္ထုနာ **န ဥဒ္ဒဋ္ဌာ** န ဝုတ္တာ ကသ္မာ ကာရဏာ။

၇၀. အဗျာပာဒေန မေတ္တာပိ အဗျာပာဒေန မေတ္တာ ဂဟိတာ, **ဥပေက္ခာ**တိ တတြမဇ္ဈတ္တတာယ စ ဂဟိတာ **ယသ္မာ** ကာရဏာ, တသ္မာ ဥဘောပေတာ ဘဂဝတာ န ဂဟိတာ။

၇၁. ကသ္မာ ယေတပနာ ဓမ္မာ, ဗုဒ္ဓေနာဒိစ္စဗန္ဓုနာ သဗ္ဗေ တေ **ယေတပနာ ဓမ္မာ** ယေတပနနာမကာ ဟဒ္ဒယံ သ ရူပေန ဧဝ။ ဗန္ဓတိ သ္နေဟေန တေသ္မိန္တိ ဗန္ဓု, အာဒိစ္စဿ ဗန္ဓု အာဒိစ္စဗန္ဓု, တေန **အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ** ဗုဒ္ဓေန **န စ ဥ ဒ္ဒဋ္ဌာ** န ဒေသိတာ။

၇၂. ကသ္မာ ကာရဏာ? **ယသ္မာ အနိယတာ ကေစိ** ယေတပနကာ အနိယတာ, **ယသ္မာ** ကာရဏာ **ရာသိံ** ဒုကဝဂ္ဂာဒိ ရာသိံ **န ဘဇန္တိ** န သေဝန္တိ, **ယသ္မာ** ကာရဏာ **ကေစိ** ယေတပနကာ ဒုဗ္ဗလာ, တသ္မာ ဟဒ္ဒယံ ဘဂဝတာ န ဝုတ္တာ။

၇၃. ဆန္ဒာဓိမောက္ခမုဒိတာ မနသိ စ ကာရော,

> မဇ္ဈတ္တတာ စ ကရုဏာ ဝိရတိတ္တယဥ္စ။
> ပုညေသု တေန နိယတာနိယတာ စ သဗ္ဗေ၊
> ယေတပနာ မုနိဝရေန န စေဝ ဝုတ္တာ။

ဆန္ဒာဓိမောက္ခော မုဒိတာ မနသိကာရော မဇ္ဈတ္တတာ ကရုဏာ ဝိရတိတ္တယဥ္စ **ပုညေသု**ကုသလေသု နိယတာ စတ္တာရော အနိယတာ ပဥ္စ သဗ္ဗေ ယေတပနာ န စ ဧဝ တေန မုနိဝရေန ဝုတ္တာ။

၇၄-၈၀. ကသ္မာ ပနေတ္ထ ဖဿော၀, ပဌမံ သမုဒီရိတော ဧတ္တေ ဧတေသု စေတသိကေသု, ဇာတိနိဒ္ဒါရဏံ, ဖဿော၀ ပဌမံ **သမုဒီရိတော** ကထိတော။ ကသ္မာ ကာရဏာ? **ကိံ** မယာ သုတံ, အာရမ္မဏေ စိတ္တဿ ပဌမံ အဘိနိပါတတ္တာ ဖဿော ပဌမံ သမုဒီရိတော, **ဖုသိတွတ ပန ဖဿေန** ဖဿေန အာရမ္မဏံ ဖုသိတွ တ ယောဂိနော ဝေဒနာယ အာရမ္မဏံ **ဝေဒယေ,** သညာယ **သဥ္ဇာနာတိ,** စေတနာယ အာရမ္မဏံ **စေတယေ**။ **သဟဇာတာနံ** စေတသိကာနံ ဖဿော၀ **ဣဓ** ဣမသ္မိံ စိတ္တေ မဟေသိနာ ပဌမံ ဝုတ္တော။ **ဟိ** ကသ္မာ ကာရဏာ? ယသ္မာ **ဗလဝပစ္စယတ္တာ,** တသ္မာ ဝုတ္တော။ **အကာရဏမိဒံ သဗ္ဗံ, စိတ္တာနံ တု သဟော၀ စ** ''ပဌမာဘိနိပါတတ္တာ''တိ စ ''ဗလဝပစ္စယတ္တာ''တိ စ **ဣဒံ သဗ္ဗံ** ဝစနံ **အကာရဏံ** အဟေတုကံ အယုတ္တံ, ကသ္မာ ကာရဏာ? **စိတ္တဇာနံ** စိတ္တေဟိ သဟပ္ပဝတ္တာနံ စေတသိကာ

နံ **ကေပုဗ္ဗာအဒိဘာဝေန** သမာနုပ္ပာဒသမာနနိရောဓသမာနာလမ္ဗဏသမာနဝတ္ထုကဘာဝေန ပဝတ္တိတော အကာရဏံ အယုတ္တံ။ **အယံ တု ပဌမုပ္ပန္နော, အယံ ပစ္ဆာတိ နတ္ထိဒံ အယံ** ဓမ္မော ပဌမုပ္ပန္နော, **အယံ** ဓမ္မော ပစ္ဆာကာလေ ဥပ္ပန္နော ဣတိ **ဣဒံ** ဝစနံ နတ္ထိ။ ဗလဝပစ္စယတ္တေပိ ကာရဏံ န စ ဒိဿတိ။ ဒေသနာက္ကမတော စေဝ ပဌမံ သမုဒီရိတော **ဣစ္စေဝံ** ဣတိ ဧဝံ ဣတိ ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ဖဿဿ ပဌမံ သမုဒီရိတတံ **ဝိညုနာ** ဝိဘာဝိနာ ဝိညေယျံ, **ဝိသေသတော** ဝိသေသေန အညထာ န ဝိညေယျံ။ **န စ ပရိယေသိတဗ္ဗောယံ, တသ္မာ ပုဗ္ဗာပရက္ကမော** ယသ္မာ ကာရဏာ အယံ ပုဗ္ဗာပရက္ကမော ဝိညုနာ **န စ ပရိယေသိတဗ္ဗော** န ဂဝေသိတဗ္ဗော, ဓမ္မာ ဧဝ ဝစနတ္ထလက္ခဏာဒီဟိ **ဝိဇာနတာ** ပဏ္ဍိတေန ပရိယေသိတဗ္ဗာ။

ဣဋ္ဌာကာရာနုဘဝနရသာ ဣဋ္ဌာရမ္မဏာနုဘဝနကိစ္စာ **သုဘောဇနရသံ** အနုဘဝန္တော **ရာဇာ ဝိယ**။ စေတသိက အဿာဒပစ္စုပဋ္ဌာနာ စေတသိကပဿဒ္ဓိပဒဋ္ဌာနာ။

ပစ္စာဘိညာဏကရဏရသာ ပဋိဇာနနကိစ္စာ **ဝဍ္ဎကိဿ အဘိညာဏကရဏမိဝ** ဝဍ္ဎကိနော သကိံ သဉ္ဇာနိတ္ဝာပိ အရုဟာရေသု သုတ္တဿ ပဋိပသာရဏံ ဝိယာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ယထာဂဟိတနိမိတ္တဝသေန** တိ ယထာပဝတ္တိတနိမိတ္တဿ ဝသေန။ မနသိ အဘိနိဝေသကရဏံ ဂယှာကာရော။

အာယူဟနရသာ ပဝတ္တနကိစ္စသာဓကော။ **မဟာဝဍ္ဎကီအာဒယော ဝိယ** ယထာ မဟာဝဍ္ဎကီ သယမ္ပိ အရုံ တစ္ဆတိ, ပရေပိ အရုံ တစ္ဆာပေတိ, ဧဝံ သယမ္ပိ အာရမ္မဏေ သန္ဒဟတိ, သမ္ပယုတ္တဓမ္မေပိ အဘိသန္ဒဟာပေတိ။

အာဟနနံ ဘုသော ဟနနံ, ပရိယာဟနနံ သမန္တာ ဟနနံ, တံ ရသော ဧတဿာတိ **အာဟနနပရိယာဟနနရသော**။

အာရမ္မဏာနုမဇ္ဇနလက္ခဏော အာရမ္မဏပရိမဒ္ဒနလက္ခဏော။

ပိနယတီတိ ပီတိ, သဟဇာတဓမ္မေ အာရမ္မဏေ ပိနယတီတိ အတ္ထော။ ကာယစိတ္တ **ဖရဏရသာ**။ ဥဒဂ္ဂဿ စိတ္တဿ ဘာဝေ ဩဒဂျံ, တံ ပစ္စုပဋ္ဌာနံ ဧတဿာတိ **ဩဒဂျပစ္စုပဋ္ဌာနာ** ။

သဒ္ဒဟန္တိ ဝတ္ထုတ္တယံ သဒ္ဒဟန္တိ။ **အကာလုသိယပစ္စုပဋ္ဌာနာ** အနာဝိလဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ။ **သဒ္ဓေယျဝတ္ထုပဒဋ္ဌာနာ** သဒ္ဒဟိတဗ္ဗဝတ္ထုတ္တယာသန္နကာရဏာ။

အရညဂတသုဒေသကော ဝိယ အရညေ ဂတော မဂ္ဂသုဒေသကော ဝိယ။

အတ္တနာ အဝိနိဗ္ဘုတ္တာနံ ဓမ္မာန န္တိ အဝိဂတာနံ စေတသိကာနံ။ **တေသန္တိ** တေသံ စေတသိကာနံ ဓမ္မာနံ။ သန္တေပိ စ **တေသံ** စေတသိကာနံ အနုပါလနလက္ခဏာဒိမ္ဟိ ဝိဓာနေ အတ္ထိက္ခဏေယေဝ **တံ** တေသံ ပါလေတဗ္ဗာနံ စေတသိကာနံ ပဝတ္တက္ခဏေယေဝ တံ ဇီဝိတံ **တေ ဓမ္မေ** ပါလေတဗ္ဗေ စေတသိကေ အနုပါလေတိ။ **ဥဒကံ ဝိယာ**တိ ယထာ ဥဒကံ အတ္တနိ ဥပ္ပလာဒီနိ အနုပါလေတိ, တထာ အနုပါလနလက္ခဏာဒိမ္ဟိ ဝိဓာနေ သန္တေပိ တေသံ အတ္ထိက္ခဏေယေဝ အနုပါလေတိ, ဝိဇ္ဇမာနက္ခဏေဝ အနုပါလေတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ပစ္စယုပ္ပန္နေပိ စ ဓမ္မေ အနုပါလေတိ, **ဓာတိ ဝိယ ကုမာရံ** အညာယ ဇနိတံ ကုမာရံ ရက္ခန္တီ ဓာတိ ဝိယ, ပရဿ ပုတ္တံ အင်္ဂါဒိနာ ဓာရေတီတိ **ဓာတိ**။ **သယံပဝတ္တိတဓမ္မသမ္ဗန္ဓေနေဝ ပဝတ္တတိ** အတ္တနာ ပဝတ္တိတေဟိ ဓမ္မေဟိ သမ္ပဝတ္တတိ။ **နိယာမကော ဝိယ** ယထာ နိယာမကော ဧကေနာ တယ ဝုတ္တေဟိ ဇနေဟိ သဟ ပဝတ္တတိ, ဘင်္ဂတော ဥဒ္ဓံ တံ ဇီဝိတံ န ပဝတ္တယတိ, အတ္တနော စ အဘာဝတ ဌပယိတဗ္ဗာနံ စေတသိကာနဉ္စ အဘာဝတ, ဘင်္ဂက္ခဏေ စေတသိကေ န ဌပေတိ သယံ ဘိဇ္ဇမာနတ္တာ, ဝဋ္ဋိသ္နေဟော ခီယမာနော ပဒီပသိခံ န ကရောတိ ယထာ။

သောမ္မဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနော တိ မုဒုဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနော, သီတလဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနော တ။

ကာယောတိ စေတ္ထ ဝေဒနာဒယော တယော ခန္ဓာ ဝေဒနာက္ခန္ဓော သညာက္ခန္ဓော သင်္ခါရက္ခန္ဓော ဣမေ ခန္ဓာ ဂဟိတာ။

နိမ္ဒနရသာ တိ နိမ္ဒနကိစ္စာ။ **ကာယစိတ္တာနံ အဝူပသမတာဥဒ္ဓစ္စာဒိကိလေသပဋိပက္ခဘူတာ** တိ အာဒိဂ္ဂဟဏေန ကုက္ကုစ္စံ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ကုတိ အဘိမ္မော၀တာရဋီကာယ

စေတသိကနိဒ္ဒေသ၀ဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒုတိယော ပရိစ္ဆေဒော။

၃. တတိယော ပရိစ္ဆေဒေါ

စေတသိကဝိဘာဂနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၈၉. **သဗ္ဗေ စေတသိကာ ဝုတ္တာ, ဗုဒ္ဓေနာဒိစ္စဗန္ဓုနာ** ယေ သဗ္ဗေ စေတသိကာ **အာဒိစ္စဗန္ဓုနာ** ဗုဒ္ဓေန ဝုတ္တာ, **တေ** သဗ္ဗေ စေတသိကာ **နာမသာမညတော** နာမသမာနဘာဝေန **ဒွေပညာသဘဝန္တိ တေ,** အနောတ္တပ္ပပရိယောသာနာ ဒွိပညာသ ဘဝန္တိ။

၉၀-၉၂. **စတုပညာသဓာ ကာမေ, ရူပေ ပဉ္စဒသေရိတာ ကာမေ** ကာမာဝစရေ စတုပညာသ စိတ္တာနိ ဤရိတာ။ **ရူပေ** ရူပာဝစရေ ပဉ္စဒသ စိတ္တာနိ ဤရိတာ ဘဝန္တိ။ **ဒွါဒသာရူပေ** အရူပာဝစရေ ဒွါဒသ စိတ္တာနိ ဘဝန္တိ။ **စတ္တာလီသ မနာသတ** လောကုတ္တရစိတ္တာနိ စတ္တာလီသ ဘဝန္တိ, ကေဝီသသတံ သဗ္ဗေ စိတ္တုပ္ပာဒ **သမာသတော** သင်္ခေပတော ကေဝီသသတံ ဟောတိ။ **ဧတေသု တေသမုပ္ပတ္တိံ** ဣတော ပရံ **ဧတေသု** မယာ ဝုတ္တေသု စိတ္တေသု **တေသံ** ဖဿာဒီနံ ဓမ္မာနံ ဥပ္ပတ္တိံ ဇော် ဇော် ဥဒ္ဒရိတွာ စိတ္တစေတသိကေသု ဘိက္ခူနံ ဟဋ္ဌဝတ္ထာယ အဟံ **ပဝက္ခာမိ** ဒေသိဿာမိ။

၉၃. **ဧကဂ္ဂတာ** စိတ္တေကဂ္ဂတာ **မနက္ကာရော** မနသိကာရော **ဇီဝိတံ** ဖဿပဉ္စကံ **ဧတေ အဋ္ဌ** စေတသိကာ **အဝိနိဗ္ဘောဂ** အညမညတော အဝိဂတာ **ဧကုပ္ပာဒ** သမာနုပ္ပာဒ **သဟကၡယာ** သဟဝယာ။

၉၄. **ဖဿော စ ဝေဒနာ သညာ, စေတနာ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ** ဧကဂ္ဂတာ မနက္ကာရော **ဣမေ** စေတသိကာ **သဗ္ဗသာဓာရဏာ** သဗ္ဗစိတ္တေဟိ သာဓာရဏာ, သဗ္ဗစိတ္တာနံ သာဓာရဏာ တ။

၉၅. **ဝိတက္ကော ပဉ္စပညာသ-စိတ္တေသု သမုဒီရိတော။ စာရော ဆသဋ္ဌိစိတ္တေသု** ဝိတက္ကော တာဝ ဒွိပဉ္စဝိညာဏဝဇ္ဇိတကာမာဝစရေသု စေဝ ကောဒသသု ပဌမဇ္ဈာနစိတ္တေသု စာတိ **ပဉ္စပညာသစိတ္တေသု** ဘဂဝတာ သမုဒီရိတော။ ဝိစာရော ဒွိပဉ္စဝိညာဏဝဇ္ဇိတကာမာဝစရစိတ္တေသု ကောဒသသု ပဌမဇ္ဈာနစိတ္တေသု စ ကောဒသသု ဒုတိယဇ္ဈာနစိတ္တေသု စာတိ **ဆသဋ္ဌိစိတ္တေသု** ဇာယတိ။ တွေ တေသမ္ပိ ဝစနေ သံသယော နတ္ထိ။

၉၆. **ဧကပညာသစိတ္တေသု, ပီတိ တေသဋ္ဌိယာ သုခံ** ပီတိအေမနဿုပေက္ခာသဟဂတကာယဝိညာဏစတုတ္ထဇ္ဈာနဝဇ္ဇိတေသု **ဧကပညာသစိတ္တေသု** ဇာယတိ။ သုခံ အေမနဿဒုက္ခုပေက္ခာသဟဂတဝဇ္ဇိတေသု **တေသဋ္ဌိ** စိတ္တေသု ဇာယတိ။ **ဥပေက္ခာ** သောမနဿသုခဒုက္ခသဟဂတဝဇ္ဇိတေသု **ပဉ္စပညာသစိတ္တေသု** ဇာယတိ။ **ဒုက္ခံ** အကုသလဝိပာကကာယဝိညာဏပဋိဃသဟဂတေသု **တီသု** စိတ္တေသု ဇာယတိ။

၉၇. **ဟောတိ ဒွတ္တသဋ္ဌိစိတ္တေသု, သောမနဿိန္ဒြိယံ ပန** အေမနဿဒုက္ခသုခုပေက္ခာသဟဂတဝဇ္ဇိတေသု **ဒွတ္တသဋ္ဌိစိတ္တေသု** ဇာယတိ။ **ဒုက္ခိန္ဒြိယံ ပနေကသ္မိံ** အကုသလဝိပာကေ ကာယဝိညာဏေ ဇာယတိ။ **တထေဝေကမှိ သုခိန္ဒြိယံ** တထာ **ဧကသ္မိံ** ပုညဟကေ ကာယဝိညာဏေ ဟောတိ။

၉၈. **ပဉ္စုတ္တရသတေ စိတ္တေ, ဝီရိယံ အာဟ နာယကော** ဖိနော ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇနဒွိပဉ္စဝိညာဏသမ္ပဋိစ္ဆနသန္တီရဏဝဇ္ဇိတေ **ပဉ္စုတ္တရသတေ စိတ္တေ** ဝီရိယံ **အာဟ** ကထေသိ။ **စတုတ္တရသတေ စိတ္တေ, သမာဓိန္ဒြိယမဗ္ဗုဝိ** ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတဒွိပဉ္စဝိညာဏသမ္ပဋိစ္ဆနသန္တီရဏပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇနဝဇ္ဇိတေ **စတုတ္တရသတေ စိတ္တေ** သမာဓိန္ဒြိယံ အဝေါစ။

၉၉. **သဗ္ဗာဟေတုကစိတ္တာနိ, ဌပေတွာ ဧကဟေတုကေ** သဗ္ဗာနိ အဋ္ဌာရသ အဟေတုကစိတ္တာနိ ဧကဟေတုကစိတ္တဒွယဉ္စ ဌပေတွာ သေသသ္မိံ **ဧကုတ္တရသတေ စိတ္တေ** ဆန္ဒဿ ဥပ္ပတ္တိံ **ဥဒ္ဒိသေ** ပဏ္ဍိတော ကထေယျ။

၁၀၀. ဥပေတွာ ဒသ ဝိညာဏေ စက္ခုဝိညာဏာဒိကေ ဒသ ဝိညာဏေ စ **ဝိစိကိစ္ဆာယုတမ္ပိ** စိတ္တံ ဥပေတွာ သေသ သိမ္ပိ **ဒသုတ္တရသတေ စိတ္တေ** အဓိမောက္ခော ဘဂဝတာ ဥဒ္ဒိရိတော။

၁၀၁-၂. သဒ္ဓါ သတိ ဟိရိ ဩတ္တပ္ပံ အလောဘော အဒေါသော တတြမဇ္ဈတ္တံ ဆ ယုဂဠာ စ **ဣတိ** ဣမေ ဧကူနဝီသတိ ဓမ္မာ နိယတာ ဟုတွာ ဧကနဝုတိယာ စိတ္တေ ဇာယန္တိ။ ဧကူနဝီသတိ ဓမ္မာ **အဟေတုကေသု** အဋ္ဌာရသသု **အပုညေသု** ဒွါဒသသု အကုသလေသု **န ဇာယရေ** န ဇာယန္တိ။

၁၀၃. ဧကူနာသီတိယာ စိတ္တေ, ပညာ ဇာယတိ သဗ္ဗအ ပညာ ဒွါဒသအကုသလအဋ္ဌာရသအဟေတုကမဟာကုသလဉာဏဝိပ္ပယုတ္တမဟာဝိပာကဉာဏဝိပ္ပယုတ္တမဟာကိရိယာဉာဏဝိပ္ပယုတ္တဝဇ္ဇိတေ **ဧကူနာသီတိယာ** စိတ္တေ ဇာယတိ။ **အဋ္ဌဝီသတိယာ စိတ္တေ, ကရုဏာမုဒိတာ သိယုံ** ကရုဏာမုဒိတာ အဋ္ဌသု မဟာကုသလေသု, အဋ္ဌသု မဟာကိရိယာသု, ရူပာဝစရပဉ္စမဇ္ဈာနဝဇ္ဇိတေသု ဒွါဒသရူပါဝစရေသု စာတိ **အဋ္ဌဝီသတိယာ စိတ္တေသု** သိယုံ ဘဝေယျုံ။

၁၀၄. ကာမာဝစရပုညေသု, သဗ္ဗလောကုတ္တရေသု စ ကာမာဝစရမဟာကုသလေသု စိတ္တေသု သဗ္ဗေသု လောကုတ္တရေသု စာတိ သဟ အဋ္ဌကေ **စတ္တာလီသဝိဓေ စိတ္တေ** ဝိရတိတ္တယံ ဟောတိ။

၁၀၅. သဒ္ဓါ သတိ ဟိရောတ္တပ္ပံ အလောဘာဒိတ္တယမ္ပိ စ ယုဂဠာနိ ဆ စ မဇ္ဈတ္တံ ကရုဏာမုဒိတာပိ စ။

၁၀၆. တထာ တိဿော ဝိရတိယော သဗ္ဗေ တေ ပဉ္စဝီသတိ ဓမ္မာ မဟာကုသလစိတ္တသမ္ပယုတ္တအဗျာကတစိတ္တသမ္ပယုတ္တာတိ **ကုသလေန** သဗ္ဗေသုယေဝ ဓမ္မေသု ဆေကေန ဝိဇိတင်္ဂဏေန ပကာသိတာ။

၁၀၇. အဟိရိကံ အနောတ္တပ္ပံ, မောဟော ဥဒ္ဓစ္စမေဝ စာ တိ ဣမေ စတ္တာရော ဓမ္မာ နိယတာ ဟုတွာ **ဒွါဒသာပုညစိတ္တေသုယေဝ** ဒွါဒသအကုသလစိတ္တေသုယေဝ **ဇာယရေ** ဇာယန္တိ။

၁၀၈-၉. လောဘော အဒေါသော စ မောဟော စ, မာနော ဒိဋ္ဌိ စ သံသယော ဝိစိကိစ္ဆာ မိဒ္ဓံ ဥဒ္ဓစ္စံ ကုက္ကုစ္စံ ထိနံ မစ္ဆရိယမ္ပိ စ အဟိရိကံ အနောတ္တပ္ပံ ဣဿာ စ ဒေါမနဿကံ **ဧတေ** ဓမ္မာ **အကုသလာ** အကုသလစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ **ဧကန္တေန မဟေသိနာ** ဝိဇိတင်္ဂဏဝိဂတမလေန ဝုတ္တာ။

၁၁၀. လောဘော **အဋ္ဌသု** လောဘမူလေသု စိတ္တေသု ဘဂဝတာ **နိဒ္ဒိဋ္ဌော** ဒဿိတော။ ဒိဋ္ဌိ **စတူသု** ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တေသု စိတ္တေသု ဝုတ္တာ။ မာနော ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တေသု စတူသု ကဟူပတဒပ္ပဘိန္နနေန ဝုတ္တော။ အဒေါသော **ဒွီသု ဧဝ** ပဋိဃသမ္ပယုတ္တေသု စိတ္တေသု မုနိန္ဒေန ဝုတ္တော။

၁၁၁. ဣဿာမစ္ဆေရကုက္ကုစ္စာ **ဒွီသု** ဒေါသမူလေသု စိတ္တေသု ဇာယန္တိ, **နော သဟ** သဟ နော ဇာယန္တိ, ဧကေကာဝ ဇာယန္တီတိ အတ္ထော။ **ဝိစိကိစ္ဆာ ပနေကသ္မိံ** ဝိစိကိစ္ဆာ ပန ဧကသ္မိံ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတစိတ္တေ ဇာယတိ။ ထိနမိဒ္ဓံ **ပဉ္စသု** သသင်္ခါရိကအကုသလစိတ္တေသု ဇာယတိ။

၁၁၂-၃. ဖဿော စ ဝေဒနာ သညာ, စေတနာ ဇီဝိတံ မနော ဝိတက္ကော စ ဝိစာရော စ ပီတိ ဝီရိယံ သမာဓိ စ ဆန္ဒော စေတမိမောက္ခော စ မနသိကာရော စ **စုဒ္ဒသ** ဓမ္မာ **ကုသလာ စ** ကုသလစေတသိကာ စ ဟောန္တိ။ **အကုသလာ စေဝ** အကုသလစေတသိကာ စေဝ **အဗျာကတာပိ စ** အဗျာကတစေတသိကာ စ ဟောန္တိ။

၁၁၄. ဧကူနတိံသစိတ္တေသု, ဈာနံ ပဉ္စင်္ဂိကံ မတံ စတူသု သောမနဿသဟဂတာကုသလေသု, ဒွါဒသသု သောမနဿသဟဂတမဟာကုသလမဟာဝိပာကမဟာကိရိယစိတ္တေသု, သုခသန္တီရဏဟသိတုပ္ပာဒစိတ္တေသု , တီသု ရူပပဌမဇ္ဈာနစိတ္တေသု, အဋ္ဌသု လောကုတ္တရပဌမဇ္ဈာနစိတ္တေသု စာတိ **ဧကူနတိံသစိတ္တေသု ပဉ္စင်္ဂိကံ** ပဉ္စာဝယဝဈာနယုတ္တံ ဈာနံ သုဂတေန မတံ။ ဥပေက္ခာသဟဂတာနိ စတ္တာရိ လောဘမူလာနိ စ ဒွေဝ ဒေါသမူလာနိ စ ဒွေဝ မောဟမူလာနိ စ မနောဓာတုတ္တိကဉ္စ ဥပေက္ခာသဟဂတာ တိဿော အဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတုယော စ ဒွါဒသသု

ပေက္ခာသဟဂတာနိ မဟာကုသလမဟာဝိပာကကိရိယစိတ္တာနိ တိဏိ ရူပဒုတိယဇ္ဈာနစိတ္တာနိ အဋ္ဌ လောကုတ္တရဒုတိယဇ္ဈာနစိတ္တာနိ စာတိ **သတ္တတိံသ** စိတ္တာနိ **စတုဇ္ဈာနင်္ဂယုတ္တာနိ** စတုဇ္ဈာနာဝယဝယုတ္တာနိ **ဣတိ** ဧဝံ နိဒ္ဒိသေ **ကထေယျ** ။

၁၁၅. ကောဒသဝိမံ စိတ္တံ, တိဝင်္ဂိကမုဒီရိတံ တိဏိ ရူပာဝစရတတိယဇ္ဈာနစိတ္တာနိ, အဋ္ဌလောကုတ္တရတတိယဇ္ဈာနစိတ္တာနိ စာတိ **ကောဒသဝိမံ စိတ္တံ တိဝင်္ဂိကံ** တိအင်္ဂယဝဇ္ဈာနယုတ္တံ, ဆ ရူပာဝစရစတုတ္ထဇ္ဈာနပဉ္စမဇ္ဈာနစိတ္တာနိ, ဒွတ္တဒသာရူပာဝစရစိတ္တာနိ, သောဠသ လောကုတ္တရစတုတ္ထဇ္ဈာနပဉ္စမဇ္ဈာနစိတ္တာနိ စာတိ **စတုတ္တိံသ ဝိမံ စိတ္တံ ဒုဝင်္ဂိကံ** ဒွိအင်္ဂယဝဇ္ဈာနယုတ္တံ **ဥဒီရိတံ** ဖိနေန ဤရိတံ။

၁၁၆. သဘာဝေနာဝိတက္ကေသု, ဈာနင်္ဂါနိ န ဥဒ္ဓရေ သဘာဝေန ပကတိယာ **အဝိတက္ကေသု** ဝိတက္ကဝိရဟိတေသု ဒွိပဉ္စဝိညာဏေသု **ဈာနင်္ဂါနိ** ဈာနာဝယတနိ ဖိနော န ဥဒ္ဓရေ။ အယမေတ္ထာဓိပ္ပာယော – အညတ္ထ ဝိတက္ကော ဈာနစိတ္တေန ဝိပ္ပဟိနော ဘာသိတော, ဣမေသု ပန နေဝ ဈာနစိတ္တေန ပဟိနာ, ပကတိယာ ဝိတက္ကဝိရဟိတာနိ ဒွိပဉ္စဝိညာဏာနိ သဗ္ဗာပေတုကစိတ္တေသု **မဂ္ဂင်္ဂါနိ** မဂ္ဂါဝယတနိ ဖိနော **န ဥဒ္ဓရေ** န ဒေသေယျ။

၁၁၇. ဗုဓော ဖိနော ဒွိပဉ္စဝိညာဏေသု မနောဓာတုတ္တိကေ စ တီသု သန္တီရဏေသု စာတိ **သောဠသစိတ္တေသု** တိဏိန္ဒြိယာနိ **ဝဒေ** ကထေယျ။ **ကေသိ့ ပန စတ္တာရိ** ကေသိ့ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတစိတ္တေ စတ္တာရိ ဣန္ဒြိယာနိ ဟောန္တိ, ကောဒသသု အကုသလစိတ္တေသု ဝိစိကိစ္ဆာယုတ္တစိတ္တဝဇ္ဇိတေသု ဟသိတုပ္ပာဒေ စေဝ တေဠဝ္ဗနစိတ္တေ စာတိ **တေရသသု** စိတ္တေသု **ပဉ္စ** ဣန္ဒြိယာနိ **ဗုဓော** ဘဂဝတ **ဥဒ္ဓရေ** ဥဒ္ဓရေယျ။

၁၁၈. သတ္တ ဒွတ္တဒသစိတ္တေသု, ဣန္ဒြိယာနိ ဖိနောဗ္ရဝိ ဖိနော ဗုဒ္ဓော ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တမဟာကုသလမဟာဝိပာကမဟာကိရိယာသင်္ခါတေသု **ဒွတ္တဒသစိတ္တေသု** သတ္တ ဣန္ဒြိယာနိ **အဗ္ရဝိ** ကထေသိ, **ဧကေနူနေသု အဋ္ဌေဝ, စတ္တာလီသမနေသု စ** ဖိနော ဉာဏသမ္ပယုတ္တမဟာကုသလမဟာဝိပာကမဟာကိရိယာသင်္ခါတေသု ဒွတ္တဒသသု စိတ္တေသု, ပဉ္စဒသသု ရူပေသု, ဒွတ္တဒသသု အရူပေသု စာတိ **ဧကေနူနေသု စတ္တာလီသမနေသု** အဋ္ဌေဝ ဣန္ဒြိယာနိ အဗ္ရဝိ။

၁၁၉. စတ္တာလီသာယ လောကုတ္တရ **စိတ္တေသု နဝကံ** ဣန္ဒြိယနဝကံ နာယကော **အဗ္ရဝိ** ကထေသိ။ **ဧဝံ ဣန္ဒြိယယောဂေပိ, ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိဘာဝိနာ ဧဝံ** ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန စိတ္တေသု ဣန္ဒြိယယောဂေ ဝိဘာဝိနာ ဝိသေသေန ပညံ ဘာဝေတုံ ပကာသေတုံ သီလမေတဿာတိ ဝိဘာဝီ, တေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၂၀. အမဂ္ဂင်္ဂါနိ နာမေတ္ထ, အဋ္ဌာရသ အဟေတုကာ ဧတ္ထ ဧတေသု စိတ္တေသု အဋ္ဌာရသ အဟေတုကာ နတ္ထိ မဂ္ဂေ ဧတေသူတိ အမဂ္ဂင်္ဂါနိ နာမ, **ဈာနင်္ဂါနိ န ဝိဇ္ဇန္တိ, ဝိညာဏေသု ဒွိပဉ္စသု** ဒွိပဉ္စဝိညာဏေသု ဈာနင်္ဂါနိ ပိ န သံဝိဇ္ဇန္တိ။

၁၂၁. ဧကံ စိတ္တံ ဒုမဂ္ဂင်္ဂံ ဧကံ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတစိတ္တံ **ဒုမဂ္ဂင်္ဂံ** ဒုမဂ္ဂါဝယဝံ, စတူသု ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တာကုသလစိတ္တေသု စ ဒွီသု ပဋိဃယုတ္တေသု စ ဥဒ္ဓစ္စယုတ္တေသု စာတိ **သတ္တသု** စိတ္တေသု စ **တိမဂ္ဂင်္ဂါနိ** တိမဂ္ဂါဝယတနိ ဟောန္တိ။ **စတ္တာလီသာယ စိတ္တေသု , မဂ္ဂေ သော စတုရင်္ဂိကော** စတူသု ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တာကုသလေသု ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တမဟာကုသလမဟာဝိပာကမဟာကိရိယာသင်္ခါတေသု ဒွတ္တဒသသု စိတ္တေသု စ ရူပာဝစရဒုတိယတတိယစတုတ္ထပဉ္စမဇ္ဈာနသင်္ခါတေသု ဒွတ္တဒသသု ရူပာဝစရေသု, ဒွတ္တဒသသု အရူပာဝစရေသု စာတိ **စတ္တာလီသာယ စိတ္တေသု စတုရင်္ဂိကော မဂ္ဂေ** စတုရာဝယဝတေ မဂ္ဂေ ဟောတိ။

၁၂၂. ပဉ္စဒ္ဒသသု စိတ္တေသု, မဂ္ဂေ ပဉ္စင်္ဂိကော မတော ဉာဏသမ္ပယုတ္တမဟာကုသလမဟာဝိပာကမဟာကိရိယာသင်္ခါတေသု ဒွတ္တဒသသု, တီသု ရူပပဌမဇ္ဈာနစိတ္တေသု စာတိ **ပဉ္စဒ္ဒသသု စိတ္တေသု ပဉ္စင်္ဂိကော** ပဉ္စာဝယဝတေ မဂ္ဂေ ဘဂဝတာ မတော။ **ဒွတ္တိံသစိတ္တေသု မဂ္ဂေ သတ္တင်္ဂိကောပိ စ** လောကုတ္တရဒုတိယတတိယစတုတ္ထပဉ္စမဇ္ဈာနသင်္ခါတေသု **ဒွတ္တိံသစိတ္တေသု** မဂ္ဂေ **သတ္တင်္ဂိကော** သတ္တာဝယဝတေ ဟောတိ။

၁၂၃. မဂ္ဂေ အဋ္ဌသု စိတ္တေသု မဂ္ဂဖလဝသေန **အဋ္ဌသု** လောကုတ္တရစိတ္တေသု မဂ္ဂေ **အဋ္ဌင်္ဂိကော** အဋ္ဌာဝယတေ ဟောတိ။ **ဣတိ** ပရိသမာပနေ။ **တု** ပဒပူရဏေ။ **ဇဝံ** ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန သဗ္ဗစိတ္တေသု **မဂ္ဂင်္ဂါနိ** မဂ္ဂါဝယတနိ ဓိရော ဥဒ္ဒိရေယျ, ဒေသေယျာတိ အတ္ထော။

၁၂၄. ဗလာနိ ဒွေဝ ဒ္ဝိစိတ္တေသု ဟသိတုပ္ပာဒတေဋ္ဌဗ္ဗနသင်္ခာတေသု ဒ္ဝီသု စိတ္တေသု ဒွေဝ ဗလာနိ ဟောန္တိ ။ **ကေသုံ့ တီဏိ ဒီပယေ** ကေသုံ့ ဝိစိကိစ္ဆာယုတ္တေ တီဏိ ဗလာနိ ဓိရော **ဒီပယေ** ပကာသေယျ။ ဝိစိကိစ္ဆာယုတ္တတော သေသေသု **ကောဒသသု** အကုသလေသု **စတ္တာရိ** ဗလာနိ ဟောန္တိ။ **ဆ ဒ္ဝတဒသသု** ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တမဟာကုသလ မဟာဝိပာကမဟာကိရိယာသင်္ခာတေသု ဒ္ဝတဒသသု စိတ္တေသု ဆ ဗလာနိ ဟောန္တီတိ ဓိရော **နိဒ္ဒိသေ** ကထေယျ။

၁၂၅. ကေူနာသီတိယာ သတ္တ ဉာဏသမ္ပယုတ္တမဟာကုသလမဟာဝိပာကမဟာကိရိယာသင်္ခာတေသု ဒ္ဝတဒသသု ကာမာဝစရစိတ္တေသု, သတ္တဝီသတိယာ မဟဂ္ဂတစိတ္တေသု, စတ္တာလီသလောကုတ္တရစိတ္တေသု စာတိ **ကေူနာသီတိယာ** စိတ္တေသု သတ္တ ဗလာနိ ဟောန္တိ။ **သောဠသေတဗလာနိ တု** ဒ္ဝိပဥ္စဝိညာဏာနိ စ တိသ္သော မနောဓာတုယော စ တီဏိ သန္တီရဏာနိ စာတိ **သောဠသ** ဧဝ စိတ္တာနိ **အဗလာနိ** ဗလဝိရဟိတာနိ ဟောန္တိ, **ဇဝံ** ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန စိတ္တံ **သဗလံ** ဗလေန သဟဂတံ **အဗလမ္ပိ စ** ဗလဝိရဟိတဥ္စာပိ စိတ္တံ **ဝိညေယျံ** ဓိရေန ဝိဇာနိတဗ္ဗံ။

၁၂၆. ဈာနင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂဗလိန္ဒြိယာနိ, စိတ္တေသု ဇာယန္တိ ဟိ ယေသု ယာနိ ယေသု စိတ္တေသု **ယာနိ** ဈာနင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂဗလက္ကန္ဒြိယာနိ ဇာယန္တိ, **မယာ သမာသေန သမုဒ္ဒိရိတ္ဝတ** အသံသင်္ဂ ဥဒ္ဒိရိတ္ဝတ **တေသု** စိတ္တေသု **သဗ္ဗာနိပိ တာနိ** ဈာနင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂဗလက္ကန္ဒြိယာနိ **သမာသေန** သင်္ခေပေန **မယာ** ဗုဒ္ဓဒတ္တာစရိယေန **ဝုတ္တာနိ** ကထိတာနိ။

ဣတိ အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာယ

စေတသိကဝိဘာဂနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တတိယော ပရိစ္ဆေဒော။

၄. စတုတ္ထော ပရိစ္ဆေဒော

ဧကဝိဓာဒိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၂၇. ဣတော ပရံ ပဝက္ခာမိ၊ နယမေကဝိဓာဒိကံ။
အာဘိဓမ္မိကဘိက္ခူနံ၊ ဗုဒ္ဓိယာ ပန ဝုဒ္ဓိယာ။

အဟံ **ဣတော ပရံ** ဣတော ပရိစ္ဆေဒတော ပရံ ဧကဝိဓာဒိကံ နယံ အာဘိဓမ္မိကဘိက္ခူနံ ဗုဒ္ဓိယာ ဝုဒ္ဓတ္ထာယ **ပဝက္ခာမိ** ဒေသေဿာမိ။

၁၂၈. သဗ္ဗမေကဝိဓံ စိတ္တံ, ဝိဇာနနသဘာဝတော သဗ္ဗံ စိတ္တံ ဝိဇာနနသဘာဝတော ဧကဝိဓံ, **ဒုဝိဓဉ္စ ဘဝေ စိတ္တံ** အဟေတုကသဟေတုကတော ဣဒံ စိတ္တံ ဒုဝိဓံ ဘဝေယျ။

၁၂၉. ပုညာပုညဝိပာကာ ဟိ, ကာမေ ဒသ စ ပဉ္စ စ ဟိ သစ္စံ **ကာမေ** ကာမာဝစရေ ကုသလာကုသလဝိပာကာ ဒသ ပဉ္စ စ ကိရိယာ တိဿော ဣတိ သဗ္ဗေ **အဋ္ဌာရသ** စိတ္တုပ္ပာဒာ အဟေတုကာ။

၁၃၀. အဟေတုကတော စိတ္တုပ္ပာဒတော **သေသာ** ဧကသတ္တတိ စိတ္တုပ္ပာဒာ **သဟေတုကာတိ** သဟေတုကာ နာမာတိ မဟေသိနာ **တာဒိနာ** အဝိပရီတသဘာဝေန **ဟေတုတာဒိနာ** ပစ္စယတာဒိနာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။

၁၃၁. သဝတ္ထုကာဝတ္ထုကတော သဝတ္ထုကအဝတ္ထုကဝသေန တထာ ဥဘယဝသေန သဝတ္ထုကဝသေန, အဝတ္ထုကဝသေန စ သဗ္ဗံ ဝုတ္တပ္ပကာရေန စ မာနသံ တိဝိဓံ ဟောတိ။

၁၃၂-၄. သဗ္ဗော ကာမဝိပာကော စ, ရူပေ ပဉ္စဒသာပိ စ စိတ္တုပ္ပာဒာ **အာဒိမဂ္ဂေ** ပဌမမဂ္ဂေ ဟသိတုပ္ပာဒော မနောဓာတုကိရိယာပိ စ ဒေါမနဿဒွယဉ္စာပိ တေစတ္တာလီသ မာနသာ **ဝိနာ ဝတ္ထုံ** ဝတ္ထုံ ဝဇ္ဇေတွာ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဧကန္တေန သဝတ္ထုကာ နာမ။ အရူပာဝစရဝိပာကာ စ ဧကန္တေန အဝတ္ထုကာ, မယာ ဝုတ္တတော စိတ္တုပ္ပာဒတော **သေသာနိ** ဒွေစတ္တာလီသ စိတ္တာနိ **ဥဘယထာ** သဝတ္ထုကာဝတ္ထုကဝသေန သိယုံ။

၁၃၅. ဧကာရမ္မဏံ စိတ္တံ, ပဉ္စာရမ္မဏမေဝ စ စိတ္တံ ဆဋ္ဌာရမ္မဏကဉ္စေတိ **ဧဝံ** ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေနာပိ တိဝိဓံ စိတ္တံ သိယာ။

၁၃၆-၈. ဝိညာဏာနိ စ ဒွေ ပဉ္စ, အဋ္ဌ လောကုတ္တရာနိ စ အဘိညာမာနသံ ဌပေတွာ သဗ္ဗံ မဟဂ္ဂတဉ္စေတတိ **တေစတ္တာလီသ** စိတ္တုပ္ပာဒာ ပန ဧကာရမ္မဏာ ဝိညေယျာ ဓီရေန။ **တတ္ထ** စိတ္တေ မနောဓာတုတ္တယံ ပဉ္စာရမ္မဏံ ဤရိတံ ဘဂဝတာ။ မယာ ဝုတ္တစိတ္တတော **သေသာနိ တေစတ္တာလီသ** စိတ္တာနိ ဆဋ္ဌာရမ္မဏိကာနိ မတာနိ သတ္ထုနာ, တထာ ဧဝံ စိတ္တံ ကုသလာကုသလာဒိတော တိဝိဓံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အဗျာကတံ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၁၃၉. အဟေတုကံ စိတ္တံ ဧကဟေတုကဉ္စ စိတ္တံ ဒွိဟေတုကဉ္စ စိတ္တံ တိဟေတုကဉ္စ စိတ္တန္တိ **ဧဝံ** ဣမိနာ ပကာရေန စိတ္တံ စတုဗ္ဗိဓံ ဝိဘာဝိနာ ဝိညာတဗ္ဗံ။

၁၄၀-၂. ဟေဋ္ဌာ မယာပိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ **အဋ္ဌာရသ** စိတ္တုပ္ပာဒာ အဟေတုကာ, **ဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စသံယုတ္တံ** စိတ္တံ ဧကဟေတုကံ ဧဝံ ဥဒီရိတံ ဘဂဝတာ။ **ကာမေ** ကာမာဝစရေ **ပုညဝိပာကကိရိယတော** ကုသလဝသေန စ ဝိပာကဝသေန စ ကိရိယာဝသေန စ **ဒွါဒသဓာ** စိတ္တုပ္ပာဒာ အကုသလာ စ ဒသဓာ ဓာတိ ဗာဝီသတိ စိတ္တုပ္ပာဒာ ဒုဟေတုကာ။ **ကာမေ** ကာမာဝစရေ **ပုညဝိပာကကိရိယတော** ပုညဝသေန စ ဝိပာကဝသေန စ ကိရိယာဝသေန စ **ဒွါဒသဓာ** စိတ္တုပ္ပာဒာ။ သဗ္ဗံ မဟဂ္ဂတဉ္စေဝ **အပ္ပမာဏံ** လောကုတ္တရစိတ္တဉ္စ တိဟေတုကံ။

၁၄၃-၅၀. ရူပီရိယာပထဝိညတ္တိ-ဇနကာဇနကာဒိတော တိ ရူပကိရိယာပထဝိညတ္တိဇနကဝသေန ရူပကိရိယာပထဇနကဝသေန စ ရူပဇနကဝသေန စ တိကိစ္စာဇနကဝသေန စာတိအာဒီဟိ ပကာရေဟိ သဗ္ဗံ စိတ္တံ စတုဗ္ဗိဓံ ဟောတိ။ **တတ္ထ** တသ္မိံ စိတ္တေ ဒွတဒသာကုသလာ, ကာမဓာတုယာ ကုသလာ, တထာ ကာမေ ဒသ ကိရိယာ, အဘိညာမာနသံ ဒွယံ, ဣမေ ဗာတ္တိံသ မာနသာ ရူပာနိ သမုဋ္ဌာပေန္တိ, ဣရိယာပထံ ကပ္ပေန္တိ, ဝိညတ္တိံ ဇနယန္တိ။ ကုသလာ မဟဂ္ဂတမာနသာ ကိရိယာ စ မဟဂ္ဂတမာနသာ, **အဋ္ဌ** အနာသဝစိတ္တာနိ, ဆဗ္ဗီသတိ စ မာနသာ ရူပာနိ သမုဋ္ဌာပေန္တိ, ဣရိယာပထံ ကပ္ပေန္တိ။ **ဓောပနံ န ဟာပေန္တိ** ဝိညတ္တိံ န ဇနယန္တီတိ အတ္ထော။ ဣမေ စိတ္တုပ္ပာဒာ ဒုကိစ္စနိယတာ , ဒသ ဝိညာဏေ ဌပေတွာ ဒွိသု ဘူမီသု **ဝိပာကာ** မနောဓာတုဒွယသန္တီရဏတ္တယမဟာဝိပာကရူပဝိပာကာနံ ဝသေန အဋ္ဌာရသ ဟကာ မနောဓာတု ကိရိယာ စေတတိ **ဣမာနိ ဧကူနဝီသတိ** စိတ္တာနိ ရူပာနိ သမုဋ္ဌာပေန္တိ, ဣတရဒွယံ န ကရောန္တိ, **ပုန ဒွေဝပဉ္စဝိညာဏာ** ပဌမံ "ဒသ ဝိညာဏေ"တိ ဝုတ္တတ္တာ "ပုန"တိ ဝုတ္တာ။ အရူပီသု ဝိပာကာ စ **သဗ္ဗေသံ** သတ္တာနံ ပဋိသန္ဓိစိတ္တဉ္စ အရဟတော စုတိစိတ္တဉ္စ ဣမေ သောဠသ မာနသာ တိကိစ္စာနိ န ကရောန္တိ။

၁၅၁. ကေဒွဝိတိစတုဋ္ဌာန-ပဉ္စဋ္ဌာနပ္ပဘေဒတော ဧကကိစ္စဒွိကိစ္စတိကိစ္စစတုကိစ္စပဉ္စကိစ္စဘေဒေန **ပဉ္စဓာ စိတ္တံ** ပဉ္စပကာရံ စိတ္တံ **ပဉ္စနိမ္မလလောစနော** ဗုဒ္ဓော **အက္ခာသိ** ကထေသိ။

၁၅၂. ကုသလာကုသလာ သဗ္ဗေ၊ စိတ္တုပ္ပာဒာ မဟာကြိယာ။
မဟဂ္ဂတာ ကြိယာ စေဝ၊ စတ္တာရော ဖလမာနသာ။

၁၅၃. သဗ္ဗေဝ ပဉ္စပညာသ စိတ္တုပ္ပာဒာ **ဇဝနဋ္ဌာနတောယေဝ** ဇဝနကိစ္စဝသေနေဝ **ဧကဋ္ဌာနေ** ဧကကိစ္စေ **နိပ္ပဉ္စေန သတ္ထုနာ** တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဝိရဟိတေန သတ္ထုနာ **နိယာမိတာ** ကထိတာ။

၁၅၄. ပုန ဒွေဝပဉ္စဝိညာဏာ စိတ္တုပ္ပာဒာ ဒဿနေ သဝနေ တထာ ဃာယနေ သာယနဋ္ဌာနေ ဖုသနေ ပဋိဟဋ္ဌိယာ သတ္ထုနာ နိယာမိတာ။

၁၅၅. မနောဓာတုတ္တိကံ အာဝဇ္ဇနေ ပဋိစ္ဆနေ, **ဧတေ အဋ္ဌသဋ္ဌိ** စိတ္တုပ္ပာဒာ **ဧကဋ္ဌာနိကတံ** ဧကကိစ္စဘာဝံ **ဂတာ** ပတ္တာ ဘဝန္တိ။

၁၅၆-၈. စိတ္တဒွယံ ဒွိဋ္ဌာနိကံ နာမ ဥဒီရိတံ ဘဂဝတာ, သောမနဿယုတံ စိတ္တံ ပဉ္စဒွာရေ သန္တီရဏံ သိယာ။ ဆဒွာရေ တဒာလမ္ဗဏဉ္စ **ဗလတရမ္မဏေ** အတိမဟန္တာရမ္မဏေ သတိ သိယာ , တထာ တေဋ္ဌဗ္ဗနံ ပဉ္စဒွာရေသု တေဋ္ဌဗ္ဗနံ ဟောတိ။ မနောဒွာရေသု ပန **သဗ္ဗေသံ** အာရမ္မဏာနံ အာဝဇ္ဇနံ ဟောတိ, ဣဒံ စိတ္တဒွယံ ဒွိဋ္ဌာနိကံ နာမ ဟောတိ။

၁၅၉. ပဋိသန္ဓိယာ ဌာနတော ပဋိသန္ဓိယာ ကိစ္စဝသေန ဘဝင်္ဂဿ ဌာနတော ဘဝင်္ဂဿ ကိစ္စဝသေန စုတိယာ ဌာနတော စုတိယာ ကိစ္စဝသေန တေ မဟဂ္ဂတဝိပာကာ နဝ **တိဋ္ဌာနိကာ** တိကိစ္စာတိ မုနိနာ မတာ။

၁၆၀-၃. အဋ္ဌ ကာမာ မဟာပာကာ, ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂတော ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂဝသေန **တဒာရမ္မဏတော စေဝ** တဒာရမ္မဏဝသေန စ ဧဝ စုတိဋ္ဌာနဝသေန စ **အဋ္ဌ** စိတ္တာနိ စတုဋ္ဌာနိကစိတ္တာနိ ဟောန္တိ, **ဣတိ** ဝစနံ ဓီရော နိဒ္ဒိသေ, ကုသလာကုသလပာကောပေက္ခာသဟဂတဒွယံ ပဉ္စဒွာရေ သန္တီရဏံ ဘဝေ, ဆဒွာရိကေသုပိ ဗလတရမ္မဏေ သတိ တဒာရမ္မဏတာ သိယာ။ ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂါနံ ဌာနဝသေန စ စုတိဋ္ဌာနဝသေန စ ဣဒံ စိတ္တဒွယံ ပဉ္စဋ္ဌာနိကစိတ္တံ နာမာတိ ဥဒီရိတံ မုနိနာ။

၁၆၄. ပဉ္စကိစ္စံ ဒွယံ စိတ္တံ, အဋ္ဌကံ ပန စတုကိစ္စံ, နဝကံ တိကိစ္စံ, ဒွေ စိတ္တုပ္ပာဒာ ဒွိကိစ္စာ, ဣမေသံ ဣမေဟိ စိတ္တုပ္ပာဒေဟိ **သေသံ** ဧကကံ ကိစ္စံ။

၁၆၅. ဘဝင်္ဂါဝဇ္ဇနဉ္စေဝ၊ ဒဿနံ သမ္ပဋိစ္ဆနံ။
သန္တီရဏံ တေဋ္ဌဗ္ဗနံ၊ ဇဝနံ ဘဝတိ သတ္တမံ။

၁၆၆. ဆဗ္ဗိမံ ဟောတိ တံ ဆန္နံ တံ စိတ္တံ ဆန္နံ စက္ခုသောတဃာနဇိဝှာကာယမနော **ဝိညာဏာနံ** ပဘေဒတော ဆဗ္ဗိမံ ဟောတိ, စက္ခုသောတဃာနဇိဝှာကာယမနောဓာတုမနောဝိညာဏဓာတူနံ သတ္တန္နံ ဝသေန စိတ္တံ သတ္တဓာ ဟောတိ။

၁၆၇. ဧကေကာရမ္မဏံ ဆက္ကံ, ပဉ္စာရမ္မဏဘေဒတော ဆဋ္ဌာရမ္မဏတော စေဝ ဆဋ္ဌာရမ္မဏစိတ္တဝသေန **မနော** စိတ္တံ အဋ္ဌဝိမံ ဟောတိ။

၁၆၈. တတ္ထ တသ္မိံ စိတ္တေ ဒွေဝပဉ္စဝိညာဏာ ဧကေကဧစရာ ဟောန္တိ, **ဒွေဝ** စိတ္တုပ္ပာအ ရူပာရမ္မဏိကာ, **ဒွေဝ ဒွေဝ** စိတ္တုပ္ပာအ သဒ္ဒာဒိကေစရာ။

၁၆၉. ပဉ္စာဘိညာဝိဝဇ္ဇိတံ သဗ္ဗံ မဟဂ္ဂတံ, သဗ္ဗံ လောကုတ္တရဉ္စ **ဣတိ** ဣဒံ စိတ္တံ ဧကောရမ္မဏံ ဘဝေ။

၁၇၀. ဣဒံ ဆက္ကံ ဧကောရမ္မဏံ ဝိဘာဝိနာ ဉေယ္ယံ, မနောဓာတုတ္တယံ ပဉ္စာရမ္မဏိကံ နာမ ဘဝေ။

၁၇၁. ကာမာဝစရစိတ္တာနိ စတ္တာလီသံ တထာ ဧကံ သဗ္ဗာနိ အဘိညာနိ စ **ဆဋ္ဌာရမ္မဏိကာနီတိ** ဆဋ္ဌာရမ္မဏိကာနိ နာမ ပဏ္ဍိတေန ဝိညေယျာနိ။

၁၇၂. သတ္တဝိညာဏဓာတူသု **ပဌိမံ** မနောဝိညာဏဓာတုဉ္စ ကုသလာကုသလာဗျာကတဝသေန **တိဓာ ကတ္ဝာ** နဝဝိဓံ စိတ္တံ ဟောတိ။

၁၇၃. မနောဝိညာဏဓာတုယာ ဘေအေ ပုညာပုညဝသေနေဝ ဝိပာကကိရိယဘေဒတော ဆသတ္တတိဝိဓော ဟောတိ။

၁၇၄. မနောဓာတုံ ဝိပာကကိရိယဘေဒတော **ဒွိဓာ ကတ္ဝာ ပုဗ္ဗေ** ဝုတ္တေဟိ နဝဓာ စိတ္တေဟိ မာနသံ ဒသဓာ ဟောတိ။

၁၇၅. ပဌိမံ ဓာတုဒွယံ မနောဓာတုမနောဝိညာဏဓာတုဒွယံ, မနောဓာတုံ ကုသလဝိပာကအကုသလဝိပာကကိရိယာဝသေန **တိဓာ ကတ္ဝာ,** မနောဝိညာဏဓာတုဉ္စ ကုသလာကုသလာဗျာကတဝသေန **တိဝိဓာ ကတ္ဝာ** စက္ခုသောတဃာနဇိဝှာကာယဝိညာဏေဟိ သဟ စိတ္တံ ကောဒသဝိဓံ ဟောတိ, **ဣတိ** ဣဒံ ဝစနံ ပဏ္ဍိတော ပရိဒီပယေ။

၁၇၆. မနောဝိညာဏဓာတုမ္ပိ **ကုသလာကုသလာဒိတော** ကုသလာကုသလဝိပာကကိရိယာဝသေန စတုဓာ ဝိဘဇိတ္ဝာန တံ စိတ္တံ စက္ခုသောတဃာနဇိဝှာကာယဝိညာဏေဟိ သဟ တိပ္ပကာရာယ မနောဓာတုယာ စ သဟ ဒွာဒသဓာပိ ဓီရော ဝဒေ။

၁၇၇-၉. စိတ္တံ စုဒ္ဒသဋ္ဌာနဘေဒေန စုဒ္ဒသဓာ ဘဝေ, ပဋိသန္ဓိယာ ဝသေန စ ဘဝင်္ဂဝသေန စ စုတိယာ ဝသေန စ အာဝဇ္ဇနဿ ဝသေန စ ပဉ္စန္နံ **ဒဿနာဒီနံ** ကိစ္စာနံ ဝသေန စ သမ္ပဋိစ္ဆနစေတသော ဝသေန စ သန္တီရဏဿ ဝသေန စ တေဇ္ဇဝ္ဗနဇဝနာနံ ဝသေန စ, ယထာ ဇဝံ တဒာရမ္မဏစိတ္တဿ ဝသေန စာတိ **ဇဝံ** ဣမိနာ ပကာရေန **ဌာနဘေဒတော** ကိစ္စဘေဒေန စုဒ္ဒသဓာ စိတ္တံ ဟောတိ, **ဣတိ** ဣဒံ ဝစနံ ဓီရော **ပရိဒီပယေ** ပရိဒီပေယျ။

၁၈၀. ဘူမိပုဂ္ဂလနာနတ္တဝသေန ဘူမိနာနတ္တဝသေန, ပုဂ္ဂလနာနတ္တဝသေန စ စိတ္တာနံ ပဝတ္တိတော ဣဒံ စိတ္တံ ဗဟုဓာ ဟောတိ, **ဣတိ** ဝစနဉ္စ ဓီရော **ဝိဘာဝယေ** ပကာသေယျ။

၁၈၁. ဣဓ ဣမသ္မိံ သာသနေ ယော ဘိက္ခု မတိမာ ဣမသ္မိံ ကေဝိဓာဒိနယေ **ကုသလော** ဆေကော ဟောတိ, အဘိဓမ္မေ ပဝတ္တာ အတ္ထာ တဿ ဘိက္ခုနော **ဟတ္ထဂတာ** ဟတ္ထပဝိဋ္ဌာ **အာမလကာ ဝိယ** သုဒ္ဓမဏိကာ ဝိယ ဟောန္တိ။

ဣတိ အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာယ

ကေဝိဓာဒိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုတ္ထော ပရိစ္ဆေဒော။

၅. ပဉ္စမော ပရိစ္ဆေဒော

ဘူမိပုဂ္ဂလစိတ္တုပ္ပတ္တိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၈၂. ဣတော ပရံ ပဝက္ခာမိ, ဗုဒ္ဓိဝုဒ္ဓိကရံ နယံ။
စိတ္တာနံ ဘူမိသုပ္ပတ္တိံ, ပုဂ္ဂလာနံ ဝသေန စ။

အဟံ ဣတော ပရံ **ဗုဒ္ဓိဝုဒ္ဓိကရံ နယံ** မတိဝဍ္ဎိကရံ နယံ **ပဝက္ခာမိ** ဒေသေဿာမိ။ **စိတ္တာနံ ဘူမိသုပ္ပတ္တိံ ပုဂ္ဂလာနံ ဝသေန စ** ဘူမီသု စိတ္တာနံ ဥပ္ပတ္တိံ, ပုဂ္ဂလာနံ ဝသေန ဘူမီသု စိတ္တာနံ ဥပ္ပတ္တိဉ္စ ပဝက္ခာမိ။

၁၈၃. ဒေဝါ စေဝ မနုဿာ စ, တိဿော စ အပါယဘူမိယော ဟောန္တိ, **ဂတိယော ပဉ္စ** တေသံ ဒေဝမနုဿတိရစ္ဆာနပေတနိရယဂတီနံ ဝသေန ပဉ္စ ဂတိယော **နိဒ္ဒိဋ္ဌာ သတ္ထုနာ** ဒဿိတာ ဘဂဝတာ။ **တယော ဘဝါ** ပန ကာမရူပါရူပဘဝဝသေန တယော သတ္ထုနာ **နိဒ္ဒိဋ္ဌာ** ဒဿိတာ။

၁၈၄-၅. ဘူမိယော တတ္ထ တိံသေဝ, တာသု တိံသေဝ ပုဂ္ဂလာ တတ္ထ တေသု တီသု ဘဝေသု တိံသ ဧဝ ဘူမိယော ဟောန္တိ, **တာသု** ဘူမီသု ဥပ္ပန္နာ ပုဂ္ဂလာ တိံသ ဧဝ ဟောန္တိ, တေသု ဘူမီသု ဥပ္ပန္နာ သဗ္ဗေ စ ပန ပုဂ္ဂလာ ပဋိသန္ဓိကစိတ္တာနံ ဝသေန ဧကူနဝီသတိ ဟောန္တိ။ **ပဋိသန္ဓိ စ နာမေသာ** သော ပဋိသန္ဓိ စ နာမ **ဒုဝိဓာ** ဒွိပ္ပကာရာ **သမုဒီရိတာ** သတ္ထုနာ ကထိတာ။

၁၈၆. အစိတ္တကာ ပဋိသန္ဓိ, သစိတ္တကာ ပဋိသန္ဓိ စ ဣတိ ဒုဝိဓာ ပဋိသန္ဓိ ဟောတိ, အသညိဗ္ရဟ္မာနံ ပဋိသန္ဓိ **အစိတ္တကာ** ရူပပဋိသန္ဓိ ဟောတိ။ **သေသာ** ရူပပဋိသန္ဓိတော သေသာ **သစိတ္တကာ** သစိတ္တကပဋိသန္ဓိ **ဉေယျာ** ပဏ္ဍိတေန ဇာနိတဗ္ဗာ။ **သာ ပန** သစိတ္တကာ ပဋိသန္ဓိ ဧကူနဝီသတိ ဟောတိ။

၁၈၇. ပဋိသန္ဓိဝသေနေဝ သစိတ္တကပဋိသန္ဓိဝသေန ဧဝ ဝီသတိ ပုဂ္ဂလာ ဟောန္တိ။ **ဣစ္ဆ** ဣမသ္မိံ စိတ္တာဓိကာရေ စိတ္တာဓိကာရတ္တာ အစိတ္တကပဋိသန္ဓိ ရူပပဋိသန္ဓိ **န စ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာ** န စ ကထိတာ မယာ။

၁၈၈. အဟေတုဒ္ဒိတိဟေတူတိ, ပုဂ္ဂလာ တိဝိဓာ သိယုံ အဟေတုကဒွိဟေတုကတိဟေတုကာ ဣတိ **တိဝိဓာ** တိပ္ပကာရာ ပုဂ္ဂလာ **သိယုံ** ဘဝေယျုံ။ အရိယာ ပန ပုဂ္ဂလာ အဋ္ဌ **ဣတိ** ဧဝံ ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန **သဗ္ဗေ** ပုဂ္ဂလာ ဧကာဒသ **ဉ္ဈရိတာ** ကထိတာ ဘဂဝတာ။

၁၈၉. ဘူမီသု တိံသဘူမီသု စိတ္တာနံ ဥပ္ပတ္တိံ ဧတေသံ ပန သဗ္ဗေသံ ပုဂ္ဂလာနံ ပဘေဒတော ဘူမီသု စိတ္တာနံ ဥပ္ပတ္တိဉ္စ **ဂဏ္ဍဟတော** ဂဏှန္တဿ မမ ဝစနံ **နိဗောဓထ,** တုမှေ ဇာနာထ သုဏာထ။

၁၉၀. တီသု ဘူမီသု ကတိ စိတ္တာနိ ဇာယန္တိ? **မေ** မယှံ **ဝဒ** တာနိ စိတ္တာနိ တွံ ကထေဟိ, သဗ္ဗာသု ဘူမီသု စုဒ္ဒသ ဧဝ စိတ္တာနိ။ တံ ယထာ –

> တေဝုဗ္ဗံ ကာမပုညဉ္စ, ဝိယုတ္တာနိ စ ဒိဋ္ဌိယာ။
> ဥဒ္ဓစ္စသဟိတဥ္စေဝ, ဟောန္တိ သဗ္ဗတ္ထ စုဒ္ဒသ။

၁၉၁. သဒ္ဓာ ဝီသတိ စိတ္တာနိ, ကာမေယေဝ ဘဝေ သိယုံ ဝီသတိ စိတ္တာနိ ကာမေယေဝ ဘဝေ **သဒ္ဓာ** သဗ္ဗသ္မိံ ကာလေ **သိယုံ** ဘဝေယျုန္တိ။ တံ ယထာ –

> ကာမေ အဋ္ဌ မဟာပါကာ, ဒေါမနဿဒွယမ္ပိ စ။
> တထာ ဃာနာဒိဝိညာဏတ္တယံ ပါကာ အပုညဇာ။

ဃာနာဒိဝိညာဏတ္တယ န္တိ ကုသလဝိပာကဃာနာဒိတ္တယံ။ **ပာကာ အပုညဇာ** အကုသလတော ဇာတာ အဟေတုကာ သတ္တ ဝိပာကာ။ **ပဉ္စ ရူပာဘဝေယေဝ** ပဉ္စ စိတ္တာနိ ရူပာဘဝေယေဝ ဘဝန္တိ။ **စတ္တာရောဝ အရူပိသု** စတ္တာရိ စိတ္တာနိ အရူပီသုယေဝ ဟောန္တိ။ တံ ယထာ –

ရူပေဝ ရူပပာကာ တရူပ္ပပာကာ အရူပိသု။
နဝ မဟဂ္ဂတာ ပာကာ၊ ရူပာရူပေဝ ဇာယရေ။

၁၉၂. ကာမရူပာဘဝေသွေ့ဝ **အဌာရသ** စိတ္တာနိ ဘဝန္တိ။

တံ ယထာ –

ပုညရူပာနိ ပဥ္စေဝ၊ ပုညဇံ သမ္ပဋိစ္ဆနံ။
စက္ခုသောတဒွယံ ပုညပာကံ သန္တီရဏဒွယံ။

ပုညပာကံ ပာသိတုပ္ပာဒမနောဓာတုကြိယာပိ စ။
အဌာရသာဒိမဂ္ဂေန၊ ပဉ္စ ရူပကြိယာပိ စ။
ကာမရူပာဘဝေသွေ့ဝ၊ တောနေဝ သအာ သိယုံ။

ဒွေဝစတ္တာလီသ စိတ္တာနိ, ဟောန္တိ တီသု ဘဝေသုပိ ဒွေဝစတ္တာလီသ စိတ္တာနိ ဟောန္တိ။ တံ ယထာ –

ပဋိဃဒွယဝဇ္ဇိတာနိ ၊ အပုညာနိ ဒသေဝ စ။
မဟာပုညာနိ အဋ္ဌေဝ၊ တေဌ္ဌဗ္ဗနကြိယာနိ စ။

ပုညာရူပ္ပာနိ စတ္တာရိ၊ အာရုပ္ပကိရိယာနိ စ။
ကနိဋ္ဌမဂ္ဂဝဇ္ဇာနိ၊ သတ္တ လောကုတ္တရာနိ စ။
ဒွေဝစတ္တာလီသ စိတ္တာနိ၊ ဟောန္တိ တီသု ဘဝေသုပိ။

၁၉၃. ဌပေတွတ ပန သဗ္ဗေသံ, စတသ္သောပာယဘူမိယော စတသ္သော အပာယဘူမိယော ဌပေတွတ ဝဇ္ဇေတွတ အပာယတော သေသာနံ သဗ္ဗေသံ ပုဂ္ဂလာနံ ဆဗ္ဗီသဘူမီသု တေရသ ဧဝ စိတ္တာနိ ဟောန္တိ။ တံ ယထာ –

စတုတ္ထာရူပာဝစရံ၊ အနာကမိဖလာဒယော။
မဟာကြိယာ စ ဇာယန္တိ၊ တေရသာပာယဝဇ္ဇိတာ။

အနာကမိဖလာဒယောတိ အာဒိ-သဒ္ဒေန ဟိ အရဟတ္တဖလာနိ ဂဟိတာနိ။

၁၉၄. အပရာနိ စတသ္သောပိ, ဌပေတွတရူပ္ပဘူမိယော စတသ္သော အရူပဘူမိယော ဌပေတွတ သေသာသု **ဆဗ္ဗီသဘူမီသု** အပရာနိ **ဆ** စိတ္တာနိ ဇာယန္တိ။ တံ ယထာ –

မနောဓာတုကြိယဉ္စေဝ ၊ ပုညဇံ သမ္ပဋိစ္ဆနံ။
စက္ခုသောတဒွယံ ပုညပာကံ သန္တီရဏဒွယံ။
ဆေဝ စိတ္တာနိ ဇာယန္တိ၊ တထာ ဉပရိဝဇ္ဇိတေ။

၁၉၅. သုဒ္ဓာတသိကဒေတနံ, ဌပေတွတ ပဉ္စ ဘူမိယော ပဉ္စ ဘူမိယော ဌပေတွတ ပဉ္စဝိသတိဘူမီသု ပဉ္စ စိတ္တာနိ ဇာယန္တိ။ တံ ယထာ –

ဒိဋ္ဌိယာ သမ္ပယုတ္တာနံ၊ ဝိစိကိစ္ဆာယုတံ တထာ။

ပဉ္စ သဗ္ဗတ္ထ ဇာယန္တိ၊ သုဒ္ဓါဝါသဝိဝဇ္ဇိတေ။

၁၉၆. အပရာနိ ဒုဝေ ဟောန္တိ၊ ပဉ္စဝီသတိဘူမိသု။
ဌပေတွာ နေဝသညဉ္စ၊ စတသ္သောဟာယဘူမိယော။

စတဿော ဟာယဘူမိယော နေဝသညာနာသညဉ္စ ဌပေတွာ ဝသေသာ ပဉ္စဝီသတိဘူမိသု အပရာနိ **ဒုဝေ** စိတ္တာနိ ဟောန္တိ။ တံ ယထာ –

ဌပေတွာ နေဝသညဉ္စ၊ စတဿောဟာယဘူမိယော။
သေသာသု တတိယာရုပ္ပဇဝနံ ဇာယတိ ဒွယံ။

၁၉၇. ဒွေဝပိ စိတ္တာနိ ဇာယန္တိ, စတုဝီသတိဘူမိသု စတဿောဟာယဘူမိယော အာကိဉ္စညဉ္စ နေဝသညဉ္စ ဌပေတွာ သေသာသု စတုဝီသတိဘူမိသု ဒွေဝပိ စိတ္တာနိ ဇာယန္တိ။ တံ ယထာ –

စတုတ္ထတတိယာရုပ္ပံ၊ ဌပေတွာတဟာယဘူမိယော။
သေသာသု ဒုတိယာရုပ္ပ-ဇဝနံ ဇာယတိ ဒွယံ။

၁၉၈. အဟာယဘူမိယော ဟိတွာ စတဿော အဟာယဘူမိယော တိဿော ဥပရိ အရူပဘူမိယော **ဟိတွာ** ဆဍ္ဍေတွာ သေသာသု တေဝီသတိဘူမိသု ဒွေဝယေဝ ပန စိတ္တာနိ ဟောန္တိ။ တံ ယထာ –

အဟာယဘူမိယော ဟိတွာ၊ တိဿောစာရုပ္ပဘူမိယော။
သေသာသု ပဌမာရုပ္ပံ၊ ဇဝနဒွယံ ဇာယတိ။

၁၉၉. အရူပေ စ အဟာယေ စ အဋ္ဌ ဘူမိယော ဌပေတွာ သေသာသု ဗာဝီသတိဘူမိသု ကောဒသဝိဓံ စိတ္တံ ဟောတိ။ တံ ယထာ –

သဗ္ဗံ ရူပဉ္စ ဝိပာကံ၊ ဌပေတွာ သိတမာနသံ။
ကောဒသေဝ ဇာယတိ၊ အဟာယာရူပဝဇ္ဇိတေ။

၂၀၀. သုဒ္ဓါဝါသေ အဟာယေ စ နဝ ဘူမိယော ဌပေတွာ သေသာသု ကေဝီသာသု ဘူမိသု နိစ္စမ္ပိ **စတ္တာရော** ဧဝ မာနသာ ဟောန္တိ။ တံ ယထာ –

သောတာပတ္တိဖလဉ္စေဝ၊ သကဒာဂါမိဖလမ္ပိ စ။
သကဒာဂါမိမဂ္ဂေ စ၊ ဌပေတွာတဟာယသုဒ္ဓိကေ။
အနာဂါမိမဂ္ဂေ စေဝ၊ ကေဝီသာသု ဟောန္တိ ဟိ။

၂၀၁. ဧကံ သတ္တရသသွေဝ, စိတ္တံ ဇာယတိ ဘူမိသု သုဒ္ဓါဝါသအဟာယာရုပ္ပဘူမိယော ဌပေတွာ အဝသေသာသု သတ္တရသသု ဘူမိသု ဧကံ စိတ္တံ ဇာယတိ။ တံ ယထာ –

သုဒ္ဓါဝါသေ အဟာယေ စ၊ ဌပေတွာတရုပ္ပဘူမိယော။
အာဒိမဂ္ဂေ ဧကော ဟောတိ၊ သတ္တရသသု ဘူမိသု။

၂၀၂. ဒွါဒသေဝ တု ဇာယန္တေ၊ ကောဒသသု ဘူမိသု။
ဌပေတွာ ပန သဗ္ဗာပိ၊ ဘူမိယော ဟိ မဟဂ္ဂတာ။ –

ကျေနဝီသတိဘူမိယော ဌပေတွာ သေသာသု ကောဒသသု ဘူမိသု ဒွါဒသ စိတ္တာနိ ဇာယန္တိ။ တံ ယထာ –

အောမနဿုပေက္ခာသဟဂတာ သတ္တ စ ပုညဇံ။
ဈာနာဒိတ္တယံ သေသာသု၊ ဟိတ္ဝာ သဗ္ဗာ မဟဂ္ဂတာ။

၂၀၃. **ကာမာဝစရဒေဝတနံ** ဝသေန စ မနုဿာနံ ဝသေန စ သတ္တသု ကာမာဝစရ**ဘူမီသု** အဋ္ဌ စိတ္တာနိ သဗ္ဗဒါ ဇာယန္တိ။ တံ ယထာ –

ကာမေ ဒေဝမနုဿာနံ၊ မဟာပာကာနိ ဇာယရေ။
သဒါ သတ္တသု တာနိ၊ ဟိတ္ဝာ တေဝီသ ဘူမိယော။

၂၀၄. **ပဉ္စမဇ္ဈာနပာကေကော , ဇာယတေ ဆသု ဘူမိသု** ဧကော ပဉ္စမဇ္ဈာနဝိပါကော ဝေဟပ္ဖလာဒီသု **ဆသု ဘူမိသု** ဇာယတိ။ စတ္တာရိ ပန ရူပဝိပါက **စိတ္တာနိ** တီသု တီသု ဘူမီသု ဇာယန္တိ။ အယမေတ္ထာဓိပ္ပာယော – ဧကော ပဌမရူပဝိပါကော ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇဗြဟ္မပုရောဟိတမဟာဗြဟ္မာနံ တီသု ဘူမီသု ဇာယတိ, ဧကော ဒုတိယရူပဝိပါကော, ဧကော တတိယရူပဝိပါကော စ ပရိတ္တာဘာအပ္ပမာဏာဘာအာဘဿရာနံ တီသု ဘူမီသု ဇာယတိ, ဧကော စတုတ္ထရူပဝိပါကော ပရိတ္တသုဘအပ္ပမာဏသုဘသုဘကိဏှာနံ တီသု ဘူမီသု ဇာယတိ။

၂၀၅. **စတ္တာရိ ပန စိတ္တာနိ, ဟောန္တိ ဧကေကဘူမိသု** အရူပာဝစရဝိပါကာနံ ဝသေန စတ္တာရိ ပန စိတ္တာနိ **ဧကေကဘူမီသု** ဧကေကာသု ဘူမီသု ဟောန္တိ, ဣတိ ဧဝံ ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန သဗ္ဗာသု ဘူမီသု စိတ္တုပ္ပာဒံ **ပရိဒီပယေ** ပဏ္ဍိတော ကထေယ္ယ။

၂၀၆-၇. **ကုသလာကုသလာ ကာမေ** ကာမေ ဝီသတိ ကုသလာကုသလာ, **တေသံ ပာကာ အဟေတုကာ** တေသံ ကုသလာကုသလာနံ အဟေတုကာ ပဉ္စဒသ ဝိပါကာ အာဝဇ္ဇနဒွယဉ္စ **ဣတိ** ဧဝံ ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန သတ္တတိံသ မာနသာ နရကာဒီသု စတူသု အပာယေသုပိ ဇာယရေ။ အဝသေသာနိ ဒွိပညာသ စိတ္တာနိ **ကဒါစိပိ** ကိသ္မိဉ္စိ ကာလေပိ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တံ ယထာ –

ပဉ္စဒသာနိ ရူပေ တု၊ အရူပေ ဒွတ္တိသီရိတာ။
အဋ္ဌ လောကုတ္တရာနေဝ၊ ကာမပာကာ သဟေတုကာ။

အဋ္ဌ မဟာကြိယာ စေဝ၊ ဟသိတုပ္ပာဒမာနသံ။
ဒွိပညာသာနိ စိတ္တာနိ၊ အပာယေသု န ဇာယရေ။

၂၀၈. **ကာမေ ဒေဝမနုဿာနံ** ကာမာဝစရေ ဒေဝမနုဿာနံ မဟဂ္ဂတာ နဝ ပာကာ နေဝ ဇာယန္တိ, အသီတိ **ဟဒယာ** မာနသာ သဒါ ဇာယန္တိ။ တံ ယထာ –

ဒွတ္တိသာကုသလာနေဝ၊ ကုသလာနေကဝီသတိ။
သတ္တဝီသတိ ပာကာ စ၊ မဟဂ္ဂတဝိဝဇ္ဇိတာ။

ကာမေ ဒေဝမနုဿာနံ၊ ကြိယစိတ္တာနိ ဝီသတိ။
ဟောန္တိ အသီတိ စိတ္တာနိ၊ ဝိညေယ္ယာနိ ဝိဘာဝိနာ။

၂၀၉-၁၂. **ကာမေ** ကာမာဝစရေ အဋ္ဌ မဟာဝိပါကာ အောမနဿုပေက္ခယမ္ပိ စ တထာ **ဈာနာဒိဝိညာဏတ္တယံ** ကုသလဝိပါကံ အပုညဇာ သတ္တ ပာကာ။ **နတ္ထိ အာရုပ္ပပာကာ စ, ရူပာဝစရဘူမိယံ** အရူပပာကာ စ စတ္တာရော ရူပာဝစရဘူမိယံ နတ္ထိ။ အယမေတ္ထာဓိပ္ပာယော – ရူပာဝစရဘူမိယံ အဋ္ဌ မဟာဝိပါကာ ကာမသုဂတိသတ္တာနံ ဒွိန္နံ ဝိပါကစိတ္တတ္တာ န ဟောန္တိ, ဈာနေန ဝိက္ခမ္ဘိတတ္တာ အောမနဿုပေက္ခယမ္ပိ နတ္ထိ, ဈာနဇိဝှာကာယပသာဒဝိရဟိတတ္တာ ကုသလဝိပါကံ ဈာနာဒိတ္တယံ နတ္ထိ, အနိဋ္ဌာရမ္မဏာနံ အဘာဝတော သတ္တ အကုသလဝိပါကာ စ နတ္ထိ, အရူပပာကာ စ နတ္ထိ။ ကသ္မာ? အရူပါနံ ဝိပါကစိတ္တတ္တာ။ **ဣမေဟိ သဟ စိတ္တေဟိ** ဣမေဟိ စတုဝီသတိစိတ္တေဟိ သဟ

တယော မဂ္ဂ ဖလဒွဝယံ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ သကဒာဂါမိမဂ္ဂေ အနာဂါမိမဂ္ဂေ စ သောတာပတ္တိဖလသကဒာဂါမိဖလာနိ စ စတ္တာရော ဒိဋ္ဌိသံယုတ္တာ ဝိစိကိစ္ဆာသံယုတ္တမ္ပိ စ စတ္တာရော ဟေဋ္ဌိမာ ဟာကာ စ သုဒ္ဓာဝါသေ **န လဗ္ဘရေ** န လဗ္ဘန္တိ။ အယမေတ္ထာဓိပ္ပာယော – ပုထုဇ္ဇနသောတာပန္နသကဒာဂါမိပုဂ္ဂလာနံ အသာဓာရဏတ္တာ သုဒ္ဓေ စ အာဝါသော, အထ ဝါ ယောရာဝါဘီဒါတ္ထမဋ္ဌိတတ္တာ အနာဂါမိပုဂ္ဂလာ သုဒ္ဓာ နာမ, စတုရောဃာတိဏ္ဏတ္တာ ခီဏာသဝါ သုဒ္ဓာ နာမ, တေသံ သုဒ္ဓာနံ ဒွိန္နံ ဥတ္တမသတ္တာနံ အာဝါသောတိပိ **သုဒ္ဓာဝါသော,** တသ္မိံ။

အယမေတ္ထာဓိပ္ပာယော – သုဒ္ဓာဝါသေ ပန သောတာပတ္တိမဂ္ဂသောတာပတ္တိဖလသကဒာဂါမိမဂ္ဂသကဒာဂါမိဖလအနာဂါမိမဂ္ဂ န ဝိဇ္ဇန္တိ။ ကသ္မာတိ စေ? အနာဂါမိဖလဋ္ဌာနံယေဝ တသ္မိံ ဥပ္ပဇ္ဇနတော စတ္တာရော ဒိဋ္ဌိသံယုတ္တာ စ ဝိစိကိစ္ဆာယုတ္တဉ္စ ပဉ္စ အကုသလစိတ္တာနံ သောတာပန္နေန ဝိနာသိတတ္တာ, ဣတိ တသ္မာ ကာရဏာ န ဇာယန္တိ။ စတ္တာရော ဟေဋ္ဌိမဝိပာကာ ဟေဋ္ဌိမာနံ ရူပဗ္ရဟ္မာနံ ဝိပာကစိတ္တတ္တာ နတ္ထိ။ သေသာနိ ဧကပညာသ စိတ္တာနိ သုဒ္ဓာဝါသေ ပန လဗ္ဘန္တိ။ တံ ယထာ –

ဒိဋ္ဌိယာ ဝိပ္ပယုတ္တာနိ၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတံ တထာ။
ကာမပုညာနိ အဋ္ဌ စ၊ ရူပပုညာနိ ပဉ္စ တ။

အရူပကုသလာနေဝ၊ မဂ္ဂေ ခီဏာသဝဿ စ။
စက္ခုသောတမနောဓာတု၊ ပုညဇာ တီရဏာ ဒုဝေ။

ပဉ္စမဇ္ဈာနပာကော စ၊ အနာဂါမိဖလာဒယော။
သုဒ္ဓာဝါသေသု လဗ္ဘန္တိ၊ ဣရိယစိတ္တာနိ ဝီသတိ။

ရူပာဝစရိကာ သဗ္ဗေ သဗ္ဗာနိ ရူပာဝစရာနိ ပဉ္စဒသ စိတ္တာနိ, ကာမဓာတုယာ **သဗ္ဗေ** တေဝီသတိ **ဝိပာကာ**။

၂၁၃. အေမနဿာဒိမဂ္ဂေ စ အေမနဿဒွဝယဉ္စ အာဒိမဂ္ဂေ စ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ စ, **ကိရိယာ စ ဒွေဝ အဟေတုကာ** ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇနဟသိတုပ္ပာဒာနိ ကိရိယာနိ စာတိ တေစတ္တာလီသ စိတ္တာနိ အရူပဘူမိယံ နတ္ထိ။ ပဉ္စ ရူပာဝစရဝိပါကာ ရူပီနံ ဝိပာကစိတ္တတ္တာ နတ္ထိ။ ရူပဇဝနာနိ ဟေဋ္ဌိမဈာနာနံ ဝိရတ္တတ္တာ နတ္ထိ။ စက္ခုသောတဝိညာဏာနိ ပုညဇာနိ ပသာဒရဟိတတ္တာ နတ္ထိ။ ဈာနာဒိဝိညာဏာနိ ပကတိယာယေဝ နတ္ထိ။ ကုသလဝိပါကာ မနောဓာတု စက္ခာဒိဂ္ဂဟိတပဉ္စာရမ္မဏတ္တာ အရူပာနံ ဓမ္မာရမ္မဏတ္တာ နတ္ထိ, အသတိ စက္ခာဒိဝိညာဏေ သာ စ ပုညဇာ မနောဓာတု တာယ စ အသတိယာ စက္ခာဒိဝိညာဏမ္ပိ နတ္ထိယေဝ။ ကိရိယာမနောဓာတုပိ ပဉ္စာရမ္မဏတ္တာယေဝ နတ္ထိ, ဟသိတုပ္ပာဒေပိ ရူပကာယာဘာဝ သိတဿာဘာဝ နတ္ထိ, ပုဗ္ဗေဝ ဒိဋ္ဌသစ္စာ အရိယာ ရူပဘူမိကာ, တသ္မာ အာဒိမဂ္ဂေပိ နတ္ထိ။

၂၁၄. ဇဝံ ဘူမိဝသေနေဝ, စိတ္တုပ္ပတ္တိ ဝိဘာဝယေ ဇဝံ ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ဘူမိဝသေန စိတ္တုပ္ပတ္တိံ **ဝိဘာဝယေ** ဓီရော ကထေယျ။ **တထာ** ဇဝံ ကောဒသန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ ဝသေန စိတ္တုပ္ပတ္တိံ ဓီရော **ဝိဘာဝယေ** ကထေယျ။

၂၁၅. **ကုသလာကုသလာ ကာမေ၊**
တေသံ ဟာကာ အဟေတုကာ။
အာဝဇ္ဇနဒွဝယဉ္စာတိ၊
သတ္တတိံသေဝ မာနသာတိ။ –

အယံ ဝုတ္တတ္ထာ။

၂၁၆. ဇဝံ စတူသွဝဟယဘူမီသု မနုဿဘူမိယဉ္စာတိ **ပဉ္စဘူမီသု** အဟေတုကဿ သတ္တဿ **ဇာယန္တေ** ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ **ဒွေဝပညာသာဝသေသာနိ, န ဇာယန္တိ ကဒာစိပိ** အဝသေသာနိ ဒွေဝပညာသ စိတ္တာနိ ကဒာစိပိ န ဇာယန္တိ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တာနိ သရူပတော ဝုတ္တာနေဝ။

၂၁၇. **အဟေတုကသ္မႃ** သတ္တသ္မႃ ဥပ္ပဇ္ဇန္တေဟိ သတ္တတိံသစိတ္တေဟိ သဟ ဒုဟေတုကာ, စတုမဟာဝိပာကာ စာတိ စတ္တာလီသ စိတ္တာနိ တထာ ဧေကံ ဒုဟေတုကသ္မႃ သတ္တသ္မႃ ဇာယန္တိ။

၂၁၈-၂၉. **သဗ္ဗေ မဟဂ္ဂတာ စေဝ** သဗ္ဗေ သတ္တဝီသတိဝိဓာ မဟဂ္ဂတာ စေဝ **သဗ္ဗေပိ စ အနာသတ** သဗ္ဗေ အဋ္ဌ လောကုတ္တရာ စေဝ စတ္တာရော တိဟေတုကဝိပာကာ စ ကာမေ ဟသိတုပ္ပာဒေ သဟေတုကမဟာကိရိယာ စာတိ နဝ ကိရိယာပိ စေတိ စတ္တာလီသံ တထာ အဋ္ဌ စ **ဒုဟေတုနော** သတ္တသ္မႃ န ဇာယန္တိ။

အယမေတ္ထာဓိပ္ပာယော – ဒုဟေတုနော ရူပာရူပသမာပတ္တိယာ အသမတ္တတာယ သတ္တဝီသ မဟဂ္ဂတာ န ဇာယန္တိ, မဂ္ဂဖလံ အဓိဂန္တုံ အသမတ္ထတာယ အဋ္ဌ လောကုတ္တရာ န ဇာယန္တိ, တိဟေတုကဝိပာကာ တိဟေတုကာနံ သတ္တာနံ ဝိပာကစိတ္တတ္တာ န ဇာယန္တိ, နဝ ကိရိယာနိ ခီဏာသတနံယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇမာနတ္တာ န ဇာယန္တီတိ။ **ကာမာဝစရသတ္တသ္မႃ, တိဟေတုပဋိသန္ဓိနော** ပုထုဇ္ဇနသ္မႃ စတုပညာသ မာနသာ ဇာယန္တိ။ ကတမာနိ တာနိ? ဒုဟေတုကသ္မႃ ဝုတ္တာနိ စတ္တာလီသ စိတ္တာနိ တထာ ဧေဋ္ဌ ကာမဓာတုယံ စတ္တာရော ဉာဏသမ္ပယုတ္တဝိပာကာ ရူပာရူပေသု နဝ ပုညာနိ စာတိ စတုပညာသ မာနသာ ဇာယန္တိ။ **ပုထုဇ္ဇနသ္မႃ** တိဟေတုနော ကာမသတ္တသ္မႃ ပဉ္စတိံသ စိတ္တာနိ **န ဇာယရေ** န ဇာယန္တိ။ တံ ယထာ –

> အာဝဇ္ဇနဒ္ဝယံ ဟိတွာ, အဋ္ဌာရသ ကိရိယာပိ စ။
> နဝ မဟဂ္ဂတာ ဟာကာ, အဋ္ဌ လောကုတ္တရာနိ စ။
>
> ကာမပုထုဇ္ဇနသ္သေဝ, တိဟေတုပဋိသန္ဓိနော။
> ပဉ္စတိံသေဝ စိတ္တာနိ, န ဇာယန္တိ ကအာစိပိ။

ဆဒေဝေသု မနုဿေသု စာ တိ သတ္တသု ဘူမိသု ဇာတသ္မႃ သောတာပန္နသ္မႃ **ဒေဟိနော** သတ္တသ္မႃ ပညာသ စိတ္တာနိ ဇာယန္တိ။ **ဣတိ** ဝစနံ မီရော **နိဒ္ဒိသေ** ကထေယ္ယ။ တံ ယထာ –

> ဒိဋ္ဌိယာ ဝိပ္ပယုတ္တာနိ, အေမနဿဒ္ဝယမ္ပိ စ။
> ဥဒ္ဓစ္စသဟိတဉ္စေဝ, ကာမပုညာနိ အဋ္ဌ စ။
>
> နဝ မဟဂ္ဂတပုညာနိ, အာဝဇ္ဇနဒ္ဝယမ္ပိ စ။
> သဗ္ဗေ ကာမဝိပာကာ စ, သောတာပတ္တိဖလမ္ပိ စ။

အသ္မႃ သောတာပန္နသ္မႃ နဝတိံသေဝ စိတ္တာနိ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ **ဣတိ** ဝစနံ မီရော **ဒီပယေ** ဒေသေယ္ယ။ တံ ယထာ –

> အာဝဇ္ဇနဒ္ဝယံ ဟိတွာ, အဋ္ဌာရသ ကိရိယာပိ စ။
> နဝ မဟဂ္ဂတာ ဟာကာ, သတ္တ လောကုတ္တရာနိ စ။
>
> ဒိဋ္ဌိယာ သမ္ပယုတ္တာနိ, ဝိစိကိစ္ဆာယုတံ တထာ။
> နဝတိံသ န ဇာယန္တိ, သောတာပန္နသ္မႃ ဒေဟိနော။

၂၂၄. ပဌမံ ဖလံ ဌပေတွာ **သောတာပန္နသ္မႃ** ပုဂ္ဂလသ္မႃ **ဝုတ္တာနိ** စိတ္တာနိ အတ္တနော သကအာကမိနော **ဖလေန** သကအာကမိဖလေန သဟ သကအာကမိပုဂ္ဂလသ္မႃ သိယုံ။

၂၂၅. **သောတာပန္နသ္မႃ ဝုတ္တာနိ, ဌပေတွာ ပဋိဃဒ္ဝယံ ဒုတိယဉ္စ ဖလံ** သကအာကမိဖလဉ္စ ဟိတွာ အတ္တနော အနာကမိဖလေန သဟ သောတာပန္နသ္မႃ သတ္တသ္မႃ ဝုတ္တာနိ ယာနိ အဋ္ဌစတ္တာလီသ စိတ္တာနိ အတ္ထိ, တာနိ အနာကမိသ္မႃ သတ္တသ္မႃ ဇာယန္တိ။ **ဣတိ** ဝစနံ မီရော ဝိနိဒ္ဒိသေ။

၂၂၆. **ကတိ စိတ္တာနိ ဇာယန္တိ, ကာမေ အရဟတော ပန** ကာမေ သတ္တသု ကာမဘူမီသု ဇာတဿ အရဟတော ခီဏာသဝဿ ကတိ စိတ္တာနိ ဇာယန္တိ? စတ္တာရိ စ စတ္တာရီသဉ္စ စိတ္တာနိ **ကာမေ** သတ္တသု ကာမဘူမီသု ဇာတဿ အရဟတော **သိယုံ** ဘဝေယျုံ။ တံ ယထာ –

တေဝီသ ကာမပာကာနိ၊ ကြိယစိတ္တာနိ ဝီသတိ။
အရဟတ္တဖလေနေဝ၊ ကာမေ အရဟတော သိယုံ။

၂၂၇. **မဂ္ဂဋ္ဌာနံ စတုန္နမ္ပိ** တေသံ ပုဂ္ဂလာနံ သကံ သကံ မဂ္ဂစိတ္တံ **သိယာ** ဘဝေယျ။ **ဧကစိတ္တက္ခဏာ ဟိ တေ** ဟိ သစ္စံ တံ မယာ ဝုတ္တံ ဝစနံ။ **တေ** မဂ္ဂ ဧကစိတ္တက္ခဏာ။

၂၂၈. **ပုထုဇ္ဇနဿ တီသွေဝ, ပဉ္စမဇ္ဈာနဘူမိသု** တီသု ဧဝ ပဉ္စမဇ္ဈာနဘူမီသု ဇာတဿ ပုထုဇ္ဇနဿ ဗြဟ္မုနော ပဉ္စတိံသ ဧဝ စိတ္တာနိ ဇာယန္တိ။ **ဣတိ** ဝစနံ ဓီရော **ဝိနိဒ္ဒိသေ** ဥစ္စာရေယျ။ တံ ယထာ –

ဒောမနဿဒွယံ ဟိတွာ၊ အပုညာနိ ဒသေဝ စ။
ကာမပုညာနိ အဋ္ဌေဝ၊ နဝ ပုညာ မဟဂ္ဂတာ။

စက္ခုသောတဒွယံ ပုညပာကံ သန္တီရဏဒွယံ။
အာဝဇ္ဇနဒွယဉ္စေဝ၊ ပုညဇံ သမ္ပဋိစ္ဆနံ။
ပဉ္စမဇ္ဈာနပာကော စ၊ ပဉ္စတိံသေဝ ဇာယရေ။

၂၂၉-၂၃၄. **ဈာနာဒီသု** ပသာဒေသု ပဝတ္တံ ကုသလဝိပာကံ **ဝိညာဏတ္တယံ** သတ္တ အပုညဇာ ပာကာ အဋ္ဌ မဟာပာကာ တထာ ဥပရိဇ္ဈာနဘူမီသု ဇာတာ ပာကာ အာရုပ္ပာ စတ္တာရော ဝိပာကာပိ စ ဒောမနဿဒွယမ္ပိ စ အာဝဇ္ဇနဒွယဉ္စ **အဋ္ဌာရသ ကြိယာ စေဝ** အဋ္ဌ လောကုတ္တရာနိ စ တေနိ စတုပညာသ စိတ္တာနိ ပဉ္စမဇ္ဈာနဘူမီသု တီသု နိဗ္ဗတ္တဿ ပုထုဇ္ဇနဿ ဒေဟိနော သတ္တဿ **န စ လဗ္ဘရေ** န လဗ္ဘန္တိ။ တာသု တီသု ဘူမီသု နိဗ္ဗတ္တဿ **ပုထုဇ္ဇနဿ** ဗြဟ္မုနော **ဝုတ္တေသု** စိတ္တေသု အပုညပဉ္စကံ ဟိတွာ တတ္ထ တီသု ပဉ္စမဇ္ဈာနဘူမီသု နိဗ္ဗတ္တဿ **သောတာပန္နဿ** ဗြဟ္မုနော ပဌမဖလေန သဟ ဧကတိံသ စိတ္တာနိ **ဇာယရေ** ဇာယန္တိ။ **သကဒာဂါမိနော တတ္ထ** တီသု ပဉ္စမဇ္ဈာနဘူမီသု ဇာတဿ သကဒာဂါမိနော ဗြဟ္မုနော တေသု စိတ္တေသု ပဌမံ ဖလံ ဌပေတွာ သကဒာဂါမိဖလံ ပက္ခိပိတွာ ဧကတိံသေဝ စိတ္တာနိ ဇာယရေ။ **အနာဂါမိဿ တတ္ထေဝ** တီသု ပဉ္စမဇ္ဈာနဘူမီသု ဧဝ ဇာတဿ အနာဂါမိဿ ဒုတိယံ ဖလံ ဌပေတွာ အတ္တနော ဖလစိတ္တေန သဟ ဧကတိံသေဝ စိတ္တာနိ ဇာယန္တိ။

၂၃၅. **ဝိညာဏံ စက္ခုသောတာနံ၊ ပုညဇံ သမ္ပဋိစ္ဆနံ။**
သန္တီရဏဒွယဉ္စေဝ၊ ကြိယစိတ္တာနိ ဝီသတိ။

၂၃၆-၇. အရဟတ္တဖလံ ပဉ္စမဇ္ဈာနတော သမ္ဘူတေ ပာကော သတ္တဝီသတိ စိတ္တာနိ **အရဟန္တဿ** ခီဏာသဝဿ ဇာယရေ။ **ပုထုဇ္ဇနဿ တီသွေဝ** တီသု ဧဝ ဒုတိယဇ္ဈာနဘူမီသု ဇာတဿ ပုထုဇ္ဇနဿ ဗြဟ္မုနော ဒုတိယဇ္ဈာနတတိယဇ္ဈာနပာကေန သဟ ဆတ္တိံသ စိတ္တာနိ ဇာယန္တိ။ တံ ယထာ –

ဒောမနဿဒွယံ ဟိတွာ၊ အပုညာနိ ဒသေဝ စ။
ကာမပုညာနိ အဋ္ဌေဝ၊ နဝ ပုညမဟဂ္ဂတာ။

စက္ခုသောတဒွယံ ပုညပာကံ သန္တီရဏဒွယံ။
အာဝဇ္ဇနဒွယဉ္စေဝ၊ ပုညဇံ သမ္ပဋိစ္ဆနံ။

ဒုတိယဇ္ဈာနပာကေန၊ တတိယဇ္ဈာနပာကတော။
ဆတ္တိံသေဝ စ စိတ္တာနိ၊ ဒုတိယဇ္ဈာနဒေဟိနော။

၂၃၈-၂၄၁. ပုထုဇ္ဇနဿ ဝုတ္တေသု, ဟိတွာ တပုညပဉ္စကံ အတ္တနော ဖလေန သဟ ဇာတိုံသ စိတ္တာနိ သော တာပန္နဿ ဇာယန္တိ။ **သောတာပန္နဿ ဝုတ္တေသု, ၎ပေတွာ ပ၎မံ ဖလံ** သောတာပန္နဿ ဝုတ္တေသု ပ၎မံ ဖလံ ၎ပေတွာ အတ္တနော ဖလစိတ္တေန သဟ ဇာတိုံသ စိတ္တာနိ, သကဒာဂါမိဿ ဝုတ္တေသု ဒုတိယံ ဖလံ ၎ပေတွာ အ နာဂါမိဖလေန သဟ ဇာတိုံသေဝ စိတ္တာနိ **အဿ** အနာဂါမိနော ဘဝန္တိ။ **အရဟန္တဿ တိံသေ့ဝဝ, အဋ္ဌဝီသတိ အတ္တနော** တိံသု ဧဝ ဒုတိယဇ္ဈာနဘူမိသု ဇာတဿ အရဟတော အတ္တနော ဖလေန ဒုတိယဇ္ဈာနတတိယဇ္ဈာနဟာကတော ဟာကေဟိ သဟ အဋ္ဌဝီသတိ စိတ္တာနိ ဟောန္တိ။ တံ ယထာ –

ဝိညာဏံ စက္ခုသောတာနံ၊ ပုညဇံ သမ္ပဋိစ္ဆနံ။
သန္တီရဏဒ္ဝယဉ္စေဝ၊ ကိရိယစိတ္တာနိ ဝီသတိ။

အရဟတ္တဖလံ ဟာကော၊ ဒုတိယဇ္ဈာနသမ္ဘဝေါ။
တတိယဇ္ဈာနဟာကော စ၊ အဋ္ဌဝီသတိ မာနသာ။

၂၄၂-၆. ပရိတ္တကသုဘာဒီနံ, ဒေတနံ တိံသု ဘူမိသု စတုတ္ထဇ္ဈာနဝိပာကေန သဟ ပဉ္စတိံသေဝ စိတ္တာနိ ဇာယ န္တိ။ **သောတာပန္နဿ တတ္ထေက-တိံသ စိတ္တာနိ ဇာယရေ** တတ္ထ တာသု တိံသု ပရိတ္တကသုဘာဒီနံ ဘူမိသု သောတာပန္နဿ စ ဧကတိံသ စိတ္တာနိ ဇာယရေ။ ယထာ **ဧဝံ** သကဒာဂါမိနော ဧကတိံသ စိတ္တာနိ ဇာယရေ။ တထာ အနာဂါမိနော ဧကတိံသ ဇာယရေ။ **တတ္ထေဝ** တာသု တိံသု ဘူမိသု ဧဝ ဇာတဿ ခီဏာသဝဿ သတ္တဝီသတိ မာနသာ ဟောန္တိ, **တထာ ဧဝံ ဝေဟပ္ဖလေ** ဝေဟပ္ဖလဘူမိယံ ဇာတာနံ ပုထုဇ္ဇနသေက္ခာနံ ပဉ္စန္နံ **သဗ္ဗေသံ** ပုဂ္ဂလာနံ မာန သာ ဟောန္တိ။ ပဉ္စသု **သုဒ္ဓါဝါသိကဘူမိသု** ဇာတဿ အနာဂါမိနော သတ္တဿ ဧကတိံသေဝ စိတ္တာနိ ဟောန္တိ။ **ဣတိ** ဝစနံ ဓီရော **ပရိဒီပယေ** ဒေသေယျ။ **တတ္ထေဝ** တာသု သုဒ္ဓါဝါသဘူမိသု ဧဝ ဇာတဿ အရဟတော သတ္တဝီ သတိ မာနသာ ဟောန္တိ။ **ဧဝံ** ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန **ရူပီသု** ပဉ္စဒသသု ရူပိဘူမိသု ဇာတာနံ သဗ္ဗေသံ ပုဂ္ဂလာနံ စိတ္တာနိ **ဝိဘာဝိနာ** ဓီရေန **ဝိညေယျာနိ** ဇာနိတဗ္ဗာနိ။

၂၄၇. စတုဝီသတိ စိတ္တာနိ, ပဌမာရုပ္ပဘူမိယံ ပဌမအာရုပ္ပဘူမိယံ ဇာတဿ ပုထုဇ္ဇနဿ စတုဝီသတိ စိတ္တာ နိ ဇာယန္တိ။ **ဣတိ** ဝစနံ ဓီရော ဝိနိဒ္ဒိသေ။ တံ ယထာ –

အောမနဿဒ္ဝယံ ဟိတွာ၊ အပုညာနိ ဒသေဝ စ။
ကာမပုညာနိ အဋ္ဌေဝ၊ အာရုပ္ပကုသလာနိ စ။
ပဌမာရုပ္ပဟာကော စ၊ ကိရိယာတေဝဒ္ဓဇ္ဇနမ္ပိ စ။

၂၄၈-၂၅၁. သောတာပန္နဿ တတ္ထေဝ, ၎ပေတွာတပုညပဉ္စကံ တတ္ထ တိဿံ ပဌမာရုပ္ပဘူမိယံ ဧဝ သောတာပ န္နဿ ပုဂ္ဂလဿ အပုညပဉ္စကံ ဟိတွာ အတ္တနော ဖလေန သဟ ဝီသတိ စိတ္တာနိ ဟောန္တိ။ တထာ **တတ္ထ** တိဿံ ပဌမာရုပ္ပဘူမိယံ သကဒာဂါမိနော, အနာဂါမိနောပိ စ ပုဂ္ဂလဿ ပုဗ္ဗံ ပုဗ္ဗံ ဖလံ **ဝိနာ** ဝဇ္ဇေတွာ အတ္တနော ဖလေန သဟ ဝီသတိ စိတ္တာနိ ဇာယန္တိ။ **ခီဏာသဝဿ တတ္ထေဝ** တတ္ထ တိဿံ ပဌမာရုပ္ပဘူမိယံ ဧဝ ဇာတဿ ခီဏာ သဝဿ ဒသ ပဉ္စ မာနသာ စ ဇာယန္တိ။ တံ ယထာ –

မဟာကိရိယာနိ အဋ္ဌေဝ၊ စတုတ္တရုပ္ပကိရိယာနိ စ။
အရဟတ္တဖလံ ဟာကော၊ တေဝဒ္ဓဇ္ဇဉ္စာပိ မာနသံ။

ဒုတိယာရုပ္ပဘူမိယံ ဇာတဿ ပုထုဇ္ဇနဿ သတ္တဿ တေဝီသတိ စိတ္တာနိ ဟောန္တိ။ တံ ယထာ –

အောမနဿဒ္ဝယံ ဟိတွာ၊ အပုညာနိ ဒသေဝ စ။
ကာမပုညာနိ အဋ္ဌေဝ၊ ပုညာရူပူပရိ တယော။
ဒုတိယာရုပ္ပဟာကော စ၊ တေဝဒ္ဓဇ္ဇဉ္စာပိ မာနသံ။

ဣတိ ဇ၀ံ ဣမိနာ ပကာရေန **၀တ္တတ** ကထေတ္တတ ခီရော ပဏ္ဍိတော **၀ိဘာ၀ယေ** ဒေသေယျ။ **ဇွတ္တေ** ဇတိသွံ ဒုတိယာရုပ္ပဘူမိယံ ဇာတာနံ တိဏ္ဏန္နံ သေက္ခာနမ္ပိ ကေူနဝီသတိ စိတ္တာနိ ဟောန္တိ။ တံ ယထာ –

ဒိဋ္ဌိယာ ၀ိပ္ပယုတ္တာနိ၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟိတံ တထာ။
ကာမပုညာနိ အဋ္ဌေ၀၊ ပုညာရူပူပရိ တယော။

ဒုတိယာရုပ္ပဟကော စ၊ တေဋ္ဌဗ္ဗဥ္စာပိ မာနသံ။
သကသကဖလေနေ၀၊ စိတ္တာနေကူနဝီသတိ။

၂၅၂. စုဒ္ဒသေ၀ တု စိတ္တာနိ ဒုတိယာရုပ္ပဘူမိယံ ဇာတသ္သ ခီဏာသ၀သ္သ ကိရိယစိတ္တာနိ ဒ္ဒတဒသ ဇကော ဟကော အရဟတ္တဖလဥ္စာတိ စုဒ္ဒသေ၀ စိတ္တာနိ ဟောန္တိ။ တံ ယထာ –

မဟာကိ္ရယာနိ အဋ္ဌေ၀၊ ကိ္ရယာရူပူပရိ တယော။
တေဋ္ဌဗ္ဗဥ္စ သကော ဟကော၊ အရဟတ္တဖလမ္ပိ စ။

၂၅၃. ပုထုဇ္ဇနသ္သ သတ္တသ္သ, တတိယာရုပ္ပဘူမိယံ တတိယအရူပဘူမိယံ ဇာတသ္သ ပုထုဇ္ဇနသ္သ သတ္တသ္သ ဗာဝီသတိ စိတ္တာနိ ဘ၀န္တိ။ **ဣတိ** ၀စနံ ခီရော ပကာသယေ။ တံ ယထာ –

အဝေမနသ္သဒ္ဒ၀ယံ ဟိတ္တတ၊ အပုညာနိ ဒသေ၀ စ။
ကာမပုညာနိ အဋ္ဌေ၀၊ ပုညာရူပူပရိ ဒုဝေ။
တတိယာရုပ္ပဟကော စ၊ တေဋ္ဌဗ္ဗဥ္စာပိ မာနသံ။

၂၅၄-၅. အဋ္ဌာရသေ၀ စိတ္တာနိ, သောတာပန္နသ္သ ပုဂ္ဂလသ္သ အဋ္ဌာရသ ဇေ၀ စိတ္တာနိ ဇာယရေ။ တံ ယထာ –

ဒိဋ္ဌိယာ ၀ိပ္ပယုတ္တာနိ၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟိတံ တထာ။
မဟာပုညာနိ အဋ္ဌေ၀၊ ပုညာရူပူပရိ ဒုဝေ။

အဋ္ဌာရသေ၀ ဟကေန၊ သောတာပတ္တိဖလေန စ။
တေဋ္ဌဗ္ဗဥ္စာပိ မာနသံ၊ သောတာပန္နသ္သ ဇာယရေ။

သကအာကမိနော ပဌမံ ဖလံ ဌပေတ္တတ အတ္တနော ဖလေန **တာနိ** အဋ္ဌာရသ စိတ္တာနိ ဟောန္တိ။ သကအာကမိနော ၀ုတ္တေသု စိတ္တေသု ဒုတိယံ ဖလံ ဌပေတ္တတ အတ္တနော ဖလေန သဟ အဋ္ဌာရသ စိတ္တာနိ ဇေ၀ အနာကမိသ္သ ဇာယရေ။

၂၅၆. တေရသေ၀ စ စိတ္တာနိ, တတိယာရုပ္ပဘူမိယံ တတိယအရူပဘူမိယံ ဇာတသ္သ ခီဏာသ၀သ္သ တေရသေ၀ စိတ္တာနိ ဇာယန္တိ။ **ဣတိ** ၀စနံ ခီရော ၀ိနိဒ္ဒိသေ။ တံ ယထာ –

မဟာကိ္ရယာနိ အဋ္ဌေ၀၊ ကိ္ရယာရူပူပရိ ဒုဝေ။
အရဟတ္တဖလံ ဟကော၊ တေဋ္ဌဗ္ဗဥ္စာပိ မာနသံ။

၂၅၇. ဇကဝီသတိ စိတ္တာနိ, စတုတ္ထာရုပ္ပဘူမိယံ စတုတ္ထအရူပဘူမိယံ ဇာတသ္သ ပုထုဇ္ဇနသ္သ သတ္တသ္သ ဇကဝီသတိ စိတ္တာနိ ဇာယန္တိ။ **ဣတိ** ဣဒံ ၀စနံ ခီရော ၀ိနိဒ္ဒိသေ။ တံ ယထာ –

အဝေမနသ္သဒ္ဒ၀ယံ ဟိတ္တတ၊ အပုညာနိ ဒသေ၀ စ။
ကာမပုညာနိ အဋ္ဌေ၀၊ တေဋ္ဌဗ္ဗဥ္စာပိ မာနသံ။
စတုတ္ထာရုပ္ပပုညဥ္စ၊ သဟကေနေကဝီသတိ။

၂၅၈-၂၆၀. သောတာပန္နဿ သတ္တဿ, သတ္တရသ စိတ္တာနိ ဓီရော ပကာသယေ။ တံ ယထာ –

> ဒိဋ္ဌိယာ ဝိပ္ပယုတ္တာနိ၊ ဥဒ္ဓစ္စသဟိတံ တထာ။
> ကာမပုညာနိ အဋ္ဌေဝ၊ သောတာပတ္တိဖလမ္ပိ စ။
> စတုတ္ထာရုပ္ပပုညဉ္စ၊ သဟာကော တေဠဿမ္ပိ စ။

သကဒာဂါမိနော ပဌမံ ဖလံ ဌပေတွာ **တာနိ** ဧဝ စိတ္တာနိ သဖလေန ဟောန္တိ။ သကဒာဂါမိနော ဝုတ္တေသု စိတ္တေသု ဒုတိယံ ဖလံ ဌပေတွာ အတ္တနော ဖလေန သတ္တရသ မာနသာ အနာဂါမိဿ ဟောန္တိ၊ **ဒွတဒသေဝ တု စိတ္တာနိ, စတုတ္ထာရုပ္ပဘူမိယံ** ဇာတဿ အရဟန္တဿ ဒွာဒသ ဧဝ စိတ္တာနိ ဇာယန္တိ။ တံ ယထာ –

> မဟာကြိယာနိ အဋ္ဌေဝ၊ တေဠဿဖ္ဖဉ္စာပိ မာနသံ။
> စတုတ္ထဉ္စ ကြိယာရုပ္ပံ၊ ဟာကော အရဟတော ဖလံ။

ဣတိ ဧဝံ ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ပုဂ္ဂလာနံ ဝသေန ဘူမိသု စိတ္တပ္ပဝတ္တိံ ဝိဒူ ဓီရော ဝိဘာဝယေ။

၂၆၁-၂. ဟေဋ္ဌိမာနံ အရူပီနံ, ဗြဟ္မာနံ ဥပရူပရိ ဇာတာ အရူပကုသလာ စေဝ ကိရိယာပိ စ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ **ဥဒ္ဓံ ဥဒ္ဓံ** ဘာဂေ ဇာတာနံ **အရူပီနံ** ဗြဟ္မာနံ **ဟေဋ္ဌိမာ ဟေဋ္ဌိမာ အာရုပ္ပာ** ဟေဋ္ဌာဘာဂေ ဇာတာ အရူပဟဝစရာ ပန နေဝ ဇာယန္တိ။ ကသ္မာ ကာရဏာတိ? **ကိရ** မယာ သုတံ, ဟေဋ္ဌိမစျာနေသု **ဒိဋ္ဌာဒီနဝတော** ဒိဋ္ဌဒေါသဘာဝတော နေဝ ဇာယန္တိ။

၂၆၃-၅. ဌပေတွာ ပဌမံ မဂ္ဂံ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ ဌပေတွာ **ကုသလာနုတ္တရာ တယော** တယော အနုတ္တရာ ကုသလာ တယော မဂ္ဂာ, ကာမာဝစရပုညာနိ အဋ္ဌ, တထာ ဒသ အပုညာနိ စိတ္တာနိ, အရူပပုညာနိ စတ္တာရိ။ **သဗ္ဗေ ဟာကာ အနုတ္တရာ** သဗ္ဗာနိ လောကုတ္တရဖလာနိ, ပဌမာရုပ္ပဟာကော စ နဝ ကာမကိရိယာပိ စ, အရူပာပိ သဗ္ဗာ ကိရိယာ, တောနိ ပန တေစတ္တာလီသ မာနသာ ပဌမာရုပ္ပဘူမိယံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

၂၆၆-၇. သဗ္ဗော တေဝီသတိ **ကာမဝိပာကော,** သဗ္ဗော ပန္နရသဝိဓော မဟဂ္ဂတော ရူပေ စိတ္တုပ္ပာဒော, **မနောဓာတု** ကိရိယာမနောဓာတု, ဒွေမနဿဒွယမ္ပိ စ အာဒိမဂ္ဂေါ စ **တထာ ဥပရိ** ဇာတာ တယော အရူပ**ဟာကာ** စာတိ ဆစတ္တာလီသ စိတ္တာနိ **ဌတ္တေ** တေဝီသံ ပဌမာရုပ္ပဘူမိယံ နတ္ထိ။

၂၆၈-၉. ဝုတ္တေသု ပန စိတ္တေသု, ပဌမာရုပ္ပဘူမိယံ ဝုတ္တေသု စိတ္တေသု ကုသလဟာကကိရိယာဝသေန **ပဌမာရုပ္ပတ္တယံ** ဌပေတွာ အတ္တနော ဟာကော စာတိ စတ္တာလီသ စိတ္တာနိ ဒုတိယာရုပ္ပဘူမိယံ ဇာယန္တိ။ **ဧဝံ** ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန **သေသဒွဝယေ** ပဌမဒုတိယာရုပ္ပတော သေသအာကိဉ္စညာယတနနေဝသညာနာသညာယတနဘူမိဒွယေ **ဟေဋ္ဌိမဟေဋ္ဌိမံ** ကုသလဝိပာကကိရိယာဝသေန ဟေဋ္ဌာဘာဂေ ဇာတံ အရူပတ္တယံ ဟိတွာ အတ္တနော အတ္တနော ဟာကာ **ဧဝံ** ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ပဏ္ဍိတေန **ဉေယျာ** ဇာနိတဗ္ဗာ။

၂၇၀-၃. စတ္တာရော စ အနာသဝ, ဝိပာကာ စတ္တာရိ လောကုတ္တရဖလစိတ္တာနိ, **သဗ္ဗေ** သဗ္ဗာနိ စ စတူသု အာရုပ္ပဘူမိသု ဟောန္တိ။ တေဠဿဖ္ဖနေန စိတ္တေန သဟ ကာမေ အဋ္ဌ မဟာကိရိယာ, စတဿော အရူပကိရိယာပိ စာတိ တေရသ ဧဝ ကိရိယာ ပဌမာရုပ္ပဘူမိယံ ဇာတဿ ခီဏာသဝဿ ဇာယန္တိ။ ဒုတိယာရုပ္ပဘူမိယံ ဇာတဿ ခီဏာသဝဿ ပဌမာရုပ္ပကိရိယံ ဟိတွာ ဒွါဒသ ဧဝ ကိရိယာ ဟောန္တိ။ တတိယာရုပ္ပဘူမိယံ ဇာတဿ ခီဏာသဝဿ ပဌမဒုတိယာရုပ္ပကိရိယာနိ ဟိတွာ ဧကာဒသ ကိရိယာ ဟောန္တိ။ စတုတ္ထာရုပ္ပဘူမိယံ ဇာတဿ ခီဏာသဝဿ ပဌမဒုတိယတတိယာရုပ္ပကိရိယာနိ ဟိတွာ ဒသေဝ ကိရိယာ **ဉေယျာ** ဇာနိတဗ္ဗာ။

၂၇၄. **အရဟတော ပန စိတ္တာနိ၊ ဟောန္တိ ဧကူနဝီသတိ။**
အရဟတ္တံ ကြိယာ သဗ္ဗာ၊ ဌပေတွာဝဇ္ဇနဒွယံ။

အာဝဇ္ဇနဒွယံ ဌပေတွာ သဗ္ဗာ ကိရိယာ, အရဟတ္တဖလဉ္စာတိ ဧကူနဝီသတိ စိတ္တာနိ အရဟတော ပန ဟောန္တိ။ အာဝဇ္ဇနဒွယံ ကိဉ္စာပိ ခီဏာသဝဿ ဟောန္တိ, ဧဝမ္ပိ အသေသံ ပုထုဇ္ဇနသေက္ခာနမ္ပိ ဟောန္တိယေဝ။ ဧကူန

ဝိသတိ စိတ္တာနိ ခီဏာသဝသ္သ ဝေ ဟောန္တိ, န အညေသန္တိ ဉာပနတ္ထံ "အာဝဇ္ဇနဒွယံ ဌပေတွာ"တိ ဝုတ္တံ။

၂၇၅-၆. **စတုန္နံ ဖလဋ္ဌာနံ** ပုဂ္ဂလာနဉ္စ တိဟေတုကပုထုဇ္ဇနေ စ တေရသေဝ စိတ္တာနိ ဘဝန္တိ။ **ကၠတိ** ဝစနံ ခီရော ပကာသယေ။ တံ ယထာ – စတ္တာရော ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ မဟာဝိပာကာနိ, နဝ ရူပာရူပပာကာ စ ကၠမေ တေရသေဝ စိတ္တာနိ ဘဝန္တိ။

၂၇၇-၉. **စတုန္နံ ဖလဋ္ဌာနံ** ပုဂ္ဂလာနဉ္စ ဒုဟေတုကပုထုဇ္ဇနေ စ ဉာဏပရိဟီနာနိ စတ္တာရိ ဝိပာကာနိ ဝေ ဇာယရေ။ **ပုထုဇ္ဇနာနံ တိဏ္ဏမ္ပိ, စတုန္နံ အရိယဒေဟိနံ** အရိယဂတာနံ **သတ္တန္နံ** ပုဂ္ဂလာနံ သတ္တရသေဝ စိတ္တာနိ ဘဝန္တိ။ တံ ယထာ – ဒုဝေ ပဉ္စဝိညာဏာနိ, မနောဓာတုတ္တယသန္တီရဏာနိ, တေဠဗ္ဗနဉ္စ ကၠမေ သတ္တရသ ဝေ ဟောန္တိ။

၂၈၀-၅. **ဟေဋ္ဌာ တိဏ္ဏံ ဖလဋ္ဌာနံ, တိဟေတုကပုထုဇ္ဇနေ စတုန္နံ** ပုဂ္ဂလာနံ မဟဂ္ဂတာနိ ဝေ ကုသလာနိ ဟောန္တိ။ **တိဏ္ဏံ ပုထုဇ္ဇနာနဉ္စ, အာဒိတော တိဏ္ဏံ အရိယာနံ** ဟေဋ္ဌာ အရိယာနံ တေရသေဝ စိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ **ကၠတိ** ဝစနံ ခီရော နိဒ္ဒိသေ။ အဋ္ဌေဝ ကာမပုညာနိ, **အပုညတော** အကုသလဝသေန ဒိဋ္ဌိဟီနာ စတ္တာရော စိတ္တုပ္ပာဒါပိ, ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ္တဉ္စာတိ တေရသ စိတ္တာနိ ဟောန္တိ။ **ဟေဋ္ဌာ ဒွိန္နံ ဖလဋ္ဌာနံ** သောတာပန္နသကဒါဂါမိပုဂ္ဂလာနံ **သဗ္ဗပုထုဇ္ဇနေ** အဟေတုကဒုဟေတုကတိဟေတုကပုထုဇ္ဇနေ ဒေါမနသ္သယုတ္တံ ဒွယမေဝ စိတ္တံ ဇာယတေ။ **တိဏ္ဏံ ပုထုဇ္ဇနာနဉ္စ** ပဉ္စ ဝေ ဇာယရေ။ တံ ယထာ –

> စတ္တာရိ ဒိဋ္ဌိယုတ္တာနိ၊ ဝိစိကိစ္ဆာယုတမ္ပိ စ။
> မဂ္ဂဋ္ဌာနံ စတုန္နမ္ပိ၊ မဂ္ဂစိတ္တံ သကံ သကံ။

တေသံ စတုန္နံ မဂ္ဂဋ္ဌာနံ ပုဂ္ဂလာနံ သကံ သကံ ဧကမေဝ မဂ္ဂစိတ္တံ **ဘဝေ** ဘဝေယျ။ **ကၠတိ** ဧဝံ ကၠမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ခီရော ပဏ္ဍိတော **ဝိဘာဝယေ** စိတ္တပ္ပဝတ္တိံ ပကာသယေ။

၂၈၆-၉. **မယာ ဘဝေသု စိတ္တာနံ, ပုဂ္ဂလာနံ ဝသေန စ။ ဘဝေသု** သဗ္ဗဘဝေသု စိတ္တာနံ, ပုဂ္ဂလာနံ ဝသေန စ စိတ္တပ္ပဝတ္တိ **ဘိက္ခူနံ** အာဘိဓမ္မိကဘိက္ခူနံ **ဟဋ္ဌဝတ္ထာယ** ဆေကဘာဝတ္ထာယ မယာ ပကာသိတာ။ **ဧဝံ သဗ္ဗမိဒံ စိတ္တံ, ဘူမိပုဂ္ဂလဘေဒတော ဧဝံ** ကၠမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ဘူမိပုဂ္ဂလဘေဒတော ကၠဒံ သဗ္ဗံ စိတ္တံ **ဗဟုဓာပိ စ** ဗဟုပ္ပကာရမ္ပိ စ ဟောတိ။ **ကၠတိ** ဂဟဏံ ဝိဘာဝိနာ ဝိညာတဗ္ဗံ။ **သက္ကာ ဝုတ္တာနုသာရေန** မယာ ဝုတ္တသ္သ အနုသာရေန **ဘေဒေ** စိတ္တဘေဒေ ဝိဘာဝိနာ **ဉာတုံ** ဝိဇာနိတုံ သက္ကာ။ ဂန္ထဝိတ္ထာရဘီတေန မယာ **ကၠဒံ** စိတ္တပ္ပဝတ္တိဒီပကဝစနံ သံခိတ္တံ, ပုဗ္ဗာပရံ ဝိလောကေတွာ, စိန္တေတွာ စ ပုနပ္ပုနံ အတ္ထံ ဥပပရိက္ခိတွာ ဝိဘာဝိနာ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၂၉၀. **ကၠမဉ္စာဘိဓမ္မာဝတာရံ သုသာရံ, ဝရံ သတ္တမောဟန္ဓကာရပ္ပဒီပံ** ကၠမဉ္စ အဘိဓမ္မာဝတာရပ္ပကရဏံ **သုသာရံ** သုန္ဒရသာရဘူတံ ဝရံ သတ္တအန္ဓကာရသဒိသေ မောဟေ ပဒီပံ ပဇ္ဇောတပ္ပဒီပံ **ယော** နရော သာဓုကံ စိန္တေတိ တစေတိပိ, တံ နရံ ရာဂဒေါသာ **စိရံ** စိရကာလံ **နောပယန္တိ** န ဥပဂစ္ဆန္တိ။

ကၠတိ အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာယ

ဘူမိပုဂ္ဂလစိတ္တုပ္ပတ္တိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဉ္စမော ပရိစ္ဆေဒော။

၆. ဆဠ္ဌော ပရိစ္ဆေဒော

အာရမ္မဏဝိဘာဂဝဏ္ဏနာ

၂၉၁. ဧတေသံ ပန စိတ္တာနံ၊ အာရမ္မဏမိတော ပရံ။
ဒဿယိဿာမဟံ တေန၊ ဝိနာ နတ္ထိ ဟိ သမ္ဘဝေါ။

ဣတော ပရံ ဣတော ပရိစ္ဆေဒတော ပရံ အဟံ ဧတေသံ ပန စိတ္တာနံ အာရမ္မဏံ ဒဿယိဿာမိ။ **ဟိ** ကသ္မာ? **တေန ဝိနာ** တံ အာရမ္မဏံ ဝဇ္ဇေတွာ စိတ္တာနံ သမ္ဘဝေါ နတ္ထိ ယသ္မာ ကာရဏာ, တသ္မာ ကာရဏာ ဒဿယိဿာမိ။

၂၉၂. ရူပံ သဒ္ဒံ ဂန္ဓံ ရသံ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ ဓမ္မမေဝ စ။
ဆဓာ အာရမ္မဏံ အာဟု၊ ဆဠာရမ္မဏကောဝိဒါ။

ဆဠာရမ္မဏေသု ဆေကာ ပဏ္ဍိတာ အာရမ္မဏံ **ဆဓာ** ဆပ္ပကာရံ **အာဟု** ကထေသုံ။

၂၉၃. **တတ္ထ ဘူတေ ဥပာဒါယ။ တတ္ထ** တေသု အာရမ္မဏေသု **ဘူတေ ဥပာဒါယ** ဘူတေ ပဋိစ္စ ဝဏ္ဏော **စတုသမုဋ္ဌိတော** ကမ္မစိတ္တဥတုအာဟာရသင်္ခါတေဟိ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ **သမုဋ္ဌိတော** နိဗ္ဗတ္တော နိဒဿနေန သဟ ပဝတ္တော ပဋိဃေန သဟ ပဝတ္တော ရူပါရမ္မဏသညိတော။

၂၉၄. **ဒုဝိဓောပိ သမုဒ္ဒိဋ္ဌော, သဒ္ဒော စိတ္တောတုသမ္ဘဝေါ** သဒ္ဒော ဒုဝိဓောပိ မုနိနာ သမုဒ္ဒိဋ္ဌော စိတ္တောတုသမ္ဘဝေါ, သဝိညာဏကသဒ္ဒေါဝ စိတ္တသမုဋ္ဌိတော ဟောတိ။ ကထံ? ဝစီဘေဒကစိတ္တေန ဘူတာယ ဓာတာယ ဘူမိယာ ပထဝီဓာတုယာ ဝိကာရတာ ပထဝီလက္ခဏဘာဝတော အတိထဒ္ဓလက္ခဏတော ဝိကာရတာ နာမ။ သာ ဝစီဝိညတ္တိ ဝိညာယတီတိ ဝိညတ္တိယာ ဥပာဒိဏ္ဏဃဋ္ဋနသ္သ ကမ္မဇပထဝီဓာတုယာ ဃဋ္ဋနသ္သ ကာရဏံ စိတ္တဇပထဝီဓာတုယာ ကမ္မဇပထဝီဓာတုယာ ဃဋ္ဋနစ္စ သဒ္ဒော စ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဟောတိ။

၂၉၅. **အဝိညာဏကသဒ္ဒေါ ယော သော** အဝိညာဏကသဒ္ဒေါ ဥတုသမုဋ္ဌိတော ဟောတိ။ အယံ ဒုဝိဓောပိ သဒ္ဒော **သဒ္ဒါရမ္မဏတံ ဂတော** သဒ္ဒါရမ္မဏဘာဝံ ပတ္တော။

၂၉၆. **ဓရီယတီတိ ဂန္ဓော** ဂန္ဓော ဇနေဟိ ဓရီယတေတိ ဂန္ဓော။ **ဂမု သပ္ပ** ဂတိမှိ, **ဓရ** ဓာရဏေ။ **သူစနတော** အတ္တနော သာဓာရဏသ္သ ပုပ္ဖာဒိနော ဝတ္ထုဿ ပကာသနတောပိ တ ဂန္ဓော နာမ။ **ဂန္ဓ** သူစနေ။ **အယံ** ဂန္ဓော စတူဟိ သမုဋ္ဌာနံ တေဿာတိ **စတုသမုဋ္ဌာနော** ။ ဂန္ဓာရမ္မဏသမ္မတော။

၂၉၇. **ရသမာနာ ရသန္တီတိ, ရသောတိ ပရိကိတ္တိတော** ဇနာ ရသမာနာ ယံ ဓမ္မဇာတံ **ရသန္တိ** အနုဘဝန္တိ, **ဣတိ** ယသ္မာ ကာရဏာ, တသ္မာ ကာရဏာ **ရသော ဣတိ** ရသော နာမ ပဏ္ဍိတေဟိ ပရိကိတ္တိတော, **သော** ရသော စတုသမ္ဘူတော ရသာရမ္မဏနာမကော။

၂၉၈. **ဖုသီယတီတိ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ** ယံ ဓမ္မဇာတံ ဇနေဟိ ဖုသီယတီတိ တသ္မာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ, ပထဝီတေဇတယတော။ တံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ စတုသမ္ဘူတံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏံ မတံ။

၂၉၉. **သဗ္ဗံ နာမဥ္စ ရူပဥ္စ, ဟိတွာ ရူပာဒိပဉ္စကံ** ရူပါဒိပဉ္စကံ ဟိတွာ သဗ္ဗံ **နာမဥ္စ** စိတ္တစေတသိကနိဗ္ဗာနနာမဥ္စ **ရူပဥ္စ** ပဉ္စပသာဒသုခုမရူပဉ္စ **လက္ခဏာနိ စ** အနိစ္စဒုက္ခအနတ္တလက္ခဏာနိ စ ပညတ္တိ စ ဓမ္မာရမ္မဏသညိတံ။

၃၀၀. **ဆာရမ္မဏာနိ လဗ္ဘန္တိ, ကာမာဝစရဘူမိယံ** ကာမာဝစရဘူမိယံ ဆာရမ္မဏာနိ လဗ္ဘန္တိ။ **တီဏိ** ရူပါဝစရေ ရူပသဒ္ဒဓမ္မာရမ္မဏဝသေန လဗ္ဘန္တိ။ အရူပေ ပန ဧကံ ဓမ္မာရမ္မဏံ လဗ္ဘတိ။

၃၀၁-၃. ခဏာဝတ္ထုပရိတ္တတ္တာ, အာဟထံ န ဝဇ္ဇန္တိ ယေ ယေ ရူပာဒယော ပဉ္စ ဝိသယာ ခဏာဝတ္ထုပရိတ္တတ္တာ ပဉ္စာရမ္မဏာနံ ခဏာသ္သ ပရိတ္တတ္တာ မန္ဒတ္တာ တေသံ အပ္ပာယုကတ္တာ ဝတ္ထုပရိတ္တတ္တာ ပဉ္စာရမ္မဏာနံ အတိ ခုဒ္ဒကဝတ္ထုကတ္တာ အာဟထံ ပဉ္စဒ္ဒွာရေသု ဟာကဋ္ဋဘာဝံ န ဝဇ္ဇန္တိ, ပဉ္စပသာဒေသု ဃဋ္ဋနကိစ္စံ န သာဓေန္တိ, **တေ** ရူပာ ဒယော ပဉ္စ ဝိသယာ ဓမ္မာရမ္မဏံ ဟောန္တိ။ ဣတိ **ယေသံ** ကေစ္စာနံ အာစရိယာနံ မတံ ဟောတိ။ **ကိရာတိ** အနုသ္သဝနတ္ထေ နိပာတော။ **တေ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာဝ** တေ ဧဝံ တဒိနော ကေစ္စေ အာစရိယာ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာ, မယာ ပဋိသေဓိတဗ္ဗာ။ ကသ္မာ? စက္ခုဝိညာဏံ သောတဝိညာဏသ္သ ကေစရဘူတံ **သဒ္ဒံ** န ပဋိအနုဘောတိ, သောတဝိညာဏံ စက္ခုဝိညာဏသ္သ ကေစရဘူတံ ရူပံ န ပဋိအနုဘောတိ။ ဣတိ **အညမညသ္သ ကေစရံ** နေဝ ပစ္စနုဘောန္တာနံ **တေသံ** ပဉ္စန္နံ စက္ခုဝိညာဏာ ဒီနံ ဝိညာဏာနံ တဉ္စ ကေစရံ မနောဓာတုမနောဝိညာဏဓာတုသင်္ခာတံ ဇဝနံ ပန ပစ္စနုဘောတိ။ **ဣတိ** ဝစနသ္သ ဘာဂဝ တာ ဝုတ္တတ္တာ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာ။ **ရူပာဒယော ပန** ဝိသယာ ရူပာဒိပဉ္စာရမ္မဏာနိ ဧဝ ဟောန္တိ။

၃၀၄-၆. ဒိဗ္ဗစက္ခာဒိဉာဏာနံ, ရူပာဒီနေဝ ကေစရာ တာနိ ရူပာဒီနိ ဧဝ ကေစရာ ဒိဗ္ဗစက္ခာဒိဉာဏာနံ အနာဟထဂ တာနံ ဧဝ ဟာကဋ္ဋဘာဝံ အပ္ပတ္တာနေဝ။ **ဣတိပိ** ဝစနံ ဝုတ္တံ န ယုဇ္ဇတိ။ **ယံ** ဓမ္မဇာတံ ရူပာရမ္မဏံ ဘဝန္တိ, **တံ** ဓမ္မဇာတံ **ကထံ** ကေန ပကာရေန ဓမ္မာရမ္မဏံ ဘဝေယ္ယ? **ဧဝံ သတိ** ရူပာရမ္မဏာသ္သ ဓမ္မာရမ္မဏာတ္တေ သတိ **ဧတေသံ** ရူပာရ မ္မဏဓမ္မာရမ္မဏာနံ နိယမောပိ **ကထံ ဘဝေ** ကေန ပကာရေန ဘဝေယ္ယ? **သဗ္ဗံ အာရမ္မဏံ တေ**ံ တေ**ံ သဗ္ဗံ အာရမ္မ ဏံ **ဆဗ္ဗိဓံ** ဆပ္ပကာရံ ဘဂဝတာ သမုဒ္ဒိရိတံ။ တံ ပရိတ္တတ္တိကာဒီနံ ဝသေန ဗဟုပ္ပကာရေဟိ မတံ။

၃၀၇. သဗ္ဗော ကာမဝိပာကော စ သဗ္ဗော တေဝီသတိကာမဝိပာကော စ **ကိရိယာဟေတုဒွယမ္ပိ စ** မနောဓာတုဟ သိတုပ္ပာဒဝသေန ကိရိယာဟေတုဒွယမ္ပိ စာတိ ပဉ္စဝီသတိ စိတ္တုပ္ပာဒာ **ကေန္တပရိတ္တာရမ္မဏာ** ကေန္တကာမာဝစရာရ မ္မဏာ **သိယုံ** ဘဝေယ္ယုံ။

၃၀၈-၁၀. ဣဋ္ဌာဒိဘေဒာ ပဉ္စေဝ, ရူပသဒ္ဒာဒယော ပန ဒွိပဉ္စန္နံ ဝိညာဏာနံ **ပဋိဟဋ္ဌိယာ** အနုက္ကမေန ကေ စရာ ဟောန္တိ။ **ရူပာဒိပဉ္စကံ သဗ္ဗံ, မနောဓာတုတ္တယသ္သ တု** မနောဓာတုတ္တယသ္သ ပန သဗ္ဗံ ရူပာဒိပဉ္စကံ အာရမ္မ ဏံ ဟောတိ, ဧတေသံ တေရသန္နံ ပန စိတ္တာနံ ရူပက္ခန္ဓောဝ **ကေစရော** အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ **နာရူပံ** နာမံ အာရမ္မဏံ န ကရောန္တိ။ **န စ ပညတ္တိံ** ပညတ္တိံ အာရမ္မဏံ န ကရောန္တိ။ **နာတီတံ** အတီတံ အာရမ္မဏံ န ကရောန္တိ ။ **န စနာဂ တံ** အနာဂတံ အာရမ္မဏံ န ကရောန္တိ ဧဝ။ **ဟိ** သစ္စံ ဝတ္တမာနော ကေစရော ဧတေသံ ဒွိပဉ္စဝိညာဏာနံ, မနောဓာတုတ္တ ယသ္သ စာတိ တေရသန္နံ စိတ္တာနံ တံ အာရမ္မဏံ ဝတ္တမာနံ ဧဝ ပစ္စုပ္ပန္နံ ဧဝ။

၃၁၁. တေရသေတာနိ စိတ္တာနိ, ဇာယန္တေ ကာမဓာတုယံ တောနိ တေရသ စိတ္တာနိ ကာမဓာတုယံ ဇာယန္တိ, ရူ ဟာဝစရေ ပုညဇာနိ စက္ခုသောတဝိညာဏသမ္ပဋိစ္ဆနာနိ, ကိရိယာမနောဓာတု စာတိ **စတ္တာရိ** စိတ္တာနိ ဇာယန္တိ။ **အရူပိ သု** အရူပဘူမိသု **နေဝ ကိဉ္စိပိ** ကေမ္ပိ စိတ္တံ နေဝ ဇာယတိ။

၃၁၂-၃. မဟာဟကာနမဋ္ဌန္နံ အဋ္ဌန္နံ မဟာဝိပာကာနံ ပဝတ္တိယံ ဆသု ဒွာရေသု တဒာရမ္မဏကိစ္စာနံ ရူပာဒိဆပရိ တ္တာနိ ကေစရာ။ **သန္တီရဏတ္တယသ္သပိ** ပဝတ္တိယံ ပဉ္စဒွာရေ သန္တီရဏတ္တယကိစ္စသ္သ, ဆဒွာရေသု တဒာလ မ္ဗဏကိစ္စသ္သ စ ရူပာဒိဆပရိတ္တာနိ ကေစရာ။ **ရူပာဒယော ပရိတ္တာ ဆ, ဟသိတုပ္ပာဒကေစရာ** ဟသိတုပ္ပာဒသ္သ ရူပာဒယော ဆ ပရိတ္တာ ကေစရာ ဟောန္တိ။ **ပဉ္စဒွာရေ ပစ္စုပ္ပန္နာ** ပဉ္စသု ဒွာရေသု ယေ ကေစရာ ပစ္စုပ္ပန္နာ, မနော ဒွာရေ **တိကာလိကာ** ယေ ကေစရာ တိကာလိကာ တီသု ကာလေသု နိယုတ္တာ။

၃၁၄-၅. ဒုတိယာရုပ္ပစိတ္တဉ္စ, စတုတ္ထာရုပ္ပမာနသံ ကုသလဝိပာကကိရိယာဝသေန **ဆဗ္ဗိဓံ** စိတ္တံ မဟဂ္ဂတ ကေစရံ **နိယတံ** နိယတာရမ္မဏံ ဟောတိ, တံ ဆဗ္ဗိဓံ စိတ္တံ မဟဂ္ဂတကေစရံ ပုဗ္ဗေ အတ္တနာ အဓိဂတအာကာသာနဉ္စာ ယတနအာကိဉ္စညာယတနကုသလာရမ္မဏံ, တေသု ဒွေဝ ဒုတိယစတုတ္ထာရုပ္ပဟာကာ ''ယသ္သ ယသ္သ ကုသလစ္ဆာန သ္သ ယံ ယံ အာရမ္မဏံ ဂဟေတ္တ ဗ္ရဟ္မလောကေ ပဋိသန္ဓိ ဟောတီ''တိ ဝစနတော သကသကကုသလသ္သ အာရမ္မ ဏံ ဧဝ တေသံ ဝိပာကာနံ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ **နိဗ္ဗာနာရမ္မဏတ္တာ ဟိ, ကေန္တေန အနညတော** အဋ္ဌာနာသဝစိတ္တာ နံ **အပ္ပမာဏောဝ** နိဗ္ဗာနံ ဧဝ ကေစရံ အာရမ္မဏံ ဟောတိ ။ **ဟိ** ကသ္မာ ကာရဏာ? **နိဗ္ဗာနာရမ္မဏတ္တာ, န အည တော** အာရမ္မဏတော။

၁၁၆-၁၂၀. **စတ္တာရော ဉာဏဟီနာ စ, ကာမာဝစရပုညတော** ကာမာဝစရကုသလဝသေန စတ္တာရော ဉာဏဟီနာ စ **ကြိယတော** ကိရိယဝသေန စတ္တာရော ဉာဏဟီနာ စ ဒွါဒသာကုသလာနိ စ တေ ပရိတ္တာရမ္မဏာ စေဝ မဟဂ္ဂတ ကေစရာ စ, တေ န ဝတ္တဗ္ဗာ စ ဟောန္တိ။ ကသ္မာ? ပညတ္တာရမ္မဏတ္တာ ။ **စတ္တာရော ဉာဏသံယုတ္တာ, ပုည တော** ကုသလဝသေန စတ္တာရော ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ, **ကြိယတော** ကိရိယဝသေန စတ္တာရော ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ စ တထာ အဘိညာဒွယဝဇ္ဇ ကိရိယာတေဇ္ဇုဗ္ဗနမ္ပိ စ ကောဒသန္နံ ဧတေသံ စိတ္တာနံ ကေစရော ပရိတ္တမဟဂ္ဂတအပ္ပမာ ဏဝသေန **တိဝိဓော** ဟောတိ။ **ဣမေ** ကောဒသ န ဝတ္တဗ္ဗာပိ ဟောန္တိ။ ကသ္မာ? ပညတ္တာရမ္မဏတ္တာ။ **ယာနိ ဝုတ္တာဝသေသာနိ** ဝုတ္တတော စိတ္တတော သေသာနိ ယာနိ စိတ္တာနိ, တာနိ န ဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏာနီတိ ဝိဘာဝိနာ ဝိညေယျ ယာနိ။

ပရိတ္တာရမ္မဏတ္တိကံ သမတ္တံ။

၁၂၁. ဒုတိယာရုပ္ပစိတ္တဉ္စ စတုတ္ထာရုပ္ပမာနသံ။
ဆဗ္ဗိဓံ ပန ကေန္တအတီတာရမ္မဏံ သိယာ။

၁၂၂-၆. **ဝိညာဏာနံ ဒွဝိပဉ္စန္နံ** ဒွဝိန္နံ ပဉ္စဝိညာဏာနံ, မနောဓာတုတ္တယဿ စ တေရသန္နံ စိတ္တာနံ ကေစရာ ရူ ဟာဒယော ပဉ္စ ဓမ္မာ ပစ္စုပ္ပန္နာဝ, အဋ္ဌ ကာမမဟာဝိပာကာ တဒာရမ္မဏကိစ္စဝသေန အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နကေ စရာ, စုတိကိစ္စဝသေန အတီတာရမ္မဏာ, ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂကိစ္စဝသေန ပစ္စုပ္ပန္နာတီတာရမ္မဏာ။ သောမနဿသန္တီရ ဏံ သန္တီရဏကိစ္စဝသေန ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏံ။ တဒာရမ္မဏကိစ္စဝသေန ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတာတီတာရမ္မဏံ။ သေသသန္တီရဏဒွယံ သန္တီရဏကိစ္စဝသေန ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏံ , တဒာရမ္မဏကိစ္စဝသေန ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတာတီတာရမ္မဏံ, စုတိကိစ္စဝသေန အတီတာရမ္မဏံ, ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂကိစ္စဝသေန ပစ္စုပ္ပန္နာတီတာရမ္မဏံ။ ဟသိတုပ္ပာဒစိတ္တံ ဇဝနကိစ္စဝသေန ပစ္စုပ္ပန္နာတီတာနာဂတကေစရံ။ **ဣတိ** ဧတေ ဒွါဒသ မာနသာ ပန **သိယာတီတာရမ္မဏာ** အတီတာရမ္မဏာ သိယုံ။ **ပစ္စုပ္ပန္နာနာဂတကေစရာ** ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ အနာဂတာရမ္မဏာ သိယုံ။ ကာမေ ဝီသတိ ကုသလာကုသလာ **ကြိယတော** ကိရိယဝသေန ကာမေ နဝ မာနသာ, တေဇ္ဇုဗ္ဗံ တေဇ္ဇုဗ္ဗနကိစ္စဝသေန ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏံ, အာဝဇ္ဇနကိစ္စဝသေ န တိကာလာရမ္မဏံ။ မဟာကိရိယမာနသာ ဇဝနကိစ္စဝသေန တိကာလာရမ္မဏာ, သန္တေ ပညတ္တိကာလေ နဝတ္တဗ္ဗာ ရမ္မဏာ။ ဒွေဝ အဘိညာမာနသာပိ အဘိညာကိစ္စဝသေန အတီတာဒိကေစရာ သိယုံ။ **ဣမေ** မာနသာ ပညတ္တိကာလေပိ သ န္တေ နဝတ္တဗ္ဗာ ဘဝန္တိ။ ရူပာရူပာဘဝေသု မယာ ဝုတ္တတော **သေသာနိ သဗ္ဗာနိ** စိတ္တာနိ **အတီတာရမ္မဏာဒိနာ** အတီတာရမ္မဏာဒိဝသေန ပဏ္ဍိတေန **န ဝတ္တဗ္ဗာနိ** န ကထိတဗ္ဗာနိ ဟောန္တိ ဧဝ, ပညတ္တာရမ္မဏာနိ ဧဝ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။

၁၂၇. **ကာမတော စ ကြိယာ ပဉ္စ** ကာမာဝစရဝသေန ပဉ္စ ကိရိယာ, **ရူပတော** ရူပာဝစရဝသေန **ပဉ္စမီ ကြိယာ** အဘိညာစိတ္တံ, ဧတေသံ ဆန္နံ စိတ္တာနံ နတ္ထိ **ကိဉ္စိ** ကေမ္ပိ **အကေစရံ** အနာရမ္မဏံ, သဗ္ဗာရမ္မဏာနိ အတ္ထော။ "ပဉ္စမီ ကြိယာ"တိ ဝစနံ အဘိညာစိတ္တဝသေန ဝုတ္တံ။ သုဒ္ဓဈာနဿ ပဉ္စမရူပကိရိယဿ ပညတ္တာရမ္မဏံ ဧတတိ ဝေဒိ တဗ္ဗံ။

၁၂၈. နိဗ္ဗာနဉ္စ စတုဗ္ဗိဓံ ဖလံ, မဂ္ဂံ ရူပဉ္စ **အရူပံ** စိတ္တစေတသိကသင်္ခာတံ နာမဉ္စ ကေစရံ ကာတုံ ယာနိ စိတ္တာ နိ သက္ကောန္တိ, တာနိ စိတ္တာနိ မေ ဝဒ, အာစရိယ, တာနိ မယှံ ကထေဟိ။

၁၂၉-၃၀. **စတ္တာရော ဉာဏသံယုတ္တာ, ပုညတော** ပုညဝသေန စတ္တာရော ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ, **ကြိယတော တထာ** ကိရိယဝသေန စတ္တာရော ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ, ဒွေဝ အဘိညာမာနသာ, ကိရိယာတေဇ္ဇုဗ္ဗနမ္ပိ စာတိ ကောဒသ စိတ္တာနိ နိဗ္ဗာနဉ္စ ဖလဉ္စ မဂ္ဂဉ္စ ရူပဉ္စ **အရူပံ** နာမဉ္စ ကေစရံ ကာတုံ သက္ကောန္တိ။

၁၃၁-၄. **စိတ္တေသု ပန သဗ္ဗေသု** ယာနိ စိတ္တာနိ အရဟတ္တဖလံ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ကေစရံ ကာတုံ သက္ကောန္တိ, **တာနိ ကတိ စိတ္တာနိ မေ ဝဒ** တာနိ မယှံ တွံ ကထေဟိ။ **သဗ္ဗေသု ပန စိတ္တေသု, ဆ စ စိတ္တာနိ မေ သုဏ** , ဘော ဘဒ္ဒမုခ, တွံ မယှံ ဝစနံ သုဏောဟိ, သဗ္ဗေသု ပန စိတ္တေသု ဆ စိတ္တာနိ အရဟတ္တဖလံ အရဟတ္တမဂ္ဂံ ကေစရံ ကာတုံ သက္ကောန္တိ။ စတ္တာရော ဉာဏသံယုတ္တာ, ကိရိယာ စ တေဇ္ဇုဗ္ဗနမ္ပိ စ ကိရိယာဘိညာမနော စာတိ

ဆ စ စိတ္တာနိ ကေစရံ ကာတုံ သက္ကောန္တိ။ **ပုညတော** ပုညာဝသေန စတ္တာရော ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ, **ပုညတော** ပုည ဝသေန အဘိညာစိတ္တဉ္စ အရဟတ္တဖလံ မဂ္ဂံ ကေစရံ ကာတုံ န သက္ကောန္တိ။

၃၃၅-၈. **အရဟတော** ခီဏာသဝဿ မဂ္ဂစိတ္တံ ဖလမာနသံ တ ပုထုဇ္ဇနာ တ သေက္ခာ တ ဝိဇာနိတုံ န သက္ကော န္တိ။ ကသ္မာ ကာရဏာ? ပုထုဇ္ဇနော သောတာပန္နဿ မာနသံ န ဇာနာတိ, သောတာပန္နော သကဒါဂါမိဿ မာနသံ န ဇာနာတိ, သကဒါဂါမီ အနာဂါမိဿ မာနသံ န ဇာနာတိ, အနာဂါမီ အရဟန္တဿ မာနသံ န ဇာနာတိ။ **ဟေဋ္ဌိမော ဟေ ဋ္ဌိမော** ပုဂ္ဂလော **ဥပရူပရိ** ဋ္ဌိတဿ ပုဂ္ဂလဿ မာနသံ နေဝ ဇာနာတိ, **ဥပရူပရိ** ဋ္ဌိတော ပုဂ္ဂလောပိ ဟေဋ္ဌိမဿ ဟေဋ္ဌိမဿ ပုဂ္ဂလဿ မာနသံ ဇာနာတိ။

၃၃၉-၃၄၂. **ယော ဓမ္မော ယဿ ဓမ္မဿ** အာရမ္မဏံ ဟောတိ, **တံ** အာရမ္မဏံ ဧကံ ဧကံ ဥဒ္ဒိရိတွာ ဣတော ပရံ ပဝက္ခာမိ။ **ကုသလာရမ္မဏံ ကာမေ** ကာမေ အဋ္ဌဝိဓံ ကုသလံ အဋ္ဌဝိဓဿ ကာမာဝစရ **ကုသလဿ** အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ ကထံ ? ပုဗ္ဗေ ကတံ အဋ္ဌဝိဓံ မဟာကုသလံ ပစ္ဆာ သောမနဿသဟဂတဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တဒွယေ န တ သောမနဿသဟဂတဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တဒွယေန တ ဥပေက္ခာသဟဂတဉာဏသမ္ပယုတ္တဒွယေန တ ဥပေက္ခာသဟဂတဉာဏဝိပ္ပယုတ္တဒွယေန တ အနုဿရဏကအာလာဒီသု တဿ အဋ္ဌဝိဓဿ ကုသလဿ ဇဝန ကိစ္စဝသေန အာရမ္မဏံ ဟောတိ, ဝိပ္ပဋိသာရကာလာဒီသု ဒွါဒသဝိဓဿ **အကုသလဿ** အာရမ္မဏံ ဟောတိ, ကုသ လဿ အဘိညာမာနသဿ စ ကိရိယဿ အဘိညာမာနသဿ စ အာရမ္မဏံ ဟောတိ, ဧကာဒသဝိဓဿ ကာမာဝစ ရဝိပါကဿ တဒါရမ္မဏဝသေန အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ **တထာ ကာမကိရိယဿာ** တိ ဇဝနကိစ္စဝသေန ဟသနဿ အာ ဝဇ္ဇနကိစ္စဝသေန ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနဿ ဇဝနကိစ္စဝသေန မဟာကိရိယဿ အာရမ္မဏံ ဟောတိ, ဧတေသံ ဆန္နံ ရာသီနံ အာ ရမ္မဏံ **သိယာ** ဘဝေယျ။ ရူပာဝစရပုညာနိ ပဉ္စ **တတော** ဆရာသိတော ကာမဝိပါကံ ဝဇ္ဇေတွာ ပဉ္စန္နံ ရာသီနံ အာရမ္ မဏာနိ ဟောန္တိ။ တအ လောဘမူလမောဟမူလဝသေန အတ္တနာ ပဋိလဒ္ဓဈာနာနံ အနုဿရဏကာလေ တဿ ဒသဝိဓ ဿ အကုသလဿ အာရမ္မဏံ ဟောတိ, တိဟေတုကပဋိသန္ဓိနော သတ္တဿ ဈာနတော ပရိဟီနဿ ဈာနံ ပစ္စဝေ က္ခတော ဈာနာရမ္မဏံ ဒေါမနဿယုတ္တံ ဟောတိ, တအ တဿ ပဋိဃဒွယဿ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ **ကာမကိရိ ယဿာ**တိ ဧကန္တပရိတ္တာရမ္မဏာနိ ကိရိယာမနောဓာတုဟသနာနိ ဝဇ္ဇေတွာ အာဝဇ္ဇနကိစ္စဝသေန ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနဿ, ဇဝနကိစ္စဝသေန မဟာကိရိယဿ စ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။

၃၄၃. **အာရုပ္ပကုသလဉ္စာပိ, တေဘူမကကုသလဿ စ** မဟာကုသလဿ စ အဘိညာကိစ္စဝသေန ပဉ္စမရူပကုသလ ဿ စ ဒုတိယစတုတ္ထအရူပကုသလဿ စ **တေဘူမကကိရိယဿာပိ** ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနဿ မဟာကိရိယဿ စ အဘိညာ ကိစ္စဝသေန ပဉ္စမရူပကိရိယဿ စ ဒုတိယစတုတ္ထာရုပ္ပကိရိယဿ စ အာရမ္မဏံ ဟောတိ, ဒုတိယာရုပ္ပကိရိယဿ စ ပဌမာရုပ္ပကိရိယာယ အာရမ္မဏေန ဘဝိတဗ္ဗံ, စတုတ္ထာရုပ္ပကိရိယဿ စ တတိယာရုပ္ပကိရိယာယ အာရမ္မဏေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ဝေဉ္စ သတိ ကထံ ပဌမာရုပ္ပကုသလံ ဒုတိယာရုပ္ပကိရိယဿ အာရမ္မဏံ ဟောတိ, တတိယာရုပ္ပကုသလဉ္စ စ စတုတ္ထာရုပ္ပကိရိယဿ အာရမ္မဏံ ဟောတီတိ စေ ဝတ္တဗ္ဗံ, ယအ ပုထုဇ္ဇနယောဂီ တ သေက္ခော တ ယောဂီ ရူပသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိတွာ တတော ဝုဋ္ဌဟိတွာ အာကာသာနဉ္စာယတနသင်္ခာတံ ပဌမာရုပ္ပသမာပတ္တိံ သမာပ ဇ္ဇိတွာ ဝိတရာဂေ ဟုတွာ အတ္တနာ အဓိဂတာ သမာပတ္တိယော ဂဟေတွာ ပုထုဇ္ဇနသေက္ခကာလေ အတ္တနာ အနဓိဂ တံ ဒုတိယံ အရူပသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိ, တအ ခီဏာသဝကာလေ သမာပဇ္ဇိတံ ဒုတိယံ အရူပကိရိယံ ပဌမာရုပ္ပကုသလံ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, ဧဝံ ပဌမာရုပ္ပကုသလံ ဒုတိယာရုပ္ပကိရိယဿ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။

ယအ ယောဂီ ရူပသမာပတ္တိယော သမာပဇ္ဇိတွာ တတော ဝုဋ္ဌဟိတွာ ပဌမာရုပ္ပကုသလံ ဒုတိယာရုပ္ပကုသလံ တတိယာရုပ္ပကုသလဉ္စ သမာပဇ္ဇိတွာ ခီဏာသဝေ ဟုတွာ အတ္တနာ အဓိဂတာ သမာပတ္တိယော ဂဟေတွာ အတ္တနာ အနဓိဂတံ စတုတ္ထံ အရူပသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇိ, တအ စတုတ္ထာရုပ္ပကိရိယာ တတိယာရုပ္ပကုသလံ အာရမ္မဏံ က ရောတိ, ဧဝံ စတုတ္ထာရုပ္ပကိရိယဿ တတိယာရုပ္ပကုသလံ အာရမ္မဏံ ဟောတိ, ပစ္ဆာ ခီဏာသဝကာလေ သမာပဇ္ဇိ တာ ရူပာရူပသမာပတ္တိယော ဟောန္တိ။ ယထာ ဟောတိ, **တထာ ဧဝ** အကုသလဿပိ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။

၃၄၄-၇. **အရူပာဝစရပာကာန**န္တိ ဇာတိနိဒ္ဒါရဏံ, စတုတ္ထဒုတိယာနံ အရူပပါကာနမ္ပိ အာရမ္မဏံ ဟောတိ, "စတုတ္ထ ဒုတိယာန"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ တိယာနံ-သဒ္ဒဿ လောပံ ကတွာ **"စတုတ္ထဒွိ"**တိ ဝုတ္တံ, တအ ဒွိန္နံ အရူပပါကာနံ ပဌ

မာရုပ္ပတတိယာရုပ္ပဇ္ဈာနာနိ အာရမ္မဏာနိ ဟောန္တိ, ''ယသ္မာ ကုသလသ္မာ ဈာနသ္မာ ယံ အာရမ္မဏံ ဂဟေတွာ ဗြဟ္မလောကေ ပဋိသန္ဓိ ဟောတိ''တိ ဝစနတော သကသကကုသလာနံ အာရမ္မဏဘူတာနိ အာကာသာနဉ္စာယတနအာကိဉ္စညာယတနာနိ တေသံ ဒုတိယစတုတ္ထာရုပ္ပပါကာနံ အာရမ္မဏာနိ ဟောန္တိ, ဧဝံ အရူပကုသလံ ဣမေသံ အဋ္ဌန္နံ ရာသီနံ အာရမ္မဏပစ္စယော ဟောတိ။ **အပရိယာပန္နပုညမ္ပိ** စတုဗ္ဗိဓလောကုတ္တရကုသလမ္ပိ **ကာမာဝစရတော** ကာမာဝစရဝသေန **ကုသလသ္မာ** ဉာဏသမ္ပယုတ္တမဟာကုသလသ္မာ စ **ကိရိယသ္မာ** ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနသ္မာ, ဉာဏသမ္ပယုတ္တတော ကိရိယသ္မာ စ **ရူပတော** ရူပါဝစရဝသေန ပဉ္စမသ္မာ ရူပကုသလသ္မာ စ ပဉ္စမသ္မာ ရူပကိရိယသ္မာ စာတိ စတုန္နံ ရာသီနံ အာရမ္မဏံ သဒ္ဓာ ဟောတိ, အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – သေက္ခာနံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တမဟာကုသလသ္မာ, ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနသ္မာ, ပဉ္စမသ္မာ ရူပကုသလသ္မာ စ တိဝိဓံ လောကုတ္တရပုညံ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ ခီဏာသဝသ္မာ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနသ္မာ, ဉာဏသမ္ပယုတ္တမဟာကိရိယသ္မာ, ပဉ္စမသ္မာ ရူပကိရိယသ္မာ စ အရဟတ္တပုညံ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ ယထာ **တထာ ဧဝ** သဗ္ဗံ အကုသလံ **ကာမာဝစရတော** ကာမာဝစရဝသေန **ကုသလသ္မာ** မဟာကုသလသ္မာ, **ကိရိယသ္မာ** ဟသနဝေါဋ္ဌဗ္ဗနမဟာကိရိယသ္မာ စ **ရူပါဝစရတော** ပန ရူပါဝစရဝသေန ပဉ္စမသ္မာ ရူပကုသလသ္မာ, ပဉ္စမသ္မာ ရူပကိရိယသ္မာ စ အာရမ္မဏံ ဟောတိ, ယထာ **တထာ ဧဝ** သဗ္ဗသ္မာ အကုသလသ္မာ စ ကာမာဝစရဝိပါကာနံ တဒာရမ္မဏကိစ္စဝသေန ဧကာဒသန္နဉ္စာတိ ဆန္နံ ရာသီနံ အာရမ္မဏံ ဘဂဝတာ ဤရိတံ။

၃၄၈-၃၅၂. ဝိပါကာရမ္မဏံ **ကာမေ** သဗ္ဗံ ဝိပါကာရမ္မဏံ **ကာမာဝစရတောပိ** ကာမာဝစရဝသေနပိ **ကုသလသ္မာ** မဟာကုသလသ္မာ, **ကိရိယသ္မာ** ဟသနဝေါဋ္ဌဗ္ဗနမဟာကိရိယသ္မာ စ **ရူပါဝစရတော စေဝ** ရူပါဝစရဝသေန စ ဧဝ ပဉ္စမသ္မာ ရူပကုသလသ္မာ, ပဉ္စမသ္မာ ရူပကိရိယသ္မာ စ **ကာမာဝစရပါကာနံ** ကာမာဝစရဝိပါကာနံ ဧကာဒသန္နဉ္စ တထေဝ အကုသလသ္မာ စ ဆန္နံ ရာသီနံ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ ရူပေ ဝိပါကာရမ္မဏံ **ကာမာဝစရတောပိ စ** ကာမာဝစရဝသေနပိ စ **ကုသလသ္မာ** မဟာကုသလသ္မာ **, ကိရိယသ္မာ စ** ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနမဟာကိရိယသ္မာ စ **ရူပါဝစရတော စေဝ** ရူပါဝစရဝသေန စ ဧဝ ကုသလသ္မာ စ အပုညသ္မာ စာတိ ပဉ္စန္နံ ရာသီနံ ဂေါစရော ဟောတိ, အရူပါဝစရပါကေသု အယံ နယော ဘဂဝတာ မတော။ ဝဋ္ဋေ န ပရိယာပန္နာ နပ္ပဝိဋ္ဌာတိ **အပရိယာပန္နာ,** တေသံ ပုဂ္ဂလာနံ ပါကာပိ **ကာမတော** ကာမာဝစရဝသေန **ကုသလသ္မာ** ဉာဏသမ္ပယုတ္တမဟာကုသလသ္မာ, **ကိရိယသ္မာ စ** ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနဉာဏသမ္ပယုတ္တမဟာကိရိယသ္မာ စ **ရူပတောပိ** ရူပါဝစရဝသေနပိ **ကုသလသ္မာ** ပဉ္စမသ္မာ ရူပကုသလသ္မာ, **ကိရိယသ္မာ စ** ပဉ္စမသ္မာ ရူပကိရိယသ္မာ စ ဧဝံ အာရမ္မဏံ ဟောတီတိ။ ဧတ္ထာယမဓိပ္ပာယော အပရိယာပန္နပုညေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃၅၃-၆. ကာမေ ဣဒံ သဗ္ဗကိရိယစိတ္တံ **ကာမာဝစရတောပိ စ** ကာမာဝစရဝသေနပိ စ **ကုသလသ္မာ** မဟာကုသလသ္မာ, **ကိရိယသ္မာ စ** ဟသနဝေါဋ္ဌဗ္ဗနမဟာကိရိယသ္မာ စ **ရူပါဝစရတော စေဝ** ရူပါဝစရဝသေန စ ဧဝ **ကုသလသ္မာ** ပဉ္စမသ္မာ ရူပကုသလသ္မာ, **ကိရိယသ္မာ စ** ပဉ္စမသ္မာ ရူပကိရိယသ္မာ စ ဧကာဒသကာမာဝစရပါကသ္မာ စ တထေဝ အကုသလသ္မာ စ ဧတေသံ ဆန္နံ ရာသီနံ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ **ယံ ကိရိယာမာနသံ ရူပေ** ရူပါဝစရေ ယံ ကိရိယာမာနသံ, **ကာမပါကံ တတော ဝိနာ တတော** ရာသိတော ကာမပါကံ **ဝိနာ** ဝဇ္ဇေတွာ ပဉ္စန္နံ ပန ရာသီနံ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ ကာမာဝစရတော ကာမာဝစရဝသေန ကိရိယသ္မာ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနမဟာကိရိယသ္မာ အာရမ္မဏံ ဟောတိ, ဟသနံ ဧကန္တပရိတ္တာရမ္မဏတ္တာ ရူပကိရိယံ အာရမ္မဏံ န ကရောတိ။ **ကိရိယာစိတ္တံ ပနာရုပ္ပေ** အရူပကိရိယာစိတ္တံ ပန တေသံ ပဉ္စန္နံ ဧဝ စ ရာသီနံ **အာရုပ္ပကိရိယသ္မာပိ** ပဌမာရုပ္ပကိရိယံ ဒုတိယာရုပ္ပကိရိယသ္မာ အာရမ္မဏံ ဟောတိ, တတိယာရုပ္ပကိရိယံ စ စတုတ္ထာရုပ္ပကိရိယသ္မာ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ ဣတိ ဆန္နံ ရာသီနံ ဂေါစရော ဟောတိယေဝ။

၃၅၇-**ရူပံ စတုသမုဋ္ဌာနံ၊ ရူပါရမ္မဏသညိတံ။**
ကာမာဝစရပုညသ္မာ၊ တထေဝ ကုသလသ္မာ စ။
အဘိညာဒွယစိတ္တသ္မာ၊ ကာမပါကကိရိယသ္မာ စ။

ဒွိစက္ခုဝိညာဏမနောဓာတုဒွယသန္တီရဏတ္တယမဟာပါကသ္မာ စ ကာမကိရိယသ္မာ စာတိ ဧကာဒသဝိဓသ္မာ ကာမကိရိယသ္မာ စ ဆန္နံ ဧတေသံ ရာသီနံ အာရမ္မဏပစ္စယော ဟောတိ။

၃၅၉-၃၆၀. နိဗ္ဗာနာရမ္မဏံ **ကာမရူပါဝစရတော** ကာမရူပါဝစရဝသေန သေက္ခာနံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တမဟာကုသလသ္မာ, ရူပါဝစရဝသေန ပဉ္စမသ္မာ ရူပကုသလသ္မာ စ ကာမရူပကိရိယသ္မာ စ ခီဏာသဝါနံ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနဉာဏသမ္ပယု

တ္တမဟာကိရိယဿ စ ပဉ္စမရူပကိရိယဿ စ **ဥဘယဿာပိ** စိတ္တဿ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ **အပရိယာပန္နတော စေဝ** လောကုတ္တရဝသေန စ ဧဝ ဖလဿ, ကုသလဿ စ ဧတေသံ ဆန္နံ ရာသီနံ အာရမ္မဏပစ္စယော ဟောတိ။

၃၆၁-၂. နာနပ္ပကာရကံ သဗ္ဗံ, ပညတ္တာရမ္မဏံ ပန တေဘူမကဿ ပုညဿ မဟာကုသလဿ, သုဒ္ဓဇ္ဈာနဿ ပဉ္စဝိဓဿ ရူပကုသလဿ, ပဌမာရုပ္ပတတိယာရုပ္ပကုသလဿ စ တထေဝ အကုသလဿ စ **ရူပါရူပဝိပါကဿ** သဗ္ဗဿ ရူပဝိပါကဿ, ပဌမာရုပ္ပတတိယာရုပ္ပဝိပါကဿ စ **တေဘူမကကြိယဿ စ** ဟသနတေဇ္ဇဗ္ဗန မဟာကိရိယဿ သဗ္ဗဿ ရူပကိရိယဿ, ပဌမာရုပ္ပတတိယာရုပ္ပကိရိယဿ စာတိ နဝန္နံ ပန ရာသီနံ အာရမ္မဏ ပစ္စယော ဟောတိ။

၃၆၃-၄. ရူပါရမ္မဏိကာ ဒွေဝ တု ဒွေဝ စိတ္တုပ္ပာဒာ ရူပါရမ္မဏိကာ, **ဒွေဝ ဒွေဝ သဒ္ဒါဒိဂေါစရာ** ဒွေဝ ဒွေဝ စိတ္တုပ္ပာဒာ သဒ္ဒါရမ္မဏာဒိဂေါစရာ, **တယော** မနောဓာတုသင်္ခါတာ **စိတ္တုပ္ပာဒာ** ပဉ္စာရမ္မဏိကာ နာမ မတာ ဘဂဝတာ။ **ဣဓ** ဣမသ္မိံ ကာမာဝစရာဓိကာရေ **ဧကစတ္တာလီသေဝ** စိတ္တုပ္ပာဒာ ဆဠာရမ္မဏိကာ မတာ။ အယံ ကာမာဝစရစိတ္တာနံ အာရမ္မဏက္ကမော။

၃၆၅-၉. ပဉ္စာဘိညာ ဝိဝဇ္ဇေတွာ, ရူပါရူပါ အနာသဝါ ဣမေ သဗ္ဗေ စိတ္တုပ္ပာဒာ ဓမ္မာရမ္မဏဂေါစရာ ဟောန္တိ။ ပဌမာရုပ္ပကုသလံ ဒုတိယာရုပ္ပစေတသော ကုသလဿ အာရမ္မဏံ ဟောတိ, ဒုတိယာရုပ္ပစေတသော ဝိပါကဿ စ အာရမ္မဏံ ဟောတိ, ဒုတိယာရုပ္ပစေတသော ကိရိယဿ စ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ ဒုတိယာရုပ္ပစေတသော ကိရိယဿ ပဌမာရုပ္ပကုသလာရမ္မဏဘာဝေ ကာရဏံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။ **ပဌမာရုပ္ပပါကောယံ, ဒုတိယာရုပ္ပစေတသော** ကုသလဿ စ ဒုတိယာရုပ္ပစေတသော ဝိပါကဿ စ ဒုတိယာရုပ္ပစေတသော ကိရိယဿ စ အာရမ္မဏံ န ဟောတိ။ **ဟိ** ကသ္မာ? တေသံ ဒုတိယာရုပ္ပကုသလဝိပါကကိရိယာနံ ပဌမာရုပ္ပကုသလာရမ္မဏတ္တာ။ **ပဌမံ တု ကြိယာစိတ္တံ** ပဌမံ ကိရိယာစိတ္တံ ပန ဒုတိယာရုပ္ပစေတသော ပုညဿ အာရမ္မဏံ န ဟောတိ။ ဒုတိယာရုပ္ပစေတသော ဝိပါကဿ အာရမ္မဏံ န ဟောတိ။ ရူပါရူပဘာဝေသု ဟိ ခီဏာသဝ ဝိပါကစိတ္တာနိ စုတိဝသေန သကသကကုသလာနံ အာရမ္မဏံ ကရောန္တိ။ **ပဌမံ တု ကြိယာစိတ္တံ** ပန ဒုတိယာရုပ္ပစေတသော ကိရိယဿ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ **ဣတိ** ဧဝံ ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန စိတ္တာနံ အာရမ္မဏပ္ပဝတ္တိ **ဝိဘာဝိနာ** ဓီရေန ဉေယျာ။

၃၇၀-၃. ပုထုဇ္ဇနဿ သေက္ခဿ, အရူပါရမ္မဏံ ဒွိဓာ ဒွိပ္ပကာရံ ကုသလံ **ကုသလဿ** ဒုတိယာရုပ္ပကုသလဿ အာရမ္မဏံ ဟောတိ, **တံ** ပဌမာရုပ္ပကုသလံ ဒုတိယာရုပ္ပဝိပါကဿ အာရမ္မဏံ **သိယာ** ဘဝေယျ။ **ခီဏာသဝဿ ဘိက္ခုဿ, ပဌမာရုပ္ပမာနသံ** အာရမ္မဏံ **တိဓာ** တိပ္ပကာရံ ဟောတိ။ **ဣတိ** ဝစနံ မဟေသိနာ ဝုတ္တံ။ **ကြိယဿာပိ** ဒုတိယာရုပ္ပကိရိယဿာပိ ပဌမာရုပ္ပကိရိယာ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ **ကုသလမ္ပိ** ပဌမာရုပ္ပကုသလမ္ပိ ဒုတိယာရုပ္ပကိရိယဿ စ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ **ကုသလံ** ပဌမာရုပ္ပကုသလံ ဒုတိယာရုပ္ပဝိပါကဿ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ **ဧဝံ** ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ပဌမာရုပ္ပမာနသံ အာရမ္မဏံ တိဓာ ဟောတိ။ တတိယာရုပ္ပစိတ္တမ္ပိ စတုတ္ထာရုပ္ပစေတသော ကုသလဿ အာရမ္မဏံ ဟောတိ, စတုတ္ထာရုပ္ပစေတသော ဝိပါကဿ စ တံ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ **ဧဝမေဝ** ယထာ ပဌမာရုပ္ပမာနသံ အာရမ္မဏံ ဒွိဓာ ဟောတိ, ဧဝမေဝ တထာ တတိယာရုပ္ပစိတ္တံ အာရမ္မဏံ ဒွိဓာ ဟောတိ။ ယထာ ပဌမာရုပ္ပမာနသံ အာရမ္မဏံ တိဓာ ဟောတိ, **ဧဝမေဝ** တထာ တတိယာရုပ္ပစိတ္တံ အာရမ္မဏံ တိဓာ သိယာ။

၃၇၄. ယံ ယံ ပန ဣဓာရဗ္ဘ ဣဓ ဣမသ္မိံ အဓိကာရေ ယံ ယံ ဂေါစရံ အာရဗ္ဘ ပဋိစ္စ **ယေ ယေ** စိတ္တုပ္ပာဒာ ဇာယန္တိ, **သော သော** ဂေါစရော **တေသံ တေသံ** စိတ္တုပ္ပာဒာနံ အာရမ္မဏပစ္စယော ဟောတိ။

၃၇၅. ယော ပန နရော **ဣမဿ** အဘိဓမ္မာဝတာရဿ ကိရ ပါရံ ဒုတ္တရံ **ဣဓ** ဣမသ္မိံ လောကေ ဥတ္တရတိ, သော နရော အဘိဓမ္မမဟဏ္ဏဝေ ပါရံ ဒုတ္တရံ ဥတ္တရံ ဥတ္တရတိ ဧဝ။

ဣတိ အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာယ

အာရမ္မဏဝိဘာဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဆဋ္ဌော ပရိစ္ဆေဒော။

၇. သတ္တမော ပရိစ္ဆေဒော

ဝိပာကစိတ္တပ္ပဝတ္တိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၇၆. အနန္တဉာဏေန နိရင်္ဂဏေန၊
ဂုဏေသိနာ ကာရုဏိကေန တေန။
ဝုတ္တော ဝိပာကေ မတိဟဋ္ဌဝတ္ထံ၊
ဝိပာကစိတ္တပ္ပဘဝံ သုဏာထ။

ယေန ဇိနေန အနန္တဉာဏေန နိက္ကိလေသေန ဂုဏေသိနာ ကာရုဏိကေန **တေန** ဇိနေန ဝုတ္တော ဝိပာကသ္မိံ **မတိဟဋ္ဌဝတ္ထံ** မတိဟာသကဘာဝတ္ထာယ **ဝိပာကစိတ္တပ္ပဘဝံ** မယာ ဘဏမာနံ ဝိပာကစိတ္တပ္ပဝတ္တိံ တုမှေ သုဏာထ။

၂၇၇. **ကေနူနတိံသ ကမ္မာနိ,** ဟကာ ဒွတ္တိံသ ဘဂဝတာ ဒဿိတာ, ကမ္မာနိ တိံသု ဒွတရေသု ဒိဿရေ, ဝိပာကာ **ဆသု** ဒွတရေသု ဒိဿန္တိ။

၂၇၈-၉. **ကုသလံ ကာမလောကသ္မိံ** ကာမလောကမှိ ကုသလံ ပဝတ္တေ, ပဋိသန္ဓိယဉ္စ **တံတံပစ္စယမာဂမ္မ** တံတံပစ္စယံ ပဋိစ္စ။ သော သော ပစ္စယော တံတံပစ္စယော, “တတပစ္စယော”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ နိဂ္ဂဟီတာဂမဝသေန “တံတံပစ္စယော”တိ ဝုတ္တံ။ ဝိစ္ဆာကမ္မဓာရယသမာသောယံ။ ဝိဝိဓံ ဖလံ ဒဒါတိ။ ကောယ စေတနာယ ကော ပဋိသန္ဓိ ဘဂဝတာ ပကာသိတာ။ နာနာကမ္မေဟိ နာနာ ပဋိသန္ဓိယော စ ဘဝန္တိ။

၂၈၀-၁. **တိဟေတုကံ တု ယံ ကမ္မံ** တိဟေတုကံ ယံ ကမ္မံ ပန ကာမာဝစရသညိတံ တိဟေတုကံ ဝိပာကံ ဒုဟေတုကဉ္စ ဝိပာကံ အဟေတုကဉ္စ ဝိပာကံ ဒေတိ။ **ဒုဟေတုကံ တု ယံ ကမ္မံ** ဒုဟေတုကံ ယံ ကမ္မံ ပန, တံ ကမ္မံ တိဟေတုကံ ဝိပာကံ န ဒေတိ, အတ္တနော ဝိပာကံ ဒုဟေတုကဉ္စ အဟေတုကဉ္စ ဒေတိ။

၂၈၂-၃. **တိဟေတုကေန ကမ္မေန, ပဋိသန္ဓိ တိဟေတုကာ** ဟောတိ, ဒုဟေတုကာပိ ပဋိသန္ဓိ ဟောတေဝ, အဟေတုကာ ပဋိသန္ဓိ နေဝ ဟောတိ, ဥက္ကဋ္ဌတိဟေတုကကမ္မေန တိဟေတုကာ ပဋိသန္ဓိ, ဩမကတိဟေတုကကမ္မေန ဒုဟေတုကာ ပဋိသန္ဓိ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဒုဟေတုကေန ကမ္မေန ဒုဟေတုကာ ပဋိသန္ဓိ, အဟေတုကာပိ ပဋိသန္ဓိ ဟောတေဝ, တိဟေတုကာ ပဋိသန္ဓိ နေဝ ဟောတိ။ ဥက္ကဋ္ဌဒုဟေတုကကမ္မေန ဒုဟေတုကာ ပဋိသန္ဓိ, ဩမကဒုဟေတုကကမ္မေန အဟေတုကာ ပဋိသန္ဓိ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၂၈၄. အသင်္ခါရကမ္မံ အသင်္ခါရဝိပာကံ ဒေတိ, သသင်္ခါရဝိပာကမ္ပိ ဒေတိ, သသင်္ခါရကမ္မံ သသင်္ခါရဖလံ, တထာ အသင်္ခါရဖလံ ဒေတိ။

၂၈၅. **ကောယ စေတနာယေတ္ထ ဧတ္ထ** ဧတာသု စေတနာသု ကောယ ကုသလာယ **စေတနာယ** သောဠသဝိဓာ ဝိပာကစိတ္တာနိ ဘဝန္တိ။ **ဣတိ** ဝစနံ ဇိနော ပကာသယေ။

၂၈၆-၉၂. ဝေဒနာပရိဝတ္တနံ အာရမ္မဏေန ဟောတေဝ, တဒါရမ္မဏစိတ္တမ္ပိ ဇဝနေန နိယာမိတံ, သောမနဿယုတ္တေ ကုသလေ ဇဝနေ ဇဝိတေ တဒါရမ္မဏမ္ပိ သောမနဿယုတ္တမေဝ ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဥပေက္ခာယုတ္တကုသလေပိ ဧသေဝ နယော။ ကာမာဝစရစိတ္တေန **ကုသလေနာဒိနာ** ပဌမေန ကုသလေန တုလျေန ဝိပာကစိတ္တေန။ တတိယာဝိသေသနံ။ ယေန သတ္တေန **ဂဟိတာ ပဋိသန္ဓိ စေ** ယဒိ, **ဣဋ္ဌေ** ဗလဝတရမ္မဏေ မနာပေ အတိမဟန္တာရမ္မဏေ တဿ သတ္တဿ **စက္ခုဿ** စက္ခုပသာဒဿ **အာပာထံ** ဟာကဋ္ဌဘာဝံ **အာဂတေ** သတိ မနောဓာတုယာ တာယ ဘဝင်္ဂသ္မိံ **အာဝဋ္ဋိတေ** ဘဝင်္ဂသောတေ ဆိန္ဒိတေ သတိ စက္ခုဝိညာဏကာဒီသု ဝီထိစိတ္တေသု ဇာတေသု ပဌမံ ကုသလံ ကာမမာနသံ ဇဝနံ ဟုတွာ ဇာယတေ။ သတ္တက္ခတ္တုတရာနိ ဇဝိတွာန ပဌမေ မဟာကုသလေ ဂတေ **တဒေဝ** တံ ဧဝ ဣဋ္ဌံ အာရမ္မဏံ ကတွာ တေနေဝ ပဌမမဟာကုသလေန သဒိသံ တဒါရမ္မဏဝိပာကစိတ္တံ။ **သန္ဓိယာ တုလျတော** ပဋိသန္ဓိယာ တုလျဘာဝေန **မူလဘဝင်္ဂန္တိ** မူလဘဝင်္ဂံ နာမ ဘဂဝတာ ပဝုစ္စတေ။ **တဉ္စ** တဒါရမ္မဏစိတ္တံ **သန္တီရဏံ**

သောမနဿယုတ္တံ သန္တီရဏံ ဒဿနံ သမ္ပဋိစ္ဆနံ **တတော** တေသံ ဝီထိစိတ္တေ **ဂဏနူပဂစိတ္တာနိ** ဂဏနံ ဥပဂတာနိ စိတ္တာနိ စတ္တာရိ ဧဝ ဘဝန္တိ။

၃၉၃-၄. ယအ ဟိ ဒုတိယံ စိတ္တံ, ကုသလံ ဇဝနံ ယအ ယသ္မိံ ကာလေ တဿေဝ သောမနဿတိဟေတုနော ပုဂ္ဂလဿ ဒုတိယံ ကုသလံ စိတ္တံ ဇဝနံ ဟောတိ, **တအ** တသ္မိံ ကာလေ **တေန** ဇဝနေန တုလျဝိပါကံ တဒါရမ္မဏံ။ တဿ **သန္ဓိယာ အသမာနတ္တာ** တဿ တဒါရမ္မဏစိတ္တဿ သန္ဓိယာ အသမာနတ္တာ ဒွေဝ နာမာနိ **အဿ** ဝိပါကစိတ္တဿ အနေန ဝိပါကစိတ္တေန **လဗ္ဘရေ** လဗ္ဘန္တိ, "အာဂန္တုကဘဝင်္ဂ"န္တိ နာမံ "တဒါရမ္မဏက"န္တိ စ နာမံ ဣတိ ဒွေဝ နာမာနိ လဗ္ဘန္တိ။

၃၉၅-၆. ယအ တဿေဝ ပုဂ္ဂလဿ တတိယံ ပုညံ ဇဝနံ ဟောတိ, တအ **တေန** ဇဝနေန သဒိသံ တတိယံ ပါကံ တဒါရမ္မဏိကံ သိယာ။ **ဣဒံ** ဝိပါကစိတ္တံ **အာဂန္တုကဘဝင်္ဂန္တိ** အာဂန္တုဘဝင်္ဂံ နာမ ဘဂဝတာ ဝုစ္စတေ, ပုရိမာနိ စ **ပဉ္စ** ဝိပါကစိတ္တာနိ **ဣမိနာ ပန** တတိယဝိပါကေန ပန သဒ္ဓိံ **ဆ** စိတ္တာနိ ဟောန္တိ။

၃၉၇-၈. ယအ စတုတ္ထံ ကုသလံ ဇဝနံ ဟောတိ, တအ **တေန** ဇဝနေန တုလျံ စတုတ္ထဝိပါကံ တဒါရမ္မဏဘာဝံ **ဝဇေ** ဂစ္ဆေယျ။ စတုတ္ထဝိပါကံ အာဂန္တုကဘဝင်္ဂံ တဒါရမ္မဏနာမကံ ဟောတိ, ပုရိမာနိ ဆ ပါကာနိ **ဣမိနာ** သဟ စတုတ္ထပါကေန **သတ္တ** စိတ္တာနိ ဟောန္တိ။

၃၉၉-၄၀၃. ယအ ယသ္မိံ ကာလေ တသ္မိံ စက္ခုဒွါရေ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရမ္မဏံ ပန တထာ အာပါထံ အာဂစ္ဆတိ စ, တအ ဝုတ္တနယေန အာဝဇ္ဇနဒဿနသမ္ပဋိစ္ဆနစိတ္တေသု ဇာတေသု **ဣဓ** ဣမသ္မိံ မဇ္ဈတ္တာရမ္မဏေ အာရမ္မဏေ ဝေဒနာ ပရိဝတ္တတိ, တသ္မာ ဥပေက္ခာသဟဂတံ သန္တီရဏံ မနော ဟောတိ။ ဥပေက္ခာသဟဂတေသု ဧဝ စတူသုပိ ဇဝနေသု ဇဝိတေသု **တေဟိ** ဇဝနေဟိ တုလျာနိ စတ္တာရိ ဝိပါကစိတ္တာနိ ဇာယရေ။ **အစ္စန္တံ** ဧကန္တေန **ဝေဒနာယ** ဥပေက္ခာဝေဒနာယ **ပုရိမေဟိ** သောမနဿသဟဂတေဟိ စိတ္တေဟိ အသမာနတ္တာ စတ္တာရိ စိတ္တာနိ နာမတော ပိဋ္ဌိဘဝင်္ဂါနိ နာမ ဟောန္တိ, **ပိဋ္ဌိဘဝင်္ဂါနိ** သောမနဿဝိပါကာနံ ပစ္ဆာဘာဂေ ဘဝင်္ဂါနီတိ အတ္ထော။ ဣမာနိ ဥပေက္ခာသဟဂတာနိ ပဉ္စ ဝိပါကာနိ ပုရိမေဟိ **သတ္တဟိ** ဝိပါကေဟိ သဒ္ဓိံ ဒွါဒသ ဝိပါကာနိ ဘဝန္တိ။ **ဣတိ** ဝစနံ ဓီရော ဝိနိဒ္ဒိသေ။

၄၀၄-၆. ယထာ စက္ခုဒွါရေ ဒွါဒသ ဝိပါကာနိ ဟောန္တိ, တထာ ဧဝံ သောတာဒီသု ဒွါရေသုပိ ဒွါဒသ ပါကာနိ ဟောန္တိ။ **ဣတိ** ဝစနံ ဓီရော နိဒ္ဒိသေ, ဣမေ မယာ ဝုတ္တာ ဝိပါကာ သမသဋ္ဌိ ဘဝန္တိ။ **ဧဝံ** ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ဧကာယ စေတနာယ ကမ္မေ **အာယူဟိတေ** ပဝတ္တိတေ သမသဋ္ဌိ ဝိပါကာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဣမသ္မိံ ဝစနေ သံသယော နတ္ထိ။ **ဂဟိတာဂ္ဂဟဏေနေတ္ထ ဧတ္ထ** ဧတေသု ဝိပါကေသု ဂဟိတာနံ ဝိပါကာနံ အဂ္ဂဟဏေန စက္ခုဒွါရေ ဒွါဒသ ပါကာ, သောတဝိညာဏာဒီနိ စတ္တာရိ စာတိ သောဠသ ပါကာနိ ဟောန္တိ။

၄၀၇-၁၁. ဧကေန တိဟေတုကကုသလေန အသင်္ခါရိကေန ကမ္မေန အာယူဟိတေ ယထာ, **ဧဝမေဝ** သသင်္ခါရတိဟေတုကကုသလေနာပိ အသင်္ခါရသသင်္ခါရဥပေက္ခာသဟဂတေဟိပိ ကုသလေဟိ ကမ္မေ **အာယူဟိတေ** ပဝတ္တိတေ **တေသံ** တိဏ္ဏံ ကုသလာနံ ဝိပါကေဟိ တီဟိပိ ဒိန္နာယ ပဋိသန္ဓိယာ ဧသေဝ နယော ပဏ္ဍိတေန ဉာတဗ္ဗော။ **ဣဓ** ဣမသ္မိံ ဥပေက္ခာသဟဂတဒွယေ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တဂေါစရဿ ဝသေန ဝိပါကစိတ္တပ္ပဝတ္တိံ ပဌမံ ဒဿေတွာ **ဒဿေတဗ္ဗာထ ပဉ္စာ တု, ဣဋ္ဌသ္မိံ ဂေါစရေ ဣဓ အထ ပဉ္စာ** မယာ ဝုတ္တစိတ္တပ္ပဝတ္တိတော ပဉ္စာကာလေ ပန **ဣဓ** ဣမသ္မိံ ဣဋ္ဌဂေါစရေ ဧကေကသ္မိံ ပန ဒွါဒသ ဒွါဒသ ပါကာ ပဏ္ဍိတေန ဒဿေတဗ္ဗာ။ **ဂဟိတာဂ္ဂဟဏေနေတ္ထ ဧတ္ထ** ဧတေသု ဝိပါကေသု ဂဟိတာနံ ဝိပါကာနံ အဂ္ဂဟဏေန သောဠသ ပါကစိတ္တာနိ ဟောန္တိ။ **ပုဗ္ဗေ** ကာလေ မယာ ဝုတ္တနယေနေဝ **သဗ္ဗံ** ဝစနံ **အသေသတော** အသေသဘာဝေန ပဏ္ဍိတေန ဥဒ္ဒိသေ။

၄၁၂-၄. တိဟေတုကေန ကမ္မေန, ပဋိသန္ဓိ တိဟေတုကာ ဘဝတိ, ဣတိ အယံ ဝါရော **ဧတ္တာဝတာ** ဧတ္တကေန ဝစနေန မယာ ဝုတ္တော။ ဧကံ ကမ္မံ ဧကသ္မိံ ဘဝေ ဧကံ ပဋိသန္ဓိံ ဇနေတိ, **တတော** ပဋိသန္ဓိတော **အပရံ** အညံ ဒုတိယံ ပဋိသန္ဓိံ န ဇနေတိ, ပဝတ္တိယံ အနေကာနိ ဝိပါကာနိ သဉ္ဇနေတိ။ **ဟိ** သစ္စံ "ဧကံ ကမ္မ"န္တိအာဒိကံ ဝစနံ။ **ဧကသ္မာ ဗီဇာ**

ကေတော ဗီဇတော ဧကံ အင်္ကုရံ ဇာယတိ, **အဿ** ဗီဇဿ ဗဟူနိ ဖလာနိ **ဟေတုပ္ပဝတ္တိတော** သလိလာဒိဟေတုပ္ပဝတ္တိယာ ဟောန္တိ။

၄၁၅-၂၁. **ဒုဟေတုကေန ကမ္မေန, ပဋိသန္ဓိ ဒုဟေတုကာ** ဟောတိ, **ဣတိ** ဝစနံ အယံ တရော **အနုပုဗ္ဗေန** အနုပဋိပါဋိယာ အာဂတော။ **ဣဓ** ဣမသ္မိံ အဓိကာရေ ဒုဟေတုကေန ပုညေန သောမနဿယုတ္တေန အသင်္ခါရိကေန စိတ္တေန ကမ္မေ အာယူဟိတေ ပန ဒုဟေတုကေန သောမနဿယုတ္တကုသလေန တုလျေန ဟကေန ယေန သတ္တေန ဂဟိတာ ပဋိသန္ဓိ စေ, ဣဋ္ဌေ အာရမ္မဏေ တဿ သတ္တဿ စက္ခုဒွါရေ အာပာထံ အာဂတေ သောမနဿယုတ္တော ဉာဏ ဟီနေ ကုသလမာနသေ တသ္မိံ ဒုဟေတုကေ သတ္တက္ခတ္တုံ ဇဝိတွာတန ဂတေ တံ ဧဝ အာရမ္မဏံ ကတွာတ **တဒနန္တရံ** တဿ ဇဝနဿ အနန္တရံ **တံသရိက္ခကံ** တေန ဇဝနေန သဒိသံ ဧကန္တံ အသင်္ခါရိကမာနသံ ဇာယတိ။ **တန္တိ** တံ စိတ္တံ **မူလဘဝင်္ဂန္တိ** မူလဘဝင်္ဂံ နာမ **တဒါရမ္မဏမိစ္စပိ** တဒါရမ္မဏံ နာမ ဥဘယမ္ပိ နာမံ **တဿေဝ နာမံ** တဿ စိတ္တဿ ဧဝ နာမံ။ **ဣတိ** ဧဝံ ဣမိနာ ပကာရေန ဘဂဝတာ ပရိဒီပိတံ။ ဒုဟေတုကေ သသင်္ခါရေ ကုသလေ ဇဝနေ ဇဝိ တေပိ စ **တံသမံ** တေန စိတ္တေန သဒိသံ အာဂန္တုကသင်္ခါတံ တဒါရမ္မဏမာနသံ ဟောတိ။

၄၂၂-၉. **တထေဝ စ** တထာ ဧဝ စ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တကေစရေ **ဒုဟေတူနံ** ဒွိန္နံ ဉပေက္ခာယုတ္တာနံ ဇဝနာနံ အနန္တရံ **တာဒိသာနိ** တေဟိ ဇဝနေဟိ သဒိသာနိ ဒွေ တဒါရမ္မဏမာနသာနိ ဇာယန္တေ, **တေသံ** တဒါရမ္မဏမာနသာနံ "ပိဋ္ဌိဘဝ င်္ဂ"န္တိ နာမံ, "အာဂန္တုကဘဝင်္ဂ"န္တိ စ နာမံ ဟောတိ။ သန္တီရဏဒွယဗ္ဗေ ဒဿနံ သမ္ပဋိစ္ဆနံ ဣမာနိ ဒွေ ဘဝ င်္ဂါနိ စာတိ **အဋ္ဌ** ဝိပါကာ စက္ခုဒွါရေ ဟောန္တိ။ **ဧဝံ** ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ပဉ္စသု ဒွါရေသုပိ စ **အဋ္ဌ အဋ္ဌ** ဝိပါကေ ကတွာတ ပဝတ္တိယံ စတ္တာလီသ ဝိပါကာနိ ဘဝန္တိ။ **ဂဟိတာဂ္ဂဟဏေနေတ္ထ, စက္ခုဒွါရေ ပနဋ္ဌ စ တေ ထ** ဧတေသု ဝိပါကေသု ဂဟိတာနံ ဝိပါကာနံ အဂ္ဂဟဏေန စက္ခုဒွါရေ အဋ္ဌ စ ဝိပါကာ **သောတဃာနာဒိနာ** ဝိပါကေန သဒ္ဓိံ **ဒွါဒသ ဧဝ** ဝိပါကာနိ ဘဝန္တိ။ **ကောယ စေတနာယေဝံ ဧဝံ** ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ကောယ စေတနာယ ကမ္မေ **အာယူဟိတေ** ပဝတ္တိတေ ပန သတိ ဒွါဒသေဝ ဝိပါကာနိ ဘဝန္တိ။ **ဣတိ** ဝစနံ ဝိဇိတကုသလယုဒ္ဓသင်္ဂါမေန **ပကာသိတံ** ဒေသိတံ။ **ဒုဟေတုကတ္တယေနာပိ, သေသေန သဒိသေန တု** မယာ ဝုတ္တတော ဒုဟေတုတော သေသေန ဒု ဟေတုကတ္တယေနာပိ သဒိသေန ဟကေန **အာဒိန္နသန္ဓိနော** ဂဟိတပဋိသန္ဓိကဿ သတ္တဿ ဧဝံ နယော **မတော** က ထိတော နိရင်္ဂဏေန။ ဒုဟေတုကေန ကမ္မေန ဒုဟေတုကာ ပဋိသန္ဓိ ဟောတိ။ ဣတိ အယံ တရော စ **တွောဝတာ** တွေ ကေန ဝစနေန မယာ ဝုတ္တော။

၄၃၀-၈. **ဒုဟေတုကေန ကမ္မေန** အဟေတုကာ ပဋိသန္ဓိ ဟောတိ, ဣတိ အယံ တရော **အနုပုဗ္ဗေန** ပဋိပါဋိယာ အာဂ တော။ တေသု စတူသုပိ ဒုဟေတုကေသု ကုသလေသု စိတ္တေသု **အညတရေနေဝ** ဟေတုကေန ကမ္မေ **အာယူဟိတေ** ပဝတ္တိတေ သတိ **တဿေဝ** ဒုဟေတုကဿ ကုသလဇဝနဿ ဟကဘူတာယ ဥပေက္ခာသဟဂတာဟေတုကာယ မနော ဝိညာဏဓာတုယာ **အာဒိန္နပဋိသန္ဓိနော** သတ္တဿ **သာ** ပဋိသန္ဓိ ကမ္မသဒိသာ နာမ န ဝတ္တဗ္ဗာ ပဏ္ဍိတေဟိ။ **ဟိ** သစ္စံ "ပဋိသန္ဓိ န ဝတ္တဗ္ဗာ"တိအာဒိကံ ဝစနံ။ ကမ္မံ ဒုဟေတုကံ ဟောတိ, ပဋိသန္ဓိ အဟေတုကာ ဟောတိ။ **တဿ** ဒေဟိနော သတ္တဿ **ဝုမိုမုပေတဿ** ဝုမိုံ ဥပဂတဿ စက္ခုဒွါရေ ပန ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တကေစရေ အာပာထမာဂတေ သတိ ဒု ဟေတုကာနံ စတုန္နံ ပုညာနံ ယဿ ကဿစိ ဇဝနဿ အဝသာနမှိ ဣဒံ အဟေတုကံ မနော တဒါရမ္မဏဘာဝေန ဇာ ယတိ။ ဧတ္ထ ဧတသ္မိံ ဝစနေ **သံသယော** သန္ဒေဟော နတ္ထိ, **တံ** အဟေတုကစိတ္တံ မူလဘဝင်္ဂဉ္စ တဒါရမ္မဏမေဝ စ ဟောတိ။ စက္ခုဝိညာဏကာဒီသုပိ ဝီထိစိတ္တေသု ဇာတေသု ဥပေက္ခာသဟဂတံယေဝ သန္တီရဏမ္ပိ စ ဟောတိ။ **တေသု ဧကံ ဌပေတွာတန, ဂဟိတာဂ္ဂဟဏေနိဓ တေသု** ဒွိသု သန္တီရဏတဒါရမ္မဏကိစ္စေသု ဝိပါကေသု **ဧကံ** သန္တီရဏကိ စ္စံ တဒါရမ္မဏကိစ္စံ တံ စိတ္တံ ဌပေတွာတ ဂဟိတာနံ ဝိပါကာနံ အဂ္ဂဟဏေန ဣဓ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရမ္မဏေ ဂဏနူပ ဂစိတ္တာနိ တီဏိယေဝ ဘဝန္တိ။

၄၃၉-၄၁. **ဣဋ္ဌေ အာရမ္မဏေ စက္ခု-ဒွါရေ အာပာထမာဂတေ** တဒါ သန္တီရဏဉ္စေဝ သောမနဿယုတ္တံယေ ဝ ဟောတိ, တဒါရမ္မဏမာနသဉ္စ သောမနဿယုတ္တံယေဝ ဟောတိ, **တေသု** သန္တီရဏတဒါရမ္မဏကိစ္စေသု ဝိပါ ကေသု **ဧကေကံ** သန္တီရဏကိစ္စံ, တဒါရမ္မဏကိစ္စံ တ စိတ္တံ ဂဟေတွာတ ပုရိမာနိ စ တီဏိ စတ္တာရိ ဧဝ ဝိပါကာနိ ဘ ဝန္တိ။ **ဧဝံ** ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ပဉ္စသု ဒွါရေသုပိ စတ္တာရိ စတ္တာရိ ဝိပါကစိတ္တာနီတိ ပဝတ္တိယံ ဝိပါကာ နိ ဝီသတိ စိတ္တာနိ ဟောန္တိ။

၄၄၂-၈. စက္ခုဒ္ဒတရေ တု စတ္တာရိ, ဂဟိတာဂ္ဂဟဏေနိမေ ဂဟိတာနံ ဝိပာကာနံ အဂ္ဂဟဏေန စက္ခုဒ္ဒတရေ ပန စ
တ္တာရိ ဝိပာကာနိ **ကြမ** ကြမသို ကြဌာရမ္မဏေ **သောတဃာနာဒိနာ** ဝိပာကေန သဒ္ဓိ အဟေတုကံ အဌကံ ဟောတိ
ဝေ။ အဟေတုကပဋိသန္ဓိဿ သတ္တဿ ဒုဟေတုကံ, တိဟေတုကံ တ တအာရမ္မဏံ **န ဘဝေ** န ဘဝေယ္ယ, **ဒုဟေ
တုပဋိသန္ဓိနော** သတ္တဿ တိဟေတုကံ တအာရမ္မဏံ န ဘဝေ။ **ဇာတာ သုဂတိယံ ယေန, ဟာကေန ပဋိသန္ဓိ တု** သုဂတိယံ
ယေန ဟာကေန ပဋိသန္ဓိ ဇာတာ, **တေန** ဝိပာကေန တုလ္ယမ္ပိ, ဟီနံ တ တေသံ တအာရမ္မဏံ ဘဝေယ္ယ။ **မနုဿလောကံ
သန္ဓာယ, ဝုတ္တဉ္စာဟေတုကဌကံ** သုဂတိယံ အဟေတုကဌကဉ္စ မနုဿလောကဉ္စ သန္ဓာယ ပဋိစ္စ ကာရဏံ က
တ္တ မယာ ဝုတ္တံ။ စတူသုပိ **အပာယေသု** ပန အပေတော အယော ပတိဌာ ဧတေဟီတိ အပာယော, တေသု။ ပဝတ္တေ
အဟေတုကံ အဌကံ အာပာယိကေဟိ လဗ္ဘတိ။ **ထေရော နေရယိကာနံ တု, ဓမ္မံ ဒေသေတိ ဝဿတိ** ထိရော ထိရကာ
ရဓမ္မော ယဿ အတ္ထီတိ ထေရော, ဒုတိယအဂ္ဂသာဝကဘူတော ကြဒ္ဓိမာ မောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော **နေရယိကာနံ** နိရ
ယေ ဇာတာနံ သတ္တာနံ ဓမ္မံ ဒေသေတိ ဝဿတိ, "ဥစ္ဆင္ဂေ မံ နိသီဒိတ္တ"တိအာဒီသု ဝိယ ဒေဝံ ဝဿာပေတီတိ အ
တ္ထော။ ဂန္ဓံ တယုဉ္စ မာပေတိ ယအ, တအ ပန တေသံ နေရယိကာနံ သတ္တာနံ တေဟိ နေရယိကသတ္တေဟိ ထေရံ ဒိ
သွတ, ဓမ္မဉ္စ သုတ္တတ, ဂန္ဓဉ္စ ဃာယိတ္တတ **ဇလံ** ဥဒကဉ္စ **ပိဝတံ** ပိဝန္တာနံ မုဒုံ တယုဉ္စ တေဟိ **ဖုသတံ** ဖုသန္တာနံ တေ
သံ နေရယိကသတ္တာနံ စက္ခုဝိညာဏကာဒီနိ ပဥ္စပိ **ပုညဇာနိ ဝေ** ကုသလဝိပာကာနိ ဝေ သန္တီရဏဒ္ဒဝယံ **ပုညဇံ ဝေ**
ကုသလဝိပာကံ ဝေ ပုညဇာ ဝေ ကော မနောဓာတု ကြတိ အဌကံ ဟောတိ။

၄၄၉-၅၀. အယံ တာဝ ကထာ "စက္ခုဝိညာဏကာဒီနိ ပုညဇာနေတ"တိအာဒိကာ အယံ ကထာ ကြဌကြဌမဇ္ဈတ္တ
ကေစရေ ကာမာဝစရေ ပုညာနံ ဇဝနာနံ ဝသေန မယာ ဝုတ္တာ။ **တအာရမ္မဏစေတသော** တအာရမ္မဏစိတ္တဿ ယံ နိယ
မတ္တံ "တအာရမ္မဏမာနသံ ဇဝနေန နိယာမိတ"န္တိအာဒိဝစနေန မယာ ဝုတ္တံ, **တံ** နိယမတ္တံ ကုသလံ သန္ဓာယ ဝုတ္
တံ။ သောမနဿယုတ္တေ ကာမာဝစရကုသလေ ဇဝိတေ တအာရမ္မဏမ္ပိ သောမနဿယုတ္တမေဝ ဟောတိ, ဥပေက္ခာ
ယုတ္တေ ကာမာဝစရကုသလေ ဇဝိတေ တအာရမ္မဏမ္ပိ ဥပေက္ခာယုတ္တမေဝ ဟောတိ, နေတံ အကုသလေ ဥပေက္ခာယုတ္
တေ ဝိစိကိစ္ဆာဒိကေ အကုသလေ ဇဝနေ ပန ဇဝိတေ သောမနဿယုတ္တမ္ပိ တအာရမ္မဏံ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ကြ
တိပိ** ဝစနံ အာစရိယေန ဒီပိတံ။

၄၅၁-၇. ကြမ ကြမသို အဓိပ္ပာယေ အကုသလစိတ္တေသု သောမနဿယုတ္တေသု စတူသုပိ ကြဌေ အာရမ္မဏေ
တေသု စိတ္တေသု ဇဝိတေသု သောမနဿယုတ္တာ အဟေတုမနောဝိညာဏဓာတု **တဒနန္တရံ** တေသံ အကုသလဇဝနာနံ
အနန္တရံ တအာရမ္မဏဘာဝေန ဇာယတိ။ ဥပေက္ခာယုတ္တေသု ဆသု အကုသလစိတ္တေသု ကြဌမဇ္ဈတ္တေ ကေစရေ ဇဝိ
တေသု ပုညဇာ ဥပေက္ခာသဟဂတာ အဟေတုမနောဝိညာဏဓာတု ဝေ **တဒနန္တရံ** တ တေသံ ဥပေက္ခာသဟဂတာနံ ဆန္နံ
အကုသလဇဝနာနံ အနန္တရံ တအာရမ္မဏဘာဝေန ဇာယတိ။ **ကြဌာရမ္မဏယောဂသို** ဗုဒ္ဓရူပာဒိကြဌာရမ္မဏယောဂသို
ကင်္ခတော "ဗုဒ္ဓော နု ခော, နော ဗုဒ္ဓော"တိ ကင်္ခန္တဿ သတ္တဿ **ဥဒ္ဓတဿ** တ သတ္တဿ တအာရမ္မဏ
မာနသံ သောမနဿယုတ္တံ အဟေတုကံ ဝိပာကံ ဟောတိ ပိဋ္ဌိဘဝင်္ဂံ။ **သောမနဿယုတေ စိတ္တေ, ဇဝနေ ဇဝိတေ
ပန** သောမနဿယုတ္တာ ဝေ ပဉ္စ တအာရမ္မဏမာနသာ ပဏ္ဍိတေန ဂဝေသိတဗ္ဗာ။ ဥပေက္ခာသဟဂတေ စိတ္တေ ဇဝနေ
ပန ဇဝိတေ သတိ ဥပေက္ခာသဟဂတာ ဆ စ တအာရမ္မဏမာနသာ ပဏ္ဍိတေန ဂဝေသိတဗ္ဗာ။

၄၅၈-၆၃. တိဟေတုသောမနဿေန, အာဒိန္နပဋိသန္ဓိနော သတ္တဿ ဈာနတော ပရိဟီနဿ ဝိပ္ပဋိသာရိနော
တံ ဈာနံ **ပစ္စဝေက္ခတော** ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ဒောမနဿယုတ္တံ စိတ္တံ ဟောတိ။ **တဿ** ဒောမနဿဿ အနန္တ
ရံ ကိံ မာနသံ ဇာယတေ, တ္ဝံ ဒောမနဿယုတ္တဇဝနဿ အနန္တရမာနသံ **ဗြူဟိ** ကထေဟိ။ **ပဋ္ဌာနေ ပဋိသိဒ္ဓာ ဟိ**
ဒောမနဿဿာနန္တရံ သောမနဿဿ ဥပ္ပတ္တိ **ပဋ္ဌာနေ ပဋိသိဒ္ဓာ** ပဋ္ဌာနပ္ပကရဏေ ဘဂဝတာ နိတရိတာ,
အဿ သောမနဿဿ တ အနန္တရံ ဒောမနဿဿ ဥပ္ပတ္တိ ပဋ္ဌာနေ ပဋ္ဌာနပ္ပကရဏေ ပဋိသိဒ္ဓာ ဘဂဝတာ နိ
တရိတာ။ **မဟဂ္ဂတံ ပနာရဗ္ဘ** မဟဂ္ဂတံ ပဋိစ္စ ဇဝနေ ဇဝိတေပိ စ တအာရမ္မဏမာနသံ **တတ္ထေဝ** တသို ပဋ္ဌာနေ ဝေ
ပဋိသိဒ္ဓံ ဘဂဝတာ နိတရိတံ။ **တသ္မာ** ကာရဏာ ဘဝင်္ဂဟာတော တ တအာရမ္မဏမေဝ တ န ဟောတိ။ **ကိံ နု ကာတဗ္ဗံ**
တေသံ ဘဝင်္ဂတအာရမ္မဏာနံ အဘာဝေ ကာရဏံ ယံ ကာတဗ္ဗံ, အမ္ဟေဟိ တံ ကာရဏံ ကိံ နု ပုစ္ဆာမ, တံ တဒတ္ထံ အာ
ဘိဓမ္မိကဘာဝေန အာဘိဓမ္မိက တံ ကာရဏံ **ဝဒ** ဝဒေဟိ။ ဥပေက္ခာသဟဂတာဟေတုမနောဝိညာဏဓာတု ပုညာပုညဝိပာ
ကာ တအာရမ္မဏိကာ **သိယာ** ဘဝေယ္ယ။

၄၆၄-၇. **ကာမဿ** တဒာရမ္မဏဿ အာဝဇ္ဇနံ ကိံ နတ္ထိ? **တံ** တဒာရမ္မဏမာနသံ **ကထံ** ကေန ပကာရေန ဇာယတေ? **ဘဝင်္ဂအာဝဇ္ဇနာနံ** စိတ္တာနံ ကိံ အာဝဇ္ဇနမတ္တံ? မဂ္ဂဿ အနန္တရဿ စ ဖလဿာပိ ကိံ အာဝဇ္ဇနံ နတ္ထိ? **နိရောဓာ စ** နိရောဓတော ဝုဋ္ဌဟန္တဿ ဘိက္ခုနော ဖလစိတ္တဿ တတိ မယာ သုတံ, **ဧဝံ** ကာမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန အာဝဇ္ဇနံ နတ္ထိ။ **ဝိနာ အာဝဇ္ဇနေနာပိ, ဟောတု ဇာယတု မာနသံ** စိတ္တံ အာဝဇ္ဇနေန ဝိနာ အာဝဇ္ဇနံ ဝဇ္ဇေတွာ ဟောတု ဇာယတု, **ကိမဿာရမ္မဏံ** အဿ တဒာရမ္မဏမာနသဿ ကိံ အာရမ္မဏံ, ပဏ္ဍိတ, တွံ အာရမ္မဏံ ယဒိ ဇာနာသိ, တံ အာရမ္မဏံ **ဗြူဟိ** မယှံ ကထေဟိ။ **ဝိနာ အာရမ္မဏေနေတံ တော** မာနသံ **အာရမ္မဏေန ဝိနာ** အာရမ္မဏံ ဝဇ္ဇေတွာ န ဇာယတိ။ **ဟိ** သစ္စံ "ဝိနာ အာရမ္မဏေနေတ"န္တိအာဒိကံ ဝစနံ, တဒာရမ္မဏမာနသံ ယဒာ အဝေမနဿယုတ္တံ ဇဝနံ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏံ ဇဝတိ, တဒာ တသ္မိံယေဝ ဇဝနစိတ္တက္ခဏေ **ပရိတ္တေသု** ကာမာဝစရာရမ္မဏေသု **ယံ ကိဉ္စိ** ပရိတ္တာရမ္မဏံ **အာရဗ္ဘ** ပဋိစ္စ ဇာယတိ။

၄၆၈-၇၃. **ဥတုဗီဇနိယာမော စ** ဥတုနိယာမော ဗီဇနိယာမော စ **ကမ္မဓမ္မနိယာမတာ စ** ကမ္မနိယာမတာ စ သီလာဒိဟရမိဓမ္မနိယာမတာ စ စိတ္တဿ နိယာမော စာတိ ပဉ္စ နိယာမတာ ပဏ္ဍိတေန ဉေယျာ။ **တတ္ထ** တေသု ပဉ္စသု နိယာမေသု သဗ္ဗေသံ ပန ရုက္ခာနံ ဧကပ္ပဟာရေန ဖလပုပ္ဖာဒိဓာရဏံ ဥတု, အယံ ဥတုနိယာမတာ။ **တေသံ တေသံ တု ဗီဇာနံ, တံတံ တုလျဖလုဗ္ဘတော** တေသံ တေသံ ဗီဇာနံ ပန တေဟိ တေဟိ ဗီဇေဟိ တုလျာနမ္ပိ သဒိသာနံ ဖလာနံ ဥပ္ပတ္တိ, အယံ ဗီဇနိယာမတာ ။ **မတ္တကေ နာဠိကေရဿ** နာဠိကေရဖလဿ မတ္တကေ **ဆိဒ္ဒတ္တံ** ဆိဒ္ဒဘာဝေါ, အယံ **ဗီဇဇော** ဗီဇတော ဇာတော နိယာမော။ တိဟေတုကကမ္မံ တိဟေတုကဉ္စ ဝိပာကံ ဒုဟေတုကဉ္စ ဝိပာကံ အဟေတုကဉ္စ ဝိပာကံ ယတော ယံ ကမ္မံ ဒေတိ, အယံ ကမ္မနိယာမတာ။ **ဗောဓိသတ္တဿ ဇာတိယံ** ဇိနင်္ကုရဿ ဇာတိက္ခဏေ မေဒနီကမ္ပနာဒိကံ အနေကဝိသေသတ္တံ, အယံ သီလာဒိဟရမိဓမ္မနိယာမတာ။ တေန ကေစရေန ပသာဒသ္မိံ ဃဋ္ဋိတေ သတိ **ကာမ** ကာမဿမိံ စိတ္တဝီထိယံ **အာဝဇ္ဇနာဒီနံ** စိတ္တာနံ ဥပ္ပတ္တိ, အယံ စိတ္တနိယာမတာ။

၄၇၄. ယော ပုဂ္ဂလော **ဓီရော** ဓီရသမ္ပန္နော ဂုဏသမ္ပန္နော ဝိက္ခိတ္တဟဟော **မောဟန္ဓကာရာပဂမံ** အန္ဓကာရမနိဿာယ အဝိဇ္ဇာနိဿရဏံ **ယဒိစ္ဆေ** သစေ ဣစ္ဆေယျ, သော ဓီရော **ဣမံ** အဘိဓမ္မာဝတာရပ္ပကရဏံ **အန္ဓဇ္ဇနာနံ** အန္ဓသဒိသဗာလဇနာနံ **ဟဒယန္ဓကာရံ ဝိဒ္ဓံသနံ** အန္ဓကာရသန္နိဿိတဿ ယဿ ဟဒယဿ ဝိဒ္ဓံသနကရံ **ဇလန္တံ ဒီပံ** ဇလမာနံ ဒီပံ။ **ပယတ္တော** တိ ပကာရေန ယတတိ ဝီရိယံ ကရောတီတိ ပယတ္တော, **သတတံ** သဗ္ဗဒာ **သိက္ခေထ** သဇ္ဈာယနဓာရဏစိန္တနဝသေန သိက္ခေယျ။

ဣတိ အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာယ

ဝိပာကစိတ္တပ္ပဝတ္တိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သတ္တမော ပရိစ္ဆေဒော။

၈. အဋ္ဌမော ပရိစ္ဆေဒော

ပကိဏ္ဏကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၄၇၅. ဣဒါနိ ပန သဗ္ဗေသံ၊ ဧတေသံ မာနသံ မယာ။
ပါဋဝတ္ထာယ ဘိက္ခူနံ၊ ကထီယတိ ပကိဏ္ဏကံ။

ဣဒါနိ ပန ကာလေ **ဧတေသံ** တိဟေတုကဒွိဟေတုကအဟေတုကာနံ **သဗ္ဗေသံ** ပုဂ္ဂလာနံ ပကိဏ္ဏကံ မာနသံ **ဘိက္ခူနံ ပါဋဝတ္ထာယ** ဘိက္ခူနံ ဆေကဘာဝတ္ထာယ မယာ ကထီယတေ ဥစ္စတေ။

၄၇၆-၈၅. ပန္ထမက္ကဋကော ဥဏ္ဏနာဘိ ပန္ထမက္ကဋကော နာမ ပဉ္စသု ဒိသာသု တဿ သုတ္တံ ပသာရေတွာ ဇာလမဇ္ဈေ နိပဇ္ဇတိ။ **ပဌမာယ ဒိသာယေတ္ထ တေသု** ဧတာသု ဒိသာသု ပဌမာယ ဒိသာယ ပသာရိတေ သုတ္တေ ပါဏကေန ပဋင်္ဂေန ဝါ မက္ခိကာယ ဝါ ဃဋ္ဋိတေ သတိ သော ဥဏ္ဏနာဘိ ကိဉ္စိ **စလိတွာ** ဖန္ဒနံ ကတွာ နိပန္နဋ္ဌာနတော **သုတ္တာနုသာရေန** သုတ္တံ အနုသာရေတွာ တဿ ပါဏကဿ **ယူသံ** ယူသသင်္ခါတံ သောဏိတံ ပိဝတိ။ ပုနာဂန္တွာ **တတ္ထေဝ** တသ္မိံ ဇာလမဇ္ဈေယေဝ ယထာသုခံ နိပဇ္ဇတိ, ယထာ ပဌမာယ ဒိသာယ စလနာဒိကံ ကိရိယံ ကရောတိ, ဧဝမေဝ ဒုတိယာဒီသု စတူသု ဒိသာသု စလနာဒိကံ ကိရိယံ ကရောတိ, ဧဝံ ပဉ္စသု ဒိသာသု သုတ္တံ ဝိယ ပဉ္စ ပသာဒါ ပဏ္ဍိတေန ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, မဇ္ဈေ မက္ကဋကော ဝိယ စ စိတ္တံ ပန ပဏ္ဍိတေန ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ပါဏကာဒီဟိ** ခုဒ္ဒကတိရစ္ဆာနေဟိ တဿ သင်္ဃဋ္ဋနာ ဝိယ အာရမ္မဏေ ပန ပသာဒာနံ သင်္ဃဋ္ဋနာ ပဏ္ဍိတေန ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ဇာလမဇ္ဈေ နိပန္နာယ ဥဏ္ဏနာဘိယာ တံ စလနံ ဝိယ ပသာဒေ ဃဋ္ဋေတီတိ **ပသာဒဃဋ္ဋနံ,** ကိံ တံ? အာရမ္မဏံ။ **တတ္ထ** တိဿံ ဝီထိယံ ပသာဒဃဋ္ဋနံ အာရမ္မဏံ ဂဟေတွာ မနောဓာတုကိရိယာစိတ္တံ ဘဝင်္ဂံ အာဝဋ္ဋေတီတိ **ဘဝင်္ဂါဝဋ္ဋနံ** မတံ ဘဂဝတာ။ **တဿ** ပန္ထမက္ကဋကဿ **သုတ္တာနုသာရံဝ** သုတ္တံ အနုဂမနံ ဝိယ ဝီထိစိတ္တပ္ပဝတ္တနံ ပဏ္ဍိတေန ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သီသေ ပန ဝိဇ္ဈိတွာ **အဿ** မက္ကဋဿ ယူသပါနံ ဝိယ ဇဝနဿ စိတ္တဿ အာရမ္မဏေသု ပဝတ္တနံ ပဏ္ဍိတေန ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပုန အာဂန္တွာ သုတ္တဇာလမဇ္ဈေ နိပဇ္ဇနံ ယထာ **ဝတ္ထုံယေဝ** ဟဒယဝတ္ထုံ ဧဝ နိဿာယ စိတ္တဿ ပရိဝတ္တနံ ပဏ္ဍိတေန ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၄၈၆-၉၃. ဣဒံ တု ပန ဩပမ္မံ, အတ္ထံ ဒီပေတိ ကိံ တု ဟိ ဣဒံ ဩပမ္မံ ကံ အတ္ထံ **ဒီပေတိ** ပကာသေတိ? ပဌမံ ပသာဒေ အာရမ္မဏေန ဃဋ္ဋိတေ သတိ **ပသာဒဝတ္ထုတော** ပသာဒေ ဝတ္ထု နိဿယော ဧတဿာတိ ပသာဒဝတ္ထု, စိတ္တံ, တတော ပသာဒဝတ္ထုတော, ပဌမံ ဧဝ ဝတ္ထုသန္နိဿိတံ ဘဝင်္ဂသင်္ခါတံ **မနော** ဇာယတိ, ဣတိပိ အတ္ထော တေန ဩပမ္မေန ဒီပိတော။ ဧကေကာရမ္မဏံ ဒွီသု ဒွီသု ဒွာရေသု **သဗ္ဗသော** သဗ္ဗပ္ပကာရေန ပန အာပါထံ အာဂစ္ဆတိ, အယမတ္ထောပိ **တေန** ဩပမ္မေန ဒီပိတော "ဒွီသု ဒွီသု ဒွာရေသူ"တိ, ဧကံ ရူပါရမ္မဏံ ဧကသ္မိံယေဝ ခဏေ စက္ခုဒွာရေ, မနောဒွာရေ စာတိ ဒွီသု ဒွာရေသု အာပါထံ အာဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။ သောတဒွာရာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော ဉေယျော။ ရူပံ စက္ခုပသာဒမ္ဟိ ဃဋ္ဋေတွာ **တင်္ခဏေ ပန** တသ္မိံ ခဏေ ပန တထာ မနောဒွာရေ ပန အာပါထံ အာဂစ္ဆတိ, ဘဝင်္ဂစလနဿ ပစ္စယော ဟောတီတိ အတ္ထော။ **န သံသယော** ဧတ္ထ ဝစနေ သံသယော နတ္ထိ။ **ယထာ ခဂေ** ယထာ သကုဏော။ **ဟိ** သစ္စံ မယာ ဝုတ္တံ ဝစနံ။ **ရုက္ခဂ္ဂေ** ရုက္ခကောဋိယံ နိလီယန္တောဝ သာခိနော သာခံ ဃဋ္ဋေတိ, တဿ ဆာယာ **ဘူမိယံ** ပထဝိယံ **ဖရတိ** ပဋိဟညတိ။ **ဣဝါ**တိ နိပါတော။ သာခါယ သကုဏေန ဃဋ္ဋနံ ဘူမိယံ ဆာယာဖရဏာပိ စ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဧကက္ခဏသ္မိံယေဝ **ဇာယရေ** ဇာယန္တိ။ ဧဝမေဝ ပန ရူပဿ, ပသာဒဿ စ ဃဋ္ဋနံ, တထေဝ **အတ္ထတော** အတ္ထဝသေန ဘဝင်္ဂစလနဿာပိ **ပစ္စယတ္တေန** ပစ္စယဘာဝေန မနောဒွာရေ အာပါထံ အာဂမနံ အပုဗ္ဗံ အစရိမံ ဧကက္ခဏေယေဝ ဟောတိ။

၄၉၄-၇. တတော ပရံ ဘဝင်္ဂသောတံ ဆိန္ဒိတွာ **စက္ခုဒွာရေ** စက္ခုပသာဒေ ယထာက္ကမံ အာဝဇ္ဇနေ သမုပ္ပန္နေ, ဒဿနေ သမုပ္ပန္နေ, သမ္ပဋိစ္ဆနေ သမုပ္ပန္နေ, သန္တီရဏေ သမုပ္ပန္နေ, တထာ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနေ စ သမုပ္ပန္နေ ကုသလံ ဇဝနစိတ္တံ ဇဝတိ, တထာ အကုသလမေဝ စိတ္တံ ဇဝတိ။ သောတဒွာရာဒီသုပိ သဒ္ဒါဒီနံ အာရမ္မဏာနံ ဃဋ္ဋနေ ဧသေဝ နယော အဝိသေသေန ဝိညုနာ ဝိညေယျော။ ဧတဿ အတ္ထဿ ဒီပနေ **ဒောဝါရိကောပမာဒီနိ** ဝစနာနိ **ဥဒ္ဓရိတွာ** တတော ပကရဏတော နီဟရိတွာ **ဧတ္ထ** ဧတသ္မိံ ဝီထိယာဓိကာရေ ဝိညုနာ ဒဿေတဗ္ဗာနိ။

၄၉၈-၉. **အသမ္ဘေဒေန စက္ခုဿာ**တိ တဿာပိ စက္ခု အသမ္ဘိန္နံ ဟောတိ။ ဇီဝိတာ နိရုဒ္ဓမ္ပိ ပိတ္တေန ဝါ သေမှေန ဝါ ရုဟိရေန ဝါ ပလိဗုဒ္ဓံ စက္ခုဝိညာဏဿ ပစ္စယော ဘဝိတုံ အသက္ကောန္တံ သမ္ဘိန္နံ နာမ, သက္ကောန္တံ အသမ္ဘိန္နံ နာမ ဟောတိ။ တေန စက္ခုပသာဒဿ အသမ္ဘိန္နေန ရူပါပါထဂမနေန အာလောကသန္နိဿယေနာပိ။ တေန တိဝိဓေန ပစ္စယေန **သမနန္တရဟေတုနာ** ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇနပစ္စယေန သဟ ပဝတ္တနေန။ ဧတေဟိ ပန စတူဟိ ပစ္စယေဟိ သံ ကေတော ဣတ္တိ ပဝတ္တန္တီတိ သမေတာ, **သမေတေဟိ** သဟဂတေဟိ သမာဂမံ ဧကီဘာဝံ အာဂတေဟိ, တံ **စက္ခုဝိညာဏံ** စက္ခုပသာဒနိဿိတံ ဝိညာဏံ သမ္ပယုတ္တေဟိ စေတသိကေဟိ သဟ ဇာယတေ။

၅၀၀-၁. **အသမ္ဘေဒေန သောတဿ** သောတပသာဒဿ အသမ္ဘိန္နေန **သဒ္ဒါပါထဂမနေန စ** သဒ္ဒဿ အာပါထဂမနေန စ။ အာကာသနိဿယေနာပိ ပိဟိတကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒဿ သောတဝိညာဏံ နုပ္ပဇ္ဇတိ။ တေန တိဝိဓေန ပစ္စယေန။ **သမနန္တရဟေတုနာ** ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇနပစ္စယေန သဟ ပဝတ္တေန။ ဧတေဟိ ပန စတူဟိ ပစ္စယေဟိ **သမေတေဟိ** သဟဂတေဟိ သမာဂမံ ဧကီဘာဝံ အာဂတေဟိ တံ သောတဝိညာဏံ သမ္ပယုတ္တေဟိ သဟ ဇာယတိ။

၅၀၂-၃. **အသမ္ဘေဒေန** ဃာနဿ ဃာနပသာဒဿ အသမ္ဘိန္နေန **ဂန္ဓာပါထဂမနေန စ** ဂန္ဓဿ အာပါထဂမနေန စ။ **ဝါယောသန္နိဿယေနာပီ**တိ ဃာနဗိလမှိ ပဝိသန္တေန ဝါယုနာတိ အတ္ထော။ တေန တိဝိဓေန ပစ္စယေန။ **သမနန္တရဟေတုနာ** ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇနပစ္စယေန သဟ ပဝတ္တေန။ ဧတေဟိ ပန စတူဟိ ပစ္စယေဟိ **သမေတေဟိ** သဟဂတေဟိ သမာဂမံ ဧကီဘာဝံ အာဂတေဟိ တံ ဃာနဝိညာဏံ သမ္ပယုတ္တေဟိ သဟ ဇာယတိ။

၅၀၄-၅. **အသမ္ဘေဒေန ဇိဝှာယ** ဇိဝှာယ အသမ္ဘိန္နေန **ရသာပါထဂမနေန စ** ရသဿ အာပါထဂမနေန စ။ **အာပေါသန္နိဿယေနာပီ**တိ ဇိဝှာတေမနံ အာပံ လဒ္ဓါ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တေန ဝိနာ သုက္ခခာဒနီယေ ဇိဝှာယ သာယိတေပိ ဇိဝှာဝိညာဏံ နုပ္ပဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။ တေန တိဝိဓေန ပစ္စယေန။ **သမနန္တရဟေတုနာ** ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇနပစ္စယေန သဟ ပဝတ္တေန။ ဧတေဟိ ပန စတူဟိ ပစ္စယေဟိ **သမေတေဟိ** သဟဂတေဟိ သမာဂမံ ဧကီဘာဝံ အာဂတေဟိ တံ ဇိဝှာဝိညာဏံ သမ္ပယုတ္တေဟိ သဟ ဇာယတိ။

၅၀၆-၇. ကာယပသာဒဿ အသမ္ဘေဒေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗဿ အာပါထဂမနေန စ။ **ပထဝီနိဿယေနာပီ**တိ တေန ဝိနာ ကာယဒွါရမှိ ဗဟိဒ္ဓါ မဟာဘူတာရမ္မဏံ အဇ္ဈတ္တိကံ ကာယပသာဒံ ဃဋ္ဋေတွာ ပသာဒပစ္စယေသု မဟာဘူတေသု ပဋိဟညတိ။ တေန တိဝိဓေန ပစ္စယေန။ **သမနန္တရဟေတုနာ** ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇနပစ္စယေန သဟ ပဝတ္တေန။ ဧတေဟိ ပန စတူဟိ ပစ္စယေဟိ **သမေတေဟိ** သဟဂတေဟိ သမာဂမံ ဧကီဘာဝံ အာဂတေဟိ တံ ကာယဝိညာဏံ သမ္ပယုတ္တေဟိ သဟ ဇာယတိ။

၅၀၈-၉. **အသမ္ဘေဒာ မနဿာပီ**တိ **မန**န္တိ ဘဝင်္ဂစိတ္တံ။ တံ နိရုဒ္ဓမ္ပိ အာဝဇ္ဇနစိတ္တဿ ပစ္စယော ဘဝိတုံ အသမတ္ထံ မန္ဒတမဂတမေဝ ဝတ္တမာနမ္ပိ သမ္ဘိန္နံ နာမ ဟောတိ။ အာဝဇ္ဇနဿ ပစ္စယော ဘဝိတုံ သမတ္ထံ အသမ္ဘိန္နံ နာမ။ မနဿ အသမ္ဘေဒေန ဓမ္မဿ အာပါထဂမနေန စ **ဝတ္ထုသန္နိဿယေန** ဟဒယဝတ္ထုသန္နိဿယေန။ တေန တိဝိဓေန ပစ္စယေန။ **သမနန္တရဟေတုနာ** မနောဒွါရာဝဇ္ဇနေန သဟ ပဝတ္တေန။ ဧတေဟိ ပန စတူဟိ ပစ္စယေဟိ **သမေတေဟိ** သဟဂတေဟိ သမာဂမံ ဧကီဘာဝံ အာဂတေဟိ **တံ မနောဝိညာဏံ** တံ မနောဝိညာဏသင်္ခါတံ ဇဝနစိတ္တံ သမ္ပယုတ္တေဟိ သဟ ဇာယတေ။

၅၁၀-၁၁. မနော ဘဝင်္ဂစိတ္တံ နာမ ဝိဘာဝိနာ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **အာဝဇ္ဇနကိရိယာစိတ္တံ** အာဝဇ္ဇနကိရိယာစိတ္တဒွယံ သမနန္တရော နာမ ဝိဘာဝိနာ သညိတံ။ ဝတ္ထုသန္နိဿယေန ဣတိ **အယံ** ဟေဋ္ဌာ **သဗ္ဗတ္ထ** သဗ္ဗေသု ဘဝေသု န ဂစ္ဆတိ။ ပဉ္စဟိ ခန္ဓေဟိ ဝေါကိဏ္ဏောတိ **ပဉ္စဝေါကာရော,** ပဉ္စဝေါကာရဘဝံ **သန္ဓာယ** ကာရဏံ ကတွာ "ဝတ္ထုသန္နိဿယေနာ"တိ အယံ ဟေဋ္ဌာ ပန ကထိတော မယာ, ပဉ္စဝေါကာရဘဝေါ နာမ ကာမရူပဘဝေါ, အရူပဘဝေါ စတုဝေါကာရဘဝေါ နာမ, အသညီဘဝေါ ဧကဝေါကာရဘဝေါ နာမ။ အယံ ဟေဋ္ဌာ စတုဝေါကာရအရူပဘဝံ သန္ဓာယ န ကထိတောတိ အတ္ထော။ ဝတ္ထုဿ ရူပတ္တာ အရူပဘဝေ ကထံ ဝတ္ထုသန္နိဿယော ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။

၅၁၂-၄. **ပဋိသန္ဓာဒိစိတ္တာနိ, သဗ္ဗာနေကူနဝီသတိ** ဟောန္တိ, ကာမာဝစရေသု ဒသ, ရူပေသု ပဉ္စ, အရူပီသု စတ္တာရိ, သဗ္ဗာနိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တာနိ ဧကူနဝီသတိ ဟောန္တိ။ **ကမ္မံ** နာမ ကုသလာကုသလစေတနာ။ **ကမ္မနိမိတ္တံ** နာမ ရူပါနိ

ပဋ္ဌာရမ္မဏာနိ ပညတ္တိ စ မဟဂ္ဂတစိတ္တဥ္စ။ တထာ **ဂတိနိမိတ္တကံ** နာမ ကပ္ပရုက္ခာဒယော, အကုသလပက္ခေ ရူပာဒိအာရမ္မဏဘူတာ လောဟကုမ္ဘာဒယော စ။ ဣတိ ဧဝံ ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန **တေသံ** ပဋိသန္ဓာဒိစိတ္တာနံ အာရမ္မဏံ တိဝိဓံ ဘဂဝတာ ဥဒီရိတံ။ **ကာမာဝစရသန္ဓီနံ ပရိတ္တာရမ္မဏံ** ကာမာဝစရာရမ္မဏံ ဘဂဝတာ မတံ။ **ပစ္စုပ္ပန္နံ** ရူပာဒိပဥ္စာရမ္မဏံ, ဂတိနိမိတ္တံ ပဥ္စာရမ္မဏဉ္စ ပစ္စုပ္ပန္နဉ္စ ဟောတိ။ **အတီတံ တ** ကမ္မံ ကုသလာကုသလစေတနာ အတီတာယေဝ, န ပစ္စုပ္ပန္နာ။ **အနာဂတံ** အာရမ္မဏံ နတ္ထိ။

၅၁၅-၂၆. အဋ္ဌေဝ စ မဟာဝိပာကာ, တီဏိ သန္တီရဏာနိ စာတိ ဧကာဒသဝိဓံ စိတ္တံ တဒာရမ္မဏသညိတံ။ ဧကာဒသဝိဓေ စိတ္တေ တဒာရမ္မဏသညိတေ **ပုညဝိပာကာနိ** ကုသလဝိပာကာ ဒသ ဟောန္တိ, **အပုညဇံ** အကုသလဝိပာကံ ပနဧကံ ဟောတိ။ မဟာဝိပာကာ ရူပာရူပဘာဝဒွယေ န ဇာယန္တိ, ကာမရူပဘဝေ သန္တီရဏတ္တယံ ဟောတိ။ ယာနိ တဒာရမ္မဏစိတ္တာနိ **သတ္တုန္နာ** ဖိနေန ဝုတ္တာနိ, **တေသု** တဒာရမ္မဏစိတ္တေသု **ဧကမ္ပိ** တဒာရမ္မဏစိတ္တံ ရူပာရူပဘာဝဒွယေ တဒာရမ္မဏံ ဟုတွာ ကဒါစိပိ နပ္ပဝတ္တတိ။ **ကသ္မာ** ကာရဏာ? **တတ္ထ** တသ္မိံ ရူပာရူပဘာဝဒွယေ "တဒာရမ္မဏံ န ဟောတီ"တိ ဝစနံ စောဒကော ဘဝေယျ, ဗီဇဿာဘာဝတော ပန န ဟောတီတိ ပရိဟာရော။ အကာမာဝစရာရမ္မဏေ **အကာမာဝစရဓမ္မေ** ဣဒံ တဒာရမ္မဏမာနသံ နေဝ အနုဗန္ဓတိ။ **ဟိ** ကသ္မာ ကာရဏာ? **ပရိတ္တာရမ္မဏတ္တာ စ ဧကန္တေန** အဝသ္သံ တဒာရမ္မဏမာနသဿ ကာမာဝစရာရမ္မဏတ္တာ စ တထာ အပရိစိတတ္တာ စ သဗ္ဗအာ နာနုဗန္ဓတိ။ တဥ္ဟိ ယထာ ပိတရံ တ ပိတုသဒိသံ တ ဉာတိံ အနုဗန္ဓန္တောပိ တရုဏဒာရကော ဃရဒွာရန္တရဝီထိစတုက္ကာဒိမ္ဟိ ပရိစိတေယေဝ ဒေသေ အနုဗန္ဓတိ, န အရညံ တ ယုဒ္ဓဘူမိံ တ ဂစ္ဆတိ, ဧဝံ ကာမာဝစရေ ဓမ္မေ အနုဗန္ဓန္တမ္ပိ မဟဂ္ဂတလောကုတ္တရဓမ္မာရဗ္ဘ ပဝတ္တမာနေ ဓမ္မေ နာနုဗန္ဓတိ။ ယသ္မာ စသ္သ သဗ္ဗော ကာမာဝစရဟာကော စ ကိရိယာမနောဓာတု ကိရိယာအဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတု သောမနဿသဟဂတာ ဣမေ ဓမ္မာ ပရိတ္တာရမ္မဏာတိ ဧဝံ အစ္စန္တံ ပရိတ္တမေဝ အာရမ္မဏံ ဝုတ္တံ, တသ္မာ စေတံ မဟဂ္ဂတလောကုတ္တရာရမ္မဏေ ကာမာဝစရဓမ္မေပိ နာနုဗန္ဓတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၅၂၇-၃၂. **ကိံ တေန ယုတ္တိတဒေန, ဝုတ္တံ အဋ္ဌကထာသု ဟိ** "ဇနကံ တေန တုလ္လ"န္တိအာဒိကေန တေန, ယုတ္တိယာ တဒေ ယုတ္တိတဒေ, "ဇနကံ တေန တုလ္လ"န္တိအာဒိကာယ ယုတ္တိကထာယ ကိံ ပယောဇနံ ဝုတ္တံ? အဋ္ဌကထာသု ဟိ သစ္စံ "ကိံ တေန ယုတ္တိတဒေနာ"တိ ဝစနံ, "အတ္ထကထာသူ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ သမာသေ ဟိ ထ္တ-သ္သ ဌ-ကာရံ ကတွာ "အဋ္ဌကထာသူ"တိ ဝုတ္တံ ။ ကာမာဝစရေ ဓမ္မေ ပဋိစ္စ တဒာရမ္မဏဘာဝဒီပကံ ဝစနံ အာစရိယေန ဝုတ္တံ။ **တဒာရမ္မဏစိတ္တာနိ, ဧကာဒသပိ သဗ္ဗသော** သဗ္ဗပ္ပကာရေနပိ တဒာရမ္မဏစိတ္တာနိ **နာမကေတ္တံ ပနာရဗ္ဘ** တိဿာဒိကံ နာမပညတ္တိံ ပဋိစ္စ ကစ္စာယနကေတ္တကဿပကေတ္တာဒိကံ ကေတ္တပညတ္တိံ ပဋိစ္စ ဇဝနေ ဇဝိတေပိ စ တဒာရမ္မဏံ န ဂဏှာန္တိ, ရူပာရူပဘဝေသု တ တဒာရမ္မဏံ န ဂဏှာန္တိ။ **ယအာ ပညတ္တိမာရဗ္ဘ, ဇဝနေ ဇဝိတေပိ တ** ယအာ မယာ ဝုတ္တာယ ပညတ္တိယာ သေသပညတ္တိံ ပဋိစ္စ ဇဝနေ ဇဝိတေပိ တ တဒာရမ္မဏံ န လဗ္ဘတေ အာစရိယေန, တထာ ဒုက္ခအနိစ္စအနတ္တလက္ခဏာရမ္မဏိကာယ ဝိပဿနာယ တဒာရမ္မဏံ န လဗ္ဘတေ အာစရိယေန။ **တဒာရမ္မဏာ န လဗ္ဘန္တိ, မိစ္ဆတ္တနိယတေသုပိ** မိစ္ဆတ္တေ မိစ္ဆာသဘာဝေ "နတ္ထိ ဒိန္န"န္တာဒိဝသေန နိယတာနိ စတ္တာရိ ဒိဋ္ဌိယုတ္တဇဝနာနိ မိစ္ဆတ္တနိယတာနိ, မိစ္ဆတ္တနိယတေသုပိ တဒာရမ္မဏံ န လဗ္ဘတေ အာစရိယေန, လောကုတ္တရဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ဇဝနေ ဂတေပိ တဒာရမ္မဏံ န လဗ္ဘတေ အာစရိယေန။ တထာ မဟဂ္ဂတေ ဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ဇဝနေ ဇဝိတေပိ တဒာရမ္မဏံ န လဗ္ဘတေ အာစရိယေန, ပဋိသမ္ဘိဒာဉာဏံ အာရဗ္ဘ ဇဝနေ ဇဝိတေပိ တဒာရမ္မဏံ န လဗ္ဘတေ အာစရိယေန။ မနောဒွာရေပိ သဗ္ဗေသံ ဇဝနာနံ အနန္တရံ အနုပုဗ္ဗတော တဒာရမ္မဏစိတ္တာနိ ဘဝန္တိ။

၅၃၃-၄. မနောဒွာရေ အာရမ္မဏဃဋ္ဋနာ န ဝိဇ္ဇတိ။ ဘဝင္ဂတော **စေတသော** ဝီထိစိတ္တဿ ဝုဋ္ဌာနံ **ကထံ** ကေန ပကာရေန ဟောတိ? မနောဒွာရေပိ **ဃဋ္ဋနာယ ဝိနာ** ဃဋ္ဋနံ ဝဇ္ဇေတွာ အာပာထံ အာဂစ္ဆန္တေဝ ယသ္မာ ကာရဏာ, **တသ္မာ** ဝီထိစိတ္တာနံ သမ္ဘဝေ ဟောတိ။

၅၃၅-၆. **ဒွတ္တဒသာပုညစိတ္တာနံ** ဒွတ္တဒသအကုသလစိတ္တာနံ ဝိပာကာ သတ္တသတ္တတိ **ဟာပဟာကာ** ဒွတ္တဒသဟာပစိတ္တာနံ ဝိပာကာ စတုရာသီတိ ပဝတ္တိယံ ဟောန္တိ။ ဧကဿ သောမနဿယုတ္တဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တာကုသလဿ စက္ခုသောတဃာနဇိဝှာကာယဝိညာဏာနိ, သမ္ပဋိစ္ဆနံ, ဥပေက္ခာယုတ္တသန္တီရဏာနိ စာတိ သတ္တ အကုသလဟာကာ ဟောန္တိ

တိ။ တထာ သေသာနံ ကောဒသန္နံ အကုသလာနမ္ပိ သတ္တ ဝိပာကာ ဟောန္တိ။ **ကောဒသဝိဓာနံ တု, ဟိတွာ ဥဒ္ဒစ္စမာနသံ** ဥဒ္ဒစ္စမာနသံ ဟိတွာ ကောဒသဝိဓာနံ ပဋိသန္ဓိယော ကောဒသဝိဓာ စေဝ ဘဝန္တိ။

၅၃၇-၈. **ကိုယစိတ္တေသု သဗ္ဗေသု ယံ** အာဝဇ္ဇနဒ္ဒယံ ဇဝနံ န စ ဟောတိ, **တံ** အာဝဇ္ဇနဒ္ဒယံ **ကရဏမတ္တတ္တာ** ကိရိယာမတ္တတ္တာ **တတပုပ္ဖသမံ** တတပုပ္ဖေန သဒိသံ မတံ ဘဂဝတာ။ အယမေတ္ထာဓိပ္ပာယော – ခီဏာသဝေ ဥပ္ပန္နကာလေ တ တံ အာဝဇ္ဇနဒ္ဒယံ ကိရိယစိတ္တံ ဘဝိတုံ ယုတ္တံ။ သဗ္ဗေသု ပုထုဇ္ဇနေသု ဥပ္ပန္နကာလေ ကထံ ကိရိယာ ဟောတီတိ စေ? ကရဏမတ္တတ္တာ အဖလအာယကံ တတပုပ္ဖံ ဝိယ အဖလအာယကံ ကိရိယစိတ္တံ ဘဝိတုံ ယုတ္တံ ဟာရော ကိရိယာ ပန ဟောတိ။ ယံ သဗ္ဗံ ကိရိယစိတ္တံ **ကိစ္စသာဓနတော ဇဝနတ္တံ** ဇဝနဘာဝံ ပတ္တံ ဆိန္နမူလသ္သ ရုက္ခသ္သ ပုပ္ဖံ အဖလံ ဟောတိ ယထာ, ဇဝံ ဆိန္နာဝိဇ္ဇာတဏှာမူလသ္သ ဝီတရာဂသ္သ တံ သဗ္ဗံ ကိရိယစိတ္တံ **အဖလံ** ဝိပာကဝိရဟိတံ **သိယာ** ဘဝေယ္ယ။

၅၃၉-၄၀. **ပဋိစ္စ ပန တေသ္မာ, ဖလမေတီတိ ပစ္စယော** ဧကံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ **တေသ္မာ** ဓမ္မတော ဖလံ **ဧတိ** ပဝတ္တတိ တသ္မာ ပစ္စယော, ယော ဓမ္မော ယသ္သ ဓမ္မသ္သ ဌိတိယာ ဥပ္ပတ္တိယာပိ ဥပကာရော နာမ ဟောတိ, **သော** ဓမ္မော **တသ္သ** ဓမ္မသ္သ **ပစ္စယောတိ** ပစ္စယော နာမ ပဏ္ဍိတေန ပဝုစ္စတေ။ သမ္ဘတော ပဘာဝေ ဟေတု ကာရဏံ ပစ္စယော မတော ဘဂဝတာ။ ဣဒံ ဝစနံ အညတ္ထ ဒီပနဝစနံ။

၅၄၁. **လောဘာဒိ ပန ယော ဓမ္မော, မူလဋ္ဌေနုပကာရကော** ယော လောဘာဒိ ပန ဓမ္မော မူလဘာဝေန ဖလဓမ္မသ္သ ဥပကာရကော, သော လောဘာဒိဓမ္မော ဖလဓမ္မသ္သ **ဟေတူတိ** ဟေတု နာမ ဝိဘာဝိနာ ဝိညာတဗ္ဗော။

၅၄၂. **လောဘော အဒေသော စ မောဟော စ** တထာ အလောဘာဒယော တယော ဟေတူ, တေ ဆ ဧဝ ဟေတုယော ဟောန္တိ, **ဇာတိတော** ဇာတိဝသေန ကုသလဇာတိအကုသလဇာတိအဗျာကတဇာတိဝသေန **နဝဓာ** နဝဟိ ကောဋ္ဌာသေဟိ သိယုံ။

၅၄၃-၄. **ဓမ္မာနံ ကုသလာဒီနံ, ကုသလာဒိတ္တသာဓကော** ယော ဓမ္မော ကုသလာဒီနံ ဓမ္မာနံ ကုသလာဒိတ္တသာဓကော ကုသလာဒိဘာဝသာဓကော, သော ဓမ္မော မူလဋ္ဌော နာမ။ **ဧဝံ** ဝစနံ **ကေ** ကေစ္စေ အာစရိယာ ဝဒန္တိ။ **ဧဝံ သန္တေ** ကုသလာကုသလာဒီနံ ဓမ္မာနံ ကုသလာဒိတ္တသာဓကေဝသေန မူလဋ္ဌေ သန္တေ **တံသမုဋ္ဌာနရူပီသု** တေဟိ စိတ္တေဟိ သမုဋ္ဌာနရူပေသု တေဟိ စိတ္တေဟိ သမုဋ္ဌိတေသု စိတ္တဇရူပေသု **ဟေတူနံ** လောဘာဒိဟေတူနံ ဟေတုပစ္စယတာ ကအာစိပိ နေဝ သမ္ဘဝတိ။ အယမေတ္ထာဓိပ္ပာယော – ယဒိ စိတ္တေသု ရူပါနိ သမုဋ္ဌာပေန္တေသု တေ လောဘာဒယောပိ စိတ္တာနံ သမ္ပယုတ္တစိတ္တာနံ ဧကုပ္ပာဒတ္တာ စ ရူပါနိ သမုဋ္ဌာပေန္တိယေဝ။ တအာ တေသံ မတေ တေသံ စိတ္တဇရူပါနံ ကုသလာဒိတ္တံ သိယာ။ န စ ကအာစိ ရူပါနိ ကုသလာဒိနာမကာနိ ဒိသ္သန္တိ ယသ္မာ, တသ္မာ စိတ္တဇရူပါနံ ကုသလာဒိဘာဝဉာပနတ္တံ တေသံ စိတ္တဇရူပါနံ တေ လောဘာဒယော ဟေတုပစ္စယာ န ဟောန္တိ, ဣတိ ဝစနံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ ဝေဠ္ဌ သတိ စိတ္တဇရူပါနိ နာမ ကအာစိပိ ဝိယုတ္တာနိ စရန္တိ, တသ္မာ ကုသလာဒိတ္တသာဓကော မူလဋ္ဌော န ဟောတိ။

၅၄၅-၆. **ဟိ** သစ္စံ "ဧဝံ သန္တေ တု ဟေတူန"န္တိအာဒိကံ ဝစနံ။ **တေ** လောဘာဒယော ဟေတူ တေသံ ရူပါနံ **ကုသလာဒိတံ** ကုသလာဒိဘာဝံ **န သာဓေန္တိ** န နိပ္ဖာဒေန္တိ။ **တေ** ဟေတူ တေသံ ပန ရူပါနံ ပစ္စယာ **န စ** န ဟောန္တိယေဝ, **တသ္မာ** ကာရဏာ ကုသလာဒီနံ ဓမ္မာနံ ကုသလာဒိတ္တသာဓကော ယော ဓမ္မော, သော ဓမ္မော **မူလဋ္ဌောတိ** မူလသဘာဝေ နာမ **သမယညုနာ** သမယဝိဇာနနသီလေန ဝိညုနာ **ဂန္တဗ္ဗော** ဇာနိတဗ္ဗော။

၅၄၇. **သုပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝသ္သ, သာဓနေနုပကာရကော** သုပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝံ သာဓနေန ဥပကာရကော ယော အတ္ထော, သော အတ္ထော **ဟေတူနံ** လောဘာဒီနံ **မူလဋ္ဌော** မူလသဘာဝေ **ဣတိ စ** ဂဟဏံ ဝိဘာဝိနာ ဝိညာတဗ္ဗံ။

၅၄၈-၉. **ကုသလာကုသလာ ဟေတူ** ကုသလာ ဟေတူ, အကုသလာ ဟေတူ, **ကိုယာဟေတူ သဗ္ဗသော** သဗ္ဗပ္ပကာရေန သဗ္ဗေ ကိရိယာဟေတုယော စ သမ္ပယုတ္တာနံ ပဋ္ဌတေကာရဘူမိယံ သမ္ပယုတ္တာနံ ဓမ္မာနံ အညမညပစ္စယဘာ

ဝေန ဟေတုပစ္စယတံ **ယာတာ** ဂတာ။ တံသမ္ပယုတ္တာနံ စိတ္တဇရူပာနဉ္စ ဟေတုပစ္စယတံ **ယာတာ** ဂတာ, ဧတေ ဟေတူ စတုဘူမကာရမဏာ သဗ္ဗာပိ ဟေတူ ဧကာကာရမဏာ ဟေတုပစ္စယတံ **ယာတာ** ဂတာ။

၅၅၀-၁. ကာမေ ဝိပါကဟေတူပိ အတ္တနာ သမ္ပယုတ္တာနံ ဟေတုပစ္စယတံ ယာတာ, ပဋိသန္ဓိက္ခဏေပိ **ကဋတ္တာရူပဇာတာနံ** ကမ္မဇရူပာနံ ဟေတုပစ္စယတံ ယာတာ, တသ္မာ ပဋိသန္ဓိစိတ္တုပ္ပါဒက္ခဏေယေဝ ကမ္မဇရူပာနံ ဥပ္ပာဒေ ဟောတိ, ယသ္မာ ကာရဏာ ပဝတ္တိယံ စိတ္တဇာနဉ္စ ရူပာနံ ဟေတုပစ္စယတံ ဂတာ။

၅၅၂-၅. ရူပေ ဝိပါကဟေတူ ကာမာဝစရဘူမိယံ ဟေတုယော ဝိယ ဟေတုပစ္စယာ ဟောန္တိ, ပဉ္စဝေါကာရေ လောကုတ္တရဝိပါကဟေတဝေါ စိတ္တဇာနံ ရူပာနဉ္စ သမ္ပယုတ္တာနဉ္စ ပဉ္စဝေါကာရဘူမိယံ ဟေတုပစ္စယာ ဟောန္တိ။ စတုဝေါကာရေ လောကုတ္တရဝိပါကဇာ ဟေတဝေါ သမ္ပယုတ္တာနံ ဧဝ စတုဝေါကာရဘူမိယံ ဟေတုပစ္စယာ ဘဝန္တိ။ **ဤတရေ** စတုဝေါကာရေ အရူပဘဝေ ဝိပါကဇာ ဟေတဝေါ သမ္ပယုတ္တာနံ ဧဝ **သဘူမိယံ** အတ္တနော ဘူမိယံ အရူပဘူမိယံ ဟေတုပစ္စယာ ဟောန္တိ။ **ဟေတုတ္တော** ဟေတူနံ အတ္ထော **ဟေတုယော စေဝ** ဟေတုပစ္စယော စေဝ **ဟေတုပစ္စယသမ္ဘဝေါ** ဟေတုပစ္စယုပ္ပတ္တိ, **ဧဝမေဝ** ဧဝံ ဤမိနာ ပကာရေန။ သဉ္ဇာတော သုခဟေတု ယဿာတိ **သဉ္ဇာတသုခဟေတု,** တေန ဝိညေယျော။

၅၅၆-၈. **ဆန္ဒော စိတ္တဉ္စ ဝီရိယံ** ဝီမံသာ စာတိ စတုဓာဓိပတီ လောကာဓိပတိနာ သတ္ထုနာ ဝုတ္တာ။ ဆန္ဒံ ဓုရံ ကတွာ စိတ္တဿ ဥပ္ပတ္တိကာလသ္မိံ ယော ဆန္ဒော, **သော** ဆန္ဒာဓိပတိ နာမ, ဆန္ဒံ ဓုရံ ကတွာ သမာဓိကရဏာ စိတ္တဿ ဧသေဝ နယော **သေသေသုပိ စ တီသု** မယာ ဝုတ္တော ဆန္ဒာဓိပတိတော သေသေသုပိ စ အဓိပတီသု။ ယော ဓမ္မော ဇေဋ္ဌဋ္ဌေန ဥပကာရကော, သော ဓမ္မော **အဓိပတီတိ** အဓိပတိ နာမ ဘဂဝတာ နိဒ္ဒိဋ္ဌော။

၅၅၉. **သုမတိမတိဝိဘောဓနံ ဝိစိတ္တံ၊**
ကုမတိမတိန္ဓနပါဝကံ ပဓာနံ။
ဣမမတိမဓုရံ အဝေဒိ ယော ယော၊
ဇိနဝစနံ သကလံ အဝေဒိ သော သော။

ယော ယော ဇနော **ဣမံ** အဘိဓမ္မာဝတာရံ **သုမတိမတိဝိဘောဓနံ** သုမတီနံ သုန္ဒရမတီနံ ပဏ္ဍိတာနံ မတိယာ ဝိဘောဓနကရံ ဝိစိတ္တံ ကုမတီနံ ကုစ္ဆိတမတီနံ ဗာလာနံ မတိဣန္ဓနေ ပဓာနံ ပါဝကံ အတိမဓုရကရံ **အဝေဒိ** ဇာနိ, **သော သော** ဇနော သကလံ ဇိနဝစနံ **အဝေဒိ** ဇာနိ။

ဣတိ အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာယ

ပကိဏ္ဏကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဋ္ဌမော ပရိစ္ဆေဒော။

၉. နဝမော ပရိစ္ဆေဒော

ပုညဝိဟာကပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၅၆၀-ဗာ့တ္တိံသဟကစိတ္တာနိ၊ လောကိကာနေဝ ယာနိ ဟိ။
ဧတေသံ ဟကစိတ္တာနံ၊ ပဋိသန္ဓိပဝတ္တိသု။

ယာနိ လောကိကာနိ ဧဝ ဗာတ္တိံသ ဟကစိတ္တာနိ ဟောန္တိ, ဧတေသံ ဟကစိတ္တာနံ ပုညာပုညာဒိသင်္ခါရာ **ဘတဒီသု** ယောနိဂတိဝိညာဏဋ္ဌိတိသတ္တာတသေသု ပဋိသန္ဓိပဝတ္တီသု **ယထာ** ယေန ပကာရေန ပစ္စယာ ဟောန္တိ ဧဝ, ကမ္မေသံ ဝိဟာကစိတ္တာနံ **တေပိ** သင်္ခါရာ **ဘတဒီသု** ယောနိဂတိဝိညာဏဋ္ဌိတိသတ္တာတသေသု ပဋိသန္ဓိပဝတ္တီသု **တထာ** တေန ပကာရေန **ဝိဘာဝိနာ** ပဏ္ဍိတေန ဝိညာတဗ္ဗာ။ **တယော ဘတ စတဿော စ ယောနိယော** ကာမဘာဝရူပဘာဝအရူပဘဝဝသေန တယော ဘတ, အဏ္ဍဇဇလာဗုဇသံသေဒဇဩပပာတိကယောနိဝသေန စတဿော စ ယောနိယော, နိရယဂတိတိရစ္ဆာနဂတိပေတဂတိမနုဿဂတိဒေဝဂတိဝသေန **ဂတိပဉ္စကံ,** သန္ဓိသညာယ ပဋိသန္ဓိသညာယ နာနတ္တာ နာနာဘာဝတော, ကာယဿာပိ စ ရူပကာယဿာပိ စ နာနတ္တာ နာနာဘာဝတော ကာမသုဂတိယော, နာနာ အတ္တာ သဘာဝေ ဧတဿာတိ နာနတ္တာ, နာနတ္တော ရူပကာယော ဧတေသန္တိ နာနတ္တကာယာ, နာနာ သဘာဝေ တေဿာတိ နာနတ္တာ, နာနတ္တာယေဝ သညာ နာနတ္တသညာ, သာ ဧတေသံ အတ္ထီတိ **နာနတ္တသညီ** နာမ, ပဌမဇ္ဈာနဘူမိ စ စတုရာပာယဘူမိယော စ **နာနတ္တကာယဧကတ္တသညီ** နာမ, ဒုတိယဇ္ဈာနဘူမိ **ဧကတ္တကာယနာနတ္တသညီ** နာမ, တတိယဇ္ဈာနဘူမိဝေဟပ္ဖလဘူမိသုဒ္ဓါတသဘူမိယော **ဧကတ္တကာယဧကတ္တသညီ** နာမ, ဟေဋ္ဌာ ဌိတာ ရူပေဟိ သဒ္ဓိံ သတ္တ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော, တိဋ္ဌန္တိ ဝိညာဏာနိ ဧတ္ထာတိ ဌိတိယော, ဝိညာဏာနံ ဌိတိယော **ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော,** ဝိညာဏဿ အဘာဝတော အသညီဘူမိ န ဂယှတေ, စတုတ္ထာရုပ္ပဘူမိ စ ပဋုဝိညာဏာဘာဝတော န ဂယှတေ။ သတ္တာတသဝသေန အသညီဘူမိံ, စတုတ္ထာရုပ္ပဘူမိဉ္စ ပန ဂဟေတွာ တေ သတ္တာတသာ နဝ ဧဝ ဟောန္တိ။

၅၆၃-၈. ကာမေ ပုညာဘိသင်္ခါရသညိတာ အဋ္ဌ စေတနာ ပူရေန္တိ အတ္တနော ကာရကံ ပူရေန္တိ စ, အဇ္ဈာသယံ ပုဇ္ဇဉ္စ ဘဝံ နိဗ္ဗတ္တေန္တီတိ ပုညာနိ, အဘိသင်္ခရောန္တိ ဝိဟာကံ, ကမ္မဇရူပဉ္စာတိ အဘိသင်္ခါရာ, ပုညာနိ ဧဝ အဘိသင်္ခါရာ ပုညာဘိသင်္ခါရာ, တေယေဝ သညိတာ **ပုညာဘိသင်္ခါရသညိတာ,** ကာမေ ပုညာဘိသင်္ခါရသညိတာ အဋ္ဌ စေတနာ။ **နဝန္နံ ဟကစိတ္တာနံ** ဥပေက္ခာယုတ္တာဟေတုကမဟာဝိဟာကဝသေန နဝန္နံ ဟကစိတ္တာနံ ကာမသုဂတိယံ ပန နာနာ ဝတ္တမာနစေတနာခဏတော ပရံ ခဏံ ဧတဿာတိ နာနာခဏံ, တံ ဧဝ နာနက္ခဏိကံ, တမေဝ ကမ္မံ **နာနက္ခဏိကကမ္မံ,** ဝတ္တမာနစေတနာတော ပရာ အတီတစေတနာတိ အတ္ထော။ ဗလတ နိဿယပစ္စယော **ဥပနိဿယပစ္စယော,** ဗလဝတ္ထော စေတ္ထ **ဥပ**-သဒ္ဒော, ဗလဝပစ္စယောတိ အတ္ထော, နာနက္ခဏိကကမ္မပစ္စယဝသေန ဗလဝပစ္စယဝသေန စာတိ အတ္ထော။ **ဒွေဝဓာ** ဒွီဟိ ပကာရေဟိ ဧတေသံ ပဋိသန္ဓိယံ ပစ္စယာ ဘဝန္တိ, တာ အဋ္ဌ ကာမာဝစရမဟာကုသလစေတနာ **ဥပေက္ခာသဟိတာဟေတုမနောဝိညာဏဓာတုယာ ဝိနာ** ဥပေက္ခာသဟဂတာဟေတုမနောဝိညာဏဓာတုံ ဝဇ္ဇေတွာ **ပရိတ္တဟကာနံ** စက္ခုသောတဃာနဇိဝှာကာယသမ္ပဋိစ္ဆနသောမနဿယုတ္တာဟေတုကကုသလဝိဟာကာနံ **ဒွေဝဓာ** နာနက္ခဏိကကမ္မူပနိဿယပစ္စယေဟိ ပဝတ္တိယံ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ **တာယေဝ စေတနာ** တာ ဧဝ အဋ္ဌ ကာမာဝစရမဟာကုသလစေတနာ ရူပဘဝေ **ပဉ္စန္နံ ဟကစိတ္တာနံ** ကုသလဝိဟာကစိတ္တာနံ စက္ခုသောတသမ္ပဋိစ္ဆနသောမနဿယုတ္တဥပေက္ခာယုတ္တသန္တီရဏာနံ **ဒွေဝဓာ** နာနက္ခဏိကကမ္မူပနိဿယပစ္စယေဟိ ပဝတ္တိယံ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ **အဋ္ဌန္နံ တု ပရိတ္တာနံ, ကာမေ ဒုဂ္ဂတိယံ တထာ** အဋ္ဌန္နံ ပရိတ္တာနံ ကုသလဝိဟာကာနံ စက္ခုသောတဃာနဇိဝှာကာယသမ္ပဋိစ္ဆနာနံ, ဒွိန္နံ သန္တီရဏာနဉ္စ **ပဝတ္တေ** ပဝတ္တိက္ခဏေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ, **ပဋိသန္ဓိယံ** ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ပန ပစ္စယာ န ဟောန္တိ။ **ဝုတ္တပ္ပကာရာဝ ကာမေ သုဂတိယံ** ယထာဝုတ္တပ္ပကာရာဝ အဋ္ဌ ကာမာဝစရမဟာကုသလစေတနာ ကာမသုဂတိယံ တထာ သောဠသန္နံ ကုသလဝိဟာကာနံ **ပဝတ္တေ** ပဝတ္တိက္ခဏေ **ဒွေဝဓာ** နာနက္ခဏိကကမ္မူပနိဿယပစ္စယေဟိ ပစ္စယာ ဟောန္တိ, **ပဝတ္တေ** ပဝတ္တိက္ခဏေ သတ္တန္နံ ကုသလဝိဟာကာနံ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ **ပဋိသန္ဓိယံ** ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ နဝန္နံ ကုသလဝိဟာကစိတ္တာနံ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။

၅၆၉-၇၄. **ရူပေ ပုညာဘိသင်္ခါရာ, ရူပာဝစရဘူမိယံ** ပဋိသန္ဓိယံ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ပစ္စယာ **ဟောန္တိ**။ ဟိ ပုညာဘိသင်္ခါရာ, **ကာမေ ဒုဂ္ဂတိယံ ဒွိဓာ** ကာမေ အပုညာဘိသင်္ခါရာ, **ကာမေ** ကုသလပဋိပက္ခာ ဥဒ္ဓစ္စဝဇ္ဇာ ဧကာဒသ စေတနာ ကာမဒုဂ္ဂတိယံ ဧကေသ္သ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏဿ **ပဋိသန္ဓိယံ** ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ **ဒွိဓာ** နာနက္ခဏိကကမ္မူပနိဿယပစ္စယေဟိ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ ဒွါဒသ အကုသလစေတနာ **ပဝတ္တေ** ပဝတ္တိက္ခဏေ ဧဝ **ဆန္နံ** စက္ခုသောတဃာနဇိဝှာကာယသမ္ပဋိစ္ဆနာနံ အကုသလဝိပာကာနံ ပစ္စယာ ဟောန္တိ, **ပဋိသန္ဓိယံ** ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ပစ္စယာ နော ဟောန္တိ။ **သတ္တန္နမ္ပိ ဘဝန္တေ့ ပဝတ္တေ** ပဝတ္တိက္ခဏေ **ပဋိသန္ဓိယံ** ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ အကုသလဝိပာကာနံ သတ္တန္နံ စက္ခုသောတဃာနဇိဝှာကာယသမ္ပဋိစ္ဆနသန္တီရဏာနံ ပစ္စယာ ဘဝန္တိ။ **ကာမေ သုဂတိယံ တေသံ, သတ္တန္နမ္ပိ တထေဝ စ** ဒွါဒသာကုသလစေတနာ ကာမေ သုဂတိယံ တထေဝ စ တေသံ သတ္တန္နံ အကုသလဝိပာကာနံ **ပဝတ္တေ** ပဝတ္တိက္ခဏေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ, **ပဋိသန္ဓိယံ** ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ပစ္စယာ န ဟောန္တိ။ **ဝိညာဏာနံ စတုန္နမ္ပိ, တေသံ ရူပဘဝေ တထာ** တာယေဝ ဒွါဒသာကုသလစေတနာ ရူပဘဝေ **တေသံ** စတုန္နံ အကုသလဝိပာကာနံ စက္ခုသောတသမ္ပဋိစ္ဆနသန္တီရဏသင်္ခါတာနံ ဝိညာဏာနံ တထာ **ပဝတ္တေ** ပဝတ္တိက္ခဏေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ, **ပဋိသန္ဓိယံ** ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ပစ္စယာ န ဟောန္တိ။ **သော စ ကာမဘဝေနိဋ္ဌရူပာဒိဥပလဒ္ဓိယံ** သော စ အပုညာဘိသင်္ခါရော ကာမဘဝေ အနိဋ္ဌရူပာဒိဥပလဒ္ဓိယံ အမနာပရူပာဒီနံ အာရမ္မဏာနံ ဥပလဒ္ဓိယံ တေသံ စတုန္နံ အပုညဇာနံ ဝိညာဏာနံ ပစ္စယော ဟောတိ။ **ဟိ** သတ္ထ ''သော စ ကာမဘဝေနိဋ္ဌ-ရူပာဒိဥပလဒ္ဓိယ''န္တိအာဒိကံ ဝစနံ။ **အနိဋ္ဌရူပာဒယော** နာမ ဝိသယာ ဗြဟ္မလောကေ **န ဝိဇ္ဇရေ** န ဝိဇ္ဇန္တိ။

၅၇၅-၆. **တထေတနေဋ္ဌသင်္ခါရော** န ကုဇ္ဈတိ န ဖန္ဒတိ န စလတီတိ အာနေဉ္ဇံ, အာနေဉ္ဇဉ္စ တံ သင်္ခါရော စာတိ အာနေဉ္ဇသင်္ခါရော, တထာ ဧဝ **အာနေဉ္ဇသင်္ခါရော** အရူပာဝစရဘူမိယံ စတုန္နံ ဟာကစိတ္တာနံ **ပဝတ္တေ** ပဝတ္တိက္ခဏေ **ပဋိသန္ဓိယံ** ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ပစ္စယော ဟောတိ။ **ဘဝေသေ့ဝတေ** ဘဝေသု ဧတေ ဝုတ္တပ္ပကာရာ ပစ္စယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ပဋိသန္ဓိပဝတ္တီသု **ယထာ စ** ယေန ယေန စ ပကာရေန နာနက္ခဏိကကမ္မူပနိဿယပစ္စယေဟိ ပစ္စယာ ဟောန္တိ, တေန ပစ္စယာ **တထာ** တေန တေန ပကာရေန **ဝိဘာဝိနာ** ဝိဇာနန္တေန ပဏ္ဍိတေန ဉေယျော။

၅၇၇. **ဧသေဝ စ နယော ဉေယျော, ယောနိအာဒီသု** ယောနိဂတိဝိညာဏဋ္ဌိတိသတ္တာဝါသေသု ဧသေဝ စ နယော ဘဝေသု မယာ ဝုတ္တော ဧဝ နယော ပဏ္ဍိတေန ဉေယျော။ **တတ္ထိဒံ** တတ္ထ ဘဝေသု အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဝုတ္တံ **ဣဒံ** ဝစနံ **မုခမတ္တနိဒဿနံ** ဥပာယမတ္တဒီပနံ ဟောတိ။

၅၇၈-၈၁. **အဝိသေသေန ပုညာဘိ-သင်္ခါရော ဒွိဘဝေသုပိ** ကာမပုညာဘိသင်္ခါရဝသေန, ရူပပုညာဘိသင်္ခါရဝသေန စ ပုညာဘိသင်္ခါရော အဝိသေသေန သမာနဘာဝေန ဒွီသု ဘဝေသု ကာမရူပဘဝေသု ပဋိသန္ဓိံ ဒတွာ **သော** သင်္ခါရော သဗ္ဗပာကံ **ဇနေတိ** နိဗ္ဗတ္တေတိ။ **တထာ စတူသု ဝိညေယျော, အဏ္ဍဇာဒီသု ယောနိသု** ဒွိဘဝေသု ပုညာဘိသင်္ခါရော ဝိယ တထာ စတူသု အဏ္ဍဇာဒီသု သော ပုညာဘိသင်္ခါရော ပဏ္ဍိတေန ဉေယျော။ ''အဏ္ဍဇာဒီသူ''တိ ဝစနံ ပဒုမပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ မနုဿတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဗဟုဒေဝမနုဿာနံ ဝသေန ဒွီသု ဂတီသု ဧဝ စ တထာ သော ပုညာဘိသင်္ခါရော ပဏ္ဍိတေန ဉေယျော။ **တထာ နာနတ္တကာယာဒိ-ဝိညာဏာနံ ဌိတီသုပိ** နာနတ္တကာယနာနတ္တသညီနာနတ္တကာယဧကတ္တသညီ ဧကတ္တကာယနာနတ္တသညီ ဧကတ္တကာယဧကတ္တသညီနံ ဝသေန စတူသု ဝိညာဏဋ္ဌိတီသု သော ပုညာဘိသင်္ခါရော ပဏ္ဍိတေန ဉေယျော။ နာနတ္တကာယနာနတ္တသညီနာနတ္တကာယဧကတ္တသညီဧကတ္တကာယနာနတ္တသညီဧကတ္တကာယဧကတ္တသညီနံ ဝသေန **ဝုတ္တပ္ပကာရသ္မိံ** စတုဗ္ဗိဓေ သတ္တာဝါသေ တထာ သော ပုညာဘိသင်္ခါရော ပဏ္ဍိတေန ဉေယျော။ **ဧဝံ** ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ပုညာဘိသင်္ခါရော **ဘဝာဒီသု** ဘဝယောနိဂတိဝိညာဏဋ္ဌိတိသတ္တာဝါသေသု ယထာရဟံ သောဠသန္နံ ကာမကုသလဟာကာနံ, ပဉ္စန္နံ ရူပဟာကာနဉ္စာတိ **ဧကဝီသတိပာကာနံ ဒွိဓာ** နာနက္ခဏိကကမ္မူပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ။

၅၈၂-၃. **ကာမေ အပုညသင်္ခါရော** ကာမဘဝေ အဏ္ဍဇဇလာဗုဇသံသေဒဇဩပပာတိကယောနိဝသေန အဏ္ဍဇာဒီသု **ယောနီသု** နိရယဂတိပေတဂတိတိရစ္ဆာနဂတိဝသေန **တီသု ဂတီသု** နာနတ္တကာယဧကတ္တသညီဝသေန **ဧကိဿာ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယာ** နာနတ္တကာယဧကတ္တသညီဝသေန စ **ဧကသ္မိံ ပန သတ္တာဝါသေ ဒွိဓာ** နာနက္ခဏိကကမ္မူပနိဿယပစ္စယေဟိ **ပဝတ္တေ** ပဝတ္တိက္ခဏေ **ပဋိသန္ဓိယံ** ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ **သော** အပုညာဘိသင်္ခါရော ပစ္စယော ဟောတိ။

၅၈၄-၆. **တထေတနေဋ္ဌသင်္ခါရော** တထာ ဧဝ အာနေဋ္ဌသင်္ခါရော, **ကောရူပဘဝေ** ကေသိံ့ အရူပဘဝေ ကေသံ့
သာ ဩပပာတိကယောနိယာ စေဝ ကေသွာ ဒေဝဂတိယာပိ စ အာကာသာနဉ္စာယတနဘူမိ ဝိညာဏဉ္စာယတနဘူမိ အာ
ကိဉ္စညာယတနဘူမိဝသေန **တီသု ဧဝ စိတ္တဌိတီသု** စတုန္နံ အရူပဘူမီနံ ဝသေန **စတုဗ္ဗိဓေ** သတ္တာဝါသေ စတုန္နံ
အရူပဟာကစိတ္တာနံ **ဒွေဝဏ** နာနက္ခဏိကကမ္မောပနိဿယပစ္စယေဟိ **သော** အာနေဉ္စာဘိသင်္ခါရော ပစ္စယော
ဟောတိ။ **ပဋိသန္ဓိပဝတ္တီနံ, ဝသေနေဝံ ဘဝတဒီသု** ဧဝံ ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ပဋိသန္ဓိပဝတ္တီနံ ဝသေန ဘဝတဒိ
သု ယထာ **ယေ** သင်္ခါရာ **သေံ** ဟာကစိတ္တာနံ ပစ္စယာ ဟောန္တိ, တထာ တေ သင်္ခါရာ ဧဝံ ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာ
ရေန ပဏ္ဍိတေန ဝိဇာနိတဗ္ဗာ။

၅၈၇-၉၀. **န ရူပာရူပဓမ္မာနံ, သင်္ကန္တိ ပန ဝိဇ္ဇတိ** ရူပဓမ္မာနံ, စိတ္တစေတသိကသင်္ခါတာနံ နာမဓမ္မာနဉ္စ **သ
င်္ကန္တိ ပန** သင်္ကမနံ ပန န ဝိဇ္ဇတိ။ **သင်္ကန္တိဘာဝေ အသတိ** အတီတဘဝတော **ဣဓ** ဣမသ္မိံ ဘဝေ ရူပဓမ္မာနံ သင်္
ကမနဘာဝေ အသတိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ **ကထံ** ကေန ပကာရေန **သိယာ** ဘဝေယျ? **နတ္ထိ စိတ္တဿ သင်္ကန္တိ, အတီတ
ဘဝတော ဣဓ** ဣမသ္မိံ ဘဝေ စိတ္တဿ သင်္ကန္တိ သင်္ကမနံ နတ္ထိ, တတော အတီတဘဝတော အတီတံ ဟေတုံ **ဝိနာ**
ဝဇ္ဇေတွာ ဣဓ ဣမသ္မိံ ဘဝေ စိတ္တဿ ဟာတုဘာဝေ န ဝိဇ္ဇတိ။ **သုလဒ္ဓပစ္စယံ ရူပာရူပမတ္တံ** သုဋ္ဌု လဒ္ဓပစ္စ
ယံ ရူပနာမမတ္တံ ဇာယတိ။ **ဧဝံ** ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ပစ္စယံ လဘိတွာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ **ရူပာရူပမတ္တံ** ရူပနာမ
မတ္တံ ဇာယတိ။ ဧဝံ ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ပစ္စယံ လဘိတွာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ရူပာရူပမတ္တံ **ဘဝန္တရံ** အညဘ
ဝံ ပဋိသန္ဓိ **ဥပေတိ** ဥပဂစ္ဆတိ။ **ဣတိ** ဝစနံ **သမညာယ** လောကိယဝေဟာရေန ပဝုစ္စတေ, သတ္တော တ နတ္ထိ, သတ္
တော ဇီဝေတိ ဝေဝစနံ, အတ္တာ တပိ န ဝိဇ္ဇတိ။

၅၉၁-၉. **တဿိဒံ ဟာကဋ္ဌံ ကတွာ, ပဋိသန္ဓိက္ကမံ ပန တဿ** သတ္တဿ **ဣဒံ** ပဋိသန္ဓိက္ကမံ **သုဒုဗ္ဗုဓံ**
အတိဒုဗ္ဗိဇာနံ ဟာကဋ္ဌံ ကတွာ အဟံ ဒဿယိဿာမိ, တမေတံ ပဋိသန္ဓိက္ကမံ **သာဓု** သာဓုကံ နိဗောဓထ, **သာဓု** သာဓု
ကံ မနသိ ကရောထ, ဝိဝိဓေသု အာရမ္မဏေသု လောဘဝသေန စိတ္တံ အနာမေတွာ ဧဓိရမဉ္စုသာယ အနဂ္ဃမဏိရတနံ ပက္
ခိပန္တော ဝိယ စိတ္တေ ဌပေတွာတိ အတ္ထော။ **အတီတသ္မိံ ဘဝေ တဿ, အာသန္နမရဏဿ ဟိ** ဣတော ဘဝ
တော အတီတသ္မိံ ဘဝေ အာသန္နမရဏဿ တဿ သရီရသ္မိံ အာတပေ ပက္ခိတ္တံ ဟရိတံ တာလပဏ္ဏံ ဝိယ သုသ္
သမာနေ သတိ စက္ခုန္ဒြိယာဒိကေ ဣန္ဒြိယေ နဋ္ဌေ ဟာဒယဝတ္ထုမတ္တသ္မိံ ဌိတေ ကာယပ္ပသာဒိကေ ဝိညာဏေ တသ္
မိံ ခဏေ **ဝတ္ထုသန္နိဿိတံ** ဟာဒယဝတ္ထုနိဿိတံ။ **"စိတ္တ"** န္တိ ဝစနံ ဘဝင်္ဂမနောဒွါရာဝဇ္ဇနဇဝနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ
န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ပုဗ္ဗာနုသေဝိတ** န္တိ ဣတော ကာလာ ပုဗ္ဗကာလေ တေန ပန အနုသေဝိတံ အနုစိဏ္ဏံ ပုညံ ကမ္မံ တ အပု
ညံ ဧဝ တ ကမ္မံ ကမ္မနိမိတ္တံ ဂတိနိမိတ္တံ တ ကမ္မဖလေန ဒွါရေသု ပစ္စုပဋ္ဌိတံ အာလမ္ဗိတွာ မနောဒွါရာဝဇ္ဇန
ဇဝနဝသေန သေဝိတစိတ္တံ ပဝတ္တတိ။ **ဧဝံ** ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ပဝတ္တမာနံ **တံ ဝိညာဏံ** တံ ဇဝနစိတ္တံ
လဒ္ဓပစ္စယံ လဒ္ဓါရမ္မဏပစ္စယံ။ **အဝိဇ္ဇာယ ပဋိစ္ဆန္နာဒီနဝေ ဝိသယေ** တိ အကုသလဇဝနေ ဇဝိတေ တဿ ဇဝနဿ
သ အဝိဇ္ဇာယ အပ္ပဋိစ္ဆန္နအောသေ တသ္မိံ ကမ္မာဒိကေ အာရမ္မဏေ ကုသလဇဝနေ ဇဝိတေ တတော စိတ္တဝီထိတော
ပုဗ္ဗဘာဂေ ပဝတ္တာယ အဝိဇ္ဇာယ ပဋိစ္ဆန္နအောသေ တသ္မိံ ကမ္မာဒိကေ အာရမ္မဏေ။ **တဏှာဟာ**တိ အကုသလဇဝနေန
သဟဇာ လောဘော, အကုသလဇဝနေ တ ဇဝိတေ တတော ဝီထိစိတ္တတော ပုဗ္ဗဘာဂေ ပဝတ္တော လောဘော တဏှာ
ဟာ။ **နမေတီ**တိ အညံ အာရမ္မဏံ အဂ္ဂဟာပေတွာ ဒဠှဂ္ဂဟာဝသေန တံ ဧဝ ကမ္မနိမိတ္တဂတိနိမိတ္တသင်္ခါတံ အာ
ရမ္မဏံ ဂဏှာပေတီတိ အတ္ထော။ **သဟဇာ သင်္ခါရာ ပန** တဿ စိတ္တဿ **သဟဇာ** ကေတော ဇာတာ စေတနာ
ပန တသ္မိံ ယေတရမ္မဏေ **ခိပန္တိ** ပဝတ္တန္တိ။ ဣမသ္မိံ ပစ္စုပ္ပန္နဘဝေ ကေသန္တတိဝသာ ပဝတ္တာယ တဏှာ
ယ နမိယမာနံ **တံ** ဝိညာဏံ ဩရိမာ တီရမှာ ရစ္ဇုကံ အာလမ္ဗိတွာ **မာတိကာတိက္ကမော** ပုရိသော ဝိယ တေံ ပုရိမံ နိဿ
သယဘူတံ ဟာဒယဝတ္ထုံ **ဇဟတိ** ဆဍ္ဍေတိ, စုတိစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈတီတိ အတ္ထော။ **အပရံ ကမ္မသမ္ဘူတံ နိ
ဿယံ** အပရံ အညကမ္မတော သမ္ဘူတံ နိဿယဘူတံ ဟာဒယဝတ္ထုံ လဘိတွာ တ အလဘိတွာပိ တ အာရမ္မဏာဒီဟိ
ပစ္စယေဟိ **တံ** ပဋိသန္ဓိသင်္ခါတံ မာနသံ ပဝတ္တတိ။ "လဘိတွာ"တိ ဝစနံ ကာမရူပဘဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ "အလဘိတွ
ာ"တိ ဝစနံ အရူပဘဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **တွေ** ဧတေသု စိတ္တေသု ပုရိမံ "ဇဟတီ"တိ ဝစနေန ဝုတ္တစ္ဆေဝ စိတ္တံ,
စုတိစိတ္တံ ပစ္ဆိမံ "အာရမ္မဏာဒီဟိ ပစ္စယေဟိ ပဝတ္တတီ"တိ ဝစနေန ဝုတ္တစ္ဆေဝ စိတ္တံ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ ပဏ္ဍိ
တေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၆၀၀-၆. တဒေတံ တံ ဇတံ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ ပုရိမာ ဘဝတော **ဣတိ** ဣမသ္မိံ ပစ္ဆိမဘဝေ နာပိ အာဂတံ, ကမ္မာဒိဟေတု ပဟေတုံ **ဝိနာ** ဝဇ္ဇေတ္ဝာ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ ဟာတုဘူတံ န စေဝ တံ **တွေ** ဇတေသ္မိံ ဝစနေ ဇတေသ္သ ပဋိသန္ဓိစိတ္တသ္သ ပုရိမာ ဘဝတော **ဣတိ** ဣမသ္မိံ ပစ္စုပ္ပန္နဘဝေ အနာဂမနေ **အတီတဘဝဟေတူဟိ** အတီတဘဝေ ကမ္မာဒိပစ္စယေဟိ ဇတသ္သ ပဋိသန္ဓိစိတ္တသ္သ သမ္ဘဝေ။ **ပဋိဃောသဒီပမုဒ္ဒာဒီ, ဘဝန္တေတ္ထ နိဒဿနာ တွေ** ဇတေသ္မိံ တဿ ပဋိသန္ဓိစိတ္တသ္သ အတီတဘဝတော အနာဂမနေ အတီတဘဝေ ဟေတူဟိ သမ္ဘဝေ ပဋိဃောသဒီပမုဒ္ဒာဒိအတ္ထနိဒဿနာ ဥပမာ ဘဝန္တိ။ **အညတ္ရ** အညသ္မိံ ပဋိဃောသာဒီနံ အတ္တာနံ ပဝတ္တိဌာနေ အာဂန္တွာ **သဒ္ဒာဒိဟေတုကာ** သဒ္ဒာဒယော ပစ္စယာ ဟောန္တိ ယထာ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဇနေဟိ ပဝတ္တာပိတာ သဒ္ဒဒီပမုဒ္ဒာဒယော အတ္တာ ပဗ္ဗတန္တရာဒီသု အညေသု ဌာနေသု ပဝတ္တာနံ ပဋိဃောသဒီပမုဒ္ဒာဒီနံ အတ္တာနံ ဟေတုကာ ဟောန္တိ။ တေသု သဒ္ဒါဒီသု ပစ္စယေသု သန္တေသု ယေ တေ ပဋိဃောသာဒယော ဟောန္တိ, အသန္တေသု န ဟောန္တိ ယထာ, **ဧဝမေဝ စ ဝိညာဏံ** အတီတဘဝတော ပစ္စုပ္ပန္နဘဝဝိညာဏဝသေန ပဝတ္တံ ဝိညာဏံ ဝိဘာဝိနာ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သန္တာနဗန္ဓတော** သန္တာနဗန္ဓဝသေန **ဧကတာ** အတီတဘဝပစ္စုပ္ပန္နဘဝဝိညာဏဝသေန ပဝတ္တဿ ဝိညာဏဿ ဧကီဘာဝေ နတ္ထိ, **နာနတာပိ** တဿ ဝိညာဏဿ နာနာဘာဝေပိ ပစ္စေကဘာဝေ အပိ။ **သတိ သန္တာနဗန္ဓေ တု, ဧကန္တေနေကတာ သိယာ** သန္တာနဗန္ဓေ သတိ ဧကန္တေန တဿ ဝိညာဏဿ **ဧကတာ** ဧကီဘာဝေ **သိယာ** ဘဝေယျ, ခီရသဘာဝတော ပဏ္ဍုရဏသဘာဝတော **ခီရတော** သမ္ဘူတံ ဃနသဘာဝံ **ကအာစိပိ** ကိသ္မိဉ္စိပိ ကာလေ န ဘဝေယျ, သဗ္ဗဒာ ပဏ္ဍုရဏသဘာဝခီရမေဝ ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။ **အထာပိ** အပရော နယောပိ သာ **ဧကန္တနာနတာ** တဿ ဝိညာဏဿ သော ဧကန္တနာနာဘာဝေ ယဒိ ဘဝေယျ, ခီရသာမိကော **သော** ပုဂ္ဂလော ဒဓိသာမိ န ဘဝေယျ။ ခီရကာလေ ခီရဿ ဣဿရဘူတော သာမိကော ပဏ္ဍုရဏသဘာဝံ ဇဟိတ္ဝာ ဒဓိဿ ဥပ္ပဇ္ဇမာနကာလေ တဿ ဒဓိဿ ဣဿရော န ဘဝေယျ, တတော ခီရသာမိကော အညော ပုဂ္ဂလော တဿ ဒဓိဿ အနိဿရော အသာမိကော ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။ ယသ္မာ ကာရဏာ **တွေ** ဇတေသ္မိံ ပဋိသန္ဓိက္ကမဝိနိစ္ဆယေ ဧကန္တဧကတာပိ တ ဧကန္တနာနတာပိ တ သမယညုနာ ဝိညုနာ န စေဝ ဥပဂန္တဗ္ဗာ။

၆၀၇-၁၀. ဧဝံ ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန **အသင်္ကန္တိပာတုဘာဝေ** သင်္ကန္တိပာတုဘာဝရဟိတေ ဘဝေ သတိ ဣမသ္မိံ မနုဿတ္တဘာဝေ ခန္ဓာဒိသမတာ အဘိသမ္ဘူတာ ယေ ခန္ဓာ ဟောန္တိ, ဧတေသံ **ဣတိ** ဣမသ္မိံ မနုဿတ္တဘာဝေ နိရုဒ္ဓတ္တာ **ဣတိ** ဣမသ္မိံ မနုဿတ္တဘာဝေ ဇနေဟိ ကတဿ **တဿ ကမ္မဿ ဖလဟေတုနော** ဖလဿ ပစ္စယဘူတဿ **ပရတ္ထ** ပရသ္မိံ လောကေ အာဂမတော စေဝ ဧဝံ **အညဿ** သတ္တဿ **အညတော ကမ္မတော** ဟိ တတော သတ္တတော အညေန သတ္တေန ကတတော အညတော စေဝ ကမ္မတော တံ ဖလံ **သိယာ** ဘဝေယျ, "အညဿ သတ္တဿာ"တိ ဝစနေန တိတ္ထိယသတ္တဿပိ ကမ္မံ အညဿ စ ဖလံ ဒဒေယျာတိ အတ္ထော, **တသ္မာ** ကာရဏာ ဇတံ သဗ္ဗံ ဧဝ စ တုမေ့ဟိ ဝုတ္တဝိဓာနံ န သုန္ဒရံ။ **တွေ့ဟာ** တိ ဇတေသ္မိံ ဌာနေ ဌတွာ စောဒကော အာဟ – နနု ဧဝံ "အသင်္ကန္တိပာတုဘာဝေ ဘဝေ သတီ"တိအာဒိကံ ဝစနံ နိယတီတိ? ဝုစ္စတေ – **သန္တာနေ ယံ ဖလံ ဇတံ** ဧကသ္မိံ သန္တာနေ ပဝတ္တမာနံ ယံ ဇတံ ဖလံ **အညဿ** သတ္တဿ န ဟောတိ, **အညတော** ကမ္မတော န စ ဟောတိ, ဗီဇာနံ အဘိသင်္ခာရော **ဇတဿတ္ထဿ** "ဧကသ္မိံ သန္တာနေ"တိအာဒိကဿ ဇတဿ အတ္ထဿ **သာဓကော** နိဗ္ဗာဒကော ဟောတိ။

၆၁၁-၅. ဧကသ္မိံ ပန သန္တာနေ, ဝတ္တမာနံ ဖလံ ပန အညဿ သတ္တဿာပိ တ န ဟောတိ, တံ ဖလံ **အညတော** ကမ္မတော န ဟောတိ။ ဗီဇာနံ အဘိသင်္ခါရော **ဇတဿတ္ထဿ** "ဧကသ္မိံ ပန သန္တာနေ"တိအာဒိကဿ ဇတဿ အတ္ထဿ **သာဓကော** နိဗ္ဗာဒကော ဟောတိ, ဗီဇာနံ အဘိသင်္ခါရေ **မဓုအာဒီနာ** ဝတ္ထုနာ ဇနေဟိ ကတေ တဿ ဗီဇဿ သန္တာနေ **ပဋ္ဌမံ လဒ္ဓပစ္စယော** ပဋ္ဌမံ လဒ္ဓမဓုအာဒိပစ္စယော တဿ ဗီဇဿ ဖလံ **ကာလန္တရေ** မဓုအာဒီနာ ဗီဇာဘိသင်္ခရဏတော အညသ္မိံ ကာလေ မဓုရော ဟောတိ။ **ဟိ** သစ္စံ "ဗီဇာနံ အဘိသင်္ခါရေ"တိအာဒိကံ ဝစနံ။ **တာနိ ဟိ** တာနိ ဧဝ ပဋ္ဌမံ မဓုအာဒီနာ ဇနေဟိ ရောပိတာနိ **ဗီဇာနိ** အဘိသင်္ခရဏတော ကာလန္တရေ မဓုရဘာဝံ ဖလမ္ပိ တ ဖလဉ္စ တ န ဟာပုဏန္တိ။ **ဧဝံ** ဣမိနာ ပကာရေန **ဣဒံ** မယာ ဝုတ္တံ "ဧကသ္မိံ ပန သန္တာနေ"တိအာဒိကံ ဝစနံ ပဏ္ဍိတေန ဉေယျံ။ **အပိ စ** အပရော နယော။ **ဗာလကာလေ** တရုဏကာလေ ဇနေန တရုဏေန **ပယုတ္တေန ဝိဇ္ဇာသိပ္ပောသဓာဒိနာ** ကမ္မေနာပိ ဇတဿ ဝုဍ္ဎကာလသ္မိံ ဖလအနုသိလေန **အယံ** "ဧကသ္မိံ ပန သန္တာနေ"တိအာဒိကော အတ္ထော ပဏ္ဍိတေန ဒီပေတဗ္ဗော။

၆၁၆-၂၀. စောဒကော ပုနာဟ – **ဧဝံ သန္တေပိ တံ ကမ္မံ ဧဝံ** ဣမိနာ မယာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ကမ္မေ **သန္တေပိ** သံ ဝိဇ္ဇမာနေပိ တံ ကမ္မံ တေသံ့ယေဝ ခဏေ ဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ တ ဖလဿ ပစ္စယော ဟောတိ။ **အထ တဝိဇ္ဇမာနကံ** ပစ္စယော န ဘဝေယျ။ တေသံ့ယေဝ ခဏေ အဝိဇ္ဇမာနကံ ကမ္မံ တ ဖလဿ ပစ္စယော ဟောတိ။ **သစေ** ယဒိ ဝိဇ္ဇမာနံ ဖလဿ ပစ္စယော ဟောတိ, **တပ္ပဝတ္တိက္ခဏေ** **ပန** တဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိက္ခဏေ တဿ ကမ္မဿ ဝိဇ္ဇမာနကာလေ ပန **ဟေတုနာ** ကမ္မေနေဝ သဒ္ဓိံ ဟကေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ **အထ တ** အပရော နယော။ ဝိဇ္ဇမာနံ **နိရုဒ္ဓံ** ကမ္မံ ဝိပာကဿ ပစ္စယော ယဒိ ဘဝေယျ, **ပဝတ္တိက္ခဏာတော** တဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိက္ခဏာတော **ပုဗ္ဗေ** တ ကာလေ, တဿ ကမ္မဿ ပဝတ္တိက္ခဏာတော ပစ္ဆာ တ အဝိဇ္ဇမာနကာလေတိ အတ္ထော။ **နိစ္စဖလံ သိယာ**တိ သဗ္ဗဒာ ကမ္မပစ္စယဝိရဟိတံ ဖလံ သိယာတိ အတ္ထော။ အာစရိယေန ဝုစ္စတေ – ''လောဘံ, ဘိက္ခဝေ, ပဇဟထ, သောတာပတ္တိပဋိလာဘာယ အဟမေဝ ဟဋ္ဌိဘောကေ''တိအာဒီသု ဟဒ္ဒေသု ဟဋ္ဌိဘောကေ ဝိယ ကမ္မံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သောတာပတ္တိဖလံ ဝိယ ကမ္မတော သမ္ဘူတံ ဖလံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ကဋတ္တာယေဝ** ဇနေဟိ ကဋတ္တာယေဝ တံ ကမ္မံ ဖလဿ ပစ္စယော ဟောတိ, အသ္သ ဝိဇ္ဇမာနတ္တံ န စ ဟောတိ, **တဿ** အဝိဇ္ဇမာနဿ ကမ္မဿ ဝိဇ္ဇမာနတာ တ **န စ** နေဝ ဟောတိ။

၆၂၁. **အဘိဓမ္မာဝတာရေယံ** အဘိဓမ္မာဝတာရေ အယံ **ပရမတ္ထပ္ပကာသနော** ဘူတတ္ထဒီပနော **သောတူနံ** ပုဂ္ဂလာနံ **ပီတိဗုဒ္ဓိဝိဝဍ္ဎနော** ပဏ္ဍိတေဟိ ဝိဝိဓေသု အာရမ္မဏေသု စိတ္တံ အနာမေတွာ သက္ကစ္စေန မနသိကာရေန သောတဗ္ဗော။

ဣတိ အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာယ

ပုညဝိပာကပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နဝမော ပရိစ္ဆေဒော။

၁၀. ဒသမော ပရိစ္ဆေဒော

ရူပဝိဘာဂဝဏ္ဏနာ

၆၂၂. ဝုတ္တမာဒိမှိ ယံ ရူပံ, စိတ္တဇာနမနန္တရံ ယံ ရူပံ စိတ္တစေတသိကာနံ အနန္တရံ အာဒိမှိ ပကရဏာဒိမှိ “စိတ္တံ စေတသိကံ ရူပ”န္တိအာဒိနာ ဝစနေန အာစရိယေန ဝုတ္တံ, ဣတော ပရံ ဣဒါနိ တဿ ရူပဿ ဝိဘာဂံ **သမာသေန** သင်္ခေပေန ကရိဿံ။

၆၂၃. ယံ ရုပ္ပတီတိ ရူပ န္တိ ယံ ဓမ္မဇာတံ ရုပ္ပတိ သီတာဒိနာ ဝိရုဒ္ဓပစ္စယေန ဝိကာရမာပဇ္ဇတိ။ **တထာ ရူပယတီတိ ရူပံ** ယံ ဓမ္မဇာတံ ဝဏ္ဏဝိကာရမာပဇ္ဇမာနံ ဟဒယင်္ဂတဘာဝံ အဇ္ဈာသယံ ပကာသေတိ, ဣတိ တသ္မာ ရူပံ, ကိံ တံ? ဝဏ္ဏာယတနံ။ **ရူပဟရူပဘတတီတော, သုရူပေ ရူပမဗ္ရဝိ** ဘဂတ ရူပဟရူပဘာဝအတီတော သုရူပေ ရူပံ **အဗ္ရဝိ** ကထေသိ။

၆၂၅-၆. မဟာဘူတေနာတိ မဟန္တော ဘူတော ဥပ္ပတ္တိ ဧတေသ္သာတိ မဟာဘူတော, တေန။ ဝဍ္ဎကတ္တာ မဟာဘူတသမာတိ တ။

၆၃၀. နိရုဟအနမာနသောတိ ဥဟအနဝိရဟိတစိတ္တော။

၆၃၃. တဿ သမ္ပတ္တီ တိ တဿ ကိစ္စဿ သမ္ပတ္တိ။

၆၃၄. ဥပဗ္ဗူဟနရသာ တိ ဝဍ္ဎနကိစ္စာ။

၆၃၇. အာသယာနုသယေ ဉာဏန္တိ ဧတ္ထ **အာသယော** နာမ

> သဿတုစ္ဆေဒဒိဋ္ဌီ စ, ခန္တိ သစ္စာနုလောမိကံ။
> ယထာဘူတဉ္စ ယံ ဉာဏံ, ဧတံ အာသယသဒ္ဒိတံ။

အတ္ထီတိ ခေါ, ကစ္စာန, အယမေကော အန္တော, အန္တော ခေါ, ကစ္စာန, အတ္ထိ ဣတိ အယံ ဧကော အန္တော ကောဋ္ဌာသော, အယံ **သဿတဒိဋ္ဌိ** ။ နတ္ထီတိ ခေါ, ကစ္စာန, အယံ ဒုတိယော အန္တော, အယံ **ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ။ ခန္တိ သစ္စာနုလောမိက**န္တိ စတုန္နံ သစ္စာနံ အနုလောမိကဉာဏံ, သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏန္တိ အတ္ထော။ **ယထာဘူတဉ္စ ယံ ဉာဏ** န္တိ သပ္ပစ္စယနာမရူပဒဿနံ ဉာဏံ။ **ဧတံ အာသယသဒ္ဒိတ** န္တိ ဧတံ အာသယံ ဣတိ ကထိတံ။ ဧဝံ ဝုတ္တပ္ပကာရေန အာသယေ ဉာဏံ နာမ။ **အနုသယော** နာမ ဒိဋ္ဌာနုသယာဒယော အနုသယာ သတ္တ။ **ဣန္ဒြိယာနံ ပရောပရေ** တိ ပရေ အဓိကဘာဝေန ဩပရေ စ တိက္ခာနုဘာဝေန အယံ သတ္တော တိက္ခသဒ္ဓိန္ဒြိယော မုဒုသဒ္ဓိန္ဒြိယော ဟီနသဒ္ဓိန္ဒြိယောတိ အတ္ထော။ သမာဓိန္ဒြိယာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ဣတိ သတ္တာနံ ဣန္ဒြိယာနံ ပရဩပရေ ဉာဏံ။

၆၃၈. သဗ္ဗညုတာ ဉာဏန္တိ တိဟေတုကကာမာဝစရကိရိယာစတုက္ကံ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၆၄၁. အက္ခိကူဋ္ဌေဟိ မတ္ထလုင်္ဂေန ပရိစ္ဆိန္နော အန္တော။

၆၄၅. ဘာဝသမ္ဘဝသဏ္ဌာနာ တိ ဣတ္ထိပုမသမ္ဘဝဘူတဝဏ္ဏာယတနံ။

၆၄၇. ဧတေ ဒသ စတုသမုဋ္ဌာနာ သမ္ဘာရာ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ စတ္တာလီသ ဘဝန္တိ။

၆၅၂. နိဝိဋ္ဌေ တိ ပတိဋ္ဌိတေ။

၆၅၈. ဥဗ္ဘိအဓိကာနံ ပထဝီအဓိကာနံ။

၆၆၀-၂. **ဝိသေသေ သတီ**တိ နိဿယဘူတာနံ စတုန္နံ ဝိသေသေ သတိ, **သဗ္ဗသော** သဗ္ဗေသံ ဝိသေသပရိကပ္ပနံ ပဟာယ ဧဝ ကမ္မဝိသေသေန ပသာအနံ ဝိသေသတာ ဥပ္ပဇ္ဇာ။

၆၆၃. **သဒ္ဒိယတီ** တိ ဥစ္စာရီယတေ။ **ရသန္တိ** တိ အဿာဒေန္တိ။

၆၆၈. **ပရတော**တိ ပဌမကပ္ပတော အပရဘာဂေ ပဋ္ဌိသန္ဓိယံ ဘာဝဒ္ဒဝယံ သမုဋ္ဌာတီတိ ဝိညေယျံ။ **“ပဝတ္တေပိ သမုဋ္ဌာယာ”**တိအာဒိကံ သောဏကုမာရာဒယော သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

၆၇၂. **န တံ ဗျဥ္ဇနကာရဏ** န္တိ တံ ကုန္ဒိရုဒ္ဒဝယံ ဗျဥ္ဇနဿ ကာရဏံ န သိယာ။ **တဿာ** တိ ဗျဥ္ဇနဿ။

၆၇၄. **ဥဗ္ဘာဟန** န္တိ နီဟရဏံ။

၆၇၆-၇. အန္နပါနာဒိကံ ဝတ္ထုံ ယံ ကမ္မဇံ အဂ္ဂိ ဟရတိ, **ကေဝလံ** ကေံ ဟုတ္ဒတ တံ အန္နပါနာဒိကံ ဝတ္ထုံ ဇီဝိတံ ပန ပါလေတုံ န စ သက္ကောတိ။ ကေတော ဇီဝိတံ ပါလေတုဥ္စ သက္ကောန္တိ။

ကာယေန ရူပကာယေန အတ္တနော ဘာဝံ ဝိညာပေန္တာနံ ဘာဝေ **ကာယဂ္ဂဟဏာနုသာရေန** ကာယဂ္ဂဟဏဿ အနုစိန္တနေန **ဂဟိတာယ** တယောဓာတုဝိကာရသဏ္ဌာတာယ **တောယ** ခမ္ဗဇာတိယာ ပဏ္ဏတ္တိတေဟိ ဝိညာယတေ။ **ဣတိပိ** တဿာ ကာယဝိညတ္တိ။

၆၈၁. ကောဝဇ္ဇနဝီထိယံ ပဟေဋ္ဌာ ဆဟိ စိတ္တေဟိ တယောဓာတုသမုဋ္ဌိတံ ဥပတ္ထမ္ဘံ လဘိတ္ဒတ။

၆၈၄. **သဟ သဒ္ဒေန တ** တိ သဒ္ဒေန သဟေဝ။

၆၉၀-၁. **တောသံ** ပန လဟုတာဒီနံ တိဿန္နံ ပဝတ္တိယံ နိဒဿနံ ကမတော အာရောဂျံ လဟုတာ, မဒ္ဒိတံ ခမ္မံ မုဒုတာ, ခန္တေဟေမံ ကမ္မညတာ ဟောတိ။ လဟုတာဒိတ္တယံ ပန ကမ္မံ ကာတုံ န သက္ကောတိ, အာဟာရာဒိတ္တယံယေဝ လဟုတာဒိတ္တယံ ကရောတိ ယသ္မာ, တတော တံ တိဇံ နာမ။

၆၉၃. **ဝုတ္တမာကာရနာနတ္တာ** တိ ဌတ္ထ အာကာရနာနတ္တာ နာမ အာစယာကာရအနုပဗန္ဓတာကာရဝသေန ဝုတ္ဒတံ။ **ဝေနေယျာနံ ဝသေန တ** တိ ဧကေ ဝေနေယျာ အာစယဝသေန ဇာတိရူပံ ဇာနန္တိ, ဧကေ အနုပဗန္ဓတာဝသေန ဇာနန္ဒတိ။ ဣတိ ဝေနေယျာနံ ဇာနနဝသေန ဇာတိရူပံ ဒ္ဒဝိဓာ ဝုတ္တံ။

၆၉၄. **သဘာဝနပဂမေ** အတ္တနော သဘာဝဿ အနပဂမေ သတိ။

တေ မိဒ္ဓရူပတအစရိယာ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာ။ ကထံ? **အဒ္ဓာ မုနိသိ သမ္ဗုဒ္ဓော, နတ္ထိ နီဝရဏာ တတ** တိ ယော တ္ဒဝံ **အဒ္ဓာ** ဧကန္တေန **မုနိ အသိ** သမ္ဗုဒ္ဓော အသိ နီဝရဏာ ခမ္မာ **တဝ** တုယ္ဒဟံ နတ္ထိ, **ဣတိ** ဝစနေ သစေ မိဒ္ဓံ နီဝရဏံ ရူပေ ပဝိဋ္ဌ္ဒဌံ သိယာ။ ဘဂဝတာ ရူပကာယဿ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ “နတ္ထိ နီဝရဏာ တတ”တိ ဝစနံ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏံ အဝိဇ္ဇာနီဝရဏေန သဟ နီဝရဏဂ္ဂေဝ ဟောတိ, နီဝရဏသမ္ပယုတ္တဥ္စ ဟောတိ။ ဣတိ သမ္ပယုတ္တဝစနတော သမ္ပယုတ္တဿ ရူပဿ အဘာဝတော တမ္ပိ န ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ န ပုရေဇာတပစ္စယာတိ အညမညပစ္စယာတိ အတ္ထော။ သစေ ထိနမိဒ္ဓံ ရူပံ သိယာ, ကထံ အရူပေပိ အညမညံ သိယာ, န သိယာတိ အတ္ထော။ အရူပေပိ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏံ ပဋိစ္စ ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ဣတိ** ဝစနေန စ န မိဒ္ဓရူပံ သိယာ, အရူပေ ကထံ သိယာတိ အတ္ထော။ အရူပမေဝ မိဒ္ဓံ ဣတိ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာ။ အရူပေပိ တေဿ မိဒ္ဓဿ ဥပ္ပတ္တိယာ သာဓကေဝစနတော နိဋ္ဌံ ဌတ္ထ စ အဝဂန္တဗ္ဗံ “အရူပ”န္ဒ တိ ဝိညုနာ။

၇၀၅-၆. **ကမ္မေန ဝီသတိ ရူပ** တိ အဋ္ဌိန္ဒြိယဝတ္ထုအဋ္ဌာဝိနိဗ္ဘောဂသန္တတူပစယာကာသာ ကမ္မဇာ။ **စေတသာ** ဝိညတ္တိဒ္ဒဝယသဒ္ဒလဟုတာဒိတ္တယအဝိနိဗ္ဘောဂသန္တတူပစယာကာသာ စိတ္တဇာ။ **ဥတုနာ** သဒ္ဒလဟုတာဒိတ္တယအ

ဝိနိဗ္ဘောဂသန္တတူပစယာကာသာ ဥတုဇာ။ **အာဟာရတော** လဟုတာဒိတ္တယအဝိနိဗ္ဘောဂသန္တတူပစယာကာသာ အာဟာရဇာ။

၇၀၇-၁၇. **ဇာယေယျုံ ယဒိ တာနိပိ** တိ တာနိ ဇရတာအနိစ္စတာရူပ ယဒိ ဇာယေယျုံ, ဇေ သန္တေ တု တေသံ ဇရတာအနိစ္စတာ ဘေဒအ သိယုံ။ **ဟိ** သစ္စံ ဝစနံ ဟကောေ န ပစ္စတိ, ဘေအေ တ န စ ဘိဇ္ဇတိ ယသ္မာ, တသ္မာ တေသံ ဟက ဘေအ သိယုန္တိ, **တံ** ဝစနံ နတ္ထိ။ **တေံ** ဇရတာအနိစ္စတာဒွယံ **ဇာတသ္သ** နိပ္ဖန္နရူပသ္သ ဟကဘေဒတ္တာ န ဇာယတိ။ **သိယာ ကသ္သစိ ဗုဒ္ဓေတ္ထာ** တိ **ဧတ္ထ** ဇရတာအနိစ္စတာဝိနိစ္ဆယာဓိကာရေ **ကသ္သစိ** ဇနသ္သ **ဗုဒ္ဓိ** ဉာဏံ ယဒိ သိယာ, “ရူပသ္သုပစယော”တိ ဝစနေန “ဇာတိ ဇာယတီ”တိ ဝစနံ ဒီပိတံ ယထာ, **ဇေ** တထာ ဟကောပိ ပစ္စတု, ဘေအေပိ ပရိဘိဇ္ဇတု, ဇေ ဗုဒ္ဓိ သိယာ။ ဇာတိ န စေဝ ဇာယတေ။ **ဣတိ** ဣမိနာ ပကာရေန ဝိဘာဝိနာ ဉေယျာ။ ဇာတိ ဇာယမာနသ္သ နိပ္ဖန္နရူပသ္သ နိဗ္ဗတ္တိ နာမ ပကာသိတာ။ **တတ္ထ ယသ္သ သိယာ တတ္ထ** ဝစနေ **ယသ္သ** ဇနသ္သ ဗုဒ္ဓိ သိယာ။ ယေသံ နိပ္ဖန္နရူပဓမ္မာနံ ဇာတိ အတ္ထိ, **သာ** ဇာတိ အဘိနိဗ္ဗတ္တိသမ္မုတိံ **တပ္ပစ္စယတ္တတေဟာရံ** တေသံ နိပ္ဖန္နရူပဓမ္မာနံ ပစ္စယဋ္ဌေန လဒ္ဓတေဟာရံ ကမ္မဇာဒိကံ တေဟာရံ လဘတေ ယထာ, တထာ **တေသံ** နိပ္ဖန္နရူပဓမ္မာနံ တေ ဟကဘေအ အဘိနိဗ္ဗတ္တိသမ္မုတိံ နာမ တပ္ပစ္စယတ္တတေဟာရံ လဘန္တိ, ဣတိ ဗုဒ္ဓိ သိယာ။ တသ္သ ဇနသ္သ ဇေ ဝတ္တဗ္ဗံ – ဣဒံ သန္တတူပစယဒွယံ ကမ္မာဒိသမ္ဘဝံ ဟောတိ ယထာ, ဇေ ဟကဘေအ တံ ကမ္မာဒိသမ္ဘဝတေဟာရံ ကအာစိပိ န လဘန္တိ။ **ဟိ** သစ္စံ ဝစနံ **ကသ္မာ** ကာရဏာ ဇနကာနံ ကမ္မာဒိပစ္စယာနံ အာနုဘာဝသင်္ခာတေ ခဏုပ္ပာဒေ တေသံ ဟကဘေအနံ အဘာဝတော န လဘန္တိ။ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ခဏုပ္ပာဒေ ဇာတိပရိမ္ဗရာဘာဝတော သာ ဇာတိ လဗ္ဘတေ, တသ္မာ ကာရဏာ ဇာတိ ဇေ အဘိနိဗ္ဗတ္တိသမ္မုတိံ ပစ္စယတ္တတေဟာရံ လဘတိ, ဣတရံ ဇရတာအနိစ္စတာဒွယံ ပန န လဘတိ။ တံ ဇရတာအနိစ္စတာဒွယံ ဇိယ္ယတိ ဣတိ ဘိဇ္ဇတိ ဣတိ တ န ဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ။ ကသ္မာ? ကမ္မာဒိပစ္စယာနံ အာနုဘာဝက္ခဏေ **တသ္သ** ဇရတာအနိစ္စတာဒွယသ္သ ပစ္စယာနံ အဘာဝတော။

၇၁၈-၂၃. **အနိစ္စံ သင်္ခတဓမ္မေတံ ဇရာမရဏံ** အနိစ္စသင်္ခာတံ **ဣတိပိ** ဝစနသ္သ ဘဂဝတာ ဝုတ္တတ္တာ ဇရတာအနိစ္စတာဒွယံ ဇာယတိ, ဇေ ဣတိ တွံ ဇေ မညသိ, **ဇေ** “ဇာယတိ တေ”တိ ဝစနံ ဘဂဝတာ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ **ဟိ** ကသ္မာ ကာရဏာ? “အနိစ္စံ သင်္ခတဓမ္မေတံ, ဇရာမရဏမိစ္စပီ”တိဝုတ္တဘာတဒိနာ အာကာရဒေသနာပရိယာယေန လေသေန ဘဂဝတာ အနိစ္စာနံ နိပ္ဖန္နရူပဓမ္မာနံ ဇရာမရဏသင်္ခာတံ သဘာဝတော ဇရာမရဏံ အနိစ္စံ သင်္ခတဓမ္မာပိ စိတ္တဇာနံ ဝိကာရတ္တာ ဝိညတ္တိယော “စိတ္တဇာ”တိ ဝုတ္တာ ဝိယ, **တထာ** ဇေ ဘဂဝတာ ဝုတ္တံ။ **ယဒိ ဇေ** အတ္ထေ သတိ **တေ** ရူပနိ လက္ခဏတ္တယံ အဇာတတ္တာ စ **သဗ္ဗထာ** သဗ္ဗာကာရေန ခံပုပ္ဖံဝ နတ္ထိ, အသင်္ခတံ နိဗ္ဗာနံ ဝိယ နိစ္စံတတိ စ ဇောဒကော ဝဒေယျ, နတ္ထိ နိစ္စန္တိ ဣဒံ ဉာယဝစနံ နော ဘဂဝတာ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ကသ္မာ? နိသ္သယဓမ္မာနံ အာယတ္တဘာဝေန ပဝတ္တိတော ပထဝိယာဒီနံ နိသ္သယာနံ **ဘာဝေ** သတိ တသ္သ လက္ခဏတ္တယသ္သ ဘာဝတော, တသ္မာ ခံပုပ္ဖံဝ တံ လက္ခဏတ္တယံ န နတ္ထိ, အတ္ထီတိ အတ္ထော။ ပထဝီအာဒီနံ အဘာဝေ တံ လက္ခဏတ္တယံ န စ လဗ္ဘတိ ယသ္မာ, တသ္မာ နိဗ္ဗာနံ ဝိယ, တထာ နိစ္စံ န။

၇၂၄-၅. ပရိစ္ဆေဒအယော **အနိပ္ဖန္နာ။ တေသမေဝ စ ရူပာနံ** တေသမေဝ နိပ္ဖန္နရူပဓမ္မာနံ ဝိကာရတ္တာ **နိပ္ဖန္နာ စေဝ သင်္ခတာ** သေသဝသေန ဝုတ္တာနံ ပဘေဒကတောတိ ဒဿနတော။ သေသံ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ။

၇၆၇. **ဂန္တုံ ပနိစ္ဆေ ပိဋကေဘိဓမ္မေ၊**
ယော ဓမ္မသေနာပတိနာ သမတ္တံ။
ဟိတတ္ထိနာ တေန စ ဘိက္ခုနာယံ၊
သက္ကစ္စ သမ္မာ ပန သိက္ခိတဗ္ဗော။

ယော ဘိက္ခု အဘိဓမ္မေ ပိဋကေ ဓမ္မသေနာပတိနာ သမတ္တံ သဘာဝံ ဂန္တုံ ဟပုဏိတုံ ဣစ္ဆေယျ, တေန စ ဘိက္ခုနာ ဟိတတ္ထိနာ သက္ကစ္စံ အာဒရေန သမ္မာ တီရဏစိန္တနသင်္ဂျာယနေဟိ အယံ အဘိဓမ္မာဝတာရော သိက္ခိတဗ္ဗော။

ဣတိ အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာယ

ရူပဝိဘာဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒသမော ပရိစ္ဆေဒော။

၁၁. ကောဒသမော ပရိစ္ဆေဒော

နိဗ္ဗာနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၇၆၉. ဘတဘာဝံ ဝိနနတောတိ ခုဒ္ဒကံ, မဟန္တံ ဘဝံ သိဗ္ဗနတော။ **သဗ္ဗုပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေ**တိ သဗ္ဗေဟိ သင္ခာရူပဓိကိလေသူပဓိခန္ဓူပဓီဟိ ပဋိနိဿဇ္ဇနံ။ **အစ္စုတိရသံ** အစုတိသမ္ပတ္တိကံ။ **နိဗ္ဗာနံ ပုဌွေနာ**တိ သုဂတေန နိဗ္ဗာနံ ပုဌွေန သာရိပုတ္တတ္ထေရေန။ **ဥဘိန္နံ သုတ္တာန**န္တိ ဓမ္မသေနာပတိဝုတ္တာနံ ဒွိန္နံ သုတ္တာနန္တိ အတ္ထော။ **ခယဿ ဥပနိဿယတ္တာ**တိ ခယဿ ဖလဝကာရဏတ္တာ။ ပုထူနံ ဓမ္မာနံ အပ္ပမတ္တကဉ္စေ ရာကာဒိက္ခယမတ္တံ နိဗ္ဗာနံ ဘဝေယျ။ သဗ္ဗေ ဗာလပုထုဇ္ဇနာ သမဓိဂတနိဗ္ဗာနာ သစ္ဆိကတနိရောဓာ ဘဝေယျုံ။ **ကိဉ္စ ဘိယျော**ကိံ ဥတ္တရိ ကာရဏဉ္စ အတ္ထီတိ အတ္ထော။ ရာကာဒီနံ သင္ခတတ္တာ တေသံ သင္ခတာနံ နိဗ္ဗာနံ သင္ခတလက္ခဏံ ဘဝေယျ။ **ကိံ ပနေတ္ထ**ာတိ ဧတေသု ခဏေသု ကိံ ပန ခဏေ တွံ ဝဒေသိ။ **ခီဏေသွေဝတ**တိ ဘတဒီသု ခီဏေသု ဧဝ။ **နိရုတ္တရော**တိ နိပ္ဖန္နဟာရော။

၇၇၁. အဿဒ္ဓောတိ ဗာဟိရသဒ္ဓာယ ဝိရဟိတော။ **ဝဏ္ဏာသော**တိ ဝဏ္ဏာ ဝမိတာ အာသာ တဏှာ ယေနာတိ ဝဏ္ဏာသော။

နိဿရဏိယာတိ နိဿရဏေ နိယုတ္တာ။ **ယဒိဒံ နေက္ခမ္မံ**ယံ က္လဒံ ကာမာနံ ဧတံ နိဿရဏံ နိရောဓော, **တဿ** ကိဉ္စိဘူတဿ သင္ခတဿ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နဓမ္မဇာတဿ နိရောဓော နိဿရဏန္တိ, **ဧဝံ** က္လမိနာ ပကာရေန ဝုတ္တဿ **တဿ** နိဿရဏနာမကဿ အဘာဝပ္ပတ္တိအေသတော နိဿရဏနာမကာနံ ပဌမဇ္ဈာနအာကာသာနဉ္စာယတနာနမ္ပိ အဘာဝေ ဘဝေယျ။ **အတ္ထိ နိဿရဏ**န္တိ အတ္ထိ နိဗ္ဗာနံ။ **ဥပ္ပာဒာဒီန**န္တိ ဥပ္ပာဒဋ္ဌိတိဘင်္ဂါနံ။ **ပပဉ္စာဘာဝတော**တိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌီနံ အဘာဝတော။

၇၇၂. အပလောကိတန္တိ အဒဿနမ္မံ။

၇၇၄. အဗ္ဘာပဇ္ဈန္တိ နိဒုက္ခံ။ **အက္ခရ**န္တိ အခရံ။

၇၇၇. သဒ္ဓာဗုဒ္ဓိကရံ **တထာဂတမတေ** ဇိနဝစနေ သမ္မောဟဝိဒ္ဓံသနံ **ပညာသမ္ဘဝံ** ပညာကာရဏံ သမ္ပသာဒနကရံ။ **အတ္ထဗ္ယဉ္ဇနသာလိန**န္တိ အတ္ထဗ္ယဉ္ဇနသာရဝန္တံ သုမဓုရံ **သာရည္ဉု** ဇိနသာသနသာရည္ဉူ **ဝိမ္ဟာပနံ** အစ္ဆေရကရံ **က္လမံ** ဧဝံ ဝုတ္တပ္ပကာရံ အဘိဓမ္မာဝတာရံ ယော ဇာနာတိ, သော ဇနော ဂမ္ဘီရေ **နိပုဏေ** နိပုဏဉာဏကေစရေ အဘိဓမ္မပိဋကေ ပဒံ **နိဋ္ဌံ** ဥတ္တမသန္နိဋ္ဌာနံ **ယာတိ** ဟပုဏာတိ။

က္လတိ အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာယ

နိဗ္ဗာနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကောဒသမော ပရိစ္ဆေဒော။

၁၂. ဒ◌တဒသမော ပရိစ္ဆေဒော

ပညတ္တိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

သင္ခာယတီတိ **သင္ခာ,** ကထီယတီတိ အတ္ထော။ **ကိန္တိ** ကိံ ဣတိ ကထီယတိ။ “အဟ”န္တိ “မမ”န္တိ ကထီယတိ။

တဇ္ဇာပညတ္တီ တိ တဿ စက္ခုသောတာဒိကဿ အနုရူပဝသေန ဇာတာ ပညတ္တီတိ အတ္ထော။

ကေဿတ တိ ကေဿ နာမဓမ္မဿ “အဇ္ဈော”တိ **နာမံ** ဂဟေတ◌တ **ဗဟူနံ** နာမဓမ္မာနံ “အဇ္ဈော”တိ **နာမံ** ဂဟေတ◌တ။ **သမူဟမေတ**တိ နာမဓမ္မာနံ သမူဟံ ဧဝ။

ဂဟိတော ပုဗ္ဗေ သင်္ကေတော ဧတေနာတိ **ဂဟိတပုဗ္ဗသင်္ကေတံ** ။ ကိံ တံ? **မနောဒ◌တရာဝဇ္ဇနဇဝနဝိညာဏံ** ။ တေန ဂဟိတာယ ပညတ္တိယာ **ဝိညာယတိ** “သတ္တာ”တိ “ကမ္မဇာ”တိ ကထီယတိ။

ဣတ္ထီ စ ပုရိသော စ ဣတ္ထိပုရိသာ, တေ အာဒယော ယေသံ တေ **ဣတ္ထိပုရိသာဒယော,** တေသံ။

၇၇၈. တတိယာ ကောဋ္ဌီတိ တတိယော ကောဋ္ဌာသော။

ဣတိ အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာယ

ပညတ္တိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒ◌တဒသမော ပရိစ္ဆေဒော။

၁၃. တေရသမော ပရိစ္ဆေဒော

ကာရကပဋိဝေဓဝဏ္ဏနာ

ဝေဒကဿာ တိ သုခဒုက္ခဝေဒကဿ။ **တအာယတ္တဝုတ္တိန** န္တိ တေသံ အာယတ္တာ ပဋိဗဒ္ဓာ ယေသံ ဝိဟာကာနံ တေ တအာယတ္တဝုတ္တိနော, တေသံ။ **အတူ** ဣမဿိံ ဌာနေ အာစရိယေန ပရိဟာရော ဝုစ္စတေ။ **ကုတောယံ တဝ တတ္ထာနုရောဓော**တိ တတ္ထ တသ္မိံ အညဿ အတ္တကာရကဿ အဘာဝေပိ သတ္တုသဒ္ဒာတဿ အတ္တနော ဘာဝေပိ အယံ တဝ အနုရောဓော အနုနယော ကုတော ကေန ကာရဏေန **ဣဓ** ဣမဿိံ အသတိ ကတ္တရိ ကုသလာဒီနံ အတ္ထိဘာဝေ ကမ္မဝိရောဓော ကုတော ကေန ကာရဏေန။ **အထာပီ**တိ အပရော နယောပိ။ **ကိဠေတ္ထာ** တိ **တွေ** တေိသံ့ စောဒနာယံ **ကိဠိ** ဝတ္တဗ္ဗံ အတ္ထိ, အဝသိဋ္ဌံ တာဝ ဗျူဟိ, အပရိသမတ္တာ တေ စောဒနာ။ **တဿာ** တိ အတ္တနော။ **ကာရကဝေဒကတ္တာဘာဝတေ**တိ ကာရကဝေဒကတ္တဿ အဘာဝတော သိယာ။

အထ န ဘဝတီတိ အတ္တနော အနာသေ စေတနာပိ အနာသော ယဒိ န ဘဝတိ။ **ပဋိညာ ဟီနာ**တိ "စေတနာယ အနညော အတ္တာ"တိ ပဋိညာ ဟီနာ။ **ဝုတ္တပ္ပကာရတော** တိ "အတ္တနော အနာသေ စေတနာယ နာသော န ဘဝတိ"ဣတိ ဝုတ္တပ္ပကာရတော ။ **ဝိပရီတန္တိ** "အတ္တနော အနာသေ စေတနာယ အနာသော"ဣတိ ဝိပရီတဂ္ဂဟဏံ သိယာ။ **အတ္တာ နဿတု, စေတနာ တိဋ္ဌတု, အထ ပန ဧဝံ န ဘဝတီ**တိ အတ္တာ နဿတု, စေတနာ တိဋ္ဌတု, ဧဝံ ဂဟဏံ ပန န ဘဝတိ။ အနညတ္တပက္ခံ **ပရိစ္စဇ** ပရိစ္စဇာဟိ "စေတနာယ အနညော အတ္တာ"တိ။ ပဋိညာ ဟီနာ ယဿ သော **ပဋိညာဟီနော**။

ဥဘိန္နံ စေတနတ္တာနံ **ဧကဒေသတာ** ဧကဒေသဘာဝတော နတ္ထိ။ **ဝေဠု သတီ** တိ ဧဝံ ဥဘိန္နံ ဧကဒေသဿ အဘာဝေ သတိ ကော ဒောသော ဣတိ တွံ စေ ဝဒေယျာသိ။ **ယံ ပန တယာ ဝုတ္တံ ယထာ ရူပရသဂန္ဓာဒီနံ ဧကဒေသေ ဝတ္တမာနာနမ္ပိ လက္ခဏတော အညတ္တန္တိ** ယံ ဝစနံ ပန တယာ ဝုတ္တံ, **တံ** ဝစနံ **အယုတ္တံ,** နာနုရူပန္တိ အတ္ထော။ **တဝ ပဋိညာ ဟီနာ**တိ "ဧကဒေသေ ဝတ္တမာနာနံ စေတနတ္တာနံ လက္ခဏတော အညတ္တ"န္တိ ပဋိညာ ဟီနာ။

ဝေဠု သတီ တိ ဧဝံ စေတနာယ အညဘာဝေ သတိ ကော ဒောသော ဣတိ စေ ဘဝံ ဝဒေယျ။ **"အစေတနော အတ္တာ"**တိ ဝစနံ, **ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တဒောသတော** တိ "ဟကာရတရုဟာသာဏတိဏာသဒိသော သိယာ"တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တဒောသတော။

၇၈၀. **အတ္ထိ သတ္တောပပာတိကော** တိ ဩပပာတိကာ သတ္တာ အတ္ထိ။

၇၈၁. **ဘာရာအာနန္တိ** ဘာရဂ္ဂဟဏံ။ **ဘာရနိက္ခေပန** န္တိ ဘာရောရောပနံ။

၇၈၃. ဧကဿ ပုဂ္ဂလဿ **အဋ္ဌိသဉ္စယော** အဋ္ဌိသမူဟော ဧကေန ကပ္ပေန ပဗ္ဗတသမော ရာသိ သိယာ။

၇၈၅. ဘော **မာရ,** တွံ သတ္တော ဣတိ ပစ္စေသိ, ကံ သဒ္ဒဟသိ, "သတ္တော"တိ ဂဟဏံ **တေ** တဝ ဒိဋ္ဌိဂတံ, သုဒ္ဓသင်္ခါရပုဉ္ဇော အယံ, **ဣဓ** လောကေ သတ္တော န ဥပလဗ္ဘတိ။

၇၈၇. **ယော** ဘိက္ခု ဣမံ ဂန္ထံ အစ္စန္တံ သတတမ္ပိ စိန္တေတိ, **တဿ** ဘိက္ခုနော ပရမာ ပညာ **ဝေပုလ္လံ** ဝိပုလဘာဝံ ဂစ္ဆတိ။

၇၈၈. ယော ဘိက္ခု **ဣမံ** အဘိဓမ္မာဝတာရံ **အတိမတိကရံ** ဥတ္တမံ အဘိညာဏကရံ **ဝိမတိဝိနာသကရံ** ကင်္ခါစ္ဆေဒကရံ **ပိယကရံ** ပေမကရံ သဒာ ပဌတိ, သုဏာတိ, တဿ ဘိက္ခုနော မတိ **ဣဓ** သာသနေ ဌိတေ **ဝိကသတိ** ပဋိဖုလ္လတိ။

ဣတိ အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာယ

ကာရကပဋိဝေဓဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တေရသမော ပရိစ္ဆေဒော။

၁၄. စုဒ္ဒသမော ပရိစ္ဆေဒော

ရူပာဝစရသမာဓိဘာဝနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၇၈၉-၉၃. ဟိတာနယန္တိ ဟိတာဝဟံ။ **မာနသဉ္စ သုဂတ** န္တိ သုဌု ပဝတ္တမာနသဉ္စ။ မဓုရာ အတ္ထဝဏ္ဏနာ တေ သ္သာတိ **မဓုရတ္ထဝဏ္ဏနံ။ ဥတ္တရံ တု မနုဿာနံ, ဓမ္မတော ဉာဏဒဿန** န္တိ မနုဿာနံ လောကိယဓမ္မတော ဥတ္တ ရိဘူတဉာဏဒဿနလောကုတ္တရံ။ **သင်္ကဿရသမာစာရေ** တိ သင်္ကာယ ကင်္ခာယ သရိတဗ္ဗသမာစာရေ။ အစ္ဆိဒ္ဒံ အကမ္ဘုဏ္ဍံ အကမ္မာသံ။ **အတ္ထကာမေနာ** တိ အတ္တနော ဟိတကာမေန။

၇၉၇. ဒုဝိဓလက္ခဏံ စာရိတ္တဝါရိတ္တလက္ခဏံ။

၈၀၅. တေသံ စရိတာနံ တေမိဿကနယာ။

၈၀၇. သဝဏ္ဏကသိဏာတိ နီလပီတသြဒါတလောဟိတဝဏ္ဏကသိဏာ။

၈၀၈. တံ ကေကံ **အာနာပာနံ** အဿာသပဿာသော။

၈၀၉-၁၀. မရဏူပသမာယုတ္တာ သတီ တိ မရဏာနုဿတိ ဥပသမာနုဿတိ။ **အာဟာရနိဿိတသညာ** တိ အာ ဟာရေ ပဋိကူလသညာ။ **ဓာတုဝဝတ္ထာန** န္တိ စတုဓာတုဝဝတ္ထာနံ။

၈၁၁-၂. အနုကူလာ ဣမေ သဗ္ဗ-စရိတာနန္တိ ဝဏ္ဏိတာ တိ ယံ ကမ္မဋ္ဌာနံ သဒ္ဓာစရိတဿ အနုကူလံ, တမေဝ ပညာစရိတဿ အနုကူလန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **ဣဒံ သဗ္ဗံ ပန** ဝစနံ **ကေန္တဝိပစ္စနီကဘာဝတော** ကေန္တပဋိပက္ခဘာဝတော အတိသပ္ပာယတော ဝုတ္တံ, ဣတိ ဝိဘာဝိနာ ဉေယ္ယံ။

၈၃၅. ဝိပဿနာဘဝသမ္ပတ္တိ-သုခါနံ ပစ္စယာ သိယုံ ဝိပဿနာသမ္ပတ္တိသုခါနံ ဘဝသမ္ပတ္တိသုခါနံ ပစ္စယာ သိယုံ။

၈၃၈. သမ္မဋ္ဌာနံ **မနောဘုနော**တိ မနောဘုဟဒယော တဿ ဟဒယဿ သမ္မဋ္ဌာနံ။

၈၄၄. ပတ္တကာမေန ဓီမတာ ကသိဏံ ကတ္တဗ္ဗံ။

၈၄၅. သံဟာရိမန္တိ ဣတော စိတော စ ဟရိတဗ္ဗကသိဏံ။ **တတ္ရဋ္ဌက** န္တိ တသ္မိံ ဌာနေ ဌိတံ ဣတော စိတော စ အနာဟရိတဗ္ဗံ ကသိဏံ။

၈၄၉. ဝိဝဋ္ဋံ ပန မိစ္ဆတာ တိ နိဗ္ဗာနံ ဣစ္ဆန္တေန ဝိဒတ္ထိစတုရင်္ဂုလံ ဝဋ္ဋံ ကာတုံ **တံ** ကသိဏံ ဝဋ္ဋတိ။

၈၅၁-၂. ဟတ္ထဟသပ္ပမာဏသ္မိံ, တမ္ဗဟာ ကသိဏမဏ္ဍလာ တိ တတော ကသိဏမဏ္ဍလတော ဟတ္ထဟသပ္ပ ပမာဏသ္မိံ ပဒေသေ ဝိဒတ္ထိစတုရင်္ဂုလေ ဥစ္စေ။ **ပရိမုခံ သတိ**န္တိ ကမ္မဋ္ဌာနာဘိမုခံ သတိံ။

၈၅၃-၄. နေက္ခမ္မ န္တိ စျာနံ။ ခေမတော **ဒဋ္ဌုံ** ဒိသွာတ အပဟံ ဣမာယ ပဋိပတ္တိယာ **အဒ္ဓာ** ကေန္တေန **ပဝိဝေကသု ခဿ** နိဗ္ဗာနသုခဿ ဘာဂီ **အဿံ** ဘဝေယျံ။

၈၅၆. သော ကသိဏဿ ဝဏ္ဏော တေန ယောဂိနာ န ပေက္ခိတဗ္ဗော, ကသိဏဿ လက္ခဏံ န ပေက္ခိတဗ္ဗံ ဥသ္သဒဿ ဝသေန ဝဏ္ဏံ အမုဥ္စိတွာတ။

၈၆၀. ဇဝံ ဣမိနာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန **ကေဂ္ဂစေတသော** ကေဂ္ဂစိတ္တဿ ယောဂိနော နိမိလေတွာတ အာဝဇ္ဇန္တဿ **ယထာ** ယေန ပကာရေန ကမ္မဋ္ဌာနံ ပဟောတိ ဥမ္မီလိတေ ကာလေပိ, **တထာ** တေန ပကာရေန တံ ကမ္မဋ္ဌာနံ အာဟ

ထံ **ယာတိ စေ** ယဒိ အာဂစ္ဆတိ, ဥဂ္ဂဟမေဝ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တံ။

၈၆၄. ပါဒါနံ ခေါဝနေ ပပဉ္စပရိဟာရတ္ထံ။ **ကေတလိကာ**တိ ကေတလမတ္တာ။

၈၆၅. **တံ** သံဟာရိမံ ကသိဏမာဒါယ။

၈၆၆. **သမန္နာဟရိတဗ္ဗ**န္တိ ကမ္မဋ္ဌာနံ သုမနေန အာဟရိတဗ္ဗံ, မနသိကာတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **တက္ကာဟဋ္ဋ**န္တိ ဝိတက္ကေန အာဟဋ္ဋံ ဖုသိတံ **ကရေ** ကရေယျ။

၈၆၈. **တန္တိ** တံ နိမိတ္တံ။

၈၇၁-၄. **ဣမဿာ**တိ ပဋိဘာဂနိမိတ္တဿ။ **ပုရိမဿာ**တိ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တဿ။ ကော ပန အယံ ဝိသေသော? ထဝိကာ နီဟရိတံ အာဒါသမဏ္ဍလံ မဇ္ဇိတံ ဝိယ။ တောယဒေ ကာဋ္ဌမေဃေ သေတဗလာကာ ဝိယ။ တဒါ တံ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တံ ပဒါလေတွာဝ **နိဂ္ဂတံ** ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ။ **တတော** ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တတော။ **တန္တိ** တံ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ။ သဏ္ဌာနဝန္တဉ္စ ဝဏ္ဏဝန္တဉ္စ န စ ဥပဋ္ဌာကာရမတ္တံ။ **ပညဇ**န္တိ ပညာယ ဇာတံ။

၈၇၇-၈. **ဥပစာရက္ခဏေ တဿာ**တိ တဿ သမာဓိနော ဥပစာရက္ခဏေ။ နီဝရဏပ္ပဟာနေန သမာဓိနော ပဋိလာဘက္ခဏေ ပန **အင်္ဂါနံ** ဝိတက္ကာဒီနံ ပါတုဘာဝေန ဣတိ ဒွီဟိ အာကာရေဟိ။

၈၇၉. ဒွိန္နံ **သမာဓီန**န္တိ ဥပစာရပ္ပနာသမာဓီနံ။

၈၈၂. စက္ကဝတ္တိယဂဗ္ဘောဝ ရတနံ ဝိယ အဿ အနေန သုဒုလ္လဘံ။

၈၈၄. **အယန္တိ** ပဋိသန္ဓိသန္ထာရော။

၈၉၁-၂. **သမတံ ဝီရိယဿေတ**တိ ဝီရိယသမဘာဝံ။ **လယံ** လီနဘာဝံ ဤသကမ္ပိ ယန္တံ ဂစ္ဆန္တံ မာနသံ အာဝဇ္ဇနစိတ္တံ။

၈၉၅-၉. ဘဝင်္ဂံ ပန ပစ္ဆိဇ္ဇ ဥစ္ဆိန္ဒိတွာ တဒေဝ ပထဝီကသိဏံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ယောဂိနော မနောဒွာရမ္ဟိ ဇာယတိ။ **တတော**တိ အာဝဇ္ဇနတော။ **တတ္ထေဝါရမ္မဏေ** တသ္မိံ ပထဝီကသိဏသင်္ခါတေ အာရမ္မဏေ **တဿ** ယောဂိနော ဇဝနာနိ စတ္တာရိ ဝါ ပဉ္စ ဝါ ဇာယန္တေ။ အဝသာနေ **ဧကံ** ဇဝနမာနသံ ရူပါဝစရိကံ ဟောတိ, တသ္မိံ ရူပါဝစရိကေ ဝိတက္ကာဒယော အင်္ဂါ။ **အညေဟိ** အညေသံ စိတ္တာနံ အညေဟိ ဝိတက္ကာဒီဟိ ဗလဝတရာ ဟောန္တိ။ **တာနိ** အပ္ပနာဘာဝံ အပ္ပတ္တာနိ အပ္ပနာစေတသော **ပရိကမ္မောပစာရတော** ပရိကမ္မဘာဝတော ပရိကမ္မာနီတိ ဝုစ္စန္တေ, ဥပစာရဘာဝတော ဥပစာရာနီတိ စ ဝုစ္စန္တေ။ တာနိ ဇဝနာနိ အပ္ပနာယာနုလောမတ္တာ အနုလောမာနိ ဧဝ စ ဝုစ္စန္တိ။ **တတ္ထ** အနုလောမကေသု ယံ သဗ္ဗန္တိမံ ဇဝနံ, တံ ဂေါတြဘူတိ ပဝုစ္စတိ။

၉၀၁. **ဂေါတြဘု ဒိဋ္ဌ**န္တိ ဂေါတြဘု နာမ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ။

၉၀၄-၅. **ပုရိမေဟိ** ဇဝနေဟိ ယံ အာသေဝနံ, တံ ဗလဝပစ္စယံ **လဒ္ဓာ** လဘိတွာ ဆဋ္ဌံ ဇဝနံ, သတ္တမံ ဝါ ဇဝနံ အပ္ပေတိ။ **ဣတိ** ဝစနံ ပဝုစ္စတိ, **တတ္ထ** တဒေ **ဂေါဒတ္တော** နာမ **အာဘိဓမ္မိကော** အာစရိယော အာဟ။ ဆိန္နတဋ္ဋေ မုခံ ယဿ **ဆိန္နတဋ္ဋမုခော** ။

၉၀၈. ပစ္စဝေက္ခဏာ ဟေတု ယဿ အာဝဇ္ဇနဿာတိ **ပစ္စဝေက္ခဏဟေတုကံ** ။

၉၁၁-၂. ကာမစ္ဆန္ဒဿ နာနာဝိသယေ ပလုဒ္ဓဿ။ စေတသော ဧကသ္မိံ ဝိသယေ သမာဓာနေန သမာဓိ။

၉၁၅. သယဥ္စ အတိသန္တတော သုခံ အဝူပသန္တသဘာဝသ္သ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဒ္ဓဝယသ္သ ပဋိပက္ခတော ဝုတ္တံ။

၉၁၇. **ပဉ္စင်္ဂဝိပ္ပယုတ္တ** န္တိ ပဉ္စနီဝရဏဝိပ္ပယုတ္တံ။ **ပဉ္စင်္ဂသံယုတ** န္တိ ဝိတက္ကာဒီဟိ ယုတ္တံ။

၉၂၀-၁. **ဝေပုလ္လ** န္တိ ကမ္မဋ္ဌာနသ္သ ဝိပုလဘာဝံ။ တဥ္စ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ ဥပစာရံ ဝိစာရေတ္ဝာ ဝဓေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၉၂၈-၃၁. **ပမာဒယောဂိနော**တိ ပမာဒဝသေန ယောဂိသမ္ပန္နသ္သ ကာမသဟဂတာ သညာမနက္ကာရာ မနသိကာရာ စေ စရန္တိ, တသ္သ ယောဂိနော တံ ဈာနံ ဟာနဘာဂိယံ ဟောတိ။ **သတိ သန္တိဋ္ဌတေ တသ္မိံ, သန္တာ တဒနုဓမ္မတာ** တသ္မိံ ပဌမဇ္ဈာနေ တဒနုဓမ္မတာ တသ္သ ပဌမဇ္ဈာနသ္သ အနုရူပာ သတိ နိကန္တိ သန္တာ သံဝိဇ္ဇမာနာ သန္တိဋ္ဌတေ သန္တိဋ္ဌတိ, တံ ဈာနံ မန္ဒသ္သ ယောဂိနော ဌိတိဘာဂိယံ ဟောတိ, ဌိတိံ ဘဇတိ။ ဝိသေသဘာဂိယံ ဟောတိ, ဝိသေသံ ဒုတိယာဒိဘာဝနံ ဟပုဏာတီတိ အတ္ထော။ **နိဗ္ဗိဒါသံယုတာ သညာ, မနက္ကာရာ** တိ နိဗ္ဗိဒါဝိပဿနာသံယုတ္တာ သညာမနက္ကာရာ။ **နိဗ္ဗေဓဘာဂိယ** န္တိ လောကုတ္တရဘာဂိယံ, လောကုတ္တရမဂ္ဂဘာဂိယန္တိ အတ္ထော။

၉၃၃. အယံ သမာပတ္တိ **အာသန္နာကုသလာရယော** အာသန္နာကုသလာရိကာ ယသ္မာ တက္ကစာရာနံ ထူလတ္တာ စ, တသ္မာ ကာရဏာ အယံ သမာပတ္တိ အင်္ဂဒုဗ္ဗလာ။

၉၃၅. **နိကန္တိ** န္တိ တဏှံ။ **ပရိယာအယာ**တိ သောသာပေတွာ။

၉၃၆. **ဝိမိနာ**တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တဝိမိနာ။ **သတသ္သာ** တိ သတိသမ္ပန္နသ္သ။

၉၃၈. **နိမိတ္တံ တု တဒေဝ စာ** တိ တမေဝ ပဌမနိမိတ္တံ ''ပထဝီ ပထဝီ''က္ကတိ ဇဝံ မနသာ ကရောန္တသ္သ။

၉၄၃. **သမ္ပသာဒန** န္တိ သဒ္ဓာ။ **မဇ္ဈတ္တ** န္တိ တတြမဇ္ဈတ္တတာ။

၉၄၄. **ဒုဝင်္ဂဟီန** န္တိ ဝိတက္ကဝိစာရဟီနံ။

၉၄၈. ပီတိ နာမ **စေတသော** စိတ္တသ္သ **ဥပ္ပိလာပနံ** ဥပ္ပိလာပိတတ္တံ **ယတော** ယသ္မာ ကာရဏာ။

၉၆၁-၂. **အာသန္နပီတိအေသာ** တိ ပီတိယေဝ အေသာ။ **တတ္ထ** တေသ္မိံ တတိယဇ္ဈာနေ **ယဒေဝ** ယံ ဝေ **သုခံ** က္ကတိ ဇဝံ သုခံ စေတသော **အာဘောဂေ** မနသိကာရော။ **ဇဝံ** က္ကမိနာ ပကာရေန သုခသ္သ ထူလတ္တာ **အယံ** သမာပတ္တိ အင်္ဂဒုဗ္ဗလာ ဟောတိ။

၉၇၄-၅. သုခံ ဥပေက္ခာယ အာသေဝနံ ပန န ဟောတိ ယသ္မာ ဥပေက္ခာယ အာသေဝနံ ပန န ဟောတိ, ယသ္မာ ဥပေက္ခာသဟဂတာနိ ဇဝနာနိ ဇဝန္တိ, တသ္မာ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ ဥပေက္ခာသဟဂတံ သမုဒီရိတံ။

၉၇၆. ဒုတိယဇ္ဈာနံ **ဒွဝိဓာ** ဒွိဟိ ကောဋ္ဌာသေဟိ ဌိတံ။

၉၇၉. **အယံ** အဘိဓမ္မာဝတာရော သုမဓုရဝရတရဝစနော ကံ နု ဇနံ နေဝ ရဥ္စယတိ, အတိနိသိတဝိသဒေ ဗုဒ္ဓိပ္ပစာရော ယသ္သ သော **အတိနိသိတဝိသဒဗုဒ္ဓိပ္ပစာရော,** သော တေန ဇနေန ဝေဒနီယော ဇာနိတဗ္ဗော။

ဣတိ အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာယ

ရူပာဝစရသမာဓိဘာဝနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စုဒ္ဒသမော ပရိစ္ဆေဒော။

၁၅. ပန္နရသမော ပရိစ္ဆေဒေါ

အရူပာဝစရသမာဓိဘာဝနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၉၈၂-၃. ရူပေ ခေါ ဝိဇ္ဇမာနသ္မိံ န္တိ ရူပကာယေ ဝိဇ္ဇမာနေ **ဒဏ္ဍာအနာဒယော** ဒဏ္ဍာဂ္ဂဟဏာဒယော။ ဣတိ **ရူပေ** ရူပကာယေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ။

၉၈၄. သူကရာဘိဟတောဝ သာတိ သူကရံ အနုဗန္ဓိတော သာ သုနခေါ ဝိယ။

၉၈၅. ဝသီတိ ယောဂီ။

၉၈၈-၉၉၀. ဖုဋ္ဌောကာသဥ္စ တေန တ န္တိ တေန စိတ္တေန ဖုဋ္ဌံ တမောကာသံ ''အနန္တော အာကာသော''ဣတိ စ မနသာ ကရောန္တော ဧဝ ဉ္ဃာဋေတိ။ **ဣတိ** ဝစနံ ဝုစ္စတေ, အယမဓော နယော, ''အာကာသော'' ဣတိ မနသာ ကရောန္တော တံ ကသိဏံ န သံဝေလ္လေတိ။

၉၉၈. ရူပာဝစရဇ္ဈာနမေဝ ပစ္စတ္ထိကံ **ရူပာဝစရဇ္ဈာနပစ္စတ္ထိကံ** ။

၁၀၀၄. အာကာသဖုဋ္ဌဝိညာဏေတိ ဖုဋ္ဌမေဝ ဝိညာဏံ ဖုဋ္ဌဝိညာဏံ, တသ္မိံ အာကာသာရမ္မဏေ ဖုဋ္ဌဝိညာဏေ။

၁၀၀၅-၆. အယံ အာကာသော အနန္တော ဣတိ ဧဝံ တံ အာကာသမေဝ ဖရိတွာ ပဝတ္တံ ဝိညာဏံ ဝိညာဏဥ္စ **ဣတိ** ဝစနံ ဝုစ္စတေ။ ဝိညာဏံ အနန္တံ နာမ န ဟောတိ, အနန္တာရမ္မဏတ္တာ ''ဝိညာဏံ အနန္တ''န္တိ ဝုစ္စတေ, တံ ဝိညာဏံ မနက္ကာရဝသေန အပိ အနန္တံ ဖရိဒိပိတံ။

၁၀၁၀. ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏဿ အဘာဝေ **တဿ ဧဝ** ပဌမာရုပ္ပဿ **သုညတော** သုညဘာဝတော။

၁၀၁၃. သတိ တိဋ္ဌတိ ဘိယ္ယော ဗလဝ သတိ တိဋ္ဌတိ။

၁၀၁၅. အဘာဝကေ နတ္ထိဘာဝေ။

၁၀၁၇-၈. ဒုတိယာရုပ္ပစက္ခုနာ တိ စက္ခုနာ ဒုတိယာရုပ္ပံ **''နတ္ထိ နတ္ထိ''တိအာဒိနာ** အာကာရေန ပရိကမ္မဝသေန မနက္ကာရေ။ **တဿာပဂမမတ္တဥ္စ** တဿ ပဌမာရုပ္ပဿ အပဂမမတ္တဥ္စ။

၁၀၂၉. ယာ နာမ အယံ သမာပတ္တိ အဘာဝမတ္တမ္ပိ ကေစရံ ကတွာ ဌဿတိ, အယံ သမာပတ္တိ **ဝတ** ကေနတေန အဟော သန္တာတိ ပဒိဿတိ။

၁၀၃၃. ယာယ သညာယ နေဝသညီ, နာသညီ စ ဟောတိ, **ကေဝလံ** ကေနစေန အထ ခေါ သာ သညာ ဒေဒိသီ န ဟောတိ။

၁၀၃၅-၇. ပဋ္ဌသညာယ ကိစ္စဿ နေဝ ကရဏတော **အယံ** သမာပတ္တိ ''နေဝသညာ''တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌာတိ စတုတ္ထအာရုပ္ပတော သမ္ဘတ ပဝတ္တာ တေဇောဓာတု သုခေဒကေ ဒဟနကိစ္စံ ကာတုံ န သက္ကောတိ ယထာ, သာ သင်္ခာရမမ္မာနံ အဝသေသတ္တာ။

၁၀၄၀. ဟသာဒတလဥ္စ သာဋ္ဌိကာ စ။

၁၀၄၁. ယော ပန ဘိက္ခု **ဣမံ** ရူပာရူပဇ္ဈာနသမာပတ္တိဝိဓာနံ သာရတရံ ဇာနာတိ, သော ရူပာရူပဇ္ဈာနသမာပတ္တိပုရေက္ခာ သေက္ခော **ဘဝံ** ကာမဘဝံ **အဘိဘုယျ** အဘိဘဝိတွာ ရူပာရူပံ **ယာတိ** ဟပုဏာတိ။

ဣတိ အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာယ

အရူပာဝစရသမာဓိဘာဝနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပန္နရသမော ပရိစ္ဆေဒော။

၁၆. သောဠသမော ပရိစ္ဆေဒော

အဘိညာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၀၄၅. သတာတိ သတိသမ္ပန္နေန။ **အနုယောဂ**န္တိ ဝီရိယံ။

၁၀၄၇. ယောကဝစရဘိက္ခုနော နိဗ္ဗတ္တိတာသု အဘိညာသု **အသ္သ** ယောကဝစရဿ ဘိက္ခုနော သမာဓိဘာဝနာ **နိဋ္ဌံ** ပရိယောသာနံ ဂတာ သိယာ။

၁၀၅၀. ဒန္တေ တိ ဒန္တေ ဌိတေ။ **အစလေ**တိ အစလေ ဌိတေ။

၁၀၅၂-၄. အဘိညာယ ပာဒကံ ကာရဏံ **အဘိညာပာဒကံ** ယောဂီ သတံ တပိ သဟဿံ တပိ **ယဒိ** သစေ ဣစ္ဆတိ, အဘိညာပာဒကံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ **တတော** အဘိညာပာဒကဈာနတော **ဝုဋ္ဌာယ** ဝုဋ္ဌဟိတွာ "သတံ ဟောမိ, သတံ ဟောမိ" ဣတိ ဧဝံ ကာမာဝစရပရိကမ္မမာနသံ ကတွာ အဘိညာယ ပာဒကံ ကာရဏဘူတံ ဈာနံ **ပုနာဓိဋ္ဌာတိ** ပုန အာပဇ္ဇိတွာ တတော ဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ ပုန အဓိဋ္ဌာတိ , သဟာဓိဋ္ဌာနေန စေတသာ အဓိဋ္ဌာနသင္ခါတေန စတုတ္ထဇ္ဈာနစိတ္တေန သဟ သော ယောဂီ သတံ ဟောတိ။ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏံ။

၁၀၆၇-၈. သော အဓိဂတာဘိညော ယောဂီ **ဟဒကာရမ္မဏေန** စတုတ္ထဇ္ဈာနဿ ပဋိဘာဂနိမိတ္တသင္ခါတေန အာရမ္မဏေန ဖုဋ္ဌေ ဩကာသေ ဂတေ ပဝတ္တေ ပန သဒ္ဒေ သုဏာတိ။ ဒိဗ္ဗသောတဉာဏံ။

၁၀၆၉. ပရဿ စိတ္တံ ပရိယတိ ပရိစ္ဆိန္ဒတီတိ စေတောပရိယံ, တမေဝ မာနသံ **စေတောပရိယမာနသံ**။

၁၀၇၀. ဟဒယံ ပန နိဿာယာ တိ ဟဒယဝတ္ထုံ နိဿာယ ပဝတ္တမာနလောဟိတံ, ဟဒယကောသေ ပဝတ္တံ ရုဟိရန္တိ အတ္ထော။

၁၀၇၅. ကာမာဝစရစိတ္တဥ္စာတိ ကာမာဝစရသတ္တာနံ ကာမာဝစရစိတ္တဥ္စ။ **ရူပာရူပေသု** ရူပဘဝအရူပဘဝေသု သတ္တာနံ မာနသဥ္စ။ ကိံ ဘူတံ? သရာကဒိပ္ပဘေဒကံ မာနသံ သဗ္ဗံ စေတောပရိယဉာဏံ ဇာနာတိ။ စေတောပရိယဉာဏံ။

၁၀၇၇-၈၂. နိသဇ္ဇာ သဗ္ဗပစ္ဆိမာ တိ သဗ္ဗေသံ ဣရိယာပထာနံ ပစ္ဆာ ဇာတာ နိသဇ္ဇာ ဘိက္ခုနော အာဝဇ္ဇိတဗ္ဗာ။ **တတော ပဘုတိ** တတော သဗ္ဗပစ္ဆိမတော နိသဇ္ဇာတော ပဘုတိ တံ သဗ္ဗံ ပစ္ဆိမနိသဇ္ဇံ အာဒိံ ကတွာ **ပဋိလောမက္ကမာ** ပဋိလောမက္ကမေန **သဗ္ဗံ** အတ္တနာ ကတံ အာဝဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ အသ္မိံ ဘဝေ **ယာဝ** ယတ္တကံ ကာလံ **သန္ဓိ** ပဋိသန္ဓိ ဟောတိ, **တာဝ** တတ္တကံ ကာလံ **ကတံ** ကိရိယံ တေန ဘိက္ခုနာ အာဝဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ ပုရိမသ္မိံ ဘဝေပိ စုတိက္ခဏေပိ နိဗ္ဗတ္တံ နာမရူပဥ္စ သာဓုကံ အာဝဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ စုတိက္ခဏေ နိဗ္ဗတ္တေ တသ္မိံ နာမရူပေ ဧဝံ ဘိက္ခုနာ အာဝဇ္ဇိတဗ္ဗေ ယအာ **တဒေဝ** တမေဝ နာမရူပံ အာရမ္မဏံ ကတွာ စုတိက္ခဏေ မနောဒွါရေ **မနက္ကာရော** မနောဒွါရာဝဇ္ဇနစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏံ။

၁၀၈၆-၉၆. အဘိညာပာဒကံ ကသိဏာရမ္မဏံ ဈာနံ အဘိနီဟာရက္ခမံ ကတွာ ဣမေသု တီသု ကသိဏေသု ကတပုညေဟိ။ **တသ္မာ တမိတရံ တပိ** တိ အာလောကကသိဏံ တ ဣတရံ တပိ ကသိဏဒွယံ ယထာက္ကမံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဥပစာရဘူမိယံယေဝ ဌတွာ **တံ** အာလောကကသိဏံ ဌပေတဗ္ဗံ။ အပ္ပနံ ပဏ္ဍိတော န ဥပ္ပာဒေယျ, သစေ ဥပ္ပာဒေတိ, **တံ** အာလောကကသိဏံ **ဟဒကဇ္ဈာနနိဿိတံ** ဟဒကဇ္ဈာနဿ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ ဝမိုတဿ ဈာနဿ အန္တောဂဓံ ရူပံ တေန ယောဂိနာ ပဿိတဗ္ဗံ **ဘဝေ** ဘဝေယျ။ တံ ရူပံ **ပဿတော** ပဿန္တဿ **တဿ** ယောဂိနော ပရိကမ္မဿ တရော အတိက္ကမတိ, **တာဝဒေ** တသ္မိံယေဝ ခဏေ အာလောကောပိ **တဿ** ယောဂိနော အာလောကောပိ ခိပ္ပံ အန္တရဓာယတိ။ **တသ္မိံ** အာလောကေ အန္တရဟိတေ **ရူပဂတံ** ရူပံ န ဒိဿတိ။ ဒိဝသမ္ပိ နိသီဒိတွာ ပဿတော ရူပဒဿနံ ဟောတိ။

၁၁၀၀-၁. တံစိတ္တသံယုတ န္တိ တေန စတုတ္ထဇ္ဈာနေန ယုတ္တံ စိတ္တံ။ အနာဂတံသဉာဏဿ ပရိကမ္မံ, ယထာကမ္မုပဂဿ ဉာဏဿ စ ပရိကမ္မံ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏံ။

၁၁၀၃. ယော ဘိက္ခု **ဣမ** ဣမသ္မိံ သာသနေ ဣမံ ပန ဂန္ထံ သုဏာတိ, စိတ္တေ ကရောတိ စ, သော ဘိက္ခု **အနေန တရေန** ဣမိနာ ဂန္ထေန တရိတ္ဝတ အဘိဓမ္မမဟာဏ္ဏဝပာရံ **ယာတိ** ဟာပုဏာတိ, ဇာနာတီတိ အတ္ထော။

ဣတိ အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာယ

အဘိညာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သောဠသမော ပရိစ္ဆေဒော။

၁၇. သတ္တရသမော ပရိစ္ဆေဒော

အဘိညာရမ္မဏနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၁၀၄. အနာဂတံသဉာဏဉ္စာ တိ န အာဂတော အနာဂတော, န တာဝ သမ္ပတ္တောတိ အတ္ထော, အနာဂတေ
အံသာ ကောဋ္ဌာသာ တေသံ ဉာဏံ အနာဂတံသဉာဏံ။ ယံ ယံ ကမ္မံ ယထာကမ္မံ, တံ ဥပဂစ္ဆတိ ဇာနာတီတိ **ယထာကမ္မူ
ပဂံ,** ဝိပာကစေတနာဇာနနကဉာဏံ။

၁၁၀၇-၉. တတ္ထ တေသု အာရမ္မဏတ္တိကေသု။ **စိတ္တသန္နိဿိတံ ကတွာ** တိ တံ ကာယံ စိတ္တံ သန္နိဿိ
တံ ကရိတွာ တမေဝ ကာယစိတ္တစေတသိကဝသေန မဟဂ္ဂတေ စိတ္တသ္မိံ သမာရောပေတိ ဉာဏံ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏံ, တ
တော ကာယာရမ္မဏတော ကာယဿ ပရိတ္တတ္တာ ကာမာဝစရတ္တာ ပရိတ္တာရမ္မဏံ ဉာဏံ သိယာ။

၁၁၁၀-၃. ဒိဿမာနေန ကာယေန, ဂန္တုကာမော ယဒာ ဘဝေ ယော ယောဂီ ဒိဿမာနေန ကာယေန ဂန္တုကာ
မော ယဒာ ဘဝေယျ, သော ယောဂီ တဒာ စိတ္တံ **ကာယသန္နိဿိတံ ကတွာ** ရူပကာယေ သန္နိဿိတံ ကတွာ တံ
ပာဒကဇ္ဈာနစိတ္တံ ကာယဝသေန ကာယေ အာရောပေတိ, တဒာ ဈာနာရမ္မဏတော တံ ဉာဏံ မဟဂ္ဂတကေစရံ ဟောတိ,
ယံ ဉာဏံ ယဒာ **အနာဂတဉ္စ** ဓမ္မဇာတံ, **အတီတဉ္စ** ဓမ္မဇာတံ **ဝိသယံ** အာရမ္မဏံ ကရောတိ, တဒာ တံ ဉာဏံ အတီတာရမ္မ
ဏံ ဟောတိ, တဒာ အနာဂတာရမ္မဏံ အာရမ္မဏကရဏကာလေ အနာဂတကေစရံ ဟောတိ။ ဒိဿမာနေန ကာယေန တ
ဿ ဘိက္ခုနော ဂမနေ ပန သတိ **တဿ** ယောဂိနော ဉာဏဿ ကေစရော ပစ္စုပ္ပန္နော နာမ ဟောတိ, ဣတိ ဝိနိဒ္ဒိ
သေ။

၁၁၁၄. ကာယံ စိတ္တဿ ဝသေန စိတ္တေ အာရောပေတိ, စိတ္တံ ကာယဿ ဝသေန ကာယေ အာရောပေတိ,
ဣတိ ပရိဏာမနကာလသ္မိံ တဿ ယောဂိနော ဉာဏံ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏံ သိယာ။ **သမ္ပဝတ္တတိ သတ္တသူ** တိ ပရိတ္တ
မဟဂ္ဂတအတီတအနာဂတပစ္စုပ္ပန္နအဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏသင်္ခာတေသု **သတ္တသု** အာရမ္မဏေသု သမ္ပဝတ္တတိ။

၁၁၂၀. ဇာနနေ မဇ္ဈိမာန န္တိ မဟဂ္ဂတာနံ ဇာနနေ။

၁၁၂၂. တေဿ စေတောပရိယဉာဏဿ မဂ္ဂါရမ္မဏတာ ပရိယာယေန ဧဝ **မတာ** ဉာတာ။

၁၁၂၆-၇. တတ္ထ တိက္ခဏသမ္ပတ္တံ, ပစ္စုပ္ပန္နံ ခဏာဒိကံ ။

တတ္ထ တေသု ပစ္စုပ္ပန္နေသု ယံ ပစ္စုပ္ပန္နံ ခဏာဒိကံ **တိက္ခဏသမ္ပတ္တံ** ဥပ္ပာဒဋ္ဌိတိဘင်္ဂက္ခဏသမ္ပတ္တ
တံ **ခဏာဒိကံ** ခဏာယေဝ တံ ခဏာဝယံ ပစ္စုပ္ပန္နံ နာမ။ **ဧကဒွေဝသန္တတိတရပရိယာပန္န** န္တိ ဧကစိတ္တဒွိစိတ္တဝီ
ထိတရပရိယာပန္နံ သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နံ နာမ။ **ပစ္စုပ္ပန္နန္တိ ပစ္ဆိမ** န္တိ အဒ္ဓာပစ္စုပ္ပန္နန္တိ အတ္ထော။

၁၁၃၁-၂. ယေန အာဝဇ္ဇနစိတ္တေန ဓမ္မေ အာဝဇ္ဇတိ, ယေန စေတသာ ဇာနာတိ, **တေသံ** ဒွိန္နံ အာဝဇ္ဇနဇဝနစိ
တ္တာနံ သဟဋ္ဌာနဿ အဘာဝတ **တံ** “ခဏာဒိကတ္တယံ ပစ္စုပ္ပန္န”န္တိအာဒိကံ “ကေဿ စိတ္တမေကေန, အဝသ္
သံ ပန ဝိဇ္ဈတိ”ဣတိ ပရိယောသာနံ ဝစနံ န ယုဇ္ဇတိ။ အာဝဇ္ဇနဇဝနာနံ နာနာရမ္မဏဘာဝံ ပတ္တိတော အာပဇ္ဇနတော
စ န ယုဇ္ဇတိ။ **အနိဋ္ဌေ ပန ဌာနေ** တေသံ အာဝဇ္ဇနဇဝနာနံ ဧကာရမ္မဏဘာဝေ အနိစ္ဆိတေ တသ္မိံ ဌာနေ န ယုဇ္ဇတိ,
အညသ္မိံ ပန ဌာနေ မဂ္ဂဝီထိယံ အာဝဇ္ဇနပရိကမ္မဇဝနာနံ ကသိဏာဒိကံ အာရမ္မဏံ ဟောတိ, ဧကတ္တုဘုလောကုတ္တရစိ
တ္တာနဉ္စ နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ ဟောတိ, ဧတ္ထ အာရမ္မဏဇဝနာနံ ဧကာရမ္မဏတာ အနိစ္ဆတာ။

၁၁၃၄-၄၁. “ကေဗ္ဗဝပရိစ္ဆိန္နံ, ပစ္စုပ္ပန္နန္တိ ပစ္ဆိမ”န္တိ ဝတွာ ပုန အဉ္ဉေန ပရိယာယေန တံ ပစ္စုပ္ပန္နံ ဒဿ
သေတုံ ဣဒံ **အဒ္ဓာနံ** အဒ္ဓာနာမ ပစ္စုပ္ပန္နံ ဇဝနတရတော ဒီပေတဗ္ဗံ။ **ဣတိ** ဝစနံ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။ ယဒာ **ဣဒ္ဓိမာ** ယောဂီ ပရ
ဿ စိတ္တံ ဉာတုံ အာဝဇ္ဇတိ, တဿ အာဝဇ္ဇနမနော **ပစ္စုပ္ပန္နခဏဝတ္ထုဟယံ** ပစ္စုပ္ပန္နံ မနောဒွာရာဝဇ္ဇနစိတ္တံ
အာရမ္မဏံ ကတွာ **တေန** စိတ္တေန သဒ္ဓိံ နိရုဇ္ဈတိ, တေသု နိရုဒ္ဓေသု တဿ ယောဂိနော စတ္တာရိ, ပဉ္စ တ ဇဝနာနိ

ဇာယန္တိ။ **ဧတေသံ** စတုန္နံ, ပဉ္စန္နံ ဇဝနာနံ ယံ ပစ္ဆိမံ စိတ္တံ ဣဒ္ဓိစိတ္တမုဒီရိတံ။ ဣဒ္ဓိစိတ္တတော **သေသာနိ** ကာမာဝစရစိတ္တာနိ။ **ဧတေသံ** ကာမာဝစရေ ဣဒ္ဓိဇဝနာနံ တဒေဝ စ ပရစိတ္တံ အာရမ္မဏံ ဟောတိ ယသ္မာ, **တသ္မာ သဗ္ဗာနိ တာနိ** ဇဝနာနိ ဧကာရမ္မဏတံ ယန္တိ, တေသံ ဇဝနာနံ နာနာရမ္မဏတာ အဒ္ဓာဝသာ န ဘဝေယ္ယ, ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏတော တေသံ ဇဝနာနံ ဧကာရမ္မဏဘာဝေပိ ဣဒ္ဓိမာနသမေဝ စ ပရသ္သ စိတ္တံ ဇာနာတိ။ **ဣတရာနိ** ကာမာဝစရာနိ ပန စိတ္တာနိ ပရသ္သ စိတ္တံ န ဇာနန္တိ။ **ယထာ စက္ခုဒ္ဒွါရေ တု ဝိညာဏ** န္တိ စက္ခုဝိညာဏံ ရူပံ ပဿတိ, တထာ ဣတရံ စိတ္တံ န ပဿတိ။

၁၁၆၁. အနာဂတံသဉာဏဿာ တိ အနာဂတံသဉာဏဿ အနာဂတံ ဓမ္မံ အကေစရံ, ကေစရံ န ဟောတိယေတတိ အတ္ထော။

၁၁၆၉. ဝိဝိဓတ္ထာနိ ဝဏ္ဏပဒာနိ ယသ္မိံ သော **ဝိဝိဓတ္ထဝဏ္ဏပဒော,** တံ မဓုရတ္ထမတိနီဟာရံ ဥတ္တမံ သောတုဇနသ္ သ ဟာဒယံ ပီတိကရံ သစေတနော ကော နာမ မနုဇော န သုဏေယ္ယ။

ဣတိ အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာယ

အဘိညာရမ္မဏနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သတ္တရသမော ပရိစ္ဆေဒော။

၁၈. အဋ္ဌာရသမော ပရိစ္ဆေဒော

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၁၇၅. **ယာ သဗ္ဗာနနမတ္တံဝ, သညာ နီလာဒိတော ပနာ** တိ သာ သညာ နီလာဒိဝသေန သဗ္ဗာနနမတ္တံဝ ကရောတိ။ **လက္ခဏပ္ပဋိဝေဓ** န္တိ အနိစ္စာဒိလက္ခဏပဋိဝေဓ ဗုဇ္ဈနံ။

၁၁၇၇. **တံ** ဝိညာဏံ **ဥဿုက္ကိတ္ဂွတ** ဥဒ္ဓံ သက္ကံ ကတွ္တ သတ္တေ မဂ္ဂံ ဟာပေတုံ န သက္ကောတိ။

၁၁၇၈-၉. သဗ္ဗေသံ ပန ဓမ္မာနံ **သဘာဝပဋိဝေဓနံ** အဝိပရီတဝသေန ပဋိဗုဇ္ဈနံ ပညာယ လက္ခဏံ။

၁၁၈၀. သမာဓိ အာသန္နကာရဏံ ဧတာယာတိ **သမာဓာသန္နကာရဏာ** ။

၁၁၈၁. **လက္ခဏောနေကဓာ** တိ သဗ္ဗဓမ္မံ ပဋိဗုဇ္ဈနလက္ခဏေန ပညာဝ ဧကဓာ ဝုတ္တာ။

၁၁၈၃. **ဘူရိပညေနာ**တိ ဘူတေ အတ္ထေ အဝိပရီတေ အတ္ထေ ရမတီတိ ဘူရိ, ဘူရိ ပညာ ဧတဿာတိ ဘူရိပညော, တေန။

၁၁၈၆-၉၁. တီသု အတ္တဓမ္မနိရုတ္တီသု စ ဉာဏေသု အတ္တဓမ္မနိရုတ္တီသု ဇာတေသု ဉာဏေသု စ ဉာဏံ။ ယံ ကိဉ္စိ ပစ္စယုပ္ပန္နံ ဖလံ ဓမ္မဇာတံ။ **ဘာသိတတ္ထော** တိ ဟဋ္ဌိယာ အတ္ထော။ **ဧတေ ပဉ္စ** ဓမ္မာ **အတ္ထသညိတာ** အတ္ထနာမကာ။ **ဖလနိဗ္ဗတ္တကော ဟေတူ** တိ ဇနနကော ပစ္စယော။ **ဘာသိတန္တိ** ဟဋ္ဌိ။ **ဓမ္မသညိတာ**တိ ဓမ္မနာမကာ။ **သဘာဝနိရုတ္တီ**တိ အဝိပရီတတေဟာရော။ **ပရိယတ္တိ** တိ သိက္ခနံ။ သဝနာဓိဂမေဟိ **ပုဗ္ဗယောဂေန** ပုဗ္ဗေ ပဝတ္တနာယ။

၁၁၉၂. **ဘူမိဘူတေသူ**တိ ဝိပဿနာယ ဘူမိဘူတေသု။

၁၁၉၄. **ဇနနာဒိတော**တိ ဇာတိအာဒိတော ဘီတေန ပညာ ဘာဝေတဗ္ဗာ။

၁၂၀၃. **ကောသီတိယာ စိတ္တေနာ** တိ လောကုတ္တရစိတ္တဝဇ္ဇိတေန ဝိပဿနာဘူမိဘူတေန ကောသီတိယာ စိတ္တေန။

၁၂၀၈. **သတ္တသမ္မောဟဃာတတ္ထ** န္တိ သတ္တောတိ သမ္မောဟဿ ဝိနာသိတတ္ထံ။

၁၂၁၁. **နိရီဟကန္တိ** ဤဟဝိရဟိတံ ဗ္ယာဟရဝိရဟိတံ, အရုရဇ္ဇုသမာယောဂေ။

၁၂၁၅. **ဥဘော ဘိန္နတ္တိ ပစ္စယာ** တိ အညမညပစ္စယကာရဏာ။

၁၂၂၅. **အန္တဒ္ဒဝယ** န္တိ ကာမသုခလ္လိကာနုယောဂအတ္တကိလမထာနုယောဂဒွယံ။ **ဘာဝယေ**တိ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိံ ဝဍ္ဍေယျ။

ဣတိ အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာယ

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဋ္ဌာရသမော ပရိစ္ဆေဒော။

၁၉. ဧကူနဝီသတိမော ပရိစ္ဆေဒော

ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၂၃၁. ဣစ္စေဝမာဒိဒွတ္တိံသကောဋ္ဌာသာနံ ပစ္စယဿ ဟေတုပစ္စယေ တာဝ ယောဂီ မနသာ ပရိဂ္ဂဏှာတိ။

၁၂၃၃. ဟေတွင်္ကုရဿ ဗီဇံ ဝ ဗီဇံ အင်္ကုရဿ ဟေတုဇနကံ, ပထဝါဒယော အင်္ကုရဿ ပစ္စယာ။

၁၂၃၄. ပဉ္စ ဓမ္မာ တိ အဝိဇ္ဇာတဏှုပါဒါနကမ္မာဟာရာ ဟေတုပစ္စယာ ဓမ္မာ။

၁၂၃၅. ကမ္မံ ပုတ္တဿ ဇနကော ပိတာ ဝိယ နာမရူပဿ ဇနကံ။

၁၂၃၈. ပစ္စယာတိ ပစ္စယေန။

၁၂၄၀. ယာ သာတိ ယာ သာ ကင်္ခါ။ **ပုဗ္ဗန္တေ** ပုဗ္ဗကောဋ္ဌာသေ။

၁၂၄၁. သဗ္ဗထာ သဗ္ဗကောဋ္ဌာသတော အနဝသေသာဝ တဿ ယောဂိနော **သာ** ကင်္ခါ **ပဟိယျတိ** နာသီယတေ။

၁၂၄၃. အတ္ထသာဓိကာ တိ ကုသလပက္ခေ ဒါနာဒိအတ္ထသာဓိကာ, အကုသလပက္ခေ ပါဏာတိပါတာဒိအတ္ထသာဓိကာ။

တံ ဝိပါကန္တိ ဥပဃာတကကမ္မဿ တံ ဝိပါကံ ဥပ္ပန္နံ နာမ ဟောတိ။ ဧဝံ ဧကော ယောဂီ ကမ္မဝိပါကဝသေန နာမရူပဿ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟံ ကရောတိ။

၁၂၄၆. ဟေတုဖလဿ သမ္ဗန္ဓဝသေနာ တိ ဟေတုဖလသမ္ဗန္ဓဝသေန ဣဒံ နာမရူပံ **ကေဝလံ** ဧကန္တေန ပဝတ္တတိ, ဣတိ **သမ္မာ** အဝိပရီတာကာရေန သံ အနုပဿတိ။

၁၂၄၇. ပါကပ္ပဝတ္တိတော ဥဒ္ဓံ ပါကပဋိဝေဒကံ **န ပဿတိ** န ဇာနိယတေ။

၁၂၅၀-၁. အပ္ပဝတ္တိ နာမ **န ဒိဿတိ,** ဥပပန္နံ ဒိဿတိ။ တိတ္ထိယာ တေမတ္တံ **အနညာယ** အဇာနိတွာ **အသယံ ဝသီ သတ္တသည**န္တိ “သတ္တော”တိ သညံ ဂဟေတွာန သဿတဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိနော အညမညံ ဝိရောဓိနော ဟုတွာ ဒွါသဋ္ဌိဒိဋ္ဌိံ ဂဏှန္တိ။

၁၂၅၄. ဥဘောတိ ဥဘော ကမ္မဝိပါကာ အညမညတော သုညာ။ **န စ ကမ္မံ ဝိနာ ဖလ**န္တိ ကမ္မံ ဝိနာ ဖလံ န စ ဟောတိ။

၁၂၅၅. သမ္ဘာရေဟီတိ သူရိယာဒိသမ္ဘာရေဟိ။

၁၂၅၇. သုညံ **တံ** နာမရူပဓမ္မံ။

၁၂၅၈. ဟေတုသမ္ဘာရပစ္စယာတိ ဟေတုနာ စ သမ္ဘာရပစ္စယေဟိ စ။

ဣတိ အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာယ

ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဧကူနဝီသတိမော ပရိစ္ဆေဒော။

၂၀. ဝီသတိမော ပရိစ္ဆေဒော

မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၂၆၄. ပစ္စုပ္ပန္နဿ ဓမ္မဿာ တိ ပစ္စုပ္ပန္နဿ နာမရူပဓမ္မဿ။

၁၂၆၆-၈. ဥပ္ပဇ္ဇတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တဿ နာမရူပဓမ္မဿ **ရာသိတော** နိစယတော အာဂမနဥ္စ နတ္ထိ။ **ဒိသာဂမနန္** တိ ဒိသာယ ဂမနံ ။ **နိရုဒ္ဓဿာပိ** နာမရူပဓမ္မဿ ကောသိဉ္စိ ဌာနေ နိစယောတိ စ နတ္ထိ။

၁၂၇၀-၁. အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ ရူပသမုဒယော, အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ ရူပနိရောဓော။ တဏှာသမုဒယာ ရူပသမုဒယော, တဏှာနိရောဓာ ရူပနိရောဓော။ ကမ္မသမုဒယာ ရူပသမုဒယော, ကမ္မနိရောဓာ ရူပနိရောဓော။ အာဟာရနိရောဓာ ရူပနိရောဓော။ **ခမ္မေ**တိ သင်္ခါရဓမ္မေ။

၁၂၈၀. သမ္ပတ္တပဋိဝေဓဿာ တိ သမ္ပတ္တလောကုတ္တရသင်္ခါတမဂ္ဂဖလဿ သောတာပန္နာဒိပုဂ္ဂလဿ။ **ဝိပ္ပဋိပန္နဿာ** တိ ပဋိပတ္တိယံ အပ္ပဋိပန္နဿ, ဝိရုဒ္ဓဝသေန ပဋိပန္နဿ တ။

၁၂၈၆. ကာယစိတ္တာနီ တိ **ကာယာ**တိ ဝေဒနာသညာသင်္ခါရာ။ **စိတ္တ** န္တိ ဝိညာဏံ။

၁၂၉၀. ယတော ယတော ပစ္စယာဒိတော။ ယံ **အမတံ** နိဗ္ဗာနံ **ဝိဇာနတံ** ဝိဇာနန္တာနံ ပီတိပာမောဇ္ဇံ, တေဟိ လဘိတဗ္ဗံ အမတံ, အမတံ ဝိယ ပီတိပာမောဇ္ဇံ တ။

၁၂၉၃. အပ္ပတ္တေ တိ အတ္တနိ မဂ္ဂဖလသိံ အပ္ပတ္တေ။ **ပတ္တသညီ** တိ မဂ္ဂဖလေ အဟံ ပတ္တော အသ္မိ ဣတိ သညိတော ဟောတိ။

၁၂၉၇. သာရဝေဒိနောတိ သာရဇာနနသီလာ။ **တန္တိ** တံ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနံ။ **ဣဒံ** ဉာဏံ **မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနန္တိ** မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနံ နာမ။

ဣတိ အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာယ

မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝီသတိမော ပရိစ္ဆေဒော။

၂၁. ကောဝိသတိမော ပရိစ္ဆေဒော

ပဋိပဒာဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၂၉၉. ဥပက္ကိလေသဝိမုတ္တံ **သုဝိသဒံ ဉာဏန္တိ** အဥ္ဇဝိဓောဉာဏံ သန္ဓာယာဟ။

၁၃၀၂. သစ္စာနုလောမဉာဏန္တိ အယမေဝ ပဝုစ္စတိ။

၁၃၀၆. အယံ သိခါပတ္တာ ဝိပဿနာ ဧဝ သစ္စာနုလောမဉာဏံ နာမ ပဝုစ္စတိ။

၁၃၀၉. ဘဝင္ဂါနန္တရံ သင်္ခါရု-ပေက္ခာဂတနယေနာ တိ ဘဝင်္ဂါနန္တရံ သင်္ခါရုပေက္ခာသင်္ခာတေန ဉာဏေန ကတနယေန။

၁၃၁၄-၆. ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာနံ , ဥဒ္ဓဥ္စ အနုလောမတော တိ ဥဒ္ဓံ ဝတ္တမာနာနံ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာနံ အနုလောမတော, **ဣဒံ** အနုလောမဉာဏံ ဝုဋ္ဌာနကမိနိယာ ပရိယောသာနံ နာမ **ဘာသိတံ** မဟေသိနာ ကထိတံ။ သစ္စာနုလောမဉာဏံ အာဟစ္စ ဥပ္ပန္နာ, သဗ္ဗပ္ပကာရေန ကေတုရုဘုပရိယောသာနံ။

၁၃၁၈. တတ္ထာ တိ ဝိပဿနာယ။

ဣတိ အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာယ

ပဋိပဒာဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ကောဝိသတိမော ပရိစ္ဆေဒော။

၂၂. ဒွတၒိသတိမော ပရိစ္ဆေဒော

ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၃၁၉-၂၂. အာဝဇ္ဇနဿ ဟိတံ အာဝဇ္ဇနိယံ, တံ ဌာနံ ဧတဿာတိ အာဝဇ္ဇနိယဋ္ဌာနံ, ကေတ္ရဘူတိ အတ္ထော။ တံ ကေတ္ရဘုစိတ္တံ မဂ္ဂစိတ္တဿ **အာဝဇ္ဇနိယဋ္ဌာနတ္တာ** ။ ပဋိပဒာဉာဏဒဿနံ ကုအာစနံ န စ ဘဇတိ, တထေဝ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ကုအာစနံ န ဘဇတေဝ။ **ဉဘိန္နံ** ဉာဏာနံ အန္တရာ ဇာတံ **အဗ္ဗောဟာရိကံ** ဝေဟာရေ နိယုတ္တန္တိ ဝေဟာရိကံ, န ဝေဟာရိကံ အဗ္ဗောဟာရိကံ။ ဝိပဿနာယ သောတသ္မိံ ဝိပဿနာယ သောတေ ပတိတတ္တာ ဝိပဿ သနာ နာမ ဝေဟာရိတဗ္ဗာ။ **တတော** နိဗ္ဗာနတော။

၁၃၂၅. သူရံ တိက္ခံ ဝိပဿန န္တိ ကေတ္ရဘုစိတ္တံ သန္ဓာယာဟ။

၁၃၂၆-၉. ဝိသင္ခာရ န္တိ သင္ခာရေဟိ ဝိဂတံ။ **ပဌမာဝဇ္ဇနဋ္ဌေတ** တိ ပဌမာဝဇ္ဇနံ ဝိယ။ **ပဌမာဘောဂတာပိ စာ**တိ ပဌမမနသိကာရာ ဝိယ။ မဂ္ဂဿ အနန္တရာဒီဟိ ပစ္စယေဟိ။ **တဿာ** တိ မဂ္ဂဿ။ သိခာပတ္တာယ တာယ ဝိပဿနာယ **မုဒ္ဓမ္ပတိ** မတ္ထကေ။ **အနာဝတ္တ** န္တိ အနိဝတ္တံ။

၁၃၃၀-၃. ဧကေန အာဝဇ္ဇနေန ဇဝိဿာယေဝ ဝီထိယာ။ **အနုလောမကေတ္ရဘုစေတသ** န္တိ အနုလောမကေတ္ရ ဘုစိတ္တာနံ နာနာရမ္မဏတာ ဝုတ္တာ။ **တံ** ကေတ္ရဘုစိတ္တံ အနာဝဇ္ဇနမ္ပိ မဂ္ဂဿ အာဝဇ္ဇနဋ္ဌာနေ ဌတွာ။ **သညံ ဒတွာ ဝိယာ**တိ ''အဟံ နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ ကရောမိ, တွမ္ပိ တမေဝာရမ္မဏံ ကရောဟိ'' ဣတိ သညံ ဒတွာ ဝိယာတိ အဓိပ္ပာယော။ **သညိတ**န္တိ သညံ။ **ကအာစိပိ အနိဗ္ဗိဒ္ဓပုဗ္ဗံ မဂ္ဂေ သေ** ဧသော မဂ္ဂေ ပုဗ္ဗေ အနိဗ္ဗိဒ္ဓပုဗ္ဗော။

၁၃၃၆. ဉဇ္ဈတိ တိ ဆိန္ဒတိ။

၁၃၃၈. အနေကေသံ အာနိသံသာနံ အာယကေန အာဒိမဂ္ဂေန သံယုတ္တံ။ ပဌမမဂ္ဂဉာဏံ။

၁၃၄၁. ကေဿသေဝနံ နတ္ထိ ကေဿ စိတ္တုပ္ပာဒဿ အာသေဝနပစ္စယော နတ္ထိ, **တသ္မာ** ကာရဏာ ဒွေဝ စိ တ္တုပ္ပာအာ အနုလောမကာ။ **တေဟီ**တိ စိတ္တုပ္ပာဒေဟိ အာသေဝနပစ္စယံ **လဒ္ဓာ** လဘိတွာ **တတိယံ** စိတ္တံ ကေတ္ရ ဘု ဟောတိ။

၁၃၄၅-၇. မဂ္ဂပေက္ခနဟေတု ယဿ အာဝဇ္ဇနမနသော, တံ **မဂ္ဂပေက္ခနဟေတုကံ** ။ **တသ္မိံ နိရုဒ္ဓေ** တိ တသ္မိံ အာဝဇ္ဇနစိတ္တေ နိရုဒ္ဓေ မဂ္ဂဿ ပစ္စဝေက္ခဏသညိတာနိ သတ္တ ဇဝနာနိ ပဋိဟဋ္ဋိယာ ဇာယန္တေ။ ပစ္စဝေက္ခဏာဉာ ဏာနိ ဧကူနဝီသတိ ဟောန္တိ။

၁၃၅၁. တတော တအာ ဝိပဿနာဝီထိံ ဩတရတိ။ ဒုတိယမဂ္ဂဉာဏံ။

၁၃၆၁. မူလဃာတန္တိ မူလဃာတနံ။ တတိယမဂ္ဂဉာဏံ။

၁၃၆၃. အနာဝတ္တိသဘာဝတော တိ အနိဝတ္တတော။ စတုတ္ထမဂ္ဂဉာဏံ။

ဣတိ အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာယ

ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဒွတၒိသတိမော ပရိစ္ဆေဒော။

၂၃. တေဝီသတိမော ပရိစ္ဆေဒော

ကိလေသပဟာနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၃၇၅. ဣမေ ပန ဣမသ္မိံ ပနာဓိကာရေ **ကာရဏူပစာရေန** လာဘာဒိကာရဏဿ ဝေါဟာရေန, လာဘော အာဒိ ဝတ္ထု ယဿ အနုနယဿာတိ **လာဘာဒိဝတ္ထုကော,** တဿ။

သုခုမာတိ ကာမရာဂပဋိဃာ သုခုမာ။

၁၃၇၆. ယေန ယေန ပဌမမဂ္ဂာဒိဉာဏေန **ယော ယော** သံယောဇနာဒိကော ပဟာတဗ္ဗော **ဓမ္မော ဃာတံ** ဝိနာသံ ယာတိ, **သော သော** ဓမ္မော **တေန တေန အသေသေန** ဉာဏေန ဧဝံ သာဓု မယာ သန္ဒဿိတော။

၁၃၈၃. ပရိညာဘိသမယေနာတိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဇာနနေန။ **ဒုက္ခံ အဘိသမေတီ** တိ ဒုက္ခံ ပဋိဝိဇ္ဈတိ။

၁၃၉၄. ယော ယောဂီ **ဣမံ ဝိဒိတွာ ဟိတဘာဝနံ ဝနံ** ဝနေတဗ္ဗံ **ဝိဒိတွာ** ဇာနိတွာ **ဝေ** ဧကန္တေန သုခသံဟိတံ ဟိတံ ဥပေတိ, စိတ္တဿ တမံ **အနုတ္တမံ** ဟီနံ **ဝိဓူယ** ဝိနာသေတွာ **အဝိဂ္ဂဟကမ္ပဒံ ပဒံ** အဝိဂ္ဂဟကံ သရီရရဟိတံ ပဒံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ ဉာတဗ္ဗံ **ပဒံ** နိဗ္ဗာနံ **ဥပေတိ** ပါပုဏာတိ စ။

ဣတိ အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာယ

ကိလေသပဟာနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

တေဝီသတိမော ပရိစ္ဆေဒော။

၂၄. စတုဝီသတိမော ပရိစ္ဆေဒော

ပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၃၉၅. ရူပံ ရူပဿာ တိ ရူပံ ရူပဿ။ **အရူပဿ** နာမဿ။

၁၃၉၆. မိဿကဿာ တိ နာမရူပမိဿကဿာတိ အတ္ထော။

၁၃၉၇. တိပဥ္စ ဓာတိ ပန္နရသ ဓ။

၁၃၉၉. ဓောတိ ကမ္မပစ္စယော။ **ဒွေဝကာလိကော**တိ အတီတပစ္စုပ္ပန္နကာလဝသေန ဒွိဝိသု ကာလေသု နိယုတ္တော။ **ဒဿိတော** တိ ဘဂဝတာ ဒေသိတော။

ဣတိ အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာယ

ပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုဝီသတိမော ပရိစ္ဆေဒော။

နိဂမနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၄၀၁. သုမတိမတိဝိစာရဗောဓနောတိ သုမတီနံ သုန္ဒရပညာနံ ကဝီနံ မတိယာ ဝိစာရဿ ဗောဓနော။ **ဝိမတိဝိမောဟဝိနာသနော**တိ ဝိမတီနံ ဗာလာနံ ဝိမောဟဿ ဝိနာသနော။ **ကုမတိမတိမဟာတမောနာသော**တိ ကုမတီနံ ဗာလာနံ မဟာတမသန္နိဘာယ မတိယာ နာသကော။ **ပဋုမတိဘာသကရော**တိ ပဋူနံ ပဏ္ဍိတာနံ တိက္ခပညာယ သြဘာသကရော။

၁၄၀၂. သုမတိနာမကော ဘိက္ခု **အသမာနတော** အသဒိသာယ ပူဇာယ မမ အာယာစိတော **ယတော** ယဿ္မာ ကာရဏာ, **တတော** တဿ္မာ ကာရဏာ အယံ အဘိဓမ္မာဝတာရော။ **ပအာတော ပအာ**တိ ကောဋ္ဌာသတော ကောဋ္ဌာသတော။ **ဟိတဝိဘာဝနာ ဘာဝနာ**တိ ဟိတပ္ပကာသနာယ ဘာဝနာယ မယာ ရစိတော။ အထ တ အဟံ သုမတိနာ ဘိက္ခုနာ အသမာနတော မာနတော အာယာစိတော **ယတော** ယဿ္မာ, **တတော** တဿ္မာ။

၁၄၀၅. တိဝိဓာ ဗုဒ္ဓပ္ပထာနဉ္စဟိ ဂတိယော တိ ဗုဒ္ဓပ္ပထာနံ ဝစနာနံ အတ္ထဂန္ထယုတ္တိဝသေန တိဝိဓာ ဂတိယော။

၁၄၀၆. နိကာယန္တရလဒ္ဓီဟိ တိ အညသ္မိံ နိကာယေ လဒ္ဓိဟိ။ **တစနာမဂ္ဂနိဿိတော** တိ ဝစနပ္ပဗန္ဓနိဿိတော။

၁၄၁၀. အသံကိဏ္ဏကုလာကုလေ တိ အသမ္မိဿကုလေဟိ အာကိဏ္ဏော။ **သုပသန္နသိတောဒကေ** တိ မဓုရသီတောဒကေ။

၁၄၁၁. သင်္ကမ္မေ တိ သမ္ဗာဓေ။

၁၄၁၂. ကေလာသသိခရာကာရပာသာဒပဋိမဏ္ဍိတေ တိ ရဇတပဗ္ဗတမတ္ထကနိဘေဟိ ပာသာဒေဟိ အလင်္ကတေ။

၁၄၁၃. ဝိဝိဓာကာရစာရုပာကာရကေပုရေတိ ဝိဝိဓသဏ္ဌာနမနုညပာကာရဒွါရကောဋ္ဌကေ။

၁၄၁၄. သလ္လေခာ တိ သလ္လေခဝုတ္တိ။ **သာခလ္လေ** တိ သခိလဘာဝေ။ **သတာ**တိ သတိသမ္ပန္နေန။

၁၄၁၅. ဝသ္သဝလာဟကာ ဒေဝတာ တိ ဝသ္သဝလာဟကဘူတာ ဒေဝတာ အမရာ။

နိဂမနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဘိဓမ္မာဝတာရပုရာဏဋီကာ နိဋ္ဌိတာ။

॥ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ॥

အဘိဓမ္မာဝတာရ-အဘိနဝဋီကာ

(ပဌမော ဘာဂေါ)

ဂန္ထာရမ္ဘကထာ

(က) ဝိသုဒ္ဓကရုဏာဉာဏံ ၊ ဗုဒ္ဓံ သမ္ဗုဒ္ဓပူဇိတံ။
ဓမ္မံ သဒ္ဓမ္မသမ္ဘူတံ၊ ဝန္ဒေ သံဃံ နိရင်္ဂဏံ။

(ခ) **သာရိပုတ္တံ** မဟာထေရံ၊ ပရိယတ္တိဝိသာရဒံ။
နမာမိ သန္တဝုတ္တိံ မေ၊ ဂုရုံ ကရဝဘာဇနံ။

(ဂ) ဝန္ဒနေ့နေ မယာ ဧဝံ၊
ယာ လဒ္ဓာ ပုညသမ္ပဒာ။
ဟိတ္ဝာ တဿာနုဘာဝေန၊
အန္တရာယေ အသေသတော။

(ဃ) မဟာဝိဟာရဝါသီနံ ၊ ထေရာနံ ထိရသီလိနံ။
ဝံသာလင်္ကာရဘူတေန၊ ဘူတာနုဂ္ဂဟကာရိနာ။

(င) ထေရေန **ဗုဒ္ဓဒတ္တေန၊** ရစိတံ ယံ မနောရမံ။
ပိဋကေ အဘိဓမ္မသ္မိံ၊ ဩတာရဟယဘာဝတော။

(စ) **အဘိဓမ္မာဝတာရော** တိ၊ လဒ္ဓနာမေန ဝိဿုတံ။
နာနာနိပုဏဂမ္ဘီရနယံ ပကရဏုတ္တမံ။

(ဆ) အတ္ထသံဝဏ္ဏနံ တဿ၊ အာရဘိဿံ ယထာဗလံ။
ဟမောဇ္ဇဇနနတ္ထာယ၊ အာဘိဓမ္မိကဘိက္ခုနန္တိ။

ဂန္ထာရမ္ဘကထာဝဏ္ဏနာ

၁. ပရမနိပုဏဝိစိတ္တနယသမန္နာဂတံ သကသမယသမယန္တရဂဟနဝိဂ္ဂါဟဏသမတ္ထံ သုဝိမလဝိပုလပညာဝေယျတ္တိယဇနနံ ပကရဏမိဒမာရဘန္တော ယမာစရိယော ပဌမံ တာဝ ရတနတ္တယပဏာမကရဏေန အန္တရာယနိတ္ထရဏတ္ထဉ္စေဝ ပညာပါဋဝဉ္စ ပတ္ထေတိ။ ရတနတ္တယပဏာမော ဟိ အတ္ထတော ပဏာမကိရိယာဘိနိပ္ဖာဒိကာ ကုသလစေတနာ။ သာ စ ဝန္ဒနေယျဝန္ဒကာနံ ခေတ္တဇ္ဈာသယသမ္ပဒါဟိ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယဘူတာ ယထာလဒ္ဓသမ္ပတ္တိနိမိတ္တကဿ ကမ္မဿ အနုဗလပ္ပဒါနဝသေန တန္နိဗ္ဗတ္တိတဝိပါကသန္တတိယာ အန္တရာယကရာနိ ဥပပီဠကဥပစ္ဆေဒကကမ္မာနိ ပဋိဗာဟိတွာ တန္နိဒါနာနံ ယထာဓိပ္ပေတသိဒ္ဓိဝိဗန္ဓကာနံ ရောဂါဒိအန္တရာယာနမပ္ပဝတ္တိံ သာဓေတိ, ရာဂါဒိမလဝိက္ခာလနေန စ စိတ္တသန္တာနံ ပရိသောဓေတွာ တန္နိဿိတာယ ပညာယ ယထာဓိပ္ပေတသိဒ္ဓိသမ္ပာဒကံ တိက္ခဝိသဒဘာဝမာဝဟတိ။ ကိဉ္စ အာစိဏ္ဏမေတံ ပဏ္ဍိတာနံ, ယဒိဒံ ဂန္ထသမာရမ္ဘေ ရတနတ္တယပဏာမကရဏံ, တသ္မာ သပ္ပုရိသာစာရာနုရက္ခဏတ္ထဉ္စ အာဒိမ္ဟိ ရတနတ္တယဝန္ဒနာ အာရဒ္ဓာတိ ဧဝမာဒိနာ အညာနိပိ ဗဟူနိ ပယောဇနာနိ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာနိ။ တာနိ ပန တတ္ထ တတ္ထ ဗဟုဓာ ဝိတ္ထာရိတာနီတိ တံ ပပဉ္စပရိဿမံ ဌပေတွာ ယထာနုပ္ပတ္တမေဝ တာဝ ဝဏ္ဏယိဿာမ။

တတ္ထ စ ရတနတ္တယပဏာမံ ကတ္တုကာမော တထာဂတမူလကတ္တာ သေသရတနာနံ ပဌမံ တာဝ တထာဂတဿ ထောမနာပုဗ္ဗင်္ဂမံ ပဏာမမာရဘန္တော အာဟ **“အနန္တကရုဏာပည”**န္တိအာဒိ။ ထောမနာပုဗ္ဗင်္ဂမေန ဟိ ပဏာမေန သတ္ထု ဂုဏာတိသယယောဂေ, တတော စဿ အနုတ္တရဝန္ဒနီယဘာဝေ, တေန စ အတ္တနော ဝန္ဒနာယ ခေတ္တင်္ဂတဘာဝေ, ခေတ္တင်္ဂတာယ စ ဝန္ဒနာယ ယထာဓိပ္ပေတနိပ္ဖတ္တိယာ ဟေတုဘာဝေ စ ဒဿိတော ဟောတိ။

တတ္ထ **ဝန္ဒိတွာ**တိ ပုဗ္ဗကာလကိရိယာနိဒ္ဒေသော။ တဿ ပန ဩသာနကထာယံ “ပဝက္ခာမီ”တိ ဣမိနာ အပရကာလကိရိယာဝစနေန သဟ သမ္ဗန္ဓော။ **ဗုဒ္ဓ**န္တိ ဝန္ဒနကိရိယာယ ကမ္မနိဒ္ဒေသော။ **“အနန္တကရုဏာပည”**န္တိအာဒိကံ ပန တဗ္ဗိသေသနံ။ တတ္ထ ကိရတီတိ ကရုဏာ, ပရဒုက္ခံ ဝိက္ခိပတိ အပနေတီတိ အတ္ထော။ ကိရိယတိ ဒုက္ခိတေသု ပသာရိယတီတိ ဝါ ကရုဏာ။ အထ ဝါ ကရောတီတိ ကရုဏာ, ပရဒုက္ခေ သတိ သာဓူနံ ကမ္ပနံ ဟဒယခေဒံ ဇနယတီတိ အတ္ထော။ ကိဏာတီတိ ဝါ ကရုဏာ, ပရဿ ဒုက္ခံ ပစ္စယဝေကလ္လကရဏတော ဟိံသတီတိ အတ္ထော။ ပဇာနာတီတိ ပညာ, ယထာသဘာဝံ ပကာရေဟိ ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ အတ္ထော။ ကရုဏာ စ ပညာ စ ကရုဏာပညာ, နတ္ထိ ဧတာသံ အန္တောတိ အနန္တာ, အနန္တာ ကရုဏာပညာ ဧတဿာတိ အနန္တကရုဏာပညော, တံ **အနန္တကရုဏာပညံ**။

တတ္ထ စ ဥပ္ပာဒဝယန္တတာဝသေန စေဝ သန္တတိပရိယောသာနဝသေန စ သတိပိ ဘဂဝတော ကရုဏာပညာနံ သပရိယန္တဘာဝေ အနန္တာရမ္မဏေသု ပဝတ္တနတော အနန္တတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဟိ သဗ္ဗသတ္တာနံ ဒုက္ခာပနယနာကာရပ္ပဝတ္တာ အနညသာဓာရဏာ မဟာကရုဏာ ကဉ္စိ သတ္တံ အဝဇ္ဇေတွာ သဗ္ဗေသု သတ္တေသု နိရဝသေသေန ပဝတ္တတိ, တထာ သဗ္ဗဓမ္မသဘာဝဗောဓနသမတ္ထာ သဗ္ဗညုတညာဏသင်္ခါတာ ပညာပိ သကလဉေယျဓမ္မေသု အနဝသေသတော ပဝတ္တတိ, တသ္မာ အနန္တာရမ္မဏပ္ပဝတ္တကရုဏာညာဏဝန္တတာယ အနန္တကရုဏာပညော ဘဂဝါ။ ကရုဏာပညာဂ္ဂဟဏေန စေတ္ထ ဘဂဝတော သဗ္ဗလောကိယလောကုတ္တရဂုဏသမ္ပတ္တိ ဒဿိတာ ဟောတိ။ တထာ ဟိ ကရုဏာဂ္ဂဟဏေန လောကိယေသု မဟဂ္ဂတဘာဝပ္ပတ္တာသာဓာရဏဂုဏဒီပနတော သကလလောကိယဂုဏသမ္ပတ္တိ ဒဿိတာ, ပညာဂ္ဂဟဏေန သဗ္ဗညုတညာဏပဒဋ္ဌာနမဂ္ဂညာဏဒီပနတော သဗ္ဗလောကုတ္တရဂုဏသမ္ပတ္တိ ဒဿိတာတိ။

အပိစ သဗ္ဗဗုဒ္ဓဂုဏာနံ ကရုဏာ အာဒိ, ပညာ ပရိယောသာနံ။ မဟာကရုဏာသဉ္စောဒိတမာနသော ဟိ ဘဂဝါ သံသာရပင်္ကတော သတ္တာနံ သမုဒ္ဓရဏတ္ထာယ ကတာဘိနီဟာရော အနုပုဗ္ဗေန ပါရမိယော ပူရေတွာ အနုတ္တရသမ္မာသမ္ဗောဓိယာ အဓိဂမေန သကလဗုဒ္ဓဂုဏေ ပဋိလဘိ။ ဣတိ သကလဗုဒ္ဓဂုဏာနံ တန္နိဒါနဘာဝတော ကရုဏာ သဗ္ဗဗုဒ္ဓဂုဏာနမာဒိ, သဗ္ဗညုတညာဏပဒဋ္ဌာနဿ ပန မဂ္ဂညာဏဿ ပဋိလဘနတော ဥတ္တရိကရဏီယာဘာဝတော ပညာ ပရိယောသာနံ။ အာဒိပရိယောသာနဒဿနေန စ သကလဗုဒ္ဓဂုဏာ နယတော ဒဿိတာ ဟောန္တိ။ နယဂ္ဂဟော ဧဝ ဟိ သဗ္ဗဗုဒ္ဓဂုဏာနံ ဒ

သ္သနုပာယော, ဣတရထာ တာဒိသဿ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓဿပိ ဝစနပထာတီတံ တထာဂတဂုဏံ အနုပဒံ ဝဏ္ဏေန္တော ကော နာမ ပရိယောသာနမာပာရိတုံ သက္ကုဏေယ္ယာတိ။

ဧဝံ ကရုဏာပညာမုခေန သင်္ခေပတော သကလဗုဒ္ဓဂုဏေဟိ ဘဂဝန္တံ ထောမေတွာပိ ပုန အတ္တနော ဗုဒ္ဓဂုဏသံကိတ္တနေ အတိတ္တာဘာဝေန စေဝ ပရေသဥ္စ ပသာဒဗာဟုလ္လဇနနတ္ထံ တာဒိသေနာဂမေပိ ဝိသိဋ္ဌဂုဏေ ပဓာနဘာဝေန နီဟရိတွာ ဒဿေန္တော အာဟ **“တထာဂတ”**န္တိအာဒိ။ တတ္ထ **“တထာဂတ”**န္တိ တထာ အာဂတတာဒီဟိ အဋ္ဌဟိ ကာရဏေဟိ တထာဂတံ။ ဝုတ္တဉှေတံ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၇; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၂; ဗု. ဝံ. အဋ္ဌ. ၁.၂ နိဒါနကထာ; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၁၇၀) –

“အဋ္ဌဟိ ကာရဏေဟိ ဘဂဝါ တထာဂတော, တထာ အာဂတောတိ တထာဂတော, တထာ ဂတောတိ တထာဂတော, တထလက္ခဏံ အာဂတောတိ တထာဂတော, တထဓမ္မေ ယာထာဝတော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ တထာဂတော, တထဒဿိတာယ တထာဂတော, တထဝါဒိတာယ တထာဂတော, တထာကာရိတာယ တထာဂတော, အဘိဘဝနဋ္ဌေန တထာဂတော”တိ။

“ကထံ ဘဂဝါ **တထာ အာဂတောတိ တထာဂတော**? ယထာ သဗ္ဗလောကဟိတာယ ဉဿုက္ကမာပန္နာ ပုရိမကာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ အာဂတာ, ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? မနုဿတ္တာဒိအဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတေန ယေန အဘိနီဟာရေန တေ ဘဂဝန္တော အာဂတာ, တေနေဝ စ အဘိနီဟာရေန အယမ္ပိ ဘဂဝါ အာဂတော, ယထာ စ တေ ဘဂဝန္တော သမတိံသ ပာရမိယော ပူရေတွာ ပဉ္စမဟာပရိစ္စာဂကဒီနိ သမ္မာဒေတွာ အာဂတာ, ယထာ စ တေ သတ္တတိံသ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မေ ဘာဝေတွာ ဗြူဟေတွာ အာဂတာ, တထာ အယမ္ပိ ဘဂဝါ အာဂတောတိ ဧဝံ တာဝ တထာ အာဂတော”တိ တထာဂတော။ (၁)

“ကထံ **တထာ ဂတောတိ တထာဂတော**? ယထာ သမ္ပတိဇာတာ တေ ဘဂဝန္တော သတ္တပဒဝီတိဟာရေန ဂတာ, ယထာ တ တေ သမထဝိပဿနာမဂ္ဂေဟိ တံ တံ အကုသလပက္ခံ ဝိဓမိတွာ ဂတာ, တထာ အယမ္ပိ ဘဂဝါ ဂတော, ဧဝံ တထာ ဂတောတိ တထာဂတော။ (၂)

“ကထံ **တထလက္ခဏံ အာဂတောတိ တထာဂတော** ? ယသ္မာ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ ယံ သဘာဝသရသလက္ခဏံ တထံ အဝိတထံ, တဉ္စေသ တထလက္ခဏံ အာဂတော ယာထာဝတော အဓိဂတော, တသ္မာ တထလက္ခဏံ အာဂတောတိ တထာဂတော ဂမနတ္ထာနံ ဗုဇ္ဈနတ္ထသမ္ဘဝတော။ တထာ ဟိ ဝဒန္တိ ‘ယေ ဂတိအတ္ထာ, တေ ဗုဇ္ဈနတ္ထာ။ ယေ ဗုဇ္ဈနတ္ထာ, တေ ဂတိအတ္ထာ’တိ။ (၃)

“ကထံ **တထဓမ္မေ ယာထာဝတော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ တထာဂတော** ? ယသ္မာ ‘ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ, ဘိက္ခဝေ, တထမေတံ အဝိတထမေတ’န္တိအာဒိဝစနတော (သံ. နိ. ၅.၁၀၉၀) ‘အဝိဇ္ဇာယ သင်္ခါရာနံ ပစ္စယဋ္ဌော သင်္ခါရာနံ အဝိဇ္ဇာပစ္စယသမ္ဘူတသမုဒာဂတဋ္ဌော တထော အဝိတထော အနညထော’တိအာဒိဝစနတော စ တထဓမ္မသင်္ခါတေ သစ္စပဋိစ္စသမုပ္ပာဒေ ယာထာဝတော အာဂတော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ, တသ္မာ တထဓမ္မေ ယာထာဝတော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါတိ တထာဂတော။ (၄)

“ကထံ **တထဒဿိတာယ တထာဂတော** ? ယသ္မာ အပရိမာဏာသု လောကဓာတူသု အပရိမာဏာနံ သတ္တာနံ ဆဒ္ဒွါရဂေါစရဂတံ အာရမ္မဏံ အဝိပရီတမေဝ ပဿတိ ဇာနာတိ, ဥတ္တရိ စ ပနေဝံ ‘ကတမံ တံ ရူပါယတနံ, ယံ စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ ဥပါဒါယာ’တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ၆၁၆ အာဒယော) တထမေဝ အဝိပရီတံ ဝိဘဇတိ ဒဿေတိ, တသ္မာ တထံ အာဂစ္ဆတိ ပဿတိ ဇာနာတိ, တံ တ အာဂမယတိ ဒဿေတီတိ တထာဂတောတိ ဧဝံ တထဒဿိတာယ တထာဂတော။ (၅)

“ကထံ **တထဝါဒိတာယ တထာဂတော**? ယသ္မာ ဧသ အဘိသမ္ဗောဓိတော ယာဝ ပရိနိဗ္ဗာနာ ရာဂမဒါဒိနိမ္မဒနဝသေန ဧကသဒိသမေဝ ဓမ္မံ တထံ အဝိတထံ ဘာသတိ, တသ္မာ တထံ ဂဒတိ, တထော အဝိပရီတော အာဂ

အောဝစနမေတဿာတိ တ ဒ-ကာရဿ တ-ကာရံ ကတွာ တထာဂတောတိ ဝုတ္တောတိ ဧဝံ တထတာဒိတာယ တထာဂတော။ (၆)

''ကထံ **တထာကာရိတာယ တထာဂတော**? ဘဂဝတ ဟိ 'ယထာ တဒီ တထာ ကာရီ'တိ (အ. နိ. ၄.၂၃; စူဠနိ. ပောသာလမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၈၃) ဝစနတော အတ္တနော တစာယ အနုရူပမေဝ ကရောတိ, တသ္မာ ယထာ တစာ, တထာ ကာယောပိ ဂတော ပဝတ္တော ဣမဿာတိ တထာဂတောတိ ဧဝံ တထာကာရိတာယ တထာဂတော။ (၇)

''ကထံ **အဘိဘဝနဋ္ဌေန တထာဂတော** ? ယသ္မာ ပနေသ အနုပမာယ သကလလောကိယလောကုတ္တရဂုဏာသမ္ပဒာယ သမန္နာဂတတ္တာ သဒေဝကံ လောကံ အဘိဘုယျ ပဝတ္တတိ, တသ္မာ အဘိဘဝနဋ္ဌေန တထာဂတောတိ ဝုစ္စတီ''တိ။

တတ္ရေဝံ ပဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ – အဂဒေ ဝိယာတိ အဂဒော, ဒေသနာဝိလာသော စေဝ ပုညုဿယော စ။ တေန ဟေသ မဟာနုဘာဝေ ဘိသက္ကော ဝိယ ဒိဗ္ဗာဂဒေန သပ္ပေ သဗ္ဗပရပ္ပဝါဒိနော, သဒေဝကဉ္စ လောကံ အဘိဘဝတိ။ ဣတိ သဗ္ဗလောကာဘိဘဝနေ တထော အဝိပရီတော ယထာဝုတ္တော အဂဒော ဧတဿာတိ ဒ-ကာရဿ တ-ကာရံ ကတွာ တထာဂတောတိ ဝုစ္စတီတိ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ ဝိတ္ထာရော ပန ဒီဃာဂမသံဝဏ္ဏနာဒီသု ဂဟေတဗ္ဗော။ အာဟ စေတ္ထ –

''ယထေဝ လောကမှိ ဝိပဿိအာဒယော၊
သဗ္ဗညုဘာဝံ မုနယော ဣဓာဂတာ။
တထာ အယံ သက္ယမုနီပိ အာဂတော၊
တထာဂတော ဝုစ္စတိ တေန စက္ခုမာ။ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၇; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁၂; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၁၇၀; ဗု. ဝံ. အဋ္ဌ. ၁.၂ နိဒါနကထာ)။

''ပဟာယ ကာမာဒိမလေ ယထာ ဂတာ၊
သမာဓိဉာဏေဟိ ဝိပဿိအာဒယော။
မဟေသိနော သက္ယမုနီ ဇုတိန္ဓရော၊
တထာ ဂတော တေန **တထာဂတော** မတော။

''တထဉ္စ ဓာတွာယတနာဒိလက္ခဏံ၊
သဘာဝသာမညဝိဘာဂဘေဒတော။
သယမ္ဘုဉာဏေန ဇိနောယမာဂတော၊
တထာဂတော ဝုစ္စတိ သက္ယပုင်္ဂဝေါ။

''တထာနိ သစ္စာနိ သမန္တစက္ခုနာ၊
တထာ ဣဒပ္ပစ္စယတာ စ သဗ္ဗသော။
အနညနေယျေန ယတော ဝိဘာဝိတာ၊
ယာထာဝတော တေန ဇိနော **တထာဂတော**။

''အနေကဘေဒာသုပိ လောကဓာတုသု၊
ဇိနဿ ရူပာယတနာဒိဂောစရေ။
ဝိစိတ္တဘေဒေ တထမေဝ ဒဿနံ၊
တထာဂတော တေန သမန္တလောစနော။

''ယတော စ ဓမ္မံ တထမေဝ ဘာသတိ၊
ကရောတိ ဝါစာယနုလောမမတ္တနော။

ဂုဏေဟိ လောကံ အဘိဘုယ္ယိရီယတိ၊
တထာဂတော တေနပိ လောကနာယကော''တိ။ (ဣတိဝု. အဋ္ဌ. ၃၈; ဒီ. နိ. ဋီ. ၁.၇)။

ကေနစိ ဂုဏေန အတ္တနော ဝိသိဋ္ဌဿ ကဿစိ အဘာဝတော နတ္ထိ ဧတဿ ဥတ္တရောတိ အနုတ္တရော။ ဘဂဝ တော ဟိ အဓိစိတ္တော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဘဝဂ္ဂံ တိရိယံ အပရိမာဏာသု လောကဓာတူသု န ကောစိ ကေနစိ ဂုဏေန သမသ မောပိ အတ္ထိ၊ ကုတော ပန ဥတ္တရိတရော။ ယထာဟ –

''ရူပေ သီလေ သမာဓိမှိ၊ ပညာယ စ အသာဒိသော။
ဝိမုတ္တိယာ သမသမော၊ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနေ''တိ။

ဝိန္ဒိတုတ တိ တီဟိ ဝန္ဒနာဟိ တန္ဒိန္နတာဒိဝသေန နမဿိတဗ္ဗတာ။ ကာယဝစီမနောဒွာရဝသေန ဟိ တိဿော ဝန္ဒနာ။ ယထာဟ ''တိဿော ဣမာ, ဘိက္ခဝေ, ဝန္ဒနာ ကာယေန ဝန္ဒတိ, ဝစသာ ဝန္ဒတိ, မနသာ ဝန္ဒတီ''တိ။ တတ္ထ ဗုဒ္ဓါဒိဂု ဏာရမ္မဏာ ကာမာဝစရကုသလကိရိယာနမညတရာ စေတနာ ကာယဝိညတ္တိံ သမုဋ္ဌာပေတွာ ကာယဒွာရပ္ပဝတ္တိဝ သေန ဥပ္ပန္နာ **ကာယဝန္ဒနာ**တိ ဝုစ္စတိ, သာယေဝ ဝစီဝိညတ္တိံ သမုဋ္ဌာပေတွာ ဝစီဒွာရပ္ပဝတ္တိဝသေန ဥပ္ပန္နာ **ဝစီ ဝန္ဒနာ**တိ, ဥဘယဝိညတ္တိယော ပန အသမုဋ္ဌာပေတွာ ကေဝလံ မနောဒွာရပ္ပဝတ္တိဝသေန ဥပ္ပန္နာ **မနောဝန္ဒနာ**တိ။ **သိ ရသာ**တိ ဥတ္တမင်္ဂေန ကရဏဘူတေန။ အဗုဇ္ဈိ, ဗောဓေတီတိ တ **ဗုဒ္ဓော**။ အယဥှိ စတုသစ္စဓမ္မေ သယမ္ပိ အဗုဇ္ဈိ, ပရေပိ ဗောဓေတိ , တသ္မာ ဗုဇ္ဈနဗောဓနဋ္ဌေန ''ဗုဒ္ဓော''တိ ဝုစ္စတိ။ ယထာဟ ''ဗုဇ္ဈိတာ သစ္စာနီတိ ဗုဒ္ဓော, ဗောဓေတာ ပဇာယာတိ ဗုဒ္ဓော''တိ (မဟာနိ. ၁၉၂; စူဠနိ. ပာရာယနတ္ထုတိကထာနိဒ္ဒေသ ၉၇; ပဋိ. မ. ၁.၁၆၂)။ အထ တ ဗုဓ-သဒ္ဒဿ ဇာဂရဏဝိကာသနတ္ထေသုပိ ပဝတ္တနတော အဗုဇ္ဈိ သတသနသမ္မောဟနိဒ္ဒာယ အစ္စန္တံ ဝိဂတော, ဗုဒ္ဓိယာ ဝိကသိ တတတိ တ **ဗုဒ္ဓော**။ ဘဂဝတ ဟိ ဝတ္ထုသဘာဝဒဿနဝိဗန္ဓကာယ အဝိဇ္ဇာသင်္ခါတာယ နိဒ္ဒာယ အရိယမဂ္ဂဉာဏေန သဟ တသနာယ သမုစ္ဆိန္နတ္တာ တတော အစ္စန္တံ ဝိဂတော။ ပရမရုစိရသိရိသောဘဂ္ဂသမာဂမေန ဝိကသိတမိဝ ပဒုမံ အပရိ မိတဂုဏဂဏာလင်္ကတသဗ္ဗညုတဉာဏသမာဂမေန ဝိကသိတော ဝိကာသမနုပ္ပတ္တော, တသ္မာ ဇာဂရဏဝိကာသနတ္ထ ဝသေနပိ ''ဗုဒ္ဓော''တိ ဝုစ္စတိ။

ဧတ္တာဝတာ စ ဒွိဟိ အာကာရေဟိ ဘဂဝတော ထောမနာ ကတာ ဟောတိ အတ္တဟိတသမ္ပတ္တိတော, ပရဟိတပဋိပတ္ တိတော စ။ တာသု အတ္တဟိတသမ္ပတ္တိ အနာဝရဏဉာဏာဓိဂမော သတသနသကလသံကိလေသာနမစ္စန္တပ္ပဟာနံ အနုပ ဒိသေသနိဗ္ဗာနာဓိဂမော စ, ပရဟိတပဋိပတ္တိ ပန အာသယပယောဂဝသေန ဒုဝိဓံ ပရဟိတသမီဟနံ။ တတ္ထ ဓမ္မ ဒေသနာယ အဘာဇနေသု ဒေဝဒတ္တာဒီသု ဝိရောဓိသတ္တေသုပိ နိစ္စံ ဟိတဇ္ဈာသယတာ အပရိပာကဂတိန္ဒြိယာနံ ဣန္ ဒြိယပရိပာကကာလာဂမနဉ္စ **အာသယော** နာမ။ တဒညသတ္တာနံ ပန လာဘသက္ကာရာဒိနိရပေက္ခစိတ္တဿ ယာန တ္တယမုခေန သဗ္ဗဒုက္ခနိယ္ယာနိကဓမ္မဒေသနာ **ပယောဂေါ** နာမ။ ဒုဝိဓာသု ပနေတာသု ပရဟိတပဋိပတ္တီသု, တိဝိဓာသု စ အတ္တဟိတသမ္ပတ္တီသု အနန္တကရုဏာ-ဝစနေန, တထာ အာဂတဋ္ဌေန စ တထာဂတ-သဒ္ဒေန အာသယဝသေန ပရဟိတပ ဋိပတ္တိ ဒဿိတာ, ဗောဓနဋ္ဌေန ဗုဒ္ဓ-သဒ္ဒေန, တထဒဿနဋ္ဌေန စ တထာဂတဋ္ဌေန စ တထာဂတသဒ္ဒေန ပယောဂ ဝသေန, အနန္တပညာ-ဝစနေန, ဉာဏဂတိဒီပကေန တထာဂတ-သဒ္ဒေန, ဗုဇ္ဈနဇာဂရဏဝိကာသနဋ္ဌေန စ ဗုဒ္ဓ-သဒ္ဒေန တိဝိ ဓာပိ အတ္တဟိတသမ္ပတ္တိ, အနုတ္တရဝစနေန စ အတ္တဟိတပရဟိတသမ္ပတ္တိ ပကာသိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အပိစ ဟေတုဖလသတ္တူပကာရသမ္ပဒါဝသေန တီဟာကာရေဟိပိ ဘဂဝတော ထောမနာ ပဝတ္တာတိတိ တံဝသေန ပေတ္ထ ထောမနာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တတ္ထ **ဟေတုသမ္ပဒါ** နာမ မဟာကရုဏာသမာယောဂေါ, ဗောဓိသမ္ဘာရသမ္ဘရဏဉ္စ တ မ္ဗူလကတ္တာ သကလဗုဒ္ဓဂုဏာနံ။ **ဖလသမ္ပဒါ** ပန စတုဗ္ဗိဓာ ဉာဏသမ္ပဒါ, ပဟာနသမ္ပဒါ, အာနုဘာဝသမ္ပဒါ, ရူပကာယသမ္ပဒါ စာတိ။ တာသု သဗ္ဗညုတညာဏပဒဋ္ဌာနံ မဂ္ဂဉာဏံ, မဂ္ဂဉာဏပဒဋ္ဌာနံ သဗ္ဗညုတညာဏံ, တမ္ဗူလကာနိ စ ဒသဗလာဒိဉာဏာနိ **ဉာဏသမ္ပဒါ** နာမ။ အဂ္ဂမဂ္ဂဘာဝနာယ သဗ္ဗကိလေသာနံ သဟ တသနာဟိ အနုပ္ပတ္တိဓမ္မတာပ ဒနံ **ပဟာနသမ္ပဒါ** ။ အစိန္တေယျာပရိမိတာနံ သဗ္ဗလောကဟိတာနံ နိပ္ဖာဒနေ, သဒေဝကလောကာဘိဘဝနေ စ အာဓိပစ္စံ **အာနုဘာဝသမ္ပဒါ** ။ သကလလောကနယနာဘိသေကဘူတာ ပန လက္ခဏာနုဗျဉ္ဇနပဋိမဏ္ဍိတာ အတ္တဘာဝသမ္ပတ္တိ **ရူပကာယသမ္ပဒါ** နာမ။ **သတ္တူပကာရော** ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တပရဟိတပဋိပတ္တိဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမာသု ပန အနန္တကရုဏာ-ဝစနေန, တထာ အာဂတဋ္ဌေန စ တထာဂတ-သဒ္ဒေန ဟေတုသမ္ပဒါ ဒဿိတာ။ ဖလသမ္ပဒာသု ဉာဏသ

မ္ပအ စေဝ ပဟာနသမ္ပအ စ အနန္တပညာ-ဝစနေန, အဘိသမယပရိဒီပကေန တထာဂတသဒ္ဒေန, ဗုဇ္ဈနဇာဂရဏဝိကသန ဋ္ဌေန, စ ဗုဒ္ဓ-သဒ္ဒေန ဒဿိတာ, အာနုဘာဝသမ္ပအပိ အဘိဘဝနဋ္ဌေန တထာဂတ-သဒ္ဒေန, အနုတ္တရ-ဝစနေန စ ဝိ ဘာဝိတာ, ရူပကာယသမ္ပအာ ပန ရူပဂ္ဂပ္ပတ္တိဒီပကေန အနုတ္တရ-သဒ္ဒေန ဒဿိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဧဝံ ဗုဒ္ဓရတနဿ ထောမနာပုဗ္ဗင်္ဂမံ ပဏာမံ ကတွာ ဣဒါနိ သေသရတနာနမ္ပိ ပဏာမမာရဘန္တော အာဟ **“ဓမ္မံ သာဓုဂဏမ္ပိ စာ”**တိ။ ဘဂဝတော ထောမနေန စ သွာက္ခာတတာဒယော ဓမ္မဂုဏာ, သုပ္ပဋိပန္နတာဒယော သင်္ဃဂုဏာ စ ဒဿိတာ ဟောန္တိ တပ္ပဘဝဿ အနညထာဘာဝတောတိ န တေသံ ဝိသုံ ထောမနာ ကတာ။ အဓိဂတမဂ္ဂေ သစ္ဆိကတနိရောဓေ ပုဂ္ဂလေ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇမာနေ စ အပာယဒုက္ခေသု စေဝ ဝဋ္ဋဒုက္ခေသု စ အပတမာနေ ကတွာ ဓာရေတီတိ **ဓမ္မော,** သော စတုန္နံ အရိယမဂ္ဂါနံ, စတုန္နဉ္စ သာမညဖလာနံ, နိဗ္ဗာနဿ, ပရိယတ္တိဓမ္မဿ စ ဝသေန ဒသဝိဓော။ ဝုတ္တဉှေတံ **ဆတ္တဝိမာနေ** –

> “ရာဂဝိရာဂမနေဇမသောကံ၊
> ဓမ္မမသင်္ခတမပ္ပဋိကူလံ။
> မဓုရမိမံ ပဂုဏံ သုဝိဘတ္တံ၊
> ဓမ္မမိမံ သရဏတ္ထမုပေဟီ”တိ။ (ဝိ. ဝ. ၈၈၇)။

ဧတ္ထ ဟိ ကာမရာဂါဒိဘေဒော သဗ္ဗောပိ ရာဂေါ ဝိရဇ္ဇတိ ဧတေနာတိ “ရာဂဝိရာဂေါ”တိ မဂ္ဂေါ ကထိတော။ ဧဇာသင်္ခာတာယ တဏှာယ, အန္တောနိဇ္ဈာနလက္ခဏဿ စ သောကဿ တဒုပ္ပတ္တိယံ သဗ္ဗသော ပရိက္ခီဏတ္တာ “အနေဇမသောက”န္တိ ဖလံ ကထိတံ။ ကေနစိ ပစ္စယေန အသင်္ခတတ္တာ “ဓမ္မမသင်္ခတ”န္တိ နိဗ္ဗာနံ ဝုတ္တံ။ အဝိရောဓဒီပနတော ပန အတ္ထဗျဉ္ဇနသမ္ပန္နတာယ, ပကဋ္ဌဂုဏဝိဘာဝနတော သုဋ္ဌု ဝိဘဇိတတ္တာ စ “အပ္ပဋိကူလ”န္တိအာဒိနာ သဗ္ဗောပိ ပရိယတ္တိဓမ္မော ကထိတော။ တတ္ထ အရိယမဂ္ဂနိဗ္ဗာနာနိ နိပ္ပရိယာယေနေဝ အပာယာဒိတော ဓာရဏတော ဓမ္မော, ဖလပရိယတ္တိယော ပန ပရိယာယေန။ တထာ ဟေတ္ထ ဓာရဏံ နာမ အပာယာဒိနိဗ္ဗတ္တကကိလေသဝိဒ္ဓံသနံ။ ဣတိ အရိယမဂ္ဂဿ ကိလေသသမုစ္ဆေဒကတာယ, နိဗ္ဗာနဿ စ အာလမ္ဗဏဘာဝေန တဿ တဒတ္ထသိဒ္ဓိဟေတုတာယပိ ဥဘိန္နမ္ပိ နိပ္ပရိယာယတော လဗ္ဘတိ။ ဣတရေသု ပန အရိယဖလဿ မဂ္ဂေန သမုစ္ဆိန္နကိလေသာနံ ပဋိပဿဒ္ဓိကိစ္စတာယ, မဂ္ဂါနုကူလပ္ပဝတ္တိတော ပရိယတ္တိဓမ္မဿ စ တဒဓိဂမဟေတုတာယာတိ ဥဘိန္နမ္ပိ ပရိယာယတောဝ လဗ္ဘတီတိ။

အတ္တဟိတပရဟိတံ သာဓေန္တီတိ သာဓူ, တေသံ ဂဏော သမုဒါယောတိ သာဓုဂဏော, သာဓု စာယံ ဂဏော စာတိ တ သာဓုဂဏော, သာဓုနော တ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ အာယတ္တော ဂဏော တဿ ဩရသပုတ္တဘာဝတောတိ သာဓုဂဏော။ သော ပန စတုန္နံ အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂီနံ, စတုန္နဉ္စ ဖလသမင်္ဂီနံ ဝသေန အဋ္ဌဝိဓော အရိယသင်္ဃော, တံ **သာဓုဂဏံ။ ပိ စာ**တိ နိပါတသမုဒါယော, ဧကော ဝါ နိပါတော, တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဝန္ဒနကိရိယာယ သမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော။ ကေစိ “ဂဏော”တိ ဣမိနာ ပကရဏတော ဝ အရိယဂဏပုဂ္ဂလော ဝ လဗ္ဘတီတိ သာဓူတိ ဘာဝနပုံသကဝသေန “ဝန္ဒိတွာ”တိ ဣမိနာ သဟ ယောဇေန္တိ, တအာ ပန **သာဓူ**တိ ဘယလာဘာဒိဝိရဟေန သက္ကစ္စံ အာဒရန္တိ အတ္ထော။

၂. ဧဝံ ပကရဏာရမ္ဘေ ယထာဓိပ္ပေတံ ရတနတ္တယပ္ပဏာမံ ကတွာ ဣဒါနိ ယတ္ထ ဟင်္ဃဝတ္တာယ ဣဒံ ပကရဏံ ပဋ္ဌပီယတိ, တံ သဒ္ဒိံ ဒေသကဒေသပဋိဂ္ဂဟကသမ္ပတ္တီဟိ ဝိဘာဝေတွာ ဒဿေန္တော အာဟ **“ပဏ္ဍုကမ္ဗလနာမာယာ”**တိအာဒိ။ တတ္ထ ဒေဝရာဇဿ ပဏ္ဍုကမ္ဗလနာမာယ သိလာယ ဝိမလေ သီတလေ တလေ နိသိန္နော အတုလဝိက္ကမော ဒေဝဒေဝေဟိ ပူဇိတော ဒေဝဒေဝေ ဒေဝပုရက္ခတော ဒေဝတာနံ ဒေဝလောကသ္မိံ ယံ ဓမ္မံ ဒေသေသီတိ သမ္ဗန္ဓော။

အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထော – ပဏ္ဍုကမ္ဗလသရိက္ခဝဏ္ဏတာယ “ပဏ္ဍုကမ္ဗလ”န္တိ နာမံ သမညာ ဧတိဿာတိ **ပဏ္ဍုကမ္ဗလနာမာ** ။ သာ ဟိ သက္ကဿ တာဒိသပုညာနုဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တာ ပဏ္ဍုကမ္ဗလဇယသုမနပုပ္ဖသမာနေန ဝဏ္ဏေန သဗ္ဗကာလံ ဝိရောစတိ , ပမာဏတော ပန သဋ္ဌိယောဇနာယာမာ, ပညာသယောဇနဝိတ္ထာရာ, ပန္နရသယောဇနုဗ္ဗေဓာ စ ဟောတိ။ **သိလာယာ**တိ အဝယဝသမ္ဗန္ဓေ သာမိဝစနံ။ တုလာယ သမ္မိတော တုလျော, န တုလျော အတုလျော

ယော, အတုလ္လော ဝိက္ကမော ဗလံ တေသ္သာတိ အတုလ္လဝိက္ကမော။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသ္သ ဟိ ပရမဟာရမိတာနုဘာဝသံ သိဒ္ဓေန ဟတ္ထိဂဏနာယ ကောဋိသဟဿဟတ္ထီနံ, ပုရိသဂဏနာယ ဒသကောဋိသဟဿပုရိသာနံ ဗလေဟိ သမပ္ပ မာဏေန ကာယဗလေန, အပ္ပမာဏေန စ ဉာဏဗလေန န ကဿစိ ဒေဝဗ္ရဟ္မာဒိသု အညတရဿ ဗလတုလနာယ ဥပနေ တဗ္ဗံ အတ္ထိ ။ အထ တ အနညသာဓာရဏတ္တာ အတုလ္လော ပရက္ကမသင်္ခါတော အပရိမာဏဂုဏဝိသေသာဝဟေန အနညသာဓာရဏေန သမ္မပ္ပဓာနေန သမန္နာဂတတ္တာ တ အတုလ္လော သမ္မပ္ပဓာနသင်္ခါတော ဝိက္ကမော ဣမဿ သာတိ အတုလ္လဝိက္ကမော။ ''အတုလ္လဝိက္ကမော''တိ စ ဝတ္တဗ္ဗေ ကထာဗန္ဓဝသေန ယ-ကာရလောပံ ကတွာ **''အတုလဝိက္ကမော''** တိ ဝုတ္တံ။ အထ တ သမ္မိတတ္တေ အ-ကာရပစ္စယဿာပိ သမ္ဘဝတော အတုလော ဝိက္ကမော အဿာတိ **''အတုလဝိက္ကမော''** တိ ဝုတ္တံ။

ဒိဗ္ဗန္တီတိ ဒေဝ, ပဉ္စကာမဂုဏာဒီဟိ ကီဠန္တိ, တေသု ဝါ ဝိဟရန္တိ, ဝိဇယသမတ္ထတာယောဂေန ဗာဟိရဗ္ဘန္တ ရိကေ ပစ္စတ္ထိကေ ဝိဇေတုံ ဣစ္ဆန္တိ, ဣဿရိယဓနာဒိသက္ကာရဒါနဂ္ဂဟဏံ, တံတံအတ္ထာနုသာသနဉ္စ ကရောန္တာ တေဟရန္တိ, ပုညဉာဏာနုဘာဝပ္ပတ္တာယ ဇုတိယာ ဇောတေန္တိ, ယထာဓိပ္ပေတဉ္စ ဝိသယံ အပ္ပဋိဃာတေန ဂစ္ဆန္တိ, ယထိစ္ဆိတနိပ္ဖာဒနေ စ သက္ကောန္တီတိ အတ္ထော။ အထ တ ဒေဝနီယာ တံတံဗျသနနိတ္ထရဏတ္ထိကေဟိ ''သရဏံ ပရာယဏ''န္တိ ဂမနီယာ, အဘိတ္ထဝနီယာ သောဘာဝိသေသယောဂေန ကမနီယာတိ တ ဒေဝ, တေ တိဝိဓာ – သမ္မုတိဒေဝ ဥပပတ္တိဒေဝ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝတိ။ တတ္ထ **သမ္မုတိဒေဝ** နာမ မဟာသမ္မတာဒယော ခတ္တိယာ။ **ဥပပတ္တိဒေဝ** နာမ စာတုမဟာရာဇိကေ ဥပာဒါယ တဒုတ္တရိဒေဝ။ **ဝိသုဒ္ဓိဒေဝ** နာမ ခီဏာသဝ။ ဣဓ ပန ဥပပတ္တိဒေဝ ဒ ဠ္ဗ္ဗာ။ နော စ ခေ တေပိ အဝိသေသေန, ဌပေတွာ ပန ယာမာဒိကေ စာတုမဟာရာဇိကတာဝတိံသတသိနော၀ အဓိပ္ပေ တာ။ တေသံ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ ရဉ္ဇနတော ရာဇာ, ဒေဝနံ ရာဇာ ဣဿရော ဒေဝရာဇာ, တဿ **ဒေဝရာဇဿ,** ''သက္ကဿ ဒေဝရညော''တိ အဓိပ္ပာယော။ **န** ဟိ အညေသံ ဒေဝလောကေသု နိသိန္နော ဘဂဝ အဘိဓမ္မပိဋကံ ဒေ သေသီတိ။

၃. ယန္တိ အနိယမနိဒ္ဒေသော, တဿ ပန ''တတ္ထ''တိ ဣမိနာ နိယမနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာဝုတ္တာနံ တိဏ္ဏမ္ပိ ဒေဝနံ ဥတ္တမော ဒေဝ တေဟိ သဗ္ဗေဟိ အဓိကတရံ ကီဠနာဒိယောဂတောတိ **ဒေဝဒေဝေ,** ဘဂဝ။ သော ဟိ နိရတိ သယာယ အဘိညာကီဠာယ ဥတ္တမေဟိ ဒိဗ္ဗဗြဟ္မအရိယဝိဟာရေဟိ သပရသန္တာနသိဒ္ဓာယ ပဉ္စဝိဓမာရဝိဇယိစ္ဆာနိဗ္ဗ တ္တိယာ စိတ္တိဿရိယသတ္တဓနာဒိသမ္မာပဋိပတ္တိအဝေစ္စပ္ပသာဒသက္ကာရဒါနဂ္ဂဟဏသင်္ခါတေန, ယထာပရာဓ ယထာနုလောမယထာဓမ္မာနုသာသနသင်္ခါတေန စ တေဟာရာတိသယေန ပရမာယ ပညာယ စ သရီရပ္ပဘာသင်္ခါတာယ ဇုတိယာ အနုပမာယ ဉာဏသရီရဂတိယာ မာရဝိဇယသဗ္ဗညုတညာဏပရဟိတနိပ္ဖာဒနေသု အပ္ပဋိဟတာယ သတ္တိယာ စ သမ န္နာဂတတ္တာ သဒေဝကေန တ လောကေန ''သရဏ''န္တိ ဂမနီယတော, အဘိတ္ထဝနီယတော, ဘတ္တိဝသေန ကမနီယ တော စ သဗ္ဗေ တေ ဒေဝ တေဟိ တေဟိ ဂုဏေဟိ အဘိဘုယျ ဌိတောတိ သဗ္ဗဒေဝေဟိ ပူဇနီယတရော ဒေဝတေ , ဝိသုဒ္ဓိဒေဝဘာဝသင်္ခါတဿ တ သဗ္ဗညုဂုဏာလင်္ကာရဿ အဓိဂတတ္တာ အညေသဉ္စ ဒေဝနံ အတိသယေန ဒေဝတေတိ **ဒေဝဒေဝေ။ ဒေဝန**န္တိ တအ ဓမ္မပဋိဂ္ဂဟကာနံ ဒသသဟဿစက္ကဝဠာဓိဝတ္တိနံ မာတုဒေဝပုတ္တပ္ပမုခာနံ ဥပပ တ္တိဒေဝနံ။ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝနမ္ပေတ္ထ ဂဟဏန္တိ ဝဒန္တိ။ တေ ပန ဥပပတ္တိဒေဝေသွေဝ သင်္ဂဟိတာ မနုဿ အရဟန္တာနံ တတ္ထ အဘာဝတော ။ **ဒေဝဒေဝေဟီ**တိ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝေဟိ။ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝ ဟိ ဝုတ္တနယေန ဣတရဒေဝေဟိ သာတိသယံ ကီဠနာဒိယောဂတော ဣဓ ''ဒေဝဒေဝ''တိ အဓိပ္ပေတာ, တေဟိ။ **ပူဇိတော**တိ ပူဇိတဗ္ဗော, ပူဇိတုံ အရဟော တိ အတ္ထော။ တေနေ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝေသုပိ ဘဂဝတော အဂ္ဂပုဂ္ဂလတံ ဒီပေတိ။ **ဒေသေသီ**တိ မဓုရကရဝီကသဒ္ဒသဒိသံ ဗ္ ရဟ္မဿရံ နိစ္ဆာရေန္တော ပကာသေသိ။ **ဒေဝလောကသ္မိ** န္တိ တာဝတိံသဒေဝလောကေ။ သဘာဝသာမညလက္ခဏံ ဓာရေတီတိ ဓမ္မော, ကုသလာဒိဘေဒေ အဘိဓမ္မော, ဣဓ ပန တပ္ပကာသကံ အဘိဓမ္မပိဋကံ **''ဓမ္မ''**န္တိ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ ဝက္ခတိ ''ပိဋကုတ္တမေ''တိ။ **ဒေဝပုရက္ခတော** တိ ဒသသဟဿစက္ကဝဠဝတ္တိဒိဗ္ဗဗြဟ္မေဟိ ပုရက္ခတော, ပ ရိဝါရိတောတိ အတ္ထော။

နနု စ ''ဒေဝန''န္တိ ဝစနေနေဝ ဒေဝပုရက္ခတဘာဝေ သိဒ္ဓေတိ ကိံ ''ဒေဝပုရက္ခတော''တိ ဝစနေန? နာယံ ဒေ သော။ ဘဂဝ ဟိ ကအစိ စူဠပုဏ္ဏကတ္ထေရာဒီနံ ဝိယ ပရမ္မုခေပိ နိသီဒိတွာ ဩဘာသံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ သတ္တာနံ သ မ္မုခေ နိသိန္နံ ဝိယ ဒဿေန္တော ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ကအစိပိ ဟရာယနိကဗြာဟ္မဏာဒီနံ ဝိယ သမ္မုခေပိ နိသီဒိတွာ အ

ညေပဟိ စ ပရိဝုတော အညေသမ္ပိ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ကူဓ ပန န တထာ, ဒေဝေဟိယေဝ ပရိဝုတော ဒေဝတနံ ဒေသေတီတိ ဒဿ သနတ္ထံ "ဒေဝပုရက္ခတော"တိပိ ဝတ္တဗ္ဗမေတတိ။

၄. ဇဝမေတသိ ပကရဏေ ကရဝဇနနတ္ထံ တေန သမ္ဗာဒေတဗ္ဗဟဠ္မဝိသယံ အဘိဓမ္မပိဋကံ ဒေသကာဒိသမ္ဗတ္ တီဟိ သဟ ဝိဘာဝေတ္ဝတ ကူအနိ ယထာဓိပ္ပေတပကရဏာရမ္ဘပယောဇနာဘိဓာနာဘိဓေယျသောတုဇနသမုဿာဟ နကရဏပ္ပကာရာနိ စ ဝိဘာဝေတုံ **"တတ္ထာဟ"** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ "ဟဠ္မဝတ္ထာယာ"တိ ကူမိနာ ပကရဏာရမ္ ဘပယောဇနံ ဝုတ္တံ။ "အဘိဓမ္မာဝတာရ"န္တိ ကူမိနာ အဘိဓာနာဘိဓေယျာနိ။ "မဓုရ"န္တိအာဒီဟိ ပကရဏံ ဝိသေ သေတိ။ "သမာသေနာ"တိ စ ကူမိနာ သောတုဇနသမုဿာဟနကရဏပ္ပကာရာနီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ "အဟ"န္တိ ကတ္တုဘူတံ အတ္တာနံ နိဒ္ဒိသတိ။ တထာ ဟိ ယော ပရော န ဟောတိ, သော နိယကဇ္ဈတ္တသင်္ခာတော အတ္တာ "အဟ"န္တိ ဝုစ္ စတိ။

ပဠ္မနော ဘာဝေ ဟဠ္မဝံ, တံယေဝ အတ္ထော ပယောဇနန္တေနာတိ **ဟဠ္မဝတ္ထော,** တဒတ္ထာယ။ တံ သန္တာယ ဝိဝိဓေ ယင်္ဂဟဏာသမတ္ထဿ သုတမယဉာဏဿ ဥပ္ပာဒနတ္ထန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သံသာရေ ဘယံ ကူက္ခတ္တိ, ဘိန္ဒန္ တိ တ ဟပကေ အကုသလေ ဓမ္မေတိ **ဘိက္ခူ,** တေသံ။ ပိဋ္ဋကဠ္မ တံ ဥတ္တမဉ္စာတိ ပိဋ္ဋကုတ္တမံ, တသိံ **ပိဋ္ဋကုတ္တ မေ,** အဘိဓမ္မပိဋ္ဋကေတိ အဓိပ္ပာယော။ တဉှိ ပရိယတ္တိဘာဇနတ္ထတော ပိဋ္ဋကံ, တီသု ပိဋ္ဋကေသု ဝိသိဋ္ဌဘာဝတော ဥ တ္တမဉ္စာတိ ပိဋ္ဋကုတ္တမံ။ တတ္ထ **ပရိယတ္တိဘာဇနတ္ထတော** တိ ပရိယတ္တိအတ္ထေန စေဝ ဘာဇနတ္ထေန စ။ တထာ ဟိ "မာ ပိဋ္ဋကသမ္ပဒါနေနာ"တိအာဒီသု (အ. နိ. ၃.၆၆) ပရိယတ္တိ ပိဋ္ဋကန္တိ ဝုစ္စတိ။ "အထ ပုရိသော အာဂစ္ ဆေယျ ကုဒါလပိဋ္ဋက"န္တိအာဒီသု (မ. နိ. ၁.၂၂၈; အ. နိ. ၃.၇၀) ယံ ကိဉ္စိ ဘာဇနမ္ပိ။ တသ္မာ ကူဒမ္ပိ ပရိယာပုဏိတဗ္ ဗဋ္ဌေန ပရိယတ္တိ, အဘိဓမ္မတ္ထာနမာဓာရဏတ္ထေန ဘာဇနဉ္စာတိ ပရိယတ္တိဘာဇနတ္ထတော ပိဋ္ဋကန္တိ ဝုစ္စတိ။ တေနေတဟု –

"ပိဋ္ဋကံ ပိဋ္ဋကတ္ထဝိဒူ၊
ပရိယတ္တိဗ္ဘာဇနတ္ထတော အာဟု။
တေန သမောဓာနေတ္ဝာ၊
တယောပိ ဝိနယာဒယော ဉေယျာ"တိ။ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကထာ; ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.ပဌမမဟာ သင်္ဂီတိကထာ; ဓ. သ. အဋ္ဌ. နိဒါနကထာ)။

ဝိသိဋ္ဌဘာဝတော ပနဿ လောကဝောဟာရမတိက္ကမ္မ ယထာသဘာဝဝသေန ဒေသနတော, ဝိသိဋ္ဌဓမ္မက္ခန္ဓဝိ ဘာဝနတော စ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ ဟိ "သတ္တော ပုဂ္ဂလော ဘိက္ခူ"တိအာဒိကံ လောကဝောဟာရမတိက္ကမ္မ "ခန္ဓ ဓာတုအာယတန"န္တိအာဒိနာ ယထာဓမ္မဝသေနေဝ ဗာဟုလ္လဒေသနာ ပဝတ္တာ, န ကူတရေသု ဝိယ ယထာဝုတ္တဝေ ဟာရဝသေန, ယတော ကူဒံ ယထာဓမ္မသာသနန္တိ ဝုစ္စတိ။ သဗ္ဗသင်္ခတဓမ္မဝိသိဋ္ဌော စေတ္ထ ပညာက္ခန္ဓော ဝိသေသ တော ဝိဘာဝိတော, တသ္မာ တိဏ္ဏမ္ပိ ပိဋ္ဋကာနံ ဗုဒ္ဓဝစနဘာဝေပိ ယထာသဘာဝတနတိက္ကမဒေသနာဒိတော ကူဒမေဝ တီသု ပိဋ္ဋကေသု ဝိသိဋ္ဌန္တိ ယုတ္တံ။ အပိစ ဓမ္မာတိရေကဓမ္မဝိသေသဘာဝတော စဿ ဝိသိဋ္ဌဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အဘိဓမ္မေ ဟိ နိပ္ပဒေသတော ခန္ဓာယတနာဒိဓမ္မာနံ ဝိဘတ္တတ္တာ ကူတရဒ္ဝယတော အတိရေကတရာ, ဝိသိဋ္ဌာ စ ဟ ဋ္ဌိ ဟောတိ, တသ္မာ အတိရေကဿ, ဝိသိဋ္ဌဿ စ ဟဋ္ဌိဓမ္မဿ ဝသေန ကူဒမေဝ တီသု ပိဋ္ဋကေသု ဥတ္တမန္တိ ဝတ္ တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယထာဝုတ္တဝိသိဋ္ဌဘာဝယောဂတောယေဝ စေတံ "အဘိဓမ္မပိဋ္ဋက"န္တိ ဝုစ္စတိ အဘိ-သဒ္ဒဿ ဝိသိဋ္ဌ ဘာဝဇောတနတော ။ အပိစ ဝုမိမန္တာဒိဓမ္မာနံ တတ္ထ ဝုတ္တတ္တာ စေတံ အဘိဓမ္မပိဋ္ဋကံ။ ယထာဟု ပေါရာဏာ –

"ယံ တတ္ထ ဝုမိမန္တော၊ သလက္ခဏာ ပူဇိတာ ပရိစ္ဆိန္နာ။
ဝုတ္တာဓိကာ စ ဓမ္မာ၊ အဘိဓမ္မော တေန အက္ခာတော"တိ။ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကထာ; ပါ ရာ. အဋ္ဌ. ၁.ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကထာ; ဓ. သ. အဋ္ဌ. နိဒါနကထာ)။

တထာ ဟေတ္ထ "ရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ, မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတ္ဝာ ဝိဟရတီ"တိ အာဒိနာ (ဓ. သ. ၁၆၀ အာဒယော) ဝုမိမန္တောပိ ဓမ္မာ ဝုတ္တာ, "ရူပာရမ္မဏံ ဝါ သဒ္ဒာရမ္မဏံ ဝါ"တိအာဒိနာ (ဓ. သ.

၁) နယေန အာရမ္မဏာဒီဟိ လက္ခိတဗ္ဗတ္တာ သလက္ခဏာပိ ‘‘သေက္ခာ ဓမ္မာ အသေက္ခာ ဓမ္မာ, လောကုတ္တရာ ဓမ္
မာ’’တိအာဒိနာ နယေန ပူဇိတာ ပူဇာရဟာပိ ‘‘ဖဿော ဟောတိ, ဝေဒနာ ဟောတီ’’တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ၁) နယေန သဘာဝ
ပရိစ္ဆိန္နတ္တာ ပရိစ္ဆိန္နာပိ ‘‘မဟဂ္ဂတာ ဓမ္မာ အပ္ပမာဏာ ဓမ္မာ (ဓ. သ. တိကမာတိကာ ၁၂, ဒုကမာတိကာ ၉၉), အနု
တ္တရာ ဓမ္မာ’’တိအာဒိနာ နယေန အဓိကာ ဝိသိဋ္ဌာပိ ဓမ္မာ ဝုတ္တာ, တသ္မာ အဘိ-သဒ္ဒသ္သ ဝုဍ္ဎိအာဒိအတ္ထေသုပိ
ပဝတ္တနတော ‘‘ဝုဍ္ဎိမန္တော ဓမ္မာ ဇ္ဇတ္ထာ’’တိအာဒိနာ နိဗ္ဗစနေန ဣဒံ ပိဋကံ ‘‘အဘိဓမ္မော’’တိ ဝုစ္စတိ။ အဘိဓမ္မံ ဩ
တရန္တိ အနေနာတိ **အဘိဓမ္မာဝတာရံ** နာမ ပကရဏံ။ ဣမိနာ ပနဿ အတ္ထာနုဂတမဘိဓာနံ ဒဿေတိ။ **တုု**-သဒ္ဒော
ပဒပူရဏော။ အာစရိယေန ဟိ ကထာပဒပူရဏတ္ထံ ယေဘုယ္ယေန တတ္ထ တတ္ထ နိပါတာ ဝုစ္စန္တိ။ ယတ္ထ ပန နေသံ
ပယောဇနဝိသေသော ဒိဿတိ, တတ္ထေဝ တမတ္ထံ ဝက္ခာမ။ **မဓုရန္တိ** နိပ္ပရိယာယတော မဓုရ-သဒ္ဒောယံ ဖိဝ္ဟာဝိ
ညေယ္ယေ ရသဝိသေသေ ဝတ္တတိ, ဣဓ ပန ဣဋ္ဌာဘာဝသာမညေန အတ္ထဗ္ယဉ္ဇနသမ္ပတ္တိ မဓုရသဒ္ဒေန ဝုတ္တာ။
ဘဝတိ ဟိ တံသဒိသဿ တံ-သဒ္ဒေနာဘိဓာနံ ယထာ ‘‘အဂ္ဂိမာဏဝေ’’တိ။ တေန ပန မဓုရေန ယောဂတော ဣဒမ္ပိ မဓု
ရံ ယထာ နီလဂုဏယောဂတော နီလုပ္ပလန္တိ။ နိပုဏဂမ္ဘီရာယ ဗျဉ္ဇနသမ္ပတ္တိယာ စေဝ အတ္ထသမ္ပတ္တိယာ စ အဘိဓမ္မ
ဝိသယံ မတိံ ဝဍ္ဎေတီတိ **မတိဝဍ္ဎနံ** ။ အထ တ ဗျဉ္ဇနသမ္ပတ္တိယာ **‘‘မဓုရ’’**န္တိ ဝုတ္တံ, အတ္ထသမ္ပတ္တိယာ **‘‘မတိဝဍ္ဎ
န’’**န္တိ။

၅. **တာဠန္တိ** ကုဉ္စိကံ, ကုဉ္စိကာသဒိသန္တိ အတ္ထော။ မုယ္ဟန္တိ တေနာတိ မောဟော, အဝိဇ္ဇာယေတံ အဓိဝစနံ,
မောဟောယေဝ အဘိဓမ္မမဟာပုရံ ပဝိသန္တာနံ ပဝေသနနိဝာရဏတ္တာ ကဝာဋဘူတောတိ **မောဟကဝာဋံ,** တဿ။ ဝိဃာဋေ
တိ, ဝိဃာဋီယတိ အနေနာတိ တ **ဝိဃာဋနံ**။ နနု စ အဝိဇ္ဇာကဝာဋံ ပညာယ ဥဃ္ဃာဋီယတိ။ သာ ဟိ တဿာ ဥဇုဝိပစ္စနီကဘူ
တာတိ? သစ္စံ, ဣဒမ္ပိ တဿာ ကာရဏဘာဝေန ‘‘မောဟကဝာဋဝိဃာဋနကရ’’န္တိ ဝုတ္တံ။ ကာရဏကာရဏမ္ပိ ဟိ
ကာရဏဘာဝေန ဝုစ္စတိ ယထာ ‘‘စောရေဟိ ဂါမော ဒဍ္ဎော, တိဏေဟိ ဘတ္တံ သိဒ္ဓ’’န္တိ။

၆. **သုဒုတ္တရ** န္တိ ဓမ္မတ္ထဒေသနာပဋိဝေဓသင်္ခါတစတုဂမ္ဘီရဘာဝပဋိသံယုတ္တတာယ မန္ဒဗုဒ္ဓိဟိ တရိတုံ အ
သက္ကုဏေယျတ္တာ အတိဒုတ္တရံ, တေနေဝ စေဒံ မဟောဒဓိသမာနတ္တာ **‘‘မဟောဒဓီ’’**တိ ဝုတ္တံ။ မဟဏ္ဏဝေပိ
ဟိ စတုရာသီတိယောဇနသဟဿဂမ္ဘီရော န သက္ကာ အညတ္ရ သိနေရုပဗ္ဗတရာဇတော ကေနစိ ပတိဋ္ဌံ လဒ္ဓုံ, ဧဝမိ
ဒမ္ပိ စတုဂမ္ဘီရတာပဋိသံယုတ္တံ အညတ္ရ တထာဂတာ န ကေနစိ ပတိဋ္ဌံ လဒ္ဓုံ သက္ကာတိ။ **တရန္တာန** န္တိ အတ္ထ
ဂ္ဂဟဏဝသေန ဥတ္တရိတုကာမာနံ။ ဧတ္ထ စ ‘‘တရံတ’’တိ အဓိကာရဝသေန ဝတ္တဗ္ဗံ, ဝက္ခမာနံ တ အာနေတွာ သမ္
ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ **တရန္တာန** န္တိ ပရတီရသမ္ပာပုဏနတ္ထံ ဥတ္တရန္တာနံ။ **တရံတ**တိ ဥဋ္ဌုမ္ပံ ဝိယ, တံသမာနန္တိ အတ္ထော။
မကရာ နာမ မစ္ဆဇာတိကာ, တေသံ အာကရော နိဝါသဘူမီတိ **မကရာကရော,** တံ။

၇. အဘိဓမ္မေ နိယုတ္တာ **အာဘိဓမ္မိကာ,** တေသံ။ ဟတ္ထသာရံ ဝိယာတိ **ဟတ္ထသာရံ** ။ ယထာ ဟိ မနုဿာနံ ဗ
ဟူသု ရတနာဒီသု ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ အာပဒာသု စ သုခပရိဘောဂတ္ထံ ဟတ္ထေ ကယိရမာနံ သာရရတနာဒိကံ ‘‘ဟတ္ထသာ
ရ’’န္တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝမိဒမ္ပိ သတိပိ မဟန္တေ အဘိဓမ္မပိဋကေ တဿ သဗ္ဗသော ဝိတ္ထိဏ္ဏတာယ ပရိဟရိတုံ အသက္
ကုဏေယျတ္တာ တဒတ္ထသာရသမ္ပိဏ္ဍနဝသေန ကယိရမာနံ အာဘိဓမ္မိကဘိက္ခူနံ သုခပရိဟရဏတ္ထာယ သမ္ပဇ္ဇ
ဇတီတိ ဟတ္ထသာရသဒိသတ္တာ ‘‘ဟတ္ထသာရ’’န္တိ ဝုတ္တံ။ **ပဝက္ခာမိ** တိ ပကာရေန ကထေဿာမိ, အနာဂတဝစန
ဉ္စေတံ, ဝတ္တမာနသမီပတ္တာ တ အနာဂတေ ဝတ္တမာနူပစာရတော ဝတ္တမာနဝစနံ, ပဋိညာနန္တရမေဝ ဝက္ခတီတိ။ အ
တ္ထဝသေန ပကာရေန ကထေန္တောပိ သဒ္ဒဝသေန သင်္ခိပိတွာ ကထေဿာမီတိ ဒဿေန္တော အာဟ **‘‘သမာသေ
နာ’’**တိ။ သမသနံ သံခိပနံ သမာသော, တေန **သမာသေန,** န ဗျာသဝသေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧတ္တာဝတာ စ ပ
ယောဇနာဘိဓာနာဘိဓေယ္ယသောတုဇနသမုဿာဟနကရဏပ္ပကာရာနိ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ယသ္မာ သောတုဇနသမု
ဿာဟနံ နာမ တေသံ သက္ကစ္စသဝနေ နိယုဉ္ဇနံ, တသ္မာ တေ တတ္ထ နိယောဇေန္တော အာဟ **‘‘တံ သုဏာထ သမာ
ဟိတာ’’**တိ။ သက္ကစ္စသဝနပဋိဗဒ္ဓာ ဟိ သမ္မာပဋိပတ္တီတိ။ တတ္ထ **တန္တိ** တံ မယာ ဝက္ခမာနံ အဘိဓမ္မာဝတာရံ **သု
ဏာထ** နိသာမယထ။ **သမာဟိတာ** သမ္မာ အာဟိတာ, အဝိက္ခိတ္တစိတ္တာတိ အတ္ထော။

ဂန္ထာရမ္ဘကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁. ပဌမော ပရိစ္ဆေဒော

စိတ္တနိဒ္ဒေသော

ကာမာဝစရကုသလဝဏ္ဏနာ

၈. ဧဝံ တာဝ ရတနတ္တယပ္ပဏာမာဒိကံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ယထာပဋိညာတမတ္တံ အတ္ထသရီရဘူတမဘိဓ မ္မံ သင်္ခေပတော ဥဒ္ဒိသန္တော အာဟ **"စိတ္တံ စေတသိက"** န္တိအာဒိ။ တတ္ထ စိတ္တသဒ္ဒဿ တာဝ ဝစနတ္ထံ သ ယမေဝ အနန္တရံ ဝိဘဇိဿတိ။ **"စေတသိက"**န္တိအာဒီသု ပန အဝိပ္ပယောဂီဘာဝေန စေတသိ စိတ္တေ နိယုတ္တံ, တတ္ထ တ ဘဝံ တဒာယတ္တဝုတ္တိတာယာတိ **စေတသိကံ,** ဝေဒနာဒိက္ခန္ဓတ္တယဿေတံ အဓိဝစနံ။ ရုပ္ပတိ, ရူပီယတီတိ တ **ရူပံ,** သီတုဏှာဒီဟိ ဝိကာရမာပဇ္ဇတိ, အာပာဒီယတီတိ အတ္ထော, စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ, စတုဝီသတိဥပါဒါရူပါနဉ္စ ဝ သေန အဋ္ဌဝီသတိဝိဓဿ ရူပက္ခန္ဓဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဘဝါဘဝံ ဝိနနတော သံသိဗ္ဗနတော တနှံ ဝုစ္စတိ တဏှာ, န ဝိဇ္ဇတိ သာ တ္ထေ, တတော ဝါ နိက္ခန္တံ တေန္တိ **နိဗ္ဗာနံ,** အမတံ အသင်္ခတံ ဝတ္ထု။ **ဣတိ**-သဒ္ဒေါ နိဒဿနေ။ နတ္ထိ ဧတဿ ဥတ္တရိတရောတိ **နိရုတ္တရော** ။ အထ ဝါ စတုဝေါသာရဇ္ဇဝိဟာရတ္တာ နတ္ထိ ဧတဿ ဥတ္တရံ ပစ္စနီကဝစန န္တိ **နိရုတ္တရော** ။ ဉာဏပ္ပဟာနအန္တရာယနိယျာနိကေသု ဟိ သဒေဝကေ လောကေ န ကောစိ သတ္ထု သဟဓမ္မိကံ ဥတ္တရံ ဝစနံ ကထေတုံ သမတ္ထော အတ္ထီတိ။ တတ္ထ ဘဂဝတ ဥတ္တရာသာဘာဝတော ဝိသာရဒဘာဝ ဟောတိ။ ဝုတ္တဉ္စ ဟေတံ ဘဂဝတာ –

> "'သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ တေ ပဋိဇာနတော ဣမေ ဓမ္မာ အနဘိသမ္ဗုဒ္ဓါတိ တတ္ထ ဝတ မံ သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ဒေဝေါ ဝါ မာရော ဝါ ဗြဟ္မာ ဝါ ကောစိ ဝါ လောကသ္မိံ သဟဓမ္မေန ပဋိစောဒေဿတီတိ နိမိတ္တ မေတံ, သာရိပုတ္တ, န သမနုပဿာမိ, ဧတမဟံ, သာရိပုတ္တ, နိမိတ္တံ အသမနုပဿန္တော ခေမပ္ပတ္တော အဘယပ္ပတ္တော ဝေသာရဇ္ဇပ္ပတ္တော ဝိဟရာမိ။
>
> "ခီဏာသဝဿ တေ ပဋိဇာနတော ဣမေ အာသဝါ အပရိက္ခီဏာတိ တတ္ထ ဝတ မံ။ပေ။ ဝိဟရာမိ။
>
> "ယေ ခေါ ပန တေ အန္တရာယိကာ ဓမ္မာ ဝုတ္တာ, တေ ပဋိသေဝတော နာလံ အန္တရာယာယာတိ တတ္ထ ဝတ မံ။ပေ။ ဝိဟရာမိ။
>
> "ယဿ ခေါ ပန တေ အတ္ထာယ ဓမ္မော ဒေသိတော, သော န နိယျာတိ တက္ကရဿ သမ္မာ ဒုက္ခက္ခ ယာယာတိ တတ္ထ ဝတ မံ။ပေ။ ဝိဟရာမီ"တိ (မ. နိ. ၁.၁၅၀)။

စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ ပကာသေတီတိ **စတုသစ္စပ္ပကာသနော** ။ ဒုက္ခသမုဒယနိရောဓမဂ္ဂဝသေန ဟိ စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ။ ယထာဟ, "စတ္တာရိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, အရိယသစ္စာနိ။ ကတမာနိ စတ္တာရိ? ဒုက္ခံ အရိယသစ္စံ, ဒုက္ခသမုဒ ယံ အရိယသစ္စံ, ဒုက္ခနိရောဓံ အရိယသစ္စံ, ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ အရိယသစ္စ"န္တိ (သံ. နိ. ၅.၁၀၈၃)။ တတ္ထ တေ ဘူမကာ ဓမ္မာ အနေကုပဒ္ဒဝါဓိဋ္ဌာနတာယ ကုစ္ဆိတဘာဝတော တုစ္ဆတာယ စ **ဒုက္ခံ** နာမ။ ကမ္မာဒိဝိသေသ ပစ္စယသမဝါယေ ဒုက္ခုပ္ပတ္တိကာရဏဘာဝေန တဏှာ **သမုဒယော** နာမ "သမေစ္စ ဥဒေတိ ဒုက္ခံ ဣမသ္မာ"တိ က တွာ။ ဒုက္ခဿ အနုပ္ပာဒနိရောဓပစ္စယတ္တာ **ဒုက္ခနိရောဓော** နိဗ္ဗာနံ။ တံ ပန ဒုက္ခနိရောဓံ အာလမ္ဗဏကရဏဝသေန ဂမနတော ပာပုဏနတော, တဒဓိဂမာယ ပဋိပဒါဘာဝတော စာတိ **"ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနီ ပဋိပဒါ"**တိ လောကုတ္တရမဂ္ဂေ ဝုစ္စတိ။ သစ္စဋ္ဌော ပန တေသံ တစ္ဆာဝိပရီတဘူတဘာဝတော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဝုတ္တဉ္စဟိ "'ဣဒံ ဒုက္ခ'န္တိ, ဘိက္ခဝေ, တထမေတံ အဝိတထမေတံ အနညထမေတ"န္တိ (သံ. နိ. ၅.၁၀၉၀) ဝိတ္ထာရော။ တေ့ ပန စတုန္နံ အရိယဖလာနံ, အရိ ယမဂ္ဂသမ္ပယုတ္တာနဉ္စ သစ္စဝိနိဿဋ္ဌဘာဝေပိ ဣဓ မဂ္ဂနိဗ္ဗာနပ္ပကာသနတာဝစနေနေဝ တပ္ပကာသနတ္ထမ္ပိ ဝု တ္တံ ဟောတိ, အနာသဝဘာဝေန ကေလက္ခဏတ္တာ တံတံဟေတုကဝိသယဘာဝတော စာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဧတ္ထ စ “နိရုတ္တရော စတုသစ္စပ္ပကာသနော”တိ ဣမေဟိ ဘဂဝတော စိတ္တာဒိစတုပ္ပိဓမ္မဒေသနာနုကူလဂုဏဝိသေသံ ဒဿေတိ အတထာဝိဓဿ တံဒေသနာသာမတ္ထိယာယောဂတော။ အထ ဝါ “နိရုတ္တရော”တိ ဝစနေန စတုပ္ပိဓမ္မဿ အနညထတ္တံ ဒီပေတိ။ “စတုသစ္စပ္ပကာသနော”တိ ပန ဣမိနာ ယေ တေ ဓမ္မာ ဘဂဝတာ ဝိနေယျပရိဟာစနတ္ထံ ဒေသိတာ, န တေ ဣဓ အဓိပ္ပေတာ။ ယေ ပန ပရိဟာစိတေဟိ တေဟိ အဘိသမေတဗ္ဗဝသေန ဒုက္ခာဒယော စတုပ္ပိဓာ ဝုတ္တာ, တေယေဝ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗတ္တေန အဓိပ္ပေတာတိ ဒဿေတိ။

ဧဝံ သင်္ခေပတော စတ္တာရော ဓမ္မေ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဣဒါနိ ဥဒ္ဒေသော နာမ နိဒ္ဒေသတ္ထာယ ဟောတီတိ ယထာဥဒ္ဒိဋ္ဌဓမ္မေ နိဒ္ဒိသိတုံ **“တတ္ထ စိတ္တ”**န္တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **တတ္ထာ**တိ တေသု စိတ္တာဒီသု ဓမ္မေသု။ **ဝိသယဝိဇာနနံ စိတ္တ**န္တိ ယံ ဝိသယသင်္ခါတဿ အာရမ္မဏဿ ဝိဇာနနံ ဥပလဒ္ဓိ, တံ စိတ္တန္တိ အတ္ထော။ ဣမိနာ ပန စိတ္တဿ အာရမ္မဏပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိတံ, အနိစ္စတံ, အကာရကတဉ္စ ဒီပေတိ။ “ဝိသယဝိဇာနန”န္တိ ဟိ အာရမ္မဏေန စိတ္တံ ဥပလက္ခေန္တော တဿ တဒာယတ္တဝုတ္တိတံ, တံဒီပနေန စ တဒဘိမုခကာလေယေဝ ဥပ္ပတ္တိဒီပနတော အနိစ္စဘာဝဉ္စ ဒီပေတိ။ ဘာဝနိဒ္ဒေသေန ပန ဝိဇာနနမတ္တဒီပနတော အကာရကဘာဝံ။ ယထာပစ္စယဉှိ ပဝတ္တိမတ္တမေဝေတံ, ယဒိဒံ သဘာဝဓမ္မော နာမာတိ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ သဗ္ဗေသမ္ပိ စိတ္တစေတသိကဓမ္မာနံ ဘာဝသာဓနမေဝ နိပ္ပရိယာယတော လဗ္ဘတိ။ ယံ ပန “စိန္တေတီတိ စိတ္တံ, တေန စိတ္တံ ဝိစရတီတိ ဝိစာရော”တိအာဒိနာ ကတ္တုကရဏဝသေန နိဗ္ဗစနံ ဝုစ္စတိ, တံ ပရိယာယကထနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သကသကကိစ္စေသု ဟိ ဓမ္မာနံ အတ္တပ္ပဓာနတာသမာရောပနေန ကတ္တုဘာဝေ, တဒနုကူလဘာဝေန တံသမ္ပယုတ္တဓမ္မသမူဟေ ကတ္တုဘာဝသမာရောပနေန ကရဏတ္တဉ္စ ပရိယာယတောဝ လဗ္ဘတီတိ။ တထာ နိဒဿနံ ပန ဓမ္မသဘာဝတော အညဿ ကတ္တာဒိနော အဘာဝပရိဒီပနတ္ထန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

“ဝိသယဝိဇာနန”န္တိ စ ဧတေန စိတ္တဿ အာရမ္မဏူပလဒ္ဓိလက္ခဏတာ ဝုတ္တာတိ ဣဒါနိဿ ရသာဒီနိ ဝုစ္စန္တိ။ ပုဗ္ဗင်္ဂမရသဉှိ စိတ္တံ သန္ဓာနပစ္စုပဋ္ဌာနံ နာမရူပပဒဋ္ဌာနံ။ ဒွါရံ ပတွာ တဒာရမ္မဏဉှိ ဝိဘာဝနဋ္ဌေန စိတ္တံ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ပုရေစာရိကံ။ တထာ ဟိ စက္ခုဒွါရေန ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ရူပာရမ္မဏံ စိတ္တေနေဝ ဇာနာတိ။ပေ.။ မနောဒွါရေန ဝိညာတဗ္ဗံ ဓမ္မာရမ္မဏံ စိတ္တေနေဝ ဇာနာတိ။ ယထာ ဟိ နဂရဂုတ္တိကော နဂရမဇ္ဈေ သိင်္ဃာဋကေ နိသီဒိတွာ “အယံ နေတသိကော, အယံ အာဂန္တုကော”တိ အာဂတာဂတံ ဇနံ ဥပဓာရေတိ, ဧဝံ သမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, တသ္မာ ဒွါရံ ပတွာ တဒာရမ္မဏံ ဝိဘာဝနဋ္ဌေန ပုရေစာရိကန္တိ **ပုဗ္ဗင်္ဂမရသံ**။ ပစ္ဆိမံ ပစ္ဆိမံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ပုရိမံ ပုရိမံ နိရန္တရံ ကတွာ သန္ဒဟမာနမိဝ ဥပဋ္ဌာတိ, ဂဟဏဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ **သန္ဓာနပစ္စုပဋ္ဌာနံ**။ ပဉ္စဝေါကာရေ ပနဿ နိယမတော နာမရူပံ, စတုဝေါကာရဘဝေ နာမမေဝ ပဒဋ္ဌာနန္တိ **နာမရူပပဒဋ္ဌာနဉ္စ** ဟောတိ။ နာနတ္တံ ပန လက္ခဏာဒီနံ ဥပရိ ဝက္ခမာနနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝက္ခတိ ဟိ **ရူပပရိစ္ဆေဒေ** –

“သာမညံ ဝါ သဘာဝေါ ဝါ, ဓမ္မာနံ လက္ခဏံ မတံ။
ကိစ္စံ ဝါ တဿ သမ္ပတ္တိ, ရသောတိ ပရိဒီပိတော။

“ဖလံ ဝါ ပစ္စုပဋ္ဌာနံ, ဥပဋ္ဌာနနယောပိ ဝါ။
အာသန္နကာရဏံ ယံ တု, တံ ပဒဋ္ဌာနသညိတ”န္တိ။ (အဘိဓ. ၆၃၃-၆၃၄)။

ယတ္ထ ယတ္ထ ပန လက္ခဏာဒီနိ ဝုစ္စန္တိ, တတ္ထ တတ္ထ ဣမိနာဝ နယေန တေသံ နာနတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝစနတ္ထဝိဇာနနေန ဝိဒိတစိတ္တသာမညဿ ဥတ္တရိ စိတ္တဝိဘာဂေ ဝုစ္စမာနေ သောဘေယျာတိ ဝစနတ္ထဝိဇာနနမေဝ တာဝ အာဒိမှိ ယုတ္တတရန္တိ တံ တာဝ ကထေတုကမျတာယ ပုစ္ဆတိ **“တဿ ပန ကော ဝစနတ္ထော”**တိ။ ပဉ္စဝိဓာ ဟိ ပုစ္ဆာ – (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၇; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၄၄၉; သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၂.၁; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၁၇၀) အဒိဋ္ဌဇောတနာပုစ္ဆာ ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာပုစ္ဆာ ဝိမတိစ္ဆေဒနာပုစ္ဆာ အနုမတိပုစ္ဆာ ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာတိ။ တတ္ထ ယံ အညာတံ အဒိဋ္ဌံ, တဿ ဉာဏာယ ဒဿနာယ ပဉှာကရဏံ **အဒိဋ္ဌဇောတနာပုစ္ဆာ** နာမ။ ယံ ပန ဉာတံ ဒိဋ္ဌံ, တဿ အညေဟိ ပဏ္ဍိတေဟိ သံသန္ဒနတ္ထာယ ပဉှာကရဏံ **ဒိဋ္ဌသံသန္ဒနာပုစ္ဆာ** နာမ။ ပကတိယာ ပန သံသယပက္ခန္ဒနဿ အတ္တနော သံသယသမုဂ္ဃာဋနတ္ထံ ပဉှာကရဏံ **ဝိမတိစ္ဆေဒနာပုစ္ဆာ** နာမ။ “တံ ကိံ မညထ, ဘိက္ခဝေ, ရူပံ နိစ္စံ ဝါ အနိစ္စံ ဝါ

တိ? အနိစ္စံ, ဘန္တေ။ ယံ ပနာနိစ္စံ, ဒုက္ခံ ဝါ တံ သုခံ ဝါ''တိအာဒိနာ (သံ. နိ. ၃.၇၉; မဟာဝ. ၂၁) အနုမတိဂ္ဂဟဏတ္ထံ ပဉှာကရဏံ **အနုမတိပုစ္ဆာ** နာမ။ ''စတ္တာရောမေ, ဘိက္ခဝေ, သတိပဋ္ဌာနာ။ ကတမေ စတ္တာရော''တိအာဒိနာ (ဒီ. နိ. ၂.၃၇၃; သံ. နိ. ၅.၃၉၂-၃၉၄) ပန တံတံဓမ္မာနံ ဒေသေတုကမျတာယ ပဉှာကရဏံ **ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာ** နာမ။

တာသု ပုရိမာ တိဿော အာစရိယာနံ န သမ္ဘဝန္တိ။ န ဟိ တေ ဂန္ထကရဏတ္ထာယ အာရဒ္ဓိတ္တာ ဣဒါနိ အဒိဋ္ဌံ ဇောတေန္တိ, ဒိဋ္ဌံ သံသန္ဒေန္တိ, သံသယံ ဝါ ပက္ခန္ဒန္တိ တဗ္ဗိသောဓနေပုဗ္ဗကမေဝ ဂန္ထကရဏေ အဘိနိဝေသနတော။ ဣတရာ ပန ဒွေဝ သမ္ဘဝန္တိ။ တာသု အယံ ကထေတုကမျတာပုစ္ဆာ။ အပိစ စောဒနံ သမုဋ္ဌာပေတွာ အာစရိယာ အညံ စောဒကံ ပရိကပ္ပေတွာ တဿ ဝစနဝသေန သမုဋ္ဌာပေန္တီတိ တံဝသေနေတ္ထ အဒိဋ္ဌဇောတနာဝိမတိစ္ဆေဒနာ ပုစ္ဆာပိ လဗ္ဘန္တေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **တဿာ** တိ တဿ စိတ္တ-သဒ္ဒဿ။ စိတ္တေ ဟိ အဓိဂတေ တဿ ဝါစကော သဒ္ဒောပိ သဟာစရိယတော အဓိဂတောဝ ဟောတီတိ တဿ ဣဓ ဝါ-သဒ္ဒေန ပရိဂ္ဂဟော။ ကေစိ ပန ''တဿ စိတ္တဿ သာ''တိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ, တံ ''တဿ ကော ဝစနတ္ထော''တိ ဣမိနာ န သမေတိ။ န ဟိ စိတ္တဿ ''ကော ဝစနတ္ထော''တိ ပုစ္ဆာ သမ္ဘဝတီတိ။

ဣဒါနိ ယထာပုစ္ဆိတမတ္ထံ ဝိဿဇ္ဇေတုံ **''ဝုစ္စတေ''** တိ တာဝ ပဋိညံ ကတွာ **''သဗ္ဗသင်္ဂါဟကဝသေနာ''** တိ အာဒိနာ ဝိဿဇ္ဇနမာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **သဗ္ဗသင်္ဂါဟကဝသေနာ** တိ ဟေဋ္ဌိမန္တတော စက္ခုဝိညာဏာဒယော ဥပာဒာယ သဗ္ဗေသံ အာရမ္မဏဝိဇာနနသဘာဝတ္တာ တေသံ သဗ္ဗေသမေဝ သင်္ဂါဟကဝသေန, န ပန ဝက္ခမာနနိဗ္ဗစနေသု ဝိယ ယထာလာဘဝသေနာတိ အတ္ထော။ **စိန္တေတီ** တိ ဝိဇာနာတိ။ စိန္တေန္တိ တေန ကေစရန္တိ ဝါ **စိတ္တံ** ။ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ ကတ္တုတ္တာသမာရောပနေန ဟိဿ ကရဏဘာဝေါ လဗ္ဘတိ။ သဗ္ဗသင်္ဂါဟကဝသေန တာဝ အတ္ထံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ယထာလာဘဝသေနပိ ဒဿေတုံ **''အတ္တသန္တာနံ ဝါ စိနောတီတိပိ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏတော ဟိ စိတ္တ-သဒ္ဒဿ ယတ္ထ ယတ္ထ ယထာ ယထာ အတ္ထော လဗ္ဘတိ, တတ္ထ တတ္ထ တထာ တထာ ဂဟေ တဗ္ဗော။ ယဿ ပန စိတ္တဿ ယထာဝုတ္တအတ္ထဝိသေသော န လဗ္ဘတိ, တံ ရုဠှီဝသေန စိတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာ ကိလဉ္ဇာဒီဟိ ကတမ္ပိ တာလပဏ္ဏေဟိ ကတသရိက္ခကတာယ ရုဠှီသဒ္ဒေန ''တာလဝဏ္ဋ''န္တေဝ ဝုစ္စတီတိ။ **အတ္တသန္တာန**န္တိ သကသန္တာနံ, ဇဝနသန္တာနန္တိ အတ္ထော။ အတ္တ-သဒ္ဒဿ ဟိ ပရပစ္စနီကဝစနတ္တာ အတ္တနော သန္တာနောတိ သဒိသဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ဇဝနသန္တာနော ဝုစ္စတိ။ တံ **စိနောတိ** ရာသိံ ကရောတီတိ အယမတ္ထော သာသေဝနကာနံ ဇဝနစိတ္တာနံ ဝသေန ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တာနိ ဟိ ပုရေဇာတာနိ ပစ္ဆာဇာတာနံ အာသေဝနပစ္စယာ ဟုတွာ အတ္တနော ဇဝနသန္တာနဿ ပဂုဏဗလဝဘာဝကရဏေန တံ စိနန္တိ နာမ။ **ဝါ**-သဒ္ဒော အသဗ္ဗသင်္ဂါဟကတ္ထဝိကပ္ပနေ။ **ပိ**-သဒ္ဒော ကိရိယာသမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော။ အထ ဝါ ''သဗ္ဗသင်္ဂါဟကဝသေနာ''တိ ဣမဿ ဣဓာပိ သမ္ဗန္ဓော ဟောတီတိ ဣဒမ္ပိ သဗ္ဗသင်္ဂါဟကဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဂယှမာနေ အတ္တသန္တာနန္တိ ဝိညာဏဝစနဿ အတ္တ-သဒ္ဒဿ သကတ္ထဝုတ္တိတ္တာယေဝ တံဝသေန စိတ္တသန္တာနန္တိ အတ္ထော။ အနန္တရာဒိပစ္စယဝသေန ဟိ စိတ္တသန္တာနဿ အဗ္ဗောစ္ဆိန္နပ္ပဝတ္တိကရဏတော သဗ္ဗမေဝ စိတ္တဇာတံ စိတ္တသန္တာနံ စိနောတိ နာမ။ ဣမသ္မိံ ပနတ္ထေ **ဝါ**-သဒ္ဒော ကိရိယာဝိကပ္ပနတ္ထော။ **ပိ**-သဒ္ဒော ''စိတ္တ''န္တိ ဣမဿ အာကမ္မနတ္ထောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပုရိမပက္ခေ ပန စိတ္တန္တိ အဓိကာရတောဝ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၉. ဝိစိတ္တံ ကရောတိ, ဝိစိတ္တဿ ဝါ ကရဏန္တိ ဝိစိတ္တကရဏံ, တတော **ဝိစိတ္တကရဏာ,** ဝိစိတ္တစိတ္တကမ္မာဒီနံ ကရဏတောတိ အတ္ထော။ လောကသ္မိဉှိ ယံ ကိဉ္စိ စိတ္တကမ္မာဒိဘေဒံ ဝိစိတ္တံ သိပ္ပဇာတံ, သဗ္ဗံ တံ စိတ္တေနေဝ စိန္တေတွာ ကရီယတီတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – ''ဒိဋ္ဌံ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ , စရဏံ နာမ စိတ္တန္တိ? ဧဝံ, ဘန္တေ။ တမ္ပိ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, စရဏံ နာမ စိတ္တံ စိတ္တေနေဝ စိန္တိတ''န္တိ (သံ. နိ. ၃.၁၀၀)။ သွတယမတ္ထော သဝိညတ္တိကာနံ ဗာတ္တိံသစိတ္တာနမုပလဗ္ဘတိ။ သာသဝကုသလာကုသလံ ဝါ ဝိစိတ္တဂတိအာဒိကရဏတော ဝါ ဝိစိတ္တကရဏ ဋ္ဌေန စိတ္တံ။ နနု စ ဝိစိတ္တဂတိအာဒယော ကမ္မဝသေန နိပ္ဖန္နာ။ ယထာဟ –

''ကမ္မနာနာကရဏံ ပဋိစ္စ သတ္တာနံ ဂတိယာ နာနာကရဏံ ပညာယတိ အပဒာ ဒွိပဒါ စတုပ္ပဒါ ဗဟုပ္ပဒါ ရူပိနော အရူပိနော သညိနော အသညိနော နေဝသညီနာသညိနော, ကမ္မနာနာကရဏံ ပဋိစ္စ သတ္တာနံ ဥပပတ္တိယာ နာနာကရဏံ ပညာယတိ ဥစ္စနီစတာ ဟီနပဏီတတာ သုဂတဒုဂ္ဂတတာ, ကမ္မနာနာကရဏံ ပဋိစ္စ သတ္တာနံ အတ္တဘာဝေ နာနာကရဏံ ပညာယတိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏတာ သုဇာတဒုဇ္ဇာတတာ သုသဏ္ဌိတဒုဿဏ္ဌိတတာ,

ကမ္မနာနာကရဏံ ပဋိစ္စ သတ္တာနံ လောကစမ္မေ နာနာကရဏံ ပညာယတိ လာဘာလာဘေ ယသာယသေ နိန္ဒာပ သံသာယံ သုခဒုက္ခေ''တိ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၁)။

တသ္မာ ကမ္မဘေဒနိဗ္ဗတ္တတ္တာ ဂတိအာဒီနံ စိတ္တတာ။ ကမ္မန္တိ စ စေတသိကဓမ္မဘူတာ စေတနာ, အဘိဇ္ဈာဒ ယော စ ဝုစ္စန္တိ, န စိတ္တန္တိ။ ကထံ စိတ္တဿ ဝိစိတ္တဂတိအာဒိကရဏန္တိ? ဝုစ္စတေ – ကမ္မဿ စိတ္တသန္နိ ဿိတတ္တာ တန္နိဗ္ဗာဒိတမ္ပိ စိတ္တေနေဝ ကတံ ဟောတိ, ယထာ ရာဇယောဓေန ပရာဇိတော သတ္တုရညာ ဇိတောတိ ဝု စ္စတိ။ ဝိစိတ္တံ ကရဏမဿာတိ တ **ဝိစိတ္တကရဏံ** ။ တတော ဧကေဒ္ဓာနိကဝဇ္ဇိတဥ္ပြဟိ စိတ္တံ ပစ္စေကံ ပဋိသန္ဓာဒိဝိ စိတ္တကိရိယဝသေန္တတာယ, သဗ္ဗမေဝ တ စိတ္တံ အာဝဇ္ဇနာဒိအညမညဝိသဒိသကိရိယဝသေန္တတာယ ဝိစိတ္တကရဏံ ယုတ္တ တန္တိ။ သဗ္ဗဝိကပ္ပေသုပိ ''ရူပဘာတေ ရူပ''န္တိအာဒီသု ဝိယ ဥတ္တရပဒလောပေဟ စိတ္တပရိယာယေန စ ဝိစိတ္တ-သဒ္ဒေန တ ဝိဂ္ဂဟော ဝိ-သဒ္ဒလောပေဟ တ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အထ တ **''ဝိစိတ္တကရဏာ''** တိ ဣဒံ စိတ္တဝိစိတ္တဘာဝဿ ဉာပက ဟေတုနိဒဿနံ။ တေန ယသ္မာ ဣဒံ ဝိစိတ္တကရဏံ, တသ္မာ တဿ ဝိစိတ္တဿ နိဗ္ဗာဒကံ သယမ္ပိ တထေဝ ဝိစိ တ္တန္တိ ဝိညာတဗ္ဗန္တိ ဧဝံ ကရဏဝိစိတ္တတာယ ဝိစိတ္တတ္တာ စိတ္တန္တိ အတ္ထော။ ဌပေတွတ တံ ကရဏဝိစိတ္ တတာယ ဝိစိတ္တဘာဝံ အတ္တနော ဧဝ ဇာတိဘူမိသမ္ပယောဂာဒိဝသေန ဝိစိတ္တတာယ စိတ္တန္တိ ဒဿေန္တော အာဟ **''အတ္တနော စိတ္တတာယ တ''** တိ။ တတ္ထ ယသ္မာ အညဒေဝ ကုသလံ, အညံ အကုသလံ, အညံ အဗျာကတံ, အညံ ကာ မာဝစရံ, အညံ ရူပာဝစရာဒိဘေဒံ, အညံ သရာဂံ, အညံ ဝီတရာဂံ, အညံ သဒေါသံ, အညံ ဝီတဒေါသံ, အညံ သမောဟံ, အညံ ဝီတမောဟံ, အညံ ရူပာရမ္မဏံ, အညံ သဒ္ဒာဒိအာရမ္မဏံ, ရူပာရမ္မဏေသု စ အညံ နီလာရမ္မဏံ, အညံ ပီတာဒိအာရမ္မ ဏံ။ ဧဝံ သဒ္ဒာရမ္မဏာဒီသုပိ ယထာသမ္ဘဝံ။ သဗ္ဗေသု စေဝ တေသု အညံ ဟီနံ, အညံ မဇ္ဈိမံ, အညံ ပဏီတံ, ဟီနာဒီသု စ အညံ ဆန္ဒာဓိပတေယျံ, အညံ စိတ္တာဓိပတေယျံ, အညံ ဝီရိယာဓိပတေယျံ, အညံ ဝီမံသာဓိပတေယျန္တိ ဧဝမာ ဒိနာ ဇာတိဘူမိသမ္ပယုတ္တအာရမ္မဏဟီနမဇ္ဈိမပဏီတအဓိပတိအာဒီနံ ဝသေန ဝိစိတ္တမနေကပ္ပကာရံ, တသ္မာ ဣမာ ယ အတ္တဝိစိတ္တတာယ တ စိတ္တန္တိ ဝုစ္စတီတိ။

ကာမဥ္စေတ္ထ ဧကမေဝ စိတ္တံ ဧဝံ ဝိစိတ္တံ နာမ န ဟောတိ, ဝိစိတ္တာနံ ပန အန္တောဂဓတ္တာ ဧတေသု ယံ ကိဉ္စိ ဧကမ္ပိ ဝိစိတ္တတာယ စိတ္တန္တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ သမုဒာယတေဟာရေန အဝယဝဿာပိ တေဟရိယမာနတ္တာ ယထာ ပဗ္ဗတနဒီသမုဒ္ဒါဒီနမေကဒေသော ဒိဋ္ဌာ ပဗ္ဗတာဒယော ဒိဋ္ဌာတိ, ယထာ စ ဧကေကစိတ္တသမ္ပယုတ္တာပိ ဝေဒနာဒယော ရာသဋ္ဌေန ခန္ဓတေဟာရေန ''ဝေဒနာက္ခန္ဓော သညာက္ခန္ဓော''တိအာဒိနာ ဝုစ္စန္တိ။ အပိစေတ္ထ ဝိပာ ကဝိညာဏံ ကမ္မကိလေသေဟိ စိတန္တိ စိတ္တံ, တံ ကိလေသသဟာယေန ကမ္မုနာ ဖလဘာဝေန နိဗ္ဗတ္တိတံ တေဟိ စိတံ နာမ ဟောတိ။ ဟောတု တာဝိဒံ လောကိယဝိပာကံ သန္ဓာယ, လောကုတ္တရံ ပန ပတွတ ကထန္တိ? ဝုစ္စတေ – ''ကတမေ ဓမ္မာ ကုသလာ, ယသ္မိံ သမယေ လောကုတ္တရံ ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ။ပေ.။ တသ္မိံ သမယေ အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ သင်္ခါရာ''တိအာဒိနာ အရိယမဂ္ဂစေတနာယပိ အဝိဇ္ဇူပနိဿယဘာဝဿ ပကာသိတတ္တာ လောကုတ္တရကုသလသ္ သာပိ အနုသယာ ဥပနိဿယာ ဟောန္တီတိ တန္နိဗ္ဗတ္တိတဿ ဝိပာကဿ ကမ္မကိလေသသဉ္စိတတာပရိယာယော လဗ္ဘတီတိ။ စိတံ တာယတီတိ တ **စိတ္တံ** ။ ကမ္မာဒိသဉ္စိတောပိ ဟိ အတ္တဘာဝေ ဝိညာဏူပရမေ မတောတိ ဝုစ္စတိ။ ယ ထာဟ –

''အာယု ဥသ္မာ စ ဝိညာဏံ၊ ယဒါ ကာယံ ဇဟန္တိမံ။
အပဝိဒ္ဓေါ တဒါ သေတိ၊ နိရတ္ထံဝ ကလိင်္ဂရ''န္တိ။ (သံ. နိ. ၃.၉၅)။

သော ပနာယံ စိတ္တ-သဒ္ဒေါ ကိဉ္စာပိ အနေကတ္ထေသု ဒိဿတိ။ တထာ ဟေသ ''စိတ္တော စ ဂဟပတီ''တိအာ ဒီသု (အ. နိ. ၂.၁၃၃; ၄.၁၇၆) ပညတ္တိယံ အာဂတော။ ''သဗ္ဗော လောကော ပရစိတ္တေန အစိတ္တော''တိအာဒီသု ဝိညာ ဏေ။ ''နာဟံ, ဘိက္ခဝေ, အညံ ဧကနိကာယမ္ပိ သမနုပဿာမိ, ဧဝံ စိတ္တ''န္တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၃.၁၀၀) ဝိစိတ္တေ, နာန ပ္ပကာရေတိ အတ္ထော။ ''စရဏံ နာမ စိတ္တ''န္တိအာဒီသု စိတ္တကမ္မေ။ ဣဓ ပန စတုဗ္ဗိဓေမ္မေ နိဒ္ဒေသတော ပ ကရဏာဝသေန ယထာဝုတ္တဝစနတ္ထယုတ္တော ဝိညာဏဝစနော ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ ဣမမတ္ထံ ဒဿေန္တော အာဟ **''ပ ညတ္တိယမ္ပီ''**တိအာဒိ ။ ပညာပီယတိ ဧတာယာတိ **ပညတ္တိ,** တဿံ နာမပညတ္တိယန္တိ အတ္ထော။ စိတ္တောတိ ဟိ ဧကဿ ဂဟပတိနော နာမံ။ ပိ-သဒ္ဒေါ ဝက္ခမာနသမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော။ **ဝိညာဏေ**တိ သဝိပာကာဝိပာကဘေဒေ စိတ္တေ။ တဥ္ဟိ ဝိဇာနနဋ္ဌေန ''ဝိညာဏ''န္တိ ဝုစ္စတိ။ ယထာဟ – ''ဝိဇာနာတီတိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဝိညာဏံ, တသ္မာ ဝိညာဏန္တိ

ဝုစ္စတီ''တိ။ **စိတ္တသမ္ပတ္တီ** တိ စိတ္တတေဟာရော။ **ဒဋ္ဌဗ္ဗာ** တိ ဝိညာတဗ္ဗာ။ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ စတုဗ္ဗိဓမ္မေနိဒ္ဒေသဋ္ဌာနေ။ **ဝိညုနာ**တိ ဝိဇာနတာ, အာဘိဓမ္မိကေနာတိ အတ္ထော။

ဝိဘာဂဝန္တာနံ ဓမ္မာနံ သဘာဝဝိဘာဝနံ ဝိဘာဂေန ဝိနာ န ဟောတီတိ စိတ္တဿ ဝိဘာဂံ ဒဿေတုံ **''သာရမ္မဏ တော''**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ အာလမ္ဗန္တိ တံ နိဿာယ ပဝတ္တန္တီတိ အာရမ္မဏံ, ပစ္စယော, ဂောစရော စ။ တထာ ဟိ ''လဘတိ မာရော အာရမ္မဏံ, လဘတိ မာရော ဩတာရ''န္တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၃.၈၀) ပစ္စယော ''အာရမ္မဏ''န္တိ ဝုစ္စတိ။ ''နိမိတ္တံ အဿာသပဿာသာ, အနာရမ္မဏမေကစိတ္တဿာ''တိအာဒီသု (ပဋိ. မ. ၁.၁၅၉) ဂောစရော။ ဣဓ ပန ဥဘယမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ သဗ္ဗဿေဝ စိတ္တဿ သပ္ပစ္စယသဂေါစရတ္တာ။ သဟ အာရမ္မဏေန ဝတ္တတိ တဒဝိနာဘာဝတောတိ **သာရမ္မဏံ** ။ ဘာဝပ္ပဓာနနိဒ္ဒေသဝသေန စေတ္ထ သာရမ္မဏဘာဝေ သာရမ္မဏ-သဒ္ဒေန ဝုတ္တော ယထာ ''ဣဒမ္ပိ ဗုဒ္ဓေ ရတနံ ပဏီတံ (ခု. ပ. ၆.၃)။ စက္ခု သုညံ အတ္တေန ဝါ အတ္တနိယေန ဝါ''တိအာဒီသု (သံ. နိ. ၄.၈၅) ရတနအတ္တတ္တနိယာဒိဘာဝေ ရတနာဒီဟိ သဒ္ဒေဟီတိ, တတော သာရမ္မဏဘာဝတောတိ အတ္ထော။ ဧဝမညတ္ထာပိ ယထာနုရူပံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဧကဝိဓ**န္တိ ဧကပ္ပကာရံ, ဧကကောဋ္ဌာသန္တိ အတ္ထော။

သဝိပါကာဝိပါကတောတိ ဝိပါကုပ္ပာဒနသဘာဝဿ ဝိဇ္ဇမာနာဝိဇ္ဇမာနဘာဝတော။ ဝိပါက-သဒ္ဒော ဟိ ဒွီသု အတ္ထေသု ပဝတ္တတိ။ ကတ္ထစိ ဝိပက္ကဘာဝမာပန္နေသု အရူပဓမ္မေသု, ကတ္ထစိ ဝိပါကုပ္ပာဒနသဘာဝေ ။ တထာ ဟေသ ''ဝိပါကာ ဓမ္မာ''တိအာဒီသု (ဓ. သ. တိကမာတိကာ ၃) ဝိပက္ကဘာဝမာပန္နေသု အရူပဓမ္မေသု ပဝတ္တတိ။ ''ဝိပါကဓမ္မဓမ္မာ''တိအာဒီသု (ဓ. သ. တိကမာတိကာ ၃) ဝိပါကုပ္ပာဒနသဘာဝေ။ ဣဓ ပန ဝိပါကုပ္ပာဒနသဘာဝေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဣတရထာ ဟိ အဘိညာကုသလာဒီနံ သဝိပါက-ပဒေ အသင်္ဂဟိတဘာဝါပတ္တိ သိယာ။ တထာ ဟိ ယဒိ ဝိပက္ကဘာဝမာပန္နာ ဧဝ ဓမ္မာ ဣဓ ဂဟိတာ သိယုံ, တေ ယဿ သန္တိ, တံ သဝိပါကမိတရမဝိပါကန္တိ အဘိညာကုသလဿ စေဝ ကအာစိ အဝိပါကဿ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယာဒိကမ္မဿ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာကုသလဿ စ ဝိပါကုပ္ပတ္တိယာ အဘာဝတော အဝိပါက-ပဒသင်္ဂဟော သိယာ, ဧဝဉ္စ သတိ ''အဝိပါကံ အဗျာကတ''န္တိ ဝက္ခမာနတ္တာ နေသံ အဗျာကတဘာဝေ အာပဇ္ဇတိ, န စေတမိဋ္ဌံ ကုသလာကုသလနိဒ္ဒေသေယေဝ တေသံ နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ။ ဝိပါကုပ္ပာဒနသဘာဝေ ပန ဂဟိတေ တံသဘာဝတေ နာမ အနုပစ္ဆိန္နာဝိဇ္ဇမာနတဏှာနုသယသ္မိံ သန္တာနေ သဗ္ဗာဟရပ္ပတ္တိ တေတိ တဿာ တေသုပိ အတ္ထိတာယ အသတိပိ ဝိပါကုပ္ပာဒနေ သဝိပါက-ပဒသင်္ဂဟော သိဒ္ဓေါတိ န ကောစိ ဣဋ္ဌဝိဃာတော အာပဇ္ဇတိ။ ယေန ပန ကာရဏေန အဘိညာကုသလာဒိကမဝိပါကံ, ယော စေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော, တံ သဗ္ဗံ တဿ တဿ အာဂတဋ္ဌာနေယေဝ ဒဿယိဿာမ။

ကတမံ ပနေတ္ထ သဝိပါကံ, ကတမမဝိပါကန္တိ စောဒနံ သန္ဓာယာဟ **''တတ္ထ သဝိပါက''** န္တိအာဒိ။ **အဗျာကတ**န္တိ ဝိပါကကိရိယာဝသေန ဒုဝိဓမဗျာကတံ။ တေသု ဝိပါကစိတ္တံ တာဝ အာအသတလေ မုခနိမိတ္တံ ဝိယ နိရုဿာဟတ္တာ ဝိပါကုပ္ပာဒနေ အသမတ္ထံ။ ကိရိယစိတ္တေသု စ ယဒေတံ ခီဏာသဝသန္တာနေယေဝ နိယတမဗ္ဗာရယာဝိဓံ ဝိညာဏံ, တံ ဥပစ္ဆိန္နဘဝမူလာယ သန္တတိယံ ပဝတ္တတီတိ သမုစ္ဆိန္နမူလာယ လတာယ ပုပ္ဖံ ဝိယ ဖလအာယီ န ဟောတိ။ အာဝဇ္ဇနဒွယံ ပန အနုပစ္ဆိန္နဘဝမူလေပိ သန္တာနေ ပဝတ္တမာနံ အနာသေဝနဘာဝေန ဒုဗ္ဗလတ္တာ မောဃပုပ္ဖမိဝ ဗီဇဘာဝေ အသမတ္ထံ အဖလမေဝ။ ဣတိ သဗ္ဗမေတံ အဗျာကတံ ဝိပါကာရဟတာဘာဝတော အဝိပါကန္တိ ဝုတ္တံ ''အဝိပါကံ အဗျာကတ''န္တိ။ ဇာယန္တိ တေ့ အသဒိသာပိ သဒိသာကာရာတိ ဇာတိ, သမာနာကာရော, ကုသလာကုသလာဗျာကတာနံ ဇာတိ ကုသလာကုသလာဗျာကတဇာတိ, တဿာ ဘေဒတော **တိဝိဓံ** ကုသလံ အကုသလံ အဗျာကတန္တိ။ ဝစနတ္ထပုစ္ဆာယ ပယောဇနံ ဝုတ္တမေဝ။

၁၀. **''ကုစ္ဆိတာန''**န္တိအာဒိ ဝိဿဇ္ဇနံ။ တတ္ထ **ကုစ္ဆိတာန**န္တိ နိန္ဒိတာနံ, အသုစိ ဝိယ နာဂရိကေဟိ ဝိညူဟိ ဂရဟိတဗ္ဗာနံ ဟာပဓမ္မာနန္တိ အတ္ထော။ **သလနတော**တိ ဟိံသနတော, အပနယနတော ဝါ။ ကုသလဉှိ ယထာနုရူပံ တဒင်္ဂါဒိဝသေန အကုသလဓမ္မေ ပဇဟန္တံ တေ ဟိံသတိ, အပနယတီတိ ဝါ ဝုစ္စတိ။ အထ ဝါ **သလနတော** သံဝရဏတော, ပိဒဟနတောတိ အတ္ထော။ ကုသလဓမ္မဝသေန ဟိ အကုသလပ္ပဝတ္တိနိဝါရဏေန, အပ္ပဝတ္တိဓမ္မတာပာဒနေန စ မနစ္ဆဋ္ဌေသု ဒွာရေသု အပ္ပဝတ္တိယာ သံဝုတာ ပိဟိတာ ဟောန္တိ။ **ကုသာန**န္တိ ရာဂါဒိအသုစိသမ္ပယောဂေန နာနာဝိဓဒုက္ခဟေတုတာယ စ ကုစ္ဆိတေနာကာရေန အပ္ပဟီနဘာဝေန သန္တာနေ သယန္တိ ပဝတ္တန္တီတိ ကုသာ, ပာပဓမ္မာ။ အထ ဝါ ကုစ္ဆိတာနံ ပာဏာတိပာတာဒီနံ သာဝဇ္ဇဓမ္မာနံ သာနတော နိသာနတော တေဇနတော ကုသာ, ဒေသလောဘာဒယော။ ဒေသာဒီနဉှိ

ဝသေန စေတနာယ တိက္ခဘာဝပ္ပတ္တိယာ ဟဏ္ဏာတိဟတာဒီနံ မဟာသာဝဇ္ဇတာတိ။ တေသံ **လဝနေန** ဆိန္ဒနေန ယထာ နုရူပံ ပဇဟနေနာတိ အတ္ထော။ **ကုသေနာ**တိ ကုစ္ဆိတာနံ သာနတော တနုကရဏတော, ဩသာနကရဏတော တ ''ကုသာ''တိ လဒ္ဓနာမေန ဉာဏေန။ **လာတဗ္ဗတ္တာ** တိ အာဒာတဗ္ဗတ္တာ, သဟဇာတဥပနိဿယဘာဝေန သန္တာနေ ပဝတ္တေတဗ္ဗတ္တာ။ ဉာဏဉ္ဟိ တိဟေတုကကုသလံ သဟဇာတဘာဝေန စေဝ ဥပနိဿယဘာဝေန စ, ဒုဟေတုကကုသလံ ဥပနိဿယဘာဝေနေဝ သန္တာနေ ပဝတ္တေတိ။ ဧဝဥ္စ ကတွာ ကောသလ္လသမ္ဘူတဋ္ဌော ကုသလဋ္ဌောတိ သဗ္ဗကုသလာနံ သာဓာရဏဝသေန အတ္ထော ဝုစ္စတိ။ အထ တ **ကုသေနာ**တိ ဇာတိသဒ္ဒတာယ ဧကဝစနနိဒ္ဒေသော, ကုသေဟီတိ ပန အတ္ထော။ ပုညကိရိယာဝသေန ဟိ ပဝတ္တာနိ သဒ္ဓာဒီနိ ဣန္ဒြိယာနိ ယထာဝုတ္တနယေန ''ကုသာနီ''တိ ဝုစ္စန္တိ, တေဟိ **လာတဗ္ဗတ္တာ** ဝုတ္တနယေန ပဝတ္တေတဗ္ဗတ္တာ။ အပိစေတ္ထ –

> ''ကုသော ဝိယ လုနာတီတိ၊ ကုသာ ဝိယ လုနာတိ တ။
> ကုသလံ ကုံ သလေတီတိ၊ လုနာတိ ကုသမိစ္စပိ''တိ။

တတ္ထ ယထာ ကုသော ဂဟိတော ဥဘယဘာဂဂတံ ဟတ္ထပဒေသံ လုနာတိ, ဧဝမိဒမ္ပိ ဥပ္ပန္နာနုပ္ပန္နဝသေန ဥဘယဘာဂဂတံ ကိလေသပက္ခံ လုနာတိ ဆိန္ဒတိ, သေယ္ယထာပိ – ''အနုပ္ပန္နာနံ ပာပကာနံ အကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အနုပ္ပာဒာယ ဆန္ဒံ ဇနေတိ, တထာမတိ, ဥပ္ပန္နာနံ။ပေ။ ပဟာနာယာ''တိ အာဂတံ သမ္မပ္ပဓာနံ။ တသ္မာ **ကုသော ဝိယ လုနာတီတိ ကုသလံ။ ကုသာ ဝိယ လုနာတီ**တိ ဧတ္ထ ''ကု''ဣတိ ဘူမိ ဝုစ္စတိ, ဓမ္မာနံ အဓိဋ္ဌာနဘာဝေန တံသဒိသတာယ ဣဓ ရူပာရူပက္ခန္ဓော ဝုတ္တော။ အတ္တနော နိဿယဘူတဿ တဿ ဧတေရဟိ, အာယတိဉ္စ အနုဒဟနတော ဝိနာသနတော ကုံ သာယန္တီတိ ကုသာ, ရာဂဒယော, တေ ဝိယ အတ္တနော နိဿယံ လုနာတိ ဆိန္ဒတီတိ **ကုသလံ**။ ပယောဂသမ္ပာဒိတာ ဟိ ကုသလဓမ္မာ အစ္စန္တမေဝ ရူပါရူပဓမ္မေ အပ္ပဝတ္တိကရဏေန သမုစ္ဆိန္ဒန္တိ အနုဟဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတု ဟာပနတောတိ။ ဝုတ္တနယေန ပန ''ကု''န္တိ လဒ္ဓနာမဿ ရူပာရူပက္ခန္ဓဿ သလနတော အပနယနတော **ကုံ သလေ တီတိ ကုသလံ။ ကုသံ လုနာတီ**တိ ပန ကုစ္ဆိတာ ဧတ္ထ သယန္တီတိ ကုသော, ကာယော, တံ လုနာတိ ယထာဝုတ္တဝသေနေ တတိ **ကုသလံ**။

၁၁. ဣအနိ ကုသလ-သဒ္ဒဿ အတ္ထုဒ္ဓာရဒဿနတ္ထမာဟ **''ဆေကေ ကုသလ-သဒ္ဒေါယ''** န္တိအာဒိ။ တတ္ထ ''ကုသလော တွံ ရထဿ အင်္ဂပစ္စင်္ဂာနံ (မ. နိ. ၂.၈၇), ကုသလာနစ္စဂီတဿ, သိက္ခိတာ စာတုရိတ္ထိယော''တိ အာဒီသု (ဇာ. ၂.၂၂.၉၄) **ဆေကေ** ဒိဋ္ဌော, ဆေကပရိယာယော ပဝိဏ္ဏတ္ထောတိ အတ္ထော။ ''ကစ္စိ နု ဘောတော ကုသလံ, ကစ္စိ ဘောတော အနာမယ''န္တိအာဒီသု (ဇာ. ၁.၁၅.၁၄၆; ၂.၂၀.၁၂၉) **အာရောဂ္ယေ** ။ ''ကတမော ပန, ဘန္တေ, ကာယသမာစာရော ကုသလော? ယော ခော, မဟာရာဇ, ကာယသမာစာရော အနဝဇ္ဇော''တိ (မ. နိ. ၂.၃၆၁) စ ''အပရံ ပန, ဘန္တေ, ဧတဒနုတ္တရိယံ, ယထာ ဘဂဝါ ဓမ္မံ ဒေသေတိ ကုသလေသု ဓမ္မေသူ''တိ (ဒီ. နိ. ၃.၁၄၅) စ ဧဝမာဒီသု **အနဝဇ္ဇေ**။ ''ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ သမာဒာနဟေတု ဧဝမိဒံ ပုညံ ပဝဍ္ဎတီ''တိ (ဒီ. နိ. ၃.၈၀), ကုသလဿ ကမ္မဿ ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ''တိ (ဓ. သ. ၄၃၁) စ အာဒီသု **ဣဋ္ဌဝိပါကေ။ အနဝဇ္ဇာဒိကေ** တိ အနဝဇ္ဇဣဋ္ဌဝိပါကေ, ''အနဝဇ္ဇာဒိကေ''တိ စ အတ္ထနာ ဝက္ခမာနလက္ခဏဿ အနုရူပတ္တာ ဝုတ္တံ, န ပန အာရောဂျတ္ထဿ အသမ္ဘဝတော။ ကိလေသရောဂဿ ဟိ အဘာဝတော ကုသလံ အာရောဂ္ယံ ဟောတိ။

ဝဇ္ဇာ ရာဂဒယော, တေ ယဿ န သန္တိ, တံ အနဝဇ္ဇံ, ဣဋ္ဌော ဝိပါကော စတုက္ခန္ဓသင်္ခါတော ယဿ, တံ ဣဋ္ဌဝိပါကံ, ဣဋ္ဌဝိပါကတာ စဿ တံသဘာဝဝန္တတာယ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, န တဿ အဝဿံ ဣဋ္ဌဝိပါကသမ္ဘဝတော ယေဝ, လက္ခီယတိ အနေနာတိ လက္ခဏံ, အနဝဇ္ဇဉ္စ တံ ဣဋ္ဌဝိပါကဉ္စာတိ အနဝဇ္ဇဣဋ္ဌဝိပါကံ။ တံ လက္ခဏမဿာတိ **အနဝဇ္ဇဣဋ္ဌဝိပါကလက္ခဏံ** ။

နနု စ ကုသလမေဝ အနဝဇ္ဇဣဋ္ဌဝိပါကံ, ဝုတ္တနိယာမေန ပန အနဝဇ္ဇဣဋ္ဌဝိပါကတော အညံ ကုသလံ သိယာ။ န ဟိ သယမေဝ အတ္တနော လက္ခဏန္တိ သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ? နာယံ ဒောသော ပရိညာတာပရိညာတဝစနတ္ထဘာဝဘေဒေ ကေဿာပိ လက္ခိတဗ္ဗလက္ခဏဘာဝပရိကပ္ပနတော။ ''အနဝဇ္ဇဣဋ္ဌဝိပါက''န္တိ ဟိ ပရိညာတဝစနတ္ထံ။ ''ကုသလ''န္တိ အပရိညာတဝစနတ္ထံ။ ဧဝဉ္စ ယေန သဘာဝေန ပရိညာတဝစနတ္ထဿ သဒ္ဒဿ အတ္ထော ဟောတိ, ယေန စ အပရိညာတဝစနတ္ထဿ, တေသံ ပရိညာတာပရိညာတဝစနတ္ထသဘာဝတာနံ ဘေဒေန တံသမင်္ဂိဿ ကု

သလသ္သ ကေသ္သာပိ ဘေအေ ပရိကပ္ပိယတိ ယထာ "ပုရေ ဘဝံ ပဠ္ဃ အာသိ, ပဠ္ဃတရော တေရဟီ"တိ ဂုဏဘေဒေန, ဝတ္ထုဘေဒေန စ ပရိကပ္ပိယတိ, တသ္မာ ပရိညာတဝစနတ္တဘာဝေန လက္ခဏံ, အပရိညာတဝစနတ္တဘာဝေန လက္ခိတဗ္ဗန္တိ ဧဝံ ပရိကပ္ပိတဘေဒေ ပရိဂ္ဂယ္ဟမာနေ န ကောစိ အေသော အာပဇ္ဇတိ။

အထ တ လက္ခိယတီတိ လက္ခဏံ, အနဝဇ္ဇကုသဝိပာကဥ္စ တံ လက္ခဏဉ္စာတိ **အနဝဇ္ဇကုသဝိပာကလက္ခဏံ,** ယံ အနဝဇ္ဇကုသဝိပာကံ ဟုတွာ လက္ခိယတိ, တံ ကုသလန္တိ အတ္တော။ အထ တ အနဝဇ္ဇ-သဒ္ဒေန အနဝဇ္ဇဘာတေ ဝုတ္တော, ကုသဝိပာကသဒ္ဒေန ကုသဝိပာကဘာတေ, တသ္မာ အနဝဇ္ဇော စ ကုသဝိပာကော စ အနဝဇ္ဇကုသဝိပာကံ, တံ လက္ခဏမေတသ္သာတိ ကရဏတ္တေ, ကမ္မတ္တေ တ လက္ခဏ-သဒ္ဒေန အနဝဇ္ဇကုသဝိပာကလက္ခဏန္တိ အနဝဇ္ဇကုသဝိပာကသဘာဝဝန္တံ, အနဝဇ္ဇကုသဝိပာကဘာဝေန လက္ခိတဗ္ဗံ တတိ အတ္တော။ ကိံ ပနေတ္ထ ကာရဏံ ပဒဒွယပရိဂ္ဂဟေန, နနု ဧကေနေဝ ပဒေန အဓိပ္ပေတတ္ထသိဒ္ဓိ သိယာ။ ကိဥ္စာပိ ဟိ "အနဝဇ္ဇလက္ခဏ"န္တိ ဝုတ္တေ "အပရံ ပန, ဘန္တေ, ဧတဒနုတ္တရိယံ, ယထာ ဘဂဝတ ဓမ္မံ ဒေသေတိ ကုသလေသု ဓမ္မေသူ"တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၃.၁၄၅) ဝိယ ဝဇ္ဇရဟိတတ္တာ အဗ္ယာကတသ္သာပိ ပသင္ဂော သိယာတိ ကုသဝိပာက-ပဒံ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ, "ကုသဝိပာကလက္ခဏ"န္တိ ပန ဝုတ္တေ ကုတရံ န ဝတ္တဗ္ဗံ အဗ္ယာကတသ္သ ဝိပာကာရဟဘာဝေန ကုသဝိပာကတာပသင္ဂ ဘာဝတော? သစ္စမေတံ, အနဝဇ္ဇ-ပဒေန ကုသလသ္သ ပဝတ္တိသုခတံ, ကုသဝိပာက-ပဒေန စ ဝိပာကသုခတံ ဒဿေတုံ ပဒဒွယံ ဝုတ္တံ။ အနဝဇ္ဇပဒဥ္ဟိ အတ္တနော ပဝတ္တိသဘာဝဝသေန လက္ခဏဝစနံ, ကုတရံ ကာလန္တရေ ဝိပာကုပ္ပာဒနသမတ္ထတာဝသေနာတိ။ အထ တ ကုသလသ္သ အတ္တဝိသုဒ္ဓိံ ဒဿေတုံ ပုရိမပဒံ ဝုတ္တံ, ပရိသုဒ္ဓဝိပာကတံ ဒဿေတုံ ပစ္ဆိမံ။ ပုရိမံ တ ကုသလသ္သ အကုသလသဘာဝတော နိဝတ္တနံ, ပစ္ဆိမံ အဗ္ယာကတသဘာဝတောတိ အလမတိပပဉ္စေန။ ဧတ္ထ စ "အနဝဇ္ဇ။ပေ။ လက္ခဏ"န္တိ ဝစနေန ကုသလသ္သ သာမညလက္ခဏံ ဝုတ္တံ အနဝဇ္ဇကုသဝိပာက သဘာဝသ္သ ကုသလဇာတိယာ သာဓာရဏတ္တာ။ အကုသလာဒီနမသာဓာရဏဘာဝေန သဘာဝလက္ခဏံ တတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အကုသလဝိဒ္ဓံသနရသ န္တိ ယထာနုရူပံ အကုသလပ္ပဟာနကိစ္စံ။ ကုသလဥ္ဟိ ပရိတ္တမဟဂ္ဂတလောကုတ္တရ ဘေဒဘိန္နံ ယထာက္ကမံ တဒင္ဂဝိက္ခမ္ဘနသမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနဝသေန အကုသလပက္ခံ ပဇဟတိ။ အထ တဒင္ဂာဒိပ္ပ ဟာနာနံ ကိံ နာနာကရဏန္တိ? ဝုစ္စတေ – အနာဒိပ္ပညကိရိယဝတ္ထုဂတေန တေန တေန ကုသလင္ဂေန တသ္သ တသ္သ မစ္စ ဆေရာဒိအကုသလင္ဂသ္သ ပဟာနံ **တဒင္ဂပ္ပဟာနံ,** တံ ဒီပာလောကေန အန္ဓကာရဝိဒ္ဓံသနံ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, ကာမာဝစရကု သလာနံ ပရိတ္တာနုဘာဝတာယ တေဟိ အတ္တနော ဌိတိက္ခဏေ ဝိဒ္ဓံသိတာနမကုသလာနံ တဒပဂမေ သတိ ပုန အာဂမေန တေတ္တရဏတော။ တေသံ တေသံ နီဝရဏဓမ္မာနံ ဝိက္ခမ္ဘနသင္ခါတံ ပဝတ္တိနိဝာရဏဝသေန ပဟာနံ **ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပ ဟာနံ,** တံ ဃဋပ္ပဟာရေန ဇလတလေ သေဝာလဝိယူဟနံ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယထာ ဟိ ဗလဝတာ ဃဋပ္ပဟာရေန ဒူရီကတံ သေဝာလံ တသ္မိံ အပနီတေပိ တံပဟာရဝေဂေန သဟသာ န ဩတ္ထရတိ, ဧဝမေဝ ဥပစာရပ္ပနာဘေဒေန ဈာနေန ဝိက္ခမ္ ဘိတာ ကာမစ္ဆန္ဒာဒယော တဒပ္ပဝတ္တိကာလေပိ တသ္သ ဗလေန သဟသာ န ဩတ္ထရန္တီတိ။ အနုပ္ပတ္တိဓမ္မတာပာဒ နသင္ခါတံ သမ္မာ ဥစ္ဆေဒဝသေန ပဟာနံ **သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနံ,** တံ ပန အသနိသမ္ပာတေန ရုက္ခာဒီနံ သမူလဝိဒ္ဓံသနံ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ န ဟိ အရိယမဂ္ဂေန သမုစ္ဆိန္နကိလေသာ အနုသယမတ္တကေနာပိ သန္တာနေ ပဝတ္တန္တိ။ ယထာ ပန ဧက တရပ္ပဝတ္တေနပိ ကုန္ဒဂ္ဂိနာ သဟ မူလေဟိ ဝိဒ္ဓံသိတာ ရုက္ခာဒယော န ပုန ဝိရုဟန္တိ, ဧဝမေဝံ ဧကစိတ္တက္ခဏိ ကေနပိ တေန အတ္တနော ဥပ္ပာဒမတ္တေနေဝ အနုသယမတ္တဌာယိနောပိ ကိလေသာ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဝိဒ္ဓံသိတာယေဝ ဟောန္တိ။

တေအနံ ဝိသုဒ္ဓိ, သံကိလေသမလဝိမုတ္တီတိ အတ္တော, တထာ ဟုတွာ ပစ္စုပဋ္ဌာနမဿာတိ **တေအနပစ္စုပဋ္ဌာနံ,** ပရိသုဒ္ဓာကာရေန ယောဂိနော ဉာဏဿ ဥပဋ္ဌာတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဧဝံ ကုသလဿ ဝဇ္ဇရဟိတကုသဝိပာကသဘာဝေဟိ လက္ခဏံ, ကိစ္စဥပဋ္ဌာနာကာရဝသေန စ ရသပစ္စုပဋ္ဌာနာနိ ဝတွာ ပုန ဝဇ္ဇပဋိပက္ခဘာဝဝသေန စ လက္ခဏံ, သမ္ပတ္တိဖလဝသေန စ ရသာဒိကံ ဒဿေတုံ **"ဝဇ္ဇပဋိပက္ခတ္တာ"** တိ အာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဝဇ္ဇာနံ ပဋိပက္ခဘာဝတော **ဝဇ္ဇပဋိပက္ခတ္တံ,** တတော။ ဧတေန "အနဝဇ္ဇလက္ခဏ"န္တိ ဧတ္ထ အ-ကာရော ပဋိပက္ခတ္ထောတိ ဒဿေတိ, တေန ပနဿ အဗ္ယာကတတော နိဝတ္တနံ ကတံ။ ကုတရထာ ဟိ နာဿ ဝဇ္ဇံ, ဝဇ္ဇတော အညံ တ အနဝဇ္ဇန္တိ အဗ္ယာကတဿာပိ တံလက္ခဏတာပသင္ဂော သိယာ။ "ဝဇ္ဇပဋိပက္ခတ္တာ"တိ ပန ဝုတ္တေ ယသ္မာ ကုသလာကုသလာနမေဝ ပဟာယကပ္ပဟာတဗ္ဗဘာဝေန အာလောကန္ဓကာရာနံ ဝိယ အညမညံ ဥဇု

ဝိပစ္စနီကဘာဝေ, တသ္မာ ကုသလမေဝ ဝဇ္ဇပဋိပက္ခတ္တာ အနဝဇ္ဇလက္ခဏံ, န အညန္တိ အယမတ္ထော သိဒ္ဓေါ ဟောတိ။ **တေအနဘာဝရသန္တိ** တေအနဘာဝသမ္ပတ္တိကံ, ကိလေသမလေဟိ အသံကိလိဋ္ဌဘာဝေန သမ္ပဇ္ဇနကန္တိ အတ္ထော။ ပစ္စုပဋ္ဌာပီယတိ ဥပနီယတိ ကာရဏေန, အတ္တနော တ ကာရဏံ ပဋိစ္စ, တပ္ပဋိဗဒ္ဓဘာဝေန ပဋိမုခံ တ ဥပဋ္ဌာ တီတိ ပစ္စုပဋ္ဌာနံ, ဣဋ္ဌော ဝိပာကော ပစ္စုပဋ္ဌာနမဿာတိ **ဣဋ္ဌဝိပာကပစ္စုပဋ္ဌာနံ** ။

အသတိ ယောနိသောမနသိကာရေ ကုသလဿ အနုပ္ပဇ္ဇနတော, သတိ စ တသ္မိံ ဥပ္ပဇ္ဇနတော တဿ သော အာသန္နကာရဏန္တိ အာဟ **"ယောနိသောမနသိကာရပဒဋ္ဌာန"** န္တိ။ တတ္ထ ယောနိသော ပထေန ဥပာယေန မနသိကာ ရော **ယောနိသောမနသိကာရော,** အတ္ထတော ပန သာနုသယသန္တာနဝတော ဆန္နံ ဒွါရာနမာပာထဂတေသု တရမ္မဏေ သု ပတိရူပဒေသဝါသာဒိသမ္ပတ္တိယာ ကုသလဓမ္မာနံ ပစ္စယဘာဝေန ဘဝင်္ဂံ အာဝဋ္ဋေန္တော ဥပ္ပန္နမာဝဇ္ဇနံ ယောနိသော မနသိကာရော နာမ။ ဝုတ္တပဋိပက္ခဝသေန အယောနိသောမနသိကာရောပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယံ ပန နိရုန္ဓသယသန္တာနသမင်္ဂိသ္သ ကိရိယစိတ္တာနံ ပစ္စယဘာဝေန ဥပ္ပန္နံ, တံ ဌပေတွာ နိရဝဇ္ဇဓမ္မံ သာဝဇ္ဇဓမ္မဿ ကဿစိ ပစ္စယဘာဝါနုပဂ မနတော ယောနိသောမနသိကာရပက္ခံ တ ဘဇေယျ။ ခီဏာသဝသန္တာနဂတတ္တာ ယောနိသောအယောနိသောဘာဝမန ပေက္ခိတွာ အာပာထဂတာရမ္မဏေသု ဥပ္ပတ္တိမတ္တံ ဝိနာ န ကဿစိ ကုသလာကုသလဘာဝဿ ပစ္စယော ဟော တီတိ တဒုဘယဝသေန နဝတ္တဗ္ဗတ္တာ အဗျာကတမနသိကာရောတိ တ သင်္ခံ ဂစ္ဆေယျာတိ။

သာဝဇ္ဇာနိဋ္ဌဝိပါကလက္ခဏမကုသလ န္တိ ဧတ္ထာပိ "ဝဇ္ဇာ ရာဂါဒယော, တေ ယဿ သန္တိ, တံ သာဝဇ္ဇံ, အနိဋ္ဌော ဝိပါကော ယဿ, တံ အနိဋ္ဌဝိပါက"န္တိအာဒိနာ ဝုတ္တနယာနုသာရေန ပဋိပက္ခယောဇနာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ရသာဒိ တော ပနေတံ အနတ္ထဇနနရသံ, သံကိလေသပစ္စုပဋ္ဌာနံ။ အထ တ ကရဏုဟဘာဝတော သာဝဇ္ဇလက္ခဏမေဝ, သံကိ လေသဘာဝရသံ, အနိဋ္ဌဝိပါကပစ္စုပဋ္ဌာနံ, အယောနိသောမနသိကာရပဒဋ္ဌာနံ။ ဝစနတ္ထတော ပန န ကုသလန္တိ **အကု သလံ,** ကုသလပဋိပက္ခန္တိ အတ္ထော။ ပဋိပက္ခတ္ထော ဟိ အယံ အကာရော, န ပန အညတ္ထော, နာပိ အဘာဝေ။ ဣတရ ထာ ဟိ တိကံ န သိယာ, ဒုကံ, စတုက္ကံ တ အာပဇ္ဇေယျ။ တထာ ဟိ ယဒိ ကုသလတော အညမကုသလံ သိယာ , တအ အဗျာကတဿာပိ တတော အညဘာဝေန အကုသလ-သဒ္ဒသင်္ဂဟောတိ ကုသလာကုသလဇာတိဘေဒတော ဒုဝိဓန္တိ ဒုကံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ယဒိ စ ကုသလာဘာဝေ အကုသလံ, တေန န ကာစိ ဇာတိ ဂယှတီတိ ကုသလာဗျာကတဇာတိဘေဒ တော ဒုကမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ။ အထ သိယာ "အဘာဝေပိ ဝိသုံ ဂဟေတဗ္ဗော"တိ, ဧဝံ သတိ တဿ ဇာတိယာ အဘာဝ တော ဇာတိ-သဒ္ဒေန သဟ သမ္ဗန္ဓော န သိယာ။ ဝိဇ္ဇမာနဿ ဟိ ဇာတိ နာမ ဟောတိ။ ယထေဝ တ ကုသလဿ အ ဘာဝေ, ဧဝံ အဗျာကတဿာပိ အဘာဝေ အတ္ထီတိ အနဗျာကတဇာတိပိ ဝတ္တဗ္ဗာတိ စတုက္ကံ အာပဇ္ဇေယ ယ။ န စေတမိဋ္ဌံ ကုသလာဒိဝသေန တိဝိဓဇာတိယာ ဧဝ ဣစ္ဆိတတ္တာ, **ဟဒ္ဒယဥ္စ** "ကုသလာ ဓမ္မာ အကုသလာ ဓမ္မာ အဗျာကတာ ဓမ္မာ"တိ တိကဝသေနေဝ ဝုတ္တတ္တာ "ကုသလပဋိပက္ခ"န္တိ ပန ဝုစ္စမာနေ မိတ္တပဋိပက္ခော အမိတ္ တော ဝိယ, လောဘပဋိပက္ခော အလောဘော ဝိယ စ ယံ ဓမ္မဇာတံ ကုသလဿ ဥဇုဝိပစ္စနီကဘူတံ, တံ အကုသလန္တိ တဿ ဝသေန တိကံ ဥပပန္နံ ဟောတိ, ဥဇုဝိပစ္စနီကတာ စဿ သာဝဇ္ဇာနိဋ္ဌဝိပါကတ္တာ, တေန ပဟာတဗ္ဗဘာဝတော စ ဝေဒိတဗ္ဗာ, န ပန ကုသလဝိနာသနတော။ န ဟိ အကုသလေန ကုသလံ ပဟီယတိ, မဟာဗလတ္တာ ပန ကုသလမေဝ တံ ပဇဟတိ။ ကုသလဥ္ဟိ မဟာဗလံ, အကုသလံ ဒုဗ္ဗလံ။ တေနေတဟ "အဗလာ နံ ဗလီယန္တိ, မဒ္ဒန္တေနံ ပရိဿယာ"တိ (သု. နိ. ၇၇၆), တသ္မာ ကုသလမေဝ ယထာဝုတ္တနယေန အကုသလဿ ပဟာယကံ, နာကုသလံ ဣတရဿာတိ ဝေဒိ တဗ္ဗံ။

တဒုဘယ။ပေ။ အဗျာကတ န္တိ ယံ ဓမ္မဇာတံ ကုသလံ ဝိယ န အနဝဇ္ဇဣဋ္ဌဝိပါကလက္ခဏံ, နာပိ အကုသလံ ဝိယ သာဝဇ္ဇာနိဋ္ဌဝိပါကလက္ခဏံ, အထ ခေါ အဝိပါကတ္တာ တဒုဘယဝိပရီတလက္ခဏံ, တံ အဗျာကတန္တိ အတ္ ထော။ နနု စ "တဒုဘယဝိပရီတလက္ခဏ"န္တိ ဝုတ္တေ သုခဒုက္ခဝေဒနာနံ ဝိပရီတာ ဥပေက္ခာဝေဒနာ ဝိယ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌဝိပ ကာနံ ဝိပရီတော အညော ကောစိ ဝိပါကော ယဿ အတ္ထိ, တံ အဗျာကတန္တိ အာပဇ္ဇတီတိ? နာပဇ္ဇတိ တထာ အ သမ္ဘဝတော။ ယထာ ဟိ အာလောကန္ဓကာရာနံ ဝိပရီတော အညော ကောစိ နတ္ထိ, ဧဝမိဋ္ဌာနိဋ္ဌဝိပါကာနံ ဝိပရီတော န ကောစိ ဝိပါကော အတ္ထီတိ။ အထ တ တံ-သဒ္ဒေါ ဣဓ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌဝိပါကနိရပေက္ခံ ကုသလာကုသလမတ္တမေဝ ပစ္စာမ သတီတိ ကုသလာကုသလာနံ သဝိပါကတ္တာ တဒုဘယဝိပရီတလက္ခဏံ, တံ အဝိပါကလက္ခဏန္တိ အတ္ထောတိ အလမေ တ္ထ အနုယောဂေန။ ကုသလာကုသလဘာဝေန န ဗျာကတန္တိ **အဗျာကတံ** ။ ကုသလာကုသလဥ္ဟိ ဝတွာ အဗျာက တဿ ဝုတ္တတ္တာ ကုသလာကုသလဘာဝေနေဝ အဝုတ္တတ္တာတိ ဝိညာယတိ, န ပကာရန္တရေန။ တထာ အဝစနဥ္စ

တဿ တဒုဘယဝိပရီတလက္ခဏတ္တာယေဝ, န ပန အဝတ္တဗ္ဗတ္တာမတ္တေနာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အထ တ ဝိ-သဒ္ဒေါ ဝိရောဓိဝစနော။ အာ-သဒ္ဒေါ အဘိမုခဘာဝပ္ပကာသနော, တသ္မာ အတ္တနော ပစ္စယေဟိ အညမညံ ဝိရောဓာဘိမုခတံ ကတံ လက္ခဏဝိရောဓတော ပဟာယကပ္ပဟာတဗ္ဗဘာဝတော တတိ ဗျာကတံ, ကုသလာကုသလံ။ တတော အညံ **အဗျာကတံ**။ တဥ္ဟိ လက္ခဏတော အညမညံ ကုသလာကုသလံ ဝိယ န တဿ ဝိရုဒ္ဓံ။ န ဟိ အဝိပာကတံ အနိဋ္ဌဝိပာက တာ ဝိယ, ဣဋ္ဌဝိပာကတာယ ဣဋ္ဌဝိပာကတာ ဝိယ စ အနိဋ္ဌဝိပာကတာယ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌဝိပာကတာဟိ ဝိရုဇ္ဈတိ, န စာပိ အဗျာကတံ ကုသလာကုသလေသု ကိဥ္စိ ပဇဟတိ, န စ ကေနစိ ပဟာတဗ္ဗန္တိ။ ''တဒုဘယဝိပရီတလက္ခဏမဗျာက တ''န္တိ ဝိညာယမာနေ အဟောသိ ကမ္မံ, နာဟောသိ ကမ္မဝိပာကော, နတ္ထိ ကမ္မဝိပာကော, န ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပာကောတိ ဣမိနာ တိကေန သင်္ဂဟိတဿ ဂတိဥပဓိကာလပယောဂဝိပတ္တီဟိ အဝိပာကဿ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယာဒိကမ္မဿ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗဿ အကုသလဿ စ အဘိညာကုသလဿ စ ဝိပာကုပ္ပာဒနာဘာဝတော ''သိယာ နု ခေါ အဗျာကတဘာဝေ တ''တိ ကဒာစိ ကောစိ စိန္တေယျာတိ တန္နိဝါရဏတ္ထမာဟ **''အဝိပာကာရဟံ တ''**တိ, ဝိပာကံ အ ရဟံ နာရဟတိ တတ္ထ သာမတ္ထိယာဘာဝတောတိ **အဝိပာကာရဟံ**။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယာဒယော တာဝ ပစ္စယဝေကလ္လာဒီဟိ ကာရဏေဟိ အဝိပာကာ, သစေ ပနေတေ တဗ္ဗိဒူရာ အဿု, တအာ ဝိပာကအနေ သမတ္ထတာယ ဝိပာကာရဟာယေဝ, တံ ပန န တထာ, အထ ခေါ ယေန ကေနစိ အာကာရေန ဝိပာကအနေ အသမတ္ထတာယေဝ ဝိပာကာရ ဟံ န ဟောတိ, တံ အဗျာကတံ နာမာတိ။

ဣအနိ ဧဝံ တိကဝသေန နိဒ္ဒိဋ္ဌေသု ကုသလာဒီသု ပဌမံ တာဝ ကုသလစိတ္တံ ဝိဘဇန္တော **''တတ္ထ ကုသလစိတ္တ**ဲ **တ''**န္တိအာဒိနာ တဿ ဂဏနပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတိ။ **ကောဝီသတိဝိဓန္တိ** အဋ္ဌ ကာမာဝစရာနိ, ပဉ္စ ရူပာဝစရာနိ, စတ္တာရိ အရူပာဝစရာနိ, စတ္တာရိ လောကုတ္တရာနီတိ ဧဝံ သဋ္ဌေပတော ကေဝီသတိဝိဓံ။ **ဘူမိတော စတုဗ္ဗိဓ**န္တိ ကာမရူပာ ရူပလောကုတ္တရဘူမိသင်္ခါတာနံ စတုန္နံ ဘူမီနံ ဝသေန တတ္ထ ပဝတ္တမာနံ စိတ္တမ္ပိ စတုဗ္ဗိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ ဘ ဝန္တိ ဧတ္ထာတိ **ဘူမိ,** ဌာနံ, အဝတ္ထာ စ။ အဝတ္ထာပိ ဟိ အဝတ္ထဝန္တာနံ ပဝတ္တိဌာနံ ဝိယ ဂယှတိ။ ဝေဥ္ဟိ နေ သံ သုခဂ္ဂဟဏံ ဟောတိ။ **အဝတ္ထာ** တိ စေတ္ထ ဓမ္မာနံ ကာမတဏှာဒီဟိ ပရိစ္ဆိန္နာပရိစ္ဆိန္နဘာဝေါ။ တတ္ထ ပုရိမာ တိဿော ဘူမိယော ဥဘယဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ, ဣတရာ အဝတ္ထာဝသေနေဝ။ န ဟိ လောကုတ္တရဓမ္မာနံ ကာမဘာ တဒိတော အညံ ဌာနမုပလဗ္ဘတီတိ။

အညတ္ထ ပဝတ္တမာနဿာပိ ဝက္ခမာနနယေန ကာမဘူမိပရိယာပန္နတ္တာ **ဘူမိတော ကေဝိဓန္တိ။ သဝတ္ထုကာ ဝတ္ထုကဘေဒတော**တိ စက္ခာဒီနိ ပဉ္စ, ဟဒယဉ္စာတိ ဆ ဝတ္ထူနိ။ ကုသလဿ ပန စက္ခာဒိနိဿိတတ္တာဘာဝတော ဟဒယဝတ္ထု ဣဓ ဝတ္ထူတိ အဓိပ္ပေတံ။ တေန သဟိတံ ကေန္တေန တန္နိဿိတပ္ပဝတ္တိတောတိ **သဝတ္ထုကံ,** ကာမရူပဓာ တုယံ ပဝတ္တမာနဝိညာဏံ။ တတ္ထ ဟိ အရူပဿ ရူပပဋိဗန္ဓပ္ပဝတ္တိ, အရူပဓာတုယံ ပန ရူပဘာဝတော ဝတ္ထုဝိရဟိတ မေဝ ပဝတ္တတီတိ တတ္ထ ပဝတ္တမာနံ **အဝတ္ထုကံ။ ဟီန။ပေ။ တိဝိဓန္တိ** ဧတ္ထ ပစ္စယတော, ဖလတော စ မဇ္ဈိမပဏီ တေဟိ နိဟီနံ, တေသံ တ ဂုဏေဟိ ပရိဟီနန္တိ **ဟီနံ,** အတ္တနော ပစ္စယေဟိ ပဓာနဘာဝံ နီတန္တိ **ပဏီတံ,** ဥဘိန္နံ ဝေမဇ္ဈေ ဘဝံ **မဇ္ဈိမံ** ။ တတ္ထ ဟီနေန ဆန္ဒေန စိတ္တေန ဝီရိယေန ဝီမံသာယ တ ပဝတ္တိတံ **ဟီနံ,** မဇ္ဈိမေဟိ ဆန္ဒာဒီဟိ ပဝတ္တိ တံ **မဇ္ဈိမံ,** ပဏီတေဟိ **ပဏီတံ**။ ဆန္ဒာဒီနံ ပန ဟီနာဒိဘာဝေါ အဓိမုတ္တိဝသေန ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဟီနာဓိမုတ္တိဝသေန ဟိ နေ သံ ဟီနတာ, ပဏီတာဓိမုတ္တိဝသေန ပဏီတတာ, တဒုဘယဝေမဇ္ဈဝသေန မဇ္ဈိမတာ။ ယသကာမတာယ တ ကတံ ကုသ လံ **ဟီနံ,** ပုညဖလကာမတာယ **မဇ္ဈိမံ,** ''ပုညံ နာမေတံ သာဓူဟိ ကတ္တဗ္ဗမေတ''တိ ဧဝံ အရိယဘာဝံ နိဿာယ ကတံ **ပ ဏီတံ**။ ''အဟမသ္မိ အနပတိ, ဣမေ ပနညေ အနအာသာဒယော''တိအာဒိနာ အတ္တုက္ကံသနပရဝမ္ဘနာဟိ ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ ပဝတ္တိတံ တ **ဟီနံ,** တထာ အနုပက္ကိလိဋ္ဌံ **မဇ္ဈိမံ,** မဂ္ဂဖလပဒဋ္ဌာနံ **ပဏီတံ**။ ဘဝဘောဂသမ္ပတ္တိနိမိတ္တံ တ ကတံ **ဟီနံ,** သာဝကပစ္စေကဗောဓိဟရမိတာဝသေန အတ္တနော ဝိမောက္ခတ္ထာယ ကတံ **မဇ္ဈိမံ,** သမ္မာသမ္ဗောဓိဟရမိတာဝသေန သ ဗ္ဗေသံ ဝိမောက္ခတ္ထာယ ကတံ **ပဏီတန္တိ**။

သောမနဿ။ပေ။ ဘေဒတော တိ **ဘေဒ**-သဒ္ဒေါ ပစ္စေကံ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗော ''သောမနဿုပေက္ခာဘေဒတော ဉာဏဘေဒတော ပယောဂဘေဒတော''တိ။ တတ္ထ **ပယောဂဘေဒတော**တိ သင်္ခါရဘေဒတောတိ အတ္ထော။ နနု စ သော မနဿုပေက္ခာဘေဒေါ တာဝ ယုတ္တော တေသံ ဘိန္နသဘာဝတ္တာ။ ဉာဏပ္ပယောဂဘေဒေါ ပန ကထန္တိ? ဝုစ္စ တေ – ဉာဏပ္ပယောဂကတော ဘေဒေါ ဉာဏပ္ပယောဂဘေဒေါ တေသံ ဘာဝါဘာဝမုဟာအယ ပဝတ္တတ္တာ။ ဣအနိ

တမေဝ သောမနဿုပေက္ခာဒိဘေဒံ ဝိဘာဂေန ဒဿေတုံ **“သောယ္ယထိဒ”** န္တိ ပုစ္ဆိတွာ **“သောမနဿသဟဂတ”**န္တိအာဒိနာ ဝိဿဇ္ဇေတိ။ တတ္ထ **သောယ္ယထိဒ** န္တိ တံ ကတမံ, တံ ကထန္တိ တ အတ္ထော။

သောဘနံ မနော, သောဘနံ တ မနော ဧတဿာတိ သုမနော, တဿ ဘာတေ သောမနဿံ, မာနသိကသုခဝေဒနာယေတံ အဓိဝစနံ, သောမနဿေန ဥပ္ပာဒတော ယာဝ နိရောဓာ သဟဂတံ ပဝတ္တံ သံသဋ္ဌံ သမ္ပယုတ္တန္တိ အတ္ထော။ အထ တ သောမနဿေန သဟ ဧကုပ္ပာဒါဒိဘာဝံ ဂတန္တိ **သောမနဿသဟဂတံ** ။ ဇာနာတိ ယထာသဘာဝံ ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ ဉာဏံ, တေန သမံ ဧကုပ္ပာဒါဒီဟိ ပကာရေဟိ ယုတ္တန္တိ **ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ** ။ နာဿ သင်္ခါရော အတ္ထီတိ အသင်္ခါရံ, အသင်္ခါရမေဝ **အသင်္ခါရိကံ** ။ သဟ သင်္ခါရေန ပဝတ္တမာနံ သသင်္ခါရံ, တဒေဝ **သသင်္ခါရိကံ။ သင်္ခါရော**တိ စေတ္ထ အတ္တနော, ပရဿ တ ပုဗ္ဗပ္ပယောဂေ “သင္ခါရောတိ တိက္ခဘာဝသင်္ခါတေန မဏ္ဍနဝိသေသေန သဇ္ဇေတိ, သင္ခရိယတိ တ သဇ္ဇိယတိ စိတ္တံ ဧတေနာ”တိ ကတွာ။ တတ္ထ အနာဒိပုညကရဏကာလေ မစ္ဆေရမလထိနမိဒ္ဓါဒီဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ သံသီဒမာနေ စိတ္တေ ဥပက္ကိလေသဝူပသမဝသေန, စိတ္တဿ စ ဥဿာဟဇနနဝသေန တီသု ဒွါရေသု ပဝတ္တော သမ္မာတယာမော **အတ္တနော ပယောဂေ** နာမ။ ကုသလကရဏေ နိရုဿာဟဿ ပန “အမ္ဘော, သပ္ပုရိသ, ကုသလကရဏံ နာမ ပဏ္ဍိတေဟိ အာသေဝိတမဂ္ဂေ, တတ္ထ တယာပိ ပဋိပဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ အနံ ဒေဟိ, သီလံ ရက္ခ, တဉ္ဟိ တေ အတ္တာယ ဟိတာယ သုခါယ ဘဝိဿတီ”တိအာဒိနာ ကုသလကရဏတ္ထာယ ဥဿာဟဇနနဝသေန ပရေသံ ကာယဝစီဒွါရေသု ပဝတ္တာ အာဏတ္တိ **ပရပ္ပယောဂေ** နာမ။ တေသု ပန ပုရိမော ပုဗ္ဗဘာဂပ္ပဝတ္တစိတ္တသန္တာနေ, ပစ္ဆိမော ပရေသံ စိတ္တသန္တာနေယေဝ သမ္ဘဝတီတိ တန္နိဗ္ဗတ္တိတော စိတ္တဿ တိက္ခဘာဝသင်္ခါတော ဝိသေသော ဣဓ ဥပစာရတော သင်္ခါရောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တေနာဟု အာစရိယာ –

“ပုဗ္ဗပ္ပယောဂသမ္ဘူတော၊ ဝိသေသော စိတ္တသမ္ဘဝီ။
သင်္ခါရော ဣတိ သင်္ခါရ-သဘာဝညူဟိ ကိတ္တိတော”တိ။

အထ တ **“သသင်္ခါရိကမသင်္ခါရိက”** န္တိ စ ဧတံ ကေဝလံ သင်္ခါရဿ ဘာဝါဘာဝမတ္တာပေက္ခာယ ဝုတ္တံ, န တဿ သဟပ္ပဝတ္တိသဗ္ဘာဝါဘာဝတောတိ ဘိန္နသန္တာနပ္ပဝတ္တိနောပိ သင်္ခါရဿ ဣဒမတ္ထိတာယ တံဝသေန နိဗ္ဗတ္တံ စိတ္တံ သင်္ခါရော အဿ အတ္ထီတိ **သသင်္ခါရိကံ** သဟ-သဒ္ဒဿ ဝိဇ္ဇမာနတ္ထပရိဒီပနတော “သလောမကော သပက္ခကော”တိအာဒီသု ဝိယ။ တဗ္ဗိပရီတံ ပန တဒဘာဝတော ယထာဝုတ္တဝသေနေဝ **အသင်္ခါရိကံ** ။ အထ တ သင်္ခရဏံ, သင်္ခရိယတိ တ ဧတေန အာဂန္တုကသမ္ဘူတေန စိတ္တံသံသီဒနသဘာတပနယနဝသေနေဝ သဇ္ဇိယတိ, သင်္ခါရောတိ တ တံ ယထာဝုတ္တဝသေနေတတိ သင်္ခါရောတိ ဥဇုကမေဝ ပုဗ္ဗပ္ပယောဂဇနိတော တိက္ခဘာတေ ဝုစ္စတိ, တဒဘာဝတော **အသင်္ခါရိကံ,** သဘာဝတိက္ခန္တိ အတ္ထော။ တံသဟဂတတာယ **သသင်္ခါရိကံ,** အထ တ မစ္ဆေရမလာဒီဟိ သင်္ခရိယတီတိ သင်္ခါရော, စိတ္တဿ သံသီဒနသဘာတေ, သော ယဿ နတ္ထီတိ **အသင်္ခါရိကံ,** ဣတရံ **သသင်္ခါရိကံ**။ ပဏီတဥတုဘောဇနာဒိကော တ ဗလဝပစ္စယော သင်္ခါရော “သင်္ခါရောတိ စိတ္တံ တိက္ခဘာဝေန, သင်္ခရိယတိ တ တံ ဧတေနာ”တိ ကတွာ။ အ-ကာရဿ ဝုဍ္ဎတ္ထဝုတ္တိတာယ ဝုဍ္ဎိပ္ပတ္တော သင်္ခါရော အဿာတိ **အသင်္ခါရိကံ,** ဗလဝပစ္စယဝန္တန္တိ အတ္ထော။ ဝုဍ္ဎိပရိဒီပကေန ပန အ-ကာရေန အဝိသေသိတတ္တာ **သသင်္ခါရိကံ** သပ္ပစ္စယံ ဒုဗ္ဗလပစ္စယန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ဉာဏေန ဝိပ္ပယုတ္တံ ဝိရဟိတန္တိ **ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ** ။

ဥပေက္ခတီတိ ဥပေက္ခာ, ဝေဒိယမာနာပိ အာရမ္မဏံ အဇ္ဈုပေက္ခတိ, မဇ္ဈတ္တာကာရသဏ္ဌိတိယာတိ အတ္ထော။ အထ တ ဣဋ္ဌေ, အနိဋ္ဌေ စ အာရမ္မဏေ ပက္ခပါတာဘာဝေန ဥပပတ္တိတော ယုတ္တိတော ဣက္ခတိ အနုဘဝတီတိ ဥပေက္ခာ။ အထ တ ဥပေတာ သုခဒုက္ခာနံ အဝိရုဒ္ဓါ ဣက္ခာ အနုဘဝနန္တိ ဥပေက္ခာ။ အဝိရုဒ္ဓတ္တာယေဝ ဟေသာ တေသံ အနန္တရမ္ပိ ပဝတ္တတိ။ သုခဒုက္ခဝေဒနာ ပန ဝိသုံ ဝိသုံ ဝိရုဒ္ဓသဘာဝတ္တာ နာညမညံ အနန္တရံ ပဝတ္တန္တိ ။ တေနေဝ ဟိ **ပဋ္ဌာနေ** သောမနဿဿ အနန္တရံ ဒေါမနဿဿ, ဒေါမနဿဿ အနန္တရံ သောမနဿဿ စ ဥပ္ပတ္တိ ပဋိသိဒ္ဓါ။ အယဉ္စ အတ္ထော လောဘသဟဂတစိတ္တသမ္ပယုတ္တဝေဒနာယပိ လဗ္ဘတိ, ပုရိမာ ပန ဒွေဝ န တထာ။ န ဟိ လောဘသဟဂတာဒီနံ မဇ္ဈတ္တာကာရေန အဇ္ဈုပေက္ခနံ, ဥပပတ္တိတော ဣက္ခနံ တ အတ္ထီတိ။ **ဥပေက္ခာသဟဂတ**န္တိ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝ။

နနု စ အညေပိ ဖဿာဒယော သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ အတ္ထိတိ သောမနဿာဒီနံ ဝသေနေဝ ပန အဋ္ဌဝိဓတာ ကသ္
မာ ဂဟိတာတိ? ဘေဒကရဘာဝတော။ ဖဿာဒီနဉှိ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏတ္တာ, သဒ္ဓါဒီနဉ္စ သဗ္ဗကုသလသာဓာရဏ
တ္တာ န တေဟိ စိတ္တဿ ဝိဘာဂေါ, သောမနဿာဒယော ပန ကတ္ထစိ စိတ္တေ ဟောန္တိ, ကတ္ထစိ န ဟောန္တီ
တိ ဟာကဉ္စေဝ တေဟိ စိတ္တဿ ဝိဘာဂေါတိ။ ကသ္မာ ပနေတေ ကတ္ထစိ စိတ္တေ ဟောန္တိ, ကတ္ထစိ န ဟောန္တီ
တိ? ကာရဏဿ သန္နိဟိတာသန္နိဟိတဘာဝတော။ ကိံ ပန နေသံ ကာရဏန္တိ? ဝုစ္စတေ – တတ္ထ သောမနဿ
သဟဂတဘာဝေ တာဝ အာရမ္မဏဝသေန ဟောတိ။ ဣဋ္ဌာရမ္မဏသ္မိဉှိ သောမနဿသဟဂတစိတ္တမုပ္ပဇ္ဇတိ။
နနု စ ဣဋ္ဌာရမ္မဏံ လောဘဿ ဝတ္ထု, ရဇ္ဇနီယတ္တာတိ ကထံ တတ္ထ ကုသလံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ? နယိဒမေကန္တိကံ ဣဋ္ဌေ
ပိ အာရမ္မဏေ နိယမိတာဒိဝသေန ကုသလဿ ဥပ္ပဇ္ဇနတော။ ယဿ ဟိ “ကုသလမေဝ မယာ ကတ္တဗ္ဗ”န္တိ
ကုသလကရဏေယေဝ စိတ္တံ နိယမိတံ ဟောတိ, အကုသလပ္ပဝတ္တိတော ဝိနိဝတ္တေတွာ ကုသလကရဏေယေဝ ပရိဏာ
မိတံ, အဘိဏှကရဏေန စ ကုသလံ သမုဒာစိဏ္ဏံ, ပဋိရူပဒေသဝါသသပ္ပုရိသူပနိဿယပုဗ္ဗေက
တပုညတာသင်္ခါတစတုစက္ကူပနိဿယဝသေန, ယောနိသော စ အာဘောဂေါ ပဝတ္တတိ, တဿ ဣဋ္ဌေပိ အာရမ္မ
ဏေ အလောဘသမ္ပယုတ္တမေဝ စိတ္တမုပ္ပဇ္ဇတိ, န လောဘသမ္ပယုတ္တံ။ ဟောတိ စေတ္ထ –

“နိယာမပရိဏာမေဟိ၊ သမုဒာစိဏ္ဏတာယ စ။
ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမာဘောဂါ၊ ဣဋ္ဌေပိ ကုသလံ သိယာ”တိ။

အပိစ သဒ္ဓါဗဟုလတာဒီဟိ စ ကာရဏေဟိ စိတ္တဿ သောမနဿသဟဂတတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အဿဒ္ဓါနံ, ဟိ
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာနဉ္စ ကေဝလမိဋ္ဌာရမ္မဏဘူတံ တထာဂတရူပမ္ပိ ဒိသွာ သောမနဿံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယေ စ ကုသလပ္ပဝတ္တိယံ
အာနိသံသံ န ပဿန္တိ, တေသံ ပရေဟိ ဥဿာဟိတာနံ ကုသလံ ကရောန္တာနမ္ပိ သောမနဿံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ
သဒ္ဓါဗဟုလတာ ဝိသုဒ္ဓိဒိဋ္ဌိတာ အာနိသံသဒဿာဝိတာတိ ဣမေဟိပိ ကာရဏေဟိ စိတ္တဿ သောမနဿသဟဂ
တတာ ဟောတိ။

အပိစ ယေ တေ ဧကာဒသ ဓမ္မာ ပီတိသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ သံဝတ္တန္တိ။ သေယျထိဒံ – ဗုဒ္ဓါနုဿ
သတိ ဓမ္မာနုဿတိ သံဃာနုဿတိ သီလာနုဿတိ စာဂါနုဿတိ ဒေဝတာနုဿတိ ဥပသမာနုဿတိ လူခပုဂ္ဂလပ
ရိဝဇ္ဇနံ သိနိဒ္ဓပုဂ္ဂလသေဝနာ ပသာဒနီယသုတ္တန္တပစ္စဝေက္ခဏာ တဒဓိမုတ္တတာတိ ဣမေဟိပိ ကာရဏေဟိ စိတ္တဿ
သ သောမနဿသဟဂတဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဗုဒ္ဓါဒိဂုဏေ အနုဿရန္တဿ ဟိ ယာဝ ဥပစာရပ္ပာ သကလသရီ
ရံ ဖရမာနာ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တထာ ဒီဃရတ္တံ အက္ခဏ္ဍတာဒိဝသေန အတ္တနာ ရက္ခိတံ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ ပစ္စဝေက္
ခန္တဿ, ဂိဟိနော ဒသသီလံ ပဉ္စသီလံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ, ဒုဗ္ဘိက္ခဘယာဒီသု ပဏီတံ ဘောဇနံ သဗ္ရဟ္မစာရီနံ ဒ
တွာ “ဧဝံနာမ အနံ့ အဒါသိ”န္တိ အတ္တနောစာဂံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ, ဂိဟိနောပိ တထာရူပေ ကာလေ သီလဝန္တာနံ ဒိန္န
နအာနံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ, ယေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတာ ဒေဝါ ဒေဝတ္တံ ဂတာ, တထာရူပါနံ ဂုဏာနံ အတ္တနိ အတ္ထိ
တံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ, သမာပတ္တိယာ ဝိက္ခမ္ဘိတကိလေသေ သဋ္ဌိပိ သတ္တတိပိ ဝဿာနိ အသမုဒာစရန္တေ ဒိ
သွာ “အဟော မယှံ ကိလေသာ န သမုဒာစရန္တီ”တိ စိန္တေန္တဿ, စေတိယဒဿနဗောဓိဒဿနေသု အသက္က
စ္စကိရိယာယ သံသုစိတလူခဘာဝေန ဗုဒ္ဓါဒီသု ပသာဒသိနေဟာဘာဝေန ဂဒ္ရဘပိဋ္ဌေ ရဇသဒိသေ လူခပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇ
န္တဿ, ဗုဒ္ဓါဒီသု ပသာဒဗဟုလေ မုဒုစိတ္တေ သိနိဒ္ဓပုဂ္ဂလေ ပဋိသေဝန္တဿ, ရတနတ္တယဂုဏပရိဒီပကေ ပသာဒ
နီယသုတ္တန္တေ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသုပိ ပီတိဥပ္ပာဒနတ္ထံ တန္နိန္နတာဒိဝသေန ပဝတ္တေန္တဿ
ယေဘုယျေန ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ပီတိယာ စ သောမနဿေန သဟ အဝိနာဘာဝတော တဒုပ္ပတ္တိယာ တဿာပိ ဥပ္ပ
တ္တိ နိယတာတိ ဧဝံ ပီတိကာရဏာနိပိ သောမနဿကာရဏာနီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာနိ။ ကိဉ္စ – အဂမ္ဘီရပကတိတာ, သောမနဿ
သပဋိသန္ဓိကတာတိ ဣမေဟိ ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ သောမနဿသဟဂတတာ ဟောတိ။ ယော ဟိ အဂမ္ဘီရပကတိကော
ဟောတိ, အပ္ပမတ္တကေပိ ဟိတောပကရဏေ တုဿတိ, ယော စ သောမနဿပဋိသန္ဓိကော အပ္ပသန္နေသု အာရမ္မဏေသု
ပိ အပ္ပဋိကူလဒဿာဝီ, တဿ ယေဘုယျေန သောမနဿသဟဂတစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယထာဝုတ္တာနံ ပန သော
မနဿကာရဏာနမဘာဝေန မဇ္ဈတ္တာရမ္မဏတာယ စ ဥပေက္ခာသဟဂတတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဉာဏသမ္ပယုတ္တဿ ပန ကမ္မတော ဥပပတ္တိတော ဣန္ဒြိယပရိပါကတော ကိလေသဒူရီဘာဝတောတိ ဣမေဟိ
ကာရဏေဟိ ဟောတိ။ ယော ဟိ ပရေသံ ဟိတဇ္ဈာသယေန ဓမ္မံ ဒေသေတိ ဟီနုက္ကဋ္ဌာဒီနိ စ နဋ္ဌကာရမုဒ္ဒါဂဏနာဒီနိ

သိပ္ပာယတနာနိ, ဝဏ္ဏကသိဏာဒိဇ္ဈာဒီနိ စ ကမ္မာယတနာနိ, ဝိသဟရဏာဒီနိ စ ဝိဇ္ဇာယတနာနီတိ ဧဝံ နိရဝဇ္ဇသိပ္ပာယတနာဒီနိ သိက္ခာပေတိ, သယံ တ သိက္ခတိ, ဓမ္မကထိကဿ သက္ကာရံ ကတွာ ဓမ္မံ ကထာပေတိ, "အာယတိံ ပညဝါ ဘဝိဿာမီ"တိ ပတ္ထနံ ပဋ္ဌပေတွာ နာနပ္ပကာရံ ပုညကမ္မံ ကရောတိ, တဿေဝံ နာနပ္ပကာရံ ပညာသံဝတ္တနိကကမ္မံ သမ္ပာဒေန္တဿ တံ ကမ္မံ ဥပနိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ကုသလံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တထာ အဗျာပဇ္ဇေ လောကေ ဥပ္ပန္နဿ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ကုသလံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ ဟောတိ။ ဝုတ္တဥ္စေဟတံ –

"တဿ တတ္ထ သုခိနော ဓမ္မပဒါနိ ပိလဝန္တိ, ဒန္ဓော, ဘိက္ခဝေ, သတုပ္ပာဒော, အထ သော သတ္တော ခိပ္ပမေဝ ဝိသေသဘာဂီ ဟောတီ"တိ (အ. နိ. ၄.၁၉၁)။

တထာ ပညာဒသကံ သမ္ပတ္တဿ ဣန္ဒြိယပရိပါကံ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ကုသလံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ ဟောတိ။ ယေန ပန သမထဝိပဿနာဘာဝနာဟိ ကိလေသာ ဝိက္ခမ္ဘိတာ, တဿ ကိလေသဒူရီဘာဝံ နိဿာယ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ စိတ္တံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယထာဟ –

"ယောဂါ ဝေ ဇာယတေ ဘူရိ, အယောဂါ ဘူရိသင်္ခယော"တိ။ (ဓ. ပ. ၂၈၂)။

အပိစ ယေ တေ ဓမ္မာ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဿ ဥပ္ပာဒာယ သံဝတ္တန္တိ။ သေယျထိဒံ – ပရိပုစ္ဆကတာ ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာ ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒနာ ဒုပ္ပညပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇနာ ပညဝန္တပုဂ္ဂလသေဝနာ ဂမ္ဘီရဉာဏစရိယပစ္စဝေက္ခဏာ တဒဓိမုတ္တတာတိ ဣမေဟိ ကာရဏေဟိ ဉာဏသမ္ပယုတ္တဘာဝေ ဟောတိ။ တထာ ဟိ ယော ပညဝန္တေ ဥပသင်္ကမ္မ ခန္ဓဓာတုအာယတနဣန္ဒြိယဗလဗောဇ္ဈင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂဈာနင်္ဂသမထဝိပဿနာဒီနံ ပရိပုစ္ဆာဗဟုလော ဟောတိ, တဿ တံဝသေန ဥပ္ပန္နံ သုတမယဉာဏံ အာဒိံ ကတွာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ စိတ္တံ ဉာဏသဟဂတံ ဟောတိ။ ယေန ပန နခကေသစီဝရသေနာသနာဒီနိ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရဝတ္ထူနိ ပုဗ္ဗေ အဝိသဒါနိ ဆေဒနမလဟရဏာဒိနာ ဝိသဒါနိ ကတာနိ, တဿေဝံ ဝိသဒဝတ္ထုကဿ ဥပ္ပန္နေသု စိတ္တစေတသိကေသု ဝိသဒံ ဉာဏံ ဟောတိ ပရိသုဒ္ဓါနိ ဒီပကပလ္လကာဒီနိ နိဿာယ ဥပ္ပန္နဒီပသိခာယ ဩဘာသော ဝိယ။ ယဿ စ သဒ္ဓိန္ဒြိယာဒီသု အညတရံ ဗလဝံ ဟောတိ, ဣတရာနိ မန္ဒာနိ, တတော တာနိ သကသကကိစ္စံ ကာတုံ န သက္ကောန္တိ, တသ္မာ သော တဿ ဗောဇ္ဈင်္ဂဝိဘင်္ဂေ အာဂတနယေန တေန တေန အာကာရေန သမတ္တံ ပဋိပါဒေတိ, တဿေဝံ ဣန္ဒြိယာနံ သမတ္တံ ပဋိပါဒေန္တဿ ဝိပဿနာဉာဏာဒီနံ ဝသေန စိတ္တံ ဉာဏသဟဂတံ ဟောတိ။ ယော ပန ဒုပ္ပညပုဂ္ဂလေ ပရိဝဇ္ဇေတိ, ပညဝန္တပုဂ္ဂလေ တ ပယိရုပါသတိ, ခန္ဓာဒီသု ဩကဍ္ဎုဟံ ဘဂဝတော ဂမ္ဘီရဉာဏစရိယံ တ ပစ္စဝေက္ခတိ, ဌာနနိသဇ္ဇာဒီသု တဒဓိမုတ္တစိတ္တော တ ဝိဟရတိ, ဣမေသမ္ပိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ကုသလံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ ဟောတိ။ အပိစ ဗုဒ္ဓါဒိဂုဏာနုဿရဏေနပိ စိတ္တံ ဉာဏသဟဂတံ ဟောတိ။ ယထာဟ –

"ယသ္မိံ, မဟာနာမ, သမယေ အရိယသာဝကော တထာဂတံ အနုဿရတိ, နေဝဿ တသ္မိံ သမယေ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, န ဒောသ။ပေ။ န မောဟပရိယုဋ္ဌိတံ စိတ္တံ ဟောတိ, ဥဇုဂတမေဝဿ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တံ ဟောတိ တထာဂတံ အာရဗ္ဘ။ ဥဇုဂတစိတ္တော ခေါ ပန, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော လဘတိ အတ္ထဝေဒံ, လဘတိ ဓမ္မဝေဒံ, လဘတိ ဓမ္မူပသံဟိတံ ပါမောဇ္ဇံ, ပမုဒိတဿ ပီတိ ဇာယတိ, ပီတိမနဿ ကာယော ပဿမ္ဘတိ, ပဿဒ္ဓကာယော သုခံ ဝေဒေတိ, သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ, သမာဟိတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတီ"တိအာဒိ (အ. နိ. ၆.၁၀; ၁၁.၁၁)။

ဧဝံ ဗုဒ္ဓါနုဿတိအာဒယောပိ ရာဂါဒိမလဝိသောဓနေန ဉာဏုပ္ပတ္တိဟေတုကာယေတတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကိဥ္စ – တိဟေတုကပဋိသန္ဓိကတာ ဉာဏုပ္ပတ္တိကာရဏံ။ ပဋိသန္ဓိပညာ ဟိ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ဘဝင်္ဂသန္တတိဝသေန ဗဟုလံ ပဝတ္တမာနာ သန္တာနပရိဘာဝနေန ဉာဏုပ္ပတ္တိယာ သဝိသေသဉပနိဿယော ဟောတိ။ အသင်္ခါရိကတ္တံ ပန သပ္ပာယဥတုဘောဇနအာတသာဒိပစ္စယေဟိ ဟောတီတိ။ ဟောန္တိ စေတ္ထ –

"ဣဋ္ဌာရမ္မဏတာ သဒ္ဓါဗဟုလတ္တံ ဒိဋ္ဌိသုဒ္ဓိ စ။
ဖလဒဿာဝိတာ စေဝ, ပီတိဗောဇ္ဈင်္ဂဟေတုယော။

‘‘ကောဒသ တထာ ဓမ္မာ၊ အဂမ္ဘီရသဘာဝတာ။
သောမနဿယုတ္တာ သန္ဓိ၊ ဣစ္စေတေ သုခဟေတုယော။

‘‘အဘာတေ သုခဟေတူနံ၊ မဇ္ဈတ္တာရမ္မဏာန္တိ စ။
ဥပေက္ခုပ္ပတ္တိဟေတု စ၊ ဧဝံ ဉေယျာ ဝိဘာဝိနာ။

‘‘ကမ္မုပ္ပပတ္တိတော စေဝ၊ တထာ ဣန္ဒြိယပါကတော။
ကိလေသူပသမာ ဓမ္မ-ဝိစယဿ စ ဟေတုဟိ။

‘‘သတ္တဓမ္မေဟိ ဗုဒ္ဓါဒိ-ဂုဏာနုဿရဏေန စ။
သပ္ပညသန္ဓိတော စေဝ၊ စိတ္တံ ဉာဏယုတံ သိယာ။

‘‘ဥတုဘောဇနအာတသ-သပ္ပာယာဒီဟိ ဟေတုဟိ။
အသင်္ခါရိကဘာဝေပိ၊ ဝိညာတဗ္ဗော ဝိဘာဝိနာ’’တိ။

ဧဝံ ဝေဒနာဉာဏပ္ပယောဂဘေဒတော အဋ္ဌဝိဓံ ကာမာဝစရစိတ္တံ နိဒ္ဒိသိတွာ ဣဒါနိ တံ နိဂမေန္တော အာဟ **‘‘ဣစ္စေဝံ။ပေ။ နာမာ’’**တိ။

၁၂. ယေန ပနတ္ထေန ဣဒံ ‘‘ကာမာဝစရ’’န္တိ ဝုစ္စတိ, တံ အနိ ဒဿေတုံ **‘‘ဥဒ္ဒါနတော’’** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **ဥဒ္ဒါနတော** တိ ဥဒ္ဒေသတော, သင်္ခေပတောတိ အတ္ထော။ ကိဥ္စာပိ အဝသိဋ္ဌကိလေသာဒယော ဝိယ ကိလေသကာ မောပိ အဿာဒေတဗ္ဗတာယ ဝတ္ထုကာမေ သင်္ဂဟိတော ဉာဏံ ဝိယ ဉေယျေတိ သင်္ခေပတော ကောယေဝ ကာမော သိယာ, တထာပိ ကိလေသကာမော ဝတ္ထုကာမဘာဝံ ဂစ္ဆန္တော ကာမနီယဋ္ဌေန ဂစ္ဆတိ, န ကာမနဝသေန။ ကာမနဝသေ န စ ပန ကိလေသကာမောဝ ဟောတိ, န ပန ဝတ္ထုကာမောတိ အာဟ **‘‘ကွေလသဝတ္ထုဝသာ’’** တိအာဒိ။ ကော ပနေတ္ထ ဝတ္ထုကာမော, ကော ကိလေသကာမောတိ စောဒနံ မနသိ နိဓာယ ‘‘ဆန္ဒော ကာမော, ရာဂေ ကာမော, ဆန္ဒရာဂေ ကာမော, သင်္ကပ္ပော ကာမော, ရာဂေ ကာမော, သင်္ကပ္ပရာဂေ ကာမော’’တိ (မဟာနိ. ၁) ဧဝံ **နိဒ္ဒေသပါဠိယံ** အာဂတာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ ကာမတဏှာဟာဝ ဣဓ ကိလေသကာမော။ ဝတ္ထုကာမောတိ စ ‘‘မနာပိကာ ရူပာ။ပေ။ မနာပိကာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာ။ပေ။ သဗ္ဗေပိ ကာမာဝစရာ ဓမ္မာ။ပေ။ သဗ္ဗေပိ ရူပာဝစရာ။ပေ။ သဗ္ဗေပိ အရူပာဝစရာ။ပေ။ ကာမာ’’တိ (မဟာနိ. ၁) တတ္ထေဝ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ သဝိညာဏာဝိညာဏပ္ပဘေဒါ တေဘူမကဓမ္မာတိ ဒဿေန္တော အာဟ **‘‘ကိလေသော။ပေ။ ဝဋ္ဋက’’** န္တိ။ **‘‘ဆန္ဒ ရာဂေတ’’**တိ အဝဓာရဏေန ကိလေသဘာဝေန နိရုဠှေဟသု လောဘအောသမောဟာဒီသု ဒသသု အောသမောဟာဒယော နဝ ကိလေသေ ပဋိက္ခိပတိ။ ကာမရူပာရူပတဏှာဟာယ ဝတ္ထု ပတိဋ္ဌာနံ, ကာရဏဘူတန္တိ တ **ဝတ္ထု**။

၁၃. ကထံ ပန ကိလေသကာမော နာမ, ကထဥ္စ ဝတ္ထုကာမောတိ အာဟ **‘‘ကိလေသကာမော’’**တိအာဒိ။ **ကာမေတီ**တိ ဝတ္ထုကာမံ ပတ္ထေတိ။ **ကာမီယတီ**တိ ကိလေသကာမေန ပတ္ထီယတိ။ **ဣတိ**-သဒ္ဒော ‘‘တသ္မာ’’တိ ဣမဿ အတ္ထေ။ **စ**-သဒ္ဒော ဧဝ-ကာရတ္ထော, တေန ယသ္မာ ကိလေသကာမော ကာမေတီတိ ကာမော, ဝတ္ထုကာမော စ ကာမီယတီတိ, တသ္မာ ဧဝ ကိလေသကာမော, ဝတ္ထုကာမော စာတိ **ဒုဝိဓောပိ သော** ကာမော **ကာရကဒွယဝေ** ကတ္တာရိ, ကမ္မနိ စ သိဇ္ဈတိ, ကတ္တုဘာဝံ, ကမ္မဘာဝဥ္စ ပစ္စနုဘောတီတိ အတ္ထော။ အထ တ **ဒုဝိဓော**တိ ဒွိဝိန္နံ ကာမာနံ တစကတော ဒုဝိဓော။ ‘‘ကာမော’’တိ အယံ သဒ္ဒော **ကာရကဒွယဝေ သိဇ္ဈတိ** ယထာဝုတ္တကာရကယုဂဠေ နိပ္ဖဇ္ဇတိ, ကတ္တရိ, ကမ္မနိ စ ‘‘ကာမော’’တိ ပဒသမ္ဘတေ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **တေ**-ကာရော ပန နိပါတမတ္တံ ‘‘ဧဝံ တေ ကာလာမာ’’တိအာဒီသု (အ. နိ. ၃.၆၆) ဝိယ။ အထ တ **တေကာရကဒွယဝေ**တိ ခန္ဓဒွယဝေတိ အတ္ထော။ ကိလေသကာမော ဟိ သင်္ခါရသဘာဝတ္တာ သင်္ခါရက္ခန္ဓေ, ဝတ္ထုကာမော စ ဝက္ခမာနနယေန ပဥ္စကာမဂုဏဘူတော ရူပသဘာဝတ္တာ ရူပက္ခန္ဓေတိ ဧဝံ ဒုဝိဓောပေ သ ကာမော ခန္ဓဒွယဝေ **သိဇ္ဈတိ** နိပ္ဖဇ္ဇတိ, အန္တောဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ။

၁၄. သမ္ဗန္ဓနာနိ **သမ္ဗတ္တိယော,** တာသံ ဝသေန ဝိသယဝိသယီဘာဝေန အညမညံ သမောသရဏဝသေန, သမ္မာပုဏ နဝသေနာတိ အတ္ထော။ ဣမိနာ ပန ဣဒံ ဒီပေတိ – ယတ္ထ ဒုဝိဓောပိ ကာမော ဝိသယဝိသယီဘာဝေန သဟိတော ပဝတ္တတိ, သောယေဝ ကောဒသဝိဓော ပဒေသော ကာမာဝစရသညိတော ။ ယတ္ထ ပန ရူပာရူပဓာတုယံ ကေဝလံ ဝတ္ထုကာမော

ဝ ပဝတ္တတိ, န သော ပဒေသော ကာမာဝစရော နာမာတိ။ နနု စ ဒုဝိဓောပိ သဟိတော ရူပာရူပဓာတူသု ပဝတ္တတိ, ရူပါရူ
ပါဝစရဓမ္မာနံ ဝတ္ထုကာမတ္တာ, တအာရမ္မဏဘူတာနဉ္စ ရူပါရူပတဏှာနံ တံယောဂေန ကိလေသကာမဘာဝသိဒ္ဓိတော
တိ? နယိဒမေဝံ ဩရမ္ဘာဂိယဘူတဿ ဗဟလကိလေသဿေဝ ကာမရာဂဿ ဣဓ ကိလေသကာမဘာဝေန အဓိပ္ပေ
တတ္တာ။ “ဥဒ္ဒါနတော ဒုဝေ ကာမာ”တိ သဗ္ဗေ ကာမေ ဥဒ္ဒိသိတွာပိ ဟိ “ပဒေသော စတုဟယာန”န္တိအာဒိနာ ဝိသ
ယနိယမနေန “ဒုဝိဓောပိ အယ”န္တိ ဧတ္ထ ကာမေကဒေသဘူတော နိဝရဏဝတ္ထာယ ကထိတော ကာမရာဂေ ကိလေ
သကာမဘာဝေန, တဗ္ဗတ္ထုကာယေဝ ဓမ္မာ ဝတ္ထုကာမဘာဝေန ဂဟိတာ, န ရူပါရူပတဏှာ, တဗ္ဗတ္ထုကဓမ္မာ စာတိ
ဉာပီယတိ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ ဥပရိ ဝက္ခမာနာ သသတ္တာဝစရူပမာ ဥပပန္နာ ဟောတိ, ယထာဝုတ္တာနမေဝ ကာမာနံ ဣဓ
အဓိပ္ပေတတ္တာ ရူပါရူပဓာတူသု ဝိမာနကပ္ပရုက္ခဝတ္ထာလင်္ကာရပရိတ္တကုသလာဒိဘေဒေသု ကာမာဝစရဓမ္မေသု ပ
ဝတ္တော ဆန္ဒရာဂေ ကိလေသကာမော နာမ န ဟောတိ, န စ တဗ္ဗတ္ထုဘူတံ ဝိမာနကပ္ပရုက္ခာဒိပရိတ္တဓမ္မဇာတံ ဝတ္ထု
ကာမော နာမာတိ သိဒ္ဓံ။ တေနေတဟ “ကာမော တ ကာမသညာ တ ဗြဟ္မလောကေ န ဝိဇ္ဇတီ”တိ။ ကာမာဝစရသတ္တ
သန္တာနဂတတဏှာယ ဝိသယဘာဝေ သတိ ပန တံယောဂေန ရူပါရူပဓာတူသုပိ ပဝတ္တမာနော ပရိတ္တဓမ္မော ဝတ္ထုကာ
မောယေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အထ တ နိဒ္ဒေသေ အာဂတနယေန နိရဝသေသော ကိလေသကာမော ကာမတဏှာဘဝတဏှာ
ဟာဝိဘဝတဏှာနိရောဓတဏှာပဘေဒော ဣဓ ပဝတ္တတိ။ ဝတ္ထုကာမေသုပိ အပ္ပကံ ရူပါရူပဝိပါကမတ္တံ ဌပေတွာ
သဗ္ဗောယေဝ ဣဓ ပဝတ္တတီတိ အနဝသေသပ္ပဝတ္တိံ သန္ဓာယ **“ကာမောယံ ဒုဝိဓောပိ စာ”**တိ ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စာပိ ဧဝံ
ဝုတ္တံ, တေသု ပန ဗဟလကိလေသကာမဘူတော ဗဟလကာမရာဂေ စ တဗ္ဗတ္ထုကာ ပဉ္စ ကာမဂုဏာ စ ဣဓ ဂဟိတာ
တိ ဒဿနတ္ထံ **“သမ္ပတ္တိနံ ဝသေနာ”** တိ ဝုတ္တံ။ သမ္ပဇ္ဇနဝသေန, သမိဇ္ဈနဝသေနာတိ အတ္ထော။ **အဝစရတီ**တိ
ပဝတ္တတိ။ **ဣတိ**-သဒ္ဒော ဟေတုမှိ, ယသ္မာ ဒုဝိဓောပိ အယံ ကာမော အဝစရတိ, တသ္မာ ကာမော ဧတ္ထ အဝစရတီ
တိ ကာမာဝစရသညိတောတိ အတ္ထော။

၁၅. သဂ္ဂမောက္ခဟေတုဘူတာ ပုညသမ္ပတ္တာ အယာ ယေဘုယျေန အပေတာတိ အပာယာ။ နိရယာဒိဝသေန စတု
တာရော အပာယာ **စတုပါယာ။ ဆန္န** န္တိ စာတုမဟာရာဇိကတာဝတိံသယာမာတုသိတာနိမ္မာနရတိပရနိမ္မိတဝသဝတ္တိသင်္
ခါတာနံ ဆန္နံ ဒေဝလောကာနံ။ မေရုပါဒတသိန္နော ပန အသုရာ တာဝတိံသေသုယေဝ သင်္ဂယှန္တီတိ န တေဟိ သဒ္ဓိံ
သတ္တန္နန္တိ ဝုတ္တံ။ မနသော ဥဿန္နတာယ **မနုဿာ,** သတိသူရဘာဝဗြဟ္မစရိယယောဂ္ဂတာဒိဂုဏဝသေန ဥပ
စိတမာနသတာယ ဥက္ကဋ္ဌဂုဏစိတ္တတာယာတိ အတ္ထော, တေ ပန နိပ္ပရိယာယတော ဇမ္ဗုဒီပတသိနော ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယ
ထာဟ –

“တီဟိ , ဘိက္ခဝေ, ဌာနေဟိ ဇမ္ဗုဒီပကာ မနုဿာ ဥတ္တရကုရုကေ စ မနုဿေ အဓိဂ္ဂဏှန္တိ ဒေဝေ စ
တာဝတိံသေ။ ကတမေဟိ တီဟိ? သူရာ သတိမန္တော ဣဓ ဗြဟ္မစရိယတသော”တိ (အ. နိ. ၉.၂၁)။

တေဟိ ပန သမာနရူပာဒိတာယ သဒ္ဓိံ ပရိတ္တဒီပတသီဟိ ဣတရမဟာဒီပတသိနောပိ “မနုဿာ”ဣစ္စေဝ ပညာယိံ
သု။ လောကိယာ ပန မနုနော အပစ္စဘာဝေနေဝ “မနုဿာ”တိ ဝဒန္တိ ။ **ကောဒသဝိဓော**တိ စတုရာပာယေသု တိရစ္ဆာန
ပေတ္တိဝိသယာနံ ဝိသုံ ပရိစ္ဆိန္နဿ ဩကာသဿ အဘာဝေပိ ယတ္ထ တေ အရညသမုဒ္ဒပဗ္ဗတပာဒါဒိကေ နိဗဒ္ဓ
တသံ ဝသန္တိ, တာဒိသဿ ဌာနဿ ဂဟိတတ္တာ ကောဒသဝိဓော။

၁၆. နနု စေတ္ထ အညေသမ္ပိ ဓမ္မာနံ ပဝတ္တိသမ္ဘဝတော ကာမဿေဝ အဝစရဏဝသေန ကထံ နာမလာဘောတိ
အာဟ **“အဿာဘိလက္ခိတတ္တာ”** တိအာဒိ။ တတ္ထ **အဿာ** တိ ဣမဿ ဒုဝိဓဿ ကာမဿ။ **အဘိလက္ခိတတွ
တာ**တိ ကောဒသဝိဓေ ပဒေသေ ဟာကဋ္ဌတ္တာ။ အထ တ **အဿာ** တိ ကရဏတ္တေ သာမိဝစနံ, တသ္မာ အနေန ဒုဝိဓေန
ကာမေန ကောဒသဝိဓဿ ပဒေသဿ **အဘိလက္ခိတတ္တာ,** ပညာပိတတ္တာတိ အတ္ထော။ အထ တ ဥပယောဂတွ
ထေ သာမိဝစနဝသေန **အဿ** ကောဒသဝိဓဿ ပဒေသဿ တေန ဒုဝိဓေန အဘိလက္ခိတတ္တာတိ အတ္ထော။ သဟ
သတ္တေဟီတိ သသတ္တာ, ယတ္ထ တေ အဝစရန္တိ, သော **သသတ္တာဝစရော,** ပဒေသော။ သော ဝိယ။ ယထာ ဟိ ယ
သ္မိံ ပဒေသေ သသတ္တာ ပုရိသာ အဝစရန္တိ, သော ဝိဇ္ဇမာနေသုပိ အညေသု ဒွိပဒစတုပ္ပဒါဒီသု အဝစရန္တေသု တေ
သံ တတ္ထ ဟာကဋ္ဌတ္တာ, တေဟိ တ အဘိလက္ခိတတ္တာ “သသတ္တာဝစရော”တွေဝ ပညာယတိ, ဧဝံ ဝိဇ္ဇမာနေသု
ပိ အညေသု ရူပါဝစရာဒီသု အဝစရန္တေသု အဘိလက္ခဏဝသေန အယံ ပဒေသော “ကာမာဝစရော”တွေဝ သညိတော
တိ။ သေ နယော ရူပါရူပါဝစရေသု။

၁၇-၈. နနု စ စိတ္တံ ကာမာဝစရန္တိ ဝုတ္တံ, ယထာဝုတ္တနယေန ပန ပဒေသသ္သ ဂဟိတတ္တာ ကထံ တတ္ထ အဝစရန္တံ ကာမာဝစရံ နာမာတိ အာဟ **"သ္ဝတယ"**န္တိအာဒိ။ သော အယံ ကာမာဝစရော "ကာမော"တိ သညိတောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ရူပဘဝေ ရူပ**န္တိ ယထာ ရူပဘဝေ ရူပံ။ အဝုတ္တောပိ ဟိ ယထာသဒ္ဒော ဧဝံ-သဒ္ဒသန္နိဓာနတော လဗ္ဘတိ။ ယထာ "ရူပူပပတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတီ"တိ ဧတ္ထ "ရူပဘဝူပပတ္တိယာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ရူပဘဝေ "ရူပ"န္တိ သညိတောတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ ကထံ ပနေသ ဧဝံ သညိတောတိ အာဟ **"ဥတ္တရသ္သာ"** တိအာဒိ။ အထ တ ယထာ ဥတ္တရသ္သ ပဒသ္သ လောပံ ကတ္ဝာ ဥဒီရိတော ဧသ ရူပဘဝေ "ရူပ"န္တိ သညိတော, ဧဝံ သ္ဝတယံ ကာမာဝစရော ကာမောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တသ္မိံ ကာမေ** တိ တသ္မိံ ဥတ္တရပဒလောပဝသေန ကာမသညိတေ ပဒေသေ။ **ဣဒ**န္တိ ဣဒံ အဓိဝိစံ စိတ္တံ။ အဓိကာရဝသေန ပန တသ္သ ဂဟဏေပိ သဗ္ဗေသမေဝ ပရိတ္တစိတ္တာနမယမတ္ထော လဗ္ဘတိ သဗ္ဗေသမ္ပိ ကာမေ အဝစရဏတော။ **သဒအ**တိ သဗ္ဗကာလံ, ဗာဟုလ္လေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ ဣမိနာ ပန ဣဒံ ဒီပေတိ – ယထာ သင်္ဂာမေ ယေဘုယ္ယေန အဝစရန္တော "သင်္ဂာမာဝစရော"တိ လဒ္ဓနာမော ဟတ္ထိ အညတ္ထ အဝစရန္တောပိ ဗာဟုလ္လဝုတ္တိဝသေန "သင်္ဂာမာဝစရော"တ္ဝေဝ ပညာယတိ, ဧဝမိဒံ အညတ္ထ အဝစရန္တမ္ပိ ကာမလောကေ ဗာဟုလ္လဝုတ္တိတော "ကာမာဝစရ"မိစ္စေဝ ဝုတ္တန္တိ။ တေန ပန နနု ဧဝတံ ရူပာရူပဘဝေသုပိ အဝစရဏတော ရူပာဝစရာဒိနာမမ္ပိ လဘေယ္ယာတိ ဣဒံ စောဒနံ ပရိဟရတိ။ ဟောတိ စေတ္ထ –

"ကာမေဝစရတီတ္ဝေတံ, ကာမာဝစရသညိတံ။
သေသေ အဝစရန္တမ္ပိ, သင်္ဂာမာဝစရော ယထာ"တိ။

ဣတိ-သဒ္ဒော ဟေတုမှိ။ **စ**-သဒ္ဒော ဝတ္တဗ္ဗန္တရသမုစ္စယေ။ တေန ယသ္မာ ဥတ္တရပဒလောပေန ကာမာဝစရော "ကာမော"တိ သညိတော, ယသ္မာ စ တသ္မိံ ကာမေ ဣဒံ စိတ္တံ သဒအ အဝစရတိ, တသ္မာ "ကာမာဝစရ"မိစ္စေဝ ကထိတံ, န ပန ကာမာဝစရာဝစရံ, နာပိ ရူပာရူပာဝစရန္တိ တတိ အဓိပ္ပာယော။ **ကာမဃာတိနာ**တိ ဒေသနာဉာဏေန ဝိနေယ္ယသန္တာနဂတသ္သ ကိလေသကာမသ္သ ဟနနသီလေန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန။

၁၉. **ပဋိသန္ဓိံ ။ပေ။ အဝစာရယတီတိ တ**တိ အထ တ ယသ္မာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဥပ္ပန္နမ္ပိ ကာမေ ဘဝေယေဝ ပဋိသန္ဓိံ အဝစာရယတိ, တသ္မာ ဣဒံ ကာမေ အဝစာရယတီတိ "ကာမာဝစရ"န္တိ ကထိတံ စာ-သဒ္ဒသ္သ ရဿတ္တံ ကတ္ဝာတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ဥတ္တရပဒလောပဝသေန ပဒသမ္ဘဝံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဝိနာပိ ဥတ္တရပဒလောပံ ကာမာဝစရ-သဒ္ဒသ္သ သမ္ဘဝံ ဒဿေတုံ **"ပရိယာပန္နန္တိ တတ္ရ တ"** တိ ဝုတ္တံ။ **တတ္ရ** တိ တသ္မိံ ကာမဘဝေ။ **ပရိယာပန္န** န္တိ အန္တောဂဓံ။ အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပာယော –

"ကတမေ ဓမ္မာ ကာမာဝစရာ? ဟေဋ္ဌတော အဝီစိနိရယံ ပရိယန္တံ ကတ္ဝာ ဥပရိတော ပရနိမ္မိတဝသဝတ္တီ ဒေဝေ အန္တောကရိတ္ဝာ ယံ ဧတသ္မိံ အန္တရေ ဧတ္ထာဝစရာ ဧတ္ထ ပရိယာပန္နာ ခန္ဓဓာတုအာယတနာ ရူပံ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရာ ဝိညာဏံ။ ဣမေ ဓမ္မာ ကာမာဝစရာ"တိ (ဓ. သ. ၁၂၈၇) –

ဝုတ္တတ္တာ ယထာ မနုဿိတ္ထိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ နိဗ္ဗတ္တောပိ တိရစ္ဆာနဂတိကော တိရစ္ဆာနယောနိယမေဝ ပရိယာပန္နတ္တာ "တိရစ္ဆာနော"တ္ဝေဝ ဝုစ္စတိ, ဧဝမိဒံ ရူပာရူပဘဝေသု ဥပ္ပန္နမ္ပိ ကာမဘဝပရိယာပန္နတ္တာ "ကာမာဝစရ"မိစ္စေဝ ကထိတန္တိ။ တပ္ပရိယာပန္နတာ စသ္သ အဝီစိပရနိမ္မိတပရိစ္ဆိန္နောကာသနိန္နာယ ကာမတဏှာယ ဝိသယဘာဝတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ အာစရိယဓမ္မပာလတ္ထေရေန **နိက္ခေပကဏ္ဍေပိ** "'ဧတ္ထာဝစရာ'တိ ဝစနံ အဝီစိပရနိမ္မိတပရိစ္ဆိန္နောကာသာယ ကာမတဏှာယ ဝိသယဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တ"န္တိ။ ပဒသမ္ဘဝေ ပနေတ္ထ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော – ကာမတဏှာ ကာမော, သော ဧတ္ထ အာရမ္မဏကရဏဝသေန အဝစရတီတိ ကာမာဝစရန္တိ။ နနု စေတ္ထ ကတမာ ကာမတဏှာ, ယာ ကာမာဝစရဓမ္မာရမ္မဏာ တဏှာ။ ကတမေ ကာမာဝစရဓမ္မာ, ယေ ကာမတဏှာဝိသယာတိ ဧဝံ ဣတရီတရနိဿယတာဒေါသော အာပဇ္ဇတီတိ ? နာပဇ္ဇတိ, အဝီစိအာဒိဂောစရသောကာသနိန္နတာယ ယံကိဉ္စိ တဏှံ ကာမတဏှာဘာဝေန ဂဟေတွာ တံသဘာဝတယ တဏှာယ ဝိသယဘာဝေန ကာမာဝစရဓမ္မာနံ ဥပလက္ခိတဗ္ဗဘာဝတော။ အထ တ ကိလေသဝတ္ထုဝသေန ဒုဝိဓေပိ ကာမော ယထာရဟံ သဟဇာတဝသေန ဧတ္ထ အဝစရတီတိ ကာမာဝစရံ, အာရမ္မဏကရဏဝသေန တ ဒုဝိဓေပိ ကာမေ ဧတံ အဝစရတီတိ ကာမာဝစရံ။ အထ တ မဇ္ဈနိသ္သိတကေသု ဥက္ကဋ္ဌ ကရော်န္တေသု နိဿယနိဿိတာနံ အဘေဒသ္သ ဗုဒ္ဓိယာ ဂဟိတတ္တာ နိဿိတကေသု နိဿ

သယူပစာရဝသေန ''မဏ္ဍာ ဥက္ကဋ္ဌိ ကရောန္တိ''တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝမေတမ္ပိ ကာမာဝစရဘာဝေ ပဝတ္တနဝသေန တန္နိသ္သိတတ္တာ နိဿယတေပဟာရေန ''ကာမာဝစရ''န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဟောတိ စေတ္ထ –

''ကာမောဝစရတီတ္ယေတ္ထ၊ ကာမေဝစရတီတိ ဝါ။
ဌာနူပစာရတော ဝါပိ၊ တံ ကာမာဝစရံ ဘဝေ''တိ။

၂၀. ပုဗ္ဗဖလနိဗ္ဗတ္တနတော, အတ္တသန္တာနံ ပုနနတော စ ပုညာနိ, ကတ္တဗ္ဗတာယ ကိရိယာ, တေသံ တေသံ အာနိသံသာနံ ဝတ္တုတာယ ဝတ္ထူနိ စာတိ ပုညကိရိယဝတ္ထူနိ။ ဂဏနတော ဒသပရိမာဏတ္တာ ဒသ စ တာနိ ပုညကိရိယဝတ္ထူနိ စာတိ ဒသ ပုညကိရိယဝတ္ထူနိ, တေသံ ဝသေနာတိ **ဒသပုညကိရိယဝတ္ထုဝသေန,** ဒသပုညကိရိယဝတ္ထုဘာဝေန တံမယံ ဟုတွာတိ အတ္ထော။ **ဧဝ-**ကာရေန ပန ရူပာရူပလောကုတ္တရံ ဝိယ န ကေဝလံ ဘာဝနာဝသေနေဝာတိ ဒဿေတိ။ အထ ဝါ ဒသပုညကိရိယဝတ္ထုဝသေနေဝ ပဝတ္တတိ, န ပန ပရေဟိ ပရိကပ္ပိတပရပသံသာဒိပုညကိရိယဝတ္ထုဝသေနာတိ **ဧဝ-**သဒ္ဒေန အဝဓာရဏံ။ ယတော ဝက္ခတိ ''သဗ္ဗာနုဿတိပုညဉ္စ''တိအာဒိ။

၂၁. ကာနိ ပန တာနိ ဒသပုညကိရိယဝတ္ထူနိ, ယေသံ ဝသေန ကာမံ အဋ္ဌဝိဓံ စိတ္တံ ပဝတ္တတီတိ ဝုတ္တန္တိ ကာမံ အနုယောဂံ သန္ဓာယ တာနိ သရူပတော ဒဿေတုံ **''အနံ သီလ''**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဒိယ္ယတိ ဧတေနာတိ **အနံ,** ပရိစ္စာဂစေတနာ။ ကာမ ပန စိတ္တာဓိကာရဝသေန တံသမ္ပယုတ္တံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တထာ **''သီလာ''**ဒီသုပိ။ သီလတီတိ **သီလံ,** ကာယဝစီကမ္မာနိ သမာဒဟတီတိ အတ္ထော။ သုသိလျဝသေန ဟိ ကာယကမ္မာဒီနိ အဝိပ္ပကိဏ္ဏာနိ သမ္မတိ, အာယတိဉ္စ ဟိတသုခါဝဟာနိ သမ္မာ ဌပိတာနိ သမာဟိတာနိ ဟောန္တိ, သီလယတိ ဥပဓာရေတီတိ ဝါ **သီလံ။ ဥပဓာရဏံ** ပနေတ္ထ ကုသလာနံ အဓိဋ္ဌာနဘာဝတော။ ဘာဝေတိ ကုသလဓမ္မေ အာသေဝတိ ဝဍ္ဍေတိ ဧတာယာတိ **ဘာဝနာ**။ အတ္တနော သန္တာနေ နိပ္ဖန္နာ ပတ္တိ ဒိယ္ယတိ ဧတေနာတိ **ပတ္တိအနံ** ။ တံတံကိစ္စကရဏေ ဗျာဝဋဿ ဘာဝေါ **ဝေယျာဝစ္စံ** ။ ဒေသေတိ ဧတာယာတိ **ဒေသနာ**။ ပတ္တိံ အနုမောဒတိ ဧတေနာတိ ပတ္တာနုမောဒနံ။ ပုဗ္ဗပဒလောပေန ပန **''အနုမောဒနံ''**တိ ဝုတ္တံ။ ဒိဋ္ဌိယာ ဥဇုဘာဝေါ **ဒိဋ္ဌိဇုတ္တံ,** သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ ဥဇုကရဏန္တိ အတ္ထော။ အတ္တနော, ပရဿ ဝါ ဟိတဿ သယဝသေန သမ္မာ သုဏန္တိ ဧတာယာတိ **သံသုတိ**။ ပူဇာဝသေန အပစာယတိ သာမီစိံ ကရောတိ ဧတေနာတိ **အပစာယော**။ ပုညကိရိယဝတ္ထူနံ ပဘေဒေါ ပုညကိရိယဝတ္ထုပ္ပဘေဒေါ။ မဇ္ဈေပဒလောပဝသေန ပန **''ပုညဝတ္ထုပ္ပဘေဒေါ''**တိ ဝုတ္တံ ယထာ အာဇညယုတ္တော ရထော ''အာဇညရထော''တိ။ အယံ တာဝေတ္ထ ပဒဝဏ္ဏနာ။

အယံ ပန ဝိနိစ္ဆယော – တတ္ထ သေခပုထုဇ္ဇနာနံ ပရံ ဥဒ္ဒိဿ ပူဇာနုဂ္ဂဟကာမတာယ အတ္တနော ဝိဇ္ဇမာနဝတ္ထုပရိစ္စာဂဝသေန ပဝတ္တာ စေတနာ အနမယပုညကိရိယဝတ္ထု နာမ။ ခီဏာသဝတနမ္ပိ တထာ ပဝတ္တာ အနမေဝ, သာ ပန ပုညကိရိယာ နာမ န ဟောတီတိ န ကာမ အဓိပ္ပေတာ။ ပုဗ္ဗဖလနိဗ္ဗတ္တနတော, ဟိ အတ္တသန္တာနံ ပုနနတော စ ပုညံ, န စ ခီဏာသဝသန္တာနေ ပဝတ္တာ ဖလနိဗ္ဗတ္တိကာ ဟောတိ, န စ တံ ပုနာတိ ဝိသုဒ္ဓသန္တာနပ္ပဝတ္တတ္တာတိ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။

ယာ ပန နိစ္စသီလဥပောသထသီလာဒိဝသေန ပဉ္စသီလံ အဋ္ဌသီလံ ဒသသီလံ သမာဒိယန္တဿ, အသမာဒိယန္တဿပိ ကုလစာရိတ္တဝသေန သမ္ပတ္တကာယဒုစ္စရိတာဒီဟိ ဝိရမန္တဿ, ဥပသမ္ပဒမာဠကေ သံဝရံ သမာဒိယန္တဿ, ဟတိမောက္ခံ ပရိပူရေန္တဿ, အာပာထဂတဝိသယေသု စက္ခာဒီနိ ဣန္ဒြိယာနိ ထကေန္တဿ , စီဝရာဒိကေ စ ပစ္စယေ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ, ကုဟနာဒိဝတ္ထုတော အာဇီဝံ ပရိသောဓေန္တဿ ပဝတ္တာ စေတနာ, အယံ သီလမယပုညကိရိယဝတ္ထုနာမ။ တ္တောဟ – ''အနံ နာမေတံ မယှံ ကုလဝံသော ကုလစာရိတ္တ''န္တိ ဧဝံ စာရိတ္တသီလေ ဌတွာ ဒေန္တဿ ပဝတ္တာ အနမယပုညကိရိယဝတ္ထု ကိံ, ဥဒာဟု သီလမယန္တိ? သီလမယမေဝ စာရိတ္တသီလဘာဝတော။ ဒေယျဓမ္မပရိစ္စာဂဝသေန ပဝတ္တာပိ ဟောသာ ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရဿ အပရဘာဂေ စေတနာယ စ တထာ ပဝတ္တတ္တာ သီလမယမေဝ ပုညကိရိယဝတ္ထု, န အနမယံ။ ပူဇာနုဂ္ဂဟကာမတာယ ဟိ ဒိန္နံ အနမယန္တိ။

''စက္ခု အနိစ္စ''န္တိအာဒိနာ ပန စက္ခာဒိကေ တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာ သမ္မသန္တဿ ပဝတ္တာ ကေတ္ရဘုတေအနုပရိယောသာနာ ဝိပဿနာစေတနာ, ကသိဏာဒီသု အာရမ္မဏေသု အပ္ပနံ အပ္ပတ္တာ ကေတ္ရဘုပရိယောသာနာ ပရိကမ္မစေတနာ စာတိ အယံ ဘာဝနာမယပုညကိရိယဝတ္ထု နာမ။ အပ္ပနာပ္ပတ္တာပိ ဘာဝနာယေဝ, သာ ပန န ကာမာဝစရာတိ

ကာလေ န ဂဟိတာ။ နိရဝဇ္ဇဝိဇ္ဇာယတနကမ္မာယတနသိပ္ပာယတနာနံ သိက္ခနစေတနာပိ ဘာဝနာမယေယေဝ သမောဓာနံ ဂစ္ဆတီတိ အာစရိယာ။ ယာ စေတ္ထ ဒေယျဓမ္မံ ခယတော ဝယတော သမ္မသိတွာ ဒဒတော ပဝတ္တာ, သာပိ ပုဗ္ဗေ ဝိယ ဥဘယဘာဂေ စေတနာနံ တထာ ပဝတ္တတ္တာ ဘာဝနာမယပုညကိရိယဝတ္ထုယေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဒါနာဒိကံ ယံ ကိဉ္စိ သုစရိတကမ္မံ ကတွာ "အသုကဿ စ နာမ ပတ္တိ ဟောတု, သဗ္ဗသတ္တာနံ ဝါ ဟောတူ"တိ ဧဝံ အတ္တနာ ကတဿ ပရေဟိ သာဓာရဏဘာဝံ ပစ္စာသီသနဝသေန ပဝတ္တာ ပတ္တိဒါနမယပုညကိရိယဝတ္ထု နာမ။ ကိံ ပနေဝံ ပတ္တိံ ဒဒတော ပုညက္ခယော ဟောတီတိ? န ဟောတိ, ယထာ ပန ဧကံ ဒီပံ ဇာလေတွာ တတော ဒီပသဟဿံ ဇာလေန္တဿ ပဌမဒီပေါ ခီဏောတိ န ဝတ္တဗ္ဗော, ပုရိမာလောကေန ပန သဒ္ဓိံ ပစ္ဆိမာလောကဿ ဧကီဘာဝေ အတိမဟာဝ ဟောတိ, ဧဝမေဝ ပတ္တိံ ဒဒတော ပရိဟာနိ နာမ န ဟောတိ, ဝုဍ္ဎိယေဝ ပန ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ကထံ ပနေသာ ဒိန္နာ နာမ ဟောတီတိ? "ဣဒံ မေ ပုညကမ္မံ သဗ္ဗသတ္တာနံ, အသုကဿ ဝါ ပရိဏမတူ"တိ ဧဝံ ပုဗ္ဗဘာဂေ, ပစ္ဆာပိ ဝါ ဝစီဘေဒံ ကရောန္တေန မနသာ ဧဝ ဝါ စိန္တေန္တေန ဒိန္နာ နာမ ဟောတိ။ ကေစိ ပန "ယံ မယာ ကတံ သုစရိတံ, တဿ ဖလံ 'ဒမ္မီ'တိ ဝုတ္တေပိ ပတ္တိ ဒိန္နာဝ ဟောတီ"တိ ဝဒန္တိ။ ကုသလကမ္မာဓိကာရတ္တာ ပန ပရေဟိ စ ကမ္မဿေဝ အနုမောဒိတဗ္ဗတ္တာ ကမ္မမေဝ ဒါတဗ္ဗံ, အနုမောဒေန္တေနပိ ကမ္မမေဝ အနုမောဒိတဗ္ဗန္တိ ဣဒမေတ္ထ အာစရိယာနံ သန္နိဋ္ဌာနံ။

စီဝရာဒီသု ပစ္စာသာရဟိတဿ အသံကိလိဋ္ဌေန အဇ္ဈာသယေန သမဏဗြာဟ္မဏာနံ ဝတ္တပဋိဝတ္တကရဏဝသေန, ဂိလာနုပဋ္ဌာနဝသေန စ ပဝတ္တာ ဝေယျာဝစ္စမယပုညကိရိယဝတ္ထု နာမ။

အာမိသကိဉ္စက္ခာဒိနိရပေက္ခစိတ္တဿ အတ္တနော ပဂုဏံ ဓမ္မံ ဝိမုတ္တာယတနသီသေ ဌတွာ ဒေသေန္တဿ, တထေဝ နိရဝဇ္ဇဝိဇ္ဇာယတနာဒိကံ ဥပဒိသန္တဿ စ ပဝတ္တာ ဒေသနာမယပုညကိရိယဝတ္ထု နာမ။ ပရေဟိ ကတံ ယံ ကိဉ္စိ သုစရိတကမ္မံ ဒိန္နမဒိန္နမ္ပိ ဝါ ဣဿာမစ္ဆေရမလံ ပဟာယ "သာဓု သုဋ္ဌု"တိ အနုမောဒန္တဿ ပဝတ္တာ အနုမောဒနပုညကိရိယဝတ္ထု နာမ, "အတ္ထိ ဒိန္န"န္တိအာဒိနာ ကမ္မဿကတာဉာဏဝသေန ဒိဋ္ဌိံ ဥဇုံ ကရောန္တဿ ပဝတ္တာ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မပုညကိရိယဝတ္ထု နာမ။ ယဒိ ဧဝံ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တဿ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မပုညကိရိယတာ န လဗ္ဘတီတိ? နော န လဗ္ဘတိ ပုရိမပစ္ဆိမစေတနာနမ္ပိ တံတံပုညကိရိယာသွေဝ သင်္ဂဏှနတော။ တထာ ဟိ ဝက္ခတိ –

"ပုရိမာ မုဉ္စနာ စေဝ, ပရာ တိဿောပိ စေတနာ။
ဟောတိ ဒါနမယံ ပုညံ, ဧဝံ သေသေသု ဒီပယေ"တိ။

တသ္မာ ကိဉ္စာပိ ဥဇုကရဏဝေလာယံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တမေဝ စိတ္တံ ဟောတိ, ပုရိမပစ္ဆာဘာဂေ ပန ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တမ္ပိ ဟောတီတိ တဿာပိ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မပုညကိရိယဘာဝေါ ဥပပဇ္ဇတိ။

အပရေ ပနာဟု – ဝိညာဏပညာဏဝသေန ဒဿနံ ဒိဋ္ဌိ, စိတ္တံ ပညာ စ။ ဒိဋ္ဌိယာ ဥဇုဘာဝေါ ဒိဋ္ဌိဇုတ္တံ။ ကိံ တံ? ကုသလဉ္စ ဝိညာဏံ ကမ္မဿကတာဉာဏာဒိ စ သမ္မာဒဿနံ။ တတ္ထ ကုသလဝိညာဏေန ဉာဏုပ္ပာဒေပိ အတ္တနော သုစရိတာနုဿရဏပရဂုဏပသံသာသရဏဂမနာနံ သင်္ဂဟော, ကမ္မဿကတာဉာဏေန ကမ္မပထသမ္မာဒိဋ္ဌိယာတိ။ ဒါနာဒိသမ္ပယုတ္တံ ပန ဉာဏံ ဒါနာဒီသွေဝ အန္တောဂဓန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ "ဧဝမိမံ ဓမ္မံ သုတွာ တတ္ထ ဝုတ္တနယေန ပဋိပဇ္ဇန္တော လောကိယလောကုတ္တရဂုဏဝိသေသံ အဓိဂမိဿာမိ, ဗဟုဿုတော ဝါ ဟုတွာ ပရေ ဓမ္မဒေသနာယ အနုဂ္ဂဏှိဿာမီ"တိ ဧဝံ အတ္တနော, ပရေသံ ဝါ ဝိမုတ္တာယတနသီသေန သဒ္ဓမ္မံ သုဏန္တဿ ပဝတ္တာ သဝနမယပုညကိရိယဝတ္ထု နာမ။ နိရဝဇ္ဇဝိဇ္ဇာယတနာဒိသဝနစေတနာပိ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂယှတိ။ ပူဇာရဟေ, ဂရုဋ္ဌာနိယေ, မဟလ္လကေ စ ဒိသွာ အာသနာ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ ပတ္တစီဝရပဋိဂ္ဂဟဏမဂ္ဂဒါနအဘိဝါဒနအဉ္ဇလိကမ္မကရဏအာသနပုပ္ဖဂန္ဓာဒိအဘိဟာရံ ကရောန္တဿ စ ပဝတ္တာ ဗဟုမာနစေတနာ အပစိတိသဟဂတပုညကိရိယဝတ္ထု နာမ။ ဝေယျာဝစ္စာပစာယနာနဉှိ အယံ ဝိသေသော – ဝယသာ, ဂုဏေန စ ဇေဋ္ဌာနံ, ဂိလာနာနဉ္စ တံတံကိစ္စကရဏံ ဝေယျာဝစ္စံ, သာမီစိကိရိယာ အပစာယနန္တိ။

၂၂-၃. ဧဝံ အဋ္ဌကထာယ အာဂတနယေန ဒသပုညကိရိယဝတ္ထူနိ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ သုတ္တေ အာဂတနယေန ဒါနံ သီလံ ဘာဝနာတိ တီဏိယေဝ ဒဿေတုံ တေသု ဣတရေသမ္ပိ သင်္ဂဟံ ဒီပေန္တော အာဟ **"ဂစ္ဆန္တိ သင်္ဂဟ"** န္တိ

အာဒိ။ တတ္ထ **ပတ္တိဒါနာနုမောဒနာ ဒါနေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ** တံသဘာဝတ္တာ။ ဒါနမ္ပိ ဟိ ဣဿာမစ္ဆေရာနံ ပဋိပက္ခံ, ဧတေပိ, တသ္မာ သမာနပဋိပက္ခတာယ ဧကလက္ခဏတ္တာ ဧတေ ဒါနမယပုညကိရိယဝတ္ထုမှိ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ **ဝေယျာဝစ္စာပစာယနာ သီလမယေ ပုညေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ** စာရိတ္တသီလသဘာဝတ္တာ။ **ဒေသနာသဝနဒိဋ္ဌုဇုကာ** ပန ကုသလဓမ္မာသေဝနတော ဘာဝနတော **ဘာဝနာမယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ**။ ကေစိ ပန “ဒေသေန္တော, သုဏန္တော စ ဒေသနာနုသာရေန ဉာဏံ ပေသေတွာ လက္ခဏာနိ ပဋိဝိဇ္ဈ ဒေသေတိ, သုဏာတိ စ, တာနိ စ ဒေသနာသဝနာနိ ပဋိဝေဓမေဝ အာဟရန္တီတိ ဒေသနာသဝနံ ဘာဝနာမယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတီ”တိ ဝဒန္တိ။ ဓမ္မဒါနဘာဝတော “ဒေသနာ ဒါနမယေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတီ”တိပိ သက္ကာ ဝတ္တုံ။ တထာ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မံ သဗ္ဗတ္ထာပိ သဗ္ဗေသံ နိယမနလက္ခဏတ္တာတိ။ ဒါနာဒီသု ဟိ ယံ ကိဉ္စိ “အတ္ထိ ဒိန္န”န္တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တာယ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာဝ ဝိသောဓိတံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ မဟာနိသံသန္တိ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ **ဒီဃနိကာယဋ္ဌကထာယံ** “ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မံ ပန သဗ္ဗေသံ နိယမနလက္ခဏ”န္တိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၃၀၅) ဝုတ္တံ။ မဟာသံဃိယာ ပန အဘယဂိရိဝါသိနော စ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မံ ဝိသုံ ပုညကိရိယဘာဝေန န ဂဏှန္တိ။ တထာ ဟိ တေ ဒါနံ သီလံ ဘာဝနာ သံသုတိ ဒေသနာနုဿတိမောဒနံ ဝေယျာဝစ္စပူဇာသရဏပ္ပတ္တိပသံသာ စာတိ အတ္တနာ ကတပုညာနုဿရဏံ ဗုဒ္ဓါဒီသု သရဏဂမနံ ပရဂုဏပသံသာတိ ဣမာနိ တီဏိ ပက္ခိပိတွာ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မံ အဂ္ဂဟေတွာ ဒွါဒသ ပုညကိရိယဝတ္ထူနိ ပညာပေန္တိ။ **ပုန တီဏေဝ**တိ ပဉ္စမံ ဒသာပိ သမာနာ ပုန သင်္ခေပတော တီဏေဝ သမ္ဘောန္တိ။

၂၄. ဣဒါနိ ပရေဟိ နိဒ္ဒိသိယမာနာနံ ပုညာနုဿရဏာဒီနံ အတ္တနာ နိဒ္ဒိဋ္ဌေသွေဝ သမောဓာနံ ဒဿေတုံ **“သဗ္ဗာနုဿတိပုညဉ္စာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ သဗ္ဗဿေဝ အတ္တနာ ကတသုစရိတဿ အနုဿရဏံ **သဗ္ဗာနုဿတိပုညံ** နာမ။ **ပသံသာ**တိ ပရေဟိ ကတာယ ပုညကိရိယာယ, သမ္မာပဋိပတ္တိယာ စ ဝိပ္ပသန္နစိတ္တေန ပသံသနံ, သန္တုဿနန္တိ အတ္ထော။ **သရဏတ္တယ**န္တိ ဧတ္ထ သရန္တိ ဟိံသန္တီတိ သရဏာနိ, ဗုဒ္ဓါဒီနိ တီဏိ ရတနာနိ။ တာနိ ဟိ သရဏဂတာနံ တေနေဝ သရဏဂမနေန ဘယံ သန္တာသံ ဒုက္ခံ ဒုဂ္ဂတိပရိကိလေသံ ဟိံသန္တိ ဝိနာသေန္တိ။ တယော အဝယဝါ အဿာတိ တယံ, တီဟိ အဝယဝေဟိ ယုတ္တသမုဒါယဿေတံ အဓိဝစနံ, သရဏာနံ တယံ သရဏတ္တယံ, တီဏိ သရဏာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ န ဟိ အဝယဝဝိနိမုတ္တော သမုဒါယော နာမ ကောစိ အတ္ထီတိ။ ဣဓ ပန သရဏတ္တယဂ္ဂဟဏေန ဥပစာရတော, ဥတ္တရပဒလောပတော ဝါ သရဏဂမနံ အဓိပ္ပေတံ။ န ဟိ သရဏတ္တယံ ပုညကိရိယဝတ္ထု နာမ ဟောတိ။ အတ္ထတော ပနေတံ “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝတ သော ဘဂဝါ, သွာက္ခာတော ဓမ္မော, သုပ္ပဋိပန္နော သံဃော”တိအာဒိနာ ဗုဒ္ဓါဒီသု ပသာဒပဋိလာဘဝသေန ပဝတ္တာ စေတနာ **ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မသ္မိံ သင်္ဂဟံ ယန္တိ** တံဝသေနေဝ တေသံ ဣဇ္ဈနတော။ န ဟိ ဝိပရီတဒိဋ္ဌိကဿ ဣမာနိ တီဏိ သမ္ဘဝန္တိ, တသ္မာ တေ ဧကန္တေန ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မပုညကိရိယဝတ္ထုသ္မိံ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ, န ဝိသုံ ပုညကိရိယဘာဝေန ဂဟေတဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပာယော။ တေနာဟ **“နတ္ထိ သံသယော”**တိ။ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မဿ ဘာဝနာမယသင်္ဂဟေပိ သင်္ခေပနယေန ဘာဝနာမယေ သင်္ဂယှန္တိ, ဝိတ္ထာရနယေန ပန “ကတ္တ နု ခေါ”တိ သံသယော သိယာတိ ဣမေသံ ဘာဝနာမယသင်္ဂဟော န ဝုတ္တော။ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မဿ ဝါ သဗ္ဗေသံ မဟပ္ဖလဘာဝနိယာမကတ္တေန မူလဘူတတ္တာ တဿ ပဓာနဘာဝံ ဒဿေတုံ ဝိသုံ တတ္ထ သင်္ဂယှန္တီတိ ဝုတ္တံ။ အပရေ ပန “သင်္ဂဏှန္တော သင်္ဂဏှာတိ, ဂဏှန္တော ‘မုဉ္စတီ’တိ ဝစနတော သရဏဂမနဿ သီလသမာဒါနေ ဝိယ ဂဟဏံ သမ္ဘဝတီတိ သီလမယေ သင်္ဂယှတီ”တိ ဝဒန္တိ။ “သရဏဂမနံ ပဏိဟိတဘာဝတော အပစိတိသဟဂတေ သင်္ဂယှတီ”တိ ကေစိ။

၂၅. ဣဒါနိ ယထာဝုတ္တပုညကိရိယဝတ္ထူနံ ပုရိမပစ္ဆိမဘာဂဝသေန ပဝတ္တမာနာပိ စေတနာ တတ္ထ တတ္ထေဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တီတိ ဒဿေတုံ **“ပုရိမာ မုဉ္စနာ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ပုရိမာ**တိ ဒါနတ္ထာယ ဒေယျဓမ္မံ ဓမ္မေန သမေန ဥပ္ပာဒေန္တဿ, ဥပ္ပန္နံ “ပရိစ္စဇိဿာမီ”တိ စိန္တေန္တဿ, ဒက္ခိဏေယျံ ပရိယေသန္တဿ စ ယာဝ ဝတ္ထုနော ပဋိဂ္ဂါဟကဿ ဟတ္ထေ ဝိဿဇ္ဇနံ, ပရိဏာမနံ ဝါ, တာဝ ပဝတ္တာ ပုဗ္ဗဘာဂစေတနာ။ ပဋိဂ္ဂါဟကဿ ပန ဟတ္ထေ ဝိဿဇ္ဇနစေတနာ, ပရိဏာမနစေတနာ ဝါ မုဉ္စနစေတနာ နာမ။ သာယေဝ နိဂ္ဂဟီတလောပေန **“မုစနာ”**တိ ဝုတ္တာ။ **“မုဉ္စနာ”** ဣတိယေဝ ဝါ ပါဌော။ **ပရာ**တိ အတ္တနာ ဝိဿဋ္ဌဝတ္ထုမှိ အာလယံ အကတွာ “သာဓု သုဋ္ဌု ဒါနံ မေ ဒိန္န”န္တိ သောမနဿစိတ္တေန ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ဥပ္ပန္နာ အပရဘာဂစေတနာ။ **တိဿောပိ စေတနာ**တိ ဣတိ အယဉ္စ ပုရိမာ စေတနာ, အယဉ္စ မုဉ္စနစေတနာ, အယဉ္စ အပရစေတနာတိ တိဿောပိ စေတနာ ဧကတော ဟုတွာ **ဒါနမယံ ပုညံ ဟောတိ,** ဒါနမယပုညကိရိယဝတ္ထု နာမ ဟောတီတိ အတ္ထော။ “ပုည”န္တိ ပဒံ အပေက္ခိတွာ “ဟောတီ”တိ ဧကဝစနနိဒ္ဒေသော။ ဣဒါနိ ယထာဝုတ္တမတ္ထံ သေသေသုပိ အတိဒိသန္တော အာဟ **“ဧဝံ သေ**

သေသု ဒီပယေ''တိ။ **သေသေသူ**တိ သီလာဒီသု ပုညကိရိယဝတ္ထူသု **ဧဝံ** ယထာဝုတ္တနယေန ''သီလံ 'ရက္ခိဿာမိ'တိ စိန္တေန္တဿ, 'ပဗ္ဗဇိဿာမိ'တိ ဝိဟာရံ ဂစ္ဆန္တဿ ပဝတ္တာ ပုရိမစေတနာ, သီလံ သမာဒိယန္တဿ, ပဗ္ဗဇန္တဿ, သီလံ ပရိပူရေန္တဿ ဥပ္ပန္နာ မုဉ္စစေတနာ, 'ပူရိတံ မေ'တိ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ဥပ္ပန္နာ အပရစေတနာတိ ဧဝံ တိဿောပိ စေတနာ ဧကေတော ဟုတွာ သီလမယပုညကိရိယဝတ္ထု နာမာ''တိအာဒိနာ **ဒီပယေ,** ပကာသေယျာတိ အတ္ထော။ နနု စ အတ္တနာ ကတပုညာနုဿရဏစေတနာ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မသင်္ဂဟိတာ, အယဉ္စ အပရစေတနာ သာယေဝါတိ ကထမဿာ တတ္ထ သင်္ဂဟောတိ? နာယံ ဒေါသော, ဝိသယဘေဒေန ဥဘိန္နမ္ပိ ဝိသေသသမ္ဘဝတော။ ပုညာနုဿရဏဉှိ အတ္တနာ ကတပုညဝိသယမေဝ။ အယံ ပန တဗ္ဗတ္ထုဝိသယာတိ ဟာကမ္မောယေဝ ဒွိန္နံ ဝိသေသောတိ။

ဧတ္ထာဝတာ စ ယံ ဝုတ္တံ ''ဒသပုညကိရိယဝတ္ထုဝသေနေဝ ပဝတ္တတီ''တိ, တတ္ထ ဒသပုညကိရိယဝတ္ထူနိ သရူပတော, သင်္ဂဟတော စ နိဒ္ဒိသိတွာ ဣဒါနိ တထာပဝတ္တမာနဿ စဿ ဟဒ္ဓေက်ံ ပဝတ္တာကာရဝိသယံ ဒဿေတုံ **''ဣဒါနီ''**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **အယန္တိ** ဝက္ခမာနနိဒဿနံ။ အတဗ္ဗော ဓမ္မော ဒေယျဓမ္မော, အန္နာဒိဒသဝိဓံ ဝတ္ထု။ ဝုတ္တဉှိ –

> ''အန္နံ ပာနံ ဝတ္ထံ ယာနံ, မာလာဂန္ဓဝိလေပနံ။
> သေယျာဝသထပဒီပေယျံ၊ အနဝတ္ထု ဒသာဝိမေ''တိ။

ပဋိဂ္ဂါဟကော အာဒိ ယေသံ ဒေသကာလမိတ္တာဒီနံ တေ ပဋိဂ္ဂါဟကာဒယော, ဒေယျဓမ္မဿ, ပဋိဂ္ဂါဟကာဒီနဉ္စ သမ္ပတ္တိ သမ္ပန္နတာ **ဒေယျဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟကာဒိသမ္ပတ္တိ**။ တတ္ထ ဒေယျဓမ္မဿ ပဏီတမနာပဘာဝေ ဓမ္မေန သမေန ဥပ္ပန္နဘာဝေ **ဒေယျဓမ္မသမ္ပတ္တိ**။ ပဋိဂ္ဂါဟကာနံ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျဘာဝေ **ပဋိဂ္ဂါဟကသမ္ပတ္တိ**။ ဒုလ္လဘအန္နပာနာဒိကော ဒေသော **ဒေသသမ္ပတ္တိ**။ တာဒိသောဝ ကာလော **ကာလသမ္ပတ္တိ**။ ဒုလ္လဘအန္နပာနာဒိကေ ဟိ ဒေသေ, ကာလေ တ ဒိန္နံ အဇ္ဈာသယဿ ဗလဝတာယ မဟပ္ဖလံ, သောမနဿဟေတုကဉ္စ ဟောတိ, တသ္မာ တေ အနဿ သမ္ပတ္တိဝသေန ဝုတ္တာ။ **မိတ္တသမ္ပတ္တိ** ပန ကလျာဏမိတ္တဘာဝေ။ ကလျာဏမိတ္တဉှိ နိဿာယ အနာဒီသု စိတ္တံ သြဒဟုပ္ပတ္တံ ဟောတိ။ **ပရိစာရိကသမ္ပတ္တိ** ပန အနာဏတ္တိယာပိ တံတံကိစ္စသမ္ပာဒနေ အပ္ပမတ္တဿ ပရိစာရိကဇနဿ ပဋိလာဘော။ **အညံ တ သောမနဿဟေတု** န္တိ သဒ္ဓာဗဟုလတာဝိသုဒ္ဓိဒိဋ္ဌိတာဒိဘေဒံ အညံ သောမနဿ သကာရဏံ တ။ **အာဂမ္မ** တိ ဥပာဂမ္မ, ပဋိစ္စာတိ အတ္ထော။ **ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော** တိ သောမနဿဝသေန ဟဋ္ဌော စေဝ ပဟဋ္ဌော စ။ ဥဘယေနပိ အဓိကသောမနဿံ ဝုတ္တံ။ **အတ္ထိ။ပေ။ ပဝတ္တ** န္တိ ''အတ္ထိ ဒိန္နံ, အတ္ထိ ယိဋ္ဌံ, အတ္ထိ ဟုတံ, အတ္ထိ သုကတဒုက္ကဋာနံ ကမ္မာနံ ဖလံ ဝိပါကော, အတ္ထိ အယံ လောကော, အတ္ထိ ပရော လောကော, အတ္ထိ မာတာ, အတ္ထိ ပိတာ, အတ္ထိ သတ္တာ သြပပါတိကာ, အတ္ထိ လောကေ သမဏဗြာဟ္မဏာ သမ္မဂ္ဂတာ သမ္မာပဋိပန္နာ, ယေ ဣမဉ္စ လောကံ ပရဉ္စ လောကံ သယံ အဘိညာ သစ္ဆိကတွာ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရန္တီ''တိ (မ. နိ. ၁.၄၄၁) ဧဝံ ပဝတ္တံ ဒသဝိဓံ သမ္မာဒိဋ္ဌိဝတ္ထုဝသေန စေဝ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဒ္ဓာနိယာဒီနံ ဝသေန စ ပဝတ္တံ။ အာဒိသဒ္ဒေန ဟိ န ကေဝလံ နဝန္နံယေဝ သမ္မာဒိဋ္ဌိဝတ္ထူနံ ဂဟဏံ, အထ ခေါ ဓမ္မဝိစယသမ္ဗောဇ္ဈင်္ဂဒ္ဓာနိယာနမ္ပိ သင်္ဂဟော။ သမ္မာ ဉာယေန ပဝတ္တာ ဒိဋ္ဌိ, ပသတ္ထာ တ ဒိဋ္ဌီတိ **သမ္မာဒိဋ္ဌိ,** တံ။ **ပုရက္ခတွာ** တိ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ကတွာ။ တဉ္စ ခေါ သဟဇာတပုဗ္ဗင်္ဂမဝသေန ''မနောပုဗ္ဗင်္ဂမာ ဓမ္မာ''တိအာဒီသု (ဓ. ပ. ၁-၂) ဝိယ သမ္ပယောဂဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ။

အနုဿာဟိတော တိ လောဘမစ္ဆရိယာဒိဝသေန ပုညကိရိယာယ သင်္ကောစံ အနာပဇ္ဇန္တော အတ္တနာ, ပရေန တ ကေနစိ အနုဿာဟိတော ဟုတွာ။ သဘာဝတော ဟိ ပုညပ္ပဝတ္တိဒဿနမိဒံ။ **ပရေဟီ**တိ ပန ပရဟာကဉ္စုဿာဟဒဿ သနဝသေန ဝုတ္တံ။ **ပဋမန္တိ** ဒေသနာက္ကမေန, ဣဓ နိဒ္ဒေသက္ကမေန တ ပဋမံ။ **မဟာကုသလစိတ္တ** န္တိ သောမနဿ သသဟဂတတာဒိအင်္ဂဟရိပူရိယာ မဟန္တံ ကုသလစိတ္တံ။ အထ တ ပစ္ဆိမဘဝိကဗောဓိသတ္တာနံ ပဋိသန္ဓိအာကဗုန တော မဟန္တံ ပူဇိတံ ကုသလစိတ္တန္တိ **မဟာကုသလစိတ္တံ** ။ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဟိ သဗ္ဗညုဗောဓိသတ္တာနံ ပဋိသန္ဓိ မေတ္တာ ပုဗ္ဗင်္ဂမဿ တိဟေတုကသောမနဿမယဿ အသင်္ခါရိကစိတ္တဿ ဝိပါကောတိ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ ''ဒေယျ ဓမ္မ။ပေ။ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော''တိ ဧတ္တာဝတာ ဣမဿ သောမနဿသဟဂတဘာဝမာဟ, ''သမ္မာဒိဋ္ဌိံ ပုရက္ခတွာ''တိ ဉာဏသမ္ပယုတ္တဘာဝံ, ''အနုဿာဟိတော''တိ ပန ဣမိနာ အသင်္ခါရိကဘာဝန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဝုတ္တနယေနေတ တိ “ဒေယျဓမ္မပဋိဂ္ဂဟကာဒိသမ္ပတ္တိံ, အညံ တ သောမနဿကာရဏံ အာဂမ္မာ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တနယေန။ **ဥဿာဟိတော** တိ ဒေယျဓမ္မေ သာပေက္ခာဒိတာယ, သီလသမ္ပဒါဒိသု အနဓိမုတ္တတာဒီဟိ စ ပုညကိရိယာယ သင်္ကောစာပန္နတော အတ္တနာ, ပရေန ဝါ ကေနစိ ဥဿာဟိတော။ **ပရေဟီ**တိ ပန ဝုတ္တနယမေဝ။ ကရောတီတိ အနာဒီနိ ပုညာနီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တမေတ**တိ သောမနဿသဟဂတာဒိနာ တံသဒိသတာယ ဝုတ္တံ။ ဟောတိ ဟိ တံသဒိသေပိ တံတေဟာရော ယထာ စ “သာယေဝ တိတ္တိရီ, တာနိယေဝ ဩသဓာနီ”တိ။ ဧတ္ထ ပန “ဥဿာဟိတော”တိ ဣမိနာ သသင်္ခာရိကတံ ဒဿေတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ **ဣမသ္မိံ ပနတ္ထေ** တိ ဣမသ္မိံ သသင်္ခာရိကသဒ္ဒာဘိဓေယျေ, ဥဿာဟိတဗ္ဗစိတ္တသင်္ခာတေ အတ္ထေ တံဝိသယေတိ အတ္ထော။ **ပုဗ္ဗပ္ပယောဂဿာ** တိ ပုညကိရိယာယ သင်္ကောစေ ဇာယမာနေ တတော ဝိဝေစေတုံ ပဝတ္တဿ စိတ္တပ္ပယောဂဿ။ **ပုဗ္ဗ**-ဂ္ဂဟဏံ ပနေတ္ထ တထာပဝတ္တပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရဝသေန သော ပယောဂေ ဟောတီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ, န တဿ ပုဗ္ဗကာလိကတာယာတိ ဝုတ္တောတယမတ္ထော။

ပဋိပတ္တိဒဿနေနာ တိ ဘိက္ခူ ဒိသွာ ဒေယျဓမ္မပရိစ္စဇနဝန္ဒနာဒိပဋိပတ္တိဒဿနေန။ ဗလန္တိ အနန္တိတိ ဗာလာ, အဿာသိတပဿာသိတမတ္တေနေဝ ဇီဝန္တိ, န ပညာဇီဝိတေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ ဗာလာယေဝ **ဗာလကာ**။ တေ ပန ဣဓ “အတ္ထိ ဒိန္န”န္တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တာယ သမ္မာဒိဋ္ဌိယာ အဘာဝေန အသဉ္ဇာတဗုဒ္ဓိနော အရကာ။ ဟာကဋ္ဌဝသေန စေတ္ထ **ဗာလက**-ဂ္ဂဟဏံ။ သဟသာ ကရဏာဒိကာလေ ပန ဣတရေသမ္ပိ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တံ ဟောတီတိ။ သောမနဿံ ဇာတံ ဧတေသန္တိ **သောမနဿဇာတာ,** ဇာတသောမနဿာတိ အတ္ထော။ **သဟသာ**တိ သီဃံ သီဃံ အတုကာမတာယ ဥပ္ပတ္တိသမကာလမေဝ။

ဧတ္ထ စ “ပဋိပတ္တိဒဿနေနာ”တိ ဣမိနာ ပရေသံ ပယောဂဘာဝမာဟ, “ဇာတပရိစယာ”တိ အတ္တနော ပယောဂဘာဝံ။ ဥဘယေနာပိ ဣမဿ အသင်္ခါရိကဘာဝံ ဒီပေတိ။ “ဗာလကာ, သဟသာ”တိ စ ဣမေဟိ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တဘာဝမာဟ, “ဘိက္ခူ။ပေ.။ ဇာတာ”တိ သောမနဿသဟဂတဘာဝံ။ အထ ဝါ “ပဋိပတ္တိ။ပေ.။ ပရိစယာ”တိ ဣမိနာ အသင်္ခါရိကဘာဝဿ “ဗာလကာ ဘိက္ခူ။ပေ.။ ဇာတာ”တိ စ ဣမေဟိ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တသောမနဿသဟဂတဘာဝဿ စ ဒီပိတတ္တာ “သဟသာ”တိ ဝစနေန ယထာဝုတ္တမေဝ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တအသင်္ခါရိကဘာဝံ ပကာသေတိ။ ဧဝံ သတိ ပဋိလောမတော သောမနဿသဟဂတာဒိဘာဝတေ ဒဿိတော ဟောတိ။ အနုလောမတော ပန “သောမနဿဇာတာ”တိ ဣမိနာ သောမနဿသဟဂတဘာဝံ, သဟသာ-ဂ္ဂဟဏေန ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာသင်္ခါရိကဘာဝံ ဒီပေတိ။ “ပဋိပတ္တိ။ပေ.။ ဒိသွာ”တိ ဧတ္တာဝတာ ပန သောမနဿသဟဂတာဒိဘာဝဿ ကာရဏံ ဝုတ္တန္တိ။ **တေ**တိ တေ ဥာတကာ, တေ ဗာလကာတိ ဝါ အတ္ထော။ **“သောမနဿဟေတူနံ အဘာဝံ အာဂမ္မာ”** တိ ဣဒံ နိဒဿနမတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ မဇ္ဈတ္တာရမ္မဏံ တထာရူပေ စေတောဘိသင်္ခါရာဒယောပိ ဟိ ဥပေက္ခာသဟဂတတာယ ကာရဏမေဝါတိ။ စိတ္တဿ သောမနဿာဘာဝေ ပုဂ္ဂလဿပိ သောမနဿရဟိတတာ ဟောတီတိ **“စတူသုပိ။ပေ.။ ဟောန္တိ”** တိ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနံ ကတွာ ဝုတ္တံ, သောမနဿရဟိတာ ဟောန္တိ ပုညံ ကရောန္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ **“ဧဝ”**န္တိအာဒိ နိဂမနံ။

ဣမေသု ပန အဋ္ဌသု ဝိညာဏေသု သောမနဿသဟဂတတော ဥပေက္ခာသဟဂတံ ဗလဝတရံ, ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တတော ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ, သသင်္ခါရိကတော အသင်္ခါရိကံ သဒိသံ ဗလဝတရံ။ ဝိသဒိသံ ပန ဝေဒနာဉာဏပ္ပယောဂဝသေန ဗလဝံ, ဒုဗ္ဗလဉ္စ ဟောတိ။ သောမနဿသဟဂတတိဟေတုကအသင်္ခါရိကတော ဟိ ဥပေက္ခာသဟဂတတိဟေတုကသသင်္ခါရိကံ ဗလဝတရံ, ဥပေက္ခာသဟဂတဒုဟေတုကအသင်္ခါရိကတော သောမနဿသဟဂတတိဟေတုကအသင်္ခါရိကံ ဗလဝတရံ။ ဣတိ စတုတ္ထစိတ္တတော တတိယစိတ္တံ ဗလဝတရံ, တတော အဋ္ဌမစိတ္တံ, တတော သတ္တမစိတ္တံ, တတော ဒုတိယစိတ္တံ, တတော ပဌမစိတ္တံ, တတော ဆဋ္ဌစိတ္တံ, တတော ပဉ္စမစိတ္တန္တိ ဧဝမိမေသံ ဗလဝဗလဝတရဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂၆. ဧဝံ ဟဋ္ဌိယံ အာဂတနယေန ဝေဒနာဉာဏပ္ပယောဂဘေဒတော အဋ္ဌဝိဓတံ နိဒ္ဒိသိတွာ ဣဒါနိ အဋ္ဌကထာယံ အာဂတပုညကိရိယာဒီနံ ဝသေနပိ ပဘေဒံ ဒဿေတုံ **“ဒသ ပုညကိရိယာဒီန”** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဆန္နံ အာရမ္မဏာနံ, စတုန္နံ အဓိပတီနံ, တိဏ္ဏံ ကမ္မာနံ, ဟီနာဒိဘေဒဿ စ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တေနေတဟု –

“ကမေန ပုညဝတ္ထူဟိ၊ ကေစရာဓိပတီဟိ စ။

ကမ္မဟီနာဒိတော စာပိ၊ ဂဏော္ယွ နယကောဝိဒေ''တိ။

၂၇. က္ကာအနိ တထာပဝတ္တမာနသ္သ တသ္သ ယော ယော တေသံ တေသံ ဝသေန လဗ္ဘမာနော ဂဏနပရိစ္ဆေဒော, တံ သမ္ပိဏ္ဍိတ္ွတ ဒသ္သေတုံ **"သတ္တရသ သဟသ္သာနီ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထေဝံ ဂဏနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ – က္ကမာနိ
တာဝ အဋ္ဌ ဝိညာဏာနိ ဒသန္နံ ပုညကိရိယဝတ္ထူနံ ဝသေန ပဝတ္တနတော ပစ္စေကံ ဒသ ဒသာတိ ကတွ္တ အသီတိ စိတ္ွ
တာနိ ဟောန္တိ, တာနိ စ ဆသု အာရမ္မဏေသု ပဝတ္တနတော ဆဂ္ဂုဏိတာနိ သာသီတိကာနိ စတ္တာရိ သတာနိ ဟောန္
တိ, တာနိ စတုန္နံ အဓိပတီနံ သဟယောဂဝသေန စတုဂ္ဂုဏိတာနိ သဟသ္သံ, ဝီသာဓိကာနိ စ နဝ သတာနိ ဟောန္တိ, တာနိ
စ ကာယဝစီမနောသင္ခါတာနံ တိဏ္ဏံ ကမ္မာနံ ဝသေန တိဂုဏိတာနိ သသဋ္ဌိသတ္တသတာဓိကာနိ ပဉ္စ သဟသ္သာနိ ဟော
န္တိ, တာနိ စ ဟီနမဇ္ဈိမပဏီတဘေဒတော တိဂုဏိတာနိ သာသီတိကဒွ္ဝိသတာဓိကာနိ သတ္တရသ သဟသ္သာနိ ဟောန္တီတိ။
နနု စ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တာနံ ဝီမံသာဓိပတိသဟယောကာဘာဝတော အဓိပတိဝသေန သဟသ္သံ, သာသီတိကာနိ စ ဆ
သတာနိ ဟောန္တီတိ တာနိ ကမ္မာဒီနံ ဝသေန သမ္ပိဏ္ဍိတာနိ ဝီသသတာဓိကာနိ ပန္နရသ သဟသ္သာနိ ဘဝန္တီတိ? သစ္ွ
စမေတံ, သောတပတိတဝသေန ပန တံ အနာဒိယိတွ္တ အဓိပတိဂဏနာ ဂဟိတာတိ န တသ္သ ဝသေန ဂဏနဟာနိ ကတာ
တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

နနု စ ''သဝိပာကံ ကုသလ''န္တိ ဝုတ္တံ, တံ ပန ကထံ, ကုဟိံ, ကိံ ဖလတီတိ စောဒနံ သန္ဓာယာဟ **"တံ ပနာ"**တိ
အာဒိ။ ယသ္မာ တိဟေတုကံ ကုသလံ တိဟေတုကံ တ ဒုဟေတုကံ တ ပဋိသန္ဓိံ ဒေတိ , နာဟေတုကံ ပဋိသန္ဓိံ ဒေတိ။ ယအာ
စ တိဟေတုကံ ပဋိသန္ဓိံ ဇနေတိ, တအာ ပဝတ္တေ သောဠသ ဝိပာကာနိ အဘိနိပ္ဖာဒေတိ။ ယအာ ဒွ္ဝိဟေတုကံ, တအာ ဒွ္တ
ဒသ။ ဒုဟေတုကံ ပန ဒုဟေတုကမဟေတုကဉ္စ ပဋိသန္ဓိံ ဇနေတိ, န တိဟေတုကံ။ ယအာ စ ဒုဟေတုကံ ဇနေတိ, တအာ
ပဝတ္တိယံ ဒွ္တဒသ။ ယအာ အဟေတုကံ, တအာ အဋ္ဌ။ ယေ ပန အာဂမနတော ဝိပာကသ္သ သင္ခါရဘေဒမိစ္ဆန္တိ, တေသံ
မတေန တိဟေတုကံ ဒွ္တဒသ, ဒသ တ ဝိပစ္စတိ, ဒုဟေတုကံ ဒသ, အဋ္ဌ တ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **"ယထာနုရူပ"**န္တိ။ နာနာဝိ
ခေသမ္ပတ္တိဠာနဘာဝတော သောဘနာ, ဂန္တဗ္ဗတော ဂတိ စာတိ သုဂတိ, ကာမာဝစရာဘာဝေတ သုဂတိ ကာမာဝစရ
သုဂတိ။ တသ္သံ **ကာမာဝစရသုဂတိယံ။ ဘဝဘောဂသမ္ပတ္တိ**န္တိ ဧတ္ထ စ ဘဝတီတိ ဘဝေ, ဥပပတ္တိဘဝသင္ခါတာနံ ဝိ
ပာကက္ခန္ဓကဋတ္တာရူပာနမေတံ ဂဟဏံ, ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတော ဘောဂေ, ပဝတ္တိယံ ပဋိလဘိတဗ္ဗသမ္ပတ္တိ, ဘဝေတိ တ ပ
ဋိသန္ဓိ, ဘောဂေ သေသဝိပာကကဋတ္တာရူပေဟိ သဟ ပဝတ္တိယံ ပဋိလဘိတဗ္ဗာ သမ္ပတ္တိ, ဘဝေ စ ဘောဂေ စ ဘဝ
ဘောဂေ, တေသမေဝ သမ္ပန္နဘာဝတော သမ္ပတ္တိ, တေသံ တ သမ္ပတ္တိ ဘဝဘောဂသမ္ပတ္တိ, တံ **အဘိနိပ္ဖာဒေတိ,** ဇနကဝ
သေန စ ဥပနိသ္သယဝသေန စ သာဓေတီတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ စ ဘဝဘောဂသမ္ပတ္တီနံ နိရဝသေသတော လဗ္ဘမာနဋ္ွ
ဌာနံ သန္ဓာယ ''ကာမာဝစရသုဂတိယ''န္တိ ဝုတ္တံ။ သဟေတုကဝိပာကဝဇ္ဇံ ပန ပဝတ္တိဝိပာကကဋတ္တာရူပသဘာဝံ ဘဝ
သမ္ပတ္တိံ, ဧကစ္စဘောဂသမ္ပတ္တိဉ္စ, ဘောဂသမ္ပဒမေဝ တ အဝိသေသေန သုဂတိယံ ဒုဂ္ဂတိယမ္ပိ အဘိနိပ္ဖာဒေတိ
ယေဝ။ နာဂသုပဏ္ဏာဒီနမ္ပိ ဟိသ္သ ဒေဝသမ္ပတ္တိသဒိသံ မနုညံ ဘောဂဇာတံ, တဗ္ဗိသယာနိ စ ဝိပာကစိတ္တာနိ, သုဝဏ္ဏတာ
သုသ္သရတာဒိ စ တံ သဗ္ဗံ ကာမာဝစရကုသလသ္သေဝ ဖလံ။ န ဟိ အကုသလသ္သ ဣဋ္ဌဖလံ အတ္ထိ။ ဝုတ္တဉ္ွေဟတံ
– ''အဋ္ဌာနမေတံ အနဝကာသော, ယံ အကုသလသ္သ ကမ္မသ္သ ဣဋ္ဌော ကန္တော ဝိပာကော သံဝိဇ္ဇတီ''တိ။

ကာမာဝစရကုသလဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ရူပာဝစရကုသလဝဏ္ဏနာ

ဣ္ဒာနိ ယသ္မာ ကာမာဝစရကုသလာနန္တရံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌသ္သ ရူပာဝစရကုသလသ္သ နိဒ္ဒေသာဝကာသော အနုပ္ပတ္ွ
တော, တသ္မာ တံ ဒသ္သေတုံ **"ဣတရေသု"**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **ဣတရေသူ**တိ ယထာဝုတ္တကာမာဝစရ
ကုသလတော ဣတရေသု, ရူပာဝစရာဒီသူတိ အတ္ထော။ **သဝတ္ထုကတော ဧကဝိဓံ** ဧကန္တေန ဝတ္ထုသန္နိသ္သိတတ္တာ ။
န ဟိ အရူပဓာတုယံ ရူပာဝစရဓမ္မာ လဗ္ဘန္တိ ရူပဝိရာဂဘာဝနာယ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ ပုန ရူပာဝစရဇ္ဈာနသမာပတ္တိယာ
အဘာဝတော။

ဟီနမဇ္ဈိမပဏီတဘေဒတောတိ ဧတ္ထ ပုဗ္ဗေ ဝိယ အဓိပတီနံ ဟီနာဒိဘာဝေဟိ ဈာနသ္သ ဟီနာဒိဘာတေ ယောဇေ
တဗ္ဗော။ အထ တ ပဋိလဒ္ဓမတ္တမနာသေဝိတံ **ဟီနံ** ပရိဒုဗ္ဗလဘာဝတော, နာတိသုဘာဝိတံ အပရိပုဏ္ဏဝသိဘာဝံ **မဇ္ဈိမံ,**

အတိဝိယ သုဘာဝိတံ ပန သဗ္ဗသော ပရိပုဏ္ဏဝသိဘာဝံ **ပဏီတံ**။ တထာ ဥဋ္ဌာရပုညဖလကာမတာဝသေန ပဝတ္တိတံ **ဟီနံ,**
လောကိယာဘိညတ္ထာယ ပဝတ္တိတံ **မဇ္ဈိမံ,** ဝိဝေကကာမတာယ အရိယဘာဝေ ဌိတေန ပဝတ္တိတံ **ပဏီတံ**။ အတ္တဟိတာယ
တ ပဝတ္တိတံ **ဟီနံ,** ကေဝလံ အလောဘဇ္ဈာသယေန ပဝတ္တိတံ **မဇ္ဈိမံ,** ပရဟိတာယ ပဝတ္တိတံ **ပဏီတံ**။ ဝဋ္ဋဇ္ဈာသယေန
တ ပဝတ္တိတံ **ဟီနံ,** ဝိဝေကဇ္ဈာသယေန ပဝတ္တိတံ **မဇ္ဈိမံ,** ဝိဝဋ္ဋဇ္ဈာသယေန လောကုတ္တရပာဒကတ္ထံ ပဝတ္တိတံ **ပဏီ
တံ**။

ပဋိပဒါဒိဘေဒတောတိ ဒုက္ခပဋိပဒါဒန္ဓာဘိညာဒီနံ ပဋိပဒါဘိညာနံ ဘေဒေန။ ပဋိပဒါဝစနေနေဝ တ တဒဝိနာဘာဝ
တော အဘိညာပိ လဗ္ဘတိ။ တထာ ဟေတ္ထ ပဋိပဒါစတုက္ကန္တိ ဝေဟာရန္တီတိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အဓိပတိအာဒီနံ သင်္ဂ
ဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, တသ္မာ **ပဋိပဒါဒိဘေဒတော**တိ ပဋိပဒါဘေဒတော, အဓိပတိဘေဒတော, အာရမ္မဏဘေဒတော, ဟာန
ဘာဂိယာဒိဘေဒတောတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ပဋိပဒါဘေဒတော တာဝ ဒုက္ခပဋိပဒံ ဒန္ဓာဘိညံ, ဒုက္ခပဋိပဒံ ခိပ္ပာဘိညံ,
သုခပဋိပဒံ ဒန္ဓာဘိညံ, သုခပဋိပဒံ ခိပ္ပာဘိညန္တိ ဧဝံ စတုဗ္ဗိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ ဒုက္ခာ ပဋိပဒါ အဿာတိ **ဒုက္ခပဋိပ
ဒံ**။ ဒန္ဓာ အဘိညာ အဿာတိ **ဒန္ဓာဘိညံ**။ သေ နယော **"ဒုက္ခပဋိပဒံ ခိပ္ပာဘိည"** န္တိအာဒီသုပိ။

တတ္ထ အပ္ပဟီနနီဝရဏဿ, အဝိက္ခမ္ဘိတစျာနနိကန္တိကဿ စ ဉာဏကိစ္စဿ အပရိယုတ္တတာယ ပရိနိ
ဋ္ဌိတသကလပုဗ္ဗကိစ္စဿ "ပထဝီ ပထဝီ"တိ တ "အာပေါ အာပေါ"တိ တ ဧဝံ ပဝတ္တပဋ္ဌမသမန္နာဟာရတော ပဋ္ဌာ
ယ ယာဝ တဿ တဿ စျာနဿ ဥပစာရုပ္ပတ္တိယာ နီဝရဏပ္ပဟာနံ, နိကန္တိဝိက္ခမ္ဘနဉ္စ ဟောတိ, တာဝ ပဝတ္
တာ ပုဗ္ဗဘာဂဘာဝနာ **ပဋိပဒါ** နာမ "ပဋိပဇ္ဇတိ စျာနံ တောယာ"တိ ကတွာ။ ပဟီနနီဝရဏဿ, ပန ဝိက္ခမ္ဘိတစျာနနိ
ကန္တိကဿ စ ဉာဏကိစ္စဿ ပရိယုတ္တဘာဝတော ဥပစာရဇ္ဈာနံ အာဒိံ ကတွာ ယာဝ အပ္ပနာယ ဥပ္ပတ္တိ,
တာဝ ပဝတ္တာ ပညာ ပုဗ္ဗဘာဂပညာယ ဝိသိဋ္ဌဘာဝတော **အဘိညာ** နာမ, တသ္မာ ယော အာဒိတော ကိလေသေ စျာနနိက
န္တိဉ္စ ဝိက္ခမ္ဘေန္တော ဒုက္ခေန သသင်္ခာရေန သပ္ပယောဂေန ကိလမန္တော ဝိက္ခမ္ဘေတိ, ဝိက္ခမ္ဘိတကိလေသ
စျာနနိကန္တိ စ အပ္ပနာပရိတသံ ဝသန္တော စိရေန အင်္ဂပာတုဘာဝံ ပာပုဏာတိ, တဿ ဒုက္ခပဋိပဒံ, ဒန္ဓာဘိညဉ္စ စျာနံ
ဟောတိ။ ယော ပန သသင်္ခာရေန ကိလေသာဒိကေ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ န စိရေန အင်္ဂပာတုဘာဝံ ပာပုဏာတိ, တဿ ဒုက္ခ
ပဋိပဒံ, ခိပ္ပာဘိညဉ္စ။ ယော ကိလေသာဒိကေ ဝိက္ခမ္ဘေန္တော သုခေန အကိလမန္တော ဝိက္ခမ္ဘေတိ, အပ္ပနာပရိတ
သံ ပန စိရာယတိ, တဿ သုခပဋိပဒံ, ဒန္ဓာဘိညံ။ ယော ပန သုခေနေဝ ကိလေသာဒိကေ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ သီဃမေဝ
အပ္ပနံ ပာပုဏာတိ, တဿ သုခပဋိပဒံ, ခိပ္ပာဘိညန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သော ပနာယံ ပဋိပဒါဘိညာနံ ဘေဒော ကိလေသိန္ဒြိယာဓိကာရဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယဿ ဟိ ရာဂါဒယော
ကိလေသာ တိဗ္ဗာ ဟောန္တိ, သဒ္ဓါပဉ္စမကာနိ စ ဣန္ဒြိယာနိ မုဒူနိ။ ယော စ သမထဝိပဿနာသု အကတာဓိကာရော,
တဿ ပဝတ္တစျာနံ ဒုက္ခပဋိပဒံ, ဒန္ဓာဘိညဉ္စ ဟောတိ။ တဿ ဟိ ကိလေသသမုဒါစာရတိဗ္ဗတာယ နီဝရဏဝိက္ခမ္
ဘနဿ ကိစ္ဆေန ကသိရေန သမိဇ္ဈနတော ပဋိပဒါ ဒုက္ခာ အသုခါ, တဿေဝ သဒ္ဓါဒီနံ ဣန္ဒြိယာနံ မုဒုတာယ
အဘိညာပိ ဒန္ဓာ မန္ဒာ အသီဃပ္ပဝတ္တိနီ ဟောတိ။ ဘဝန္တရေ တ သမထေ အကတာဓိကာရတ္တာ ပဋိပဒါ ဒုက္ခာ, ဝိပဿ
သနာယ အကတာဓိကာရတ္တာ အဘိညာပိ ဒန္ဓာ။ ယော ပန ဝုတ္တဝိပရီတော ဟောတိ, တဿ ကိလေသာနံ အတိဗ္ဗသ
မုဒါစာရတာယ, ဣန္ဒြိယာနဉ္စ တိခိဏတာယ သမထဝိပဿနာသု ကတာဓိကာရတာယ ယထာက္ကမံ သုခပဋိပဒါ, ခိပ္
ပာဘိညာ စ ဟောတိ။ ဘဝန္တရေ ကတပရိစယဿ ဟိ ယထာ ပဂုဏံ ကတွာ ဝိဿဋ္ဌဂန္ထော အပ္ပမတ္တကေန ပယော
ဂေန သုပ္ပဝတ္တိ တစုဂ္ဂတော စ ဟောတိ, ဧဝံ ဘာဝနာ အပ္ပကသိရေနေဝ ဣဇ္ဈတီတိ။ သွတယံ အကတော, ကတော စ အဓိ
ကာရော သမထနိဿိတော ပဋိပဒါယံ ဝုတ္တော သမာဓိပ္ပဓာနတ္တာ ပဋိပဒါယ။ ဝိပဿနာနိဿိတော အဘိညာယ
ဉာဏပ္ပဓာနတ္တာ အပ္ပနာယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ယော ပန တိဗ္ဗကိလေသော တိက္ခိန္ဒြိယော ဝိပဿနာယမေဝ တ ကတာဓိကာရော ဟောတိ, တဿ ဝုတ္တန
ယေန ဒုက္ခာ ပဋိပဒါ, ခိပ္ပာ ပန အဘိညာ ဟောတိ, တဗ္ဗိပရီတဿ သုခပဋိပဒါ ဒန္ဓာဘိညာတိ။ တသ္မာ ကိလေသာနံ
တိဗ္ဗမန္ဒဘာဝတော, ဣန္ဒြိယာနံ တိခိဏမုဒုဘာဝတော, ပုဗ္ဗပရိစယဿ စ သမ္ဘာတသမ္ဘာဝဝသေနာတိ ဧဝံ ကိလေသိန္
ဒြိယာဓိကာရဝသေန ဣမာသံ ဘေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။

အပိစ ယာနိ ပရတော သပ္ပာယာသပ္ပာယာနိ, ပလိဗောဓုပစ္ဆေဒာဒီနိ ပုဗ္ဗကိစ္စာနိ, အပ္ပနာကောသလ္လာနိ စ အာဂမိဿန္တိ, တေသု ယော ဥပစာရာဓိဂမတော ပုဗ္ဗေ, ပစ္ဆာ စ အသပ္ပာယသေဝီ ဟောတိ, တဿ ဒုက္ခာ ပဋိပဒါ, ဒန္ဓာ စ အဘိညာ ဟောတိ။ ဥဘယတ္ထ သပ္ပာယသေဝိနော သုခါ ပဋိပဒါ, ခိပ္ပာ စ အဘိညာ။ ယော ပန တတော ပုဗ္ဗဘာဂေ အသပ္ပာယံ သေဝိတွာ အပရဘာဂေ သပ္ပာယသေဝီ ဟောတိ, တဿ ဒုက္ခာ ပဋိပဒါ, ခိပ္ပာ အဘိညာ။ တဗ္ဗိပရီတဿ သုခါ ပဋိပဒါ, ဒန္ဓာ အဘိညာ စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တထာ ပလိဗောဓုပစ္ဆေဒာဒိပုဗ္ဗကိစ္စံ အသမ္ပာဒေတွာ ဘာဝနမနုယုဉ္ဇန္တဿ သပရိပန္ထတာယ ဒုက္ခာ ပဋိပဒါ, ဝိပရိယာယေန အပရိပန္ထတာယ သုခါ။ အပ္ပနာကောသလ္လာနိ အသမ္ပာဒေန္တဿ ဉာဏဿ အဝိသဒတာယ ဒန္ဓာ အဘိညာ ဟောတိ, သမ္ပာဒေန္တဿ ဝိပရိယာယတော ခိပ္ပာ အဘိညာတိ။ ကိဉ္စ – တဏှာဝိဇ္ဇာတိဘဝနဝသေန ဧတာသံ ဘေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တဏှာဘိဘူတဿ ဟိ ဒုက္ခာ ပဋိပဒါ ဟောတိ တဿာ သမာဓိဿ ဥဇုပဋိပက္ခတ္တာ သမထပဋိပဒါယ ပရိပန္ထကဘာဝတော, အနဘိဘူတဿ တဒဘာဝတော သုခါ။ အဝိဇ္ဇာဘိဘူတဿ စ တဿာ ပညာယ ဥဇုပဋိပက္ခဘာဝတော ဒန္ဓာ အဘိညာ, ဣတရဿ ခိပ္ပာ အဘိညာတိ။ ယော ပနာယံ ပဋိပဒါဘေဒော ကေဝလံ သမထဘာဝနာဝသေန ပဋိလဒ္ဓဈာနဿ, မဂ္ဂါဓိဂမဝသေန ပဋိလဒ္ဓဈာနဿ ပန နတ္ထိ ဒုက္ခပဋိပဒါဒိဘေဒော။ ကေစိ ပန မဂ္ဂဝသေနေဝ တဿ ပဋိပဒါဒိဘေဒံ ဝဏ္ဏေန္တိ "မဂ္ဂဿ ဟိ ဒုက္ခပဋိပဒါဒိဘာဝေ တသ္မိံ ဒုက္ခပဋိပဒါဒိက"န္တိ။

အဓိပတိဘေဒါဒီသု ပန ဆန္ဒာဓိပတေယျံ စိတ္တာဓိပတေယျံ ဝီရိယာဓိပတေယျံ ဝီမံသာဓိပတေယျန္တိ ဧဝံ အဓိပတိဘေဒတော, ပရိတ္တံ ပရိတ္တာရမ္မဏံ, ပရိတ္တံ အပ္ပမာဏာရမ္မဏံ, အပ္ပမာဏံ ပရိတ္တာရမ္မဏံ , အပ္ပမာဏံ အပ္ပမာဏာရမ္မဏန္တိ ဧဝံ အာရမ္မဏဘေဒတော, ဟာနဘာဂိယံ ဌိတိဘာဂိယံ ဝိသေသဘာဂိယံ နိဗ္ဗေဓဘာဂိယန္တိ ဧဝံ ဟာနဘာဂိယာဒိဘေဒတော စ စတုဗ္ဗိဓတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ "ဆန္ဒဝတော စေ ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ, မယှမ္ပိ နိဗ္ဗတ္တိဿတီ"တိ ဧဝံ ဆန္ဒံ ဓုရံ ကတွာ ဥပ္ပန္နံ **ဆန္ဒာဓိပတေယျံ** ။ ဧသ နယော **"စိတ္တာဓိပတေယျာ"** ဒီသုပိ။ အပ္ပဂုဏံ ပန ဥပရိဈာနဿ ပစ္စယော ဘဝိတုံ အသက္ကောန္တံ **ပရိတ္တံ,** သုပ္ပသရာဝမတ္တေသု အဝဍ္ဎိတာရမ္မဏေသု နိဗ္ဗတ္တံ **ပရိတ္တာရမ္မဏံ** ။ ဝုတ္တပဋိပက္ခတော ပန ယထာက္ကမံ **အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ** ဒီနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဟာနဘာဂိယာဒိဝိသေသံ သယမေဝ ဝက္ခတိ။

ဈာနင်္ဂယောဂဘေဒတော တိ ကတ္ထစိ ပဉ္စ ဈာနင်္ဂါနိ, ကတ္ထစိ စတ္တာရိ, ကတ္ထစိ တီဏိ, ကတ္ထစိ ဒွေ , ကတ္ထစိ အပရာနိ ဒွေတိ ဧဝံ ဈာနင်္ဂါနံ သမ္ပယောဂဘေဒတော။ နနု စေတ္ထ ကာမာဝစရကုသလေ ဝိယ သင်္ခါရဘေဒော ကသ္မာ န ဂဟိတော။ ဣဒမ္ပိ ဟိ ကေဝလံ သမထာနုယောဂဝသေန ပဋိလဒ္ဓံ သသင်္ခါရံ, မဂ္ဂါဓိဂမဝသေန ပဋိလဒ္ဓမသင်္ခါရံ, တသ္မာ "ဈာနင်္ဂသင်္ခါရယောဂဘေဒတော ဒသဝိဓ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ? နယိဒမေဝံ, မဂ္ဂါဓိဂမဝသေန သတ္တိတော ပဋိလဒ္ဓဿာပိ အပရဘာဂေ ပရိကမ္မဝသေနေဝ ဥပ္ပဇ္ဇနတော, တသ္မာ သဗ္ဗဿပိ ဈာနဿ ပရိကမ္မသင်္ခါတပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရေန ဝိနာ ကေဝလံ အဓိကာရဝသေန အနုပ္ပဇ္ဇနတော "အသင်္ခါရ"န္တိပိ ဝတ္တုံ န သက္ကာ, အဓိကာရေန စ ဝိနာ ကေဝလံ ပရိကမ္မာဘိသင်္ခါရေနေဝ အနုပ္ပဇ္ဇနတော "သသင်္ခါရ"န္တိပိ ဝတ္တုံ န သက္ကာတိ ဈာနင်္ဂယောဂဘေဒတော ပဉ္စဝိဓတာ စ ဝုတ္တာတိ။

ကာမစ္ဆန္ဒော ဗ္ယာပါဒော ထိနမိဒ္ဓံ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စံ ဝိစိကိစ္ဆာတိ ဣမာနိ ပဉ္စ နီဝရဏာနိ ဝိပ္ပဟီနာနိ ဧတဿာတိ **ကာမစ္ဆန္ဒ။ပေ။ ဝိပ္ပဟီနံ** ။ "အဂ္ယာဟိတော"တိ ဧတ္ထ အာဟိတ-သဒ္ဒဿ ဝိယ ဝိပ္ပဟီန-သဒ္ဒဿေတ္ထ ပရဝစနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကာမစ္ဆန္ဒာဒီဟိ တ ဝိပ္ပဟီနံ ဝိသံယုတ္တံ တေသံ ပဟာယကဘာဝေနာတိ **ကာမစ္ဆန္ဒ။ပေ။ ဝိပ္ပဟီနံ** ။ တတ္ထ ကာမေတီတိ ကာမော, ဆန္ဒနဋ္ဌေန ဆန္ဒော စာတိ ကာမစ္ဆန္ဒော, ဗဟလကာမရာဂဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဗ္ယာပါဒါဒီနမတ္ထံ ဝက္ခတိ။ ယသ္မာ ကာမစ္ဆန္ဒာဒီသု အပ္ပဟီနေသု ဈာနံ နုပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ တာနိဿ ပဟာနင်္ဂါနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ နနု အညေပိ အကုသလာ ဓမ္မာ ဣမိနာ ဈာနေန ပဟီယန္တိ, အထ ကသ္မာ ပဉ္စေဝ ပဟာနင်္ဂဝသေန ဝုတ္တာနီတိ? ဝိသေသေန ဈာနန္တရာယကရတ္တာ။ ကာမစ္ဆန္ဒဝသေန ဟိ နာနာဝိသယပလောဘိတံ စိတ္တံ န ဧကတ္တာရမ္မဏေ သမာဓိယတိ။ ကာမစ္ဆန္ဒာဘိဘူတံ တ နာနာဝိသယသမုပဗ္ယူဠှာယ ကာမဓာတုယာ ပဟာနပဋိပဒံ န ပဋိပဇ္ဇတိ, ဗ္ယာပါဒေန စ အာရမ္မဏေ ပဋိဟညမာနံ န သမာဟိတံ ပဝတ္တတိ, ထိနမိဒ္ဓါဘိဘူတံ အကမ္မညံ ဟောတိ, ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စပရေတံ အဝူပသန္တမေဝ ဟုတွာ ပရိဗ္ဘမတိ, ဝိစိကိစ္ဆာဥပဟတံ ဈာနာဓိဂမပဋိပဒံ နာရောဟတိ "သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ နု ခော, န နု ခော,

ပထဝီ ပထဝီ”တိအာဒိနာ ပဝတ္တမနသိကာရေန “ဈာနံ သိယာ နု ခေါ, န နု ခေါ”တိအာဒိနာ ဝိစိကိစ္ဆန္တဿ ဈာနာဓိဂမပဋိပဒာယ အသံသိဇ္ဈနတော။ ယတော ဝက္ခတိ –

“ဘာဂီ အဿမဟံ အဒ္ဓါ၊ ဣမာယ ပဋိပတ္တိယာ။
ပဝိဝေကေသု ခဿာတိ၊ ကတ္တ ဥဿာဟမုတ္တမ”န္တိ။

တသ္မာ သမာဓိအာဒီနံ ဥဇုဝိပစ္စနီကဘာဝေန ဝိသေသေန ဈာနာဓိဂမဿ အန္တရာယကရဏတော ဧတာနေဝ ပဟာနင်္ဂါနီတိ ဝုတ္တာနိ။ ဟောတိ စေတ္ထ –

“ပစ္စနီကာ ယတော ပဉ္စ၊ သမာဓာဒီနမေတ္ထ ဟိ။
ဈာနန္တရာယိကာ တသ္မာ၊ ပဟာနင်္ဂေ နိယာမိတာ”တိ။

ဧဝမိဒံ ပဟာနင်္ဂဝသေန ဒဿေတွာ ဣဒါနိ သမ္ပယောဂင်္ဂဝသေန ဒဿေတုံ **“ဝိတက္က။ပေ။ သမ္ပယုတ္တ”** န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဝိတက္ကာဒယော ဝစနတ္ထလက္ခဏာဒိဝသေန ဥပရိ အာဂမိဿန္တိ။ ယသ္မာ ပန ဣမေသု ဥပ္ပန္နေသု ဈာနံ ဥပ္ပန္နံ နာမ ဟောတိ, တေနဿ ဣမာနိ သမ္ပယောဂင်္ဂါနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ, တသ္မာ န ဧတေဟိ သမန္နာဂတံ အညဒေဝ ဈာနံ နာမ အတ္ထီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ယထာ ပန နေမိအာဒိအင်္ဂသမုဒာယေ ရထာဒိဝေါဟာရော ဟောတိ, ဧဝံ ဈာနင်္ဂသမုဒာယေ ဈာနဝေါဟာရော။ ဝုတ္တမ္ပိ ဟေတံ **ဝိဘင်္ဂေ** “ဈာနန္တိ ဝိတက္ကော ဝိစာရော ပီတိ သုခံ စိတ္တဿေကဂ္ဂတာ”တိ (ဝိဘ. ၅၆၉)။ ကသ္မာ ပန အညေသုပိ ဖဿာဒီသု သမ္ပယုတ္တဓမ္မေသု ဝိဇ္ဇမာနေသု ဣမာနိယေဝ ပဉ္စ ဈာနင်္ဂဝသေန ဝုတ္တာနီတိ? ဝုစ္စတေ – ဥပနိဇ္ဈာနကိစ္စဝန္တတာယ, ကာမစ္ဆန္ဒာဒီနံ ဥဇုပဋိပက္ခဘာဝတော စ။ ဝိတက္ကော ဟိ အာရမ္မဏေ စိတ္တံ အဘိနိရောပေတိ, ဝိစာရော အနုဗန္ဓတိ။ ဧဝံ ဈာနာဓိဂမဿ ဝိသေသပစ္စယဘူတေဟိ တေဟိ အဝိက္ခေပါယ သမာဒဟိတပယောဂဿ စေတသော ပယောဂသမ္ပတ္တိသမုဋ္ဌာနာ ပီတိ ပီဏနံ, သုခဉ္စ ဥပဗြူဟနံ ကရောတိ။ အထ နံ သသမ္ပယုတ္တဓမ္မံ ဧတေဟိ အဘိနိရောပနာနုဗန္ဓနပီဏနဥပဗြူဟနေဟိ အနုဂ္ဂဟိတာ ဧကဂ္ဂတာ သမာဓာနကိစ္စေန အတ္တာနံ အနုဝတ္တာပေန္တီ ဧကတ္တာရမ္မဏေ သမံ, သမ္မာ စ အာဓိယတိ, ဣန္ဒြိယသမတာဝသေန သမံ, ပဋိပက္ခဓမ္မာနံ ဒူရီဘာဝေန လီနုဒ္ဓစ္စာဘာဝေန သမ္မာ စ ဌပေတီတိ ဧဝမေတေသမေဝ ဥပနိဇ္ဈာနကိစ္စံ အာဝေဏိကံ။ ကာမစ္ဆန္ဒာဒိပဋိပက္ခဘာဝေန ပန သယမေဝ ဝက္ခတိ။ ဧဝံ ဥပနိဇ္ဈာနကိစ္စဝန္တတာယ, ကာမစ္ဆန္ဒာဒီနံ ဥဇုပဋိပက္ခဘာဝတော စ ဣမေယေဝ ပဉ္စ ဈာနင်္ဂဘာဝေန ဝဝတ္ထိတာတိ။ ယထာဟ –

“ဥပနိဇ္ဈာနကိစ္စတ္တာ၊ ကာမာဒိပဋိပက္ခတော။
သန္တေသုပိ စ အညေသု၊ ပဉ္စေဝ ဈာနသညိတာ”တိ။

ဒေသနာက္ကမတော, မဟဂ္ဂတဓမ္မေသု ပဌမံ အဓိဂန္တဗ္ဗတော စ **ပဌမံ**, ပဌမံ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိပိ **ပဌမန္တိ** ဝဒန္တိ။ တံ ပန န ဧကန္တလက္ခဏံ ဈာနပဋိလောမာဒိဝသေန သမာပဇ္ဇနေ အသမ္ဘဝတော။

ပုရိမပစ္ဆိမစိတ္တေသု ဥပ္ပဇ္ဇမာနဿာပိ အပ္ပနာက္ခဏေ အနုပ္ပဇ္ဇနတော ဝိတက္ကော ဝိပ္ပဟီနော ဧတဿ, တတော ဝါ ဧတံ ဝိပ္ပဟီနန္တိ **ဝိတက္ကဝိပ္ပဟီနံ** ။ ဘာဝနာယ ဟိ ပဟီနတ္တာ ဝိတက္ကော ဈာနက္ခဏေ နုပ္ပဇ္ဇတိ။ အသံကိလိဋ္ဌသဘာဝတ္တာ ပန ဥပစာရဘာဝနာယ စ တံ ပဟာတုံ အသမတ္ထဘာဝတော ပုရိမဘာဂေ, ပစ္ဆာဘာဂေ စ အပစ္စနီကစိတ္တပ္ပဝတ္တိတော ဥပ္ပဇ္ဇတိယေဝါတိ။

နနု စ “အသံကိလိဋ္ဌသဘာဝတ္တာ”တိ ဝုတ္တံ, အထ ကထံ ဈာနေန ဧသ ပဟီယတီတိ? န ဟိ ကုသလေဟိ အသံကိလိဋ္ဌဓမ္မဿ ပဟာနံ အတ္ထိ ရာဂါဒိသံကိလိဋ္ဌာနံ ဟာပဓမ္မာနမေတဿ ဥဇုပဋိပက္ခဘာဝတောတိ? ဝုစ္စတေ – အသံကိလိဋ္ဌသဘာဝဿာပိ ဧတဿ ဩဠာရိကတာယ ဒုဗ္ဗလဘာဝတော ဈာနက္ခဏေ အနုပ္ပတ္တိသဘာဝတာဟာဒနတ္ထံ တတ္ထ နိကန္တိဝိက္ခမ္ဘနဝသေန ဒုတိယဇ္ဈာနဘာဝနာ ဟောတီတိ တဿာ ဗလေန တံ ဈာနက္ခဏေ အနုပ္ပဇ္ဇန္တံ နိကန္တိဝိက္ခမ္ဘနဝသေန တ ဝိက္ခမ္ဘိတံ ပဟီနံ နာမ ဟောတိ။ ယဒိ ဧဝံ ဥပစာရေနပိ နိကန္တိ ဝိက္ခမ္ဘိယတီတိ တတ္ထာပိဿ ပဟာနံ သိယာ, ယထာ ပဌမဇ္ဈာနဿ ဥပစာရေ နီဝရဏာနီတိ? နယိဒမေဝံ, နီဝရဏပ္ပဟာနဿ ဝိယ ဝိတက္ကာရမ္မဏိကနိကန္တိ ဝိက္ခမ္ဘနဿ ဥပစာရေန သာတိသယံ အနိပ္ဖန္နတော။ သာတိသယဉှိ တတ္ထ နိကန္တိပ္ပဟာနံ

အပ္ပနာယ ဧဝ ဟောတိ, တသ္မာ ယဒတေစုမှာ “ဥပစာရဘာဝနာယ စ တံ ပဟာတုံ အသမတ္ထဘာဝတော”တိ, တံ သုဋ္ဌု ဥပပရိက္ခိတ္ဝာ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **“ဝိစာရဝိပ္ပဟီန”** န္တိအာဒီသုပိ ဝုတ္တနယာနုသာရေန အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဒုတိယဇ္ဈာနေယေဝ ပဟီနဿ ဝိတက္ကဿ ဣဓ အပ္ပဝတ္တိမတ္တဒဿနတ္ထံ **“ဝိတက္ကဝိစာရဝိပ္ပဟီန”** န္တိ ဝိတက္က-ဂ္ဂဟဏံ ကတံ။ ဧဝံ **“ဝိတက္ကဝိစာရပီတိဝိပ္ပဟီန”** န္တိအာဒီသုပိ။

ယထာသမ္ဘဝ န္တိ ပထဝီကသိဏာဒီသု ယံ ယံ အာရမ္မဏံ ယဿ ယဿ သမ္ဘဝတိ, တဒနတိက္ကမတော။ ကသိဏာနာပါနေသု ဟိ ပဉ္စဝ ဈာနာနိ ပဝတ္တန္တိ, အသုဘကာယဂတာသတီသု ပဌမဇ္ဈာနံ, အနုပေက္ခာဗြဟ္မဝိဟာရေသု ပဉ္စမဇ္ဈာနဝဇ္ဇာနိ, ဥပေက္ခာဗြဟ္မဝိဟာရေ ပဉ္စမဇ္ဈာနန္တိ။

ပထဝီကသိဏာဒီသူတိ ဧတ္ထ **အာဒိ-**ဂ္ဂဟဏေန ကေဝလံ အာပေါကသိဏာဒီနမေဝ, အထ ခော အသုဘာဒီနမ္ပိ အပ္ပနာဝဟကမ္မဋ္ဌာနာနံ သင်္ဂဟောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ စ အဘိဘာယတနဝိမောက္ခဈာနာနိ ပဝတ္တာကာရမတ္တတော ဘိန္နာနိ, အာရမ္မဏတော ပန ကသိဏာယတနာနေဝ ဟောန္တီတိ ကသိဏာယတနဈာနေဟေဝ တာနိ သင်္ဂဟိတာနိ။ **“ယထာသမ္ဘဝံ။ပေ။ အနေကဝိဓ”**န္တိ ဝါ ဝစနေန ရူပာဝစရဈာနေ သဗ္ဗောပိ လဗ္ဘမာနကဘေဒော သင်္ဂဟိတောတိ အဘိဘာယတနဝိမောက္ခဈာနာနိ ဝိသုံ န ဝုတ္တာနိ, တာနိ ပန သရူပတော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

တတ္ထ ဉာဏုတ္တရဿ ယောဂါဝစရဿ ပထဝီကသိဏာဒိအာရမ္မဏံ အဘိဘဝိတ္ဝာ “န မေတ္ထ အပ္ပနာနိဗ္ဗတ္တနေ ဘာရော”တိ ပဋိပန္နဿ နိမိတ္တုပ္ပတ္တိတော ဥဒ္ဓံ ဒုတိယတတိယဝီထိယံ, စတုတ္ထပဉ္စမဝီထိယံ ဝါ ပဋိလဒ္ဓံ ဈာနံ **အဘိဘာယတနံ** နာမ။ တဉှိ အာရမ္မဏံ အဘိဘဝတီတိ အဘိဘူ, ယောဂိနော သုခဝိသေသာနံ အဓိဋ္ဌာနတာယ, မနာယတနဓမ္မာယတနပရိယာပန္နတာယ ဝါ အာယတနန္တိ အဘိဘာယတနံ, အဘိဘဝိတဗ္ဗံ ဝါ အဘိဘူ, အာလမ္ဗဏံ, တံ အာယတနမဿာတိ အဘိဘာယတနံ။ အထ ဝါ အာလမ္ဗဏာဘိဘဝနတောယေဝ အဘိဘူ, ပရိကမ္မံ, ဉာဏံ ဝါ, တံ အာယတနံ ကာရဏမဿာတိ အဘိဘာယတနံ။ ပရိကမ္မံ, ဉာဏံ ဝါ အာလမ္ဗဏံ အဘိဘဝိတ္ဝာ ပဝတ္တမာနံ ဥပစာရုပ္ပတ္တိတော ပဉ္စမဝီထိမနတိက္ကမိတွာ အပ္ပနံ နိဗ္ဗတ္တေတိ။ ပဉ္စမဝီထိတော ပရံ နိဗ္ဗတ္တံ ပန အဘိဘဝိတုကာမတာယ နိဗ္ဗတ္တိတမ္ပိ အဘိဘာယတနံ နာမ န ဟောတိ။ သာမညဂတိယာ ပန ကသိဏာယတနမေဝ ဟောတိ။ ဣမမေဝ ဟိ သီဃတရပ္ပဝတ္တိံ သန္ဓာယ **အဋ္ဌကထာယံ** “တာနိ အဘိဘဝိတွာ သမာပဇ္ဇတိ, သဟ နိမိတ္တုပ္ပာဒေနေဝေတ္ထ အပ္ပနံ နိဗ္ဗတ္တေတီ”တိ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၂၀၄) ဝုတ္တံ။ နနု စ အဋ္ဌကထာယံ ယထာရုတဝသေနေဝ အတ္ထော ကသ္မာ န ဂယှတိ။ “သဟ နိမိတ္တုပ္ပာဒေနေဝါ”တိ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၂၀၄) ဟိ ဝုတ္တတ္တာ နိမိတ္တုပ္ပတ္တိယာ သဟုပ္ပန္နံ ဈာနမဘိဘာယတနန္တိ ဝိညာယတီတိ? နယိဒမေဝံ, နိမိတ္တုပ္ပာဒေန သဟ အပ္ပနာယ အသမ္ဘဝတော။ နိမိတ္တုပ္ပာဒေတိ ဟိ ဣဓ ပဋိဘာဂနိမိတ္တဿ ဥပ္ပတ္တိ တဒာရမ္မဏဿ စ ဥပစာရဇ္ဈာနဿ, ကိံ တာဝ ပဋိဘာဂနိမိတ္တုပ္ပတ္တိယာ သဟ အပ္ပနာယ နိဗ္ဗတ္တိ ဥပစာရဇ္ဈာနေ အသတိ တဿာ အသမ္ဘဝတော, နာပိ ဥပစာရဇ္ဈာနေန သဟ ဧကဝီထိယံ နိဗ္ဗတ္တိ တဿာ ဥပစာရဘာဝနာပဗန္ဓသေဝိတဗ္ဗဘာဝေန တဒါ အသမ္ဘဝတော, တသ္မာ နာတိစိရာယနပ္ပဝတ္တိဒဿနတ္ထံ သမီပိမှိ သမီပကာရိယူပစာရေန အဋ္ဌကထာယံ တထာ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယဒိ နိမိတ္တုပ္ပတ္တိတော နာတိစိရပ္ပဝတ္တမဘိဘာယတနံ, ကထံ တဿ ဒန္ဓာဘိညာခိပ္ပာဘိညာဘေဒော ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တောတိ? ဝုစ္စတေ – စတုတ္ထပဉ္စမဇဝနဝီထိယံ ဥပ္ပန္နံ စိရကာလနိဗ္ဗတ္တိတာယ ဒန္ဓာဘိညံ, ဒုတိယတတိယဝီထိယံ ဥပ္ပန္နံ တဗ္ဗိပရီတလက္ခဏတာယ ခိပ္ပာဘိညန္တိ။ ကေစိ ပန “အဘိဘာယတနံ နာမ ဝသီဘာဝပ္ပတ္တမေဝ, နေတရ”န္တိ ဝဒန္တိ, တံ တေသံ မတိမတ္တံ, ဝသီဘာဝပ္ပတ္တိယာ နိမိတ္တုပ္ပတ္တိတော ဒူရတရဘာဝေန “သဟ နိမိတ္တုပ္ပာဒေနေဝေတ္ထ အပ္ပနံ နိဗ္ဗတ္တေတီ”တိ အဋ္ဌကထာဝစနေန သဟ ဝိရုဇ္ဈနတော။

အပိစ ဝသီဘာဝပ္ပတ္တံ ဈာနံ အဘိဘဝနကာရဏနိရပေက္ခံ ဝသီဘာဝဗလေနေဝ သက္ကစ္စံ သမာပဇ္ဇိတုံ န သက္ကာတိ န တံ အဘိဘာယတနံ နာမ ဟောတိ, တသ္မာ အပ္ပတ္တဝသီဘာဝတ ပဌမုပ္ပန္နာယေဝ အဘိဘာယတနန္တိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။ ယဒိ ဧဝံ ကထံ “အပ္ပမာဏံ ပရိတ္တာရမ္မဏံ, အပ္ပမာဏံ အပ္ပမာဏာရမ္မဏ”န္တိ (ဓ. သ. ၂၁၂-၂၁၃) အဘိဘာယတနဒေသနာယံ ဝုတ္တံ။ ဝသီဘာဝပ္ပတ္တဉှိ ဈာနံ အပ္ပမာဏန္တိ ဝုစ္စတိ။ ဣဒဉ္စ ဥပ္ပန္နမတ္တတ္တာ ပရိတ္တမေဝါတိ? နာယံ ဒေါသော။ ပဌမံ အဘိဘာယတနဝသေန ပဋိလဒ္ဓဇ္ဈာနံ ပစ္ဆာ ဝသီဘာဝပ္ပတ္တမ္ပိ အဘိဘာယတနနာမမေဝ လဘတီတိ ဝသီဘာဝပ္ပတ္တမဘိဘာယတနံ အပ္ပမာဏံ, ဣတရံ ပရိတ္တံ။

အထ တ ဝသိဘာဝပ္ပတ္တံ အပ္ပမာဏန္တိ ဥက္ကံသဂတိပရိဂ္ဂဟဝသေန ဝုစ္စတိ။ တံ ပန ယံ ဗလဝတရံ, တံ အပ္ပမာ
ဏန္တိ ဣမဿ အတ္ထဿ ဥပလက္ခဏံ ကတွာ ဝဒန္တိ။ ဗလဝဘာဝနိဗန္ဓနံ အပ္ပမာဏတ္တံ။ ဗလဝဘာဝေ စ ပဌမ
အပ္ပနာတရတော ပစ္ဆိမပစ္ဆိမအပ္ပနာတရာနံ ဗလဝတာယ အဝသိတာပတ္တေပိ ဈာနေ သမ္ဘဝတီတိ ဗလဝန္တံ အပ္ပမာဏံ, ဣ
တရံ ပရိတ္တန္တိ ဧဝံ အဝသိတာပတ္တေပိ ဈာနေ အပ္ပမာဏာဒိဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အထ တ အပ္ပနာယ ဗလဝဘာဝေါ
နာမ ဥပစာရဿ ဗလဝတာယ သတိ ဟောတိ။ ဥပစာရဉ္စ တံ ဗလဝံ, ယံ သဟသာ အပ္ပနံ ဥပ္ပာဒေတုံ သက္ကုဏေယျ,
တသ္မာ ခိပ္ပာဘိညာနံ ဒွိန္နံ အဘိဘာယတနစျာနာနံ ဥပစာရဝီထိယာ အနန္တရံ ဒုတိယဝီထိယံ ဥပ္ပန္နံ ဥပစာရဇ္ဈာနဿ
ဗလဝတာယ သယမ္ပိ ဗလဝတရန္တိ အပ္ပမာဏံ နာမ ဟောတိ။ ဒုတိယဝီထိမတိက္ကမိတွာ တတိယဝီထိယံ ဥပ္ပန္နံ တဒိတ
ရသဘာဝတာယ ပရိတ္တံ။ တထာ ဒန္ဓာဘိညာနံ စတုတ္ထဝီထိယံ ဥပ္ပန္နံ အပ္ပမာဏံ။ ပဉ္စမဝီထိယံ ဥပ္ပန္နံ ပရိတ္တန္တိ။
အထ တ ယတ္ထ ကတ္ထစိ အပ္ပနာဝီထိယံ ပဉ္စမံ ဥပ္ပဇ္ဇနကအပ္ပနာတော စတုတ္ထံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာယ ဗလဝဘာဝေါတိ တံ
ဝသေနာပေတ္ထ ပရိတ္တအပ္ပမာဏတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တံ ပနေတံ ဂဏနတော အဋ္ဌဝိဓံ ဟောတိ။ ယထာဟ –

> ‘‘အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဗဟိဒ္ဓာ ရူပာနိ ပဿတိ ပရိတ္တာနိ, ‘တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ ပဿာမီ’တိ
> ဧဝံသညီ ဟောတိ။ အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဗဟိဒ္ဓာ ရူပာနိ ပဿတိ ပရိတ္တာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ။ အဇ္ဈတ္
> တံ အရူပသညီ ဗဟိဒ္ဓာ ရူပာနိ ပဿတိ အပ္ပမာဏာနိ။ အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဗဟိဒ္ဓာ ရူပာနိ ပဿတိ အပ္ပမာ
> ဏာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ, တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ ပဿာမိ။ နီလာနိ နီလဝဏ္ဏာနိ နီလနိဒဿနာနိ နီလနိ
> ဘာသာနိ, တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ ပဿာမိ။ ပီတာနိ ပီတဝဏ္ဏာနိ ပီတနိဒဿနာနိ ပီတနိဘာသာနိ။ လောဟိ
> တာနိ လောဟိတဝဏ္ဏာနိ လောဟိတနိဒဿနာနိ လောဟိတနိဘာသာနိ။ ဩဒာတာနိ ဩဒာတဝဏ္ဏာနိ ဩဒာတ
> နိဒဿနာနိ ဩဒာတနိဘာသာနိ, ‘တာနိ အဘိဘုယျ ဇာနာမိ ပဿာမီ’တိ ဧဝံသညီ ဟောတီ’’တိ (ဒီ. နိ. ၂.၁၇၃;
> ၃.၃၃၈; မ. နိ. ၂.၂၄၉; အ. နိ. ၁.၄၂၇-၄၃၄; ၈.၆၅)။

တတ္ထ **အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ** တိ အလာဘိတာယ ဝါ အနတ္ထိကတာယ ဝါ အဇ္ဈတ္တရူပေ ပရိကမ္မ
အပ္ပနာသညာဝိရဟိတော။ **ဗဟိဒ္ဓာ ရူပါနိ ပဿတီ** တိ ဗဟိဒ္ဓါ အဋ္ဌသု ကသိဏေသု, စတူသု ဘူတကသိဏေသု ဧဝ ဝါ
ကတပရိကမ္မကတာယ ပရိကမ္မဝသေန စေဝ အပ္ပနာဝသေန စ တာနိ ဗဟိဒ္ဓါ အဋ္ဌ, စတ္တာရိ ဝါ ကသိဏရူပါနိ ပဿ
သတိ။ **ပရိတ္တာနီ** တိ အမဟန္တာနိ။ **အဘိဘုယျာ** တိ ယထာ မဟဂ္ဃသော သမ္ပန္နဂဟဏိကော ပုရိသော ကဋစ္ဆုမတ္
တံ ဘတ္တံ လဘိတွာ ‘‘ကိံ ဧတ္ထ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ ဘတ္တံ အတ္ထီ’’တိ သင်္ကမိတွာ သဗ္ဗံ ဧကကဗဠမေဝ ကရောတိ, ဧ
ဝမေဝ ဉာဏုတ္တရိကော ပုဂ္ဂလော ဝိသဒဉာဏော ‘‘ကိံ ဧတ္ထ ပရိတ္တကေ အာရမ္မဏေ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ အတ္ထိ, နာ
ယံ မမ ဘာရော’’တိ တာနိ ရူပါနိ ပရိကမ္မေန, ဉာဏေန ဝါ အဘိဘဝိတွာ သမာပဇ္ဇတိ။ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန သီဃံ
အပ္ပနံ နိဗ္ဗတ္တေတိ။ **‘‘ဇာနာမိ ပဿာမီ’’** တိ ဣမိနာ ပနဿ ပုဗ္ဗာဘောဂေါ ကထိတော, တဒာဂမနတော စ အန္တော
သမာပတ္တိယံ စိတ္တာဘိသင်္ခါရော။ ဣတရထာ အနေန အာဘောဂမတ္တေ ကထိတေ တေန သာဓိတဗ္ဗံ ဈာနံ န ဝုတ္တံ
ဟောတိ, အဘိဘာယတနဒေသနာတယံ ဈာနဝိသယာတိ။ **အာဂမဋ္ဌကထာသု** ပန သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတဿ ပုဗ္ဗဘာဂ
ဘာဝနာဝသေန ဈာနက္ခဏေ ပဝတ္တမဘိဘဝနာကာရံ ဂဟေတွာ ပဝတ္တမာဘောဂံ သန္ဓာယ –

> ‘‘ဣမိနာ ပနဿ အာဘောဂေါ ကထိတော။ သော စ ခေါ သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌိတဿ, န အန္တောသမာ
> ပတ္တိယ’’န္တိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၁၇၃; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၂၄၉; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၈.၆၅) ဝုတ္တံ။

ဒုတိယေ **သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနီ** တိ ပရိသုဒ္ဓာပရိသုဒ္ဓဝဏ္ဏာနိ။ ပရိသုဒ္ဓာနိ ဟိ နီလာဒီနိ သုဝဏ္ဏာနိ, အပရိသုဒ္ဓာနိ
ဒုဗ္ဗဏ္ဏာနီတိ ဣဓ အဓိပ္ပေတာနိ။

တတိယေ **အပ္ပမာဏာနီ**တိ ဝုဍ္ဍိပ္ပမာဏာနိ ဝိပုလာနိ ခလမဏ္ဍလာဒီနိ။ ဝဏ္ဏဝသေန ပနေတ္ထ အပ္ပမာဏတာ န ဂဟိ
တာ ကသိဏဝဏ္ဏဿ ဣဓ အသမ္ဘဝတော။ ကသိဏဿ ဟိ ဒွေဝ ဝဏ္ဏဘူမိယော ဥပစာရဘူမိ, အပ္ပနာဘူမိ စ။ တတ္
ထ န တာဝ ဣဓ ဥပစာရဘူမိယံ ဝဏ္ဏံ သမ္ဘဝတိ။ နိမိတ္တုပ္ပတ္တိယာ သမကာလံ ဝိယ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ ဈာနေ ကုတော
တဿ ဩကာသောတိ, နာပိ အပ္ပနာဘူမိယံ။ ဝဏ္ဏိတဿ ပဌမုပ္ပန္နဈာနာရမ္မဏတာ န ယုဇ္ဇတိ, တသ္မာ သဘာဝမဟ

န္တာနေဝ အာလမ္ဗဏာနိ ကမ္မအ အပ္ပမာဏာနီတိ အဓိပ္ပေတာနိ။ ကေစိ ပန “ဝဓိတာဝသေနေဝ အပ္ပမာဏာနီတိ ဂဟေတ္ဝာ ပဌမံ အဘိဘဝနိစ္ဆာယ အဘာဝေန ဝဓေတ္ဝာ ပစ္ဆာ အဘိဘဝနိစ္ဆာယ သတိ အဘိဘဝနာကာရေန ပဝတ္တော တသ္မိံ အပ္ပနံ နိဗ္ဗတ္တေတီတိ အပ္ပနံ ပဋိလဘိတ္ဝာ ဝဓိတနိမိတ္တေသု ကြဒံ အဘိဘာယတနံ ဝုတ္တ”န္တိ ဝဒန္တိ။

စတုတ္ထေ **အဘိဘုယ္ယာ** တိ အဘိဘဝိတ္ဝာ။ ယထာ နာမ သမ္မန္နဂဟဏိကော မဟဂ္ဃသော ပုရိသော ဧကံ ဘတ္တဝဍ္ဍိတကံ လဘိတ္ဝာ “‘အညောပိ ဟောတု, အညောပိ ဟောတူ’တိ ကိံ ဧသ မယှံ ကရိဿတီ”တိ န တံ မဟန္တတော ပဿတိ, ဧဝမေဝ ဉာဏုတ္တရော ဝိသဒဉာဏော ပုဂ္ဂလော “‘ကိံ ဧတ္ထ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ, နယိဒံ အပ္ပမာဏ’န္တိ မယှံ စိတ္တေကဂ္ဂတာကရဏေ ဘာရော”တိ အဘိဘဝိတ္ဝာ သမာပဇ္ဇတိ။ ဝုတ္တနယေနေဝ အပ္ပနံ နိဗ္ဗတ္တေတိ။

ပဉ္စမေ **နီလာနိ။ပေ။ နီလနိဘာသာနီ**တိ ဧတာနိ ပရိယာယနာမာနီတိ တတ္ထ **“နီလာနီ”**တိ သဗ္ဗသင်္ဂါဟကဝသေန ဝုတ္တံ။ ဧတ္တကေနေဝ ပန ဝုတ္တေ တံယောဂတော တဗ္ဗောဟာရေန ဂုဏယုတ္တေပိ ပသင်္ဂေ သိယာတိ တန္နိဝတ္တနတ္ထံ **“နီလဝဏ္ဏာနီ”** တိ ဝဏ္ဏဝသေန ဝုတ္တံ။ ဧဝမ္ပိ ဟိ ဗဟုဗ္ဗီဟိဝသေန ဂုဏောပိ ပသင်္ဂေ ဟောတီတိ **“နီလနိဒဿနာနီ”**တိ နိဒဿနဝသေန ဝုတ္တံ ။ နိဒဿီယတီတိ နိဒဿနံ, စက္ခုနာ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ရူပံ။ တတော သေတာဒိနိဝတ္တနတ္ထံ နီလ-သဒ္ဒေန သဟ သမာသော ကတောတိ အပညာယမာနဝိဝရာနိ အသမ္ဘိန္နဝဏ္ဏာနိ ဧကနီလာနေဝ ဟုတ္ဝာ ဒိဿမာနာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **“နီလနိဘာသာနီ”**တိ ကြဒံ ပန ဩဘာသဝသေန ဝုတ္တံ, နီလောဘာသာနိ နီလပ္ပဘာယုတ္တာနီတိ အတ္ထော။ ဧတေန တေသံ သုဝိသုဒ္ဓတ္တံ ဒဿေတိ။ **‘ပီတာနီ’**တိအာဒီသုပိ ကြမိနာဝ နယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အဋ္ဌသု စေတေသု ပုရိမံ အဘိဘဝနာကာရေန ဝဏ္ဏာဘောဂရဟိတာနိ အဋ္ဌပိ ကသိဏာနိ ပရိတ္တာနိ အာရမ္မဏံ ကတ္ဝာ ဥပ္ပန္နံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ တတိယံ တထာ အပ္ပမာဏာနိ။ ဒုတိယစတုတ္ထာနိယေဝ ဒွေဝ ဝဏ္ဏာဘောဂသဟိတာနိ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နံ, န ပန ဝဏ္ဏကသိဏဝသေန ဥပ္ပန္နံ တသ္သ ဝိသုံ ဝက္ခမာနတ္တာ။

ပဉ္စမာဒီနိ ပန ဧတေသု ကတာဓိကာရေ သန္ဓာယ သုဝိသုဒ္ဓဝဏ္ဏဝသေနေဝ ဒေသိတာနိ။ န ဟိ တေသံ အဘိဘဝနဿ ပရိတ္တတာ, အပ္ပမာဏတာ တ ကာရဏံ, အထ ခော သုဝိသုဒ္ဓနီလာဒိဘာဝေါ။ တတ္ထ ဟိ ဧဝ ကတာဓိကာရာတိ။ နနု စ **အာဂမဋ္ဌကထာသု** “သုဝဏ္ဏာနိ တ ဟောန္တု ဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ တ, ပရိတ္တအပ္ပမာဏဝသေနေဝ ကြမာနိ အဘိဘာယတနာနိ ဒေသိတာနီ”တိ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၁၇၃; မ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၂၄၉; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၈.၆၅) ဝုတ္တန္တိ? သစ္စံ, တံ ပန အာဂမေ အဘိဘာယတနာနံ အညထာ အာဂတတ္တာ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဟိ –

> “အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပာနိ ပဿတိ ပရိတ္တာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ, အပ္ပမာဏာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ, အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပာနိ ပဿတိ ပရိတ္တာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ, အပ္ပမာဏာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနီ”တိ (ဒီ. နိ. ၂.၁၇၃; ၃.၃၃၈; မ. နိ. ၂.၂၄၉; အ. နိ. ၁.၄၂၇-၄၃၄; ၈.၆၅) –

ဧဝံ စတ္တာရိယေဝ အဘိဘာယတနာနိ အာဂတာနိ, တသ္မာ **တဒဋ္ဌကထာသု** ဝဏ္ဏာဘောဂေ ဝိဇ္ဇမာနေ အဝိဇ္ဇမာနေပိ ပရိတ္တအပ္ပမာဏတာဝသေနေဝ ကြမေသံ ဒေသိတဘာဝေါ ဝုတ္တော။ ပရိတ္တအပ္ပမာဏတာ ဟိ ကြမေသု စတူသု အဘိဘဝနဿ ကာရဏံ ဝဏ္ဏာဘောဂေ ဝိဇ္ဇမာနေ အဝိဇ္ဇမာနေပီတိ။ နနု စ သဗ္ဗတ္ထ “သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနီ”တိ ဝစနတော ဝဏ္ဏာဘောဂသဟိတာနိယေဝ တတ္ထ ဂဟိတာနီတိ? တံ န, ဝဏ္ဏာဘောဂရဟိတာနိ, သဟိတာနိ စ သဗ္ဗာနိ ပရိတ္တာနိ ဧကတော ကတ္ဝာ “ပရိတ္တာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနီ”တိ ဝုတ္တာနိ, တထာ “အပ္ပမာဏာနိ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနီ”တိ။ ယဒိ ဧဝံ ကထံ ဝိသိဋ္ဌာနံ ဝဏ္ဏာဘောဂရဟိတာနံ, သဟိတာနဉ္စ ဧကဇ္ဈံ မနသိကာရော, န ဧကဇ္ဈံ, ဝိသုံယေဝ တေသံ မနသိကာရော။ ယဒိ ဧဝံ ဝိသုံ ကထမေကတ္တန္တိ? ပရိတ္တဘာဝသာမညတော။ ယဒိ ဧဝံ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏ-ဂ္ဂဟဏမတိရိစ္စတိ အဝသိဋ္ဌောတိ? နာတိရိစ္စတိ ပရိယာယဒေသနာဘာဝတော။ အတ္ထိ ဟိ ဧသ ပရိယာယော, ယဒိဒံ ဝဏ္ဏာဘောဂဓိနိတာဓိနိတံ ဝိသေသံ အဂ္ဂဟေတ္ဝာ ပရိတ္တဘာဝသာမညေန ဧကတ္တံ နေတ္ဝာ “ပရိတ္တာနိ အဘိဘုယ္ယာ”တိ ဝတ္ဝာ ပုန တဒန္တောဂဓမေဝ ပဘေဒံ ဝိနေယျဝသေန ဒဿေတုံ တာနိ စ ကအစိ ဝဏ္ဏဝသေန အာဝဇ္ဇိတာနိ ဟောန္တိ, “သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာနိ အဘိဘုယ္ယာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗတာယ ဝဏ္ဏာဘောဂရဟိတာနိ, သဟိတာနိ စ ဝိသုံ မနသိကတ္ဝာ ဥဘယတ္ထာပိ ဝဏ္ဏာဘောဂရဟိတပရိတ္တာဘိဘဝနေ, တံသဟိတပရိတ္တာဘိဘဝနေ စ ပရိတ္တာဘိဘဝနသာမညံ ဂဟေတ္ဝာ ဧကတ္တံ ကတန္တိ။ **အဘိဓမ္မေ** ပန နိပ္ပရိယာယဒေသနတ္တာ ဝဏ္ဏာဘောဂရဟိတာနိ, သဟိတာနိ စ ဝိသုံ ဝုတ္တာနိ။ အတ္ထိ ဟိ ဥဘယတ္ထာဘိဘဝနဝိသေသောတိ။ ဟောတု တာဝ, ဧဝံ သုတ္တာဘိဓမ္မဟဌဝိသေသ

တော အင္ဋကထာယ ဟဒ္ဒာဘေဒေ ပန ကော အဓိပ္ပာယောတိ? ဝုစ္စတေ – သုတ္တန္တေ ဟိ ပဌမဝိမောက္ခံ ဒွေဝဓာ ဘိန္ဒိတ္ဝာ ပဌမဒုတိယအဘိဘာယတနာနိ ဝုတ္တာနိ, ပရိယာယဒေသနတ္တာ ဝိမောက္ခာနမ္ပိ အဘိဘဝနပရိယာယော ဝိဇ္ဇတီတိ "အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညီ"တိ အဘိဘာယတနဒ္ဝယံ ဝုတ္တံ။

တတိယစတုတ္ထအဘိဘာယတနေသု ဒုတိယဝိမောက္ခော, ဝဏ္ဏာဘိဘာယတနေသု တတိယဝိမောက္ခော စ အဘိဘဝနပ္ပဝတ္တိတော သင်္ဂဟိတော, ဣဓ ပန နိပ္ပရိယာယဒေသနတ္တာ ဝိမောက္ခာဘိဘာယတနာနိ အသင်္ကရတော ဒဿေတုံ ဝိမောက္ခေ ဝဇ္ဇေတွာ အဘိဘာယတနာနိ ကထိတာနိ။ သဗ္ဗာနိ စ ဝိမောက္ခကိစ္စာနိ ဝိမောက္ခဒေသနာယ ဝုတ္တာနိ, တဒေတံ "အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညီ"တိ သုတ္တေ အာဂတဿ အဘိဘာယတနဒ္ဝယဿ အဘိဓမ္မေ အဝစနတော "ရူပီ ရူပါနိ ပဿတီ"တိအာဒီနဉ္စ သဗ္ဗဝိမောက္ခကိစ္စသာဓာရဏဝစနဘာဝတော ဝဝတ္ထာနံ ကတန္တိ ဝိညာယတိ။ အဝဿဥ္စေတံ ဧဝ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗံ, န သမ္ပဋိစ္ဆန္တေဟိ သုတ္တာဘိဓမ္မဟဒ္ဒာဘေဒေ အညံ ကာရဏံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ အထ ကိမေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ, နနု အင္ဋကထာယမေဝ "ကသ္မာ ပန ယထာ သုတ္တန္တေ 'အဇ္ဈတ္တံ ရူပသညီ ဧကော ဗဟိဒ္ဓာ ရူပါနိ ပဿတိ ပရိတ္တာနီ'တိအာဒိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ အဝတွာ ဣဓ စတူသုပိ အဘိဘာယတနေသု အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညိတာဝ ဝုတ္တာ"တိ ဝတွာ "အဇ္ဈတ္တရူပါနံ အနဘိဘဝနီယတော"တိ ကာရဏံ ဝုတ္တန္တိ? န တံ တဿ ကာရဏဝစနံ, အထ ခော ကတ္ထစိ "အဇ္ဈတ္တံ ရူပါနိ ပဿတီ"တိ အဝတွာ သဗ္ဗတ္ထ ယံ ဝုတ္တံ "ဗဟိဒ္ဓာ ရူပါနိ ပဿတီ"တိ, တဿ စ ကာရဏဝစနံ။ တေနေဝ ဟိ တတ္ထ တ ဣဓ တ "ဗဟိဒ္ဓာ ရူပါနိယေဝ အဘိဘဝိတဗ္ဗာနီ"တိ တတ္ထေဝ ဝုတ္တံ, အနဘိဘဝနီယတာ စ အဇ္ဈတ္တရူပါနံ ဗဟိဒ္ဓာ ရူပါနိ ဝိယ အဝိဘူတတ္တာ။ န ဟိ သုဋ္ဌု ဝိဘူတဘာဝမန္တရေန ဉာဏုတ္တရာနံ အာရမ္မဏာဘိဘဝနံ သမ္ဘဝတီတိ။ နနု စ အင္ဋကထာယံ ဟဒ္ဒဝယဝိသေသဿ ဒေသနာဝိလာသော ကာရဏဘာဝေန ဝုတ္တောတိ? သစ္စံ ဝုတ္တော, သော စ ယထာဝုတ္တဝဝတ္ထာနဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော ။ ဒေသနာဝိလာသော ဟိ နာမ ဝိနေယ္ယဇ္ဈာသယာနုရူပံ ဝိဇ္ဇမာနဿေဝ ပရိယာယဿ ဝိဘာဝနံ, န ယဿ ကဿစီတိ။ ဧဝံ တာဝ အဘိဘာယတနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ **ဝိမောက္ခော** တိ ပဋိလဒ္ဓဇ္ဈာနဿ စျာနံ သမာပဇ္ဇိတုကာမတာဝသပ္ပဝတ္တဇဝနဝီထိသမနန္တရမေဝ ပိတုအင်္ကေ ဝိဿဋ္ဌအင်္ဂပစ္စင်္ဂဿ ဝိယ အရကဿ အာရမ္မဏေ နိရာသင်္ကမေဝ ဟုတွာ ပဌမကပ္ပနာ ဝိယ စ လဟုံ အဝုဋ္ဌဟိတွာ အန္တမသော စတုပဉ္စစိတ္တက္ခဏတော အနောသက္ကိတွာ အာရမ္မဏေ အဘိရတိဝသေန ပဝတ္တဿ ဝသိဘာဝပ္ပတ္တဿ စျာနဿေတံ အဓိဝစနံ။ တဉှိ ကသိဏာယတနဝသေန တ အဘိဘာယတနဝသေန တ ဥပ္ပန္နံ ပစ္စနီကဓမ္မေဟိ သုဋ္ဌု ဝိမုတ္တတ္တာ, အာရမ္မဏေ အဓိမုတ္တတာယ စ "ဝိမောက္ခော"တိ ဝုစ္စတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ **အင္ဋကထာယံ** –

> "ကေနဋ္ဌေန ပန ဝိမောက္ခော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ? အဓိမုစ္စနဋ္ဌေန။ ကော အယံ အဓိမုစ္စနဋ္ဌော နာမ? ပစ္စနီကဓမ္မေဟိ စ သုဋ္ဌု ဝိမုစ္စနဋ္ဌော, အာရမ္မဏေ စ အဘိရတိဝသေန သုဋ္ဌု အဓိမုစ္စနဋ္ဌော"တိ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၂၄၈)။

ယဒိ ဝသိဘာဝပ္ပတ္တမေဝ ဝိမောက္ခော, ကထမဿ အာရမ္မဏစတုက္ကေ ပရိတ္တတာ **ဟဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တာ။ အဝသိတာပတ္တဉှိ စျာနံ ပရိတ္တန္တိ ဝုစ္စတီတိ? နာယံ ဒေါသော, ပရိပုဏ္ဏဝသိဘာဝပ္ပတ္တံ သန္ဓာယ အပရိပုဏ္ဏဝသိဘာဝပ္ပတ္တဿ ပရိတ္တဘာဝေန တတ္ထ အဓိပ္ပေတတ္တာ, တသ္မာ ဝသိဘာဝပ္ပတ္တမေဝ စျာနံ ဝိမောက္ခော နာမ, န ဣတရံ။ ဣတရံ ပန ယဒိ ကသိဏာယတနဝသေန ဥပ္ပန္နံ, ကသိဏာယတနံ။ အထ အဘိဘာယတနဝသေန, အဘိဘာယတနမေတတိ။ ကေစိ ပန "ပဌမအပ္ပနာတော ပဋ္ဌာယ ပဋ္ဌာယ ပဋိပက္ခတော သုဋ္ဌု ဝိမုတ္တတ္တာ ကသိဏာယတနဝသေန, အဘိဘာယတနဝသေန စ ဥပ္ပန္နံ ပဌမကပ္ပနံ ဌပေတွာ သေသံ ဝိမောက္ခောယေဝ"တိ ဝဒန္တိ။

တံ ပနေတံ ဂဏနတော တိဝိဓံ။ ယထာဟ –

> "ရူပီ ရူပါနိ ပဿတိ, အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ ဗဟိဒ္ဓာ ရူပါနိ ပဿတိ, သုဘန္တေဝ အဓိမုတ္တော ဟောတီ"တိ (ဒီ. နိ. ၂.၁၇၄; ၃.၃၃၉; ပဋိ. မ. ၁.၂၀၉)။

တတ္ထ **ရူပီ**တိ အဇ္ဈတ္တံ ကေသာဒီသု ဥပ္ပာဒိတံ ရူပဇ္ဈာနံ ရူပံ, တဒဿ အတ္ထီတိ ရူပီ။ **ရူပါနိ ပဿတီ**တိ ဗ
ဟိဒ္ဓာပိ နီလကသိဏာဒိရူပါနိ ဈာနစက္ခုနာ ပဿတိ။ ဣမိနာ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓဝတ္ထုကေသု ကသိဏေသု ဈာနပဋိလာဘော ဒ
ဿိတော။ **အဇ္ဈတ္တံ အရူပသညီ**တိ အဇ္ဈတ္တံ နရူပသညီ, အတ္တနော ကေသာဒီသု အနုပ္ပာဒိတရူပါဝစရဇ္ဈာနောတိ
အတ္ထော။ ဣမိနာ ဗဟိဒ္ဓါ ပရိကမ္မံ ကတွာ ဗဟိဒ္ဓါဝ ပဋိလဒ္ဓဇ္ဈာနတာ ဒဿိတာ။ **“သုဘ”**န္တိ ဣမိနာ သုဝိသုဒ္ဓ
ဓေသု နီလာဒီသု ဝဏ္ဏကသိဏေသု ဈာနာနိ ဒဿိတာနိ။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ အန္တောအပ္ပနာယံ “သုဘ”န္တိ အာဘောဂေါ
နတ္ထိ, ယော ပန သုဝိသုဒ္ဓံ သုဘကသိဏံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဝိဟရတိ, သော ယသ္မာ “သုဘ”န္တိ အဓိမုတ္တော ဟောတီတိ ဝတ္တဗ္ဗတံ အာပဇ္ဇတိ, တသ္မာ ဧဝံ ဒေသနာ ကတာ။ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ ပန “ကထံ
သုဘန္တေဝ အဓိမုတ္တော ဟောတီတိ ဝိမောက္ခော? ဣဓ ဘိက္ခု မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ဝိဟရတိ”တိအာဒိနာ (ပဋိ. မ. ၁.၂၁၂) ဗြဟ္မဝိဟာရဝသေန သု
ဘဝိမောက္ခော ဝုတ္တော။ **ဓမ္မသင်္ဂဏိယံ** ပန ဗြဟ္မဝိဟာရာနံ ဝိသုံယေဝ အာဂတတ္တာ တံ နယံ ပဋိက္ခိပိတွာ သုနီလ
ကာဒိဝသေနေဝ သုဘဝိမောက္ခော အဋ္ဌကထာယံ အနုညာတောတိ ဣဓာပိ တတ္ထ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝတ္ထာနံ ကတန္တိ
ဧဝံ တာဝ ဝိမောက္ခဈာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ယထာနုရူပန္တိ ဟီနာဒိအနုရူပံ။ ပဌမဇ္ဈာနဉှိ ဟီနံ ကပ္ပဿ တတိယဘာဂကာယုကေ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇေ ဥပပတ္
တိံ နိပ္ဖာဒေတိ, မဇ္ဈိမံ ဥပဍ္ဎကပ္ပာယုကေ ဗြဟ္မပုရောဟိတေ, ပဏီတံ ဧကကပ္ပာယုကေ မဟာဗြဟ္မေ။ တထာ ဒုတိ
ယဇ္ဈာနံ, တတိယဇ္ဈာနဉ္စ ဟီနံ ဒွိကပ္ပာယုကေ ပရိတ္တာဘေ, မဇ္ဈိမံ စတုကပ္ပာယုကေ အပ္ပမာဏာဘေ, ပဏီတံ အဋ္ဌ
ကပ္ပာယုကေ အာဘဿရေ။ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ ဟီနံ သောဠသကပ္ပာယုကေ ပရိတ္တာသုဘေ, မဇ္ဈိမံ ဒွတ္တိံသကပ္
ပာယုကေ အပ္ပမာဏသုဘေ, ပဏီတံ စတုသဋ္ဌိကပ္ပာယုကေ သုဘကိဏှေ။ ပဉ္စမဇ္ဈာနံ ပန တိဝိဓမ္ပိ ပဉ္စကပ္ပသတာယု
ကေ ဝေဟပ္ဖလေ ဥပပတ္တိံ နိပ္ဖာဒေတိ, တဒေဝ တိတ္ထိယေဟိ သညာဝိရာဂဝသေန ဘာဝိတံ ပဉ္စကပ္ပသတာယုကေယေဝ
အသညသတ္တေ။ အနာဂါမီဟိ ပန ပုထုဇ္ဇနာဒိကာလေ ပဋ္ဌာပိ ဘာဝိတံ သဒ္ဓါဒိဣန္ဒြိယာဓိမတ္တတာနုက္ကမေန ယ
ထာက္ကမံ သဟဿဒွိသဟဿစတုသဟဿအဋ္ဌသဟဿသောဠသသဟဿကပ္ပာယုကေသု အဝိဟာအတပ္
ပါသုဒဿာသုဒဿီအကနိဋ္ဌနာမကေသု ပဉ္စသုဒ္ဓါဝါသေသု ဥပပတ္တိံ နိပ္ဖာဒေတီတိ ဧဝမေတံ ယထာနုရူပံ
သောဠသရူပါဝစရဗြဟ္မလောကူပပတ္တိနိပ္ဖာဒကန္တိ အာဟ **“ယထာနုရူပံ။ပေ။ ဟောတီ”**တိ။

ယသ္မာ ပန ရူပဘဝေပိ ပဝတ္တိယံ လဘိတဗ္ဗာ ဥပဘောဂသမ္ပတ္တိ ကာမာဝစရဿေဝ ဖလံ, တသ္မာ ဣဓ “ဘဝ
ဘောဂသမ္ပတ္တိံ နိပ္ဖာဒေတီ”တိ အဝတွာ ဥပပတ္တိနိပ္ဖာဒနမေဝ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ စ ဒုတိယဇ္ဈာနဘူမိံ ဥ
ပါဒါယ သဗ္ဗတ္ထ ပရိပုဏ္ဏဿ မဟာကပ္ပဿ ဝသေန ပရိစ္ဆေဒော ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ပဌမဇ္ဈာနဘူမိယံ ပန အသင်္ခ
ယေယျကပ္ပဝသေန။ န ဟိ တတ္ထ ဣတရဝသေန ပရိစ္ဆေဒော သမ္ဘဝတိ ဧကကပ္ပေပိ အဝိနာသာဘာဝေန မဟာက
ပ္ပဿ စတုတ္ထဘာဂေယေဝ တဿ သဏ္ဌဟနတော။

ရူပါဝစရကုသလဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အရူပါဝစရကုသလဝဏ္ဏနာ

ဣဒါနိ အရူပါဝစရကုသလဿ နိဒ္ဒေသာဝကာသော အနုပ္ပတ္တောတိ တန္နိဒ္ဒေသတ္ထမာဟ **“သေသေသု
ပနာ”**တိအာဒိ။ အာကာသကသိဏဝဇ္ဇိတဿ ယဿ ကဿစိ ကသိဏဿ ဥဂ္ဃာဋနတော လဒ္ဓမာကာသံ **ကသိဏု
ဂ္ဃာဋိမာကာသံ။ တတ္ထ ပဝတ္တံ ဝိညာဏ**န္တိ အာကာသာနဉ္စာယတနမာဟ။ တဉှိ ဒုတိယာရုပ္ပဿ အာရမ္မဏံ
ဟောတိ။ **သဗ္ဗသော**တိ သဗ္ဗာကာရေန, ရူပနိမိတ္တဒဏ္ဍာဒါနသမ္ဘဝဒဿနာဒိနာ သဗ္ဗေန ရူပဓမ္မေသု, ပထဝီကသိ
ဏာဒိရူပနိမိတ္တေသု တဒာရမ္မဏဇ္ဈာနေသု စ အာဒီနဒဿနာကာရေန, တေသု ဧဝ တ ရူပနိမိတ္တေသု နိကန္တိပ္ပဟာ
နအသမာပဇ္ဇိတုကာမတာဒိနာ အာကာရေနာတိ အတ္ထော။ အထ တ **သဗ္ဗသော**တိ သဗ္ဗာသံ, ကုသလာဒိဘေဒေန အနဝ
သေသာနန္တိ အတ္ထော။ **ရူပသညာန**န္တိ သညာသီသေန ဝုတ္တရူပါဝစရဇ္ဈာနာနဉ္စေဝ တဒာရမ္မဏာနဉ္စ။ ရူပါဝစရဇ္ဈ
ဈာနမ္ပိ ဟိ “ရူပ”န္တိ ဝုစ္စတိ ဥတ္တရပဒလောပေန “ရူပီ ရူပါနိ ပဿတီ”တိအာဒီသု ဝိယ။ တဒာရမ္မဏမ္ပိ ကသိဏရူပံ
ပုရိမပဒလောပေန “ဒေဝေန ဒတ္တောတိ, ဗဟိဒ္ဓါ ရူပါနိ ပဿတီ”တိအာဒီသု ဝိယ, တသ္မာ ဣဓ ရူပေ ရူပဇ္ဈာနေ တံ
သဟဂတသညာ ရူပသညာတိ ဂဟိတာ, သညာသီသေန ဝုတ္တရူပါဝစရဇ္ဈာနာနမေတံ အဓိဝစနံ။ “ရူပ”န္တိ သညာ အဿ
သာတိ ရူပသညံ, ရူပနာမဝန္တန္တိ အတ္ထော။ တံဂဟိတေန ပထဝီကသိဏာဒိဘေဒဿ တဒာရမ္မဏဿ စေတံ နာမန္တ

တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ‘‘ရူပသညာန’’န္တိ ဟိ သရူပေကသေသဝသေန နိဒ္ဒေသော ကတော။ **သမတိက္ကမာ** တိ ဝိရာဂါ, နိရောဓာ စ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? တေသံ ကုသလဝိပါကကိရိယာဝသေန ပဉ္စဒသန္နံ ဈာနသင်္ခါတာနံ ရူပသညာနံ, တေသဉ္စ ပထဝီကသိဏာဒိဝသေန နဝန္နံ အာရမ္မဏသင်္ခါတာနံ ရူပသညာနံ အနဝသေသာနံ သဗ္ဗာကာရေန စ, တေသု ဧဝ တ နိကန္တိပ္ပပဟာနအသမာပဇ္ဇိတုကာမတာဒိနာ အာကာရေန ဝိရာဂါ, နိရောဓာ စ ဇိဂုစ္ဆနတော စေဝ တပ္ပဋိဗဒ္ဓဆန္ဒရာဂဝိက္ခမ္ဘနတော စ နိဗ္ဗတ္တံ အာကာသာနဉ္စာယတနသညာယ သဟဂတံ အရူပါဝစရကုသလစိတ္တံ။ န ဟိ သက္ကာ သဗ္ဗသော အနတိက္ကန္တရူပသညေန တံ နိဗ္ဗတ္တေတုန္တိ။

န ကေဝလံ တေသံယေဝ သမတိက္ကမနတော ဣဒံ နိဗ္ဗတ္တံ, အထ ခော ပဋိဃသညာဒီနမတ္ထင်္ဂမာဒိတောပီတိ အာဟ **‘‘ပဋိဃသညာန’’**န္တိအာဒိ။ တတ္ထ စက္ခာဒီနံ ဝတ္ထူနံ, ရူပာဒီနဉ္စ အာရမ္မဏာနံ ပဋိဃာတေန အညမညသမောဓာနသင်္ခါတေန ပဋိဟနနေန ဥပ္ပန္နာ သညာ **ပဋိဃသညာ,** ရူပသညာဒိဒွိပဉ္စသညာနမေတံ အဓိဝစနံ။ ယထာဟ –

> ‘‘တတ္ထ ကတမာ ပဋိဃသညာ? ရူပသညာ သဒ္ဒသညာ ဂန္ဓသညာ ရသသညာ ဖောဋ္ဌဗ္ဗသညာ, ဣမာ ဝုစ္စန္တိ ပဋိဃသညာယော’’တိ (ဝိဘ. ၆၀၃)။

တာသံ ကုသလာကုသလဝိပါကဘူတာနံ **အတ္ထင်္ဂမာ** ပဟာနာ အသမုပ္ပာဒါ အပ္ပဝတ္တိကရဏေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ နနု စ တော ရူပါဝစရဇ္ဈာနသမာပန္နဿာပိ န သန္တိ။ န ဟိ ပဌမဇ္ဈာနာဒိသမာပန္နကာလေ ပဉ္စဒွါရဝသေန စိတ္တံ ပဝတ္တတီတိ? သစ္စမေတံ, ယထာ ပန ‘‘သုခဿ စ ပဟာနာ ဒုက္ခဿ စ ပဟာနာ အဒုက္ခမသုခံ ဥပေက္ခာသတိပါရိသုဒ္ဓိံ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ’’တိ ဧတ္ထ ပသံသာဝသေန အညတ္ထ ပဟီနာနမ္ပိ သုခဒုက္ခာနံ စတုတ္ထဇ္ဈာနေ, ‘‘သက္ကာယဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာနံ ပဟာနာ ရာဂဒောသမောဟာနံ တနုတ္တာ သကဒာဂာမိမဂ္ဂံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတီ’’တိ ဧတ္ထ ပဌမမဂ္ဂေယေဝ ပဟီနာနံ သက္ကာယဒိဋ္ဌာဒီနံ ဒုတိယမဂ္ဂေ စ ဝစနံ, ဧဝမေဝ ဣမသ္မိံ ဈာနေ ပဋိပဇ္ဇနကာနံ ဥဿာဟဇနနတ္ထံ ဣမဿ ဈာနဿ ပသံသာဝသေန တာသံ ဧတ္ထ ဝစနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အထ ဝါ ကိဉ္စာပိ တာ ရူပါဝစရသမာပန္နဿာပိ န သန္တိ, န ပန ပဟီနတ္တာ န သန္တိ။ ကိဉ္စရဟိ ပစ္စယာဘာဝေန။ န ဟိ ရူပါဝစရဘာဝနာ ရူပဝိရာဂါယ သံဝတ္တတိ, ရူပါယတ္တာ ဧဝ တာသံ ပဝတ္တိ။ အရူပဘာဝနာ ပန ရူပဝိရာဂါယ သံဝတ္တတိ, တသ္မာ ‘‘တာ ဧတ္ထ ပဟီနာ’’တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ တထာ ဟိ တောသံ ဣတော ပုဗ္ဗေ အပ္ပဟီနတ္တာယေဝ ‘‘ပဌမဇ္ဈာနံ သမာပန္နဿ သဒ္ဒေါ ကဏ္ဋကော’’တိ ဝုတ္တော ဘဂဝတာ။ ဣဓ စ ပဟီနတ္တာ ဧဝ အရူပသမာပတ္တီနံ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရဝစနာဒီဟိ, ‘‘ယေ တေ သန္တာ ဝိမောက္ခာ အတိက္ကမ္မ ရူပေ အရူပါ’’တိအာဒိနာ စ အာနေဉ္ဇတာ, သန္တဝိမောက္ခတာ စ ဝုတ္တာ။

နာနတ္တသညာန န္တိ နာနတ္တေ ဂောစရေ ပဝတ္တာနံ, နာနတ္တာနံ ဝါ သညာနံ, ဝုတ္တာဝသေသာနံ စတုစတ္တာလီသကာမာဝစရသညာနန္တိ အတ္ထော။ ဝုတ္တံ ဟေဝ ဟိ –

> ‘‘တတ္ထ ကတမာ နာနတ္တသညာ? အသမာပန္နဿ မနောဓာတုသမင်္ဂိဿ ဝါ မနောဝိညာဏဓာတုသမင်္ဂိဿ ဝါ သညာ သဉ္ဇာနနာ သဉ္ဇာနိတတ္တံ, ဣမာ ဝုစ္စန္တိ နာနတ္တသညာယော’’တိ (ဝိဘ. ၆၀၄) –

ဧဝံ **ဝိဘင်္ဂေ** ဝိဘဇိတွာ ဝုတ္တာ။ တာ ပန ယသ္မာ ရူပသဒ္ဒါဒိဘေဒေ နာနတ္တေ နာနာသဘာဝေ အာရမ္မဏေ ပဝတ္တန္တိ, ယသ္မာ စ အဋ္ဌ ကာမာဝစရကုသလသညာ, ဒွါဒသ အကုသလသညာ, ဧကာဒသ ကာမာဝစရကုသလဝိပါကသညာ, ဒွေ အကုသလဝိပါကသညာ, ဧကာဒသ ကာမာဝစရကိရိယသညာတိ ဧဝံ စတုစတ္တာလီသပ္ပဘေဒါ နာနတ္တာ နာနာသဘာဝါ, အညမညံ အသဒိသာ, တသ္မာ ‘‘နာနတ္တသညာ’’တိ ဝုစ္စန္တိ။ **အမနသိကာရာ**တိ သဗ္ဗသော အနာဝဇ္ဇနာ အသမန္နာဟာရာ အပစ္စဝေက္ခဏာ။ ယသ္မာ တာ နာဝဇ္ဇတိ, န မနသိ ကရောတိ, န ပစ္စဝေက္ခတိ, တသ္မာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယသ္မာ စ ပုရိမာ ရူပသညာ, ပဋိဃသညာ စ ဣမိနာ ဈာနေန နိဗ္ဗတ္တေ ဘဝေပိ န ဝိဇ္ဇန္တိ, ပဂေဝ တသ္မိံ ဘဝေ ဣမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရဏကာလေ, တသ္မာ တာသံ သမတိက္ကမာ အတ္ထင်္ဂမာတိ ဒွေဓာပိ အဘာဝေယေဝ ဝုတ္တော။ နာနတ္တသညာသု ပန ယသ္မာ အဋ္ဌ ကာမာဝစရကုသလသညာ, နဝ ကိရိယသညာ, ဒသာကုသလသညာတိ ဣမာ သတ္တဝီသတိ သညာ ဣမိနာ ဈာနေန နိဗ္ဗတ္တေ ဘဝေ ဝိဇ္ဇန္တိ, တသ္မာ တာသံ အမနသိကာရာတိ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တသ္မာ ''သမတိက္ကမာ, အတ္ထင္ဂမာ''တိ ဥဘယထာပိ တာသံ အဘာေတေယဝ ဒႆိေတာ။ နာနတၱသညာသု ပန ယာ တသ္မိံ ဘေဝ န ဥပၸဇၨႏၲိ ေကနၲရူပနိႆိတတၱာ, တာ အေနာကာသတာယ န ဥပၸဇၨႏၲိ, န အ႐ူပဘာဝနာယ နိ တရိတတၱာ, အနိတရိတတၱာ စ ကာစိ ဥပၸဇၨႏၲိ, တသ္မာ တာသံ အမနသိကာေရာ အနာဝဇၨနံ အပစၥေဝကၡဏံ ဇဝနပဋိပါဒေကန တ ဘဝင္ဂမနသ္သ အေနာ အကရဏံ အပၸေဝသနံ ဝုတၱံ။ တတ္ထ ပဝတၱမာနာနမၸိ ဟိ စ်ာနံ သမာ ပႏၷႆ တာသံ အမနသိကာေရာေယဝ ဣတရထာ စ်ာနသမာပတၱိယာ အဘာဝေတာ။ ဣတိ သေခၤပေတာ ''႐ူပသညာ နံ သမတိက္ကမာ''တိ ဣမိနာ သဗၺ႐ူပာဝစရဓမၼာနံ ပဟာနံ ဝုတၱံ, ''ပဋိဃသညာနံ အတၱင္ဂမာ နာနတၱသညာနံ အမန သိကာရာ''တိ သဗၺသံ ကာမာဝစရစိတၱေစတသိကာနံ ပဟာနံ, အမနသိကာေရာ စ ဝုေတၱာ, တီဟိ ပေနေတဟိ သမာ ဓိႆ ထိရဘာေဝ ကထိေတာတိ။

အာကာသာနဥၥာယတနသညာသဟဂတ ႏၲိ ေတၱ ပန နာႆ အေႏၲာတိ အနႏၲံ, အနႏၲံ အာကာသံ အာကာ သာနႏၲံ, ကသိဏုဂ္ဃာဋိမာကာသံ, အနႏၲတာ ပန ဥပၸါဒဝယႏၲာဘာဝေတာ အနႏၲမနသိကာရဝေသန တ ေဝဒိတဗၺာ။ န ဟိ ေတႆ ဥပၸါဒေႏၲာ, ဝယေႏၲာ တ ပညာယတိ အသဘာဝဓမၼတၱာ။ သဘာဝဓေမၼာ ဟိ အဟုတြာ သမၻဝန ေတာ, ဟုတြာ စ ဝိနႆနေတာ ဥပၸါဒဝယႏၲပရိစၧိေႏၷာ, ေနတေရာ။ န စ ပေနတံ မနသိ ကေရာေႏၲာ ေယာကာဝစ ေရာ တႆ ပရိေစၧဒသင္ခါတမႏၲံ ဂဏွာတိ, အထ ေခာ ႐ူပဝိေဝကမတၱသေႆဝ ဂဟဏေန အနႏၲဖရဏာကာေရေန ဝ မနသိကာရံ ပဝေတၱတိ, တသ္မာ ဥပၸါဒဝယႏၲဝိရဟေတာ မနသိကာရဝေသန တ ေတမနႏၲႏၲိ ေဝဒိတဗၺံ။ ''အန ႏၲာကာသ''ႏၲိ စ ဝတၱေဗၺ အနႏၲ-သဒၵႆ ပရနိပါတဝေသန ''အာကာသာနႏၲ''ႏၲိ ဝုစၥတိ။ အာကာသာနႏၲ ေမဝ အာကာသာနဥၥံ သံေယာဂပရႆ တ-ကာရႆ စ-ကာရံ ကတြာ, တေဒဝ အာယတနံ သသမၸယုတၱဓမၼႆ စ်ာနႆ အာရမၼဏဘာဝေတာ အဓိ႒ာနေ႒န ေဒဝါယတနံ ဝိယာတိ အာကာသာနဥၥာယတနံ, တသ္မိံ အပၸနာပတၱာ သညာ အာကာသာနဥၥာယတနသညာ, တာယ သဟဂတံ ဝိညာဏံ **အာကာသာနဥၥာယတနသညာသဟဂတံ** ။ အထ တ အာကာသာနဥၥံ အာယတနမႆာ သသမၸယုတၱဓမၼာယ သညာယာတိ အာကာသာနဥၥာယတနာ, သာေယဝ သညာ, တာယ စ်ာနံ သဟဂတႏၲိ အာကာသာနဥၥာယတနသညာသဟဂတံ။

ဝိညာဏ။ေပ။ သဟဂတႏၲိ ယေဒတံ ပဌမာ႐ုပၸဝိညာဏံ, တံသဘာဝဓမၼတၱာ ဥပၸါဒါဒိအႏၲဝႏၲမၸိ အာရမၼ မဏကရဏဝေသန အနႏၲာကာေသ ဖရဏေတာ အတၱာနံ အာရဗ္ဘ အႏၲႆ အဂၢဟဏဝေသန ပဝတၱမနသိကာ ရေတာ တ အနႏၲံ ဝိညာဏႏၲိ ဝိညာဏာနႏၲံ, ''ဝိညာဏာနဥၥ''ႏၲိ ဝတၱေဗၺ ဝိညာဏဥၥ-သေဒၶါ တဒေတၱ နိ႐ူဠွ ေဟာ အာ-ကာရ န-ကာရေလာေပေတာ တ ကတြာ ''ဝိညာဏဥၥ''မိေစၥဝ ဝုတၱံ။ ေဝဥ္စ ကတြာ ဝကၡတိ –

''ဝိညာဏာနႏၲမိေစၥဝံ, ဝတၱဗၺံ ပနိဒံ သိယာ''တိ။

အထ တ ဒုတိယာ႐ုပၸဝိညာဏေန အဥၥိတဗၺံ အာရမၼဏဝေသန ဟပုဏိတဗၺႏၲိ ဝိညာဏဥၥံ။ ေသသံ ပုရိမသဒိသ ေမဝ။

အာကိဥၥညာ။ေပ။ သဟဂတ ႏၲိ နာႆ ပဌမာ႐ုပၸဝိညာဏႆ ကိဥၥနႏၲိ အကိဥၥနံ, အႏၲမေသာ ဘင္ဂမ တၱမၸိ အဝသိ႒ံ နတၳီတိ ဝုတၱံ ေဟာတိ။ သတိ ဟိ ဘင္ဂမေတၱပိ တႆ သကိဥၥနတာ သိယာ။ အကိဥၥနႆ ဘာေဝ အာကိဥၥညံ, အာကာသာနဥၥာယတနဝိညာဏာဘာဝေႆတံ အဓိဝစနံ။ ေသသံ ဝုတၱနယေမဝ။

ေနဝသညာ။ေပ။ သဟဂတႏၲိ ေဟ႒ိမစ်ာေနသု ဝိယ ဩဠာရိကာယ သညာယ အဘာဝေတာ ေနဝႆ သညာ အ တၳီတိ ေနဝသညံ, သုခုမာယ စ သညာယ အတၳိတာယ နာႆ သညာ နတၳီတိ နာသညံ, ေနဝသညဥၥ တံ နာသညဥၥ ေစတိ ေနဝသညာနာသညံ, စတုတၱာ႐ုပၸစ်ာနံ။ ယဒိ ဧဝံ ''ေနဝသညနာသည''ႏၲိ ဝတၱဗၺံ? သစၥေမတံ။ ဝစနေသာ ဘနတၱံ ပန ဒီဃံ ကတြာ ဝုတၱံ။ အထ တ ေနဝႆ သညာ နာသညာတိ ဧဝံ ေကဇၨံ ဗဟုဗၺီဟိသမာသဝေသန ''ေနဝ သညာနာသည''ႏၲိ ဝုတၱံ။ ေနဝသညာနာသညဥၥ တံ အာယတနဥၥ မနာယတနဓမၼာယတနပရိယာပႏၷတၱာတိ ေနဝ သညာနာသညာယတနံ, ေတန သမၸယုတၱံ သညာသဟဂတံ **ေနဝသညာနာသညာယတနသညာသဟဂတံ**။ အထ တ သညာေယဝ ပဋုသညာကိစၥကရေဏ အသမတၳတာယ ေနဝသညာ, ဥေကၠ်ာဟာဒေက ေတေဇာဓာတု ဝိယ သင္ခါရာဝေသ သသုခုမဘာဝပၸတၱိယာ နာသညာတိ ေနဝသညာနာသညာ, သာ ဧဝ ေသသဓမၼာနံ နိႆယပစၥယတာယ, အဓိ႒ာနဠ

ဌေန ဓမ္မာယတနပရိယာပန္နတာယ ဇေ တ အာယတနန္တိ နေဝသညာနာသညာယတနံ, နေဝသညာနာသညာယတနဘူတာ ယ သညာယ သဟဂတန္တိ နေဝသညာနာသညာယတနသညာသဟဂတံ။

ယထာနုရူပံ။ပေ။ နိပ္ဖာဒက န္တိ ''ပဌမာရုပ္ပဘူမိယာ ပဌမံ, ဒုတိယာရုပ္ပဘူမိယာ ဒုတိယ''န္တိအာဒိနာ အတ္တနော အနုရူပဝသေန စတူသု အရူပဘူမီသု ဥပပတ္တိသာဓကံ။ တာသု ပန ပဌမာ ဝီသတိသဟဿကပ္ပာယုကာ ဟောတိ, ဒုတိယာ စတ္တာလီသသဟဿကပ္ပာယုကာ, တတိယာ သဋ္ဌိသဟဿကပ္ပာယုကာ, စတုတ္ထာ ပန စတုရာသီတိသဟဿ သကပ္ပာယုကာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အရူပာဝစရကုသလဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

လောကုတ္တရကုသလဝဏ္ဏနာ

ဧဝံ တိဝိဓမ္ပိ လောကိယကုသလံ နိဒ္ဒိသိတ္ဝာ ဣဒါနိ လောကုတ္တရကုသလံ နိဒ္ဒိသန္တော အာဟ **''ဣတရံ ပနာ''**တိအာဒိ။ လုဇ္ဇနပလုဇ္ဇနဋ္ဌေန လောကော, သော တိဝိဓော – သင်္ခာရလောကော သတ္တလောကော ဘာဇနလောကောတိ။ တတော ဣဒံ ဥတ္တရတီတိ လောကုတ္တရံ။ စတ္တာရောပိ ဟိ မဂ္ဂါ ဥပါဒါနက္ခန္ဓသင်္ခာတသင်္ခါရလောကတော ဥတ္တရန္တိ အနာသဝဘာဝေန။ သတ္တလောကေသု စ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ အနရိယလောကတော ဥတ္တရတိ, သကဒါဂါမိမဂ္ဂေ သောတာပန္နလောကတော, အနာဂါမိမဂ္ဂေ သကဒါဂါမိလောကတော, အရဟတ္တမဂ္ဂေ အနာဂါမိလောကတော ဥတ္တရတိ။ ဘာဇနလောကေသု ပန ပဌမမဂ္ဂေ အပါယလောကတော ဥတ္တရတိ, သကဒါဂါမိမဂ္ဂေ ကာမလောကေကဒေသတော, အနာဂါမိမဂ္ဂေ သကလကာမလောကတော, အရဟတ္တမဂ္ဂေ ရူပါရူပလောကတော ဥတ္တရတိ။ ဣတိ စတုဗ္ဗိဓမ္ပိ မဂ္ဂစိတ္တံ တိဝိဓလောကတော ဥတ္တရတီတိ လောကုတ္တရံ, ကုစ္ဆိတသလနာဒိတော ပန ကုသလံ, စိန္တနာဒိတော စိတ္တန္တိ **လောကုတ္တရကုသလစိတ္တံ**။ ဖလံ ပန လောကတော ဥတ္တိဏ္ဏတ္တာ လောကုတ္တရံ, ဥဘယမ္ပိ တ သဟ နိဗ္ဗာနေန ဥပါဒါနက္ခန္ဓသင်္ခာတလောကတော ဥတ္တရံ ဝိသိဋ္ဌတရန္တိ လောကုတ္တရံ။ ယထာဟ ''ယာဝတာ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ သင်္ခတာ ဝါ အသင်္ခတာ ဝါ, ဝိရာဂေါ တေသံ ဓမ္မာနံ အဂ္ဂမက္ခာယတီ''တိ (အ. နိ. ၄.၃၄; ဣတိဝု. ၉၀)။

နိယတာနိယတဝတ္ထုကဘေဒတောတိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ ပရတောဃောသပစ္စယေန ဝိနာ အနုပ္ပဇ္ဇနတော အရူပဘဝေ သမ္ဘဝေါ နတ္ထီတိ တံ နိယတဝတ္ထုကံ, ဣတရံ ပန သတ္တဝိဓမ္ပိ ပရတောဃောသံ ဝိနာပိ ဝိပဿနာဗလေနေဝ နိပ္ဖဇ္ဇနတော တတ္ထာပိ သမ္ဘဝတီတိ အနိယတဝတ္ထုကံ။

တီဟိ။ပေ။ တိဝိဓန္တိ လောကုတ္တရဝိမောက္ခာနံ ဒွါရဘာဝတော ဝိမောက္ခမုခသင်္ခာတာဟိ သုညတာနုပဿနာဒီဟိ တီဟိ ဝုဋ္ဌာနကာမိနိဝိပဿနာဟိ ပတ္တဗ္ဗတော ဣဒံ လောကုတ္တရကုသလံ **တိဝိဓံ** သုညတံ အနိမိတ္တံ အပ္ပဏိဟိတန္တိ။ ကတမေ ပန တေ လောကုတ္တရဝိမောက္ခာတိ? နဝ လောကုတ္တရဓမ္မာ။ ယထာဟ ''စတ္တာရော စ အရိယမဂ္ဂါ စတ္တာရိ စ သာမညဖလာနိ နိဗ္ဗာနဉ္စ, အယံ အနာသဝေါ ဝိမောက္ခော''တိ (ပဋိ. မ. ၁.၂၁၃)။ ဣမာနိ ဟိ သံကိလေသဓမ္မေဟိ သုဋ္ဌု ဝိမုတ္တတ္တာ **ဝိမောက္ခာ** နာမ။ တာနိ ပန ပစ္စေကံ သုညတော ဝိမောက္ခော, အနိမိတ္တော ဝိမောက္ခော, အပ္ပဏိဟိတော ဝိမောက္ခောတိ တိဝိဓာနိ။ ယထာဟ ''တယောမေ, ဘိက္ခဝေ, ဝိမောက္ခာ – သုညတော ဝိမောက္ခော, အနိမိတ္တော ဝိမောက္ခော, အပ္ပဏိဟိတော ဝိမောက္ခော''တိ (ပဋိ. မ. ၁.၂၀၉)။ ဣဓ ပန ကုသလာဓိကာရတ္တာ စ တုမဂ္ဂသင်္ခာတာယေဝ လောကုတ္တရဓမ္မာ အဓိပ္ပေတာ။

သုညတာဒိနာမလာဘော စ နေသံ အာဂမနတော, သဂုဏတော, အာရမ္မဏတော စ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တထာ ဟိ အာဂစ္ဆတိ မဂ္ဂေ, ဖလဉ္စ ဧတေနာတိ **အာဂမနံ**။ တဉှိ ဒုဝိဓံ မဂ္ဂါဂမနံ, ဖလာဂမနဉ္စ။ တေသု ဝုဋ္ဌာနကာမိနိဝိပဿနာ **မဂ္ဂါဂမနံ,** အရိယမဂ္ဂေ **ဖလာဂမနံ**။ တတ္ထ မဂ္ဂဿ အာဂတဋ္ဌာနေ မဂ္ဂါဂမနံ ဂဟေတဗ္ဗံ, ဖလဿ အာဂတဋ္ဌာနေ ဖလာဂမနံ။ ဣဓ ပန မဂ္ဂဿ အာဂတတ္တာ မဂ္ဂါဂမနံ ဂဟိတန္တိ။ တတော **အာဂမနတော**။ **သဂုဏတော**တိ သဘာဝတော။ **အာရမ္မဏတော** တိ အာရမ္မဏဓမ္မတော။

ယော ဟိ သဗ္ဗသင်္ခါရာနံ အနတ္တလက္ခဏပဋိဝေဓေဝသပ္ပဝတ္တာယ အနတ္တာနုပဿနာယ ဝသေန မဂ္ဂံ ပဋိလဘတိ, တဿ သာ အနုပဿနာ အသုညတ္တကရာနံ အတ္တာဘိနိဝေသပစ္စယာနံ ဒိဋ္ဌေကဋ္ဌကိလေသာနံ ဝိက္ခမ္ဘိတဘာဝေန တေဘူမကမ္မောနံ အတ္တသုညတာယ ယာထာဝတော ဂဟဏတော **သုညတာနုပဿနာ** နာမ ဟောတိ။ တာယ ပန ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂေ သုညတာယ အာဂတတ္တာ **သုညတော** နာမ။ တေနာဟ "အနတ္တတော မနသိကရောန္တော သုညတဝိမောက္ခေန ဝိမုစ္စတီ"တိ (ပဋိ. မ. ၁.၂၂၇)။

ယော ပန သဗ္ဗသင်္ခါရာနံ အနိစ္စလက္ခဏပဋိဝေဓေဝသပ္ပဝတ္တာယ အနိစ္စာနုပဿနာယ မဂ္ဂံ ပဋိလဘတိ, တဿ သာ အနုပဿနာ နိစ္စနိမိတ္တာဒိကဟကရာနံ ကိလေသာနံ ဝိက္ခမ္ဘိတတ္တာ ခုဝဘာဝူပဋ္ဌာနသင်္ခါတနိစ္စနိမိတ္တာဒိနော အဂ္ဂဟဏတော **အနိမိတ္တာနုပဿနာ** နာမ။ တာယ ပန လဒ္ဓမဂ္ဂေ အနိမိတ္တာယ အာဂတတ္တာ **အနိမိတ္တော** နာမ။ တေနာဟ "အနိစ္စတော မနသိကရောန္တော အနိမိတ္တဝိမောက္ခေန ဝိမုစ္စတီ"တိ (ပဋိ. မ. ၁.၂၂၇)။

ယော ပန သဗ္ဗသင်္ခါရာနံ ဒုက္ခလက္ခဏပဋိဝေဓေဝသပ္ပဝတ္တာယ ဒုက္ခာနုပဿနာယ ဝသေန မဂ္ဂံ ပဋိလဘတိ, တဿ သာ အနုပဿနာ တဏှာပဏိဓာနဿ ဝိက္ခမ္ဘနေန ပဏိဓိဝိရဟိတတ္တာ **အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာ** နာမ။ တာယ ပန လဒ္ဓမဂ္ဂေ အပ္ပဏိဟိတာယ အာဂတတ္တာ **အပ္ပဏိဟိတော** နာမ။ တေနာဟ "ဒုက္ခတော မနသိကရောန္တော အပ္ပဏိဟိတဝိမောက္ခေန ဝိမုစ္စတီ"တိ။ အယံ တာဝဿ အာဂမနဝသေန နာမလာဘော။

အတ္တနော ပန ရာဂါဒီဟိ သုညတတ္တာ, နိစ္စနိမိတ္တာဒိဝိရဟိတတ္တာ, တဏှာပဏိဓိအဘာဝတော စ **သဂုဏတော,** ရာဂါဒိသုညဿေဝ, နိစ္စနိမိတ္တာဒိဝိရဟိတဿ, ပဏိဓိပ္ပမုတ္တဿ စ နိဗ္ဗာနဿ အာရမ္မဏကရဏတော **အာရမ္မဏတော** စ သုညတာဒိဝိမောက္ခော နာမ ဟောတီတိ ဝေမဿ သဂုဏာရမ္မဏေဟိ နာမလာဘော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သော စ ခော သုတ္တန္တပရိယာယေနေဝ, နော အဘိဓမ္မပရိယာယေန။ သုတ္တန္တကထာ ဟိ ပရိယာယဒေသနာ, ဣတရာ နိပ္ပရိယာယဒေသနာ, တသ္မာ သဂုဏာရမ္မဏတော နာမဿ သဗ္ဗသာဓာရဏဘာဝေန အဝဝတ္တာနကရတ္တာ ပရိယာယဘာဝတော သုတ္တန္တပရိယာယေနေဝ လာဘော, အာဂမနတော ပန အဘိဓမ္မပရိယာယေနပိ ဝဝတ္တာနကရဘာဝေန နိပ္ပရိယာယတော။ တေနေဝ ဟိ အာစရိယေန "တီဟိ ဝိမောက္ခမုခေဟိ ပတ္တဗ္ဗတော တိဝိဓ"န္တိ ဝိမောက္ခမုခမေဝ ခုရံ ကတွာ ဝုတ္တံ, န "သုညတာဒိနာမတော တိဝိဓ"န္တိ။ အနိမိတ္တနာမံ ပနေတ္ထ အာဂမနတောပိ သုတ္တန္တပရိယာယေနေဝ လဗ္ဘတိ အဘိဓမ္မေ မဂ္ဂံ ပတိ အနိမိတ္တနာမဿ အနုဒ္ဓတတ္တာ။ အနုဒ္ဓဋ္ဌတ္တံ ပန န အနုဒ္ဓရိတဗ္ဗတာမတ္တေန, အထ ခော နိပ္ပရိယာယတော တဿ မဂ္ဂေ အလဗ္ဘနတော။ ကိဉ္စာပိ ဟိ အယံ ဝိပဿနာ နိစ္စနိမိတ္တံ ဥဂ္ဃာဋေန္တီ ပဝတ္တတိ, သင်္ခါရနိမိတ္တဿ ပန အနိဿဇ္ဇနတော န နိပ္ပရိယာယတော အနိမိတ္တနာမံ လဘတိ။ ယံ ပနေတံ သုတ္တေ –

> "အနိမိတ္တဉ္စ ဘာဝေဟိ၊ မာနာနုသယမုဇ္ဇဟ။
> တတော မာနာဘိသမယာ၊ ဥပသန္တော စရိဿသီ"တိ။ (သု. နိ. ၃၄၄) –

မဂ္ဂဿ အနိမိတ္တဘာဝဝစနံ, တံ ယထာဝုတ္တပရိယာယဝသေန လဗ္ဘမာနံ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ။ အဘိဓမ္မေ ပန ယာ သယမ္ပိ နိပ္ပရိယာယတော အနိမိတ္တနာမံ န လဘတိ, သာ ကထံ မဂ္ဂဿ တံ ဒဒေယျာတိ မဂ္ဂဿ အနိမိတ္တနာမံ န ဥဒ္ဓဋံ။ ယဒိ ဧဝံ သုညတနာမေနပိ ဣဒံ သမာနံ။ အနတ္တာနုပဿနာပိ ဟိ ကိဉ္စာပိ ပုဂ္ဂလသုညတံ ဂဏှာတိ, ဓမ္မသုညတံ ပန န ဂဏှာတီတိ သယံ နိပ္ပရိယာယေန သုညတာနုပဿနာ နာမ န ဟောတီတိ သုညတနာမမ္ပိ မဂ္ဂဿ န ဒဒေယျ။ အထ ပုဂ္ဂလသုညတာဂ္ဂဟဏမတ္တေန သယံ သုညတာနုပဿနာ ဟုတွာ မဂ္ဂဿ တံ ဒဒေယျ, အနိစ္စာနုပဿနာပိ သင်္ခါရနိမိတ္တဿ ဂဟဏေပိ နိစ္စနိမိတ္တာဒိဥဂ္ဃာဋနတော သယံ အနိမိတ္တာနုပဿနာ ဟုတွာ မဂ္ဂဿ အနိမိတ္တနာမံ ဒဒေယျာတိ? န ဣဒမေဝံ, နိစ္စာဒိနိမိတ္တုဂ္ဃာဋနေန အနိမိတ္တဘာဝဿ နိပ္ပရိယာယေန မဂ္ဂေ အလဗ္ဘနတော နိစ္စာဒိနိမိတ္တုဂ္ဃာဋနဿပိ ပရိယာယဘာဝတော။ နနု ဣဒမ္ပိ သဗ္ဗတ္ထ သမာနံ။ သုညတအပ္ပဏိဟိတဘာဝတောပိ ဟိ နိပ္ပရိယာယေန အမဂ္ဂေ န လဗ္ဘတိ ပုဂ္ဂလသုညတဂ္ဂဟဏဿ, ပဏိဓိသောသနဿ စ ဥဇုကံ မဂ္ဂေနေဝ နိပ္ဖန္နတော, တသ္မာ သုညတာနုပဿနာပိ အပ္ပဏိဟိတာနုပဿနာပိ ပရိယာယေနေဝ တံ တံ နာမံ လဘန္တီတိ မဂ္ဂဿ နိပ္ပရိယာယတော နာမံ န ဒေန္တီတိ? န, တတော လဒ္ဓအရိယမဂ္ဂဿ နိပ္ပရိယာယတော သမ္ပယုတ္တဓမ္မဝသေနေဝ သုညတအပ္ပဏိဟိတနာမသမ္ဘဝတော။ ကထံ? ဌပေတွာ ဗုဒ္ဓုပ္ပာဒံ သရာဘင်္ဂသတ္တာရာဒိကာလေ

ပိ ဒုဗ္ဗိဇာနီယဘာဝေန သုခုမဿ အနတ္တလက္ခဏဿ ပညာယ ဧဝ ကေစရဘာဝတော အနတ္တာနုပဿနာယ အနုပ
ဿနတော မဂ္ဂက္ခဏေ ပညိန္ဒြိယံ အဓိမတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ – ''အနတ္တတော မနသိကရောတော ပညိန္ဒြိယံ အ
ဓိမတ္တံ ဟောတီ''တိ (ပဋိ. မ. ၁.၂၂၁)။

တဥ္စ ပန သယံ အတ္တာဘိနိဝေသသမုဂ္ဃာဋနတော, အရိယမဂ္ဂပရိယာပန္နတ္တာ စ နိပ္ပရိယာယတောဝ သုညတ
နာမံ လဘတိ။ ဒုက္ခာနုပဿနာယ သမာဓိဝိပစ္စနီကဿ ပဏိဓိသင်္ခါတရာဂဿ သောသနတော တဿာ ဝသေန
အနုပဿန္တဿ မဂ္ဂက္ခဏေ သမာဓိန္ဒြိယံ အဓိမတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ – ''ဒုက္ခတော မနသိကရောတော သမာဓိ
န္ဒြိယံ အဓိမတ္တံ ဟောတီ''တိ။ တဥ္စ ပန သယံ ပဏိဓိသောသနတော, အရိယမဂ္ဂပရိယာပန္နတ္တာ စ နိပ္ပရိယာယ
တောဝ အပ္ပဏိဟိတနာမံ လဘတိ။ သဗ္ဗသင်္ခါရာနံ ပန အနိစ္စဘာဝံ အာဂမနတော သုတွာ ပစ္ဆာ သယံ ပစ္စက္ခတော ပဿ
သတော ''အနိစ္စမေဝ ဝတ သော ဘဂဝါ 'အနိစ္စ'န္တိ အာဟာ''တိ ဘဂဝတိ သဒ္ဓာဇာဟုလ္လပဋိလာဘတော အနိစ္စာနုပဿ
သနာယ မနသိကရောတော မဂ္ဂက္ခဏေ သဒ္ဓိန္ဒြိယံ အဓိမတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ – ''အနိစ္စတော မနသိကရောတော
သဒ္ဓိန္ဒြိယံ အဓိမတ္တံ ဟောတီ''တိ။ တံ ပန သယံ သင်္ခါရနိမိတ္တတော ဝုဋ္ဌဟန္တမ္ပိ အရိယမဂ္ဂပရိယာပန္နံ န
ဟောတီတိ နိပ္ပရိယာယတော အနိမိတ္တနာမံ န လဘတိ, တသ္မာ ယထာ ကာယကမ္မာဓိကံ စိတ္တံ ''ကာယကမ္မ''န္တိ ဝု
စ္စတိ, ဧဝံ သုညတသင်္ခါတပညိန္ဒြိယာဓိမတ္တော မဂ္ဂေ သုညတနာမံ လဘတိ, အပ္ပဏိဟိတသင်္ခါတသမာဓိန္ဒြိ
ယာဓိမတ္တော အပ္ပဏိဟိတနာမံ, သဒ္ဓိန္ဒြိယာဓိမတ္တော ပန သဒ္ဓာယ အနိမိတ္တနာမာလာဘတော သယမ္ပိ တံ န လ
ဘတိ။ ယဒိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မဝသေန သုညတာဒိနာမာလာဘော, အထ ကထံ ''အာဂမနတော''တိ ဝုတ္တံ? သစ္စံ, အာဂမန
တော အဓိမတ္တဿ ပန ဣန္ဒြိယဿ ဝသေန လဒ္ဓနာမမ္ပိ အာဂမနတောဝ လဒ္ဓံ ဟောတိ။

အထ တ အဘိဓမ္မပရိယာယေနပိ သုညတဘာဝေ နာမ ပုဂ္ဂလသုညတာယေတတိ ပုဂ္ဂလသုညတဂ္ဂဟိတာယ အန
တ္တာနုပဿနာယ သုညတနာမံ နိပ္ပရိယာယတောဝ လဗ္ဘတိ။ ပဏိဓိ နာမ ရာဂါဒိကာ တေတိ ရာဂါဒိသောသိတာယ ဒု
က္ခာနုပဿနာယ အပ္ပဏိဟိတနာမမ္ပိ နိပ္ပရိယာယတောဝ လဗ္ဘတိ။

နိမိတ္တန္တိ ပန ဥပေတွာ သုတ္တန္တပရိယာယံ အဘိဓမ္မပရိယာယေန သင်္ခါရနိမိတ္တံ ဟောတီတိ သင်္ခါရနိမိတ္တ
ဂ္ဂဟိတာယ အနိစ္စာနုပဿနာယ အနိမိတ္တနာမံ နိပ္ပရိယာယတော န လဗ္ဘတိ, တသ္မာ နိပ္ပရိယာယတော သုညတ
အပ္ပဏိဟိတနာမိကာနံ အနတ္တဒုက္ခာနုပဿနာနံ ဝသေန ပဋိလဒ္ဓမဂ္ဂေ အာဂမနတော သုညတအပ္ပဏိဟိတနာမံ လ
ဘတိ, အနိမိတ္တနာမံ ပန ပရိယာယတောဝ လဘတိ။ တေန ဝုတ္တံ – ''အနိမိတ္တနာမံ ပနေတ္ထ အာဂမနတောပိ သုတ္တ
တန္တပရိယာယေနေဝ လဗ္ဘတိ အဘိဓမ္မေ မဂ္ဂံ ပတိ အနိမိတ္တနာမဿ အနုဒ္ဓဋတ္တာ''တိ။ ဣတိ ဣမေသံ တိဏ္ဏံ
ဝိမောက္ခာနံ ပဝေသနဒွါရဘာဝတော သုညတာနုပဿနာဒိနာမိကာ အနတ္တာနုပဿနာဒိကာ တိဿော အနုက္ကမေ
န ဗလဝဘာဝံ ပတွာ ဝုဋ္ဌာနကမိနိဝိပဿနာဘူတာ တီဏိ ဝိမောက္ခမုခါနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ –

> ''တီဏိ ခော ပနိမာနိ ဝိမောက္ခမုခါနိ လောကနိယျာနာယ သံဝတ္တန္တိ, သဗ္ဗသင်္ခါရေ ပရိစ္ဆေဒပရိဝဋ္ဋုမ
> တော သမနုပဿနတာယ အနိမိတ္တာယ စ ဓာတုယာ စိတ္တသမ္ပက္ခန္ဒနတာယ, သဗ္ဗသင်္ခါရေသု မနောသမု
> တ္တေဇနတာယ အပ္ပဏိဟိတာယ စ ဓာတုယာ စိတ္တသမ္ပက္ခန္ဒနတာယ, သဗ္ဗဓမ္မေ ပရတော သမနုပဿန
> တာယ သုညတာယ စ ဓာတုယာ စိတ္တသမ္ပက္ခန္ဒနတာယ, ဣမာနိ တီဏိ ဝိမောက္ခမုခါနိ လောကနိယျာနာယ
> သံဝတ္တန္တီ''တိ (ပဋိ. မ. ၁.၂၁၉)။

တတ္ထ ဟိ **ပရိစ္ဆေဒပရိဝဋ္ဋုမတော**တိ ဥဒယဗ္ဗယဝသေန ပရိစ္ဆေဒတော စေဝ ပရိဝဋ္ဋုမတော စ။ အနိစ္စာနုပဿနာ ဟိ
''ဥဒယတော ပုဗ္ဗေ သင်္ခါရာ နတ္ထိ''တိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ တေသံ ဂတိံ သမန္နေသမာနာ ဝယတော ပရံ န ဂစ္ဆန္တိ, ဧတ္ထ
ထေဝ အန္တရဓာယန္တီတိ ပရိဝဋ္ဋုမတော ပရိယန္တတော သမနုပဿတိ။ **သမနုပဿနတာယာ** တိ သမ္မဒေဝ အနုပဿ
သနတာယ သံဝတ္တန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **မနောသမုတ္တေဇနတာယာ** တိ စိတ္တသံဝေဇနတာယ။ ဒုက္ခာနုပဿနေန ဟိ
သင်္ခါရေသု စိတ္တံ သံဝိဇ္ဇတိ။ **ပရတော သမနုပဿနတာယာ** တိ ''နာဟံ, န မမ''န္တိ ဧဝံ အနတ္တတော သမနုပဿန
တာယ။ ဣတိ ဣမာနိ တီဏိ ပဒါနိ အနိစ္စာနုပဿနာဒီနံ တိဏ္ဏံ ဝသေန ဝုတ္တာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ တေနေဝ စ တဒနန္တ
တရေ ပဥှာဝိဿဇ္ဇနေ –

“အနိစ္စတော မနသိကရောတော ခယတော သင်္ခါရာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ဒုက္ခတော မနသိကရောတော ဘယတော သင်္ခါရာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, အနတ္တတော မနသိကရောတော သုညတော သင်္ခါရာ ဥပဋ္ဌဟန္တီ”တိ (ပဋိ. မ. ၁.၂၁၉) –

ဝုတ္တံ။ နနု စေတ္ထ အဘိဓမ္မာဝတာရသ္မိံ ဘာသမာနတ္တာ အဘိဓမ္မပရိယာယေနေဝ ဝိမောက္ခမုခါနိ စ ဝတ္တဗ္ဗာနိ ယုတ္တာနီတိ? သစ္စံ, အနိစ္စာနုပဿနာယပိ ပန မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနံ ဟောတီတိ ပကာသနတ္ထံ သုတ္တန္တပရိယာယေနပိ ဧကံ ဝ ဝတ္တဗ္ဗာနံ ကတံ, တထာ ဝုတ္တိတော ပန မဂ္ဂေ အဘိဓမ္မပရိယာယေန သုဒ္ဓိကပဋိပဒာယမေဝ သင်္ဂယှတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

စတုမဂ္ဂယောဂဘေဒတော တိ သောတာပတ္တိအာဒီဟိ စတူဟိ အရိယမဂ္ဂေဟိ သမ္ပယောဂပ္ပဘေဒတော။ အရိယမဂ္ဂါနံ ပန သမ္မာဒိဋ္ဌာဒိအင်္ဂသဘာဝတ္တာ, တေသဉ္စ သဗ္ဗလောကုတ္တရေ အတ္ထိတာယ ဘင်္ဂဝသေန အဘေဒေပိ ကြန္နိယာနံ အပဟင်္ဂဝပဟင်္ဂဝတရတမဘာဝေန သစ္စကိရိယာဝိသေသတော ကိလေသာနံ ပဟာနဘေဒေ ဟောတီတိ တံဝသေန စတုဗ္ဗိဓတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ တေနေတဟ **“သက္ကာယဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာ”**တိအာဒိ။ သတိ ဝိဇ္ဇမာနေ ပဉ္စက္ခန္ဓသင်္ခါတေ ကာယေ ဒိဋ္ဌိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ, သယံ တ တတ္ထ သတိ ဒိဋ္ဌိ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ, ပဉ္စသု ခန္ဓေသု အတ္တတ္တနိယာဘိနိဝေသဝသေန ပဝတ္တာယ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိယာ ဇေတံ အဓိဝစနံ။ သာ ပန ဧကေကသ္မိံ ခန္ဓေ စတုဓာ အဘိနိဝေသနဝသေန ဝီသတိဝိဓာ ဟောတိ။ တထာ ဟိ ကောစိ ရူပံ အတ္တတော သမနုပဿတိ “ယံ ရူပံ, သော အတ္တာ, ယော အတ္တာ, တံ ရူပံ, ယထာ ဒီပဿ ဝဏ္ဏောယေဝ အစ္စိ, အစ္စိယေဝ ဝဏ္ဏော”တိ။ ရူပဝန္တံ တ အတ္တာနံ သမနုပဿတိ, ဆာယာဝန္တံ ဝိယ ရုက္ခံ။ အတ္တနိ တ ရူပံ, ပုပ္ဖေ ဝိယ ဂန္ဓံ။ ရူပသ္မိံ တ အတ္တာနံ, သမုဂ္ဂေ ဝိယ မဏိ။ ဇေဝံ ဝေဒနာဒီသုပိ “ဝေဒနံ အတ္တတော သမနုပဿတီ”တိအာဒိနာ ယောဇေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ယော ပဉ္စဝိဓော အဗ္ဗတိရိတ္တအတ္တာဘိနိဝေသော, သာ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ။ ယော ပန ပန္နရသဝိဓော ဗ္ဗတိရိတ္တအတ္တာဘိနိဝေသော, သာ သဿတဒိဋ္ဌီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သဘာဝံ ဝိစိနန္တော တာယ ကိစ္ဆတိ ကိလမတီတိ ဝိစိကိစ္ဆာ, တိကိစ္ဆိတုံ ဒုက္ကရတာယ တ ဝိဂတာ စိကိစ္ဆာ ဉာဏပတိကာရော ဣမိဿာတိ ဝိစိကိစ္ဆာ။ သာ ပန –

“သတ္ထရိ ကင်္ခတိ ဝိစိကိစ္ဆတိ, ဓမ္မေ, သင်္ဃေ, သိက္ခာယ, ပုဗ္ဗန္တေ, အပရန္တေ, ပုဗ္ဗန္တာပရန္တေ, ဣဒပ္ပစ္စယတာပဋိစ္စသမုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု ကင်္ခတိ ဝိစိကိစ္ဆတီ”တိ (ဓ. သ. ၁၀၀၈ ထောကံ. ဝိသဒိသံ) –

ဇေဝံ ဗုဒ္ဓါဒီသု ကင်္ခါဝသေန အဋ္ဌဝတ္ထုကာ,

“အဟောသိံ နု ခော အဟမတီတမဒ္ဓါနံ, န နု ခော အဟောသိံ, ကိံ နု ခော အဟောသိံ, ကထံ နု ခော အဟောသိံ , ကိံ ဟုတွာ ကိံ အဟောသိံ နု ခော အဟမတီတမဒ္ဓါနံ, ဘဝိဿာမိ နု ခော အဟမနာဂတမဒ္ဓါနံ , န နု ခော ဘဝိဿာမိ, ကိံ နု ခော ဘဝိဿာမိ, ကထံ နု ခော ဘဝိဿာမိ, ကိံ ဟုတွာ ကိံ ဘဝိဿာမိ နု ခော အဟမနာဂတမဒ္ဓါနံ, ဇေတရဟိ တ ပန ပစ္စုပ္ပန္နမဒ္ဓါနံ အဇ္ဈတ္တံ ကထံကထီ ဟောတိ, အဟံ နု ခေါသ္မိ, နော နု ခေါသ္မိ, ကိံ နု ခေါသ္မိ, ကထံ နု ခေါသ္မိ, အယံ နု ခော သတ္တော ကုတော အာဂတော, သော ကုဟိံ ကမီ ဘဝိဿတီ”တိ (မ. နိ. ၁.၁၈; သံ. နိ. ၂.၂၀) –

ဇေဝံ ပုဗ္ဗန္တာဒယော အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိဝသေန သောဠသဝတ္ထုကာ စ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။

တတ္ထ သတ္ထရိ ကင်္ခန္တော တဿ ရူပကာယဓမ္မကာယာနံ ဝိဇ္ဇမာနတံ, အဝိဇ္ဇမာနတဉ္စ ကင်္ခတိ, ဓမ္မေ ကင်္ခန္တော တဿ သွာက္ခာတဒုက္ခာတဘာဝေ ကင်္ခတိ, သင်္ဃေ ကင်္ခန္တော တဿ သုပ္ပဋိပန္နဝိပ္ပဋိပန္နတာဒိဘာဝေ ကင်္ခတိ, သိက္ခာယ ကင်္ခန္တော တဿာ သုပညတ္တဒုပ္ပညတ္တဘာဝံ ကင်္ခတိ, ပုဗ္ဗန္တေ ကင်္ခန္တော သဿတာကာရံ, အဓိစ္စသမုပ္ပတ္တိအာကာရဉ္စ နိဿာယ အတီတေ အတ္တနော ဝိဇ္ဇမာနတံ, အဝိဇ္ဇမာနတဉ္စ ကင်္ခတိ, အပရန္တေ ကင်္ခန္တော သဿတာကာရံ, ဥစ္ဆေဒအာကာရဉ္စ နိဿာယ အနာဂတေ အတ္တနော ဥပ္ပတ္တိံ, အနုပ္ပတ္တိဉ္စ ကင်္ခတိ, ပုဗ္ဗန္တာပရန္တေ ကင်္ခန္တော ပစ္စုပ္ပန္နေ အတ္တနော အတ္ထိဘာဝံ, နတ္ထိဘာဝဉ္စ ကင်္ခတိ။ ပစ္စုပ္ပန္နော ဟိ အဒ္ဓါ ပုဗ္ဗဘာဂပရဘာဂကောဋ္ဌာသဝန္တတာယ “ပုဗ္ဗန္တာပရန္တော”တိ ဝုစ္စတိ, ယုတ္တံ ပန တံ အာရဗ္ဘ ကင်္ခာ ဇနနန္တိ? ယုတ္တံ, အယုတ္တန္တိ ကာ တေ ဓိန္တာ။ ဥမ္မတ္တကော ဝိယ ဟိ ဗာလပုထုဇ္ဇနော။ တသ္မာ သော ယံ ကိဉ္စိ

ကင်္ခတိယေဝ။ တေနေဝ စ **သောဠသဝတ္ထုကဝိစိကိစ္ဆာနိဒ္ဒေသေ** “တေရဟိ ဝါ ပနာ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အာစရိယာ ပန “ပုဗ္ဗန္တာပရန္တေတိ အတီတာနာဂတေ ဧကဇ္ဈံ ဂဟေတွာ တဒုဘယမာရဗ္ဘ ကင်္ခန္တော ပုဗ္ဗန္တာပရန္တေ ကင်္ခတီ”တိပိ ဝဒန္တိ။ ဣဒပ္ပစ္စယတာပဋိစ္စသမုပ္ပန္နေသု ဓမ္မေသု ကင်္ခန္တော ပန အဝိဇ္ဇာဒီနံ ပစ္စယာနံ, သင်္ခါရာဒီနဉ္စ ပစ္စယုပ္ပန္နာနံ ဟေတုဟေတုသမုပ္ပန္နဘာဝသ္မိံ သဗ္ဘာဝါသဗ္ဘာဝံ ကင်္ခတီတိ ဧဝံ တာဝ အဋ္ဌဝတ္ထုကကင်္ခာယ ပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

သောဠသဝတ္ထုကာ ပန “အဟောသိံ နု ခေါ။ပေ။ န နု ခေါ အဟောသိ”န္တိ ကင်္ခန္တော ဝုတ္တနယေနေဝ အတီတေ အတ္တနော ဝိဇ္ဇမာနာဝိဇ္ဇမာနတံ ကင်္ခတိ။ **ကိံ နု ခေါ အဟောသိ**န္တိ ဇာတိလိင်္ဂုပပတ္တိယော နိဿာယ “ခတ္တိယော နု ခေါ အဟောသိံ, ဗြာဟ္မဏာဒီသု ဂဟဋ္ဌာဒီသု ဒေဝတာဒီသု အညတရော နု ခေါ”တိ ကင်္ခတိ။ **ကထံ နု ခေါ**တိ သဏ္ဌာနာကာရံ နိဿာယ “ဒီဃော နု ခေါ အဟောသိံ, ရဿဩဒါတကာဠာဒီနဉ္စ အညတရော”တိ ကင်္ခတိ။ ဣဿရနိမ္မာနာဒီနိ နိဿာယ “ကေန နု ခေါ ပကာရေန အဟောသိ”န္တိ နိဗ္ဗတ္တနာကာရတော ကင်္ခတီတိ ဝဒန္တိ။ **ကိံ ဟုတွာ ကိံ အဟောသိ**န္တိ ဇာတိအာဒီနိ နိဿာယ “ခတ္တိယော ဟုတွာ နု ခေါ ဗြာဟ္မဏော အဟောသိံ။ပေ။ ဒေဝေါ ဟုတွာ နု ခေါ မနုဿော အဟောသိ”န္တိ အတ္တနော အပရာပရံ ပဝတ္တိံ ကင်္ခတိ။ **ဘဝိဿာမိ နု ခေါ, န နု ခေါ** တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ အနာဂတေ အတ္တနော ဝိဇ္ဇမာနာဝိဇ္ဇမာနတံ ကင်္ခတိ။ **“ကိံ နု ခေါ ဘဝိဿာမီ”** တိအာဒိ ဝုတ္တနယမေဝ။ **အဟံ နု ခေါသ္မိ, န နု ခေါသ္မီ** တိ ဣဒါနိ အတ္တနော အတ္ထိဘာဝံ, နတ္ထိဘာဝဉ္စ ကင်္ခတိ။ တတ္ထ ကာရဏံ ဝုတ္တမေဝ။ **ကိံ နု ခေါသ္မီ** တိ ခတ္တိယာဒိကောဝ သမာနော အတ္တနော ခတ္တိယာဒိဘာဝံ ကင်္ခတိ။ ဧသေဝ နယော သေသေသုပိ။ **ကထံ နု ခေါသ္မီ** တိ “အဗ္ဘန္တရေ ဇီဝေါ နာမ အတ္ထီ”တိ ဂဟေတွာ တဿ ဒီဃာဒိဘာဝံ ကင်္ခတိ။ ပစ္စုပ္ပန္နံ ပန အတ္တနော သရီရသဏ္ဌာနံ အဇာနန္တော နာမ နတ္ထိ။ **ကုတော အာဂတော, ကုဟိံ ဂါမီ ဘဝိဿတီ** တိ အတ္တဘာဝဿ အာဂတိဂတိဋ္ဌာနာနိ ကင်္ခတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

သီလဉ္စ ဝတဉ္စ သီလဗ္ဗတံ, တတ္ထ ဂေါသီလာဒိအသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ သမာဒာနဝသေန သီလံ, အဝီတိက္ကမဝသေန ဝတံ။ ဥဘယထာပိ ဝါ သီလံ, တပေါကမ္မဘာဝေန ဂဟိတတ္တာ ဝတံ။ ဂဝါဒိပကတိဘာဝတော အတ္တနော ဝါ ဂဝါဒိဘာဝါဓိဋ္ဌာနံ သီလံ, “ဂစ္ဆန္တော ဘက္ခေတိ, တိဋ္ဌန္တော မုတ္တေတီ”တိအာဒိနာ ဂဝါဒိကိရိယာယ ကရဏံ ဝတံ။ တံတံအကိစ္စသမ္မတတော ဝါ နိဝတ္တိ သီလံ, တံသမာဒာနဝတော ဝေသဘောဇနကိစ္စစရဏာဒိဝိသေသပဋိပတ္တိ ဝတံ။ သဘာဝံ အတိက္ကမ္မ ပရတော အာမသနံ ဂဟဏန္တိ ပရာမာသော, သီလဗ္ဗတဿ ပရာမာသော သီလဗ္ဗတပရာမာသော။ ဣတော ဗဟိဒ္ဓါ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ သီလေန သုဒ္ဓိ, ဝတေန သုဒ္ဓိ, သီလဗ္ဗတေန သုဒ္ဓီတိ ဧဝံ အသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ “သုဒ္ဓိမဂ္ဂေါ”တိ ပဝတ္တဿ မိစ္ဆာဘိနိဝေသဿေတံ အဓိဝစနံ။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ စ ဝိစိကိစ္ဆာ စ သီလဗ္ဗတပရာမာသော စာတိ သက္ကာယ။ပေ။ ပရာမာသော, တေယေဝ ကမ္မဝိပါကေသု, ဝဋ္ဋသ္မိံ ဝါ သတ္တေ သံယောဇေန္တိ ဗန္ဓန္တီတိ သံယောဇနာနိ, တေသံ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိအာဒီဟိ တဒင်္ဂဝသေန ပဟီနာနံ အနုပ္ပတ္တိဓမ္မတာပါဒနေန အစ္စန္တသမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနံ ကရောတီတိ **သက္ကာ။ပေ။ပ္ပဟာနကရံ**။

နိဗ္ဗာနံ ပတိ သဝနတော သန္ဒနတော သောတော ဝုစ္စတိ အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကမဂ္ဂေါ, တဿ အာဒိတော ပဇ္ဇနံ သောတာပတ္တိ, နိဗ္ဗာနံ မဂ္ဂတိ, နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိ မဂ္ဂီယတိ, ကိလေသေ မာရေန္တော ဂစ္ဆတီတိ ဝါ မဂ္ဂေါ, သောတာပတ္တိ ဧဝ မဂ္ဂေါ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ။ အထ ဝါ သောတံ အာဒိတော ပဇ္ဇတိ အဓိဂစ္ဆတီတိ သောတာပတ္တိ, ပဌမော အရိယပုဂ္ဂလော, တဿ မဂ္ဂေါ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ, သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒီနိ အဋ္ဌင်္ဂါနိ, တေန သမ္ပယုတ္တံ စိတ္တံ **သောတာပတ္တိမဂ္ဂစိတ္တံ** ။

ရဇ္ဇတိ အဘိသဇ္ဇတီတိ ရာဂေါ, သော ဣဓ ပဉ္စကာမဝိသယာ, ကာမဘဝဝိသယာ စ တဏှာ။ ဒုဿတီတိ ဒေါသော, ဒသဝိဓအာဃာတဝတ္ထုပဒဋ္ဌာနော ဗျာပါဒေါ။ မုယှတီတိ မောဟော, ဒုက္ခာဒီသု အဋ္ဌသု အညာဏံ။ ဧတေသံ ကိလေသာနံ တနုတ္တံ တနုဘာဝံ ကရောတီတိ **ရာဂ။ပေ။ တနုတ္တကရံ** ။ တတ္ထ ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ တနုတ္တံ အဘိဏှာနုပ္ပတ္တိတော, ပရိယုဋ္ဌာနမန္ဒတာယ စာတိ။ သကဒါဂါမိဿ ဟိ ဝဋ္ဋာနုသာရိမဟာဇနဿ ဝိယ ကိလေသာ အဘိဏှံ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ကဒါစိ ဝိရဠာကာရာ ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တထာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တာပိ မဒ္ဒန္တာ ဆာဒေန္တာ အန္ဓကာရံ ကရောန္တာ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဒွီဟိ ပန မဂ္ဂေဟိ ပဟီနတ္တာ မန္ဒမန္ဒာ တနုကတနုကာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ကေစိ ပန သကဒါဂါမိဿ ကိလေသာ စိရေန ဥပ္ပဇ္ဇန္တာပိ ဗဟလာဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တထာ ဟိဿ ပုတ္တဓီတရော ဒိဿန္တီတိ ဝဒန္တိ။

တံ အကာရဏံ, ဝတ္ထုပ္ပဋိသေဝနေန ဝိနာပိ ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏသမ္ဘဝတော, တသ္မာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဒ္ဝီဟိ ကာရဏေဟိ နေ
သံ တနုဘာဝေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ မောဟဿ တနုဘာဝေါ ဝုတ္တော, နနု တတိယမဂ္ဂဝဇ္ဈာနမေဝ ကြမိ
နာ တနုတ္တကရဏံ ဝတ္တဗ္ဗံ, ကြတရထာ ဟေဋ္ဌာ တီဟိပိ မဂ္ဂေဟိ ဥပရိမဂ္ဂဝဇ္ဈကိလေသာနံ ဗဟလာဗဟလာဝတ္
ထာယ ပဟီယမာနတ္တာ ကြမ သဗ္ဗေသမေဝ ဥဒ္ဒမ္ဘာဂိယသံယောဇနာနံ တနုဘာဝေါ ဝတ္တဗ္ဗော, တေနေဝ စ **ဟဋ္ဌီယ
မ္ပိ** "ကာမရာဂဗျာပာဒာနံ တနုဘာဝါယ ဒုတိယာယ ဘူမိယာ ပတ္တိယာ"တိ ဝုတ္တန္တိ။ သစ္စမေတံ, သုတ္တေ ပန ဥပ
ရိမဂ္ဂဝဇ္ဈာနံ တနုဘာဝပရိယာယံ ဂဟေတွာ "ရာဂဒောသမောဟာနံ တနုတ္တာ သကဒါဂါမီ ဟောတီ"တိ ဟေတုတ္တာ
ယတနုဘာဝဿ အာဂတတ္တာ ကြဓာပိ တဒနုလောမေန ဝုတ္တံ။ "ကာမရာဂဗျာပာဒာန"မိစ္စေဝ တ ဟဇ္ဇော။ တထာ ဟိ
ဧတ္တေဝ ဥပရိ **ဒုတိယမဂ္ဂဉာဏနိဒ္ဒေသေ** "ဗျာပာဒကာမရာဂါနံ, တနုဘာဝံ တု သာဓယေ"န္တိ (အဘိဓ. ၁၃၅၃) ဝုတ္
တံ။ ပဋိသန္ဓိဝသေန သကိံဒေဝ ကြမံ မနုဿလောကံ အာဂစ္ဆတီတိ သကဒါဂါမီ, တဿ မဂ္ဂေါ သကဒါဂါမိမဂ္ဂေါ။
ကိဉ္စာပိ ဟိ မဂ္ဂဋ္ဌဿ ပဋိသန္ဓိဝသေန အာဂမနာသမ္ဘဝတော ဖလဋ္ဌောယေဝ သကဒါဂါမီ နာမ ဟောတိ, တဿ ပန
အာဂမနဘူတော မဂ္ဂေါ မဂ္ဂန္တရာဝစ္ဆေဒနတ္ထံ တအာယတ္တဘာဝူပနယနေန သကဒါဂါမိမဂ္ဂေါတိ ဝုစ္စတိ, တံသ
မ္ပယုတ္တံ စိတ္တံ **သကဒါဂါမိမဂ္ဂစိတ္တံ** ။

ပဉ္စသု ကာမဂုဏေသု, ကာမဘဝေ စ ရာဂေါ **ကာမရာဂေါ**။ ဗျာပဇ္ဇတိ တေန စိတ္တန္တိ **ဗျာပာဒေါ** ။ ပဋိသန္ဓိဝ
သေန ကြမံ ကာမဓာတုံ န အာဂစ္ဆတီတိ **အနာဂါမီ**။ ရူပဘဝေ ဆန္ဒရာဂေါ **ရူပရာဂေါ**။ အရူပဘဝေ ဆန္ဒရာဂေါ **အရူပရာ
ဂေါ။ မာနော** ကြမ အရဟတ္တာဓိဂမံ ပဋိစ္စ ဥဏ္ဏတိမတ္တံ။ **ဥဒ္ဓစ္စမ္ပိ** "ကော မေ ဘာရော ကိလေသသမုစ္ဆေဒ
နေ"တိ ဧဝမာကာရပ္ပဝတ္တံ စိတ္တဿ အဝူပသမမတ္တံ။ **အဝိဇ္ဇာ**ပိ အသုခေ သုခသညာဝိပလ္လာသော။ အာရကတ္တာ
ကိလေသေဟိ, မိစ္ဆာပဋိပန္နေဟိ တ, ရာဂါဒိအရီနံ, သံသာရစက္ကဿ အရာနဉ္စ ဟတတ္တာ, ပစ္စယာဒီနံ အရဟတ္တာ,
ရဟောပိ ပာပါကရဏေန ပာပကရဏေ ရဟဿ အဘာတ, ရဟိတဗ္ဗတော ဇဟိတဗ္ဗတော "ရဟာ"တိ လဒ္ဓနာမာနံ တ
ပာပဓမ္မာနံ အဘာဝတော, သာဓူဟိ အရဟိတဗ္ဗတော အပရိစ္စဇိတဗ္ဗတော, ရဟာသင်္ခါတဿ တ ဂမနဿ သံသာရေ
အဘာဝတော **အရဟာ,** အဋ္ဌမော အရိယပုဂ္ဂလော, တဿ ဘာဝေါ အရဟတ္တံ, အဂ္ဂဖလဿေတံ အဓိဝစနံ။ တဉှိ
"အရဟာ"တိ အဘိဓာနဿ, ဗုဒ္ဓိယာ စ ပဝတ္တိနိမိတ္တနတ္တာ အရဟတော ဘာဝေါတိ ကတွာ "အရဟတ္တ"န္တိ ဝုစ္
စတိ, တဿ အာဂမနဘူတော မဂ္ဂေါ အရဟတ္တမဂ္ဂေါ, တံသမ္ပယုတ္တံ စိတ္တံ **အရဟတ္တမဂ္ဂစိတ္တံ** ။

ဈာနင်္ဂယောဂဘေဒတော တိ ရူပါဝစရံ ဝိယ ပဉ္စဟိ ဈာနင်္ဂေဟိ သမ္ပယောဂဘေဒတော။ ကထံ ပနဿ ဘေဒေါ
တိ? ဧတ္ထ တာဝ အဋ္ဌကထာတတာဒေါ, တယော စ ထေရဝါဒာတိ စတ္တာရော ဝါဒါ ဟောန္တိ။ တထာ ဟိ **အဋ္ဌကထာယံ**
တာဝ "သင်္ခါရုပေက္ခာဘာဝံ ပတွာ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာမဂ္ဂဿ ဈာနင်္ဂံ နိယမေတီ"တိ ဝုတ္တံ။ **တိပိဋကစူဠနာ
ဂတ္ထေရော** ပန "မဂ္ဂါသန္နဝိပဿနာယ ပါဒကဇ္ဈာနံ ဟာဒကဇ္ဈာနံ နိယမေတီ"တိ အာဟ။ **မောရဝါပိဝါသိမဟာဒ
တ္တတ္ထေရော** "ဝိပဿနာယ အာရမ္မဏဘူတာ ခန္ဓာ နိယမေန္တိ။ ယဉှိ ဈာနံ သမ္မသိတွာ ဝုဋ္ဌာတိ, တံသဒိသောဝ
ဟောတီ"တိ အာဟ။ **တိပိဋကစူဠာဘယတ္ထေရော** ပန "ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယော နိယမေတိ, 'အဟော ဝတ ပဉ္စင်္ဂိကံ, စတု
ရင်္ဂိကံ တ မဂ္ဂံ ပာပုဏေယျ'န္တိအာဒိနာ ယထာ ယထာဿ အဇ္ဈာသယော ဟောတိ, တထာ တထာ မဂ္ဂေါ ဟော
တီ"တိ အာဟ။

ယသ္မာ ပန အဋ္ဌကထာတတာဒေါ ပမာဏံ, တယော စ ထေရာ ပဏ္ဍိတာ ဗျတ္တာ, တသ္မာ စတ္တာရောပိ တအာ အ
ညမညံ အပ္ပဋိဗာဟနဝသေန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ကထံ? ကာမာဝစရဓမ္မေ တာဝ သမ္မသိတွာ သုက္ခဝိပဿကဿ ဥပ္ပ
န္နမဂ္ဂေါပိ သမာပတ္တိလာဘိနော ဈာနံ ပာဒကံ အကတွာ ဥပ္ပာဒိတမဂ္ဂေါပိ ဝိပဿနာနိယာမေန ပဌမဇ္ဈာနိကာဝ
ဟောန္တိ။ သစေ ပန ကိဉ္စိ ဈာနံ ပာဒကံ ကတွာ ဥပ္ပာဒိတော ဟောတိ, တဿ ဝသေန အင်္ဂပရိဏာမော ဟောတီတိ တံ
တံဈာနသဒိသော ဟောတိ။ ယသ္မာ ပနေတ္ထ ကာမာဝစရက္ခန္ဓေ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တာ ဝိပဿနာ ကာမာဝစရဓမ္မေသု
စ မဟဂ္ဂတဓမ္မေသု ဝိယ ဘာဝနာဝိသေသတော ဈာနင်္ဂဝိသေသော နတ္ထိ, တသ္မာ "ဝိပဿနာယ အာရမ္မဏဘူတာ
ခန္ဓာ နိယမေန္တီ"တိ ဧဝံ ပဝတ္တော ဒုတိယတ္ထေရဝါဒော ကြမံ တဒံ န ပဝိသတိ။ ဈာနဓမ္မေ သမ္မသိတွာ ဥပ္ပာဒိတမဂ္
ဂေ သစေ ပာဒကဇ္ဈာနံ နတ္ထိ, သမ္မသိတဇ္ဈာနနိယာမေန တံတံဈာနိကော ဟောတိ။ သစေ ပဌမဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ ဒုတိ
ယာဒိဈာနေ သမ္မသိတွာ ဥပ္ပာဒိတော, ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယနိယာမေန ဒ္ဝီသု အညတရဇ္ဈာနသဒိသော ဟောတိ။ သစေ ပန
ပုဂ္ဂလဿ တထာဝိဓော အဇ္ဈာသယော နတ္ထိ, တအာ ကထန္တိ? ဧတ္ထ တာဝ ကေစိ "နာနာဝဇ္ဇနဝီထိယမေဝ နိဝတ္
တမာနပါဒကဇ္ဈာနတော ဧကာဝဇ္ဇနဝီထိယံ ဧကတ္တဘူဘာဝံ ပတွာ နိဝတ္တမာနာယ ဝိပဿနာယ အာရမ္မဏဘူတာ

ခန္ဓာယေဝ ဗလဝန္တော, တသ္မာ သမ္မသိတက္ခန္ဓနိယာမေန တံသဒိသော မဂ္ဂေါ ဟောတီ''တိ ဝဒန္တိ။ ဝေဠ္ဌ သတိ ''ဟာဒကဈာနနိယာမေန ဟောတီ''တိ ဇဝံ ပဝတ္တော ပဌမတ္ထေရဝါဒော ဟာဒကဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ ကာမာဝစရက္ခန္ဓေ သမ္မသိတ္တ ဥပ္ပာဒိတမဂ္ဂမေဝ သန္ဓာယ တိဋ္ဌတီတိ။

အပရေ ပန ''ဟာဒကဈာနံ မဂ္ဂဿ မူလကာရဏဝသေန ပစ္စယော ဟောတိ အာသန္နကာရဏဝသေနပိ, သမ္မသိတက္ခန္ဓာ ပန မူလကာရဏဝသေနေဝ ပစ္စယာ ဟောန္တိ, တသ္မာ သမ္မသိတက္ခန္ဓတော ဟာဒကဈာနမေဝ ဗလဝတရန္တိ ဟာဒကဈာနသဒိသော မဂ္ဂေါ ဟောတီ''တိ ဝဒန္တိ။ ဇဝံ သန္တေ ပန ''သမ္မသိတက္ခန္ဓနိယာမေနာ''တိ ဇဝံ ပဝတ္တော ဒုတိယတ္ထေရဝါဒော သမာပတ္တိံ ဟာဒကံ အကတ္တ ကေဝလံ ဈာနဓမ္မေယေဝ သမ္မသိတ္တ ဥပ္ပာဒိတမဂ္ဂမေဝ သန္ဓာယ တိဋ္ဌတိ။ ယသ္မာ ပန ဟေဋ္ဌိမဟေဋ္ဌိမဈာနတော ဥပရူပရိဈာနံ ဗလဗ္ဗတ္တံ ဟောတိ, တသ္မာ ဟေဋ္ဌိမဟေဋ္ဌိမဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ ဥပရူပရိဈာနဓမ္မေ ဝိပဿတော ဥပ္ပန္နမဂ္ဂေါ ဟာဒကဈာနံ အနပေက္ခိတ္တ သမ္မသိတဈာနဝသေန တံတံဈာနိကော ဟောတိ။ ဥပရူပရိဈာနတော ပန ဝုဋ္ဌာယ ဟေဋ္ဌိမဟေဋ္ဌိမဈာနဓမ္မေ သမ္မသိတ္တ ဥပ္ပာဒိတမဂ္ဂေါ သမ္မသိတဈာနံ အနပေက္ခိတ္တ ဟာဒကဈာနသဒိသော ဟောတီတိ ဣဒမေတ္ထ သာရတရံ။ ဝေဠ္ဌဟိ သတိ ဒွိန္နမ္ပိ ထေရာနံ တအာ နိပ္ပဒေသဝိသယာ သမဖလာ ဟောန္တိ။

တတိယတ္ထေရဝါဒေ စေတ္ထ ဟာဒကဈာနံ, သမ္မသိတဈာနံ တ ဝိနာ အဇ္ဈာသယမတ္တေနေဝ န ဣဇ္ဈတိ။ တီသုပိ တဒေသု ဌပေတ္တ သေသဈာနင်္ဂပရိဏာမံ ဝေဒနာပရိဏာမော ဝိပဿနာနိယာမေနေဝ ဟောတိ။ တယောပိ ထေရတအာ ဝိပဿနာနိယာမေန ဝိနာ န ဟောန္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ နနု စ ဝေဒနာပိ ဈာနင်္ဂမေဝ, တသ္မာ တာယပိ ဟာဒကဈာနနိယာမေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ? တံ န, ဝေဒနာယပိ ဟာဒကဈာနနိယာမေန ပရိဏာမေ သတိ ဝိပဿနာနိယာမံ အနပေက္ခိတ္တ ဟာဒကဈာနနိယာမေနေဝ မဂ္ဂက္ခဏေ သေသဈာနင်္ဂါနိ ပရိဏာမဌာနေယေဝ ဝေဒနာယပိ ပရိဏာမော ဘဝေယျ, တထာ ပန အဟုတ္တ ကောဝဇ္ဇနဝီထိယာ အာဒိတောဝ ပရိဏာမနတော မဂ္ဂဝုဋ္ဌာနဝီထိယာ အာသန္နတရပ္ပဝတ္တာယ ဝိပဿနာယ ဝသေန ဝေဒနာနိယာမော ဟောတိ။

အထ တ ဟာဒကဈာနသမ္မသိတဈာနာနံ သမ္ဘဝေ တေသု အနုပ္ပန္နာ ဝေဒနာ ဝိပဿနာယ န ဟောတီတိ ဟာဒကဈာနသမ္မသိတဈာနနိယာမေန ပရိဏာမတီတိပိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ တွေ သိယာ – ယတ္ထ တာဝ ဟာဒကဈာနံ အတ္ထိ, တတ္ထ တံ နိယမေတိ။ ယတ္ထ ပန တိကစတုက္ကဟာဒကဈာနံ နတ္ထိ, တသ္မိံ အရူပဘဝေ ကိံ နိယမေတီတိ? တတ္ထာပိ ဟာဒကဈာနမေဝ နိယမေတိ။ ယော ဟိ ဘိက္ခု အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီ ပဌမဈာနံ ဟာဒကံ ကတ္တ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဖလာနိ နိဗ္ဗတ္တေတ္တ အပရိဟီနဈာနော ကာလံ ကတ္တ အရူပဘဝေ နိဗ္ဗတ္တော ပဌမဈာနိကာယ သောတာပတ္တိဖလသမာပတ္တိယာ ဝုဋ္ဌာယ ဝိပဿံ ပဋ္ဌပေတ္တ ဥပရိ တီဏိ မဂ္ဂဖလာနိ နိဗ္ဗတ္တေတိ, တဿ တာနိ ပဌမဇ္ဈာနိကာနေဝ ဟောန္တိ။ ဒုတိယဈာနိကာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ အရူပေပိ ဟိ လောကုတ္တရံ တိကစတုက္ကဈာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဧဝမေတ္ထ ဧကေကဿ လောကုတ္တရကုသလဿ ဈာနင်္ဂယောဂဘေဒေ ဝေဒိတဗ္ဗော။

မဂ္ဂ။ပေ။ နိပ္ဖာဒေတီ တိ တေဘူမကကုသလံ ဝိယ ပဋိသန္ဓိပ္ပဝတ္တီသု အဝိပစ္စဝန္တမ္ပိ အတ္တနော အတ္တနော အနုရူပဿ ဖလဿ နိပ္ဖာဒနေန တံတံဖလပ္ပတ္တော သောတာပန္နော သကဒာဂါမီ အနာဂါမီ အရဟာတိ သာမညတော စတ္တာရော အရိယပုဂ္ဂလေ အဘိနိပ္ဖာဒေတီတိ။ ဝိသေသတော ပန သတ္တက္ခတ္တုပရမတာဒိကေ အနေကေပိ သောတာပန္နာဒယော နိပ္ဖာဒေတိ။

လောကုတ္တရကုသလဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

စတုဘူမကကုသလဝဏ္ဏနာ

၂၈. ဇဝံ စတုဘူမကကုသလစိတ္တံ သရူပတော နိဒ္ဒိသိတ္တ ဣဒာနိ တံ နိဂမေန္တော အာဟ **''ကာမေ အဋ္ဌေ တ''**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ကာမေ**တိ ကာမဘဝေ။ တထာ **''ရူပေ''**တိအာဒီသု။

၂၉. ကုသလာကုသလာပဂတေနာတိ ကုသလာကုသလကမ္မတော အပဂတေန။ အင်္ဂမဂ္ဂဿ ဟိ ဥပ္ပန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ အရဟတော သဗ္ဗာနိ ကုသလာကုသလကမ္မာနိ ပဟီနာနိ နာမ ဟောန္တိ ပစ္စယဝေကလ္လေန ပဋိသန္ဓိအာ

နေ အသမတ္ထဘာဝတော။ ယတော စ အရိယမဂ္ဂဉာဏံ ''ကမ္မက္ခယကရ''န္တိ ဝုစ္စတိ။ အထ တ အဟေတုအပစ္စယဝိ သုဇ္ဈနသ္သ အဘာဝတော ကိလေသသမုစ္ဆေဒကေန မဂ္ဂကုသလေန အကုသလေဟိ အပဂတေန။ **ကုသလေ ကုသလေ နာ**တိ ကုစ္ဆိတာနံ သလနာဒီဟိ ကုသလသဒ္ဒါတာယ ပဋိပတ္တိယံ ဒေသနုပ္ပာဒနာဒီသု ဆေကေန။ **မုနိနာ**တိ ဉဘယလောက မုနနကေန အဂ္ဂဖလဉာဏေန, သဗ္ဗညုတဉာဏေန တ သမန္နာဂတတ္တာ မုနိနာ။ တေနာဟ –

''ယော မုနာတိ ဉဘော လောကေ, မုနိ တေန ပဝုစ္စတီ''တိ။

ဝသိနာတိ ဆဠဘိညတာယ ပရမေန စိတ္တဝသိဘာဝေန သမန္နာဂတတ္တာ, ဈာနာဒီသု ပဉ္စဝိဓဝသိသဗ္ဘာဝတော စ ဝသိဘူတေန ဝသိဘာဝူပဂတိန္ဒ္ရိယေန။

စတုဘူမကကုသလဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အကုသလဝဏ္ဏနာ

ဧတ္တာဝတာ စ ယံ ''ကုသလာကုသလာဗ္ယာကတဓာတိဘေဒတော တိဝိဓ''န္တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တံ ကုသလံ, တံ သရူပ တော နိဒ္ဒိသိတ္ွာ ဣဒါနိ တဒနန္တရုဒ္ဒိဋ္ဌံ အကုသလံ နိဒ္ဒိသန္တော အာဟ **''အကုသလံ ပနာ''**တိအာဒိ။ ''ဘူမိတော စတုဗ္ဗိဓ''န္တိ ဝုတ္တမတ္ထံ နိယမေတ္ွာ ဒဿေန္တော အာဟ **''ကာမာဝစရမေဝ''**တိ။ နိကာယန္တရိကာ ပန ရူပာရူပာ ဝစရမ္ပိ အကုသလံ ဣစ္ဆန္တီတိ တေသံ မတိနိသေဓနတ္ထံ အဝဓာရဏံ ကတံ။ မဟဂ္ဂတဘူမိယံ ဥပ္ပဇ္ဇနမ္ပိ ဟေတံ တတ္ထ ရူပဓာတုယံ ပဝတ္တိဝိပာကံ ဒေန္တမ္ပိ ဧကန္တေန ကာမာဝစရမေဝတိ။ ကုတော ပနေသ နိယမောတိ? ကာမတဏ္ဟာဝိသယဘာဝတော။ ကာမတဏ္ဟာဝိသယတာ ဟိ ကာမာဝစရဘာဝဿ ကာရဏံ ယထာ ရူပာရူပတဏ္ဟာဝိသယတာ ရူပာရူပဘာဝဿ။ ဇေဉ္ဈာသေန စေတံ ဧဝံ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗံ။ ဣတရထာ ဗ္ယာပိတလက္ခဏံ န သိယာ။ ယဒိ ဟိ အာလမ္ဗိ တဗ္ဗဓမ္မဝသေန ဘူမိဝဝတ္ထာနံ ကရေယျ, ဧဝံ သတိ အနာရမ္မဏာနံ သင်္ဂဟော န သိယာ။ အထ ဝိပာကအနဝသေန, ဧ ဝမ္ပိ အဝိပာကာနံ သင်္ဂဟော န သိယာ, တသ္မာ အာလမ္ဗဏဓမ္မဝသေနေဝ ပရိယာပန္နာနံ သာ ကာတဗ္ဗာ။ အပရိယာပန္န နာနံ ပန လောကတော ဥတ္တိဏ္ဏတာယ လောကုတ္တရတာ, ဥတ္တရိတရာဘာဝတော အနုတ္တရတာ စ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ။

အေမနသ္သသ္သ အနိဝရဏာဝတ္တာယ အဘာဝေန တံသဟဂတစိတ္တုပ္ပာဒေ ကာမဘူမိယံယေဝ ပဝတ္တတီတိ သော နိယတဝတ္တုကော, ဣတရေ အရူပဘူမိယမ္ပိ ပဝတ္တနတော အနိယတဝတ္တုကာတိ အာဟ **''နိယတာ။ပေ.။ ဒုဝိဓ''**န္တိ။ ဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စသဟဂတာနံ မောဟေကဟေတုကတ္တာ, ဣတရေသမ္ပိ လောဘမောဟဒေါသမောဟဝသေန ဒွိဟေတု ကတ္တာ အာဟ **''ဧကဟေတုကဒွိဟေတုကတော''**တိ။ အာဒိတော ဧကာဒသန္နံ အကုသလစိတ္တာနံ ပဋိသန္ဓိဇနနတော, ဥဒ္ဓစ္စ သဟဂတဿ တဒဘာဝတော အာဟ **''ပဋိသန္ဓိဇနကာဇနကတော''**တိ။ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတဉ္ဟိ ပဝတ္တိဝိပာကံ ဒေန္တမ္ပိ ပဋိ သန္ဓိံ နာကမှုတိ။ ယတော ဝက္ခတိ –

> ''ဣောဒသဝိဓာနံ တု၊ ဟိတ္ွာ ဥဒ္ဓစ္စမာနသံ။
> ဧကာဒသဝိဓာ စေဝ၊ ဘဝန္တိ ပဋိသန္ဓိယော''တိ။ (အဘိဓ. ၅၃၆)။

ယေန ပန ကာရဏေန တံ ပဋိသန္ဓိံ နာကမှုတိ, တံ ပဋိသန္ဓိဝိနိစ္ဆယကထာဟိ ဣမိဿာ ကထာယ ဝဏ္ဏနာပဒေသေ ယေဝ ဝက္ခာမ ။ **တီဟိ ဝေဒနာဟီ**တိ သုခဒုက္ခောပေက္ခာသဒ္ဒါတာဟိ တီဟိ ဝေဒနာဟိ။ ယထာဟ – ''တိဿော ဣမာ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒနာ။ ကတမာ တိဿော? သုခာ ဒုက္ခာ အဒုက္ခမသုခာ''တိ (သံ. နိ. ၄.၂၄၉)။ ယံ ပန ကတ္ထစိ သုတ္တေ ''ဒွေမာ, ဘိက္ခဝေ, ဝေဒနာ သုခာ ဒုက္ခာ''တိ (သံ. နိ. ၄.၂၆၇) ဝစနံ, တံ ကုသလပက္ခိကံ ဥပေက္ခံ သုခေ, အကုသလပ က္ခိကဥ္စ ဒုက္ခေ ပက္ခိပိတ္ွာ ပရိယာယေန ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝကာရဏတ္တာ မူလမိဝာတိ မူလံ, လောဘော မူလံ ဧတေသာန္တိ **လောဘမူလံ**။ ကိဥ္စာပိ ဟိ မောဟောပိ လောဘမူလေသု အတ္ထိ, သော ပန သဗ္ဗာကုသလ သာဓာရဏတ္တာ ဝဝတ္ထာနကရော န ဟောတီတိ အသာဓာရဏဓမ္မဝသေန ''လောဘမူလ''န္တွေဝ ဝုတ္တံ ယထာ ''ဘေ ရိသဒ္ဒော ယဝင်္ကုရော''တိ။ တထာ **''ဒေါသမူလ''**န္တိ ဧတ္ထာပိ။ မူလန္တရဝိရဟတော မောဟော ဧဝ မူလံ ဣမဿ, နာညန္တိ **မောဟမူလံ**။

မိစ္ဆာဝသေန ဒဿနံ ဒိဋ္ဌိ, ဒိဋ္ဌိယေဝ ဒိဋ္ဌိဂတံ ယထာ “အာကာသဂတံ ထာမဂတ”န္တိ။ အထ ဝါ ဝိပရိယေသဂ္ဂါဟိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ ဂတမေဝ, န ဧတ္ထ ဂန္တဗ္ဗဝတ္ထု တထာသဘာဝန္တိ ဒိဋ္ဌိဂတံ, ဒွာသဋ္ဌိယာ ဝါ ဒိဋ္ဌီသု အန္တောဂဓန္တိ ဒိဋ္ဌိဂတံ, တေန သမံ ပကာရေဟိ ယုတ္တန္တိ **ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ္တံ** ။

“ယဒါ ဟိ”တိအာဒိ လောဘမူလစိတ္တာနံ ပဝတ္တိအာကာရဒဿနံ။ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌီ**တိ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိအာဒိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။ တာယ ဟိ ဝိပလ္လတ္ထစိတ္တာ တာဝ ကောဓဝိသယော, ယာဝ ကုန္ဒိယကေစရောတိ ပရလောကံ ပဋိက္ခိပိတွာ “နတ္ထိ ကာမေသု အာဒီနဝေါ”တိ ဂဏှန္တိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန –

“ဧသ ပန္ထောဝိတထော ဒေဝယာနေ၊
ယေန ယန္တိ ပုတ္တဝန္တော ဝိသောကာ။
တံ ပဿန္တိ ပသဝေါ ပက္ခိနော စ၊
တေန တေ မာတရိပိ မိထုနံ စရန္တီ”တိ။ –

အာဒိနာ နယေန ပုတ္တမုခဒဿနံ သဂ္ဂမောက္ခမဂ္ဂေါတိ ဧဝမာဒိကံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ကာမေ ဝါ**တိ ဧတ္ထ **ဝါ**-သဒ္ဒော အနိယမတ္ထော။ တေန “ဗြာဟ္မဏာနံ သုဝဏ္ဏဟရဏမေဝ အဒိန္နာဒါနေ သာဝဇ္ဇံ, ဣတရံ အနဝဇ္ဇံ, ဂုရူနံ, ဂုန္နံ, အတ္တနော ဇီဝိတဿ, ဝိဝါဟဿ စ အတ္ထာယ မုသာဝါဒော အနဝဇ္ဇော, ဣတရော သာဝဇ္ဇော, ဂုရုအာဒီနံ အတ္ထာယ ပေသုညကရဏံ အနဝဇ္ဇံ, ဣတရံ သာဝဇ္ဇံ, ဘာရတယုဒ္ဓသီတာဟရဏာဒိကထာ ပါပဝူပသမာယ ဟောတီ”တိ ဧဝမာဒိကေ မိစ္ဆာဂါဟေ သင်္ဂဏှာတိ။ **ဒိဋ္ဌမင်္ဂလာဒီနီ**တိ ဒိဋ္ဌသုတမုတမင်္ဂလာနိ။ **သာရတော ပစ္စေတီ**တိ ဝုဍ္ဎိယာ ပုဗ္ဗနိမိတ္တဘာဝေန အဂ္ဂဟေတွာ “ဣဒမေဝ ဝုဍ္ဎိကာရဏ”န္တိ ဧဝံ သာရဝသေန ဂဏှာတိ။ **သဘာဝတိက္ခေနဝေါ**တိ လောဘဿ, မိစ္ဆာဘိနိဝေသဿ ဝါ ဝသေန သရသေနေဝ တိခိဏေန ကုရုရေန။ **မန္ဒေနာ**တိ ဒန္ဓေန အတိခိဏေန။ တာဒိသံ ပန အတ္တနော, ပရဿ ဝါ သမုဿာဟနေန ပဝတ္တတီတိ အာဟ **“သမုဿာဟိတေနာ”**တိ။ **ပရဿ ဘဏ္ဍံ ဝါ ဟရတီ**တိ **ဝါ**-သဒ္ဒေန တထာပဝတ္တနကမုသာဝါဒာဒီနမ္ပိ သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ကာမာနံ ဝါ**တိ အနုဘုယျမာနာနံ ကာမဂုဏာနံ။ **ဝါ**-သဒ္ဒေန ပရသန္တကဿ အယထာဓိပ္ပေတတာယ ယံ လဒ္ဓံ, တံ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဂဟဏာဒိကံ သင်္ဂဏှာတိ။

သမ္ပယုတ္တဓမ္မဝသေန ဘေဒာဘာဝတော ဒေါသမူလံ အသင်္ခါရိကသသင်္ခါရိကဘေဒတော ဒုဝိဓံ။ ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ “ဒေါမနဿသဟဂတံ ပဋိဃသမ္ပယုတ္တ”န္တိ ဝုတ္တံ? အသာဓာရဏဓမ္မေဟိ တဿ စိတ္တဿ ဥပလက္ခဏတ္ထံ။ ပါဏဿ အတီဝ, အတိက္ကမိတွာ ဝါ ပါတနံ **ပါဏာတိပါတော**။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အဒိန္နာဒါနမုသာဝါဒပေသုည ဖရုသသမ္ဖပ္ပလာပဗျာပါဒေ သင်္ဂဏှာတိ။ ဒသအကုသလကမ္မပထေသု ဟိ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရအဘိဇ္ဈာမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသင်္ခါတာ တယော ဝ ကမ္မပထာ ဣမိနာ န သိဇ္ဈန္တိ။ သဘာဝတိက္ခံ ဟုတွာ ပဝတ္တမာနံ စိတ္တံ အသင်္ခါရမေဝ ဟောတိ, ဣတရံ သသင်္ခါရန္တိ အဓိပ္ပာယေနာဟ **“တိက္ခမန္ဒပ္ပဝတ္တိကာလေ”**တိ။ မန္ဒံ ပန ဟုတွာ ပဝတ္တမာနံ ဧကံသေန သသင်္ခါရမေဝါတိ န သက္ကာ ဝိညာတုံ။ ယံ သသင်္ခါရေန သပ္ပယောဂေန ပဝတ္တတိ, တံ မန္ဒမေဝ ဟောတီတိ ကတွာ ဝါ တထာ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

မောဟမူလံ စိတ္တံ မူလန္တရဝိရဟတော အတိမူဠှံ ဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စယောဂတော စဉ္စလဉ္စာတိ ဥပေက္ခာသဟဂတမေဝ ဟောတိ, န တဿ ကဒါစိပိ သဘာဝတိက္ခတာ အတ္ထိ။ အာရမ္မဏေ ဟိ သံသပ္ပနဝသေန, ဝိက္ခိပနဝသေန စ ပဝတ္တမာနဿ စိတ္တဒွယဿ ကိံ တာဒိသေ ကိစ္စေ သဘာဝတိက္ခတာယ, ဥဿာဟေတဗ္ဗတာယ ဝါ ဘဝိတဗ္ဗံ, တသ္မာ န တတ္ထ သင်္ခါရဘေဒော အတ္ထိ။ နနု စ ဥဒ္ဓစ္စံ သဗ္ဗာကုသလသာဓာရဏံ, ကသ္မာ ပန ဧတမေဝ ဧတေန ဝိသေသေတွာ ဝုတ္တံ “ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတ”န္တိ။ ဝိသေသသတော ဗလဝဘာဝတော။ ဣဒဉှိ ဧတသ္မိံ စိတ္တေ ဗလဝံ, တသ္မာ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေသု ပဓာနံ ဟုတွာ ပဝတ္တတီတိ ဣဒမေဝ ဧတေန ဝိသေသိတဗ္ဗံ။ ဧတေနေဝ ဟိ **ဟဋ္ဌိယံ** သေသာကုသလေသု ဥဒ္ဓစ္စံ ယေဝါပနကဝသေန အာဂတံ, ဣဓ ပန သရူပတောယေဝ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။ ဧဝံ အသာဓာရဏပ္ပဓာနဓမ္မဝသေန မောဟမူလံ ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ္တံ ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ္တန္တိ ဒုဝိဓံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အသန္နိဋ္ဌာနံ** သံသယော, **ဝိက္ခေပေါ** အဝူပသမော, ဘန္တတာတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတဿ အသန္နိဋ္ဌာနကာလေ, ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတဿ ဝိက္ခေပကာလေ စ ပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ယထာနုရူပန္တိ ပဋိသန္ဓိဇနကာဇနကဿ, ကမ္မပထဘာဝပ္ပတ္တာပတ္တဿ စ အနုရူပတော။ အထ ဝါ **ယထာနုရူပန္တိ** ယော ယဿ ဟေတု, တဒနုရူပတော။ ယေဘုယျေန ဟိ လောဘမူလကေန ခုပ္ပိပါသာဒိနိရန္တရပေတဝိသယေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဒေါသမူလကေန ဒေါသော ဝိယ စဏ္ဍဇာတတာယ တံသရိက္ခကေ နိရယေ, မောဟမူလကေန နိစ္စသမ္မူဠ္ဟဘာယ တိရစ္ဆာနယောနိယံ, တသ္မာ လောဘာဒိဟေတုအနုရူပတော တတ္ထ တတ္ထ အပါယေ ဥပပတ္တိံ ဒီပ္ပါဒေတီတိ အာဟ **"ယထာနုရူပံ။ပေ။ ဥပပတ္တိယာ"** တိ ။ အကုသလဝိပါကာနံ ဒုက္ခပ္ပဓာနတာယ **"ဒုက္ခဝိသေသဿာ"** တိ ဝုတ္တံ။

၃၁. အပါယေန အလာမကေန ဟာပတာပပ္ပတီနေန **ဟာပပါပေသု** မာနသေသု ယံ ဟာပမာနသံ ဝုတ္တံ, ဟာပပါပေသု ပုဂ္ဂလေသု အပါယေန ဟာပတာပပ္ပတီနေန ယံ ဟာပမာနသံ ဝုတ္တန္တိ တ သမ္ဗန္ဓော။ အထ ဝါ ဟာပပါပေသု မာနသေသု ဟာပေန ဟာပမာနသေန ဟာပဝသေန ဟာပတာပပ္ပတီနေန ယံ ဟာပမာနသံ ဝုတ္တန္တိ ယောဇနာ။ အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပါယော – အသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန တာဝ ဓမ္မသဘာဝဿ ဒုဗ္ဗိဇာနီယတ္တာ ကုသလမ္ပိ အကုသလတော, အကုသလမ္ပိ ကုသလတော ဝုစ္စေယျ, ဘဂဝတော ပန သဟ တသနာဟိ ဝိဒ္ဓံသိတာကုသလဿ ကမ္မက္ခယကရဉာဏေန ပစ္စယဝေကလ္လတော ဝိဒ္ဓံသိတကုသလကမ္မဿ စ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘာဝတော ဧကန္တေနေဝ အကုသလဒေသနာ အကုသလဓမ္မဝသေနေဝါတိ။

အကုသလဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အဗျာကတဝဏ္ဏနာ

အညမညဝိသိဋ္ဌာနံ ကုသလာကုသလာနံ ပါကန္တိ ဝိပါကံ, ဝိပက္ကဘာဝမာပန္နာနမရူပဓမ္မာနမေတမဓိဝစနံ။ ယထာ ဟိ လောကေ သာလိဗီဇာဒီနံ ဖလာနိ တံသဒိသာနိ နိဗ္ဗတ္တာနိ ဝိပက္ကာနိ နာမ ဟောန္တိ, ဝိပါကနိရုတ္တိဉ္စ လဘန္တိ, န မူလင်္ကုရပတ္တဒဏ္ဍနဠာဒီနိ, ဧဝံ ကုသလာကုသလာနံ ဖလာနိ အရူပဓမ္မဘာဝေန, သာရမ္မဏဘာဝေန စ တံသဒိသာနိ ဝိပက္ကဘာဝမာပန္နာနီတိ ဝိပါကနိရုတ္တိံ လဘန္တိ, န ပန ကမ္မာဘိနိဗ္ဗတ္တာပိ ရူပဓမ္မာ ကမ္မဝိသဒိသတ္တာ။ ဝိပါကမေဝ စိတ္တံ **ဝိပါကစိတ္တံ** ။ ကရဏမတ္တံ ကိရိယာ ဖလအနာသမ္ဘဝတော။ ယေန ပန ကာရဏေန တဿ ဖလအနံ န သမ္ဘဝတိ, တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ။ ကိရိယာ ဧဝ စိတ္တံ **ကိရိယစိတ္တံ** ။ ဝိပါကဿ ကာမာဝစရာဒိဘာဝေ ကုသလေ ဝုတ္တနယေန ယထာသမ္ဘဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အလောဘာဒိသမ္ပယုတ္တဟေတူဟိ သဟ ဝတ္တနတော **သဟေတုကံ**။ တဒဘာဝတော **အဟေတုကံ**။ နိဗ္ဗတ္တကဟေတုဝသေန သိဇ္ဈမာနမ္ပိ ဟေတံ သမ္ပယုတ္တဟေတုဝသေနေဝ ''သဟေတုကမဟေတုက''န္တိ ဝုစ္စတိ, ဣတရထာ ဝတ္တနာဘာဝတော။

သကကုသလံ ဝိယာတိ အတ္တနော ဇနကံ ကာမာဝစရကုသလံ ဝိယ။ ဇနကဇနိတဗ္ဗသမ္ဗန္ဓဝသေန ဟိ တံ တံ ကုသလံ တဿ တဿ ဝိပါကဿ သကံ နာမံ ဟောတိ။

''သကကုသလံ ဝိယာ''တိ ဝုတ္တတ္တာ ပဝတ္တာကာရအာရမ္မဏာဒိတော စဿ တံသဒိသတာ အာပဇ္ဇေယျာတိ တံနိဝါရဏတ္ထမာဟ **''ယထာ ပနာ''**တိအာဒိ။ **ဆသု အာရမ္မဏေသူ** တိ ပရိတ္တာဒိအတီတာဒိအဇ္ဈတ္တာဒိဘေဒေသု ဆသု ရူပာဒိအာရမ္မဏေသု။ ဘဝန္တရပဋိသန္ဓာနတော **ပဋိသန္ဓိ**။ အဝိစ္ဆေဒပ္ပဝတ္တိဟေတုဘာဝေန ဘဝဿ အင်္ဂန္တိ **ဘဝင်္ဂံ** ။ နိဗ္ဗတ္တိတဘဝတော ပရိဂ္ဂဟတာယ စုတိဟေတုတာယ **စုတိ။ ပရိတ္တဓမ္မပရိယာပန္နေသူ** တိ ကာမာဝစရဓမ္မပရိယာပန္နေသု။ ကာမာဝစရဓမ္မာ ဟိ ကိလေသဝိက္ခမ္ဘနာဒီသု အသမတ္ထဘာဝေန ပရိတ္တာနုဘာဝတာယ, ဩဠာရိကာဟိ ဝါ ကာမတဏှာဟီဟိ ပရိတော ဂဟိတတ္တာ ''ပရိတ္တာ''တိ ဝုစ္စန္တိ။ ဝိပါကဿ သင်္ကပ္ပေတွာ အာရမ္မဏဂ္ဂဟဏာဘာဝတော ကမ္မာနုရူပမေဝ ပဝတ္တတီတိ ပရိတ္တကမ္မဝိပါကော ပရိတ္တာရမ္မဏေယေဝ ပဝတ္တိတုမရဟတိ, န မဟဂ္ဂတအပ္ပမာဏာရမ္မဏေတိ ဝုတ္တံ ''ပရိတ္တဓမ္မပရိယာပန္နေသူ''တိ။ ယဒိ ဧဝံ မဟဂ္ဂတဝိပါကောပိ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏေယေဝ အာပဇ္ဇတီတိ? နာပဇ္ဇတိ, သညာယတ္တာရမ္မဏဿ သမာဓိပ္ပဓာနဿ ကမ္မဿ အပ္ပနာပတ္တဿ တာဒိသေနေဝ ဝိပါကေန ဘဝိတဗ္ဗတ္တာ။ ဝဏ္ဏလက္ခဏာဒိကဉ္ဇိ အဂ္ဂဟေတွာ လောကသညာနုရောဓေနေဝ ဂဟိတေ ပထဝါဒိကေ ပရိကမ္မသညာယ သမုပ္ပာဒိတံ ပဋိဘာဂနိမိတ္တသင်္ခါတမာရမ္မဏံ သညာဝသံ သညာယတ္တံ ဟောတိ, တသ္မာ တဒာရမ္မဏဿ သမာဓိပ္ပဓာနဿ အပ္ပနာပတ္တဿ ကမ္မဿ ဝိပါကေန သမာဓိပ္ပဓာနအပ္ပနာပတ္တ

တေဟိ ဝိယ သညာယတ္တာရမ္မဏာတာယ နိဗ္ဗိသေသေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ။ ပရိတ္တဝိပာကော ပန မဟဂ္ဂတအပ္ပမာဏပည တ္တာရမ္မဏကမ္မနိဗ္ဗတ္တောပိ ဟောတိ, သော ပရတော အာဂမိဿတိ။

မုခနိမိတ္တံ ဝိယာ တိ မုခံ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နနိမိတ္တံ ဝိယ။ ယထာ ဟိ တံ နိရီဟံ အပရံ မုခနိမိတ္တံ ဥပဟာဒေတုံ, အညံ တ ကိဉ္စိ အတ္တနော ဗလေန ကာတုံ န သက္ကောတိ, ဧဝမေတမ္ပိ ဝိပာကုပ္ပာဒနာဒိသု န ဉဿဟတိ။ တေနာဟ **"နိရုဿာ ဟ"**န္တိ။ **ဉဿာဟော** တိ စေတ္ထ အနုပစ္ဆိန္နာဝိဇ္ဇာတဏှာမာနာနုသယသိမ္ဘိ သန္တာနေ ဝိပာကုပ္ပာဒနသမတ္ထတာသ ငွာတော, အာသေဝနပစ္စယဘာဝသင္ခာတော, ဝိညတ္တိဇနကတာသင္ခာတော စ ဗျာပာရော။ သော ဝိပာကေ နတ္ထိ ကမ္မ ဝေဂက္ခိတ္တတ္တာ ပတိတံ ဝိယ ဟုတွာ ပဝတ္တမာနဿ တဿ ဧကန္တေန ဒုဗ္ဗလဘာဝတောတိ တံ နိရုဿာဟံ။

ဝိပစ္စနဋ္ဌာန န္တိ ဝိပစ္စနဝသေန ပဝတ္တနဋ္ဌာနံ, ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂစုတိတဒါရမ္မဏဝသေန စတုကိစ္စာနမေဝေတသံ ပဝတ္တိသြကာသောတိ အတ္ထော။ တတ္ထ စုတိဘဝင်္ဂါနံ အန္တရာဠံ ပဋိသန္ဓိကိစ္စာနံ ဌာနံ, ပဋိသန္ဓိအာဝဇ္ဇနာနံ, တဒါရမ္မဏာဝဇ္ဇနာနံ, ဇဝနာဝဇ္ဇနာနံ, ဝေဠဗ္ဗနာဝဇ္ဇနာနဉ္စ အန္တရာဠံ ဘဝင်္ဂကိစ္စာနံ ဌာနံ, တဒါရမ္မဏပဋိသန္ဓီနံ, ဇဝန ပဋိသန္ဓီနံ, ဘဝင်္ဂပဋိသန္ဓီနံ တ အန္တရာဠံ စုတိကိစ္စာနံ ဌာနံ, ဇဝနဘဝင်္ဂါနံ အန္တရာဠံ တဒါရမ္မဏကိစ္စာနံ ဌာနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယသ္မာ ပနေတံ ဌာနံ ခမ္မာနံ တံတံကိစ္စဝသေန ဟာကဋ္ဌံ ဟောတိ, တသ္မာ ဌာနံ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ ဌာနံ ဥဒ္ဓရိတွာ ဟာကဋ္ဌကိစ္စဝသေနေဝ တံ ပကာသေတုံ **"ကမာနိ ဟီ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အထ တ ကိစ္စမ္ပိ ကိစ္စဝန္တာနံ ပဝတ္တိဌာနဘာဝေန ဂယှတီတိ ဌာနန္တိပိ ကိစ္စမေဝ ဥဒ္ဒိဋ္ဌန္တိ တံ သရူပတော ဒဿေတုံ **"ကမာနိ ဟီ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၃၂. အဏ္ဏဇဇလာဗုဇယောနိသမ္ဘတာနံ မနုဿာနံ, ဝိနိပာတိကာသုရာနဉ္စ အဟေတုကပဋိသန္ဓိယာပိ သဗ္ဘာဝ တော အာဟ **"ဒုဟေတုကတိဟေတုကန"**န္တိ။ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏသမ္ပယုတ္တာ ဒွေဝ အလောဘာဒယော ဟေတူ ယေသံ တေ **ဒုဟေတုကာ**။ သေ နယော တိဟေတုကေသုပိ။ တတ္ထ ဒုဟေတုကာနံ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာနိ စတ္တာရိ, တိဟေတုကာနံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာနိ စတ္တာရိ ပဋိသန္ဓိယော ဟောန္တိ, တထာ ဘဝင်္ဂစုတိယောပိ။ ယေန ယေန ဟိ စိတ္တေန ပဋိသန္ဓိ ဟောတိ, တံ တဒေဝ ဘဝင်္ဂစုတိဝသေနပိ ပဝတ္တတိ။ တဒါရမ္မဏံ ပန အဝိသေသေန ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ဒုဟေတုကာနမ္ပိ တိဟေ တုကတဒါရမ္မဏဿ ဣစ္ဆိတတ္တာ။ နနု စေတံ အသမပေက္ခိတာဘိဓာနံ အာစရိယေနေဝ ဣမဿ ပဋိသိဒ္ဓတ္တာ။ တထာ ဟိ ဝက္ခတိ –

> "အဟေတုပဋိသန္ဓိဿ၊ န တဒါရမ္မဏံ ဘဝေ။
> ဒုဟေတုကံ တိဟေတုံ တ၊ ဒုဟေတုပဋိသန္ဓိနော"တိ။ (အဘိဓ. ၄၄၃)။

နယိဒမသမပေက္ခိတာဘိဓာနံ ပဋိသန္ဓိဇနကကမ္မံ သန္ဓာယ တတ္ထ ပဋိသိဒ္ဓတ္တာ။ ယေန ဟိ ကမ္မေန ယာ ပဋိ သန္ဓိ အာဒိန္နာ, န တံ တတော အဓိကတရံ တဒါရမ္မဏံ ပဝတ္တေ အဘိနိပ္ဖာဒေတိ။ ယံ ပန အညမ္ပိ ကိဉ္စိ ကမ္မံ တဒါလ ဒ္ဓာဝကာသံ သိယာ, န တံ တတ္ထ တတော အဓိကတရမ္ပိ ဝိပာကံ န နိဗ္ဗတ္တေတီတိ အတ္ထိ။ "သဟေတုကံ ဘဝင်္ဂံ အ ဟေတုကဿ ဘဝင်္ဂဿ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော"တိ (ပဋ္ဌာ. ၃.၁.၁၀၂) ဟိ **ပဋ္ဌာန** ဝစနေန အဟေတုကဿာပိ နာနာကမ္မေန သုဂတိယံ သဟေတုကတဒါရမ္မဏမနုညာတံ။ တေနာဟု အာစရိယာ –

"ဟောတိ အညေန ကမ္မေန, သဟေတုကံ အဟေတုန"န္တိ။

ယထာ စ အဟေတုကဿ သဟေတုကံ, ဧဝံ ဒုဟေတုကဿ တိဟေတုကမ္ပိ ဣစ္ဆန္တိ။ **အာစရိယဇောတိပာလ တ္ထေရော** ပန "သဟေတုက"န္တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာ အဟေတုကာနမ္ပိ တိဟေတုကတဒါရမ္မဏံ ဣစ္ဆတိ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ တေန "သဟေတုက"န္တိ အဝိသေသောပဒေသေန ဒုဟေတုကံ, တိဟေတုကဉ္စ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တထာ ဟိ အဋ္ဌကထာယံ "အဟေတုကဿာပိ တိဟေတုကတဒါရမ္မဏမဘိဟိတံ, ယဉ္စရဟိ အတ္ထသမာသေ အဟေတုကာနံ တိ ဟေတုကဖလာနိ ဒေတီ"တိ ဝုတ္တံ, တံ ကထံ? သော ဧဝ ပုစ္ဆိတဗ္ဗော, ယော တဿ ကတ္တာတိ။ အပရေ ပန "မူလသန္ဓိ ယာ ဇဠတ္တာ တဿ တိဟေတုကတဒါလမ္ဗဏံ န လဗ္ဘတိယေဝ"တိ ဝဒန္တိ။

၃၃-၄. တတောတိ ပဋိသန္ဓိတော ပရံ, ဒုတိယစိတ္တတော ပဋ္ဌာယ။ သတိပိ အန္တရန္တရာ ဝီထိစိတ္တုပ္ပာဒေ တဒဝ သာနေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနဿ ယာဝတာယုကံ အနိဝတ္တနတော ဝုတ္တံ **"ယာဝတာယုက"**န္တိ။ **ဗလတရမ္မဏေ** တိ အတိမဟ

န္တဝိဘူတာရမ္မဏော။ ပဉ္စဒွါရေ ဟိ အတိမဟန္တာရမ္မဏေ မနောဒွါရေ ဝိဘူတာရမ္မဏေ တဒါရမ္မဏမုပ္ပဇ္ဇတိ, န အညေသု။ ကောရမ္မဏပ္ပဝတ္တိယာ ပဋိသန္ဓာဒီနံ တိဏ္ဏမ္ပိ ကေဋ္ဌာနေ ဒဿနတ္ထံ ဥဒ္ဒေသေ တဒါရမ္မဏဿ အဝသာနကရဏံ, ကမေ ပန ပဝတ္တိက္ကမဝသေန စုတိယာ အဝသာနကရဏဉ္စ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၃၅-၆. **ကမ္မဒွါရ** န္တိ ကာယဝစီကမ္မဒွါရဿ ဇနကဝသေန န ပဝတ္တန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ **ကာယော**တိ ကာယဝိညတ္တိ။ **ကမ္မ**န္တိ တံသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ, ကာယေန ကတံ ကမ္မံ ကာယကမ္မံ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ ကာယော ကမ္မဿ စတုဝီသတိယာ ပစ္စယေသု န ကေနစိ ပစ္စယေန ပစ္စယော ဟောတိ, တထာပိ တံသမုဋ္ဌာနဿ တဿ သဟာဝေယေဝ ကာယကမ္မာဒိတေဟာရောတိ တံ တေန ကတန္တိ ဝုစ္စတိ။ ကာယကမ္မဿ ပဝတ္တိဋ္ဌာနဘူတံ ဒွါရံ **ကာယကမ္မဒွါရံ** ။ ယဒိ ဧဝံ ကမ္မဒွါရဝဝတ္ထာနံ န သိယာ ။ ကာယဒွါရေန ဟိ သိဒ္ဓံ ကမ္မံ "ကာယကမ္မ"န္တိ ဝုစ္စတိ။ တံ ပန "ဒွါရေ စရန္တိ ကမ္မာနိ"တိ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၁ ကာယကမ္မဒွါရ) ဝစနတော ဝစီဒွါရေပိ သိဇ္ဈတီတိ ဒွါရေန ကမ္မဝဝတ္ထာနံ န သိယာ, တထာ ဝစီကမ္မံ ကာယဒွါရေပိ သိဇ္ဈတီတိ ကမ္မေန ဒွါရဝဝတ္ထာနမ္ပိ န သိယာတိ? တံ န, တဗ္ဗဟုလဝုတ္တိယာ စေဝ ယေဘုယျေန ဝုတ္တိယာ စ ဝဝတ္ထိတတ္တာ။ ကာယကမ္မဉ္ဟိ ကာယဒွါရေယေဝ ဗဟုလံ ပဝတ္တတိ, အပ္ပံ ဝစီဒွါရေ, တသ္မာ ကာယဒွါရေ ဗဟုလပ္ပဝတ္တနတော တေဿ ကာယကမ္မဘာဝေ သိဒ္ဓေ ဝနစရကာဒီနံ ဝနစရကာဒိဘာဝေ ဝိယ။ တထာ ကာယကမ္မမေဝ ယေဘုယျေန ကာယဒွါရေ ပဝတ္တတိ, န ကတရံ, တသ္မာ ကာယကမ္မဿ ယေဘုယျေန ဧတ္ထေဝ ပဝတ္တိတော အဿ ကာယကမ္မဒွါရဘာဝေ သိဒ္ဓေ ဗြာဟ္မဏကမာဒီနံ ဗြာဟ္မဏကမာဒိဘာဝေ ဝိယာတိ နတ္ထိ ကမ္မဒွါရဝဝတ္ထာနေ ကောစိ ဝိဗန္ဓောတိ။ **ဝစီကမ္မဒွါရေပိ** ဧသ ပဗန္ဓော ယထာသမ္ဘဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

မနောကမ္မဒွါရံ ပန သယံ မနောယေဝ သမာနံ အတ္တနာ သဟဂတစေတနာအနဘိဇ္ဈာဒိကမ္မာနံ ပဝတ္တိဒွါရဘာဝေန မနောဒွါရသင်္ခံ လဘတီတိ န တံ စိတ္တဿ ဥပ္ပတ္တိဒွါရဝသေန ဂဏှာတိ။ န ဟိ သယံ အတ္တတောဝ ပဝတ္တတိ။ ယဒိ ပန စိတ္တသမ္ပယုတ္တာ ကမ္မဒွါရဘာဝေန အဓိပ္ပေတာ, တဒါ တေသံ ကမ္မဒွါရဘာဝေ မနသိံ န ဥပစာရီယတီတိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ စိတ္တာဓိပတိဘာဝေ စိတ္တေ ဝိယာတိ စိတ္တံ **"မနောကမ္မဒွါရ"** န္တိ ဝုစ္စတိ။ သဘာဝတော ပန ကမ္မဒွါရံ နာမ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာယေဝါတိ စိတ္တံ တတော ပဝတ္တနတော မနောကမ္မဒွါရဝသေ န ပဝတ္တတိ။ အနန္တရပစ္စယဘူတဿ ပန မနောကမ္မဒွါရဘာဝေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ ကမေ ပန "အဝိညတ္တိဇနတ္တာ"တိ ဝစနေန ကာယဝစီကမ္မဒွါရဝသေနေဝ အပ္ပဝတ္တိယာ သာဓိတတ္တာ မနောကမ္မဒွါရံ န ဂဟိတမေဝ။ န ဟိ "အဝိညတ္တိဇနတ္တာ"တိ ကာရဏံ မနောကမ္မဒွါရဝသေနပိ အပ္ပဝတ္တိံ သာဓေတိ။ အထ တ "အဝိပာကသဘာဝတော"တိ ဝစနေန မနောကမ္မဒွါရဝသေနပိ အပ္ပဝတ္တိ သာဓိတာ ဟောတိ။ "ကမ္မဒွါရ"န္တိ ဧတ္ထ ကမ္မဂ္ဂဟနေန နာနက္ခဏိကကမ္မဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ တဿာပိ ဂဟဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကတိ ကမေသု ကာယဝစီကမ္မဒွါရသင်္ခါတေသု ဒွီသု ဒွါရေသု, မနောကမ္မဒွါရေန သဟ တီသု ဧဝ တ ယထာ ကုသလံ ပဝတ္တတိ, န ဧဝံ ဝိပာကော, ယထာ စ ကုသလံ ကာယဝစီမနောကမ္မဿ အာယူဟနဝသေန အနာဒိပုညကိရိယဝတ္ထုဝသေန ပဝတ္တတိ, န ဧဝမယံ။ အယံ ပန နေဝ ကာယဝစီကမ္မဒွါရေသု ပဝတ္တတိ ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပကတ္တာဘာဝတော, န ကမ္မဝသေန, မနောကမ္မဒွါရဝသေနာပိ စ ပဝတ္တတိ ဝိပာကုပ္ပာဒနဘာဝဘာဝတော, န ပုညကိရိယဝသေန ပဝတ္တတိ အနာဒိဝသေန အပ္ပဝတ္တနတောတိ ဒဿေတုံ **"ကမ္မဒွါရဉ္စ။ပေ။ နော သမာ"** တိ ဝုတ္တံ။ **ဧဝ**န္တိ အနာဒိဝသေန။

၃၇. **"ပရိတ္တာရမ္မဏတ္တာ"** တိအာဒိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မဝသေန ဝိသေသဒဿနံ။ ယသ္မာ ဧတေ ပရိတ္တာရမ္မဏာ, ကရုဏာမုဒိတာ စ ပညတ္တာရမ္မဏာ သတ္တပညတ္တိယံ ပဝတ္တနတော, တသ္မာ ဒွိန္နမာလမ္ဗဏာနံ ကေစိတ္တဿ ဝိသယဘာဝတနနုဂမနတော န တေသု ကရုဏာမုဒိတာ ကအာစိပိ ဇာယန္တီတိ အယမေတ္ထ ပဌမကထာယ အဓိပ္ပာယော။

၃၈. ဒုတိယကထာယ ပန **ဟိ**-သဒ္ဒော ယသ္မာတိ ကမဿ အတ္ထေ။ ယသ္မာ "ပဉ္စ သိက္ခာပဒါ ကုသလာ"တိ (ဝိဘ. ၇၁၅) ဝုတ္တာ, တသ္မာတိ အတ္ထော။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဘဂဝတာ ဟိ **သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ** "ပဉ္စ သိက္ခာပဒါ ကုသလာ"တိ (ဝိဘ. ၇၁၅) ဧဝံ "ပာဏာတိပါတာ ဝေရမဏီ"တိအာဒီနံ ပဉ္စန္နံ သိက္ခာပဒါနံ ကုသလဘာဝေ ဝုတ္တော, တေ စ ဝိရတိသဘာဝတ ဧဝ အာဒိတော တိဏ္ဏံ သိက္ခာပဒါနံ, ပစ္ဆိမဿ စ သမ္မာကမ္မန္တေ, ကတရဿ သမ္မာဝါစာ ယံ, ပဉ္စန္နမ္ပိ မိစ္ဆာဇီဝဟေတုကပဉ္စဒုစ္စရိတတော ဝိရမဏဝသေန ပဝတ္တာနံ သမ္မာအာဇီဝေ စ အန္တောဘာဝတော, တ

သ္မာ တာ ကေန္တကုသလဘူတာနံ ကအစိ အဗ္ယာကတေ လဘန္တိ, ဣတရထာ သဒ္ဓာသတိအာဒယော ဝိယ ''သိယာ ကုသလာ, သိယာ အဗ္ယာကတာ''တိ ဝုစ္စေယျုန္တိ။ ယဒိ ဧဝံ လောကုတ္တရဖလေသု အဌ, သတ္တ တ မဂ္ဂင်္ဂာ န လဗ္ဘန္တီတိ? နော န လဗ္ဘန္တိ လောကိယဝိရတီနမေဝ တတ္ထ ကေန္တကုသလဘာဝဿ ဝုတ္တတ္တာ, လောကုတ္တရဝိရတိယော ပန ဖလဿ မဂ္ဂပဋိဗိမ္ဗဘူတတ္တာ မဂ္ဂသဒိသတော အဌင်္ဂိကတာယ, သတ္တင်္ဂိကတာယ စ ဘဝိတဗ္ဗတ္တိ န စ ကေန္တကုသလဘာဝေန ဝဝတ္ထာပေတုံ ယုတ္တာ။ ဝေဠု ကတ္ုတ ဥပရိ လောကုတ္တရဖလေသုပိ အဌင်္ဂိကတာဒိဘေအော မက္ကေ ဥဒ္ဓဋ္ဌောတိ။

၃၉. **''တထာဓိပတိနော''**တိအာဒိ အဓိပတိဝသေန ဝိသေသဒဿနံ။ သဗ္ဗေသမ္ပိ ဟိ တေဘူမကကုသလာနံ အညော အာယူဟနကာလော, အညော ဝိပစ္စနကာလော, တသ္မာ န တာနိ အတ္တနော ဝိပါကေဟိ အဓိပတိ ကဟာပေတုံ သက္ကောန္တီတိ န တေ ဆန္ဒာဒီနိ ဓုရံ ကတ္ုတ ပဝတ္တန္တိ။ လောကုတ္တရကုသလာနိ စ ပန အာယူဟနကာလဿ, ဝိပစ္စနကာလဿ စ အန္တရာဘာဝတော အတ္တနော ဆန္ဒာဒီနံ ဗလဿ အဝူပသန္တကာလေယေဝ ဝိပါကံ နိဗ္ဗတ္တေန္တီတိ အနန္တရပစ္စယာ ဟုတ္ုတ ဝိပါကေဟိ အဓိပတိ ကဟာပေတုံ သက္ကောန္တီတိ။ ဝေဠု ကတ္ုတ ဥပရိ လောကုတ္တရဝိပါကာနံ အဓိပတိယောဂံ ဝက္ခတိ။

၄၀. ယသ္မာ **မောရတပိတသိမဟာဒတ္တတ္ထေရေန** ဝိပါကာနံ အာဂမနတော အသင်္ခာရိကသသင်္ခာရိကဘာဝေ ဣစ္ဆိတော, **တိပိဋကစူဠနာဂတ္ထေရေန** ပစ္စယတော, တသ္မာ ဥဘိန္နမ္ပိ မတိဒဿနတ္ထမာဟ **''အသင်္ခာရသသင်္ခာရဝိဓာန''**န္တိအာဒိ။ ပုရိမတ္ထေရော ဟိ ယထာ မုခေ စလိတေ အာဒါသတလေ မုခနိမိတ္တံ စလတိ, ဧဝံ အသင်္ခာရိကဿ ကုသလဿ ဝိပါကော အသင်္ခာရိကော, သသင်္ခာရိကဿ ဝိပါကော သသင်္ခာရိကောတိ အာဟ, တသ္မာ တဿ မတိဒဿနတ္ထံ **''အသင်္ခာရ။ပေ။ ပုညတော''** တိ ဝုတ္တံ။ ဒုတိယတ္ထေရော ပန အသင်္ခာရိကာဒီသု ယေန ကေနစိပိ စိတ္တေန ကမ္မေ အာယူဟိတေ အာသန္နမရဏဿ အတ္တနော, ပရေသံ တ ပယောဂေန ဝိနာ အသင်္ခာရေန အပ္ပယောဂေန ကမ္မကမ္မနိမိတ္တဂတိနိမိတ္တပစ္စုပဋ္ဌာနေ ပဋိသန္ဓိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ အသင်္ခာရိကာ။ ယဿ ကဿစိ သသင်္ခာရေန သပ္ပယောဂေန ကမ္မာဒိပစ္စုပဋ္ဌာနေ သသင်္ခာရိကာ။ တထာ ဘဝင်္ဂစုတိယောပိ။ တဒါရမ္မဏဥ ပဏီတာပဏီတဥတုဘောဇနာဒိပစ္စယဝသေန, အနန္တရနိရုဒ္ဓကုသလာကုသလဿ ဝသေန တ အသင်္ခာရသသင်္ခာရန္တိ ဧဝံ ပစ္စယတော အသင်္ခာရိကာဒိဝိဓာနတမာဟ, တသ္မာ တဿ မတိဒဿနတ္ထံ **''ဥပ္ပဿံ ပစ္စယတော စေတ''** တိ ဝုတ္တံ။ ဣဒမေဝ စ ပန အာစရိယာ ပသံသန္တိ။

၄၁-၂. **ဟီနာဒီနံ ဝိပါကတ္တာ**တိ အဓိပတိယောကဘာဝေပိ ဟီနမဇ္ဈိမပဏီတာနံ ကုသလာနံ ဝိပါကတ္တာ။ တေန အာဂမနတော ဟီနာဒိဘာဝံ ဝိဘာဝေတိ။ ဝိနေယျသန္တာနဂတကိလေသမလဝိဓမနေန တဿ ပုနနတော ပုညော တအော ဝဓီယောသော တေဿ, ဝုတ္တနယေနေဝ ပုညံ ဝဒတီတိ တ ပုညတဒီ, တေန **ပုညတဒိနာ**။ ''ကေန္တေန သဝတ္ထုက''န္တိ ဝုတ္ုတေပိ ရူပလောကေ ပဝတ္တိ အနိတရိတာတိ အာဟ **''ကာမလောကသ္မိ''** န္တိ ။ **''န ပနညတ္ထ ဇာယတေ''** တိ ဣမိနာ ပန ဗ္ယတိရေကတော လဒ္ဓမတ္ထံ ဒဿေတီတိ။

ဧဝံ တာဝ သဟေတုကဝိပါကေ နိဒ္ဒိသိတ္ုတ ဣဒာနိ အဟေတုကေ နိဒ္ဒိသိတုံ **''အဟေတုကဝိပါကစိတ္တံ ပနာ''** တိ အာဒိ ဝုတ္တံ။ ကသ္မာ ပန သဟေတုကဿ ကမ္မဿ အဟေတုကဝိပါကော ဟောတီတိ? ဝုစ္စတေ – စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ တာဝ ပဥ္စန္နံ အာရမ္မဏာဘိနိပါတမတ္တတ္တာ အလောဘာဒိသမ္ပယောဂေ န သမ္ဘဝတိ, တထာ မန္ဒတရကိစ္စေသု သမ္ပဋိစ္ဆနသန္တီရဏေသူတိ ဧဝံ ဟေတူနံ ဥပ္ပတ္တိယာ အသမ္ဘဝတော စ နေသံ အဟေတုကတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ဥပေက္ခာဒိယောဂေ ပန စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ တာဝ စတုန္နံ ဣဋ္ဌာရမ္မဏေပိ ပဝတ္တမာနာနံ ဝတ္ထာရမ္မဏသင်္ဃဋ္ဋနာယ ဒုဗ္ဗလဘာဝတော ဥပေက္ခာသဟဂတတာ, ကာယဝိညာဏဿ စ တာယ ဗလဝဘာဝတော သုခသဟဂတတာ ဟောတိ။ သမ္ပဋိစ္ဆနံ ပန အာရမ္မဏဃဋ္ဋနယောဂ္ယဘာဝေန ဩဠာရိကတ္တာ, စတုစိတ္တက္ခဏာတီတဝသေန စိရဇာတတ္တာ စ ဒုဗ္ဗလမတ္တနော နိဿယေန သဟ အသမာနဇာတိကဥ္စ စက္ခာဒိဝတ္ထုံ နိဿာယ ဥပ္ပန္နေဟိ စက္ခုဝိညာဏာဒီဟိ လဒ္ဓာနန္တရပစ္စယတာယ, အပုဗ္ဗနိဿယတာယ စ အာရမ္မဏရသဿာဒေ ဒုဗ္ဗလန္တိ ဣဋ္ဌာဒီသု အာရမ္မဏေသု ဥပေက္ခာသဟဂတမေဝ။ သန္တီရဏံ ပန ဝုတ္တဝိပရီတတော ဣဋ္ဌာရမ္မဏေ သုခသဟဂတံ, ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေ စ ဥပေက္ခာသဟဂတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ မနောဝိညာဏဓာတု ဝိယ ဝိသိဋ္ဌမနနကိစ္စာဘာဝတော မနောမတ္တာ နိဿတ္တနိဇ္ဇီဝဒိအတ္ထေဟိ ဓာတု စာတိ **မနောဓာတု**။ သာ ဟိ သတိပိ ဝိညာဏဘာဝေ မနောဝိညာဏတော သမ္ဘဝဿ ဝိသိဋ္ဌမနနကိစ္စဿ အကရဏတော

မနနမတ္တာယေဝ ဟောတိ။ ဝုတ္တလက္ခဏဝိပရီတတော ပန မနော စ တံ ဝိညာဏဉ္စာတိ မနောဝိညာဏံ, တဒေဝ ယထာဝုတ္တဋ္ဌေန ဓာတူတိ **မနောဝိညာဏဓာတု**။

ဝိညာဏပဉ္စကံ နိယတာရမ္မဏံ ယထာက္ကမံ ရူပာဒိဧကေကသ္မိံယေဝ အာရမ္မဏကရဏတော။ **သေသတ္တယမနိယတာရမ္မဏံ** ပဉ္စာရမ္မဏိကဆဋ္ဌာရမ္မဏိကဘာဝတော။

ဒဋ္ဌဗ္ဗတာယ **ဒိဋ္ဌံ,** ရူပာယတနံ။ သောတဗ္ဗတာယ **သုတံ,** သဒ္ဒာယတနံ။ မုနိတဗ္ဗတာယ **မုတံ,** သမ္ပတ္တသ္မိံ ဂဟေတဗ္ဗတာယာတိ အတ္ထော, ဂန္ဓာဒိတ္တယသ္မိံ နာမံ။ စက္ခာဒီဟိ ဝိနာ ကေဝလံ မနသာ ဧဝ ဝိဇာနိတဗ္ဗတာယ **ဝိညာတံ,** ဓမ္မာယတနံ။ အနာမဋ္ဌကာလဝိသေသဝစနတ္တာ စ နေသံ အတီတာနာဂတာပိ ရူပာဒယော ဒိဋ္ဌာဒိသဒ္ဒေဟိ ဝုစ္စန္တိ။ တေနေဝ ဟိ ''ဒဋ္ဌဗ္ဗတာယာ''တိအာဒိနာ ကာလသာမညေန နေသံ နိဗ္ဗစနံ ဝုတ္တံ။ ဒိဋ္ဌံ အာရမ္မဏံ ယဿ တံ **ဒိဋ္ဌာရမ္မဏံ** ။ ဧဝံ **သုတာရမ္မဏာ** ဒီသု။

စက္ခုတော ပဝတ္တန္တိ စက္ခုဒွါရတော ပဝတ္တံ သဗ္ဗဝါကျာနံ အဝဓာရဏဖလတ္တာ။ တေန မနောဓာတုအာဒီနံ စက္ခုဝိညာဏဘာဝတော နိဝါရိတော ဟောတိ တေသံ ဒွါရန္တရတောပိ ပဝတ္တိသမ္ဘဝတော။ အထ တ **''စက္ခုတော ပဝတ္တ''**န္တိ ဣဒံ သဉ္ဇာတိပ္ပဝတ္တိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န သဉ္စရဏပ္ပဝတ္တိံ, တသ္မာ ယထာ ကုဏ္ဍမုခတော ဥဒကံ သဉ္စရဏဝသေန ပဝတ္တတိ, န ဧဝံ ပဝတ္တမိဓ ဂဟိတံ။ ယထာ ပန စန္ဒကန္တပါသာဏတော ဥဒကံ သဉ္ဇာတိဝသေန ပဝတ္တတိ, ဧဝံ ပဝတ္တမေဝ စက္ခုတော ပဝတ္တန္တိ ဂဟိတံ။ ယထာ စ ကိံ? ယထာ ကုစ္ဆိတော သမုဋ္ဌိတံ ပိတ္တသေမှရုဟိရာဒိ မုခတော သန္ဒန္တမ္ပိ ''မုခသ္သတေ''တိ န ဝုစ္စတိ, မုခတောယေဝ ပန သမုဋ္ဌဟိတွာ တတော သဝန္တံ ခေဠံ ''မုခသ္သတေ''တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ ဟဒယဝတ္ထုသန္နိဿယတော သမုဋ္ဌဟိတွာ စက္ခုတော ပဝတ္တမာနံ စက္ခုဝိညာဏံ နာမ န ဟောတိ။ စက္ခုတောယေဝ ပန သမုဋ္ဌဟိတွာ တတော ပဝတ္တမာနံ စက္ခုဝိညာဏံ နာမာတိ။ ယော ပန ဣမမတ္ထံ အသလ္လက္ခေတွာ ဗျဉ္ဇနမတ္တသ္မိံ အဘိနိဝိသိတွာ တံဒွါရပ္ပဝတ္တာနံ သေသာနမ္ပိ စက္ခုဝိညာဏဘာဝံ မညေယျ, တံ နိဝါရေတုံ ပကာရန္တရေနပိ ဝိဂ္ဂဟံ ဒဿေန္တော အာဟ **''စက္ခုမှိ သန္နိဿိတ''**န္တိ။ ယထာ စက္ခုတော ပဝတ္တံ, စက္ခုသန္နိဿိတံ စ ဝိညာဏံ စက္ခုဝိညာဏံ, ဧဝံ သောတဝိညာဏာဒီသုပိ ''သောတတော ပဝတ္တံ, သောတသ္မိံ သန္နိဿိတံ စ ဝိညာဏံ သောတဝိညာဏ''န္တိအာဒိနာ ယောဇနံ အတိဒိသန္တော အာဟ **''တထာ သောတဝိညာဏာဒီနီ''**တိ။

စက္ခုသန္နိဿိတံ ဟုတွာ ရူပဿ ဝိဇာနနလက္ခဏမေတဿာတိ **စက္ခုသန္နိဿိတရူပဝိဇာနနလက္ခဏံ** ။ တတ္ထ စက္ခုသန္နိဿိတဝစနေန ဒိဗ္ဗစက္ခာဒိကံ အညံ ရူပာရမ္မဏံ ဝိညာဏံ နိဝတ္တေတိ ။ ဝိဇာနန-ဂ္ဂဟဏေန စက္ခုသန္နိဿိတေ ဖဿာဒိဓမ္မေ နိဝတ္တေတိ။ စက္ခုရူပ-ဂ္ဂဟဏေန နိဿယတော, အာရမ္မဏတော စ စိတ္တံ ဝိဘာဝေတိ ဥဘယာဓီနဝုတ္တိကတ္တာ။ ယဒိ ဟိ စက္ခု နာမ န သိယာ, အန္ဓာပိ ရူပံ ပဿေယျုံ, န စ ပဿန္တိ။ ယဒိ စ နီလာဒိရူပံ နာမ န သိယာ, ဒေသာဒိနိယမေန န ဘဝိတဗ္ဗံ, အတ္ထေဝ စ နိယမော။ ဧကန္တသာရမ္မဏတာ စ စိတ္တဿ ဝုတ္တာတိ အာရမ္မဏေန ဝိနာ နီလာဒိအာဘာသံ စိတ္တံ ပဝတ္တတီတိ ဧဝံ ပဝတ္တော ဝါဒော မိစ္ဆာဝါဒောတိ ဂဟေတဗ္ဗော။ တေနာဟ ဘဂဝါ ''စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏ''န္တိအာဒိ (မ. နိ. ၁.၂၀၄, ၄၀၀; ၃.၄၂၁, ၄၂၅; သံ. နိ. ၄.၆၀; ကထာ. ၄၆၅)။ တတ္ထ သိယာ – ကိံ ပနေတံ စက္ခု, ရူပဉ္စ ဝိညာဏဿ ပစ္စယော ဟောန္တံ ဧကမေဝ ပစ္စယော ဟောတိ, ဥဒါဟု အနေကန္တိ? စက္ခု တာဝ ဧကမ္ပိ, ရူပံ ပန အနေကမေဝ သင္ဂတံ။ ကိံ ကာရဏံ? ပစ္စယဘာဝဝိသေသတော။ စက္ခု ဟိ စက္ခုဝိညာဏဿ နိဿယပုရေဇာတဣန္ဒြိယဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေဟိ ပစ္စယော ဟောန္တံ အတ္ထိဘာဝေနေဝ ဟောတိ တသ္မိံ သတိ တဿ ဘာဝတော, အသတိ အဘာဝတော။ ယတော တံ အတ္ထိအဝိဂတပစ္စယေဟိဿ ပစ္စယောတိ ဝုတ္တံ, သွာယံ ပစ္စယဘာဝေါ န ကေသဉ္စိ န သမ္ဘဝတီတိ ဧကမ္ပိ စက္ခုဝိညာဏဿ ပစ္စယော ဟောတိ။ ရူပံ ပန ယဒိပိ စက္ခု ဝိယ ပုရေဇာတအတ္ထိအဝိဂတပစ္စယေဟိ ပစ္စယော ဟောတိ ပုရေတရံ ဥပ္ပန္နံ ဟုတွာ ဝိဇ္ဇမာနက္ခဏေယေဝ ဥပကာရကတ္တာ, တထာပိ အနေကမေဝ သင္ဂတံ ဟုတွာ ပစ္စယော ဟောတိ အာရမ္မဏဘာဝတော။ ယဉ္ဟိ တံ အာရမ္မဏံ တဿ ယထာ တထာ ဥပလဗ္ဘနီယဝသေနေဝ အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝတော, ဝိညာဏဿ စ ဣန္ဒြိယာဓီနဝုတ္တိကဿ အာရမ္မဏသဘာဝူပလဒ္ဓိ န ဧကဒွိကလာပဂတဝဏ္ဏဝသေန ဟောတိ, နာပိ ကတိပယကလာပဂတဝဏ္ဏဝသေန, အထ ခေါ အာဘောဂါနုရူပံ အာပါထဂတဝဏ္ဏဝသေနာတိ အနေကမေဝ ရူပံ သံဟစ္စကာရိတာယ ဝိညာဏဿ ပစ္စယော ဟောတီတိ။ အမုမေဝ ဟိ ဝိသေသံ ဝိဘာဝေတုံ ''စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စာ''တိ (မ. နိ. ၁.၂၀၄, ၄၀၀; ၃.၄၂၁, ၄၂၅;

သံ. နိ. ၄.၆၀; ကထာ. ၄၆၅) **ဟဋ္ဌိယံ** ဝစနဘေဒော ကတောတိ။ ဧဝံ သောတဝိညာဏေပိ ယထာရဟံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဃာနဝိညာဏာဒီနံ ပန သမ္ပတ္တဂ္ဂဟဏတာယ အတ္တနော နိဿယေန သဟ အလ္လီနဿေဝ ဂဟဏတော ဧကေကလာပဂတမ္ပိ ဂန္ဓာဒိကံ တေသံ ဥပ္ပတ္တိယာ ပစ္စယော ဟောတိ။

ရူပမတ္တာရမ္မဏရသ န္တိ ရူပာယတနမတ္တဿေဝ အာရမ္မဏကရဏရသံ။ **မတ္တ**-သဒ္ဒေန ယထာ အာရမ္မဏန္တရံ နိဝတ္တေတိ, ဧဝံ ရူပာယတနေပိ လဗ္ဘမာနေ ဧကစ္စေ ဝိသေသေ နိဝတ္တေတိ။ န ဟိ စက္ခုဝိညာဏံ ဝဏ္ဏမတ္တတော အညံ ကိဉ္စိ နီလာဒိဝိသေသံ တတ္ထ ဂဟေတုံ သက္ကောတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – ''ပဉ္စဟိ ဝိညာဏေဟိ န ကိဉ္စိ ဓမ္မံ ပဋိဝိဇာနာတိ အညတြ အဘိနိပါတမတ္တာ''တိ။ စက္ခုဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ရူပာရမ္မဏေ ဧဝ ဥပ္ပဇ္ဇနတော တဒဘိမုခဘာဝေန ဂဏှာတီတိ ဝုတ္တံ **''ရူပာဘိမုခဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာန''** န္တိ။ အတ္တနော အနန္တရံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ အရူပဓမ္မာနံ သမနန္တရဝိဂတာ အရူပဓမ္မာ ပဝတ္တိဩကာသအနေန အနန္တရသမနန္တရနတ္ထိဝိဂတပစ္စယေဟိ ဥပကာရကာ, နိဿယာရမ္မဏာ ဓမ္မာ ဝိယ အာသန္နကာရဏာတိ ဒဿေန္တော အာဟ **''ရူပာရမ္မဏာယ ကိရိယာမနောဓာတုယာ အပဂမပဒဋ္ဌာန''**န္တိ။ **သောတဝိညာဏာ**ဒီသုပိ ဝုတ္တနယေနေဝ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကိရိယာမနောဓာတုယာ အာရမ္မဏဘေဒတော ဘိန္နသဘာဝတ္တာ အာဟ **''ကိရိယာမနောဓာတုန''**န္တိ။ စက္ခုဝိညာဏာဒီဟိ ဂဟိတံ ရူပာဒိအာရမ္မဏံ တဒနန္တရမေဝ အပရိပတန္တံ ကတွာ သမ္ပဋိစ္ဆန္တံ ဂဏှန္တံ ဝိယ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **''ရူပာဒိသမ္ပဋိစ္ဆနရသ''** န္တိ။ တထာဘာဝေန သမ္ပဋိစ္ဆနဘာဝေန ပစ္စုပဋ္ဌာတီတိ **တထာဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနံ** ။

ဆသု အာရမ္မဏေသု ကအာစိ ပဉ္စန္နံ ဇစ္စန္ဓာဒိဝသေန တတောပိ ဦနာနံ, ဗြဟ္မလောကေ စ ဒွိန္နမေဝ ဝိဇာနနသဘာဝပိ **ဆဠာရမ္မဏဝိဇာနနလက္ခဏာ** ဝုတ္တာ တံသဘာဝတနတိဝတ္တနတော, ဆသွေဝ တ ဣတရေသံ အာရမ္မဏာနံ အဘာဝတော။ **သန္တီရဏာဒိရသာ** တိ ယထာသမ္ဘဝံ သန္တီရဏတအာရမ္မဏာဒိကိစ္စာ, သန္တီရဏတအာရမ္မဏပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂစုတိကိစ္စာတိ အဓိပ္ပာယော။ **''ဟဒယဝတ္ထုပဒဋ္ဌာနာ''** တိ ဣဒံ ဣမာသံ ဒွိန္နံ မနောဝိညာဏဓာတူနံ အနိဗဒ္ဓဌာနတာယ နိဗဒ္ဓကာရဏံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ ဝုတ္တနယေန ပန ''တံတံအနန္တရာတီတဝိညာဏာပဂမပဒဋ္ဌာန''န္တိပိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ အဟေတုကစိတ္တာနံ ဝိသုံ ဝိသုံ လက္ခဏာဒိကဿ ဒဿိတတ္တာ ပရိသေသတော သဟေတုကစိတ္တာနံ ဧကေဒိသမေဝ လက္ခဏာဒိကန္တိ ဝိညာယတိ။ တံ ပန ဟေဋ္ဌာ ဝိဘာဝိတမေဝ။

ဣအနိ ဣမာသံ အာရမ္မဏာဒိတော ဘေဒံ ဒဿေတုံ **''တတ္ထ ပဌမာ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဧကန္တမိဋ္ဌာရမ္မဏေ** တိ ဧကန္တေနေဝ ဣဋ္ဌာရမ္မဏေ, အတိဣဋ္ဌာရမ္မဏေတိ အတ္ထော။ **ပဉ္စသု ဌာနေသူ**တိ သဟေတုကဝိပါကာနံ ဝုတ္တေသု စတူသု, သမ္ပဋိစ္ဆနတေဒ္ဓဗ္ဗနာနံ အန္တရာဋ္ဌသဏ္ဌာတသန္တီရဏဋ္ဌာနေ စာတိ ပဉ္စသု ဌာနေသု, ပဉ္စသု ကိစ္စေသူတိ တ အတ္ထော။ ကိဉ္စာပိ သောမနဿပဋိသန္ဓိကဿ ဒေမနဿဇဝနာဝသာနေ တဒါရမ္မဏသမ္ဘဝေ အသတိ ယံ ကိဉ္စိ ပရိစိတပုဗ္ဗံ ပရိတ္တာရမ္မဏမာရဗ္ဘ ဥပေက္ခာသဟဂတသန္တီရဏမုပ္ပဇ္ဇတီတိ ဣစ္ဆိတံ, တထာ ပန ဥပ္ပဇ္ဇမာနသ္သ ကအာစိယေဝ သမ္ဘဝတော ယေဘုယ္ယပ္ပဝတ္တိံ ဂဟေတွာ ဆ ဌာနာနိ အဝတွာ ပဉ္စေဝ ဝုတ္တာနိ။ အထ တ တံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ တအာရမ္မဏဌာနေယေဝ နိဗ္ဗတ္တတီတိ တံဝသေနေဝ တဿာပိ ဌာနံ ဂဟိတန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အစက္ခုသံဝတ္တနိကကမ္မနိဗ္ဗတ္တတာယ ဇာတိယာ အန္ဓော **ဇစ္စန္ဓော** ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ ဇာတိက္ခဏေ အဏ္ဍဇဇလာဗုဇာနံ သဗ္ဗေသမ္ပိ စက္ခု နတ္ထိ, ယဿ ဘာတဘာဝတော အန္ဓာနန္ဓဝိစာရဏာ ဘဝေယ္ယ, တထာပိ စက္ခုဿ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာရဟကာလေပိ စက္ခုပိပတ္တိဝိဗန္ဓကေန ကမ္မုနာ ပဋိဟတသာမတ္ထိယေန ပဋိသန္ဓိအယနေန ဣတရေနာပိ တ ကမ္မေန တဿ အနုဟာဒိယမာနတ္တာ သတ္တော ''ဇစ္စန္ဓော''တိ ဝုစ္စတိ။ အထ တ **ဇစ္စန္ဓော** တိ ပသူတိယံယေဝ အန္ဓော, မာတုကုစ္ဆိယံယေဝ အန္ဓော ဟုတွာ နိက္ခန္တောတိ အတ္ထော။ တေန ဒုဟေတုကတိဟေတုကာနံ မာတုကုစ္ဆိဂတကာလေပိ စက္ခုဿ အဝိပဇ္ဇနံ သိဒ္ဓံ ဟောတိ, ဧဝံ **ဇာတိဗဓိရာ**ဒီသုပိ ယထာရဟံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ **ဇစ္စဇဠော** တိ ဇာတိယာ အညာဏကော ။ ကိဉ္စာပိ ဒုဟေတုကပဋိသန္ဓိကောပိ ဇာတိယံ အညာဏကော, တဿ ပန ပဝတ္တိယံ ပညာ သမ္ဘဝတီတိ ဝုတ္တနယေန ယေဘုယ္ယတော ပဝတ္တိယမ္ပိ ပညာယာသမ္ဘဝတော ဇစ္စဇဠော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဇစ္စုမ္မတ္တကော** သုရာမေရယပါနာဒိဥမ္မတ္တက ဘာဝသံဝတ္တနိကကမ္မပရိဘာဝိတေန ကမ္မေန ဂဟိတပဋိသန္ဓိကော။ **ပဏ္ဍကော** တိ ပရအာရက္ခနာဒိကမ္မပရိဘာဝိတေန ကမ္မုနာ ဂဟိတပဋိသန္ဓိကော။ သော ပဉ္စဝိဓော အာသိတ္တပဏ္ဍကော ဥသူယပဏ္ဍကော ပက္ခပဏ္ဍကော ဩပက္ကမိကပဏ္ဍကော နပုံသကပဏ္ဍကောတိ။ ဣမေ ပန ဩပက္ကမိကပဏ္ဍကဿ သဟေတုကဿာပိ ဘာဝတော, နပုံသကဿ စ ဝိသုံ ဂဟဏတော တယော ပဏ္ဍကာ အဓိပ္ပေတာ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဇာတိမူဂဇာတိပဂ္ဂုလမမ္မနာဒီနံ သင်္ဂဟော။ ဧကစ္စေ ပန ''ဧကစ္စေ အဟေတုကပဋိသန္ဓိကာ အဝိကလိန္ဒြိယာ ဟုတွာ ထောကံ ဝိစာရဏပကတိကာပိ ဟောန္တိ, တသ္မာ တာဒိ

သာနမ္ပိ ဣမေ အာဒိ-သဒ္ဒေန သင်္ဂဟော''တိ ဝဒန္တိ။ တေ့ စ ဇစ္စန္ဓာဒီနမေဝ အယံ ပဋိသန္ဓီတိ န ဂဟေတဗ္ဗာ။ ဇစ္စန္ဓာဒယော ပန ဣမိနာ ပဋိသန္ဓိ ဂဏှန္တီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၄၃. တိဟေတုကပုညဿာ တိ တိဟေတုကဿပိ ဥက္ကဋ္ဌပုညဿ။ ဒုဟေတုကမ္မဿ ပန သဗ္ဗထာပိ သောဠသန္နံ ဝိပါကာနံ အသမ္ဘဝတော တပ္ပဋိက္ခေပပရတ္တာ စေတနာယ ''တိဟေတုကပုညဿာ''တိ အဝိသေသတော ဝုတ္တံ။

ကာမာဝစရဝိပါကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ရူပါဝစရာရူပါဝစရဝိပါကဝဏ္ဏနာ

မဟဂ္ဂတဝိပါကာနံ တံတံကုသလာဂမနဝသေနေဝ ဈာနင်္ဂဟာနိ, န ပန ဘာဝနာဝိသေသေနာတိ တေသံ ပဟာနင်္ဂာနိ အနုဒ္ဒိဋ္ဌာနိ။ **ဥပပတ္တိယ** န္တိ ဥပပတ္တိဘဝေ။

အရူပါဝစရဝိပါကစိတ္တာနိ ဝုစ္စန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၄. ကုသလာနုဂတံ ကတွာတိ ကုသလာနုရူပံ ကုသလသဒိသံ ကတွာ။ ယထာ ကာမာဝစရဝိပါကံ ကုသလတော ဝိသဒိသမ္ပိ ကတွာ ဝိဘတ္တံ, နေဝမကတွာ ကုသလသဒိသမေဝ ကတွာတိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန ကုသလာနုဂတံ ကတွာ မဟဂ္ဂတဝိပါကာနံ ဘာဇိတဟဋ္ဌံ သန္ဓာယ ''ကုသလာနုဂတံ ကတွာ ဘာဇိတံ''န္တိ ဝုတ္တံ။ ဟဋ္ဌိယဥ္စိ –

''ကတမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာ? ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရဿ ကုသလဿ ကမ္မဿ ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ ဝိပါကံ စက္ခုဝိညာဏံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတီ''တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ၄၃၁) –

ကာမာဝစရဝိပါကံ ဝိဘဇိတွာ မဟဂ္ဂတဝိပါကံ ဝိဘဇန္တေန –

''ကတမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာ? ယသ္မိံ သမယေ ရူပုပပတ္တိယာ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ, ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ ပထဝီကသိဏံ, တသ္မိံ သမယေ ဖဿော ဟောတိ။ပေ။ အဝိက္ခေပေါ ဟောတိ, ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ, တဿေဝ ရူပါဝစရဿ ကုသလဿ ကမ္မဿ ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ ဝိပါကံ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရတိ ပထဝီကသိဏံ။ပေ။ ဣမေ ဓမ္မာ အဗျာကတာ''တိ (ဓ. သ. ၄၉၈)။

ဧဝံ ကုသလံ ဥဒ္ဒိသိတွာ တဒနန္တရံ ကတွာ မဟဂ္ဂတံ ဝိပါကံ ဝိဘတ္တံ, တသ္မာ ယထာ ကာမာဝစရဝိပါကံ, ဧဝံ အဝိဘဇိတွာ ဣဒံ ကုသလာနန္တရံ ကတွာ ဝိဘတ္တန္တိ ဣမမတ္ထံ ဇောတေတုံ အဋ္ဌကထာယံ ''ကုသလာနုဂတံ ကတွာ''တိ ဝုတ္တံ။ ဣမိနာပိ စ အာစရိယေန ပရိဟာရမုခေန ဝက္ခမာနအတ္ထဝိသေသဝစနိစ္ဆာယ တထာ ဝုတ္တနယေနေဝ စောဒနာ ကတာ။ ဧဝဥ္စိ သတိ ကုသလာနန္တရံယေဝ ဖလံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဉာပနံ သုဋ္ဌုပပန္နံ ဟောတီတိ အယမေတ္ထ အမှာကံ အာစရိယဿ မတေ။

မဟဂ္ဂတ န္တိ မဟဂ္ဂတဝိပါကံ။ တဥ္စိ ဣမေ အဓိဂတံ။ **ကာမာ။ပေ။ ယတော**တိ ယသ္မာ ကာမာဝစရကုသလံ အသမာနဖလံ ဟောတိ တိဟေတုကဿ ဒုဟေတုကာဟေတုကဝိပါကာနံ, ဒုဟေတုကဿ စ အဟေတုကဝိပါကာနမ္ပိ ဇနနတော, န ဧဝမိဒံ, ဣဒံ ပန ဧကန္တေနေဝ သဒိသဝိပါကဇနနတော သမာနဖလမေဝ, တသ္မာတိ အတ္ထော။ တေ့ စ ''ကုသလ''န္တိ အဝုတ္တေပိ ကာမာဝစရပုညံတတိ ဥပမိတတ္တာ ဥပမေယျဿပိ ကုသလဘာဝေ ဝိညာယတိ။ ကသ္မာ ပနေတံ သဒိသဝိပါကံ, န ကာမာဝစရံ ဝိယ ဝိသဒိသဝိပါကမ္ပီတိ? ဝုစ္စတေ – ကာမာဝစရပုညဥ္စိ အာစိန္နတ္တာ ရူပတဏှာဟာဒိနာနာဝတ္ထုကကာမတဏှူပနိဿယတော အာစိနတိ, တသ္မာ တဒူပနိဿယကုသလံ တဒနုရူပတော နာနာဝတ္ထုကံ ဝိပါကံ ဇနေတိ။ မဟဂ္ဂတံ ပန အာစိန္နတ္တာ ဧကဝတ္ထုကာယေဝ ဘဝတဏှာယ ဝသေန အာစိနတီတိ တဒနုရူပတော တံ နာနာဝတ္ထုံ အဇနေတွာ ဧကဝတ္ထုမေဝ ဇနေတီတိ။

၄၅-၆. သဗ္ဗထာတိ ဓမ္မတော အာရမ္မဏတော ပဋိပဒါဒိတော စ။ တထာ ဟိ ယေ ဖဿာဒယော ကုသလေ စ လဗ္ဘန္တိ, တေ ဝိပာကေပိ လဗ္ဘန္တိ, ယသ္မိဉ္စ အာရမ္မဏေ ကုသလံ ပဝတ္တတိ, တတ္ထေဝ ဣဋ္ဌံ ဝိပါကမ္ပိ။ ယာဝ ပဋိပဒါဒယော ကုသလဿ လဗ္ဘန္တိ, တာဝ ဣဋ္ဌဿ ဝိပါကဿပီတိ။ ကာမံ ယဿ ကဿစိ ဆာယာ တံတံဝတ္ထုသဒိသာဝ, မဟန္တဿ ပန ကုသလဝိပါကဿ မဟန္တာဟိယေဝ ဥပမာဟိ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ **“ဂဇာဒီန”**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အပရေ အပရေ အတ္တဘာဝေ ဘဝံ ဝေဒနမဿာတိ **အပရာပရိယဝေဒနံ**။ ယဒိ အပရာပရိယဝေဒနံ န ဟောတိ, ကထဉ္စရဟိ ဣမဿ ဖလုပ္ပတ္တီတိ အာဟ **“ဈာနာ အပရိဟီနဿာ”** တိအာဒိ။

၄၇. ကုသလာနန္တရ န္တိ ကုသလဘာတနန္တရံ။ ယသ္မိဥ္ဟိ ဘဝေ တံ ကုသလံ ကတံ, သော ဣဓ ကုသလ-သဒ္ဒေန ဥပစာရတော ဂဟိတော ကမ္မာနန္တရံယေဝ ဖလဿ အသမ္ဘဝတော။ န ဟိ တံ လောကုတ္တရကုသလံ ဝိယ အနန္တရဖလနိပ္ဖာဒကံ, အထ ခေါ ဧကစ္စကာမာဝစရကုသလံ ဝိယ အပရာပရိယဝေဒနံ အဟုတွာ သတိပိ အနေကေယေဝ ကာမာဝစရကမ္မေ မဟောဃော ဝိယ ပရိတ္တံ ဥဒကံ တမဇ္ဈောတ္ထရိတွာ အတ္တနောယေဝ ဝိပါကအာနေန ဧကန္တေန အနန္တရဘဝေယေဝ ဖလံ နိဗ္ဗတ္တေတိ။ နနု စ အပရိဟီနဇ္ဈာနဿေဝ ကဿစိ နိကန္တိဝသေန ကာမဘာဝေ ပဋိသန္ဓိ ဟောတိ။ တထာ ဟိ တိဿမဟာဗြဟ္မာ ဥပရိဗြဟ္မလောကူပပတ္တိယာ ဘာဝိတမဂ္ဂေ ဘိက္ခုမှိ ယာစိတော တတော စဝိတွာ မောဂ္ဂလိဗြာဟ္မဏဿ ဂေဟေ ပဋိသန္ဓိံ အဂ္ဂဟေသီတိ ဝုတ္တန္တိ တံ ကထန္တိ? နိကန္တိဗလေနေဝ ဈာနံ ပရိဟာယတီတိ တတော ပရိဟီနဇ္ဈာနော နိဗ္ဗတ္တတီတိ ဝဒန္တိ။ အပရေ ပန အာစရိယာ “အနီဝရဏာဝတ္ထာယ နိကန္တိယာ ဈာနဿ ပရိဟာနိ ဝီမံသိတွာ ဂဟေတဗ္ဗာ”တိ ဝတွာ “သတိပိ မဟဂ္ဂတကမ္မုနော ဝိပါကံ ပဋိဗာဟနသမတ္ထဿေဝ ပရိတ္တကမ္မဿ အဘာဝေ ‘ဣဇ္ဈတိ, ဘိက္ခဝေ, သီလဝတော စေတောပဏိဓိ ဝိသုဒ္ဓတ္တာ’တိ (အ. နိ. ၈.၃၅) ဝစနတော ကာမဘဝေ စေတောပဏိဓိ မဟဂ္ဂတကမ္မဿ ဝိပါကံ ပဋိဗာဟိတွာ ပရိတ္တကမ္မုနော ဝိပါကဿ ဩကာသံ ကရောတီ”တိ ဝဒန္တိ, တံ ယုတ္တံ။ **တေဿာ** တိ ဣမဿတ္ထဿ ဉာပနတ္ထန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၈-၉. ဧဝံ အဝိသေသေန ကုသလသဒိသတံ အတိဒိသိတွာ ဣဒါနိ ဝိသေသံ ဒဿေတုံ **“ပဋိပဒါက္ကမော စေတ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ယထာ ဟိ ဒုက္ခပဋိပဒံ ဒန္ဓာဘိညံ ဈာနံ ဥပ္ပာဒေတွာ ပုနပ္ပုနံ သမာပဇ္ဇန္တဿ တံ ဈာနံ တံပဋိပဒမေဝ ဟောတိ, ဧဝံ တသ္မိံ တသ္မိံ အပရိဟီနေ တဿ တဿ ဝိပါကော နိဗ္ဗတ္တမာနော တံတံပဋိပဒောဝ ဘဝိတုံ အရဟတိ။ ဆန္ဒာဓိပတေယျာဒိဘာဝေ ပန တသ္မိံ ခဏေ ဝိဇ္ဇမာနာနံ ဆန္ဒာဒီနံ အဓိပတိပစ္စယဘာဝေန ဟောတိ, န အာဂမနဝသေန။ တထာ ဟိ ဧကမေဝ ဈာနံ နာနက္ခဏေသု နာနာဓိပတေယျံ ဟောတိ, တသ္မာ ဝိပါကဿ အာဂမနဝသေန ဆန္ဒာဓိပတေယျာဒိတာ န ဂဟိတာ။ တေနာဟ **“အဘာဝတောဓိပတီန”**န္တိ။ တဒဘာဝဝတောဝ သရသတော တဿ ဟီနာဒိတာ န သမ္ဘဝတီတိ သာပိ ဈာနာဂမနတောဝ ဝုတ္တာ။

ရူပာဝစရာရူပာဝစရဝိပါကဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

လောကုတ္တရဝိပါကဝဏ္ဏနာ

မဂ္ဂစိတ္တဿ ဝိယ ဖလစိတ္တဿ မဂ္ဂယောဂတော ဘေအဘာဝေန “စတုမဂ္ဂယောဂတော”တိ အဝတွာ **“စတုမဂ္ဂသမ္ပယုတ္တစိတ္တဖလတ္တာ”**တိ ဝုတ္တံ, စတူဟိ အရိယမဂ္ဂေဟိ သမ္ပယုတ္တကုသလစိတ္တဿ ဖလတ္တာ စတုဗ္ဗိဓသာမညဖလသမ္ပယုတ္တစိတ္တဘာဝတောတိ အတ္ထော။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ ဖလံ စိတ္တံ **သောတာပတ္တိမဂ္ဂဖလစိတ္တံ**။ ဧဝံ သေသေသု။ မဂ္ဂဝီထိယံ ဒွိက္ခတ္တုံ, တိက္ခတ္တုံ တ ဖလသမာပတ္တိယာ အပရိစ္ဆိန္နပရိမာဏံ ပဝတ္တမာနမ္ပိ ဒွီသွေဝ ဌာနေသု ပဝတ္တိယာ ဒုဝိဓမေဝ ဟောတီတိ အာဟ **“မဂ္ဂဝီထိဖလသမာပတ္တိဝသေန ပဝတ္တိတော ဒုဝိဓ”**န္တိ။

၅၀-၁. မဂ္ဂဿာနန္တရေ ဖလေ လဗ္ဘန္တိ မဂ္ဂါဂမနတောတိ အဓိပ္ပာယော။ မဂ္ဂေ ဟိ အာဂမနတော “သုညတော”တိ လဒ္ဓနာမော သဂုဏာလမ္ဗဏဝသေန အနိမိတ္တအပ္ပဏိဟိတနာမမ္ပိ လဘတီတိ ဖလဿ နာမတ္တယမ္ပိ ဒေတိ, တထာ အာဂမနတော အပ္ပဏိဟိတော မဂ္ဂေ သဂုဏာရမ္မဏဝသေန အနိမိတ္တသုညတအပ္ပဏိဟိတနာမကောတိ ဖလဿ နာမတ္တယမ္ပိ ဒေတိ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ အဘိဓမ္မေ ဧကေကဿ ဖလဿ တီဏိ တီဏိ နာမာနိ ဝုတ္တာနိ။ နနု စ အဘိဓမ္မေ “သဂုဏာရမ္မဏတော နာမံ အနုဓိပ္ပေတ”န္တိ ဝုတ္တံ? သစ္စံ ဝုတ္တံ, တံ ပန နာမလာဘံ သန္ဓာယ, န နာမ

အာနံ။ တတ္ထ ဟိ ဝဝတ္ထာနကရတ္တာဘာဝတော တထာ အနဓိပ္ပေတံ, န အလဗ္ဘနတော။ ဣဓ ပန ကေနကဿ ဖလံ နာမတ္တယမ္ပိ လဘတီတိ ဝဝတ္ထာနပ္ပယောဇနာဘာဝတော သဂုဏာရမ္မဏေဟိ လဒ္ဓနာမအနဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ တိဝိဓမ္ပိ နာမံ ဒေတိ။ ကေန္တေန စေတံ ဧဝံ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗံ, ဣတရထာ ဝိပဿနာပိ ဝိပဿတော လဒ္ဓနာမမဂ္ဂဿ သ တံ န ဒဒေယ္ယာတိ။ **ပရဘာဂသို** ္တိ အပရဘာဂေ။ **ဝဋ္ဋဥ္ဓနဖလေသူ** တိ သမာပဇ္ဇနဝသေန အနုဘဝိတဗ္ဗဖလေသု။ ''ဝဋ္ဋဥ္ဓနဖလေသု နာ''တိ မဂ္ဂာဂမနံ သန္ဓာယ ပဋိက္ခိတ္တန္တိ အာဟ **''ဝိပဿနာဝသေနေတ''** တိအာဒိ။ ဝဋ္ဋဥ္ဓနဖလ ဥဟိ ဝိသုံ ဝိပဿနာဝသေနေဝ နိဗ္ဗတ္တတီတိ တဿ တံဝသေန နာမလာဘော။ ယဒိ ဧဝံ မဂ္ဂဿ ဝိယ အနိမိတ္တ နာမလာဘော န သိယာ? တံ န, ယထာ မဂ္ဂာနန္တရဿ ဖလဿ ဝိယ ဝဋ္ဋဥ္ဓနကဖလသမာပတ္တိယာပိ မဂ္ဂာဂမနတော စ ဗျာနပဋိပအဘေအေ ဟောတိ, ဧဝံ အနိမိတ္တနာမမ္ပိ လဗ္ဘတီတိ။

၅၂-၃. ဟောန္တိ သာဓိပတီနေတ တိ ဧတ္တ ကာရဏံ ဝုတ္တမေဝ။ **မဂ္ဂဘာဝေနာ** တိ သောဋ္ဌသဟိ အာကာရေဟိ စ တုသစ္စပဋိဝေဓေကမဂ္ဂဘာဝေန, ကိလေသမာရဏဝသေန ဂမနသင်္ခါတေန, နိဗ္ဗာနတ္ထိကေဟိ မဂ္ဂိတဗ္ဗဘာဝသင်္ခါတေ န တ မဂ္ဂဘာဝေန။ **ဖလံ။ပေ။ ဝုစ္စတီ** တိ သယံ ဖလဘာဝမ္ပိ မဂ္ဂဿ ဖလတ္တာ, တံသဒိသတာယ တ တမုပဟအယ မဂ္ ကေတိ ဝုစ္စတိ ''မဂ္ဂင်္ဂံ မဂ္ဂပရိယာပန္နံ''န္တိအာဒီသူတိ အဓိပ္ပာယော။

လောကုတ္တရဝိပာကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အကုသလဝိပာကကထာဝဏ္ဏနာ

ယထာ အတိဣဋ္ဌေ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေ စ အာရမ္မဏေ ဝေဒနာဘေဒသမ္ဘဝတော ကုသလဝိပာကမနောဝိညာဏဓာ တု ဒုဝိဓာ ဟောတိ သောမနဿသဟဂတာ, ဥပေက္ခာသဟဂတာတိ, ဧဝံ အတိအနိဋ္ဌေ အနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေ စ အာရမ္မဏေ ဝေဒနာဘေအေ နတ္ထီတိ အကုသလဝိပာကမနောဝိညာဏဓာတု ကေဝိဓာတတိ **''သတ္တာကုသလဝိပာကာနီ''** တိ ဝုတ္တံ။ သတိ ဟိ တတ္ထ ဝေဒနာဘေဒေ အတိအနိဋ္ဌေ ဒေမနဿေန ဘဝိတဗ္ဗံ, န စ ပဋိဃေန ဝိနာ ဒေမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ တိ။ ကာယဝိညာဏဿ ဒုက္ခသဟဂတာ ကုသလဝိပာကေ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧတ္ထ စ အကုသလဝိပ ကေသု လဗ္ဘမာနဒုက္ခံ ဝိယ နာတိကဋ္ဌကာပိ ဥပေက္ခာ ကေန္တနိဟီနဿ အကုသလဿ ဝိပာကဘာဝတော ဒုက္ခသဘာဝ တ္တာ ဟီနာ ဧဝ။ န ဟိ အကုသလဿ ဝိပာကော အဒုက္ခော ဟောတိ, ဥပေက္ခာဘာဝေ ပနဿ ဗလဝတာ ဗာဓိယမာန ဿ ပဋိပဟရိတုံ အသက္ကောန္တဿ ဒုဗ္ဗလပုရိသဿ တေန ကရိယမာနဗာဓေ ဥပေက္ခနာ ဝိယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဣမာနိ။ပေ။ စိတ္တာနိ** တိ ဣမာနိ သတ္တ ကေနကဿ အကုသလဿ ဝိပာကစိတ္တာနိ, န ပန ကုသလဝိပာကေ ဝိယ တိ ဟေတုကာဒိပုည်ဝိသေသေန။ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတဿပိ ဟိ ပဝတ္တိယံ သတ္တေဝ ဝိပာကာ လဗ္ဘန္တိ။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ ယထာ ကုသလဝိပာကံ သဟေတုကမ္ပိ ဥဒ္ဓဋ္ဌံ, န ဧဝံ အကုသလဝိပာကန္တိ? ဟေတူနံ အသမ္ဘဝတော။ လောဘာဒီနဥဟိ ကေန္တသာဝဇ္ဇတာယ အယောနိသောမနသိကာရဟေတုကာနံ နတ္ထိ ဝိပာကဘာဝေ, အလောဘာဒီနမ္ပိ ကေန္တမနဝဇ္ဇသဘာ တနံ တ ကာရဏဿ တဗ္ဗိဒူရတာယ နတ္ထေဝ အကုသလဝိပာကဘာဝေ။ န ဟိ အလောဘာဒီနံ ပဋိပက္ခလောဘာဒယော တေ အဘိနိပ္ဖာဒေန္တိ, တသ္မာ ဣဒံ သဗ္ဗထာ သဟေတုပ္ပဝတ္တိယာ အသမ္ဘဝတော အဟေတုကမေဝတိ။

ကမ္မကမ္မနိမိတ္တဂတိနိမိတ္တေသူ တိ ဧတ္ထ အတီတဘဝေ အာယူဟိတံ အပရာပရိယဝေဒနီယံ, ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယံ တ ကမ္မံ **ကမ္မံ** နာမ ။ ကမ္မကရဏကာလေ စေတနာယ ဂဟိတမာရမ္မဏံ **ကမ္မနိမိတ္တံ** နာမ။ ဥပပဇ္ဇိတဗ္ဗဘဝပရိယာပန္နော နရကာဒီသု အဂ္ဂိဇာလာဒိဝဏ္ဏော **ဂတိနိမိတ္တံ** နာမ။

၅၄. **ဣမေတိ** အကုသလဝိပာကာ။ တေသံ အနိဋ္ဌာနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တဝိသယေသု ပဝတ္တိဝစနေန တဗ္ဗိပရိယာယေန ကုသလဝိပာကာနံ ဣဋ္ဌဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တဝိသယေသု ပဝတ္တိ အတ္ထတော အာပန္နာတိ သာ ဝိသုံ န ဝုတ္တာ။ **သုခာဒိတ္တ ယယုတ္တာ**တိ သုခသောမနဿုပေက္ခာယုတ္တာ။

''ဧဝ''န္တိအာဒိ ယထာဝုတ္တဝိပာကာနံ နိဂမနံ။

အကုသလဝိပာကကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ဝိပါကစိတ္တဝဏ္ဏနာ

၅၅. ပါကဿ အသုရကညာနံ ဂဗ္ဘပရိပါကဿ သာသနတော ဝိနာသနတော, ပါကသင်္ခါတဿ ဝါ အသုရဿ ဝိနာသနတော ပါကသာသနော ဝုစ္စတိ သက္ကော ဒေဝရာဇာ, တေန ပူဇိတော **ပါကသာသနပူဇိတော**။ ပါကံ ဝါ ပရိပက္ကံ သာသနမေတေသူတိ ပါကသာသနာ, ခီဏာသဝါ, တေဟိ ပူဇိတောတိ **ပါကသာသနပူဇိတော**။

ဝိပါကစိတ္တဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

အနာဒိဝသေနာတိ ပဝတ္တာကာရမတ္တတော အနာဒိဝသေန, န ပန ပုညကိရိယဝတ္ထုဝသေန ခီဏာသဝသန္တာနဂတဿ ပုညကိရိယဘာဝတဘာဝတောတိ ဝုတ္တောတယမတ္ထော။

အာဝဇ္ဇတီတိ **အာဝဇ္ဇနံ,** အာဘုဇတိ ဩဏောဇေတိ ပရိဏာမေတိ ဝါရေတီတိ ဝါ အတ္ထော။ တဉှိ အာပါထဂတံ အာရမ္မဏံ ပဌမာဘုဇတိ, စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ ဝီထိစိတ္တာနိ အာပါထဂတာရမ္မဏာဘိမုခံ ဩဏောဇေတိ, စိတ္တသန္တာနံ ဝါ ပုရိမာကာရတော အညထာ ပရိဏာမေတိ, အနုပ္ပဗန္ဓတော ပဝတ္တနကံ ဘဝင်္ဂစိတ္တသန္တာနံ ပရတော ပဝတ္တိတုံ အဒတွာ အာပါထဂတံ ဝါ အာရမ္မဏံ အညတ္ထ ဂန္တုံ အဒတွာ ဝါရေတိ။ ဟသိတံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဥပ္ပါဒီယတိ ဝါ ဧတေနာတိ ဟသိတုပ္ပါဒံ, တဒေဝ စိတ္တန္တိ **ဟသိတုပ္ပါဒစိတ္တံ** ။ ဝေါဋ္ဌပေတီတိ **ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနံ** ။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ အာဝဇ္ဇနဝေါဋ္ဌဗ္ဗနာနိ ဥပေက္ခာသဟဂတာနိ, ဟသိတုပ္ပါဒဉ္စ သောမနဿသဟဂတန္တိ? ဝုစ္စတေ – အာဝဇ္ဇနံ တာဝ အပုဗ္ဗာရမ္မဏေ သကိံဒေဝ စ ပဝတ္တမာနသန္တတိဝိစ္ဆေဒဝသေန ပဝတ္တနတော, ဒုဗ္ဗလဘဝင်္ဂပစ္စယံ ဝါ သဗ္ဗထာ ဝိသယရသမနုဘဝိတုံ န သက္ကောတီတိ ဣဋ္ဌာဒီသု သဗ္ဗတ္ထ ဥပေက္ခာယုတ္တမေဝ ဟောတိ။ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနဉ္စ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန ဝေဒနာဘေဒအရဟမ္ပိ သမာနံ ဝိပါကပ္ပဗန္ဓံ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဝိသဒိသစိတ္တုပ္ပဗန္ဓဿ နိဗ္ဗတ္တနတော သန္တတိပရိဏာမနေယေဝ ကိစ္စန္တရေ ဗျာဝဋတ္တာ ဝိပါကံ ဝိယ အာရမ္မဏရသဿာဒေ အသမတ္ထမေဝါတိ သဗ္ဗတ္ထ ဥပေက္ခာသဟဂတမေဝ။ ဟသိတုပ္ပါဒံ ပန ဝုတ္တဝိပရီတတော ပရိဟီနဝိပလ္လာသာနံ ခီဏာသဝါနံ သန္တာနေ ဣဋ္ဌာရမ္မဏေယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇနတော သဗ္ဗထာ သောမနဿသဟဂတမေဝါတိ။

လက္ခဏာဒိတော ပနေတာသု ပုရိမံ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ ပုရေစရံ ရူပါဒိဝိဇာနနလက္ခဏံ, အာဝဇ္ဇနရသံ , တထာဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနံ, ဘဝင်္ဂဝိစ္ဆေဒပဒဋ္ဌာနံ။ ဒုတိယံ ဆဠာရမ္မဏဝိဇာနနလက္ခဏံ, အရဟတံ အနောဠာရိကေသု ဝတ္ထူသု ဟသိတုပ္ပါဒရသံ, တထာဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနံ, ဧကန္တတော ဟဒယဝတ္ထုပဒဋ္ဌာနံ။ တတိယမ္ပိ ဆဠာရမ္မဏဝိဇာနနလက္ခဏံ, ပဉ္စဒွါရမနောဒွါရေသု ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနာဝဇ္ဇနရသံ, တထာဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနံ, အဟေတုကဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတုဘဝင်္ဂါနံ အညတရာပဂမပဒဋ္ဌာနန္တိ။

ဘဝင်္ဂံ အာဝဋ္ဋယမာနာ တိ ဘဝင်္ဂသန္တာနံ အာဝဋ္ဋယန္တီ ဝိယ။ **သာဓာရဏာ**တိ သေက္ခာသေက္ခပုထုဇ္ဇနာနံ သာဓာရဏာ။ **အသာဓာရဏာ**တိ အသေက္ခာနံယေဝ အာဝေဏိကာ။ တေနာဟ **"ခီဏာသဝဿာ"** တိ။ **ဆသု ဒွါရေသု။ပေ။ အာရမ္မဏေသူ** တိ စက္ခာဒီသု ဆသု ဒွါရေသု, ပဏ္ဍရသာရုပ္ပဋ္ဌာနာဒိဂတေသု ဆသု ရူပါဒိအာရမ္မဏေသု။ ပဏ္ဍရသာရုပ္ပဉှိ ဌာနံ ဒိသွာ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရတ္တာယ "သာရုပ္ပမိဒံ ဌာနံ မယာ လဒ္ဓ"န္တိ တုသန္တဿ စက္ခုဒွါရေ ရူပါရမ္မဏေ, ဘဏ္ဍာဘာဇနဋ္ဌာနေ မဟာသဒ္ဒံ သုတွာ "ဧဝရူပါ လောလုပ္ပတဏှာ မေ ပဟီနာ"တိ တုသန္တဿ သောတဒွါရေ သဒ္ဒါရမ္မဏေ, ဂန္ဓေဟိ ဝါ ပုပ္ဖေဟိ ဝါ စေတိယပူဇနကာလေ "ဧဝရူပေန ဝတ သုဂန္ဓေန ဘဂဝန္တံ ပူဇေမီ"တိ တုသန္တဿ ဃာနဒွါရေ ဂန္ဓာရမ္မဏေ, ရသသမ္ပန္နံ ပိဏ္ဍပါတံ သဗြဟ္မစာရီဟိ သဟ ဘာဇေတွာ ပရိဘုဉ္ဇနကာလေ "သာရဏီယဓမ္မော ဝတ မေ ပူရိတော"တိ တုသန္တဿ ဇိဝှာဒွါရေ ရသာရမ္မဏေ, အာဘိသမာစာရိကဝတ္တပူရဏကာလေ "ကာယေန ဝတ္တပဋိဝတ္တံ ပူရေမီ"တိ တုသန္တဿ ကာယဒွါရေ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏေတိ ဧဝံ ပဉ္စဒွါရေသု ပဉ္စာရမ္မဏေသု ပဝတ္တတိ။

မနောဒွါရေ ပန ယထာဝုတ္တေသွေဝ ပဉ္စသု ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏေသု **ဃဋိကာရသုတ္တာ** ဒီသု (မ. နိ. ၂.၂၈၂ အာဒယော) ဝိယ ဘဂဝတော ပုဗ္ဗေနိဝါသညာဏေန ပရိညာတေ အတီတာရမ္မဏေ, "အင်္ဂီရသော နာမ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဘဝိဿတီ"တိ (ဓ. ပ. အဋ္ဌ. ၁.၁၆ ဒေဝဒတ္တဝတ္ထု) အာဂတဋ္ဌာနာဒီသု ဝိယ အနာဂတံသညာဏေန ပရိစ္ဆိန္နေ အနာဂတာရမ္မဏေ စာတိ ဧဝံ ဆသွေဝါရမ္မဏေသု ဟသိတံ ဥပ္ပါဒေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ နနု စ အတီတံသာဒီသု အပ္ပဋိဟတာဒီသု အပ္ပ

ဋ္ဌိဟတဉာဏံ ဝတ္ုတ “ကမ္မေဟိ တီဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတဿ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သဗ္ဗံ ကာယကမ္မံ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂ
မံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တ”န္တိ ဝစနတော ဝိစာရဏပညာရဟိတာယ ဓောယ ကထံ ဘဂဝတော ဥပ္ပတ္တိ ယုဇ္ဇေယျာတိ?
ဟသိတုပ္ပာဒစိတ္တေန ပဝတ္တိယမာနမ္ပိ ဘဂဝတော သီတကရဏံ ပုဗ္ဗေနိဝါသအနာဂတံသသဗ္ဗညုတညာဏာနံ အနုဝတ္
တကတ္တာ ဉာဏာနုပရိဝတ္တိယေဝ, ဧဝံ ပန ဉာဏာနုပရိဝတ္တိဘာဝေ သတိ န ကောစိ ဟဋ္ဌိဝိရောဓော။ ဝေဠု ကတ္ုတ
အဋ္ဌကထာယံ “တေသံ ဉာဏာနံ စိဏ္ဏပရိယန္တေ ကာဒံ   စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ ဝုတ္တံ။ အဝဿင္ဓေတံ ဧဝံ ကုဿိတဗ္ု
ဗံ, ကုတရထာ အညဿာပိ ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပကဿ အဟေတုကစိတ္တဿ ဘဂဝတော ဥပ္ပတ္တိ န ယုဇ္ဇေယျ။
န ဟိ ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပကဿ တံသမုဋ္ဌိတာယ ဝိညတ္တိယာ ကာယကမ္မာဒိဘာဝံ အာပဇ္ဇနဘာဝေ ဝိဗန္ဓတီတိ။ ဧဝ
ဠု ကတ္ုတ ပဋ္ဌဒ္ုတရေ ကမ္မိနာ စိတ္တေန သောမနဿုပ္ပာဒနမတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, န ဟာသုပ္ပာဒနံ ပဋ္ဌဒ္ုတရိကစိတ္တာနံ
အဝိညတ္တိဇနကတ္တာ။ မနောဒ္ုတရေ ပန ဟာသုပ္ပာဒနံ။ တေနေဝ ဟိ **အဋ္ဌကထာယံ** ပဋ္ဌဒ္ုတရေ “သောမနဿိတော
ဟောတီ”တိ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၅၆၈) တွေကမေဝ ဝုတ္တံ, မနောဒ္ုတရေ စ “ဟာသယမာန”န္တိ။ ကုစ ပန “ဟသိတုပ္ပာဒ
ကိစ္စာ”တိ အဝိသေသဝစနံ ပဋ္ဌဒ္ုတရေ သောမနဿကရဏဝသေန ပဝတ္တဿပိ မနောဒ္ုတရေ ဟာသဇနနဿ
ပစ္စယဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဟသိတုပ္ပာဒကိစ္စာ**   တိ ဟသိတဿေဝ ဥပ္ပာဒနကိစ္စာ။ တေနေဝ ဟိ တံ
“ဟသိတုပ္ပာဒ”န္တိ ဝုစ္စတိ, န ပန အညေသံ ဟသိတုပ္ပာဒစိတ္တာနံ အဘာဝတော။ တထာ ဟိ ဝက္ခတိ “ကုသလတော
စတူဟီ”တိအာဒိ။

ဆ အသာဓာရဏဉာဏာနီတိ အာသယာနုသယဉာဏံ, ကုန္ဒြိယပရောပရိယဉာဏံ, ယမကပာဋိဟာရိယဉာဏံ, မဟာ
ကရုဏာသမာပတ္တိဉာဏံ, သဗ္ဗညုတညာဏံ, အနာဝရဏဉာဏန္တိ ကုမာနိ ဆ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာဒီဟိ အသာဓာရဏာနိ ဉာဏာနိ။
နနု စ သဗ္ဗညုတညာဏမေဝ အနာဝရဏဉာဏံ, ကုတရထာ သဗ္ဗညုတာနာဝရဏဉာဏာနံ အသဗ္ဗညုတသာဝရဏဉာဏတာ စ
အာပဇ္ဇေယျ, တထာ ဟိ ယဒိ သဗ္ဗညုတညာဏတော အညမနာဝရဏဉာဏံ သိယာ, တဿ သာဝရဏတ္တာ သာဝရဏော
စ ဝိသယေ သဘာဝပဋိဝေဓာဘာဝတော သဗ္ဗညုဘာဝံ န သိဇ္ဈေယျ, အနာဝရဏဉာဏဿ စ အသဗ္ဗဓမ္မာရမ္မဏဘာ
ဝေန ယတ္ထ တံ န ပဝတ္တတိ, တတ္ထာဝရဏသမ္ဘဝတော အနာဝရဏဘာဝတေပိ န သိယာတိ? သစ္စမေတံ, ဧကမေဝ
တံ ဉာဏံ အနဝသေသသင်္ခတာသင်္ခတသမ္မုတိဓမ္မဝိသယတ္တာ သဗ္ဗညုတညာဏံ, တတ္ထ စ အာဝရဏာဘာဝတော နိဿ္
သင်္ဂတရမုပာဒာယ အနာဝရဏဉာဏန္တိ ဧဝံ ဝိသယပဝတ္တိဘေဒေန အညေဟိ အသာဓာရဏဘာဝဒဿနတ္ထံ ဒွေဓာ ဝု
တ္တန္တိ။ ယထာဟ –

> “သဗ္ဗံ သင်္ခတမသင်္ခတံ အနဝသေသံ ဇာနာတီတိ သဗ္ဗညုတညာဏံ, တတ္ထ အာဝရဏံ နတ္ထီတိ အနာဝရ
> ဏဉာဏ”န္တိအာဒိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၁၉)။

ကုစ ၄တ္ုတတိ ဟသိတဿ ဥပ္ပာဒနတော ဟသိတဿ ဥပ္ပာဒနန္တိ ဝုတ္တစိတ္တဿ အာဂတဋ္ဌာနေ ၄တ္ုတ။
ပရိဂ္ဂဏ္ဍ္ုဟိတဗ္ဗာနီ   တိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္ုတ ဂဏ္ဍ္ုဟိတဗ္ဗာနိ။ ကိဠ္ဍာပိ ရူပာဝစရကိရိယာနံ ဈာနင်္ဂပ္ပဟာနံ ဝိပာကေ ဝိယ
အာဂမနတော အပုတ္ုတ ကုသလေ ဝိယ ဘာဝနာဝိသေသေန ပဝတ္တာကာရမတ္တံဝ ဟောတိ, ပဉ္စမဇ္ဈာနဿ ပန ပဟာ
နင်္ဂသမ္ဘတဘာဝတော ဧကဿ ဝသေနေဝ နိဒ္ဒိသိတုံ သောသာနမ္ပိ ပဟာနင်္ဂံ အဝတ္ုတ သမ္ပယောဂင်္ဂမေဝ တေသု
ဒဿိတန္တိ။

၅၇. ယသ္မာ ပန ဘာဝနာဝသေန ပဝတ္တာကာရမတ္တံ ဝိနာ ဘာဝနာယ ကာတဗ္ဗဿ နီဝရဏပ္ပဟာနာဒိကိစ္စသ္
သ အဘာဝတော ဥဇုကံ ဘာဝနာ နာမ န ဟောတိ, တသ္မာ **“ဘာဝနာကာရဝသပ္ပဝတ္တာနီ”**   တိ အာကာရ-ဂ္ဂဟဏံ ကတ
န္တိ။

၅၈-၉. နန္တိ တံ ယထာဝုတ္တရူပာရူပသမာပတ္တိံ။   **သမာပန္နာ သစေ ကိုယာ**   တိ တွေ ကိဠ္ဍာပိ သာ ဧဝ သမာပ
တ္တိ သမာပဇ္ဇိတုံ န သက္ကာ, နိရုဒ္ဓာနံ အနုပ္ပန္နတော, ပဋိလဒ္ဓသမာပတ္တိကဿေဝ သမာပဇ္ဇိတုကာမတာယ သဒ္
ဓိံယေဝ သမာပဇ္ဇနတော, ပဉ္စမဇ္ဈာနာဒိကမေဝ ပဋိလဘိတ္ုတ ဒုတိယဇ္ဈာနာဒိကံ သမာပဇ္ဇိတုံ အသက္ကုဏေယျဘာဝ
တော စ, ပုဗ္ဗေ ပဋိလဒ္ဓသမာပတ္တိသဒိသံ ပုန သမာပဇ္ဇနတော ပုထုဇ္ဇနကာလသိမ္ပိ အဘိနိဗ္ဗတ္တိတသမာပတ္တိသဒိ
သာ တွေ သာ ဧဝ တထာ ဝုတ္တာ။

၆၁. **ကေစိတ္တက္ခဏတ္တာ** တိ ကေစိတ္တက္ခဏေယေဝ ပဝတ္တနတော။ ယဒိ ဟိ သော ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, တအသ္သ အရဟတော ဥပ္ပတ္တိယာ ကိရိယဘာဝေ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော သိယာ။ သကိံယေဝ ပန ပဝတ္တတိ စတုသစ္စပဋိဝေဓကိစ္စသ္သ ဧကတရေနေဝ ပရိနိဋ္ဌာနတော, တက္ကိစ္စေန စ ဝိနာ တသ္သ အနုပလဗ္ဘနီယတ္တာ။ တေနာဟ – ''န ဟာရံ ဒိဂုဏံ ယန္တိ''တိ (သု. နိ. ၇၁၉), တသ္မာ နတ္ထိ လောကုတ္တရံ ကိရိယစိတ္တန္တိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။

၆၂. **ကိုရိယာ။ပေ။ ဒေသကော** တိ ယာ အာပတ္တိယော ကာယတစာဟိ အကာတဗ္ဗံ ကတ္ဝာ အာပဇ္ဇတိ, တာ ကိရိယာ, ယာ ပန အာပတ္တိယော ကာယတစာဟိ ကာတဗ္ဗံ အကရောန္တော အာပဇ္ဇတိ, တာ အကိရိယာ, ကိရိယာ စ အကိရိယာ စာတိ ကိရိယာကိရိယာ, ကိရိယာကိရိယာ စ တာ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတော အာပတ္တိယော စာတိ ကိရိယာကိရိယာပတ္တိယော, တာသံ ဝိဘာဂံ ဒေသေတီတိ ကိရိယာ။ပေ။ ဒေသကော။ အထ တ ကိရိယာဗျာနဘူတာ သမာပတ္တိယော ကိရိယာပတ္တိယော, ကုသလဘူတာ ပန သမာပတ္တိယော အကိရိယာပတ္တိယော, တာသံ ဝိဘာဂံ ဒေသေတီတိ **ကိုရိယာ။ပေ။ ဒေသကော**။ ယံ ကိရိယာကိရိယံ စိတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ပဉ္စန္နံ မာရာနံ ဇိတတ္တာ **ဇိနော။ ဟိတာဟိတာန**န္တိ အတ္ထာနတ္ထာနံ။ **သာ**တိ သော ဇိနော။ **ကိုရိယာကိုရိယာရတော** တိ သဗ္ဗသတ္တာနံ ဟိတသ္သ ကရဏေ, အဟိတသ္သ စ အကရဏေ နိရတော။ အထ တ ဧကန္တမိဋ္ဌဝိပာကတ္တာ **ဟိတာ**တိ ကုသလာနမေတံ အဓိဝစနံ ။ တပ္ပဋိပက္ခတ္တာ **အဟိတာ**တိ အကုသလာနမေတံ အဓိဝစနံ။ ယထာက္ကမံ တေသံ ကိရိယာယံ, အကိရိယာယဉ္စ ရတောတိ **ဟိတာဟိတာနံ။ပေ။ ရတော**။ အထ တ **ဟိတာဟိတာ**တိ ကုသလာကုသလာ ဧဝ, တေသံ ကိရိယာကိရိယာမတ္တမဝိပာကဘာဝံ ကာတုံ ဣစ္ဆတီတိ **ဟိတာဟိတာနံ။ပေ။ ရတော**။ အထ တ ဟိတာဟိတာနံ ပုဂ္ဂလာနံ သကိရိယာကိရိယာယ အတ္တနော အတ္တနော ကိစ္စသ္သ ဣဓ လောကပရလောကနိပ္ဖာဒနသ္သ ကရဏေ ရတော အဘိရတောတိ **ဟိတာဟိတာနံ။ပေ။ ရတော**။

၆၃-၆. သဗ္ဗေ လောကုတ္တရေ အဋ္ဌ ကတ္ဝာ ယေ ဧကူနနဝုတိ စိတ္တုပ္ပာဒာ ဝုတ္တာ, တာနိ စိတ္တာနိ မယာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဟဋ္ဌဝံ အတ္တေန္တိ ပတ္တေန္တိ, ဟဋ္ဌဝသင္ခာတော တ အတ္တော ဧတေသန္တိ **ဟဋ္ဌဝတ္ထိနော** ။ **ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗော** တိ သဝနပဋိပုစ္ဆာဝသေန ဥဂ္ဂဟိတဗ္ဗော, ဥဂ္ဂဏှိတ္ဝာ ပန န ကေဝလံ ဥဂ္ဂဟဏမတ္တေယေဝ ဌာတဗ္ဗန္တိ ဒသ္သေန္တော အာဟ **''စိန္တေတဗ္ဗော ပုနပ္ပုန''** န္တိ, န ဟိ သက္ကာ ဥဂ္ဂဟဏမတ္တေနေဝေတ္ထ သဗ္ဗထာ သန္နိဋ္ဌာနံ ဂန္တုန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **အဘိဓမ္မမဟောဒဓိ**န္တိ ဓမ္မသင်္ဂဏီအာဒိသတ္တပ္ပကရဏဝသေန ဌိတမဘိဓမ္မပိဋကမဟဏ္ဏဝံ, ခန္ဓာယတနာဒိဝသေန ဌိတံ ပရမတ္ထမဟဏ္ဏဝံ တ။ **တရန္တိ** တိ အတ္ထဂ္ဂဟဏဝသေန ဥတ္တရန္တိ, သုတမယဉာဏမူလကေန တ ဘာဝနာဉာဏေန ဩတရန္တီတိ အတ္ထော။ **ဣမံ လောက**န္တိ ပစ္စုပ္ပန္နဘာဝံ။ **ပရံ လောက**န္တိ အနာဂတဘာဝံ။ **တရန္တိ** တိ အတိက္ကမန္တိ။ ဣဓ လောကသ္မိဉ္ဟိ ဆဠင္ဂုပေက္ခာဝသေန ဣမံ လောကံ တရန္တိ, အာယတိံ ဘဝူပပာဒကသ္သ ကမ္မသ္သ ကမ္မက္ခယကရဉာဏေန ဝိနာသနတော ပရလောကံ တရန္တိ, အနုပာဒါပရိနိဗ္ဗာနဝသေန ပရိနိဗ္ဗာယန္တီတိ အတ္ထော။

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသိနိယာ နာမ

အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာယ

စိတ္တနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂. ဒုတိယော ပရိစ္ဆေဒေါ

စေတသိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၆၇. ဧတ္တာဝတာ စ စိတ္တံ စေတသိကံ ရူပံ နိဗ္ဗာနန္တိ ဧဝံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌေသု စတူသု ဓမ္မေသု စိတ္တံ တာဝ ဇာတိဘူမိသမ္ပယောဂပ္ပဝတ္တာကာရာဒိဝသေန ဝိဘာဂေန နိဒ္ဒိသိတွာ ဣဒါနိ တဒနန္တရံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌေ စေတသိကဓမ္မေ နိဒ္ဒိသိတုံ **"စိတ္တာနန္တရမုဒ္ဒိဋ္ဌာ"** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **ဝိဘာဇနန္တိ** ဇာတိဘူမိအာဒိဝသေန ဝိဘာဂံ, တေသု တေသု စိတ္တေသု ယထာရဟံ သမ္ပယောဂဝသေန ဝိသုံ ဝိသုံ ဘာဇနဉ္စ။

ကတမေ ပန စေတသိကာ, ယေသံ ဝိဘာဇနံ ဝုစ္စတီတိ တေ သဟ နိဗ္ဗစနေန သရူပတော ဒဿေတုံ **"တတ္ထ စိတ္တသမ္ပယုတ္တာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **"စိတ္တသမ္ပယုတ္တာ"** တိ ဣဒံ စေတသိကလက္ခဏဒဿနံ။ တေန ယေ စိတ္တေန သဟ သမ္ပယောဂလက္ခဏေန ယုတ္တာ, တေယေဝ စေတသိကာတိ ဒဿေတိ။ ကိံ ပန တံ သမ္ပယောဂလက္ခဏန္တိ? ဧကုပ္ပာဒဧကနိရောဓဧကဝတ္ထုကဧကာရမ္မဏသင်္ခါတာ ပကာရာ။ သမံ ပကာရေဟိ ယုတ္တာတိ ဟိ သမ္ပယုတ္တာ။ တတ္ထ ယဒိ ဧကုပ္ပာဒတာမတ္တေနေဝ စ သမ္ပယုတ္တတာ အဓိပ္ပေတာ, သဟုပ္ပတ္တိကာနံ ရူပာရူပဓမ္မာနံ အညမညသမ္ပယုတ္တတာ အာပဇ္ဇေယျာတိ **ဧကနိရောဓ**-ဂ္ဂဟဏံ။ ဧဝမ္ပိ အဝိနိဗ္ဘောဂရူပာနံ အညမညသမ္ပယုတ္တတာ အာပဇ္ဇေယျာတိ **ဧကဝတ္ထုက**-ဂ္ဂဟဏံ။ ဧဝမ္ပိ "အဝိနိဗ္ဘောဂရူပေသု ဧကံ မဟာဘူတံ သေသမဟာဘူတေဟိ အရူပာနံ နိဿယပစ္စယော ဟောတီတိ တသ္မာ တာနိ ဧကဝတ္ထုကာနီတိ, စက္ခာဒီနံ နိဿယဘူတာနိ တ ဘူတာနိ ဧကံ ဝတ္ထု ဧတေသု နိဿိတန္တိ ဧကဝတ္ထုကာနီ"တိ ကပ္ပေန္တဿ တေသံ သမ္ပယုတ္တတာပတ္တိ သိယာတိ တန္နိဝါရဏတ္ထံ **ဧကာရမ္မဏ** -ဂ္ဂဟဏံ။

ပဋိလောမတော ဝါ "ဧကာရမ္မဏာ"တိ ဝုတ္တေ ဧကဝီထိယံ ပဉ္စဝိညာဏသမ္ပဋိစ္ဆနာဒီနံ, နာနာဝီထိယံ ပရသန္တာနေ စ ဧကသ္မိံ အာရမ္မဏေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ ဘိန္နဝတ္ထုကာနံ သမ္ပယုတ္တတာ အာပဇ္ဇေယျာတိ **ဧကဝတ္ထုက**-ဂ္ဂဟဏံ။ ဧဝမ္ပိ မရဏာသန္နဝီထိယံ သမ္ပဋိစ္ဆနသန္တီရဏာဒီနံ သမ္ပယုတ္တတာ အာပဇ္ဇေယျာတိ **ဧကနိရောဓ**-ဂ္ဂဟဏံ။ ကိံ ပန နာနုပ္ပာဒာပိ ဧဝံ တိဝိဓလက္ခဏာ ဟောန္တိ , အထ ဧကုပ္ပာဒာ ဧဝာတိ ဝိစာရဏာယ ဧကုပ္ပာဒာ ဧဝ ဧဝံ တိဝိဓလက္ခဏာ ဟောန္တီတိ ဒဿနတ္ထံ **"ဧကုပ္ပာဒာ"** တိ ဝုတ္တံ။ ဣတိ ဣမေဟိ စတူဟိ သမ္ပယောဂလက္ခဏေဟိ ယေ စိတ္တသမ္ပယုတ္တာ, တေ စေတသိကာ နာမာတိ ဧဝံ စေတသိကလက္ခဏံ ဉာပိတံ ဟောတိ။ ကထံ ပနေတေ စေတသိကာ နာမာတိ အာဟ **"စိတ္တေ ဘဝါ"** တိ။ "စေတသိ ဘဝါ စေတသိကာ"တိ ဝတ္တဗ္ဗေ စိတ္တ-သဒ္ဒဿပိ စေတော-သဒ္ဒေန သဟ သမာနတ္ထတာယ အတ္ထမတ္တံ ဒဿေတုံ **"စိတ္တေ ဘဝါ စေတသိကာ"** တိ ဝုတ္တံ။

နိယတာတိ နိယတုပ္ပတ္တိကာ, ကရုဏာမုဒိတာဒယော ဝိယ ကဒါစိ အနုပ္ပဇ္ဇိတွာ ယဒါ ယဒါ တံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒါ တဒါဝ တေန အဝိနာဘူတတ္တာ ဟုတွာ ဇာယမာနာတိ အတ္ထော။ **သရူပေန အာဂတာ**တိ ဆန္ဒာဒယော ဝိယ "ယေ ဝါ ပန တသ္မိံ သမယေ အညေပိ အတ္ထိ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နာ အရူပိနော ဓမ္မာ"တိ ဧဝံ ယေဝါပနကဝသေန အနာဂန္တွာ "ဖဿော ဟောတိ, ဝေဒနာ ဟောတီ"တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ၁) သရူပေနေဝ **ဟဋ္ဌိယံ** အာဂတာ။ ယေဝါပနာတိ ဧဝံ ဒေသနာ ဧတေသန္တိ **ယေဝါပနကာ။ ဧကူနတိံသ ဓမ္မာ** တိ ကိစ္စဘေဒံ အနာမသိတွာ ကေဝလံ အသမ္ဘိန္နဓမ္မဝသေနေဝ ဧကူနာ တိံသ ဓမ္မာ။ ဟဋ္ဌိယံ ပန စိတ္တေန သဟ တိံသ ဓမ္မေ ဂဟေတွာ တေသံ ကိစ္စဘေဒတော ဂဟဏေန ဆပ္ပညာသ ဓမ္မာ ဝုတ္တာ။ **သေယျထိဒ** န္တိ သရူပပုစ္ဆာ။ **ဖဿော။ပေ။ စိတ္တုဇုကတာ** တိ ယထာပုစ္ဆိတာနံ သရူပဒဿနံ။ **ဣတိ**-သဒ္ဒော ပရိသမာပနေ, နိဒဿနေ ဝါ။ ပုန တေတ္တိံသ ဟောန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တေတ္တိံသ ဟောန္တီ** တိ တေယေဝ ဧကူနတိံသ ဓမ္မာတိ အဓိပ္ပာယော။

"ကဒါစိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ"တိ ဝုတ္တံ, တံ ကထံ ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ အာဟ **"ကာမေသူ"**တိအာဒိ။ **ကရုဏာမုဒိတာဝသေနာ**တိ ပဌမသမန္နာဟာရတော ပဋ္ဌာယ ဂေါတြဘုပရိယောသာနပ္ပဝတ္တိတကရုဏာမုဒိတာပရိကမ္မဝသေန။ **ကရုဏာပုဗ္ဗဘာဂေ** တိ ကရုဏာယ ပုဗ္ဗဘာဂေ, ပရိကမ္မပ္ပနာဝသေန ပဝတ္တကရုဏာဘာဝနာယ အပ္ပနာကောဋ္ဌာသတော ပုရိမကောဋ္ဌာသေ, ပဌမသမန္နာဟာရတော ပဋ္ဌာယ ဂေါတြဘုပရိယောသာနပ္ပဝတ္တပရိကမ္မကောဋ္ဌာသေ ဟုတွာတိ အတ္ထော။ ဧဝံ **"မုဒိတာပုဗ္ဗဘာဂေ"**တိ ဧတ္ထာပိ။ ဘာဂ-သဒ္ဒဿ ဒွယုတ္တိတာယ တပ္ပုရိသဿ စ ဥတ္တရပဒတ္ထပ္ပ

ပဓာနတာယ ''ကရုဏာပုဗ္ဗဘာဂေ''တိအာဒိနာ ပုလ္လိင်္ဂေန ဝုတ္တံ။ တေ-သဒ္ဒသ္သ ပန ဂုဏဝုတ္တိတာယ ဂုဏဝိသေသ ဝတိ ဝတ္တမာနော တသ္သ လိင်္ဂဝသေန ပရိဏာမတီတိ ကရုဏာမုဒိတာပေက္ခာယ **''တော''**တိ ဣတ္ထိလိင်္ဂဝသေန ဝုတ္တန္တိ။ **န ပနေကတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ,** ကိဉ္စရဟိ ဝိသုံ ဝိသုံယေဝတိ အဓိပ္ပာယော။ တေနေဝ ဟိ ''ကရုဏာပုဗ္ဗဘာဂေ တ မုဒိတာပုဗ္ဗဘာဂေ တ''တိ ဝိကပ္ပေ ဝုတ္တော္တိ။ ကသ္မာ ပနေတာ ဒွေ ဧကတော နုပ္ပဇ္ဇန္တီတိ? ဘိန္နာရမ္မဏတ္တာ။ ကရုဏာ ဟိ ဒုက္ခိတသတ္တေ အာရဗ္ဘ တေသံ ဒုက္ခာပနယနကာမတာဝသေန ပဝတ္တတိ, မုဒိတာ သုခိတသတ္တေ အာရဗ္ဘ တေသံ သုခာနုမောဒနဝသေန, တသ္မာ ဥဘိန္နမ္ပိ ဘိန္နဝိသယတ္တာ န ဧကသ္မိံ စိတ္တေ ဥပ္ပတ္တိ သမ္ဘဝ တီတိ။ **မိစ္ဆာကမ္မန္တာဒီဟီ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန မိစ္ဆာတစာမိစ္ဆာဇီတနံ ဂဟဏံ။ **သမ္မာကမ္မန္တာဒီနိ ပရိပူရေန္တီ** တိ သမ္မာကမ္မန္တသမ္မာတစာသမ္မာအာဇီတနိ ပရိပူရေန္တိ။ **ကော ဝိရတီ**တိ တီသု ကော ဝိရတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သမ္မာကမ္မန္တံ ပူရေန္တီ ပဌမာ, သမ္မာတစံ ပူရေန္တိ ဒုတိယာ, သမ္မာအာဇီဝံ ပူရေန္တိ တတိယာ ဝိရတိ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ကရုဏာ မုဒိတာဟိ သဟ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ** တာသံ ပညတ္တာရမ္မဏတ္တာ, ဝိရတိယာ စ ဧကန္တပရိတ္တာရမ္မဏတ္တာ။ **အညမညေ န စ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ** အညမညသ္သပိ ဘိန္နဝိသယတ္တာ။ မိစ္ဆာကမ္မန္တာဒီနဉ္ဟိ အာရမ္မဏနေဝ ယထာက္ကမံ သမ္မာက မ္မန္တာဒီနံ အာရမ္မဏနိ တတော ဝိရတိဘာဝတော။ **ဧတေသူ**တိ ဣမေသု ပဉ္စသု။

၆၈. ဝိရတီနမ္ပိ သင်္ဂဟဏတ္ထံ ''ကရုဏာမုဒိတာဒီသူ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ကထာဗန္ဓသုခတ္ထံ အာဒိ-သဒ္ဒလောပဝ သေန **''ကရုဏာမုဒိတာသူ''**တိ ဝုတ္တံ။ ဝေဉ္စ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ **''ဧကေနာ''**တိ, ဣတရထာ ''ကောယာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗန္ တိ။

၆၉-၇၁. ကိံ ပနေတ္ထ ကာရဏံ, စတူသု ဗြဟ္မဝိဟာရေသု ဒွေဝ ဣဓ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ, န ဣတရာတိ စောဒေန္တော အာဟ **''ကသ္မာ ပနာ''** တိအာဒိ။ ဥပေက္ခာ စ န ဥဒ္ဒိဋ္ဌာတိ သမ္ဗန္ဓော။ နဝဟိ လောကုတ္တရဓမ္မေဟိ ဇနံ ရဉ္ဇေတီတိ **ဓမ္မရာဇာ**။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကတ္ထေဟိ သဒေဝကံ လောကံ အနုသာသတီတိ **သတ္ထာ။ အဗ္ယာပာဒေန မေတ္တာ ဂဟိတာ** တသ္သ ဝေ ဟိတာကာရပ္ပဝတ္တိကာလေ မေတ္တာဘာဝူပဂမနတော။ တေနေဝ ဟေသ ''မေတ္တာ မေတ္တာယနာ''တိအာဒိနာ နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ **တတြမဇ္ဈတ္တတာယ ဥပေက္ခာ ဂဟိတာ** တာယေဝ သတ္တေသု မဇ္ဈတ္တာကာရပ္ပဝတ္တာယ ဥပေက္ခာဗြဟ္မဝိဟာရဘာဝတော။ အာဒိစ္စေန သဟ သမာနကေတ္တတာယ, အရိယသာဝကဘာဝေန တ တသ္သ ဘဂဝတော ပုတ္တ တာယ အာဒိစ္စော ဗန္ဓု ဧတသ္သ, အာဒိစ္စသ္သ တ ဗန္ဓူတိ **အာဒိစ္စဗန္ဓု** ။

၇၂. **ရာသိန္တိ** ဖသ္သပဉ္စကာဒိသတ္တရသရာသိံ။ ပဌမမဟာစိတ္တုပ္ပာဒဝသေန ဟိ –

> ''ဖသ္သော ဟောတိ, ဝေဒနာ ဟောတိ, သညာ ဟောတိ, စေတနာ ဟောတိ, စိတ္တံ ဟောတိ, ဝိတက္ကော ဟောတိ, ဝိစာရော ဟောတိ, ပီတိ ဟောတိ, သုခံ ဟောတိ, စိတ္တသ္သေကဂ္ဂတာ ဟောတိ, သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဟော တိ, ဝီရိယိန္ဒြိယံ ဟောတိ, သတိန္ဒြိယံ ဟောတိ, သမာဓိန္ဒြိယံ ဟောတိ, ပညိန္ဒြိယံ ဟောတိ, မနိန္ဒြိယံ ဟော တိ, သောမနသ္သိန္ဒြိယံ ဟောတိ, ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဟောတိ, သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဟောတိ, သမ္မာသင်္ကပ္ပော ဟောတိ, သမ္ မာဝါယာမော ဟောတိ, သမ္မာသတိ ဟောတိ, သမ္မာသမာဓိ ဟောတိ, သဒ္ဓာဗလံ ဟောတိ, ဝီရိယဗလံ ဟောတိ, သတိဗလံ ဟောတိ , သမာဓိဗလံ ဟောတိ, ပညာဗလံ ဟောတိ, ဟိရိဗလံ ဟောတိ, ဩတ္တပ္ပဗလံ ဟောတိ, အလော ဘော ဟောတိ, အဒေါသော ဟောတိ, အမောဟော ဟောတိ, အနဘိဇ္ဈာ ဟောတိ, အဗျာပါဒော ဟောတိ, သမ္မာ ဒိဋ္ဌိ ဟောတိ, ဟိရီ ဟောတိ, ဩတ္တပ္ပံ ဟောတိ, ကာယပသ္သဒ္ဓိ ဟောတိ, စိတ္တပသ္သဒ္ဓိ ဟောတိ, ကာယ လဟုတာ ဟောတိ, စိတ္တလဟုတာ ဟောတိ, ကာယမုဒုတာ ဟောတိ, စိတ္တမုဒုတာ ဟောတိ, ကာယကမ္မညတာ ဟောတိ, စိတ္တကမ္မညတာ ဟောတိ, ကာယပါဂုညတာ ဟောတိ, စိတ္တပါဂုညတာ ဟောတိ, ကာယုဇုကတာ ဟောတိ, စိတ္တုဇုကတာ ဟောတိ, သတိ ဟောတိ, သမ္ပဇညံ ဟောတိ, သမထော ဟောတိ, ဝိပသ္သနာ ဟောတိ, ပဂ္ဂါဟော ဟောတိ, အဝိက္ခေပော ဟောတီ''တိ (ဓ. သ. ၁) –

ဧဝံ ဓမ္မုဒ္ဒေသဝါရေ ကရောန္တေန ဘဂဝတာ ဖသ္သာဒယော တိံသ ဓမ္မေ ဆပ္ပညာသ ကတွာ ဖသ္သပဉ္စကရာသိ ဈာနပဉ္စက ရာသိ ဣန္ဒြိယဋ္ဌကရာသိ မဂ္ဂပဉ္စကရာသိ ဗလသတ္တကရာသိ ဟေတုတ္တိကရာသိ ကမ္မပထတိကရာသိ လောကပါလဒု ကရာသိ ဆယုဂဠဒုကရာသိ ဥပကာရဒုကရာသိ ယုဂနန္ဓဒုကရာသိ ဝီရိယသမထဒုကရာသီတိ သတ္တရသန္နံ ရာသီနံ ဝသေန ဝိ ဘာဂေ ကတော။

ကထံ? ဧတေသုပိ စိတ္တံ တာဝ ဖဿပဉ္စကံ ပတွာ “စိတ္တံ ဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ, ဣန္ဒြိယာနိ ပတွာ “မနိန္ဒြိယ”န္တိ။ ဝိတက္ကော ဈာနင်္ဂါနိ ပတွာ “ဝိတက္ကော ဟောတီ”တိ ဝုတ္တော, မဂ္ဂင်္ဂါနိ ပတွာ “သမ္မာသင်္ကပ္ပော”တိ။ သဒ္ဓါ ဣန္ဒြိယာနိ ပတွာ “သဒ္ဓိန္ဒြိယံ ဟောတီ”တိ ဝုတ္တာ, ဗလာနိ ပတွာ “သဒ္ဓါဗလ”န္တိ။ ဟိရီ ဗလာနိ ပတွာ “ဟိရိဗလံ ဟောတီ”တိ ဝုတ္တာ, လောကပါလဒုကံ ပတွာ “ဟိရီ”တိ။ ဩတ္တပ္ပေပိ ဧသေဝ နယော။ အလောဘော မူလံ ပတွာ “အလောဘော ဟောတီ”တိ ဝုတ္တော, ကမ္မပထံ ပတွာ “အနဘိဇ္ဈာ”တိ။ အဒေါသော မူလံ ပတွာ “အဒေါသော ဟောတီ”တိ ဝုတ္တော, ကမ္မပထံ ပတွာ “အဗျာပါဒေါ”တိ။ ဣမေ သတ္တ ဒွီသု ဌာနေသု ဝိဘတ္တာ။ ဝေဒနာ ပန ဖဿပဉ္စကံ ပတွာ “ဝေဒနာ ဟောတီ”တိ ဝုတ္တာ, ဈာနင်္ဂါနိ ပတွာ “သုခ”န္တိ, ဣန္ဒြိယာနိ ပတွာ “သောမနဿိန္ဒြိယ”န္တိ။ ဧဝမယံ ဧကော ဓမ္မော တီသု ဌာနေသု ဝိဘတ္တော။ ဝီရိယံ ပန ဣန္ဒြိယာနိ ပတွာ “ဝီရိယိန္ဒြိယံ ဟောတီ”တိ ဝုတ္တံ, မဂ္ဂင်္ဂါနိ ပတွာ “သမ္မာဝါယာမော”တိ, ဗလာနိ ပတွာ “ဝီရိယဗလ”န္တိ, ဝီရိယသမထံ ပတွာ “ပဂ္ဂါဟော”တိ။ သတိပိ ဣန္ဒြိယာနိ ပတွာ “သတိန္ဒြိယံ ဟောတီ”တိ ဝုတ္တာ, မဂ္ဂင်္ဂါနိ ပတွာ “သမ္မာသတီ”တိ, ဗလာနိ ပတွာ “သတိဗလ”န္တိ, ဥပကာရဒုကံ ပတွာ “သတိ ဟောတီ”တိ ။ ဧဝံ ဣမေ ဒွေဝ ဓမ္မာ စတူသု ဌာနေသု ဝိဘတ္တာ။ သမာဓိ ပန ဈာနင်္ဂါနိ ပတွာ “စိတ္တဿေကဂ္ဂတာ ဟောတီ”တိ ဝုတ္တော, ဣန္ဒြိယာနိ ပတွာ “သမာဓိန္ဒြိယ”န္တိ, မဂ္ဂင်္ဂါနိ ပတွာ “သမ္မာသမာဓီ”တိ, ဗလာနိ ပတွာ “သမာဓိဗလ”န္တိ, ယုဂနန္ဓဒုကံ ပတွာ “သမထော”တိ, ဝီရိယသမထံ ပတွာ “အဝိက္ခေပေါ ဟောတီ”တိ။ ဧဝမယံ ဧကော ဓမ္မော ဆသု ဌာနေသု ဝိဘတ္တော။ ပညာ ပန ဣန္ဒြိယာနိ ပတွာ “ပညိန္ဒြိယံ ဟောတီ”တိ ဝုတ္တာ, မဂ္ဂင်္ဂါနိ ပတွာ “သမ္မာဒိဋ္ဌီ”တိ, ဗလာနိ ပတွာ “ပညာဗလ”န္တိ, မူလာနိ ပတွာ “အမောဟော”တိ, ကမ္မပထံ ပတွာ “သမ္မာဒိဋ္ဌီ”တိ, ဥပကာရဒုကံ ပတွာ “သမ္ပဇည”န္တိ, ယုဂနန္ဓဒုကံ ပတွာ “ဝိပဿနာ”တိ။ ဧဝမယံ ဧကော ဓမ္မော သတ္တသု ဌာနေသု ဝိဘတ္တောတိ ဧဝမေတေ ဒွတဒသ ဓမ္မာ ဣန္ဒြိယာဒိတံတံကိစ္စဝန္တတာယ ဒွိဋ္ဌာနိကာဒိဘေဒေန သတ္တရသသု ရာသီသု ဝိဘတ္တာ။ ဣတရေ အဋ္ဌာရသ ကိစ္စဝသေန ဘေဒာဘာဝတော ဧကဋ္ဌာနိကာယေဝါတိ ဣမေသု သတ္တရသသု ရာသီသု ယေဝါပနကဓမ္မာ ဧကရာသိမ္ပိ န ဘဇန္တိ တံတံကိစ္စာဘာဝတောတိ ကတွာ ဝုတ္တံ **“ရာသိံ ဘဇန္တိ နာ”** တိ။

နနု စေတေ ကိဉ္စာပိ သေသရာသယော န ဘဇန္တိ တေသံ သဒိသကိစ္စသင်္ဂဟဝသေန ဌိတတ္တာ။ ဖဿပဉ္စကရာသိ ပန ခန္ဓသင်္ဂဟဝသေနေဝ ဌပိတောတိ စေတနာယ ဝိယ နေသံ သင်္ခါရက္ခန္ဓသင်္ဂဟတော တတ္ထ သမဝရောဓော ယုတ္တောတိ? တံ န, ခန္ဓသင်္ဂဟဝသေန ဌပိတောပိ ဟိ ဖဿပဉ္စကရာသိ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏဓမ္မေ သင်္ဂဟေတွာ ဌပိတောတိ ဆန္ဒာဒီနံ တိဏ္ဏံ ပကိဏ္ဏကဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏတာယ အဘာဝတော, မနသိကာရဿ စ သတိပိ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏတ္တေ နိပ္ပရိယာယတော သင်္ခါရက္ခန္ဓသင်္ဂဟာဘာဝတော န ဧတေသံ ဖဿပဉ္စကရာသိဘဇနမ္ပိ ယုတ္တန္တိ။ ကသ္မာ ပန မနသိကာရဿ နိပ္ပရိယာယတော သင်္ခါရက္ခန္ဓသင်္ဂဟာဘာဝတောတိ? ဝုစ္စတေ – ဌပေတွာ စေတနံ သေသဓမ္မာနံ သကသကကိစ္စေသုပိ ပဓာနိကဘာဝေန ပဝတ္တနတော အဘိသင်္ခရဏလက္ခဏံ နိပ္ပရိယာယတော န လဗ္ဘတိ။ ယဒိ လဘေယျ, စိတ္တေကဂ္ဂတာဇီဝိတိန္ဒြိယာနံ သဗ္ဗစိတ္တသာဓာရဏတ္တာ ဝေဒနာဝိညာဏာနိ ဝိယ တာနိ ဖဿပဉ္စကေ ဝတ္တဗ္ဗာနိ သိယုံ, န ပနေဝံ ဝုတ္တာ, တသ္မာ ဌပေတွာ စေတနံ သေသဓမ္မာနံ အဘိသင်္ခရဏလက္ခဏံ နိပ္ပရိယာယတော န လဗ္ဘတီတိ န တေသံ နိပ္ပရိယာယတော ခန္ဓသင်္ဂဟော လဗ္ဘတိ။ စေတနာယယေဝ ပန သကိစ္စပရကိစ္စသာဓနဝသေန ပဝတ္တနတော နိပ္ပရိယာယတော အဘိသင်္ခရဏလက္ခဏဿ အတ္ထိတာယ ခန္ဓသင်္ဂဟော လဗ္ဘတီတိ။ ယဒိ ဧဝံ ကထံ ဖဿော ဖဿပဉ္စကေ ဝုတ္တောတိ? “ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ (ဝိဘ. ၂၂၅), ဖုဋ္ဌော ဝေဒေတိ, ဖုဋ္ဌော သဉ္ဇာနာတီ”တိအာဒိဝစနတော (သံ. နိ. ၄.၉၃) ဝေဒနာ သညာ စေတနာ ဝိညာဏာနန္တိ ဣမေသံ အရူပက္ခန္ဓာနံ ဥဒ္ဒေသဋ္ဌာနေ ဌတွာ တေသံ ပစ္စယဿပိ ဥဒ္ဒိသိတုကာမတာယ ဖဿော တတ္ထ ဝုတ္တော ။ **ဒုဗ္ဗလာ** တိ သကဝိသယေပိ ပရာယတ္တဘာဝေနေဝ ပဝတ္တနတော ဒုဗ္ဗလာ။ အဓိမောက္ခော ဟိ သမာဓိဿ ပရိဗ္ဗတ္တဘာဝေ ပရိဗ္ဗတ္တဘာဝတော သမာဓာယတ္တဝုတ္တိ, မနသိကာရောပိ စေတနာယ ပရိဗ္ဗတ္တဘာဝတော စေတနာယတ္တဝုတ္တီတိ ပရာယတ္တာဝ တေ ဟောန္တိ။

၇၃. မနသိ စ ကာရောတိ မနသိကာရော စ။ မနသိကာရသဒ္ဒဿ ဟိ အတ္ထမတ္တသန္ဒဿနဝသေန ကထာဗန္ဓသုခတ္ထံ အသမာသနိဒ္ဒေသော, ဒီဃကရဏံ, မဇ္ဈေ စ စ-သဒ္ဒဝစနန္တိ။ တေန မုနိဝရေနာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၇၄-၈၀. ပဋ္ဌမာဘိနိဟတတ္တာ တိ အာရမ္မဏေ ဖုသနဝသေန ပဋ္ဌမမေဝ အဘိနိပတနတော။ သဗ္ဗေပိ စေတသိကာ စိတ္တာယတ္တာ စိတ္တကိရိယဘာဝေန ဝုစ္စန္တီတိ **“စိတ္တဿာ”** တိ ဝုတ္တံ။ **ကိရာ** တိ အရုစိသူစနံ။ ဧဝံ မဟာသံဃိက

မတံ ဒဿေတုံ တ ကာအနိ တမေဝ ဝိတ္ထာရေတုံ **"ဖုသိတွာ ပနာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ မဟာသံဃိကာ ဟိ "ပဌမံ ဖဿော အာရမ္မဏံ ဖုသတိ, အထ တေန ဖုဋ္ဌံ ဒုတိယံ ဝေဒနာ ဝေဒိယတိ, ဧဝံ ဧတေဟိ ဖုဋ္ဌဝေဒိတံ တတိယံ သညာ သဉ္ဇာနာတိ, တေဟိ ပန ဖုဋ္ဌဝေဒိတသညာတေ စတုတ္ထံ စေတနာယ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ အဘိသန္ဒဟတီ"တိအာဒိနာ ဝဒန္တိ။ **ဗလဝ ပစ္စယတ္တာ**တိ ယထာ ဟသာဒံ ပတွာ ထမ္ဘာ သေသသဒ္ဒသမ္ဘာရာနံ ဗလဝပစ္စယာ, ဧဝမေဝ ယသ္မာ သေသသမ္ပယုတ္တာနံ ဗလဝပစ္စယော, တသ္မာတိ အတ္ထော။ **တသ္မာ** တိ ဟေတုနိဂမနံ။

သဟေဝ စာတိ **စ**-သဒ္ဒော အဝဓာရဏေ, သော "စိတ္တဇာန"န္တိ ကာမဿ အနန္တရံ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ကသ္မာ? စိတ္တာနံ, စိတ္တဇာနဉ္စ ဧကုပ္ပာဒဒိဘာဝေန သဟေဝ ပဝတ္တိတောတိ ဧဝမေတ္ထ ပဒသမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ကာဒန္တိ** ကာဒံ ယထာဝုတ္တဝိဓာနံ, ဧဝံ "ပဌမာဘိနိပါတတ္တာ"တိ ကာရဏံ ပရိဟရိတွာ ကာအနိ "ဗလဝပစ္စယတ္တာ"တိ ကာဒံ ပရိဟရန္တော အာဟ **"ဗလဝ။ပေ။ ဒိဿတိ"** တိ။ **စ**-သဒ္ဒော အဝဓာရဏေ, နေဝ ဒိဿတီတိ အတ္ထော။ သေသဓမ္မာနမ္ပိ ဟိ သဟဇာတပစ္စယဘာဝဿ သာဓာရဏတ္တာ တဿေဝ ဗလဝပစ္စယဘာဝေ န ကိဉ္စိ ကာရဏံ ဒိဿတီတိ။ ယဒိ သဗ္ဗမိဒမကာရဏံ, ကထဉ္စရဟိ ဖဿော ပဌမံ ဝုတ္တောတိ အာဟ **"ဒေသနာက္ကမတော"** တိအာဒိ။ "ဝေဒနာ ဟောတိ, ဖဿော ဟောတိ, သညာ ဟောတိ, ဖဿော ဟောတိ, စေတနာ ဟောတိ, ဖဿော ဟောတိ, စိတ္တံ ဟောတိ, ဖဿော ဟောတိ, ဝေဒနာ ဟောတိ, သညာ ဟောတိ, စေတနာ ဟောတိ, ဝိတက္ကော ဟောတီ"တိအာဒီဟိ အာဟရိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋေယျ, ဒေသနာတရေန ပန ဖဿောဝ ပဌမံ ဝုတ္တောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယထာ စေတ္ထ, ဧဝံ သေသဓမ္မေသုပိ ပုဗ္ဗာပရက္ကမော နာမ န ပရိယေသိတဗ္ဗော။ **ဝစနတ္ထလက္ခဏာဒီဟီ** တိ ဝစနတ္ထတော စ လက္ခဏာဒိတော စ။

ဖုသတီတိ ကတ္တုနိဒ္ဒေသော။ တတ္ထ ကာရဏံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝ, ဖုသန္တိ ဧတေန တတိ ဖဿော။ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ ဟိ အာရမ္မဏေ ပဝတ္တမာနာ တံ ဖုသနလက္ခဏေန ဖဿေန ဖုသန္တာ ဝိယ ဟောန္တိ, အာရမ္မဏဖုသနမတ္တံ တ ဖဿောတိပိ သာဓေတ္တယမ္ပိ ယုဇ္ဇတေဝ။ ဖုသနံ လက္ခဏမေတဿာတိ **ဖုသနလက္ခဏော,** ဝေဒနာယ ပစ္စယဘာဝဋ္ဌေန အာရမ္မဏဖုသနလက္ခဏောတိ အတ္ထော။ **သံဃဋ္ဋနရသော** တိ မနောဒွာရေ စိတ္တာရမ္မဏာနံ သံဃဋ္ဋနတော သံဃဋ္ဋနကိစ္စော။ အယဉ္ဟိ အာရမ္မဏေ အနလ္လီယမာနောပိ ရူပံ ဝိယ စက္ခုံ, သဒ္ဒော ဝိယ စ သောတံ စိတ္တမာရမ္မဏဉ္စ ဃဋ္ဋေတိ။ ပဉ္စဒွာရေသု တ ဝတ္ထာရမ္မဏသံဃဋ္ဋနေန သမ္ပဇ္ဇတီတိ သံဃဋ္ဋနသမ္ပတ္တိကော ဖဿော **"သံဃဋ္ဋနရသော"** တိ ဝုတ္တော။ ယထာ "ဒွေ ဟတ္ထီ ဝဋ္ဋေယျု"န္တိအာဒီသု ဟတ္ထိမ္ပိ ဃဋ္ဋနံ တဗ္ဗိသေသဘူတာ ရူပဓမ္မာ, ဧဝံ စိတ္တဿ အာရမ္မဏေ သံဃဋ္ဋနံ တဗ္ဗိသေသဘူတော ဧကော စေတသိကဓမ္မော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တိဏ္ဏံ သန္နိပါတသင်္ခါတဿ အတ္တနော ကာရဏဿ ဝသေန ပဝေဒိတတ္တာ **သန္နိပါတပစ္စုပဋ္ဌာနော** ။ "စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏံ, တိဏ္ဏံ သင်္ဂတိ ဖဿော"တိ (မ. နိ. ၁.၂၀၄, ၄၀၀; ၃.၄၂၁, ၄၂၅; သံ. နိ ၂.၄.၆၀; ကထာ. ၄၆၅) ဟိ ဝစနတော စက္ခုရူပဝိညာဏာဒီနံ တိဏ္ဏံ သန္နိပါတဝသေန ဂဟေတဗ္ဗတာယ ဥပဋ္ဌာနတော သန္နိပါတသင်္ခါတဿ ကာရဏဿ ဝသေန ဥပဋ္ဌာနမဿာတိ ဥပဋ္ဌာနဋ္ဌေန ပစ္စုပဋ္ဌာနေန သန္နိပါတပစ္စုပဋ္ဌာနတာ ဝုတ္တာ။ "ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ"တိ (ဝိဘ. ၂၂၅) ဝစနတော ဝေဒနာ ဖလမဿာတိ **ဝေဒနာပစ္စုပဋ္ဌာနော** ။ တဇ္ဇာသမန္နာဟာရေန စေဝ ကာန္ဒြိယေန စ ပရိက္ခတေ ဝိသယေ အနန္တရာယေနေဝ ဥပ္ပဇ္ဇနတော **အာပာထဂတဝိသယပဒဋ္ဌာနော**။ အယဉ္ဟိ တဿ ဖဿဿ ကာရဏဘူတော တဒနုရူပဘူတော သမန္နာဟာရောတိ တဇ္ဇာသမန္နာဟာရသင်္ခါတေန အာဝဇ္ဇနေန စေဝ စက္ခာဒိကာန္ဒြိယေန စ ယထာက္ကမံ အာရမ္မဏကရဏတဒဘိမုခဘာဝဝသေန ပရိက္ခတေ အဘိသင်္ခါတေ အာပာထဂတေယေဝ ဝိသယေ ဧကန္တေန ဥပ္ပဇ္ဇနတော အာပာထဂတော ဝိသယော ပဒဋ္ဌာနံ အာသန္န ကာရဏံ ကာမဿာတိ အာပာထဂတဝိသယပဒဋ္ဌာနော။

နနု စာယံ ဓမ္မော စေတသိကော, သွာယံ အရူပဓမ္မော သမာနော ကထံ ဖုသနလက္ခဏော ဟောတီတိ အန္တောလီန စောဒနံ မနသိ ကတွာ တဿာ သောဓေတုံ **"အရူပဓမ္မောပိ သမာနော"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **"ဖုသနာကာရေနေဝ ပဝတ္တတီ"**တိ ကာမိနာ အရူပဿာပိ သတော တဿ ဓမ္မဿ အယံ သဘာဝတောတိ ဒဿေတိ။ သာ စ တဿ ဖုသနာကာရပ္ပဝတ္တိ အမ္ဗိလံ အမ္ဗပက္ကာဒိ ခာဒန္တံ ပဿန္တဿ ပရဿ ခေဠုပ္ပတ္တိပရံ ဗာဓိယမာနံ ဒိသွာ ဒယာလုကဿ သရီရကမ္ပနံ, ရက္ခာသာခဂ္ဂေ ဒုဋ္ဌိတံ ပုရိသံ ဒိသွာ ဘူမိယံ ဌိတဿ ပုရိသဿ ဇင်္ဃစလနံ, ပိသာစာဒိဘာယိတဗ္ဗံ ဒိသွာ ဦရုပတ္ထမ္ဘောတိ ဧဝမာဒိ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **သော**တိ သော ယထာဝုတ္တလက္ခဏာဒိကော ဖဿော။

သုန္ဒရ န္တိ သုခဝေဒနာသမ္ပယုတ္တတ္တာ ပသတ္ထံ။ **မနောတိ** ဝိညာဏံ။ **သုမနဿ ဘာဝေ** တိ သုမနသင္ခာတဿ ဝိညာဏဿ ဘာဝေ။ ယုတံ သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိနိမိတ္တံ၊ ယံ ဝိညာဏံ သောမနဿံ။ သောမနဿဝေဒနာသမ္ပယုတ္တတ္တာ ဟိ သုမန-သဒ္ဒေါ တသ္မိံ ဝိညာဏေ ပဝတ္တတိ။ ဝေဒေန အနုဘဝနာကာရေန အယိတံ ပဝတ္တံ ဝေဒယိတံ, တံ လက္ခဏမဿာတိ **ဝေဒယိတလက္ခဏာ**။ ဣဋ္ဌဿ ဣဋ္ဌာကာရတော ဝ အနုဘဝနံ ကိစ္စမဿာတိ **ဣဋ္ဌာကာရာနုဘဝနရသာ**။ သာ ဟိ သဘာဝတော ဣဋ္ဌမာရမ္မဏံ ဣဋ္ဌဝသေန, ဣတရဉ္စ ဣဋ္ဌာကာရေနေဝ အနုဘဝတိ, တတ္ထ ဣဋ္ဌာကာရာနုဘဝနံ ကုသလာကုသလစိတ္တသမ္ပယုတ္တဝေဒနာယ လဗ္ဘတိ တဿာ အနိဋ္ဌဿပိ ကပ္ပနာဝသေန ဣဋ္ဌာကာရေန ဂဟဏတော, သဘာဝတော ပန ဣဋ္ဌာနုဘဝနံ အဗျာကတစိတ္တသမ္ပယုတ္တာယပိ လဗ္ဘတိ တသ္သာ ဝိပလ္လာသဂ္ဂဟာဘာဝတော။ **“ရာဇာ ဝိယ သုဘောဇနရသ”**န္တိ ဣမိနာ ဣမံ ဒီပေတိ – ဖဿဿ ဖုသနမတ္တမေဝ ဟောတိ, သညာယ သဉ္ဇာနနမတ္တမေဝ, စေတနာယ သဉ္စေတနာမတ္တမေဝ, ဝိညာဏဿ ဝိဇာနနမတ္တမေဝ, ဧကံသတော ပန ဣဿရဝတာယ သာမိဘာဝေန ဝေဒနာဝ အာရမ္မဏရသံ အနုဘဝတိ, ရာဇာ ဝိယ သူဒကာရေန သမ္မာဒိတသုဘောဇနရသန္တိ။ အဿာဒီယတီတိ အဿာဒော, သုခဝေဒနာ။ တေနာဟ ဘဂဝါ – ‘‘ယံ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ သုခံ သောမနဿံ, အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓေသု အဿာဒော’’တိ။ စေတောသန္နိဿိတတ္တာ စေတသိ ဘဝေ အဿာဒေတိ စေတသိကအဿာဒော, တထာ ပစ္စုပဋ္ဌာတီတိ **စေတသိကအဿာဒပစ္စုပဋ္ဌာနာ**။ ပဿဒ္ဓိကာယော သုခံ ဝေဒိယတီတိ အာဟ **“ပဿဒ္ဓိပဒဋ္ဌာနာ”** တိ။ ဣဒံ ပန နိရာမိသသောမနဿဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

နီလာဒိဘေဒဿ အာရမ္မဏဿ သဉ္ဇာနနံ တမေဝ သညံ ကတွာ ဇာနနံ လက္ခဏံ ဧတဿာတိ **သဉ္ဇာနနလက္ခဏာ**။ **ပစ္စာဘိညာဏကရဏရသာ**တိ ပတိ အဘိညာယတိ ဧတေနာတိ ပစ္စာဘိညာဏံ, တဒေဝေတန္တိ ပုန ပစ္စာဘိညာဏနိမိတ္တံ သဏ္ဌာနာဒိကော အာကာရော, တဿ ကရဏရသော ကိစ္စမဿာတိ ပစ္စာဘိညာဏကရဏရသာ။ သာ ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ ပစ္ဆာ သဉ္ဇာနနဿ ကာရဏဘူတံ သဏ္ဌာနာဒိကံ အာကာရံ ဂဟေတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။ ဣဒဉ္စ နိမိတ္တကာရိကာယ နိမိတ္တေန သဉ္ဇာနန္တိယာ စ သဗ္ဗာယ သမာနသညာယ ယောဇေတဗ္ဗံ။ နိမိတ္တေန သဉ္ဇာနန္တီပိ ဟိ ပုန အပရာယ သညာယ စ သဉ္ဇာနနဿ နိမိတ္တံ ကရောတီတိ။ တဉ္စ ကုသလာကုသလကိရိယာဇဝနသညံ ဓုရံ ကတွာ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တံ ပနေတံ အဘိညာဏကရဏံ ကထံ ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ အာဟ **“ဝဍ္ဎကိဿ အဘိညာဏကရဏမိဝ”** တိ။ ယထာ ဝဍ္ဎကိဿ အရူသု ‘‘ဣဒံ ဥဒ္ဓံ, ဣဒံ အဓော’’တိ ဇာနံ ပစ္ဆာ သဉ္ဇာနနပစ္စယဘူတဿ သညာဏဿ ကရဏံ, ဧဝမသ္သာ ပုန သဉ္ဇာနနပစ္စယနိမိတ္တကရဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဟတ္ထိဒဿကအန္ဓော ဝိယ ‘‘ဣဒမေဝ သစ္စ’’န္တိ သညာယ ယထာဂဟိတနိမိတ္တဝသေန အဘိနိဝေသကရဏတော **ယထာ။ပေ။ ပစ္စုပဋ္ဌာနာ** ။ ဧတေန သညာယ အာကာရဂ္ဂဟဏံ ကတွာ ဌိတဿ ဒိဋ္ဌိအာဒီနံ ဥပ္ပဇ္ဇနတော အကုသလသညာယ အနုရူပဝသေန ဖလပစ္စုပဋ္ဌာနံ ဒဿိတံ ဟောတိ။ အထ ဝါ **အဘိနိဝေသကရဏ**န္တိ ‘‘ဣဒမေဝ သစ္စ’’န္တိ သညာဘိနိဝေသမတ္တမေဝ, တဿာ ဥပပရိက္ခာဘာဝေန ယထာဂဟိတနိမိတ္တဝသေန အဘိနိဝေသာကာရေန ဥပဋ္ဌာနတော အာကာရပစ္စုပဋ္ဌာနံ ဝုတ္တံ။ တိဏပုရိသကေသု မိဂ ပောတကာနံ ‘‘ပုရိသာ’’တိ ဥပ္ပန္နသညာ ဝိယ အဝိကပ္ပသဘာဝတ္တာ **ယထာဥပဋ္ဌိတဝိသယပဒဋ္ဌာနာ** ။ ဧတ္ထ စ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တသညာယ အာကာရဂ္ဂဟဏဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇနကာလေ စိတ္တံ အဗ္ဗောဟာရိကံ သညာနုဂတိကံ ဟောတိ။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တေ စိတ္တေ ပန သသမ္ဘာရပထဝိယာ အနုဂတာ သေသဓာတုယော ဝိယ သညာစိတ္တာနိ အဗ္ဗောဟာရိကံ ဉာဏာနုဂတိကံ ဟောတိ။

အဘိသန္ဒဟတီ တိ ပဗန္ဓတိ ပဝတ္တေတိ, ‘‘ဂဏှာထ ဂဏှာထာ’’တိ ဝဒန္တီ ဝိယ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ အာရမ္မဏေ ပယောဇေတိ, သကသကကိစ္စေ စ ပဋ္ဌပေတီတိ အတ္ထော။ **စေတယိတလက္ခဏာ**တိ နိဒ္ဒေသက္ကမေနဿ ပဗုဒ္ဓက္ခဏေ သမ္မပ္ပဝတ္တိ ဝိယ စေတသော ဥဿာဟတာဝ လက္ခဏာ။ အထ ဝါ **“အဘိသန္ဒဟတီ”** တိ ဝုတ္တတ္တာ ပယောဇနလက္ခဏာတေ့ဝ အတ္ထော။ **အာယူဟနရသာ**တိ စေတသိကက္လမိယနရသာ, ပယောဂရသာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကုသလာကုသလကိရိယာဇဝနသမ္ပယုတ္တာယယေဝ ပနေတံ လဗ္ဘတိ။ **သံဝိဒဟနပစ္စုပဋ္ဌာနာ** တိ ‘‘တွံ ဣဒံ ကရောဟီ’’တိ ဝိစာရေန္တီ ဝိယ ဟောတီတိ ဝိစာရဏပစ္စုပဋ္ဌာနာ။ တောယ ဟိ ပဝတ္တမာနာယ သဗ္ဗေပိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ ယထာ သကိစ္စပသုတာ ဟောန္တိ, တေနေဝ ဟေသာ **သကိစ္စပရကိစ္စသာဓိကာ** ဝုတ္တာ။ ဇေဋ္ဌသိဿော ပရေ သဇ္ဈာယ နေ ဥယျောဇေန္တော သယမ္ပိ သဇ္ဈာယတိ။ တသ္မိံဥဟိ သဇ္ဈာယိတုံ အာရဒ္ဓေ သေသသိဿာပိ သဇ္ဈာယန္တိ။ မဟာဝဍ္ဎကိသ္မိမ္ပိ ဝဍ္ဎကိကမ္မံ ကာတုံ အာရဒ္ဓေ ဣတရေပိ ကရောန္တိ ယေတတိ အာဟ **“ဇေဋ္ဌသိဿမဟာဝဍ္ဎကိအာဒယော ဝိယာ”**တိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဇေဋ္ဌန္တေဝာသိကာဒီနံ ဂဟဏံ။

ယထာပစ္စယံ ပဝတ္တမာနာနံ ဓမ္မာနံ နတ္ထိ ကာစိ ဝသဝတ္တိတာတိ ဝသဝတ္တိဘာဝနိဝာရဏတ္ထံ **“ဝိတက္ကနံ ဝိတက္ကော”**တိ ဝုတ္တံ။ ဦဟနံ အာရမ္မဏဿ ပရိကပ္ပနံ, တသ္မိံ အဘိနိရောပနန္တိ တ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယသ္မာ စိတ္တံ ဝိတက္ကဗလေန အာရမ္မဏံ အဘိရုဠှံ ဝိယ ဟောတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **“အာရမ္မဏေ စိတ္တဿ အဘိနိရောပနလက္ခဏော”**တိ။ ယထာ ဟိ ကောစိ ကမတသီ ပုရိသော ရာဇဝလ္လဘံ, တံသမ္ဗန္ဓိနံ မိတ္တံ တ နိဿာယ ရာဇဂေဟံ အာရောဟတိ အနုပဝိသတိ, ဧဝံ ဝိတက္ကံ နိဿာယ စိတ္တံ အာရမ္မဏံ အာရောဟတိ။ ယဒိ ဧဝံ ကထံ အဝိတက္ကစိတ္တံ အာရမ္မဏံ အာရောဟတိ, န ဟိ ဒွိပဉ္စဝိညာဏဒုတိယဇ္ဈာနာဒိကေ ဝိတက္ကော ဥပလဗ္ဘတိ, ယဿ ဗလေန တံ အာရမ္မဏံ အာရောဟတိ, တသ္မာ သဘာဝတော ဘာဝနာဗလေန တတ္ထ အနုပ္ပဝ္ဒနကော? သစ္စံ, တမ္ပိ ဝိတက္ကဗလေန အာရောဟတိ။ ယထာ ဟိ သော ပုရိသော ပရိစယေန တေန ဝိနာပိ နိရာသင်္ကော ရာဇဂေဟံ ပဝိသတိ, ဧဝံ ပရိစယေန ဝိတက္ကေန ဝိနာပိ အဝိတက္ကစိတ္တံ အာရမ္မဏံ အာရောဟတိ။ **ပရိစယော**တိ စေတ္ထ သန္တာနေ အဘိဏှံ ပဝတ္တစိတ္တဘာဝနာသင်္ခါတော ပရိစယော။ ဝိတက္ကဿ ဟိ သန္တာနေ အဘိဏှံ ပဝတ္တဿ ဝသေန စိတ္တဿ အာရမ္မဏာဘိရောဟနံ စိရ ပရိစိတံ, တေန တံ စိတ္တံ ကအာစိ ဝိတက္ကေန ဝိနာပိ တတ္ထ ဝတ္တတေဝ။ ယထာ တံ ဉာဏသဟိတံ ဟုတွာ သမ္မသန ဝသေန စိရပရိစိတံ ကအာစိ ဉာဏရဟိတမ္ပိ သမ္မသနဝသေန ပဝတ္တတိ, ယထာ တ ကိလေသသဟိတံ ဟုတွာ ပဝတ္တံ သဗ္ဗသော ကိလေသရဟိတမ္ပိ ပရိစယေန ကိလေသတာသနာဝသေန ပဝတ္တတိ, ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အထ တ ဒွိပဉ္စဝိညာဏံ အဝိတက္ကမ္ပိ ဝတ္ထာရမ္မဏဃဋ္ဋနဿ ဗလဝတာယ, ဒုတိယဇ္ဈာနာဒီနိ စ ဟေဋ္ဌိမ ဟေဋ္ဌိမဘာဝနာယ ဗလဝတာယ အာရမ္မဏံ အာရောဟတီတိ။ အာဒိတော, အဘိမုခံ တ ဟနနံ ပဟရဏမတ္တံ အာဟနနံ, ပရိတော, ပရိဝတ္တေတွာ တ ဟနနံ ဝိသေသေန ပဟရဏံ ပရိယာဟနနံ, တံ ကိစ္စမဿာတိ **အာဟနနပရိယာဟနနရသော**။ တထာ ဟိ တေန ယောဂာဝစရော အာရမ္မဏံ ဝိတက္ကာဟတံ ဝိတက္ကပရိယာဟတံ ကရောတီတိ ဝုစ္စတိ။ အာနယနံ စိတ္တဿ အာရမ္မဏေ ဥပနယနံ, အာကမုနံ တ, တထာ ဟုတွာ ပစ္စုပဋ္ဌာနမဿာတိ **အာနယနပစ္စုပဋ္ဌာနော** ။

တေနာတိ တေန ဝိစာရေန ကရဏဘူတေန, ဟေတုဘူတေန တ စိတ္တံ အာရမ္မဏေ ဝိစရတိ အနုဝိစရတိ, အဝိစာရစိတ္တဿ ပန အဝိတက္ကစိတ္တေ ဝုတ္တာနုသာရေန ပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဝိစရဏံ** အနုသဉ္စရဏံ အနုပရိဂမနံ။ သွတယံ ဝိ သေသော သန္တာနမ္ဟိ လဗ္ဘမာနော ဇဝနသန္တာနေ ဟာကဋ္ဌော ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သေ နယော သေသေသုပိ။ အာရမ္မဏဿ အနုမဇ္ဇနံ အနုမသနံ ပရိမဇ္ဇနမဿ လက္ခဏန္တိ **အာရမ္မဏာနုမဇ္ဇနလက္ခဏော** ။ တထာ ဟိ ဝိစာရော ပရိမဇ္ဇနဟတ္ထော ဝိယ, သံသရဏဟတ္ထော ဝိယာတိ ဝုစ္စတိ။ **တတ္ထာ** တိ အာရမ္မဏေ။ သဟဇာတာနံ အနုယောဇနံ အာရမ္မဏေ အနုဝိစရဏသင်္ခါတအနုမဇ္ဇနဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဓမ္မာနဉှိ သဘာဝဝိနိမုတ္တာ ကာစိ ကိရိယာ နာမ နတ္ထိ။ တထာဂဟေတဗ္ဗာကာရော ဗောဓနေယျဇနာနုရောဓေန ပရမတ္ထတော ဧကသဘာဝေပိ သဘာဝဓမ္မော ပရိယာယဝစနေဟိ ဝိယ သမာရောပိတရူပေဟိ ဗဟူဟိ ပကာရေဟိ ပကာသီယတိ။ ဧဝဉှိ သော သုဋ္ဌု ပကာသိတော ဟောတီတိ။ **အနုပ္ပဗန္ဓပစ္စုပဋ္ဌာနော**တိ အာရမ္မဏေ စိတ္တဿ အဝိစ္ဆိန္နဿ ဝိယ ပဝတ္တိပစ္စုပဋ္ဌာနော။ တထာ ဟိ သော အနုသန္ဓာနတာတိ နိဒ္ဒိဋ္ဌော။

ဧတ္ထ စ ဝိစာရတော ဩဠာရိကဋ္ဌေန တဿေဝ ပုဗ္ဗင်္ဂမဋ္ဌေန ပဌမဃဏ္ဍာဘိဃာတော ဝိယ စေတသော ပဌမာဘိနိပါတော ဝိတက္ကော, အနုရဝေါ ဝိယ အနုသဉ္စရဏံ ဝိစာရော။ ယထာ ဟိ ဃဏ္ဍာဘိဃာတဇော ပဌမာဘိရဝေါ အနုရဝတော ဩဠာရိကော, ပုဗ္ဗင်္ဂမော စ ဟောတိ, ဧဝံ အာရမ္မဏာဘိရောပနဋ္ဌေန ဝိတက္ကော ဩဠာရိကော, ပုဗ္ဗင်္ဂမော ဝိယ စ ဟောတိ။ တတော သုခုမဋ္ဌေန အနုမဇ္ဇနသဘာဝေန စ ဃဏ္ဍာနုရဝေါ ဝိယ အနုပဗန္ဓော ဝိစာရော။ ဝိပ္ဖာရဝါ စေတ္ထ ဝိတက္ကော စိတ္တဿ ပဌမုပ္ပတ္တိကာလေ စိတ္တဿ ပရိပ္ဖန္ဒနဘူတော အာကာသေ ဥပ္ပတိတုကာမဿ သကုဏဿ ပက္ခဝိက္ခေပေါ ဝိယ, ပဒုမာဘိမုခပာတော ဝိယ စ ဂန္ဓာနုဗန္ဓစေတသော ဘမရဿ။ သန္တဝုတ္တိ ဝိစာရော စိတ္တဿ နာတိပရိပ္ဖန္ဒနဘာဝေါ, အာကာသေ ဥပ္ပတိတဿ သကုဏဿ ပက္ခပ္ပသာရဏံ ဝိယ, ပဒုမဿ ဥပရိဘာဂေ ပရိဗ္ဘမနံ ဝိယ စ ပဒုမာဘိမုခပတိတဿ ဘမရဿ။ အာဂမဋ္ဌကထာယံ ပန ဝိပရိယာယေန အာဂတံ။ တထာ စ ဝုတ္တံ **ဒုကနိပါတဋ္ဌကထာယံ** –

> “အာကာသေ ဂစ္ဆတော မဟာသကုဏဿ ဥဘောဟိ ပက္ခေဟိ ဝါတံ ဂဟေတွာ ပက္ခေ သန္နိသီဒာပေတွာ ဂမနံ ဝိယ အာရမ္မဏေ စေတသော အဘိနိရောပနဘာဝေန ပဝတ္တော ဝိတက္ကော, ဝါတဂ္ဂဟဏတ္ထံ ပက္ခေ ဖန္ဒာပယမာနဿ ဂမနံ ဝိယ အနုမဇ္ဇနဘာဝေန ပဝတ္တော ဝိစာရော”တိ။

တမ္ပိ အနုပဗန္ဓေန ပဝတ္တိယံ ယုဇ္ဇတိ။ တထာ ဟိ ဥပစာရေ, အပ္ပနာယံ တ သန္တာနေန ပဝတ္တိယံ ဝိတက္ကော နိစ္စလော ဟုတွာ အာရမ္မဏံ အနုပဝိသိတွာ ဝိယ ပဝတ္တတိ, န ပဌမာဘိနိပါတေ ဝိယ ဟာကမ္ပော ဟောတီတိ။

ပိနယတီတိ ကာယစိတ္တံ အပ္ပေတိ, ဝဍ္ဎေတိ တ။ **သမ္ပိယာယနလက္ခဏာ** တိ အာရမ္မဏံ ကလ္လတော ဂဟဏ လက္ခဏာ။ **ပီဏနရသာ**တိ ကာယစိတ္တာနံ ပရိဗ္ရူဟနကိစ္စာ။ **ဖရဏရသာ**တိ ပဏီတရူပေဟိ ကာယဿ ဗျာပနရသာ, အတ္တနာ သမ္ပယုတ္တစိတ္တသမုဋ္ဌာနေဟိ ရူပေဟိ သကလရူပကာယဗျာပနံ ကရောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ န ဟိ အည ထာ ဣမိဿာ ဖရဏံ ဟောတိ, ဓမ္မာနံ အဗျာပာရတာယ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ သင်္ကမနာဘာဝတော။ ဥဒဂ္ဂဘာဝေ ဩဒဂျံ ။

ဂေဟံ အာရမ္မဏံ အဂ္ဂမေတဿာတိ ဂေဟဂ္ဂံ, စိတ္တံ, ယေန ပန ဓမ္မေန ယောဂတော တံ ဂေဟဂ္ဂံ နာမ ဟောတိ, သော **ဂေဟဂ္ဂဘာဝေ** ။ သော ပန စိတ္တဿေဝ ဟောတိ, န ယဿ ကဿစီတိ အာဟ **“စိတ္တဿ ဂေဟဂ္ဂဘာ ဝေ”**တိ, နိဝာတေ ဒီပသိခာယ ဌိတိ ဝိယ စိတ္တဿ ဌိတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝိသာရဿ ဗျဂ္ဂဘာဝဿ ပဋိပက္ခော သဘာဝေ အဝိသာရော, န ဝိသာရာဘာဝမတ္တံ, တံ ဣမဿ လက္ခဏန္တိ အာဟ **“အဝိသာရလက္ခဏော”** တိ။ **အဝိက္ခေပေ** သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ အဝိက္ခိတ္တတာ, အဝိသာရာဝိက္ခေပါနံ သမာဓာနဘာဝတော အတ္ထတော ဝိသေ သာဘာဝေပိ သမုခေန, သမ္ပယုတ္တမုခေန စ ဥဘယံ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အဝူပသမလက္ခဏဿ ဝိက္ခေပဿ ပဋိပက္ခတာယ စိတ္တဿ ဥပသမနာကာရေန ပစ္စုပဋ္ဌာတီတိ **ဥပသမပစ္စုပဋ္ဌာနော။ ဝိသေသတော** တိ ယေဘုယျေန။ သုခဝိရဟိတောပိ ဟိ အတ္ထိ သမာဓီတိ သော ယေဘုယျေန သုခပဒဋ္ဌာနော ဟောတိ။ အထ တ **ဝိသေသတော**တိ အတိ သယေန။ “သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတီ”တိ (အ. နိ. ၁၁.၁၁) ဝစနတော ဟိ သုခံ သမာဓိဿ ဝိသေသကာရဏံ သုခဝိရဟိ တဿပိ တဒုပနိဿယေနေဝ သမိဇ္ဈနတော။

သဒ္ဒဟန္တိ တောယာ တိ ကမ္မဖလာဒိသဒ္ဒဟနကိရိယာယ ပဝတ္တမာနာနံ ဓမ္မာနံ တတ္ထ အာဓိပစ္စဘာဝေန သဒ္ဓါယ ပစ္စယတံ ဒဿေတိ။ တဿာ ဟိ ဓမ္မာနံ တထာ ပစ္စယဘာဝေ သတိ တံသမင်္ဂိပုဂ္ဂလော “သဒ္ဒဟတီ”တိ ဝေါဟ ရီယတိ။ သဒ္ဒဟနံ သဒ္ဓေယျဝတ္ထုနော ပတ္တိယာယနံ, တံ လက္ခဏမေတိဿာတိ **သဒ္ဒဟနလက္ခဏာ** ။ ကာလုသိယမ လံ ဝိဓမေတွာ သမ္ပယုတ္တာနံ, ပုဂ္ဂလဿေဝ တ ပသာဒံ အနာဝိလဘာဝကာရဏံ ကိစ္စမေတိဿာတိ **ပသာဒနရသာ**။ ယထာ ကထံ ဝိယာတိ အာဟ **“ဥဒကပ္ပသာဒကမဏိ ဝိယာ”** တိ။ **အကာလုသိယပစ္စုပဋ္ဌာနာ** တိ အနာဝိလဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ။ ရတနတ္တယံ ကမ္မံ ကမ္မဖလဉ္စ သဒ္ဓေယျဝတ္ထု, တံ ဣမိဿာ အာသန္နကာရဏန္တိ **သဒ္ဓေယျဝတ္ထုပဒဋ္ဌာနာ**။ န ဟိ သဒ္ဓါယ အဝတ္ထုဘူတေသု တိတ္ထိယာဒီသု သာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သာ ပနာယံ ကုသလဓမ္မာနံ အာအနေ ဟတ္ထော ဝိယ, သဗ္ဗသမ္ပတ္တိသမ္ပအနေ ဝိတ္တံ ဝိယ, အမတကသိဖလဖလနေ ဗီဇံ ဝိယ စ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ “သဒ္ဓါဟတ္ထော, မဟာနာမ, အရိယသာဝကော, သဒ္ဓီဓ ဝိတ္တံ ပုရိသဿ သေဋ္ဌံ (သံ. နိ. ၁.၂၄၆; သု. နိ. ၁၈၄), သဒ္ဓါ ဗီဇံ တပေါ ဝုဋ္ဌီ”တိအာဒိဝစ နဉ္စေဟတ္ထ (သံ. နိ. ၁.၁၉၇; သု. နိ. ၇၇) သာဓကံ။

သရန္တိ ၂၇၇ **တောယာ**တိ သရဏကိရိယာယ ပဝတ္တမာနာနံ ဓမ္မာနံ တတ္ထ အာဓိပစ္စဘာဝေန သတိယာ ပစ္စယ တံ ဒဿေတိ။ တဿာ ဟိ ဓမ္မာနံ တထာ ပစ္စယဘာဝေ သတိ တံသမင်္ဂိပုဂ္ဂလော “သရတီ”တိ ဝေါဟရီယတိ။ ဥဒကေ အလာဗု ဝိယ ပိလဝိတွာ ဂန္တုံ အဒတွာ ပါသာဏဿ ဝိယ နိစ္စလဿ အာရမ္မဏဿ ဌပနံ အသမ္မုဋ္ဌတာကရဏံ အပိလာပနံ, တံ လက္ခဏမဿာတိ **အပိလာပနလက္ခဏာ**။ သာ ဟိ အာရမ္မဏေ ဒဠှံ ပတိဋ္ဌိတတ္တာ ဧသိကာ ဝိယ ဝုစ္စတိ။ သမ္မောသပစ္စနီကကိစ္စံ အသမ္မောသရသော, န သမ္မောသာဘာဝမတ္တံ။ “သတာရက္ခေန စေတသာ ဝိဟ ရတီ”တိ (အ. နိ. ၁၀.၂၀) ဝုတ္တတ္တာ စေတောဂုဏရတနဟာရကာနံ ကိလေသစောရာနံ နိဝါရဏတော အာဟ **“အာရက္ခ ပစ္စုပဋ္ဌာနာ”**တိ။ တထာ ဟေသာ စက္ခုဒွါရာဒိရက္ခနတော ဒောဝါရိကော ဝိယာတိ ဝုစ္စတိ။ ပဌမံ သညာယ ထိရပ္ပန္န ဘာဝေ ပစ္ဆာ သတိယာ ပတိဋ္ဌာနဘာဝတော အာဟ **“ထိရသညာပဒဋ္ဌာနာ”** တိ။ အထ သတိသညာနံ ကိံ နာနာကရဏန္တိ? သညာ တာဝ ပဌမံ အဂ္ဂဟိတနိမိတ္တံ သဉ္ဇာနာတိ, ဂဟိတနိမိတ္တေ ပုန ပစ္စာဘိညာဏပစ္စယနိမိတ္တံ ကရောတိ, ပ ဌမံ အဂ္ဂဟိတေ ပန သညာကိစ္စံ အပ္ပဓာနံ ဟောတိ, သတိ ပန ပဌမံ အဂ္ဂဟိတနိမိတ္တမ္ပိ သရတိ ဂဟိတနိမိတ္တမ္ပိ, ဂ ဟိတနိမိတ္တေ ပန သတိကိစ္စံ ဂုဏဘူတံ ဟောတီတိ ဣဒမေဝ တာသံ နာနတ္တံ။

ဝီရဘာဝေတိ ယေန ဝီရိယေန ဝီရော နာမ ဟောတိ, သော ဓမ္မော။ **ဝီရာနံ တ ကမ္မန္တိ** ယေန ကမ္မေန ဝီရော နာမ ဟောတိ, တံ ဝီရာနံ ကမ္မံ နာမ။ ဝီရိယံ ပနဿ သာဓေဘာဝတော တထာ ဝုတ္တံ။ ဓမ္မဝိနိမုတ္တံ တ ကိဥ္စိ ကမ္မံ နတ္ထီတိ ဝီရိယမေဝ ကမ္မဘာဝေန ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဝိဓိနာ ဤရေတဗ္ဗံ ပဝတ္တေတဗ္ဗန္တိ တ **ဝီရိယံ**။ **ဥဿာဟော** တံ တံ ကိစ္စံ သမာရမ္ဘော, ပရက္ကမော တ။ **ဥပတ္ထမ္ဘနံ** ပန သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ ကောသဇ္ဇပက္ခေ ပတိတုံ အဒတွာ ဓာရဏံ အနုဗလပ္ပဒာနံ။ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ သံသီဒနဘာဝနိဝါရဏော ဓမ္မော, န သံသီဒနဘာဝမတ္တံ, အသံသီဒနဘာဝေန ပစ္စုပဋ္ဌာတီတိ **အသံသီဒနဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနံ**။ "သံဝိဂ္ဂေါ ယောနိသော ပဒဟတီ"တိ (အ. နိ. ၄.၁၁၃) ဝစနတော **သံဝေဂပဒဋ္ဌာနံ။ သံဝေဂေါ** တိ စေတ္ထ သံဝေဂမယံ ဉာဏံ။ အသံဝေဂပုဗ္ဗိကာယ ပန ကုသလကိရိယာယ ဝီရိယာရမ္ဘဝတ္ထုပဒဋ္ဌာနံ။ တတ္ထ **ဝီရိယာရမ္ဘဝတ္ထူနိ** နာမ –

> "မဂ္ဂေါ ဂန္တဗ္ဗော ဟောတိ, မဂ္ဂေါ ဂတော။ ကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ ဟောတိ, ကမ္မံ ကတံ။ အပ္ပမတ္တကော အာဗာဓော ဥပ္ပန္နော ဟောတိ, ဂိလာနာ ဝုဋ္ဌိတော ဟောတိ, အစိရဝုဋ္ဌိတော ဂေလညာ။ ကာမံ တ နိဂမံ တ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော န လဘတိ, လူခဿ တ ပဏီတဿ တ ဘောဇနဿ ယာဝဒတ္ထံ ပာရိပူရိံ လဘတိ။ပေ.။ ပာရိပူရိ"န္တိ –

ဧဝံ ဝုတ္တာနိ တောနိ အနုရူပပစ္စဝေက္ခဏသဟိတာနိ အဋ္ဌ ဝီရိယာရမ္ဘဝတ္ထူနိ, တမ္မူလကာနိ တ ပစ္စဝေက္ခဏာနိ။ တွေ့ စ ဝိတက္ကော သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ အာရမ္မဏံ အာရောပေတိ။ စေတနာ တေ တံတံကိစ္စေသု နိယောဇေတိ။ ဝီရိယံ ပန တေ သံသီဒိတုံ အဒတွာ ဥဿာဟေတီတိ အယံ ဝိတက္ကစေတနာဝီရိယာနံ ဝိသေသော။

ဝိဇာနနလက္ခဏာတိ ဝိသေသေန ဇာနနလက္ခဏာ, ယထာသဘာဝပဋိဝေဓလက္ခဏာတိ အတ္ထော။ ဝိသယဿ အာရမ္မဏဿ ဩဘာသနံ ပကာသနံ တပ္ပဋိစ္ဆာဒကသမ္မောဟန္ဓကာရဿ ဝိဓမနတောတိ ဝိသယောဘာသနံ, တံ ကိစ္စမဿာတိ **ဝိသယောဘာသနရသာ**။ ကတ္ထစိ ဝိသယေ အသမ္မုယှနာကာရေန သမ္မောဟပဋိပက္ခတာယ တ ပစ္စုပဋ္ဌာနတော သမ္မောဟာဘာဝဿ ပစ္စုပဋ္ဌာနတော တ **အသမ္မောဟပစ္စုပဋ္ဌာနာ**။

အတ္တနာ အနုပာလေတဗ္ဗာနံ သဟဇာတဓမ္မာနံ အနုပာလနံ ဇီဝိတဿ ဗျာပာရော, တဥ္စ တေသံ ဇီဝနန္တိ တံ တဿ ကာရဏဘာဝံ ပုရက္ခတွာ ဝုတ္တံ **"ဇီဝန္တိ တေနာ"** တိ။ ရူပာရူပဇီဝိတိန္ဒြိယဿ အနုရူပတော လက္ခဏာဒိကံ ဒဿေတုံ **"အတ္တနာ အဝိနိဘုတ္တာန"** န္တိ ဝုတ္တံ။ "သမ္ပယုတ္တာန"န္တိ ဟိ ဝုစ္စမာနေ ရူပဓမ္မာနံ သမ္ပယောဂဘာဝတော ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယဿ သင်္ဂဟော န သိယာ။ "အဝိနိဘုတ္တာန"န္တိ ပန ဝုတ္တတ္တာ ယာနိ အဝိနိဗ္ဘောဂရူပါနိ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယေန သဒ္ဓိံ အဝိနိဘုတ္တာနိ အဝိသံသဋ္ဌာနိ။ ယေ စ အရူပဓမ္မာ အရူပဇီဝိတိန္ဒြိယေန သမ္ပယုတ္တာ, တေသံ သဗ္ဗေသံ သင်္ဂဟော ဟောတီတိ။ **ပဝတ္တနရသ** န္တိ ဥပ္ပါဒတော ယာဝ ဘင်္ဂါ အနုပာလနတော အန္တရာ အနိဝတ္တနသဘာဝသာဓနေန တေသံ ပဝတ္တနကိစ္စံ။ ကေစိ ပန "ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ တေသံ ဌိတိက္ခဏတော ပဋ္ဌာယ, အရူပဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဥပ္ပါဒတော ပဋ္ဌာယ ပဝတ္တိယာ ပစ္စယော"တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ။ **ပဋ္ဌာနေ** ဟိ "အဗျာကတံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အသညသတ္တာနံ ဧကံ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စ ကဋတ္တာရူပံ ကမ္မပစ္စယသဒိသ"န္တိ အသညသတ္တာနံ ကဋတ္တာရူပံ ကမ္မပစ္စယသဒိသံ ကတွာ ဝုတ္တော, တသ္မာ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယမ္ပိ ဥပ္ပါဒတော ပဋ္ဌာယ ပစ္စယော ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဥပ္ပါဒတော ယာဝ ဘင်္ဂါ ဌပနတော **ဌပနပစ္စုပဋ္ဌာနံ**။ အနုပာလနဝသေန ယာပယိတဗ္ဗာ ပဝတ္တေတဗ္ဗာ ဓမ္မာ ပဒဋ္ဌာနမဿာတိ **ယာပယိတဗ္ဗဓမ္မပဒဋ္ဌာနံ**။ ယဒိ ဧဝံ တေသံ အနုပာလနာဒိသာဓကံ, ကထံ တေသံ နိရောဓော ဟောတိ။ ဝဋ္ဋေဟိ သဗ္ဗကာလံ ဌာတဗ္ဗန္တိ အာဟ **"သန္တေပိ စာ"** တိအာဒိ။ **အနုပာလနလက္ခဏာဒိမ္ဟီတိ အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပဝတ္တနရသာဒိမေဝ သင်္ဂဏှာတိ။ **အတ္ထိက္ခဏေယေဝ** တိ အတ္တနာ အနုပာလေတဗ္ဗာနံ, အတ္တနော တ အတ္ထိက္ခဏေယေဝ။ **ဥဒကန္တိ** တဋ္ဌာကဂတဇလံ, ဒဏ္ဍဂတဇလံ တ ။ တတ္ထ တဋ္ဌာကဂတဥဒကဿ ဂဟဏေ အတ္တနာ အနုပာလေတဗ္ဗဓမ္မာနံ အတ္ထိက္ခဏေ အနုပာလနံ သာဓိတံ ဟောတိ, ဒဏ္ဍဂတဇလဿ ပန ဂဟဏေ အတ္တနော အတ္ထိက္ခဏေ အနုပာလနံ။ အတ္တနာ အနုပ္ပါဒိတဓမ္မေ ကထံ ပာလေတီတိ အာဟ **"ဓာတိ ဝိယ ကုမာရ"**န္တိ။ ယဒိ သေသဓမ္မာနံ ပဝတ္တိကာရဏေန ကေနစိ ဘဝိတဗ္ဗံ, ဇီဝိတဿ ပန ကိံ ပဝတ္တိကာရဏန္တိ အာဟ **"သယံ။ပေ။ ပဝတ္တတီ"** တိ။ ယထာ ကထံ ဝိယာတိ အာဟ **"နိယာမကော ဝိယာ"**တိ။ သောပိ အတ္တနာ ပဝတ္တိတနာဝါသမ္ဗန္ဓေန ပဝတ္တတိ။ ယဒိ ဓမ္မာနံ ပဝတ္တိ ဇီဝိတိန္ဒြိယပဋိဗဒ္ဓါ, ဘင်္ဂတော ဥဒ္ဓမ္ပိ ကိံ ပန ပဝတ္တေတီတိ အာဟ **"န ဘင်္ဂတော ဥဒ္ဓ"** န္တိ။ ကသ္မာတိ

အာဟ **“အတ္တနော စ ပဝတ္တေတဗ္ဗာနဋ္ဌ အဘာတ”** တိ။ ဘင်္ဂက္ခဏေ ပန ကထန္တိ အာဟ **“န ဘင်္ဂက္ခဏေ ဌပေတီ”**တိ။

ယသ္မာ ပန လောဘပဋိပက္ခော အလောဘော ဟောတိ, ယေ ဓမ္မာ တေန သမ္ပယုတ္တာ, တံသမင်္ဂိနော တ သတ္တာ, တေ န လုဗ္ဘန္တိ, သယမ္ပိ ကအစိ န လုဗ္ဘတေဝ, အတ္တတော တ အလုဗ္ဘနာကာရော ဧဝ စ သော ဟောတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **“န လုဗ္ဘန္တိ တေနာ”** တိအာဒိ။ ဧသေ နယော **“န ဒုဿန္တိ တေနာ”** တိအာဒီသုပိ။ **အလဂ္ဂဘာဝေ** အာရမ္မဏံ နိဿာယ ပဝတ္တန္တဿပိ တတ္ထ အနာသတ္တတာ။ တေနာဟ **“ကမလဒလေ ဇလဗိန္ဒု ဝိယာ”** တိ။ **အပရိဂ္ဂဟော** ကဿစိ ဝတ္ထုနော မမတ္တဝသေန အသင်္ဂဟော။ **မုတ္တဘိက္ခု ဝိယာ**တိ ခီဏာသဝဘိက္ခု ဝိယ။ သော ဟိ မုတ္တရာဂတ္တာ ကတ္ထစိ မမာယနရဟိတော ဟောတိ။ အနလ္လီနော ဘာဝေ အဓိပ္ပာယော ဧတဿာတိ **အနလ္လီနဘာဝေ** ။ ဧဝဥ္စ ဟိ “အသုစိမှိ ပတိတပုရိသော ဝိယာ”တိ ဥပမာယ သမေတိ။ ယထာ ဟိ တဿ ပုရိသဿ သတိပိ ကာယေန အလ္လီယနေ ဘာဝေ အနလ္လီနော, ဧဝံ အလောဘောပိ အာရမ္မဏကရဏဝသေန ဂဟိတေပိ အာရမ္မဏေ အလဂ္ဂဘာဝေန အနလ္လီနဘာဝေ အနလ္လီနာကာရေယေဝ ပဝတ္တတိ။ ဧဝံသဘာဝေ ဟိ သော ဓမ္မောတိ။

စဏ္ဍိက္ကဿ ဘာဝေ စဏ္ဍိက္ကံ, ဖရုသဘာဝေ, အတ္တတော ပန ကောပေယေဝ, တပ္ပဋိပက္ခော အဖရုသဘာဝေ **အစဏ္ဍိက္ကံ။ အဝိရောဓော** အဝိဂ္ဂဟော အပ္ပဋိပက္ခော သဘာဝေ။ **အာဃာတဝိနယနရသော**တိ ဧတ္ထ **အာဃာတော** နာမ ပရဿ အတ္တနံ, အတ္တနော ပရံ ဥဒ္ဒိဿ, ပရဿေဝ စ ပရံ ဥဒ္ဒိဿ ပဝတ္တော ဥပနာဟော ဗလဝကောပော။ တဿ ဝိနယနရသော အပနယနရသော။ **သောမ္မဘာဝေ** မဇ္ဇနဝသေန ဟိလာဒနိယတာ သီတလဘာဝေ။ တေနာဟ **“ပုဏ္ဏစန္ဒော ဝိယာ”** တိ။

ကာယဒုစ္စရိတာဒီဟီ တိ ဟေတုမှိ ကရဏဝစနံ။ **ဟိရီယတီ** လဇ္ဇနာကာရေန ဇိဂုစ္ဆိယတိ။ **တေဟိယေဝတိ** ကာယဒုစ္စရိတာဒီဟိယေဝ။ **ဩတ္တပ္ပတီ**တိ ဥဗ္ဗိဇ္ဇတိ။ ဟိရီ ဟပေ ဂူထေ ဝိယ ပဿန္တီ ဇိဂုစ္ဆတီတိ အာဟ **“ပာပတော ဇိဂုစ္ဆနလက္ခဏာ ဟိရီ”**တိ။ ဩတ္တပ္ပံ တေ ဥဏှံ ဝိယ ပဿန္တံ တတော ဥတ္တသတီတိ ဝုတ္တံ **“ဥတ္တာသလက္ခဏံ ဩတ္တပ္ပ”**န္တိ။ **ဥဘောပိ ဟပါနံ အကရဏရသာ**တိ လဇ္ဇနာကာရေန ဟပါနံ အကရဏရသာ ဟိရီ, ဥတ္တာသာကာရေန ဩတ္တပ္ပံ။ **ဟပတော သင်္ကောစနပစ္စုပဋ္ဌာနာ** တိ ဝုတ္တပ္ပကာရေနေဝ ဟပတော သင်္ကောစနာကာရေန ပစ္စုပဋ္ဌာနာ။ **အတ္တဂါရဝပရဂါရဝပဒဋ္ဌာနာ** တိ အတ္တဂါရဝပဒဋ္ဌာနာ ဟိရီ အဇ္ဈတ္တသမုဋ္ဌာနတာယ, အတ္တာဓိပတိတာယ စ။ ပရဂါရဝပဒဋ္ဌာနံ ဩတ္တပ္ပံ ဗဟိဒ္ဓာသမုဋ္ဌာနတာယ, လောကာဓိပတိတာယ စ။ အတ္တာနညှိ ဂရုံ ကတွာ ဟိရိယာ ဟပံ ပဇဟတိ ကုလဝဓူ ဝိယ။ ပရံ ဂရုံ ကတွာ ဩတ္တပ္ပေန ဟပံ ပဇဟတိ ဝေသိယာ ဝိယ။ အဇ္ဈတ္တသမုဋ္ဌာနာဒိတာ စ နေသံ တတ္ထ တတ္ထ ပာကဋဘာဝေန ဝေဒိတဗ္ဗာ, န ပန တေသံ ကအစိ အညမညဝိယောဂတော။ န ဟိ လဇ္ဇနံ နိဗ္ဘယံ တ ဟပဘယံ တ အလဇ္ဇနံ အတ္ထိတိ။ ဟိရိယာ ဗလဝဘာဝေ ပန ဩတ္တပ္ပံ အဗ္ဗောဟာရိကံ ဟောတိ, ဩတ္တပ္ပဿ ဗလဝဘာဝေ ဟိရီ အဗ္ဗောဟာရိကာ။ ဣမေ စ ဒွေဝ ဓမ္မာ “လောကပာလာ”တိ ဝုစ္စန္တိ။ ယထာဟ –

> “ဒွေဝမေ, ဘိက္ခဝေ, သုက္ကာ ဓမ္မာ လောကံ ပာလေန္တိ။ ကတမေ ဒွေ? ဟိရီ စ ဩတ္တပ္ပဥ္စ, ဣမေ ခော, ဘိက္ခဝေ, ဒွေ သုက္ကာ ဓမ္မာ လောကံ န ပာလေယျုံ, နယိဓ ပညာယေထ ‘မာတာ’တိ တ ‘မာတုစ္ဆာ’တိ တ ‘မာတုလာနီ’တိ တ”တိအာဒိ (အ. နိ. ၂.၉)။

ပဿမ္ဘနံ ဒရထဝူပသမော, **ကာယ**-သဒ္ဒော သမူဟဝစနော။ သော စေတ္ထ ဝေဒနာဒိက္ခန္ဓတ္တယံ။ ဝတ္တိစ္ဆာဝသေန ဟိ သဒ္ဒော ဝိသိဋ္ဌဝုတ္တိ ဟောတီတိ အာဟ **“ကာယောတိ စေတ္ထာ”** တိအာဒိ။ **ဝေဒနာဒယော**တိ ဝေဒနာက္ခန္ဓော သညာက္ခန္ဓော သင်္ခါရက္ခန္ဓောတိ တယော ခန္ဓာ။ တထာ စ ဝုတ္တံ တတ္ထ “ကတမာ တသ္မိံ သမယေ ကာယပဿဒ္ဓိ ဟောတိ, ယာ တသ္မိံ သမယေ ဝေဒနာက္ခန္ဓဿာ”တိအာဒိ (ဓ. သ. ၄၀)။ ဒရထော သာရမ္ဘော အေမနဿပစ္စယာနံ ဥဒ္ဓစ္စာဒီနံ ကိလေသာနံ, တထာ ပဝတ္တာနံ တ စတုန္နံ ခန္ဓာနမေတံ အဓိဝစနံ။ တဿ ဝူပသမံ လက္ခဏမဿာတိ **ကာယစိတ္တဒရထဝူပသမလက္ခဏာ။ ကာယစိတ္တ။ပေ။ ရသာ** တိ ယထာဝုတ္တာနမေဝ ပဋိပက္ခဓမ္မာနံ အဘိဘဝနရသာ။ ဒရထနိမ္မဒ္ဒနေန ပရိဠာဟပရိပ္ဖန္ဒနဝိရဟိတော သီတိဘာဝေ **အပရိပ္ဖန္ဒနသီတိဘာဝေ။ အဝူပသမော** ပရိပ္ဖန္ဒနံ အသန္တဝုတ္တိတာ။ **ဥဒ္ဓစ္စာဒိကိလေသာ** တိ ဥဒ္ဓစ္စပ္ပဓာနာ ဥဒ္ဓစ္စာဓိကစိတ္တုပ္ပာဒသမ္ပယုတ္တာ

ကိလေသာ။ တေပိ ဟိ ဥဒ္ဒစ္စဝသေန အဝူပသမကရာ။ ဥဒ္ဒစ္စံ တ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗေယေဝ ကိလေသာ **ဥဒ္ဒစ္စာဒိ ကိလေသာ**။ ဇဝံ သေသေသုပိ။

ဂရုဘာဝေ ဒန္ဓတာ, ထိနမိဒ္ဓာဒိကာနံ တထာ ပဝတ္တာနံ တ စတုန္နံ ခန္ဓာနမေဝတံ အဓိဝစနံ။ ဒန္ဓတာယ ပဋိပက္ခော **အဒန္ဓတာ** အဂရုဘာဝေ။

ထဒ္ဓဘာဝေ ထမ္ဘော။ ဒိဋ္ဌိမာနာဒိကာနံ, တပ္ပဓာနာနံ တ စတုန္နံ ခန္ဓာနံ ဇတံ နာမံ။ ထဒ္ဓဘာဝနိမ္မဒ္ဒနတောယေဝ ကတ္ထစိ အာရမ္မဏေ အပ္ပဋိဟတတာကာရေန ပစ္စုပဋ္ဌန္တိ, သမ္ပယုတ္တာနံ တ တတ္ထ အပ္ပဋိဃာတံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေန္တီတိ **အပ္ပဋိဃာတပစ္စုပဋ္ဌာနာ** ။

ကမ္မနိ သာဓု ကမ္မညံ, န ကမ္မညံ အကမ္မညံ, တဿ ဘာဝေ **အကမ္မညဘာဝေ,** အနဿိလာဒိပုညကိရိယာယ အသမတ္ထတာ။ အတ္ထတော ကာမစ္ဆန္ဒာဒိသံကိလေသဓမ္မာ, တပ္ပဓာနာ တ စတ္တာရော အကုသလက္ခန္ဓာ။ အကမ္မညဘာဝနိမ္မဒ္ဒနေနေဝ သမ္ပန္နာကာရေန အာရမ္မဏဿ ဂဟဏံ **အာရမ္မဏကရဏသမ္ပတ္တိ** ။ ဝုတ္တာဝသေသာ ကာမစ္ဆန္ဒာဒယော, တဒေကဋ္ဌာ စ သံကိလေသဓမ္မာ သေသနီဝရဏာဒယော။ ဣမာ ပန ဒွေဝ ဝိနိဗန္ဓနိမ္မဒ္ဒနေန ပသာဒနီယဝတ္ထူသု ပသာဒာဝဟာ, ဟိတကိရိယာသု ဝိနိယောဂက္ခမဘာဝဟာ သုဝဏ္ဏဝိသုဒ္ဓိ ဝိယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ဂေလညံ အဿဒ္ဓိယာဒယော, တဒေကဋ္ဌာ စ ဟာပဓမ္မာ, တပ္ပဋိပက္ခော အဂေလညဘာဝေ လက္ခဏံ ဇတာသန္တိ **အဂေလညဘာဝလက္ခဏာ**။ ဂေလညနိမ္မဒ္ဒနေနေဝ နတ္ထိ ဇတာသံ အာဒီနဝေ ဒေသော ဥပဒ္ဒဝေ တ, န တ ဇတာ အာဒီနံ ကပဏံ ဝဇ္ဇံ ပဝတ္တန္တီတိ နိရာဒီနဝ, ဇတေနာကာရေန ပစ္စုပဋ္ဌန္တိ, တံ တ သမ္ပယုတ္တေသု ပစ္စုပဋ္ဌာပေန္တီတိ **နိရာဒီနဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ** ။

ကာယသမ္မဒ္ဒိ, စိတ္တသမ္မဒ္ဒိ စ ဥဇုဘာဝေတိ လက္ခိတဗ္ဗတာယ **ကာယစိတ္တာနံ အဇ္ဇဝလက္ခဏာ** ။ ကာယစိတ္တာနံ နင်္ဂုလဿိသစန္ဒကောဋိုကေမုတ္တဝင်္ကတာသင်္ခာတာနံ ကုဋိလဘာဝတနံ အတ္ထတော မာယာသာဌေယျာဒိဘူတာနံ နိမ္မဒ္ဒနတော **ကာယစိတ္တာနံ ကုဋိလဘာဝနိမ္မဒ္ဒနရသာ** ။ တတောယေဝ သဗ္ဗထာပိ အဇိမှဘာဝေန ပစ္စုပဋ္ဌန္တိ, သမ္ပယုတ္တာနံ တ အဇိမှတံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေန္တီတိ **အဇိမှတာပစ္စုပဋ္ဌာနာ** ။

နနု စ ကာယပဿဒ္ဓိအာဒီနံ ဒွိန္နံ ဒွိန္နံ ဓမ္မာနံ ဇကေကပဋိပက္ခတ္တာ ဒရထနိမ္မဒ္ဒနာဒိကိစ္စံ ဇကေကမေဝ ကရောတိ။ ကသ္မာ ပန ဒွေဝ ဒွေဝ ဓမ္မာ ဝုတ္တာတိ? န ခော ပနေဝံ စိန္တိတဗ္ဗံ ဘဂဝတာပိ တထေဝ ဒေသိတတ္တာ။ ကသ္မာ ပန ဘဂဝတာ တထာ ဒေသိတာ? သဘာဝဓမ္မဘာဝတော။ န ဟိ ဘဂဝတာ ပုဗ္ဗေ အဝိဇ္ဇမာနာ ဇတေ ဓမ္မာ ဒေသနာဝသေန ဥပ္ပာဒိတာ, အထ ခော သဘာဝတော ဝိဇ္ဇမာနာယေဝ သယမ္ဘုညာဏေန သမ္မာ သစ္ဆိကတွာ ယထာသဘာဝတ ဒေသိတာ, တသ္မာ ကထမေတ္တ ဘဂဝတာ သဘာဝတော ဝိဇ္ဇမာနဿ ဟာပနံ ကာတုံ သက္ကာ။ သဘာဝတော ဝိဇ္ဇမာနတာယ စေတ္တ ဘဂဝတော ဝစနမေဝ ပမာဏံ။ န ဟိ ဘဂဝတ ယထာဓမ္မသာသနာဒိကာရေ အယထာဓမ္မံ ကထေယျာတိ, ယဿ ပန ဝိဇ္ဇမာနဿာပိ အကထနံ, တံ အညဟေတုကံ။ န စေတ္တ တာဒိသော ဟေတု ဥပလဗ္ဘတိ, ယေန ဣမေသု ဇကေကမေဝ အကထနန္တိ။ ယထာ ပန ဒွိန္နံ ပုရိသာနံ ဇကောယေဝ ဝေရိကော ဟောတိ, တဿ တေ ပုရိသာ ဩ တာရံ ဒိသွာ ဇကတော ဟုတွာတဝ ဟနန္တိ, ဧဝမေဝ ဒွေဝ ဒွေဝ ဓမ္မာ ဇကတော ဟုတွာ ဇကံ ပဋိပက္ခဓမ္မံ ဟနန္တိ, ယထာ စ ပနေတေ ဝိသုံ ဒိသွာတပိ တံ ဝေရိံ ဟနန္တိ, န ဧဝမေတေ တံ ဝိသုံ ဟနန္တိ ဇတာသံ အညမညံ အဝိနာဘာဝတောတိ, တသ္မာ ဇတေ ပဋိပက္ခဓမ္မာနံ ဇကေကဘာဝေပိ ဒွေ ဒွေဝယေဝ ဝုတ္တာတိ, အပိစ စိတ္တပဿဒ္ဓိအာဒီဟိ စိတ္တမေဝ ပဿဒ္ဓိ လဟု မုဒု ကမ္မညံ ပဂုဏံ ဥဇုဥ ဟောတိ။ ကာယပဿဒ္ဓိအာဒီဟိ ပန ရူပကာယောပီတိ တဒတ္ထဒဿနတ္ထံ ဘဂဝတာ ဧတ္တေဝ ဒုဝိဓော ဝုတ္တာ, န သမာဓိအာဒီသု။

ဆန္ဒနံ **ဆန္ဒော,** အာရမ္မဏေန အတ္ထိကတာ။ ''ဆန္ဒော ကာမော''တိအာဒီသု (မဟာနိ. ၁) ပန တဏှာပိ ဆန္ဒောတိ ဝုစ္စတိ။ ''ဆန္ဒံ ဇနေတိ တယမတိ''တိအာဒီသု ဝီရိယမ္ပီတိ တတော နိဝတ္တနတ္ထံ ဝုတ္တံ **''ကတ္တုကမျတာယေတံ အဓိဝစန''**န္တိ။ ကတ္တုကမျတာ ဝုစ္စတိ ကရဏိစ္ဆာ။ စေတသိကဿ ဓမ္မဿ သာရမ္မဏတ္တာ ကရဏိစ္ဆာ နာမ အာရမ္မဏဿ အာလမ္ဗိတုကာမတာမုခေနေဝ ဟောတီတိ အာရမ္မဏကရဏိစ္ဆာလက္ခဏော ဆန္ဒော **''ကတ္တုကမျတာလက္ခဏော''**တိ ဝုတ္တော။ တေနေတဟ ''အာရမ္မဏပရိယေသနရသော, အာရမ္မဏေန အတ္ထိကတာပစ္စု

ပဋ္ဌာနော''တိ စ။ ယဒဂ္ဂေန ပနာယံ အတ္တနော အာရမ္မဏပရိယေသနရသော, တဒဂ္ဂေန သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနမ္ပိ ဟော
တိယေဝ ဧကာရမ္မဏတာယ။ တေန တေသံ အာရမ္မဏဂ္ဂဟဏေ စေတသော ဟတ္ထပ္ပသာရဏံ ဝိယာတိ ဝုစ္စတိ။
ကထံ ပန အနဝတ္ထုဝိသ္သဇ္ဇနဝသေန ပဝတ္တမာနစေတနာသမ္ပယုတ္တော ဆန္ဒော အာရမ္မဏေန အတ္ထိကော ဟော
တီတိ? နနု အဝောစုမှ ''အာရမ္မဏကရဏိစ္ဆာလက္ခဏော''တိ, တသ္မာ သင်္ဂါမဂတက္ကသ္သာသသ္သ ခိပိတဗ္ဗဥ
သူနံ ဂဟဏေ အတ္ထိကတာ ဝိယ အနဝတ္ထုဝိသ္သဇ္ဇနဝသေန ပဝတ္တစ္ဆန္ဒောပိ ဝိသ္သဇ္ဇိတဗ္ဗေန တေန အတ္ထိ
ကောယေဝါတိ။ သွာယံ ကုသလေသု ဥပ္ပန္နော ကုသလစ္ဆန္ဒော နာမ ဟောတိ ယောနိသောမနသိကာရသမုဋ္ဌာနတ္
တာ။ တဗ္ဗိပရီတတော ပန အကုသလေသု ဥပ္ပန္နော အကုသလစ္ဆန္ဒော။

အဓိမုစ္စနံ အာရမ္မဏေ သန္နိဋ္ဌာနဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ, န ပသာဒနဝသေန။ တေနာဟ **''သန္နိဋ္ဌာနလက္ခဏော''** တိ။
ယထာ တထာ ဟိ အာရမ္မဏေ နိစ္ဆယနံ အဓိမုစ္စနံ အနဓိမုစ္စန္တသ္သ ဟဏာတိဟတာဒီသု , အနာဒီသု တ ပဝတ္တိယာ
အဘာဝတော, သဒ္ဓာ ပန ပသာဒနီယေသု ပသာအဓိမောက္ခောတိ အယမေတေသံ ဝိသေသော။ တေဋ္ဌဗ္ဗနံ ပန ယထာ သ
န္တိရိတေ အတ္ထေ နိစ္ဆယနာကာရေန ပဝတ္တိတ္တတ ပရတော ပဝတ္တမာနာနံ တထာ ပဝတ္တိယာ ပစ္စယော ဟောတိ။
ယဒိ ဧဝံ ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ္တေသု ဓမ္မေသု ကထန္တိ? တေသမ္ပိ ဧကံသေနေဝ သံသပ္ပနာကာရသ္သ ပစ္စယတာယ ဒဠ္
ဌဗ္ဗံ, အရကသ္သ ဝိယ က္ကတော စိတော စ သံသပ္ပနသ္သ ''ကရိသ္သာမိ, န ကရိသ္သာမီ''တိ အနိစ္ဆယသ္သ ပဋိပက္ခ
ကိရိယာ အသံသပ္ပနံ။ ယေသု စိတ္တုပ္ပာဒေသု အယံ သန္နိဋ္ဌာနလက္ခဏော အဓိမောက္ခော, တေသံ အာရမ္မဏဓမ္မော
ယေဝ သန္နိဋ္ဌာတဗ္ဗတ္တာ သန္နိဋ္ဌေယ္ယဓမ္မော။ သော ပဒဋ္ဌာနမသ္သာတိ **သန္နိဋ္ဌေယ္ယဓမ္မပဒဋ္ဌာနော။ ဣန္ဒခိ
လော**တိ သေိကာထမ္ဘော ဝုစ္စတိ။

တေသု တေသု ဓမ္မေသူ တိ ယေသု ဓမ္မေသု သယံ ဥပ္ပန္နာ, တေသု အတ္တနာ သမ္ပယုတ္တေသု စိတ္တစေတသိက
ဓမ္မေသု။ အနာရမ္မဏတ္တေပိ ဟိ တေသု သမပ္ပဝတ္တေသု ဥဒာသီနဘာတေ **''တတြမဇ္ဈတ္တတာ''** တိ ဝုစ္စတိ။
သမံ အဝိသမံ တဟိတံ အတ္တနာ ပဝတ္တိတသမ္ပယုတ္တာနံ တ ယထာသကကိစ္စေသု ပဝတ္တနံ လက္ခဏမေတိသ္သာတိ
သမတဟိတလက္ခဏာ။ တတ္ထ သမံ ဟုတ္တတ ပဝတ္တနလက္ခဏာတိ အတ္ထေ အပက္ခပတိတဘာတေ ဝုတ္တော ဟောတိ,
အဝိသမံ ကတ္တတ ပဝတ္တနလက္ခဏာတိ အတ္ထေ ဉီနာဓိကတာနိတရဏံ ။ ဥဒာသီနဘာဝေန ပဝတ္တမာနာပိ ဟိ သော သမ္
ပယုတ္တဓမ္မေ သမံ ကတ္တတ ယထာသကကိစ္စေသု ပဝတ္တေတိ, ယထာ ရာဇာ တုဏှိ နိသိန္နောပိ အဓိကရဏဓမ္မေဋ္
ဌေ ယထာသကကိစ္စေသု သမံ အပ္ပမတ္တေ ပဝတ္တေတိ။ အလီနာနုဒ္ဓတပ္ပဝတ္တိပစ္စယာနံ ဓမ္မာနံ ဉီနာဓိကတာယ လီနုဒ္ဓ
တဘာဝသ္သ နိတရဏကိစ္စာတိ ဝုတ္တံ **''ဉီနာဓိကတာနိတရဏရသာ''**တိ။ ယဒိ ဧဝံ ကထံ သဟဇာတာဓိပတီနံ အဓိပတိ
ဘာတော။ အာဓိပစ္စဥပ္ပဟိ တေသံ ကိစ္စတော အဓိကဘာတေတိ? နာယံ ဒေသော။ တမ္ပိ တသ္သ ကိစ္စမေဝ, ယံ သဟဇာတဓ
မ္မာနံ အဓိပတိဘာဝေ ပဝတ္တာပနံ။ ယထာ ဟိ ရင်္ဂမဏ္ဍလံ ဂတော နဋ္ဋကာစရိယော တေ တေ နဋ္ဋကေ ယထာသကံ အနုရူ
ပံ ဘူမိယံ ယောဇေတိ, ဧဝမေသာပိ အတ္တနာ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေသု အဓိပတိဘာဝေ ဌိတေ အဓိပတိဘာဝေ ယောဇေတိ, ဣ
န္ဒြိယတ္တေ ဌိတေ ဣန္ဒြိယတ္တေ, န ပန သကသကကိစ္စတော ဉီနတံ, အဓိကတံ တ ပတ္တုံ ဒေတီတိ။ ''ဣဒံ နိဟီနကိစ္
စံ ဟောတု, ဣဒံ အတိရေကကိစ္စ''န္တိ ဧဝံ ပက္ခပာတဝသေန ဝိယ ပဝတ္တိ ပက္ခပာတော။ တံ ဥပစ္ဆိန္ဒန္တီ ဝိယ ဟောတီ
တိ **ပက္ခပာတုပစ္ဆေဒနရသာ** ။ သာ စိတ္တစေတသိကာနံ အဇ္ဈုပေက္ခနေန သမပ္ပဝတ္တေသု အာဇာနီယေသု သာရထိ
ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

ကိရိယာ ကာရောတိ ကာရ-သဒ္ဒသ္သ ဘာဝသာဓနတံ အာဟ။ တေန ကာရောတိ နာညံ, ကိရိယာယေဝါတိ ဒီပိတံ
ဟောတိ။ **မနသ္မိံ ကာရော** တိ မနသိ အာရမ္မဏသ္သ ကရဏံ။ ယေန ဟိ မနော အာရမ္မဏေ ကရီယတိ အာရမ္မဏေနသ္
သ သံယောဇနတော, တတော ဧဝ တေန အာရမ္မဏမ္ပိ မနသိ ကရီယတီတိ။ **မနသိကာရော**တိ စေတ္ထ အလုတ္တသမာ
သော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ပုရိမမနတော**တိ ဘဝင်္ဂမနတော။ **ဝိသဒိသံ မန**န္တိ ဝီထိဇဝနမနံ, တံ ကရောတီတိ မနသိကာရော, မနသိ
ကာရသာမညေန ဝီထိဇဝနပဋိပာဒကေ ဒဿေတိ။ တတ္ထ ပန ဥပယောဂတ္ထဘုမ္မဝစနေ သမာသော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သမ္ပ
ယုတ္တဓမ္မေ အာရမ္မဏာဘိမုခံ သာရေန္တော ပယောဇေန္တော ဝိယ ဟောတီတိ မနသိကာရော **သာရဏလက္ခဏော** တိ
ဝုတ္တော။ **သံယောဇနရသော**တိ ပယောဇနရသော။ **ဝိတက္ကော** သမ္ပယုတ္တာနံ အာရမ္မဏေ အဘိနိရောပနသဘာဝတ္
တာ အာရမ္မဏေ စိတ္တံ ပက္ခိပန္တော ဝိယ ဟောတိ။ **စေတနာ** အတ္တနော အာရမ္မဏံ ဂဏှန္တီ သမ္ပယုတ္တေပိ သ
ကသကကိစ္စံ ကာရေတီတိ အတ္တနာ ကရဏေန ဗလံ နိယောဇေန္တော ဗလနာယကော ဝိယ ဟောတိ။ **မနသိကာရော** သမ္ပ
ယုတ္တေ အာရမ္မဏေ ပယောဇေတီတိ အာဇာနီယပ္ပယောဇနကသာရထိ ဝိယာတိ အယမေတေသံ ဝိသေသော။

အာရမ္မဏာဘိမုခဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနော တိ အာရမ္မဏေ သံယောဇနဝသေန တဒဘိမုခဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနော။ ဧတ္ထ **သတိယာ** အပ္ပမုဿနစ္စုတ္တော ဝိသယာဘိမုခပစ္စုပဋ္ဌာနတာ, **မနသိကာရဿ** ပန သံယောဇနဝသေနာတိ အယမေတေသံ ဝိသေသော။ အာရမ္မဏပဋိပါဒကဿ သင်္ခါရက္ခန္ဓပရိယာပန္နတာဝစနံ ဣတရမနသိကာရာနံ ဝိညာဏက္ခန္ဓပရိယာပန္နတံ ဒဿေတိ။ မဟိသာသကာ ပန "အာဝဇ္ဇနဿ ဝိညာဏဘာဝေ သဗ္ဗညုတညာဏဿ သဗ္ဗဝိသယတာ ပရိဟာယေယျ, တသ္မာ တံ ဇဝနသမ္ပယုတ္တသင်္ခါရက္ခန္ဓပရိယာပန္နမေဝ"တိ ဝဒန္တိ။ တေသဥ္ပိ အယမဓိပ္ပာယော – ယဒိ တံ ဝိသုံ စိတ္တသဘာဝံ သိယာ, ပစ္စုပ္ပန္နစိတ္တံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပဝတ္တဿ တဿ အနန္တရံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနဇဝနာနံ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏတာ န ဘဝေယျ, အညဒတ္ထု အတီတာရမ္မဏတာဝ သိယာ, ဧဝဉ္စ သတိ သဗ္ဗညုတညာဏဿာပိ ပစ္စုပ္ပန္နစိတ္တာရမ္မဏတာယ အဘာဝတော အသဗ္ဗဝိသယတာ အာပဇ္ဇေယျ, ယဒဂ္ဂေန စ တံ အသဗ္ဗဝိသယံ, တဒဂ္ဂေန သာဝရဏမ္ပိ ဟောတိ ယတ္ထ န ပဝတ္တတိ, တတ္ထ အာဝရဏသမ္ဘဝတော, တသ္မာဿ သကလလောကသိဒ္ဓော သဗ္ဗညုဘာဝေ, အနာဝရဏဘာဝေ စ ပရိဟာယေထ, ဇဝနသမ္ပယုတ္တဘာဝေ ပန သတိ အာဝဇ္ဇနဿ နာယံ ဣဋ္ဌဝိဃာတော အာပဇ္ဇတီတိ။ တယိဒံ တေသမဘိနိဝေသမတ္တံ "အာဝဇ္ဇနာ ကုသလာနံ ခန္ဓာနံ, အကုသလာနံ ခန္ဓာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော"တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၁၇) ဝစနေန တဿာနန္တရံ ကုသလာကုသလုပ္ပတ္တိယာ ဒီပိတတ္တာ။ သဗ္ဗညုတညာဏဿ ပန ပစ္စုပ္ပန္နစိတ္တာရမ္မဏဘာဝေ ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော – အတီတာဒိဝသေန ဟိ ဝိဘာဂမကတွာ "ဣမဿ စိတ္တံ ဇာနာမီ"တိ ပဝတ္တဿ အာဝဇ္ဇနံ သာမညေန ယံ ကိဉ္စိ အဘိမုခီဘူတံ စိတ္တမာဝဇ္ဇတိ, တတော ဇဝနာနိပိ အတ္တနော အတ္တနော အဘိမုခီဘူတံ စိတ္တမာရမ္မဏံ ကတွာ ပဝတ္တန္တိ, န စေတ္ထ ဇဝနာနံ ဘိန္နာရမ္မဏတာ အာသင်္ကိတဗ္ဗာ စိတ္တသာမညေန အာရမ္မဏဿ အဘိန္နတ္တာ, တသ္မာ သဗ္ဗညုတညာဏဿ ပစ္စုပ္ပန္နစိတ္တာရမ္မဏတံ ပဋိစ္စ န ကာစိ ဝိဟေသာ အနုဘဝိတဗ္ဗာတိ။ ကိံ တ ဧတေန ယုတ္တိတဒေန, နနု ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ – "အစိန္တေယျော ဗုဒ္ဓဝိသယော"တိ (အ. နိ. ၄.၇၇), တသ္မာ အပရိမိတပုညသမ္ဘာရေကဖလဿ အစိန္တေယျ ယသဘာဝတ္တာ အာဝဇ္ဇနေန ဝိနာပိ ဝိသယဂ္ဂဟဏေ ဝိဗန္ဓနာဘာဝတော ယတ္ထ ကတ္ထစိ ပဝတ္တိ အပ္ပဋိဟတာယေဝါတိ။ ကေစိ ပနေတ္ထ "အာဝဇ္ဇနံ အနာဂတစိတ္တမာရမ္မဏံ ကတွာ နိရုဇ္ဈတိ, ဇဝနမေဝ ပန ပစ္စုပ္ပန္နမာရမ္မဏံ ဂဏှာတီ"တိ ဝဒန္တိ။ ယသ္မာ ပန "အနာဂတာရမ္မဏာ အာဝဇ္ဇနာ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာနံ ခန္ဓာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော"တိ ဟဋ္ဌ နတ္ထိ, တသ္မာ တံ အပ္ပမာဏံ။

ကရောတီတိ **ကရဏာ**။ ကိံ ကရောတိ, ကေသံ ကိံ နိမိတ္တန္တိ အာဟ **"ပရဒုက္ခေ သတိ သာဓူနံ ဟဒယကမ္ပနံ"** န္တိ။ **ကမ္ပနံ** န္တိ စ ပရေသံ ဒုက္ခံ ဒိသွာ တဿ အသဟနာကာရေန စိတ္တဿ အညထတ္တံ, တဒိဒံ သပ္ပုရိသာနံယေဝ ဟောတီတိ အာဟ **"သာဓူနံ"**န္တိ။ သပ္ပုရိသာ ဟိ အတ္တဟိတပရဟိတသာဓနေန "သာဓူ"တိ ဝုစ္စန္တိ။ "ကိဏာတီ"တိ ဣမဿ အတ္ထမာဟ **"ဝိနာသေတီ"**တိ, အဒဿနံ ဂမေတိ အပနေတီတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **"ပရဒုက္ခာပနယနာကာရပ္ပဝတ္တိလက္ခဏာ"**တိ။ ပရေသံ ဒုက္ခဿ အပနယနံ ဟောတု တ, မာ တ, သော ပရဒုက္ခာပနယနာကာရော, တထာ ပဝတ္တိလက္ခဏာတိ **ပရ။ပေ။ လက္ခဏာ**။ အပနေတုကာမတာယ ပရေသံ ဒုက္ခဿ အသဟနံ အနမိတသနံ **ပရဒုက္ခာသဟနံ**။ န ဝိဟိံသာ အဝိဟိံသာ, သတ္တာနံ အဝိဟေဌနံ, တံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတိ, ဝိဟိံသာယ တ ပဋိပက္ခဘာဝေန ပစ္စုပဋ္ဌာတီတိ **အဝိဟိံသာပစ္စုပဋ္ဌာနာ** ။

ပမောဒနလက္ခဏာတိ ပရသမ္ပတ္တိယာ ပမောဒနလက္ခဏာ။ **အနိဿာယနရသာ** တိ ဣဿာယနဿ ဥဿူယနဿ ပဋိပက္ခဘာဝကိစ္စာ။ ပန္တသေနာသနေသု, အဓိကုသလဓမ္မေသု စ အရမဏံ အရတိ။ သာ အတ္ထတော ဣဿာဓိကံ အောမနဿသဟဂတံ, ထိနမိဒ္ဓါဒိကဉ္စ ဥဒ္ဒစ္စံ။ တတ္ထ ပုရိမံ ပရသမ္ပတ္တိဝိသယံ, ဒုတိယံ ပန္တသေနာသနာဒိဝိသယန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အရတိယာ ဝိဟနနာကာရေန ပစ္စုပဋ္ဌာတိ, တဿာ ဝိဃာတံ တ ဝုပသမံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတီတိ **အရတိဝိဃာတပစ္စုပဋ္ဌာနာ**။ **"အနိယတေ ဣစ္စဿိ"**တိ ဣမိနာ စေတသိကန္တရဘာဝေန ဣစ္စဿီတိ ဒဿေတိ။

ကာယဒုစ္စရိတတော တိ ဝတ္ထုဝီတိက္ကမသင်္ခါတဒုစ္စရိတတော။ **ကာယဒုစ္စရိတာဒိဝတ္ထူနံ** န္တိ ပရဟာဏပရဓနပရဒါရက္ကတ္တိအာဒီနံ ကာယဒုစ္စရိတာဒီနမာလမ္ဗဏဘူတာနမေဝ ဝတ္ထူနံ။ **အဝီတိက္ကမလက္ခဏာ** တိ အမဒ္ဒနလက္ခဏာ။ ကာယဒုစ္စရိတာဒိဝတ္ထုတော သင်္ကောစနကိရိယာပဒေသေန ကာယဒုစ္စရိတာဒိတောယေဝ သင်္ကောစနကိရိယာ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ န ဟိ ဝိရတိယော ဒုစ္စရိတဝတ္ထူနော အကိရိယပစ္စုပဋ္ဌာနာ ယုဇ္ဇန္တိ, အထ ခေါ ဒုစ္စရိတဿေဝ, ဝိရတီနဉ္စ သောရစ္စဝသေန သင်္ကောစနံ, အကိရိယာ စ ဟိရောတ္တပ္ပာနံ ဇိဂုစ္ဆာဒိဝသေနာတိ အယမေတေသံ ဝိသေသော။ **သဒ္ဓါ။ပေ။ ပဒဋ္ဌာနာ** တိ ဧတ္ထ သဒ္ဓါဒယော သဗ္ဗေဝ ဓမ္မာ ကာယသုစရိတာဒီနံ ပဒဋ္ဌာနာတိ ဧကေ။ အပရေ ပန

‘‘ကမ္မံ ကမ္မဖလံ သဒ္ဒဟန္တဿ ကာယဒုစ္စရိတာဒိအကရဏတော, ဟိရောတ္တပ္ပသမ္ပန္နဿ မုသာဝါဒာဒိအကထ နတော, အပ္ပိစ္ဆသန္တုဋ္ဌိသလ္လေခဂုဏသမန္နာဂတဿ မိစ္ဆာဇီဝဝိဝဇ္ဇနတော စ သဒ္ဓါဒယော တိက္ခာ ဓမ္မာနံ ယ ထာက္ကမေန ပဒဋ္ဌာနာ’’တိ ဝဒန္တိ။ **ကေစီ**တိ အဘယဂိရိဝါသိနော။ **ဣမာသူ**တိ ဣမာသု တီသု ဝိရတီသု။ **ကေကာ နိယ တာ ဝိရတိမိစ္ဆန္တီ**တိ အည ကော စတုတ္ထနိယတဝိရတိမိစ္ဆန္တိ။ အထ တ နိဒ္ဒါရဏတ္ထေ ဘုမ္မဝသေန ဣမာသံ အန္တ ရေ ကော နိယတံ ဝိရတိမိစ္ဆန္တီတိ အတ္ထော။ ဥဘယထာပိ ပန တေသံ ဣစ္ဆာ န ယုဇ္ဇတိ အပရာယ ဝိရတိယာ ဓမ္မသေနာပတိနာပိ အဒေသိတတ္တာ, ဝိသယဿ စ သအ သန္နိဟိတတ္တာဘာဝေန နိယတာယ ဧဝ ကော်ဿာ အဘာဝ တော။ တေနေဝ ဟိ အဘယဂိရိဝါသိနောယေဝ စ ကေစိ ဣမာသံ တိဝိဓတ္တံ အနိယတတ္တမေဝ စ ဣစ္ဆန္တိ။ ဝုတ္တဥ္စ ဟိ တေဟိ –

> ‘‘ကရုဏာမုဒိတာ သမ္မာဝါစာကမ္မန္တအာဇီဝာ။
> ယေဘုယ္ယတော အနိယတာ၊ ဟောန္တိ ကေစရဘေဒတော’’တိ။ –

ဧတ္ထ ပန ‘‘ယေဘုယ္ယတော’’တိ ဝစနံ လောကုတ္တရစိတ္တေသု သဗ္ဗဒာ ဧကတောယေဝ စ လဗ္ဘမာနတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

ဒုတိယစိတ္တေန သမ္ပယောဂံ ဂစ္ဆန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ယထာ စိတ္တံ, ဧဝံ တံသမ္ပယုတ္တဓမ္မာပီတိ ဒုတိယေ သသင်္ခာရ တေတိ အာဟ **‘‘သသင်္ခာရဘာဝမတ္တမေဝ ဟေတ္ထ ဝိသေသော’’** တိ။ **တထာ**တိ ယထာ တတိယေ, တထာ စ တုတ္ထေပိ ပီတိယာ သုခပဒဋ္ဌာနတ္တာ။ သုခဿ စေတ္ထ အဘာဝတော အာဟ **‘‘ဥပေက္ခာ ပီတိ’’**န္တိ။ နနု စ ‘‘ကရုဏာမုဒိတာ ဥပေက္ခာသဟဂတေ န သမ္ဘဝန္တီ’’တိ ဝဒန္တိ, တသ္မာ ယထာ ပီတိယာ, ဧဝံ တာသမ္ပိ ပဋိက္ခေပေ ကာတဗ္ဗောတိ? န ကာတဗ္ဗော, အပ္ပနာပတ္တိတော ပုဗ္ဗေ ကရုဏာမုဒိတာနံ ဥပေက္ခာသဟဂတာနမ္ပိ သမ္ဘဝတော။ ကရုဏာမုဒိတာဘာဝနာကာလေ ဟိ အပ္ပနာဝီထိတော ပုဗ္ဗေ ဥပေက္ခာသဟဂတစိတ္တေနာပိ ပရိကမ္မံ ဟောတိ, အပ္ပနာဝီထိ ယံ ပန သောမနဿသဟဂတစိတ္တေနေဝ ကောဝဇ္ဇနဝီထိယာ ဝေဒနာပရိဝတ္တနာဘာဝတော, တသ္မာ ပုဗ္ဗဘာဂဝသေ နေဝ ကရုဏာမုဒိတာနမ္ပိ ဥပေက္ခာသဟဂတေသု သမ္ဘဝေ ဟောတီတိ အာစရိယာ။ အပရေ ပန သဗ္ဗဒာပိ တာသံ ဥပေက္ခာသဟဂတေသု သမ္ဘဝံ န ဣစ္ဆန္တိ။ ‘‘အဝသေသာ ပဥ္စမေန သမ္ပယောဂံ ဂစ္ဆန္တိ’’တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တ တ္တာ ဣဒနိ ဝိသေသဒဿနတ္ထမာဟ **‘‘သောမနဿဋ္ဌာနေ စာ’’** တိအာဒိ။

၈၁. ကရုဏာမုဒိတာဒယောတိ ကရုဏာမုဒိတာ စေဝ ဝိရတိတ္တယဉ္စ။ တေနာဟ **‘‘ပဥ္စာ’’** တိ။

ဧဝံ ကာမာဝစရကုသလစိတ္တသမ္ပယုတ္တေ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ရူပာဝစရကုသလစိတ္တသမ္ပယုတ္တဓမ္မေ ဒ ဿေတုံ **‘‘အဝသေသေသု ပနာ’’**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဥပေက္ခာ ဝိရတိတ္တယ** န္တိ ဝိရတိတ္တယံ ဝဇ္ဇေတွာ။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ ဝိရတိတ္တယံ ပရိစ္စတ္တန္တိ? ဝုစ္စတေ – သုဝိသုဒ္ဓကာယကမ္မာဒိကဿ စိတ္တသမာဓာနဝသေန ရူပ ရူပာဝစရကုသလပ္ပဝတ္တိ, န ကာယကမ္မာဒီနံ သောဓနဝသေန, နာပိ ဒုစ္စရိတဒုရာဇီဝါနံ သမုစ္ဆိန္ဒနဝသေန။ တထာ ဟိ နိ ဝရဏာဒိဓမ္မာနံ အဝတ္ထုတ္တံ ဟောတိ ဝီတိက္ကမာဝတ္ထာ ပရိယုဋ္ဌာနာဝတ္ထာ အနုသယာဝတ္ထာတိ။ တတ္ထ ဝီ တိက္ကမာဝတ္ထာယ ပဋိပက္ခံ ကာမာဝစရကုသလံ ပရိယုဋ္ဌာနာဝတ္ထာယ ရူပာရူပာဝစရံ, အနုသယာဝတ္ထာယ လောကု တ္တရကုသလံ။ ဒုစ္စရိတဒုရာဇီဝါနံ ပန ဥပေက္ခာ ဝီတိက္ကမာဝတ္ထံ, အနုသယာဝတ္ထဉ္စ ဝီတိက္ကမာဝတ္ထာယ ဝိသုံ ပရိယုဋ္ဌာနာဝတ္ထာ န ဥပလဗ္ဘတိ။ ယဿာ ဝိပစ္စနီကံ ရူပာရူပာဝစရကုသလံ သိယာ, တသ္မာ တံ နေဝ ကာမာဝစရကု သလံ ဝိယ တေသံ ဝီတိက္ကမာဝတ္ထံ သောဓေတိ, န စ လောကုတ္တရံ ဝိယ အနုသယာဝတ္ထံ သမုစ္ဆိန္ဒတိ, ပဋိပဿမ္ဘေတိ တ။ သီလဝိသုဒ္ဓိယံ သီလသောဓနဝသေန ကာမာဝစရကုသလေနေဝ ဝိဂတဝီတိက္ကမဿ ပရိသုဒ္ဓကာယကမ္မာ ဒိကဿ ယောဂိနော စိတ္တသမာဓာနဝသေန ပဝတ္တတီတိ မဟဂ္ဂတစိတ္တုပ္ပာဒေ ဝိရတီနံ အသမ္ဘဝတောယေဝ။ ဣမ မေဝ ဟိ အတ္ထံ သာဓေတုံ **‘‘ဝိရတိယော ပနာ’’**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **တေတ္တိံသ တ** ကရုဏာဒိဗျာနဝသေန ပဝတ္တနကာ လေ ။ **တတော**တိ တတော တတိယေ ဝုတ္တစေတသိကတော။ ကရုဏာမုဒိတာနံ အပ္ပနာပတ္တာနမေကန္တသောမနဿ သဟဂတတ္တာ အာဟ **‘‘ပဉ္စမေန။ပေ။ ကရုဏာမုဒိတာဝဇ္ဇာ’’** တိ။

ရူပာဝစရပဥ္စမေ ဝုတ္တနယေနာ တိ တိံသေတတိ အဓိပ္ပာယော။ ယဒိ ဧဝံ ရူပာဝစရတော ကော ဝိသေသောတိ အာဟ **"အရူပာဝစရဘာဝေဝေတ္ထ ဝိသေသော"** တိ, ပဉ္စမေ ရူပသညာဘာဝတော ရူပာဝစရဘာဝေ, ဣမေ ပန ရူပသညာသမတိက္ကမေန ပတ္တဗ္ဗတ္တာ အရူပာဝစရဘာဝေတိ အယမေဝေတ္ထ ဝိသေသောတိ အတ္ထော။

ပဌမဇ္ဈာနိကေ တိ ပဌမဇ္ဈာနဝတိ။ **မဂ္ဂစိတ္တေ** တိ စတုဗ္ဗိဓေပိ မဂ္ဂညာဏေ။ **ဒုတိယဇ္ဈာနိကာဒိဘေဒေ** တိ ဒုတိယတတိယစတုတ္ထပဉ္စမဇ္ဈာနိကေ။ **ဝုတ္တနယေနာ** တိ "ဒုတိယေန ဝိတက္ကဝဇ္ဇာ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တနယေန။ ကိံ အဝိသေသေနာတိ စေ, နောတိ အာဟ **"ကရုဏာမုဒိတာန"**န္တိအာဒိ။ မဂ္ဂဓမ္မေသု ဟာဒကဇ္ဈာနာဒိဝသေန ကအာစိ သမ္မာသင်္ကပ္ပဝိရဟော သိယာ, န ပန ဝိရတိဝိရဟော, ကာယဒုစ္စရိတာဒီနံ သမုစ္ဆိန္ဒနဝသေနေဝ အရိယမဂ္ဂဿ ပဝတ္တနတောတိ အာဟ **"နိယတဝိရတိဘာဝတော"**တိ။ **လောကုတ္တရဘာဝတော** တိ ဆဗ္ဗိသုဒ္ဓိပရမ္ပရာယ ပတ္တဗ္ဗတ္တာ လောကတော ဥတ္တရဏဘာဝတော။

ဧဝံ ကုသလစေတသိကာနံ သမ္ပယောဂဝစနတ္တလက္ခဏာဒီနိ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အကုသလစေတသိကာနိ ဒဿေတုံ **"အကုသလာ ပနာ"**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **ဆ ယေတပနကာ**တိ ကိဉ္စာပိ ပဌမေ အနိယတယေတပနကာ န လဗ္ဘန္တိ, အကုသလေသု ပန လဗ္ဘမာနကယေတပနဓမ္မေ ဧကတ္ထ ဒဿေတုံ တေသမ္ပိ ဣဓေဝ ဝစနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ ဥပရိ ဓမ္မာနံ ဥဒ္ဒေသာနန္တရံ "ဧဝံ ယေတပနာ"တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတေ ဆန္ဒာဓိမောက္ခာနံ, ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတေ ဆန္ဒဿ စ အဘာဝတော ဝုတ္တံ **"ပဋိဟဋိယာ ဒသသု စိတ္တေသူ"** တိ။

၈၂. နိဒ္ဒိဋ္ဌာ တိ နိဒ္ဒေသေန ဒဿိတာ။ ဟတာ ဝိဟတာ ဝိဒ္ဒဿာ ဟဟ အဟယာဒိဒုက္ခပနတော "ဟဟ"တိ သဒ္ဒါတာ အကုသလဓမ္မာ ယေန သော ဘဂတ **ဟတဟဟော,** တေန။ လာဘော အလာဘော, ယသော အယသော, နိန္ဒာ ပသံသာ, သုခံ ဒုက္ခန္တိ ဣမေသု အဋ္ဌသု လောကဓမ္မေသု အကမ္ပနဋ္ဌေန **တာဒိနာ** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန။ သော ဟိ လာဘာဒီသု ယာဒိသော, အလာဘာဒီသုပိ တာဒိသောယေတတိ "တာဒီ"တိ ဝုစ္စတိ။

န ဟိရီယတီတိ န လဇ္ဇတိ။ **အဟိရိကော**တိ ပုဂ္ဂလော ဓမ္မသမူဟော တာ။ "အဟိရိက္က"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဧကဿ က-ကာရဿ လောပံ ကတွာ **"အဟိရိက"**န္တိ ဝုတ္တံ။ **န ဩတ္တပ္ပန္တိ** ဩတ္တပ္ပဿ ပဋိပက္ခဘူတံ ဓမ္မမာဟ။ **အဇိဂုစ္ဆနံ** အဟိဠနံ။ **အလဇ္ဇနံ** အဝိလာ။ **အဇိဂုစ္ဆနလက္ခဏ** န္တိ သဘာဝဝသေန ဝုတ္တံ, **အလဇ္ဇနလက္ခဏ** န္တိ ကုသလာဗ္ယာကတဿ သာဓာရဏာယ ဟိရိယာ ပဋိပက္ခဝသေန။ **တေဟေတ**တိ ကာယဒုစ္စရိတာဒိဟိ ဧဝ။ **အသာရဇ္ဇနံ** နိဗ္ဘယတာ။ **အနုတ္တာသော** အသမ္ဘမော။ ရသာဒီနိ ဟိရိဩတ္တပ္ပေသု ဝုတ္တပဋိပက္ခဝသေန ဂဟေတဗ္ဗာနီတိ န တာနိ ဣဓ ဝုတ္တာနိ။ တေသု ဟိ အလဇ္ဇနာကာရေန ဟဟနံ ကရဏရသံ အဟိရိကံ။ အနုတ္တာသာကာရေန အနောတ္တပ္ပံ ။ ဝုတ္တပ္ပကာရေနေဝ ဟပတော အသင်္ကောစနပစ္စုပဋ္ဌာနာနိ။ အတ္တနိ, ပရေသု စ အဂါရဝပဒဋ္ဌာနာနိ။ ကမဿူကရဿ ဝိယ အသုစိတော ကိလေသာသုစိတော အဇိဂုစ္ဆနံ အဟိရိကေန ဟောတိ။ သလဘဿ ဝိယ အဂ္ဂိတော ဟပတော အနုတ္တာသော အနောတ္တပ္ပေန ဟောတိ။ ယထာဟ ဟေရာဏာ –

> "ဇိဂုစ္ဆတိ နာဟိရိကော၊ ဟဟ ဂူထာဝ သူကရော။
> န ဘာယတိ အနောတ္တပ္ပော၊ သလဘော ဝိယ ဟဝကာ"တိ။

ဧတ္ထ စ ယထာ ဟိရိယာ ဗလဝဘာဝေ ဩတ္တပ္ပံ အဗ္ဗောဟာရိကံ ဟောတိ, ဩတ္တပ္ပဿ ဗလဝဘာဝေ ဟိရီ အဗ္ဗောဟာရိကာ, ဧဝံ အဟိရိကဿ ဗလဝဘာဝေ အနောတ္တပ္ပံ အဗ္ဗောဟာရိကံ, အနောတ္တပ္ပဿ ဗလဝဘာဝေ အဟိရိကံ အဗ္ဗောဟာရိကံ ဟောတီတိ ကေစိ, တံ န ယုဇ္ဇတိ။ ယထာ ဟိ အသုစိနာ အတ္တာနံ မက္ခေန္တော, သပ္ပမုခေ ဟတ္ထံ ပဝေသေန္တော ဗာလအရကော တတ္ထ ပဋိက္ကူလဘာဝဿ, အာဒီနဝဿ စ အနုပပရိက္ခနတော နေဝ ဇိဂုစ္ဆတိ, န စ ဥတ္တသတိ, ဧဝမေဝံ ဓမ္မသဘာဝဿ အညာဏတော မောဟော ဟပတော နေဝ ဇိဂုစ္ဆတိ, န ဥတ္တသတိ, တသ္မာ တံသမ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပာဒေ ဥဘယမ္ပိ ဗလဝတရံ ဟောတီတိ။

လုဗ္ဘန္တီ တိ အဘိဂိဇ္ဈန္တိ, အလ္လီယန္တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အာရမ္မဏဂ္ဂဟဏလက္ခဏော** တိ ဧတ္ထ **အာရမ္မဏဂ္ဂဟဏံ** နာမ "မမ ဣဒ"န္တိ တဏှာဘိနိဝေသဝသေန အဘိနိဝိဋ္ဌဿ အာရမ္မဏဿ အဝိဿဇ္ဇနံ, န အာရမ္မဏကရဏမတ္တံ။ **အဘိသင်္ဂေါ** အတိသယဝတာယ အာသတ္တိယာ ဒုမ္မောစနီယဘာဝေါ။ **အပရိစ္စာဂေါ** အဝိဇဟနံ။

တေလဒ္ဓနရာကေ ဝိယာ တိ ခေါဝိတ္တတပိ ပရိစ္စဇိတုံ အသက္ကုဏေယျော တေလမက္ခိတအဒ္ဓနရာကေ ဝိယ။ ''အသ္သာအနုပသ္သိနော တဏှာ ပဝမုတိ''တိ ဝစနတော ဝုတ္တံ **''အဿာဒဒဿနုပဒဋ္ဌာနော''** တိ။ တတ္ထ အဿာဒဝသေန ဒဿနံ အဿာဒဒဿနံ။ နနု စ အဿာဒဒဿနမ္ပိ အတ္ထတော လောဘောယေဝတိ ကထံ သယံ အတ္တနော ပဒဋ္ဌာနံ ဟောတီတိ? သစ္စံ, ပဌမံ နာတိဗလဝလောဘဝသေန အဿာဒဒဿနော ပစ္ဆာ ဗလဝလောဘော ဟောတီတိ တဿ တံပဒဋ္ဌာနတာ ဝုတ္တာ။ တေနေဝ စ ''တဏှာ ပဝမုတိ''တိ ဝုတ္တံ။ အပရေ ပန ''အဿာဒေ နာမ သုခဝေဒနာ, အဿာဒဒဿနန္တိ အဿာဒဒိဋ္ဌိ''တိ ဝဒန္တိ။ သုခဝေဒနာယ တ ကာရဏဘူတံ သုဘနိမိတ္တံ အဿာဒေ နာမ, အသုဘေ ''သုဘ''န္တိ ပဝတ္တာ တယော ဝိပလ္လာသာ အဿာဒဒဿနံ နာမာတိ ကေစိ။

မုယှ္ဟတီတိ န ဗုဇ္ဈတိ။ ဓမ္မသဘာဝဿ ယာထာဝတော အဒဿနံ **စိတ္တဿ အန္ဓဘာဝေါ။ အညာဏံ** ဉာဏပဋိပက္ခော ဓမ္မော။ တတ္ထ ပုရိမလက္ခဏံ သဘာဝဝသေန ဝုတ္တံ, ဣတရံ ပဋိပက္ခဝသေန။ အထ တ **အညာဏလက္ခဏော**တိ ကိစ္စဝသေန ဝုတ္တံ။ သော ဟိ အသမ္ပဋိဝေဓရသောတိ ဝုတ္တော။ ဓမ္မသဘာဝံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ အသမတ္ထတာ **အသမ္ပဋိဝေဓော။ အာရမ္မဏသဘာဝစ္ဆာဒနရသော**တိ ယထာ အညာဏံ, မောဟသမင်္ဂိပုဂ္ဂလော တ အာရမ္မဏသဘာဝံ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ န လဘတိ, မောဟဿ တထာ ပဝတ္တိ အာရမ္မဏသဘာဝစ္ဆာဒနံ။ တ္တေ စ ဉာဏံ အာရမ္မဏံ ယထာသဘာဝတော ဇာနာတိ, ဒိဋ္ဌိ ယထာသဘာဝံ ဝိဇဟိတ္တတ အယာထာဝတော ဂဏှာတိ, မောဟော ပန န ကထဉ္စိ ဝိဇာနာတိ။ ယဒိဇဝံ အာရမ္မဏဂ္ဂဟဏကာလော ကထံ တအ သော အာရမ္မဏံ ဇာနာတေတတိ? တအပိ န ဇာနာတိ။ ယထာ ပန ဖဿာဒယော ဖုသနာကာရာဒိမတ္တဝသေနေဝ အာရမ္မဏံ ဂဏှန္တိ, န ဇာနနဝသေန, ဧဝမယံ အာရမ္မဏံ ဂဟေတ္တတ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ပဋိစ္ဆာဒနာကာရေနေဝ ဂဏှာတိ, န ပန ဇာနနာကာရေနာတိ။ ယဿ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ အန္ဓကရဏံ အန္ဓကာရော, တထာ ပစ္စုပဋ္ဌာတိ, တံ တ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတီတိ **အန္ဓကာရပစ္စုပဋ္ဌာနော** ။

မိစ္ဆာ ပဿတီတိ ဓမ္မသဘာဝဿ ဝိပရီတဝသေန အနိစ္စာဒိံ နိစ္စာဒိဝသေန ပဿတိ။ **အယောနိသော အဘိနိဝေသော** ဥပ္ပထာဘိနိဝေသော။ ဓမ္မသဘာဝံ အတိက္ကမိတ္တတ ပရတော နိစ္စာဒိတော တ ပရပ္ပစ္စယတော တ အာမသနံ **ပရာမာသော,** ဝိပရီတဂ္ဂဟဝသေန ''ဣဒမေဝ သစ္စံ, မောဃမည''န္တိ အဘိနိဝေသနံ **မိစ္ဆာဘိနိဝေသော။ အရိယာနံ အဒဿနကာမတာဒီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သဒ္ဓမ္မအသောတုကာမတာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။

ယဿ ဓမ္မဿ ဝသေန ဥဒ္ဓတံ ဟောတိ စိတ္တံ, တံသမ္ပယုတ္တဓမ္မာ တ, သော ဓမ္မော ဥဒ္ဓစ္စံ။ တေနာဟ **''ဥဒ္ဓတဘာဝေါ''** တိ။ **အဝူပသမော**တိ အသန္နိသိန္နဘာဝေါ။ **တတာ။ပေ။ ပဋ္ဌာကာ ဝိယာ**တိ ယထာ ပဋ္ဌာကာ ယောတ္တဗလေန ဓဇယဋ္ဌိံ အမုဥ္စန္တီပိ တတာဘိဃာတေန တ္တေ အဝဋ္ဌာတုံ န သက္ကောတိ, ဧဝမိဒမ္ပိ အဓိမောက္ခဗလေန အာရမ္မဏံ အမုဥ္စန္တမ္ပိ အယောနိသောမနသိကာရဗလေန အာရမ္မဏေ အစလံ အဝဋ္ဌာတုံ န သက္ကောတီတိ တတပ္ပဟာရေနေဝ စလဓဇပဋ္ဌာကာ ဝိယ အနဝဋ္ဌာနကိစ္စံ။ **ဘန္တတ္တံ** ပရိဗ္ဗမနာကာရော။ ဥဒ္ဓစ္စဿ သဗ္ဗာကုသလသာဓာရဏတ္တာ, အညေသဥ္စ အကုသလသာဓာရဏာနံ ဝိသုံ ပဒဋ္ဌာနဿ လဗ္ဘမာနတ္တာ ဝုတ္တံ **''အယောနိသော။ပေ။ ပဒဋ္ဌာန''**န္တိ။ ယေနာကာရေန တ မနသိကရောတော ဥဒ္ဓစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တေနာကာရေန မနသိကရဏံ ဣဓ **အယောနိသောမနသိကာရော**။ အထ တ ဥဒ္ဓစ္စနိမိတ္တဿ အာရမ္မဏဿ မနသိကရဏံ ဣဓ **အယောနိသောမနသိကာရော**။

မညတီတိ အဘိမညတိ, အဟံကာရံ ကရောတီတိ အတ္ထော။ သေယျာဒိဝသေန ဥစ္စတော နမနံ **ဥဏ္ဏတိ။ သမ္ပဂ္ဂဟရသော**တိ ဥဏ္ဏတိဝသေနေဝ အတ္တနော, သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ တ သမ္ပဂ္ဂဏှနကိစ္စော, န ဝီရိယံ ဝိယ တံတံကိစ္စသာဓနေန။ အဘိဘုဿဟနဝသေန ဟီနဿ အတ္တာနံ နီစံ ကတ္တတ ဂဟဏမ္ပိ ပဂ္ဂဏှနဝသေနေဝတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ကေတု။ပေ။ ပစ္စုပဋ္ဌာနော** တိ တ္တေ ကေတု ဝုစ္စတိ အစ္စုဂ္ဂတဓဇော, ဣဓ ပန ကေတု ဝိယာတိ ကေတု, ဥဋ္ဌာရတမာဒိဘာဝေါ, တံ ကေတုဘာဝသင်္ခာတံ ကေတုံ ကမျတီတိ ကေတုကမျံ, ယဿ ဓမ္မဿ ဝသေန တံ ကေတုကမျံ, သော **ကေတုကမျတာ** ။ ''အဟ''န္တိ ပဝတ္တနတော မာနဿ ဒိဋ္ဌိသဒိသီ ပဝတ္တတီတိ ဒိဋ္ဌိမာနာ ဧကစိတ္တုပ္ပာဒေ န ပဝတ္တန္တိ, ဒွေ ကေသရသီဟာ ဝိယ ဧကဂုဟာယံ, တသ္မာ မာနော ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တေ သဗ္ဗဒာ အနုပ္ပဇ္ဇမာနောပိ ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တစိတ္တေ နိယမေန အနုပ္ပဇ္ဇနတော **ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တလောဘပဒဋ္ဌာနော** ။ မာနော ဓမ္မသမူဟဂ္ဂဟဏေ ဗလဝံ ဟုတ္တတ အတ္တုက္ကံသနဘာဝေန ပဝတ္တတိ, ဒိဋ္ဌိ ဧကေကဓမ္မမ္ပိ နိစ္စာဒိအာကာရေန ဂဏှန္တီ ပဝတ္တတိ။ အတ္တသိနေဟသန္နိဿယော တ မာနော, အတ္တကိလမထာနုယောဂသန္နိဿယာ ဒိဋ္ဌီတိ အယမေတေသံ ဝိသေသော။

ကြသ္သတိ တိ ဥသ္သူယတိ။ **တတ္ထေတ** တိ ပရသမ္ပတ္တိသုယေဝ။ ကြသ္သာဝသေန ပရသမ္ပတ္တိသု အတုသ္သန တော ဝုတ္တံ **''အနဘိရတိရသာ''**တိ။ တေနေဝေတံ ဝုစ္စတိ –

''ကြသ္သာနလသိခာ ယေသံ၊ ဟဒယေ ဇလတီဓ တေ။
နေဝ ဝိန္ဒန္တိ ဟမောဇ္ဇံ၊ သမ္ပန္နာဒီဟိ သေဝိတ''န္တိ။

မစ္ဆရယောဂေန မစ္ဆရိနိ ပဝတ္တံ မစ္ဆရ-သဒ္ဒံ ဂဟေတ္ဝာ အာဟ **''မစ္ဆရဘာဝေ မစ္ဆရိယ''**န္တိ။ နိရုတ္တိနယေန ပန ''မာ ကြဒံ အစ္ဆရိယံ အညေသံ ဟောတု, မယှံဝ ဟောတူ''တိ မစ္ဆရိယန္တိ ဟေရာဏာ။ **နိဂုဟဏံ** အတ္တနော သမ္ပတ္တိယာ ပရေသံ အဒသ္သနံ။ **သင်္ကောစနံ** အတ္တသမ္ပတ္တိနံ ပရေဟိ သာဓာရဏဘာဝကရဏသ္သ အရုစ္စနာကာရေန ပဋ္ဌိကုဋ္ဌနံ။ ''မာ ကြဒံ ပရသ္သ ဟောတူ''တိ ပရေသု ပဋ္ဌိဟနနဝသေန အတ္တသန္တကသ္သ အာရမ္မဏကရဏတော မစ္ဆေရံ ပဋ္ဌိယစိ တွေသေ့ဝဝ လဗ္ဘတီတိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ ဧကေသ္သေဝ ဓမ္မသ္သ အညတ္တ ပဋ္ဌိဟညိတ္ဝာတ အညာရမ္မဏဘာဝံ ပ္ပသင်္ဂတော။ ပရေဟိ သာဓာရဏဘာဝေ ပဋ္ဌိဟနနဝသေန ပန တံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တနတော မစ္ဆေရံ ပဋ္ဌိယစိတွေသု ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ယုတ္တံ။ **အတ္တသမ္ပတ္တိ** တိ အာတသာဒိသမ္ပတ္တိ။

ကုစ္ဆိတံ ကတန္တိ တွေ ကတမ္ပိ အကတမ္ပိ ဂရဟိတဗ္ဗတ္တာ ကုစ္ဆိတံ ကတံ နာမ ဟောတိ။ ဧဝဥဟိ ဝတ္တာရော ဟောန္တိ ''ယံ မယာ န ကတံ, တံ ကုကတ''န္တိ။ တထာ ဟိ ဝက္ခတိ ''ကတာကတာနုသောစနရသာ''န္တိ။ ဧဝံ ကတာကတံ ဒုစ္စရိတံ သုစရိတမ္ပိ ကုစ္ဆိတံ ကတံ နာမ။ သုစရိတမ္ပိ ဟိ ဂရဟန္တသ္သ ကုစ္ဆိတံ ကတန္တိ ဟောတိ ။ ယထာ ပန ပထဝီက သိဏာရမ္မဏံ ဈာနံ ပထဝီကသိဏံ, ဧဝံ ကုကတံ အာရဗ္ဘ ဝိပ္ပဋိသာရဝသေန ပဝတ္တံ စိတ္တံ တံသဟစရိတတာယ ကြခ ကုကတန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ အထ တ ကတာကတံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပဇ္ဇနကဝိပ္ပဋိသာရစိတ္တံယေဝ ဂရဟိတဗ္ဗတော ''ကုစ္ဆိ တံ ကတံ ကုကတ''န္တိ ဝုစ္စတိ။ ယသ္သ ဓမ္မသ္သ ဝသေန တံ စိတ္တံ ကုကတံ နာမ ဟောတိ, သော ဓမ္မော ကုက္ကုစ္စံ။ တေနာဟ **''ကုကတံ, တသ္သ ဘာဝေ''** တိ။ ပစ္ဆာ အနုတပ္ပနံ ဝိဟေဌနံ **ပစ္ဆာနုတာပော။ ကတာကတာနုသောစနံ** ကတာကတသ္သ သုစရိတဒုစ္စရိတသ္သ အနုသောစနံ, ''အကတံ ဝတ မေ ကလျာဏ''န္တိအာဒိနာ အနုတပ္ပနံ, ''အကတံ မယာ ပုဗ္ဗေ ကလျာဏကမ္မံ, ကြတော အနိ ပဌာယ ကရောမီ''တိ ပဝတ္တံ ပန ကုသလပက္ခိကံ ဝီရိယမေဝ, န ကတာ ကတာနုသောစနံ, ကတာကတာကာရဝိသိဋ္ဌသ္သ သုစရိတဒုစ္စရိတသ္သ အနုသောစနဝသေန ဝိရူပံ ပဋိသရဏံ **ဝိပ္ပဋိသာ ရော**။ ကတာကတာနုသောစနဥဟိ အဝမိုသမ္ပာဒနတော ဝိရူပံ ပဋိသရဏံ, တံ ပရာယတ္တတာဟေတုတာယ အသဗ္ဗံ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယထာ ဟိ အသဗ္ဗော သတိ အသော ပရာယတ္တော ဟောတိ, ဧဝံ ကုက္ကုစ္စေ သတိ တံသမင်္ဂီပုဂ္ဂလော။ န ဟိ သော အတ္တနော ဓမ္မတာယ ကုသလေ ပဝတ္တိတုံ သက္ကောတိ။ အထ တ ကတာကတကုသလာကုသလာနုသောစနဝ သေန အာယတ္တတာယ တဒုဘယဝသေန ကုက္ကုစ္စေန တံသမင်္ဂီ ဟောတီတိ တံ အသဗ္ဗံ ဝိယ ဟောတိ။

အနုသ္သာဟနာဝသီဒနဝသေန သံဟတဘာဝေ ထိနံ, တေန ယောဂတော စိတ္တံ ထိနံ, တသ္သ ဘာဝေ **ထိနတာ**။ တေနာဟ ''အနုသ္သာဟသံဟနနတာ''တိ။ အသမတ္ထတာဝိဃာတဝသေန အကမ္မညတာ **မိဒ္ဓံ** ။ တေနာဟ ''အသတ္တိဝိဃာ တော''တိ။ ယသ္မာ မိဒ္ဓဝသေနေဝ တေန သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ မေဓိတာ ဝိဟတသာမတ္ထိယာ ဟောန္တိ, တသ္မာ **''မိဒ္ဓတာ မိဒ္ဓ''**န္တိ ဝုတ္တံ။ န ဝိဇ္ဇတိ ဥသ္သာဟော အသ္သာတိ အနုသ္သာဟံ, တဗ္ဘာဝေပိ အနုသ္သာဟံ။ အနုသ္သာဟသင်္ခါ တော သံဟနနဘာဝေ **အနုသ္သာဟသံသီဒနတာ,** ကုသီတဘာဝေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အသတ္တိဝိဃာတော**တိ ယသ္မာ တံ မိဒ္ဓံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနမေဝ သတ္တိဝိနာသဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ နတ္ထိ ဧတသ္သ သတ္တီတိ တံ သမ္ပယုတ္တစိတ္တံ အ သတ္တိ, တသ္သ ဘာဝေပိ, အသတ္တိယေဝ ဝိဃာတောတိ အသတ္တိဝိဃာတော။

အနုသ္သာဟနလက္ခဏ န္တိ ဥသ္သာဟပဋိပက္ခလက္ခဏံ။ ဝီရိယသ္သ ဝိနောဒနံ ခေပနံ **ဝီရိယဝိနောဒနံ**။ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ သံသီဒနာကာရေန ပစ္စုပဋ္ဌာတိ, တေသံ တ သံသီဒနံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတီတိ **သံသီဒနပစ္စုပဋ္ဌာနံ။ အကမ္မညတာ လက္ခဏ**န္တိ တွေ ကာမံ ထိနမ္ပိ အကမ္မညတာသဘာဝမေဝ, တံ ပန စိတ္တသ္သ အကမ္မညံ, မိဒ္ဓံ ဝေဒနာဒိက္ခန္ဓတ္တယသ္သာတိ အယမေတ္ထ ဝိသေသော။ တထာ ဟိ ဟဋ္ဌေယံ ''တတ္ထ ကတမံ ထိနံ? ယာ စိတ္တသ္သ အကလ္လတာ အ ကမ္မညတာ။ ကတမံ မိဒ္ဓံ? ယာ ကာယသ္သ အကလ္လတာ အကမ္မညတာ''တိ (ဓ. သ. ၁၁၆၂) စ အာဒိနာ ကြမေသံ နိဒ္ဒေသော ပဝတ္တော။ **ဩဏဟနံ** ဝိညာဏဒွါရာနံ ပိဒဟနံ, သမ္ပယုတ္တာနံ ဗန္ဓနံ တ။ **လီနတာ** လီနာကာရော, အာရမ္မဏဂ္ဂဟဏေ သင်္ကောစော။ ယသ္မာ ထိနေန စိတ္တသ္သေဝ သံဟနနံ ဟောတိ, မိဒ္ဓေန ပန ဝေဒနာဒိက္ခန္ဓတ္တယသ္သ

ဝိယ ရူပကာယသ္သပိ, တသ္မာ တံ ပစလာယိကာနိဒ္ဒံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတီတိ ပစလာယိကာနိဒ္ဒာပစ္စုပဋ္ဌာနန္တိပိ ဝဋ္ဋတိ။ ဟေတ္တရူပပဋ္ဌိတ္ထာဒကပဋ္ဌော ဝိယ အာရမ္မဏသဘာတဝဇ္ဇာဒကော မောဟော။ မုခေ ဗန္ဓပဋ္ဌော ဝိယ သမ္ပယုတ္တစ မ္မေ ပတ္တရိတုံ အဒေန္တံ မိဒ္ဓန္တိ အယမေတေသံ ဝိသေသော။

သေသာတိ ဣမစ လက္ခဏာဒိဝသေန ဝုတ္တာဝသေသာ ဖဿာဒယော။ **ကုသလေသု ဝုတ္တနယေနာ** တိ လက္ခဏာဒိ တော ဝုတ္တနယေန။ န ကောစိ တွေ့ ဝိသေသော အတ္ထီတိ စေ, နော နတ္ထိတိ အာဟ **"တွေ့ ပနာ"** တိအာဒိ, ဝိတက္က ကာဒီနံ တိက္ခ်ံ ယထာက္ကမံ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပာဒိနာမမတ္တမေဝ ဝိသေသောတိ အတ္ထော။ **ကျေနဝီသတီ**တိ ဋ္ဌပေတ္တ မာနာ ဒယော ဆ အနိယတယေတပနကေ သေသာ သရူပေနာဂတာ ပန္နရသ ဆန္ဒာဒယော စ စတ္တာရော နိယတယေတပနကာ တိ ဣမေ ဧကေန ဦနာ ဝီသတိ စေတသိကာ။ အနိယတယေတပနကာနံ ပန ဣမစ အလဘန္တာနမ္ပိ တွေ့ ဝစနေ ကာရဏံ ဝုတ္တမေဝ။

ထိနမိဒ္ဓသ္သ အနိယတဘာဝေ တိ ထိနမိဒ္ဓသ္သ အနိယတဿ ဣမစ ဥပ္ပဇ္ဇနကဘာဝမာဟ, န ပန ပဋ္ဌမေ နိယတ ဘာဝံ တတ္ထ သဗ္ဗသောဝ အနုပ္ပဇ္ဇနတော။ န ဟိ သဘာဝတိခိဏံ စိတ္တံ ထိနမိဒ္ဓယောဂီ ဟောတီတိ။ တတိယေ မာနသ္သ သ အနိယတဿ သမ္ဘဝေပိ နိယတဓမ္မေ သန္ဓာယ **"အဋ္ဌာရသာ"** တိ ဝုတ္တံ။ တေနာဟ **"မာနော ပနေတ္ထ အနိယ တော"**တိ။ **ဒိဋ္ဌိယာ သဟ န ဥပ္ပဇ္ဇတီ** တိ တွေ့ ကာရဏံ ဝုတ္တမေဝ။ စတုတ္ထေ **အဝသေသာ**တိ အဋ္ဌာရသေဝ, ပဋ္ဌမေ ဋ္ဌပေတ္တ ပီတိံ ဒိဋ္ဌိယာ သဟ အဋ္ဌာရသေဝ, တထာ ဆဋ္ဌေပိ။ သတ္တမေ ပီတိယာ, ဒိဋ္ဌိယာ စ အဘာဝတော သတ္တ ရသ, တထာ အဋ္ဌမေပိ။

ဧတေပိ တယောတိ န ကေဝလံ ကရုဏာမုဒိတာ ဧဝ, ဧတေပိ တယော ဧကတော န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ အညမညံ ဝိသယဘေ ဒတောယေဝ။ တထာ ဟိ ဣဿာ ပရသမ္ပတ္တိဝိသယာ, မစ္ဆရိယံ အတ္တသမ္ပတ္တိယာ ပရေဟိ သာဓာရဏဘာဝဝိသယံ, ကုက္ကုစ္စံ ကတာကတဝိသယန္တိ, တသ္မာ ယံ အဘယဂိရိဝါသိနော ဝဒန္တိ "ဣဿာမစ္ဆေရံ ယဒိစ္ဆာဝသေန ဧကတောပိ ဥပ္ပဇ္ဇတီ"တိ, န တံ ဂဟေတဗ္ဗံ။

သဘာဝတော, ပရိကပ္ပနတော တ အနိဋ္ဌဿ အာရမ္မဏဿ အနိဋ္ဌာကာရံ တ အာရမ္မဏဿ အနုဘဝနံ သမ္ ဘုဥ္ဇနံ အနိဋ္ဌာရမ္မဏာနုဘဝနံ, တံ လက္ခဏမဿာတိ **အနိဋ္ဌာရမ္မဏာနုဘဝနလက္ခဏံ** ။ တေနာဟ **"အနိဋ္ဌာကာရ သမ္ဘောဂရသ"**န္တိ, ယထာဘူတေန တ အယထာဘူတေန တ အနိဋ္ဌာကာရေန အာရမ္မဏဿ သမ္ဘုဉ္ဇနရသံ, ပစ္စ စာနုဘဝနကိစ္စန္တိ အတ္ထော။ တိတ္ထိယာဒီနဥ္ဟိ သဘာဝတော ဣဋ္ဌေ ဗုဒ္ဓာဒိအာရမ္မဏေပိ အနိဋ္ဌာကာရတော ဂဟဏဝ သေန ဒောမနဿံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဒောမနဿဿ ဧကန္တေန ကာမဓာတုယံယေဝ ပဝတ္တနတော အာဟ **"ဟဒယဝတ္ထုပ ဒဋ္ဌာန"**န္တိ။ တဿ ဟိ အနီဝရဏာဝတ္ထာယ အဘာဝတော ရူပာရူပဓာတုယံ အသမ္ဘဝေါ။

အတ္တနော ပဝတ္တိအာကာရဝသေန အနိဋ္ဌရူပသမုဋ္ဌာပနဝသေန တ ဝိရူပံ သပ္ပနံ ဝိသပ္ပနံ, အနိဋ္ဌရူပသမုဋ္ဌာပနဝ သေနေဝ တ ဝိသပ္ပနံ သရီရကမ္ပနံ, တံ ရသော ကိစ္စံ, သမ္ပတ္တိ တ အဿာတိ **ဝိသပ္ပနရသော,** နိဿယဿ ဟဒယဝတ္ထုနော, သကလဿေဝ တ ကာယဿ ဝိဇ္ဈတ္တဘာတဟာဒနတော အာဟ **"အတ္တနော နိဿယဒဟနရသော တ"**တိ, **ဝိဇ္ဈတ္တဘာတဟာဒနတော** တိ စ မိလာတဘာတဟာဒနတောတိ အတ္ထော။ ယထာ ကထံ ဝိယာတိ အာဟ **"အဝဂ္ဂိ ဝိယာ"**တိ။ သော ဟိ ဝနဃဋ္ဋေယေဝ ဥပ္ပန္နော တမေဝ ဒဟတိ။ **ဒုဿနပစ္စုပဋ္ဌာနော** တိ အတ္တနော, ပရဿ စ ဒူသ နာကာရေန ပစ္စုပဋ္ဌာနော။ သော ဟိ ယဿ သန္တာနေ ဥပ္ပန္နော, တံ ဧကန္တေန အန္တမသော ဝိရူပဘာတဟာဒနေနပိ ဒူ သေတိ, ပရံ ပန ဒူသေတု တ, မာ တ ဟတ္ထေန ဂဟိတအသုစိ ဝိယ။ "အနတ္ထံ မေ အစရီ"တိအာဒိနိ နဝ အာဃာတဝတ္ ထူနိ ပဒဋ္ဌာနမဿာတိ **အာဃာတဝတ္ထုပဒဋ္ဌာနော** ။ သော ဥပယောဂဖလကာလေသု အနိဋ္ဌတ္တာ ဝိသသံသဋ္ဌပူတိမုတ္ တံ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **အဋ္ဌာရသ တ** တိ ဣဿာဒီသု အနိယတေသု ဧကေန သဒ္ဓိံ အဋ္ဌာရသ တ။

ပဝတ္တိဋ္ဌိတိမတ္တာ တိ စေတသော ပဝတ္တိသင်္ခာတာ ဌိတိမတ္တာ, မဂ္ဂင်္ဂာဒိဘာဝံ န ဂစ္ဆတိ အဓိမောက္ခဝိရဟ တောတိ အတ္ထော။ အထ တ **ပဝတ္တိဋ္ဌိတိမတ္တာ** တိ ခဏဋ္ဌိတိမတ္တာ။ "နိတဝေ ဒီပစ္စိနံ ဌိတိ ဝိယာ"တိ ဟိ ဝုတ္ တံ။ စိတ္တဋ္ဌိတိ ဝိယ သန္တာနဋ္ဌိတိယာ ပစ္စယော ဘဝိတုံ အသမတ္ထတ္တာ နိဗ္ဗလဘာဝေန အသဏ္ဌဟနတော စေ တသော ပဝတ္တိပစ္စယမတ္တတာယ ပဝတ္တိဋ္ဌိတိမတ္တာ ခဏဋ္ဌိတိမတ္တာ ပဝတ္တိပစ္စယမတ္တာ ဌိတိ ပဝတ္တိဋ္ဌိတီတိ က

တ္တ။ **ဝိဂတာ စိကိစ္ဆာ** တိ နိဿက္ကေ ပစ္စတ္တဝစနံ “ပိသုဏာ တစာ ပဋိဝိရတော”တိအာဒီသု ဝိယ, ဝိဂတာ တိကိစ္ဆာယာတိ အတ္ထော။ အယမေဝ တ ဟဒ္ဓော။ “ဝိဂတာ စိကိစ္ဆာ”တိ စိကိစ္ဆိတုံ ဒုက္ကရတာယ စေတံ ဝုတ္တံ, န သဗ္ဗထာ စိကိစ္ဆာယ အဘာဝတော။ “ဇဝံ နု ခော, န နု ခော”တိအာဒိနာ သံသပ္ပနဝသေန သေတိ, သမန္တတော တ သေတီတိ **သံသယော။ ကမ္ပနရသာ** တိ စိတ္တဿ ကမ္ပနကိစ္စာ။ ဉဒ္ဓစ္စဉ္ဟိ အတ္တနာ ဂဟိတာကာရေယေဝ ဌတ္တ ဘမတီတိ ဧကာရမ္မဏသ္မိံ ဧဝ ဝိပ္ဖန္ဒနဝသေန ပဝတ္တတိ, ဝိစိကိစ္ဆာ ပန ယဒိပိ ဧကသ္မိံ အာရမ္မဏေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တထာပိ “ဇဝံ နု ခော, န နု ခော”တိ အညံ ဂဟေတဗ္ဗာကာရံ အပေက္ခတီတိ နာနာရမ္မဏေ ကမ္ပနံ ဟောတိ။ အနိစ္ဆယာကာရေန ဒွေဝဋ္ဌဟကာကာရေန ပစ္စုပဋ္ဌာတိ, အနိစ္ဆယံ တ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတီတိ **အနိစ္ဆယပစ္စုပဋ္ဌာနာ** ။

အမိမောက္ခဝိစိကိစ္ဆာနံ အညမညံ ဝိပရီတကိစ္စတာယ အာဟ **“ဝိစိကိစ္ဆာယ အဘာဝေနာ”**တိ။ **သမာဓိ**တိ စိတ္တေကဂ္ဂတာ။ သာ ဟိ အာရမ္မဏေ စိတ္တဿ သမ္မာ အာဓာနတော “သမာဓိ”တိ ဝုစ္စတိ။ **ဗလတ ဟောတီ**တိ ဗလဝမိတ္တေန ဒိန္နပိဋ္ဌိဗလော ပုရိသော ဝိယ ဗလတ ဟောတိ, ဗလာဒိဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ အမိပ္ပာယော။

သတ္တာရမ္မဏတ္တာ တိ သတ္တပညတ္တာရမ္မဏတ္တာ။ နနု ပညတ္တာရမ္မဏာပိ ဝိဟာကာ ဟောန္တီတိ စောဒနံ သန္ဓာယာဟ **“ကာမာဝစရဝိပာကာနံ ဧကန္တပရိတ္တာရမ္မဏတ္တာ”** တိ။ ကုတော ပန ဝိရတီနံ ကုသလတ္တမေတတိ စာရိတန္တိ အာဟ **“ပဉ္စ သိက္ခာပဒာ ကုသလာတိ** (ဝိဘ. ၇၁၅) **ဟိ ဝုတ္တ”** န္တိ။ ယဒိ ဇဝံ လောကုတ္တရဝိပာကေသု ဝိရတိယော န လဗ္ဘန္တီတိ? နော န လဗ္ဘန္တိ သိက္ခာပဒဝိဘင်္ဂေ လောကိယဝိရတိယောယေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တတ္တာ။ တေန လောကိယဝိပာကေသုယေဝ ဝိရတိယော န သမ္ဘဝန္တီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

ကာယပသာဒသန္နိဿိတတ္တာ ကာယေ ဘတေ သာတဘာတေ လက္ခဏမဿာတိ **ကာယိကသာတလက္ခဏာ**။ စေတသိကသုခေ ဝုတ္တနယေန ပစ္စုပဋ္ဌာနာဒယော နေတဗ္ဗာတိ အာဟ **“သေသာ ဝုတ္တနယာ ဧဝ”** တိ။

၈၄-၆. နနု စ ဣဋ္ဌေ အာရမ္မဏေ သုခဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အနိဋ္ဌေ ဒုက္ခဝေဒနာ, ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေ ဥပေက္ခာဝေဒနာ, စက္ခုဝိညာဏာဒယော စ ကုသလဝိပာကာ ဣဋ္ဌေ, ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေ တ အာရမ္မဏေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တတ္ထ ယုတ္တော တာဝ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေ ဥပေက္ခာဝေဒနာယောဂေ, န ပန ဣဋ္ဌာရမ္မဏေ, န စာပိ ဇဝံ သက္ကာ ဝတ္တုံ ပရိကပ္ပနာဝသေန ဣဋ္ဌာရမ္မဏမ္ပိ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တတော ဂဏှန္တိ ယထာ “ကမ္မဝိညာဏ”န္တိ ဝိပာကာနံ အဝတ္ထနီယဘာဝတော, တသ္မာ ကထံ ဣဋ္ဌေ, ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေ စ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေသု စက္ခုသောတဃာနဇိဝှာဝိညာဏေသု ဥပေက္ခာဝေဒနာယေဝ သမ္ဘဝတိ, န သုခဝေဒနာ, ယတော တေသု ဥပေက္ခာဝေဒနာ ဝုတ္တာတိ ဣမံ စောဒနံ သန္ဓေပတော ဒဿေတုံ **“ဣဋ္ဌာရမ္မဏယောဂသ္မိံ”** န္တိအာဒိံ ဝတ္တ္တ ပုန တဿာ သောဓနတ္ထံ **“ဥပာဒာယ စ ရူပေနာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဘူတရူပံ ဥပာဒာယ နိဿာယ ပဝတ္တံ ရူပံ ဥပာဒာယရူပံ။ **“ဥပာဒာယ စ ရူပေနာ”**တိ ပန “မနသိ စ ကာရော”တိ တေ့ထ ဝုတ္တနယမေဝ။ **“ဥပာဒာယကရူပေနာ”**တိ တ ဟဒ္ဓော, စက္ခုဝိညာဏဿ ဝတ္ထုဘူတေန စက္ခုပသာဒေန, တထာ သောတဝိညာဏာဒီနံ ဝတ္ထုဘူတေန သောတပသာဒါဒိနာ စ ဥပာဒာယရူပေနာတိ အတ္ထော။ **ဥပာဒာရူပကေ ပနာ**တိ ယ-ကာရလောပံ ကတ္ွတ နိဒ္ဒေသော “ပဋိသင်္ခာ ယောနိသော”တိအာဒီသု ဝိယ, ယထာက္ကမံ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ အာရမ္မဏဘူတေ ရူပသဒ္ဒာဒိကေ ဥပာဒာယရူပေတိ အတ္ထော။ **သံဃဋ္ဋနာနိဃံသဿာ** တိ သံဃဋ္ဋနာသင်္ခာတဿ နိဃံသဿ။ သံဃဋ္ဋနာယေဝ အညမညဝိသယဝိသယီဘာဝဿ အနုရူပဒေသုပ္ပတ္တိသင်္ခာတနိဃံသော ဝိယာတိ နိဃံသောတိ ဝုစ္စတိ။ အထ တ သမ္ပတ္တာသမ္ပတ္တဂ္ဂဟဏဝသေန သံဃဋ္ဋနာယ နိဃံသဿ စာတိ အတ္ထော။ စက္ခုရူပသောတသဒ္ဒာဟိ အညမညံ အသမ္ပတ္တာယေဝ အနုရူပဒေသုပ္ပတ္တိယာ အညမညံ ဃဋ္ဋန္တိ နာမ။ တတော တေသံ ဝသေန ဃဋ္ဋနာကာရဘူတော အညမညာဘိမုခဘာတေ “သံဃဋ္ဋနာ”တိ ဝုတ္တော။ ဃာနဂန္ဓာ, ပန ဇိဝှာရသာ စ အညမညံ သမ္ပတ္တာယေဝ အာသန္နတရဒေသေ ဥပ္ပန္နာ အညမညံ နိဃံသေန္တိ အာဟစ္စ တိဋ္ဌန္တိ။ တတော တေသံ ဝသေန နိဃံသော ဝုတ္တောတိ။ **ဒုဗ္ဗလတ္တာ** တိ အဓိကရဏိမတ္ထကေ ပိစုပိဏ္ဍကံ ဌပေတွတ ပိစုပိဏ္ဍေနေဝ ပဟတကာလေ ဝိယ ဖုဋ္ဌမတ္တဘာဝေန ဒုဗ္ဗလတ္တာ။ **ဒီပယေ**တိ ဇဝံ သံဃဋ္ဋနာနိဃံသဿ ဒုဗ္ဗလတ္တာ ဝေဒနာ မဇ္ဈတ္တဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတီတိ ဥပေက္ခာယောဂံ ပကာသေယျ။ ယဒိ ဇဝံ ကာယဝိညာဏေပိ ဣဒံ သမာနန္တိ, နောတိ အာဟ **“ပသာဒံ ပနာ”**တိအာဒိ။ ယထာ ဟိ အဓိကရဏိမတ္ထကေ ကပ္ပာသပိစုပိဏ္ဍံ ဌပေတွတ ကူဋေန ပဟရန္တဿ ကူဋံ ပိစုပိဏ္ဍမတိက္ကမ္မ အဓိကရဏိံ ဂဏှာတိ, ဧဝမေဝံ ကာယဒွာရေ ဗဟိဒ္ဓာ မဟာဘူတာရမ္မဏံ အဇ္ဈတ္တိကကာယပသာဒံ ဃဋ္ဋေတွတ တံ အတိ

က္ကမ္မ ပသာဒပစ္စယေသု မဟာဘူတေသု ပဋိဃဟညတိ, နိဃံသော ဗလဝ ဟောတိ, တသ္မာ ဣဋ္ဌာရမ္မဏေ ကာယ ဝိညာဏသမ္ပယုတ္တာ သုခဝေဒနာ ဟောတိ, အနိဋ္ဌာရမ္မဏေ ပန ဝုတ္တနယေန ဒုက္ခဝေဒနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

မနောဓာတုနာတိ ဧတ္ထ ကိဥ္စာပိ ဓာတု-သဒ္ဒော ဣဓ ဣတ္ထိလိင်္ဂေယေဝ ဒိဿတိ, ဣမိနာယေဝ ပန အာစရိယ ဿ ဝစနေန ပုလ္လိင်္ဂေ အတ္ထီတိ သိဒ္ဓံ။ ကေစိ ပန "သက္ကဋဘာသာဟာရေန ဝုတ္တ"န္တိ ဝဒန္တိ။ သမ္ပယုတ္တာ ဒသ ဓမ္မာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တသ္မာဝေတ္ထာ** တိ ဧတ္ထ ဝ-ကာရော ပဒသန္ဓိမတ္တကရော။

ကာယဝိညာဏေ ဒုက္ခဝေဒနာတိ ကိဥ္စာပိ သုခါဒိကန္တိ အာဒိ-သဒ္ဒေန အကုသလဝိပာကကာယဝိညာဏဿ ဒုက္ခ ဝေဒနာသမ္ပယောဂေ ဝုတ္တော, ဣဓ ပနဿာ လက္ခဏာဒိဒဿနတ္ထံ ပုန "ကာယဝိညာဏေ ဒုက္ခဝေဒနာ"တိ ဥပညာ သော ကတော, ရသာဒယော ပနဿ ကုသလဝိပာကေ သုခဝေဒနာယ ဝုတ္တဝိပရိယာယေန ယောဇေတဗ္ဗာတိ ဣဓ န ဝု တ္တာ။ **သေသာ**တိ သေသစေတသိကာ။

ဗလပ္ပတ္တော တိ သေသာဟေတုကစိတ္တသမ္ပယုတ္တသမာဓိတော အဓိ ဝီရိယိန္ဒြိယယောဂေန ဗလဝဘာဝပ္ပ တ္တော, န ပန ဗလရာသိပ္ပတ္တောတိ အတ္ထော။ ယဒိ ဧဝံ ကသ္မာ စေတသိကဝိဘင်္ဂနိဒ္ဒေသေ "ဗလာနိ ဒွေဝ ဒ္ဝိစိတ္တေသူ"တိ ဝုတ္တံ? တတ္ထ ဟိ ကိရိယာဟေတုကမနောဝိညာဏယုဂဠံ သန္ဓာယ တထာ ဝုတ္တံ။ သဗ္ဗံ သေသာဟေတုက စိတ္တေသု စိတ္တေကဂ္ဂတာယ ဝိဘင်္ဂေ –

"ကတမာ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တဿ ဧကဂ္ဂတာ ဟောတိ? ယာ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တဿ ဌိတိ"တိ (ဓ. သ. ၁၁) –

ဧတ္တကမေဝ ဝတွာ ကိရိယာဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတုသမ္ပယုတ္တာယ ဧကဂ္ဂတာယ ဝိဘင်္ဂေ –

"ကတမာ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တဿ ဧကဂ္ဂတာ ဟောတိ? ယာ တသ္မိံ သမယေ စိတ္တဿ ဌိတိ သဏ္ဌိ တိ အဝဋ္ဌိတိ အဝိသာဟာရော အဝိက္ခေပော အဝိသာဟဋမာနသတာ သမထော သမာဓိန္ဒြိယံ သမာဓိဗလ"န္တိ (ဓ. သ. ၁၁) –

ဗလပရိယောသာနံ ကတွာ ဝိဘဇိတတ္တာ ဝီရိယဝိဘင်္ဂေ စ –

"ကတမံ တသ္မိံ သမယေ ဝီရိယိန္ဒြိယံ ဟောတိ? ယော တသ္မိံ သမယေ စေတသိကော ဝီရိယာရမ္ဘော နိ က္ကမော ပရက္ကမော ဥယျာမော ဝါယာမော ဥဿာဟော ဥဿောဠှီ ထာမော ဓိတိ အသိထိလပရက္ကမ တာ အနိက္ခိတ္တဆန္ဒတာ အနိက္ခိတ္တဓုရတာ ဓုရသမ္ပဂ္ဂဟော ဝီရိယံ ဝီရိယိန္ဒြိယံ ဝီရိယဗလ"န္တိ (ဓ. သ. ၁၃) –

ဗလပရိယောသာနံ ကတွာ ဝိဘဇိတတ္တာ ဝိဘင်္ဂတရေ အာဂတံ သမာဓိဗလံ, ဝီရိယဗလဉ္စ သန္ဓာယ "ဗလာနိ ဒွေဝ ဒ္ဝိစိ တ္တေသူ"တိ ဝုတ္တံ, န ပန ဓမ္မုဒ္ဒေသတရေ ဗလရာသိယံ အာဂတဗလံ သန္ဓာယ သဗ္ဗာဟေတုကစိတ္တေသု ဓမ္မုဒ္ဒေ သဿ မဂ္ဂရာသိတော ပဋ္ဌာယ ပရိဟီနတ္တာ။

၈၇. ဝိပာကကိရိယာဟဒယေဟီတိ ဝိပာကကိရိယစိတ္တေဟိ။ ဟဒယံ မနော မာနသံ စိတ္တန္တိ ဟိ ပရိယာယဝစနံ။ သောဘနံ ဂတံ ဂမနမဿာတိ သုဂတော။ ဘဂဝတော ဟိ ဝိနေယျဇနူပသင်္ကမနံ ဧကန္တေန တေသံ ဟိတသုခနိပ္ဖာဒန တော သောဘနံ, တထာ လက္ခဏာနုဗျဉ္ဇနပဋိမဏ္ဍိတရူပကာယတာယ ဒုတဝိလမ္ဗိတာဒိဒောသရဟိတံ အဝဟသိတရာဇ ဟံသဝသဘဝါရဏမိဂရာဇဂမနံ ကာယဂမနံ, ဉာဏဂမနဉ္စ နိမ္မလဝိပုလကရုဏာသတိဝီရိယာဒိဂုဏဝိသေသသမင်္ဂီဘူတမ ဘိနီဟာရတော ယာဝ မဟာဗောဓိ အနဝဇ္ဇတာယ သောဘနမေဝါတိ။ အထ ဝါ သကလမ္ပိ လောကံ ပရိညာဘိသမယဝ သေန သယမ္ဘုဉာဏေန ပရိဇာနန္တော သမ္မာ ဂတော အဝဂတောတိ သုဂတော, တထာ လောကသမုဒယံ ပဟာနာဘိသမယ ဝသေန ပဇဟန္တော အနုပ္ပတ္တိဓမ္မတံ အာပာဒေန္တော သမ္မာ ဂတော အတီတောတိ သုဂတော, လောကနိရောဓံ သစ္ဆိကာတံ နိဗ္ဗာနံ သစ္ဆိကိရိယာဘိသမယဝသေန သမ္မာ ဂတော အဓိဂတောတိ သုဂတော, လောကနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒံ ဘာဝနာတံ မ

ဂုံ ဘာဝနာဘိသမယဝသေန သမ္မာ ဂတော ပတ္တောတိ သုဂတော။ အထ ဝါ သမ္မာ ဂဒတီတိ သုဂတော။ ဘဂဝါ ဟိ ဘူတံ တစ္ဆံ အတ္ထသံဟိတံ ဝိနေယျာနံ ယထာရဟံ ကာလယုတ္တမေဝ ဓမ္မံ ဘာသတိ, တသ္မာ သမ္မာ ဂဒတီတိ ဒ-ကာရဿ တ-ကာရံ ကတ္တ "သုဂတော"တိ ဝုတ္တော။ အထ ဝါ သုန္ဒရံ ဌာနံ သမ္မာသမ္ဗောဓိံ, နိဗ္ဗာနမေဝ ဝါ ဂတောတိ သုဂတော, တေန **သုဂတေန**။

၈၈. **"အဝဂစ္ဆတီ"** တိအာဒီသု **ယော** ဘိက္ခု **အနုနံ** အတ္ထတော ဝါ ဗျဉ္ဇနတော ဝါ အနူနံ သုပရိပုဏ္ဏံ တတော ယေဝ **ပရမံ** ဝိသိဋ္ဌံ **ဣမံ** အဘိဓမ္မာဝတာရံ နာမ ပကရဏံ **အဝဂစ္ဆတိ** အဝဗုဇ္ဈတိ, သမ္မာဥဂ္ဂဟဏဓာရဏာဒိသမ္ပာဒန ဝသေန ဩကပတိတ္တတ ဇာနာတိ။ အထ ဝါ ပရမနယဒီပနတော **ပရမံ ဣမံ** ပကရဏံ ယော အနူနံ ကတ္တတ **အဝဂစ္ဆတိ** ဇာနာတိ, **တဿေဝံ** အဝဂစ္ဆတော ယထာသဘာဝံ မနနတော **မတိ**သင်္ခါတာ ပညာ ဒုရာသဒေ မံသစက္ခုနာ ပရမာဏု ဝိယ လောကိယဉာဏေန **ဒုရာသဒေ** ဒုရာဓိဂန္တဗ္ဗေ အဓိဂန္တုံ ဒုက္ကရတရေ, အတိဂမ္ဘီရဋ္ဌာနေ ဌပေတ္တတ သိနေရုပဗ္ဗတ ရာဇာနံ ရာဟုအာဒီဟိ မဟာကာယေဟိပိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အဇ္ဈောဂာဟိတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ မဟာသမုဒ္ဒေ ဝိယ ဌပေတ္တတ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ သာရိပုတ္တာဒီဟိပိ မဟာဉာဏေဟိ သာဝကေဟိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အဇ္ဈောဂာဟိတုံ အသက္ကုဏေယျရူပေ အဘိဓမ္မနယေ **ဝိဇမ္ဘတေ** ဟေမန္တသာလပန္တိ ဝိယ ပတ္ထရတိ, အဘိမုခါဘိမုခေယေဝ ဓမ္မေ ပဝတ္တတီတိ ဝါ အတ္ထော။

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသိနိယာ နာမ

အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာယ

စေတသိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၃. တတိယော ပရိစ္ဆေဒော

စေတသိကဝိဘာဂနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၈၉. **နာမသာမညတောယေဝ ဒွေပညာသာ**တိ ဖဿာဒိနာမသာမညေန ဒွီဟိ အဓိကာ ပဏ္ဏာသ ဟောန္တိ, သမ္ပယုတ္တဓမ္မဘေဒတော ပန ဧကူနနဝုတိစိတ္တသမ္ပယုတ္တော ဖဿော ဧကူနနဝုတိဝိဓောတိ ဧဝမာဒိနာ ဗဟုဝိဓာပိ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။

နနု စ ဖဿာဒယော ဟေဋ္ဌာ ဟဋ္ဌိက္ကမေန ဒဿိတာ, ဣဓ ပန ကသ္မာ န တထာ ဝုတ္တာတိ? ဧကေကသဘာဝဝန္တာနံ တံတံသာမညာပေက္ခာယ ဧကသ္မိံ ဌာနေ နိဒ္ဒိသိတုကာမတ္တာ။ ဖဿာဒယော ဟိ မနက္ကာရာဝသာနာ တေရသ ကုသလာကုသလာဗျာကတသာမညတော ဧကတော ဝုတ္တာ, မဇ္ဈတ္တာဒယော မုဒိတာဝသာနာ ပဉ္စဝီသတိ ကုသလာဗျာကတသာမညတော, လောဘာဒယော ပန အနောတ္တပ္ပာဝသာနာ အကုသလဘာဝသာမညတောတိ ဧဝံ တံတံသာမညာပေက္ခာယ သမာနသဘာဝတ ဓမ္မာ ဧကတော ဝုတ္တာတိ။

၉၀. ဧဝံ ဖဿာဒယော ဓမ္မေ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဣဒါနိ ‘‘ဧတ္တကေသု အယံ ဓမ္မော သမုပလဗ္ဘတီ’’တိ စိတ္တုပ္ပာဒေသု တေသံ ပယောဂံ ဒဿေတုံ ပဌမံ တာဝ စိတ္တဂဏနံ ဒဿေန္တော အာဟ **“စတုပညာသဓာ”**တိအာဒိ။ **ကာမေ**တိ ကာမာဝစရေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧဝံ **“ရူပေ အရူပေ”**တိ ဧတ္ထာပိ။ အာသဝဝိသယတ္တာဘာဝတော န ဝိဇ္ဇန္တိ ဧတေသု အာသဝာတိ **အနာသဝာ**။

၉၁-၂. **သမာသတော**တိ ဝိတ္ထာရာပေက္ခာယ ဝုတ္တံ, န ဣတောပိ သမာသဿ အဘာဝတော။ အတိသင်္ခေပတော ပန ဧကူနနဝုတိ စိတ္တုပ္ပာဒာ ဟောန္တိ။ **ဧတေသူ**တိ ဣမေသု စိတ္တုပ္ပာဒေသု။ တေသံ ဖဿာဒီနံ ဓမ္မာနံ ဥပ္ပတ္တိံ ဧကေကံ ဥဒ္ဓရိတွာ စိတ္တစေတသိကေသု ဘိက္ခူနံ ဟဋ္ဌဝတ္ထာယ ပဝက္ခာမီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဧကေက**န္တိ ဧကေကံ, ကထာဗန္ဓဝသေန ဧ-ကာရလောပော။

၉၃. စေတသိကဝိဘာဂံ ဝတ္တုကာမောပိ အဝိနိဗ္ဘောဂဓမ္မေ ဒဿေတုံ စိတ္တေန သဟ ဧကတော ကတွာ အာဟ **“ဖဿပဉ္စက”**န္တိ။ ဧကတော ဥပ္ပာဒေါ ဧတေသန္တိ **ဧကုပ္ပါဒါ,** သဟ ခီယန္တီတိ **သဟက္ခယာ,** ဧကတော ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဧကတော နိရုဇ္ဈနကာတိ အတ္ထော။

၉၄. သဗ္ဗေသွေဝ ဧကဝီသသတေသု စိတ္တေသု သမုပလဗ္ဘနတော **သဗ္ဗသာဓာရဏာ**။ ကိဉ္စာပိ အနန္တရကထာယ စိတ္တေန သဟ ဧကုပ္ပါဒါဒိဘာဝကထနေနေဝ ဣမေသံ သဗ္ဗသာဓာရဏတာ ဝုတ္တာ, တတ္ထ ပန ဧကုပ္ပါဒါဒိမတ္တကထနမေဝ ဣစ္ဆိတံ, န သဗ္ဗသာဓာရဏတာ။ ဝုတ္တောပိ တယမတ္ထော တတ္ထ အပါကဋတ္တာ ပုန ပါကဋံ ကတွာ ဣဓ ဝုတ္တောတိ။

၉၅-၁၀၀. ဒွိပဉ္စဝိညာဏဝဇ္ဇိတစတုစတ္တာလီသကာမာဝစရစိတ္တေသု, လောကိယလောကုတ္တရဝသေန ဧကာဒသသု ပဌမဇ္ဈာနိကစိတ္တေသု စာတိ ပဉ္စပညာသစိတ္တေသု ဝိတက္ကဿ ဒေသိတတ္တာ အာဟ **“ဝိတက္ကော။ပေ.။ သမုဒီရိတော”**တိ။ ဝိစာရော ပဉ္စပညာသသဝိတက္ကစိတ္တေသု စေဝ ဧကာဒသသု ဒုတိယဇ္ဈာနိကစိတ္တေသု စာတိ ဆသဋ္ဌိ စိတ္တေသု ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အာဟ **“ဝိစာရော။ပေ.။ ဇာယတေ”**တိ။

ဧကပညာသစိတ္တေသု ပီတိ တိ ကာယဝိညာဏဝဇ္ဇိတေသု အဋ္ဌာရသသု သောမနဿသဟဂတကာမာဝစရစိတ္တေသု စေဝ စတုတ္ထပဉ္စမဇ္ဈာနဝဇ္ဇိတတေတ္တိံသရူပဇ္ဈာနိကစိတ္တေသု စာတိ ဧကပညာသစိတ္တေသု ပီတိ ဇာယတိ။ **တေသဋ္ဌိယာ သုခ** န္တိ ဧကပဏ္ဏာသသပ္ပီတိကစိတ္တေသု စေဝ ဧကာဒသသု စတုတ္ထဇ္ဈာနိကစိတ္တေသု, ကုသလဝိပါကကာယဝိညာဏေ စာတိ တေသဋ္ဌိယာ စိတ္တေသု သုခံ ဇာယတိ။ တေသဋ္ဌိသုခသဟဂတစိတ္တာနိ စေဝ တီဏိ စ ဒုက္ခသဟဂတာနီတိ ဆသဋ္ဌိစိတ္တေ ဝဇ္ဇေတွာ အဝသေသပဉ္စပဏ္ဏာသစိတ္တေသု ဥပေက္ခာ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အာဟ **“ဥပေက္ခာ ပဉ္စပညာသစိတ္တေသူ”**တိ။ **ဒုက္ခံ တီသူ** တိ ဒွီသု ပဋိဃစိတ္တေသု စေဝ အကုသလဝိပါကကာယဝိညာဏေ စာတိ တီသု

စိတ္တေသု ဒုက္ခံ ဇာယတိ။ **ဟောတိ။ပေ။ သောမနဿိန္ဒြိယ** န္တိ တေသဋ္ဌိယာ သုခသဟဂတစိတ္တေသု ကေမေဝ ကာယဝိညာဏံ အပနေတွာ အဝသေသေသု သောမနဿိန္ဒြိယံ ဟောတိ။ အကုသလဝိပာကကာယဝိညာဏဝသေန ကေမေဝ ဒုက္ခိန္ဒြိယသဟဂတံ, တထာ ကုသလဝိပာကကာယဝိညာဏမေဝ သုခိန္ဒြိယသမ္ပယုတ္တန္တိ အာဟ **"ဒုက္ခိန္ဒြိယံ။ပေ။ သုခိန္ဒြိယ"**န္တိ။

အဟေတုကဝိပာကကိရိယာမနောဓာတုဝဇ္ဇိတေသု မဇ္ဈိမဂဏနာယ ပဉ္စာဓိကသတပရိမိတေသု ကုသလာကုသလဝိပာကကိရိယာစိတ္တေသု ဝီရိယံ ဒေသိတန္တိ အာဟ **"ပဉ္စုတ္တရ။ပေ။ အာဟာ"** တိ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကတ္ထေသု သတ္တေ ဝိနေတိ, ဝိဂတော တ နာယကော ဣမဿ, ဝိသိဋ္ဌော တ သဗ္ဗလောကဿ နာယကော သာမိ, ဝိသေသေန တ ဝိနေယျသတ္တေ နိဗ္ဗာနပုရံ နေတီတိ **ဝိနာယကော**။ သမာဓိန္ဒြိယံ ဝိစိကိစ္ဆာဝဇ္ဇိတဝီရိယသဟဂတစိတ္တေသု ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"စတုတ္တရသတေ"** တိအာဒိ။

အဋ္ဌာရသ အဟေတုကစိတ္တာနိ, ဒွေဝ ကေဟေတုကစိတ္တာနိ စ ဝဇ္ဇေတွာ အဝသေသကေတုတ္တရသတေ စိတ္တေ ဆန္ဒော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဒဿေတုံ **"သဗ္ဗာဟေတုကစိတ္တာနီ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဒသ ဝိညာဏေ**တိ ကုသလာကုသလဝိပာကဝသေန ဒွိဝိဂုဏိတေ စက္ခာဒိကေ ပဉ္စဝိညာဏေ။

၁၀၂-၆. နိယတာ န ယေတပနကာ ဝိယ ကအာစီတိ အတ္ထော။ ကထံ ပနေတေ ကေနဝုတိယာ စိတ္တေသွေဝ ဇာယန္တီတိ အာဟ **"အဟေတုကေသူ"**တိအာဒိ။ **ကေူနာသီတိယာ**တိ ဒွတဒသ ဉာဏသမ္ပယုတ္တကာမာဝစရာနိ, ပဉ္စဒသ ရူပာဝစရာနိ, ဒွတဒသ အရူပာဝစရာနိ, သမစတ္တာလီသ လောကုတ္တရစိတ္တာနီတိ ဧဝံ ကေူနာသီတိယာ တိဟေတုကစိတ္တေသု။ **အဋ္ဌဝီသတိယာ စိတ္တေ** တိ သောဠသသု ကာမာဝစရကုသလမဟာကိရိယာသု, ဒွတဒသသု စ လောကိယစတုတ္ထဇ္ဈာနစိတ္တေသု စာတိ အဋ္ဌဝီသတိစိတ္တေသု။ **သာဋ္ဌကေ စတ္တာလီသဝိဓေ** တိ အဍ္ဎသဟိတေ စတ္တာလီသဝိဓေ, အဍ္ဎဋ္ဌစတ္တာလီသဝိဓေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဆ ယုဂဠာနီ**တိ ကာယပဿဒ္ဓိစိတ္တပဿဒ္ဓာဒီနိ ဆ ယုဂဠာနိ။ **ကုသလာဗျာကတာ စာ**တိ ကုသလစိတ္တသမ္ပယောဂတော ကုသလာ, အဗျာကတစိတ္တသမ္ပယောဂတော အဗျာကတာတိ **ကုသလေန**ပကာသနဝိဓာနေသု ဆေကေန သတ္ထုနာ **ပကာသိတာ** ဒေသိတာတိ အတ္ထော။

၁၀၈-၁၁၁. သံသယောတိ ဝိစိကိစ္ဆာ။ သာ ဟိ သံသေတိ သမန္တတော သေတိ, ''ဧဝံ နု ခော, နော နု ခော''တိ ပရိသပ္ပတီတိ သံသယော။ မဟန္တေ သီလက္ခန္ဓာဒိကေ သေတိ ဂဝေသတီတိ မဟေသီ။ တေန **မဟေသိနာ** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန။ **အဋ္ဌသူ**တိ အဋ္ဌလောဘသဟဂတစိတ္တေသု။ **စတူသူ**တိ တေသွေဝ ဒိဋ္ဌိသဟဂတစိတ္တေသု။ ဒိဋ္ဌိဝိယုတ္တေသု စတူသူတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဒွီသွေဝ**တိ ဒွီသု ဒောသမူလကစိတ္တေသု။ **ဒွီသု ဇာယန္တိ နော သဟာ** တိ ဒောသမူလေသွေဝ ဒွီသု ဇာယန္တိ, သဟ ပန န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဥဿူယနကာလေ ဣဿာ, မစ္ဆရဏကာလေ မစ္ဆေရန္တိအာဒိနာ နာနာ ဟုတွာဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ **ပဉ္စသူ**တိ ပဉ္စသု သသင်္ခါရိကစိတ္တေသု။

၁၁၂. စိတ္တဿ စေတသိကတ္တာဘာဝေပိ ကုသလာကုသလာဗျာကတမဗ္ဘာနံ ဂဏနဋ္ဌာနတော **"မနော"**တိ စိတ္တမ္ပိ ဝုတ္တံ။

၁၁၄-၅. တ္တောဝတာ စေတသိကဝိဘာဂံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ကေကေကသ္မိံ စိတ္တုပ္ပာဒေ လဗ္ဘမာနရာသီသု အင်္ဂဝိဘာဂဒဿနတ္ထံ **"ကေူနတိံသစိတ္တေသူ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ နနု စ ဖဿပဉ္စမကရာသိ သဗ္ဗပဌမံ အာဂတာ, သာ ကသ္မာ န ဝုတ္တာတိ? သဗ္ဗသာဓာရဏဘာဝတော။ န ဟိ သော စိတ္တုပ္ပာဒေ အတ္ထိ, ယော ဖဿပဉ္စမကဝိနိမုတ္တော တိ။ ကောဒသ ပဌမဇ္ဈာနိကာနိ သောမနဿသဟဂတာနိ, ဒွတဒသ သဟေတုကကာမာဝစရာနိ, တထာ စတ္တာရိ အကုသလာနိ, သုခသန္တီရဏဟသိတုပ္ပာဒါနိ ဒွေတိ ကေူနတိံသစိတ္တေသု ပဉ္စင်္ဂိကံ ဈာနံ ပဉ္စကရာသိသင်္ခါတံ မတံ။ **စတု။ပေ။ နိဒ္ဒိသေ** တိ ကောဒသ ဒုတိယဇ္ဈာနိကာနိ, ကုသလဝိပာကကိရိယာဝသေန ဒွတဒသ ဥပေက္ခာသဟဂတသဟေတုကကာမာဝစရာနိ, ဥပေက္ခာအေမနဿသဟဂတာနိ အဋ္ဌ အကုသလာနိ, ဒွိပဉ္စဝိညာဏဝဇ္ဇိတဥပေက္ခာသဟဂတာနိ ဆ အဟေတုကစိတ္တာနိ စာတိ ဣမာနိ သတ္တတိံသ စိတ္တာနိ ယထာယောဂံ စတူဟိ ဈာနင်္ဂေဟိ ယုတ္တာနိ။ တ္တေ ဟိ ဧကာဒသ ဒုတိယဇ္ဈာနိကာနိ ဝိစာရပီတိသုခသမာဓီဟိ သဟဂတာနိ, ဣတရာနိ ယထာယောဂံ ဥပေက္ခာအေမနဿေသု ဧကေကေန ဝိတက္ကဝိစာရသမာဓီဟီတိ စတူဟိ သမ္ပယုတ္တာနိ။

ကောဒသဝိဓန္တိ ကောဒသဝိဓံ တတိယဇ္ဈာနိကစိတ္တံ ပီတိသုခစိတ္တေကဂ္ဂတာယောဂတော **တိဝင်္ဂိကမုဒိရိတံ။ စတုတ္ထိံသ။ပေ။ မုဒီရိတန္တိ** ဒွတ္တာ အရူပာဝစရစိတ္တာနိ, ဒွတ္တိံသတိ စတုတ္ထပဉ္စမဇ္ဈာနိကာနိ သာသတနာသတနီတိ စတုတ္တိံသ စိတ္တာနိ ယထာယောဂံ ဥပေက္ခေကဂ္ဂတာယောဂတော, သုခေကဂ္ဂတာယောဂတော စ ဒုဝင်္ဂိကမုဒီရိတံ။ စတုတ္ထဇ္ဈာနိကာနိ ဟိ ကောဒသ သုခေကဂ္ဂတာသဟိတာနိ, သေသာနိ တေဝီသတိ ဥပေက္ခေကဂ္ဂတာသဟိတာနိ။

၁၁၆. သဘာဝေနာဝိတက္ကေသူ တိ ဒုတိယဇ္ဈာနာဒယော ဝိယ ဘာဝနာဗလေန ဝိနာ သဘာဝေနေဝ အဝိတက္ကေသု ဒွိပဉ္စဝိညာဏေသု။ တေသု ဟိ ဝိဇ္ဇမာနာနိပိ သေသဈာနင်္ဂါနိ ဝိတက္ကဝိရဟေန ဥပနိဇ္ဈာနကိစ္စေသု အသမတ္ထာနိ။ တေနေဝ ဟိ **အဋ္ဌကထာယမ္ပိ** "ဝိတက္ကပစ္ဆိမကဥ္ဟိ ဈာနင်္ဂံ နာမ"တိ ဝုတ္တံ။ ဘာဝနာယ အဝိတက္ကဘာဝပ္ပတ္တာနိ ပန ဘာဝနာဗလေနေဝ ဥပနိဇ္ဈာနကိစ္စေသု ပဋ္ဌုတရာ, တသ္မာ သဘာဝေနာဝိတက္ကေသု ဈာနင်္ဂါနိ န ဥဒ္ဒိရေယျုံ။ **"န ဥဒ္ဓ ဋ္ဌာ"**တိ တ ဟဋ္ဌော, န ဥဒ္ဓဋ္ဌာနီတိ အတ္ထော။

ယဒိ ဇဝံ ကသ္မာ ဒွိပဉ္စဝိညာဏေသု သရူပေနေဝ စိတ္တေကဂ္ဂတာ ဝုတ္တာ, နနု တဿာ ဝိတက္ကဝိရဟေန ဈာနင် ကိစ္စေ အသမတ္ထတာယ ရာသိဘဇနာဘာဝတော ယေတပနကဝသေန ဝစနံ ယုတ္တန္တိ? ဝုစ္စတေ – ကုသလာကု သလေသု အဝိဇ္ဇမာနဓမ္မဿ ဝိဟကေသုပိ အနုပလဗ္ဘနတော ဈာနင်္ဂကိစ္စဿ အကရဏေပိ ကုသလာကုသလေသု ဒေသိတနိယာမေနေဝ သရူပေန က္ကဏပိ ဝုတ္တာ။ ဟောတု တာဝ ဇဝံ, ဈာနရာသိယံ ဝေဒနာ ကသ္မာ ဝုတ္တာ။ သာ ဟိ သဗ္ဗ စိတ္တသာဓာရဏဘာဝတော ဖဿပဉ္စကရာသိမ္ဟိ စေဝ, ဥပေက္ခာဒိက္ကန္ဒြိယဘာဝတော က္ကန္ဒြိယရာသိမ္ဟိယေဝ ဝတ္တ တဗ္ဗာ, န ဤတရတ္ထ တဒဘာဝတောတိ? သစ္စံ, ဝေဒနာ ပန သဗ္ဗဝေဒနာနံ သာမညသဘာဝေန ဖဿပဉ္စကေ အာဂတ ဝေဒနာ စ အပရေန ဝိသေသဝစနေန တတ္ထ နိဒ္ဒိဋ္ဌာ, န တတ္ထ အန္တောကရဏတ္ထံ။ တေနေဝ ဟိ **ဓမ္မသင်္ဂဏိယံ** ဒွိ ပဉ္စဝိညာဏေသု သင်္ဂဟိတရေ ဈာနင်္ဂရာသိ န ဥဒ္ဒဋ္ဌာတိ ရူပဏတုယံ တိက္ကံ မဟာဘူတာနံ အပ္ပဋ္ဌိယဘာဝေပိ ကာမဓာတု ယံ သပ္ပဋ္ဌိယမဟာဘူတေဟိ သမာနဘာဝတော တတ္ထာပိ သပ္ပဋ္ဌိယဘာဝေ ဝိယ ဒွိပဉ္စဝိညာဏေသု ဝေဒနာစိတ္တေက ဂ္ဂတာနံ ဝိတက္ကဝိယောဂေန ဈာနကိစ္စာကရဏေပိ သဝိတက္ကစိတ္တေသု ဈာနစိတ္တသမင်္ဂိဝေဒနာဒီဟိ သမာနတ္တာ ဈာ နင်္ဂဘာဝေန ဝစနံ နာမ ယုတ္တံ။ တေနေဝ စ **နာမရူပသမာသေ** "ဖဿပဉ္စကရာသိဈာနဒုကရာသိက္ကန္ဒြိယတ္တိက ရာသီ"တိ ဝုတ္တန္တိ။ အထ တ ကိံ တောယ ယုတ္တိစိန္တာယ, ဓမ္မသဘာဝဝေဒိနာ တထာဂတေန ဓမ္မသဘာဝံ အဝိရုဇ္ဈိတွာတ ဒေသိတန္တိ န ဇွေတ္ထ အနုယောဂေ ကာတဗ္ဗောတိ။ အဟေတုကစိတ္တာနံ အာရမ္မဏေ သုပ္ပတိဋ္ဌိတတာဘာဝေန အနိ ယျာနိကတ္တာ ဝုတ္တံ **"သဗ္ဗာ။ပေ။ န ဥဒ္ဒရေ"** တိ။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ **အဋ္ဌကထာယမ္ပိ** "ဟေတုပစ္ဆိမကော မဂ္ဂေ"တိ။

၁၁၇. တီဏိ သောဠသစိတ္တေသူ တိ ပန္နရသသု အဟေတုကဝိဟကစိတ္တေသု စေဝ ကိရိယာမနောဓာတုမ္ဟိ စာတိ သောဠသသု စိတ္တေသု။ မနိန္ဒြိယံ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဝေဒနိန္ဒြိယေသု လဗ္ဘမာနမေကန္တိ **တီဏိန္ဒြိယာနိ ဟောန္တိ** ။ က္က မေသုပိ ကုသလဝိဟကကာယဝိညာဏဓာတုယံ မနိန္ဒြိယသုခိန္ဒြိယဇီဝိတိန္ဒြိယဝသေန တီဏိန္ဒြိယာနိ, အကုသလဝိဟ ကကာယဝိညာဏဓာတုယံ ဒုက္ခိန္ဒြိယေန သဟ တီဏိ, သုခသန္တီရဏေ သောမနဿိန္ဒြိယေန သဟ တီဏိ, အဝသေ သတေရသစိတ္တေသု ဥပေက္ခိန္ဒြိယေန သဟ တီဏီတိ။ ဇွေ စိတ္တန္တိ သသမ္ပယုတ္တဓမ္မဿ စိတ္တုပ္ပာဒဿ သ အဓိပ္ပေတတ္တာ မနိန္ဒြိယဿာပိ အာဓာရဘာဝေ ယုဇ္ဇေယျ။ က္ကတရထာ ဟိ မနိန္ဒြိယန္တိ စိတ္တဿေဝ ဂ ဟဏေ တဿ အတ္တနော စ အာဓာရဘာဝေ န ယုဇ္ဇတီတိ။ **ကေသ္မိံ ပန စတ္တာရီ** တိ ကေသ္မိံ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတေ ဝီရိ ယိန္ဒြိယမနိန္ဒြိယဇီဝိတိန္ဒြိယဥပေက္ခိန္ဒြိယဝသေန စတ္တာရိ။ **ပဉ္စ တေရသသူ**တိ ဌပေတွာ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတံ အဝ သေသာနိ ကောဒသ အကုသလစိတ္တာနိ, ကိရိယာဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတုဒွယန္တိ တေရသသု စိတ္တေသု ဝီရိယိန္ဒြိယာဒိနိ တီဏိ, သမာဓိန္ဒြိယံ, ဝေဒနိန္ဒြိယေသု လဗ္ဘမာနံ ဧကန္တိ ပဉ္စိန္ဒြိယာနိ။ ဇွေ ဟိ ဒွိသု အဝေသမူလေသု ဝီရိယိန္ဒြိယသမာဓိန္ဒြိယမနိန္ဒြိယဇီဝိတိန္ဒြိယအောမနဿိန္ဒြိယဝသေန ပဉ္စ, ပဉ္စသု သောမနဿသဟဂတေသု ပုရိ မာနိ စတ္တာရိ သောမနဿိန္ဒြိယေန သဒ္ဓိံ ပဉ္စ, သေသေသု ဥပေက္ခိန္ဒြိယေန သဒ္ဓိံ ပဉ္စ ဟောန္တိ။

၁၁၈. သတ္တ ဒွတ္တဒသစိတ္တေသူ တိ ဒွတ္တဒသသု ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တေသု သဒ္ဓာသတိသမာဓိဝီရိယဇီဝိတမနိန္ဒြိ ရိယာနိ စ ဝေဒနိန္ဒြိယေသု လဗ္ဘမာနမေကန္တိ သတ္တ က္ကန္ဒြိယာနိ။ တတ္ထ ဟိ ဆသု သောမနဿသဟဂတေသု သဒ္ဒ မိန္ဒြိယာဒီနိ ဆ သောမနဿိန္ဒြိယေန သဒ္ဓိံ သတ္တ, က္ကတရေသု ဆသု ဥပေက္ခိန္ဒြိယေန သဒ္ဓိံ သတ္တ ဟောန္တိ။ **ဧ ကေနူနေသု။ပေ။ မနေသု စာ**တိ ဒွတ္တဒသ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာနိ ကာမာဝစရာနိ, သတ္တဝီသတိ လောကိယဇ္ဈာနစိတ္တာနိ စာတိ ဧကူနစတ္တာလီသဝိဓေသု လောကိယစိတ္တေသု ပုရိမာနိ သတ္တ, ပညိန္ဒြိယဥ္စာတိ အဋ္ဌေဝ က္ကန္ဒြိယာနိ။ တတ္ထ

ဟိ သောမနဿသဟဂတေသု ဆသု ကာမာဝစရေသု, ဒွါဒသသု ရူပာဝစရစတုက္ကဇ္ဈာနေသု စာတိ အဋ္ဌာရသစိတ္တေသု သောမနဿိန္ဒြိယေန, သေသေသု စ ဥပေက္ခိန္ဒြိယေန သဒ္ဓိံ ယောဇေတွာ အဋ္ဌိန္ဒြိယာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၁၁၉. စတ္တာလီသာယ စိတ္တေသု နဝကန္တိ သမစတ္တာလီသဝိဓေသု လောကုတ္တရစိတ္တေသု ပုရိမာနိ အဋ္ဌ ဣန္ဒြိယာနိ, အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယံ အညိန္ဒြိယံ အညာတာဝိန္ဒြိယန္တိ ဣမေသု လဗ္ဘမာနမေကန္တိ ဣန္ဒြိယာနံ နဝကာ။ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေသု ဟိ အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယံ လဗ္ဘတိ။ သောတာပတ္တိဖလတော ပဋ္ဌာယ အရဟတ္တမဂ္ဂပရိယောသာနေသု တံ န လဗ္ဘတိ။ တဿ ဌာနေ အညိန္ဒြိယံ။ အရဟတ္တဖလေ တမ္ပိ န လဗ္ဘတိ။ တဿ ဌာနေ အညာတာဝိန္ဒြိယံ တိဋ္ဌတီတိ။ **ဧဝ**န္တိ ဆဟိ ဣန္ဒြိယေဟိ သမ္ပယုတ္တဿ အဘာဝတော ကတ္ထစိ တီဏိ, ကတ္ထစိ စတ္တာရိ, ကတ္ထစိ ပဉ္စ, ကတ္ထစိ သတ္တ, ကတ္ထစိ အဋ္ဌ, ကတ္ထစိ နဝိန္ဒြိယာနီတိ ဧဝံ ဆဟိ အာကာရေဟိ **ဣန္ဒြိယယောဂေပိ,** န ကေဝလံ ဈာနင်္ဂယောဂေ, အထ ခော ဣန္ဒြိယေဟိ သဟ စိတ္တုပ္ပာဒာနံ သမ္ပယောဂေပိ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။

၁၂၀-၃. ဣဒါနိ မဂ္ဂင်္ဂသမ္ပယောဂံ ဒဿေန္တော ပဌမံ တာဝ ယေသု စိတ္တေသု မဂ္ဂင်္ဂါနိ န လဗ္ဘန္တိ, တာနိ ဒဿေတွာ ပစ္ဆာ မဂ္ဂင်္ဂယောဂစိတ္တုပ္ပာဒေ ဒဿေတုံ **“အမဂ္ဂင်္ဂါနီ”**တိအာဒိမာဟ။ **ဧတ္ထာ**တိ ဧတသ္မိံ ဧကဝီသသတပ္ပဘေဒေ စိတ္တသ္မိံ, ဣမသ္မိံ မဂ္ဂင်္ဂါဓိကာရေ ဝါ။ **ဝိညာဏေသု ဒွိပဉ္စသူ**တိ သဘာဝါဝိတက္ကေသု စက္ခာဒီသု ဒွိပဉ္စဝိညာဏေသု။ ကိဉ္စာပိ ဟေဋ္ဌာ ဒွိပဉ္စဝိညာဏေသု ဈာနင်္ဂါဘာဝေါ, အဟေတုကေသု စ မဂ္ဂင်္ဂါဘာဝေါ ဝုတ္တောဝ, အဈာနင်္ဂါနိ ပန တတ္ထ အဓိကာရဝသေန ဝုတ္တာနိ, ဣဓ ပသင်္ဂဂတဝသေန။ အမဂ္ဂင်္ဂါနိ တတ္ထ ပသင်္ဂဂတဝသေန, ဣဓ အဓိကာရဝသေနာတိ န ကောစိ ပုနရုတ္တိဒေါသော။

ဧကန္တိ ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ္တံ စိတ္တံ။ တဉှိ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပမိစ္ဆာဝါယာမယောဂတော ဒွေဝ မဂ္ဂင်္ဂါနိ ဧတ္ထာတိ **ဒုမဂ္ဂင်္ဂံ။ တိမဂ္ဂင်္ဂါနိ သတ္တသူ**တိ စတ္တာရိ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တာနိ, ဒွေ ဒေါသမူလာနိ, ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတစိတ္တန္တိ သတ္တသု မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပမိစ္ဆာဝါယာမမိစ္ဆာသမာဓိယောဂတော တိမဂ္ဂင်္ဂါနိ။ **စတ္တာလီသ။ပေ။ စတုရင်္ဂိကော**တိ ဒွါဒသ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာနိ, စတ္တာရိ ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တာနိ, ပဉ္စမဇ္ဈာနိကဝဇ္ဇာနိ စတုဝီသတိ မဟဂ္ဂတစိတ္တာနီတိ စတ္တာလီသစိတ္တေသု ယော မဂ္ဂေါ လဗ္ဘတိ, သော ယထာယောဂံ သမ္မာသင်္ကပ္ပသမ္မာဝါယာမသမ္မာသတိသမ္မာသမာဓိယောဂတော, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိမိစ္ဆာသင်္ကပ္ပမိစ္ဆာဝါယာမမိစ္ဆာသမာဓိယောဂတော, သမ္မာဒိဋ္ဌိသမ္မာဝါယာမသမ္မာသတိသမ္မာသမာဓိယောဂတော စ စတုရင်္ဂိကော မတော။ တတ္ထ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တေသု ဒွါဒသသု ပဌမာနိ စတ္တာရိ, ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တေသု မဇ္ဈိမာနိ, သေသေသု ပစ္ဆိမာနိ လဗ္ဘန္တိ။

ပဉ္စဒသသု။ပေ။ ပဉ္စင်္ဂိကောတိ ဒွါဒသသု ဉာဏသမ္ပယုတ္တကာမာဝစရေသု စေဝ တီသု လောကိယပဉ္စမဇ္ဈာနိကေသု စာတိ ပန္နရသသု စိတ္တေသု သမ္မာဒိဋ္ဌိသမ္မာသင်္ကပ္ပသမ္မာဝါယာမသမ္မာသတိသမ္မာသမာဓိဝသေန ပဉ္စင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ။ နနု စ သမ္မာဝါစာဒယော ကာမာဝစရေသု လဗ္ဘန္တီတိ? သစ္စံ လဗ္ဘန္တိ, ဟေဋ္ဌာ ပန အနာဂတတ္တာ ဣဓ ပရိစ္စတ္တာတိ။ **ဒွတ္တိံသစိတ္တေသူ**တိ ပဉ္စမဇ္ဈာနိကဝဇ္ဇေသု ဒွတ္တိံသလောကုတ္တရစိတ္တေသု။ **သတ္တင်္ဂိကော**တိ အဝိတက္ကတ္တာ သမ္မာသင်္ကပ္ပော န လဗ္ဘတီတိ တံ ပရိစ္စဇိတွာ အဝသေသသတ္တမဂ္ဂင်္ဂဝသေန သတ္တင်္ဂိကော ဝုတ္တော။

ယတ္ထ ပန သမ္မာသင်္ကပ္ပော လဗ္ဘတိ, တတ္ထ တေန သဟ အဋ္ဌင်္ဂိကောတိ အာဟ **“မဂ္ဂေါ အဋ္ဌသူ”**တိ အာဒိ။ တတ္ထ **အဋ္ဌသု စိတ္တေသူ**တိ ပဌမဇ္ဈာနိကေသု အဋ္ဌသု လောကုတ္တရစိတ္တေသု။ **ဧဝ**န္တိ ဆဟိ မဂ္ဂင်္ဂေဟိ သမ္ပယုတ္တဿ အဘာဝတော ကတ္ထစိ ဒွေဝ မဂ္ဂင်္ဂါနိ, ကတ္ထစိ တီဏိ, ကတ္ထစိ စတ္တာရိ, ကတ္ထစိ ပဉ္စ, ကတ္ထစိ သတ္တ, ကတ္ထစိ အဋ္ဌာတိ ဧဝံ ဆဟိ ပကာရေဟိ။

၁၂၄-၆. ဣဒါနိ ဗလသမ္ပယောဂံ ဒဿေန္တော အာဟ **“ဗလာနိ ဒွေဝ”**တိအာဒိ။ တတ္ထ ဝီရိယဗလသမာဓိဗလဝသေန ဒွေဝ ဗလာနိ ကိရိယာဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတုဒွယေ ဝိဘင်္ဂတရေ အာဂတာနိ ဝီရိယဗလသမာဓိဗလာနိ ပစ္စေကံ လဗ္ဘန္တီတိ **“ဒွေဝ ဒွိစိတ္တေသူ”** တိ ဝုတ္တံ။ **ဧကသ္မိံ တီဏီ** တိ ဧကသ္မိံ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတေ ဝီရိယဗလအဟိရိကဗလအနောတ္တပ္ပဗလဝသေန တီဏိ ဗလာနိ။ **ဧကာဒသသု စတ္တာရီ** တိ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတဝဇ္ဇေသု ဧကာဒသသု အကုသလစိ

တ္တေသု သမာဓိဗလဉ္စေဝ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တာနိ တီဏိတိ စတ္တာရိဗလာနိ။ **ဆ ဒွါဒသသူ**တိ ဒွါဒသသု ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တ
စိတ္တေသု သဒ္ဓါဝီရိယသတိသမာဓိဟိရိဩတ္တပ္ပဝသေန ဆ ဗလာနိ။

ဧကူနာသီတိယာ သတ္တာ တိ ဒွါဒသသု ဉာဏသမ္ပယုတ္တကာမာဝစရစိတ္တေသု စေဝ သတ္တဝီသတိမဟဂ္ဂတစိ
တ္တေသု စ စတ္တာလီသာယ လောကုတ္တရစိတ္တေသု စာတိ ဧကူနာသီတိဝိဓေသု စိတ္တေသု သဒ္ဓါဝီရိယသတိသမာဓိ
ပညာဟိရိဩတ္တပ္ပဝသေန သတ္တ ဗလာနိ။ **သောဠသေတဗလာနီ**တိ ပဉ္စဒသ အဟေတုကဝိပာကာနိ, ကိရိယာမနောဓာတုအာဝဇ္ဇ
နဉ္စာတိ သောဠသ ဗလဝိပ္ပယောဂတော အဗလစိတ္တာနိ။ **ဧဝန္တိ** ပဉ္စဟိ ဗလေဟိ သမ္ပယုတ္တာနံ အဘာဝတော က
တ္ထစိ ဒွေဝ, ကတ္ထစိ တီဏိ, ကတ္ထစိ စတ္တာရိ, ကတ္ထစိ ဆ, ကတ္ထစိ သတ္တာတိ ပဉ္စဟိ အာကာရေဟိ **သဗလံ,** ဣ
မေသု ကေသ္သာပိ အဘာဝတော အဗလမ္ပိ စ **ဝိညေယျံ,** ဝိဇာနိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ဟေတုရာသိအာဒယော ဝိနိစ္ဆယ
ဘာဝတော န ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယေသု စိတ္တေသု ယာနိ ဈာနင်္ဂမဂ္ဂင်္ဂဗလိန္ဒြိယာနိ ဇာယန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ က
ထာဗန္ဓသုခတ္ထံ ဣန္ဒြိယာနံ ဩသာနကရဏံ။

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသိနိယာ နာမ

အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာယ

စေတသိကဝိဘာဂနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄. စတုတ္ထော ပရိစ္ဆေဒော

ကေဝိဓာဒိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၂၈-၃၀. ဝိဇာနနသဘာဝတောတိ အာရမ္မဏဝိဇာနနသဘာဝတ္တာ။ နနု စ ဟေဋ္ဌာ သာရမ္မဏတော ဧကဝိဓော
တေ ဝုတ္တောတိ? သစ္စံ ဝုတ္တော, သော ပန စေတသိကာနမ္ပိ သာဓာရဏောတိ က္လမ တဗ္ဗိဝဇ္ဇနတ္ထံ ဝိဇာနနလက္ခဏ
တာဝ ဝုတ္တာ။ သင်္ခေပဂဏနဝသေန စ သဟေတုကာနံ ဧကသတ္တတိဝိဓတာ ဝုတ္တာ။ **ဟေတုတဒိနာ**တိ ကုသလာကုသ
လာဗျာကတဟေတူနံ ဗျာကရဏကုသလေန ။ အထ တ "ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝ , တေသံ ဟေတုံ တထာဂတော
အာဟာ"တိ (အပ. ထေရ ၁.၁.၂၈၆; မဟာဝ. ၆၀) ဝစနတော တံတံပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မာနံ တံတံပစ္စယတဒိနာ။

၁၃၁-၄. သဝတ္ထုကာဝတ္ထုကတောတိ ဧကန္တေန သဗ္ဗဝတ္ထုနိဿိတဘာဝတော စေဝ တဒဘာဝတော စ။ ဧကစ္စံ ပန
ဟာဒယဝတ္ထုဝသေန သဝတ္ထုကာဝတ္ထုကတံ ဝဏ္ဏေန္တိ, တံ န ယုဇ္ဇတိ သဝတ္ထုကနိဒ္ဒေသေ "သဗ္ဗော ကာမဝိပါ
ကော"တိ ပဿာဒနိဿိတာနမ္ပိ သင်္ဂဟိတတ္တာ။ **ဥဘယဝသေနာ**တိ သဝတ္ထုကာဝတ္ထုကဝသေန။ ကာနိစိ ဟိ စိတ္တာနိ
ဧကန္တေန သဝတ္ထုကာနိ, ကာနိစိ အဝတ္ထုကာနေဝ, ကာနိစိ ဥဘယသဘာဝတနိ။ တထာ စေဝ နိဒ္ဒိသတိ **"သဗ္ဗော ကာမဝိပါ
ကော စာ"**တိအာဒိ။

သဗ္ဗော ကာမဝိပါကော စာ တိ သဟေတုကာဟေတုကဘိန္နော သဗ္ဗော တေဝီသတိဝိဓော ကာမာဝစရဝိပါကော စ။
အာဒိမဂ္ဂေါ တိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ။ သော ဟိ သဗ္ဗလောကုတ္တရေသု အာဒိတော ဥပ္ပဇ္ဇနတော, အဋ္ဌသု အရိယပု
ဂ္ဂလေသု အာဒိပုဂ္ဂလဿ သမ္ဗန္ဓီတိ တ "အာဒိမဂ္ဂေါ"တိ ဝုစ္စတိ။ **ဝိနာ ဝတ္ထုန္တိ** သကသကဝတ္ထုံ ဝိနာ နုပ္ပဇ္ဇန္
တိ။ တေနေဝ ဟေတာနိ အရူပဘဝေ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ တတ္ထ ဝတ္ထူနံ အဘာဝတော။ "နုပ္ပဇ္ဇန္တိ ဝိနာ ဝတ္ထုံ"န္တိ စ က္လဒံ
အန္တောဘာဝိတကာရဏတ္ထံ ကတ္ွတ ဝုတ္တံ။ တေန ယသ္မာ ဝတ္ထုံ ဝိနာ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ, တသ္မာ ဧကန္တေန သဝတ္ထု
ကာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဧကန္တေန အဝတ္ထုကာ အရူပဘဝေယေဝ ပဋိသန္ဓာဒိဝသေန ပဝတ္တနတော။ ကထံ ပန ရူပသန္နိဿယေန ဝိနာ
တတ္ထ အရူပံ ပဝတ္တတိ, ကသ္မာ န ပဝတ္တတီတိ ပစ္စေတဗ္ဗာရေတိ? တထာ အဒဿနတော။ ယဒိ ဧဝံ ကဗဠီကာရာဟာ
ရေနပိ ဝိနာ ရူပဓာတုယံ ရူပေန ပဝတ္တိတဗ္ဗံ, ကိံ ကာရဏာ? ကာမဓာတုယံ တထာ အဒဿနတော။ အပိ စ ယဿ စိတ္တ
တသန္တာနဿ ပဝတ္တိကာရဏံ ရူပေ အဝိဂတတဏှံ, တဿ သဟ ရူပေန ပဝတ္တိ။ ယဿ ပန နိဗ္ဗတ္တိကာရဏံ ရူပေ
ဝိဂတတဏှံ, တဿ ဝိနာ ရူပေန ပဝတ္တိ ကာရဏဿ တံဝိမုခတာယာတိ ရူပသန္နိဿယေန ဝိနာ တတ္ထ အရူပံ ပဝ
တ္တတိ။ **ဒွေဝစတ္တာလီသ သေသာနီ** တိ မနောဒွါရာဝဇ္ဇနံ ကုသလကိရိယာဝသေန သောဠသ ကာမာဝစရာနိ, တထေဝ
အဋ္ဌ အရူပါဝစရာနိ, ပဌမမဂ္ဂဝဇ္ဇာနိ သတ္တ လောကုတ္တရာနိ, ပဋိဃဒွယဝဇ္ဇိတဒသအကုသလာနိ စေတိ ဒွေဝစတ္တာလီ
သ ဝုတ္တာဝသေသစိတ္တာနိ။

၁၃၅-၇. ရူပါဒီသု ဧကေကမေဝ အာရမ္မဏံ က္လမဿာတိ **ဧကေကာရမ္မဏံ** ။ တဿ တဿ အာရမ္မဏဿ အာ
ဟာထဂတကာလေ တံတံဝိဇာနနဝသေန ပဉ္စပိ အာရမ္မဏာနိ က္လမဿာတိ **ပဉ္စာရမ္မဏံ။ ဝေမိ** တိ န ကေဝလံ သဝတ္ထုကာ
ဒိဝသေနေဝ, အထ ခော ဧကေကာရမ္မဏာဒိတောပိ။ အဘိညာဝဇ္ဇိတာနံ သဗ္ဗမဟဂ္ဂတာနမ္ပိ ဓမ္မာရမ္မဏဘာဝေန ဧကာ
ရမ္မဏတ္တာ အာဟ **"သဗ္ဗံ မဟဂ္ဂတ"** န္တိ။ ပဏ္ဏတ္တာရမ္မဏတော ဧကာရမ္မဏန္တိ ဧကေစိ။ တံ အရူပါဝစရ
ဒုတိယစတုတ္ထဇ္ဈာနာနိ ပတ္ွတ န ယုဇ္ဇတိ တေသံ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏတ္တာ။ အဘိညာဒွယဿ ဆဠာရမ္မဏိကဘာ
ဝေန, တဿ စ ရူပါဝစရပဉ္စမဇ္ဈာနတော အဘိန္နတ္တာ တံ ပဟာယ **"တေစတ္တာလီသာ"** တိ ဝုတ္တံ။

၁၄၁. ပုညဝိပါကကိရိယတော ကာမေ ဒွတဒသာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဓာ**တိ နိပါတမတ္တံ။ **ပုညဝိပါကကိရိယတော** တိ
ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တကုသလဝိပါကကိရိယတော။

၁၄၃-၉. က္လရိယာယ ကာယိကာယ ကိရိယာယ ပဝတ္တိပထဘာဝတော **က္လရိယာပထော,** ဂမနာဒိ။ အတ္ထတော တဒဝတ္
ထာ ရူပပ္ပဝတ္တိ။ ကာမစ္ဆေတ္ထ ရူပဝိနိမုတ္တော က္လရိယာပထော, ဝိညတ္တိ တ နတ္ထိ, တထာပိ သဗ္ဗံ ရူပသမုဋ္ဌာပကစိတ္တ

တံ ဣရိယာပထုပတ္ထမ္ဘကံ, ဝိညတ္တိဝိကာရုပ္ပာဒနဥ္စ ဟောတိ။ ယံ ပန စိတ္တံ ဝိညတ္တိဇနကံ , တံ ကေ်ာသတော ဣရိယာပထုပတ္ထမ္ဘကံ ရူပသ္သာတိ ဣမသ္သ ဝိသေသသ္သ ဒဿနတ္ထံ **"ရူပိရိယာပထဝိညတ္တိ-ဇနကာဇနကာဒိတော"** တိ ဣရိယာပထဝိညတ္တီနံ ဝိသုံ ဂဟဏံ။ **ဇနကာဇနကာဒိတော** တိ တိဏ္ဏမ္ပိ ဇနကတော, ကဿစိပိ အဇနကတော, ဒွိန္နံ ဧကဿ စ ဇနကတော။ ကာနိစိ ဟိ စိတ္တာနိ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေန္တိ, ဣရိယာပထံ ကပ္ပေန္တိ, ဝိညတ္တိံ ဇနယန္တိ။ ကာနိစိ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေန္တိ, ဣရိယာပထံ ကပ္ပေန္တိ, ဝိညတ္တိံ န ဇနယန္တိ။ ကာနိစိ ရူပမေဝ သမုဋ္ဌာပေန္တိ, ဣတရဒွယံ န ကရောန္တိ။ ကာနိစိ တီဏိ န ကရောန္တေဝ။ တထာ စေဝ ဒဿေတိ **"ဒွတဒသာကုသလာ"**တိအာဒိ။ **ဝေဋ္ဌာပိ ဟိ တံ စိတ္တ** န္တိ န ကေဝလံ အဟေတုကာဒိတောဝ, ဇဝံ ရူပဟဒိဇနကာဒိတောပိ တံ စတုဗ္ဗိခံ။ ''ဝေဋ္ဌာဒိမ္ပိ တ''န္တိပိ လိခန္တိ။ တဿ ပန အာဒိမ္ပိ နိက္ခိတ္တံ စိတ္တံ ဝေဋ္ဌ စတုဗ္ဗိခ န္တိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။ **တတ္ထာ** တိ တေသု ရူပဇနကာဒီသု။ **ဒသ ကိရိယာ**တိ မနောဓာတုဝဇ္ဇာ ဒသ ကိရိယာ။

သမုဋ္ဌာပေန္တိ ရူပာနီ တိ အတ္တနော ဥပ္ပာဒက္ခဏေယေဝ အတ္တနာ ဇနေတဗ္ဗရူပာနိ သမုဋ္ဌာပေန္တိ။ **ကပ္ပေန္တီ** တိ သန္ဓာမေန္တိ။ ယထာပဝတ္တံ ဣရိယာပထံ ဥပတ္ထမ္ဘေန္တိ။ ယထာ ဟိ အန္တရန္တရာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေဟိ ဝီထိစိတ္တေဟိ အဗ္ဘောကိဏ္ဏေ ဘဝင်္ဂေ ပဝတ္တမာနေ အင်္ဂာနိ ဩသီဒန္တိ, ပဝေဓန္တာ ဝိယ ဟောန္တိ, န ဇဝံ ဒွဝတ္တိံသဝိဓေသု ဝက္ခမာနေသု စ ဆဗ္ဗီသတိဝိဓေသု ဇာဂရဏစိတ္တေသု ပဝတ္တမာနေသု။ တဒာ ပန အင်္ဂာနိ ဥပတ္ထဒ္ဓာနိ ယထာပဝတ္တဣရိယာပထဘာဝေနေဝ ပဝတ္တန္တိ။ **ဇနယန္တိ စ ဝိညတ္တိ** န္တိ မနောဒွာရေ ပဝတ္တာ ဇဝ ဝိညတ္တိံ ဇနယန္တိ, န ပန ပဉ္စဒွာရေ ပဝတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဒွိပဉ္စဝိညာဏာနံ ဈာနင်္ဂယောကဘာဝေန ရူပဇနကတ္တာ အာဟ **"ဒွေပဉ္စဝိညာဏာ"**တိ။ ဈာနင်္ဂါနိ ဟိ စိတ္တေန သဟ ရူပသမုဋ္ဌာပကာနိ, တေသံ အနုဗလပ္ပဒာယကာနိ မဂ္ဂင်္ဂါဒီနိ တေသု ဝိဇ္ဇမာနေသု သဝိသေသံ ရူပပ္ပဝတ္တိဒဿနတော။ အရူပဝိပာကာ ပန ရူပဝိရာဂဘာဝနာယ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ ဟေတုနော တံဝိမုခတာယ ရူပံ န သမုဋ္ဌာပေန္တီတိ အာဟ **"ဝိပါကာ စ အရူပိသူ"**တိ။

၁၅၀. သဗ္ဗေသံ သန္ဓိစိတ္တ န္တိ သဗ္ဗေသံ သတ္တာနံ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ။ တဥ္ဟိ ဝတ္ထုဒုဗ္ဗလတာယ, အပ္ပတိဋ္ဌိတတာယ, ပစ္စယဝေကလ္လတော, အာဂန္တုကတာယ စ ရူပံ န သမုဋ္ဌာပေတိ။ တထာ ဟိ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏေန သဟဇာတံ ဝတ္ထု ပစ္ဆာဇာတပစ္စယရဟိတံ, အာဟာရာဒီဟိ စ အနုပတ္ထဒ္ဓံ ဒုဗ္ဗလံ, တဿ စ ဒုဗ္ဗလတ္တာ တန္နိဿိတဝိညာဏမ္ပိ ဒုဗ္ဗလန္တိ။ ယထာ စ ပပာတေ ပတိတော အညဿ နိဿယော ဘဝိတုံ န သက္ကောတိ, ဇဝံ တမ္ပိ ဘိန္နသန္တတိယံ ကမ္မက္ခိတ္တတာယ ပပာတေ ပတိတံ ဝိယ အပ္ပတိဋ္ဌိတံ န ရူပသမုဋ္ဌာပနေ ဥဿဟတိ စ ဝတ္ထုနော စ အတ္တနာ သဟ အပစ္ဆာ အပုရေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနတ္တာ ပုရေဇာတပစ္စယဿ အလာဘတော။ ယထာ ပန အာဂန္တုကော ပုရိသော အဂတပုဗ္ဗံ ဒေသံ ဂတော အညေသံ ''ထေ ဘော အန္တောကမေ တေ အန္နဟနဂန္ဓမာလာဒီနိ ဒဿာမိ''တိ ဝတ္တုံ န သက္ကောတိ အတ္တနော အဝိသယတာယ, အပ္ပဟုတာယ စ, ဇဝမေဝံ ပဋိသန္ဓိစိတ္တမ္ပိ အာဂန္တုကန္တိ။ ဇဝံ ဝတ္ထုဒုဗ္ဗလတာဒီဟိ ကာရဏေဟိ ရူပံ န သမုဋ္ဌာပေတိ။ အပိစ အာဟာရိန္ဒြိယာဒိဝသေန ယေဟာကာရေဟိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပာနံ စိတ္တစေတသိကာ ပစ္စယာ ဟောန္တိ, တေဟိ သဗ္ဗေဟိ ပဋိသန္ဓိယံ စိတ္တစေတသိကာ သမတိံသကမ္မဇရူပာနံ ယထာယောဂံ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ ဝုတ္တဥ္ဟေတံ **ပဋ္ဌာနေ** –

''ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပါကာဗျာကတာ အာဟာရာ သမ္ပယုတ္တာနံ ခန္ဓာနံ ကဋတ္တာ စ ရူပာနံ အာဟာရပစ္စယေန ပစ္စယော''တိအာဒိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၂၉)။

တသ္မာ သမတိံသကမ္မဇရူပာနိ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပာနံ ဌာနံ ဂဟေတွာ ဌိတာနီတိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ ရူပံ န သမုဋ္ဌာပေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

စုတိစိတ္တဥ္စာရဟတော တိ ဧတ္ထ ခီဏာသဝဿ စုတိစိတ္တံ ဥပသန္တဝဋ္ဋမူလသ္မိံ သန္တာနေ သာတိသယံ သန္တဝုတ္တိတာယ ရူပံ န သမုဋ္ဌာပေတိ, အနာဂမိအာဒီနံ တဒဘာဝတောတိ ဝဒန္တိ။ ဋီကာကာရော ပန **အာနန္ဒာစရိယော** ဘဏတိ –

“ကာမာဝစရာနံ ပဋိသန္ဓိစိတ္တဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ ကာမာဝစရာနံ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, ရူပာဝစရေ, အရူပါဝစရေ ပစ္ဆိမဘဝိကာနံ, ယေ စ ရူပါဝစရံ, အရူပါဝစရံ ဥပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿန္တိ, တေသံ စဝန္တာနံ, တေသံ ဝစီသင်္ခါရော နိရုဇ္ဈိဿတိ, နော စ တေသံ ကာယသင်္ခါရော နိရုဇ္ဈိဿတီတိ ဝစနတော အညေသမ္ပိ စုတိစိတ္တံ ရူပံ န သမုဋ္ဌာပေတီ”တိ။

အာစရိယဿ ဟိ အယမဓိပ္ပာယော – **“ကာမာဝစရာနံ ပဋိသန္ဓိစိတ္တဿာ”** တိ ဧတေန အဝိသေသေန ကာမာဝစရသတ္တာနံ စုတိစိတ္တဿ, **“ယေ စ ရူပါဝစရံ။ပေ။ နိရုဇ္ဈိဿတီ”** တိ ဣမိနာ ကာမဘဝတော စဝိတွာ ရူပါရူပဘဝူပပန္နကာနံ ကာမာဝစရစုတိစိတ္တဿာပိ ဥပ္ပာဒက္ခဏတော ဥဒ္ဓံ ဝစီသင်္ခါရဿ နိရောဓံ ဝတွာ ကာယသင်္ခါရဿ တဒဘာဝဝစနတော စုတိစိတ္တဿ ကာယသင်္ခါရာသမုဋ္ဌာပနံ သိဒ္ဓံ။ ယဒဂ္ဂေန စ တံ ကာယသင်္ခါရံ န သမုဋ္ဌာပေတိ, တဒဂ္ဂေန တံ သေသရူပမ္ပိ န ဇနေတိ။ န ဟိ ရူပသမုဋ္ဌာပကဿ ဂဗ္ဘဂတတာဒိဝိဗန္ဓာဘာဝေ ကာယသင်္ခါရာသမုဋ္ဌာပနေ ကာရဏံ အတ္ထိ။ န စ ယုတ္တံ စုတိတော ဥဒ္ဓံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဥဠုသ္မ ရူပံ ပဝတ္တတီတိ, နာပိ “စုတိစိတ္တံ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတီ”တိ ဟဋ္ဌိ အတ္ထိ, န စာပိ ဝဋ္ဋမူလာနုပသမော စုတိစိတ္တဿ ရူပုပ္ပာဒနေ ကာရဏံ စုတိစိတ္တေန န ဥပ္ပန္နာနမ္ပိ တတော ပုရိမတရေဟိ ဥပ္ပန္နာနံ ဝိယ ဘဝန္တရေ အနုပ္ပဇ္ဇနတော, တသ္မာ သဗ္ဗေသမ္ပိ စုတိစိတ္တံ ရူပံ န သမုဋ္ဌာပေတီတိ။ ယဒိ ကာယသင်္ခါရသမုဋ္ဌာပနမေဝ ရူပဇနနာရဟဘာဝံ သာဓေတိ, တအာ စတုတ္ထဈာနေ ကထန္တိ? နာယံ ဒေါသော, တဿ ဘာဝနာဗလေန သာတိသယံ သန္တဝုတ္တိတာယ ကာယသင်္ခါရာသမုဋ္ဌာပနေပိ မရဏာသန္နစိတ္တာနံ ဝိယ ပရိဒုဗ္ဗလတ္တာဘာဝတော ရူပသမုဋ္ဌာပနေ ဝိဗန္ဓော နတ္ထီတိ။ ကုတော ပန ပဋ္ဌာယ စိတ္တဇရူပံ နုပ္ပဇ္ဇတီတိ? ယတော ပဋ္ဌာယ ကာယသင်္ခါရေ နုပ္ပဇ္ဇတိ။ ကအာ စ ကာယသင်္ခါရော နုပ္ပဇ္ဇတီတိ? စုတိတော ပုဗ္ဗေ ဒ္ဝတ္တိံသမစိတ္တက္ခဏတော ပဋ္ဌာယ နုပ္ပဇ္ဇတိ, တေတ္တိံသမစိတ္တက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ ပဋ္ဌိမသောဠသကတော ပုရေတရမေဝ နိရုဇ္ဈတီတိ ဝဒန္တိ။ “ယဿ ကာယသင်္ခါရော န နိရုဇ္ဈတိ, တဿ စိတ္တသင်္ခါရော န နိရုဇ္ဈိဿတီ”တိ (ယမ. ၂.သင်္ခါရယမက.၁၁၃) ပဥှေ “ပစ္ဆိမစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ တေသံ ကာယသင်္ခါရော စ န နိရုဇ္ဈတိ, စိတ္တသင်္ခါရော စ န နိရုဇ္ဈိဿတီ”တိ ပစ္ဆိမစိတ္တဿေဝ ဝဇ္ဇိတတ္တာ စုတိတော ဒုတိယတတိယစိတ္တေနာပိ သဟ နိရုဇ္ဈတီတိ အပရေ။ **ယဿ စိတ္တဿ အနန္တရာ ကာမာဝစရာနံ ပဋိသန္ဓိစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ** တိ ဧတ္ထ **“ယဿာ”**တိ ကာမာဝစရစုတိစိတ္တဿ အနန္တရပစ္စယဘူတံ စိတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ တဿ ဥပ္ပာဒတောပိ ဥဒ္ဓံ ကာယသင်္ခါရာဘာဝဝစနေန ဟေဋ္ဌိမကောဋိယာ စုတိတော တတိယစိတ္တေနေဝ သဟ နိရုဇ္ဈတိ။ ဒုတိယစိတ္တံ န ဟာပုဏာတီတိ ဧကေ။

၁၅၁-၇. ဧကံ ဒွေဝ တီဏိ စတ္တာရိ ဌာနာနိ ဣမဿာတိ **ဧကဒွိတိစတုဋ္ဌာနံ,** ဧကဒွိတိစတုဋ္ဌာနတ္တာတိ အတ္ထော။ **ဌာန**န္တိ စ ဣဓ ကိစ္စမဓိပ္ပေတံ။ တဉှိ တိဋ္ဌန္တိ ဧတ္ထ ဓမ္မာ အဝဋ္ဌိတာ ဝိယ ဟောန္တီတိ “ဌာန”န္တိ ဝုစ္စတိ။ မံသစက္ခုဒိဗ္ဗစက္ခုပညာစက္ခုဗုဒ္ဓစက္ခုသမန္တစက္ခုဝသေန ပဉ္စ နိမ္မလာနိ လောစနာနိ ဣမဿာတိ **ပဉ္စနိမ္မလလောစနော။**

နိပ္ပပဉ္စေနာ တိ ရာဂာဒိပပဉ္စရဟိတေန။ ရာဂာဒယော ဟိ သံသာရေ ပပဉ္စနတော “ပပဉ္စာ”တိ ဝုစ္စန္တိ။

အာဝဇ္ဇနေ ပဋိစ္ဆနေ ဌာနေ မနောဓာတုတ္တိကန္တိ သမ္ဗန္ဓော, ကိရိယာမနောဓာတု အာဝဇ္ဇနဋ္ဌာနေ, ဝိပါကဒ္ဝယံ သမ္ပဋိစ္ဆနဋ္ဌာနေတိ အတ္ထော။

“သောမနဿယုတ္တသန္တီရဏံ ပဉ္စဒ္ဝါရေ သန္တီရဏံ သိယာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ “သန္တီရဏ”န္တိ အဓိကာရတော ဝ လဗ္ဘတီတိ ကထာဗန္ဓသုခတ္ထံ **“သောမနဿယုတ”** န္တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ။

ဗလတရမ္မဏေ သတီ တိ တအာရမ္မဏကိစ္စဿ ဗလတရမ္မဏေယေဝ လဗ္ဘနတော ဝုတ္တံ, န ဣမဿေဝ အာဝေဏိကဘာဝေန သဗ္ဗေသမ္ပိ တအာရမ္မဏာနံ ဗလတရမ္မဏေယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇနတော။ **တေဝဋ္ဌဗ္ဗန** န္တိ ကိရိယာမနောဝိညာဏဓာတုသင်္ခါတံ တေဝဋ္ဌဗ္ဗနကိစ္စံ စိတ္တံ။

၁၅၈-၉. သဗ္ဗေသ န္တိ သဗ္ဗေသံ ကာမရူပါရူပဘဝိကသတ္တာနံ။ ဣမိနာ ဣဒံ ဒဿေတိ – ပဉ္စဒ္ဝါရေသု တေဝဋ္ဌဗ္ဗနကိစ္စံ ကေသဉ္စိဒေဝ သတ္တာနံ အရူပဘဝေ သဗ္ဗသော ပဉ္စဒ္ဝါရိကစိတ္တပ္ပဝတ္တိယာ, ရူပဘဝေ စ ဒ္ဝါရတ္တယ

ပ္ပဝတ္တိယာ အဘာဝတော။ မနောဒ္ဒွါရေ အာဝဇ္ဇနကိစ္စံ ပန သဗ္ဗေသမေဝ သစိတ္တကသတ္တာနံ ကရောတီတိ။ **ဒွိဝိဓာ နိကံ နာမ ဟောတီ**တိ ယထာဝုတ္တဋ္ဌာနဒ္ဒွယဝသေနတာယ ဒွိဝိဓာနိကစိတ္တံ နာမ ဟောတိ။ ကေစိ ပန "သောမနဿ သဟဂတသန္တီရဏံ ကာမသုဂတိယံ ပဋိသန္ဓိ အာကမှတိ , တသ္မာ တံ ပဉ္စဋ္ဌာနိက"န္တိ ဝဒန္တိ, တံ တေသံ မတိမတ္တံ **ပဋ္ဌာနေ** တထာ အဒီပိတတ္တာ။ တတ္ထ ဟိ –

> "ဥပေက္ခာသဟဂတံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ဥပေက္ခာသဟဂတော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နဟေတုပစ္စယာ"တိ ဧတ္တ (ပဋ္ဌာ. ၂.၇.၈) "အဟေတုကံ ဥပေက္ခာသဟဂတံ ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ, တယော ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဧကော ခန္ဓော, ဒွေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဒွေ ခန္ဓာ , အဟေတုကပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဥပေက္ခာသဟဂတံ ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ, တယော ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဧကော ခန္ဓော, ဒွေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဒွေ ခန္ဓာ"တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၇.၈) –

ဧဝံ ဥပေက္ခာသဟဂတ-ပဒဿ ပဝတ္တိပဋိသန္ဓိဝသေန ပဋိစ္စနယော ဥဒ္ဓဋော။ ပီတိသဟဂတသုခသဟဂတ-ပဒာနံ ပန –

> "ပီတိသဟဂတံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ပီတိသဟဂတော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နဟေတုပစ္စယာ။ အဟေတုကံ ပီတိသဟဂတံ ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ, တယော ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဧကော ခန္ဓော, ဒွေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဒွေ ခန္ဓာ။ သုခသဟဂတံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ သုခသဟဂတော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နဟေတုပစ္စယာ။ အဟေတုကံ သုခသဟဂတံ ဧကံ ခန္ဓံ ပဋိစ္စ တယော ခန္ဓာ, တယော ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဧကော ခန္ဓော, ဒွေ ခန္ဓေ ပဋိစ္စ ဒွေ ခန္ဓာ"တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၇.၆) –

ဧဝံ ပဝတ္တိဝသေနေဝ ဥဒ္ဓဋော, န "အဟေတုကပဋိသန္ဓိက္ခဏေ"တိအာဒိနာ ပဋိသန္ဓိဝသေန, တသ္မာ ယထာဓမ္မသာသနေ အဝစနမ္ပိ အဘာဝမေဝ ဒီပေတီတိ န တဿ ပဋိသန္ဓိအာနံ အတ္ထီတိ ဒွိဋ္ဌာနိကတာဝ ဝုတ္တာတိ။ တေ မဟဂ္ဂတဝိပာကာ နတတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၆၂. ဆဒ္ဒွာရာ ဧဝ **ဆဒ္ဒွာရိကာ**။ အထ တ **ဆဒ္ဒွာရိကေသူ**တိ ဆဒ္ဒွာရိကစိတ္တေသူတိ အတ္ထော။

၁၆၃-၆. "ပဉ္စကိစ္စ"န္တိအာဒိ ယထာဝုတ္တာနမေဝ နိဂမနံ။ **သေသန္တိ** အဋ္ဌသဋ္ဌိဝိဓံ စိတ္တံ။ ဧကကိစ္စယောဂတော, ဧကံ ကိစ္စမဿာတိ တ ဧကံ, ဧကမေဝ **ဧကကံ**။ သဗ္ဗစိတ္တာနံ ကိစ္စဝသေန နိဒ္ဒေသဋ္ဌာနေယေဝ ကိစ္စာနံ ပဋိဟဋိမ္ပိ ဒ ဿေတုံ **"ဘဝင်္ဂါဝဇ္ဇန"** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဧဝံ ပဋိသန္ဓိတော ပဋ္ဌာယ စုတိပရိယောသာနံ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ? သစ္စံ, စုတိပဋိသန္ဓီနံ ပန ဟာကဋ္ဌတ္တာ တထာ န ဝုတ္တံ။ ဘဝဿ ဟိ ပဋိသန္ဓိ အာဒိ, စုတိ ပရိယောသာနန္တိ ဟာကဋ္ဌမေဝ, တသ္မာ ဟာကဋ္ဌာနံ ပဟာယ အဟာကဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ဒဿေတုံ ဘဝင်္ဂမေဝ အာဒိတော ဝုတ္တံ။ တအာရမ္မဏံ ပန ကိဉ္စာပိ အဟာကဋံ, အထ ခေါ အနေကန္တိကံ ကိသ္မိဉ္စိ ဘဝေ ကတ္တစိ ဇဝနဝီထိယံ အလဗ္ဘနတောတိ ဧကန္တလဗ္ဘမာန ပရိဒီပနတ္ထံ တံ န ဝုတ္တံ။ အထ တ တအာရမ္မဏစိတ္တမ္ပိ ယေဘုယ္ယေန ဘဝင်္ဂနာမံ လဗ္ဘတီတိ ပုရိမဇဝနဝီထိယံ တအာရမ္မဏံ ပစ္ဆိမဇဝနဝီထိယာ အာဝဇ္ဇနဿ ပုရေစရဘူတံ ဘဝင်္ဂ-ဂ္ဂဟဏေနေဝ သင်္ဂဟိတန္တိ ဝိသုံ န ဝုတ္တံ။ ကေစိ ပန "ပဉ္စဒ္ဒွာရေသု ပဝတ္တိဝသေန ပဉ္စဝိဓတာယ ဒဿနတ္ထံ 'ဘဝင်္ဂါဝဇ္ဇန'န္တိအာဒိ ဝုတ္တ"န္တိ ဝဒန္တိ, တတ္ထ ပန အပ္ပဝတ္တမာနာနံ ကေသဉ္စိ သဗ္ဘာဝတော တံ န ယုဇ္ဇတိ, ဆဒ္ဒွာရပ္ပဝတ္တိဝသေန ဆဗ္ဗိဓတ္တနယဒဿနတ္ထန္တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယထာ စေတ္ထ "ဘဝင်္ဂါဝဇ္ဇန"န္တိအာဒိနာ စက္ခုဒ္ဒွာရေ ဝုတ္တံ, ဧဝံ သောတဒ္ဒွာရာဒီသုပိ ဒဿနာဒိံ အပနေတွာ သဝနာဒိံ ပက္ခိပိတွာ ကိစ္စပ္ပဝတ္တိ ယောဇေတဗ္ဗာ။ မနောဒ္ဒွါရေ ပန –

> "ဘဝင်္ဂံ ပဌမံ ဟောတိ၊ တတော အာဝဇ္ဇနံ မတံ။
> ဒုတိယံ တမတိက္ကမ္မ၊ ဇဝနံ တတိယံ သိယာ"တိ။ –

ယောဇနာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ **ဆန္နံ ဝိညာဏာနန္တိ** စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ ပဉ္စန္နံ, မနောဝိညာဏဿ စ။ **သတ္တဝိညာဏဓာတူနန္တိ** စက္ခုဝိညာဏဓာတာဒီနံ ပဉ္စန္နံ, မနောဓာတုမနောဝိညာဏဓာတုဒ္ဒွယဿာတိ သတ္တန္နံ ဝိညာဏဓာတူနံ။

၁၆၉-၇၁. ပဉ္စာဘိညာဝိဝဇ္ဇိတန္တိ –

> "ကုဒ္ဓိဝိဓံ ဒိဗ္ဗသောတော၊ ပရစိတ္တဝိဇာနနာ။

ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုတိ ပဥ္စဓာ''တိ။ –

ဝေမာဂတာဟိ ပဉ္စဟိ အဘိညာဟိ ယုတ္တေန ရူပာဝစရပဉ္စမဇ္ဈာနစိတ္တေန ဝဇ္ဇိတံ။ ဒိဗ္ဗသောတာဒီနံ ကေကာရမ္မဏ တွေပိ ပဉ္စန္နမ္ပိ အဘိညာနံ ကေသ္သေ၀ စိတ္တဿ အဝတ္ထာဘေဒဘာဝတော ဝုတ္တံ ''ပဉ္စာဘိညာဝိဝဇ္ဇိတ''န္တိ ။ ကေစိ ပန ''က္ကမ ကေန္တေန ဓမ္မာရမ္မဏိကစိတ္တာနမေဝ ဝစနတော ပရစိတ္တဝိဇာနနံ ဝဇ္ဇေတွတ အနာဂတံသဉာဏေန သဟ ပဉ္စာဘိညာနံ ပဋိက္ခေပေါ''တိ ဝဒန္တိ။

ဒွ၀ိပဉ္စဝိညာဏာနံ, မနောဓာတုတ္တယဿ စ ပရိစ္ဆာဂေန ကေစတ္တာလီသ ဟောန္တီတိ အာဟ **''စတ္တာလီသံ တထေကက''**န္တိ။ **အဘိညာနိ စာ**တိ **စ**-သဒ္ဒေ အဥ္ဇာနပ္ပယုတ္တော, သော ''စတ္တာလီသံ တထေကက''န္တိ က္ကမဿာ နန္တရံ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, တေန ပန အဘိညာစိတ္တဒွယံ သင်္ဂဏှာတိ။ အထ တ အဘိညာ နာမ ဟေဥ္စာ ကေကာရမ္မဏိ ကေသု ဝုတ္တဿ ပဉ္စမဇ္ဈာနဿေ၀ အဝတ္ထာဝိသေသောတိ အဘိညာစိတ္တာနံ ဆဋ္ဌာရမ္မဏိကေသု အဂ္ဂဟဏန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၇၂-၃. တိဓာ ကတ္တွတိ တိဓာ ကရဏဟေတု။ ဟေတွ၀တ္တော ဟိ အယံ တွတ-သဒ္ဒေါ ယထာ ''သီဟံ ဒိသွတ ဘယံ ဆမ္ဘိတတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ပညာယ စဿ ဒိသွတ အာသဝ ပရိက္ခီဏာ ဟောန္တီ''တိ။ **''ပုညာပုညဝသေနာ''**တိ အာဒိနာ ဇာတိဘူမိဟေတုဝေဒနာဒိဝသေန ယာဝ ဆသတ္တတိဝိဓော ဘေဒော, တာဝ မနောဝိညာဏဓာတုံ ဘိန္ဒိတွတ တံဝသေန စိတ္တဝိဘာဂဒဿနတ္ထံ နယအနံ ကတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၇၅. တိဓာ ကတ္တွတိ ပဥ္စမံ ဝိပာကဒွ၀ယကိရိယာဘေဒတော, ဒုတိယံ ကုသလာကုသလာဒိတောတိ ဧဝံ ဓာတုဒွ၀ယံ ပစ္စေကံ တိဓာ ကတွတ။

၁၈၀. ဘူမိ။ပေ။ ဝိဘာဝယေတိ တိံသဘူမီနံ နာနတ္တဝသေန ပဝတ္တိတော တိံသဝိဓံ, တတ္တေ၀ တိံသပုဂ္ဂလာနံ နာန တ္တဝသေန ပဝတ္တိတော စ တိံသဝိဓန္တိအာဒိနာ က္ကဒံ ယထာနိဒ္ဒိဋ္ဌစိတ္တံ ဗဟုဓာ ဟောတီတိ စ ဝိဘာဝေယျာတိ အတ္ ထော။

၁၈၁. က္ကဓာတိ က္ကမသ္မိံ သာသနေ။ **ဟတ္ထဂတာမလကာ ဝိယ ဟောန္တီ** တိ ယထာ ဟတ္ထဂတံ အာမလကံ စက္ခုမ တော သုပာကဋံ ဟောတိ, ဧဝမိမဿ မတိမတော ဘိက္ခုနော အဘိဓမ္မပိဋကဂတာ အတ္ထာ သုပာကဋာ ဟောန္တိ, အာဝဇ္ဇ ဇိတာဝဇ္ဇိတက္ခဏေ သုဝိသဒာ ပညာယန္တီတိ အတ္ထော။

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသိနိယာ နာမ

အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာယ

ကေဝိဓာဒိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ပဉ္စမော ပရိစ္ဆေဒော

ဘူမိပုဂ္ဂလစိတ္တုပ္ပတ္တိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၈၂-၈. ဗုဒ္ဓိယာ ဝုဒ္ဓိ ဝိရုဠှိ ကရောတီတိ **ဗုဒ္ဓိဝုဒ္ဓိကရံ** ။ ယဿ ယဿ နယဿ ကထနံ ပဋိညာတံ, တံ တံ ဒဿေန္တော အာဟ **"စိတ္တာနံ ဘူမိသုပ္ပတ္တိ"** န္တိ။ တံ ဝတွာ ဘူမီနံ အာဓာရဝသေန ပသင်္ဂါဂတံ ဂတိဘေဒံ, ဘဝဘေဒဉ္စ ဒဿေတုံ **"ဒေဝ စေတ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ "စတဿောပာယဘူမိယော"တိ ဝတွာ အသုရဂတိယာ ပေတဂတိယံ ယေဝ သင်္ဂဟိတတ္တာ **"ဂတိယော ပဉ္စ"** တိ ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ။ မယံ ပန "တိဿောတပာယဘူမိယော"တိ ဟဋ္ဌေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ မညာမ။ န ဟိ ဧသ အနာကုလဝစနော အာစရိယော ဤဒိသံ ပုဗ္ဗာပရဝိရုဒ္ဓံ ဝိယ သမ္မောဟဇနကံ ဝစနံ ဘာသတိ။ **ဟဋ္ဌိယမ္ပိ** ဟိ –

> "ပဉ္စ ခေါ ဣမာ, သာရိပုတ္တ, ဂတိယော။ ကတမာ ပဉ္စ? နိရယော တိရစ္ဆာနယောနိ ပေတ္တိဝိသယော မနုဿာ ဒေဝ"တိ (အ. နိ. ၉.၆၈) –

ဧဝံ တိဏ္ဏမေဝ အပာယာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ။ ကာမရူပာရူပဝသေန **တယော ဘဝ။ တတ္ထာ** တိ တေသု တီသု ဘဝေသု။ **တိံသေဝတ**တိ စတဿော အပာယဘူမိယော, သတ္တဝိဓာ ကာမသုဂတိဘူမိ, သောဠသ ရူပီဗြဟ္မလောကာ, စတဿော အရူပဘူမိယောတိ ဧကတိံသဘူမီနမန္တရေ စိတ္တုပ္ပတ္တိအဓိကာရတ္တာ အသညဘူမိံ အပနေတွာ အဝသေသာ တိံသေဝ ဘူမိယောတိ အတ္ထော။ **တာသု တိံသေဝ ပုဂ္ဂလာ** တိ တာသု ဘူမီသု ဥပ္ပန္နာ ပုဂ္ဂလာ ဘူမိဂဏနဝသေန တိံသေဝ ဟောန္တိ။ ဘူမိဝသေန တိံသဝိဓာပိ ပန ပဋိသန္ဓိစိတ္တဂဏနာယ ဧကူနဝီသတိ ဟောန္တီတိ ဒဿေန္တော အာဟ **"ဘူမီ သွေဝတာသု"**တိအာဒိ။

ပဋိသန္ဓိကစိတ္တာန န္တိ ဒသ ကာမာဝစရပဋိသန္ဓိစိတ္တာနိ, ပဉ္စ ရူပာဝစရပဋိသန္ဓိစိတ္တာနိ, စတ္တာရိ အရူပာဝစရပဋိသန္ဓိစိတ္တာနီတိ ဣမေသံ ဧကူနဝီသတိပဋိသန္ဓိစိတ္တာနံ ဝသေန။ **အသညီနမစိတ္တကာ** တိ အသညသတ္တာနံ အစိတ္တကာ ပဋိသန္ဓိ။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ –

> "အသညသတ္တာ ဒေဝ အဟေတုကာ အနာဟာရကာ အဖဿကာ အဝေဒနကာ အသညကာ အစေတနကာ အစိတ္တကာ ပာတုဘဝန္တိ"တိ။

ယဒိ ပဋိသန္ဓိဝသေန ဝီသတိ ပုဂ္ဂလာ, ကထံ ဘူမိဝသေန တိံသာတိ ဝုတ္တာ။ ဧကတိံသာတိ ဟိ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ အာဟ **"ဣမာ"**တိအာဒိ။

န ဝိဇ္ဇတိ ဟေတု ဣမေသန္တိ **အဟေတုကာ,** ဒုဝေ, တီဏိ စ ဟေတူ ဣမေသန္တိ **ဒွိတိဟေတုကာ,** ပဋိသန္ဓိဝသေန အဟေတုကာ, ဒုဟေတုကာ, တိဟေတုကာ စာတိ အတ္ထော။ တတ္ထ **အဟေတုကာ** အာပာယိကာ စ, ဧကစ္စေ ဘုမ္မဒေဝ, မနုဿေသု ဇစ္စန္ဓဇစ္စဗဓိရဇစ္စုမ္မတ္တကနပုံသကဥဘတောဗျဉ္စနကာဒယော စ။ ဝုတ္တာဝသေသာ ကာမသုဂတိတသိနော ဝ **ဒုဟေတုကာ။ တိဟေတုကာ** ပန ကာမသုဂတိတသိနောဝ။ **အရိယာ ပန အဋ္ဌ** တိ စတုန္နံ အရိယမဂ္ဂသမင်္ဂီနံ, စတုန္နဉ္စ အရိယဖလသမင်္ဂီနံ ဝသေန အဋ္ဌ အရိယပုဂ္ဂလာ ။ နနု စ အရိယာပိ တိဟေတုကာယေဝတိ? သစ္စံ, စိတ္တုပ္ပာဒံ ပန ပတွာ တေသံ ဝိသေသသဗ္ဘာဝတော ဝိသုံယေဝ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၈၉-၉၂. "ဘူမီသုပ္ပတ္တိံ ဘဏတော မေ နိဗောဓထ" တိ သုတွာ စောဒကော **"တိံသဘူမီသု"**တိအာဒိနာ သဗ္ဗေသံ ဘူမီနံ သာဓာရဏစိတ္တာနိ ပုစ္ဆတိ, ဣတရော **"စုဒ္ဒသေတ"** တိ ဝိဿဇ္ဇေတိ။ တတ္ထ အဋ္ဌ ပရိတ္တကုသလာနိ, စတ္တာရိ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တာနိ, ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတံ, မနောဒွာရာဝဇ္ဇနဉ္စာတိ စုဒ္ဒသေဝ, န ဦနာနိ နာဓိကာနိ, သဗ္ဗာသု တိံသ ဘူမီသု ဟောန္တိ, သဗ္ဗဘူမီနံ သာဓာရဏာနီတိ အတ္ထော။

သအာ॥ပေ.॥ သိယုန္တိ ဒွေ ဓေသမူလာနိ, ကုသလဝိပာကစက္ခုသောတဝိညာဏသမ္ပဋိစ္ဆနသန္တီရဏဒွယဝဇ္ဇိတာနိ အဋ္ဌာရသ ကာမာဝစရဝိပာကစိတ္တာနီတိ ဝီသတိ စိတ္တာနိ သအာ ကာမေဃေဝ ဘဝေ သိယုံ, န ကအာစိ အညတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ အတ္ထော။ နနု စ ဗြဟ္မုနမ္ပိ အကုသလဝိပာကာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ? သစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တာနိ ကာမဘဝေ အနိဋ္ဌရူပာဒယော အာရဗ္ဘ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ဗြဟ္မလောကေ တေသံ အဘာဝတောတိ ကာမဘဝေဃေဝ နိယမိတာနိ။ ရူပာဝစရဝိပာကစိတ္တာနိ ပဉ္စ ရူပာဝစရဘဝေဃေဝ သိယုံ, စတ္တာရော စ အရူပာဝစရဝိပာကာ အရူပီသူတိ အာဟ **"ပဉ္စ ရူပဘာဝေ"**တိအာဒိ။

ကာမ ॥ပေ.॥ ဘဝန္တိ တိ ရူပာဝစရကုသလကိရိယစိတ္တာနိ စေဝ ကုသလဝိပာကာနိ စ စက္ခုသောတဝိညာဏသမ္ပဋိစ္ဆနသန္တီရဏာနိ တေဟေဒွနဝဇ္ဇာနိ စ ဒွေ အဟေတုကကိရိယစိတ္တာနိ ပဋ္ဌမမဂ္ဂဝိညာဏန္တိ အဋ္ဌာရသ စိတ္တာနိ ကာမရူပဘဝေဃေဝ ဘဝန္တိ, န အရူပဘဝေ။ တတ္ထ ဟိ သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကန္တတ္တာ ရူပာဝစရကုသလကိရိယာ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။ စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ ဝတ္ထုဒွာရဝိရဟတော, ဟသိတုပ္ပာဒေ ကေန္တဝတ္ထုနိဿယတ္တာ, သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ ပရတောဃောသပစ္စယာဃေဝ နိဗ္ဗတ္တနတော န ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ဒွေဝစတ္တာလီသာ** တိ အဋ္ဌ ပရိတ္တကုသလာနိ, စတ္တာရိ အရူပကုသလာနိ, ပဋ္ဌမမဂ္ဂဝဇ္ဇာနိ သတ္တ လောကုတ္တရစိတ္တာနိ, ပဋိဃဒွယဝဇ္ဇိတာနိ စ ဒသ အကုသလစိတ္တာနိ, ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တအဟေတုကကိရိယာဒွယဝဇ္ဇိတာနိ နဝ ကာမာဝစရကိရိယစိတ္တာနိ, စတ္တာရိ အရူပာဝစရကိရိယစိတ္တာနီတိ ဧဝံ ဒွေဝစတ္တာလီသ စိတ္တာနိ တီသု ဘဝေသု ဟောန္တိ။

၁၉၃-၂၀၄. ဧဝံ ဘဝဝသေန စိတ္တုပ္ပတ္တိံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ကာလဝသေန ဒဿေန္တော အာဟ **"ဋ္ဌပေတွာ ပနာ"**တိအာဒိ။ **သဗ္ဗာသ** န္တိ နိဒ္ဓါရဏေ သာမိဝစနံ။ အဋ္ဌ မဟာကိရိယာ, အရဟတ္တမဂ္ဂဖလစိတ္တာနိ, အနာဂမိဖလံ, နေဝသညာနာသညာယတနကုသလကိရိယာတိ **တေရသေဝ စိတ္တာနိ** အဟာယရဟိတာသု **ဆဗ္ဗီသဘူမိသု ဟောန္တိ** အဟာယေသု ဝိပာကာဝရဏသဗ္ဘာဝေ ဧတေသံ အနုပ္ပဇ္ဇနတော။ အပရာနိ ဆ စိတ္တာနီတိ သမ္ဗန္ဓော။ တာနိ ပန ရူပဘဝသာဓာရဏာနံ ပဉ္စပရိတ္တဝိပာကာနံ, ကိရိယမနောဓာတုယာ စ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ပဉ္စ စိတ္တာနီ တိ ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တဝိစိကိစ္ဆာဝသေန ပဉ္စ စိတ္တာနိ။ တာနိ ဟိ ပဉ္စသု သုဒ္ဓါဝါသဘူမိသု န လဗ္ဘန္တိ။ တတ္ထ အနာဂမိခီဏာသဝါနမေဝ အဓိဝုတ္ထတ္တာ, တေသဉ္စ ပဋ္ဌမမဂ္ဂေနေဝ ဣမေသံ ပဉ္စန္နံ ဝိညာဏာနံ အနုပ္ပာဒဓမ္မတံ အာပာဒိတတ္တာ။

အပရာနိ ဒုဝေတိ တတိယာရုပ္ပကုသလကိရိယစိတ္တာနိ။ တာနိ ဟိ နေဝသညာနာသညာယတနေသု အတိက္ကန္တာရမ္မဏတ္တာ, အဟာယေသု စ အဟေတုကပဋိသန္ဓိကတ္တာ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။ **စတုဝီသတီဘူမိသု ဒွေဝ စာ**တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနကုသလကိရိယာဝသေန ဒွေ စိတ္တာနိ။ **တေဝီသဘူမိသု ဒွေဝဃေဝတ**တိ အာကာသာနဉ္စာယတနကုသလကိရိယစိတ္တာနိ။

ကောဒသဝိဓန္တိ ရူပာဝစရကုသလကိရိယာ ဟသိတုပ္ပာဒေတိ ကောဒသ။ သောတာပတ္တိဖလံ ယာဝ အနာဂာမိမဂ္ဂေ စတ္တာရိ စ စိတ္တာနိ သုဒ္ဓါဝါသအဟာယဝဇ္ဇာသု ကေဝီသတိဘူမိသု ဘဝန္တိ။ ကေံ သောတာပတ္တိမဂ္ဂစိတ္တံ သုဒ္ဓါဝါသအဟာယအရူပဘူမိဝဇ္ဇေသု သတ္တရသသု ဘူမိသု ဇာယတိ။ ဒွေ ဓေသမူလာနိ, ကုသလဝိပာကဃာနဇိဝှာကာယဝိညာဏာနိ, သတ္တ အကုသလဝိပာကာတိ ဒွာဒသ စိတ္တာနိ မဟဂ္ဂတဘူမိဝဇ္ဇာသု ကောဒသသု ကာမဘူမိသု ဇာယန္တိ။ အဋ္ဌ မဟာဝိပာကစိတ္တာနိ ကာမာဝစရဒေဝမနုဿဝသေန သတ္တဘူမိသု ဇာယန္တိ။ **ဆသု ဘူမိသူ**တိ ဝေဟပ္ဖလ သုဒ္ဓါဝါသသင်္ခါတာသု ဆသု ပဉ္စမဇ္ဈာနဘူမိသု။

စတ္တာရိ॥ပေ.॥ ဘူမိသူ တိ စတုတ္ထဇ္ဈာနဝိပာကော ပရိတ္တသုဘအပ္ပမာဏသုဘသုဘကိဏှဝသေန တီသု ဘူမိသု ဇာယတိ, ဒုတိယဇ္ဈာနဝိပာကော, တတိယဇ္ဈာနဝိပာကော စ ပရိတ္တာဘာအပ္ပမာဏာဘာအာဘဿရဝသေန တီသု ဘူမိသု, ပဋ္ဌမဇ္ဈာနဝိပာကော ဗြဟ္မပာရိသဇ္ဇဗြဟ္မပုရောဟိတမဟာဗြဟ္မာဝသေန တီသု ဘူမိသု ဟောတီတိ ဧဝံ စတ္တာရိ စိတ္တာနိ ဧကေကဝသေန တီသု တီသု ဘူမိသု ဇာယန္တိ။

၂၀၆-၉. ဧဝံ ဧတ္တကာနေဝ စိတ္တာနိ ဧတ္တကာသု ဘူမိသု ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ စိတ္တနိယမဝသေန ဥပ္ပတ္တိံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဧတ္တကာသု ဧဝ ဘူမိသု ဧတ္တကာနေဝ စိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ဘူမိနိယမဝသေန ဒဿေတုံ **"ကုသလာကုသလာ ကာမေ"**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ ကာမေ ကုသလာကုသလာ ဝီသတိ, တေသံ ပန္နရသ အဟေတုကာ ဟ

ကာ, အာဝဇ္ဇနဒွယဉ္စာတိ သတ္တတိံသေဝ မာနသာ နရကာဒီသု စတူသုပိ အပါယေသု ဇာယရေ။ အဝသေသာနိ ပန သတ္တရသ ကာမာဝစရဝိပါကကိရိယစိတ္တာနိ, ပဉ္စတိံသ မဟဂ္ဂတလောကုတ္တရာနီတိ ဒွေဝပညာသ မာနသာ ကဒါစိပိ တေသု နုပ္ပဇ္ဇန္တိ အဘူမိဘာဝတောတိ အတ္ထော။

အသီတိ ဟဒယာတိ ဝုတ္တာဝသေသာနိ အသီတိ စိတ္တာနိ။ **ဈာနာဒိဝိညာဏတ္တယ**န္တိ ကုသလဝိပါကဈာနာဒိဝိညာဏတ္တယံ။ **“အပုညဇာ ပါကာ”**တိ အကုသလဝိပါကာနံ သဗ္ဗေသမေဝ ဂဟိတတ္တာ ဈာနာဒိဝိညာဏတ္တယံ အဂ္ဂဟိတဝိသေသမ္ပိ ပါရိသေသညာယေန ကုသလဝိပါကမေဝ ဝိညာယတိ။

၂၁၃. **ဒေါမနဿ**န္တိ ဒေါမနဿသဟဂတံ။ **ကိရိယာ စ ဒွေဝ**တိ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနဝဇ္ဇိတာ ဒွေဝ အဟေတုကကိရိယာ။

၂၁၄. **ဘူမိဝသေနေတ**တိ ပုဂ္ဂလေ အနာမသိတွာ ကေဝလံ ဘူမိဝသေန။ ပုဂ္ဂလာနံ ဝသေန စ ဘူမိဝသေန စ စိတ္တုပ္ပတ္တိံ ဝိဘာဝယေတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၁၆-၈. **ပဉ္စဘူမိသူ**တိ စတုရာပါယမနုဿဝသေန ပဉ္စဘူမီသု။ အဟေတုကာနံ ပဋိသန္ဓိသဒိသတဒါရမ္မဏဝသေန ‘‘သတ္တတိံသေတ’’တိ ဝုတ္တံ, အညထာ ပန ဒွိဟေတုကတဒါရမ္မဏဿာပိ သမ္ဘဝတော ဧကစတ္တာလီသ ဟောန္တိ။ **အာစရိယဇောတိပါလတ္ထေရဿ** အဓိပ္ပါယေန တိဟေတုကဝိပါကေဟိပိ သဒ္ဓိံ ပဉ္စစတ္တာလီသေတတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အဟေတုကဿ ဝုတ္တေဟီ**တိ အဟေတုကသတ္တဿ ဝုတ္တေဟိ သတ္တတိံသမာနသေဟိ သဟ။ **နဝ ကိရိယာ**တိ အဋ္ဌ မဟာကိရိယာ, ဟသိတုပ္ပါဒော စာတိ ဣမာနိ အသာဓာရဏကိရိယစိတ္တာနိ နဝ။

၂၂၀-၁. ‘‘စတုပညာသ မာနသာ’’တိ ဝတွာ တေသံ သရူပတော ဒဿနတ္ထံ အာဟ **“ဒွိဟေတုကဿာ”** တိအာဒိ။ ပုန **“စတုပညာသာ”**တိအာဒိ ပန နိဂမနံ။

၂၂၂-၄. **ပညာသေဝဿ စိတ္တာနီ** တိ တိဟေတုကဿ ပုထုဇ္ဇနဿ ဝုတ္တစတုပညာသစိတ္တေသု ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတဝဇ္ဇာနိ ဧကူနပညာသ, သောတာပတ္တိဖလန္တိ ဣမာနိ ပညာသေဝ စိတ္တာနိ **အဿ** ကာမာဝစရဿ သောတာပန္နဒေဟိနော ဇာယန္တေ။ **နဝတိံသေတ**တိ ဧကူနစတ္တာလီသစိတ္တာနိ။ **ပဌမံ ဖလ**န္တိ သောတာပတ္တိဖလံ။

၂၂၅-၈. **ဒုတိယဉ္စ ဖလံ ဟိတွာ** တိ သကဒါဂါမိဖလံ ဟိတွာ။ **စ**-သဒ္ဒေန သောတာပတ္တိဖလဉ္စ ဟိတွာတိ အတ္ထော။ အတ္တနော ဖလေန သဟ **ယာနိ** အဋ္ဌစတ္တာလီသ **စိတ္တာနိ,** တာနိ အနာဂါမိဿ သတ္တဿ ဇာယန္တိ။ **စတ္တာလီသဉ္စ စတ္တာရီ**တိ တေဝီသတိ ကာမာဝစရဝိပါကစိတ္တာနိ, ဝီသတိ ကိရိယစိတ္တာနိ, အရဟတ္တဖလဉ္စာတိ စတုစတ္တာလီသ စိတ္တာနိ။ **သကံ သက**န္တိ ‘‘သောတာပန္နဿ သောတာပတ္တိမဂ္ဂစိတ္တံ, သကဒါဂါမိနော သကဒါဂါမိမဂ္ဂစိတ္တ’’န္တိအာဒိနာ အတ္တနော အတ္တနော မဂ္ဂစိတ္တံ။ ကသ္မာ ပန တေသံ ဧကေကမေဝ စိတ္တံ ဟောတီတိ အာဟ **“ဧကစိတ္တက္ခဏာ ဟိ တေ”** တိ။ **ပဉ္စတိံသေတ** တိ သတ္တရသ ကာမရူပါရူပကုသလစိတ္တာနိ, ပဋိဃဒွယဝဇ္ဇာနိ ဒသ အကုသလာနိ, ရူပဘဝေ လဗ္ဘမာနကာနိ ပဉ္စ အဟေတုကဝိပါကာနိ, အာဝဇ္ဇနဒွယံ, ပဌမဈာနဝိပါကော စာတိ ပဉ္စတိံသ စိတ္တာနိ တိသု ပဌမဈာနဘူမိသု ပုထုဇ္ဇနဿ ဇာယန္တိ။

၂၃၂-၅. **ဟိတွာ စာ**တိ ဧတ္ထ **စ**-သဒ္ဒေန ပဌမဖလဿ ဂဟဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တေန အပုညပဉ္စကံ ဟိတွာ ပဌမံ ဖလံ ဂဟေတွာ စာတိ အတ္ထော။ **အပုညပဉ္စက**န္တိ ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတဝသေန ပဉ္စ အကုသလစိတ္တာနိ။ **တတ္ထာ** တိ တေသု သောတာပန္နဿ ဝုတ္တေသု။ **တတ္ထေတ** တိ သကဒါဂါမိဿ ဝုတ္တေသု။ ပုညဇံ သမ္ပဋိစ္ဆနံ သန္တီရဏဒွယဉ္စေတတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၃၇. ဧဝံ ပဌမဇ္ဈာနဘူမိယံ ပုထုဇ္ဇနသောတာပန္နာဒိဝသေန စိတ္တသမ္ဘဝံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တေသမေဝ ဝသေန ဒုတိယဇ္ဈာနဘူမိယံ ဒဿေတုံ **“ပုထုဇ္ဇနဿာ”** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ ဒုတိယဇ္ဈာနတတိယဇ္ဈာနဝိပါကာနံ ဧကသတ္တဿေဝ အသမ္ဘဝေပိ ဒုတိယဇ္ဈာနတလေ နိဗ္ဗတ္တေ ပုထုဇ္ဇနာဒယော ပုထုဇ္ဇနာဒိဘာဝသာမညေန ဧကတော ဂဟေတွာ **“ဒုတိယဇ္ဈာနတတိယဇ္ဈာနပါကတော”** တိ ဝုတ္တံ။

၂၄၂. ပရိတ္တသုဘာဒိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အကနိဋ္ဌာ တတိယစတုတ္ထဇ္ဈာနဘူမိသု ပဉ္စမဇ္ဈာနဘူမိယံ ဝုတ္တာဂ ဏနာယ စိတ္တပ္ပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေနာဟ **"ပရိတ္တကသုဘာဒီန"** န္တိအာဒိ။

၂၄၇. **စတုဝီသတိ စိတ္တာနိ** တိ အဋ္ဌပရိတ္တကုသလာနိ, စတ္တာရိ အရူပကုသလာနိ, ပဋိဃဒွဝဇ္ဇိတာနိ ဒသ အကုသလစိတ္တာနိ, ပဉ္စမာရုပ္ပဝိပါကော, မနောဒွါရာဝဇ္ဇနဉ္စာတိ စတုဝီသတိ စိတ္တာနိ ပဉ္စမာရုပ္ပဘူမိယံ ပုထုဇ္ဇန ဿ ဇာယန္တိ။

၂၅၀-၃. **ဒသ ပဉ္စ** တိ အဋ္ဌ မဟာကိရိယာ, စတဿော အရူပကိရိယာ, မနောဒွါရာဝဇ္ဇနံ, ပဉ္စမာရုပ္ပဝိပါကော, အရဟတ္တဖလဉ္စာတိ ပန္နရသ စိတ္တာနိ ပဉ္စမာရုပ္ပဘူမိယံ အရဟတော ဟောန္တိ။

တေဝီသာတိ ပဉ္စမာရုပ္ပဘူမိယံ ပုထုဇ္ဇနဿ ဝုတ္တေသု စတုဝီသတိစိတ္တေသု အာကာသာနဉ္စာယတနကုသလဝိ ပါကဝဇ္ဇာ ဗာဝီသတိ စ ဒုတိယာရုပ္ပဝိပါကော စာတိ တေဝီသတိ ဒုတိယာရုပ္ပဘူမိယံ ပုထုဇ္ဇနဿ ဟောန္တိ။ တတ္ ထေဝ တိဏ္ဏံ ဖလဋ္ဌသေခါနံ ပုထုဇ္ဇနဿ ဝုတ္တေသု အကုသလပဉ္စကဝဇ္ဇာနိ အဋ္ဌာရသ, တံတံဖလဉ္စာတိ ဧကူနဝီ သတိ စိတ္တာနိ ဟောန္တိ။

ကိရိယာ ဒွါဒသာ တိ အဋ္ဌ မဟာကိရိယာ, အာကာသာနဉ္စာယတနဝဇ္ဇိတာ တိဿော အရူပကိရိယာ, မနောဒွါ ရာဝဇ္ဇနန္တိ ဒွါဒသ ကိရိယစိတ္တာနိ။ **ပါကေကော**တိ ဧကော အရူပဝိပါကော။

ဒုတိယာရုပ္ပဘူမိယံ ပုထုဇ္ဇနဿ ဝုတ္တေသု ဝိညာဏဉ္စာယတနကုသလဝိပါကဝဇ္ဇာနိ ဧကဝီသတိ , အာကိဉ္စ ညာယတနဝိပါကော စာတိ **ဗာဝီသတိ စိတ္တာနိ** တတိယာရုပ္ပဘူမိယံ ပုထုဇ္ဇနဿ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

၂၅၄-၆၀. ပုထုဇ္ဇနဿ ဝုတ္တေသု အပုညပဉ္စကဝဇ္ဇာနိ သတ္တရသ, ပဉ္စမဖလဉ္စာတိ **အဋ္ဌာရသ** တတိယာရုပ္ပဘူမိ ယံ သောတာပန္နဿ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ **တာနီ**တိ တာနေဝ အဋ္ဌာရသ စိတ္တာနိ။ ''ဥပေတ္ တ ပဉ္စမံ ဖလ''န္တိ ဟိ ဝစနတော ဒုတိယဖလံ ပက္ခိပိတ္ တတိ အယမတ္ထော အဝုတ္တသိဒ္ဓေါ။ န ဟိ သကအာကမိနော သကအာကမိဖလဉ္စ နုပ္ပဇ္ဇတိ ။ ဧ ဝဉ္စ ကတ္ တ ဝုတ္တံ **"ဥပေတ္ တ ဒုတိယံ ဖလ"**န္တိ။ ဧတ္ထာပိ အနာကမိဖလံ ပကရဏာသိဒ္ဓမေတတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အဋ္ဌ မဟာကိရိယာ, ဒွေ တတိယစတုတ္ထာရုပ္ပကိရိယာ, မနောဒွါရာဝဇ္ဇနံ, အာကိဉ္စညာယတနဝိပါကော, အရဟတ္တဖလ န္တိ **တေရသ စိတ္တာနိ** တတိယာရုပ္ပဘူမိယံ ခီဏာသဝဿ ဇာယန္တိ။ တတိယာရုပ္ပဘူမိယံ ပုထုဇ္ဇနဿ ဝုတ္တေသု ဒွါဝီသတိစိတ္တေသု အာကိဉ္စညာယတနကုသလဝိပါကဝဇ္ဇာတိ ဝီသတိ, နေဝသညာနာသညာယတနဝိပါကောတိ **ဧက ဝီသတိ စိတ္တာနိ** စတုတ္ထာရုပ္ပဘူမိယံ ပုထုဇ္ဇနဿ ဇာယန္တိ။ ပုထုဇ္ဇနဿ ဝုတ္တေသု အပုညပဉ္စကဝဇ္ဇာနိ သောဠသ, သောတာပတ္တိဖလဉ္စာတိ **သတ္တရသ** တတ္ထေဝ သောတာပန္နဿ ဟောန္တိ။ အဋ္ဌ မဟာကိရိယာ, ဒွေ စ နေဝသညာနာသညာယတနဝိပါကကိရိယာ, မနောဒွါရာဝဇ္ဇနံ, အရဟတ္တဖလဉ္စာတိ **ဒွါဒသ စိတ္တာနိ** တတ္ထေဝ အရဟတော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

၂၆၁-၃. အရူပကုသလာ စေဝ ကိရိယာပိ စ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, န ပန ဝိပါကာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဥဒ္ဓမုဒ္ဓမရူပီန** န္တိ ဝိညာ ဏဉ္စာယတနာဒီသု အရူပီနံ။ **ဟေဋ္ဌိမာ** တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနိကာနံ အာကာသာနဉ္စာယတနကုသလဝိပါကာ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ, အာကိဉ္စညာယတနိကာနံ အာကာသာနဉ္စာယတနဝိညာဏဉ္စာယတနကုသလဝိပါကာတိ ဧဝမာဒိနာ ဟေဋ္ဌိမာ ဟေဋ္ဌိမာ အရူပာ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ကသ္မာတိ အာဟ **"ဒိဋ္ဌာဒီနဝတော ကိရာ"** တိ။ **ကိရာ**တိ အနုဿုတိယံ။ **ဒိဋ္ဌာဒီနဝတော** တိ အာရမ္ မဏေ, ဈာနေ စ ဒိဋ္ဌအာဒေသတ္တာ။ **ကုသလာနုတ္တရာ** တိ လောကုတ္တရကုသလာ။

၂၆၆. **သဗ္ဗော ရူပေဟ မဟဂ္ဂတော** တိ သဗ္ဗော ရူပာဝစရမဟဂ္ဂတစိတ္တုပ္ပာဒေါ။ **မနောဓာတူ**တိ ကိရိယာမနော ဓာတုဝိပါကမနောဓာတူနံ ကာမဝိပါက-ဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတတ္တာ။

၂၆၉-၇၃. **ဧဝံ။ပေ။ ဟေဋ္ဌိမ** န္တိ ဒုတိယာရုပ္ပဘူမိယံ ဝုတ္တေသု ဒုတိယာရုပ္ပတ္တယံ ဥပေတ္ တ အတ္တနော ပါကေ န သဟ တတိယာရုပ္ပဘူမိယံ ဧကူနစတ္တာလီသ စိတ္တာနိ တတ္ထဝုတ္တေသု တတိယာရုပ္ပတ္တယံ ဥပေတ္ တ အတ္တ နော ပါကေန သဟ သတ္တတိံသာတိ ဧဝံ သေသဒွဝယေပိ ဟေဋ္ဌိမဟေဋ္ဌိမံ ဟိတ္ တ စိတ္တဂဏနာ ဉေယျာ။ **အတ္တနော**

အတ္တနောတိ ပဌမာရုပ္ပဘူမိယံ ပဌမာရုပ္ပဝိပာကော, ဒုတိယာရုပ္ပဘူမိယံ ဒုတိယာရုပ္ပဝိပာကောတိ ဧဝံ အတ္တနော အတ္တနော ဝိပာကာ စတ္တာရော စ အနာသတ လောကုတ္တရဝိပာကာတိ ဧဝံ စတူသု အရူပဘူမီသု ဧကေကာယ ဘူမိယာ ပဉ္စ ပဉ္စ ဝိပာကာ ဇာယန္တိ။ ယာ ကိရိယာ တေရသေဝ သိယုံ, တာ သဗ္ဗပဌမာရုပ္ပဘူမိယံ ခီဏာသဝဿ ဇာယန္တေတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဒုတိယာရုပ္ပဘူမိယံ ခီဏာသဝဿ ပဌမာရုပ္ပကိရိယစိတ္တံ ဝဇ္ဇေတွာ **ဒွာဒသေဝ ကိရိယာ** ဟောန္တိ။ တတိယာရုပ္ပဘူမိယံ ဒုတိယာရုပ္ပကိရိယစိတ္တံ ဝဇ္ဇေတွာ **ဧကာဒသ**။ စတုတ္ထာရုပ္ပဘူမိယံ တတိယာရုပ္ပကိရိယစိတ္တံ ဝဇ္ဇေတွာ **ဒသေဝ** ဝိညေယျာ။

၂၇၄-၅. ဣဒာနိ ကေဝလံ ပုဂ္ဂလဝသေန တေသမေဝ ပုဂ္ဂလာနံ အာဝေဏိကစိတ္တံ ဒဿေတုံ **“အရဟတော ပနာ”**တိအာဒိနာ အရဟတောယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇနကစိတ္တံ ဒဿေတွာ အနာကမိအာဒီနံ ဟဋ္ဌိမပုဂ္ဂလိကံ သကသကဖလစိတ္တံ ဟကဋ္ဌမေတတိ သံခိတ္တံ။ **အရဟတော**တိ ခီဏာသဝဿ။ အရဟတော ဘာဝေ အရဟတ္တံ, အရဟတ္တဖလန္တိ အတ္ထော။ တဉှိ “အရိနံ ဟတတ္တာ အရဟာ”တိအာဒိနာ အရဟန္တ-သဒ္ဒဿ ပဝတ္တိနိမိတ္တဘာဝေန “အရဟတ္တ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဣဒာနိ တေသံ တေသံ ပုဂ္ဂလာနံ သာဓာရဏစိတ္တာနိ ဒဿေတုံ **“စတုန္နဉ္စ ဖလဋ္ဌာန”**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၂၉၀. **သုသာရ**န္တိ အတ္ထဗျဉ္ဇနဝသေန ပရိစ္ဆိတဗ္ဗဿ ဖေဂ္ဂုဿ အဘာဝတော သုဋ္ဌု သာရံ, သဗ္ဗသော သာရန္တိ အတ္ထော။ **ပရ**န္တိ သုသာရတ္တာ ဧဝ ပရံ။ သတ္တာနံ ဣဓလောကပရလောကဟိတပဋိစ္ဆာဒကဿ အဝိဇ္ဇန္ဓကာရဿ ဝိဓမနတော **မောဟန္ဓကာရပ္ပဒီပံ။ စိန္တေတီ** တိ အတ္ထဝသေန စိန္တေတိ။ **တစေတီ**တိ ဗျဉ္ဇနဝသေန သဇ္ဈာယတိ။ ရာဂဒောသာနံ မောဟေန သဟ အဝိနာဘာဝတော တဿ အနုပဂမနံ အတ္ထသိဒ္ဓမေတတိ “မောဟန္ဓကာရပ္ပဒီပ”န္တိ ဝတွာပိ **“နရံ။ပေ။ နောပယန္တီ”** တိ ရာဂဒောသာနုပဂမနမေဝ ဝုတ္တံ။ “မောဟန္ဓကာရပ္ပဒီပ”န္တိ တ ဝစနေနေဝ မောဟဿ အနုပဂမော ဝုတ္တော ဟောတီတိ ရာဂဒောသာနမေဝ အနုပဂမနံ ဝုတ္တံ။ မူလဘူတာနံ ပန တိဏ္ဏံ အနုပဂမနဝစနေန သေသကိလေသာနမ္ပိ အနုပဂမနံ ဝုတ္တမေတတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသိနိယာ နာမ

အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာယ

ဘူမိပုဂ္ဂလစိတ္တုပ္ပတ္တိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဌမော ဘာဂော နိဋ္ဌိတော။

။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

အဘိဓမ္မာဝတာရ-အဘိနဝဋီကာ

(ဒုတိယော ဘာဂော)

၆. ဆဋ္ဌော ပရိစ္ဆေဒေါ

အာရမ္မဏဝိဘာဂနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၉၁-၃. **ဧတေသန္တိ** ယထာဝုတ္တပ္ပဘေဒါနံ။ နနု စ ''စိတ္တံ စေတသိက''န္တိအာဒိနာ စိတ္တာဒီနိယေဝ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာနီတိ တာနေဝ နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗာနိ, အာရမ္မဏံ ပန အပ္ပကတံ, တံ ကသ္မာ ဣဓ ဝုစ္စတီတိ စောဒနံ မနသိ ကရိတွာ အာဟ **''တေန ဝိနာ နတ္ထိ ဟိ သမ္ဘဝေါ''** တိ။ ယသ္မာ အာရမ္မဏေန ဝိနာ စိတ္တသမ္ဘဝေါ နတ္ထိ, န ဟိ အနာရမ္မဏံ စိတ္တံ နာမ အတ္ထိ, တသ္မာ ''တယိဒံ စိတ္တံ ကံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိ အာသင်္ကာနိဝတ္တနတ္ထံ ဣတော ပရံ အာရမ္မဏံ ဒဿယိဿာမီတိ အဓိပ္ပါယော ။ ကတိဝိဓံ ပန တံ အာရမ္မဏံ, ကိံ သရူပဉ္စာတိ အာဟ **''ရူပံ သဒ္ဒ''** န္တိအာဒိ။ ဝစနတ္ထံ ပန နေသံ သယမေဝ ဝက္ခတိ။ **ဆဠာရမ္မဏကောဝိဒါ** တိ ဆန္နံ အာရမ္မဏာနံ ဗျာကရဏကုသလာ ဗုဒ္ဓါဒယော။

ဘူတေတိ စတ္တာရော မဟာဘူတေ။ **ဥပါဒါယာ**တိ နိဿာယ။ **စတုသမုဋ္ဌိတော** တိ ကမ္မာဒီဟိ စတူဟိ ပစ္စယေဟိ သမုဋ္ဌိတော။ နိဒဿိတဗ္ဗံ နိဒဿနံ။ ကိံ တံ? ဒဋ္ဌဗ္ဗဘာဝေါ စက္ခုဝိညာဏဿ ဂေါစရဘာဝေါ , သဟ နိဒဿနေနာတိ သနိဒဿနော။ ပဋိဟညတိ, ပဋိဟနနန္တိ ဝါ ပဋိဃော, ယေန ဗျာပါရာဒိဝိကာရပစ္စယန္တရသဟိတေသု စက္ခာဒီနံ နိဿယေသု ဝိကာရုပ္ပတ္တိ, သော သယံ နိဿယဝသေန စ သမ္ပတ္တာနံ, အသမ္ပတ္တာနဉ္စ ပဋိမုခဘာဝေါ အညမညပတနံ ပဋိဃောတိ အတ္ထော။ တတ္ထ သယံ သမ္ပတ္တိ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဿ နိဿယဝသေန သမ္ပတ္တိ ဂန္ဓရသဃာနဇိဝှာကာယာနံ။ ဣတရေသံ ဥဘယထာပိ အသမ္ပတ္တိ, တသ္မာ ဣဓ အသမ္ပတ္တာနံ ပဋိမုခဘာဝေါ ''ပဋိဃော''တိ ဝုစ္စတိ။ သဟ ပဋိဃေနာတိ သပ္ပဋိဃော, သနိဒဿနော စ သော သပ္ပဋိဃော စာတိ **သနိဒဿနသပ္ပဋိဃော** ။ ဧတ္ထာဟ – ယဿ ဒဋ္ဌဗ္ဗဘာဝေါ အတ္ထိ, သော သနိဒဿနော, စက္ခုဝိညာဏဂေါစရဘာဝေါဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗဘာဝေါ။ တဿ စ ရူပါယတနတော အနညတ္တာ ကထံ သဟ နိဒဿနေန သနိဒဿနောတိ ယုဇ္ဇတီတိ? ဝုစ္စတေ – အနညတ္တေပိ တဿ အညေဟိ ဓမ္မေဟိ ရူပါယတနံ ဝိသေသေတုံ အညံ ဝိယ ကတွာ ဝုတ္တံ ''သဟ နိဒဿနေန သနိဒဿန''န္တိ။ ဓမ္မသဘာဝသာမညေန ဟိ ဧကီဘူတေသု ဓမ္မေသု ယော နာနတ္တကရော ဝိသေသော, သော အညံ ဝိယ ကတွာ ဥပစာရိတုံ ယုတ္တော။ ဧဝဉှိ အတ္ထဝိသေသာဝဗောဓော ဟောတိ။ **ရူပါရမ္မဏသညိတော** တိ အယံ ဧဝရူပေါ ဝဏ္ဏော ရူပါရမ္မဏန္တိ သညိတော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – စတ္တာရော မဟာဘူတေ ဥပါဒါယ တေ အမုဉ္စိတွာ ပဝတ္တမာနော ကမ္မသမုဋ္ဌာနော စိတ္တသမုဋ္ဌာနော ဥတုသမုဋ္ဌာနော အာဟာရသမုဋ္ဌာနော စ နီလာဒိဝသေန ဒိဿမာနော ဣန္ဒြိယေဟိ ဃဋ္ဋေန္တော စ ဝဏ္ဏော ရူပါရမ္မဏံ နာမာတိ။

၂၉၄-၇. စိတ္တဉ္စ ဥတု စ စိတ္တောတု, တေဟိ သမ္ဘဝတိ, တေ ဝါ သမ္ဘဝါ ပစ္စယာ ဣမဿာတိ **စိတ္တောတုသမ္ဘဝေါ**။ သဟ ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပကဝိညာဏေန ပဝတ္တော သဒ္ဒေါ **သဝိညာဏကသဒ္ဒေါ,** သဝိညာဏကသဒ္ဒေါ ပန န ကေဝလံ သဝိညာဏကသန္တာနပ္ပဝတ္တောဝ ကုစ္ဆိသဒ္ဒါဒိဝသေန တဿ ဥတုသမုဋ္ဌိတဿာပိ သမ္ဘဝတော။

ဓရီယတီတိ ကလာပပရမ္ပရာယ သန္ဓာရီယတိ။ **သူစနတော**တိ အတ္တနော ဝတ္ထုဿ သူစကဒ္ဓကရဏတော။ ဂန္ဓော ဟိ ''ဣဒံ သုဂန္ဓံ, ဣဒံ ဒုဂ္ဂန္ဓ''န္တိ ပကာသေတိ, ပဋိစ္ဆန္နပုပ္ဖဖလာဒီနိ ''ဣဒမေတ္ထ အတ္ထီ''တိ ပေသုညံ ကရောန္တံ ဝိယ ဟောတီတိ။

ရသမာနာတိ အဿာဒဝသေန တုဿမာနာ။ **ရသန္တီ** တိ အသန္တိ, အနုဘဝန္တီတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ရ-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော။ ဧဝဉှိ ''ရသမာနာ နံ အသန္တီတိ ရသော''တိ နိရုတ္တိနယော သုန္ဒရော ဟောတိ။ ဣတရထာ ''ရသန္တိ အဿာဒေန္တီ''တိ ဝုစ္စမာနေ ''ရသမာနာ''တိ ဣဒံ နိရတ္ထကမေဝ သိယာ။ အထ ဝါ ''ရသမာနာ''တိ ဧတ္ထ ရ-ကာရံ, ''ရသန္တီ''တိ ဧတ္ထ သ-ကာရဉ္စ ဂဟေတွာ ''ရသော''တိ နိရုတ္တိနယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၂၉၈. **ဖုသီယတီ**တိ ဃဋ္ဋီယတိ။ ကိံ တံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗံ နာမာတိ အာဟ **''ပထဝီတေဇဝါယဝေါ''**တိ။ ဣမိနာ ဓာတုတ္တယမေဝ ကာယဝိညာဏဝိညေယျဘာဝသင်္ခါတဖောဋ္ဌဗ္ဗံ နာမ, န အညန္တိ ဒဿေတိ။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ အာပေါဓာတု န ဂဟိတာ, နနု သီတတာ ဖုသိတွာ ဂယှတိ, သာ စ အာပေါဓာတု ဧဝါတိ? သစ္စံ ဂယှတိ, န ပန အာပေါဓာတု, ကိဉ္စရဟိ တေဇောဓာတု ဧဝ။ မန္ဒေ ဟိ ဥဏှဘာဝေ သီတဗုဒ္ဓိ, န သီတတာ နာမ ကောစိ ဂုဏော အတ္ထိ။ ကေဝလံ ပန ဥ

ဏှဘာဝသ္မာ မန္ဒတာယ သီတတာဘိမာနော။ ကထံ ပနေတံ ဝိညာတဗ္ဗန္တိ စေ? သီတဝုဒ္ဓိယာ အနဝဋ္ဌိတဘာဝတော ဟာရာဟရေ ဝိယ။ တထာ ဟိ ဃမ္မကာလေ အာတပေ ဌတွာ ဆာယံ ပဝိဋ္ဌာနံ သီတဝုဒ္ဓိ ဟောတိ, တတ္ထေဝ ပထဝိဂဗ္ဘ တော ဥဋ္ဌိတာနံ ဥဏှဝုဒ္ဓိ စ။ ကိဉ္စာပိ ဟိမပာတသမယာဒီသု သီတဿ ပရိပာစကတ္တဒဿနတော စ တေဇောဓာ တု ဧဝ သီတတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယဒိ စ သီတတာ အာပေါဓာတု သိယာ, ဧကသ္မိံ ကလာပေ ဥဏှဘာဝေန သဒ္ဓိံ ဥပလဗ္ဘ ဘေယျ ဒွိန္နံ ဓာတူနံ အဝိနိဗ္ဘောဂပ္ပဝတ္တိတော, န စ ပနေဝံ ဥပလဗ္ဘတိ, တသ္မာ ဉာယတိ “န အာပေါဓာတု သီတ တာ”တိ ။ ဣဒံ စတုမဟာဘူတာနံ အဝိနိဗ္ဘောဂဝုတ္တိတံ ဣစ္ဆန္တာနံ ဥတ္တရံ, အနိစ္ဆန္တာနမ္ပိ ပန စတုန္နံ မဟာဘူ တာနံ ဧကသ္မိံ ကလာပေ ကိစ္စဒဿနေန သဘာဝဝုတ္တိတာယ သာဓိတာယ ဣဒမေဝ ဥတ္တရံ။ ကေစိ ပန “တေဇောဓာ တု သီတတာ”တိ ဝဒန္တိ, တေသမ္ပိ ဣဒမေဝ ဥတ္တရံ။ ယဒိ တေဇောဓာတု သီတတာ သိယာ, ဧကသ္မိံ ကလာပေ ဥဏှ ဘာဝေန သဒ္ဓိံ ဥပလဗ္ဘေယျ, န စ ပနေဝံ ဥပလဗ္ဘတိ, တသ္မာ ဝိညာယတိ “န တေဇောဓာတု သီတတာ”တိ။ ယေ ပန ဝဒန္တိ “ဒွဝတာ အာပေါဓာတု, သာ စ ဖုသိတွာ ဂယှတီ”တိ, တေ ဝတ္တဗ္ဗာ “ဒွဝဘာဝေါပိ နာမ ဖုသီယတီတိ ဣဒံ အာယသ္မန္တာနံ အဓိမာနမတ္တံ သဏ္ဌာနေ ဝိယာ”တိ။ ဝုတ္တဉ္စေတံ ပေါရာဏေဟိ –

“ဒွဝဘာဝသဟဝုတ္တိနိ ၊ တီဏိ ဘူတာနိ သမ္ဖုသံ။
ဒွဝတံ သမ္ဖုသာမီတိ၊ လောကောယမဘိမညတိ။

“ဘူတေ ဖုသိတွာ သဏ္ဌာနံ၊ မနသာ ဂယှတေ ယထာ။
ပစ္စက္ခတော ဖုသာမီတိ၊ ဉာတဗ္ဗာ ဒွဝတာ တထာ”တိ။

၁၉၉. **သဗ္ဗံ နာမ**န္တိ သဗ္ဗံ စိတ္တစေတသိကနိဗ္ဗာနသင်္ခါတံ နာမံ။ စိတ္တစေတသိကာ ဟိ အာရမ္မဏံ ပတိ နမန တော နာမံ။ နိဗ္ဗာနံ ပန စိတ္တစေတသိကာနံ အတ္တာနံ ပတိ နာမနတော နာမံ။ **ရူပ**န္တိ နိပ္ဖန္နရူပံ။ ကိံ အဝိသေသေနာ တိ စေ, နောတိ အာဟ **“ဟိတွာ ရူပာဒိပဉ္စက”**န္တိ။ **လက္ခဏာနီ**တိ အနိစ္စာဒိလက္ခဏာနိ။ **ပညတ္တီ** တိ နာမုပါဒါယဝသေ န ဒုဝိဓာ ပညတ္တိ။

၂၀၀. ဣမာနိ ပန ဆဗ္ဗိဓာနိ အာရမ္မဏာနိ သဗ္ဗာနိ သဗ္ဗတ္ထ လဗ္ဘန္တိ, ဥဒာဟု ကတ္ထစိ ကာနိစီတိ အာဟ **“ဆ ဋ္ဌာရမ္မဏာနီ”**တိအာဒိ။ **တီဏိ ရူပေ**တိ ရူပါဝစရဘူမိယံ ရူပသဒ္ဒဓမ္မဝသေန တီဏိ အာရမ္မဏာနိ လဗ္ဘန္တိ။ ဃာနာဒိတ္ တယဿ ပန တတ္ထ အဘာဝတော ဂန္ဓာရမ္မဏာဒီနိ ဓမ္မာရမ္မဏတော ဝိသုံ န လဗ္ဘန္တိ။ အရူပဘဝေ ပန သဗ္ဗသော ရူပာနံ အဘာဝတော ဧကံ ဓမ္မာရမ္မဏမေဝ လဗ္ဘတိ, န အညန္တိ အာဟ **“အရူပေ ဓမ္မာရမ္မဏမေကက”** န္တိ ။ နနု စ အရူပဘဝတော စဝိတွာ ကာမဘဝေ နိဗ္ဗတ္တန္တာနံ အရူပဘဝေယေဝ ဂတိနိမိတ္တဝသေန ရူပာရမ္မဏံ ဥပဋ္ဌာတီတိ? သစ္စံ ဥပဋ္ဌာတိ, တံ ပန ကာမဘဝေယေဝ အာရမ္မဏံ။ ဥပပဇ္ဇိတဗ္ဗဘဝသ္မိဉှိ ဝဏ္ဏော ဂတိနိမိတ္တဝသေန ဥပဋ္ဌာ တိ။

၂၀၁-၂. ဧဝံ ဆ အာရမ္မဏာနိ သရူပတော, ပဝတ္တိပ္ပဘေဒတော စ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တေသု အဘယဂိရိဝါသီ နံ ကိဉ္စိ ဝိပ္ပဋိပတ္တိံ ဒဿေတွာ တံ ပဋိက္ခိပိတုံ **“ခဏဝတ္ထုပရိတ္တတ္တာ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ခဏဝတ္ထုပရိ တ္တတ္တာ**တိ ခဏဿ စေဝ ဝတ္ထုနော စ ပရိတ္တတ္တာ။ ယေ ရူပာဒယောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ယေသ**န္တိ ယေသံ အာစရိ ယာနံ လဒ္ဓိ။ **ယေသ**န္တိ တ ဓမ္မာရမ္မဏေန သဟ သမ္ဗန္ဓိဘာဝတော, ဝုတ္တံ ဝတ္ထာပကတ္တာ စ။ တေ ဟိ ဓမ္မာရမ္မ ဏံ ဝတ္ထာပေန္တော အတ္တနာ သဟ တံ သမ္ဗန္ဓေန္တိ, တသ္မာ ဓမ္မာရမ္မဏေန သဟ သမ္ဗန္ဓိဘာဝါပေက္ခာယ “ယေသ”န္တိ သာမိဝစနန္တိ။ ဣမိနာ ပန ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယေ ရူပါဒယော ပဉ္စ အာရမ္မဏာ သန္တတ္တအယောဂု ဠေ ပတိတဇလဗိန္ဒု ဝိယ ပရိတ္တက္ခဏိကာ, ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ အသက္ကုဏေယျဂ္ဂဟဏာ ပရမာဏု ဝိယ ပရိတ္တဝတ္ထု ကာ, တတော စ သကသကဝိညာဏာနံ အာပါထံ န ဂစ္ဆန္တိ, ကေဝလံ ပန မနောဝိညာဏဿေဝ ဂေါစရာ, တေ ဓမ္မာရ မ္မဏံ နာမာတိ ယေသံ လဒ္ဓိ, တေ ယေသံ တ ဓမ္မာရမ္မဏံ နာမာတိ။ တေနေဝ စ အတီတာနာဂတဘာဝေန အတိဒူရအစ္စာ သန္နဘာဝေန, ကုဋ္ဋာဒိအန္တရိတဘာဝေန စ အာပါထံ အနာဂစ္ဆန္တာနမ္ပိ ရူပါဒီနံ သင်္ဂဟော ကတော ဟောတီတိ။ ဧဝံလဒ္ဓိကာ ပန တေ –

“ကမေသံ ဓော, အာဝုသော, ပဉ္စန္နံ ကုန္ဒြိယာနံ နာနာဝိသယာနံ နာနာဂောစရာနံ န အညမညဿ ဂောစရ ဝိသယံ ပစ္စနုဘောန္တာနံ မနော ပဋိသရဏံ, မနော စ နေသံ ဂောစရဝိသယံ ပစ္စနုဘောတီ”တိ (မ. နိ. ၁.၄၅၅) –

ကြဒံ သုတ္တံ အာဟရိတ္ဝာ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာတိ ဒဿေန္တော အာဟ **“တေ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာတ”** တိအာဒိ။ တတ္ထ **ပဋိ က္ခိပိတဗ္ဗာတ**တိ န အနုဝတ္တိတဗ္ဗာ။ **အညမည။ပေ။ ဘောန္တာန** န္တိ စက္ခုန္ဒြိယံ သောတိန္ဒြိယဿ ဂောစရံ န ပ စ္စနုဘောတိ, တထာ “သောတိန္ဒြိယံ စက္ခုန္ဒြိယဿာ”တိအာဒိနာ အညမညဿ အာရမ္မဏံ နေဝ ပစ္စနုဘောန္တာ နံ နာနုဘဝန္တာနံ န ဂဏှန္တာနံ။ **တေသ**န္တိ တေသံ ပဉ္စန္နံ ကုန္ဒြိယာနံ။

၃၀၃. တဉ္စ ဂောစရံ မနော ပစ္စနုဘောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တံ** ရူပာဒိပဉ္စဝိဓံ အာရမ္မဏံ **စ**-သဒ္ဒေန ဓမ္မာရမ္မဏဉ္စ မနော ပစ္စနုဘောတိ, စိတ္တံ အာရမ္မဏံ ကရောတီတိ အတ္ထော။ အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ယဒိ စက္ခာဒီနမာပ ထဂတာနိ ဝိနာ အဝသေသာ ဓမ္မာရမ္မဏာ ဟောန္တိ, တအာ တံဝိသယံ စိတ္တံ ပဉ္စန္ဒြိယာနံ ဝိသယံ ပစ္စနုဘောန္တံ နာမ န ဟောတိ, အတ္တနောယေဝ ပန ဝိသယံ ပစ္စနုဘောန္တံ နာမ ဟောတိ။ ဧဝဉ္စ သတိ မနောဝ တေသံ ဂောစရဝိသယံ ပစ္စနု ဘောတီတိ ဒုပ္ပရိဟာရိယံ ဘဝေယျ, န စ တံ သုတ္တဝစနံ သက္ကာ အတိက္ကမေတုံ, တသ္မာ ဝုတ္တနယေန စက္ခာဒီနံ အနာပာထဂတာပိ မနောဂောစရာ ရူပာဒယော ရူပာဒိအာရမ္မဏာနေဝ ဟောန္တိ, န ဓမ္မာရမ္မဏာတိ။ ယဒိ ရူပာရမ္မဏံ စိ တ္တံ အတ္တနော ဝိသယံ နာနုဘောတိ, ပရဝိသယမေဝ အနုဘောတိ, ကထံ ဒဿနာဒိကိစ္စံ န ကရောတိ? တံတံကိစ္စာနံ နိ ဿယဘူတဿ ဝတ္ထုနော အနိဿိတတ္တာ။ ကထဉ္စရဟိ ပဉ္စန္ဒြိယာနံ ဝိသယံ ပစ္စနုဘောတိ နာမ? ဒဿနာဒိကိစ္စ စဿ အကရဏေပိ စက္ခုဝိညာဏာဒီဟိ ဒိဋ္ဌာဒိအာကာရဿေဝ ဂဟဏတော ပဉ္စန္ဒြိယာနံ ဝိသယံ ပစ္စနုဘောတိ နာမ။ ယဒိ ဟိ စက္ခုဝိညာဏာဒီဟိ ဒိဋ္ဌာဒိအာကာရံ န ဂဏှာတိ, ရူပာဒီနံ နီလတ္တာဒိဝသေန ဇာနနံ မနောဝိညာဏမေဝ ကရော တိ, န ပဉ္စဝိညာဏာနီတိ တထာ ဇာနနမေဝ န ဟောတိ။ တဿ ပန အတ္ထိတာယေဝေတံ ဝိညာတဗ္ဗံ – အနာပာထဂတရူ ပာအာရမ္မဏံ စိတ္တံ အတ္တနော ဝိသယံ န ပစ္စနုဘောတိ နာမ။ အထ ခော ပဉ္စန္ဒြိယာနံ ဝိသယမေဝ ပစ္စနုဘောတီတိ။ အထ သိယာ, န မယံ စိတ္တဿ ပဉ္စန္ဒြိယဝိသယာနုဘဝနံ ပဋိက္ခိပာမ, တဿ ပန အနုဘဝနံ ဒဿနာဒိကိစ္စဝိရဟေန ဓမ္မာရမ္မဏဝသေနေတတိ စေ? တမ္ပိ န, သုတ္တေ တထာ အာဂတဋ္ဌာနဿ အဘာဝတော။ ယဒိ ဟိ စိတ္တံ ဒဿနာ ဒိကိစ္စဝိရဟေန ပဉ္စန္ဒြိယဝိသယံ ဓမ္မာရမ္မဏဝသေနေဝ ပစ္စနုဘောတိ, ပဉ္စန္ဒြိယာနံ ဝိသယံ ပစ္စနုဘဝမာနာ မနော ဓာတုမနောဝိညာဏဓာတုပိ ဓမ္မာရမ္မဏာယေဝ သိယာ, ဧဝဉ္စ သတိ “ဓမ္မာယတနံ မနောဓာတုယာ စ မနောဝိညာဏဓာတု ယာ စ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ **ပဋ္ဌာနေ** ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တထာ ပန အ ဝတ္တတ္တာ –

“ရူပာယတနံ သဒ္ဒာယတနံ ဂန္ဓာယတနံ ရသာယတနံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ မနောဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၂),

“ရူပာယတနံ။ပေ။ ဓမ္မာယတနံ မနောဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အာရမ္မဏပစ္စ ယေန ပစ္စယော”တိ စ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၂) –

ဝုတ္တတ္တာ ပဉ္စန္ဒြိယာနံ ဝိသယံ ပစ္စနုဘောန္တီ မနောဓာတုမနောဝိညာဏဓာတု တံပဉ္စန္ဒြိယာနံ ဝိသယဝသေန ပစ္စ နုဘောတိ, န ဓမ္မာယတနဝသေနာတိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။

၃၀၄-၅. ဧဝံ ဧကေနာကာရေန ပဋိက္ခေပဝိဓိံ ဒဿေတွာ ပုန အပရေနပိ ကာရဏေန ဒဿေန္တော အာဟ **“ဒိဗ္ဗ စက္ခာဒီ”**တိအာဒိ။ **အာဒိ**-ဂ္ဂဟဏေန ဒိဗ္ဗသောတဉာဏဂ္ဂဟဏံ။ **ကတိပိ န ယုဇ္ဇတီ** တိ န ကေဝလံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တေနေဝ ကာရဏေန, အထ ခော ကမိနာပိ ကာရဏေန န ယုဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယဒိပိ စက္ခာဒီနံ အနာပာထဂတရူပာဒီနိ ဓမ္ မာရမ္မဏာ နာမ ဟောန္တိ, တအာ ဒိဗ္ဗစက္ခာဒီနိ ရူပာဒိအာရမ္မဏာနိ န သိယုံ တေသံ ပသာဒဝိသယာနံ ရူပသဒ္ဒာနံ ပရိဂ္ဂ ဏှနတော, ဧဝဉ္စ သတိ သုတ္တေသု ဒိဗ္ဗစက္ခုဒိဗ္ဗသောတာနံ ဓမ္မာရမ္မဏတာဝ ဝတ္တဗ္ဗာ, န ရူပာဒိအာရမ္မဏတာ, ဝုတ္တာ စ သာ, တသ္မာ စက္ခာဒီနံ အဝိသယာ ရူပာဒယော ရူပာအာရမ္မဏာနေဝ, န ဓမ္မာရမ္မဏာတိ။ တေနေဝ စ **ဓမ္မသင်္ ဂဟေ**ပိ –

“ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရံ ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ သောမနဿသဟဂတံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ ရူပါရမ္မဏံ တ သဒ္ဒါရမ္မဏံ တ ဂန္ဓာရမ္မဏံ တ ရသာရမ္မဏံ တ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏံ တ ဓမ္မာရမ္မဏံ တ, ယံ ယံ တ ပနာရဗ္ဘ, တသ္မိံ သမယေ ဖဿော ဟောတိ။ပေ။ အဝိက္ခေပေါ ဟောတီ”တိ (ဓ. သ. ၁) –

ဝုတ္တံ။ ကိဉ္စ အနာဟဋဂတာနံ ဓမ္မာရမ္မဏတ္တေ သဗ္ဗညုတညာဏံ ရူပါဒိအာရမ္မဏံ န ဟောတီတိ အာပဇ္ဇတီတိ။ **ဇဝံ သတီ**တိ ယဒိ ကအာစိ ရူပါဒိအာရမ္မဏံ ဟုတွာ ကအာစိ ဓမ္မာရမ္မဏံ ဟောတိ, ကအာစိ ဓမ္မာရမ္မဏံ ဟုတွာ ကအာစိ ရူပါဒိအာရမ္မဏံ ဟောတိ, တအာ တေသံ ရူပါဒိအာရမ္မဏာနံ နိယမောပိ ကထံ ဘဝေ “ဣဒံ ရူပါဒိအာရမ္မဏံ, ဣဒံ ဓမ္မာရမ္မဏ”န္တိ နိယမော န ဘဝေယျ, အာရမ္မဏသင်္ကရော ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။

၃၀၆. ဇဝံ ဆဗ္ဗိဓံ အာရမ္မဏံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိဿ အနန္တရဘေဒံ ပရိတ္တာရမ္မဏာဒိတ္တိကဝသေန ဒဿေန္တော အာဟ **“သဗ္ဗံ အာရမ္မဏ”** န္တိအာဒိ။ ဆဗ္ဗိဓံ ပရိတ္တတ္တိကာဒိကံ တံ ဇဝံ သဗ္ဗံ အာရမ္မဏန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပရိတ္တတ္တိကာဒီန** န္တိ ပရိတ္တာရမ္မဏတ္တိကာဒီနံ။ ပရိတ္တာရမ္မဏတ္တိကော ဟိ ဣဓ “ပရိတ္တတ္တိကော”တိ ဝုတ္တော မဇ္ဈပဒလောပဝသေန။ **အာဒိ**-ဂ္ဂဟဏေန မဂ္ဂါရမ္မဏတ္တိကော အတီတာရမ္မဏတ္တိကော အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏတ္တိကောတိ ဣမေသံ တိဏ္ဏံ တိကာနံ သင်္ဂဟော။ တတ္ထ “ပရိတ္တာရမ္မဏာ ဓမ္မာ, မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ ဓမ္မာ, အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ ဓမ္မာ”တိ ဇဝမာဂတော ပရိတ္တာရမ္မဏတ္တိကော။ အာဒိပဒဝသေန “မဂ္ဂါရမ္မဏာ ဓမ္မာ, မဂ္ဂဟေတုကာ ဓမ္မာ, မဂ္ဂါဓိပတိနော ဓမ္မာ”တိ ဇဝမာဂတော မဂ္ဂါရမ္မဏတ္တိကော။ “အတီတာရမ္မဏာ ဓမ္မာ, အနာဂတာရမ္မဏာ ဓမ္မာ, ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ ဓမ္မာ”တိ ဇဝမာဂတော အတီတာရမ္မဏတ္တိကော။ “အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏာ ဓမ္မာ, ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏာ ဓမ္မာ, အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏာ ဓမ္မာ”တိ ဇဝမာဂတော အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏတ္တိကောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၃၀၇-၉. **ကိရိယာဟေတုဒွယ** န္တိ အဟေတုကကိရိယဒွယံ ဟသိတုပ္ပါဒမနောဓာတု ဣတရဿ မဟဂ္ဂတာဒိအာရမ္မဏတာဝသေနာပိ ဝက္ခမာနတ္တာ။ **“ဣဋ္ဌာဒိဘေဒအ”** တိအာဒိ ပရိတ္တာရမ္မဏဘာဝဝိဘာဝနံ။ **ဣဋ္ဌာဒိဘေဒအ** တိ ဣဋ္ဌဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တအနိဋ္ဌအနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တဘေဒအ။ **ပဋိုဟဋိုယာ**တိ “ရူပံ စက္ခုဝိညာဏဿ, သဒ္ဒော သောတဝိညာဏဿာ”တိအာဒိနာ အနုက္ကမတော။ **ရူပါဒိ။ပေ။ တ္တယဿ တူ** တိ ကိရိယာမနောဓာတုယာ စေဝ ကုသလာကုသလဝိပာကဝိဘာဂဝသေန ဒွိန္နံ မနောဓာတူနဉ္စ သဗ္ဗံ ရူပါဒိပဉ္စကမေဝ။ တာ ဟိ ဟဒယဝတ္ထုံ နိဿာယ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ ပုရိမပစ္ဆိမာ ဟုတွာ နိယတာ ရူပါဒီသုဧဝ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တန္တိ။

၃၁၁. **ကာမဓာတုယ**န္တိ ကာမဘဝေ။ တတ္ထ ဟိ နေသံ သဗ္ဗေသံ ဝတ္ထာရမ္မဏာနိ ဥပလဗ္ဘန္တိ။ **စတ္တာရိ** တိ တေသွေဝ ကိရိယာမနောဓာတု, ကုသလဝိပာကစက္ခုသောတဝိညာဏာနိ, တထာ သမ္ပဋိစ္ဆနန္တိ ဣမာနိ စတ္တာရိ စိတ္တာနိ။ သေသာနိ ပန ဝတ္ထာရမ္မဏာဘာဝေန တတ္ထ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ။ **နေဝ ကိဉ္စိ** တိ ဝတ္ထာရမ္မဏာနံ သဗ္ဗသော အဘာဝတော ဇတေသု ကိဉ္စိ န ဇာယတိ။

၃၁၂-၃. **“မဟာဟကာန”**န္တိအာဒိ ပဉ္စမပရိစ္ဆေဒေ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။ **ပစ္စုပ္ပန္နာ** တိ ပစ္စုပ္ပန္နာ။

၃၁၄. ဇဝံ ပရိတ္တာရမ္မဏေ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏေ အပ္ပမာဏာရမ္မဏေ စ ဒဿေတုံ **“ဒုတိယာရုပ္ပစိတ္တဉ္စာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဒုတိယာရုပ္ပစိတ္တံ ပဌမာရုပ္ပာရမ္မဏတော, စတုတ္ထာရုပ္ပံ တတိယာရုပ္ပာရမ္မဏတော မဟဂ္ဂတာရမ္မဏံ။ **ဆဗ္ဗိဓ** န္တိ ကုသလဝိပာကကိရိယာဝသေန ပစ္စေကံ တိဝိဓတောယ ဆပ္ပကာရံ။

၃၁၆-၂၀. ဉာဏံ ပရိဟီနံ ဇတေသံ, ဉာဏတော ပရိဟီနာတိ ဝါ **ဉာဏဟီနာ။ ပရိတ္တာရမ္မဏာ။ပေ။ ဟောန္တိ တေ** တိ အဋ္ဌ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပာဒါ သေခပုထုဇ္ဇနခီဏာသဝါနံ ကအာစိ နိရုဿုက္ကဘာဝေန အာဒရာကရဏဝသေန အကမ္မညသရီရတာအညဝိဟိတတာဟိ ဝါ အသက္ကစ္စအနပစ္စဝေက္ခဏမ္မဿဝနာဒီသု အတိပဂုဏဝိပဿနာယ စ ကာမာဝစရဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိကာလေ ပရိတ္တာရမ္မဏာ။ အတိပဂုဏာနံ ပဌမဇ္ဈာနာဒီနံ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ။ ကသိဏနိမိတ္တာဒိပညတ္တိပစ္စဝေက္ခဏကာလေ ပရိတ္တာရမ္မဏာဒိဝသေန နဝတ္တဗ္ဗာ။ အကုသလေသု စတ္တာရော ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပါဒါ စတုပညာသကာမာဝစရဓမ္မာနံ, ရူပဿ စ “အတ္တာ သတ္တော”တိ ပရာမသနအဿာဒနာဘိနန္ဒနကာလေ ပရိတ္တာရမ္မဏာ။ တေနေဝတကာရေန သတ္တဝီသတိမဟဂ္ဂတဓမ္မေ

အာရဗ္ဘ ပဝတ္တကာလေ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ။ ပဏ္ဏတ္တိဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တနကာလေ သိယာ နဝတ္တဗ္ဗာ ပရိ တ္တာရမ္မဏာဒိဝသေန။ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တာနိ တေယေဝ ဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ဝိနာ ပရာမာသေန အဿာဒနာဘိနန္ဒနဝသေန ပဝတ္တိယံ, ပဋိဃသမ္ပယုတ္တာနိ ဒေါမနဿဝသေန ပဝတ္တိယံ, ဝိစိကိစ္ဆာသမ္ပယုတ္တံ ဒွေဝဠှကဘာဝေန, ဥဒ္ဓစ္စသဟဂ တံ ဝိက္ခိပနဝသေန, အဝူပသမဝသေန စ ပဝတ္တိယံ ပရိတ္တမဟဂ္ဂတနဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ကိရိယတောပိ စ တထာ**တိ ကိရိယစိတ္တတောပိ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ စတ္တာရောတိ အတ္ထော။ **ကိရိယာတေဝဠှဗ္ဗန** န္တိ သရူပကထ နမေတံ, န ပန ကုသလာကုသလဝိပာကတေဝဠှဗ္ဗနဿ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ။

တိဝိဓော ဟောတိ ကေစရောတိ ပရိတ္တမဟဂ္ဂတအပ္ပမာဏဝသေန တိဝိဓောပိ ကေစရော ဟောတိ။ ကထံ? ကုသလ ကိရိယာဝသေန အဋ္ဌ ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပာဒာ သေခပုထုဇ္ဇနခီဏာသဝါနံ သက္ကစ္စအနုပစ္စဝေက္ခဏဓမ္မ ဿဝနဝိပဿနာဒီသု ကာမာဝစရဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တကာလေ ကာမာဝစရာရမ္မဏိကအဘိညာယ ပရိကမ္မာနု လောမကာလေ စ ပရိတ္တာရမ္မဏာ။ ပဌမဇ္ဈာနာဒိပစ္စဝေက္ခဏကာလေ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏဈာနာဒီနံ ပရိကမ္မကာလေ မ ဟဂ္ဂတဓမ္မေ အာရဗ္ဘ သမ္မသနကာလေ စ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ ဟောန္တိ။ ယထာလာဘံ ဂောတြဘုဝေါဒါနကာလေ ပန လောကုတ္တရံ ဓမ္မံ ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ စ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏာဘိညာယ ပရိကမ္မကာလေ စ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ။ ပဏ္ ဏတ္တိပစ္စဝေက္ခဏကာလေ ပဏ္ဏတ္တာရမ္မဏိကဈာနာဘိညာနံ ပရိကမ္မကာလေ စ နဝတ္တဗ္ဗာ။ အဘိညာဒွဝယသ္ သ ပရိတ္တာဒိအာရမ္မဏတံ သတ္တရသမပရိစ္ဆေဒေ ဝက္ခတိ။ ကိရိယာတေဝဠှဗ္ဗနမ္ပိ ယထာဝုတ္တဓမ္မာနံ တံတံအာရမ္ မဏေ ပဝတ္တမာနာနံ ပုရေစရံ ဟုတွာ တံ တဒေဝ အာဝဇ္ဇန္တံ ပဝတ္တတီတိ ပရိတ္တာဒိအာရမ္မဏံ။ ပဉ္စဒွာရေ တေ ဝဠှဗ္ဗနဝသေန ပဝတ္တိယံ ပရိတ္တာရမ္မဏမေဝ။

ဝုတ္တာဝသေသာနီ တိ ယထာဝုတ္တေဟိ အဝသိဋ္ဌာနိ ပန္နရသ ရူပာဝစရာနိ ပဌမတတိယာနိ, ဆ အရူပာဝစရ ကုသလဝိပာကကိရိယစိတ္တာနီတိ ဧကဝီသတိ စိတ္တာနိ။ **နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏာနီ** တိ ပရိတ္တာဒိဝသေန နဝတ္တဗ္ဗဿ ကသိဏာဒိနိမိတ္တသတ္တပညတ္တိအာကာသဝိညာဏာဘာဝဿ အာရမ္မဏကရဏတော နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏာနိ။

ပရိတ္တာရမ္မဏတ္တိကံ သမတ္တံ။

၃၂၁-၂. ဇဝံ ပရိတ္တာရမ္မဏတ္တိကဝသေန ဝိသယီဝိဘာဂံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ယသ္မာ အပ္ပမာဏာရမ္မဏနိဒ္ဒေ သေနေဝ မဂ္ဂာရမ္မဏတ္တိကသင်္ဂဟိတောပိ ဝိသယီဝိဘာဂေါ နိဒ္ဒိဋ္ဌော ဟောတိ, တသ္မာ တံ ပဟာယ အတီတာရမ္ မဏတ္တိကဝသေန ဒဿေတုံ **"ဒုတိယာရုပ္ပစိတ္တဉ္စာ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဒုတိယာရုပ္ပစိတ္တံ အတီတဿ ပ ဌမာရုပ္ပဝိညာဏဿ အာရမ္မဏကရဏတော, စတုတ္ထာရုပ္ပံ တတိယာရုပ္ပဿ အာရမ္မဏကရဏတော **ကေဝလံ အတီ တာရမ္မဏံ**။ **ပစ္စုပ္ပန္နာဝ ဂေစရာ** တိ ရူပာဒိမ္ဟိ ဓရမာနေယေဝ ပဉ္စဒွာရိကစိတ္တာနံ ဥပ္ပဇ္ဇနတော။ အနာဂတာရမ္ မဏံ ပန နိယတံ ကိဉ္စိ နတ္ထိ အနာဂတံသဉာဏဿပိ ပဉ္စမဇ္ဈာနတော အဘိန္နတ္တာ။

၃၂၄-၆. **သိယာ။ပေ။ နာဂတကေစရာ**တိ အဋ္ဌ တာဝ မဟာဝိပာကာ ဒေဝမနုဿာနံ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏကာလေ ကမ္ မံ ဝါ ကမ္မနိမိတ္တံ ဝါ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိယံ အတီတာရမ္မဏာ။ ဘဝင်္ဂစုတိကာလေပိ ဧသေဝ နယော။ ဂတိနိမိတ္တံ ပန က အာစိ ကမ္မနိမိတ္တဉ္စ အာရဗ္ဘ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏကာလေ, တဒနန္တရံ ဘဝင်္ဂကာလေ စ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ, တထာ ပဉ္ စဒွာရေ တဒာရမ္မဏဝသေန ပဝတ္တိယံ။ မနောဒွါရေ ပန အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာနံ ဇဝနာနံ အာရမ္မဏံ ဂ ဟေတွာ ပဝတ္တိယံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ။ ကုသလာကုသလဝိပာကာဟေတုကဥပေက္ခာသဟဂတမနော ဝိညာဏဓာတုဒွယေပိ ဧသေဝ နယော။ ကေဝလညှိ တာ ယထာက္ကမံ မနုဿေသု ဇစ္စန္ဓာဒီနံ, အပာယေသု စ သတ္တေ သံ ပဋိသန္ဓိ ဟောန္တိ။ ပဉ္စဒွာရေ စ သန္တီရဏကာလေ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာဝ ဟောန္တီတိ အယမေတေသံ ဝိသေသော။ သောမနဿသဟဂတာ ပန ပဉ္စဒွာရေ သန္တီရဏဝသေန, တဒာရမ္မဏဝသေန စ ပဝတ္တိကာလေ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ, မနောဒွါရေ စ တဒာရမ္မဏကာလေ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဟသိတုပ္ပာဒစိတ္တံ ပန ခီဏာ သဝါနံ ပဉ္စဒွာရေ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌာကာရံ ကုရုမာနာနံ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏံ ဟောတိ, မနောဒွါရေ အတီတာဒိဘေဒေ ဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ဟသိတုပ္ပာဒဝသေန ပဝတ္တိယံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏံ။ **"ကုသလာကုသလာ"**တိအာဒီသု ကုသလေ သု တာဝ စတ္တာရော ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပာဒာ သေခပုထုဇ္ဇနာနံ, အတီတာဒိဘေဒအနိ ခန္ဓဓာတုအာယတနာနိ သ မ္မသနကာလေ, ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ, အတီတာဒိအာရမ္မဏိကအဘိညာနံ ပရိကမ္မကာလေ စ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္

နာရမ္မဏာ။ ပညတ္တိနိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏကာလေ, ကေတ္ရဘုတေအနကာလေ, ပညတ္တိနိဗ္ဗာနာရမ္မဏိကအဘိညာ
နံ ပရိကမ္မာဒိကာလေ စ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏာ။ ပညတ္တိနိဗ္ဗာနာနိ ဟိ ကမ္မ အတီတာဒိကာလဝသေန နဝတ္တဗ္ဗာနီတိ တ
အာရမ္မဏာနိ အတီတာရမ္မဏာဒိဝသေန နဝတ္တဗ္ဗာနိ။ တေနာဟ **“သန္တပညတ္တိကာလေပီ”** တိ, ယထာသမ္ဘဝံ သန္
တသ္သ နိဗ္ဗာနသ္သ, ပညတ္တိယာ စ အာရမ္မဏကရဏကာလေတိ အတ္ထော။ ဟေတ္ထကေသု ပန “သန္တေ ပညတ္
တိကာလေသူ”တိ လိခန္တိ, သော အပာဌော။ တသ္သ ပန အပာဌဘာဝံ အဇာနန္တာ အတ္ထဟာနိမ္ပိ အသလ္လက္ခေတ္
တ ဝစနဝိပလ္လာသဝသေန ပညတ္တိကာလသ္မိံ သတီတိ အတ္ထံ လိခန္တိ။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တာနိပိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေ
ဒိတဗ္ဗာနိ။ ကေဝလဉှိ တေသံ မဂ္ဂဖလနိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏာနိ နတ္ထိ။ ဉာဏဝိရဟေန လောကုတ္တရဓမ္မာရမ္မဏေ အ
သမတ္ထဘာဝတောတိ အယမေဝ ဝိသေသော။

အကုသလေသု စတ္တာရော ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပာဒာ အတီတာဒိဘေဒါနံ တေဘူမကဓမ္မာနံ အဿာဒနာ
ဘိနန္ဒနပရာမသနကာလေ အတီတာဒိအာရမ္မဏာ။ တထေဝ ပညတ္တိံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိကာလေ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏာ။ ဒိ
ဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ကေဝလဉှိ တတ္ထ ပရာမာသဂ္ဂဟဏံ နတ္ထိ။ ဒွေဝ ပဋိဃသမ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္
ပာဒာ အတီတာဒိဘေဒေ ဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ဒုဿနကာလေ အတီတာဒိအာရမ္မဏာ, ပဏ္ဏတ္တိံ အာရဗ္ဘ ဒုဿနကာ
လေ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏာ။ ဝိစိကိစ္ဆုဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ္တာ တေသု ဓမ္မေသု အနိဋ္ဌင်္ဂတဘာဝေန စ အဝူပသမဝိက္ခေပ
ဝသေန စ ပဝတ္တိယံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နနဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏာ။ ကိရိယာသု အဋ္ဌ သဟေတုကစိတ္တုပ္ပာဒာ
ကုသလစိတ္တုပ္ပာဒဂတိကာ ဧဝ။ တတ္ထ ဟိ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ ကုသလေသု ဉာဏသမ္ပယုတ္တေဟိ, ဉာဏဝိပ္ပယုတ္
တာ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တေဟိ သမာနာ။ ကေဝလံ ပန တေ သေခပုထုဇ္ဇနာနံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဣမေ ခီဏာသဝါနန္တိ အယမေ
ဝေတ္ထ ဝိသေသော။ ကိရိယာဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတု ပန ဥပေက္ခာသဟဂတာ ပဉ္စဒွါရေ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနဝသေန
ပဝတ္တိယံ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ, မနောဒွါရေ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာနဉ္စေဝ ပညတ္တိနိဗ္ဗာနာရမ္မဏာနဉ္စ
ဇဝနာနံ ပုရေစာရိကကာလေ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နနဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏာ။ အဘိညာဒွယဝသ္သ အတီတာဒိအာရမ္မဏ
တံ ဝက္ခတိ။ **နဝတ္တဗ္ဗာ။ပေ။ အာဒိနာ** တိ ကသိဏနိမိတ္တာဒိပညတ္တာရမ္မဏတ္တာ အတီတာရမ္မဏာဒိနာ နဝတ္တ
ဗ္ဗာ။

၃၂၇. ကိရိယာ ပဉ္စ တိ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာ စတဿော, အဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတု ဥပေက္ခာသဟဂတာတိ
ဣမာ ပဉ္စ ကိရိယာ။ **ရူပတော ပဉ္စမီ ကိရိယာ** တိ ရူပါဝစရပဉ္စမဇ္ဈာနသဟဂတာ ကိရိယာဘိညာ စ။ **နတ္ထိ ကိဉ္စိ အကေစရ** န္
တိ အတီတာဒိဘေဒေသု, ကာလဝိမုတ္တေသု စ အကေစရံ နာမ ကိဉ္စိ နတ္ထိ, သဗ္ဗမေဝ နေသံ ကေစရံ ဟောတီတိ အတ္
ထော။

အတီတာရမ္မဏတ္တိကံ။

ဝုတ္တနယာနုသာရေနေဝ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏတ္တိကသင်္ဂဟိတောပိ ဝိသယီဝိဘာဂေ သက္ကာ ဝိညာတုန္တိ သော
ဝိသုံ န ဥဒ္ဓဋော။ သရူပတော ပနေသ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော – ဝိညာဏဉ္စာယတနံ နေဝသညာနာသညာယတနန္တိ ဣမေ တာဝ
ကုသလဝိပါကကိရိယာဝသေန ဆ စိတ္တုပ္ပာဒာ အတ္တနော သန္တာနသမ္ဗန္ဓံ ဟေဋ္ဌိမံ သမာပတ္တိံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တန
တော အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏာ။ ရူပါဝစရစတုက္ကဇ္ဈာနာနိ, ပဌမတတိယာရုပ္ပာနိ, လောကုတ္တရကုသလဝိပါကာနိ စ နိယ
ကဇ္ဈတ္တတော ဗဟိဘာဝေန ဗဟိဒ္ဓါဘူတာနိ ပထဝီကသိဏာဒီနိ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိတော ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏာနိ။ သဗ္ဗေဝ
ကာမာဝစရကုသလာကုသလာဗျာကတာ ဓမ္မာ ရူပါဝစရပဉ္စမဇ္ဈာနဉ္စ အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏာနိ။ တတ္ထ ကာမာဝစရ
ကုသလတော စတ္တာရော ဉာဏသမ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပာဒာ အတ္တနော ခန္ဓာဒီနိ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ အဇ္ဈတ္တာရမ္မ
ဏာ, ပရေသံ ခန္ဓာဒိပစ္စဝေက္ခဏေ, ပဏ္ဏတ္တိနိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏေ စ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏာ, တဒုဘယဝသေန အဇ္ဈတ္တဗ
ဟိဒ္ဓါရမ္မဏာ။ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ကေဝလဉှိ တေသံ နိဗ္ဗာနပစ္စဝေက္ခဏာ နတ္ထိ။ အကုသလာ
ပိ အတ္တနော ခန္ဓာဒီနံ အဿာဒနာဘိနန္ဒနပရာမာသာဒိကာလေ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏာ, ပရဿ ခန္ဓာဒီသု စေဝ အနိန္ဒြိယ
ဗဒ္ဓရူပကသိဏာဒီသု စ တထေဝ ပဝတ္တိကာလေ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏာ, တဒုဘယဝသေန အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏာ။ ဒွေပဉ္စဝိ
ညာဏာနိ, တိဿော စ မနောဓာတုယောတိ ဣမေ တေရသ စိတ္တုပ္ပာဒာ အတ္တနော ရူပါဒီနိ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိယံ အဇ္ဈတ္
တာရမ္မဏာ, ပရဿ ရူပါဒီသု ပဝတ္တာ ဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏာ, တဒုဘယဝသေန အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါရမ္မဏာ, သောမနဿ
သဟဂတံ သန္တီရဏံ ပဉ္စဒွါရေ သန္တီရဏတဒါရမ္မဏဝသေန အတ္တနော ပဉ္စရူပါဒိဓမ္မေ မနောဒွါရေ တဒါရမ္မဏဝ

သေန အညေပိ အဇ္ဈတ္တိကေ ကာမာဝစရဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိယံ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏာ, ပရေသံ ဓမ္မေသု ပဝတ္တမာ နာ ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏာ, တဒုဘယဝသေန အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏာ။ ဥပေက္ခာသဟဂတသန္တီရဏဒ္ဝယေပိ ဧသေဝ နယော။

ကေဝလံ ပန တံ သုဂတိဒုဂ္ဂတီသု ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂစုတိဝသေနာပိ အဇ္ဈတ္တာဒိဘေဒေသု ကမ္မာဒီသု ပဝတ္တတိ။ အဋ္ဌ မဟာဝိပာကာနိ ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂစုတိတဒါရမ္မဏဝသေန အဇ္ဈတ္တာဒိဘေဒေသု ဓမ္မေသု ပဝတ္တနတော အဇ္ဈတ္တာဒိအာလမ္ဗဏာနိ။ ဟသိတုပ္ပာဒမ္ပိ အတ္တနော ရူပာဒီနိ အာရဗ္ဘ ပဟဋ္ဌာကာရကရဏဝသေန ပဝတ္တိယံ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏံ, ပရဿ ရူပာဒီသု ပဝတ္တံ ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏံ။ မနောဒွါရေပိ အတ္တနော ကတကိရိယပစ္စဝေက္ခဏေန ဟသိတုပ္ပာဒနေ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏံ, ပရေသံ ကတကိရိယပစ္စဝေက္ခဏေန ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏံ, တဒုဘယဝသေန အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏံ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇနံ ပန မနောဒွါရေ အာဝဇ္ဇနဝသေန, ပဉ္စဒွါရေ စ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနဝသေန ပဝတ္တိယံ အဇ္ဈတ္တာဒိအာရမ္မဏံ။ အဋ္ဌ မဟာကိရိယာ ကုသလဂတိကာယေဝ။ ကေဝလဉ္ဟိ တာ ခီဏာသဝါနံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ကုသလာနိ သေခပုထုဇ္ဇနာနန္တိ ဧတ္တကမေဝ နာနတ္တံ။ ရူပာဝစရပဉ္စမဇ္ဈာနဿ အဇ္ဈတ္တာဒိအာရမ္မဏတံ ဝက္ခတိ။

၃၂၉. ''ဖလံ, မဂ္ဂ''န္တိ စ သာမညေန ပုစ္ဆိတတ္တာ အာဟ **''စတ္တာရော။ပေ။ ပုညတော''** တိ။

၃၃၂-၄. အရဟတ္တမဂ္ဂဖလာနိ ပန တေ ဇာနိတုံ န သက္ကောန္တိ, တထာ ကုသလာဘိညာ စ ။ တေနာဟ **''သဗ္ဗေသု ပနာ''**တိအာဒိ။ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနဿ အာဝဇ္ဇနကိစ္စသမယံ သန္ဓာယ ကထာဇန္ဒသုခတ္ထံ **''ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနမ္ပိ စာ''** တိ ဝုတ္တံ။ **''စတ္တာရော။ပေ။ ပုညတော''** တိ ဣဒံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တဿာပိ သေခပုထုဇ္ဇနသန္တာနပ္ပဝတ္တဿ အဂ္ဂမဂ္ဂဖလဇာနနေ အသမတ္ထတာယ နိဒဿနမတ္တံ။ ကုသလာဘိညာစိတ္တမ္ပိ ပန တံ ဇေစရံ ကာတုမသမတ္ထမေဝ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ ဟေဋ္ဌာ ''ကြိယာဘိညာ မနောဓာတူ''တိ ဝုတ္တံ။

၃၃၅-၈. **ကသ္မာ** တိ ကာရဏပုစ္ဆာ။ **''အရဟတော''**တိအာဒိ ဝိဿဇ္ဇနံ။ **ဟိ**-သဒ္ဒော ''ယသ္မာ''တိ ဣမဿ အတ္ထေ။ ယသ္မာ ပုထုဇ္ဇနာ တ သေခာ တ အရဟတော မဂ္ဂစိတ္တံ, ဖလမာနသဉ္စ ဇာနိတုံ န သက္ကောန္တိ, တသ္မာတိ အတ္ထော။ အယဉ္စ နေသံ အသမတ္ထတာ အနဓိဂတတ္တာ အနဓိဂတေ စ ဝိသယေ သဗ္ဗေသမ္ပိ မောဟော အတ္ထေတတိ ဒဿေတုံ **''ပုထုဇ္ဇနော န ဇာနာတီ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **သောတာပန္နဿ မာနသ** န္တိ သောတာပန္နဿ ဟဋ္ဌိပုဂ္ဂလိကံ မဂ္ဂဖလသင်္ခာတလောကုတ္တရမာနသံ။ ဧဝံ **''သကအာဂါမိဿ မာနသ''** န္တိအာဒီသုပိ။ လောကိယမာနသံ ပန အရဟန္တဿာပိ ဇာနာတိ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ ''အထ ခေါ မာရော ပာပိမာ ဘဂဝတော စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမညာယာ''တိ။ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ သင်္ခိပိတွာ ဒဿေန္တော အာဟ **''ဟေဋ္ဌိမော ဟေဋ္ဌိမော''** တိအာဒိ။ ယထေဝ ဟေဋ္ဌိမော ဟေဋ္ဌိမော ပုဂ္ဂလော ဥပရူပရိ စိတ္တံ န ဇာနာတိ, ဧဝံ ဥပရိမော ဥပရိမောပိ ဟေဋ္ဌိမဿ ဟေဋ္ဌိမဿ စိတ္တံ န ဇာနာတီတိ စေ? နော န ဇာနာတိ, သော ပန အတ္တနာ အဓိဂတဝိသယတ္တာ ဇာနာတိယေဝါတိ ဒဿေန္တော အာဟ **''ဥပရူပရီ''**တိအာဒိ။ ယထာ ''ဥပရူပရီ''တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ ''ဟေဋ္ဌိမဿ ဟေဋ္ဌိမဿာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဧကံ ဟေဋ္ဌိမ-သဒ္ဒံ စ-သဒ္ဒေန သင်္ဂဟေတွာ **''ဟေဋ္ဌိမဿ စ မာနသ''** န္တိ ဝုတ္တံ။

၃၃၉-၄၁. ဧဝမ္ပိ ဝိသယီပဓာနဝသေန ဝိဘာဂံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဝိသယပ္ပဓာနဝသေန ဒဿေတုံ **''ယော ဓမ္မော''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ကုသလမေဝ အာရမ္မဏန္တိ **ကုသလာရမ္မဏံ။ ကာမေ** တိ ပဒံ ဥဘယတ္ထ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ ''ကာမေ ကုသလာရမ္မဏံ ကာမေ ကုသလာကုသလဿာ''တိ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ အကုသလဿ ဧကန္တကာမာဝစရတ္တာ န တေသံ သ ဝိသေသိတဗ္ဗတာ အတ္ထိ, ကုသလံ ပန ဝိသေသိတဗ္ဗမေဝါတိ တံ အပေက္ခာယ **''ကာမေ''**တိ ဥပရိပဒေန သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗမေဝ။ အထ တ အကုသလသဟစရိယတော ကုသလမ္ပိ ကာမာဝစရမေဝ ဂယှတီတိ ''ကာမေ''တိ ဣဒံ ပုရိမပဒသ္မ သေဝ ဝိသေသနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ကာမာဝစရဟကဿာ တိ ပဉ္စဝိညာဏသမ္ပဋိစ္ဆနာနံ ဧကန္တေန ရူပက္ခန္ဓာရမ္မဏတ္တာ တဒဝသေသဿ ကော ဒဿဝိဓဿ ကာမာဝစရဝိပာကဿ။ **ကာမကြိယဿာ** တိ ဝုတ္တနယေနေဝ မနောဓာတုဝဇ္ဇိတဿ ဒသဝိဓကာမာဝစရကိရိယစိတ္တဿ။ **ဧတေသံ။ပေ။ အာရမ္မဏံ သိယာ** တိ ဧတ္တ ကုသလဿ တာဝ အတ္တနာ ကတဿ အနာဒိကာမာဝစရကုသလဿ ပသန္နစိတ္တေန အနုဿရဏကာလေ, တထေဝ ပရေဟိ ကတဿ အနုမောဒနကာလေ, တဿေဝ ဒုဝိဓဿာပိ အနိစ္စတာဒိဝသေန ပစ္စဝေက္ခဏကာလေ , စေတောပရိယဉာဏာဒီနံ ပရိတ္တကုသလာရမ္မဏိကအဘိညာနံ

ပရိကမ္မာဒိကာလေ စ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ အကုသလေသု စ စတုန္နံ ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ္တာနံ ကာမာဝစရကုသလံ အာရဗ္ဘ အဿာဒနာဘိနန္ဒနပရာမသနကာလေ, ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တာနံ ကေဝလံ အဿာဒနာဒိကာလေ စ ဒွိန္နံ ပဋိဃသမ္ပယုတ္တာနံ အတ္တနာ, ပရေဟိ စ ကတကုသလမာရဗ္ဘ ဝိပ္ပဋိသာရဒုဿနကာလေ, ဝိစိကိစ္ဆာစိတ္တဿ အသန္နိဋ္ဌာနကာလေ, ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတဿ အဝူပသမဝိက္ခေပကာလေ စ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ အဘိညာစိတ္တဒွယေ ကုသလဿ သေခပုထုဇ္ဇနာနံ အတ္တနာ, ပရေဟိ တ ကတကုသလဿ အနုဿရဏကာလေ, ပရစိတ္တဝိဇာနနကာလေ, ''ဣမိနာ ပုညကမ္မေန မနုဿေသု, ကာမာဝစရဒေဝေသု စ နိဗ္ဗတ္တတီ''တိ ဇာနနကာလေ, ''အနာဂတေ အနာဒိနိ ပုညာနိ ကရောမိ, ကရိဿတီ''တိ ဇာနနကာလေ စ ကိရိယစိတ္တဿာပိ ခီဏာသဝတနံ အတ္တနာ, ပရေဟိ တ ကတကမ္မာနုဿရဏကာလာဒီသု အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ ကာမာဝစရဝိပာကေသု နဝန္နံ သုဂတိပဋိသန္ဓိနံ ကမ္မကမ္မနိမိတ္တာရမ္မဏိကပဋိသန္ဓိကာလေ, သဗ္ဗေသမ္ပိ တဒာရမ္မဏာနံ ကာမာဝစရကုသလာရမ္မဏိကဇဝနာနန္တရံ တဒာရမ္မဏကာလေ စ အာရမ္မဏံ ဟောတီတိ။ ဒသဝိဓေကာမာဝစရကိရိယာသု စ အဋ္ဌန္နံ မဟာကိရိယစိတ္တာနံ ခီဏာသဝတနံ ကာမာဝစရကုသလပစ္စဝေက္ခဏသမ္မသနကာလေ, ပရိတ္တာရမ္မဏိကကိရိယာဘိညာနံ ပရိကမ္မာဒိကာလေ, ဟသိတုပ္ပာဒဿ အနာဒိံ ပစ္စဝေက္ခိတွတုဿနကာလေ, မနောဒွါရာဝဇ္ဇနဿ ပန ကာမာဝစရကုသလာရမ္မဏိကဇဝနာနံ ပုရေစာရိကကာလေ စ အာရမ္မဏံ ဟောတီတိ ဧဝံ ကာမာဝစရကုသလံ ဆန္နံ ရာသီနံ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။

၃၄၂. **တတောတိ** ယထာဝုတ္တရာသိတော။ တေနာဟ **''ပဉ္စန္နံ ပန ရာသီန''**န္တိ။ ဧတ္ထ စ ကိရိယစိတ္တေသု ဟသိတုပ္ပာဒေ န သမ္ဘဝတိ ဓေန္တပရိတ္တာရမ္မဏတ္တာ။ တတ္ထ ကာမာဝစရကုသလဿ တာဝ သေခပုထုဇ္ဇနာနံ ဈာနပစ္စဝေက္ခဏသမ္မသနကာလေ, ရူပာဝစရကုသလာရမ္မဏိကအဘိညာနံ ပရိကမ္မာဒိကာလေ, အကုသလဿ ဝုတ္တနယေန ပရာမသနာဒိကာလေ, အဘိညာသု ကုသလာဘိညာယ သေခပုထုဇ္ဇနာနံ အတ္တနာ, ပရေဟိ တ အတီတဘဝေ ဥပ္ပာဒိတဈာနာနုဿရဏကာလေ, ပရေသံ ရူပာဝစရစိတ္တပရိစ္ဆိန္ဒနကာလေ, ''ဣမိနာ ကမ္မေန ဣမသ္မိံ ဗြဟ္မလောကေ နိဗ္ဗတ္တိဿတီ''တိ ဇာနနကာလေ စ ''အနာဂတေ ဈာနံ ဘာဝေဿတီ''တိ တ ဇာနနကာလေ, ကိရိယာဘိညာယ စ ခီဏာသဝတနံ ယထာဝုတ္တဝသေန ပဝတ္တိကာလေ စ နဝဝိဓဿ ပန ကိရိယစိတ္တဿ ခီဏာသဝတနံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ရူပာဝစရကုသလပစ္စဝေက္ခဏကာလေတိ ဧဝံ ရူပာဝစရကုသလံ ပဉ္စန္နံ ရာသီနံ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။

၃၄၃-၇. အာရုပ္ပကုသလဉ္စာပိ အာရမ္မဏပစ္စယော ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တေဘူမကကုသလဿာ**တိ သဗ္ဗဿ ကာမာဝစရကုသလဿ, ရူပာဝစရကုသလေသု ကုသလာဘိညာယ, အရူပာဝစရကုသလေသု ဒုတိယစတုတ္ထကုသလဿ စာတိ ဣမဿ တေဘူမကကုသလဿ။ သေ နယော **''တေဘူမကကိရိယဿာ''**တိ ဧတ္ထာပိ။ ''စတုတ္ထဒုန''န္တိ တ ''စတုတ္ထဒုတိယာန''န္တိ တ ဝတ္တဗ္ဗေ ကထာဗန္ဓဝသေန ဝိဘတ္တိယာ, သဝိဘတ္တိဿ တ တိယ-သဒ္ဒဿ လောပံ ကတွတ **''စတုတ္ထဒူ''**တိ ဝုတ္တံ။ **ဣမေသံ။ပေ။ ပစ္စယော**တိ ကာမာဝစရကုသလဿ, တာဝ အဘိညာကုသလဿ စ ရူပာဝစရာရမ္မဏောသု ဝုတ္တနယေန ဒုတိယစတုတ္ထာရုပ္ပဿ ပဌမတတိယဝသေနာတိ ဧဝံ တေဘူမကကုသလဿ တထာ သေခပုထုဇ္ဇနကာလေ အတ္တနော သန္တာနဂတဿ, ပရသန္တာနဂတဿ တ အာရုပ္ပကုသလဿ ပဇာနနကာလေ ကာမာဝစရရူပာဝစရကိရိယစိတ္တဿ သေခပုထုဇ္ဇနကာလေယေဝ အတ္တနာ နိဗ္ဗတ္တိတံ ပဌမတတိယာရုပ္ပံ အာရဗ္ဘ ခီဏာသဝကာလေ ဒုတိယစတုတ္ထာရုပ္ပနိဗ္ဗတ္တနေ အရူပကိရိယစိတ္တဿာတိ ဧဝံ တေဘူမကကိရိယဿ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ အကုသလဿ, စတုတ္ထဒုတိယာနဉ္စ အရူပာဝစရဝိပာကာနန္တိ ဧဝမေတေသံ အဋ္ဌန္နံ ရာသီနံ အရူပကုသလမာရမ္မဏံ ဟောတိ။

ပရိစ္ဆိဇ္ဇ ကဟိကာယ တဏှာယ အာပန္နန္တိ ပရိယာပန္နံ, တေဘူမကဓမ္မဇာတံ, န ပရိယာပန္နန္တိ အပရိယာပန္နံ, တဒေဝ ပုညဉ္စာတိ **အပရိယာပန္နပုညံ** ။ ကာမာဝစရတောပိ ကုသလဿ ကိရိယဿာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ရူပတော**တိ ရူပာဝစရတော။ **စတုန္နံ။ပေ။ သသာ**တိ သေခာနံ မဂ္ဂပစ္စဝေက္ခဏကာလေ မဂ္ဂါရမ္မဏိကကုသလာဘိညာယ ပရိကမ္မာဒိကာလေ ဉာဏသမ္ပယုတ္တကုသလဿ, ခီဏာသဝတနံ မဂ္ဂပစ္စဝေက္ခဏကာလေ မဂ္ဂါရမ္မဏိကကိရိယာဘိညာယ စ ပရိကမ္မကာလေ ဉာဏသမ္ပယုတ္တကိရိယစိတ္တဿ, တေသံ တေသံ ဇဝနာနံ ပုရေစရဝသေန ပဝတ္တိကာလေ မနောဒွါရာဝဇ္ဇနဿ, သေခာနံ အတ္တနော, ပရေသံ တ မဂ္ဂဇာနနကာလေ အဘိညာဒွယဿာတိ ဧဝမေတေသံ စတုန္နံ ရာသီနံ အပရိယာပန္နကုသလမာရမ္မဏံ ဟောတိ။

တထေတကုသလ်။ပေ။ ဤရိတဠ္ဌိ သေခာနံ ပဟီနာဝသိဋ္ဌကိလေသပစ္စဝေက္ခဏကာလေ, သေခပုထုဇ္ဇနာနံ အတ္တနော, ပရေသံ တ သန္တာနပ္ပဝတ္တာကုသလသမ္မသနကာလေ, အကုသလာရမ္မဏိကကုသလာဘိညာယ ပရိကမ္မာဒိကာလေ ကာမာဝစရကုသလဿ, အတ္တနော, ပရေသံ တ ပဝတ္တအကုသလာနုဿရဏာဒီသု ရူပာဝစရကုသလဿ, ခီဏာသတနံ ပဟီနကိလေသပစ္စဝေက္ခဏအညသန္တာနဂတအကုသလသမ္မသနာဒိကာလေ, ပဟီနကိလေသပစ္စဝေက္ခဏေန တုဿနကာလေ, သဗ္ဗေသမ္ပိ တံတံဇဝနာနံ ပုရေစရကာလေ စ ကာမာဝစရကိရိယစိတ္တဿ, ကုသလာဘိညာယ ဝုတ္တနယေန ရူပာဝစရကိရိယစိတ္တဿ, ပရာမာသအဿာဒနာဘိနန္ဒနာဒိဝသေန ပဝတ္တိယံ အကုသလဿ, ဥဒ္ဒစ္စရဟိတကမ္မာရမ္မဏဝသေန အကုသလဝိပာကသန္တီရဏဿ, ကာမာဝစရဇဝနာနံ အနုဿရဏကာလေ သဗ္ဗမ္ပိ ဧကာဒသတအာရမ္မဏဝိပာကဿာတိ ဧဝံ ကာမာဝစရဝိပာကာနန္တိ ဧဝမေတေသံ ဆန္နံ ရာသီနံ အကုသလမာရမ္မဏံ ဟောတိ။

၃၄၈-၅၆. ဝိပာကာရမ္မဏံ။ပေ။ ပစ္စယော တိ သေခပုထုဇ္ဇနာနံ ဝိပာကသမ္မသနာဒိကာလေ ကာမာဝစရကုသလဿ, ဝိပာကက္ခန္ဓာနုဿရဏာဒီသု ရူပာဝစရကုသလဿ, ဝုတ္တနယေနေဝ ခီဏာသတနံ ဝိပာကသမ္မသနာဒိကာလေ, ပုထုဇ္ဇနကာလေ အနိဋ္ဌဝိပာကာဘာဝံ အာရဗ္ဘ တုဿနကာလေ, ယထာဝုတ္တဇဝနာနံ ပုရေစရကာလေ ကာမာဝစရကိရိယစိတ္တဿ, ကုသလေသု ဝုတ္တနယေနေဝ ရူပာဝစရကိရိယစိတ္တဿ, ဝိပာကံ အာရဗ္ဘ တအာရမ္မဏပ္ပဝတ္တိယံ ဝိပာကာရမ္မဏိကကမ္မုနာ ပဋိသန္ဓိ ဂဏှန္တဿ ကမ္မနိမိတ္တဝသေန ပဝတ္တိယဥ္စ ကာမာဝစရဝိပာကဿ, အဿာဒနာဘိနန္ဒနပရာမာသာဒိဝသေန ပဝတ္တိယံ အကုသလဿာတိ ဧဝမေတေသံ ဆန္နံ ရာသီနံ ကာမာဝစရဝိပာကမာရမ္မဏပစ္စယော ဟောတီတိ။ ရူပာဝစရဝိပာကာရမ္မဏေပိ ဣမိနာဝ နယေန ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ ကေဝလဉှိ တံ ကာမာဝစရဝိပာကာနံ ကိရိယစိတ္တေသု စ ဟသိတုပ္ပာဒဿာရမ္မဏံ န ဟောတီတိ အယမေတ္ထ ဝိသေသော။ လောကုတ္တရဝိပာကဿ ကာမာဝစရကုသလကိရိယာနမာရမ္မဏက္ကမော အပ္ပမာဏာရမ္မဏနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

ကာမာဝစရကိရိယစိတ္တဿ ကာမာဝစရကုသလာဒီနံ ဆန္နံ ရာသီနမာရမ္မဏက္ကမော ကုသလာရမ္မဏေ ဝုတ္တသဒိသော၀။ ကေဝလဉှိ တွေ ယဒေတံ ခီဏာသဝသန္တာနဿေဝ နိယတံ နဝဝိဓံ ကိရိယစိတ္တံ, တံ ပရသန္တာနပ္ပဝတ္တကုသလာကုသလဿ, သသန္တာနေဝ သေခပုထုဇ္ဇနကာလေ အနာဂတာရမ္မဏိကအဘိညာယ ပရိကမ္မာဒိဝသပ္ပဝတ္တကုသလဿ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ ဝိပာကေသု စ ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂစုတိသင်္ခာတာနံ ဝိပာကာနံ ကမ္မာရမ္မဏဝသေန အာရမ္မဏံ န ဟောတီတိ အယမေဝ ဝိသေသော။

ရူပာဝစရကိရိယစိတ္တဿ ပဥ္စန္နံ ရာသီနံ အာရမ္မဏက္ကမော ကုသလာရမ္မဏေ ဝုတ္တသဒိသော၀။ ဝိသေသောပိ ကာမာဝစရကိရိယာရမ္မဏေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အာရုပ္ပကိရိယစိတ္တဿာပိ တေသံ ပဥ္စန္နံ ရာသီနံ ကေစရဘာတေ ဝုတ္တသဒိသော၀။ အာရုပ္ပကိရိယဿ ပန ပဌမတတိယံ ဒုတိယစတုတ္ထဿေဝ ကေစရော ဟောတိ။

၃၅၇-၈. ဧဝံ ရူပနိဗ္ဗာနဝဇ္ဇိတမာရမ္မဏံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ရူပာရမ္မဏံ, နိဗ္ဗာနာရမ္မဏဥ္စ ဒဿေတုံ **“ရူပံ စတုသမုဋ္ဌာန”**န္တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **ရူပန္တိ** အဋ္ဌဝီသတိဝိဓာ ဘူတောပာဟအယဘေဒဘိန္နော ရူပက္ခန္ဓော။ ကိဉ္စာပိ န သဗ္ဗမေဝ ရူပံ ပစ္စေကံ စတုသမုဋ္ဌာနံ, သမုဒိတော ပန ရူပက္ခန္ဓော စတူဟိ ဧဝ သမုဋ္ဌာနေဟိ သမုဋ္ဌာတီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ **“စတုသမုဋ္ဌာန”** န္တိ။ **ကာမပာကကိရိယဿာ** တိ ကာမာဝစရဝိပာကဿ, ကာမာဝစရကိရိယစိတ္တဿ စ, တတ္ထ စ ကာမာဝစရကုသလဿ တာဝ ဝဏ္ဏာနာဒိပုညကိရိယကာလေ, ဝဏ္ဏာဒီနံ အနိစ္စာဒိဝသေန သမ္မသနကာလေ, အဘိညာယ ပရိကမ္မာဒိကာလေ, အကုသလဿ အဿာဒနာဘိနန္ဒနပရာမာသာဒိကာလေ, အဘိညာဒွဝယဿ ဣဒ္ဓိဝိဓဘူတဿ သုဝဏ္ဏဒုဗ္ဗဏ္ဏာဒိရူပနိမ္မာနကာလေ, ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဘူတဿ “ပုရိမဘဝေ ဧဝံဝဏ္ဏော အဟောသိ”န္တိအာဒိနာ အနုဿရဏကာလေ, ဒိဗ္ဗစက္ခုဘူတဿ စဝမာနဥပပဇ္ဇမာနသတ္တာနံ ဝဏ္ဏဒဿနကာလေ, ဒိဗ္ဗသောတဘူတဿ သဒ္ဒသဝနကာလေ, အနာဂတံသဉာဏဘူတဿ “အနာဂတေ ဧဝံဝဏ္ဏော ဘဝိဿာမီ”တိအာဒိနာ ဇာနနကာလေ, ကာမာဝစရဝိပာကေသု ဒွိပဥ္စဝိညာဏသမ္ပဋိစ္ဆနဒွဝယဿ ယထာယောဂံ ရူပာဒိဝိဇာနနကာလေ, သုခသန္တီရဏဿ သန္တီရဏတအာရမ္မဏကာလေ, ဥပေက္ခာသန္တီရဏဒွဝယဿ သန္တီရဏတအာရမ္မဏကမ္မနိမိတ္တဂတိနိမိတ္တာရမ္မဏကာလေ , သဟေတုကဝိပာကဿ ကမ္မနိမိတ္တဂတိနိမိတ္တာရမ္မဏကာလေ, တအာရမ္မဏကာလေ စ, ကာမာဝစရကိရိယာသု ပန ကုသလေ ဝုတ္တနယာနုသာရေန အဋ္ဌမဟာကိရိယစိတ္တဿ, “ဧဝရူပံ ဝဏ္ဏာဒိမအာ

သိ”န္တိ တုဿနကာလေ ဟသိတုပ္ပာဒဿ, ပဉ္စဒွါရမနောဒွါရေသု ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနာဝဇ္ဇနကာလေ မနောဒွါရာဝဇ္ဇနဿ, ပဉ္စဒွါရေ အာဝဇ္ဇနကာလေ ပဉ္စဒွါရာဝဇ္ဇနဿ စ အာရမ္မဏံ ဟောတီတိ ဧဝံ စတုသမုဋ္ဌာနိကံ ရူပံ ဆန္နံ ရာသီနမာရမ္မဏံ ဟောတိ။

၃၅၉-၆၀. နိဗ္ဗာနံ ပန ဂေါတြဘုဝေါဒါနကာလေ, နိဗ္ဗာနာရမ္မဏိကအဘိညာယ ပရိကမ္မာဒိကာလေ စ ကာမာဝစရတိဟေတုကကုသလဿ, အတီတဘဝေ သစ္ဆိကတနိရောဓာနုဿရဏကအာလာဒီသု ရူပါဝစရကုသလဿ, ဝုတ္တနယေနေဝ ကာမရူပါဝစရကိရိယစိတ္တဿ, မဂ္ဂဋ္ဌာနံ တဒနန္တရဖလဝုဋ္ဌာနဖလကာလေသု အပရိယာပန္နကုသလဝိပါကဿ စာတိ ဧဝံ ဆန္နံ ရာသီနံ အာရမ္မဏံ ဟောတီတိ ဒဿေတုံ **“နိဗ္ဗာနာရမ္မဏ”** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဥဘယဿာ**တိ ကာမာဝစရရူပါဝစရဝသေန ဒုဝိဓဿ။

၃၆၁-၂. နာနပ္ပကာရက န္တိ ဒွါဒသမပရိစ္ဆေဒေ ဝက္ခမာနနယေန နာနာဝိဓပ္ပကာရံ။ **နဝန္နံ။ပေ။ ပစ္စယော** တိ ကာမာဝစရကုသလဿ, အကုသလဿ, ဟသိတုပ္ပာဒမနောဓာတုဝဇ္ဇိတကာမာဝစရကိရိယစိတ္တာနဉ္စေဝ ဒွိန္နံ အဘိညာစိတ္တာနဉ္စ သဗ္ဗာပိ ပညတ္တိ, ရူပါဝစရကုသလဝိပါကကိရိယာနံ ကသိဏနိမိတ္တာဒိကာ, ပဌမာရုပ္ပကုသလဝိပါကကိရိယာနံ အာကာသပညတ္တိ, တတိယာရုပ္ပကုသလာဒီနံ တိဏ္ဏံ အဘာဝပညတ္တီတိ ဧဝံ ပညတ္တိ နဝန္နံ ရာသီနံ အာရမ္မဏပစ္စယော ဟောတီတိ။

၃၆၃-၅. ဧဝံ ယော ဓမ္မော ယဿ ဓမ္မဿ အာရမ္မဏံ ဟောတိ, တံ ဧကေကဒွါရဝသေန ဒဿေတွာ ဣဒါနိ သဗ္ဗေ စတုဘူမကစိတ္တုပ္ပာဒေ ဆဟိ အာရမ္မဏေဟိ ယောဇေတွာ ဒဿေတုံ **“ရူပါရမ္မဏိကာ ဒွေဝ”** တိအာဒိ ဂါထာတ္တယံ ဝုတ္တံ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထမေဝ။

၃၆၆-၉. “ပဌမာရုပ္ပကုသလ” န္တိအာဒိ ပန ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမ္ပိ အရူပါဝစရာရမ္မဏေသု အရူပါဝစရဓမ္မာနံ သေသာသေသဝသေန နာနပ္ပကာရတော ပဝတ္တိအာကာရံ ပကာသေတုံ ဝုတ္တံ။ **ကုသလဿာ** တိ သေခပုထုဇ္ဇနာနံ ဒုတိယာရုပ္ပကုသလဿ။ ဝိပါကဿ ပန ခီဏာသဝါနံ ပဝတ္တမာနဿာပိ အာရမ္မဏံ ဟောတိ တဿ ပုရိမဘဝေ ကမ္မနိမိတ္တာရမ္မဏတ္တာ။ အရူပဘဝေ အတိသန္တဘာဝေန ပဝတ္တမာနံ ဘဝင်္ဂစိတ္တံ န ဘာဝနာယ ပရိသုဒ္ဓံ ဥပဋ္ဌာတီတိ အာဟ **“ပဌမာရုပ္ပပါကော”** တိအာဒိ။ ပဌမံ တု ကိရိယစိတ္တံ ပုညဿ ဒုတိယာရုပ္ပစေတသော အာရမ္မဏံ န ဟောတိ, ဝိပါကဿ ဒုတိယာရုပ္ပစေတသော အာရမ္မဏံ န ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ ခီဏာသဝကာလေ ကဿစိ ကုသလဿ အဘာဝတော **“န ပုညဿာ”** တိ ဝုတ္တံ။ အာကာသာနဉ္စာယတနကိရိယာသမင်္ဂိဿ ဝိညာဏဉ္စာယတနဝိပါကစိတ္တံ န ပဝတ္တတီတိ **“န ပါကဿာ”** တိ ဝုတ္တံ။ ခီဏာသဝဿ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရတ္ထံ, နိရောဓသမာပဇ္ဇနတ္ထဉ္စ သမာပတ္တိယော သမာပဇ္ဇန္တဿ ပဌမာရုပ္ပကိရိယစိတ္တံ ဒုတိယဿ အာရမ္မဏံ ဟောတီတိ အာဟ **“ပဌမံ တု ကိရိယာစိတ္တ”**န္တိအာဒိ။

၃၇၀-၃. ‘‘ဒွိဓာ’’တိ စ ဝတွာ တမေဝ ဒုဝိဓတံ, တိဝိဓတဉ္စ ဒဿေတုံ **“ကုသလံ ကုသလဿာ”** တိ, **“ကိရိယဿာပိ ကိရိယာ ဟောတီ”**တိ စ အာဒိ ဝုတ္တံ။ တံ ဝုတ္တနယမေဝ။ **ဧဝမေဝ ။ပေ။ သိယာ**တိ ပဌမာရုပ္ပစိတ္တေ ဝုတ္တနယေန သေခပုထုဇ္ဇနာနံ ဒွိဓာ, ခီဏာသဝါနဉ္စ တိဓာ အာရမ္မဏံ ဘဝတီတိ အတ္ထော။

၃၇၄-၅. ယံ ယံ ဂေါစရံ အာရဗ္ဘ တိ ရူပါရူပနိဗ္ဗာနပညတ္တီသု ယံ ယံ ဂေါစရံ အာရဗ္ဘ။ **ယေ ယေ**တိ အရူပဓမ္မာ။ **ယော နရော**တိ ယော ဂဟဋ္ဌော, ပဗ္ဗဇိတော ဝါ မာဏဝေါ။ **ကိရာ**တိ အနုမတိယံ။ တဿ ‘‘ဥတ္တရတော’’တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ **ဟရ**န္တိ အဝသာနံ။ တံ ဣမဿ ပရမနိပုဏဂမ္ဘီရနယသမင်္ဂိတာယ ယာထာဝတော ဩတရန္တေဟိ အကသိရေန တရိတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ ဒုပ္ပာပုဏေယျန္တိ ကတွာ အာဟ **“ဒုတ္တရ”** န္တိ။ **ဥတ္တရ**န္တိ ဥတ္တမံ။ အဘိဓမ္မာဝတာရဿ ဟိ ဥတ္တမတာယ တဒေကဒေသဘူတဟာရမ္ပိ ဥတ္တမမေဝ ဟောတိ။ **သော**တိ သော သမုတ္တိဏ္ဏာဘိဓမ္မာဝတာရဟာရော နရော။ **ဥတ္တရတေဝ,** န ပန န သက္ကောတိ တံ ဥတ္တရိတုန္တိ အတ္ထော။

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသိနိယာ နာမ

အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာယ

အာရမ္မဏဝိဘာဂနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သတ္တမော ပရိစ္ဆေဒော

ဝိပါကစိတ္တပ္ပဝတ္တိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၃၇၆. **အနန္တညာဏေနာ**တိ အနန္တာရမ္မဏေ ပဝတ္တညာဏေန။ **နိရင္ဂဏေနာ**တိ ဧတ္ထ ရာဂါဒယော အကုသလာ အင္ဂန္တိ ဧတေဟိ တံသမင္ဂိနော ပုဂ္ဂလာ နိဟီနဘာဝံ ဂစ္ဆန္တီတိ **အင္ဂဏာ**တိ ဝုစ္စန္တိ။ ယထာဟ –

> “ရာဂေါ အင္ဂဏံ, ဒေါသော အင္ဂဏံ, မောဟော အင္ဂဏံ, ပါပကာနံ ခေါ, အာဝုသော, အကုသလာနံ ဣစ္ဆာဝစရာနံ အဓိဝစနံ ယဒိဒံ အင္ဂဏ”န္တိ စ အာဒိ (ဝိဘ. ၉၂၄)။

အတ္တနော သန္တာနေ သီလာဒိဂုဏေ ဧသီ ဂဝေသီတိ ဂုဏေသီ, တေန **ဂုဏေသိနာ**။ ကရုဏာယံ နိယုတ္တော, သာ အဿ အတ္ထီတိ ဝါ ကာရုဏိကော, တေန **ကာရုဏိကေန**။ ဧတ္ထ စ “အနန္တညာဏေနာ”တိ ဣမိနာ ဘဂဝတော သဗ္ဗညုဘာဝမာဟ, “နိရင္ဂဏေနာ”တိ ခီဏာသဝဘာဝံ, “ဂုဏေသိနာ”တိ ပုဗ္ဗစရိယံ, “ကာရုဏိကေနာ”တိ မဟာကရုဏာသမင္ဂိဘာဝံ။ ဧတ္တကေန ပန ထောမနေန ဘဂဝတော ဝိပါကဒေသနာယ နိယျာနိကာဒိဘာဝံ ဒီပေတိ။ အသဗ္ဗညုနာ ဟိ ဒေသိတံ အနိယျာနိကံ ဟောတိ, အခီဏာသဝေန ဒေသိတံ န ပါကဋံ, အပုညဝတာ ဒေသိတံ နပ္ပတိဋ္ဌာတိ, အကာရုဏိကေန ဝုတ္တံ သုခါဝဟံ န ဟောတိ။ ဘဂဝတော ပန သဗ္ဗညုဘာဝတော တေန ဒေသိတံ နိယျာနိကံ, ခီဏာသဝတ္တာ ပါကဋံ, ပုညဝန္တတာယ ပတိဋ္ဌာတိ, မဟာကရုဏာသမင္ဂိတာယ သုခါဝဟန္တိ။ **စိတ္တပ္ပဘဝ**န္တိ ဝိပါကစိတ္တာနံ ဥပ္ပတ္တိံ။

၃၇၇-၈၆. ဣဒါနိ ဝိပါကကထာယ မာတိကာဝသေန အဋ္ဌကထာယ ဌပိတေ ဒသပ္ပကာရေ ဒဿေတုံ **“ဧကူနတိံသ ကမ္မာနီ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ယထာရဒ္ဓာယ ဝိပါကကထာယ မူလကာရဏဘာဝတော **“ဧကူနတိံသ ကမ္မာနီ”**တိ ပဌမံ ကမ္မဝဝတ္ထာနံ ကတံ။ ကမ္မေ ပန ကထိတေ ဝိပါကကထာယ အဓိဋ္ဌာနဘူတာ ဝိပါကာပိ ကထေတဗ္ဗာတိ **“ပါကာ ဒွတ္တိံသ ဒဿိတာ”**တိ ဒုတိယံ ဝိပါကဝဝတ္ထာနံ ကတံ။ ကမ္မဝိပါကာနဉ္စ အဒွါရေသု အဒိဿနတော **“တီသု။ပေ။ ဒိဿရေ”**တိ တတိယံ ကမ္မဒွါရဝိပါကဒွါရာ ဝုတ္တာ။ ကမ္မဝိပါကာနံ ဝစနပ္ပသင္ဂေယေဝ ဧကဿေဝ ကမ္မဿ တံ တံ ပစ္စယမာဂမ္မ အနေကဖလနိပ္ဖာဒနံ ဒဿေတုံ **“ကုသလံ။ပေ။ ဝိဝိဓံ ဖလ”**န္တိ စတုတ္ထံ ကာမာဝစရကုသလဿ ပဝတ္တိပဋိသန္ဓီသု နာနာဖလနိပ္ဖာဒနံ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ ပန ပဝတ္တိပဋိသန္ဓီနံ လဗ္ဘမာနဝိပါကဝသေန ဝုတ္တဘာဝံ အဇာနန္တာ –

> “တဿေဝ ကမ္မဿ ဝိပါကာဝသေသေနာ”တိ။
> “ဧကံ ပုပ္ဖံ စဇိတွာန, အသီတိကပ္ပကောဋိယော။
> ဒုဂ္ဂတိံ နာဘိဇာနာမီ”တိ။ စ –

ဧဝမာဒိဝစနဿ ဗျဉ္ဇနစ္ဆာယာယ အတ္ထံ ဂဟေတွာ ဒိန္နပဋိသန္ဓိကာယပိ စေတနာယ ပုန ပဋိသန္ဓိဒါနံ မညေယျုန္တိ **“ဧကာယ။ပေ။ ပကာသိတာ”**တိ ပဉ္စမံ ဧကေန ကမ္မေန ဧကိဿာယေဝ ပဋိသန္ဓိယာ နိဗ္ဗတ္တနံ ဝုတ္တံ။ ဧကသ္မိံ ဘဝေ နာနာကမ္မဿ ဝိပါကပ္ပဝတ္တိံ သုတွာ “ဒိသွာ ကုမာရံ သတပုညလက္ခဏ”န္တိအာဒိဝစနဿ အတ္ထံ အဇာနန္တာ “နာနာကမ္မေန ဧကာဝ ပဋိသန္ဓိ ဟောတီ”တိ စိန္တေယျုန္တိ **“နာနာ။ပေ။ ပဋိသန္ဓိယော”**တိ ဆဋ္ဌံ နာနာကမ္မဿ နာနာပဋိသန္ဓိဒါနံ ဝုတ္တံ။ တထာ ဝိပစ္စန္တဿ စ ဧကဿ ကမ္မဿ သောဠသ ဝိပါကာနိ ဒွါဒသမဂ္ဂေ အဟေတုကဋ္ဌကမ္ပီတိ အယံ ဝိပါကဝိဘာဂေ ဟေတုဘေဒဝသေန ဟောတီတိ ဒဿနတ္ထံ **“တိဟေတုကံ။ပေ။ န စ ဟောတိ တိဟေတုကာ”**တိ သတ္တမံ အဋ္ဌကထာယ အာဂတဟေတုကိတ္တနံ ဒဿိတံ။ တံ ပန ဟေတုကိတ္တနံ ဧကေကဿ ကမ္မဿ ဝိပါကဝိဘာဂဒဿနတ္ထံ။ ဣဒါနိ **တိပိဋကစူဠနာဂ**တ္ထေရဿ, **မောရဝါပိဝါသိမဟာဒတ္တ**တ္ထေရဿ, **တိပိဋကမဟာဓမ္မရက္ခိတ**တ္ထေရဿာတိ တိဏ္ဏံ ထေရာနံ ဝါဒေသု “ဧကာယ စေတနာယ ဒွါဒသ ဝိပါကာနိ ဧတ္ထေဝ ဒသကမဂ္ဂေ အဟေတုကဋ္ဌကမ္ပီ”တိ အာဂတဿ ဒုတိယတ္ထေရဝါဒဿ, “ဧကာယ စေတနာယ ဒသ ဝိပါကာနိ ဧတ္ထေဝ အဟေတုကဋ္ဌကမ္ပီ”တိ အာဂတဿ တတိယတ္ထေရဿ ဝါဒဿ စ န သမ္မာပတိဋ္ဌိတတ္တာ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဿ ပဌမတ္ထေရဝါဒဿ ဝသေန ဒဿေတုံ ဝိပါကေသု အသင္ခါရသသင္ခါရဝိဓာနံ ပစ္စယဗလေန ဟောတိ, နော ကမ္မဗလေနာတိ ဒီပနတ္ထံ အဋ္ဌမံ, **“အသင္ခါရသသင္ခါရ”**န္တိအာဒိနာ ကမ္မေန သဟ အသမာနမ္

ပိ ကတွာ သင်္ခါရဘေဒေ ဝုတ္တော။ ကမ္မဿ သောမနဿုပေက္ခာသဟဂတဘာဝေပိ အာရမ္မဏဝသေနေဝ ဝိပာကဝေဒနာယ ပရိဝတ္တနံ ဒဿေတုံ **“အာရမ္မဏေန။ပေ။ ပရိဝတ္တန”** န္တိ နဝမံ အာရမ္မဏေန ဝေဒနာပရိဝတ္တနံ ဝုတ္တံ။ ကမ္မဝသေန စေဝ အာရမ္မဏဝသေန စ အနိယတဿ တဒာရမ္မဏဿ ဇဝနဝသေန နိယမဒဿနတ္ထံ **“တဒာရမ္မဏ။ပေ။ နိယာမိတ”**န္တိ ဒသမံ ဇဝနေန တဒာရမ္မဏနိယမော ဝုတ္တောတိ။

ဂေဟနိဿိတ ကမ္မာနီ တိ ကုသလာကုသလဝသေန ဝီသတိ ပရိတ္တာနိ, နဝ မဟဂ္ဂတာနီတိ ဂေဟနိဿိတ ကမ္မာနိ။ ယဿာ ပနေသာ ဝဋ္ဋဝသေန ဝိပာကကထာ, တဿာ လောကုတ္တရကုသလံ ဝဇ္ဇေတွာ ဂေဟနိဿိတေဝ ကမ္မာနိ ဝုတ္တာနိ။ ဧဝံ **“ဟာကာ ဒွဝတ္တိံသာ”** တိ တွောပိ တေဝီသတိ ပရိတ္တာ, နဝ မဟဂ္ဂတာတိ ဟာကာ ဒွဝတ္တိံသ။ **တီသု ဒွတရေသူ**တိ ကာယဝစီမနောဒွတရဝသေန တီသု ကမ္မဒွတရေသု။ ကမ္မဒွတရဝဝတ္ထာနံ ဟေဌာ သင်္ခေပတော ဒဿိတမေဝ။ ဝိတ္ထာရတော ပနေတံ **အဋ္ဌသာလိနိယာ** ဓမ္မသင်္ဂဟဋ္ဌကထာယ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၁ ကာယကမ္မဒွတရ), တံသံဝဏ္ဏနာဒိတော စ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ကာမံ ကမ္မာနိပိ ဆသု ဒွတရေသု ပဝတ္တန္တိ, ပဉ္စဒွတရပ္ပဝတ္တာနိ ပန အဝိပာကာနိ, မနောဒွတရဒွတရတ္တယဝသေန ဘိန္နာနံ ဝိပာကအာယကာနမေဝ သင်္ဂဏှာဟနတ္ထံ “တီသု ဒွတရေသူ”တိ ဝုတ္တံ။ **ဆသူ**တိ စက္ခုဒွတရာဒီနိ ပဉ္စ, မနောဒွတရဉ္စာတိ ဆသု ဝိပာကဒွတရေသု။

တံ တံ ပစ္စယမာဂမ္မာ တိ ကာလသမ္ပဒါဒိကံ တံ တံ ပစ္စယမာဂမ္မ။ တေနာဟု ပေါရာဏာ –

> “ကာလောပဓိပ္ပယောဂါနံ ၊ ဂတိယာ စ ယထာရဟံ။
> သမ္ပတ္တိဉ္စ ဝိပတ္တိဉ္စ၊ ကမ္မမာဂမ္မ ပစ္စတီ”တိ။

အထ တ **တံ တံ ပစ္စယ**န္တိ သောမနဿာဒိဟေတုဘူတံ တံ တံ သဟကာရိပစ္စယံ။ **ဝိဝိဓံ ဖလ**န္တိ သောမနဿုပေက္ခာသဟဂတသဟေတုကာဟေတုကအသင်္ခါရသသင်္ခါရဝသေန နာနပ္ပကာရဖလံ။ **ကောယ စေတနာယာ**တိ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယဘူတာယ, အပရာပရိယဝေဒနီယဘူတာယ တ ကောယ စေတနာယ။ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယဘူတာ ပန ပဝတ္တိဝိပာကမေဝ နိဗ္ဗတ္တေတိ, နော ပဋိသန္ဓိံ။

ကိဉ္စာပိ **“တိဟေတုက”**န္တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တံ, ဥက္ကဋ္ဌမေဝ ပန တိဟေတုကကမ္မံ တိဟေတုကဝိပာကံ ဒေတိ, တထာ ဒုဟေတုကမ္ပိ ဥက္ကဋ္ဌမေဝ ဒုဟေတုကဝိပာကံ ဒေတိ။ ဩမကံ ပန တိဟေတုကကမ္မံ ဒုဟေတုကုက္ကဋ္ဌသဒိသံ, ဒုဟေတုကာဟေတုကမေဝ ဝိပာကံ ဒေတိ။ တထာ ဒုဟေတုကမ္ပိ အဟေတုကမေဝ ဝိပာကံ ဒေတီတိ။ ဥက္ကဋ္ဌောမကဝိဘာဂေ စ ပနေသ ကုသလာကုသလပရိဝါရလာဘတော, အာသေဝနဝိပ္ပဋိသာရပ္ပဝတ္တိယာ တ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယဉှိ ကမ္မံ အတ္တနော ပဝတ္တိကာလေ ပုရိမပစ္ဆာဘာဂပ္ပဝတ္တေဟိ ကုသလဓမ္မေဟိ ပရိဝါရိတံ, ပစ္ဆာ တ အာသေဝနလာဘေန သမုဒာစိဏ္ဏံ, တံ ဥက္ကဋ္ဌံ။ ယံ ပန ကရဏကာလေ အကုသလဓမ္မေဟိ ပရိဝါရိတံ, ပစ္ဆာ တ “ဒုက္ကဋံ မယာ”တိ ဝိပ္ပဋိသာရုပ္ပာဒနေန ပရိဘာဝိတံ, တံ ဩမကံ နာမ ဟောတိ။

အထေတ္ထ ယထာဝုတ္တဝိဓာနံ ကိံ ပဋိသန္ဓိပဝတ္တီနံ အဝိသေသေန, ဥဒာဟု ပဝတ္တိဝသေနေဝါတိ စေ? ပဝတ္တိဝသေနေဝ, ပဋိသန္ဓိယံ ပန အယံ ဝိသေသောတိ ဒဿေန္တော အာဟ **“တိဟေတုကေနာ”**တိအာဒိ။ တွောပိ တိဟေတုကုက္ကဋ္ဌကမ္မေနေဝ တိဟေတုကပဋိသန္ဓိ ဟောတိ, ဩမကေန ပန ဒုဟေတုကုက္ကဋ္ဌေန စ ဒုဟေတုကာ ပဋိသန္ဓိ, ဒုဟေတုကောမကေန ပန အဟေတုကာတတိ အယံ ဝိသေသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယဿာ ပနေတ္ထ ဉာဏံ ဇစ္စန္ဓာဒိဝိပတ္တိနိမိတ္တဿ မောဟဿ, သဗ္ဗာကုသလဿ တ ပဋိပက္ခံ, တဿာ တံသမ္ပယုတ္တံ ကမ္မံ ဇစ္စန္ဓာဒိဝိပတ္တိပစ္စယံ န ဟောတီတိ တိဟေတုကံ အတိဒုဗ္ဗလမ္ပိ သမာနံ ဒုဟေတုကပဋိသန္ဓိမေဝ အာကဍ္ဎတိ, နာဟေတုကန္တိ အာဟ **“န စ ဟောတိ အဟေတုကာ”**တိ။ ယဿာ **ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂေ** သုဂတိယံ ဇစ္စန္ဓဗဓိရာဒိဝိပတ္တိယာ အဟေတုကူပပတ္တိံ ဝဇ္ဇေတွာ ဂတိသမ္ပတ္တိယာ အဟေတုကူပပတ္တိံ ဒဿေန္တေန ဓမ္မသေနာပတိနာ –

> “ဂတိသမ္ပတ္တိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တေ အဋ္ဌန္နံ ဟေတူနံ ပစ္စယာ ဥပပတ္တိ ဟောတိ, ဂတိသမ္ပတ္တိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တေ ကတမေသံ အဋ္ဌန္နံ ဟေတူနံ ပစ္စယာ ဥပပတ္တိ ဟောတိ? ကုသလဿ ကမ္မဿ ဇဝနက္ခဏေ တယော ဟေတူ ကုသလာ တသ္မိံ ခဏေ ဇာတစေတနာယ သဟဇာတပစ္စယာ ဟောန္တိ, တေန ဝုစ္စတိ ကုသလမူလပစ္စယာပိ သင်္ခါရာ။ နိကန္တိက္ခဏေ ဒွေ ဟေတူ အကုသလာ တသ္မိံ ခဏေ ဇာတစေတနာယ

သဟဇာတပစ္စယာ ဟောန္တိ, တေန ဝုစ္စတိ အကုသလမူလပစ္စယာပိ သင်္ခါရာ။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ တယော ဟေတူ အဗျာကတာ တသ္မိံ ခဏေ ဇာတစေတနာယ သဟဇာတပစ္စယာ ဟောန္တိ, တေန ဝုစ္စတိ နာမရူပပစ္စယာပိ ဝိညာဏံ, ဝိညာဏပစ္စယာပိ နာမရူပ''န္တိ (ပဋိ. မ. ၁.၂၃၁-၂၃၂) –

ဇဝံ ဇဝနက္ခဏေ တိဏ္ဏံ ဟေတူနံ ပစ္စယာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တဝိပာကုပ္ပတ္တိ ဝုတ္တာ, န ပန ''ဇဝနက္ခဏေ ဒ္ဝိန္နံ ဟေတူနံ ပစ္စယာ''တိ, တသ္မာ တိဟေတုကကမ္မေနေဝ တိဟေတုကပဋိသန္ဓိ ဟောတိ, န ဒုဟေတုကေနာတိ အာဟ **''ဒုဟေတုကေန။ပေ။ န စ ဟောတိ တိဟေတုကာ''**တိ။ ယဒိ ဟိ ဒုဟေတုကကမ္မေန တိဟေတုကပဋိသန္ဓိ သိယာ, ယထာ ''အဋ္ဌန္နံ ဟေတူနံ ပစ္စယာ ဥပပတ္တိ ဟောတီ''တိ ဝတ္တဝတ္တ ဝတ္တာ ဝိဘင်္ဂေ ကတော, ဇဝံ ''ဂတိသမ္ပတ္တိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တေ သတ္တန္နံ ဟေတူနံ ပစ္စယာ ဥပပတ္တိ ဟောတိ။ ဂတိသမ္ပတ္တိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တေ ကတမေသံ သတ္တန္နံ ဟေတူနံ ပစ္စယာ ဥပပတ္တိ ဟောတိ? ကုသလဿ ကမ္မဿ ဇဝနက္ခဏေ ဒွေ ဟေတူ ကုသလာ တသ္မိံ ခဏေ။ပေ။ သင်္ခါရာ, နိကန္တိက္ခဏေ ဒွေ ဟေတူ အကုသလာ တသ္မိံ ခဏေ။ပေ။ သင်္ခါရာ, ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ တယော ဟေတူ အဗျာကတာ တသ္မိံ ခဏေ။ပေ။ နာမရူပ''န္တိ သတ္တန္နံ ဟေတူနံ ပစ္စယာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တုပပတ္တိ ဝတ္တဝတ္တ ဝတ္တာ ဝိဘင်္ဂေ ကာတဗ္ဗော သိယာ, န စ ပနေဝံ အတ္ထိ, တသ္မာ ဝိညာယတိ ''ဒုဟေတုကကမ္မေန တိဟေတုကပဋိသန္ဓိ န ဟောတီ''တိ။

ယဒိ ဇဝံ –

''ဂတိသမ္ပတ္တိယာ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တေ ဆန္နံ ဟေတူနံ ပစ္စယာ ဥပပတ္တိ ဟောတိ။ ဂတိသမ္ပတ္တိယာ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တေ ကတမေသံ။ပေ။ ဟောတိ? ကုသလဿ ကမ္မဿ ဇဝနက္ခဏေ ဒွေ ဟေတူ ကုသလာ တသ္မိံ ခဏေ။ပေ။ သင်္ခါရာ။ နိကန္တိက္ခဏေ ဒွေ ဟေတူ အကုသလာ တသ္မိံ ခဏေ။ပေ။ သင်္ခါရာ။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဒွေ ဟေတူ အဗျာကတာ တသ္မိံ ခဏေ။ပေ။ နာမရူပ''န္တိ –

ဇဝံ ဒုဟေတုကကမ္မေန ဒုဟေတုကူပပတ္တိံ ဥဒ္ဓရိတွာ ''ဂတိသမ္ပတ္တိယာ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တေ သတ္တန္နံ ဟေတူနံ ပစ္စယာ ဥပပတ္တိ ဟောတိ။ ဂတိသမ္ပတ္တိယာ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တေ ကတမေသံ သတ္တန္နံ ဟေတူနံ ပစ္စယာ ဥပပတ္တိ ဟောတိ? ကုသလဿ ကမ္မဿ ဇဝနက္ခဏေ တယော ဟေတူ ကုသလာ တသ္မိံ ခဏေ။ပေ။ သင်္ခါရာ။ နိကန္တိက္ခဏေ ဒွေ ဟေတူ အကုသလာ တသ္မိံ ခဏေ။ပေ။ သင်္ခါရာ။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဒွေ ဟေတူ အဗျာကတာ တသ္မိံ ခဏေ။ပေ။ နာမရူပ''န္တိ ဇဝံ တိဟေတုကကမ္မေန ဒုဟေတုကပဋိသန္ဓိယာပိ အနုဒ္ဓဋ္ဌတ္တာ သာပိ န ဟောတီတိ စေ? နော န ဟောတိ, ဒုဟေတုကောမကကမ္မေန အဟေတုကပဋိသန္ဓိယာ ဝိယ တိဟေတုကောမကေန ဒုဟေတုကပဋိသန္ဓိယာဝ အတဗ္ဗတ္တာ, ကမ္မသရိက္ခကဝိပာကဒဿနတ္ထံ ပန မဟာထေရေန ဟဒ္ဓော သာဝသေသော ကတော။

ယဒိ ဇဝံ ပုရိမဝုတ္တေဟိ ဣဒံ သမာနံ ကမ္မသရိက္ခကတာဘာဝတောတိ ဒုဟေတုကကမ္မေန တိဟေတုကပဋိသန္ဓိ န ဥဒ္ဓဋ္ဌာ, န ပန အလဗ္ဘနတောတိ? တံ န, အကုသလကမ္မဿ အလောဘသမ္ပယောကာဘာဝတော, အလောဘဖလုပ္ပာဒနေ ဝိယ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တဿ ဉာဏဖလုပ္ပာဒနေ အသမတ္ထဘာဝတော။ ပညာဗလသမ္ပယောဂတော ဟိ တံဉာဏဖလုပ္ပာဒနေ သမတ္ထံ ဟောတိ။

ဇတ္တာဟ – ကိံ ပနေတံ ကမ္မမေဝ ပဋိသန္ဓိံ ဒေန္တံ အတ္တနာ သဒိသဝေဒနမေဝ ဒေတိ, ဥဒါဟု ဝိသဒိသဝေဒနမ္ပီတိ? ဒုဟေတုကောမကမေဝ ဝိသဒိသဝေဒနံ ဒေတိ, ဣတရံ ပန သဒိသဝေဒနမေဝ ။ တထာ ဟိ **ပပဉ္စသူဒနိယာ** မဇ္ဈိမဋ္ဌကထာယ မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ္တေ သုခဝေဒနီယာဒိကမ္မဝဏ္ဏနာယ –

''ကာမာဝစရကုသလတော သောမနဿသဟဂတစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ စတဿော စေတနာ, ရူပာဝစရကုသလတော စတုက္ကဇ္ဈာနစေတနာတိ ဇဝံ ပဋိသန္ဓိပဝတ္တေသု သုခဝေဒနာယ ဇနနတော သုခဝေဒနီယံ ကမ္မံ နာမ။ ကာမာဝစရဠ္ဌေတ္ထ ပဋိသန္ဓိယံယေဝ ဧကန္တေန သုခံ ဇနေတိ, ပဝတ္တေ ပန ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရမ္မဏေ အဒုက္ခမသုခမ္ပိ။

''အကုသလစေတနာ ပဝတ္တေ ကာယဒွာရပ္ပဝတ္တဒုက္ခဿ ဇနနတော ဒုက္ခဝေဒနီယံ ကမ္မံ နာမ။

‘‘ကာမာဝစရကုသလတော ပန ဥပေက္ခာသဟဂတစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ စတသ္သော စေတနာ, ရူပာဝစရ ကုသလတော စတုတ္ထဇ္ဈာနစေတနာတိ ဇံ ပဋိသန္ဓိပဝတ္တေသု တတိယဝေဒနာယ ဇနနတော အဒုက္ခမသုခဝေဒ နီယံ ကမ္မံ နာမ။ ဧတ္ထ စ ‘‘ကာမာဝစရံ ပဋိသန္ဓိယံယေဝ ဧကန္တေန အဒုက္ခမသုခံ ဇနေတိ, ပဝတ္တေ ဣဋ္ဌာရမ္မဏေ သုခမ္ပိ’’တိ (မ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၃၀၀) –

ဝုတ္တံ။ နနု စ ‘‘အာရမ္မဏေန ဟောတေဝ, ဝေဒနာပရိဝတ္တန’’န္တိ ဝစနတော အာရမ္မဏဝသေန ဝေဒနာနိယမော ဟောတိ, န စ သောမနဿသဟဂတကမ္မေန ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှန္တဿ ဣဋ္ဌာရမ္မဏမေဝ ကမ္မနိမိတ္တာဒိကမာပာထမာဂစ္ဆတီတိ နိယမော အတ္ထိ, ဥပေက္ခာသဟဂတကမ္မေန တ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရမ္မဏန္တိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ, တသ္မာ ကထံ ကမ္မဝသေနေဝ ဝေဒနာနိယမောတိ? ဝုစ္စတေ – ဣဋ္ဌာဒိအာရမ္မဏမ္ပိ အာပာထမာဂစ္ဆန္တံ ကမ္မဗလေနေဝ အာဂစ္ဆတီတိ သောမနဿသဟဂတကမ္မေန ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏကာလေ တဿ ဗလေန ဣဋ္ဌာရမ္မဏမာပာထမာဂစ္ဆတိ, ဥပေက္ခာသဟဂတကမ္မေန ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရမ္မဏန္တိ န န သက္ကာ ဝတ္တုံ, တသ္မာ ကမ္မဝသေန ပဋိသန္ဓိယာ အာရမ္မဏနိယမော, အာရမ္မဏဝသေန ဝေဒနာနိယမောတိ။ အပိစ ‘‘အာရမ္မဏေန ဟောတေဝ, ဝေဒနာပရိဝတ္တန’’န္တိ ဣဒံ တ အာရမ္မဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ န တေန ပဋိသန္ဓိယာ ကမ္မသရိက္ခကဝေဒနာဘာဝေ ပဋိက္ခိပိတုံ သက္ကာ, ဒုဟေတုကော မကံ ပန သောမနဿသဟဂတမ္ပိ အတ္တနော နိဟီနတာယ ဒုဟေတုကဖလုပ္ပာဒနေ အသမတ္ထတ္တာ, အဟေတုကာယ စ အတ္တနာ သဒိသဝေဒနာယ ပဋိသန္ဓိယာ အသမ္ဘဝတော ဥပေက္ခာသဟဂတပဋိသန္ဓိယာ အနုရူပတော ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရမ္မဏမုပဋ္ဌပေတ္ဝာ တဒာရမ္မဏံ ဥပေက္ခာသဟဂတမေဝ ပဋိသန္ဓိံ ဒေတိ။

နနု စ ‘‘ပစ္ဆိမဘဝိကမဟာဗောဓိသတ္တာနံ မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂံ သောမနဿကမ္မံ ပဋိသန္ဓိံ ဒေတီ’’တိ **အဋ္ဌကထာသု** ဝုတ္တံ, မဟာသိဝတ္ထေရော စ ဥပေက္ခာသဟဂတဉာဏသမ္ပယုတ္တအသင်္ခာရိကစိတ္တေန ပဋိသန္ဓိံ ဣစ္ဆတိ။ ဝုတ္တဥ္ဟိ တေန ‘‘သောမနဿသဟဂတတော ဥပေက္ခာသဟဂတံ ဗလဝတရံ, တေန ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှန္တိ, တေန ဂဟိတပဋိသန္ဓိကာ ဟိ မဟဇ္ဈာသယာ ဟောန္တိ တိပိဋကစူဠနာဂတ္ထေရော ဝိယာ’’တိ, တသ္မာ သောမနဿသဟဂတ ကုသလတော ဥပေက္ခာသဟဂတပဋိသန္ဓိပိ လဗ္ဘတိ ယထာ စ, ဇံ တထာ ဥပေက္ခာသဟဂတတော သောမနဿသဟဂ တာပီတိ ကထံ ကမ္မသဒိသဝေဒနာ ပဋိသန္ဓီတိ? ဧတ္ထာပိ စ ကမ္မမ္ပိ ဥပေက္ခာသဟဂတမေတတိ ထေရဿ အဓိပ္ပာ ယော သိယာတိ သက္ကာ ဝတ္တုံ။ အပိစာယံ တဿေ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ပဋိက္ခိတ္တော၀။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ သင်္ဂဟကာ ရေဟိ ‘‘အဋ္ဌကထာယံ ပန အယံ ထေရဿ မနောရထော, နတ္ထိ ဧတ’’န္တိ ပဋိက္ခိပိတ္ဝာ သဗ္ဗညုဗောဓိသတ္တာနံ ဟိတူပ စာရော ဗလဝ ဟောတိ, တသ္မာ မေတ္တာပုဗ္ဗဘာဂကာမာဝစရကုသလဝိပာကသောမနဿသဟဂတတိဟေတုကအသင်္ခာ ရိကစိတ္တေန ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှန္တီတိ ဝုတ္တန္တိ, တသ္မာ ပဋိက္ခိတ္တတဒံ ဂဟေတ္ဝာ န သက္ကာ အဋ္ဌကထာဝစနံ စာ လေတုန္တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗမေဝေတံ ကမ္မသဒိသဝေဒနာ ပဋိသန္ဓီတိ။ အသမ္ပဋိစ္ဆန္တေဟိ တ အဋ္ဌကထာယ အဓိပ္ပာ ယော သာဓုကံ ကထေတဗ္ဗောတိ။

အသင်္ခာရ န္တိ အသင်္ခာရိကကမ္မံ။ အသင်္ခာရံ သသင်္ခာရမ္ပိ ဖလံ ဒေတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

အာရမ္မဏေနာ တိ ဣဋ္ဌာဒိအာရမ္မဏေန။ **ဝေဒနာပရိဝတ္တန** န္တိ တဿ တဿ အာရမ္မဏဿ အနုရူပတော သောမနဿာဒိဝေဒနာယ ပရိဝတ္တနံ, ကုသလဝိပာကသန္တီရဏတအာရမ္မဏာနိ သန္ဓာယ စေတံ ဝုတ္တံ။ တာနိ ဟိ ဣဋ္ဌ ဋ္ဌာရမ္မဏေ သောမနဿသဟဂတာနိ, ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေ ဥပေက္ခာသဟဂတာနိ။ အကုသလဝိပာကံ ပန သန္တီရဏတအာရ မ္မဏံ အနိဋ္ဌေ, အနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေ စ အာရမ္မဏေ ဥပေက္ခာသဟဂတမေဝ။ န ဟိ တဿ အာရမ္မဏဝသေန ဝေဒနာ ဘေဒေါ အတ္ထိ, ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ဒ္ဝီသုပိ ဥပေက္ခာသဟဂတမေဝ။ ဒ္ဝိပဉ္စဝိညာဏသမ္ပဋိစ္ဆနေသု စ ဌပေတ္ဝာ ကာယဝိညာဏဒ္ဝယံ သေသာနိ ဣဋ္ဌာဒီသု သဗ္ဗတ္ထ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တကာရဏဝသေနေဝ ဥပေက္ခာသဟဂတာနိ, တထာ ကာယဝိညာဏံ ဣဋ္ဌာဒီသု သုခသဟဂတံ, အနိဋ္ဌာဒီသု ဒုက္ခသဟဂတန္တိ။ ဇဝနေန နိယမိတံ အဋ္ဌကထာယန္တိ အဓိပ္ပာ ယော။ ဟေတုနိယမနမေဝ စေတ္ထ ဇဝနဝသေန ဟောတိ ဝေဒနာဘေဒဿ အာရမ္မဏေနေဝ, သင်္ခာရဘေဒဿ စ ပစ္စယဝသေနေဝ နိယမိတတ္တာ။ ဧတ္ထ စ အကုသလဝိပာကာနံ ဝိဘာဂဘာဝတော ကုသလဝိပာကတအာရမ္မဏာနမေဝ အာရမ္မဏဇဝနပစ္စယဝသေန နိယမနံ ဟောတိ။ တံ ပန သရူပတော ဇံ ဝေဒိတဗ္ဗံ – တိဟေတုကုက္ကဋ္ဌကမ္မေန ဟိ တ အာရမ္မဏံ ပဝတ္တမာနံ ကမ္မဝသေန နိယမာဘာဝတော သဗ္ဗေသုပိ ကုသလဝိပာကတအာရမ္မဏေသု သမ္ပတ္တေသု အာရ မ္မဏဇဝနပစ္စယဝသေန, အာရမ္မဏဇဝနဝသေနေဝ တ နိယတံ ဧကမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ကထံ? တအာရမ္မဏေသု ဟိ အာရမ္

မဏာဝသေန ဝေဒနာနိယမော ဟောတိ, ဇဝနဝသေန ဟေတုနိယမော , ပစ္စယဝသေန သင်္ခါရနိယမော။ အဟေတုကေသု ပန သင်္ခါရဘေဒာဘာဝတော ပစ္စယဝသေန နိယမနံ နတ္ထိ။ တတ္ထ အာရမ္မဏေန ဝေဒနာနိယမနံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဇဝနဝသေန ဟေတုနိယမနေ ပန ကမ္မသရိက္ခကဟေတုဝသေန တိဟေတုကာနိ ဒုဟေတုကာနိ အဟေတုကာနီတိ တီဏိ ဇဝနာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ တတ္ထ ကမ္မသရိက္ခကဟေတုဝသေန တိဟေတုကဇဝနာနိ နာမ ကာမာဝစရကုသလကိရိယာသု ဉာဏသမ္ပယုတ္တဇဝနာနိ, ဒုဟေတုကဇဝနာနိ နာမ ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တဇဝနာနိ, အဟေတုကာနိ နာမ အကုသလဇဝနာနိ စေဝ ကိရိယာဟေတုကဇဝနဉ္စ။ အကုသလဇဝနာနိပိ ဟိ ကုသလကမ္မသရိက္ခကဟေတုဝသေန အဟေတုကာနိ ကုသလဟေတူနံ တေသု အဘာဝတော။

တတ္ထ ကမ္မဿ ဇဝနသဒိသတအာရမ္မဏာဘိနိပ္ဖာဒနသာမတ္ထိယေ သတိ တိဟေတုကဇဝနေ ဇဝိတေ တိဟေတုကတဒာရမ္မဏံ ဟောတိ, ဒုဟေတုကဇဝနေ ဇဝိတေ ဒုဟေတုကတဒာရမ္မဏံ, အဟေတုကဇဝနေ ဇဝိတေ အဟေတုကတဒာရမ္မဏံ ဟောတီတိ။ ဧဝံ ဇဝနဝသေန ဟေတုနိယမနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကထံ ပစ္စယဝသေန သင်္ခါရနိယမောတိ? ကာလသမ္ပအာဒီနံ, ဥတုသမ္ပအာဒီနဉ္စ ပစ္စယာနံ ဗလဝဘာဝေ သတိ အသင်္ခါရိကတဒာရမ္မဏံ ဟောတိ, ဒုဗ္ဗလဘာဝေ သသင်္ခါရိကံ။ အဟေတုကတဒာရမ္မဏဿ ပန ပစ္စယဝသေန နိယမော နတ္ထိ, တသ္မာ ယဒိ ဣဋ္ဌာရမ္မဏံ ဟောတိ, တဒာ ဥပေက္ခာသဟဂတံ တဒာရမ္မဏံ ပဋိဗာဟိတ္ဝာ သောမနဿသဟဂတတဒာရမ္မဏမေဝ ဟောတိ။ သောမနဿသဟဂတတဒာရမ္မဏေသုပိ အနိယမေန အာရမ္မဏဝသေန သဗ္ဗေသု သမ္ပတ္တေသု ဇဝနဿ တိဟေတုကဘာဝေ ဒုဟေတုကာဟေတုကေ ပဋိဗာဟိတ္ဝာ တိဟေတုကမေဝ တဒာရမ္မဏံ ဟောတိ။ တိဟေတုကတဒာရမ္မဏေသုပိ အနိယမေန ဇဝနဝသေန သဗ္ဗေသု သမ္ပတ္တေသု ပစ္စယဿ ဗလဝဘာဝေ သတိ သသင်္ခါရိကတဒာရမ္မဏံ ပဋိဗာဟိတ္ဝာ အသင်္ခါရိကမေဝ တဒာရမ္မဏံ ဟောတိ။ ဧဝံ နေဝ နယေန သေသံ တဒာရမ္မဏမ္ပိ တံတံဇဝနာနုရူပတော နိယမနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အဟေတုကတဒာရမ္မဏံ ပန ပစ္စယံ အနပေက္ခိတ္ဝာ အာရမ္မဏဝသေန စေဝ ဇဝနဝသေန စ နိယမနံ ဟောတိ။ ဣဒမေတ္ထ ယေဘုယျပ္ပဝတ္တိဝသေန နိယမနံ။ ကအာစိ ပန အာရမ္မဏဝသေန, ပစ္စယဝသေန, ပရိစိတဝသေန စ တဒာရမ္မဏနိယမော ဟောတိ။ တတ္ထ အာရမ္မဏဝသေန စေဝ ပစ္စယဝသေန စ နိယမနံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝ။ ပရိစိတဝသေန ပန နိယမနေ ယေဘုယျေန တိဟေတုကကုသလပ္ပဝတ္တိယာ တေသု ပရိစိတဿ ကအာစိ ဒုဟေတုကေ, အဟေတုကေ တဇဝနေ ဇဝိတေ ပရိစယဝသေန တိဟေတုကတဒာရမ္မဏမေဝ ဟောတိ။ ယေဘုယျေန စ ဒုဟေတုကဇဝနပ္ပဝတ္တိယာ တတ္ထ ပရိစိတဿ ကအာစိ တိဟေတုကေ, အဟေတုကေ တ ဇဝနေ ဇဝိတေ ပရိစယဝသေန ဒုဟေတုကတဒာရမ္မဏမေဝ ဟောတိ။ တထေဝ အကုသလေသု ပရိစိတဿ ကအာစိ တိဟေတုကဒုဟေတုကေသုပိ ဇဝနေသု ဇဝိတေသု ပရိစယဝသေန အဟေတုကတဒာရမ္မဏမေဝ ဟောတီတိ။ ဝေဠု ကတ္ဝာ **ပဋ္ဌာနေ** –

''ကုသလာကုသလေ နိရုဒ္ဓေ သဟေတုကော ဝိပာကော တဒာရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သဟေတုကေ ခန္ဓေ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဝိပဿတိ, ကုသလာကုသလေ နိရုဒ္ဓေ အဟေတုကော ဝိပာကော တဒာရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိ –

အဝိသေသေန အကုသလဇဝနာနန္တရမ္ပိ သဟေတုကတဒာရမ္မဏံ, တိဟေတုကဇဝနာနန္တရဉ္စ အဟေတုကတဒာရမ္မဏံ ဝုတ္တံ။ တိဟေတုကောမကေန, ပန ဒုဟေတုကုက္ကဋ္ဌေန စ ကမ္မေန တဒာရမ္မဏပ္ပဝတ္တိယံ ကမ္မဿ တိဟေတုကဝိပာကအနေ အသမတ္ထတာယ တိဟေတုကဇဝနေပိ ဇဝိတေ ဒုဟေတုကတဒာရမ္မဏမေဝ ဟောတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။ ဒုဟေတုကောမကေန ပန ကမ္မေန တဒာရမ္မဏပ္ပဝတ္တိယံ ကမ္မဿ သဟေတုကတဒာရမ္မဏနိဗ္ဗတ္တနေ အသမတ္ထတာယ သဟေတုကဇဝနေပိ ဇဝိတေ အဟေတုကတဒာရမ္မဏမေဝ ဟောတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယမေဝ။

၃၈၇-၉၁. တုလ္ယေန ဟာကစိတ္တေနာ တိ သောမနဿသဟဂတဉာဏသမ္ပယုတ္တအသင်္ခါရိကေန မဟာဝိပာကစိတ္တေန။ **ဗလတရမ္မဏေ** တိ အတိမဟန္တာရမ္မဏေ။ စတုဗ္ဗိဓဉ္ဟိ အာရမ္မဏံ အတိမဟန္တံ မဟန္တံ ပရိတ္တံ အတိပရိတ္တန္တိ။ ဝုတ္တဉ္စ –

''တထာ ဟိ ဝိသယံ အာဟု၊ စတုဓာ တွေ ပဏ္ဍိတာ။
မဟန္တာတိမဟန္တတော၊ ပရိတ္တာတိပရိတ္တတော''တိ။

အတိမဟန္တာဒိဘာဝေ စသ္ဝ အာဟဋဂတကာလေ ဥပ္ပဇ္ဇနကစိတ္တက္ခဏဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ တထာ ဟိ အာဟဋဂ တက္ခဏတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ သောဠသစိတ္တက္ခဏာ, တာဝ ဝိဇ္ဇမာနာယုကအာရမ္မဏံ **အတိမဟန္တံ** နာမ။ ပန္နရသ စုဒ္ဒသစိတ္တက္ခဏာယုကံ **မဟန္တံ** နာမ။ တေရသစိတ္တက္ခဏတော ပဋ္ဌာယ အဋ္ဌစိတ္တက္ခဏာယုကံ **ပရိတ္တံ** နာမ။ တတော ပရံ **အတိပရိတ္တံ** နာမ။ တတ္ထ အတိမဟန္တာရမ္မဏေ တဒာရမ္မဏပရိယောသာနာနိ ဝီထိစိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ မဟန္တေ ဇဝနပရိယောသာနာနိ, နတ္ထိ တဒာရမ္မဏုပ္ပာဒော။ ပရိတ္တေ ဇဝနမ္ပိ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, သန္တီရဏာနန္တရံ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနမေဝ ဒွတ္တိက္ခတ္တုံ ပဝတ္တတိ။ အတိပရိတ္တေ ဘဝင်္ဂစလနမတ္တမေဝ။ ကထံ? အတိမဟန္တေ ဟိ အာရမ္မဏေ ပဉ္စဒွါရေသု ယထာနုရူပံ အညတရသ္မိံ ဒွါရေ အာပာထဂတေ ပသာဒဃဋ္ဋနာနုဘာဝေန ဟဒယဝတ္ထုသန္နိဿိတ ဘဝင်္ဂသန္တတိ ဝေဓတိ, ဝေဓမာနာ စ သဟသာ န ဝိစ္ဆိဇ္ဇတိ။ ယထာ ပန ဝေဂေန ဓာဝန္တော ပုရိသော အန္တရာ ဌာတုကာမောပိ ဓာဝနဝေဂနိပ္ပတိတော တထာ ဌာတုံ သက္ကောတိ, န ပန ဌာတုကာမတာယ သဒ္ဓိံယေဝ, ဧဝမေဝ ဒီပသိခာ ဝိယ, ဂင်္ဂါသောတော ဝိယ, ဝေဂေန ဇဝမာနာ ဘဝင်္ဂသန္တတိ အန္တရာ ဝိစ္ဆိဇ္ဇမာနာပိ ပသာဒဃဋ္ဋနတော ပရံ ဒွတ္တိက္ခတ္တုံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာဝ ဝိစ္ဆိဇ္ဇတိ။ တတ္ထ ပဌမစိတ္တံ ဘဝင်္ဂသန္တတိယာ စလနာကာရေန ဥပ္ပဇ္ဇနတော **ဘဝင်္ဂစလနံ** နာမ, ဒုတိယံ ဥပစ္ဆိဇ္ဇနဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇနတော **ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒော** နာမ။ **စလန** ဥဒ္ဒေတ္တံ ဝိသဒိသစိတ္တသ္ဝ ဥပနိဿယဘာဝဂမနံ။ ဝုတ္တဉ္စ –

> "အာရမ္မဏန္တရာဟဋေ၊ ဒွိက္ခတ္တုံ စလိတေ မနော။
> စိတ္တန္တရဿ ဟေတုတ္တံ၊ ယာနံ စလနမီရိတ"န္တိ။

ယဒိ ဧဝံ ဒုတိယဿပိ တံ အတ္ထီတိ တမ္ပိ ဘဝင်္ဂစလနမိစ္စေဝ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ? သစ္စံ, ဘဝင်္ဂဿ ပန ဥပစ္ဆိဇ္ဇနဝသေန ပဝတ္တိဝိသေသံ ဂဟေတွာ ပုရိမဿ နာမတော ဝိသဒိသနာမံ ကာတုံ "ဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒေါ"တိ ဝုစ္စတီတိ။ နနု စ ရူပာဒီဟိ ပသာဒေ ဃဋ္ဋိတေ ပသာဒနိဿိတဿေဝ စလနံ ယုတ္တံ, ကထံ ပန ဟဒယဝတ္ထုသန္နိဿိတာယ ဘဝင်္ဂ သန္တတိယာ စလနန္တိ? သန္တတိဝသေန ဧကာဗဒ္ဓတ္တာ။ ယထာ ဟိ ဘေရိယာ ဧကသ္မိံ တလေ ဌိတသက္ခရာယ မက္ခိကာယ နိပန္နာယ အပရသ္မိံ တလေ ဒဏ္ဍာဒိနာ ပဟဋ္ဋေ အနုက္ကမေန ဘေရိစမ္မဝရတ္တာဒီနံ စလနေန သက္ခရာယ စ လိတာယ မက္ခိကာယ ပလာယနံ ဟောတိ, ဧဝမေဝ ရူပာဒိမှိ ပသာဒေ ဃဋ္ဋိတေ တန္နိဿယေသု မဟာဘူတေသု စလိတေသု အနုက္ကမေန တံသမ္ဗန္ဓာနံ သေသရူပာနမ္ပိ စလနေန ဟဒယဝတ္ထုမှိ စလိတေ တန္နိဿိတဿ ဘဝင်္ဂဿ စလနာကာရေန ပဝတ္တိ ဟောတိ။ ဝုတ္တဉ္စ –

> "ဃဋ္ဋိတေ အညဝတ္ထုမှိ၊ အညနိဿိတကမ္ပနံ။
> ဧကာဗဒ္ဓေန ဟောတီတိ၊ သက္ခရောပမယာ ဝဒေ"တိ။ (သ. သ. ၁၇၆)။

ဧဝံ ဘဝင်္ဂစလနဘဝင်္ဂုပစ္ဆေဒေသု ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဒ္ဓေသု "ကိံ နာမေတ"န္တိ ဝဒန္တိ ဝိယ ဝီထိစိတ္တာနိ အာရမ္မဏာဘိမုခံ ပဋိဂ္ဂဟေန္တိ ကိရိယာမနောဓာတု ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿာနန္တရံ ယထာရဟံ ဒဿနာဒိကိစ္စံ သာဓယမာနာ ပဉ္စဝိညာဏဓာတူသု အညတရာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒနန္တရံ တာယ ဂဟိတမေဝါရမ္မဏံ သမ္ပဋိစ္ဆမာနာ ဝိပါကာဟေတုက မနောဓာတု ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒနန္တရံ တဒေဝါရမ္မဏံ သန္တီရယမာနာ ဝိပါကာဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတု ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒနန္တရံ တမေဝါရမ္မဏံ ဝဝတ္ထာပယမာနာ ကိရိယာဟေတုကမနောဝိညာဏဓာတု ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒနန္တရံ ကာမာဝစ ရကုသလာကုသလကိရိယဇဝနေသု ယံ ကိဉ္စိ လဒ္ဓပစ္စယံ တဒေဝါရမ္မဏံ အာရဗ္ဘ ဇဝနံ ဟုတွာ ယေဘုယ္ယေန သတ္တက္ခတ္တုံ ဇဝတိ, တဒနန္တရံ ကောဒသတဒါရမ္မဏစိတ္တေသု အညတရံ ကမ္မံ အာရမ္မဏံ ဇဝနံ ပစ္စယော ပရိစိတ တာတိ ဣမေသံ အနုရူပဝသေန ဒွိက္ခတ္တုံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒနန္တရံ ဘဝင်္ဂပာတော ဟောတိ။

ဣမ ဌတွာ ဣမိဿာ စိတ္တပရမ္ပရာယ သုခဂ္ဂဟဏတ္ထံ **အမ္ဗောပမာ** ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ကထံ? ကော ကိရ ပုရိ သော ဖလိတမ္ဗရုက္ခဿ ဟေဋ္ဌာ သသီသံ ပာရုပိတွာ နိပန္နော နိဒ္ဒာယတိ, အထေကံ အမ္ဗပက္ကံ ဝဏ္ဍတော မုစ္စိတွာ တဿ ကဏ္ဏသက္ခလိံ ပုဉ္ဆမာနံ ဝိယ "ဌ"န္တိ ဘူမိယံ ပတတိ, သော တဿ သဒ္ဒေန ပဗုဇ္ဈိတွာ သီသ တော ဝတ္ထံ အပနေတွာ စက္ခုံ ဥမ္မီလေတွာ ဩလောကေသိ, တတော ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ ဖလံ ဂဟေတွာ မဒ္ဒိတွာ ဥပသိင်္ဃိတွာ ပက္ကဘာဝံ ဉတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ မုခဂတံ သဟ သေမှေန အဇ္ဈောဒေတွာ ပုန တထေဝ နိဒ္ဒါ ယတိ။ တတ္ထ တဿ ပုရိသဿ အမ္ဗရုက္ခမူလေ နိဒ္ဒာယနကာလော ဝိယ ဘဝင်္ဂသမင်္ဂိကာလော, အမ္ဗပက္ကဿ

ပတိတကာလော ဝိယ အာရမ္မဏဿ ပသာဒဃဋ္ဋနကာလော, ပတနသဒ္ဒေန ပဗုဒ္ဓကာလော ဝိယ မနောဓာတုယာ ဘဝင်္ဂ ဿ အာဝဋ္ဋိတကာလော, ဉမ္မိလေတွာ ဩလောကိတကာလော ဝိယ စက္ခုဝိညာဏဿ ဒဿနကိစ္စံ သာဓနကာ လော, ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ ဂဟိတကာလော ဝိယ ဝိပါကမနောဓာတုယာ အာရမ္မဏသမ္ပဋိစ္ဆနကာလော, ဂဟေတွာ မဒ္ဒိတကာလော ဝိယ ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတုယာ အာရမ္မဏဿ သန္တီရဏကာလော, ဥပသိင်္ဃိတကာလော ဝိယ ကိရိယာမနောဝိညာဏဓာတုယာ ဝဝတ္ထာပိတကာလော, ပရိဘုတ္တကာလော ဝိယ ဇဝနဿ အာရမ္မဏရသအနုဘဝ တကာလော, မုခဂတံ သဟ သေမှေန အဇ္ဈောဒိတကာလော ဝိယ တဒါရမ္မဏဿ ဇဝနေန အနုဘူတာရမ္မဏအနုဘဝ နကာလော, ပုန နိဒ္ဒါယနံ ဝိယ ပုန ဘဝင်္ဂကာလောတိ ဧဝမေတ္ထ ဥပမာသံသန္ဒနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အယံ ပန ဥပမာ ကိံ ဒီပေတိ? အာရမ္မဏဿ ပသာဒဃဋ္ဋနမေဝ ကိစ္စံ, ကိရိယာမနောဓာတုယာ ဘဝင်္ဂါဝဋ္ဋနမေဝ ကိစ္စံ, ပဉ္စဝိညာဏဓာတူနံ ဒဿနာဒိကမေဝ ကိစ္စံ, ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတုယာ သမ္ပဋိစ္ဆနမေဝ ကိစ္စံ, ဝိပါကမနော ဝိညာဏဓာတုယာ သန္တီရဏမေဝ ကိစ္စံ, ကိရိယာမနောဝိညာဏဓာတုယာ ဝဝတ္ထာပနမေဝ ကိစ္စံ, ဇဝနဿေဝ ပန အာ ရမ္မဏရသာနုဘဝနံ တဒါရမ္မဏဿ ဇဝနေန အနုဘူတဿေဝ အနုဘဝနန္တိ ဧဝံ ကိစ္စဝသေန ဓမ္မာနံ အညမညာသံကိ ဏ္ဏတံ ဒီပေတိ, ဧဝံ ပဝတ္တမာနံ ပန စိတ္တံ "တွံ အာဝဇ္ဇနံ နာမ ဟောဟိ, တွံ ဒဿနာဒီသု အညတရံ, တွံ သမ္ပဋိ စ္ဆနံ နာမာ"တိအာဒိနာ နိယုဉ္ဇကေ ကာရကေ အသတိပိ စိတ္တနိယာမဝသေနေဝ ပဝတ္တတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တံ ပန စိတ္ တနိယာမံ သန္ဓာယ ဥတုနိယာမာဒီဟိ ပရိစ္ဆေဒအဝသာနေ ဝက္ခတိ။ အယံ တာဝ အတိမဟန္တာရမ္မဏေ စိတ္တပ္ပဝတ္တိဝိ ဘာဝနာ။

မဟန္တာရမ္မဏေ ပန တဒါရမ္မဏုပ္ပာဒဿ အဘာဝတော တသ္မိံ အာဟတဂတေ ဝုတ္တနယေန ဇဝနပရိယော သာနေသု ဝီထိစိတ္တေသု ဥပ္ပန္နေသု ဘဝင်္ဂပာတော ဟောတိ, အာရမ္မဏဿ ပန ပရိက္ခီဏာယုကတ္တာ ဧကစိတ္တ က္ခဏိကပ္ပမာဏေပိ တ အာယုမ္ဟိ သတိ သမာသန္နမရဏော ဝိယ ပုရိသော ဒုဗ္ဗလဘာဝတော တဒါရမ္မဏံ နုပ္ပဇ္ဇတိ။ အပိစ တဒါရမ္မဏမုပ္ပဇ္ဇန္တံ နိယမတော ဒွိက္ခတ္တုမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န ဧကတရံ။ ဧကစိတ္တက္ခဏာဝသိဋ္ဌေ စ အာ ရမ္မဏေ ဧကသ္မိံ တဒါရမ္မဏေ ဥပ္ပန္နေသု ဒုတိယဿ ဥပ္ပဇ္ဇနကာလေ တဿ နိရုဒ္ဓတ္တာ နုပ္ပဇ္ဇတိ။ န ဟိ ဒွီ သု တဒါရမ္မဏေသု ဧကံ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏံ, ဧကံ အတီတာရမ္မဏံ ဟောတိ, တသ္မာ ဒုတိယဿ အနုပ္ပတ္တိယာ ပဌ မမ္ပိ နုပ္ပဇ္ဇတီတိ။ **မဇ္ဈိမဋ္ဌကထာယံ** ပန သကိမ္ပိ တဒါရမ္မဏဿ ပဝတ္တိ ဝုတ္တာ။ **ပရမတ္ထဝိနိစ္ဆယေပိ** စ တမေ ဝ တဒံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ "သကိံ ဒွေ ဝ တ တဒါလမ္ဗ"န္တိ (ပရမ. ဝိ. ၁၁၆) ဝုတ္တံ။ **အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာယံ** ပန "စိတ္တပ္ ပဝတ္တိဂဏနာယံ သဗ္ဗတရေသု ဒွေ ဧဝ စိတ္တတရာနိ အာဂတာနီ"တိ ဝတွာ တံ န သမ္ပဋိစ္ဆိတံ, တသ္မာ မဟန္တာရမ္ မဏေ ဇဝနာဝသာနေ ဘဝင်္ဂပာတော ဟောတိ, နတ္ထိ တဒါရမ္မဏုပ္ပာဒော, အယဉ္စ တဒါရမ္မဏေဟိ တုစ္ဆတာယ **"မောဃဝါရော"**တိ ဝုစ္စတိ။

ပရိတ္တာရမ္မဏေ ဇဝနုပ္ပာဒဿပိ အဘာဝတော သန္တီရဏာဝသာနေသု ဝီထိစိတ္တေသု ဥပ္ပန္နေသု တဒနန္တရံ ဝေဋ္ဌဗ္ဗနမေဝ အာသေဝနံ လဘိတွာ ဇဝနဋ္ဌာနေ ဌတွာ ဒွိက္ခတ္တုံ ပဝတ္တတိ, တတော ဘဝင်္ဂပာတော ဟောတိ။ ဝေဋ္ဌဗ္ဗနံ ပန အပ္ပတွာ အန္တရာ စက္ခုဝိညာဏာဒိကံ ပတွာ နိဝတ္တိဿတီတိ နေတံ ဌာနံ ဝိဇ္ဇတိ။ ဇဝနံ ပန အာရမ္ မဏဿ အပ္ပာယုကဘာဝေန ပရိဒုဗ္ဗလတ္တာ နုပ္ပဇ္ဇတိ။ တဉှိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ သတ္တစိတ္တက္ခဏာယုကေယေဝ ဥပ္ပ ဇ္ဇတိ, ကတိပယစိတ္တက္ခဏာယုကေ ပန ပဌမဇဝနမေဝ နုပ္ပဇ္ဇတိ။ တဒနုပ္ပတ္တိယဉှိ ဣတရာနိပိ နုပ္ပဇ္ဇန္တိ, တ သ္မာ ပရိတ္တာရမ္မဏေ နတ္ထိ ဇဝနုပ္ပာဒောတိ အယံ ဒုတိယော မောဃဝါရော အဋ္ဌကထာယ ဝုတ္တော။ ဋီကာကာရော ပန တထာ အသမ္ပဋိစ္ဆိတွာ အညထာ ဒုတိယမောဃဝါရံ ပကပ္ပေတိ။ ဝုတ္တဉှိ တေန တီသု မောဃဝါရေသု ဒုတိယမော ဃဝါရော ဥပပရိက္ခိတွာ ဂဟေတဗ္ဗော။

ယဒိ ဟိ အနုလောမေ ဝေဒနာတ္တိကေ ပဋ္ဌိစ္စတရာဒီသု "အာသေဝနပစ္စယာ န မဂ္ဂေ ဒွေ, နမဂ္ဂပစ္စယာ အာသေဝ နေ ဒွေ"တိ စ ဝုတ္တံ သိယာ, သောပိ မောဃဝါရော လဗ္ဘေယျ။ ယဒိ စ ဝေဋ္ဌဗ္ဗနမ္ပိ အာသေဝနပစ္စယော သိယာ, ကုသလာကုသလာနမ္ပိ သိယာ။ န ဟိ အာသေဝနပစ္စယံ လဒ္ဓုံ ယုတ္တဿ အာသေဝနပစ္စယဘာဝီ ဓမ္မော အာသေဝနပ စ္စယော ဟောတီတိ အဝုတ္တော အတ္ထိ။ ဝေဋ္ဌဗ္ဗနဿ ပန ကုသလာကုသလာနံ အာသေဝနပစ္စယဘာဝေ န ဝုတ္ တော။ "ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာသေဝနပစ္စယာ။ အကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အကုသလော ဓမ္ မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ နာသေဝနပစ္စယာ"တိ ဝစနတော ပဋိက္ခိတ္တောဝ။ အထာပိ သိယာ "အသမာနဝေဒနာနံ ဝသေနေဝံ ဝုတ္

တ”န္တိ, ဧဝမ္ပိ ယထာ “အာဝဇ္ဇနာ ကုသလာနံ ခန္ဓာနံ, အကုသလာနံ ခန္ဓာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၁၇) ဝုတ္တံ, ဧဝံ “အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယော”တိပိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ ဇာတိဘေဒာ န ဝုတ္တန္တိ စေ, “ဘူမိဘိန္နဿ ကာမာဝစရဿ ရူပာဝစရာဒီနံ အာသေဝနပစ္စယဘာဝေါ ဝိယ ဇာတိဘိန္နဿပိ ဘဝေယျာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗော ဧဝ သိယာ, အဘိန္နဇာတိကဿ စ ဝသေန ယထာ “အာဝဇ္ဇနာ သဟေတုကာနံ ခန္ဓာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ “အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယော”တိပိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, န တု ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဝေဒနာတ္တိကေပိ သံခိတ္တာယ ဂဏနာယ “အာသေဝနပစ္စယာ နမဂ္ဂေ ဧကံ, နမဂ္ဂပစ္စယာ အာသေဝနေ ဧက”န္တိ ဧဝံ ဂဏနာယ နိဒ္ဒါရိယမာနာယ တေဝဇ္ဇဟနဿ အာသေဝနပစ္စယတ္တာဘာဝတ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရော ဒုတိယော မောဃဝါရော ဝိမံသိတဗ္ဗော။ တေဝဇ္ဇဟနံ ပန ဝီထိဝိပါကသန္တတိယာ အာဝဇ္ဇနတော “အာဝဇ္ဇနာ”ဣစ္စေဝ ဝုတ္တံ။ တတော ဝိသဒိသဿ ဇဝနဿ ကရဏတော မနသိကာရော စ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ ပဋ္ဌာနေ “တေဝဇ္ဇဟနံ ကုသလာနံ ခန္ဓာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော”တိအာဒိ န ဝုတ္တံ, “အာဝဇ္ဇနာ”ဣစ္စေဝ ဝုတ္တံ, တသ္မာ တေဝဇ္ဇဟနတော စတုန္နံ တ ပဉ္စန္နံ တ ဇဝနာနံ အာရမ္မဏပုရေဇာတံ ဘဝိတုံ အသက္ကောန္တံ ရူပာဒိအာဝဇ္ဇနာဒီနံ ပစ္စယော ဘဝိတုံ န သက္ကောတိ, အယမေတဿ သဘာဝေါတိ ဇဝနာပါရိပူရိယာ ဒုတိယော မောဃဝါရော ဒဿေတုံ ယုတ္တော သိယာတိ။

အယဉ္ဟိ အာစရိယဿ အဓိပ္ပာယော – ယဒိ တေဝဇ္ဇဟနမ္ပိ အာသေဝနပစ္စယော သိယာ, ယထာ “သုခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ သုခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ အာသေဝနပစ္စယာ နမဂ္ဂပစ္စယာ”တိ အနုလောမပစ္စနီယေ, ပစ္စနီယာနုလောမေ စ “သုခာ။ပေ။ နမဂ္ဂပစ္စယာ အာသေဝနပစ္စယာ”တိ စ ဝုတ္တံ ဟသိတုပ္ပာဒစိတ္တဝသေန, ဧဝမ္ပိ တေဝဇ္ဇဟနဝသေန “အဒုက္ခမသုခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စာ”တိအာဒိနာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန ဟဘ္ဗော သိယာ။ တထာ စ သတိ တရုဒ္ဒယဝသေန ဂဏနာယ “အာသေဝနပစ္စယာ နမဂ္ဂေ ဒွေ, နမဂ္ဂပစ္စယာ အာသေဝနေ ဒွေ”တိ စ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, န ပန ဝုတ္တံ, “အာသေဝနပစ္စယာ နမဂ္ဂေ ဧကံ, နမဂ္ဂပစ္စယာ အာသေဝနေ ဧက”န္တိစ္စေဝ ဝုတ္တံ။ အပိစ ယဒိ ဟိ တေဝဇ္ဇဟနမ္ပိ အာသေဝနပစ္စယော သိယာ, ဒုတိယမောဃဝါရော ဝိယ ပုရိမတရေသုပိ သိယာ။ တထာ စ သတိ အတ္တနော ဝိယ ကုသလာကုသလာနမ္ပိ သိယာ။ န ဟိ အာသေဝနပစ္စယံ လဒ္ဓုံ ယုတ္တဿ အာသေဝနပစ္စယဘာဝီ ဓမ္မော အာသေဝနပစ္စယော ဟောတီတိ အဝုတ္တော အတ္ထိ “ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ခန္ဓာ”တိအာဒိနာ အနဝသေသတော ဝုတ္တတ္တာ, တေဝဇ္ဇဟနဿ ပန အဝုတ္တော “အဗျာကတော ဓမ္မော ကုသလဿ ဓမ္မဿ အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယော”တိအာဒိဝစနဿ အဘာဝတော။ န ကေဝလံ အဝုတ္တောဝ, အထခော “ကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ ကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အကုသလံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ အကုသလော ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ ဖဿာဒိကုသလာကုသလဓမ္မေ ပဋိစ္စ သဟဇာတာဒိပစ္စယဝသေန ကုသလာကုသလဿ ဥပ္ပတ္တိံ ဝတွာ ပဌမဇဝနဿ တေဝဇ္ဇဟနတော အာသေဝနပစ္စယာလာဘံ သန္ဓာယ “နာသေဝနပစ္စယာ”တိ ပဋိက္ခိတ္တောဝ။

အထာပေတ္ထ သမောဓာနံ သိယာ, သမာနဝေဒနာနံ ဧဝ အာသေဝနပစ္စယဘာဝဿ ဒဿနတော တေဝဇ္ဇနေန အသမာနဝေဒနာနံ ကုသလာကုသလာနံ ဝသေနာယံ ပဋိက္ခေပေါ ကတောတိ။ ဧဝမ္ပိ သတိ ယထာ “အာဝဇ္ဇနာ ကုသလာနံ ခန္ဓာနံ အကုသလာနံ ခန္ဓာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ သမာနဝေဒနာဝသေန “အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယော”တိပိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ အထ တေဝဇ္ဇဟနဿ ကုသလာကုသလေဟိ ဘိန္နဇာတိကတ္တာ တဿ တေသံ အာသေဝနပစ္စယဘာဝေါ န ဝုတ္တောတိ စေ။ ယထာ ဘူမိဝသေန ဘိန္နဿ ကေတုရဘုတေအနဝသေန ဌိတဿ ကာမာဝစရဿ ရူပာဝစရာဒီနံ အာသေဝနဘာဝေါ ဒိဿတိ, ဧဝံ ဇာတိဝသေန ဘိန္နဿ တေဝဇ္ဇဟနဿ အာသေဝနပစ္စယဘာဝေါ န ကောစိ ဝိဗန္ဓော, အပိစ အဘိန္နဝေဒနဿ, အဘိန္နဇာတိကဿ စ ဥပေက္ခာသဟဂတမဟာကိရိယစိတ္တဿ ဝသေန ယထာ “အာဝဇ္ဇနာ သဟေတုကာနံ ခန္ဓာနံ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ “အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယော”တိပိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, န တု ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဝေဒနာတ္တိကေပိ တေဝဇ္ဇဟနဿ အာသေဝနပစ္စယတ္တဿ အဘာဝတ တေဝဇ္ဇဟနဿ အာသေဝနဘာဝဒဿနဝသေန ဝုတ္တော ဒုတိယော မောဃဝါရော ဝိမံသိတဗ္ဗော တ ဂဟေတဗ္ဗော။ တေဝဇ္ဇဟနာဝဇ္ဇနာနံ ပန အနတ္ထန္တရဘာဝတော အာဝဇ္ဇနာယ စ ကုသလာကုသလာနံ အနန္တရပစ္စယဘာဝဿ ဝုတ္တတ္တာ သတိ ဥပ္ပတ္တိယံ တေဝဇ္ဇနံ ကာမာဝစရကုသလာကုသလကိရိယာဇဝနာနံ ကေနစိ အနန္တရပစ္စယဘာဝေနေဝ ဝတ္တေယျ, န ပန အညထာတိ မုဉ္စမရဏာသန္နဝေလာဒီသု ဇဝနာပါရိပူရိယာ မန္ဒီဘူတဝေဂတာယ အယံ ဒဿေတဗ္ဗောတိ။

အာစရိယဓမ္မပာလ တ္ထေရေန ပနေတ္ထ ကြဒံ ဝုတ္တံ – ''ယံ ဇဝနဘာဝပ္ပတ္တံ, တံ ဆိန္နမူလရုက္ခပုပ္ဖံ ဝိယာ''တိ ဝက္ခမာနတ္တာ အနုပစ္ဆိန္နဘဝမူလာနံ ပဝတ္တသ္သ တေဘူမကနသ္သ ကိရိယဘာဝေ န သိယာ, ဝုတ္တော စ ''ယသ္မိံ သမယေ မနောဝိညာဏဓာတု ဥပ္ပန္နာ ကိရိယာ နေဝကုသလာ, နာကုသလာ, န စ ကမ္မဝိပါကာ ဥပေက္ခာသဟဂတာ''တိ, တသ္မာ အဋ္ဌကထာယံ ''ဇဝနဋ္ဌာနေ ဌတွာ''တိ ဝစနံ ဇဝနသ္သ ဥပ္ပဇ္ဇနဋ္ဌာနေ ဒ္ဝိက္ခတ္တုံ ပဝတ္တိတွာ န ဇဝနဘာဝေ နာတိ အဓိပ္ပာယေန ဝုတ္တံ, ''အာသေဝနံ လဘိတွာ''တိ စ ''အာသေဝနံ ဝိယ အာသေဝန''န္တိ ဝုတ္တေ န ကောစိ ဝိရောဓောတိ။ ဝိပ္ဖာရိကသ္သ ပန သတော ဒ္ဝိက္ခတ္တုံ ပဝတ္တိယေဝေတ္ထ အာသေဝနသဒိသတာ။ ဝိပ္ဖာရိကတာယ ဟိ ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပကတ္တဥ္စသ္သ ဝုစ္စတိ။ ဝိပ္ဖာရိကမ္ပိ ဇဝနံ ဝိယ အနေကက္ခတ္တုံ အပ္ပဝတ္တိယာ ဒုဗ္ဗလတ္တာ န နိပ္ပရိယာယတော အာသေဝနပစ္စယဘာဝေန ပဝတ္တေယျာတိ န ကြမသ္သ ဟဋ္ဌေ အာသေဝနတ္တံ ဝုတ္တံ ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန ပရိယာယတော ဝုတ္တံ, ယထာ ဖလစိတ္တေသု မဂ္ဂင်္ဂ မဂ္ဂပရိယာပန္နန္တိ။ ယဒိပိ ''ဇဝနာဟရိပူရိယာ။ပေ။ ယုတွာ တော''တိ ဝုတ္တံ, ''အာဝဇ္ဇနာဒီနံ ပစ္စယော ဘဝိတုံ န သက္ကောတီ''တိ ပန ဝုတ္တတ္တာ စိတ္တပ္ပဝတ္တိဝသေန ပဌမမောဃတရတော တေသ္သ န ကောစိ ဝိသေသောတိ။

စက္ခုဒ္သာဟာထမာဂတေ တိ စက္ခုဒ္ဒွာရသ္သ ယောဂ္ဂဒေသာဝဋ္ဌာနဝသေန အာဟာထမာဂတေ။ **တာယာ**တိ မနောဓာတုယာ ဘဝင်္ဂာဝဋ္ဌနေ ဟာကဋ္ဌတာယ ကိရိယာမနောဓာတုံ ပစ္စာမသတိ။ **အာဝဋ္ဋိတေ** တိ သန္တတိဝသေန ပဝတ္တိတုံ အဒတွာ နိဝတ္တိတေ, ပရိဏာမိတေ တ။ ဇာတေသု ဇာယတေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဂတေ**တိ နိရုဒ္ဓေ။ **တဒေတ**တိ ဇဝနာနုဘူတမေဝ ကြဋ္ဌာရမ္မဏံ။ **တေနေတ**တိ ဇဝနံ ဟုတွာ နိရုဒ္ဓေန တေန ကာမာဝစရကုသလစိတ္တေန။ **တဒာရမ္မဏသညိတ** န္တိ ဇဝနဂ္ဂဟိတေယေဝ အာရမ္မဏေ ပဝတ္တနတော ''ဗုဟ္မသ္သရော''တိအာဒီသု ဝိယ တသ္သ အာရမ္မဏံ အာရမ္မဏမသ္သာတိ မဇ္ဈေပဒလောပဝသေန တဒာရမ္မဏန္တိ သညိတံ။ **တုလ္လတော** တိ အာရမ္မဏတော ဝိသဒိသဘာဝေပိ သောမနသ္သသဟဂတာဒိနာ သဒိသတ္တာ။ မူလသဒိသံ ဘဝင်္ဂံ **မူလဘဝင်္ဂံ** ။ တဒာရမ္မဏမ္ပိ ဘဝင်္ဂသဘာဝတ္တာ ''ဘဝင်္ဂ''န္တိ ဝုစ္စတိ ယထာ ''သဟေတုကံ ဘဝင်္ဂံ အဟေတုကသ္သ ဘဝင်္ဂသ္သ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ (ပဋ္ဌာ. ၃.၁.၁၀၂)။ တ္ထေ ဟိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တေ ဧဝ ပဝတ္တိယံ ''ဘဝင်္ဂ''န္တိ ဝုစ္စမာနေ န တသ္သ ဟေတုဝသေန ဘေဒေတိ ''သဟေတုကံ ဘဝင်္ဂံ အဟေတုကသ္သ ဘဝင်္ဂသ္သ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ နာပိ စေတံ ''သဟေတုကံ စုတိ အဟေတုကပဋိသန္ဓိဥ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တ''န္တိ သက္ကာ ဝိညာတုံ။ ဘဝသ္သ အင်္ဂဘာဝဘာဝတော စုတိစိတ္တသ္သ ဘဝင်္ဂဝေဟာရာလာဘတောတိ ''သဟေတုကံ ဘဝင်္ဂ''န္တိ တဒာရမ္မဏံ ဝုတ္တန္တိ ဝိညာယတိ။ ''တဒာရမ္မဏသညိတ''န္တိ ဝတွာ ''မူလဘဝင်္ဂန္တိ ဝုစ္စတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ နာမဒ္ဝယမ္ပိ ကြမသ္သ လဗ္ဘတီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။

၃၉၂. တဥ္စာ တိ တဒာရမ္မဏဥ္စ။ **တ္ထော** တိ ကြမေသု ဝီထိစိတ္တေသု။ **ဂဏနူပဂစိတ္တာနီ** တိ ဝိပါကဂဏနူပဂစိတ္တာနိ။

၃၉၃. အသမာနတ္တာ တိ အသဒ္ဒိသဘာဝေန အသမာနတ္တာ။

၃၉၆. ပုရိမာနိ ပဉ္စ ဝိပါကစိတ္တာနိ ကြမိနာ သဒ္ဓိံ ဆ ဟောန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ တ္ထေ စ ယေဘုယ္ယတော ကြဋ္ဌာရမ္မဏေ သောမနသ္သပ္ပဝတ္တိဝသေန သောမနသ္သသဟဂတဇဝနာနန္တရမေဝ သောမနသ္သတဒာရမ္မဏံ ဝုတ္တံ။ ဇဝနသ္သ ပန ပကပ္ပေတွာ အာရမ္မဏဂ္ဂဟဏသမတ္ထာဝတော, ဝိပါကသ္သ စ တဒဘာဝတော ကြဋ္ဌာရမ္မဏေ ဥပေက္ခာသဟဂတဇဝနေသုပိ ဇဝိတေသု သောမနသ္သသဟဂတမေဝ တဒာရမ္မဏံ ဟောတိ။

၃၉၉-၄၀၁. တသ္မိံ ဒ္ဝတရေ တိ တသ္မိံယေဝ စက္ခုဒ္ဝာရေ။ **ဝေဒနာ ပရိဝတ္တတီ** တိ ကမ္မသ္သ သောမနသ္သသဟဂတဘာဝေပိ အာရမ္မဏသ္သ ကြဋ္ဌမဇ္ဈတ္တတာယ သောမနသ္သဝေဒနာ ပရိဝတ္တိတွာ ဥပေက္ခာဝေဒနာ ဟောတိ။ အထ တ ဟေဋ္ဌာ ဝိပါကဝေဒနာယ သောမနသ္သဘာဝေပိ ကြဋ္ဌာရမ္မဏသ္သ မဇ္ဈတ္တဘာဝေန တံဝသေန ဝေဒနာ ပရိဝတ္တတီတိ အတ္ထော။

ဇဝနေသု ဇဝိတေသူတိ သမ္ဗန္ဓော။ ''ဇဝိတေသု စတူသွပီ''တိ တ ဟဋ္ဌော။ **ဇာယရေ**တိ တဒာရမ္မဏဝသေန ဇာယန္တိ။ **ဝေဒနာယာ**တိ ဝေဒနာယ ကရဏဘူတာယ။ **အသမာနတ္တာ** တိ ပဋိသန္ဓိယာ သဟ အသမာနတ္တာ။ **ပုရိမေဟီ**တိ ဟေဋ္ဌ

ဌာ ဝုတ္တတအာရမ္မဏစတုက္ကတော။ အထ တ “ပုရိမေဟိ အသမာနတ္တာ” ဣစ္စေဝ ယောဇနာ။ ပုရိမေဟိ သဟ အသမာနဘာဝေ ဝုတ္တေ တေသံ သန္ဓိယာ သဟ အသမာနဘာဝေပိ ဝုတ္တောဝ ဟောတီတိ စတ္တာရိ နာမတော ပိဋ္ဌိဘဝင်္ဂါနိ စ ဟောန္တီတိ ယောဇနာ။ **စ**-သဒ္ဒေန အာဂန္တုကဘဝင်္ဂါနိ, တအာရမ္မဏာနိ စ ဟောန္တီတိ ဒဿေတိ။ တတ္ထာပိ စ ယေဘုယျေန ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရမ္မဏေ ဥပေက္ခာသဟဂတဇဝနဿ ဥပ္ပဇ္ဇနတော ဥပေက္ခာသဟဂတဇဝနာနန္တရမေဝ ဥပေက္ခာသဟဂတတအာရမ္မဏံ ဝုတ္တံ, ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ပန ဥပေက္ခာသဟဂတတအာရမ္မဏံ ဟောတိ။ ဉာဏသမ္ပယုတ္တာဒီသု ဇဝိတေသု ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တတအာရမ္မဏာနံ သမ္ဘဝတော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကိဉ္စာပိ အသင်္ခါရသသင်္ခါရဝိဓာနံ ဇဝနဝသေန ဝုတ္တံ, တထာပိ ဥတုဘောဇနာဒိပစ္စယာနံ ဒုဗ္ဗလဘာဝေ ဇဝနဿေဝ အသင်္ခါရိကတ္တာဘာဝတော အသင်္ခါရဇဝနာဝသာနေ အသင်္ခါရမေဝ တအာရမ္မဏံ ဟောတိ, န သသင်္ခါရန္တိ နိယမော။ ပစ္စယဿ ပန ဗလဝဘာဝေ သတိပိ ပရေသံ ဥဿာဟဗလေန သသင်္ခါရဿ ဇဝနဿ သမ္ဘဝတော သသင်္ခါရဇဝနာဝသာနေ သသင်္ခါရမေဝ တအာရမ္မဏံ ဟောတိ, သသင်္ခါရိကတ္တာဘာဝတော အသင်္ခါရဇဝနာဝသာနေ အသင်္ခါရမေဝာတိ နိယမော နတ္ထီတိ အသင်္ခါရဇဝနာဝသာနေ အသင်္ခါရမ္ပိ သသင်္ခါရမ္ပိ တအာရမ္မဏံ ဟောတိ, သသင်္ခါရဇဝနာဝသာနေ သသင်္ခါရမ္ပိ အသင်္ခါရမ္ပိ တအာရမ္မဏံ ဟောတိ။

ပဋ္ဌိမာနီ တိ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရမ္မဏေ ဝုတ္တာနိ ဥပေက္ခာသဟဂတသန္တီရဏာဒီနိ ပဉ္စ ဝိပါကာနိ။ **ပုရိမေဟိ သတ္တဟီ**တိ ဣဋ္ဌာရမ္မဏေ ဝုတ္တေဟိ စက္ခုဝိညာဏာဒီဟိ သတ္တဟိ ဝိနိဒ္ဒိသေ စက္ခုဒ္ဝါရသမ္ဗန္ဓိ အဓိပ္ပာယော။

၄၀၅-၆. ကောယ စေတနာယာတိ ကောယ တိဟေတုကသောမနဿသဟဂတအသင်္ခါရိကစေတနာယ။ ဧဝံ သမသဋ္ဌိ ဝိပါကာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ယသ္မာ ပန စက္ခုဒ္ဝါရာဒီသု အနုပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ သောတဒ္ဝါရာဒီသုယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ သောတဝိညာဏာဒယော ဝိယ ပဉ္စသု ဒ္ဝါရေသု အနုပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ မနောဒ္ဝါရေယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော ကာမာဝစရဝိပါကော နတ္ထိ, တသ္မာ မနောဒ္ဝါရေ ဝိပါကပ္ပဝတ္တိ န ဝုတ္တာ။ အထ တ စက္ခုဒ္ဝါရေ ဂဟိတာနမေဝ မနောဓာတုမနောဝိညာဏဓာတူနံ သောတဒ္ဝါရာဒီသုပိ ဂဟဏေန ပဉ္စဒ္ဝါရေသု ဂဟိတာယ မနောဝိညာဏဓာတုယာ မနောဒ္ဝါရေပိ ဂဟဏနယဒဿနံ ကတံ ဟောတိ, ဧဝံ သတိ ဆသု ဒ္ဝါရေသုပိ သမသတ္တတိ ဝိပါကာနိ ဟောန္တိ။ အထ တ မနောဒ္ဝါရေ လဗ္ဘမာနာယပိ ပဉ္စဒ္ဝါရပ္ပဝတ္တာယ မနောဝိညာဏဓာတုယာ မနောဒ္ဝါရေ အဂ္ဂဟဏေန သောတဒ္ဝါရာဒီသု လဗ္ဘမာနာနမ္ပိ စက္ခုဒ္ဝါရေ ဂဟိတမနောဓာတုမနောဝိညာဏဓာတူနံ သောတဒ္ဝါရာဒီသု အဂ္ဂဟဏဿ နယဒဿနံ ကတံ ဟောတိ, ဧဝံ သတိ ပဉ္စဒ္ဝါရေသု သောဠသ ဝိပါကာနိ ဟောန္တိ။ ဧတ္ထ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ **“ဂဟိတာဂ္ဂဟဏေနာ”** တိအာဒိ။

၄၀၈-၉. တီဟိ ဝိပါကေဟီတိ တေဟိ တီဟိ ကုသလစိတ္တေဟိ သမာနေဟိ တီဟိ ဝိပါကေဟိ ဒိန္နာယ ပဋိသန္ဓိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဥပေက္ခာသဟိတဒ္ဝယေ**တိ ဥပေက္ခာသဟဂတပဋိသန္ဓိယုဂဠေ။ ဧတ္ထ ဣတ္တ နာဋိယန္တုပမာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ကထံ? ဥစ္ဆုပီဠနသမယေ ကိရ ဧကသ္မာ ဂာမာ ဧကာဒသ ယန္တဝာဟာ နိက္ခမိတ္ဝာ ဧကံ ဥစ္ဆုဝတ္ထုံ ဒိသ္ဝာ တဿ ပရိပက္ကဘာဝံ ဉတ္ဝာ ဥစ္ဆုသာမိကံ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ “ယန္တဝာဟာ မယ”န္တိ အာရောစေသုံ။ သော “အဟံ တုမှေယေဝ ပရိယေသိဿာမီ”တိ ဥစ္ဆုသာလံ ဂဟေတ္ဝာ အဂမာသိ။ တေ တတ္ထ နာဋိယန္တံ ယောဇေတ္ဝာ “မယံ ဧကာဒသ ဇနာ အပရမ္ပိ ဧကံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ, ဝေတ္တနေန ဂဏှထာ”တိ အာဟံသု။ ဥစ္ဆုသာမိကော “အဟမေဝ သဟာယော ဘဝိဿာမီ”တိ ဥစ္ဆုသာလံ ပူရာပေတ္ဝာ တေသံ သဟာယော အဟောသိ။ တေ အတ္တနော အတ္တနော ကိစ္စာနိ ကတ္ဝာ ဖာဏိတပါစကေန ဥစ္ဆုရသေ ပက္ကေ ဂုဠေ ဗဒ္ဓေ ဥစ္ဆုသာမိကေန တုလယိတ္ဝာ ဘာဂေသု ဒိန္နေသု အတ္တနော အတ္တနော ဘာဂံ အာဒာယ သာလံ သာလသာမိကံ ပဋိစ္ဆာပေတ္ဝာ ဧတေနေဝ ဥပါယေန အပရာသုပိ စတူသု သာလာသု ကမ္မံ ကတ္ဝာ ပက္ကမိံသု။ တတ္ထ ပဉ္စ ယန္တသာလာ ဝိယ ပဉ္စ ပသာဒာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, ပဉ္စ ဥစ္ဆုဝတ္ထူနိ ဝိယ ပဉ္စ အာရမ္မဏာနိ, ဧကာဒသ ဝိစရဏကယန္တဝါဟာ ဝိယ ဧကာဒသ ဝိပါကစိတ္တာနိ, ပဉ္စ ဥစ္ဆုသာလသာမိနော ဝိယ ပဉ္စ ဝိညာဏာနိ, ပဌမကသာလာယ သာလသာမိကေန သဒ္ဓိံ ဒ္ဝါဒသန္နံ ဇနာနံ ဧကတော ဟုတ္ဝာ ကတကမ္မာနံ ဘာဂဂ္ဂဟဏကာလော ဝိယ ဧကာဒသန္နံ ဝိပါကစိတ္တာနံ စက္ခုဝိညာဏေန သဒ္ဓိံ ဧကတော ဟုတ္ဝာ စက္ခုဒ္ဝါရေ ရူပါရမ္မဏေ သကသကကိစ္စကရဏကာလော, သာလသာမိကဿ သာလာယ သမ္ပဋိစ္ဆိတကာလော ဝိယ စက္ခုဝိညာဏဿ ဒ္ဝါရသင်္ကန္တိအကရဏံ, ဒုတိယတတိယစတုတ္ထပဉ္စမသာလာယ ဒ္ဝါဒသန္နံ ဧကတော ဟုတ္ဝာ ကတကမ္မာနံ ဘာဂဂ္ဂဟဏကာလော ဝိယ ဧကာဒသန္နံ ဝိပါကစိတ္တာနံ ကာယဝိညာဏေန သဒ္ဓိံ ဧကတော ဟုတ္ဝာ ကာယဒ္ဝါရေ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာရမ္မဏေ သကသကကိစ္စကရဏကာလော, သာမိကဿ သမ္ပဋိစ္ဆိတကာလော ဝိယ ကာယဝိညာဏဿ ဒ္ဝါရသင်္ကန္တိအကရဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၄၁၄. **အသ္သာ** တိ ဣမသ္သ ဗီဇသ္သ။ **ဟေတုပဝတ္တိတော** တိ ပစ္စယပ္ပဝတ္တိတော။

၄၁၅. ဣအနိ တိဟေတုကောမကကမ္မေန ဂဟိတဒုဟေတုကပဋိသန္ဓိကသ္သ ဝိပာကပ္ပဝတ္တိ ဒုဟေတုကုက္ကဋ္ဌေန ဂဟိတဒုဟေတုကပဋိသန္ဓိကသ္သ ဝိပာကပ္ပဝတ္တိယာ သမာနာတိ တံ ဌပေတွာ ဒုဟေတုကကမ္မေန ဂဟိတဒုဟေတုကပဋိသန္ဓိကသ္သေဝ ဝိပာကပ္ပဝတ္တိံ ဒသ္သေတုံ **"ဒုဟေတုကေန ကမ္မေနာ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၄၁၈-၉. ဒုဟေတုကပဋိသန္ဓိကသ္သ ကာမာဝစရတိဟေတုကဇဝနာနံ သမ္ဘဝေပိ ကမ္မသရိက္ခကာနေဝ ဇဝနာနိ ဒသ္ သေတုံ **"သောမနသ္သ။ပေ။ ဒုဟေတုကေ"** တိ ဝုတ္တံ။ တိဟေတုကဇဝနာဝသာနေပိ ပနသ္သ ပဋိသန္ဓိအယကကမ္မံ တိ ဟေတုကဝိပာကအနေ အသမတ္ထတ္တာ တိဟေတုကတဒာရမ္မဏာဘာဝတော, ဇဝနသ္သ စ ကမ္မသရိက္ခကဟေတုဝသေန ဒုဟေတုကဘာဝတော ဒုဟေတုကတဒာရမ္မဏမေဝ ဟောတိ။

၄၂၄. **ဣမာနိ စ ဘဝင္ဂါနိ** တိ ဣမာနိ စတ္တာရိ မူလာဂန္တုကပိင္ဍိဘဝင္ဂါနိ။ **အဌ ဟိ** တိ အဌေဝ။

၄၂၆. **သောတဃာနာဒိနာ**တိ သောတဃာနာဒိဝိညာဏေဟိ။ ဧတ္ထာပိ အမ္ဗောပမာ ဟာကဋ္ဌကာဝ။ ယန္တတဟောပမာ ယ ပနေတ္ထ သတ္တ ယန္တတဟာ တေဟိ ဟတ္ထယန္တေ နာမ သဇ္ဇိတေ သာလသာမိကံ အဌမံ ကတွာ ဝုတ္တနယာနု သာရေနေဝ ယောဇနာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၄၃၄-၆. **ဝုဒ္ဓိမုပေတသ္သာ** တိ မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမိတွာ သံဝရာသံဝရေ ပဌပေတုံ သမတ္ထဘာဝေန ဝုမိုပ္ပတ္ တသ္သ။ ကိဉ္စာပိ အဟေတုကပဋိသန္ဓိကသ္သ ကမ္မသရိက္ခကဇဝနမေဝ ဒသ္သေတုံ **"ဒုဟေတုနံ။ပေ။ ဝသာနသ္မိ"** န္တိ ဝုတ္တံ။ တိဟေတုကဇဝနမ္ပိ ပန တေသံ ဇဝတိ, ဇဝနသ္သ ဒုဟေတုကဘာဝေပိ ကမ္မသ္သ ဒုဟေတုကဝိပာကအနေ အသ မတ္ထတာယ **"အဟေတုက။ပေ။ ဇာယတေ"**တိ ဝုတ္တံ။

၄၄၃-၈. **"အဟေတုပဋိသန္ဓိသ္သာ"** တိအာဒီသု အဓိပ္ပာယော ဟေဋ္ဌာ အာဂတောဝ။ အဟယေသု ပဋိသန္ဓိအယက ကမ္မေန ပဋိသန္ဓိတော ဟီနတဒာရမ္မဏသ္သ အနိပ္ဖန္နတော တသ္သ လဗ္ဘမာနဋ္ဌာနမေဝ ဒသ္သေတုံ **"သုဂတိယ"**န္ တိ ဝုတ္တံ, ကာမာဝစရသုဂတိယန္တိ အတ္ထော။ **တေနာ**တိ တေန ဇာတပဋိသန္ဓိဝိပာကေန။ "စတူသု အဟယေသု လဗ္ဘ တီ"တိ ဝတွာ တသ္သ ဝိသယဒသ္သနတ္ထံ **"ထေရော နေရယိကာန"**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ထေရော**တိ နိရယစာရိကာယ ဟာကဋ္ဌတ္တာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရမာဟ။ နိရယေ ဘတ **နေရယိကာ။ ဓမ္မံ ဒေသေတီ** တိ နိရယေ ပဒုမံ မာပေတွာ ပဒုမကဏ္ဏိကာယ နိသိန္နော ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ **ဝသ္သတီ** တိ အန္တောဟေတုဝတ္ထံ ကတွာ ဝုတ္တံ, ဝသ္သာပေတီတိ အတ္ထော။ **ထေရံ ဒိသွာ**တိ ထေရသ္သ ဒသ္သနဟေတု။ ဣမိနာ ဣန္ဒနီလပဋိမာဝဏ္ဏသ္သ ထေရသ္သ ဣဋ္ဌာရမ္မဏ ဘာဝေန ကုသလဝိပာကစက္ခုဝိညာဏုပ္ပတ္တိယာ ကာရဏံ ဒသ္သေတိ။ ဧသ နယော **"ဓမ္မံ သုတွာ"** တိအာဒီသုပိ။ **ဂန္ဓန္** တိ တေန မာပိတဂန္ဓံ။ **အဌကထာယံ** ပန "စန္ဒနဝနေ ဒိတဝိဟာရံ နိသိန္နသ္သ စီဝရဂန္ဓ"န္တိ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၄၉၈ ဝိပာကု ဒ္ဓာရကထာ) ဝုတ္တံ။ **ဃာယတ**န္တိ ဃာယန္တာနံ။ **သန္တီရဏဒ္ဝယ** န္တိ အတိဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တသ္သ ဂန္ဓာဒိနော ဝသေန သန္တီရဏဒွယံ။ ကုသလဝိပာကာနံ, ဣဋ္ဌာရမ္မဏသ္သ စ နိရယေ သမ္ဘဝဒီပနေန သေသာဟယတ္တယေပိ သမ္ဘဝေ ဒသ္သိတောဝ ဟောတိ။

၄၅၀. နိယမောယေဝ **နိယမတ္တံ,** တဒာရမ္မဏစိတ္တမ္ပိ ဇဝနေန နိယာမိတန္တိ ဝုတ္တနိယမောတိ အတ္ထော။ **ကု သလံ ပန သန္ဓာယာ**တိ ကုသလဇဝနံ သန္ဓာယ ဒီပိတံ အဌကထာယံ, ကုသလသ္သ ဝိယ အကုသလသ္သ သဒိသဝိပာကာ ဘာဝတောတိ အဓိပ္ပာယော။ ဧတ္ထ စ ကုသလဇဝနာနန္တရံ သဟေတုကတဒာရမ္မဏသ္သေဝ ဝစနံ။ ဇဝနသ္သ ကမ္မသရိ က္ခကဟေတုဝသေန သဟေတုကတ္တာ ဇဝနာနုရူပတော ဝုတ္တံ။ ပရိစိတဝသေန ပန အညကမ္မေနာပိ တံ အဟေတုကတဒာ ရမ္မဏံ န ဟောတီတိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ န ဟိ ပဋိသန္ဓိဇနကမေဝ ကမ္မံ တဒာရမ္မဏံ ဇနေတိ, အထ ခော အညကမ္မမ္ပိ ပဋိသ န္ဓိအယကကမ္မေန နိဗ္ဗတ္တေတဗ္ဗတဒာရမ္မဏတော ဝိသဒိသမ္ပိ နိဗ္ဗတ္တေတီတိ။ အကုသလဇဝနာနန္တရဉ္စ အ ဟေတုကတဒာရမ္မဏမ္ပိ ဇဝနသ္သ ကမ္မသရိက္ခကဟေတုကတ္တာ တဒနုရူပတော ဝုတ္တံ။ ယထာဝုတ္တနယေန ပန သဟေတုကတဒာရမ္မဏမ္ပိ န ဟောတီတိ နတ္ထိ။

၄၅၆-၇. ဇွောဝတာ **တိပိဋကစူဠနာဂတ္ထေရ**တဒေ သောဠသ ဝိပာကစိတ္တာနိ သဒ္ဓိံ ဒွတ္တံသကမဂ္ဂေန စေဝ အဟေတုကဒွယေန စ ဝိဘာဝေတွေ **မောရဝာပိဝာသိမဟာဒတ္တ** တ္ထေရဝာဒေ ဝိသေသာဘာဝတော တံ အနာမသိတွာ **မဟာဓမ္မရက္ခိတ**တ္ထေရဝာဒေ ကုသလာကုသလကိရိယဇဝနေသု ပိဏ္ဍိတွာ ဒဿိတာနံ ပိဏ္ဍဇဝနာနံ ဝသေန တဒာရမ္မဏံ ဒဿေတုံ **"သောမနဿယုတေ စိတ္တေ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **သောမနဿ။ပေ။ ဇဝိတေ** တိ ဣဋ္ဌာရမ္မဏေ ကုသလာကုသလကိရိယာဇ္ဈာကတဝသေန သောမနဿယုတေသု တေရသသု ဇဝနစိတ္တေသု ဇဝိတေသု။ **ဂဝေသိတဗ္ဗာ။ပေ။ မာနသာ**တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန သောမနဿသဟဂတာနိ ပဉ္စေဝ တဒာရမ္မဏစိတ္တာနိ ဂဝေသိတဗ္ဗာနိ။ **ဥပေက္ခာ။ပေ။ ဇဝိတေသူ**တိ ကုသလာကုသလကိရိယဝသေန စုဒ္ဒသသု ဥပေက္ခာသဟဂတဇဝနစိတ္တေသု ဇဝိတေသု။ **ဆ ဂဝေသိတဗ္ဗာနီ**တိ ဥပေက္ခာသဟဂတာနိ ဆ ဧဝ ဂဝေသိတဗ္ဗာနိ။ ခီဏာသဝတနံ ပဟီနဝိပလ္လာသတာယ ကိရိယာဇဝနံ ဣဋ္ဌာရမ္မဏေ ဥပေက္ခာသဟဂတံ န ဟောတီတိ သောမနဿသဟဂတကိရိယာဇဝနေသု ဇဝိတေသု သောမနဿသဟဂတတဒာရမ္မဏမေဝ ဟောတိ။ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေ, အနိဋ္ဌာဒီသု စ သောမနဿဘာဝတော ဥပေက္ခာသဟဂတကိရိယာဇဝနေသု ဇဝိတေသု ဥပေက္ခာသဟဂတတဒာရမ္မဏမေတတိ ဣဒမေတ္ထ သန္နိဋ္ဌာနံ။ သေခပုထုဇ္ဇနာနံ ပန အပ္ပဟီနဝိပလ္လာသတာယ ဣဋ္ဌမဇ္ဈတ္တေ, အနိဋ္ဌအနိဋ္ဌမဇ္ဈတ္တာရမ္မဏေ စ သောမနဿသဟဂတဇဝနံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ သောမနဿသဟဂတဇဝနာဝသာနေ သောမနဿသဟဂတတဒာရမ္မဏမေဝ ဟောတိ, နတ္ထိ ဥပေက္ခာသဟဂတန္တိ နာယံ နိယမော။ ဣဋ္ဌာရမ္မဏေပိ ဝုတ္တနယာနုသာရေန ယောဇေတဗ္ဗံ။ တေနေတံ ဝုစ္စတိ –

"ပရိတ္တကုသလာဒေသ-ဟပသာတက္ရိယာဇတေ။
ပဥ္စသ္ဝေကံ တဒာလမ္ဗံ၊ သုခိတေသု ယထာရဟံ။

"ဟဟ ကာမသုဘာ စေဝ၊ သောပေက္ခာ စ ကိ္ရယာဇတေ။
သောပေက္ခေသု တဒာလမ္ဗံ၊ ဆသ္ဝေကမနုရူပတော"တိ။

၄၅၈-၆၂. ဒုဟေတုကာဟေတုကာနံ ဝိပာကာဝရဏေပိ သမန္နာဂတတ္တာ ဈာနုပ္ပာဒေယေဝ နတ္ထီတိ အာဟ **"တိဟေတုသောမနဿေနာ"**တိ။ **ဈာနတော ပရိဟီနဿာ** တိ ဥပ္ပာဒိတလောကိယဇ္ဈာနတော ပရိဟီနဿ။ **ဝိပ္ပဋိသာရိနော**တိ "မဟန္တေန တယာမေန ဥပ္ပာဒိတော မေ ပဏီတဓမ္မော နဋ္ဌော"တိ ဥပ္ပန္နဝိပ္ပဋိသာရဝတ္တဿ။ **ကိံ။ပေ။ မာနသ**န္တိ အယံ အနုမတိပုစ္ဆာ, တဒာရမ္မဏမာနသံ ဇာယတေ ကိံ, န တတိ အယဉ္ဟေတ္တ အတ္ထော။ ဘဝင်္ဂဟာတော တ ဟောတု တဒာရမ္မဏံ တ, ကော ဇွေ ဝိဗန္ဓောတိ အာဟ **"ပဋ္ဌာနေ ပဋိသိဒ္ဓ"** တိအာဒိ။ အဝစနမေဝ ပဋိသေဓော တိ ကတွာ အာဟ **"ပဋိသိဒ္ဓ"** တိ ။ ယဒိ သောမနဿာနန္တရံ ဒေမနဿံ, ဒေမနဿာနန္တရံ သောမနဿံ တ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, တအ "သုခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တော ဓမ္မော အဒုက္ခမသုခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တဿ ဓမ္မဿ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော"တိအာဒိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၂.၄၅) ဝိယ "သုခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တော ဓမ္မော ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တဿ ဓမ္မဿ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော, ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ။ပေ။ သုခာယ ဝေဒနာယ။ပေ။ ပစ္စယော"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တထာ ဂဏနတရေ ဧကေကဝေဒနာသမ္ပယုတ္တဿ အတ္တနာ သမာနဝေဒနာသမ္ပယုတ္တဿ, ဣတရဝေဒနာဒွယသမင်္ဂိဿ စ ပစ္စယဘာဝံ သန္ဓာယ "အနန္တရေ နဝ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, န စ ပနေဝံ ဟဋ္ဌိ အာဂတာ။ ဒေမနဿသောမနဿဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တာနံ ပန အညမညအနန္တရပစ္စယဝသေန ဂဏနဒွယံ ပရိဟာပေတွာ "အနန္တရေ သတ္တာ"တိ ဝုတ္တံ, တသ္မာ ယထာဓမ္မသာသနေ အဝစနမ္ပိ ပဋိသေဓသေဒိသံ အဘာဝဿေဝ ဒီပနတောတိ ဝုတ္တံ "ပဋိသိဒ္ဓ"တိ။ အဿ တ အနန္တရံ ဒေမနဿဿ ဥပ္ပတ္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အဿာ** တိ သောမနဿဿ။

ဇဝံ ဘဝင်္ဂပာတာဘာဝေ ကာရဏံ ဝတွာ ပုန တဒာရမ္မဏာဘာဝံ ဒဿေန္တော အာဟ **"မဟဂ္ဂတ"** န္တိအာဒိ။ **တတ္ထေဝ ပဋိသိဒ္ဓ**န္တိ "ပရိတ္တာရမ္မဏော ဓမ္မော မဟဂ္ဂတာရမ္မဏဿ ဓမ္မဿ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော"တိ ဝစနာဘာဝတော တတ္ထေဝ ပဋ္ဌာနေ ပဋိသိဒ္ဓံ။ **ကိံ နု ကာတဗ္ဗ** န္တိ ကိံ ကာတဗ္ဗံ။ န ဟိ သက္ကာ ဇွေကေန "အစိတ္တကော"တိ ဝတ္တုန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ဇွေ စ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏမေဝ ဒေမနဿဇဝနံ နိဒဿနဝသေန ဝုတ္တံ။ ဣဋ္ဌာရမ္မဏာဒီတေ ပန ဗုဒ္ဓာဒိအာရမ္မဏေပိ ဒေမနဿဇဝနေ ဇဝိတေ သောမနဿပဋိသန္ဓိကဿ တဒာရမ္မဏာသမ္ဘာတေ, ဘဝင်္ဂပာတော တ နတ္ထိ။

၄၆၄-၅. ဣဋ္ဌာရမ္မဏေ ဥပေက္ခာသဟဂတတအရမ္မဏဿ ဒေါမနဿာနန္တရဉ္စ သောမနဿဿ အဘာဝ တော "ဥပေက္ခာသဟိတာ ဟောတူ"တိအာဒိနာ အာစရိယေန ဝုတ္တေ ပုန စောဒကော အနုဗန္ဓန္တော အာဟ **"အာဝဇ္ဇနံ ကိမဿာ"**တိ။ အာစရိယော ပန ကိမေတ္ထ အာဝဇ္ဇနဂဝေသနေန, တေန ဝိနာဝ ဣဒံ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဒီပေန္တော အာဟ **"နတ္ထိ တ"**န္တိ။ ပုန စောဒကော အာဝဇ္ဇနေန ဝိနာ စိတ္တပ္ပဝတ္တိံ အဝိသဟန္တော အာဟ **"တံ ဇာယတေ ကထ"**န္တိ။ ဇဝံ ပန ဝုတ္တေ အာစရိယော ကိမေတ္ထ အာဝဇ္ဇနေန, ကိဉ္စ အာဝဇ္ဇနေန ဝိနာ စိတ္တပ္ပဝတ္တိ နတ္ထီတိ ဣဒံ န ဧကန္တိကန္တိ ဒီပေတုံ နိရောဓဇ္ဇနစိတ္တာနံ သမ္ဘဝံ ဒဿေန္တော အာဟ **"ဘဝင်္ဂာဝဇ္ဇနာန"** န္တိအာဒိ, ဘဝင် ကဝဇ္ဇနာနံ ကိံ အာဝဇ္ဇနံ, နနု နတ္ထေဝတတိ အဓိပ္ပာယော။ နနု စ ဘဝင်္ဂာဝဇ္ဇနာနိ တာဝ သကသကဝိသယေသု နိန္နတ္တာ အာဝဇ္ဇနေန ဝိနာ ဥပ္ပတ္တိယံ ဗဟုလံ စိဏ္ဏတ္တာဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, အယံ ပန ကထံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဣဒံ အနုယောဂံ သန္ဓာယ ပုန နိရောဓဇ္ဇနစိတ္တာနိ ဒဿေန္တော အာဟ **"မဂ္ဂဿာ"** တိအာဒိ။ **မဂ္ဂဿ** လောကုတ္တရမဂ္ဂဿ စိတ္တဿ။ **အနန္တရဿ ဖလဿ စာ** တိ မဂ္ဂာနန္တရဿ ဖလဿ စ အတ္တာယ ကိံ အာဝဇ္ဇနန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ဇဝံ **နတ္ထီ**တိ ယထာ ဧတေသံ, ဧဝမေတဿာပိ နတ္ထိ။

အာနန္ဒာစရိယော ပနေတ္ထ အရိယမဂ္ဂစိတ္တံ, မဂ္ဂာနန္တရာနိ ဖလာနိ စ ပရိကမ္မာဝဇ္ဇနေန သာဝဇ္ဇနာနိ သမာနာနိ အသတိပိ နိရာဝဇ္ဇနုပ္ပတ္တိယံ နိန္နာဒိဘာဝေ ဥပ္ပတ္တိယာ နိဒဿနမတ္တာဝသေန ဝုတ္တာနီတိ ဝဏ္ဏေတိ။ အယံ ဟိ ဿ အဓိပ္ပာယော – ယဒိ ဟိ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏာဝဇ္ဇနာဘာဝံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာနိ သိယုံ, ကေတုဘူတေအနာနိ ဒဿိတ ဗ္ဗာနိ သိယုံ တေဟေဝ ဧတေသံ နိရာဝဇ္ဇနတာသိဒ္ဓိတော, ဖလသမာပတ္တိကာလေ စ "ပရိတ္တာရမ္မဏံ မဟဂ္ဂတာရမ္မ ဏံ အနုလောမံ ဖလသမာပတ္တိယာ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော"တိ ဝစနတော သမာနာရမ္မဏာဝဇ္ဇနရဟိတတ္တာ မဂ္ ကနန္တရာနိ ဖလစိတ္တာနီတိ ဇဝံ သမာပတ္တိဖလစိတ္တာနိ န ဝဇ္ဇေတဗ္ဗာနိ သိယုံ, ကေတုဘူတေအနာနိ ပန ယဒိပိ နိဗ္ ဗာနေ စိဏ္ဏာနိ, သမုအာစိတာနိ စ န ဟောန္တိ, အာရမ္မဏန္တရေ စိဏ္ဏသမုအာစိတာနေဝ။ ဖလသမာပတ္တိစိတ္တာနိ စ မဂ္ဂဝီထိတော ဥဒ္ဓံ တဒတ္ထံ ပရိကမ္မသဗ္ဘာဝတော တေသံ ဂဟဏံ န ကတံ။ အနုလောမာနန္တရဉ္စ ဖလသမာပတ္တိစိတ္ တံ စိဏ္ဏသမုအာစိတံ, န နေဝသညာနာသညာနန္တရံ မဂ္ဂာနန္တရဿ ဝိယ တဒတ္ထံ ပရိကမ္မာဘာဝတော "နိရောဓာ ဝုဋ္ဌ ဌဟန္တဿာ"တိ တဉ္စ နိဒဿိတန္တိ။

၄၆၇. "ကိမဿာရမ္မဏ"န္တိ ဝတ္တုတ နိရာဝဇ္ဇနဘာဝံ ဝိယ အနာရမ္မဏဘာဝမ္ပိ ဝဒေယျာတိ တဗ္ဘာဝဒဿ နေန အတ္တနော ဝစနံ သာဓေန္တော အာဟ **"ဝိနာ အာရမ္မဏေနာ"** တိအာဒိ။ **ယံ ကိဉ္စိ** တိ ယံ ကိဉ္စိ ပရိစိတပုဗ္ဗံ အာရမ္မ ဏံ အာရဗ္ဘ။ နနု စ တအာရမ္မဏံ ကိံ သိယာတိ ဝုတ္တံ, တအာရမ္မဏဉ္စ ဇဝနာရမ္မဏမေဝ ဂဏှာတီတိ ဣတရထာ တအာရ မ္မဏဘာဝတယောဂတောတိ ကထမဿာ ပရိတ္တာရမ္မဏန္တိ? သစ္စံ, ကာမာဝစရဝိပာကစိတ္တာနံ ဧကန္တပရိတ္တာရမ္ မဏတ္တာ နာဿာ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏဘာဝေ ယုတ္တော, "တအာရမ္မဏ"န္တိ စ တအာရမ္မဏဋ္ဌာနေ ဥပ္ပတ္တိံ ဂ ဟေတုတ ဝုတ္တံ, န တဿာ တအာရမ္မဏကိစ္စသမ္ဘဝတော။ ကေန စရဟိ ကိစ္စေနာယံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ? တအာရမ္မဏကိ စ္စံ တာဝ ယထာဝုတ္တကာရဏတော နတ္ထိ, နာပိ သန္တီရဏကိစ္စံ တထာ အပ္ပဝတ္တနတော။ ပဋိသန္ဓိစုတီသု ဝတ္တဗ္ဗ မေဝ နတ္ထိ။ ပာရိသေသတော ပန ဘဝဿ အင်္ဂဘာဝတော ဘဝင်္ဂကိစ္စန္တိ ယုတ္တံ သိယာ, ပဋိသန္ဓိဘူတမေဝ စိတ္တံ ဘဝင်္ဂန္တိ ဣဒံ ယေဘုယျဝသေန ဝုစ္စတီတိ။ **အာစရိယဓမ္မပာလ** တ္ထေရေနာပိ ဟိ အယမတ္ထော ဒဿိတောဝ။

၄၆၈-၇၃. အဝိဇ္ဇမာနေ ကာရကေ ကထံ ကဿစိ နိရာဝဇ္ဇနပ္ပဝတ္တိကဿ သာဝဇ္ဇနဘာဝေနာတိ စောဒနံ သန္ဓာ ယ စိတ္တနိယာမနိဗ္ဗတ္တမေတန္တိ ဒဿေတုံ **"ဥတုဗီဇနိယာမော စာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဥတုဗီဇနိယာမော စာ**တိ ဥတုနိ ယာမော စေဝ ဗီဇနိယာမော စ, ဥတုသဘာဝနိယာမော ဗီဇသဘာဝနိယာမောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကမ္မဓမ္မာနံ နိယာမော ဧဝ **ကမ္မဓမ္မနိယာမတာ**။ **ဧကေပ္ပဟာရေနာ** တိ တံ တံ ဥတုသမယမနတိက္ကမိတွာ ဧကသ္မိံယေဝ ကာလေ။ **ဖလပုပ္ဖာဒိ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပလ္လဝါဒီနံ သင်္ဂဟော။ **သဗ္ဗေသ** န္တိ တသ္မိံ သမယေ ဖလာဒိနိဗ္ဗတ္တနကာနံ သဗ္ဗေသံ။ **တံတံတုလ္လ ယဖလုဗ္ဘတေ**တိ တေဟိ တေဟိ ဗီဇေဟိ သဒိသာနံ ဖလာနံ နိဗ္ဗတ္တိ, တေသံ တေသံ ဗီဇာနံ အနုရူပဖလနိဗ္ဗတ္တီတိ အ တ္ထော။ "ကုလတ္ထဂစ္ဆဿ ဥတ္တရဂ္ဂဘာဝေ, ဒက္ခိဏဝလ္လိယာ ဒက္ခိဏရုက္ခပရိဟရဏံ, သူရိယာဝတ္တပုပ္ဖာနံ သူရိယာဘိမုခဘာဝေ, မာလုဝလတာယ ရုက္ခာဘိမုခဂမန"န္တိ ဧဝမာဒီနိပိ ဧတ္ထေဝ သမောဓာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ **ဆဒ္ဒဒတ္တ** န္တိ ဆဒ္ဒဝဏ္ဏဘာဝေ, ဆဒ္ဒံယေဝ တ။ **ဗီဇဇော**တိ ဗီဇသမ္ဘဝေ နိယာမော။ **ယတော ဒေတီ**တိ ယတော ယတော ပစ္စယ ဘာဝနိယာမတော ဒေတိ။ **အယန္တိ** အယံ အတ္တနော အနုရူပဿ, သဒိသဿ, ဝိသဒိသဿ စ ဖလဿ နိဗ္ဗတ္တနေ နိ ယာမော။ အပိစ –

“န အန္တလိက္ခေ န သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ၊
န ပဗ္ဗတာနံ ဝိဝရံ ပဝိဿ။
န ဝိဇ္ဇတီ သော ဇဂတိပ္ပဒေသော၊
ယတ္ထဋ္ဌိတော မုစ္စေယျ ပာပကမ္မာ”တိ။ (ဓ. ပ. ၁၂၇) –

ဣမိဿာ ကထာယ အဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံ အာဂတံ တိဏ္ဏကလာပဿ ဂဟိတအဂ္ဂိနော ဥဋ္ဌဟိတ္ဝာ အာကာသေ ဂစ္ဆ တော ကာကဿ ဂီဝါယ ပဋိမုစ္စနံ, နာဝိကဿ ဘရိယာယ ဃဋံ ဗန္ဓိတွာ သမုဒ္ဒေ ပက္ခိပနံ, ပဗ္ဗတကူဋဿ ပတိတွာ လေဏဒွါရံ ပိဒဟနန္တိ တံတံကမ္မသရိက္ခကဝိပါကနိဗ္ဗတ္တနမ္ပိ ကမ္မနိယာမော ယေဝါတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဇာတိယ**န္တိ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏေ စေဝ မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမနေ စ, နိဒဿနမတ္တဉ္စေတံ အဘိသမ္ဗောဓိဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနာဒီသုပိ မေဒနီကမ္ပနာဒိကဿ သမ္ဘဝတော။ **ဗောဓိသတ္တဿာ**တိ ပစ္ဆိမဘဝိက ဗောဓိသတ္တဿ။ **မေဒနီကမ္ပနာဒိက**န္တိ ပထဝီကမ္ပနာဒိကံ ဒွတ္တိံသပုဗ္ဗနိမိတ္တံ။ **ဝိသေသသတ္တမနေကမ္ပီ**တိ ပုဗ္ဗနိမိတ္တတော အညံ တအ ပာတုဘူတံ သဗ္ဗံ အစ္ဆရိယံ။ **ဥပ္ပတ္တာဝဇ္ဇနာဒီန**န္တိ “တွံ အာဝဇ္ဇနံ ဟောဟိ, တွံ ဒဿန”န္တိအာဒိနာ နိယုဥ္ဇကဿ အဘာဝေပိ တံတံကိစ္စဝသေန တေသံ တေသံ ဥပ္ပတ္တိ။

၄၇၄. ဟဒယေ အန္ဓကာရော ဝိယာတိ ဟဒယန္ဓကာရော, သမ္မောဟောတိ အတ္ထော, တဿ ဝိဒ္ဓံသနံ ပဟာနကရဏန္တိ **ဟဒယန္ဓကာရဝိဒ္ဓံသနံ။ ပယုတ္တော**တိ အနုဟာအပရိနိဗ္ဗာနံ အပ္ပတွာ အနောသက္ကမာနေန ဝီရိယေန ဝီရိယတာ။ **မောဟန္ဓကာရာပဂမ**န္တိ အရဟတ္တမာဟ။

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသိနိယာ နာမ

အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာယ

ဝိပါကစိတ္တပ္ပဝတ္တိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. အင္ဂမော ပရိစ္ဆေဒော

ပကိဏ္ဏကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၄၇၅-၆. ကြအနိ ယထာဝုတ္တာနံ သဗ္ဗေသမ္ပိ စိတ္တာနံ ဟာကဠုဘာဝတ္ထံ –

> ''သုတ္တံ ဒောတရိကော စေဝ၊
> ကမ်ိလ္လော အမ္ဗကေဋ္ဌိယော။
> ဇစ္စန္ဓော ပီဌသပ္ပီ စ၊
> ဥပနိဿယမတ္တသော''တိ။ (ခ. သ. အဋ္ဌ. ၄၉၈ ဝိဟာကုဒ္ဒာရကထာ) –

အဋ္ဌကထာယ အာဂတမာတိကာယ ဝသေန ပကိဏ္ဏကနယံ ဒဿေတုံ **''ကြအနိ ပနာ''**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **မနသ** န္တိ စိတ္တာနံ။ ''မာနသ''န္တိပိ ပဌန္တိ, တံ န သုန္ဒရံ။ **ပန္ထမက္ကဋ္ဌကော** တိ ဟာဏကပဋ္ဌင္ဂာဒီနံ သဥ္စရဏဌာနေ ဇာလံ ပသာရေတွာ တေသံ မဂ္ဂရက္ခဏတော ''ပန္ထမက္ကဋ္ဌကော''တိ လဒ္ဓနာမော ဥဏ္ဏနာဘိ။ **ဒိသာသု ပန ပဥ္စသူ**တိ ဥပမေတဗ္ဗာနံ ပဥ္စပသာဒာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ။ **တတ္ထာ** တိ မဂ္ဂေ, တတ္ထ ဇာလမဇ္ဈေတိ တ သမ္ဗန္ဓော။ **သုတ္တံ ပသာ ရေတွာတ**တိ ဇာလဗန္ဓနမာဟ။

၄၇၈-၈၀. န္တိ ရုခိရမာဟ။ ဒိသာသု ဒုတိယာဒီသု သုတ္တေ။ပေ။ ဃဋ္ဋိတေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **''ပသာဒာ ပဥ္စ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ''**တိအာဒိ ဥပမာသံသန္ဒနံ ။ **စိတ္တံ။ပေ။ ဝိယာ** တိ ဟဒယဝတ္ထုံ နိဿာယ ပဝတ္တမာနစိတ္တံ ဇာလမဇ္ဈေ နိပန္နမ က္ကဋ္ဌကော ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၄၈၂-၅. **ပသာဒဃဋ္ဋန** န္တိ ပသာဒေ ဃဋ္ဋိတံ။ **ဘဝင္ဂာဝဋ္ဋန** န္တိ ဘဝင္ဂံ အာဝဋ္ဋေန္တံ။ ဓမ္မတော အညာ ကာစိ ကိရိယာ နာမ နတ္ထီတိ ဓမ္မမေဝ စလနေန သဟ ဥပမေတိ။ **သုတ္တာနုသာရံတ** တိ သုတ္တာနုသာရေန ဂမနံ ဝိယ။ ဇဝနဿ အာရမ္မဏရသာနုဘဝနတော တဿ ပဝတ္တိ ယူသပာနေန သဒ္ဓိံ ဥပမေတွာ ဝုတ္တာ။ **ဝတ္ထုံယေဝတ** တိ ယထာ ပုရိမစိ တ္တာနိ ဟဒယဝတ္ထုံနိဿိတာနိ ပသာဒဝတ္ထုံ အနုဂတာနိ အညာရမ္မဏာနိ စ ဟောန္တိ, န ဇဝံ ဘဝင္ဂံ။ တံ ပန ဝတ္ထာရ မ္မဏန္တရရဟိတံ ကေဝလံ ဟဒယဝတ္ထုံမေဝ နိဿာယ ပဝတ္တတီတိ ဒီပေတိ။ **ပရိဝတ္တန** န္တိ ပုန ဘဝင္ဂဘာဝေန ပရိ ဝတ္တနံ။ ဘဝင္ဂာဝဋ္ဋနာဒီနံ ဓမ္မတော ဘေဒေပိ သန္တတိဝသေန ဧကတ္တံ ဂဟေတွာ ဧကေနေဝ မက္ကဋ္ဌကေန ဥပမာ သံသန္ဒနံ ဝုတ္တံ။

၄၈၆-၉၀. ဥပမာ ဧဝ **ဩပမ္မံ** ။ တတော ပသာဒဝတ္ထုတော စိတ္တာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဒီပိတံ** ကြမိနာ ဩပမ္မေန။ **ဧကေ ကာရမ္မဏ**န္တိ ရူပာဒီသု ပဥ္စသု ဧကေကံ အာရမ္မဏံ။ **သဗ္ဗသော**တိ သဗ္ဗေသု စက္ခာဒီသု ယတ္ထ ကတ္ထစီတိ အတ္ထော။ ကြအနိ ဧကေကာရမ္မဏဿ ဒွီသု ဒွီသု အာဟာထဂမနံ ပကာသေတုံ **''ရူပံ စက္ခုပသာဒမ္ဟိ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ခေ အာကာသေ ဂစ္ဆတီတိ **ခဂေ,** ပက္ခီ။ **သာခိနော**တိ ရုက္ခဿ။

၄၉၂-၃. **ရူပဿာ** တိ သမ္ဗန္ဓေ သာမိဝစနံ, တဿ ပန ဃဋ္ဋနံ, အာဟာထဂမနမ္ပိ စာတိ ဒွီဟိ သဟ သမ္ဗန္ဓော။ **ပသာဒဿာ** တိ ကမ္မတ္ထေ သာမိဝစနံ, အတ္ထတော အာဟာထဂမနမ္ပိ စာတိ သမ္ဗန္ဓော။ အာရမ္မဏဝသေန, အာဟ ထံ အာဂစ္ဆန္တဿပိ ပသာဒဃဋ္ဋနေန စ ဘဝင္ဂစလနဿ ပစ္စယဘာဝေန အာဟထံ ဝိယ ဥပဂမနန္တိ အတ္ထော။

၄၉၄-၅. **တတော**တိ ဘဝင္ဂစလနတော ပရံ, **ကုသလံ ဇဝနံ စိတ္တ** န္တိ ကာမာဝစရကုသလဇဝနစိတ္တံ ။ **အကုသလ မေဝ တတိ တ**-သဒ္ဒေန ကိရိယာဗ္ယာကတစိတ္တမ္ပိ သင်္ဂဏှာတိ။ ဧတ္ထ သိယာ – ကော ပနေတံ ဇဝနံ ကုသလတာ ယ တ အကုသလတာယ တ နိယမေတီတိ? ယောနိသောမနသိကာရော စေဝ အယောနိသောမနသိကာရော စ။ ယဿ ဟိ စ တုစက္ကသမ္ပဒါဝသေန ယောနိသောမနသိကာရော ပဝတ္တတိ, အာဝဇ္ဇနံ, တေဋ္ဌဗ္ဗနဥ္စ ယောနိသော ဝ အာဝဋ္ဋေတိ, ဝဝတ္ထာပေတိ စ, တဿ အကုသလုပ္ပတ္တိ နတ္ထိ။ ယဿ ပန ဝုတ္တဝိပရိယာယေန အယောနိသောမနသိကာရော စ ဟောတိ, အာဝဇ္ဇနံ, တေဋ္ဌဗ္ဗနဥ္စ အယောနိသော စ အာဝဋ္ဋေတိ, ဝဝတ္ထာပေတိ စ, တဿ ကုသလဇဝနုပ္ပတ္တိ

နတ္ထိ, တသ္မာ ယောနိသောမနသိကာရော ကုသလတာယ, အယောနိသောမနသိကာရော အကုသလတာယ စ နိယမေတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကိရိယာဇဝနံ ပန အရဟတ္တမေဝ နိယမေတိ။ ကေစိ ပန “ကိရိယာဇဝနံ ပန မနသိကာရော စ နိယမေတိ။ ယထာ ဟိ အာဝဇ္ဇနံ ကုသလာကုသလာနံ ဝိသုံ ဝိသုံ ပစ္စယော ဟောတိ, ဧဝံ ကိရိယာဇဝနဿာပီ”တိ ဝဒန္တိ။

၄၉၇. **ဒေါဝါရိကောပမာဒီနီ**တိ ဧတ္ထ ဧကော ရာဇာ သယနဂတော နိဒ္ဒာယတိ, တဿ ပရိစာရကော ပါဒေ ပရိမဇ္ဇန္တော နိသီဒိ, ဗဓိရဒေါဝါရိကော ဒွါရေ ဌိတော, တယော ပဋိဟာရာ သယနဿ, ဒွါရဿ စ မဇ္ဈေ ပဋိပါဋိယာ ဌိတာ။ အထေကော ပစ္စန္တဝါသီ မနုဿော ပဏ္ဏာကာရံ အာဒါယ ဒွါရံ အာကောဋေသိ, ဗဓိရဒေါဝါရိကော သဒ္ဒံ န သုဏာတိ, ပါဒပရိမဇ္ဇကော သညံ အကာသိ, တာယ သညာယ ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ ပဿိ, ပဌမပဋိဟာရော ပဏ္ဏာကာရံ ဂဟေတွာ ဒုတိယဿ အဒါသိ, ဒုတိယော တတိယဿ, တတိယော ရညော, ရာဇာ ပရိဘုဉ္ဇိ။ တတ္ထ ရာဇာ ဝိယ ဇဝနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, ပါဒပရိမဇ္ဇကော ဝိယ အာဝဇ္ဇနံ, ဗဓိရဒေါဝါရိကော ဝိယ စက္ခုဝိညာဏံ, တယော ပဋိဟာရာ ဝိယ သမ္ပဋိစ္ဆနာဒီနိ တီဏိ ဝီထိစိတ္တာနိ, ပစ္စန္တဝါသိနော ပဏ္ဏာကာရံ အာဒါယ ဒွါရာကောဋနံ ဝိယ အာရမ္မဏဿ ပသာဒဃဋ္ဋနံ, ပါဒပရိမဇ္ဇကေန သညာယ ဒိန္နကာလော ဝိယ ကိရိယာမနောဓာတုယာ ဘဝင်္ဂဿ အာဝဋ္ဋိတကာလော, တေန ဒိန္နသညာယ ဗဓိရဒေါဝါရိကဿ ဒွါရဝိဝရဏကာလော ဝိယ စက္ခုဝိညာဏဿ အာရမ္မဏေ ဒဿနကိစ္စသာဓနကာလော, ပဌမပဋိဟာရေန ပဏ္ဏာကာရဿ ဂဟိတကာလော ဝိယ ဝိပါကမနောဓာတုယာ အာရမ္မဏဿ သမ္ပဋိစ္ဆိတကာလော, ပဌမေန ဒုတိယဿ ဒိန္နကာလော ဝိယ ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတုယာ အာရမ္မဏဿ သန္တီရိတကာလော, ဒုတိယေန တတိယဿ ဒိန္နကာလော ဝိယ ကိရိယာမနောဝိညာဏဓာတုယာ အာရမ္မဏဿ ဝဝတ္ထာပိတကာလော, တတိယေန ရညော ဒိန္နကာလော ဝိယ ဝေါဋ္ဌဗ္ဗနေန ဇဝနဿ နိယျာတိတကာလော, ရညော ပရိဘောဂကာလော ဝိယ ဇဝနဿ အာရမ္မဏရသာနုဘဝနကာလောတိ အယံ ဒေါဝါရိကောပမာ။

“ဣဒံ ပန ဩပမ္မံ ကိံ ဒီပေတီ”တိအာဒိ ဥစ္ဆုယန္တူပမာယ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သမ္ဗဟုလာ ဂါမဒါရကာ အန္တရဝီထိယံ ပံသုံ ကီဠန္တိ, တတ္ထေကဿ ဟတ္ထေ ကဟာပဏော ပဋိဟညိ။ သော “မယှံ ဟတ္ထေ ပဋိဟတံ, ကိံ နု ခေါ ဧတ”န္တိ အာဟ။ အထေကော “ပဏ္ဍရံ ဧတ”န္တိ အာဟ။ အပရော သဟ ပံသုနာ ဂါဠှံ ဂဏှိ။ အညော “ပုထုလံ စတုရဿံ ဧတ”န္တိ အာဟ။ အပရော “ကဟာပဏော ဧသော”တိ အာဟ။ အထ အာဟရိတွာ မာတု အဒံသု, သာ ကမ္မေ ဥပနေသိ။ တတ္ထ သမ္ဗဟုလာနံ ဒါရကာနံ အန္တရဝီထိယံ ကီဠန္တာနံ သန္နိသိန္နကာလော ဝိယ စိတ္တပ္ပဝတ္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, ကဟာပဏဿ ဟတ္ထေ ပဋိဟတကာလော ဝိယ အာရမ္မဏေန ပသာဒဿ ဃဋ္ဋိတကာလော, “ကိံ နု ခေါ ဧတ”န္တိ ဝုတ္တကာလော ဝိယ တံ အာရမ္မဏံ ဂဟေတွာ ကိရိယာမနောဓာတုယာ ဘဝင်္ဂဿ အာဝဋ္ဋိတကာလော, “ပဏ္ဍရံ ဧတ”န္တိ ဝုတ္တကာလော ဝိယ စက္ခုဝိညာဏေန ဒဿနကိစ္စဿ သာဓိတကာလော, သဟ ပံသုနာ ဂါဠှံ ဂဟိတကာလော ဝိယ ဝိပါကမနောဓာတုယာ အာရမ္မဏဿ သမ္ပဋိစ္ဆိတကာလော, “ပုထုလံ စတုရဿံ ဧတ”န္တိ ဝုတ္တကာလော ဝိယ ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတုယာ အာရမ္မဏဿ သန္တီရိတကာလော, “ကဟာပဏော ဧသော”တိ ဝုတ္တကာလော ဝိယ ကိရိယာမနောဝိညာဏဓာတုယာ အာရမ္မဏဿ ဝဝတ္ထာပိတကာလော, မာတရာ ကမ္မေ ဥပနီတကာလော ဝိယ ဇဝနဿ အာရမ္မဏရသာနုဘဝနံ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ အယံ ဂါမဒါရကောပမာ။

ဣဒံ ဩပမ္မံ ကိံ ဒီပေတိ? ကိရိယာမနောဓာတု အဒိသွာဝ ဘဝင်္ဂံ အာဝဋ္ဋေတိ, ဝိပါကမနောဓာတု အဒိသွာဝ သမ္ပဋိစ္ဆတိ, ဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတု အဒိသွာဝ သန္တီရေတိ, ကိရိယာမနောဝိညာဏဓာတု အဒိသွာဝ ဝဝတ္ထာပေတိ, ဇဝနံ အဒိသွာဝ အာရမ္မဏရသံ အနုဘဝတိ, ဧကန္တေန ပန စက္ခုဝိညာဏမေဝ ဒဿနကိစ္စံ သာဓေတီတိ ဒီပေတိ။ ဇစ္စန္ဓပီဌသပ္ပိဥပမာ ဥပရိ အာဂမိဿတိ။

၄၉၈-၅၀၉. ဧတ္တကာ ဥပမာ သင်္ဂဟေတွာ “ဒေါဝါရိကောပမာဒီနီ”တိ ဝတွာ “ဥပနိဿယမတ္တသော”တိ ဧတ္ထ ဥပနိဿယဘာဝံ ပကာသေတုံ **“အသမ္ဘေဒေနာ”** တိအာဒိမာဟ။ **အသမ္ဘေဒေနာ** တိ အဝိနဋ္ဌဘာဝေန, ဝါတပိတ္တာဒီဟိ အနုပဟတဘာဝေန စ။ ဝါတပိတ္တာဒိဥပဟတမ္ပိ ဟိ စက္ခုဝိညာဏဿ ပစ္စယဘာဝတနုပဂမနတော သမ္ဘိန္နမေဝ နာမ ဟောတိ, ပဉ္စိန္ဒြိယာနံ အတ္ထိက္ခဏေယေဝ နိဿယဘာဝူပဂမနတော ခဏဝသေန အသမ္ဘေဒေါပိ ယုဇ္ဇတိ။ ဧသ နယော သောတပသာဒါဒီသုပိ။ **ရူပါပါထဂမနေနာ**တိ ဒူရေ ဌိတဿ ဖလိကာဒီဟိ အန္တရိတဿ စက္ခုဝိညာဏုပ္ပတ္တိယာ ပစ္စယော ဘဝိတုံ ယောဂ္ဂဒေသေ အဝဋ္ဌိတဝသေန ရူပဿ အာပါထဂမနေန။ ဝေဠု ကတွာ ဒူရေ ဌိတံ, ပရမ္မုခေ ဌိတမ္ပိ ဒိဗ္ဗစက္ခုဿ အာပါထဂတမေဝ နာမ ဟောတိ။ **အာလောကနိဿယေနာပိ** တိ ရူပါဝဘာသနသမတ္ထ

အာလောကသင်္ခာတနိဿယေန။ အာလောကေ သတိ သမ္ဘတော စေတ္ထ အာလောကနိဿယတာ, န အာလောကသ္သ နိဿယပစ္စယတ္တာ။ မနက္ကာရောဝ ဟေတု မနက္ကာရဟေတု, တေန သဟ ဝတ္တတီတိ **သမနက္ကာရဟေတု** ။ တေန အာလောကနိဿိတံ ဒဿေတိ။ **သမေတေဟီ**တိ သံယုတ္တေဟိ ဧကီဘူတေဟိ, န ဧကေဿပိ ဝိရဟေနာတိ အတ္ထော။

အာကာသနိဿယေနာ တိ ကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒသင်္ခာတအာကာသနိဿယေန။ တေနေဝ ဟိ **အဋ္ဌကထာယံ** "န ဟိ ပိဟိတကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒဿ သောတဝိညာဏံ ပဝတ္တတီ"တိ ဝုတ္တံ။ ဗာဟိရာကာသမ္ပိ ပန ဣစ္ဆိတမေဝ။ တထာ ဟိ အဝိဝရေ ဂေဟေ နိသီဒိတွာ ဝုစ္စမာနာနံ ဗဟိ ဌိတာ န သုဏန္တိ။ **တယောသန္နိဿယေနာ** တိ နာသိကစ္ဆိဒ္ဒံ ပဝိသနတယုသန္နိဿယေန။ **အာပေါသန္နိဿယေနာ** တိ ခေဠသင်္ခာတအာပေါသန္နိဿယေန။ **ပထဝီသန္နိဿယေနာ** တိ ကာယပသာဒဝတ္ထုဿ ပထဝီဓာတုသန္နိဿယေန။ **မနောဝိညာဏ**န္တိ ဇဝနမနောဝိညာဏံ။

၅၁၀-၁၁. မနော။ပေ။ ဝေဒိတဗ္ဗ န္တိ "အသမ္ဘေဒာ မနဿာ"တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တံ မနော ဘဝင်္ဂစိတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တံ ပန စုတိဝသေန နိရုဒ္ဓမ္ပိ ကိရိယာမယစိတ္တဿ ပစ္စယဘာဝံ အနုပဂန္တွာ ကေဝလံ ဘဝင်္ဂပ္ပဝတ္တိဝသေန မန္ဒထာမဂတံ ဟုတွာ ပဝတ္တနမ္ပိ သမ္ဘိန္နမေဝတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **နာယံ သဗ္ဗတ္ထ ဂစ္ဆတီ** တိ စတုတေကာရေ အလဗ္ဘနတော။ တေနာဟ **"ဘဝံ တု ပဉ္စတေကာရ"** န္တိအာဒိ။ တတ္ထ ပဉ္စန္နံ ခန္ဓာနံ တေကာရော ဧတ္ထာတိ **ပဉ္စတေကာရော**။ ဟောတိ ဟိ ဘိန္နာဓိကရဏမ္ပိ အညပဒတ္ထသမာသော ယထာ "ဥရသိလောမော"တိ။ အထ တ ယထာပစ္စယံ ပဉ္စ ဟိ ခန္ဓေဟိ တေကရီယတီတိ **ပဉ္စတေကာရော** ။ "အတ္တတော"တိ ဧဝမာဒိကံ ပဒံ စက္ခာဒီနိ ဒဿနာဒိကိစ္စာနီတိ တေ တကမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န အညံ ကိဉ္စိ ဝိသေသနန္တိ န တတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော ဝုတ္တော။

၅၁၂-၄. သဗ္ဗာနီ တိ ကာမာဝစရာဒိဘေဒံ အနာမသိတွာ သဗ္ဗာနိ။ **ကမ္မ**န္တိ ပဋိသန္ဓိနိဗ္ဗတ္တကာ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယဘူတာ, အပရာပရိယဝေဒနီယဘူတာ တ စေတနာ။ **ကမ္မနိမိတ္တ** န္တိ ယံ ဝတ္ထုံ အာရမ္မဏံ ကတွာ အာယူဟနကာလေ ကမ္မံ အာယူဟတိ, တံ အနုပကရဏာဒိကံ, ဟဏဃာတောပကရဏာဒိကဉ္စ။ **ဂတိနိမိတ္တ** န္တိ ဘဝန္တရမုပပဇ္ဇိတဗ္ဗဘာဝပရိယာပန္နဝဏ္ဏာယတနံ, တံ ပန သုဂတိယံ မနုဿလောကေ နိဗ္ဗတ္တန္တဿ ရတ္တကမ္ဗလသဒိသမာတုကုစ္ဆိဝဏ္ဏဝသေန, ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တန္တဿ ဥယျာနကပ္ပရုက္ခဝဏ္ဏဝသေန, ဒုဂ္ဂတိယံ နိဗ္ဗတ္တန္တဿ အဂ္ဂိဇာလာဒိဝဏ္ဏဝသေန, ပေတတိရစ္ဆာနယောနီသု ပေတတိရစ္ဆာနာနံ နိဗဒ္ဓသဉ္စရဏဋ္ဌာနပရိယာပန္နတာဝဏ္ဏဝသေန စ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **"တိဝိဓ"**န္တိ ဣဒံ ယထာသမ္ဘဝဝသေန ဝုတ္တံ, ရူပာရူပသမ္ဘဝီနံ ပန ကမ္မနိမိတ္တမေဝ အာရမ္မဏံ ဟောတိ။ တထာ ဟိ မဟဂ္ဂတဝိပါကာနိ ဧကန္တေန ကမ္မသဒိသာရမ္မဏာနိ ဝုတ္တာနိ။

ပစ္စုပ္ပန္နမတီတံ တ တိ ခဏဝသေန ပစ္စုပ္ပန္နမတီတံ တ။ တတ္ထ ဂတိနိမိတ္တံ ဧကန္တေန ပစ္စုပ္ပန္နမေဝ, ကမ္မနိမိတ္တံ ပစ္စုပ္ပန္နမတီတံ တ, ကမ္မံ ပန အတီတမေဝ။ အနာဂတာရမ္မဏံ ပန ပစ္စုပ္ပန္နကမ္မနိမိတ္တဂတိနိမိတ္တံ ဝိယ အနာပာထဂတတ္တာ, အတီတကမ္မကမ္မနိမိတ္တံ ဝိယ အနနုဘူတတ္တာ စ ဝိဘူတံ ဟုတွာ နောပတိဋ္ဌာတီတိ အတီတသန္တာဘဝေန ပဝတ္တမာနာ ပဋိသန္ဓိ တံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တိတုံ န သက္ကောတီတိ ဝုတ္တံ **"နတ္ထိ အနာဂတ"**န္တိ။ မဟဂ္ဂတပဋိသန္ဓီနံ ဧကန္တေန ကမ္မသဒိသာရမ္မဏဘာဝေန ကမ္မဿ ဝိယ အတီတနဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏတ္တာ န တာသံ ဝိသုံ အာရမ္မဏံ ဥဒ္ဓဋံ။ တတ္ထ ဒုတိယစတုတ္ထာရူပပဋိသန္ဓီနံ အတီတမေဝ အာရမ္မဏံ ဣတရာသံ နဝတ္တဗ္ဗန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၅၁၇-၂၀. မဟာဝိပါကာနံ ပဋိသန္ဓာဒိစတုကိစ္စဝသေနေဝ ပဝတ္တနတော ရူပာရူပဘဝေ ပဋိသန္ဓိဘဝင်္ဂစုတိဝသေန တံတံဝိပါကဿေဝ ပဝတ္တိတော, တဒါရမ္မဏဿ စ အဘာဝေန တတ္ထ န လဗ္ဘတီတိ အာဟ **"မဟာပါကာ။ပေ။ ဒွဝေ"**တိ။ အနိဋ္ဌရူပာနံ ဗြဟ္မလောကေ အသမ္ဘဝေပိ တတ္ထ ဌတွာ ဣဓ အနိဋ္ဌာရမ္မဏံ ပဿန္တာနံ အကုသလဝိပါကာနိ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ န ဝတ္တဗ္ဗန္တိ ရူပဘဝေပိ သန္တီရဏတ္တယံ ဝုတ္တံ။ အဘိဓမ္မတ္ထသင်္ဂဟသစ္စသင်္ခေပ ဒီသုပိ ဟိ ဣမိနာဝ အဓိပ္ပာယေန ရူပလောကေ အကုသလဝိပါကပ္ပဝတ္တိ ဒဿိတာ။ အပရေ ပန "ကာမဘဝေ သန္တီရဏတ္တယံ, ရူပဘဝေ သန္တီရဏဒွယန္တိ ယထာလာဘဝသေန ယောဇေတဗ္ဗ"န္တိ ဝဒန္တိ။

ကအာစိပီတိ ပရိတ္တာရမ္မဏေသု ပရိတ္တဇဝနာနံ ဥပ္ပာဒေပိ။ "ဗီဇဿာဘာဝတော"တိ ရူပာရူပဘဝဒွယေ တဒါရမ္မဏာဘာဝဿ ကာရဏံ ဝတွာ တမေဝ ပကာသေတုံ **"ပဋိသန္ဓိဗီဇ"**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ပဋိသန္ဓိယေဝ ဗီဇဘူတန္တိ ပဋိ

သန္ဓိဗီဇံ။ တဿာတိ တအာရမ္မဏာယ။

၅၂၁. ယဒိ ဧဝံ စက္ခုဝိညာဏာဒီနမ္ပိ ကာမာဝစရပဋိသန္ဓိဗီဇတ္တာ တတ္ထ အဘာဝေါ အာပဇ္ဇတီတိ စောဒေန္တော
အာဟ **"စက္ခုဝိညာဏာဒီန"**န္တိအာဒိ။ **ဣန္ဒြိယာန** န္တိ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ ဝတ္ထုဒွါရဘူတာနံ စက္ခာဒီနမိန္ဒြိယာနံ။ **ပဝ
တ္တာနုဘာဝတော**တိ တေသံ တတ္ထ အတ္ထိတာနုဘာဝတော ။ အယဉှေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – စက္ခုသောတဝိညာဏာ
နံ ဝတ္ထုဒွါရဘူတာနိ စက္ခုသောတိန္ဒြိယာနိ တတ္ထ ပဝတ္တန္တီတိ တေသံ ပဝတ္တိအာနုဘာဝတော စက္ခုသောတဝိညာဏာနိ ပဝ
တ္တန္တိ။ သတိ စ တေသံ ပဝတ္တိယံ ဝီထိစိတ္တုပ္ပာဒေ နိယတောတိ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ ဝိယ သမ္ပဋိစ္ဆနသန္တီရဏာနမ္
ပိ တတ္ထ သမ္ဘဝေါ သိဒ္ဓေါတိ။

၅၂၃-၄. **အကာမာဝစရဓမ္မေ** တိ ကာမာဝစရဓမ္မတော အညေ မဟဂ္ဂတလောကုတ္တရဓမ္မေ။ **နာနုဗန္ဓတီ** တိ နာနုဝ
တ္တတိ။ **ဇနကံ။ပေ။ အနုဗန္ဓတီ** တိ ယထာ နာမ ဂေဟတော နိက္ခမိတွာ ဗဟိ ဂန္တုကာမော တရုဏဒါရကော အတ္တနော
ဇနကံ ပိတရံ တ အညံ တ ပိတုသဒိသံ ဟိတကာမံ ဉာတိံ အင်္ဂုလိယံ ဂဟေတွာ အနုဗန္ဓတိ, န အညံ ရာဇပုရိသာဒိံ, တထာ
ဧတမ္ပိ ဘဝင်္ဂါရမ္မဏတော ဗဟိ နိက္ခမိတုကာမသဘာဂတာယ အတ္တနော ဇနကံ ပဌမကုသလာဒိကံ သဒိသံ တ ဒုတိယ
ကုသလာဒိကာမာဝစရဇဝနမေဝ အနုဗန္ဓတိ, န အညံ မဟဂ္ဂတံ လောကုတ္တရန္တိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **ကုသလာ
ကုသလာဒိန္တိ အာဒိ**-ဂ္ဂဟဏေန ကိရိယာဗ္ယာကတံ သင်္ဂဏှာတိ။ **အာနန္ဒာစရိယော** ပန **ပဋ္ဌာနေ** "ကုသလာကု
သလေ နိရုဒ္ဓေ ဝိပာကော တအာရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ"တိ (ပဋ္ဌာ. ၃.၁.၉၈) ဝိပာကဓမ္မဓမ္မာနမေဝတနန္တရံ တအာရမ္မဏံ
ဝုတ္တံ။ ဝိပ္ဖာရဝန္တဉှိ ဇဝနံ နာဝံ ဝိယ နဒီသောတော ဘဝင်္ဂံ အနုဗန္ဓတိ, န ပန ဆဠင်္ဂုပေက္ခာဝတော သန္တဝုတ္တိံ
ကိရိယာဇဝနံ ပဏ္ဏပုဋံ ဝိယ နဒီသောတောတိ ကိရိယာဇဝနာနန္တရံ တအာရမ္မဏံ န ဣစ္ဆတိ, **အာစရိယဇောတိပာလတ္**
ထေရာဒယော ပန "လဗ္ဘမာနဿပိ ကေနစိ အဓိပ္ပာယေန ကတ္ထစိ အဝစနံ ဒိဿတိ, ယထာ တံ ဓမ္မသင်္ဂဟေ
အကုသလနိဒ္ဒေသေ လဗ္ဘမာနောပိ အဓိပတိ န ဝုတ္တော, တသ္မာ ယဒိ အဗ္ယာကတာနန္တရမ္ပိ တအာရမ္မဏံ ဝုစ္စေယျ
ယ, တအာ တေဟေ္ဝဗ္ဗနာနန္တရမ္ပိ တဿ ပဝတ္တိံ မညေယျုန္တိ ကိရိယာဇဝနာနန္တရံ တအာရမ္မဏံ န ဝုတ္တံ, န ပန
အလဗ္ဘနတော။ ယဉ္စေတ္ထ ပဏ္ဏပုဋံ နိဒဿိတံ, တံ နိဒဿိတဗ္ဗေန သမာနံ န ဟောတိ, နာတပဏ္ဏပုဋာနဉှိ နဒီ
သောတဿ အာဝဋ္ဋနံ ဂတိ စ ဝိသဒိသီတိ နာတယံ နဒီသောတဿ အနုဗန္ဓနံ, ပဏ္ဏပုဋဿ အနနုဗန္ဓနဉ္စ ယုဇ္ဇ
တိ, ဣဓ ပန ကိရိယာဇဝနေတရဇဝနာနံ ဘဝင်္ဂသောတဿ အာဝဋ္ဋနံ ဂတိ စ သဒိသီတိ တေဿ အနနုဗန္ဓနံ, ဣတရ
ဿ အနုဗန္ဓနဉ္စ န ယုဇ္ဇတိ, တသ္မာ ဝိစာရေတဗ္ဗမေဝ တ"န္တိ ဝဒန္တိ။

၅၂၅-၆. ယထာ စေတံ မဟဂ္ဂတလောကုတ္တရဓမ္မေ နာနုဝတ္တတိ, တထာ ယအာ ဧတေ ကာမာဝစရဓမ္မာပိ မဟဂ္
ဂတာနုတ္တရဓမ္မာရမ္မဏာ ဟုတွာ ပဝတ္တန္တိ, တအာ တေပိ နာနုဗန္ဓတီတိ အာဟ **"ကာမာဝစရဓမ္မာပီ"** တိအာဒိ။ မ
ဟဂ္ဂတာ-ဂ္ဂဟဏေန စေတ္ထ လောကုတ္တရာနမ္ပိ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **တေ စာပီ**တိ **စ**-သဒ္ဒေန လောကုတ္တရာရမ္မ
ဏာနံ ဂဟဏံ။ ကသ္မာ နာနုဗန္ဓတီတိ အာဟ **"ပရိတ္တာရမ္မဏတ္တာ"** တိအာဒိ။ **ပရိတ္တာရမ္မဏတ္တာ** တိ ဟေဋ္ဌာ ဝု
တ္တနယေန ကာမာဝစရဝိပာကာနံ ဧကန္တေန ပရိတ္တာရမ္မဏတ္တာ။ **တထာပရိစိတတ္တာ** တိ ယထာ ဇဝနံ, ဧဝံ အပရိစိ
တတ္တာ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ ဟိ သော ပိတရံ, ပိတုသဒိသံ တ ကဉ္စိ အနုဗန္ဓန္တော တရုဏဒါရကော ဃရဒွ
ါရန္တရဝီထိစတုက္ကာဒိမှိ ပရိစိတေယေဝ ဒေသေ အနုဂစ္ဆတိ, န အရညံ တ ရဏ္ဍသဘူမိံ တ ဂစ္ဆန္တံ, ဧဝံ ကာမာ
ဝစရဓမ္မေ အနုဗန္ဓန္တမ္ပိ ပရိတ္တမှိ ပရိစိတေယေဝ ဒေသေ ပဝတ္တမာနေ တေ ဓမ္မေ အနုဗန္ဓတိ, န မဟဂ္ဂတ
လောကုတ္တရဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တမာနေပိ။

၅၂၇-၃၂. ဣအနိ ကိံ ဣမာယ ယုတ္တိကထာယ, အဋ္ဌကထာပမာဏတော စေတံ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဒဿေန္တော အာဟ
"ကိံ တေနာ"တိအာဒိ။ **ဇဝနေ**တိ ကာမာဝစရဇဝနေ။ **တအာရမ္မဏစိတ္တာနိ** "တအာရမ္မဏ"န္တိ လဒ္ဓနာမာနိ စိတ္တာနိ
တအာရမ္မဏဘာဝံ န ဂဏှန္တိ, တအာရမ္မဏဘာဝေန န ပဝတ္တန္တီတိ အတ္ထော။ အထ တ နာမကေတ္တံ အာရဗ္ဘ
ဇဝနေ ဇဝိတေ **တအာရမ္မဏံ** တဿ ဇဝနဿ အာရမ္မဏံ **န ဂဏှန္တိ** န လဗ္ဘန္တီတိ အတ္ထော။ **ရူပာရူပဘဝေသု
တ**တိ **တ**-သဒ္ဒေန "ဇဝနေ ဇဝိတေပိ တအာရမ္မဏံ န ဂဏှန္တီ"တိ အာကမ္ပတိ။ **ပဏ္ဏတ္တိံ အာရဗ္ဘာ** တိ ကာမဘာ
ဝေပိ ပဏ္ဏတ္တိံ အာရဗ္ဘ။ **လက္ခဏာရမ္မဏာယာ** တိ အနိစ္စာဒိလက္ခဏတ္တယာရမ္မဏာယ, ဗလဝဝိပဿနာယာတိ
အတ္ထော။ "တီဏိ လက္ခဏာနိ, တိဿော စ ပညတ္တိယော ကုသလတ္တိကေ န လဗ္ဘန္တီ"တိ **အဋ္ဌကထာယ** ဝုတ္တ
တ္တာ တိဏ္ဏံ လက္ခဏာနံ ဓမ္မတော အဘာဝေန တံ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တာယ ဝိပဿနာယ တအာရမ္မဏာနိ န လဗ္ဘန္တိ။

ပဉ္စာနေ ပန “သေခာ တ ပုထုဇ္ဇနာ တ ကုသလံ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဝိပဿန္တိ, ကုသလာကုသလေ နိရုဒ္ဓေ ဝိပာကော တဒါရမ္မဏတာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၀၆) ဝစနတော ခန္ဓာရမ္မဏိကဝိပဿနာယ တဒါရမ္မဏံ လဗ္ဘတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **မိစ္ဆတ္တနိယတေသူ** တိ “ကတမေ ဓမ္မာ မိစ္ဆတ္တနိယတာ? စတ္တာရော ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပာဒါ”တိ (ဓ. သ. ၁၄၂၆) ဝေမာဂတေသု မိစ္ဆာကဟာဝသေန ပဝတ္တေသု ဓမ္မေသု ဇဝနံ ဟုတွာ ဇဝိတေသု။ ကသ္မာ ပန တေသု ဇဝိတေသု တဒါရမ္မဏံ န လဗ္ဘတီတိ? ကာမာဝစရဝိပါကာနဉှိ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဝိယ “အတ္တာ ဥစ္ဆိဇ္ဇတီ”တိအာဒိနာ အတ္တပရိကပ္ပနာဝသေန အပ္ပဝတ္တနတော နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဝသပ္ပဝတ္တေသု တေသု ဇဝိတေသု တဒနုရူပံ တဒါရမ္မဏာနိ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, အနိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဝသပ္ပဝတ္တေသု ပန ဇဝိတေသု တဒါရမ္မဏံ နုပ္ပဇ္ဇတီတိ နတ္ထိ။ အထ တ **မိစ္ဆတ္တနိယတေသူ** တိ မိစ္ဆာဘာဝနိယတသဘာဝေသု တံဝိသယေသူတိ အတ္ထော။ မိစ္ဆတ္တနိယတဓမ္မာနံ ဓမ္မသဘာဝံ အဂ္ဂဟေတွာ မိစ္ဆတ္တနိယတသဘာဝဿေဝ ဂဟဏတော, တဿ စ ဝိပါကာနံ အဝိဘူတတ္တာ မိစ္ဆတ္တနိယတသဘာဝေ အာရဗ္ဘ တဒါရမ္မဏာ န လဗ္ဘန္တိ။ **ပိ**-သဒ္ဒေန သမ္မတ္တနိယတေသုပီတိ သမ္ပိဏ္ဍေတိ, “လောကုတ္တရဓမ္မေ အာရဗ္ဘာ”တိ တ ဧတေန သိဒ္ဓတ္တာ န တေသံ ဝိသုံ ဥဒ္ဓရဏံ ကတံ။ အဋ္ဌကထာယံ ပန မိစ္ဆတ္တနိယတသမ္မတ္တနိယတာနံ အညမညပဋိပက္ခဘာဝေန ဗလဝဘာဝတော တဒါရမ္မဏဿ အဝတ္ထုဘာဝဒဿနတ္ထံ မိစ္ဆတ္တနိယတာနန္တရံ သမ္မတ္တနိယတာပိ ဥဒ္ဓဋာ။ မိစ္ဆတ္တနိယတသဘာဝဿ ဝိယ ပဋိသမ္ဘိဒါသဘာဝဿပိ ကာမာဝစရဝိပါကာနံ အဝိဘူတဘာဝေန ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏာနိ အာရဗ္ဘ ဇဝနေ ဇဝိတေ တဒါရမ္မဏံ န လဗ္ဘတီတိ အာဟ **“ပဋိသမ္ဘိဒါဉာဏာနီ”** တိအာဒိ။ **မနောဒွါရေပီ**တိ န ကေဝလံ ပဉ္စဒွါရေသုယေဝ, အထ ခေါ မနောဒွါရေပိ။ **သဗ္ဗေသ**န္တိ အဟေတုကဒုဟေတုကာဒီနံ သဗ္ဗေသံ။ **အနုပုဗ္ဗတော**တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တအနုက္ကမတော။

၅၃၃. **န ဝိဇ္ဇတီ** တိ မနောဒွါရဿ အပ္ပဋိဃဘာဝေန န ဝိဇ္ဇတိ။ **ဘဝင်္ဂတော** တိ ဘဝင်္ဂသန္တာနတော, တဿ အာရမ္မဏတော တ။ **ဝုဋ္ဌာန** န္တိ ဘဝင်္ဂသန္တာနေ, တဿာရမ္မဏေ တ သတိ တဿ ဝုဋ္ဌာနံ။

၅၃၅-၆. **သတ္တ သတ္တာ** တိ ဧကေကဿ သတ္တ သတ္တာတိ ကတွာ။ **ဟာပဟာကာ**တိ အကုသလဝိပါကာ။ “ဒွါဒသာပုညစိတ္တာန”န္တိ ဝတွာ “ဟာပဟာကာ”တိ ဝစနံ “တတ္ထိဒံ သုဂတဿ သုဂတစီဝရပ္ပမာဏ”န္တိအာဒီသု ဝိယ သညာသဒ္ဒဝသေန ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ပဝတ္တိယံ အကုသလဝိပါကာနံ ပဝတ္တိံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ပဋိသန္ဓိယံ ဒဿေတုံ **“ဧကာဒသဝိဓာန”**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဥဒ္ဓစ္စစေတနာယ ပဝတ္တိဝိပါကအနမတ္တံ ဝိနာ ပဋိသန္ဓိအနာဘာဝတော အာဟ **“ဟိတွာ ဥဒ္ဓစ္စမာနသ”**န္တိ။ ကိံ ပနေတ္ထ ကာရဏံ, အဓိမောက္ခဝိရဟေန သဗ္ဗဒုဗ္ဗလမ္ပိ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတံ ပဋိသန္ဓိံ အာကဍ္ဎတိ, အဓိမောက္ခသဘာဝတော တတော ဗလဝတရမ္ပိ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတံ နာကဍ္ဎတီတိ? ပဋိသန္ဓိအနသဘာဝတာဘာဝတော။ “ဗလဝံ အာကဍ္ဎတိ, ဒုဗ္ဗလံ နာကဍ္ဎတီ”တိ ဟိ အယံ ဝိစာရဏာ ပဋိသန္ဓိအနသဘာဝေသုယေဝ။ ယဿ ပန ပဋိသန္ဓိအနသဘာဝေ ဧဝ နတ္ထိ, န တဿ ဗလဝဘာဝေ ပဋိသန္ဓိအာကဍ္ဎနေ ကာရဏန္တိ။

ကထံ ပနေတံ ဝိညာတဗ္ဗံ “ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတဿ ပဋိသန္ဓိအနသဘာဝေ နတ္ထီ”တိ? ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗေသု အနာဂတတ္တာ။ တိဝိဓာ ဟိ အကုသလာ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာ, ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာ, သိယာ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာ သိယာ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာတိ။ တတ္ထ ဒိဋ္ဌိသမ္ပယုတ္တဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတစိတ္တုပ္ပာဒါ **ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာ** နာမ။ ယထာဟ “ကတမေ ဓမ္မာ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာ? စတ္တာရော ဒိဋ္ဌိဂတသမ္ပယုတ္တစိတ္တုပ္ပာဒါ ဝိစိကိစ္ဆာသဟဂတော စိတ္တုပ္ပာဒော”တိ (ဓ. သ. ၁၄၀၈)။ တေ ဟိ ပဌမံ နိဗ္ဗာနဒဿနတော “ဒဿန”န္တိ လဒ္ဓနာမေန သောတာပတ္တိမဂ္ဂေနေဝ ပဟာတဗ္ဗတ္တာ “ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာ”တိ ဝုစ္စန္တိ။ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတစိတ္တုပ္ပာဒော **ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗော** နာမ။ ယထာဟ “ကတမေ ဓမ္မာ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာ? ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတော စိတ္တုပ္ပာဒော”တိ။ သော ဟိ အဂ္ဂမဂ္ဂေန ပဟာတဗ္ဗတ္တာ “ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗော”တိ ဝုတ္တော။ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယဉှိ ပဌမမဂ္ဂေန ဒိဋ္ဌသ္မိံယေဝ ဘာဝနာဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗံ ကိဉ္စိ ပဿတိ, တသ္မာ “ဘာဝနာ”တိ ဝုစ္စတိ။ ဒိဋ္ဌိဝိပ္ပယုတ္တအော မနဿသဟဂတစိတ္တုပ္ပာဒါ ပန **သိယာ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာ သိယာ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာ** နာမ။ ယထာဟ “စတ္တာရော ဒိဋ္ဌိဂတဝိပ္ပယုတ္တာ လောဘသဟဂတစိတ္တုပ္ပာဒါ ဒွေ ဒေါမနဿသဟဂတစိတ္တုပ္ပာဒါ။ ဣမေ ဓမ္မာ သိယာ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာ သိယာ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာ”တိ (ဓ. သ. ၁၄၀၉)။ တေ ဟိ အပာယနိဗ္ဗတ္တကာဝတ္ထာယ ပဌမမဂ္ဂေန, သေသာဝတ္ထာယ ဥပရိမဂ္ဂေဟိ ပဟီယမာနတ္တာ သိယာ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာ သိယာ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာ နာမ။ တတ္ထ သိယာ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗမ္ပိ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗသာမညေန ဣဓ “ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာ”တွေဝ ဝေဟရန္တိ။ ယဒိ စ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတံ ပဋိသန္ဓိံ ဒဒေယျ, တဒါ အကုသလပဋိသန္ဓိယာ သုဂတိယံ အသ

ဣတောအဟယေသော့ဝ ဒဒေယျ, အဟယဂမနီယဋ္ဌ ဧကေ့ဒ္ဒြန ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာ သိယာ, က္လတရထာ အဟယဂမနီယဿ အပ္ပဟီနတ္တာ သေခာနံ အဟယုပ္ပတ္တိ အာပဇ္ဇတိ, န စ ပနေတံ ယုတ္တံ, ''စတူဟပာယေဟိ စ ဝိပ္ပမုတ္တော (ခု. ပာ. ၆.၁၁; သု. နိ. ၂၃၃), အဝိနိပာတဓမ္မော''တိအာဒိဝစနေဟိ သဟ ဝိရုဇ္ဈနတော, သတိ စ ပနေတဿ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဘာဝေ ''သိယာ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာ''တိ ဣမဿ ဝိဘင်္ဂေ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, န စ ပနေတံ ဝုတ္တန္တိ။ အထ သိယာ ''အပာယဂမနီယော ရာဂေ ဒေါသော မောဟော တဒေကဋ္ဌာ စ ကိလေသာ''တိ ဧဝံ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗေသု ဝုတ္တတ္တာ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတဿာပိ တတ္ထ သင်္ဂဟော သက္ကာ ကာတုန္တိ? တံ န, တဿ နိယာမတော ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗဘာဝေန ဝုတ္တတ္တာတိ တသ္မာ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗေသု အဝစနမေဝ ပဋိသန္ဓိအနာဘာဝံ သာဓေတီတိ။

နနု စ **ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်္ဂေ** –

''ယသ္မိံ သမယေ အကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ ဥပေက္ခာသဟဂတံ ဥဒ္ဓစ္စသမ္ပယုတ္တံ, ရူပါရမ္မဏံ ဝါ။ပေ။ ဓမ္မာရမ္မဏံ ဝါ ယံ ယံ ဝါ ပနာရဗ္ဘ, တသ္မိံ သမယေ ဖဿော ဟောတိ။ပေ။ အဝိက္ခေပေါ ဟောတိ, ဣမေ ဓမ္မာ အကုသလာ။ ဣမေသု ဓမ္မေသု ဉာဏံ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ, တေသံ ဝိပါကေ ဉာဏံ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ''တိ (ဝိဘ. ၇၃၁) –

ဧဝံ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတစိတ္တုပ္ပာဒံ ဥဒ္ဓရိတွာ တဿ ဝိပါကောပိ ဥဒ္ဓဋောတိ ကထမဿ ပဋိသန္ဓိအနာဘာဝေါ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗောတိ? န က္လာဒံ ပဋိသန္ဓိအာနံ သန္ဓာယ ဥဒ္ဓဋံ, အထ ခော ပဝတ္တိဝိပါကံ သန္ဓာယ။ **ပဋ္ဌာနေ** ပန –

''သဟဇာတာ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာ စေတနာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော, နာနက္ခဏိကာ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာ စေတနာ ဝိပါကာနံ ခန္ဓာနံ ကဋတ္တာ စ ရူပါနံ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၈.၈၉) –

ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗစေတနာယ ဧဝ သဟဇာတနာနက္ခဏိကကမ္မပစ္စယဘာဝံ ဥဒ္ဓရိတွာဝ ''သဟဇာတာ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာ စေတနာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗစေတနာယ သဟဇာတကမ္မပစ္စယဘာဝေါဝ ဥဒ္ဓဋော, န ပန နာနက္ခဏိကကမ္မပစ္စယဘာဝေါ။ တထာ **ပစ္စနီယနယေ** ပိ –

''ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗော ဓမ္မော နေဝဒဿနေနနဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗဿ ဓမ္မဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော, သဟဇာတ။ ဥပနိဿယ။ပေ။ ပစ္ဆာဇာတ။ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၈.၉၈) –

ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဿေဝ ကမ္မပစ္စယဘာဝံ ဥဒ္ဓရိတွာ –

''ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗော ဓမ္မော နေဝဒဿနေနနဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗဿ ဓမ္မဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော, သဟဇာတ။ ဥပနိဿယ။ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၈.၉၉) –

ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗဿ ဓမ္မဿ သဟဇာတာဒိပစ္စယဘာဝေါဝ ဝုတ္တော, န ပန ကမ္မပစ္စယဘာဝေါ, န စ နာနက္ခဏိကကမ္မပစ္စယံ ဝိနာ ပဋိသန္ဓိအာကမ္မနံ အတ္ထိ, တသ္မာ နတ္ထိ တဿ သဗ္ဗထာပိ ပဋိသန္ဓိအနံ။ ပဝတ္တိဝိပါကံ ပနဿ နသက္ကာ နိဝါရေတုံ ပဋိသမ္ဘိဒါဝိဘင်္ဂေ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတာနမ္ပိ ဝိပါကဿ ဥဒ္ဓဋတ္တာ, နာနက္ခဏိကကမ္မပစ္စယဿ စ ပဋိသန္ဓိဝိပါကမေဝ သန္ဓာယ အနုဒ္ဓဋတ္တာ။ ဧတ္ထ ပန ကတ္ထစိ ယဒေကေ အာစရိယာ ဝဒန္တိ ''ဥဒ္ဓစ္စစေတနာ ဥဘယဝိပါကမ္ပိ န ဒေတိ ပဋ္ဌာနေ နာနက္ခဏိကကမ္မပစ္စယဿ အနုဒ္ဓဋတ္တာ''တိ, တံ တေသံ အဘိနိဝေသမတ္တမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ယဒိ စ တေ ဝဒေယျုံ – ယထာ ''ဝိပါကဓမ္မဓမ္မာ''တိ ဧတ္ထ ဝိပါက-သဒ္ဒေန ဝိပါကာရဟတာ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ က္လာပိ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတာနံ ဝိပါကာရဟတံ သန္ဓာယ ''တေသံ ဝိပါကေ ဉာဏ''န္တိ ဝုတ္တံ။ ယထာ သန္ဒိဋ္ဌိကုဝိနိမုတ္တဿ

အဓိမုစ္စနဥ္သည္ အဘာဝေပိ သဒ္ဓိန္ဒြိယႆ အဓိမုစ္စနသတ္တိဝိသေသံ ဂဟေတြာ သဒ္ဓိန္ဒြိယဓမ္မော အဓိမုစ္စနဥ္ စော အတ္တောတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝမ်ဓာပိ ဓမ္မဝိနိမုတ္တႆ ဝိဟာကာရဟာဘာဝႆ အဘာဝေပိ ဓမ္မာနမေဝ ဝိဟာကာရဟာသာမတ္ထိယံ ဂဟေတြာ တႆ အတ္ထိဘာဝေ ဝုတ္တော။ ယဒိ စ တေ ပဝတ္တိဝိဟာကံ ဒဒေယ်ုံ, ယထာ –

> “သုခါယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တော ဓမ္မော ဒုက္ခာယ ဝေဒနာယ သမ္ပယုတ္တႆ ဓမ္မႆ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော, နာနက္ခဏိကာ”တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၂.၅၇) –

ပဝတ္တိဝိဟာကႆပိ ဝသေန နာနက္ခဏိကကမ္မပစ္စယော ဝုတ္တော, ဧဝမေတ္တာပိ နာနက္ခဏိကကမ္မပစ္စယဘာဝေ ဝတ္တဗ္ဗော သိယာ။ န ဟိ လဗ္ဘမာနႆ အဝစနေ ကာရဏံ အတ္ထီတိ တသ္မာ ယထာဓမ္မသာသနေ အဝစနမ္ပိ အဘာဝမေဝ ဒီပေတိ။ အပိစ ယဒိ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတႆ ပဝတ္တိဝိဟာကအနံ အဓိပ္ပေတံ သိယာ, တအ “အနုဟာဒိန္နုပာအနိယော ဓမ္မော ဥဟာဒိန္နုပာအနိယႆ ဓမ္မႆ န ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ ပဋ္ဌိသေဓော န ကာတဗ္ဗော သိယာ။ န ဟိ ဌပေတြာ ဥဒ္ဓစ္စံ အညော ကောစိ အနုဟာဒိန္နုပာအနိယော ဓမ္မော ဥဟာဒိန္နုပာအနိယႆ ဓမ္မႆ ပစ္စယော ဘဝိတုံ အသမတ္ထော အတ္ထီတိ, တဿိဒမေတေသံ အဘိလာပမတ္တံ။ တထာ ဟိ ယံ တာဝ ဝုတ္တံ “ဝိဟာကာရဟာဘာဝံ ဂဟေတြာ တေသံ ဝိဟာကေတိ ဝုတ္တ”န္တိ, တဒေဝ တႆ ဝိဟာကသဗ္ဘာဝံ ဒီပေတိ။ န ဟိ ဝိဟာကာရဟာဘာဝေ သတိ အဘိညာဒီနံ ဝိယ တႆ အဝိဟာကတာယ ကာရဏံ အတ္ထီတိ။ ယမ္ပိ ဝုတ္တံ “နာနက္ခဏိကကမ္မပစ္စယႆ အဝစနံ ဝိဟာကဘာဝံ ဒီပေတီ”တိ, တမ္ပိ န သုန္ဒရံ, လဗ္ဘမာနႆာပိ ကတ္ထစိ ကေနစိ အဓိပ္ပာယေန အဝစနတော။ တထာ ဟိ ဓမ္မသင်္ဂဏိယံ လဗ္ဘမာနမ္ပိ ဟဒယဝတ္ထု န ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ယဒိ ပဝတ္တိဝိဟာကံ သန္ဓာယ နာနက္ခဏိကကမ္မပစ္စယဘာဝေ ဝုစ္စေယျ, တအ ပဋ္ဌိသန္ဓိဝိဟာကအနမ္ပိဿ မညေယျုန္တိ လဗ္ဘမာနႆာပိ ပဝတ္တိဝိဟာကႆ ဝသေန နာနက္ခဏိကကမ္မပစ္စယဘာဝေ န ဝုတ္တောတိ။ ယံ ပန အနုဟာဒိန္နုပာအနိယႆ ဥဟာဒိန္နုပာအနိယံ ပတိ ကမ္မပစ္စယပဋ္ဌိက္ခေပဝစနံ, တံ အဘိညာကုသလာဒိကေ သန္ဓာယာတိ န ဇောတ္တာဝတာ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတႆ ပဝတ္တိဝိဟာကအနံ သဗ္ဗထာပိ ပဋ္ဌိက္ခိပိတုံ သက္ကာတိ။ ယမ္ပိ **အဋ္ဌကထာယံ** “ယထာ စ အဘိညာစေတနာ, ဧဝံ ဥဒ္ဓစ္စစေတနာပိ ‘သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိညာဏ’န္တိ ဧတ္ထ အပနေတဗ္ဗာ”တိ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ ဥဒ္ဓစ္စစေတနာယ တတ္ထ နိဒ္ဒိသိယမာနာယ ယထာ လ္လတရာ ပဋ္ဌိသန္ဓိပဝတ္တိဝသေန ဒုဝိဓဿပိ ဝိဟာကဝိညာဏႆ ပစ္စယော, ဧဝံ ဥဒ္ဓစ္စစေတနာပီတိ ဂဏှေယျုန္တိ ဝုတ္တံ, န တႆ ပဝတ္တိဝိဟာကာဘာဝတောတိ။

အာစရိယဗုဒ္ဓမိတ္တာဒယော ပန ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတံ ဒွိဓာ ဝိဘဇိတြာ ကေသဉ္စိ ဥဘယဝိဟာကအနံ, ကေသဉ္စိ သဗ္ဗထာပိ ဝိဟာကာဘာဝံ ဝဏ္ဏေန္တိ။ တေသညှိ အယံ ဝိနိစ္ဆယော – အတ္ထိ ဥဒ္ဓစ္စံ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗမ္ပိ, အတ္ထိ န ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗမ္ပိ။ တေသု ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗံ သေခသန္တာနပ္ပဝတ္တံ, လ္လတရံ ပုထုဇ္ဇနသန္တာနပ္ပဝတ္တံ။ ဖလအနဥ္စ ပုထုဇ္ဇနသန္တာနေ ပဝတ္တဿေဝ, နေတရႆ။ တထာ ဟိ ဒဿနဘာဝနာနံ အဘာဝေပိ ယေသံ ပုထုဇ္ဇနာနံ, သေခါနဥ္စ ဒဿနဘာဝနာဟိ ဘဝိတဗ္ဗံ, တေသံ တဒုပ္ပတ္တိကာလေ တာဟိ ပဟာတုံ သက္ကုဏေယျာ အကုသလာ “ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာ, ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာ”တိ စ ဝုစ္စန္တိ။ ပုထုဇ္ဇနာနံ ပန ဘာဝနာယ အဘာဝတော ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗစိန္တာ နတ္ထိ, တေန တေသံ ပဝတ္တမာနာ တေ ဒဿနေန ပဟာတုံ အသက္ကုဏေယျာပိ “ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာ”တိ န ဝုစ္စန္တိ။ ယဒိ ဝုစ္စေယျုံ, ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာနံ ကေသဉ္စိ ကေစိ ကအစိ အာရမ္မဏာရမ္မဏာဓိပတိဥပနိဿယပစ္စယေဟိ ပစ္စယာ ဘဝေယျုံ။ သကဘာဏ္ဍေ ဆန္ဒရာဂါဒီနညှိ ကေသဉ္စိ သက္ကာယဒိဋ္ဌာဒယော ကေစိ အတီတာဒီသု ကိသ္မိဉ္စိ ကာလေ အာရမ္မဏာဓိပတိဥပနိဿယေဟိ ပစ္စယာ ဟောန္တီတိ နတ္ထိ, န စ ပဋ္ဌာနေ “ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာနံ ကေနစိ ပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ ဝုတ္တာ, တသ္မာ နတ္ထိ ပုထုဇ္ဇနေသု ပဝတ္တမာနာနမကုသလာနံ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗပရိယာယော။ ယဒိ တတ္ထ အဝစနမေဝ ပမာဏံ, ဧဝံ သတိ သေခသန္တာနပဝတ္တာနမ္ပိ အကုသလာနံ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗပရိယာယော နတ္ထီတိ အာပဇ္ဇတီတိ? နာပဇ္ဇတိ, သေခသန္တာနပ္ပဝတ္တာနံ ဘာဝနာယ ပဟာတုံ သက္ကုဏေယျတ္တာ။ တေနေဝ စ ကိဉ္စိ ကတြာ သေခါနံ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာနံ အကုသလာနံ ပဟီနဘာဝေန အဿာဒနာဘိနန္ဒနာနံ ဝတ္ထုဘူတာ န ဟောန္တိ။ ပဟီနတာယ ဧဝ သောမနႆဿ ဟေတုဘူတာ, အဝိက္ခေပဟေတုဘူတာ စ န အေမနႆံ, ဥဒ္ဓစ္စဥ္စ ဥပ္ပာဒေန္တီတိ န တေသံ အာရမ္မဏာရမ္မဏာဓိပတိပကတူပနိဿယဘာဝံ ဂစ္ဆန္တိ။ န ဟိ ပဟီနကိလေသေ ဥပနိဿာယ အရိယာ ရာဂဒေါသဝိက္ခေပေ ဥပ္ပာဒေန္တိ။ ဝုတ္တဥ္စ “သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ယေ ကိလေသာ ပဟီနာ, တေ ကိလေသေ န ပုနေတိ, န ပစ္စေတိ, န ပစ္စာဂစ္ဆတီတိ သုဂတော, သကဒါဂါမိ။ပေ။ အရဟတ္တမဂ္ဂေန။ပေ။ သုဂတော”တိ။ ပုထုဇ္ဇနာနံ ပန ဒဿနေန ပဟာတုံ သက္ကုဏေယျာ ဒဿနေန ပဟာတုံ အသက္ကုဏေယျာနံ ကေနစိ ပစ္စယေန ပစ္စယာ န ဟောန္တီတိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ,

“ဒိဋ္ဌိံ အဿာဒေတိ အဘိနန္ဒတိ, တံ အာရဗ္ဘ ရာဂေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဥဒ္ဓစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဝိစိကိစ္ဆံ အာရဗ္ဘ ဝိစိကိစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဥဒ္ဓစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၀၇) ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာနံ ဥဒ္ဓစ္စာရမ္မဏဘာဝဿ ဝုတ္တတ္တာ။ တတ္ထ ဟိ **ဥဒ္ဓစ္စန္တိ** ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတံ စိတ္တုပ္ပာဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗေသုပိ လဗ္ဘမာနစေတသိကံ ဥဒ္ဓစ္စံ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ **အဓိပတိပစ္စယနိဒ္ဒေသေ** “ဒိဋ္ဌိံ ဂရုံ ကတွာ အဿာဒေတိ အဘိနန္ဒတိ, တံ ဂရုံ ကတွာ ရာဂေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဒိဋ္ဌိ ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၁၅) တွေကမေဝ ဝုတ္တံ, န ဝုတ္တံ “ဥဒ္ဓစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ, တသ္မာ သေခသန္တာနပ္ပဝတ္တာနမကုသလာနံ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာနံ ကေနစိ ပစ္စယေန ပစ္စယတ္တာဘာဝတော ပုထုဇ္ဇနာနံ သန္တာနေဝ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာနမကုသလာနံ ပစ္စယာ န ဟောန္တီတိ န သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ ပဋ္ဌာနေ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာနံ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗဿ အာရမ္မဏာရမ္မဏာဓိပတိဥပနိဿယပစ္စယတ္တာနုဒ္ဓရဏံ သေခသန္တာနပ္ပဝတ္တာနံ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗပရိယာယဘာဝံ သာဓေတိ, ပုထုဇ္ဇနသန္တာနေယေဝ နဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာနမကုသလာနံ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗပရိယာယဘာဝံ န သာဓေတိ, တသ္မာ ဒဿနဘာဝနာဟိ ပဟာတဗ္ဗာနံ အတီတာဒိဘာဝေန နဝတ္တဗ္ဗတ္တေပိ ယာဒိသာနံ တာဟိ အနုပ္ပတ္တိဓမ္မတာ အာပာဒေတဗ္ဗာ, တေ ပုထုဇ္ဇနေသု ပဝတ္တမာနာ ဒဿနေန ပဟာတုံ သက္ကုဏေယ္ယာ ဒဿနမဂ္ဂပေက္ခာယ တဒပ္ပဝတ္တိယမ္ပိ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာ နာမ။ သေခေသု ပဝတ္တမာနာ ဘာဝနာယ ပဟာတုံ သက္ကုဏေယ္ယာ တဒပ္ပဝတ္တိယမ္ပိ တဒပေက္ခာယ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာ နာမ။ ဒဿနေန ပဟာတုံ အသက္ကုဏေယ္ယာ ပန ပုထုဇ္ဇနေသု ပဝတ္တမာနာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန နေဝဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာ နဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာ, တေသု ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာ သဟာယဝိရဟတော ဝိပာကံ န ဇနေန္တိ။ တထာ ဟိ တေသံ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗသင္ခါတံ သဟကာရီကာရဏံ သဟာယဘူတံ နတ္ထီတိ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗစေတနာယ နာနက္ခဏိကကမ္မပစ္စယဘာဝတော န ဝုတ္တော။ အပေက္ခိတဗ္ဗဒဿနဘာဝနာရဟိတာနံ ပန ပုထုဇ္ဇနေသု ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ သကဘဏ္ဍေ ဆန္ဒရာဂာဒီနံ, ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတစိတ္တုပ္ပာဒဿ စ သံယောဇနတ္တယတဒေကဋ္ဌကိလေသာနံ အနုပစ္ဆိန္နတာယ အပရိက္ခီဏသဟာယာနံ ဝိပာကုပ္ပာဒနံ န သက္ကာ ပဋိက္ခိပိတုန္တိ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတဓမ္မာနံ ဝိပာကော ဝိဘင္ဂေ ဝုတ္တောတိ။

ယဒိ ဧဝံ, အပေက္ခိတဗ္ဗဒဿနဘာဝနာရဟိတာနံ အကုသလာနံ “နေဝဒဿနေနနဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗတာ အာပဇ္ဇတီတိ? နာပဇ္ဇတိ, အပ္ပဟာတဗ္ဗသဘာဝတာနံ ကုသလာဒီနံ “နေဝဒဿနေနနဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာ”တိ ဝုတ္တတ္တာ, အပ္ပဟာတဗ္ဗဝိရုဒ္ဓသဘာဝတ္တာ စ အကုသလာနံ။ ယဒိ ဧဝံ တေ ကမမ္ပိ တိကေ နဝတ္တဗ္ဗာတိ ဝတ္တဗ္ဗာ အာပဇ္ဇန္တီတိ? နာပဇ္ဇန္တိ, စိတ္တုပ္ပာဒကဏ္ဍေ ဒဿိတာနံ ဒွါဒသာကုသလစိတ္တုပ္ပာဒာနံ ဒွီဟိ ပဒေဟိ သင်္ဂဟိတတ္တာ။ ယထာ ဟိ ဥပ္ပန္နတ္တိကေ ဓမ္မဝသေန သဗ္ဗေသံ သင်္ခတဓမ္မာနံ သင်္ဂဟိတတ္တာ ကာလဝသေန အသင်္ဂဟိတာပိ အတီတာ “နဝတ္တဗ္ဗာ”တိ န ဝုတ္တာ စိတ္တုပ္ပာဒာနုရူပေန သင်္ဂဟိတေသု နဝတ္တဗ္ဗဿ အဘာဝတ, ဧဝံ ကမာပိ စိတ္တုပ္ပာဒဘာဝေန သင်္ဂဟိတေသု နဝတ္တဗ္ဗဿ အဘာဝတ “နဝတ္တဗ္ဗာ”တိ န ဝုတ္တာ။ သဗ္ဗေန သဗ္ဗဥပ္ပန္နံ ဓမ္မဝသေန အသင်္ဂဟိတဿ တိကဒုကေသု နဝတ္တဗ္ဗတာပတ္တိ။ ယတ္ထ ဟိ စိတ္တုပ္ပာဒော ကောစိ နိယောဂတော နဝတ္တဗ္ဗော အတ္ထိ, တတ္ထ တေသံ စတုတ္ထော ကောဋ္ဌာသော အတ္ထီတိ ယထာဝုတ္တပဒေသု ဝိယ တတ္ထာပိ ဘိန္နိတွာ ဘာဇေတဗ္ဗေ စိတ္တုပ္ပာဒေ ဘိန္နိတွာ ဘာဇေတိ “သိယာ နဝတ္တဗ္ဗာပရိတ္တာရမ္မဏာ”တိ အာဒိနာ, တဒဘာဝ ဥပ္ပန္နတ္တိကေ, ကမေ စ တထာ န ဝုတ္တန္တိ။

အထ တ ယထာ သပ္ပဋိဃေဟိ သမာနသဘာဝတ္တာ ရူပဓာတုယံ “တယော မဟာဘူတာ သပ္ပဋိဃာ”တိ ဝုတ္တာ, ယထာဟ “အသညသတ္တာနံ အနိဒဿနသပ္ပဋိဃံ ဧကံ မဟာဘူတ”န္တိ, ဧဝံ ပုထုဇ္ဇနာနံ ပဝတ္တမာနာ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗသမာနသဘာဝတ “ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာ”တိ ဝုစ္စေယျုန္တိ နတ္ထိ နဝတ္တဗ္ဗတာပသင်္ဂေါ။ ဧဝဉ္စ သတိ ပုထုဇ္ဇနာနံ ပဝတ္တမာနာပိ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာ သကဘဏ္ဍေ ဆန္ဒရာဂဒယော ပရဘဏ္ဍေ ဆန္ဒရာဂာဒီနံ ဥပနိဿယပစ္စယော, ရာဂေ စ ရာဂဒိဋ္ဌီနံ အဓိပတိပစ္စယောတိ အယမတ္ထော လဒ္ဓော ဟောတိ။ တေနေဝ ဟိ –

> “ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗော ဓမ္မော ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဿ ဓမ္မဿ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော, အာရမ္မဏူပနိဿယော, ပကတူပနိဿယော”တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၈.၈၄) –

ကမိဿာ နိဒ္ဒေသေ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာနံ ဥပနိဿယပစ္စယဘာဝီဓမ္မေ နိဒ္ဒိသန္တေန ဘဂဝတာ –

‘‘ပကတူပနိဿယော – ပတ္ထနံ ဥပနိဿာယ ဟာဏံ ဟနတိ။ပေ။ သင်္ဃံ ဘိန္ဒတိ, ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗော ရာဂေ ဒေါသော မောဟော မာနော ပတ္ထနာ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဿ ရာဂဿ ဒေါသဿ မောဟဿ မာနဿ ဒိဋ္ဌိယာ ပတ္ထနာယ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော ။ သကဘဏ္ဍေ ဆန္ဒရာဂေ ပရဘဏ္ဍေ ဆန္ဒရာဂဿ ဥပ။ပေ။ သကပရိဂ္ဂဟေ ဆန္ဒရာဂေ ပရပရိဂ္ဂဟေ ဆန္ဒရာဂဿ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော’’တိ (ပဋ္ဌာ. ၂.၈.၈၄) –

ပုထုဇ္ဇနသန္တာနေ ပတ္ထနာဒယော နိဒ္ဒိဋ္ဌာ။

ဧဝမ္ပိ ယထာ အဖေဂ္ဂုဗ္ဗတ္တာ ရူပဓာတုယံ တယော မဟာဘူတာ န ပရမတ္ထတော သပ္ပဋိဃာ, ဧဝံ အပေက္ခိတဗ္ဗဘာဝနာရဟိတာ ပုထုဇ္ဇနေသု ပဝတ္တမာနာ သကဘဏ္ဍေ ဆန္ဒရာဂဒယော ပန ပရမတ္ထတော ဘာဝနာယ ပဟာတဗ္ဗာတိ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာနံ နာနက္ခဏိကကမ္မပစ္စယတာ န ဝုတ္တာ, န စ ‘‘ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာနံ ကေနစိ ပစ္စယေန ပစ္စယော’’တိ ဝုတ္တာ။ ယေ ဟိ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗပစ္စယာ ကိလေသာ, န တေ ဒဿနတော ဥဒ္ဓံ ပဝတ္တန္တိ။ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗပစ္စယဿာပိ ပန ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတဿ သဟာယဝေကလ္လမတ္တမေဝ ဒဿနေန ကတံ, န တဿ ကောစိ ဘာဝေ ဒဿနေန အနုပ္ပတ္တိဓမ္မတံ အာပာဒိတောတိ တဿ ဧကန္တဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗတာ ဝုတ္တာ, တသ္မာ ဥဒ္ဓစ္စဘာဝေန ဧကသဘာဝဿေဝ တဿ သတိ သဟာယေ ဝိပာကုပ္ပာဒနဝစနံ, အသတိ စ ဝိပာကာနုပ္ပာဒနဝစနံ န ဝိရုဇ္ဈတိ။ တယိဒံ သဗ္ဗမေတေသံ အာစရိယာနံ အဟောပုရိသိကာရမတ္တံ။ ကသ္မာ? ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတဿ ဧကန္တဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗဘာဝေန ဝုတ္တတ္တာ။ ဝေဉ္စဟိ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ ‘‘ကတမေ ဓမ္မာ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာ။ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတော စိတ္တုပ္ပာဒေါ’’တိ (ဓ. သ. ၁၄၀၆)။ ယဒိ စ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတံ နဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗံ အဘဝိဿ, ယထာ **အတီတာရမ္မဏတ္တိကေ** ‘‘နိယောက အနာဂတာရမ္မဏာ နတ္ထိ’’တိ (ဓ. သ. ၁၄၃၃) ဝတွာ ဝိဘဇ္ဇ ဝုတ္တံ, ဧဝမိဓာပိ ‘‘နိယောက ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာ နတ္ထိ’’တိ ဝတွာ ‘‘ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတော သိယာ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗော သိယာ နဝတ္တဗ္ဗော ‘ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗော’တိပိ ‘ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗော’တိပီ’’တိအာဒိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ , န စ တထာ ဝုတ္တံ။ ယာ စ ‘‘တမတ္တံ ပဋိဟာဒေန္တေဟိ ယဒိ ဝုစ္စေယျ’’န္တိအာဒိနာ ယုတ္တိ ဝုတ္တာ, သာပိ အယုတ္တိ။ ကသ္မာ? ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာရမ္မဏာနံ ရာဂဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာဥဒ္ဓစ္စာနံ တေန တေန ပဟာတဗ္ဗဘာဝေဝသေန ဣစ္ဆိတတ္တာ။ ယဥ္စ ‘‘ဥဒ္ဓစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ’’တိ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတစိတ္တုပ္ပာဒေါ ဝုတ္တောတိ ဒဿေတုံ အဓိပတိပစ္စယနိဒ္ဒေသေ ဥဒ္ဓစ္စဿ အနုဒ္ဓရဏံ ကာရဏဝသေန ဝုတ္တံ, တမ္ပိ အကာရဏံ အညတ္ထာပိ သာဝသေသဟဒ္ဒာနံ ဒဿနတော။ တထာ ဟိ ‘‘အတီတော ဓမ္မော ပစ္စုပ္ပန္နဿ ဓမ္မဿ, အနာဂတော ဓမ္မော ပစ္စုပ္ပန္နဿ ဓမ္မဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော’’တိ ဧတေသံ ဝိဘင်္ဂေ စေတောပရိယဉာဏဂ္ဂဟဏံ ကတွာ ‘‘ပစ္စုပ္ပန္နော ဓမ္မော ပစ္စုပ္ပန္နဿ ဓမ္မဿာ’’တိ ဣမဿ ဝိဘင်္ဂေ လဗ္ဘမာနမ္ပိ စေတောပရိယဉာဏံ န ဂဟိတံ။ ယမ္ပိ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗဿ ဝိပာက အနမ္ဘဟိ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဿ သဟာယဘာဝူပဂမနံ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ ဝိစာရေတဗ္ဗံ – ကိံ အဝိဇ္ဇာဒိ ဝိယ အနုသီလာဒီနံ ဥပပတ္တိယံယေဝ ဝိပာကအနုဿာမတ္တိယာ ဌာနဝသေန ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗာ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာနံ သဟကာရီကာရဏံ ဟောတိ, ဥဒာဟု ကိလေသော ဝိယ ကမ္မဿ ပဋိသန္ဓိအနမ္ဘဟီတိ ? ကိဥ္စေတ္ထ – ယဒိ တာဝ ပုရိမော နယော, သေခသန္တာနေ ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗဿ အကိရိယာဘာဝေ အာပဇ္ဇတိ, ပဟီနာဝိဇ္ဇာမာနတဏှာဟာနုသယသ္မိံ သန္တာနေ အနာဒိ ဝိယ သဟာယဝေကလ္လေန အဝိပာကသဘာဝတံ အာပန္နတ္တာ။ အထ ဒုတိယော, ဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗတ္တေန အဘိမတဿာပိ ဒဿနေနပဟာတဗ္ဗဘာဝေ အာပဇ္ဇတိ, ပဋိသန္ဓိအနေ သတိ အဟာယဂမနီယသဘာဝတနတိဝတ္တန တော, တသ္မာ အမှေဟိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဥဒ္ဓစ္စသဟဂတဿ ဝိပာကအနံ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗံ, န ယေသံ ကေသဥ္စိ ဝစနံ။ ပဋ္ဌာနာနုသာရီဟိ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ။

၅၃၇-၈. ယန္တိ ယံ အာဝဇ္ဇနဒ္ဓယံ။ **ကရဏမတ္တတ္တာ** တိ ကရဏမတ္တမေဝ ဌပေတွာ ဖလအနာဘာဝတော။ **တတပုပ္ဖသမန္တိ** မောဃပုပ္ဖသမံ, ယထာ တံ ပဌမသဉ္ဇာတံ အစ္ဆိန္နမူလေပိ ရုက္ခေ နိဗ္ဗတ္တံ ပုရိမေဟိ အဒိန္နဖလတ္တာ ဖလနိဗ္ဗတ္တကံ န ဟောတိ, ဧဝမိဒံ အနုပစ္ဆိန္နဘဝမူလေပိ သန္တာနေ နိဗ္ဗတ္တံ အနာသေဝနဘာဝေန ဖလအာယကံ န ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဧဝနတ္တံ တု သမ္ပတ္တ** န္တိ အဠ္ဌာရသဝိဓံ ခီဏာသဝဇဝနဏိကံ ဝိညာဏမာဟ။ **ကိစ္စသာဓနတော**တိ ဘဝတဏှာဟာမူလဿ အတေစ္ဆိန္နဘာဝေ သတိ ကုသလာကုသလကမ္မကိစ္စဿ သာဓနတော, အနာဒိတံတံ ကိစ္စသာဓနဝသေန တ။ က္လဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ ဟိ ဆိန္နမူလဿ ရုက္ခဿ ပုပ္ဖံ ပုပ္ဖနမတ္တံ ဌပေတွာ အဖ

လမေဝ ဟောတိ, ဝေမေတမ္ပိ တံတံကိစ္စသာဓနမတ္တံ ဌပေတွာ သမုဋ္ဌနဘာဝတဏှာဟာမူလေ သန္ဓာနေ ပဝတ္တနတော အဖလမေတတိ။

၅၃၉-၄၀. **ပဋ္ဌိစ္စာ** တိ ဟေတုဓမ္မသ္သ ပဋ္ဌမုခံ ဂန္တွာ တံ အပစ္စက္ခာယ။ **တေ**ီတိ ပဝတ္တတိ, တိဋ္ဌတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ တတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ''တေ''တိ ဟိ ဣဒံ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌိတီနံ သာဓာရဏဝသေန ပဝတ္တိပရိဒီပကံ။ တေနေတဟ **''ဋ္ဌိတိယုပ္ပတ္တိယာပိ တ''**တိ။ ကေစ္စော ဟိ ပစ္စယော ဋ္ဌိတိယာ ဧဝ ဥပကာရကော ဟောတိ ယထာ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော, ကေစ္စော ဥပ္ပတ္တိယာ ဧဝ ယထာ အနန္တရာဒိကော, ကေစ္စော ဥဘယဿ ယထာ ဟေတုအာဒယော။ ဧဝံ ပစ္စယ-သဒ္ဒဿ ဝစနတ္ထံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ပစ္စယလက္ခဏံ ဒဿေန္တော အာဟ **''ယော ဓမ္မော''** တိအာဒိ။ **ယော**တိ ဟေတုဓမ္မော။ **ယဿာ** တိ ယဿ ဖလဓမ္မဿ။ **ဋ္ဌိတိယုပ္ပတ္တိယာပိ တ** တိ ဋ္ဌိတိတ္တံ, ဥပ္ပတ္တိတ္တံ တ။ **ဋ္ဌိတိယာ**တိ တ ဋ္ဌိတိက္ခဏေ, **ဥပ္ပတ္တိယာ** တိ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ။ ယဿ ဓမ္မဿ ဥပကာရော, ယဿ ဓမ္မဿ ဋ္ဌိတိယုပ္ပတ္တိယာတိ တ သမ္ဗန္ဓော။ **''ဥပကာရော''**တိ ဣမိနာ ဓမ္မေန ဓမ္မသတ္တိဥပကာရကံ ဒဿေတိ။ **''သမ္ဘတေ''** တိအာဒိ ပစ္စယဿေဝ ပရိယာယဒဿနံ။ သမ္ဘဝတိ တေသမ္ဘာတိ **သမ္ဘတေ** ။ တထာ **ပဘတေ**။ ဟိနောတိ ပတိဋ္ဌာတိ တွောတိ **ဟေတု**။ အနေကတ္တတ္တာ ဓာတုသဒ္ဒါနံ **ဟိ**-သဒ္ဒော မူလ-သဒ္ဒော ဝိယ ပတိဋ္ဌတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော ။ ဟိနောတိ တ တေနေ ကမ္မနိ အနဘူတေန ဥဒ္ဓံ ဩဇံ အဘိဟရန္တေန မူလေန ဝိယ ဟဒဟော တပ္ပစ္စယံ ဖလံ ဂစ္ဆတိ, ဝုဒ္ဓိံ ဝိရုဠှိံ အာပဇ္ဇတီတိ **ဟေတု**။ အတ္တနော ဖလံ ကရောတီတိ **ကာရဏံ။ ပစ္စယော မတော** တိ ပစ္စယောဝ ''သမ္ဘတေ''တိအာဒိတော မတော။ အတ္ထတော ဧတေ သမာနာ, ဗျဉ္ဇနမတ္တံယေဝ နေသံ နာနတ္တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၅၄၁-၅. ဧဝံ ပဋ္ဌာနေ အာဂတသဗ္ဗပစ္စယာနံ သာဓာရဏဝသေန အတ္ထံ ဝတွာ ဣဒါနိ ပဋ္ဌမံ ဟေတုပစ္စယံ ဒဿေဝ သရူပံ ဒဿေတုံ **''လောဘာဒိ ပန ယော ဓမ္မော''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **မူလဋ္ဌေနာ** တိ သမ္ပယုတ္တာနံ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝသာဓနသင်္ခါတမူလဋ္ဌေန။ **ဆဋ္ဌေတ**တိ မူလဋ္ဌေနူပကာရကဘာဝဿ တေသမေဝ အာဝေဏိကဘာဝေန ဧတေ ဆဋ္ဌေဝ။ **ဇာတိတော**တိ ကုသလာကုသလာဗျာကတဇာတိတော။ **နဝဓာ**တိ တယော ကုသလဟေတူ, တယော အကုသလဟေတူ, တယော အဗျာကတဟေတူတိ နဝဓာ။ **ဓမ္မာနံ။ပေ။ သာဓကော** တိ ယထာ သာလိဝီဟိဗီဇာဒီနိ သာလိဝီဟိအာဒိဘာဝဿ သာဓကာနိ, မဏိအာဒိပဘာဝတ္တျူနဥ္စ နီလာဒိဝဏ္ဏာနိ နီလာဒိမဏိပဘာယ သာဓကာနိ, ဧဝံ ဟေတုပစ္စယော ယထာရဟံ အတ္တနော သမ္ပယုတ္တာနံ ကုသလာဒိတ္တသာဓကောတိ ကုသလာကုသလာဗျာကတဓမ္မာနံ ယထာက္ကမံ ကုသလာကုသလာဗျာကတဘာဝသာဓကော မူလဋ္ဌောတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။ **ဧကေ အာစရိယာ**တိ ရေဝတာစရိယံ, တဿ သိဿာနုသိဿေ စ သန္ဓာယာဟ။ အထ တ ဂရုမှိ ဗဟုဝစနမ္ပိ ယုဇ္ဇတီတိ ရေဝတာစရိယမေဝ သန္ဓာယ **''ဧကေ အာစရိယာ''**တိ ဝုတ္တံ။

ဧဝံ သန္တေ တိ ယဒိ မူလဋ္ဌော ကုသလာဒိဘာဝသာဓကော, ဧဝံ သတိ။ ယထာ စိတ္တံ စိတ္တဇရူပာနံ ပစ္စယော ဟောတိ, ဧဝံ တံသမ္ပယုတ္တဓမ္မာပီတိ အာဟ **''တံသမုဋ္ဌာနရူပိသူ''** တိ, ဟေတုသမုဋ္ဌာနရူပေသူတိ အတ္ထော။ **နေဝ သမ္ဘဇ္ဇတီ**တိ န သိဇ္ဈတိ, ''ဟေတူ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပာနံ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ ဝုတ္တော ဟေတုပစ္စယဘာဝေ န သမ္ဘဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယထာ ကုသလာကုသလာ ဟေတူ တံသမုဋ္ဌာနရူပဿ ကုသလာဒိဘာဝတယ န ပရိယတ္တာ, ဧဝံ အဗျာကတောပိ ဟေတု တံသမုဋ္ဌာနဿ ရူပဿ အဗျာကတဘာဝတယ န ပရိယတ္တော။ သဘာဝေန ဟိ တံ အဗျာကတန္တိ အာဟ **''န ဟီ''**တိအာဒိ။ ယဒိ ကုသလာဒိဘာဝံ န သာဓေန္တိ, ပစ္စယာပိ န ဟောန္တီတိ ဝဒေယျာတိ အာဟ **''န တေသ''**န္တိအာဒိ။ ''ဟေတူ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပာနံ ဟေတုပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၁) ဝစနတော တေ အလောဘာဒယော တေသံ ရူပာနံ ပစ္စယာ န န ဟောန္တိ, ဘဝန္တေဝတိ အတ္ထော။

၅၄၆-၇. **န ဂန္တဗ္ဗော** တိ န ပစ္စေတဗ္ဗော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယဒိ ကုသလာဒိဟေတုယော အတ္တနော ဝိယ အတ္တဟေတုကာနံ ဓမ္မာနံ ကုသလာဒိဘာဝံ သာဓေန္တိ, ကုသလာကုသလဟေတုပစ္စယသမ္ဘူတာ ရူပဓမ္မာပိ တေ ဝိယ ကုသလာဒယော သိယုံ, ဟေတုယော တ ရူပာနံ ပစ္စယာ န သိယုံ, န စ ပနေတံ ဥဘယမ္ပိ အတ္ထိ, တသ္မာ ကုသလာဒီနံ ကုသလာဒိဘာဝသာဓကော မူလဋ္ဌောတိ န ဝိညာတဗ္ဗန္တိ။ အပိစ ယဒိ ဟေတုပဋ္ဌိဗဒ္ဓော ကုသလာဒိဘာဝေ, တဒာ အဗျာကတဘာဝေပိ တပ္ပဋ္ဌိဗဒ္ဓော သိယာ, အဟေတုကာနံ အဗျာကတဘာဝေ န သိဇ္ဈတိ။ ယဒိ စ ဟေတုပဋ္ဌိဗဒ္ဓော ကုသလာဒိဘာဝေ, ဟေတူနမ္ပိ ကုသလာဒိဘာဝေ အပ္ပဋ္ဌိဗဒ္ဓော သိယာ။ အထ တေသမ္ပိ သေသဟေတုပဋ္ဌိဗဒ္ဓော, ဧဝမ္ပိ

မောမူဟစိတ္တသမ္ပယုတ္တဿ ဟေတုနော အကုသလဘာဝတော န သိဇ္ဈေယျ။ အထ တဿ သော အညဟေတုကော သိယာ, ဧဝံ သတိ သေသဟေတူနမ္ပိ တံဟေတုကတ္တံ သိယာ။ ယထာ စ သေသဟေတူနံ, ဧဝံ အဝသေသသမ္ပယုတ္တဓမ္မာနမ္ပိ တံဟေတုကတ္တံ သိယာ။ အထ သိယာ ဟေတူနံ သဘာဝတော ကုသလာဒိဘာဝေ, သမ္ပယုတ္တာနံ ပန ဟေတုပဋိဗဒ္ဓောတိ, ဧဝံ သတိ အလောဘော ကုသလော ဝါ သိယာ အဗျာကတော ဝါ။ ယဒိ ဟိ သော သဘာဝတော ကုသလော, တံသဘာဝတ္တာ အဗျာကတော န သိယာ။ အထ အဗျာကတော, တံသဘာဝတ္တာ ကုသလော န သိယာ အလောဘသဘာဝဿ အဒေါသတ္တာဘာဝေ ဝိယ။ ယသ္မာ ပန ဥဘယထာပိ ဟောတိ, တသ္မာ ယထာ ဥဘယထာ ဟောန္တေသု သဒ္ဓါဒီသု သမ္ပယုတ္တေသု ဟေတုပဋိဗဒ္ဓံ ကုသလာဒိဘာဝံ ပရိယေသထ, န သဘာဝတော, ဧဝံ ဟေတူသုပိ ကုသလာဒိတာ အညပဋိဗဒ္ဓါ ပရိယေသိတဗ္ဗာ, န သဘာဝတော။ သာ ပန ပရိယေသိယမာနာ ယောနိသောမနသိကာရာဒိပဋိဗဒ္ဓါ ဟောတီတိ ဟေတူသု ဝိယ ဟေတုသမ္ပယုတ္တဓမ္မေသုပိ ယောနိသောမနသိကာရာဒိပဋိဗဒ္ဓော ကုသလာဒိဘာဝေ, န ဟေတုပဋိဗဒ္ဓေါတိ။ တေနေတံ ဝုတ္တံ –

> ''ယောနိသော, ဘိက္ခဝေ, မနသိ ကရောတော အနုပ္ပန္နာ စေဝ ကုသလာ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဥပ္ပန္နာ စ ကုသလာ ဓမ္မာ အဘိဝဍ္ဎန္တီ''တိအာဒိ (အ. နိ. ၁.၆၇)။

သမယညုနာတိ အာဘိဓမ္မိကမတဝေဒိနာ။ **သုပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝဿ သာဓနေနာ**တိ အတ္တဟေတုကာနံ ဓမ္မာနံ သမ္မာ ပတိဋ္ဌိတဘာဝဿ ထိရဘာဝဿ သာဓနေန။ လဒ္ဓဟေတုပစ္စယာ ဟိ ဓမ္မာ ဝိရူဠ္ဟမူလာ ဝိယ ပါဒပါ ထိရာ ဟောန္တိ သုပ္ပတိဋ္ဌိတာ, အဟေတုကာ တိလဗီဇာဒိသေဝါလာ ဝိယ န သုပ္ပတိဋ္ဌိတာတိ။

၅၄၈. သဗ္ဗသောတိ ကာမာဝစရာဒိသဗ္ဗဘာဂေန။

၅၅၀-၁. ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပါနံ အဘာဝတော အတ္တနာ သမ္ပယုတ္တာနံ, ကဋတ္တာရူပါနမေဝ စ ပစ္စယဘာဝေတိ အာဟ **''အတ္တနာ။ပေ။ ဇာတာန''**န္တိ။ ကမ္မဿ ကတတ္တာ ဧဝ စ ဥပစိတတ္တာ စ န က္လေသာဒိဟေတုနော သမ္ဘူတာနိ ရူပါနိ ကဋတ္တာရူပါနိ, ကမ္မသမုဋ္ဌာနရူပါနီတိ အတ္ထော, ကဋတ္တာရူပါနေဝ ဇာတာနိ ဘူတာနိ နိဗ္ဗတ္တာနီတိ **ကဋတ္တာရူပဇာတာနိ။ တထေတ**တိ ယထာ ပဋိသန္ဓိယံ ကဋတ္တာရူပါနံ, ဧဝန္တိ အတ္ထော။ **စိတ္တဇာနဉ္စာ**တိ **စ**-သဒ္ဒေန ''အတ္တနာ သမ္ပယုတ္တာန''န္တိ အာကဍ္ဎတိ။

၅၅၃. လောကုတ္တရဝိပါကာနံ ပဋိသန္ဓိဝသေန အပ္ပဝတ္တနတော နတ္ထိ ကမ္မသမုဋ္ဌာနဿ ပစ္စယဘာဝေတိ အာဟ **''စိတ္တဇာန''**န္တိအာဒိ။

၅၅၅. ဟေတုပစ္စယသမ္ဘဝေတိ ဟေတုပစ္စယသမ္ဘူတဓမ္မေ, ဟေတုပစ္စယတော ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မာနံ သမ္ဘဝကာရဏေ ဝါ။ **သဉ္ဇာတသုခဟေတုနာ**တိ သဉ္ဇာတဉာဏေန, သမ္ပဇညေနာတိ အတ္ထော။ ဉာဏဉှိ ''သုခိနော စိတ္တံ သမာဓိယတိ, သမာဟိတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတီ''တိအာဒိဝစနတော သုခံ ဟေတု ဧတဿာတိ,

> ''ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ စ ယော အတ္ထော၊
> ယော စတ္ထော သမ္ပရာယိကော။
> အတ္ထာဘိသမယာ ဓီရော၊
> ပဏ္ဍိတောတိ ပဝုစ္စတီ''တိ။ (သံ. နိ. ၁.၁၂၉) –

အာဒိဝစနတော သုခဿ ဟေတူတိ တံ ''သုခဟေတူ''တိ ဝုစ္စတိ။

၅၅၆. လောကဿ အဓိပတိ **လောကာဓိပတိ,** သကလလောကနာယကေနာတိ အတ္ထော။ အတ္တာဓီနာနံ ပတိနော**တိ အဓိပတီ။ ဆန္ဒံ တု ဇေဋ္ဌကံ ကတွာ**တိ ''ဆန္ဒဝတော ကိံ နာမ န သိဇ္ဈတီ''တိအာဒိကံ ပုရိမာဘိသင်္ခါရူပနိဿယံ လဘိတွာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ စိတ္တုပ္ပာဒေ ဆန္ဒော ဇေဋ္ဌကဘူတော သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ ဝသေ ဝတ္တမာနော ဟုတွာ ပဝတ္တတိ, သမ္ပယုတ္တဓမ္မာ စ တဿ ဝသေ ပဝတ္တန္တိ ဟီနာဒိဘာဝေန တဒနုဝတ္တနတောတိ အာဟ ''ဆန္ဒံ တု ဇေဋ္ဌကံ ကတွာ''တိအာဒိ။ **ကတွာ ဓုရန္တိ** သဟဇာတပုဗ္ဗင်္ဂမဝသေန ပုဗ္ဗင်္ဂမံ ကတွာ။ **ဆန္ဒာဓိပတိ နာမ သော**တိ စိ

တ္တုပ္ပာဒေ ဆန္ဒာဓိပတိ နာမ ‘‘ဆန္ဒော အဓိပတိ ဣမဿာ’’တိ ကတ္ွာ။ **သေသေတ**တိ ‘‘စိတ္တံ ဓုရံ ကတ္ွာ။ပေ.။ ကာလသ္မိံ စိတ္တာဓိပတိ နာမာ’’တိအာဒိနာ ယထာဝုတ္တော ဝ နယော။ **သေသေသူ**တိ စိတ္တာဒီသု။ တ္တေ စ ‘‘ဆန္ဒံ။ပေ.။ ကာလသ္မိံ’’န္တိအာဒိနာ ကာလဿ နိယမိတတ္တာ စတ္တာရောပေတေ ကေကဓ္ဓဏေ အဓိပတီ န ဟောန္တီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝဥ္စ ကတ္ွာ **ပဋ္ဌာနေ** ‘‘ဆန္ဒာဓိပတိ ဆန္ဒသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဥ္စ ရူပာနံ အဓိပတိပစ္စယေန ပစ္စယော’’တိအာဒိနာ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၃) စတုန္နမ္ပိ အဓိပတီနံ ပစ္စယဘာဝေ ဝိသုံ ဝိသုံယေဝ ဥဒ္ဓဋ္ဌော။ ယဒိ ဟိ တေ ကေကဓ္ဓဏေယေဝ အဓိပတိပစ္စယာ သိယုံ, တဒါ ယထာ **ဟေတုပစ္စယနိဒ္ဒေသေ** ‘‘ဟေတူ ဟေတုသမ္ပယုတ္တကာန’’န္တိအာဒိနာ အဝိသေသေန ဝုတ္တံ မူလဋ္ဌေန ဥပကာရကဘာဝဿ ဝိဇ္ဇမာနေန ဒ္ဝိန္နံ, တိဏ္ဏမ္ပိ ဟေတူနံ ကေကဓ္ဓဏေ ပစ္စယဘာဝူပဂမနတော, ဧဝံ ကေကဓ္ဓဏေယေဝ ဗဟူနံ ဓေဋ္ဌကဘာဝေ သတိ အဓိပတိပစ္စယနိဒ္ဒေသေပိ ‘‘အဓိပတီ အဓိပတိသမ္ပယုတ္တကာန’’န္တိအာဒိနာ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ ယသ္မာ ပန ဧဝံ အဝတ္ွာ ‘‘ဆန္ဒာဓိပတိ ဆန္ဒသမ္ပယုတ္တကာန’’န္တိအာဒိနာ စတ္တာရောဝ ဝိသေသေတ္ွာ ဝုတ္တာ, တသ္မာ ကေကဓမ္မောယေဝ ကေကဓ္ဓဏေ အဓိပတိပစ္စယော ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဇေဋ္ဌဋ္ဌေနာ** တိ ပမုခဘာဝေန။

သောဘနာ မတိ, သောဘနံ တ မတံ ဧတေသံ အတ္ထီတိ သုမတိနော, သမ္မာဒိဋ္ဌိကာတိ အတ္ထော, တေသံ မတိံ ဝိဟောဓေတိ ပဟောဓေတီတိ **သုမတိမတိဝိဟောဓနံ**။ ကုစ္ဆိတာ မတိ, ကုစ္ဆိတံ တ မတံ ဧတေသန္တိ ကုမတိနော, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ, တေသံ မတိဘူတာ မတိဘာဝေန ပရိကပ္ပိတတ္တာတိ ကုမတိမတိ, မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ, သာယေဝ ဣန္ဓနသဒိသတာယ ဣန္ဓနံ တဿ ဟဝဂံ အဂ္ဂိ ဝိယာတိ **ကုမတိ။ပေ.။ ဟဝဂံ။ အတိမဓုရ**န္တိ နိပုဏဂမ္ဘီရေန အတ္ထရသေန စေဝ သုဝိမလသခိလေန ဗျဉ္စနရသေန စ မဓုရံ။ **အဝေဒီ**တိ ဩကဟေတ္ွာ ဇာနာတိ။ **ယော ယော**တိ ထေရနဝမဇ္ဈိမေသု ယော ကောစိ။ **ဇိနဝစနံ သကလံ အဝေဒီ**တိ တေပိဋကဿပိ သကလဇိနဝစနဿ ဂဟဏသမတ္ထတာပဋိလာဘေန တံ အဝဂစ္ဆတိ။

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသိနိယာ နာမ

အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာယ

ပကိဏ္ဏကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. နဝမော ပရိစ္ဆေဒော

ပုညဝိပါကပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၅၆၀-၁. ဝဋ္ဋကထာယ လောကုတ္တရဝိပါကာနံ အလဗ္ဘနတော **“လောကိယာနေဝါ”**တိ ဝုတ္တံ။ **ပုညာပုညာဒိသင်္ခါရာ**တိ ပုညာဘိသင်္ခါရော အပုညာဘိသင်္ခါရော အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရောတိ တယော သင်္ခါရာ။ တတ္ထ ပုနာတိ အတ္တနော သန္တာနံ အပုညဖလတော, ဒုက္ခသံကိလေသတော စ သောဓေတိ, ပုဇ္ဇံ ဘဝဖလံ နိဗ္ဗတ္တေတီတိ ဝါ ပုညံ, အတ္တနော ဖလဿ အဘိသင်္ခရဏဋ္ဌေန အဘိသင်္ခါရော စာတိ **ပုညာဘိသင်္ခါရော,** ပုညပဋိပက္ခတော အပုညံ, ဝုတ္တနယေန အဘိသင်္ခါရော စာတိ **အပုညာဘိသင်္ခါရော** ။ သမာဓိပစ္စနီကာနံ အတိဒူရတာယ န ဣဉ္ဇတိ န ကမ္ပတီတိ အာနေဉ္ဇံ, တံ အဘိသင်္ခရောတီတိ **အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရော** ။ တတ္ထ ဒါနသီလာဒိဝသေန ပဝတ္တာ အဋ္ဌ ကာမာဝစရကုသလစေတနာ, ဘာဝနာဝသေနေဝ ပဝတ္တာ ရူပါဝစရကုသလစေတနာ စာတိ တေရသ စေတနာ ပုညာဘိသင်္ခါရော နာမ။ ပါဏာတိပါတာဒိဝသေန ပဝတ္တာ ဒွါဒသ အကုသလစေတနာ အပုညာဘိသင်္ခါရော နာမ။ ဘာဝနာဝသေနေဝ ပဝတ္တာ စတဿော အရူပါဝစရကုသလစေတနာ အာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရော နာမ။ ဘဝါဒီသု ယထာ ပစ္စယာ, တထာ ယေသဉ္စ ဝိပါကာနံ ပစ္စယာ, တေပိ ဝိညာတဗ္ဗာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကေစိ ပန **“တေပီ**တိ သင်္ခါရာနံ ဂဟဏ”န္တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုတ္တံ, ဧဝံ သတိ “ယေသ”န္တိ အနိယမနိဒ္ဒေသဿ နိယမကဝစနာဘာဝတော။

၅၆၂. ကတမေ ပန တေ ဘဝါဒယောတိ အာဟ **“တယော ဘဝါ”**တိအာဒိ။ တတ္ထ ကာမရူပါရူပဝသေန **တယော ဘဝါ**။ သညီဘဝအသညီဘဝနေဝသညီနာသညီဘဝဝသေန, ပန ဧကဝေါကာရဘဝစတုဝေါကာရဘဝပဉ္စဝေါကာရဘဝဝသေန စ တယော ဘဝါ ဧတ္ထေဝ သမောဓာနံ ဂစ္ဆန္တိ။ **စတဿော ယောနိယော** တိ အဏ္ဍဇဇလာဗုဇသံသေဒဇဩပပါတိကဝသေန စတ္တာရော သတ္တနိကာယာ။ တတ္ထ ဗီဇကပါလေ နိဗ္ဗတ္တော သတ္တနိကာယော **အဏ္ဍဇယောနိ** နာမ။ မာတုဂဗ္ဘေ ဇလာဗုဇေ နိဗ္ဗတ္တသတ္တနိကာယော **ဇလာဗုဇယောနိ** နာမ။ ပဒုမဂဗ္ဘမာနုသကဂဗ္ဘမလာဒိသံသေဒူပနိဿယေန ဥပ္ပဇ္ဇနကသတ္တနိကာယော **သံသေဒဇယောနိ** နာမ။ ကုတောစိ အနုပ္ပဇ္ဇိတွာ ကေဝလံ တတ္ထ တတ္ထ ပရိပုဏ္ဏင်္ဂပစ္စင်္ဂေါ ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇနကသတ္တနိကာယော **ဩပပါတိကယောနိ** နာမ။ **ဂတိပဉ္စကံ** ဟေဋ္ဌာ ဝိဘာဝိတမေဝ ။ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏဿ ဝတ္ထုဘူတာ စ ဝိညာဏက္ခန္ဓာ ဆ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော နာမ။ တာ ပန နာနတ္တကာယာဒိဝသေန သတ္တဝိဓာတိ အာဟ **“ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော သတ္တာ”** တိ။ ဝုတ္တဉှေတံ –

> “သတ္တိမာ, ဘိက္ခဝေ, ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော။ ကတမာ သတ္တ? သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ နာနတ္တကာယာ နာနတ္တသညိနော။ သေယျထာပိ မနုဿာ ဧကစ္စေ စ ဒေဝါ ဧကစ္စေ စ ဝိနိပါတိကာ, အယံ ပဌမာ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။ သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ နာနတ္တကာယာ ဧကတ္တသညိနော။ သေယျထာပိ ဒေဝါ ဗြဟ္မကာယိကာ ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တာ, အယံ ဒုတိယာ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။ သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ဧကတ္တကာယာ နာနတ္တသညိနော။ သေယျထာပိ ဒေဝါ အာဘဿရာ, အယံ တတိယာ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။ သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ဧကတ္တကာယာ ဧကတ္တသညိနော။ သေယျထာပိ ဒေဝါ သုဘကိဏှာ, အယံ စတုတ္ထီ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။ သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ သဗ္ဗသော ရူပသညာနံ သမတိက္ကမာ ပဋိဃသညာနံ အတ္ထင်္ဂမာ နာနတ္တသညာနံ အမနသိကာရာ ‘အနန္တော အာကာသော’တိ အာကာသာနဉ္စာယတနူပဂါ, အယံ ပဉ္စမီ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။ သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ သဗ္ဗသော အာကာသာနဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘အနန္တံ ဝိညာဏ’န္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနူပဂါ, အယံ ဆဋ္ဌီ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။ သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ သဗ္ဗသော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမတိက္ကမ္မ ‘နတ္ထိ ကိဉ္စီ’တိ အာကိဉ္စညာယတနူပဂါ, အယံ သတ္တမီ ဝိညာဏဋ္ဌိတီ”တိ (ဒီ. နိ. ၃.၃၃၂; အ. နိ. ၇.၄၄)။

ဧတ္ထ ဟိ အပရိမာဏစက္ကဝါဠဝါသိနော မနုဿာ ကာမာဝစရဒေဝါ ပုနဗ္ဗသုမာတုပိယင်္ကရမာတာဒယော ဝိနိပါတိကာသုရာ စ ကုသလဝိပါကပဋိသန္ဓိကာ ဝေမာနိကပေတာ စေတိ ဣမေ ဒီဃရဿကိသထူလကာဠဩဒါတာဒိဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဝသေန ရူပကာယဿ, အဟေတုဒွိဟေတုတိဟေတုဝသေန ပဋိသန္ဓိသညာယ စ နာနာဘာဝတော **နာနတ္တကာယနာနတ္တသညိနော** နာမ, အယံ ပဌမာ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။ ပဌမဇ္ဈာနတလဝါသိနော ပန တယော ဒေဝါ ဥပရူပရိဝါသီနံ ဝဏ္ဏာဒိကမပေက္ခိတွာ အတ္တနော ဝဏ္ဏာဒီနံ နိဟီနတာယ ရူပကာယဿ နာနာဘာဝတော, ပဌမဇ္ဈာနဝိပါကဝိညာဏဝသေန

သမာနသညိတာယ စ **နာနတ္တကာယဧကတ္တသညိနော** နာမ, အယံ ဒုတိယာ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ, စတုရာပာယတသိနောပိ
ဝဏ္ဏာသဏ္ဌာနဝသေန ရူပကာယဿ နာနာသဘာဝတ္တာ, အကုသလဝိပာကသညာဝသေန သညာယ ဧကသဘာဝတ္တာ
စ ဒုတိယဝိညာဏဋ္ဌိတိယံယေဝ သမောဓာနံ ဂစ္ဆန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဒုတိယဇ္ဈာနတလတသိနော တယော ဒေဝါ ဝဏ္ဏာသ
ဏ္ဌာနာဒိဝသေန သမာနတ္တာ ရူပကာယဿ ဝိသေသာဘာဝတော ပဉ္စကနယေ ဒုတိယတတိယဇ္ဈာနသညာဝသေန ပဋိ
သန္ဓိသညာယ နာနာဘာဝတော **ဧကတ္တကာယနာနတ္တသညိနော** နာမ, အယံ တတိယာ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။ တတိယဇ္ဈာနတ
လတသိနော ပန တယော ဒေဝါ ရူပကာယဝသေန သမာနတ္တာ, ပဉ္စကနယေ စတုတ္ထဇ္ဈာနဝိပာကသညာဝသေန ပဋိသန္ဓိ
သညာယ စ ဧကတ္တာ **ဧကတ္တကာယဧကတ္တသညိနော** နာမ, အယံ စတုတ္ထီ ဝိညာဏဋ္ဌိတိ။ ဝေဟပ္ဖလတသိနော
စေဝ ပဉ္စ သုဒ္ဓါဝါသတသိနော စ ဝဏ္ဏာသဏ္ဌာနဝသေန ရူပကာယဿ, ပဉ္စမဇ္ဈာနဝိပာကသညာဝသေန ပဋိသန္ဓိသညာယ
စ သမာနတ္တာ စတုတ္ထဝိညာဏဋ္ဌိတိမေဝ ဘဇန္တိ။ အာကာသာနဉ္စာယတနာဒယော တိဿော ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော ပာဠိ
ဝသေနေဝ ပာကဋာ။ အသညသတ္တာ ပန ဝိညာဏာဘာဝေန နေဝသညာနာသညာယတနတသိနော စ သညာယ ဝိယ ဝိညာ
ဏဿ သုခုမဘာဝေနေဝ ဝိညာဏဋ္ဌိတီသု န ဂဟိတာ, သတ္တာနံ နိဝါသတာယ ပန **"သတ္တာဝါသာ"** တိ ဝုစ္စန္တိ။ ဧဝ
ဉ္စ ကတွာ တေပိ သတ္တ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယော သမောဓာနေတွာ နဝ သတ္တာဝါသာ ဝုတ္တာ။

၅၆၃-၄. ကြအနိ ဧဝံ ဝုတ္တေသု ဘဝတီသု ဒွတ္တိံသဝိပာကာနံ တိဏ္ဏံ အဘိသင်္ခါရာနံ ပစ္စယဘာဝံ ဒဿေတုံ
"ကာမေ ပုညာဘိသင်္ခါရသညိတာ" တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **နဝန္နံ ဟာကစိတ္တာန** န္တိ သဟေတုကာဟေတုကဝသေန နဝန္နံ
သုဂတိပဋိသန္ဓိဝိပာကစိတ္တာနံ။ **နာနက္ခဏိက။ပေ။ ပစ္စယေဟိ စာ** တိ ကုသလာကုသလကမ္မဿ အတီတဿေဝ
အတ္တနာ ဇနေတဗ္ဗဝိပာကာနံ ပစ္စယဘာဝတော နာနက္ခဏိကကမ္မပစ္စယေန, တေသမေဝ ဗလဝကာရဏဘာဝတော ဥပနိဿ
ယပစ္စယေန စ။ ဝုတ္တဉှိ တဿ ဥပနိဿယတ္တံ "ကုသလာကုသလံ ကမ္မံ ဝိပာကဿ ဥပနိဿယပစ္စယေန
ပစ္စယော"တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၂၃)။ သဗ္ဗတ္ထ ဥပနိဿယဘာဝေ ဗလဝကမ္မဝသေန ယောဇေတဗ္ဗော။ ဒုဗ္ဗလဉှိ ကမ္
မံ ဥပနိဿယော န ဟောတီတိ **ပဋ္ဌာနဝဏ္ဏနာယံ** ဒဿိတမေဝတံ။

၅၆၆-၈. **ပဉ္စန္န** န္တိ ကုသလဝိပာကစက္ခုသောတဝိညာဏသမ္ပဋိစ္ဆနသန္တီရဏဒွယဝသေန ပဉ္စန္နံ။ ဒုဂ္ဂတိယံ
ကုသလဝိပာကပဋိသန္ဓိယာ အဘာဝတော အာဟ **"န ဟောန္တိ ပဋိသန္ဓိယ"** န္တိ။ ဧဝံ ပဋိသန္ဓိပဝတ္တီနံ အသင်္ကရဝသေန
ပစ္စယဝိဓိံ ဒဿေတွာ ကြအနိ သမောဓာနေတွာ ဒဿေတုံ **"ဟောန္တိ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ သောဠသန္နံ ပဝတ္တေ, ပဋိ
သန္ဓိယံ နဝန္နန္တိ ယထာလာဘဝသေန ယောဇေတဗ္ဗံ။

၅၆၉-၇၄. **ရူပေ ပုညာဘိသင်္ခါရာ** တိ အဘိညာဝဇ္ဇိတာ ပဉ္စ ရူပာဝစရပုညာဘိသင်္ခါရာ။ ကသ္မာ ပန အဘိညာယ ပ
ရိဝဇ္ဇနန္တိ? ဝိပာကအနာဘာဝတော, တဉ္စ ခော ပနဿာ ဝိပာကဿ အသမ္ဘဝတော , န ပန ဝိပာကုပ္ပာဒနသဘာဝ
ဘာဝတော။ ယဒိ ဟိ အဘိညာစေတနာ ဝိပာကံ ဥပ္ပာဒေယျ, အညဘူမိကကမ္မဿ အညဘူမိကဝိပာကုပ္ပာဒနာယောဂ
တော သဘူမိကမေဝ ဥပ္ပာဒေယျ။ တံ ပန ကိံ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏံ တ ဥပ္ပာဒေယျ ပရိတ္တာဒိအာရမ္မဏံ တ? ကိဉ္
စေတ္ထ – ယဒိ တာဝ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏံ ဥပ္ပာဒေတိ, တံ န ယုတ္တံ ရူပာဝစရဝိပာကာနံ ဧကန္တေန ကမ္မသမာနာရမ္မ
ဏတာယ ဒဿိတတ္တာ, အဘိညာစေတနာယ စ သယံ ပရိတ္တာဒိအာရမ္မဏတ္တာ။ အထ ပရိတ္တာဒိအာရမ္မဏံ ဥပ္
ပာဒေတိ, တမ္ပိ န ယုဇ္ဇတိ ရူပာဝစရဝိပာကာနံ ဧကန္တေနေဝ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏဘာဝတော။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ စိတ္တု
ပ္ပာဒကဏ္ဍေ –

> "ရူပာဝစရတိကစတုက္ကဇ္ဈာနာ ကုသလတော စ ဝိပာကတော စ ကိရိယတော စ စတုတ္ထဿ ဈာနဿ
> ဝိပါကော အာကာသာနဉ္စာယတနံ အာကိဉ္စညာယတနံ။ ကြမေ ဓမ္မာ နဝတ္တဗ္ဗာ 'ပရိတ္တာရမ္မဏာ'တိပိ 'မ
> ဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ'တိပိ 'အပ္ပမာဏာရမ္မဏာ'တိပီ"တိ (ဓ. သ. ၁၄၂၂)။

အပိစ သမာဓိဝိပ္ဖာရသမ္ဘာရဘူတာ အဘိညာ သမာဓိဿ အာနိသံသမတ္တံ သမာဓိဖလသဒိသာ။ တဿ တဿ ဟိ
အဓိဋ္ဌာနဝိကုဗ္ဗနဒိဗ္ဗသဒ္ဒသဝနာဒိကဿ ယထိစ္ဆိတဿ ကိစ္စဿ နိပ္ဖာဒနမတ္တဖလာ အဘိညာစေတနာ။ တေနာ
ဟ "သော ဧဝံ သမာဟိတေ စိတ္တေ"တိအာဒိ (ဟာရ. ၁၂-၁၃) တသ္မာ သမာဓိဿ ဖလသဒိသာ အဘိညာစေတနာ န စ
ဖလံ ဒေတိ, အနသီလာနိသံသဘူတော တသ္မိံ ဘဝေ ပစ္စယလာဘော ဝိယ နတ္ထိ တဿ ဝိပာကုပ္ပာဒနန္တိ။ ကေစိ ပန "သ
မာနဘူမိကတော အာသေဝနလာဘေန ဗလဝန္တာနိ ဈာနာနိ ဝိပာကံ ဥပ္ပာဒေန္တိ သမာပတ္တိဘာဝတော, အဘိညာ ပန

သတိပိ ဈာနဘာဝေ တဒဘာဝတော တသ္မိံ တသ္မိံ အာရမ္မဏေ အာဂန္တုကာယေတတိ ဒုဗ္ဗလာ, တသ္မာ ဝိပာကံ န ဒေတီ''တိ ဝဒန္တိ။ ဧဝဥ္စ ကတွာ ဝုတ္တံ အနုရုဒ္ဓာစရိယေန –

> ''သမာနာသေဝနေ လဒ္ဓေ၊ ဝိဇ္ဇမာနေ မဟဗ္ဗလေ။
> အလဒ္ဓာ တာဒိသံ ဟေတုံ၊ အဘိညာ န ဝိပစ္စတီ''တိ။ (နာမ. ပရိ. ၄၇၄)။

တယိဒမကာရဏံ, ပရိတ္တဈာနသ္သ အဝိသေသေန ဗ္ရဟ္မပာရိသဇ္ဇာဒိသု ဝိပာကအနဝစနတော။ န ဟိ ပရိတ္တံ လဒ္ဓာသေဝနမေဝ တတ္ထ ဝိပာကံ ဒေတီတိ အဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တံ, တသ္မာ သမာနာသေဝနေ လဒ္ဓေယေဝ ဈာနသ္သ ဝိပာကအာနံ န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ အပိစ ပုနပ္ပုနံ ပရိကမ္မဝသေန အဘိညာယပိ ဝသိဘာဝသဗ္ဘာဝတော တသ္သာပိ စ ဗလဝဘာဝတော အတ္ထေတတိ ဝိပာကံ ဥပ္ပာဒေယျ။

ပဉ္စန္နံ ဟာကစိတ္တာန န္တိ ပဉ္စန္နံ ရူပာဝစရဝိပာကစိတ္တာနံ။ **မာပုညသင်္ခါရာ** တိ အပုညာဘိသင်္ခါရာ။ ''ကြမေ အပုညသင်္ခါရာ''တိ တ ပဒစ္ဆေဒော။ **ကေသ္သာ** တိ ကေသ္သ အကုသလဝိပာကသန္တိရဏသ္သ။ **ဆန္န** န္တိ သန္တိရဏဝဇ္ဇာနံ ဆန္နံ အကုသလဝိပာကာနံ။ **ပဝတ္တေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ** အနိဋ္ဌရူပာဒိအာပာထာဂတေတိ အဓိပ္ပာယော။ သုဂတိယံ အကုသလဝိပာကပဋိသန္ဓိယာ အဘာဝတော အာဟ **''န ဟောန္တိ ပဋိသန္ဓိယ''** န္တိ။ **စတုန္န** န္တိ အကုသလဝိပာကစက္ခုသောတဝိညာဏသမ္ပဋိစ္ဆနသန္တိရဏဝသေန စတုန္နံ။ တာနိ ပန ဧကန္တတော အနိဋ္ဌာရမ္မဏာနိ။ ရူပဘာဝေ စ ကထံ အနိဋ္ဌာရမ္မဏသမာယောဂေတိ အာဟ **''သော စာ''**တိအာဒိ။ **သော**တိ သော ပစ္စယဘာဝေါ။ **''ကာမဘဝေ''**တိ ကြဒံ အနိဋ္ဌရူပာဒီနံ ဝိသေသနံ, န ပန ''ဥပလဒ္ဓိယ''န္တိ ကြမသ္သ။ တေနာဟ **''အနိဋ္ဌ။ပေ။ န ဝိဇ္ဇရေ''** တိ။ ကေစိ ပန ''ဥပလဒ္ဓိယန္တိ ကြမသ္သေဝ ဝိသေသနဘာဝေန ဂဟေတွာ ဗြဟ္မူနံ ကာမဘဝံ အာဂတကာ္ခဏေ ရူပာဒိဥပလဒ္ဓိယ''န္တိ ဝဒန္တိ။ **အနိဋ္ဌ။ပေ။ န ဝိဇ္ဇရေ** ဧကန္တသုခဝတ္ထုဘူတေ တတ္ထ တေကိစ္ဆာသုခဒုက္ခာကာရဏသ္သ အဘာဝတော။

၅၇၆. **''ဧဝံ တာတ''**တိအာဒိ ယထာဝုတ္တသ္သေဝတ္ထသ္သ အပ္ပနံ။ **ယထာ စာ**တိ စ-သဒ္ဒေန ''ယေသဥ္စာ''တိ သင်္ဂဏှာတိ။ **တထာ**တိ ဧတ္ထာပိ ''တေ''တိ သင်္ဂဏှိတဗ္ဗံ။

၅၇၇-၈၁. ယတ္ထ ဝိတ္ထာရပ္ပကာသနံ ကတံ, တတော ဘဝတော ပဋ္ဌာယ မုခမတ္တပ္ပကာသနံ ကာတုကာမော အာဟ **''တတိုဒ''** န္တိအာဒိ။ **တတ္ရာ** တိ တေသု ဘတဒိသု။ **ကြဒန္တိ** နိဒ္ဒိသိတဗ္ဗဘာဝေန အာသန္နပစ္စက္ခမာဟ။ **အာဒိတော ပန ပဋ္ဌာယာ**တိ ဘဝတော ပဋ္ဌာယ။ **အဝိသေသေနာ**တိ ကာမာဝစရရူပာဝစရဝသေန ဝိသေသာဘာဝေန တေရသပုညာဘိသင်္ခါရာ။ **ဒွိဘဝေသူ**တိ ကာမရူပဘဝေသု။ ကေသဥ္စိ မနုဿာနံ, ဘုမ္မဒေဝတနဥ္စ အဏ္ဍဇဇလာဗုဇာနမ္ပိ သမ္ဘဝတော တဒပေက္ခာယ **''စတူသု။ပေ။ ယောနိသူ''**တိ ဝုတ္တံ။ **နာနတ္တ။ပေ။ ဌိတီသုပိ** တိ အလုတ္တသမာသဝသေန ဝုတ္တံ, နာနတ္တကာယနာနတ္တသညာဒီသု စတူသု ဝိညာဏဋ္ဌိတီသူတိ အတ္ထော။ **ဝုတ္တပ္ပကာရသ္မိ** န္တိ နာနတ္တကာယာဒိကေ, ပုညာဘိသင်္ခါရသ္သ ဘတဒီသု ဧကဝီသတိဝိပာကာနံ ဧကာဝတ္တာယ ပစ္စယော အဟုတွာ ဒုဂ္ဂတိပရိယာပန္နေသု ဘဝယောနိဂတိဝိညာဏဋ္ဌိတိသတ္တာတသေသု ပဋိသန္ဓိံ အဒတွာ ပဝတ္တေယေဝ အဋ္ဌန္နံ ဝိပာကာနံ ပစ္စယဘာဝတော, ကာမာဝစရသုဂတိပရိယာပန္နေသု ပဋိသန္ဓိံ ဒတွာ ပဝတ္တေ သောဠသန္နံ ဝိပာကာနံ ပစ္စယဘာဝတော, ရူပာဝစရဘူမိပရိယာပန္နေသု ပဋိသန္ဓိံ ဒတွာ ပဝတ္တေ ဒသန္နံ ဝိပာကာနံ ပစ္စယဘာဝတော ဝုတ္တံ **''ယထာရဟ''**န္တိ။

၅၈၂-၃. ကာမေ ဘဝေ, ရူပေ ဘဝေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တီသု ဂတီသူ**တိ ဒေဝမနုဿဝဇ္ဇေသု တီသု ဂတီသု။ **ဧကိဿာ**တိ နာနတ္တကာယဧကတ္တသညီသင်္ခါတာယ ဧကိဿာ ဝိညာဏဋ္ဌိတိယာ။ **ဧကသ္မိံ** န္တိ နာနတ္တကာယဧကတ္တသညီသင်္ခါတေယေဝ ဧကသ္မိံ သတ္တာတသေ။

၅၈၄-၆. **ဧကာရူပဘာဝေ**တိ ဧကသ္မိံ အရူပဘာဝေ။ **ဧကိဿာ ယောနိယာ** တိ ဧကိဿာယေဝ ဩပပာတိကယောနိယာ။ **တီသု စိတ္တဋ္ဌိတီသူ** တိ အာကာသာနဉ္စာယတနာဒီသု တီသု ဝိညာဏဋ္ဌိတီသု။ **သတ္တာတသေ စတုဗ္ဗိဓေ** တိ အာကာသာနဉ္စာယတနာဒိကေယေဝ စတုဗ္ဗိဓေ သတ္တာတသေ။ **ဝိဇာနိတဗ္ဗာ။ပေ။ ပစ္စယာ** တိ သင်္ခါရာ ယထာ ပစ္စယာ ယေသဥ္စ ပစ္စယာ, တထာ တေပိ ဝိညာတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။

၁၈၇-၉၀. နနု စ သင်္ခါရာနံ ပဋိသန္ဓိပဝတ္တိသုပိ ဝိပါကာနံ ပစ္စယဘာဝေ ဝုတ္တော။ တတ္ထ ပဋိသန္ဓိယေဝ တာဝ န သက္ကာ ဝိညာတုံ။ ယဒိ ဟိ ပုရိမဘဝတော ပဋိသန္ဓိဝိညာဏံ က္ကမာဂစ္ဆတီတိ ဝုစ္စေယ္ယ, တံ န ယုတ္တံ, ရူပာရူပဓမ္မာနံ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဒေသန္တရသင်္ကမနာဘာဝတော။ အထ အတီတဘဝနိဗ္ဗတ္တသင်္ခါရတော န နိဗ္ဗတ္တတိ, တမ္ပိ န ယုဇ္ဇတိ အဟေတုကအောသာပတ္တိတောတိ ကြမိနာ အဓိပ္ပာယေန စောဒကော အာဟ **"န ရူပာရူပဓမ္မာန"** န္တိအာဒိ။ အာစရိယော တဿာဓိပ္ပာယံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တံ သညာပေတုကာမော အာဟ **"နတ္ထိ စိတ္တဿာ"** တိအာဒိ။ **တတော ဟေတုံ ဝိနာ**တိ တတ္ထ ဟေတုံ ဝိနာ, အတီတဘဝနိဗ္ဗတ္တကမ္မသင်္ခါရနိကန္တိအာရမ္မဏံ ဝိနာတိ အတ္ထော ။ **သုလဒ္ဓပစ္စယန္တိ** အဝိဇ္ဇာဒိသဟကာရီကာရဏသဟိတဿ သင်္ခါရဿ ဝသေန သုဋ္ဌု အဝေကလ္လတော ပဋိလဒ္ဓပစ္စယံ။ **ရူပာရူပမတ္တန္တိ** ဗာဟိရကပရိကပ္ပိတဿ အဓိတိဋ္ဌနကဿ သတ္တဇီဝါဒိနော အဘာဝတော ရူပာရူပဓမ္မမတ္တံ။ တေနာဟ **"န စ သတ္တော"** တိအာဒိ။ **ဘဝန္တရ။ပေ.။ ပဝုစ္စတီ** တိ တေဟာရမတ္တေန ဘဝန္တရမုပေတီတိ ပဝုစ္စတိ။ အတ္ထတော ပန ပစ္စယသာမဂ္ဂိယာ ဘဝန္တရဘာဝေန ဥပ္ပဇ္ဇနမတ္တန္တိ အဓိပ္ပာယော။

၁၉၁. ကြအနိ တံ ပဋိသန္ဓိက္ကမံ ဟာကင်္ဂာယ မနုဿပဋိသန္ဓိယာ ဝသေန ပကာသေတုံ သမာရဘန္တော အာဟ **"တ ယိဒ"** န္တိအာဒိ။ **သုဒ္ဓဗ္ဗုဓ** န္တိ အတိဒုဗ္ဗိဇာနိယံ။ တေနာဟု ပောရာဏာ –

> ''သစ္စံ သတ္တော ပဋိသန္ဓိ, ပစ္စယာကာရမေဝ စ။
> ဒုဒ္ဒသာ စတုရော ဓမ္မာ, ဒေသေတုဉ္စ သုဒုက္ကရာ''တိ။

၁၉၂-၃. **အာသန္နမရဏဿာ** တိ ပရူပက္ကမေန တ အာယုက္ခယာဒိဝသေန တ သမာသန္နမရဏဿ။ **သုဿမာနေ**တိ အနုက္ကမေန ဥပသုဿမာနေ။ ဂဗ္ဘသေယ္ယကဿ အာယတနာနံ အနုပုဗ္ဗုပ္ပတ္တိ ဝိယ နိရောဓောပိ အနုပုဗ္ဗတော ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **"နဋ္ဌေ စက္ခုန္ဒြိယာဒိကေ"** တိ။ ကေစိ ပန ''နာနာကမ္မသမုဋ္ဌိတေသု စက္ခုန္ဒြိယာဒီသု နဋ္ဌေသူ''တိ ဝဒန္တိ။ **"ဟဒယ။ပေ.။ ကေ"**တိ ကြမိနာ သေသကာယေ ကာယိန္ဒြိယဿ နိရုဒ္ဓဘာဝေ ဝုတ္တောတိ ကေ ကမ္မသမုဋ္ဌိတမ္ပိ နဿတေတတိ အပရေ။ **အာနန္ဒာစရိယော** ပန **"ယမကေ"** ယဿ စက္ခာယတနံ နိရုဇ္ဈတိ, တဿ မနာယတနံ နိရုဇ္ဈတီတိ။ အာမန္တာ။ ယဿ တ ပန မနာယတနံ နိရုဇ္ဈတိ, တဿ စက္ခာယတနံ နိရုဇ္ဈတီတိ။ သစိတ္တကာနံ အစက္ခုကာနံ စဝန္တာနံ တေသံ မနာယတနံ နိရုဇ္ဈတိ, နော စ တေသံ စက္ခာယတနံ နိရုဇ္ဈတိ။ သစက္ခုကာနံ စဝန္တာနံ တေသံ မနာယတနဉ္စ နိရုဇ္ဈတိ, စက္ခာယတနဉ္စ နိရုဇ္ဈတီ'တိအာဒိနာ (ယမ. ၁.အာယတနယမက.၁၂၀) စက္ခာယတနာဒီနံ စုတိစိတ္တေန သဟ နိရောဓော ဝုတ္တောတိ စက္ခုန္ဒြိယာဒီနိ စုတိတော ပုဗ္ဗေ န နဿန္တိ။ အတိမန္ဒဘာဝူပဂမနံ ပန သန္ဓာယ အဋ္ဌကထာယ 'နိရုဒ္ဓေသု ကာယိန္ဒြိယေသူ'တိ ဝုတ္တံ, န အနဝသေသနိရောဓံ သန္ဓာယ။ ပဉ္စဒွါရိကဇဝနာနန္တရမ္ပိ စုတိ အဋ္ဌကထာယံ ဒဿိတာ''တိ ဝဒတိ။ **ဟဒယဝတ္ထုမတ္တသ္မိ** န္တိ ဟဒယဝတ္ထုပဒေသမတ္တေ။ န ဟိ ဟဒယဝတ္ထုံ နိဿာယ ကာယိန္ဒြိယံ ပဝတ္တတိ။

၁၉၄-၇. **ဝတ္ထုသန္နိဿိတ** န္တိ သေသိန္ဒြိယာနံ နိရုဒ္ဓတ္တာ ဝိညာဏဿ နိဿယဘာဝူပဂမနသာမတ္ထိယာ ယောဂေန မန္ဒဘာဝတော တ ဟဒယဝတ္ထုမတ္တသန္နိဿိတံ။ **စိတ္တ** န္တိ တအာ ကမ္မကမ္မနိမိတ္တာဒီနိ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တ ဇဝနဝိညာဏံ။ တံ ပန သုဂတိယံ နိဗ္ဗတ္တမာနဿ ကုသလံ ဟောတိ, ဒုဂ္ဂတိယံ နိဗ္ဗတ္တမာနဿ အကုသလံ။ တေနာဟ ဘဂဝါ –

> ''နိမိတ္တဿာဒဂဓိတံ တ, ဘိက္ခဝေ, ဝိညာဏံ တိဋ္ဌမာနံ တိဋ္ဌတိ အနုဗ္ယဉ္ဇနဿာဒဂဓိတံ တ, တသ္မိံ စေ သမယေ ကာလံ ကရောတိ, ဌာနမေတံ ဝိဇ္ဇတိ, ယံ ဒွိန္နံ ဂတီနံ အညတရံ ဂတိံ ဥပပဇ္ဇေယ္ယ နိရယံ တ တိရစ္ဆာနယောနိံ တ''တိအာဒိ (သံ. နိ. ၄.၂၃၅)။

ယဒိ ဇဝံ –

> ''ဂတိသမ္ပတ္တိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ္တေ ကတမေသံ အဋ္ဌန္နံ ဟေတူနံ ပစ္စယာ ဥပပတ္တိ ဟောတိ, ကုသလဿ ကမ္မဿ ဇဝနက္ခဏေ တယော ဟေတူ ကုသလာ တသ္မိံ ခဏေ ဇာတစေတနာယ သဟဇာတပစ္စယာ ဟောန္တိ, တေန ဝုစ္စတိ ကုသလမူလပစ္စယာပိ သင်္ခါရာ။ နိကန္တိက္ခဏေ ဒွေ ဟေတူ အကုသလာ တသ္မိံ ခဏေ ဇာတစေတနာယ သဟဇာတပစ္စယာ ဟောန္တိ, တေန ဝုစ္စတိ အကုသလမူလပစ္စယာပိ သင်္ခါရာ။ ပဋိသန္ဓိ

ကွဏေ တယော ဟေတူ အညှာကတာ တသ္မိံ ခဏေ ဇာတစေတနာယ သဟဇာတပစ္စယာ ဟောန္တိ, တေန ဝုစ္စတိ နာမရူပပစ္စယာပိ ဝိညာဏံ, ဝိညာဏပစ္စယာပိ နာမရူပ''န္တိ (ပဋ္ဌိ. မ. ၁.၂၃၂) –

နိက္ခန္တိက္ခဏေ ဟေတုဒ္ဓယပစ္စယာပိ သုဂတိပဋိသန္ဓိကသ္သ ကထံ ဒဿိတာတိ? နယိဒံ မရဏာသန္နဇဝနသမ္ပယုတ္တ ဟေတုယော သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, အထ ခေါ ကတကမ္မသ္သ တံ ကမ္မံ အာရဗ္ဘ အဿာဒဝသေန ပဝတ္တဇဝနသမ္ပယုတ္တဟေတုယော သန္ဓာယ။ ကတူပစိတမ္ပိ ဟိ ကမ္မံ တဏှာဟာယ အဿာဒိတံ ဝိပာကာဘိနိဗ္ဗတ္တနေ သမတ္ထန္တိ။ ကေစိ ပန ''ကမ္မကရဏကာလေ အပ္ပဟီနာဝတ္ထာယ သန္တာနေ အနုသယိတဟေတုယော သန္ဓာယ နိက္ခန္တိက္ခဏေ ဒွေဟေတုယောတိ ဝုတ္တ''န္တိ ဝဒန္တိ, တံ န ယုဇ္ဇတိ, တေသံ သဟဇာတပစ္စယတ္တာယောဂတော။ ပုဗ္ဗာနုသေဝိတံ ပုညံ တ အပုညမေဝ တ ကမ္မံ, ကမ္မနိမိတ္တံ တ အာလမ္ဗိတ္ပတ စိတ္တံ ပဝတ္တတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပုဗ္ဗာနုသေဝိတ** န္တိ ပုဗ္ဗေ အာသေဝိတံ။ ''ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ''တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ တဏှာယ အနုသေဝိတဘာဝံ သန္ဓာယ တ **''ပုဗ္ဗာနုသေဝိတ''**န္တိ ဝုတ္တံ။ ''အနုပုဗ္ဗသေဝိတ''န္တိပိ ပဌန္တိ ဝဒန္တိ, ပဋိသန္ဓိဝသေန ပုဗ္ဗေ အာသေဝိတံ, ပုဗ္ဗေ ဒိန္နပဋိသန္ဓိကန္တိ အတ္ထော။ ဒိန္နပဋိသန္ဓိကမ္ပိ ပန အပရဇာတီသု ပဝတ္တိဝိပာကံ န နိဗ္ဗတ္တေတီတိ နတ္ထိ။ ပုညာပုညဂ္ဂဟဏေန ယထာကမ္မံ သုဂတိဒုဂ္ဂတိပဋိသန္ဓီနံ အာရမ္မဏံ ဒဿေတိ။ **ကမ္မံ ကမ္မနိမိတ္တံ တ** တိ **တ**-သဒ္ဒေန ဂတိနိမိတ္တံ သင်္ဂဏှာတိ။ တတ္ထ ကမ္မံ, ဂတိနိမိတ္တဉ္စ မနောဒွါရေယေဝ အာပာထမာဂစ္ဆတိ, ကမ္မနိမိတ္တံ ပန ပဉ္စဒွါရေပိ။ ဝေဠု ကတ္ပတ ပဉ္စဒွါရဂ္ဂဟိတေပိ အာရမ္မဏေ ပဋိသန္ဓိ ဟောတိ။ အပရေ ပန ဂတိနိမိတ္တမ္ပိ ဆဒွါရေသု လဗ္ဘတီတိ ဝဏ္ဏေန္တိ။ ဝေဠု ကတ္ပတ ဝုတ္တံ **သစ္စသင်္ခေပေ** –

''ပဉ္စဒွါရေ သိယာ သန္ဓိ, ဝိနာ ကမ္မံ ဒွိဂေါစရေ''တိ။ (သ. သ. ၁၇၃)။

အဋ္ဌကထာယံ ပန ''ဂတိနိမိတ္တံ မနောဒွါရေ အာပာထမာဂစ္ဆတီ''တိ ဝုတ္တတ္တာ, တဒာရမ္မဏာယ စ ပဉ္စဒွါရိကပဋိသန္ဓိယာ အဒဿိတတ္တာ, **မူလဋီကာ**ဒီသု စ ''ကမ္မဗလေန ဥပဋ္ဌာပိတံ ဝဏ္ဏာယတနံ သုပိနံ ပဿန္တဿ ဝိယ, ဒိဗ္ဗစက္ခုကဿ ဝိယ စ မနောဒွါရေ ဧဝ ဂေါစရဘာဝံ ဂစ္ဆတီ''တိ နိယမေတ္ပတ ဝုတ္တတ္တာ တေသံ ဝစနံ န သမ္ပဋိစ္ဆန္တိ အာစရိယာ။ ကမ္မနိမိတ္တဉ္စ ပနေတ္ထ ပစ္စုပ္ပန္နံ ပဉ္စဒွါရေ အာပာထမာဂစ္ဆန္တံ စုတိကာလာသန္နေ ကတကမ္မဿ အာရမ္မဏာသန္တာနေ ဥပ္ပန္နံ တံသဒိသန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, ဣတရထာ တဒေဝ ပဋိသန္ဓိယာ အာရမ္မဏုပဋ္ဌာပကံ တဒေဝ ပဋိသန္ဓိဇနကံ ဘဝေယျ, န စ ပဋိသန္ဓိယာ ဥပစာရဘူတာနိ ဝိယ, ''တေသ္မိံ တယာ ပဝတ္တိတဗ္ဗ''န္တိ ပဋိသန္ဓိယာ အာရမ္မဏံ အနုပ္ပဒေန္တာနိ ဝိယ စ ပဝတ္တာနိ စုတိအာသန္နဇဝနာနိ ပဋိသန္ဓိဇနကာနိ ဘဝေယျုံ။ ''ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ''တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ တအာ စ ပဋိသန္ဓိယာ ကောဝိထိယံ ဝိယ ပဝတ္တမာနာနိ ကထံ ကတူပစိတာနိ သိယုံ, အဿာဒနဘူတာယ တဏှာယ အပရာမဋ္ဌာနိ ကထံ ပဋိသန္ဓိနိဗ္ဗတ္တကာနိ, န စ လောကိယာနိ လောကုတ္တရာနိ ဝိယ သမာနဝိထိဖလာနိ ဟောန္တီတိ။ **တံ ဝိညာဏ**န္တိ တံ ဇဝနဝိညာဏံ။ ကေတ္တနယေန ပဋိသန္ဓိဝိညာဏဉ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ စုတိပဋိသန္ဓိ တအာသန္နဝိညာဏာနဉ္စ်ဟိ သန္တတိဝသေန ဝိညာဏန္တိ ဥပနီတေကတ္တံ ဣမ တံ ဝိညာဏန္တိ အဓိပ္ပေတံ။

အဝိဇ္ဇာယ ပဋိစ္ဆန္နာဒီနဝေ တိ အနုသယဝသေန ပဝတ္တာယ ဘဝတဏှာယ, စိတ္တသမ္ပယုတ္တာယ တ အဝိဇ္ဇာယ ဆာဒိတဒုက္ခာဒီနဝေ။ တထာဘူတေ ပန ကမ္မာဒိဝိသယေ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏဿ အာရမ္မဏဘာဝေန ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဘူတေ။ တဏှာယ အပ္ပဟီနတ္တာ ဧဝ ပုရိမုပ္ပန္နာယ စ သန္တတိယာ တထာပရိဏတတ္တာ ပဋိသန္ဓိဋ္ဌာနာဘိမုခံ ဝိညာဏံ နိန္နပောဏပဗ္ဘာရံ ဟုတ္ပတ ပဝတ္တတီတိ အာဟ **''တဏှာ နမေတီ''**တိ။ **သဟဇာ ပန သင်္ခါရာ** တိ စုတိအာသန္နဇဝနဝိညာဏသဟဇာတစေတနာ, သဗ္ဗေပိ တ ဖဿာဒယော။ **ခိပန္တီ** တိ ခိပန္တာ ဝိယ တသ္မိံ ဝိသယေ ပဋိသန္ဓိဝသေန ဝိညာဏပတိဋ္ဌာနဿ ဟေတုဘာဝေန ပဝတ္တန္တိ။ **တန္တိ** တံ ဝိညာဏံ။ **''သန္တတိဝသာ''** တိ ဝဒန္တော တဒေဝ ဝိညာဏံ သန္ဓာဝတိ သံသရတိ, န အညန္တိ ဣမဉ္စ မိစ္ဆာတဒံ ပဋိက္ခိပတိ။ သတိ ဟိ နာနတ္တနယေ သန္တတိဝသေန ဧကတ္တနယော ဟောတီတိ။

၅၉၉. အာရမ္မဏာဒီဟိ။ပေ။ ပဝတ္တတီ တိ အာရမ္မဏနိဿယပစ္စယာဒီဟိ ပဝတ္တတိ။ ကထံ ? အာသန္နမရဏဿ ဟိ ကမ္မဗလေန မနောဒွါရေ ဥပဋ္ဌာပိတံ အဝိဇ္ဇာယ ပဋိစ္ဆန္နာဒီနဝံ ကမ္မာဒိဝိသယံ အာရဗ္ဘ မနောဒွါရာဝဇ္ဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တတော မရဏာသန္နဝီထိယာ ဝတ္ထုဒုဗ္ဗလဘာဝေန မန္ဒပ္ပဝတ္တိယာ စတ္တာရိ, ပဉ္စ တ ဇဝနာနိ ပဝတ္တန္တိ, တဒနန္တရံ တဒာရမ္မဏေ သတိ, အသတိ တ ဘဝင်္ဂဝိသယမာလမ္ဗိတ္ပတ စုတိစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဘဝင်္ဂါနန္တရမ္ပိ စုတိ

ဟောတီတိ ဝဒန္တိ။ စုတိစိတ္တေ ပန နိရုဒ္ဓေ တဒေဝ အာဟဋဂတံ ကမ္မကမ္မနိမိတ္တာဒိံ အာရဗ္ဘ အနုပစ္ဆိန္နကိလေသဗလဝနိမိတ္တံ သဟဇာတသင်္ခာရေဟိ ကမ္မာဒိအာရမ္မဏေ ခိပိယမာနံ သြရိမတီရရုက္ခဝိနိဗန္ဓ ရဇ္ဇုံ အာလမ္ဗိတွာတမာတိကာတိက္ကာမကော ဝိယ ပုရိမဥ္စ နိဿယံ ဇဟတိ, အပရဉ္စ ကမ္မသမုဋ္ဌိတံ နိဿယံ အဿာဒယမာနံ တ အနဿာဒယမာနံ တ အာရမ္မဏာဒီဟိ ပစ္စယေဟိ ပဝတ္တတိ။ ဧတ္ထ စ သြရိမတီရံ ဝိယ ပုရိမဘဝေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, တတ္ထ ဋ္ဌိတရုက္ခော ဝိယ ပုရိမဘဝေ ပဝတ္တမာနက္ခန္ဓာ, ရဇ္ဇု ဝိယ ကမ္မာဒိအာရမ္မဏံ။ ကေစိ ပန "ရဇ္ဇု ဝိယ ဟဒယဝတ္ထု"တိ ဝဒန္တိ, "ရဇ္ဇု ဝိယ တဏှာ"တိပိ အပရေ။ ပုရိသော ဝိယ ဝိညာဏံ, တဿ ရဇ္ဇုဂ္ဂဟဏံ ဝိယ တဏှာယ အာရမ္မဏာဘိမုခနမနံ, ပယောဂေ ဝိယ ခိပနကသင်္ခာရာ, မာတိကာ ဝိယ စုတိစိတ္တံ, ပရတီရံ ဝိယ ပရလောကော။

၆၀၀. ယထာ ပုရိသော ပရတီရေ ပတိဋ္ဌဟမာနော ပရတီရရုက္ခဝိနိဗန္ဓံ ကိဉ္စိ အဿာဒယမာနော တ အနဿာဒယမာနော တ ကေဝလံ ပထဝိယံ သကဗလပယောဂေဟေဝ ပတိဋ္ဌာတိ , ဧဝမိဒမ္ပိ ဘဝန္တရတ္တဘာဝဝိနိဗန္ဓဟဒယဝတ္ထုသင်္ခာတံ နိဿယံ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ အဿာဒယမာနံ တ စတုဝေါကာရဘဝေ အနဿာဒယမာနံ တ ကေဝလံ အာရမ္မဏနိဿယသမ္ပယုတ္တဓမ္မေဟေဝ ပဝတ္တတီတိ **တံ** ဝိညာဏံ **နာပိ ဣဓာဂတံ** ဣမသ္မိံ ဘဝေ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ။ **ကမ္မာဒိ** န္တိ အတီတဘဝနိဗ္ဗတ္တကမ္မာဒိံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ခိပနကသင်္ခာရာနံ, နမနဝသေန ပဝတ္တတဏှာယ, ကမ္မာဒိဝိသယာယ အာဒီနဝပဋိစ္ဆာဒိကာယ စ အဝိဇ္ဇာယ, ဒဋ္ဌဟဂ္ဂဟာဒိကရာနံ ဥပာဒာနာဒီနဉ္စ ဂဟဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တတ္ထ ကမ္မံ နာမ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယဘူတံ, အပရာပရိယဝေဒနီယဘူတံ တ ပဋိသန္ဓိနိဗ္ဗတ္တကကမ္မံ။ ခိပနကသင်္ခာရာ နာမ စုတိအာသန္နဇဝနသဟဇာတသင်္ခာရာ, ပဋိသန္ဓိဇနကကမ္မသဟဂတသင်္ခာရာ တ, တတော ပုရိမဇဝနသဟဂတသင်္ခာရာတိ တ ကေစိ။ နမနဝသေန ပဝတ္တတဏှာ နာမ အနုသယာဝတ္ထာယ ပဝတ္တတဏှာ။ သေ နယော အာဒီနဝပဋိစ္ဆာဒက အဝိဇ္ဇာယပိ။ ကမ္မာဒိဝိသယာ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တာယေဝ။ ဒဋ္ဌဟဂ္ဂဟကရဥပာဒာနာ နာမ မဏ္ဍူကံ ပန္နဂေ ဝိယ ဥပပတ္တိဘဝဿ ဒဋ္ဌဟဂ္ဂဟဏဝသေန ပဝတ္တာ ကာမုပာဒာနာဒယော။

၆၀၁-၅. သဒ္ဒပဋိဃောသာဒီနံ သတိပိ ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နဘာဝေ သန္တာနဗန္ဓော န ဟာကဗ္ဗောတိ တေသံ ဧကတ္တနာနတ္တဘာဝံ အနာမသိတွာ အနာဂတမတီတဟေတုသမုပ္ပာဒမေဝ ဒဿေန္တော **"ဧတ္ထ စာ"** တိအာဒိမာဟ။ **ဧတ္ထာ**တိ ဣမသ္မိံ စုတိပဋိသန္ဓိကာရေ။ **ပဋိဃောသဒီပမုဒ္ဒါဒီ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အာအသတလဂတမုခနိမိတ္တာဒီနံ ဂဟဏံ။ **အညတ္တ အဂန္တွာ** တိ သဒ္ဒာဒိပစ္စယဒေသံ အနုပဂန္တွာ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ သဒ္ဒာဒီနံ ဥပ္ပတ္တိပဒေသံ အနုပဂန္တွာ ပဋိဃောသော သဒ္ဒဟေတုကော, ပဒီပေ ပဒီပန္တရာဒိဟေတုကော, မုဒ္ဒါ လဉ္ဆနဟေတုကော, မုခနိမိတ္တာဒိကံ အာအသာဒိအဘိမုခါဒိဟေတုကံ ဟောတိ တတော ပုဗ္ဗေ အဘာဝ, ဧဝမိဒမ္ပိ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏံ န ဟေတုဒေသံ ဂန္တွာ တံဟေတုကံ ဟောတိ တတော ပုဗ္ဗေ အဘာဝ, တသ္မာ န ဣဒံ ဟေတုဒေသတော ပုရိမဘဝတော ဣဓာဂတံ ပဋိဃောသာဒယော ဝိယ သဒ္ဒါဒိဒေသတော, နာပိ တတော ဟေတုံ ဝိနာ ဥပ္ပန္နံ သဒ္ဒါဒီဟိ ဝိနာ ပဋိဃောသာဒယော ဝိယာတိ။ အထ တ **အညတ္ထ အဂန္တွာ** တိ ပုဗ္ဗေ ပစ္စယပဒေသေ သန္နိဟိတာ ဟုတွာ တတော အညတ္ထ ဂန္တွာ တပ္ပစ္စယာ န ဟောန္တိ ဥပ္ပတ္တိတော ပုဗ္ဗေ အဘာဝ, နာပိ သဒ္ဒါဒိပစ္စယာ န ဟောန္တိ, ဧဝံ ဣဒမ္ပီတိ ဝုတ္တနယေန ယောဇေတဗ္ဗံ။ **သန္တာနဗန္ဓတော နတ္ထိ** တိ သန္တာနပ္ပဗန္ဓတော နတ္ထိ ဧကတာ သန္တာနေကတ္တေပိ အညဿေဝ ဝိညာဏဿ ဟေတုဘဝနတော, နာပိ နာနတာ အပုဗ္ဗာနံ အပုဗ္ဗာနံ ဥပ္ပာဒေပိ ပဋမုပ္ပန္နံ ဓမ္မံ ဝိနာ ပစ္ဆိမဿ အနုပ္ပဇ္ဇနတော, ပဒီပဿ ဝိယ နာနတာ န သိယာ။ ခဏိကာပိ ဟိ ပဒီပဇာလာ သန္တာနေကတ္တံ ဥပာဒာယ သာ ဧဝါတိ ဝုစ္စတိ, အတ္တကိစ္စဉ္စ သာဓေတိ။ **"သတိ သန္တာနဗန္ဓေ"** တိအာဒိနာ သန္တာနဗန္ဓေ ဧကန္တံ ဧကတ္တာယ စ နာနတ္တာယ စ အဂ္ဂဟေတဗ္ဗတံ, ဂဟဏေ စ ဒောသံ ဒဿေတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သန္တာနဗန္ဓေ သတိ ယဒိ ဧကန္တေန ဧကတာ သိယာ, ခီရဒဓီနမ္ပိ အနညဘာဝတော, အတ္တတောယေဝ စ သယံ အနုပ္ပဇ္ဇနတော ခီရတော ဒဓိသမ္ဘူတံ န ဘဝေယျ။ အထာပိ သန္တာနဗန္ဓေ သတိ ဧကန္တံ နာနတာ ဘဝေယျ, ခီရဒဓီနမ္ပိ နာနတ္တာ, အညဿ စ သာမိဘာဝမတ္တေန အပရဿ သာမိဘာဝတောယောဂတော ခီရသာမိ နရော ဒဓိသာမိ န ဘဝေယျ, န စ ပနေဝံ လောကေ ဒိဿတီတိ။

၆၀၆. **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဧဝံ လောကဝေါဟာရပရိစ္ဆေဒော ဟောတိ, တသ္မာ ဧကန္တံ ဧကတာ, နာနတာပိ တ န စေဝ ဥပဂန္တဗ္ဗာ။ ဧကတ္တေ ပန အဓိပ္ပေတေ ဓမ္မတော အဂ္ဂဟေတွာ သန္တာနတော ဂဟေတဗ္ဗံ, နာနတ္တေ အဓိပ္ပေတေ သန္တာနဝသေန အဂ္ဂဟေတွာ ဓမ္မတော ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ တေနာဟု ပောရာဏာ –

"ဒိဋ္ဌသန္တာနဗန္ဓသ္မိံ ၊ ဧကတ္တဝိစာရဏေ။

သဘာဂုပ္ပတ္တိယေကတ္တ-မညတ္တံ ခဏဘေဒတော”တိ။

ဧတ္ထ စ ကေန္တိ ကေတာပဋိသေဓေန “သယံကတံ သုခဒုက္ခ”န္တိ ကမ္မံ ဒိဋ္ဌိံ နိတရေတိ, ကေန္တိ နာနတာပဋိသေဓေန “ပရံကတံ သုခဒုက္ခ”န္တိ။

၆၀၇-၉. နနု န သုန္ဒရံ, နနု သိယာတိ တ သမ္ဗန္ဓော။ **အသင်္ကန္တိဟတုဘာဝေ** တိ သင်္ကန္တိဟတုဘာဝရဟိတေ, အသင်္ကန္တိဝသေန တ ဟတုဘာဝေ, အသင်္ကမိတ္တတဝ ဟတုဘာဝေတိ အတ္ထော။ **ခန္ဓာဘိသမ္ဘူတ** တိ အဘိသမ္ဘူတက္ခန္ဓာ, အထ တ အဘိသမ္ဘဝတိ ကမ္မံ တေသူတိ **အဘိသမ္ဘူတ,** ခန္ဓာ, ဧဝံ အဘိသမ္ဘူတ ကမ္မာဓိဋ္ဌာနဘူတာ ခန္ဓာတိ အတ္ထော။ **ကမ္မ နိရုဒ္ဓတ္တာ** တိ ဖလာဓိဋ္ဌာနဘူတံ ပရလောကံ အဂန္တွာ ကမ္မဝေ နိရုဒ္ဓတ္တာ။ **ပရတ္ထာဂမတော** တိ ပရလောကံ အဂမနတော။ **တဿာ** တိ ကမ္မဿာ။ **အညဿာ** တိ ယေန တံ ကမ္မံ ကတံ, တတော အညဿာ။ **အညတော**တိ ယံ တံ ကမ္မံ နိဗ္ဗတ္တံ, တတော အညတော။ **တေံ ဝိဓာန**န္တိ ကမ္မလောကတော ပရလောကံ ဂန္တွာ နတ္ထိ, တတ္ထ “အညေဝ ခန္ဓာ နိဗ္ဗတ္တန္တိ”တိ ဣဒံ သဗ္ဗံ ယထာဝုတ္တဝိဓာနံ။

၆၁၁-၄. “သန္တာနေ။ပေ။ သာခကော”တိ သင်္ခေပတော ဝုတ္တမတ္ထံ ပကာသေတုံ **“ကေသိဉ္စိ ပနာ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ကေသိဉ္စိ သန္တာနေ** တိ ယသိဉ္စိ ဓမ္မပုဉ္ဇေ ကမ္မံ နိဗ္ဗတ္တံ, တသ္သေဝ သန္တာနေတိ အတ္ထော။ အညဿာတိပိ တ။ ပေ။ ဟောတိ။ တတ္ထ ကေန္တိ ကေတ္တနာနတ္တာနံ ပဋိသိဒ္ဓတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ **တေဿတ္ထဿာ** တိ ဟေတုဖလာနံ အတ္ထတော အညတ္တေပိ တေနေဝ ဟေတုဖလဘာဝေန သမ္ဗန္ဓတ္တာ တံ ဖလံ အညဿ, အညတောတိ တန ဝတ္တဗ္ဗန္တိ တေဿ အတ္ထဿ။ **ဗီဇာန**န္တိ အမ္ဗမာတုလုင်္ဂဗီဇာနံ။ **အဘိသင်္ခါရော** တိ မဓုအာဒိပရိဘာဝနံ။ **မဓု အာဒိနာ**တိ မဓုစတုမဓုရအလတ္တကရသာဒိနာ။ **တဿာ** တိ တဿ ပရိဘာဝိတဗီဇဿ။ **ပဌမံ လဒ္ဓပစ္စယော** တိ မဓုရဘာဝူပဂမနတော ပဌမမေဝ လဒ္ဓပစ္စယော။ **ကာလန္တရေ** တိ ဖလကာလေ။ **ဧဝံ ဥဿဋ္ဌမိဒမ္ပိ စာ** တိ ယထာ တေံ, ဧဝံ ဣဒမ္ပိ ဉာတဗ္ဗံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ ဟိ အမ္ဗဗီဇာဒီသု မဓုနာ, စတုမဓုရေန တ ယောဇေတွာ ရောပိတေသု ဖလရသော မဓုရော ဟောတိ, မာတုလုင်္ဂဗီဇေ စ အလတ္တကရသေန ရဇိတွာ ရောပိတေ အမ္ဗိလဘာဏ္ဍော ရတ္တော ဟောတိ, န စ တံ ဗီဇံ အဘိသင်္ခရဏံ တ ဖလဋ္ဌာနံ ဟပုဏာတိ, ဧဝံ သန္တေပိ ကာလန္တရေ ဖလဝိသေသော န အညဗီဇသန္တာနေ ဟောတိ, န စ အညဿိံ ဗီဇေ အဘိသင်္ခါရပစ္စယတော ဟောတိ, ဧဝမေဝ ယေ ကမ္မ လောကေ နိဗ္ဗတ္တက္ခန္ဓာ, တေသု နိပ္ဖန္နံ ကမ္မံ တ ပရလောကံ န ဂစ္ဆန္တိ။ ဧဝမ္ပိ ကာလန္တရေ ဝိပာကက္ခန္ဓာ အညဿိံ သန္တာနေ န နိဗ္ဗတ္တန္တိ, န စ အညကမ္မပစ္စယတော ဟောန္တီတိ။

ဧတ္ထ ဟိ အဘိသင်္ခတံ ဗီဇံ ဝိယ ကမ္မံ တ သတ္တော, အဘိသင်္ခါရော ဝိယ ကမ္မံ, ဗီဇဿ အင်္ကုရာဒိပ္ပဗန္ဓော ဝိယ သတ္တဿ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏာဒိပ္ပဗန္ဓော။ တတ္ထုပ္ပန္နဿ မဓုရရသဿ အမ္ဗိလဘာဏ္ဍော ရတ္တဿ စ တဿေဝ ဗီဇဿ တတော ဧဝ စ အဘိသင်္ခါရတော ဘာဝေ ဝိယ ကမ္မကာရကဿေဝ သတ္တဿ တတော ဧဝ စ အဘိသင်္ခရဏတော ဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၆၁၅. ဗာလကာလေ။ပေ။ ဖလအာယိနာတိ ဗာလသရီရေ ကတံ ဝိဇ္ဇာပရိယာပုဏနံ, သိပ္ပသိက္ခနံ, ဩသဓူပယောဂေ စ န ဝုဍ္ဎသရီရံ ဂစ္ဆတိ, အထ စ တန္နိမိတ္တံ ဝိဇ္ဇာပဋ္ဌနံ, သိပ္ပဇာနနံ, အနာမယတာဒိ စ ဝုဍ္ဎသရီရေ ဟောန္တိ, န စ တာနိ အညဿ ဟောန္တိ တံသန္တတိပရိယာပန္နေ ဧဝ သဒိသေ ဥပ္ပဇ္ဇနတော။ န စ ယထာ ပယုတ္တေန ဝိဇ္ဇာပရိယာပုဏနာဒိနာ ဝိနာ တာနိ အညတော ဟောန္တိ တဒဘာဝေ အဘာဝတော, ဧဝံ ကမ္မာပိ သန္တာနေ ယံ ဖလံ, တေံ နာညဿ, န စ အညတောတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဧတေန စ သင်္ခါရာဘာဝေ ဖလာဘာဝမေဝ ဒဿေတိ, န အညပစ္စယနိတရဏံ ကရောတိ။

၆၁၆-၈. ဧဝံ သန္တေပိ တိ အသင်္ကန္တိဟတုဘာဝေ။ တတ္ထ စ ယထာဝုတ္တအောသပရိဟာရဏေ သတိ သိဒ္ဓေပီတိ အတ္ထော။ **ဝိဇ္ဇမာန** န္တိ ပဒီပဿ ဝဋ္ဋိကာသင်္ခေဟော ဝိယ ဝိဇ္ဇမာနံ အနိရုဒ္ဓန္တိ အတ္ထော။ **အဝိဇ္ဇမာန** န္တိ ဝဋ္ဋုဒ္ဒုက္ခာဘာဝဿ အရဟတော စုတိစိတ္တံ ဝိယ အဝိဇ္ဇမာနံ နိရုဒ္ဓန္တိ အတ္ထော။ **တပ္ပဝတ္တိက္ခဏေ** တိ ကမ္မဿ ပဝတ္တမာနက္ခဏေယေဝ။ တေနာဟ **“သဒ္ဓိမေဝ စ ဟေတုနာ”** တိ။ **အဝိဇ္ဇမာန** န္တိ ပဝတ္တိက္ခဏတော ပုဗ္ဗေ ဝိဇ္ဇမာနတံ အသမ္ပတ္တံ။ **နိရုဒ္ဓ** န္တိ ခဏတ္တယံ ပတွာ နိရုဒ္ဓံ။ တေနာဟ –

“ပဝတ္တိက္ခဏတော ပုဗ္ဗေ, ပစ္ဆာ နိစ္စဖလံ သိယာ”တိ။

ပုဗ္ဗေ တိ ကမ္မာယူဟနတော ပုဗ္ဗေ။ အဝိဇ္ဇမာနတာသာမညေန ဟေတံ ဝုတ္တံ။ **ပစ္ဆာ** တိ ဝိပါကပ္ပဝတ္တိတော ပစ္ဆာ စ။

၆၁၉-၂၀. ကဋတ္တာပစ္စယော တိ ကဋတ္တာ ဧဝ ပစ္စယော, န ဝိဇ္ဇမာနတာယ အဝိဇ္ဇမာနတာယ တတိ အတ္ထော။ တေနာဟ ''ကာမာဝစရဿ ကုသလဿ ကမ္မဿ ကတတ္တာ ဥပစိတတ္တာ ဝိပါကံ စက္ခုဝိညာဏံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတီ''တိအာဒိ (ဓ. သ. ၄၃၁)။ ယဒိ ဧဝံ အရဟတော ကတကမ္မမ္ပိ ကဋတ္တာပစ္စယော သိယာတိ? နယိဒမေဝံ။ ယထာ ဟိ အစ္ဆိန္နမူလဿ ရုက္ခေ ပုပ္ဖိတံ ဗီဇသမတ္ထမ္ပိ ကုသုမံ မူလေ ဆိန္နမတ္တေ ဖလအာယကံ န ဟောတိ, ဧဝံ အရဟ တောပိ ကိလေသမူလဿ အဗ္ဗောစ္ဆိန္နကာလေ သန္တာနေ ပဝတ္တမ္ပိ ကမ္မံ ကိလေသမူလစ္ဆိန္နမတ္တေယေဝ ဖလ အာနေ အသမတ္ထဘာဝံ အာပန္နန္တိ။ တေနာဟု ပောရာဏာ –

> ''ဗာလဇနန္ဓာရုဠှော ၊
> ဇာတိရထော ကမ္မကိလေသစက္ကောယံ။
> ကိလေသစက္ကဝိဓမနော၊
> န ယာတိ ကမ္မေကစက္ကေပီ''တိ။

ကဋတ္တာ စေ ပစ္စယော, နိစ္စဖလအာယကော ဝိဗန္ဓောတိ အာဟ **''ဟဒ္ဒိုဘောကာဒိက''**န္တိအာဒိ။ **ဟဒ္ဒိုဘောကာဒိက**န္တိ မူလဘာဝူပဂမနာဒိကံ။ **အာဒိ-**ဂ္ဂဟဏေန ''ပစ္ဆာ မူလံ ဒဿာမီ''တိ ဘဏ္ဍဂ္ဂဟဏံ, ဣဏဂ္ဂဟဏဥ္စ သင်္ဂဏှာ တိ။ အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ဟဒ္ဒိုဘောဂကိရိယာဒီနံ ဝိဇ္ဇမာနတာ, အဝိဇ္ဇမာနတာ တ နိယ္ယာတနေ, ပဋိဘဏ္ဍ အာနေ, ဣဏအာနေ စ ပစ္စယော န ဟောတိ, အထ ခေါ ကရဏမတ္တံ, န စ တံ နိယ္ယာတနာဒီနံ နိစ္စမေဝ ပစ္စယော ဟော တိ နိယ္ယာတနာဒိမ္ဟိ ကတေ ပစ္စယတ္တာဘာဝတော, ဧဝမေဝ ဝိပါကုပ္ပာဒနေပိ ကမ္မဿ ဝိဇ္ဇမာနတာ, အဝိဇ္ဇမာန တာ တ ပစ္စယော န ဟောတိ, အထ ခေါ ကရဏမတ္တမေဝ, ကရဏမတ္တေ စ သတိ ဝိပက္ကဝိပါကာနံ ပစ္စယော န ဟော တီတိ။

၆၂၁. ပရမဿ ဥတ္တမဿ အတ္တဿ ပကာသနတော **ပရမတ္ထပ္ပကာသနော။ ပီတိဗုဒ္ဓိဝိဝမုနော** တိ ပီတိ ယာ, ဉာဏဿ စ, ပီတိသဟဂတဿ တ ဉာဏဿ ဝိဝမုနော။

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသိနိယာ နာမ

အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာယ

ပုညဝိပါကပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၀. ဒသမော ပရိစ္ဆေဒော

ရူပဝိဘာဂဝဏ္ဏနာ

၆၂၂. **အာဒိမှဟီ**တိ ဥဒ္ဒေသကထာယံ။ **ဣဓာနီ**တိ စိတ္တစေတသိကဝိဘာဝနာနန္တရံ။ **ဝိဘာဝန**န္တိ နိဒ္ဒေသပဋိနိဒ္ဒေသဝသေန သရူပတော ပကာသနံ။

၆၂၃. **ရုပ္ပတီ** တိ သီတုဏှာဟာဒီဟိ ဝိကာရမာပဇ္ဇတိ, အာပာဒီယတီတိ တ အတ္ထော။ ဝိကာရာပတ္တိ စ သီတာဒိဝိရောဓိပစ္စယသန္နိဓာနေ ဝိသဒိသုပ္ပတ္တိယေဝ။ န ဟိ ယထာသကံ ပစ္စယေဟိ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဝာ ဌိတမ္မာနံ အညေန ကေနစိ ဝိကာရာပာဒနံ သက္ကာ ကာတုံ, တသ္မာ ပုရိမုပ္ပန္နရူပသန္တတိ ဝိယ အဟုတွာ ပစ္ဆာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ ဝိသဘာဂပစ္စယသမတယေန ဝိသဒိသုပ္ပတ္တိယေဝ ဣဓ ''ရုပ္ပန''န္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ သင်္ဃာယာနံ ဝိပရိဏာမတအော ပစ္စက္ခတော ဟောတိ။ နနု စ အရူပမ္မာနမ္ပိ ဝိရောဓိပစ္စယသမတယေ ဝိသဒိသုပ္ပတ္တိ လဗ္ဘတီတိ? သစ္စံ လဗ္ဘတိ, န ပန ဝိဘူတတရာ။ ဝိဘူတတရာ ဟေတ္ထ ဝိသဒိသုပ္ပတ္တိ အဓိပ္ပေတာ ဥက္ကဋ္ဌဂတိဝသေန ယထာ ''အဘိရူပဿ ကညာ အတဗ္ဗာ''တိ (သံ. နိ. ၃.၇၈)။

ကုတော ဇေတံ ဝိညာယတီတိ စေ? သီတာဒိဂ္ဂဟဏတော။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ –

> ''ကိဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, ရူပံ ဝဒေထ, ရုပ္ပတီတိ ခော, ဘိက္ခဝေ, တသ္မာ ရူပန္တိ ဝုစ္စတိ။ ကေန ရုပ္ပတိ? သီတေနပိ ရုပ္ပတိ, ဥဏှေနပိ ရုပ္ပတိ, ဇိဃစ္ဆာယပိ ရုပ္ပတိ, ပိပာသာယပိ ရုပ္ပတိ, ဍံသမကသဝါတာတပသရီသပသမ္ဖဿေနပိ ရုပ္ပတိ, ရုပ္ပတီတိ ခော, ဘိက္ခဝေ, တသ္မာ ရူပန္တိ ဝုစ္စတီ''တိ (သံ. နိ. ၃.၇၉)။

ဧတ္ထ ဟိ သီတာဒိဂ္ဂဟဏံ သီတာဒိနာ ဖုဋ္ဌဿ ရုပ္ပနံ ဝိဘူတတရံ, တသ္မာ တဒေဝေတ္ထ ဂဟိတန္တိ ဉာပနတ္ထံ။ ဣတရထာ ရုပ္ပတီတိ သာမညဝစနေနေဝ သိဒ္ဓေ သီတာဒိဂ္ဂဟဏံ နိရတ္ထကံ သိယာတိ။

ယဒိ ဧဝံ, ကထံ ဗြဟ္မလောကေ ရူပသမညာ? န ဟိ တတ္ထ ဥပဃာတကော သီတာဒိဖဿဝိသေသော လဗ္ဘတီတိ? သစ္စံ, တတ္ထာပိ တံသဘာဝါနတိဝတ္တနတော။ အရုပ္ပနဿာပိ ဟိ ရုပ္ပနသဘာဝါနတိဝတ္တနတော ရူပသမညာ ဟောတိ။ ယထာ အဒုဒ္ဓမ္ပိ ခီရံ တံသဘာဝါနတိဝတ္တနတော ''ဒုဒ္ဓ''န္တိ ဝုစ္စတီတိ။ အထ ဝါ ကိဉ္စာပိ တတ္ထ ဥပဃာတကော သီတာဒိဖဿဝိသေသော နတ္ထိ, အနုဂ္ဂဟကော ပန အတ္ထိ။ တထာ ဟိ ဗြဟ္မာနံ ဥတုဇရူပံ အတ္ထိ, တသ္မာ အတ္ထေဝ တတ္ထ ရုပ္ပနန္တိ န ကောစိ တတ္ထ ရူပသမညာယ ဝိဗန္ဓောတိ။

ရူပယတီတိ ဝါတိ သယံ ဝိဇ္ဇမာနမေဝ အတ္တနော သန္တာနံ ဝိကာရမာပာဒယတီတိ အတ္ထော။ ဣတိ ပုရိမဝိဂ္ဂဟေန ဝိကာရုပ္ပတ္တိ ''ရုပ္ပန''န္တိ ဒီပိတံ။ ဣမိနာ ပန ဝိရောဓိပစ္စယသန္နိပါတေ ဝိဇ္ဇမာနဿေဝ ယော အတ္တနော သန္တာနေ ဝိသဒိသုပ္ပတ္တိဟေတုဘာဝေ, တံ ရုပ္ပနန္တိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ ဣမသ္မိံ ပက္ခေ အရူပဿ ရူပသမညာပသင်္ဂေါ ဇေနတ္ထိ။ နိရုဒ္ဓမေဝ ဟိ တံ အနန္တရာဒိပစ္စယေဟိ အရူပံ ဥပ္ပာဒေတိ, န ဝိဇ္ဇမာနန္တိ။ ဃဋ္ဋနေ ဝိကာရာပတ္တိယံ ရူပ-သဒ္ဒဿ ရုဠှိ, တသ္မာ အရူပဓမ္မာနံ ဃဋ္ဋနာဘာဝတော န တေသု ရူပသမညာတိ ကေစိ။ ပဋိဃာတော ရုပ္ပနန္တိ အပရေ, တေသံ မတေန ကိဉ္စာပိ သပ္ပဋိဃရူပာနမေဝ ရူပသမညာပသင်္ဂေါ, အထ ခော အဝယဝတေပဟာရေန သမုဒာယောပိ တေ ဟာရီယတီတိ သဗ္ဗမေဝ ရူပံ ရူပသမညံ လဘတိ။ ကေစိ ပနေတ္ထ ''ရူပယတီတိ ဝဏ္ဏာယတနဝသေန ဝုတ္တ''န္တိ ဝဒန္တိ။ တဥ္ဟိ ဝဏ္ဏဝိကာရံ အာပဇ္ဇမာနံ ရူပယတိ, ဟဒယင်္ဂတဘာဝံ ပကာသေတီတိ။ တယိဒံ ဥပရိ ဝဏ္ဏာယတနနိဒ္ဒေသေ ဝိသုံယေဝ ဝုစ္စတီတိ န တဿ ဣဓ သံဝဏ္ဏနေ ပယောဇနံ အတ္ထိ။ **သုရူပေ**ာတိ ဒွတ္တိံသမဟာပုရိသလက္ခဏာသီတိအနုဗျဉ္ဇနဗျာမပ္ပဘာကေတုမာလာဒီဟိ အလင်္ကတတ္တာ သောဘနရူပကာယော, သဘာဝတ္ထော တ ရူပ-သဒ္ဒော ''ယံ လောကေ ပိယရူပံ သာတရူပ''န္တိအာဒီသု (ပဋိ. မ. ၁.၁၁၄) ဝိယ, တသ္မာ **သုရူပေ**ာတိ သောဘနသဘာဝေ, တေန ဒသဗလစတုဝေသာရဇ္ဇာဒိအသာဓာရဏဂုဏဝိသေသသမာယောဂဒီပနတော သတ္ထု ဓမ္မကာယသမ္ပတ္တိယာပိ သောဘနတာ ဒဿိတာ ဟောတိ။

၆၂၄. **ဘူတောပာဒါယဘေဒတော**တိ ဧတ္ထ တဒမိနုဝုတ္တိတာယ ဘဝတိ ဧတ္ထ ဥပာဒါရူပန္တိ ဘူတံ။ အထ ဝါ မဟာဘူတာယေဝ ဣဓ ပုရိမပဒလောပဝသေန ဘူတ-သဒ္ဒေန ဝုတ္တာ။ တေနာဟ ''စတုဗ္ဗိဓာ မဟာဘူတာ''တိ။ ဘူတာနိ ဥပာဒိယတေဝ, န ပန သယံ တေဟိ အညေဟိ ဝါ ဥပာဒိယတီတိ **ဥပာဒါယံ**။ ဧတ္တ္က ကတ္ဝာ စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ အညမညံ နိဿာယ ပဝတ္တမာနာနမ္ပိ ဥပာဒါယရူပတာပသင်္ဂေါ နတ္ထိ။ န ဟိ တေ ကေဝလံ အညမညံ ဥပာဒိယန္တေဝ, အထ ခေါ သယံ ဥပာဒါယရူပေဟိ ဥပာဒိယန္တိ, တသ္မာ ဥပာဒါယ-သဒ္ဒဂ္ဂဟဏသာမတ္ထိယတော န မဟာဘူတာနံ ဥပာဒါယရူပတာပသင်္ဂေါတိ။ အထ ဝါ ''စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ ဥပာဒါယရူပ''န္တိ (ဓ. သ. ၅၈၄) ဝစနတော စတုမဟာဘူတသန္နိဿိတတာဝ ဥပာဒါယရူပလက္ခဏံ, န ဘူတတ္တယာဒိသန္နိဿိတတာပီတိ န တေသံ ဥပာဒါယရူပတာတိ။ ဘူတဉ္စ ဥပါဒါယဉ္စ **ဘူတောပာဒါယံ,** တေသံ ဝသေန ဘေဒတောတိ **ဘူတောပာဒါယဘေဒတော**။ ဘူတသဒ္ဒဿ ဥဘယလိင်္ဂတ္တာ အာဟ **''မဟာဘူတာ''**တိ။ **ဥပာဒါ**တိ ဥပာဒါယရူပါနိ ''ပဋိသင်္ခါ ယောနိသော''တိအာဒီသု ဝိယ ဧတ္ထ ယ-ကာရလောပေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၆၂၅. ကတမေ ပန စတ္တာရော မဟာဘူတာ, ကထဉ္စ တေ မဟာဘူတသညိတာ, ကာနိ စ ဥပာဒါယရူပါနိ, ကထဉ္စ တာနိ ''ဥပာဒါယရူပါနီ''တိ ဝုစ္စန္တီတိ ဣဒံ စောဒနံ ဟဒယေ ကတ္ဝာ ကမေန သောဓေန္တော အာဟ **''ပထဝီဓာတူ''**တိ အာဒိ။ **စတ္တာရောမေ** တိ စတ္တာရော ဣမေ။ မဟာ စ သော ဘူတော စာတိ မဟာဘူတော, တေန **မဟာဘူတေန** သဒေဝကေ လောကေ မဟန္တဘာဝေန ဟုတ္ဝာဘူတေန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေနာတိ အတ္ထော။ အထ ဝါ –

> ''ကာလော ဃသတိ ဘူတာနိ၊
> သဗ္ဗာနေဝ သဟတ္တနာ။
> ယော စ ကာလဃသော ဘူတော၊
> သ ဘူတပစနိံ ပစီ''တိ။ (ဇာ. ၁. ၂.၁၉၀) –

အာဒီသု ဝိယ ဘူတ-သဒ္ဒဿ သတ္တေသု, ခီဏာသဝေသု စ ပဝတ္တနတော **မဟာဘူတေနာ**တိ မဟတာ သတ္တေန, မဟာခီဏာသဝေနာတိ ဝါ အတ္ထော။ ခီဏာသဝေါပိ ဟိ ပရိက္ခီဏပဋိသန္ဓိကတ္တာ ဘူတောယေဝ န ဘဝတိ, န စ ဘဝိဿတီတိ ဘူတောတိ ဝုစ္စတိ။

၆၂၆. **မဟန္တာ ပာတုဘူတာ** တိ ဥပာဒိန္နကသန္တာနေပိ အနုပာဒိန္နကသန္တာနေပိ သသမ္ဘာရဓာတုဝသေန မဟန္တာ ဟုတ္ဝာ ဘူတာ ဇာတာ နိဗ္ဗတ္တာတိ အတ္ထော။ တေသံ အနုပာဒိန္နကသန္တာနေ –

> ''ဒုဝေ သတသဟဿာနိ၊ စတ္တာရိ နဟုတာနိ စ။
> ဧတ္တကံ ဗဟလတ္တေန၊ သင်္ခါတာယံ ဝသုန္ဓရာ''တိ။ (မ. သ. အဋ္ဌ. ၅၈၄) –

အာဒိနာ နယေန မဟန္တပာတုဘူတတာ ဝုတ္တာ။ ဥပာဒိန္နကသန္တာနေပိ အနေကယောဇနသတိကမစ္ဆကစ္ဆပတိကဝုတပ္ပမာဏဒေဝဒာနဝါဒိသရီရဝသေန ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ဝုတ္တမ္ပိ ဟေတံ ''သန္တိ, ဘိက္ခဝေ, မဟာသမုဒ္ဒေ ယောဇနသတိကာပိ အတ္တဘာဝါ''တိအာဒိ (အ. နိ. ၈.၂၀; စူဠဝ. ၃၈၅; ဥဒါ. ၄၅)။

မဟာဘူတသမာတိ အနေကဗ္ဗုတဝိသေသဒဿနေန, အနေကဘူတဒဿနေန စ မဟန္တာ ဘူတာ, မဟန္တာနိ အဗ္ဘုတာနိ ဝါ ဧတေသူတိ မဟာဘူတာ, မာယာကာရာ, ယက္ခာဒယော ဝါ ဇာတိဝသေနေဝ မဟန္တာ ဘူတာတိ မဟာဘူတာ, တေဟိ ဧတေ သမာတိ မဟာဘူတသမာ။ ဧတေ ဟိ ယထာ မာယာကာရာ အမဏိံ ဝေ ဥဒကံ မဏိံ ကတ္ဝာ ဒဿေန္တိ, အသုဝဏ္ဏံယေဝ လေဍ္ဍုအာဒိကံ သုဝဏ္ဏံ ကတ္ဝာ ဒဿေန္တိ, ယထာ စ သယံ နေဝ ယက္ခာ န ပက္ခိနော သမာနာ ယက္ခာဒိဘာဝမ္ပိ ဒဿေန္တိ, ဧဝမေဝံ သယံ အနီလာနေဝ ဟုတ္ဝာ နီလံ ဥပာဒါယရူပံ ဒဿေန္တိ, သယံ အပီတာ ယေဝ။ပေ.။ သယံ အနောဒါတာယေဝ ဟုတ္ဝာ ဩဒါတံ ဥပာဒါယရူပံ ဒဿေန္တီတိ မာယာကာရမဟာဘူတသာမညတော မဟာဘူတာ။

ယထာ စ ယက္ခာ မဟာဘူတာ ယံ ဂဏှန္တိ, နေဝဿ အန္တောသရီရေ ဌာနံ ဥပလဗ္ဘတိ, န သရီရတော ဗဟိ, န စ တဿ အင်္ဂမင်္ဂံ နိဿာယ န တိဋ္ဌန္တိ၊ ယဒိ ဟိ သရီရဿ အန္တော ဌိတာ, သကလသရီရေ ဗျာပနံ န သိယာ။

အထ ဗဟိ ဌိတာ, ယက္ခာဂ္ဂဟိတကေန ကတကုသလာကုသလံ ယက္ခဿ န သိယာ။ ယဒိ စဿ အင်္ဂမင်္ဂံ နိဿာယ န ဌိတာ, ယက္ခာဂ္ဂဟိတကေ ပဟဋ္ဌေ ယက္ခဿ ဒုက္ခဝေဒနုပ္ပတ္တိ န သိယာ, န စ သရီရေ ရာဇိဥဋ္ဌာနံ ဘဝေယျ။ ယသ္မာ ပနေတံ သဗ္ဗံ အတ္ထိ, တသ္မာ တေ အနိဒ္ဒိသိတဗ္ဗဋ္ဌာနာ, ဧဝမေတေပိ န အညမညဿ အန္တော န ဗဟိ ဌိတာ ဥပလဗ္ဘန္တိ, န စ အညမညံ နိဿာယ န တိဋ္ဌန္တိ။ ယဒိ ဟိ တေ အညမညဿ အန္တော ဌိတာ, န သကသကကိစ္စကရာ သိယုံ အညမညံ အနုပဝေသနတော။ အထ အညမညတော ဗဟိ ဌိတာ, ဝိနိဗ္ဘုတ္တာ သိယုံ, တထာ စ သတိ အဝိနိဗ္ဘုတ္တတာအေ ပရိဟာယေယျ, တသ္မာ အနိဒ္ဒိသိတဗ္ဗဋ္ဌာနာတိ။ ယက္ခမဟာဘူတသမာနတာယ မဟာဘူတသမာ။ အနိဒ္ဒိသိတဗ္ဗဋ္ဌာနာပိ စေတေ ပတိဋ္ဌာနာဒိနာ ယထာသကကိစ္စဝိသေသေန သေသာနံ တိဏ္ဏံ ဥပကာရကာ ဟောန္တာ သဟဇာတာဒိနာ ပစ္စယေန ပစ္စယော ဟုတွာ အညမညံ နိဿာယေဝ တိဋ္ဌန္တိ။

ဝဋ္ဋကတ္တာ အဘူတေနာ တိ ယက္ခိနီအာဒယော ဝိယ အဘူတေန အတဇ္ဇေန မနာပဝဏ္ဏသဏ္ဌာနာဒိနာ သတ္တာနံ ဝဉ္စကတ္တာ မဟန္တာနိ အဘူတာနိ ဧတေသူတိ မဟာဘူတာတိ သမ္မတာ ။ ယထာ ဟိ ယက္ခိနီအာဒယော မနာပေဟိ ကာဋ္ဌသာမာဒိဝဏ္ဏေဟိ, ပုထုလပီဝရကိသာဒိသဏ္ဌာနေဟိ, ဟတ္ထဘမုအာဒိဝိက္ခေပေဟိ စ အတ္တနော ဘယာနကဘာဝံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ သတ္တေ ဝဉ္စေန္တိ, အတ္တနော ဝသံ နေန္တိ, ဧဝမေတေပိ ဣတ္ထိပုရိသာဒီသု မနာပေန ဆဝိဝဏ္ဏေန, မနာပေန အင်္ဂပစ္စင်္ဂသဏ္ဌာနေန, မနာပေန စ ဟတ္ထပာဒအင်္ဂုလိဘမုကဝိက္ခေပေန အတ္တနော ကက္ခဠတ္တာဒိသရီရလက္ခဏံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဗာလဇနံ ဝဉ္စေန္တိ, အတ္တနော သဘာဝံ ဒဋ္ဌုံ န ဒေန္တာ တံ အတ္တနော ဝသံ နေန္တိ။

၆၂၇-၃၀. **စက္ခုသောတ**န္တိအာဒီသု ရူပမေဝ ရူပတာ။ ဟဒယဉ္စ တံ ဝတ္ထု စ မနောဓာတုမနောဝိညာဏဓာတူနန္တိ ဟဒယဝတ္ထု, ဟဒယဿ တ ဝိညာဏဿ ဝတ္ထူတိ ဟဒယဝတ္ထု, ပုရိမပဒလောပေန ပန **“ဝတ္ထု”**န္တိ ဝုတ္တံ။ ကဗဠီကာရော အာဟာရောယေဝ **အာဟာရတာ**။ ကိဉ္စာပိ **ဓမ္မသင်္ဂဏိယံ** ရူပနိဒ္ဒေသေ ကဗဠီကာရော အာဟာရော ဩဇာသင်္ခာတေ ဥဒ္ဒိဋ္ဌော, ဣဓ ပန နိပ္ဖန္နရူပာနံ ဧကဒ္ဓာနေ ဒဿနတ္ထံ ဟဒယဝတ္ထုအနန္တရံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌောတိ။ လဟုတာ အာဒိ ယာသံ မုဒုတာ ကမ္မညတာနန္တိ လဟုတာဒယော, တာသံ တယံ **လဟုတာဒိတ္တယံ,** တတ္ထ လဟုဘာဝေ လဟုတာ, တထာ မုဒုတာပိ။ ကမ္မနိ သာဓု ကမ္မညံ, တဿ ဘာဝေ ကမ္မညတာ။ လဟုတာဒီနံ သယံ အနိပ္ဖန္နတ္တာ နိပ္ဖန္နရူပဝိကာရဘာဝံ ဒဿေတုံ **“ရူပဿာ”** တိ ဝိသေသနံ ကတံ။ **စတုဝီသတီ**တိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော, ဗလဝရူပာဒီနံ နိသေဓနတ္ထော။ တတ္ထ ယံ ဝတွာ တဗ္ဗံ, တံ ပရတော အာဝိ ဘဝိဿတိ ။ **နိဿာယာ** တိ နိဿာယ ဧဝ, န ပန နိဿယဝသေနပိ။ စတူဟိ ဥပာဒါနေဟိ နိမုတ္တတာယ နိက္ခန္တံ ဥပာဒါနတော မာနသံ ဧတဿာတိ **နိရုပာဒါနမာနသော**။

၆၃၁-၂. **ပတ္ထဋ္ဌတ္တာ** တိ ပုထုတ္တာ, တေန ပုထုဘာဝတော ပုထဝီ, ပုထဝီ ဧဝ ပထဝီတိ နိရုတ္တိနယေန သဒ္ဒသိဒ္ဓိ ဒီပိတာ ဟောတိ။ အယံ ပန သမ္ဘာရပထဝိယာ ဝသေန ယုဇ္ဇတိ။ သာ ဟိ ပုထုဘူတာ ပတ္ထဋ္ဌာတိ။ လက္ခဏပထဝိယာ ဝသေန ပန ပထနဋ္ဌေန ပထဝီ, သဟဇရူပာနံ ပတိဋ္ဌာဘာဝေန ပက္ခာယတိ ဥပဋ္ဌာတီတိ အတ္ထော။ ပုရိမောပိ တ အတ္ထော လက္ခဏပထဝိယာ ဝသေန လဗ္ဘတိ။ **တယနတော**တိ သမုဒိရဏတော, ဒေသန္တရုပ္ပတ္တိဟေတုဘာဝေန ဘူတသင်္ဃာဋဿ ဟာပနတောတိ အတ္ထော။ **တေဇေတိ** ပရိပါစေတိ, နိသေတိ တ, တိက္ခဘာဝေန သေသဘူတတ္တယံ ဥသ္မာပေတီတိ အတ္ထော။ ကထာဗန္ဓဝသေန စေတ္ထ ဣတိ-သဒ္ဒလောပတော ‘‘တေဇေတိ’’စ္စေဝ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ‘‘အာပေတီ’’တိ ဧတ္ထာပိ။ တသ္မာ တေဇေတီတိ **တေဇော,** အာပေတီတိ **အာပော**တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အာပေတိ ဟာလနာ**တိ အနုပာလေတဗ္ဗရူပပရိယောသာနံ အာပေတိ ပတ္ထရတိ။ တထာ ဟေတံ ‘‘အာဗန္ဓနကိစ္စ’’န္တိ ဝုစ္စတိ။ အာပီယတီတိ **အာပော**။ သောသီယတိ ပိဝီယတီတိ အတ္ထောတိ ကေစိ။ အယံ ပနတ္ထော သသမ္ဘာရာပေ ယုဇ္ဇတီတိ ဝဒန္တိ, လက္ခဏာပေပိ ယုဇ္ဇတေဝ။ သောပိ ဟိ ဖရုသဟာစနဝိသောသနာကာရေန သေသဘူတတ္တယေန ပီယမာနော ဝိယ ပဝတ္တတီတိ။ အာဟယတီတိ တ **အာဟော,** ဗျူဟောတိ ဝဓေတီတိ အတ္ထော။ တထာ ဟောယ ပရိဗျူဟနရသော။ **တေသ**န္တိ ယထာဝုတ္တာနံ ဘူတာဟာအယဘေဒနံ ရူပာနံ။ **ဝက္ခာမိ** တိ ကထေဿာမိ။ ကိံ ကာရဏာတိ အာဟ **“လက္ခဏာဒီသူ”**တိအာဒိ။ **ဟိ**-သဒ္ဒေါ ဟေတုအတ္ထော။ ယသ္မာ လက္ခဏာဒီသု ဉာတေသု ဓမ္မာ အာဝိ ဘဝိဿန္တိ, တသ္မာ တေသံ ပရတော အာဝိဘာဝဟေတူတိ အတ္ထော။

၆၃၃-၄. ကာနိ ပန တာနိ လက္ခဏရသပစ္စုပဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနာနိ နာမ, ယေသု ဉာတေသု ဓမ္မာ အာဝိ ဘဝိဿန္တီတိ ဣမံ စောဒနံ သောဓေတုံ လက္ခဏရသပစ္စုပဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနာနိ သရူပတော ကထေန္တော အာဟ **“သာမညံ တ”**တိအာဒိ။ **သာမညံ** သာဓာရဏော အနိစ္စာဒိကော။ **သဘာဝေ** ကက္ခဠတ္တာဒိဖုသနာဒိကော အသာဓာရဏဘာဝေါ။ **ကိစ္စ**န္တိ သန္ဓာရ

ဏာဒိကိစ္စံ။ **သမ္ပတ္တီ** တိ သမ္ပန္နဘာဝေါ။ ''သုရသော ဂန္ဓဗ္ဗော''တိအာဒီသု ဟိ ဂန္ဓဗ္ဗသမ္ပတ္တိယာ ရသ-သဒ္ဒေန ဝုစ္စ
စမာနတ္တာ **သမ္ပတ္တိ ရသော**တိ။ **ဖလန္တိ** သဟဇာတနာနက္ခဏိကဝသေန ဒွိတံ ဖလံ။ **ဥပဋ္ဌာနနယော** တိ ဂဟေတဗ္ဗာဘာ
ဝေန ဉာဏဿ ဥပဋ္ဌာနာကာရော။ **အာသန္နကာရဏ** န္တိ ပဓာနကာရဏံ။

လက္ခီယတိ ဧတေနာတိ လက္ခဏံ, ကက္ခဋတ္တံ လက္ခဏမေတိဿာတိ **ကက္ခဋတ္တလက္ခဏာ** ။ နနု စ ကက္ခဋ
တ္တမေဝ ပထဝီဓာတူတိ? သစ္စမေတံ။ တထာ ဟိ ဝိညာတာဝိညာတသဒ္ဒတ္ထတာဝသေန အသမ္ဘိန္နေပိ ဓမ္မေ ကပ္ပ
နာသိဒ္ဓေန ဘေဒေန ဧဝံ နိဒ္ဒေသော ကတော။ ဧဝဉှိ အတ္ထဝိသေသာဝဗောဓော ဟောတီတိ။ အထ တ လက္ခီယတီတိ
လက္ခဏံ, ကက္ခဋ္ဌာ ဟုတွာ လက္ခီယမာနာ ဓာတု **ကက္ခဋတ္တလက္ခဏာ** တိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သေ
သာသုပိ ဧသေဝ နယော။ **ပတိဋ္ဌာနရသာ** တိ သဟဇာတဓမ္မာနံ ပတိဋ္ဌာနဘာဝကိစ္စာ။ အသဟဇာတာနမ္ပိ သန္တတိဝ
သေန ပတိဋ္ဌာနဘာဝေ ဟောတေဝ။ တတော ဧဝ နေသံ သမ္ပဋိစ္ဆနာကာရေန ဉာဏဿ ပစ္စုပဋ္ဌာတီတိ **သမ္ပဋိစ္ဆ
နပစ္စုပဋ္ဌာနာ**။ ဣမိနာ ကိစ္စဝသေနေဝေတ္ထ ''ပစ္စုပဋ္ဌာန''န္တိ ဒဿေတိ။ **ပဒဋ္ဌာနံ** ပနေတ္ထ စတုန္နမ္ပိ ဧကတော
ကတွာ ဝက္ခတိ။

ပဂ္ဃရဏလက္ခဏာ တိ ဒ္ရဝတာဘာဝတော ဝိဿန္ဒနလက္ခဏာ။ **ဗျူဟနရသာ** တိ သဟဇာတဓမ္မာနံ မိလာတဘာဝူပ
ဂမနံ အဒတွာ ဝဍ္ဎနကိစ္စာ။ တထာ ဟိ သာ တေသံ ပီဏိတဘာဝံ ဒဿေတီတိ ဝုစ္စတိ။ **သင်္ဂဟပစ္စုပဋ္ဌာနာ** တိ ဗာဟိ
ရကဥဒကံ ဝိယ နဟာနိယစုဏ္ဏာနံ သဟဇာတဓမ္မာနံ ဝိပ္ပကိရိတုံ အဒတွာ သမ္ပိဏ္ဍနဝသေန သင်္ဂဏှနပစ္စုပဋ္ဌ
ဋ္ဌာနာ။ **ပရိပါစနရသာ**တိ ပရိဏတဘာဝကရဏရသာ။ **မဒ္ဒဝါနုပ္ပဒါနပစ္စုပဋ္ဌာနာ** တိ ဗာဟိရဂ္ဂိ ဝိယ ဇတုလောဟာဒီနံ
သဟဇာတဓမ္မာနံ မုဒုဘာဝါနုပ္ပဒါနပစ္စုပဋ္ဌာနာ။ **ဝိတ္ထမ္ဘနလက္ခဏာ** တိ ပူရဏလက္ခဏာ။ **သမုဒီရဏရသာ**တိ ကမ္ပ
နရသာ။ **အဘိနီဟာရော** ဘူတတ္တယဿ ဒေသန္တရုပ္ပတ္တိဟေတုဘာဝေ, နီဟရဏံ တ ဗီဇတော အင်္ကုရာဒိကဿ
ဝိယ။ **ဧကေကာ။ပေ။ တဗ္ဗာ** တိ ပထဝီဓာတု အာပာဒိဘူတတ္တယပဒဋ္ဌာနာ, အာပေါဓာတု ပထဝီတေဇာဒိဘူတတ္တယပ
ဒဋ္ဌာနာတိ ဧဝံ ဧကေကာ ဓာတု အဝသိဋ္ဌဘူတတ္တယပဒဋ္ဌာနာ။

အာရောဟပရိဏာဟဝသေန ဟိ မဇ္ဈိမေ ဣမသ္မိံ သရီရေ ပရိဂ္ဂယှမာနာ ပရမာဏုဘေဒသဉ္စုဏ္ဏာ သုခုမရဇဘူ
တာ ပထဝီဓာတု ဒေဏမတ္တာ သိယာ။ သာ စ တတော ဥပဍ္ဍပ္ပမာဏာယ အာပေါဓာတုယာ ယထာ န ဝိကိရတိ, ဧဝံ အာဗ
န္ဓနဝသေန သင်္ဂဟိတာ။ ယထာ ပန ပဂ္ဃရဏသဘာဝါယ အာပေါဓာတုယာ ဝသေန ကိလိန္နဘာဝံ ပိစ္ဆိလဘာဝံ နာပဇ္ဇ
ဇတိ, ဧဝံ တေဇောဓာတုယာ အနုပါလိတာ။ ယထာ ပန တဿာ ဝသေန န ဝိကိရီယတိ, ဧဝံ တယောဓာတုယာ ဝိတ္ထမ္ဘိ
တာ သဏ္ဌာတဘာဝံ ဟပိတာ။ ဧဝံ သုခုမရဇဘူတာပိ အာဗန္ဓနပရိပါစနသမုဒီရဏကိစ္စာဟိ အာပေါတေဇောတယောဓာ
တူဟိ လဒ္ဓပစ္စယာ သိနေဟေန တေမိတာ, တေဇသာ ပရိပက္ကာ, တယုနာ ဝိတ္ထမ္ဘိတာ ပိဋ္ဌစုဏ္ဏာနိ ဝိယ န ဣတော
စိတော စ ဝိကိရီယတိ ဝိဒ္ဓံသီယတိ, အဝိကိရိယမာနာ အဝိဒ္ဓံသိယမာနာ နာနပ္ပကာရကံ ဣတ္ထိပုရိသလိင်္ဂါဒိဘာဝဝိဘာ
ဂံ ဥပဂစ္ဆတိ, အဏုထူလဒီဃရဿထိရကထိနာဒိဘာဝဉ္စ ပကာသေတိ။

ယူသဂတာ အာဗန္ဓနာကာရဘူတာ ပနေတ္ထ အာပေါဓာတု ပထဝီပတိဋ္ဌိတာ တေဇာနုပါလိတာ တယောဝိတ္ထမ္ဘိ
တာ န ဂဠတိ , န ပဂ္ဃရတိ, န ပရိဿဝတိ။ ဧဝံ တီဟိ ဓာတူဟိ အနုပါလိတာ အပဂ္ဃရမာနာ အပရိဿဝမာနာ ပိဏ္ဍိတ
ဘာဝံ ဒဿေတိ။ သော ဟိ အနုဗျူဟနရသာ။

အသိတပီတာဒိပရိပါစိကာ စေတ္ထ ဥသုမာကာရဘူတာ ဥဏှတ္တလက္ခဏာ တေဇောဓာတု ပထဝီပတိဋ္ဌိတာ အာ
ပေါသင်္ဂဟိတာ တယောဝိတ္ထမ္ဘိတာ ဣမံ ကာယံ ပရိပါစေတိ, ဝဏ္ဏသမ္ပတ္တိဉ္စဿ အာဝဟတိ။ သာ ဟိ ယထာနု
ဘုတ္တဿ အာဟာရဿ သမ္မာ ပရိဏာမနေန ရသာဒိသမ္ပတ္တိယာ ဟေတုဘာဝံ ဂစ္ဆန္တီ ဣမံ ကာယံ ပရိပါစေတိ, ဝဏ္ဏ
သမ္ပတ္တိဉ္စ အာဝဟတိ။ ကမ္မျပနိဿယာယ ဟိ စိတ္တပသာဒဟေတုကာယ စ သရီရေ ဝဏ္ဏသမ္ပဒါယ တေဇောဓာတု
ဝိသေသပစ္စယော, ပဂေဝ ဥတုအာဟာရသမုဋ္ဌာနာယ ရူပသမ္ပတ္တိယာတိ။ တာယ စ ပန ပရိပါစိတော အယံ ကာယော န ပူ
တိဘာဝံ ဂစ္ဆတိ။

အင်္ဂမင်္ဂါနုသဋ္ဌာ စေတ္ထ သမုဒီရဏဝိတ္ထမ္ဘနလက္ခဏာ တယောဓာတု ပထဝီဓာတုယာ အတ္တနိ ပတိဋ္ဌာပီယတိ။
ယထာ သဟဇာတဓမ္မေဟိ ဝိသုံ န ဟောတိ, ဧဝံ အာပေါဓာတုယာ သင်္ဂယှတိ။ ယထာ သဟဇာတဓမ္မာ န ပရိဿဝန္တိ

တိ, ဧဝံ တေဓာဓာတုယာ အနုပာလီယတိ။ သာ ဧဝံ တီဟိ ဓာတူဟိ ယထာရဟံ အနုပာလိယမာနာ ကြမံ ကာယံ ဝိတ္ထမ္ဘေတိ။ တာယ ပန ဝိတ္ထမ္ဘိတော အယံ ကာယော န ပရိပတတိ, ဥဇုကံ တိဋ္ဌတိ, ကြမ္ဘေဝံ ဓေကကာယ ဓာတုယာ တိဿန္နံ ဓာတူနံ ဝသေနေဝ ပဝတ္တနတော ဝုတ္တံ ''ဓေကကာ စေတ္ထ သေသဘူတတ္တယပဒဋ္ဌာနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ''တိ။

ဧဝံ ဘူတရူပာနံ သဒ္ဒိံ ဝစနတ္တေဟိ လက္ခဏာဒယော ဒဿေတွာ ကြအနိ ဥပာဒာယရူပာနိ ဒဿေန္တော အာဟ **''စက္ခုတီ''** တိအာဒိ။ အနေကတ္ထတ္တာ ဓာတူနံ စက္ခတိ-သဒ္ဒဿ ဝိဘာဝနတ္ထတာပိ သမ္ဘဝတီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ **''ဝိဘာဝေတီတိ အတ္ထော''** တိ။ **စက္ခုတီ** တိ ပန ဝိညာဏာဓိဋ္ဌိတံ သမဝိသမံ အာစိက္ခန္တံ ဝိယ, အဘိဗျတ္တံ ဝဒန္တံ ဝိယ ဟောတီတိ အတ္ထော။ အထ တ **စက္ခုတီ** တိ ဝိညာဏာဓိဋ္ဌိတံ ရူပံ အဿာဒေန္တံ ဝိယ ဟောတီတိ အတ္ထော။ စက္ခတီတိ ဟိ အယံ သဒ္ဒော ''မဓုံ စက္ခတိ, ဗျဉ္ဇနံ စက္ခတီ''တိအာဒီသု ဝိယ အဿာဒတ္ထော။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ – ''စက္ခုံ ခေါ, မာဂဏ္ဍိယ, ရူပာရာမံ ရူပရတံ ရူပသမုဒိတ''န္တိ (မ. နိ. ၂.၂၀၉)။ ဝက္ခတိ စ ''ရူပေသု အာဝိဉ္ဆနရသ''န္တိ။ ယဒိ ဧဝံ ''သောတံ ခေါ, မာဂဏ္ဍိယ, သဒ္ဒာရာမ''န္တိအာဒိဝစနတော (မ. နိ. ၂.၂၀၉) သောတာဒီနမ္ပိ သဒ္ဒာဒိအဿာဒကဘာဘာတေ အတ္ထီတိ တေသမ္ပိ စက္ခုသဒ္ဒာဘိဓေယျတာ အာပဇ္ဇတီတိ? နာပဇ္ဇတိ နိရုဠ္ဟတ္တာ။ နိရုဠ္ဟော ဟိ သေ စက္ခု-သဒ္ဒော လောစနေယေဝ ပဒုမာဒီသု ပင်္ကဇာဒိသဒ္ဒာ ဝိယာတိ။

၆၃၅-၆. စက္ခုရူပဿ နိဒ္ဒေသပ္ပကရဏေပိ စက္ခု-သဒ္ဒသာမညတော အာဂတံ သဗ္ဗမ္ပိ စက္ခုံ ပဘေဒတော ဒဿေတုံ **''တတ္ထ စက္ခူ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ စက္ခုနိဒ္ဒေသေ။ **ပညာမံသပ္ပဘေဒတော** တိ ပညာစက္ခုမံသစက္ခူတိ ဧဝံ ပညာမံသာနံ ဝသေန ပဘေဒတော။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ဒုဝိဓေ စက္ခုမှဟိ။ ပညာယေဝ **ပညာမယံ**။ **နာမတော**တိ နာမေဟိ ပဉ္စဝိဓန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ကတမေဟိ နာမေဟီတိ အာဟ **''ဗုဒ္ဓဓမ္မာ''** တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဗုဒ္ဓဓမ္မသမန္တေဟီ**တိ ဗုဒ္ဓစက္ခု ဓမ္မစက္ခု သမန္တစက္ခူတိ ကြမေဟိ နာမေဟိ။ **ဉာဏဒိဗ္ဗေဟီ** တိ ဉာဏစက္ခု ဒိဗ္ဗစက္ခူတိ စ နာမေဟိ။ **ယထာနုက္ကမတော**တိ ယထာဝုတ္တအနုက္ကမတော။ **နာနတ္တ** န္တိ ဘေဒံ။ **မေ**တိ မယှံ သန္တိကာ, မယှံ ဝစနတောတိ တ အတ္ထော။ **နိဗောဓထ** ဇာနာထ။

၆၃၇. တတ္ထ ''အဒ္ဒသံ ခေါ အဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဗုဒ္ဓစက္ခုနာ လောကံ ဝေလောကေန္တော သတ္တေ အပ္ပရဇက္ခေ မဟာရဇက္ခေ တိက္ခိန္ဒြိယေ''တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၂၈၃) အာဂတံ ဗုဒ္ဓစက္ခု နာမာတိ ဒဿေန္တော အာဟ **''အာသယာနုသယေ''**တိအာဒိ။ တတ္ထ **အာသယာနုသယေ**တိ သတ္တာနံ အာသယေ စေဝ အနုသယေ စ, တသ္မိံ ပဝတ္တန္တိ အတ္ထော ။ တတ္ထ အာဂန္တွာ သေတိ စိတ္တံ ဧတ္ထာတိ အာသယော။ ဗျာသယော ဝိယ။ ယထာ ဟိ ဗျဂ္ဃော ဂေစရတ္တာယ ပက္ကန္တောပိ ပုန အာဂန္တွာ ဝနဂဟနေယေဝ သယတိ, တေနေဝ စ တံ တဿ အာသယောတိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ အညတ္ထာပိ ပဝတ္တံ စိတ္တံ အာဂန္တွာ ယတ္ထ သယတိ, တံ တဿ အာသယောတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သော ပန သဿတဒဿနာဒိဝသေန စတုဗ္ဗိဓော ဟောတိ။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ –

> ''သဿတုစ္ဆေဒဒိဋ္ဌီ စ၊ ခန္တိ စေဝါနုလောမိကာ။
> ယထာဘူတဉ္စ ယံ ဉာဏံ၊ ဧတံ အာသယသညိတ''န္တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. မဟာ. ၁.၁၃၆; ဒီ. နိ. ဋီ. ၁.ပဌမမဟာသင်္ဂီတိကထာဝဏ္ဏနာ; သာရတ္ထ. ဋီ. ၁. ပဌမမဟာသင်္ဂီတိဝဏ္ဏနာ; ဝိ. ဝိ. ဋီ. ၁.ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍဝဏ္ဏနာ)

အနုသယကထာ ဥပရိ အာဂမိဿတိ။ **ဣန္ဒြိယာနံ ပရောပရေ** တိ သဒ္ဓာပဉ္စကာနံ ဣန္ဒြိယာနံ တိက္ခမုဒုဘာဝေ။ တိက္ခဉ္ဟိ ဣန္ဒြိယံ ဥက္ကဋ္ဌဂတတ္တာ ပရံ, မုဒု အပရံ အနုက္ကဋ္ဌဂတတ္တာ။ ဣဒံ ပန **ဗုဒ္ဓစက္ခု** ဆသု အသာဓာရဏဉာဏေသု ပုရိမဒ္ဝယန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၆၃၈. **ဟေဋ္ဌာ။ပေ။ သညိတ** န္တိ ''တသ္မိံယေဝ အာသနေ ဝိရဇံ ဝီတမလံ ဓမ္မစက္ခုံ ဥဒပာဒီ''တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ ဟေဋ္ဌာ တီသု မဂ္ဂေသု ဉာဏံ ဓမ္မစက္ခုန္တိ သညိတံ။ **ဉာဏံ သဗ္ဗညုတာ ပနာ**တိ သဗ္ဗညုဘာဝသင်္ခာတံ ဉာဏံ။ တဉ္ဟိ သဗ္ဗညူတိ အဘိဓာနဿ, ဗုဒ္ဓိယာ စ ပဝတ္တိနိမိတ္တတာယ သဗ္ဗညုဘာဝတေ နာမ ဟောတိ။ **ဧဝုယ္ယံ သမန္တစက္ခု** န္တိ ခန္ဓာဒိဝသေန သမန္တတော သဗ္ဗသော ဒဿနဋ္ဌေန သမန္တစက္ခုန္တိ ဧဝုယံ။ တေနေတဟ –

> ''န တဿ အဒိဋ္ဌမိဓတ္ထိ ကိဉ္စိ၊
> အထော အဝိညာတမဇာနိတဗ္ဗံ။

သဗ္ဗံ   အဘိညာသိ ယဒတ္ထိ ဉေယျံ၊
တထာဂတော တေန သမန္တစက္ခူ”တိ။ (စူဠနိ. မောဃရာဇမာဏဝပုစ္ဆာနိဒ္ဒေသ ၈၅)။

၆၃၉. ယံ စက္ခုံ ဥဒပာဒီတိ အာဂတ န္တိ ယံ ဉာဏံ “ဣဒံ ဒုက္ခန္တိ, ဘိက္ခဝေ, ပုဗ္ဗေ အနနုဿုတေသု ဓမ္မေသု စက္ခုံ ဥဒပါဒိ, ဉာဏံ ဥဒပါဒီ”တိ (မဟာဝ. ၁၅) ဧဝံ တတ္ထ တတ္ထ သုတ္တေသု အာဂတံ, စတူသု သစ္စေသု တေပရိဝဋ္ဋဝသေန “ဒုက္ခံ ပရိညေယျံ ပရိညာတ”န္တိ ဧဝမာဒိနာ ဒွါဒသဝိဓေန အာကာရေန ပဝတ္တံ, ဣဒံ **ဉာဏစက္ခု**။ ယာ ပန “အဒ္ဒသံ ခော အဟံ, ဘိက္ခဝေ, ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဝိသုဒ္ဓေနာ”တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၁.၂၈၄) အာဂတာ ပဉ္စမဇ္ဈာနသင်္ခါတ အဘိညာစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ ပညာ, အယံ **ဒိဗ္ဗစက္ခု**   တိ ဒဿေတုံ   **“အဘိညာစိတ္တဇာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တဒ္ဓ စ ပဉ္စမတတိယဉာဏာနိ ကာမာဝစရာနိယေဝ။ စတုတ္ထမ္ပိ ပန ပုရိမဒွယမိဝ ကာမာဝစရန္တိ **အာနန္ဒာစရိယေန** ဝုတ္တံ။ ဉာဏစက္ခုံ သဟအရိယမဂ္ဂဝိပဿနာဉာဏန္တိပိ ယုဇ္ဇတီတိ အပရေ။ အဂ္ဂမဂ္ဂေန သဟ ဝိပဿနာပစ္စဝေက္ခဏ ဉာဏန္တိ ပန ယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ။

၆၄၀-၄. ဧဝံ ပညာစက္ခုဿ ပဘေဒံ ဒဿေတွာ ပုန မံသစက္ခုဿာပိ ပဘေဒံ ဒဿေတုံ   **“မံသစက္ခုပီ”**တိ အာဒိ ဝုတ္တံ။ **သသမ္ဘာရပသာဒတော**တိ သသမ္ဘာရစက္ခု ပသာဒစက္ခူတိ ဣမေသံ ဒွိန္နံ ဝသေန သမ္ဘရီယတိ ဧတေဟီတိ သမ္ဘာရာ, အဝယဝါ။ တေ ပန ဥပတ္ထမ္ဘကဘူတာ စတုသမုဋ္ဌာနိကရူပသန္တတိယော ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ သဟ သမ္ဘာရေဟီတိ **သသမ္ဘာရံ**။ သသမ္ဘာရဉ္စ နာမ မံသပိဏ္ဍော ပဝုစ္စတီတိ သမ္ဗန္ဓော။   **အက္ခိကူပဋ္ဌိနာ ဟေဋ္ဌာ**   တိ ဟေဋ္ဌာဂတအက္ခိကူပဿ အဋ္ဌိနာ ပရိစ္ဆိန္နောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဥဒ္ဓ**   န္တိ အက္ခိကူပတော ဥဒ္ဓံ။   **ဥဘတော အက္ခိကောဋီဟိ**   တိ အက္ခိကူပဿ ဥဘယဘာဂေ အက္ခိကောဋီဟိ။ **မတ္ထလုင်္ဂေန အန္တတော**   တိ အက္ခိကူပဿ အဗ္ဘန္တရေ ဌိတေန မတ္ထလုင်္ဂေန။ **နှာရုသုတ္တေန အာဗဒ္ဓော**   တိ နဟာရုရဇ္ဇုဟိ အန္ဓော မတ္ထလုင်္ဂေန သဟ အာဗဒ္ဓော။   **သကလောပိ စ လောကော**တိ သကလောပိ ဗာလပုထုဇ္ဇနလောကော။   **ယ**န္တိ ယံ မံသပိဏ္ဍံ။   **ကမလဿ ဒလံ ဝိယာ**   တိ ပုထုလဝိပုလနီလတာယ နီလုပ္ပလဒလံ ဝိယ။ **ဇာနာတီ**တိ ဂဏှာတိ။ **စက္ခု နာမ န တံ ဟောတီ**တိ တထာ ဂယှမာနံ တံ စက္ခု နာမ န ဟောတိ။ ကိဉ္စရဟိ တန္တိ အာဟ **“ဝတ္ထု တဿာတိ ဝုစ္စတီ”**   တိ။ **တဿာ**   တိ တဿ ယထာဓိပ္ပေတဿ ပရမတ္ထစက္ခုနော။ **ဣဒံ ပနာ**တိ နိဂမနံ။

၆၄၅-၇. တံ ပန သသမ္ဘာရစက္ခု ယေဟိ သမ္ဘာရေဟိ သမ္ဘရီယတိ, တေ သရူပတော, ဂဏနတော စ ဒဿေတုံ **“ဝဏ္ဏော ဂန္ဓော”**   တိအာဒိ ဝုတ္တံ။   **ဘာဝေ**တိ ဣတ္ထိယာ ဣတ္ထိဘာဝေ, ပုရိသဿ ပုမ္ဘာဝေတိ လဗ္ဘမာနက ဘာဝေ။ **သမ္ဘဝေ**   တိ အာပေါဓာတုမေဝ သမ္ဘဝဘူတမာဟ။   **သဏ္ဌာန**   န္တိ စ တေန တေနာကာရေန သန္နိဝိဋ္ဌေသု မဟာဘူတေသု တံတံသဏ္ဌာနဝသေန ဝိညာယမာနံ ဝဏ္ဏာယတနမာဟ။ အာပေါဓာတုဝဏ္ဏာယတနေဟိ စ အနတ္တန္တရဘူတာနမ္ပိ သမ္ဘဝသဏ္ဌာနာနံ ဝိသုံ ဝစနံ တထာဘူတာနံ, အတထာဘူတာနဉ္စ အာဟာဒီနံ ယထာဝုတ္တမံသပိဏ္ဍေ ဝိဇ္ဇမာနတ္တာ။ အာပေါဓာတုဝဏ္ဏာယတနာနညှိ သဏ္ဌာနဝသေန ပဝတ္တမာနာနံ အဝတ္ထာဝိသေသော သမ္ဘဝေ သ ဏ္ဌာနဉ္စာတိ။ **ဒသေတေ**တိ စတဿော ဓာတုယော, တန္နိဿိတာ ဝဏ္ဏာဒယော စာတိ ဣမေ ဒသ။   **စတုသမုဋ္ဌာနာ**   တိ အဋ္ဌောဂတဟေတုဝတ္ထုမိဒံ ဝိသေသနံ, စတုသမုဋ္ဌာနိကတ္တာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၆၄၈. စက္ခုပေ.။ ဇီဝိတမေဝ စာတိ ဣမာနိ ကေဝလံ ကမ္မသမုဋ္ဌာနာနိ, ပုရိမာနိ စ စတုသမုဋ္ဌာနာနီတိ   **စတ္တာလီသဉ္စ စတ္တာရိ စ** ရူပာနိ ဘဝန္တိ, စတုစတ္တာလီသ ရူပာနိ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။

၆၄၉-၅၂. ဣမေသံ ပန ရူပာနံ ဝသေနာတိ ယထာဝုတ္တာနံ သဠေပတော စုဒ္ဒသန္နံ, ဝိတ္ထာရတော စတုစတ္တာလီသာနဉ္စ ရူပာနံ ဝသေန။ **ပရိပိဏ္ဍိတ**   န္တိ သမန္တတော ပိဏ္ဍိတံ။ ယတ္ထ သေတမ္ပိ အတ္ထိ, ကဏှမ္ပိ လောဟိတမ္ပိ ပထဝီပိ အာပေါပိ တေဇောပိ ဝါယောပိ, ဣဒံ ပန သေမှုဿဒတ္တာ သေတံ ဟောတိ, ပိတ္တုဿဒတ္တာ ကဏှံ, ရုဟိရုဿဒတ္တာ လောဟိတကံ, ပထဝုဿဒတ္တာ ပတ္ထိန္နံ ဟောတိ, အာပုဿဒတ္တာ ပဃရတိ, တေဇုဿဒတ္တာ ပရိဍယှတိ, ဝါယုဿဒတ္တာ သမ္ဘမတိ။ ဣဒံ သမ္ဘာရဝန္တတာယ သမ္ဘာရစက္ခူတိ **ပဏ္ဍိတေဟိ**   ဗုဒ္ဓါဒီဟိ **ပကာသိတံ** ပရိဒီပိတံ။ **တတ္ထ သိတော**   တိ ဧတံ သသမ္ဘာရစက္ခုံ နိဿိတော တဒာယတ္တဘူတော။ တေနာဟ “တတ္ထ ပဋိဗဒ္ဓော”တိ။ **စတုန္နံ ပန ဘူတာနံ ပသာဒော**   တိ စတုန္နံ ဘူတာနံ ပသန္နတာသဘာဝေ ပသာဒော, “သေတေန မဏ္ဍလေနသဉ္စိတော”တိ ဟဋ္ဌော ယုဇ္ဇတိ။ ဟေတ္ထကေသု ပန “သေတေ တု မဏ္ဍလေ တဿာ”တိ လိခန္တိ။ **ကဏှမဏ္ဍလမဇ္ဈေ**

တိ ဣဓာပိ ''ကဏှပမဏ္ဍလသ္မာ မဇ္ဈေ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ''စတုတ္ထဒ္ဓ''တိအာဒီသု ဝိယ ဆန္ဒာနုရက္ခဏတ္ထံ ဝိဘတ္တိ လောပံ ကတွာ ''ကဏှပမဏ္ဍလမဇ္ဈေ''တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝဉ္စိ အတ္ထော စ ယောဇနာ စ သုဋ္ဌု ဥပပန္နာ ဟောန္တိ။ **အဋ္ဌကထာယမ္ပိ** ဟိ ''သေတမဏ္ဍလပရိက္ခိတ္တသ္မာ ကဏှပမဏ္ဍလသ္မာ မဇ္ဈေ''တိ (မ. သ. အဋ္ဌ. ၅၉၆) ဝုတ္တံ။ အပရေ ပန ယထာဋ္ဌိတဝသေနေဝ ဟဒံ ဂဟေတွာ ''သဗ္ဗသော ပရိက္ခိတ္တသ္မာ တသ္မာ သသမ္ဘာရသ္မာ စက္ခုနော မဇ္ဈေ သေတမဏ္ဍလေ ကဏှပမဏ္ဍလေ မဇ္ဈေ''တိ ယောဇေန္တိ။ **ဒိဋ္ဌမဏ္ဍလေ** တိ အဘိမုခေ ဌိတာနံ သရီရသဏ္ဌာနုပ္ပ တ္တိဒေသဘူတေ ဒိဋ္ဌမဏ္ဍလေ။

၆၅၃-၅. **သန္ဓာရဏာ။ပေ။ ဟုတွာတနာ** တိ သန္ဓာရဏနဟာပနမဏ္ဍနဗီဇနကိစ္စာဟိ စတူဟိ ဓာတီဟိ ခတ္တိယကုမာ ရော ဝိယ သန္ဓာရဏာဗန္ဓနပရိပာစနသမုဒီရဏကိစ္စာဟိ အတ္တနိ သ္သယဘူတာဟိ စတူဟိ ဓာတူဟိ ကတူပကာရံ ဟုတွာ။ **ဥတုစိတ္တာဒိနာ** တိ တီဟိ သန္တတိသမုဋ္ဌာပကေဟိ ဥတုစိတ္တာဟာရေဟိ။ ဧတ္ထ စ ကလာပန္တရဂတာ ဥတုအာဟာရာ အဓိပ္ပေတာတိ ဝဒန္တိ။ **အာယုနာ ကတဟာလနန္တိ** စတုဓာတုနိဿိတေနေဝ ဇီဝိတိန္ဒြိယေန ရက္ခိယမာနံ။ တထာ ဟေ တံ ကမ္မဇရူပပရိပာလနလက္ခဏံ။ **ဝဏ္ဏဂန္ဓရသာဒီဟီ**တိ **အာဒိ**-ဂ္ဂဟဏေန ဩဇံ သင်္ဂဏှာတိ, ''ဝဏ္ဏဂန္ဓရသောဇာဟီ''တိ တ ဟဉ္စော။ **ဝတ္ထုဒ္ဒွါရဘွဲ့ သာဓယေ** န္တိ ယထာယောဂံ ဝတ္ထုဒွါရဘာဝံ သာဓယမာနံ။ စက္ခုဝိညာဏသ္သ ဟိ နိဿယ ဘာဝတော ဝတ္ထုဘာဝံ, ပဝတ္တိမုခဘာဝတော ဒွါရဘာဝဉ္စ သာဓေတိ။ သမ္ပဋိစ္ဆနာဒီနံ ပန တဒာရမ္မဏာဝသာနာနံ အညနိဿိတတ္တာ ဒွါရဘာဝမေဝ သာဓေတိ, န ဝတ္ထုဘာဝံ။ **ဦကာသိရသမာနေန ပမာဏေနာ**တိ ဦကာသိရသမာနေန ပဒေသပ္ပမာဏေန လက္ခိတံ ဟုတွာ ဦကာသိရသမာနပ္ပမာဏေ ဌာနေတိ တ အတ္ထော။ **တိဋ္ဌတီ** တိ သတ္တ အက္ခိပဋလာနိ ဗျာပေတွာ သတ္တသု ပိစုပဋလေသု အာသိတ္တတေလံ ဝိယ တိဋ္ဌတိ။ ဧဝဥ္စ ကတွာ စက္ခုသ္သ အနေကကလာပဂတ တာ သိဒ္ဓါ ဟောတိ။ ဥပဒ္ဒတနံ ပဋလနိရာကရဏေပိ ဟိ စက္ခု ဝိဇ္ဇတေတတိ။ ယထာ စ စက္ခု, ဧဝမိမသ္သ နိဿယဘူ တာ စတသ္သော ဓာတုယော, အာယုဝဏ္ဏာဒီနိ စ သတ္တ အက္ခိပဋလာနိ ဗျာပေတွာ ဌိတာနေဝ အဝိနိဗ္ဘောဂဝုတ္တိတော တာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၆၅၆. **ဝုတ္တ** န္တိ ဓမ္မသေနာပတိနာ ဝုတ္တံ။ **ရူပာနိ မနုပဿတီ** တိ မ-ကာရော ပဒသန္ဓိကရော ''အညမညံ သမဏာမစ လော''တိအာဒီသု ဝိယ။ အထ တ **မနူ**တိ မဇ္ဈေတိ အတ္ထော။ ကိဥ္စာပိ စက္ခု ရူပံ န ပဿတိ, ကိဉ္စရဟိ တန္နိဿိတံ ဝိညာဏမေဝ။ တထာ ဟိ ''မဉ္စာ ဥက္ကုဋ္ဌိံ ကရောန္တီ''တိအာဒီသု ဝိယ နိဿိတကိရိယံ နိဿယေ ဝိယ ကတွာ တေ ဟာရသမ္ဘဝတော ''စက္ခုပသာဒေန ပဿတီ''တိ ဝုတ္တံ။ **အာစရိယဓောတိဟာလ**တ္တေရေနာပိ ဟိ ဣမိနာဝ အဓိပ္ပာ ယေန ဣဒံ ဝုတ္တံ။ ဣဒမေတ္ထ သန္နိဋ္ဌာနံ, ကိံ စက္ခု ရူပံ ပဿတိ, ဥဒာဟု ဝိညာဏန္တိ, ကိဉ္စေတ္ထ – ယဒိ စက္ခု ပဿ သေယျ, အညဝိညာဏသမင်္ဂိနောပိ စက္ခု ပဿေယျ။ အထ ဝိညာဏံ, ကုဋ္ဋာဒိအန္တရိတမ္ပိ ပဿေယျ တသ္မာ အပ္ပဋိဃာတတ္တာ? နာယံ ဒေါသော။ ယသ္မာ ''စက္ခု ပဿတီ''တိ မတံ, တသ္မာပိ န သဗ္ဗံ စက္ခု ပဿတိ, အထ ခေါ ဝိညာဏာဓိဋ္ဌိတမေဝ။ ယသ္မာ ပန ဝိညာဏံ ပဿတီတိ မတံ, တသ္မာပိ န သဗ္ဗံ ဝိညာဏံ ပဿတိ, အထ ခေါ စက္ခုနိ သ္သိတမေဝ, တဉ္စ အန္တရိတေ နုပ္ပဇ္ဇတိ။ ယတ္ထ အာလောကသ္သ ကုဋ္ဋာဒီဟိ ဝိနိဗန္ဓော, ယတ္ထ ပန သော နတ္ထိ ဖ လိကအဗ္ဘပဋလာဒိမ္ဟိ, တတ္ထ အန္တရိတေပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဧဝ, တသ္မာ တံ အနုပ္ပန္နတ္တာ အန္တရိတံ န ပဿတိ။ ဣဒမေဝ စ သန္နိဋ္ဌာနံ, ယံ ခေါ စက္ခုဝိညာဏံ ပဿတီတိ။ တဉ္စိ ဒဿနကိစ္စံ။ ယဒိ ဧဝံ ကထံ စက္ခုနာ ရူပံ ဒိသွာတိ။ တေန ဒွါရေန ကရဏဘူတေနာတိ အယမေတ္ထ အဘိသန္ဓိ။ အထ တ နိဿိတကိရိယာ နိဿယသ္သ ပဝုစ္စတိ ယထာ ''မဉ္စာ ဥက္ကုဋ္ဌိံ ကရောန္တီ''တိ။ **ဦကာသိရသမူပမ**န္တိ ဦကာသိရသမာနူပမံ, ဦကာသိရပ္ပမာဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣဒဥ္စသ္သ ပတိဋ္ဌာနောကာသဝသေန ဝုတ္တံ, န ပန အတ္တနော ပမာဏဝသေန။ တဉ္စိ ပရမာဏုပရိယန္တေန ပမာဏေန အတိသုခုမမေဝတိ။ ဦကာသိရပ္ပမာဏေ ပန ပဒေသေ ဣဒံ ပဝတ္တတိ။ န ကေဝလဉ္စ ဣဒမေဝ, သဗ္ဗာနိပိ သဗ္ဗဋ္ဌာနိ ကရူပာနိ တတ္ထ ပဝတ္တန္တေဝ။ ဣဒဉ္စ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တန္တံ တံ ပဒေသံ ပူရေတွာ ဧဝ နိဗ္ဗတ္တတိ။ ဧကူနပဏ္ဏာသ ကလာပဝသေန စ သဟေဝ ပဝတ္တတိ, သတ္တရသစိတ္တက္ခဏာယုကတ္တာ ရူပာနံ, ဧကေကသ္သ စ စိတ္တသ္သ တီသု တီ သု ခဏေသု ကမ္မဇရူပာနံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနတ္တာ။

၆၅၇. **သုဏာတီတိ သောတ**န္တိ ဧတ္ထ ကိံ သောတံ သုဏာတိ, ဥဒာဟု ဝိညာဏန္တိအာဒိနာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ယထာသမ္ဘဝံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **တနုတမ္ဗလောမာစိတေ** တိ သသမ္ဘာရသောတဗိလသ္သ အန္တော သုခုမေဟိ တမ္ဗဝဏ္ဏ လောမေဟိ သဥ္စိတေ။ **အင်္ဂုလိဝေဓကေသဏ္ဌာနေ ပဒေသေ** တိ အင်္ဂုလိမုဒ္ဒိကာသဏ္ဌာနမံသယုတ္တေ ပဒေသေ။ **ဝုတ္တပ္ပကာရာဟီ**တိ သန္ဓာရဏာဒိကိစ္စာဟိ။ **အာယုနာ ပရိဟာလိယမာန**န္တိ ဧတ္ထ ဝဏ္ဏာဒီဟိ ပရိဝါရိတန္တိ သမ္ဗန္ဓိ

တဗ္ဗံ။ **တိဋ္ဌတီ** တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန တံ ပဒေသံ ပူရေတွာ တိဋ္ဌတိ။ သေသံ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဃာယတီ**တိ
ဂန္ဓောဟာအနံ့ ကရောတိ။ **သာယတီ**တိ ရသံ ဝိန္ဒတိ။ **ဇိဝှိတမဝ္ဟာယတီ**တိ ဧတ္ထ ရသဂ္ဂဟဏမူလကတ္တာ အဇ္ဈောဟရ
ဏဿ ဇိဝှိတနိမိတ္တံ အဇ္ဈောဟရဏရသော ဇိဝှိတံ, တံ အဝ္ဟာယတိ တသ္မိံ နိန္နတာယ အဝ္ဟာယန္တမိဝ ဟောတိ။ **ဥ
ပ္ပလဒလဂ္ဂသဏ္ဌာနေ ပဒေသေ**တိ မဇ္ဈေ ဆိန္နဿ ဥပ္ပလဒလဿ အဂ္ဂဘာဂသဏ္ဌာနေ ပဒေသေ။ **မလာနန္တိ**
ကိလေသာဒိမလာနဥ္စေဝ မလဝိသယာနဥ္စ သာသဝဓမ္မာနံ့ အနုတ္တရိယဘာဝံ ဂစ္ဆန္တေသု ကာမရာဂနိဿန္ဒကမ္မဇနိတေ
သု ကာမရာဂဿ စ ဝိသေသပစ္စယေသု ဃာနဇိဝှာကာယေသု ကာယဿ ဝိသေသတော သာသဝပစ္စယတ္တာ သော
ယေဝ တေသံ အာယောတိ ဝုစ္စတိ။ တေန ဟိ ဖောဋ္ဌဗ္ဗသုခံ အဿာဒေန္တာ သတ္တာ မေထုနမ္ပိ သေဝန္တိ။ အထ ဝာ
ကာယိန္ဒြိယဝတ္ထုကာ စတ္တာရော ခန္ဓာ ဗလဝကာမရာဂါဒိဟေတုဘာဝတော ဝိသေသတော မလာ, တေသမယံ အာယော
ဟေတူတိ ကာယောတိ ဝုတ္တော။ **ဣမသ္မိံ ကာယေ** တိ ဣမသ္မိံ သသမ္ဘာရကာယေ။ သောပိ ဟိ ကုစ္ဆိတာနံ့ ကေသာဒိမလာ
နံ့ အာယဘာဝတော ကာယောတိ ဝုစ္စတိ။ **ယာဝတာ ဥပာဒိန္နကံ အတ္ထိ** တိ ဣမိနာ ကေသဂ္ဂနခဂ္ဂါဒိသု ကာယပသာဒဿ
သ အဘာဝမာဟ။ **ကပ္ပာသပဋလေ သ္နေဟော ဝိယာ** တိ ဣမိနာဿ နိရန္တရဘာဝံ။ ဣမေ စ ပန စက္ခာဒယော ရူပာဒိ
ဂေစရနိန္နတာယ ဝမ္မိကဥဒကအာကာသကမသိဝထိကာသဥ္ခာတဂေစရနိန္နတာယ အဟိသုံသုမာရပက္ခိကုက္ကုရသိ
ကာလာ ဝိယ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ဝိသမဇ္ဈာသယတာယ ဟိ စက္ခု ဝမ္မိကစ္ဆိဒ္ဒာဘိရတသပ္ပော ဝိယ, ဗိလဇ္ဈာသယတာယ သော
တံ ဥဒကဗိလာဘိရတသုံသုမာရော ဝိယ, အာကာသဇ္ဈာသယတာယ ဃာနံ အဇဋ္ဌာကာသာဘိရတပက္ခိ ဝိယ, ကမဇ္ဈာသ
ယတာယ ဇိဝှာ ကမာဘိရတကုက္ကုရော ဝိယ, ဥပာဒိန္နကဇ္ဈာသယတာယ ကာယော အာမကသုသာနာဘိရတသိက
လော ဝိယာတိ။ **ဝိသမဇ္ဈာသယတာယာ** တိ စက္ခုဿ ဝိသမဇ္ဈာသယံ ဝိယ ဟောတီတိ ကတွာ ဝုတ္တာ။ စက္ခုမတော
တ ပုဂ္ဂလဿ အဇ္ဈာသယဝသေန စက္ခု ဝိသမဇ္ဈာသယံ။ သေ နယော သေသေသုပိ။

ဒဋ္ဌု။ပေ။ လက္ခဏာ န္တိ ဧတ္ထ ဒဋ္ဌုံ ကာမေတီတိ ဒဋ္ဌုကာမော တဿ ဘာဝေ ဒဋ္ဌုကာမတာ, ရူပတဏှာယေ
တံ အဓိဝစနံ။ သာ ပန အနာဂတေ စက္ခာဒီသု အာဒီနဝပဋိစ္ဆာဒိကာဝိဇ္ဇာမူလပတ္ထနာသဘာဝတ ဟာကဥ္ဇာ အဟာကဥ္ဇာတိ ဒုဝိ
ဓာ။ တတ္ထ ယာ အယံ “ဤဒိသံ ဤဒိသဥ္စ သုခုမတမဝိသယဂ္ဂဟဏသမတ္ထံ စက္ခု ဟောတူ”တိ ဧဝံ ကမ္မာယူဟန
တော ပုဗ္ဗေ, ပစ္ဆာ တ ဥပ္ပန္နာ ဟာကဥ္ဇာ။ ဣန္ဒြိယဝိသေသံ ပန အနာမသိတွာ အဝိသေသေန ပရိပုဏ္ဏာယတနဘာဝ
သမ္ပတ္တိံ ပတ္ထေတွာ, အပတ္ထေတွာ တ တတ္ထ အဝိဂတတဏှာဝသေန ကမ္မံ ကရောန္တဿ အပ္ပဟီနဘာဝေ
န အနုသယိတာ အပိ ကမ္မသာမတ္ထိယဝိစိတ္တဟေတုဘူတာ အဟာကဥ္ဇာ။ သာ ဒုဝိဓာပိ နိအနံ့ ဥပနိဿယော ယဿ တံ
ဒဋ္ဌုကာမတာနိအနံ့, တဒေဝ ကမ္မံ, တံ သမုဋ္ဌာနမေတေသန္တိ ဒဋ္ဌုကာမတာနိအနကမ္မသမုဋ္ဌာနာနိ, ဧဝံဝိဓာနံ ဘူတာနံ ပ
သာဒေ ဒဋ္ဌုကာမတာ။ပေ။ ပသာဒေ, တံ လက္ခဏမဿ, တထာ ဟုတွာ လက္ခီယတီတိ တ **ဒဋ္ဌုကာမတာနိအနကမ္မ
သမုဋ္ဌာနဘူတပသာဒလက္ခဏံ**။

ဧတ္ထ စ ဂဗ္ဘသေယျကာနံ ဒိန္နပဋိသန္ဓိကံ, အညံ တ ကမ္မံ စက္ခာဒီနိ နိဗ္ဗတ္တေတိ။ ဩပပာတိကာနံ ပန ပဋိသ
န္ဓိက္ခဏေဝ ပရိပုဏ္ဏာယတနာနံ နိဗ္ဗတ္တမာနာနံ ပဋိသန္ဓိဇနကမေဝ ကမ္မံ ပရိပုဏ္ဏသကလမတ္တဘာဝံ နိဗ္ဗတ္တေတီ
တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ကထံ ပန ဧကကမ္မုနာ နိဗ္ဗတ္တမာနာနံ စက္ခာဒီနံ ဝိသေသောတိ? ကာရဏဿ ဘိန္နတ္တာ။ တံတံဘဝ
ပတ္ထနာဘူတာ ဟိ တဏှာ တံတံဘဝပရိယာပန္နာယတနာဘိလာသတာယ သယံ ဝိစိတ္တရူပာ ဥပနိဿယဘာဝေန တံ
တံဘဝနိဗ္ဗတ္တကကမ္မဿပိ ဝိစိတ္တဘေဒတံ ဝိဒဟတိ။ ယတော တအာဟိတဝိသေသံ တထာဝိဓသမတ္ထတာယောဂေ
န အနေကရူပပန္နံ့ ဝိယ အနေကဝိသိဋ္ဌသဘာဝံ ဖလံ နိဗ္ဗတ္တေတိ, န စေတ္ထ သမတ္ထတာသမတ္ထတာသဘာဝ
တော အညာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ကာရဏဝိသေသေန အာဟိတဝိသေသဿ ဝိသိဋ္ဌဖလနိပ္ဖာဒနသမတ္ထတာဘာဝတော ဧကေ
သ္သေဝ ကမ္မဿ သောဋ္ဌသာဒိဝိပာကနိဗ္ဗတ္တနဟေတုဘာဝေန စ အယမတ္ထော သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗော။ လောကေပိ ဧ
ကဿေဝ သာလိဗီဇဿ ပရိပုဏ္ဏာပရိပုဏ္ဏတဏ္ဍုလဖလနိဗ္ဗတ္တိဟေတုတာ ဒိဿတေဝ။ ကိံ တ တောယ ယုတ္တိ
စိန္တာယ, န စိန္တိတဗ္ဗမေဝေတံ။ ယတော ကမ္မဖလံ စက္ခာဒီနိ, ကမ္မဝိပာကော စ သဗ္ဗသော ဗုဒ္ဓာနံ့ယေဝ ဉာဏဿ ဝိသ
ယော, န အညေသံ အတက္ကာဝစရတ္တာ။ တေနေဝ ဘဂဝတာ “ကမ္မဝိပာကော အစိန္တေယျော, န စိန္တေတဗ္ဗော,
ယော စိန္တေယျ, ဥမ္မာဒဿ ဝိဃာတဿ ဘာဂီ အဿာ”တိအာဒီနဝံ (အ. နိ. ၄.၇၇) ဒဿေတွာ ပဋိက္ခိတ္တံ။

ရူပေသု အာဝိဥ္ဆနရသ န္တိ အာဝိဥ္ဆနံ ပုဂ္ဂလဿ, အာဝဇ္ဇနာဒိဝိညာဏဿ တ တန္နိန္နဘာဝပ္ပတ္တိယာ ဟေ
တုဘာဝေ။ **အာဓာရဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာန** န္တိ နိဿယပစ္စယဘာဝတော။ အာလောကာဒိသန္နိဿယေန ကအာစိ ဥပ္ပဇ္ဇမာ
နာနမ္ပိ ဟိ စက္ခုဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇနကာလေ စက္ခုံ နိဿာယ ဧဝ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ။ ဧတ္ထာဟ – စက္ခုဝိညာဏုပ္ပတ္တိသမ

ယေ သမ္ဘဝန္တေသု မန္ဒာမန္ဒမဇ္ဈိမာယုကေသု ကေ့နုပဏ္ဏာသစက္ခုသု ကတမံ စက္ခုဝိညာဏဿ အာဓာရဘာဝံ ပစ္စနု ဘောတီတိ? ဝုစ္စတေ –

> ''ပဋိသန္ဓိစိတ္တဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ ဌာနပ္ပတ္တံ ပုရေဇာတံ ဝတ္ထုံ နိဿာယ ဒုတိယဘဝင်္ဂံ ဥ ပ္ပဇ္ဇတိ, တေန သဒ္ဓိံ ဥပ္ပန္နံ ဌာနပ္ပတ္တံ ပုရေဇာတံ ဝတ္ထုံ နိဿာယ တတိယဘဝင်္ဂံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဣမိနာ န ယေန ယာဝတာယုကံ စိတ္တပ္ပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ''တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၇၀၀) –

မဂ္ဂမဂ္ဂညာဏနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တနယေန ဧကစိတ္တက္ခဏာတီတံ စက္ခု ရူပေ ဃဋ္ဋိတေ့တ ဝိညာဏဿ နိဿယော ဟောတိ, တသ္မာ ဒွိဝိသု ဘဝင်္ဂစလနေသု ပုရိမဿ အနန္တရပစ္စယဘူတေန ဘဝင်္ဂစိတ္တေန သဟ ဥပ္ပန္နတ္တိ အယမတ့ ထော ဣဓ သီဟဠသံဝဏ္ဏနာယံ, ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂဿ သီဟဠသံဝဏ္ဏနာယဉ္စ ဝုတ္တော။

တဋ္ဌာကကမမူလတသိအဌာနာဂတ္တေရေန ပန ''အာဝဇ္ဇနေန, တဿ အနန္တရပစ္စယဘူတေန ဘဝင်္ဂေန တ သဟ ဥပ္ပန္နံ စက္ခု''န္တိ ဝုတ္တံ, တံ ဒုဝုတ္တံ။ ဝေဥ့ဟိ သတိ အညဿိ ဃဋ္ဋိတေ အညံ စက္ခုဝိညာဏဿ နိဿယော ဟော တီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, ဝေဠ ဘဝင်္ဂစလနတော ဟေဌာ တတိယစတုတ္ထေဟိ ယာဝ တေရသမစိတ္တေန သဟ ဥပ္ပန္ နမ္ပိ နိဿယော ဟောတီတိ အာပဇ္ဇေယျ, န စေတံ ဝတ္တဗ္ဗံ, တတိယစတုတ္ထစိတ္တတော ပဋ္ဌာယ ဥပ္ပန္နံ ကေသဥ့ စိ ဝီထိစိတ္တာနံ ဒွါရဘာဝံ န ဂစ္ဆတိ နိရုဒ္ဓတ္တာ , မနောဒွါရဿ နိရုဒ္ဓဿေဝ ဒွါရဘာဝဿ ဒဿနတော။ ယဒိ သိယာ ''ပဋိသန္ဓိစိတ္တဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ ဝတ္ထုံ နိဿာယ ဒုတိယဘဝင်္ဂံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိအာဒိဝစန တော ''ဧကစိတ္တက္ခဏာတီတမေဝ နိဿယောတိ အဓိပ္ပေတ''န္တိ ဣဒမ္ပိ ဧကစိတ္တက္ခဏာတီတံ နိဿယောတိ ယုဇ္ဇတီတိ, ဧဝံ သတိ ''တဿ အနန္တရပစ္စယဘူတေန ဘဝင်္ဂေန တ''တိ ဝစနံ ယုဇ္ဇေယျ, တေန ဟိ ''စိတ္တက္ခဏဒွ ဝယာတီတမ္ပိ နိဿယော''တိ ပဋိညာတံ သိယာ, တသ္မာ နာယံ ထေရဿ အဓိပ္ပာယောတိ ဒိဿတိ။ ''ဧကစိတ္တက့ ခဏာတိက္ကမော''တိ စ အနတီတေကစိတ္တက္ခဏဿ ဒုဗ္ဗလတာယ ဧကစိတ္တက္ခဏာတိက္ကမေန တဿ ဗလဝ ဘာဝဒီပနတ္ထံ ဝုစ္စတိ, န ပန ဒွိတိစတုစိတ္တက္ခဏာတီတာနံ နိဿယဘာဝတာဘာဝတော။ ဝေဠ ကတ့တ ဝုတ္တံ **အာစရိယဓမ္မပာလတ္ထေရေန** ''သမ္ပဋိစ္ဆနာဒီနိ စုတိအာသန္နာနိ တဒုဒ္ဓံ ကမ္မဇရူပဿ အနုပ္ပတ္တိတော ဧကသ္မိံ ယေဝ ဟဒယဝတ္ထုသ္မိံ ဝတ္တန္တီ''တိ, တသ္မာ တံ ထေရဿ မနောရထမေတတိ န သာရတော ပစ္စေတဗ္ဗံ။

သဟဇာတေသု ဗဟူသု ပသာဒေသု ကိံ ဧကော နိဿယော ဟောတိ, ဥဒာဟု သဗ္ဗေယေတတိ? နနု ဝုတ္တံ ''ပုဗ္ဗေ ဧကမ္ပိ စက္ခု ဝိညာဏဿ ပစ္စယော ဟောတီ''တိ, ကတမံ ပန တန္တိ? ယံ တတ္ထ ဝိသဒံ ဟုတ့တ ရူပာဘိဃဋ္ဋနာရဟံ။ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂသီဟဠသံဝဏ္ဏနာယံ** ပန ''သဗ္ဗေယေဝ နိဿယာ ဟောန္တီ''တိ ဝတ့တ ''ယဒိ ဧဝံ 'စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏ'န္တိ တတ္ထ 'ရူပေ စာ'တိ ဝစနံ ဝိယ 'စက္ခူနီ'တိပိ ဗဟုဝစနံ ကတ္တဗ္ဗန္တိ အနုယောဂံ ကတ့တ တံဝိသောနေတ္ထံ 'သသမ္ဘာရစက္ခုဒွဝယနိဿိတံ ပသာဒဒွဝယံ နိဿာယ ဧကမေဝ ဝိညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဂဏှေယ့ ယု'န္တိ ဣမံ ဝိပ္ပဋိပတ္တိံ နိရာကရောန္တေန ဘာဂဝတာ ဗဟုဝစနမကတ့တ 'ရူပာယတနံ စက္ခုဝိညာဏဓာတုယာ တံသမ္ပ ယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော'တိအာဒီသု (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၂) ဝိယ သာမညဝသေန ဧကဝစနံ ကတ''န္တိ ဝုတ္တံ။ **အာစရိယဓမ္မပာလတ္ထေရေန** ပန တဒေဝ သီဟဠသံဝဏ္ဏနာဝစနံ အနိစ္ဆန္တေန ''ဧကမ္ပိ စက္ခု ဝိ ညာဏဿ ပစ္စယော ဟောတိ, ရူပံ ပန အနေကမေဝ ပစ္စယဘာဝဝိသေသတော''တိ ဝုတ္တံ။ တထာ စေဝ အမ္ဟေဟိပိ ဟေဌာ ဝိဘာဝိတန္တိ။ ယေသံ ဘူတာနမယံ ပသာဒေ, တေယေဝ ဣမဿ အာသန္နကာရဏန္တိ ဝုတ္တံ ''ဒဠှ။ပေ။ ပ ဒဋ္ဌာန''န္တိ။ သောတပသာဒါဒီနမ္ပိ လက္ခဏာဒိနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တနယာနုသာရေန အတ္ထော ယောဇေတဗ္ဗော။

၆၅၈. ဧကီတိ မဟာသဋ္ဌိယေသု ဧကစ္စေ။ စက္ခာဒီသု တေဇာဒိအဓိကတာ နာမ တန္နိဿယဘူတာနံ တဒဓိက တာယာတိ ဒဿေန္တော **''တေဇာဓိကာန''**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **တေဇာဓိကာန**န္တိ ပမာဏဝသေန စတုန္နံ ဓာတူနံ သမာနဘာဝေပိ ကိစ္စဝသေန တေဇောဓာတုအဓိကာနံ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ **အာကာသ ။ပေ။ သေသကာ**တိ အာကာသာဓိကာ နံ ဘူတာနံ ပသာဒေ သောတံ, တယုအဓိကာနံ ဃာနံ, တောယာဓိကာနံ ဇိဝှာ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗသင်္ခါတပထဝီဓိကာနံ ကာ ယောတိ အတ္ထော။

၆၅၉. ဧဝံ ပန ဝဒန္တာနံ ကိံ ဥတ္တရန္တိ အာဟ **“တေ ပနာ”**တိအာဒိ။ **သုတ္တံ အာဟရထာ** တိ န တုမှာကံ ဝစနမ တ္တေနေဝ အယမတ္ထော သက္ကာ သဒ္ဒါတုံ, တသ္မာ ပန ပရိဒီပကံ သုတ္တမာဟရထ။ သုတ္တေ ဟိ အာဟဋေ တသ္မိံ သ နေယျတ္ထတံ နီတတ္ထတံ ဝိစာရေတွာ ယဒိ တသ္မာ ဝသေန အယမတ္ထော ပညာယေထ, ဂဏှေယျာမ နန္တိ အဓိပ္ပါယော။ **သုတ္တမေဝ။ပေ.။ ကိဉ္စိပိ** တိ ဣတော စိတော စ သုတ္တံ ဂဝေသမာနာပိ အဒ္ဒါ ကေနစိ ကိဉ္စိပိ ကေ ကထာပဒမတ္တမ္ပိ တဒတ္ထပရိဒီပကံ သုတ္တံ န ဒက္ခိသ္သန္တေဝ တေပိဋကေ ဗုဒ္ဓဝစနေ တာဒိသဿေဝ သုတ္တန္တ ဿ အဘာဝတော။

၆၆၀. ကိဉ္စာပိ သုတ္တန္တဝသေန အယမတ္ထော န ဒိဿတိ, ယုတ္တိတော ပန ဒိဿတီတိ စေ, တမ္ပိ နတ္ထီတိ ဒဿေ တုံ အာဟ **“ဝိသေသေ သတိ”**တိအာဒိ။ ဘူတာနဉ္ဟိ ဝိသေသေ သတိ ပသာဒေ ကထံ ဘဝေ, နေဝ ဘဝေယျ, န စ ဘဝေယျ, ကိံ ကာရဏန္တိ အာဟ **“သမာနာနဉ္ဟိ ဘူတာနံ, ပသာဒေ ပရိဒီပိတော”**တိ။ ယသ္မာ သမာနာနမေဝ ဘူ တာနံ ပသာဒေ ဟောရာဏောဟိ ပရိဒီပိတော, န ဝိသမာနာနံ။ ပထဝီဓာတုအဓိကကလာပဿ ဟိ ကက္ခဠတ္တာ, အာပောဓာ တုအဓိကကလာပဿ ဝိဿန္ဒနတော, တေဇောဓာတုအဓိကကလာပဿ ပရိဂ္ဂယှမာနတ္တာ, ဝါယောဓာတုအဓိက ကလာပဿ စ ဝိဿရဏတော န တေသု ပသာဒေ ပတိဋ္ဌာတုံ သက္ကောတိ, တသ္မာ တေသံ ကိစ္စတော သမာနာနံယေ ဝ ပသာဒေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, န ဝိသမာနာနန္တိ။

၆၆၁-၂. ယဒိ ဧဝံ ကထံ ပသာဒနံ ဝိသေသတာတိ အာဟ **“တသ္မာ”** တိအာဒိ။ ယသ္မာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန ပသာဒ ဝတ္ထုကာနံ ဘူတာနံ ဝိသေသေန န ဘဝိတဗ္ဗံ, တသ္မာ **တေသံ** ပသာဒနိဿယဘူတာနံ ဣဒမူနံ, ဣဒမဓိကန္တိ ဧဝံ **ဝိသေသပရိကပ္ပနံ သဗ္ဗသော** သဗ္ဗာကာရေန **ပဟာယ ဥေယျော ကမ္မဝိသေသေန ပသာဒနံ ဝိသေသတာ** ။ ယထာ အဝိ သေသေပိ ဘူတာနံ ရူပာနံ ရသာဒယော အညမညဝိသဒိသာ ဟောန္တိ, ဧဝံ စက္ခာဒယောပိ ဘူတဝိသေသာဘာဝေပိ အညမညဝိသဒိသာ ဟောန္တိ။ သော ပနာယံ ဝိသိဋ္ဌဘာဝေ ကမ္မဝိသေသေန ဝိညာတဗ္ဗော။ ကေမ္ပိ ဟိ ကမ္မံ ပဉ္စာယ တနိကတ္တဘာဝပတ္ထနာနိပ္ဖန္နံ စက္ခာဒိဝိသေသဟေတုတာယ အညမညဿ အသာဓာရဏဝိသိဋ္ဌ သာမတ္ထိယ ဝိသေသတော။ န ဟိ ယေန ဝိသေသေန စက္ခုဿ ပစ္စယော, တေနေဝ သောတဿ ဟောတိ ဣန္ဒြိယန္တရဘာဝပ္ပ တ္တိတော။ ‘‘ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ မဟဂ္ဂတာ စေတနာ ကဋတ္တာရူပာနံ ကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော’’တိ ဝစနတော ပဋိသန္ဓိ က္ခဏေ ဝိဇ္ဇမာနာနံ သဗ္ဗေသံယေဝ ကဋတ္တာရူပာနံ ဧကာ စေတနာ ကမ္မပစ္စယော ဟောတီတိ ဝိညာယတိ။ နာနာ စေတနာယ ဟိ တအာ ဣန္ဒြိယုပ္ပတ္တိယံ သတိ ပရိတ္တေန စ မဟဂ္ဂတေန စ ကမ္မေန ကဋတ္တာရူပံ အာပဇ္ဇေယျ, န စေကာ ပဋိသန္ဓိ အနေကကမ္မနိဗ္ဗတ္တာ ဟောတီတိ သိဒ္ဓမေကေန ကမ္မေန အနေကိန္ဒြိယုပ္ပတ္တိ ဟောတီတိ။ **“န ဟိ ဘူတဝိသေသေန, ဟောတိ တေသံ ဝိသေသတာ”**တိ ဣဒံ နိဂမနဝသေန ဝုတ္တံ။

၆၆၃. ဧဝံ ကမ္မဝိသေသတော ဝိသိဋ္ဌေသု စ တေသု အာရမ္မဏဂ္ဂဟဏေပိ အယံ ဝိသေသောတိ ဒဿေတုံ **“ဧဝ မေတေသူ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အပ္ပတ္တကဟက** န္တိ အသမ္ပတ္တဂ္ဂဟကံ အတ္တနော နိဿယေန သဟ အနလ္လီယန နိဿယေ ဧဝ ရူပာဒိဝိသယေ ဝိညာဏုပ္ပတ္တိဟေတုဘာဝတော။ ကေစိ ပန တမ္ပိ ‘‘သမ္ပတ္တဂ္ဂဟကမေတ’’တိ ဝဒန္တိ, တံ န သုန္ဒရံ သာန္တရေ အဓိကေ စ ဝိသယေ ဝိညာဏုပ္ပတ္တိဟေတုဘာဝတော။ ယဒိ ဟိ စက္ခုသောတာနိ သမ္ပတ္တ ဝိသယမေဝ ဂဏှန္တိ, စက္ခုပသာဒတော ဝိစ္ဆိန္နဒေသေ ဋ္ဌိတေသု တာရကာဒီသု နိဿယဝသေန စ ပမာဏတော အဓိ ကေသု စန္ဒမဏ္ဍလာဒီသု ရူပာယတနေသု သောတပသာဒတော စ ဝိစ္ဆိန္နဒေသသမ္ဘူတေသု ဥဒရစမ္မသန္ဓိစမ္မာဒိအန္တ တရိတေသု ကုစ္ဆိသဒ္ဒသန္ဓိသဒ္ဒာဒီသု ပုထုလေသု စ သမုဒ္ဒသဒ္ဒာဒီသု သဒ္ဒာယတနေသု ဝိညာဏုပ္ပတ္တိ န သိယာ သမ္ပ တ္တဂ္ဂဟကာနံ ကာယိန္ဒြိယာဒီနံ တထာ အဒဿနတော။

ဧတ္ထ စ ဝဒေယျ – အဓိဋ္ဌာနတော ဗဟိန္ဒြိယဿ ပဝတ္တိ ဟောတီတိ သမ္ပတ္တဝိသယမေဝ ယတ္တကံ ဝိ သယံ, တတ္တကံ ဝိသယံ ဂဟဏာကာရံ ဖရိတွာ ဂဏှာတိ, တသ္မာ အသိဒ္ဓမေတံ ‘‘သာန္တရေ အဓိကေ စ ဝိသယေ ဝိ ညာဏုပ္ပတ္တိဟေတုဘာဝတော’’တိ? တံ န, အဓိဋ္ဌာနတော ဗဟိ ဣန္ဒြိယုပ္ပတ္တိယာ ဧဝ အဘာဝတ။ အဓိဋ္ဌာနဒေသေ ဧဝ ဟိ ဣန္ဒြိယံ ပဝတ္တတိ တတ္ထ ကိစ္စာဒိပ္ပယောဂဒဿနတော။ သတိ စ ဧတဿ ဗဟိ ပဝတ္တိယံ အဓိဋ္ဌာနေ ပိဟိ တေပိ ဝိသယဂ္ဂဟဏံ သိယာ, တသ္မာ အဓိဋ္ဌာနဒေသေ ဋ္ဌိတာနံယေဝ စက္ခုသောတာနံ အသမ္ပတ္တဝိသယဿေဝ ဂဟ ဏတော နာသိဒ္ဓမေတံ ‘‘သာန္တရေ အဓိကေ စ ဝိညာဏုပ္ပတ္တိဟေတုဘာဝတော’’တိ။ တေနာဟု ပောရာဏာ –

‘‘သဗ္ဗကေစရယောဂေပိ၊ ဒိဋ္ဌဲ ရူပရဝေသု ယံ။
ဝိစ္ဆိန္နပုထုဝိညာဏံ၊ သမ္ပတ္တဂ္ဂဟဏာကေ’’န္တိ။

တဿတ္ထော – သဗ္ဗေသံ စက္ခာဒီနံ ကေစရေန ရူပာဒိနာ ယောဂေ ကေကာရိယသာကေတ္တာ သမ္ဗန္ဓေ ဃင္ဃနေ တ သမာနေ သတိ **ရူပရဝေသု** ရူပသဒ္ဒာယတနေသု ဝိသယဘူတေသု စက္ခာဒိတော ဒူရဘာဝေန စေဝ ကေနစိ အနန္တရိတဘာဝေန စ ဝိစ္ဆိန္နေသု ပမာဏတော ပုထုလေသု စ ဝိသယေသု ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ယံ ဝိညာဏံ, တံ စက္ခုသောတာနံ သမ္ပတ္တဂ္ဂဟဏဿ သမ္ပတ္တဂ္ဂဟဏဿ ဗာဓကေန္တိ။

အပိစ ယဒိ စက္ခု သမ္ပတ္တဂ္ဂဟကံ သိယာ, အတ္တနော မဏ္ဍလေ ဌိတံ ဝဏ္ဏမ္ပိ ပဿေယျ။ တထာ အက္ခိပုဋ္ဌေ အဉ္ဇနံ ပခုမမူလေ အက္ခိဝဏ္ဏံ ပခုမမူလေ ဃဋ္ဋိယမာနံ အဉ္ဇနသလာကမ္ပိ ပဿေယျ, န စ ပနေတံ ဒိဿတိ, တသ္မာ တန္နိဿယေ ဒေသေ ဌိတမေဝ ဝိသယံ ဂဏှာတိ။ သောတာယတနမ္ပိ ယဒိ သမ္ပတ္တဂ္ဂဟကံ အဘဝိဿ, စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ သဒ္ဒာယတနံ သောတဝိညာဏဿ ကအစိပိ အာရမ္မဏပစ္စယော န သိယာ။ န ဟိ ဗဟိဒ္ဓါ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ဥပ္ပတ္တိ အတ္ထိ။ **ပဋ္ဌာနေ** စ ‘‘သဒ္ဒာယတနံ သောတဝိညာဏဓာတုယာ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော’’တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၂) အဝိသေသေနေဝ သဒ္ဒဿ သောတဝိညာဏာရမ္မဏဘာဝေ ဝုတ္တော ။ ကိဉ္စ ယဒိ သောတံ သမ္ပတ္တဂ္ဂဟကံ သိယာ, အတ္တနော ဝိသယပဒေသေယေဝ ဂဟေတဗ္ဗတော ဂန္ဓဿ ဝိယ သဒ္ဒဿာပိ ဒိသာဒေသဝဝတ္ထာနံ န သိယာ။ ဝေဠု သဒ္ဒာနုသာရေန ကဏ္ဏံ ဟတေန္တဿ သဒ္ဒဝေဓိနော အတ္တနော ကဏ္ဏဗိလေယေဝ သရဟတနံ သိယာ, တသ္မာ ယတ္ထ ဥပ္ပန္နော သဒ္ဒော, တတ္ထေဝ ဌိတော သောတပထေ အာပာထမာဂစ္ဆတိ။

ယဒိ ဧဝံ ကထံ ဒူရေ ဌိတေဟိ ရဇကာဒိသဒ္ဒာ စိရေန သုယျန္တိ။ အသမ္ပတ္တဂ္ဂဟကတ္တေ ဟိ ဒူရာသန္နဒေသဝတ္တီနံ သမကမေဝ သဝနေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ? နယိဒမေဝံ ဒူရာသန္နာနံ ယထာဟာကဋ္ဌေ သဒ္ဒေ ဂဟဏဝိသေသတော။ ယထာ ဟိ ဒူရာသန္နာနံ ဝစနသဒ္ဒေ ယထာဟာကဋ္ဌေဝ ဂဟဏဝိသေသတော အက္ခရဝိသေသနံ ဂဟဏံ, အဂ္ဂဟဏဉ္စ ဟောတိ, ဧဝံ ရဇကာဒိသဒ္ဒေပိ အာသန္နဿ အာဒိတော ပဘုတိ ယာဝ အဝသာနာ ကမေန ဟာကဋ္ဌဘူတေ, ဒူရဿ စ အဝသာနေ, မဇ္ဈေ တ ပိဏ္ဍဝသေန ပဝတ္တိဟာကဋ္ဌိဘူတေ ယထာဟာကဋ္ဌံ နိစ္ဆယဂ္ဂဟကာနံ သောတဝိညာဏဝီထိယာ ပရတော ပဝတ္တာနံ မနောဒွါရိကဇဝနာနံ ဂဟဏဝိသေသတော လဟုကံ သုတော, စိရေန သုတောတိ အဘိမာနော ဟောတိ။ သောတဝိညာဏပ္ပဝတ္တိ ပန ဥဘယတ္ထ သမာနာ သဒ္ဒဿ ဥပ္ပန္နဒေသေ ဌိတဿ အတ္တနော ဝိဇ္ဇမာနက္ခဏေယေဝ သောတာဟာထဂမနတော။ ယဒိ သဒ္ဒဿ ဘူတပရမ္ပရာယ သမန္တတော ပဝတ္တိ နတ္ထိ, ကထံ ပဋိဃောသုပ္ပတ္တီတိ? ဒူရေ ဌိတောပိ သဒ္ဒော အညတ္ထ ပဋိဃောသုပ္ပတ္တိယာ, ဘာဇနာဒိစလနဿ စ ပစ္စယော ဟောတိ အယောကန္တော ဝိယ အယောစလနဿာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သေသံ။ပေ။ ကဟာကန္တိ ယံ ပန အဝသေသံ ဃာနဇိဝှာကာယသင်္ခာတံ ပသာဒတ္တယံ, တံ သမ္ပတ္တဂ္ဂဟကံ ဟောတိ နိဿယဝသေန စေဝ သယဉ္စ အတ္တနော နိဿယေ အလ္လီနေယေဝ ဝိသယေ ဝိညာဏုပ္ပတ္တိဟေတုဘာဝတော။ ဂန္ဓရသာနံ နိဿယေသု ဃာနဇိဝှာနိဿယေဟိ သဟ အလ္လီနာယေဝ ဂန္ဓရသာ ဝိညာယန္တိ ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဉ္စ ဘူတတ္တယရူပံ ကာယနိဿယေန အလ္လီနမေဝ ဝိညာယတီတိ။

ဝဏ္ဏဝိကာရမာပဇ္ဇမာန န္တိ ဒေသာဒိဟိ ကာရဏေဟိ အမနာပဝဏ္ဏဿ ဥပ္ပတ္တိဝသေန ဝဏ္ဏဝိကာရံ အာပဇ္ဇမာနံ။ **ဟဒယင်္ဂတဘာဝံ** န္တိ စိတ္တဂတံ အဇ္ဈာသယံ။ **ပကာသေတီ**တိ ရူပမိဝ ပကာသံ ကရောတိ, သဝိဂ္ဂဟမိဝ ဒဿေတီတိ အတ္ထော။ အနေကတ္ထတ္တာ ဟိ ဓာတူနံ ပကာသနတ္ထော ဧဝ ရူပ-သဒ္ဒော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တံ ပန ရူပန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ စက္ခုမ္ဟိ, စက္ခုဿ တ ပဋိဟနနံ လက္ခဏမေတဿာတိ **စက္ခုပဋိဟနနလက္ခဏံ** ။ ဧဝံ **သောတပဋိဟနနလက္ခဏ**န္တိအာဒီသုပိ။ ပဋိဟနနဉ္စေတ္ထ ဝိသယဝိသယီနံ အညမညာဘိမုခဘာဝေ ယောဂ္ဂဒေသာဝဋ္ဌာနံ ပဋိဃာတော ဝိယာတိ ကတွာ။ ယထာ ပဋိဃာတေ သတိ ဒဗ္ဗလဿ စလနံ ဟောတိ, ဧဝံ ဝိသယာဘိမုခဘာဝေ သတိ ဝိသယိနော တံသမ္ဗန္ဓဿ စ ဝတ္ထုရူပဿ, တန္နိဿိတဿ စ ဘဝင်္ဂဿ စလနံ ဟောတိ။ သော ရူပဿ စက္ခုမှိ, စက္ခုဿ တ ရူပေ ဟောတိ။ တေနာဟ ‘‘ယမ္ဟိ စက္ခုမှိ အနိဒဿနမှိ သပ္ပဋိဃမှိ ရူပံ သနိဒဿနံ သပ္ပဋိဃံ ပဋိဟညိ တ, ယံ စက္ခု အနိဒဿနံ သပ္ပဋိဃံ ရူပမှိ သနိဒဿနမှိ သပ္ပဋိဃမှိ ပဋိဟညိ တ’’တိ (ဓ. သ. ၅၉၇) စ အာဒိ။ **ဝိသယဘာဝေ** အာရမ္မဏပစ္စယတာ။ **ကေစရဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာန** န္တိ တွေ့ အနညထာဘာဝေ ဝိသယတာ, တဗ္ဗဟုလတာ ကေ

စရဘာဝေတိ အယံ ဝိသယကေစရာနံ ဝိသေသော။ **သဒ္ဒာယတိ** တိ ဥအဟရိယတိ, သကေဟိ တ ပစ္စယေဟိ သောတဝိ ညေယ္ယဘာဝံ ဥပနီယတီတိ အတ္တော။ **အတ္တာနံ ဂန္ဓယတီ** တိ သုဂန္ဓံ, ဒုဂ္ဂန္ဓန္တိ တ အတ္တာနံ ပကာသေတိ။ တေနာ ဟ **"သူစယတီ"**တိ။

၆၆၄. ကတ္ထိယာ ဧဝ ကန္ဒိယံ **ကတ္ထိန္ဒိယံ** ။ ယထာ စက္ခာဒီနိ ကန္ဒိယာနိ ပုရိသသ္သပိ ဟောန္တိ, နယိဒံ တထာ။ ကာဒံ ပန နိယမေန ကတ္ထိယာ ဧဝ ဟောတိ, တသ္မာ "ကတ္ထိန္ဒိယ"န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဧဝံ ပုရိသိန္ဒြိယေပိ။ ကတ္ ထိယာ ဘာဝေ, ကတ္ထီတိ ဘဝတိ ဧတေန စိတ္တံ , အဘိဓာနံ တတိ **ကတ္ထိဘာဝေ။ ပဋိသန္ဓိသမုဋ္ဌိတော** တိ ပဋိသန္ဓိယံ ယေဝ သမုဋ္ဌိတော, ပဋိသန္ဓိစိတ္တေန သဟ ဧကက္ခဏေ သမုဋ္ဌိတော။ ဧတေန ဌပေတ္ဝာ လိင်္ဂပရိဝတ္တနံ စက္ခုန္ဒြိ ယာဒီနိ ဝိယ ကမသ္သ အပဟတုဘာဝမာဟ။ **ယဋ္ဌေတံ ကတ္ထိလိင်္ဂာဒီ** တိ ယံ ပနေတံ ကန္ဒိယဖလဘူတံ ကတ္ထိလိင်္ဂာ ဒိ။ **အာဒိ**-ဂ္ဂဟဏေန ကတ္ထိနိမိတ္တကတ္ထိကုတ္တကတ္တာကပ္ပာနံ သင်္ဂဟော။ တတ္ထ ဝိသဒအဝိသဒဟတ္ထပ ဟ အာဒိတာ သဏ္ဌာနံ **ကတ္ထိလိင်္ဂံ** ။ ကတ္ထီနဉ္ဟိ ဟတ္ထပာဒဂီဝဥရအာဒိသဏ္ဌာနံ န ပုရိသာနံ ဝိယ ဟောတိ။ တထာ ဟိ တာသံ ဟေဋ္ဌိမကာယော ဝိသဒော, ဥပရိမကာယော အဝိသဒော, ဟတ္ထပာဒာ ခုဒ္ဒကာ, မုခံ ခုဒ္ဒကံ, ထနမံသာ အဝိသဒာ, တာ နိမ္မသ္သုအဌိကာ။ ကေသဗန္ဓဝတ္ထဂ္ဂဟဏဉ္စ **ကတ္ထိနိမိတ္တံ** ။ ဒဟရကာလေပိ သုပ္ပကမုသလကာဒီဟိ ကီဠာ မကစိတကေန သုတ္တကန္တနန္တိ စ ဧဝမာဒိ **ကတ္ထိကုတ္တံ,** ကတ္ထိကိရိယာတိ အတ္တော။ အဝိသဒဌာနဂမနာဒိ အာကာရော **ကတ္တာကပ္ပော** ။ ပုရိသမ္ပိ ဟိ အဝိသဒံ ဒိသ္ဝတ မာတုကမော ဝိယ တိဋ္ဌတိ နိပဇ္ဇတိ နိသီဒတိ ခါဒတိ ဘုဉ္ဇ တီတိ ဝဒန္တိ။ ကာဒံ ပန ကတ္ထိလိင်္ဂာဒိပရိဒီပနံ အကုသလန္တိ ဝတ္ဝတ အညထာပိ ဝဏ္ဏေန္တိ အာစရိယာ။ ကထံ? ယောနိပဒေသော ကတ္ထိလိင်္ဂံ, သရာဓိပ္ပာယာ ကတ္ထိနိမိတ္တံ, အဝိသဒဌာနဂမနာဒယော ကတ္ထိကုတ္တံ, ကတ္ထိ သဏ္ဌာနံ ကတ္တာကပ္ပောတိ။ တ္တေ စ အဓိပ္ပာယော နာမ ပုရိသသ္မိံ မေထုနတဏှာ။ သာ ဟိ တာသံ နိစ္စံ ဗလဝတ ရာ ပဝတ္တတိ, အတော သာပိ ကတ္ထိတိ သဉ္ဇာနနသ္သ နိမိတ္တတာယ "ကတ္ထိနိမိတ္တ"န္တိ ဝုစ္စတိ။ ကိဉ္စာပိ ကတ္ထိတိ သညာဏာသ္သ နိမိတ္တတာယ ကုတ္တာကပ္ပာနမ္ပိ နိမိတ္တေယေဝ အန္တောဂဓတာ, တထာပိ တေသံ ဝိသုံ ဂဟ ဏာတော သရာဓိပ္ပာယာ ဧဝ နိမိတ္တဘာဝေန အဓိပ္ပေတာ။

၆၆၅. ကိံ ပနေတံ ကတ္ထိလိင်္ဂာဒိ ကတ္ထိန္ဒိယံ ဝိယ ပဋိသန္ဓိသမုဋ္ဌိတံ ဟောတီတိ အာဟ **"ကတ္ထိန္ဒိယံ ပဋိစ္စ ဧဝတ"**တိအာဒိ။ ကိဉ္စာပိ ဟိ ကတ္ထိလိင်္ဂာဒီနိ ယထာသကံ ကမ္မာဒီနာ ပစ္စယေန သမုဋ္ဌဟန္တိ , ယေဘုယ္ယေန ပန ကတ္ထိန္ဒိယသဟိတေယေဝ သန္တာနေ တံတအာကာရာ ဟုတ္ဝတ သမ္ဘဝန္တိ, ကတရတ္ထ စ န ဘဝန္တီတိ တေသံ တဗ္ဗ ဘာဝဘာဝိတံ ဥပာဒာယ "ကတ္ထိန္ဒိယံ ပဋိစ္စ ဧဝ ဇာယန္တီ"တိ ဝုတ္တာနိ။ ဝေဠု ကတ္ဝတ ဝက္ခတိ "ကတ္ထိ။ပေ။ ကာရဏဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာန"န္တိ။ ဤဒိသေနေဝ ကာရဏဘာဝသင်္ခာတေန အဓိပတိဘာဝေန တသ္သ ကန္ဒိယတာ ဝုတ္ တာ ကန္ဒိယသဟိတေ သန္တာနေ ကတ္ထိလိင်္ဂာဒိအာကာရရူပပစ္စယာနံ အညထာ အနုပ္ပာဒနတော, န ပန ကန္ဒိယာဒိ ပစ္စယသမ္ဘဝတော။ တထာ ဟေတံ ဇီဝိတိန္ဒိယံ ဝိယ ဧကကလာပဂတာနံ အာဟာရော ဝိယ ကလာပန္တရရူပာနံ ဥပတ္ထ မ္ဘကမနုပာလကံ တ န ဟောတိ။ ဝေဠု ကတ္ဝတ ဇီဝိတိန္ဒိယအာဟာရာနံ ဝိယ ကမသ္သ ကန္ဒိယပစ္စယတာ, အတ္ထိ အဝိဂတပစ္စယတာ စ ဟဋ္ဌိယံ န ဝုတ္တာ။ ယသ္မာ ပစ္စယန္တရာဓီနာနိ ကတ္ထိလိင်္ဂာဒီနိ, တသ္မာ ယတ္ထသ္သ အာဓိပစ္ စံ, တံသဒိသေသု မတစိတ္တကတရူပေသုပိ တံသဏ္ဌာနတာ ဒိသ္သတိ။ ယသ္မာ ပနေတေ ကတ္ထိန္ဒိယံ ပဋိစ္စ ဇာယန္ တာပိ ဂဗ္ဘသေယ္ယကာနံ ပဋိသန္ဓိယံ န သမုဋ္ဌဟန္တိ, ပဝတ္တေယေဝ သမုဋ္ဌဟန္တိ, တသ္မာ အာဟ **"ပဝတ္တေ။ ပေ။ ပဋိသန္ဓိယ"**န္တိ။

၆၆၆-၇. သံသေဒဇဩပပာတိကာနံ ပန ကိဉ္စိ ကတ္ထိန္ဒိယေန သဟ ပဋိသန္ဓိယမေဝ နိဗ္ဗတ္တတိ။ **န စာ**တိ စ-ကာ ရော ဝစနီယန္တရသမုစ္စယေ။ "ကိဉ္စာ"တိ ကမသ္သ အတ္ထေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယသ္မာ လိင်္ဂာဒိအာကာရေသု ရူပေသု ရူပ ယတနံ စက္ခုဝိညေယ္ယံ, တသ္မာ အာဟ **"ကတ္ထိလိင်္ဂာဒယော စက္ခုဝိညေယ္ယာ ဟောန္တိ"** တိ။ ယသ္မာ ပန တတော အညာနိ ယထာယောဂံ သောတဝိညေယ္ယာနိ ဧဝ မနောဝိညေယ္ယာနိ စ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **"န တ"**တိ။ ယထာဝုတ္တော ပ ပဉ္စော ပုရိသိန္ဒြိယေပိ ယထာသမ္ဘဝံ ယောဇေတဗ္ဗောတိ အတိဒေသံ ကရောန္တော အာဟ **"ဧသေတ"**တိအာဒိ။ **သေ သေပီ**တိ တ္တေကေယေဝ ဝုတ္တေ ကတော သေသေသု သဗ္ဗေသုပီတိ ကအာစိ ကောစိ စိန္တေယ္ယာတိ အာဟ **"ပုရိသိန္ ဒြိယေ"**တိ ။ **ပဌမကပ္ပာန** န္တိ ပဌမကပ္ပိကနရာနံ။ တေသဉ္ဟိ အာဘဿရလောကတော စဝိတ္ဝတ ကဓူပပန္နာနံ ဒီဃသ္ သ ကာလသ္သ အစ္စယေန ဩဠာရိကံ အာဟာရံ အာဟရတံ မုတ္တကရီသေသု သဉ္ဇာတေသု တေသံ နိက္ခမနတ္ထာယ ဝဏ မုခါနိ ဘိဇ္ဇန္တိ, ပုရိသသ္သ ပုရိသဘာဝေ, ကတ္ထိယာ စ ကတ္ထိဘာဝေ ဟတုရဟောသိ။ တထာ ဟိ ပုရိမတ္တဘာဝေသု

ပဝတ္တဉပစာရဗျာနာနုဘာဝေန ယာဝ သတ္တသန္တာနေ ကာမရာဂဝိက္ခမ္ဘနဝေကော န ပဋိပသ္သမ္ဘတိ, န တာဝ ဗလဝ ကာမရာဂူပနိဿယာနိ ကုတ္တိပုရိသိန္ဒြိယာနိ ဟာတုရဟေသုံ။ ယအ ပနဿ ဝိစ္ဆိန္နတာယ ဗလဝကာမရာဂေ လဒ္ဓာ ဝသရော အဟောသိ, တအ တဒူပနိဿယာနိ တာနိ သတ္တာနံ သန္တာနေ သဥ္ဇာယန္တိ။

၆၆၈. ပရတောတိ ပဌမကပ္ပတော အပရဘာဂေ။ **ပဝတ္တေ။ပေ။ ပရိဝတ္တတီ** တိ ယထာ တံ သောရေယ္ယကသေဋ္ဌိပုတ္တဿ ဝိယာတိ အဓိပ္ပာယော။ အပိ-သဒ္ဒေန ပဌမပာရာဇိကာယံ ဝိနီတဝတ္ထုပာဠိယံ အာဂတဘိက္ခုဿ, ဘိက္ခုနိယာ ဝိယ စ ပဋိသန္ဓိယံ သမုဋ္ဌိတဿပိ ပဝတ္တေ ပရိဝတ္တနံ ဒီပေတိ။ ယထာဟ –

“တေန ခော ပန သမယေန အညတရဿ ဘိက္ခုနော ကုတ္တိလိင်္ဂံ ဟာတုဘူတံ ဟောတိ။ တေန ခော ပန သမယေန အညတရိဿာ ဘိက္ခုနိယာ ပုရိသလိင်္ဂံ ဟာတုဘူတံ ဟောတီ”တိ (ပာရာ. ၆၉)။

ယဿ ပန ပဋိသန္ဓိယံ ဒွိဝိသု ဧကမ္ပိ န သမုဋ္ဌိတံ, သော အဘာဝကော နာမ, တဿ ပဝတ္တိယမ္ပိ ကုန္ဒြိယုပ္ပတ္တိ န ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၆၆၉. ကိံ ပနေတဿ ဥဘယဿပိ နိဗ္ဗတ္တိယာ, ဝိနာသနဿ စ ကာရဏံ, ယတော ကုဒံ သမုဋ္ဌာတိ, ပရိဝတ္တတီတိ စ ဝုစ္စတီတိ ကုမံ အနုယောဂံ မနသိ ကတွာ အာဟ **“မဟတာ ဟာပကမ္မေနာ”** တိအာဒိ။ တတ္ထ **မဟတာ**တိ ပရဒာရိကကမ္မာဒိနာ မဟာဗလေန။ **ဟာပကမ္မေန** ဥပနိဿယဘူတေန ။ **မဟတာ ကုသလေနေတ**တိ ကုဒံ သုဂတိံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဒုဂ္ဂတိယံ ပန ဥဘယမ္ပိ အကုသလကမ္မေနေဝ ဇာယတိ။

၆၇၀. ကုန္ဒြိယေ ဝိနဋ္ဌေ ဧကန္တေနေဝ လိင်္ဂမ္ပိ ဝိနဿတေတတိ အာဟ **“ကုတ္တိလိင်္ဂံ ဝိနဿတီ”** တိ။ အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပာယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော – ကုမေသု ဒွိသု ပုရိသိန္ဒြိယံ ဥတ္တမံ, ကုတ္တိန္ဒြိယံ ဟီနံ, ပုရိသိန္ဒြိယဿ အန္တရဓာနံ မဟန္တေန အကုသလေန ကမ္မေန ဟောတိ, သမုဋ္ဌာနံ မဟန္တေန ကုသလကမ္မေန, ကုတ္တိန္ဒြိယဿ အန္တရဓာနံ ဒုဗ္ဗလာကုသလေန, သမုဋ္ဌာနမ္ပိ ဒုဗ္ဗလကုသလေန, ဒုဂ္ဂတိယံ ပန ဥဘယဿာပိ အန္တရဓာနံ, သမုဋ္ဌာနဥ္စ အကုသလေနေဝ ဟောတီတိ။ ယဒိ သုဂတိယံ ကုတ္တိန္ဒြိယမ္ပိ ကုသလေနေဝ နိဗ္ဗတ္တတိ, ကထဥ္စရဟိ “ပရ အာရိကကမ္မံ ကတွာ နိရယေ ပစ္စိတွာ တေနေဝ ဟာပကမ္မေန ပဥ္စသတက္ခတ္တုံ မနုဿလောကေ ကုတ္တိ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တတီ”တိအာဒိဝစနန္တိ? နာယံ ဝိရောဓော နိဿန္ဒဖလဝသေန ဝုတ္တတ္တာ။ တထာ ဟိ ပဋိသန္ဓိယံ တာဝ ပုရိသိန္ဒြိယနိဗ္ဗတ္တနာရဟမ္ပိ ကမ္မံ ကအာစိ ပရအာရိကာဒိနာ ဗလဝဟာပကမ္မေန ပဋိဗာဟိတသာမတ္ထိယံ အဿ, တအာ အတ္တနော ပုရိသိန္ဒြိယနိဗ္ဗတ္တနေ အသမတ္ထတာယ ကုတ္တိန္ဒြိယမေဝ နိဗ္ဗတ္တေတိ။ ပဝတ္တိယံ ပန အတ္တနော ဗလဝဘာဝေန ကုတ္တိန္ဒြိယူပနိဿယံ ပရအာရိကမကုသလကမ္မံ ပဋိဗာဟိတွာ ပဋိသန္ဓိတော ပဌာယ ပုရိသိန္ဒြိယံ သမုဋ္ဌာပေန္တံ ကအာစိ လဒ္ဓသာမဂ္ဂိတာသဥ္ဇာတဗလဝိသေသေန ပရအာရိကာဒိနာ ကမ္မေန ပဋိဗာဟိတသာမတ္ထိယံ ဘဝေယ္ယ, တအာ အတ္တနော ဒုဗ္ဗလတာယ ပုရိသိန္ဒြိယံ န နိဗ္ဗတ္တေတိ , ကုတ္တိန္ဒြိယမေဝ နိဗ္ဗတ္တေတိ။ ဧဝံ ပရအာရိကာဒိကမ္မူပနိဿယေန ကုတ္တိန္ဒြိယဿ နိဗ္ဗတ္တနတော တံ တေန နိဗ္ဗတ္တိတံ ကတွာ ဝုစ္စတိ။

၆၇၁-၂. ယအာ ပန တံ ကမ္မံ ပုန သာမဂ္ဂိပဋိလာဘတော, ပရိက္ခီဏဟာပကမ္မတာယ တ ဗလဝပ္ပတ္တံ အဘဝိဿ, တအာ ဒိန္နဝေခံ ဝိယ ရုက္ခံ တဒပဂမေ အတ္တနော ဗလာနုရူပံ ပုရိသိန္ဒြိယံ နိဗ္ဗတ္တေတိ, ကုတ္တိန္ဒြိယံ ပန အတ္တနော ကာရဏာဘာဝတော နုပ္ပဇ္ဇတိ။ ဥဘယဿ ပန နိဗ္ဗတ္တိယမ္ပိ ဝိသဒိသိန္ဒြိယနိဗ္ဗတ္တနတော ပုရေ သတ္တရသမစိတ္တတဿ ဌိတိကာလမုပာအာယ တံတံသမုဋ္ဌာပကကမ္မံ တံ တံ ကုန္ဒြိယံ န ဇနေတိ။ သတ္တရသမစိတ္တေန သဟ ဥပ္ပန္နံ ဝိသဒိသိန္ဒြိယုပ္ပတ္တိတော ပုရိမစိတ္တေန သဟ နိရုဇ္ဈတိ။ ယဒိ ဟိ သတ္တရသမစိတ္တုပ္ပာဒတော ပရမ္ပိ ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယ, ကုတရံ နုပ္ပဇ္ဇတိ ဧကသ္မိံ သန္တာနေ ဒွိန္နံ သဟုပ္ပတ္တိယာ အနိစ္ဆိတတ္တာ။ တေနေဝ ဟိ “ယဿ တ ပန ပုရိသိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ ကုတ္တိန္ဒြိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ (ယမ. ၃.ကုန္ဒြိယယမက.၁၈၈) ကုမသ္မိံ ပဥှေဟ “နော”တိ (ယမ. ၃.ကုန္ဒြိယယမက.၁၈၈) ပဋိက္ခေဟော ကတောတိ။ ဧဝဥ္စ ကတွာ ဝက္ခတိ **“ဥဘတောဗျဥ္ဇနဿာပီ”**တိအာဒိ ။ ဧကသ္မိဥ္စ နိရုဒ္ဓေ တပ္ပဋိဗဒ္ဓာနိ လိင်္ဂာဒီနိ ကတိပယဒိဝသေဟိ နိရုဇ္ဈန္တိ, တေသု နိရုဒ္ဓေသု ကုတရာနိ အနုက္ကမေန ဇာယန္တီတိ အာစရိယာ။ ကုတ္ထိနိမိတ္တုပ္ပာဒကကမ္မတော, ပုရိသနိမိတ္တုပ္ပာဒကကမ္မတော တတိ

ဥဘတော ဒုဝိဓံ ဗျဉ္ဇနမဿာတိ ဥဘတောဗျဉ္ဇနော။ **တဿာပီ**တိ ယဿ ဒုဝိဓံ ဗျဉ္ဇနမတ္ထိ, တဿာပိ ဧကမေဝ ဣန္ဒြိယံ သိယာ, ကိံ ပန ဣတရဿာတိ ဒဿေတိ။

နနု စ ဒုဝိဓေ ဗျဉ္ဇနေ သတိ ဣန္ဒြိယဒ္ဝယေနာပိ ဘဝိတဗ္ဗံ, ဗျဉ္ဇနဉှိ တံ တံ ဣန္ဒြိယံ ပဋိစ္စ ဇာယတီတိ? သစ္စံ ဇာယတိ, ဧတ္ထာပိ ဣတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနဿ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ပဋိစ္စ ဣတ္ထိနိမိတ္တမေဝ ပါတုဘဝတိ, ပုရိသဥဘတောဗျဉ္ဇနဿ ပုရိသိန္ဒြိယံ ပဋိစ္စ ပုရိသနိမိတ္တမေဝ, ဣတရံ ပန န တဿ ဣတ္ထိန္ဒြိယပုရိသိန္ဒြိယဟေတုကော ဇာယတိ။ တံ ပန ယေန ကာရဏေန ဟောတိ, တံ ဒဿေတုံ "ဧဝံ သန္တေ"တိ အနုယောဂံ ကတွာ **"န စာဘာဝေ"**တိအာဒိနာ သောဓနံ တု ဝုတ္တံ။ **ဧဝံ သန္တေ**တိ ဧကေကသ္မိံယေဝ ဣန္ဒြိယေ သတိ။ **အဘာဝေ စာ**တိ ယံ ပဋိစ္စ ဇာယတိ, တဿ အဘာဝတော ပုရိသဥဘတောဗျဉ္ဇနဿ ဣတ္ထိဗျဉ္ဇနာဘာဝေ, ဣတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနဿ ပုရိသဗျဉ္ဇနာဘာဝေတိ အတ္ထော ။ **န စာဘာဝေ သိယာ**တိ နေဝ ဒုတိယဗျဉ္ဇနဿ အဘာဝေ သိယာ။ **န တံ ဗျဉ္ဇနကာရဏ**န္တိ တံ ဣန္ဒြိယံ ဒုတိယဗျဉ္ဇနကာရဏံ န ဟောတိ။ ကသ္မာ? သဒါ အဘာဝတော။ ဣတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနဿ ဟိ ယဒါ ဣတ္ထိယာ ရာဂစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဒါ ပုရိသဗျဉ္ဇနံ ပါကဋံ ဟောတိ, ဣတ္ထိဗျဉ္ဇနံ ပဋိစ္ဆန္နံ ဂုဠှံ ဟောတိ, တထာ ဣတရဿ ဣတရံ။ ယဒိ စ တေသံ ဣန္ဒြိယံ ဒုတိယဗျဉ္ဇနကာရဏံ ဘဝေယျ, သဒါပိ ဗျဉ္ဇနဒ္ဝယံ တိဋ္ဌေယျ, န ပန တိဋ္ဌတိ, တသ္မာ ဝေဒိတဗ္ဗမေတံ "န တဿ တံ ဗျဉ္ဇနကာရဏ"န္တိ။ ကိဉ္စရဟိ ကာရဏန္တိ စေ? အာဟ **"တဿာ။ပေ။ ကာရဏ"**န္တိ။ တတ္ထ **ကမ္မသဟာယ**န္တိ ပုရိမဘဝသိဒ္ဓဿ ဣန္ဒြိယနိဗ္ဗတ္တကကမ္မဿ သဟာယံ။ **ရာဂစိတ္တ**န္တိ ဣတ္ထိယာ ပုရိသသ္မိံ, ပုရိသဿ ဣတ္ထိယံ ဝါ ဥပ္ပန္နံ မေထုနရာဂစိတ္တံ။ တသ္မိဉှိ ဥပ္ပန္နေ တံ ပါကဋံ ဟောတိ, တသ္မိံ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓေ ပဋိစ္ဆန္နံ ဟောတိ။ ယသ္မာ ပနိမဿ ဧကမေဝ ဣန္ဒြိယံ ဟောတိ, တသ္မာ ဣတ္ထိဥဘတောဗျဉ္ဇနကော သယမ္ပိ ပရံ ဥဒ္ဒိဿ ဂဗ္ဘံ ဂဏှာတိ, အတ္တာနံ ဥဒ္ဒိဿ ပရမ္ပိ ဂဏှာပေတိ။ သော ဟိ ဣတ္ထိန္ဒြိယဝန္တတာယ သယံ ဂဏှာတိ, ပရေသု ဥပက္ကမကရဏတော ပရံ ဂဏှာပေတိ။ ပုရိသဥဘတောဗျဉ္ဇနကော ပရေသု ဥပက္ကမကရဏတော ပရံ ဂဗ္ဘံ ဂဏှာပေတိ, သယံ ပန ပုရိသိန္ဒြိယဝန္တတာယ ဂဗ္ဘံ န ဂဏှာတိ။

ယသ္မာ ဣတ္ထိန္ဒြိယေ သတိ ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒယော ဟောန္တိ, တေသု စ သန္တေသု ဣတ္ထီတိ ပကာသော ဟောတိ, တသ္မာ တံ တဿ ပကာသနကာရဏန္တိ အာဟ **"ဣတ္ထီတိ ပကာသနရသ"**န္တိ။ ဒုဝိဓမ္ပိ ပနေတံ ဣန္ဒြိယံ ကာယပသာဒော ဝိယ သကလသရီရဗျာပကမေဝ, န စဿ ကာယပသာဒေန သင်္ကရော လက္ခဏဘေဒတော, နိဿယဘေဒတော စ။

၆၇၃. **သဟဇရူပပရိပါလနလက္ခဏ**န္တိ ယထာ အတ္တနာ သဟဇာတရူပါနိ ဌိတိက္ခဏေသု ပဝတ္တန္တိ, ဧဝံ အနုပါလနလက္ခဏံ။ ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ ဟိ ကမ္မဇတ္တာ သဟဇဂ္ဂဟဏေနေဝ အနုပါလေတဗ္ဗာနမ္ပိ ကမ္မဇဘာဝေါဝ သိဒ္ဓေါတိ ကမ္မဇဂ္ဂဟဏံ န ကတံ။ ယထာသကံ ခဏတ္တယမတ္တဋ္ဌာယီနမ္ပိ ကမ္မဇရူပါနံ ပဝတ္တိဟေတုဘာဝေနေဝ တံ အနုပါလကံ။ တေနာဟ **"တေသံ ပဝတ္တနရသ"**န္တိ။ ပဝတ္တနဉ္စေတ္ထ ဝုတ္တနယေန တေသံ ယာပနံ ဌပနံ ဌိတိဟေတုကတာ။ န ဟိ ကမ္မဇာနံ ကမ္မမေဝ ဌိတိဟေတု ဘဝိတုံ သက္ကောတိ အာဟာရဇာဒီနံ အာဟာရာဒိ ဝိယ။ ကိံ ကာရဏံ? တင်္ခဏာဘာဝတော။ ကမ္မဉှိ နိရုဒ္ဓံ ရူပဿ ပစ္စယော ဟောတိ, တတော တံသမုဋ္ဌာနရူပါနိ မတပိတိကာ ဝိယ ပုတ္တာ စူဠပိတုအာဒိနိဿယေန အညနိဿယေနေဝ ပဝတ္တန္တိ, အညဉ္စ တေသံ ယာပနသမတ္ထံ နတ္ထိ အညတြ ဇီဝိတိန္ဒြိယေနာတိ တဒေဝ တေသံ ပဝတ္တနရသံ။ အာဟာရဇာဒယော ပန ဓရမာနကပိတိကာ ဝိယ ပုတ္တာ အညနိရပေက္ခာ သကသကပစ္စယဝသေနေဝ ပဝတ္တန္တိ။ အာဟာရာဒယော ဟိ အတ္တနော အတ္ထိက္ခဏေယေဝ ရူပါနိ သမုဋ္ဌာပေတွာ တေသံ ဌိတိပဝတ္တိယာဝ တိဋ္ဌန္တိ, တတော တံသမုဋ္ဌာနာနိ ဇီဝိတိန္ဒြိယနိရပေက္ခာနိ။ သေသာနိပိ တံတံပစ္စယဝသေနေဝ တိဋ္ဌန္တီတိ န အညံ ဌပနကာရဏံ ပစ္စာသီသန္တိ။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနမ္ပိ စေတံ ဥပ္ပာဒတော ပဋ္ဌာယေဝ အနုပါလကံ။ ယာပေတဗ္ဗာနိ ပဝတ္တေတဗ္ဗာနိ သဟဇာတဘူတာနိ ပဒဋ္ဌာနမေတဿာတိ **ယာပေတဗ္ဗဘူတပဒဋ္ဌာနံ**။

၆၇၄. **မနောဝိညာဏဓာတူ**တိ ဌပေတွာ အရူပါဝစရဝိပါကမနောဝိညာဏဓာတုံ အဝသေသာ မနောဝိညာဏဓာတု။ တေနာဟ **"ပဉ္စဝေါကာရေ"**တိ။ ပဉ္စဝေါကာရေ မနောဓာတု, မနောဝိညာဏဓာတုယော စ ယံ ရူပံ နိဿာယ ပဝတ္တန္တိ, တံ "ဝတ္ထူ"တိ ပဝုစ္စတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပဉ္စဝေါကာရေ**တိ စ ဝိသေသနံ မနောဝိညာဏဓာတုဝသေန ကတံ, မနော

ဓာတု ပန စတုဝေါကာရဘဝေ နတ္ထေဝ။ ဟဒိဒံ အနာဂတဿာပိ ဟဒယဝတ္ထုနော အာဂမတော, ယုတ္တိတော စ အတ္ထိ ဘာဝေါ ဝိညာတဗ္ဗော။ တတ္ထ အာဂမော တာဝ –

“ယံ ရူပံ နိဿာယ မနောဓာတု စ မနောဝိညာဏဓာတု စ ပဝတ္တန္တိ, တံ ရူပံ မနောဓာတုယာ စ မနောဝိညာဏဓာတုယာ စ တံသမ္ပယုတ္တကာနဉ္စ ဓမ္မာနံ နိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၈) –

ဧဝမာဒိ ပဋ္ဌာနဝစနံ။ ယုတ္တိ ပန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ – နိပ္ဖန္နဥပာဒါယရူပနိဿယံ ဓာတုဒ္ဝယံ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ ရူပပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိတ္တာ။ ယံ ယဉှိ ရူပပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိ, တံ တံ နိပ္ဖန္နဥပာဒါယရူပနိဿယံ ဒိဿတိ ယထာ စက္ခုဝိညာဏဓာတု။ တတ္ထ န တာဝ ရူပါယတနာဒီနံ, ဩဇာယ စ တန္နိဿယတာ ယုဇ္ဇတိ ကာယိန္ဒြိယပဋိဗဒ္ဓတော ဗဟိပိ တေသံ ပဝတ္တိဒဿနတော, နာပိ ဣတ္ထိန္ဒြိယပုရိသိန္ဒြိယာနံ တဒဘာဝေပိ ပဝတ္တိတော အဘာဝကသန္တာနေပိ ဓာတုဒ္ဝယဒဿနတော။ ဇီဝိတိန္ဒြိယဿာပိ သဟဇပရိပါလနလက္ခဏကိစ္စန္တရံ ဝိဇ္ဇတီတိ န တန္နိဿယတာ ယုဇ္ဇတိ။ တဉှိ ကိစ္စန္တရေ ပသုတံ န ဣမာသံ နိဿယော ဘဝိတုံ သက္ကောတိ, တသ္မာ ပာရိသေသတော တေသံ နိဿယော ဟဒယဝတ္ထု နာမ အတ္ထီတိ ဝိညာတဗ္ဗံ။ ဟောတု တာဝ ဓာတုဒ္ဝယနိဿယော ဝတ္ထု, ဥပါဒါယရူပဉ္စ, တံ ပနေတံ ကမ္မသမုဋ္ဌာနံ ပဋိနိယတကိစ္စံ ဟဒယပ္ပဒေသေ ဌိတမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကထမေတံ ဝိညာယတီတိ? ဝုစ္စတေ – ဝတ္ထုရူပဘာဝတော ကမ္မသမုဋ္ဌာနံ စက္ခု ဝိယ။ ယဉှိ ဝိညာဏဿ ဝတ္ထုဘူတံ ရူပံ, တံ ကမ္မသမုဋ္ဌာနံ ယထာ စက္ခုပသာဒေါ, တတော ဧဝ ပဋိနိယတကိစ္စံ အဋ္ဌိ ကတွာ မနသိ ကတွာ သဗ္ဗံ စေတသာ သမန္နာဟရိတွာ ကိဉ္စိ စိန္တေန္တဿ ဟဒယပ္ပဒေသဿ ခိဇ္ဇနတော တတ္ထေဝံ တိဋ္ဌတီတိ ဝိညာယတိ။ ယထာဟု အာစရိယာ –

“ကမ္မဇံ ဝတ္ထုဘာဝတ တံ၊ စက္ခုံဝ နိယတက္ရိယံ။
စိန္တာယ စ ဥရောခေဒါ၊ တတြ တိဋ္ဌတိ ဝိဇာနိယ”န္တိ။

ယဒိ မနောဓာတုမနောဝိညာဏဓာတူနံ နိဿယဘူတံ ဟဒယဝတ္ထု နာမ အတ္ထိ, ကသ္မာ ပနေတံ ရူပကဏ္ဍေ န ဝုတ္တံ။ န ဟိ လဗ္ဘမာနဿ အဝစနေ ကာရဏံ အတ္ထီတိ? နော နတ္ထိ ကာရဏန္တရသမ္ဘဝတော။ ကိံ ပန တံ ကာရဏံ? ဒေသနာဘေဒေါ။ ယထာ ဟိ စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ ကေဝလံ စက္ခာဒိနိဿယာနိ, န ဧဝံ မနောဝိညာဏံ ကေဝလံ ဟဒယဝတ္ထုနိဿိတံ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေယေဝ တန္နိဿယတ္တာ, ကေဝလံ နိဿိတဝသေနေဝ စ ဝတ္ထုဒေသနာ ပဝတ္တာ။ “အတ္ထိ ရူပံ စက္ခုဝိညာဏဿ ဝတ္ထု, အတ္ထိ ရူပံ စက္ခုဝိညာဏဿ န ဝတ္ထူ”တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ၅၈၄) စက္ခုဝိညာဏာဒီဟိ နိဿိတေဟိ ဝိသေသိတတ္တာ။ ယမ္ပိ ကေဝလံ ဟဒယဝတ္ထုနိဿယံ တဿ ဝသေန “အတ္ထိ ရူပံ မနောဝိညာဏဿ ဝတ္ထူ”တိအာဒိနာ ဒုကာဒီသု ဝုစ္စမာနေသု န တဒနုဂုဏာ အာရမ္မဏဒုကာဒယော သမ္ဘဝန္တိ။ န ဟိ “အတ္ထိ ရူပံ မနောဝိညာဏဿ အာရမ္မဏံ, အတ္ထိ ရူပံ န မနောဝိညာဏဿ အာရမ္မဏ”န္တိ သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ ဝတ္ထာရမ္မဏဒုကာ ဘိန္နဂတိကာ သိယုံ, န ဧကရသာ ဒေသနာ ဘဝေယျ, ဧကရသဉ္စ ဒေသနံ ဒေသေတုံ တတ္ထ ဘဂဝတော အဇ္ဈာသယော, တသ္မာ တတ္ထ ဟဒယဝတ္ထု န ဝုတ္တံ, န အလဗ္ဘမာနတ္တာ။ သော ဟိ ဘဂဝတော ပကတိ, ယံ ဧကရသေနေဝ ဒေသနံ ဒေသေတုံ လဗ္ဘမာနဿာပိ ကဿစိ အဂ္ဂဟဏံ။ တထာ ဟိ နိက္ခေပကဏ္ဍေပိ စိတ္တုပ္ပာဒဝိဘာဂေန အဝုစ္စမာနတ္တာ အဝိတက္ကာဝိစာရပဒဝိသဇ္ဇနေ ဝိတက္ကော ဝိစာရော စာတိ ဝတ္တုံ န သက္ကာတိ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တပဒဝိသဇ္ဇနေ လဗ္ဘမာနောပိ ဝိတက္ကော န ဥဒ္ဓဋော, အညထာ “ဝိတက္ကော စာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာတိ။ နိဿယဘာဝတော ဥပရိ အာရောပေတွာ ဝဟန္တံ ဝိယ ပစ္စုပဋ္ဌာတီတိ **ဥဗ္ဗာဟနပစ္စုပဋ္ဌာနံ** ။

၆၇၅. စတူသု အာဟာရေသု ဣဓ ရူပါဓိကာရတော ကဗဠီကာရော အာဟာရော ဂဟေတဗ္ဗောတိ အာဟ **“အာဟာရတာတိ ကဗဠီကာရော အာဟာရော”**တိ။ တတ္ထ ကဗဠံ ကရီယတီတိ **ကဗဠီကာရော**။ အာဟရီယတီတိ **အာဟာရော,** ကဗဠံ ကတွာ အဇ္ဈောဟရီယတီတိ အတ္ထော။ ဣဒဉ္စ သဝတ္ထုကံ ကတွာ အာဟာရံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ ကဗဠီကာရာဟာရဿ ပန ဩဇာ ဣဓ အာဟာရော နာမ။ တေနာဟ **“ယာယ ဩဇာယာ”**တိအာဒိ။ သော စ ရူပါဟရဏသဘာဝတော ဥပတ္ထမ္ဘနဗလကရော အင္ဂမင္ဂါနုသာရီရသာဟရဏဘူတော ဘူတနိဿိတော ဧကော ဝိသေသော။ ဗာဟိရာဟာရပစ္စယံ ပဋိလဘိတွာ ဧဝ အဇ္ဈတ္တိကာဟာရော ရူပံ ဥပ္ပာဒေတီတိ အယံ အဇ္ဈတ္တိကာဟာရဿ ဥပနိဿယဘာဝေနာပိ ရူပံ အာဟရတီတိ အာဟ **“ဩဇဋ္ဌမကံ ရူပံ အာဟရတီ”** တိ။ ဩဇာ အဋ္ဌမီ ယဿ တံ **ဩဇဋ္ဌမကံ** ။ **ယာယ ဩဇာယာ**တိ အတ္တနော ဥဒယာနန္တရံ ရူပဇနနတော ဩဇာသင်္ခါတာယ ဩဒနကုမ္မာသာဒိဝတ္ထုဂတာယ ယာယ ဖရဏဩဇာယ။ **ယတ္ထ ယ**

ဍ္ဎာတိ ယမ့္ဟိ ယမ့္ဟိ ဇနပဒေ, နဂရာဒီသု စ။ **“ကဗဠီကာရော အာဟာရော”တိ ပဝုစ္စတိ** တဗ္ဗတ္ထုကတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။

၆၇၆. ကိံ ပန ဝတ္ထုနော ကိစ္စံ, ကိံ ဩဇာယာတိ စေ? ပရိဿယဟရဏံ ဝတ္ထုဿ ကိစ္စံ, ပာလနံ ဩဇာယာတိ ဒဿေန္တော အာဟ **“အန္နပာနာဒိက”** န္တိအာဒိ။ **အဂ္ဂိံ ဟရတိ ကမ္မဇ** န္တိ ကမ္မဇတေဇံ ဂဏှာတိ။ အန္တောကုစ္ဆိယဥ္ဟိ ဩဒနာဒိဝတ္ထုသ္မိံ အသတိ ကမ္မဇတေဇော ဥဋ္ဌဟိတွာ ဥဒရပဋလသင်္ခါတမုပာဒိန္နရူပံ ဂဏှာတိ, “ဆာတောမှိ, အာဟာရံ မေ ဒေထာ”တိ ဝဒာပေတိ, ဘုတ္တကာလေ ဥဒရပဋလံ မုဉ္စိတွာ အနုပာဒိန္နကဝတ္ထုံ ဂဏှာတိ, အထ သတ္တော ဧကဂ္ဂေါ ဟောတိ။ ယထာ ဟိ ဆာယာရက္ခသော ဆာယာပဝိဋ္ဌံ ဒိသွာ ဂဟေတွာ ဒေဝသင်္ခလိကာယ ဗန္ဓိတွာ အတ္တနော ဘဝနေ မောဒန္တော ဆာတကာလေ အာဂန္တွာ သီသေ ဍံသတိ, သော ဍဋ္ဌတ္တာ ဝိရဝတိ, တံ ဝိရဝံ သုတွာ သစေ အညေပိ မနုဿာ အာဂစ္ဆန္တိ, သော အာဂတာဂတေ ဂဟေတွာ ခါဒိတွာ သကဘဝနေ မောဒတိ , ဧဝံ ယံ ယံ အန္နပာနာဒိကံ ဝတ္ထု, တံ တံ ကမ္မဇတေဇော ဂဟေတွာ ဇီရာပေတွာ ပုန ဥဒရပဋလံ ဂဏှာတိ, တသ္မာ အန္နပာနာဒိကံ ဝတ္ထု အတ္တနော ဥဒရပဋလံ ပဝိဋ္ဌကာလေ ဥပာဒိန္နကာယံ ဂဟေတွာ ဌိတံ တတော မောစေတွာ အတ္တာနံ ဂဏှာပနဝသေန တံ အတ္တနော သန္တိကံ ဟရတိ။ **ကေဝလ**န္တိ ဩဇာဝိယုတ္တံ ဝတ္ထု ဇီဝိတံ ကမ္မဇဘူတံ တံ ပာလေတုံ န သက္ကောတိ။

၆၇၇. **ဩဇာ။ပေ.။ ပာစက**န္တိ ဩဇာ ဇီဝိတံ ပာလေတုံ သက္ကောတိ, ကမ္မဇံ တေဇံ ဟရိတုံ န သက္ကောတိ အာမာသယဿ အပုဏ္ဏတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဥပတ္ထမ္ဘနပစ္စုပဋ္ဌာနော** တိ ဩဇဋ္ဌမကရူပာဟရဏဝသေနေဝ ဣမဿ ကာယဿ ဥပတ္ထမ္ဘနဝသေန ပစ္စုပဋ္ဌာတိ။ **ကာယေနာ**တိ ရူပကာယေန။ **အတ္တနော ဘာဝ**န္တိ အတ္တနော အဓိပ္ပာယံ။ **ဝိညာပေန္တာန** န္တိ ပရေသံ သညာပေန္တာနံ။ **ကာယဂ္ဂဟဏာနုသာရေနာ** တိ ဖန္ဒမာနကာယဂတဝဏ္ဏဿ ဂဟဏဘူတာနံ စက္ခုဒွါရိကဇဝနာနန္တရပ္ပဝတ္တာနံ နိစ္စလကာယဂ္ဂဟဏသင်္ခါတာနံ မနောဒွါရိကဇဝနာနံ အနုဿရဏေန တေသံ အနန္တရန္တိ အတ္ထော။ ပဉ္စဒွါရေ ဟိ ရူပာဒိအာရမ္မဏေ အာပာထဂတေ ယထာပစ္စယံ ကုသလာကုသလဇဝနေ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဘဝင်္ဂံ ဩတိဏ္ဏေ မနောဒွါရိကဇဝနံ တဒေဝာရမ္မဏံ ကတွာ ဘဝင်္ဂံ ဩတရတိ, ပုန တသ္မိံယေဝ ဒွါရေ ဝိသယံ ဝဝတ္ထာပေတွာ ဇဝနံ ဘဝင်္ဂံ ဩတရတိ, တသ္မာ စက္ခုဒွါရိကဇဝနာနန္တရပ္ပဝတ္တာနံ ဒွိန္နံ ဇဝနတာရာနမနန္တရံ တတိယတာရေ ပဝတ္တာယ မနောဒွါရဇဝနဝီထိယာ ဧဝ **ဂဟိတာယ တောယ** ကရဏဘူတာယ စတုတ္ထတာရေ မနောဒွါရေ ဇဝနေနေဝ ဘာဝေ ဝိညာယတိ။ ဧတေန ဝိညတ္တိ-သဒ္ဒဿ ကရဏသာဓနတာ ဝုတ္တာ။ **သယံ တ**တိ အာဒိနာ ပန ကမ္မသာဓနတ္တမာဟ။

ဧဝံ ဝိညတ္တိ-သဒ္ဒဿ ကာရကဒွယေ သမ္ဘဝံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ကာယ-သဒ္ဒေန သဟ ကမ္မဓာရယသမာသံ ဒဿေတုံ, “ကာယော”တိ တေဟာရဿ ဝိညတ္တိယမ္ပိ စ ပဝတ္တိံ ဒဿေန္တော **“ကာယေန သံဝရော”**တိအာဒိသုတ္တမာဟ။ **ကာယဝိပ္ဖန္ဒနေန အဓိပ္ပာယဝိညာပနဟေတုတ္တာ** တိ ဝိပ္ဖန္ဒမာနကာယေန ကရဏဘူတေန အဓိပ္ပာယဝိညာပနဟေတုဘာဝတော ကာယေန ဝိညတ္တီတိပိ ကာယဝိညတ္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထော – ဝိညတ္တိယာ ကာယဝိပ္ဖန္ဒနဿ ဟေတုဘာဝတော တံဟေတုကံ ကာယဝိပ္ဖန္ဒနသင်္ခါတံ ကာယံ ဂဟေတွာ အဓိပ္ပာယဇာနနတော ဝိညတ္တိ အဓိပ္ပာယဝိညာပနဿ ကာရဏဘာဝေန ဂယှတီတိ ကာယေန အဓိပ္ပာယံ ဝိညာပေတီတိ။ တထာ ကာယဝိပ္ဖန္ဒနံ ဂဟေတွာ တဿ ကာရဏမေတ္ထ အတ္ထီတိ ဝိညတ္တိယာ ဂယှမာနတ္တာ သယဉ္စ ကာယေန ဝိညာယတိ, တသ္မာ ကာယေန ဝိညတ္တီတိပိ ကာယဝိညတ္တီတိ။

၆၇၈. **စိတ္တဇာနိလဓာတုယာ**တိ အဘိက္ကမာဒိပဝတ္တကစိတ္တသမုဋ္ဌာနတဃောဓာတုယာ။ **အာကာရဝိကာရတာ**တိ အာကာရဘူတော ဝိကာရော။ ကဿ ပန သာ အာကာရဝိကာရတာတိ? သာမတ္ထိယတော တဃောဓာတုအဓိကာနံ စိတ္တဇမဟာဘူတာနံ။ ကိံ တံ သာမတ္ထိယံ? စလနဟေတုတာ, စိတ္တဇတာ, ဥပာအာယရူပတာ စ။ အထ တ စိတ္တဇာနိလဓာတုယာ ဧကော အာကာရဝိကာရတာတိ သမ္ဗန္ဓော။ န ကေဝလဉ္ဟိ သာမိဝစနံ စလနသမ္ဗန္ဓာပေက္ခာယ ဧဝ, အထ ခေါ အာကာရဝိကာရသမ္ဗန္ဓာပေက္ခာယပီတိ။

ယဒိ ဧဝံ, ကထံ ဝိညတ္တိယာ ဥပာအာယရူပတ္တံ။ “စိတ္တဇာနိလဓာတုယာ”တိ ဟိ ဝစနေန တဃောဓာတုယာဝ အာကာရဝိကာရတာ ဝိညတ္တိ အာပဇ္ဇတိ, န စ ဧကဘူတနိဿိတံ ဥပာအာယရူပံ နာမ အတ္ထိ “စတုန္နံ မဟာဘူတာနံ ဥပာအာယ

ရူပ''န္တိ (ဓ. သ. ၅၈၄) ဝစနတောတိ? နာယံ အေသော, စတုန္နံ ဝိကာရတာ စတူသု ကေသ္သုပိ ဟောတိ စတုသာဓာရဏခနံ ဝိယ။ အနိလဓာတုအဓိကကလာပေ တ ဣမေ ''အနိလဓာတူ''တိ ဝုစ္စတိ, တဒဓိကေ တံတေဟာရတော ယထာ သမ္ဘာရဓာတု ယာ အဓိကဘာဝေန ပထဝီတေဟာရော, တသ္မာ တယောဓာတုအဓိကာနံ စိတ္တဇမဟာဘူတာနံ ကော အာကာရဝိကာရတာ ကာယဝိညတ္တီတိ န ကောစိ ဝိရောဓော။ အဓိကတာ စသ္သာ သာမတ္ထိယတော ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, န ပမာဏတော။ ဣတရထာ ဟိ တေသံ အဝိနိဗ္ဘောဂဝုတ္တိတာ န ယုဇ္ဇေယျ။ အဓိကတာ ဟိ အတ္တနော အဓိကဝသေန ဣတရေဟိ ဝိနိဗ္ဘောဂပ္ပဝတ္တိ တော ဟောတိ။ သာမတ္ထိယာဓိကေစ္စ ကာရဏာနုကာရိတာယ။ ကာရဏဉ္ဟိ အဘိက္ကမာဒိပဝတ္တကံ စိတ္တံ, တံ စလနာ ဓိပ္ပာယသဘာဝံ တတော သမုဋ္ဌိတေ ကလာပေ အနုကရောန္တေ တယောဓာတုယာ ဧဝ အဓိကတ္တံ ယုတ္တန္တိ။ ကေစိ ပန ''တယောဓာတုယာ ဧဝ အာကာရဝိကာရတာ''တိ ဂဏှန္တိ, တေသံ မတေန ဥပဟာအရူပတ္တံ ဒုရူပပန္နံ။ န ဟိ ကေသ္သ ဝိကာရော စတုန္နံ ဥပဟာအရူပန္တိ သက္ကာ ဝတ္တုံ။

ကီဒိသီ ပနာယံ ဝိကာရတာတိ အာဟ **''သဟဇာတသ္သ ရူပသ္သ စလနေ ဟေတူ''** တိ။ တတ္ထ **သဟဇာတသ္သာ** တိ အတ္တနာ သဟဇာတသ္သ။ ယသ္မာ ဥတုစိတ္တာဟာရဇာနံ စလနံ စိတ္တဇရူပသမ္ဗန္ဓေနေဝ ဟောတိ, နဒီသောတစလနေန တ တ္ထ ပက္ခိတ္တသုက္ခဂေမယပိဏ္ဍာဒီနံ ဝိယ။ ဝိညတ္တိဝသေန ပန စိတ္တဇာနမေဝ စလနံ, တသ္မာ ဝုတ္တံ ''သဟဇာတ သ္သာ''တိ။ **ရူပသ္သာ** တိ ရူပကာယသ္သ။ **စလနေ**တိ သန္တာနသန္ဒာရဏစလနသင်္ခါတေ စလိတဘာဝေ။ သန္တာ နာဒိကမ္ပိ ဟိ စလနာဘိမုခတာယ စလနန္တိ ယုစ္စတိ။ **ဟေတူ**တိ ဟေတုဘူတာ သဟကာရီကာရဏဘူတာ။ တွော်ဝတာ စ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ကာယဝိညတ္တိ နာမ နေဝ ဖန္ဒမာနရူပကာယော, န စ ဖန္ဒမာနာ တယောဓာတု, အထ ခော မဟန္ တံ ဟာသာဏံ ဥက္ခိပန္တသ္သ သဗ္ဗထာမေန ဂဟဏကာလေ သရီရသ္သ ဥသ္သာဟနဝိကာရော ဝိယ ရူပကာယသ္သ ပရိပ္ ဖန္ဒနပစ္စယဘာဝေန လဒ္ဓမာနော ကော အာကာရဝိကာရော ကာယဝိညတ္တိ နာမာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

နနု စ ဖန္ဒမာနဝဏ္ဏာဒိဝိနိမုတ္တော ကောစိ ဝိကာရော အတ္ထိ, တသ္သ ဝဏ္ဏဂ္ဂဟဏာနန္တရံ ဂဟဏံ ဟောတီ တိ ကထမေတံ ဝိညာယတီတိ? အဓိပ္ပာယဂ္ဂဟဏတော။ န ဟိ ဝိညတ္တိဝိကာရရဟိတေသု ရုက္ခစလနာဒီသု အဓိပ္ပာယဂ္ ဂဟဏံ ဒိဋ္ဌံ, ဟတ္ထစလနာဒီသု ပန ဒိဋ္ဌံ, တသ္မာ ဖန္ဒမာနဝဏ္ဏာဒိဝိနိမုတ္တော ကောစိ ဝိကာရော အတ္ထိ အဓိပ္ပာယ သ္သ ဝိညာပကောတိ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗမေတံ ဧကန္တေန။ ဉာပကော စ ဟေတု သယံ ဂဟိတောယေဝ အတ္တနော ဉာပေတ ဗ္ဗမတ္ထံ ဉာပေတိ, န ဝိဇ္ဇမာနမတ္တေနာတိ။ ဉာပေတဗ္ဗဝဏ္ဏဂ္ဂဟဏာနန္တရံ ဝိကာရဂ္ဂဟဏမ္ပိ အနုမာနတော သိဒ္ဓံ။ တထာ ဟိ ဝဒန္တိ –

> ''ဝိသယတ္တမနာပန္နာ၊
> သဒ္ဒာ နေဝတ္ထဗောဓကာ။
> န သတ္တာမတ္တတော အတ္ထေ၊
> တေ အညာတာ ပကာသကာ''တိ။

ယဒိ ဝိကာရဂ္ဂဟဏမေဝ ကာရဏမဓိပ္ပာယဂ္ဂဟဏသ္သ, ကသ္မာ အဂ္ဂဟိတသင်္ကေတာနံ အဓိပ္ပာယဂ္ဂဟဏံ န ဟောတီတိ? န ကေဝလံ ဝိကာရဂ္ဂဟဏမေဝ အဓိပ္ပာယသ္သ ဂဟဏသ္သ ကာရဏံ, အထ ခော ပုရိမသိဒ္ဓသမ္ဗန္ဓဂ္ဂ ဟဏဉ္စ ဣမသ္သ ဥပနိဿယောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယထာ ဟိ အရညေ ဥဒကတိတ္ထေ ဥဿာပေတွာ ဌပိတကောသိသာဒီနိ ဥဒကနိမိတ္တာနိ ဒိသွာ တဒနန္တရပ္ပဝတ္တာယ အဝိညာယမာနန္တရာယ မနောဒွာရဇဝနဝီထိယာ ကောသိသာဒီနံ ဥဒက သဟစာရီပကာရသညာဏာကာရံ ဂဟေတွာ ''ဥဒကမေတ္ထ အတ္ထီ''တိ ဇာနန္တံ, ဧဝံ ဖန္ဒမာနဝဏ္ဏံ ဂဟေတွာ တဒနန္ တပ္ပဝတ္တာယ အဝိညာယမာနန္တရာယ မနောဒွာရဝီထိယာ ပုရိမဂ္ဂဟိတသမ္ဗန္ဓူပနိဿယသဟိတာယ သာဓိပ္ပာယ ဝိကာရဂ္ဂဟဏံ ဟောတီတိ။

၆၈၁-၂. သဟဇရူပစလနသ္သ ဝိညတ္တိဝိကာရသဟိတာယ တယောဓာတုယာ ဟေတုဘာဝေ ယုတ္တေ, ကိံ သဗ္ ဗာ ဧဝ တယောဓာတု သဟဇရူပံ စာလေတီတိ ဣမံ စောဒနံ သောဓေတုံ **''လဘိတွာတ ပနုပတ္ထမ္ဘံ''** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဥပ တ္ထမ္ဘေတီတိ **ဥပတ္ထမ္ဘံ,** ဥပတ္ထမ္ဘကပစ္စယန္တိ အတ္ထော။ **ကောဝဇ္ဇနဝီထိယ** န္တိ မနောဒွာရိကဇဝနဝီထိံ သန္ဓာယာဟ ပဉ္စဒွာရိကဝီထိယာ ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပကတ္တာဘာဝတော။ **ဟေဋ္ဌာဟိ ဆဟိ စ စိတ္တေဟီ** တိ သတ္တသု ဇ ဝနေသု ဟေဋ္ဌိမေဟိ ဆဟိ ဇဝနေဟိ သမုဋ္ဌိတံ တယောဓာတုံ ဥပတ္ထမ္ဘံ လဘိတွာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကေစိ ပန ဟေတွာ

ထကေသု ''တယောဓာတုသမုဋ္ဌိတ''န္တိ ဟဒံ့ ဒိသ္ဝာ တ ဥပတ္ထမ္ဘန္တိ ဘာဝသာဓနဝသေန ဂဟေတ္ဝာ ဟေတ္ဝာ ဆဟိ စိတ္တေဟိ ဥပ္ပန္နတယောဓာတုသမုဋ္ဌိတံ ဥပတ္ထမ္ဘံ လဘိတ္ဝာတိ ယောဇေန္တိ။ **ဝိညတ္တိသဟိတတ္တနာ** တိ သယံ ဝိညတ္တိသဟိတာ အတ္တနာ သဟဇာတံ စိတ္တဇရူပံ ဒေသန္တရုပ္ပတ္တိဟေတုဘာဝေန စလယတိ, န ဣတရာတိ အတ္ထော။

အယံ ပနေတ္ထာဓိပ္ပာယော – ယထာ နာမ သတ္တဟိ ယုဂေဟိ အာကမိုတဗ္ဗသကဋ္ဌေ သတ္တမယုဂယုတ္တာ ဧဝ ကေဏာ ဟေတ္ဝာ ဆသု ယုဂေသု ယုတ္တကေဏေဟိ လဒ္ဓုပတ္ထမ္ဘာ သကဋံ စာလေန္တိ, ပဌမယုကဒိယုတ္တာ ပန သန္တမ္ဘနသန္ဓာရဏမတ္တမေဝ သာဓေန္တာ တေသံ ဥပတ္ထမ္ဘကာ ဟောန္တိ, ဧဝမေဝံ သတ္တမဇဝနသမုဋ္ဌိတာ တယောဓာတု ဟေတ္ဝာ ဆဟိ ဇဝနေဟိ သမုဋ္ဌိတတယောဓာတုတော လဒ္ဓုပတ္ထမ္ဘာ စိတ္တဇရူပံ စာလေတိ။ ပဌမဇဝနာဒိသမုဋ္ဌိတာ ပန သန္ထမ္ဘနသန္ဓာရဏမတ္တံ သာဓေန္တာ တဿ ဥပတ္ထမ္ဘကာ ဟောန္တိ, ဒေသန္တရုပ္ပတ္တိယေဝ စေတ္ထ စလနံ ဥပ္ပန္နဒေသတော ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဓမ္မာနံ စလနာဘာဝတော, ဣတရထာ ဓမ္မာနံ အဗျာပာရတာ, ခဏိကတာ စ န သိယာ။ ကထံ ပနဿ သဟဇရူပာနံ ဒေသန္တရုပ္ပတ္တိယာ ဟေတုဘာဝတောတိ? ယထာ အတ္တနာ သဟဇရူပါနိ ဟေဋ္ဌိမဇဝနာဒိသမုဋ္ဌိတရူပေဟိ ပတိဋ္ဌိတဋ္ဌာနတော အညတ္ထ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဧဝံ တေဟိ သဟ တတ္ထ ဥပ္ပတ္တိယေဝဿ ဒေသန္တရုပ္ပတ္တိဟေတုဘာဝတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အထ ဖန္ဒမာနဝဏ္ဏဂ္ဂဟဏာနန္တရံ ဝိညတ္တိဂ္ဂဟဏဿ ဝုတ္တတ္တာ ဝိညတ္တိသဟိတာတိ သတ္တမဇဝနသမုဋ္ဌိတာယ ဧဝ စ ဝိသေသိတတ္တာ စလနာကာရသဟိတာယေဝ တယောဓာတု ဝိကာရသဟိတာတိ? နယိဒမေဝံ ဒေသန္တရုပ္ပတ္တိဟေတုဘာဝေန စလယိတုမသက္ကောန္တိယောပိ သန္ထမ္ဘနသန္ဓာရဏမတ္တကရဏေန ပဌမဇဝနာဒိသမုဋ္ဌာန တယောဓာတုယောပိ ဝိညတ္တိဝိကာရသဟိတာ ဧဝ။ ယေန ဒိသာဘာဂေန ဂန္တုံ အဘိက္ကမာဒီနိ ပဝတ္တေတုကာမော တဒဘိမုခဘာဝဝိကာရသမ္ဘဝတော။ အဓိပ္ပာယသဟဘာဝိနဥဟိ ဝိကာရံ ဝိညတ္တိမာစိက္ခန္တိ။ တေနေဝ ဟိ ဘဂဝတာ ''ကတမံ တံ ရူပံ ကာယဝိညတ္တိ? ယာ ကုသလစိတ္တဿ တ။ပေ။ အဗျာကတစိတ္တဿ တ အဘိက္ကမန္တဿ တ။ပေ။ ပသာရေန္တဿ တ ကာယဿ ထမ္ဘနာ သန္ထမ္ဘနာ သန္ထမ္ဘိတတ္တံ ဝိညတ္တိ ဝိညာပနာ ဝိညာပိတတ္တံ။ ဣဒံ တံ ရူပံ ကာယဝိညတ္တီ''တိ (ဓ. သ. ၇၂၀) သန္ထမ္ဘနသန္ဓာရဏာနမ္ပိ ပစ္စယဘာဝတကာရော ကာယဝိညတ္တီတိ ဝုတ္တော။ ဧတ္ထ ကတ္ဝတ မနောဒွါရာဝဇ္ဇနဿာပိ ဝိညတ္တိသမုဋ္ဌာပကတာဝစနံ သုဋ္ဌု ဥပပန္နံ ဟောတိ။

၆၈၃-၄. စိတ္တဇာတာယ ပထဝီဓာတုယာ ဥပာဒိန္နကဃဋ္ဋနေ ပစ္စယော ယော အာကာရဝိကာရော, အယံ ဝစီဝိညတ္တိ ဝိညေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **စိတ္တဇာတာယာ**တိ ဝစီဘေဒပ္ပဝတ္တကစိတ္တသမုဋ္ဌာနာယ ။ **ဥပာဒိန္နကဃဋ္ဋနေ**တိ ဥပာဒိန္နကကလာပသင္ခါတဿ အက္ခရုပ္ပတ္တိဋ္ဌာနဿ ဃဋ္ဋနဿညိတေ ကိစ္စေ ဃဋ္ဋနဿာတိ အတ္ထော။ **ပစ္စယော** တိ တဿ သဟကာရီကာရဏဘူတော။ **ယော အာကာရဝိကာရော**တိ ဃဋ္ဋိယမာနဥပါဒိန္နရူပတော, ဃဋ္ဋနတိ ယာ ပထဝီဓာတုတော စ ဝိနိဝဋ္ဋော ပထဝီဓာတုယာ ဥပာဒိန္နဃဋ္ဋနပစ္စယသဘာဝရူပေ ယော အာကာရဝိကာရဝိသေသောတိ အတ္ထော။ **ပထဝီဓာတုယာ**တိ သာမိဝစနံ ''ဉာယသမ္ဗန္ဓာပေက္ခ''န္တိအာဒိ ကာယဝိညတ္တိယံ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အယံ ပန ဝိသေသော – ယထာ တတ္ထ ဖန္ဒမာနဝဏ္ဏဂ္ဂဟဏာနန္တရံ ဂယှတိ, ဧဝမိဓ သုယျမာနသဒ္ဒသဝနာနန္တရန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဣဒဥ္စ သန္ထမ္ဘနာဒီနံ အဘာဝေန ဃဋ္ဋနေန သဒ္ဒိယေဝ သဒ္ဒဿ ဥပ္ပဇ္ဇနတော ''လဘိတ္ဝတ ပနုပတ္ထမ္ဘ''န္တိအာဒိနယော န လဗ္ဘတိ။ ဃဋ္ဋနဥဟိ ပဌမဇဝနာဒီသုပိ လဗ္ဘတေဝ။ တေနာဟ **''သဒ္ဒဝသာ''**တိ။ အထ ဃဋ္ဋနစလနာနံ ကော ဝိသေသောတိ? ဃဋ္ဋနံ ပစ္စယဝိသေသေန ဘူတကလာပာနံ အညမညံ အာသန္နတရုပ္ပာဒတာ, စလနံ ဧကဿာပိ ဒေသန္တရုပ္ပာဒနပရမ္ပရတာတိ အယမေတေသံ ဝိသေသော။ ကေသီသာဒိဥပမာပေတ္ထ ယထာသမ္ဘဝံ ယောဇေတဗ္ဗာ။ **သာတ**တိ သာ ဧဝ သဟသဒ္ဒာ ဝိညတ္တိ။ **သက္ကကုလိန္နုနာ** တိ သုပရိသုဒ္ဓဂဂနတလဿ သက္ကရာဇကုလဿ အဝဘာသကဋ္ဌေန တဿ နိသာကရဘူတေန။ အထ တ ဣန္ဒုတိ ပရမိဿရိယံ ကရောတီတိ ဣန္ဒု။ ဣန္ဒု-သဒ္ဒဿ ဥတ္တမတစကတ္တာ သက္ကကုလုတ္တမေနာတိ အတ္ထော။

၆၈၅. အထ ဝိညတ္တိ တာဝ သဟသဒ္ဒာဝ, သဒ္ဒော ပန စိတ္တဇော အဝိညတ္တိကော အတ္ထီတိ စေ? နတ္ထီတိ ဒဿေန္တော အာဟ **''သဒ္ဒော န စိတ္တဇော''** တိအာဒိ။ **ဝိညတ္တိဃဋ္ဋန** န္တိ ဝိညတ္တိပစ္စယံ ပထဝီဓာတုယာ ဃဋ္ဋနံ။ **ဓာတုသင်္ဃဋ္ဋနေနေတ** တိအာဒိနာ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ သမတ္ထေတိ။ ယသ္မာ ဓာတုသင်္ဃဋ္ဋနေနေဝ သဒ္ဒော ဇာယတိ, န တေန ဝိနာ, တသ္မာတိ အတ္ထော။ အနေန စ ယေ ဝဒန္တိ ''ဝိတက္ကဝိပ္ဖာရသဒ္ဒော န သောတဝိညေယျော''တိ မဟာအဋ္ဌကထာယံ ဝုတ္တတ္တာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနော ဝိတက္ကဝိပ္ဖာရသဒ္ဒော ဝိညတ္တိယာ ဝိနာပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ 'ယာ တာယ တ

စာယ ဝိညတ္တိ ဝိညာပနာ’တိ (ဓ. သ. ၆၃၆) ဟိ ဝစနတော အသောတဝိညေယျေန သဒ္ဒေန သဟ ဝိညတ္တိ န ဥပ္ပဇ္ဇ တိ, တတောဝ စိတ္တဇောပိ သဒ္ဒနဝကော အတ္ထိ”တိ, တေသံ တဒံ ပဋိက္ခိပတိ။ မဟာအဋ္ဌကထာတအောပိ ဟိ သဒ္ဒော ဝ ဟောတိ, န သောတဝိညေယျောတိ ဝိရုဒ္ဓမေတန္တိ မညမာနေဟိ သင်္ဂဟကာရေဟိ ပဋိက္ခိတ္တော၀။ အာနန္ဒာစရိ ယော ပန မဟာအဋ္ဌကထာတဒံ အပ္ပဋိက္ခိပိတွာဝ တတ္ထ အဓိပ္ပာယံ ဝဏ္ဏေတိ။ ကထံ? “ဇိဝှာတာလုစလနာဒိကရဝိ တက္ကသမုဋ္ဌိတံ ဝိညတ္တိသဟဇမေဝ သုခုမသဒ္ဒံ ဒိဗ္ဗသောတေန သုတွာ အာဒိသတိ”တိ သုတ္တေ, ပဋ္ဌာနေ စ သြဋ္ဌာရိ ကံ သဒ္ဒံ သန္ဓာယ သောတဝိညာဏဿ အာရမ္မဏပစ္စယဘာဝေ ဝုတ္တောတိ ဣမိနာ အဓိပ္ပာယေန ဝိတက္ကဝိပ္ဖာရသ ဒ္ဒဿ အသောတဝိညေယျတာ ဝုတ္တာတိ။

၆၈၆-၇. ဝိညာပနတောတိ ဝစီဃောသေန အဓိပ္ပာယဝိညာပနဟေတုတ္တာ။ **သယံ ဝိညေယျတော** တိ ဂဟဏာနုသာ ရေန ဝစီဃောသေန တ ဟေတုနာ သယံ ဝိညေယျတ္တာ။ **တသ္မာ** တိ ဝိညတ္တိသဒ္ဒဿ။ **သမ္မတေ ကာရကဒ္ဒဝ ယေ**တိ ဝိညာပယတီတိ ဝိညတ္တိ, ဝိညာယတီတိ ဝိညတ္တီတိ ဧဝံ ဟေတုမှိ, ကမ္မနိ တ တဿ သမ္မတေ နိပ္ဖတ္တိ ဟောတီတိ အတ္ထော။ ကိံ ပနေတံ ဝိညတ္တိဒ္ဒဝယံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနံ, ဥဒာဟု ကမ္မာဒိသမုဋ္ဌာနန္တိ အာဟ **“န ဝိညတ္တိ ဒ္ဒဝယ”**န္တိအာဒိ။ **အဋ္ဌ ရူပာနိ ဝိယာ** တိ သကသကကလာပဂတအဋ္ဌရူပာနိ ဝိယ, ဝိညတ္တိဒ္ဒဝယဿ ဧကတော ဝုစ္စမာ နတ္တာ ကာယဝိညတ္တိသဟဇကလာပေ သဒ္ဒော န လဗ္ဘတီတိ ဝစီဝိညတ္တိကလာပေ လဗ္ဘမာနမ္ပိ တံ ဟိတွာ “အ ဋ္ဌ”ဣစ္စေဝ ဝုတ္တံ။

ယထာဝုတ္တဝိကာရဂ္ဂဟဏမုခေန “အယံ ဣဒံ နာမ ကာတုကာမော”တိ တံသမင်္ဂိနော အဓိပ္ပာယော ဝိညာယတီတိ အာဟ **“အဓိပ္ပာယပ္ပကာသနရသာ”** တိ။ ကာယဝိပ္ဖန္ဒနဟေတုဘူတာယ တယောဓာတုယာ ဝိကာရတ္တာ တဿာ ကာယဝိပ္ဖန္ဒနဿ ဟေတုဘာဝတကာရေန ပစ္စုပဋ္ဌာနန္တိ ဝုတ္တံ **“ကာယ။ပေ။ ပစ္စုပဋ္ဌာနာ”** တိ။ တယောဓာတုယာ ကိစ္စာဓိကတာယ အာဟ **“စိတ္တသမုဋ္ဌာနတယောဓာတုပဒဋ္ဌာနာ”** တိ။ **ဝစီဃောသဿ ဟေတုဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ** တိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝစီဃောသသင်္ခါတဿ စိတ္တဇသဒ္ဒဿ ဟေတုဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ။

ကေစိ ပနေတ္ထ “ဃဋ္ဋနေ ပစ္စယောတိ ဝုတ္တတ္တာ ဃဋ္ဋနာနန္တရံ သဒ္ဒဿ ဥပ္ပတ္တိ ဟောတီတိ ဂဟေတွာ တ စိတ္တသမုဋ္ဌာနပထဝီဓာတု ဥပာဒိန္နဃဋ္ဋနမတ္တံ ကရောတိ, ဃဋ္ဋိတက္ခဏေ ဥတုသမုဋ္ဌာနော၀ သဒ္ဒော ဥပ္ပဇ္ဇ တိ, သော ပန စိတ္တပစ္စယတ္တာ ပရိယာယေန စိတ္တသမုဋ္ဌာနောတိ ဝုစ္စတိ”တိ ဝဒန္တိ။ တေသံ မတေန စိတ္တဇသဒ္ဒ အောယေဝ န လဗ္ဘတိ, တသ္မာ ဧဝံ အဂ္ဂဟေတွာ ဥဒကတာပနကာလေ အန္တောဥဒကေယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇနကသဒ္ဒော ဝိယ ဥပာဒိန္နေ ဃဋ္ဋေတွာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနစိတ္တသမုဋ္ဌာနပထဝီဓာတုယာ ဥပ္ပတ္တိသမကာလမေဝ တသ္မိံ ကလာပေ နဝ မံ ဟုတွာ အန္တောယေဝ ဘူတိကသဒ္ဒော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ, တသ္မာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနသဒ္ဒောပိ ဝစီဝိညတ္တိ ဝသေနေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အစ္ဆရာပဟရဏာဒိသဒ္ဒော ပန ဝစီဝိညတ္တိယာ အဘာဝတော စိတ္တပစ္စယဥတုသမုဋ္ဌာနော ယေဝါတိ။

၆၈၈. ဝိဂ္ဂဟာဘာဝတော န ကဿတိ, ကသိတုံ ဆိန္ဒိတုံ န သက္ကောတီတိ အကာသော, သောယေဝ အာကာသော တိ အာဟ **“န ကဿတီတိ အာကာသော”** တိ, ကော ပနေသောတိ အာဟ **“ရူပာနံ ဝိဝရော”**တိ, ကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒာဒိရူပာနံ အန္တရန္တိ အတ္ထော။ အနေန အဇဋာကာသမာဟ။ **ယော။ပေ။ ပရိစ္ဆေအော** တိ ပန ဣမိနာ ဣဓာဓိပ္ပေတမာကာသံ, သော ပန ရုဠှီဝသေန အာကာသောတိ ပဝုစ္စတိ။

ရူပာနိ ပရိစ္ဆိန္ဒတိ, သယံ တ တေဟိ ပရိစ္ဆိဇ္ဇတိ, တေသံ တ ပရိစ္ဆေဒမတ္တန္တိ ရူပပရိစ္ဆေအော, တံ လက္ခဏ မေတဿာတိ **ရူပပရိစ္ဆေဒလက္ခဏော** ။ အယညှိ တံ တံ ရူပကလာပံ ပရိစ္ဆိန္ဒန္တော ဝိယ ဟောတိ။ တေနာဟ **“ရူပပရိ ယန္တပ္ပကာသနရသော”**တိ။ “အယံ ရူပာနံ ဟေဋ္ဌိမော ပရိယန္တော, အယံ ဥပရိမော”တိ ဧဝံ ဝိဘာဝနကိစ္စောတိ အတ္ထော။ အတ္ထတော ပန ယသ္မာ ရူပာနံ ပရိစ္ဆေဒမတ္တံ ဟုတွာ ဂယှတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **“ရူပမရိယာဒပစ္စုပဋ္ဌာ နော”**တိ။ ဋီကာဟ – ကိံ ပနေသ ရူပေ ပရိစ္ဆိန္ဒန္တော စတုသမုဋ္ဌာနကလာပတော ပရိစ္ဆိန္ဒတိ, အထ ဧကေသမုဋ္ဌာန ဗဟုကလာပတော, ဥဒာဟု ဧကေကသမုဋ္ဌာနဧကေကကလာပတော, ဧကေကရူပတော တတိ? ဧကေကသမုဋ္ဌာနဧကေက ကလာပတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ယဒိ ဟိ စတုသမုဋ္ဌာနကလာပတော, ကေသမုဋ္ဌာနဗဟုကလာပတော တ ပရိစ္ဆိန္နတိ, ဧဝံ သတိ သမ္ဖုဋ္ဌဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနော တ ပရိစ္ဆိန္နေယျ, ကေကလာပဂတရူပာနံ ဝိယ နာနာကလာပဂတရူပာနမ္ပိ အဝိနိဗ္ဘောဂဝုတ္တိတာ တ အာပဇ္ဇေယျ။ အထ တ ဧကေကရူပတော ပရိစ္ဆိန္နတိ, ဧဝံ သတိ ဧကေကကလာပဂတရူပာနမ္ပိ နာနာကလာပဂတရူပာနံ ဝိယ အညမညဝိနိဗ္ဘောဂဝုတ္တိတာပသင်္ဂေါ သိယာ, ဥဘယမ္ပိ ပနေတံ အနိဋ္ဌံ, တသ္မာ ဧကေကသမုဋ္ဌာနဧကေကကလာပတော ပရိစ္ဆိန္နတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အသမ္ဖုဋ္ဌဘာဝဆိဒ္ဒဝိဝရဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနော တ တိ အသမ္ဖုဋ္ဌဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနော တ ဆိဒ္ဒဝိဝရဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနော တတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ ယသ္မိံ ကလာပေ ဘူတာနံ ပရိစ္ဆေဒော, တေဟေဝ အသမ္ဖုဋ္ဌဘာဝေန ပစ္စုပဋ္ဌာနတော အသမ္ဖုဋ္ဌဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနော။ ကိဉ္စာပိ ဟိ ကလာပန္တရဘူတာ ကလာပန္တရဘူတေဟိ သမ္ဖုဋ္ဌာဝ ကေဃနပိဏ္ဍဘာဝေန ပဝတ္တတ္တာ, တထာပိ ဓမ္မတော အညမညံ ဝိဝိတ္တတ္တာ အသံကိဏ္ဏာ ဝေ။ တေသံ ယာ ဝိဝိတ္တတာ အညမညံ အသံကိဏ္ဏတာ, အယံ ပရိစ္ဆေဒော။ ဘူတန္တရေဟိ ဝိယ တေဟိ သော အသမ္ဖုဋ္ဌောဝ, က္လတရထာ ပရိစ္ဆိန္နတာ န သိယာ တေသံ ဘူတာနံ ဗျာပိဘာဝတပတ္တိတော။ အဗျာပိဘာဝတေ ဟိ အသမ္ဖုဋ္ဌတာ။ တေနာဟ ဘဂဝတ က္လမသ္သ နိဒ္ဒေသေ "အသမ္ဖုဋ္ဌံ စတူဟိ မဟာဘူတေဟိ"တိ (ဓ. သ. ၆၃၇)။

အထ တ ကလာပန္တရဘူတာနံ အညမညံ အသံကိဏ္ဏဘာဝေန ပစ္စုပဋ္ဌာနတော အသမ္ဖုဋ္ဌတာပစ္စုပဋ္ဌာနဘာတေ ဝုတ္တော, ကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒမုခဝိဝရာဒိဝသေန ဆိဒ္ဒဝိဝရဘာဝသ္သ ပစ္စုပဋ္ဌာနတော ဆိဒ္ဒဝိဝရဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနတာ ဝုတ္တာ။ ရူပပရိစ္ဆေဒေ ဟိ သတိ ဆိဒ္ဒဝိဝရဘာတေ ဟောတိ။ ယေသံ ရူပာနံ ပရိစ္ဆေဒော, တတ္တေဝ တေသံ ပရိစ္ဆေဒဘာဝေန လဗ္ဘတီတိ ဝုတ္တံ **"ပရိစ္ဆိန္နရူပပဒဋ္ဌာနော"** တိ။

၆၈၉-၉၁. ရူပဿလဟုတာဒိတ္တယနိဒ္ဒေသေ တိ ရူပဿလဟုတာ ရူပဿမုဒုတာ ရူပဿကမ္မညတာတိ က္လမဿ ရူပလဟုတာဒိတ္တယဿ နိဒ္ဒေသေ သမ္ပတ္တေ က္လဒံ ဝုစ္စတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေတ** တိ အရူပဿ လဟုတာဒီသု "ကာယလဟုဘာတေ ကာယလဟုတာ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တနယာနုသာရေနေဝ "ရူပဿ လဟုဘာတေ လဟုတာ"တိအာဒိနာ ရူပသမ္ဗန္ဓိဘာဝေန ရူပဝိကာရာပိ ဝိညာတဗ္ဗာ။ ရူပဿ လဟုဘာတေ လဟုတာ, သာ ရူပဿ ဂရုဘာဝဝူပသမလက္ခဏာ, ဂရုဘာဝနိမ္မဒ္ဒနရသာ, အဒန္ဓတာပစ္စုပဋ္ဌာနာ, လဟုရူပပဒဋ္ဌာနာ။ ရူပဿ မုဒုဘာတေ မုဒုတာ, သာ ရူပဿ ထဒ္ဓဘာဝဝူပသမလက္ခဏာ, ထဒ္ဓဘာဝနိမ္မဒ္ဒနရသာ, သဗ္ဗကိရိယာသု အဝိရောဓိတာပစ္စုပဋ္ဌာနာ, မုဒုရူပပဒဋ္ဌာနာ။ ရူပဿ ကမ္မညဘာတေ ကမ္မညတာ, သာ ရူပဿ အကမ္မညဘာဝဝူပသမလက္ခဏာ, အကမ္မညဘာဝနိမ္မဒ္ဒနရသာ, သရီရကိရိယာသု အနုကူလဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ, ကမ္မညရူပပဒဋ္ဌာနာတိ။ အတ္တော ပနေတ္ထ တတ္ထ တတ္ထ အမ္ဗေဟိ ဝုတ္တာနုသာရေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ က္လမာ ပန တိဿော ရူပာနံ ဝိကာရဘာဝတော "ရူပဝိကာရာ"တိ ဝုစ္စန္တီတိ ဒဿေတုံ **"တိဿော။ပေ။ ဝိဘာဝိနာ"** တိ ဝုတ္တံ။

ယထာက္ကမံ ပနေတာ ရူပဿ ဒန္ဓတ္တကရဓာတုက္ခောဘပဋိပက္ခပစ္စယသမုဋ္ဌာနာ, ထဒ္ဓတ္တကရဓာတုက္ခောဘပဋိပက္ခပစ္စယသမုဋ္ဌာနာ, ရူပာနံ သရီရကိရိယာသု အနနုကူလဘာဝကရဓာတုက္ခောဘပဋိပက္ခပစ္စယသမုဋ္ဌာနာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **ဓာတုက္ခောဘော** တိ တတပိတ္တသေမှပကောပေဟေ, ရသာဒိဓာတူနံ တ ဝိကာရာဝတ္တာ, ဒုဝိဓာ ဝုတ္တာပိ အတ္ထတော ပထဝီဓာတုအာဒီနံယေဝ ဝိကာရောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပဋိပက္ခပစ္စယာ သပ္ပာယဥတုအာဟာရဝိက္ခိတ္တစိတ္တတာ, သာ စ တံတံဝိကာရဿ ဝိသေသပစ္စယဘာဝတော ဝုတ္တာ, အဝိသေသေန ပန သဗ္ဗေသံ ပစ္စယာ, တထာ ဟိ တေ ကအာစိပိ အညမညံ န ဝိဇဟန္တိ။ တထာ အဝိဇဟန္တာနံ ပန ဒုဗ္ဗိဇာနီယံ နာနတ္တန္တိ တံပကာသနတ္ထံ **"တောသ"**န္တိ အာဒိ ဝုတ္တံ။ ကမတောဝ နိဒဿနန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ လဟုတာယ ဟိ **အရောဂီ နိဒဿနံ,** မုဒုတာယ **မဒ္ဒိတစမ္မံ,** ကမ္မညတာယ **သုဓန္တသုဝဏ္ဏံ** ။

နနု စေတ္ထ အရောဂိနော တာဝ နိဒဿနံ ယုတ္တံ တဿ က္လန္ဒိယဗဒ္ဓသန္တာနတ္တာ, သုပရိမဒ္ဒိတစမ္မသုဓန္တ သုဝဏ္ဏာနံ ပန ကထံ။ န ဟိ အနိန္ဒြိယဗဒ္ဓရူပသန္တာနေ လဟုတာဒီနိ သမ္ဘဝန္တိ တထာ ဓာတုက္ခောဘပဋိပက္ခပစ္စယာ ဘာဝတော? သစ္စံ, မုဒုကမ္မညသဒိသရူပနိဒဿနမတ္တမေတံ, န ပန တတ္ထ က္လဓာဓိပ္ပေတမုဒုတာကမ္မညတာသဘာဝ တော။ ယဒိ ဧဝံ, ကထံ တူလပိစုအာဒီသု လဟုဘာဝတာဒိကန္တိ? န တတ္ထ ပရမတ္ထတော လဟုဘာဝတာဒိကံ အတ္ထိ, ဂရုဘာ တဒိဟေတူနံ ပန အဘာဝတော တတ္ထ လဟုဘာဝတာဒိတေဟာရော။

ကမ္မံ ကာတုံ န သက္ကောတိ ကေနစိ တာသံ ပစ္စုပ္ပန္နပစ္စယာပေက္ခတ္တာ, ဣတရထာ သဗ္ဗဒာဘာဝိနီဟိ လဟုတာဒီဟိ ဘဝိတဗ္ဗံ သိယာတိ။ **အဒန္ဓတာလက္ခဏာ** တိ အဂရုဘာဝလက္ခဏာ။ ဂရုဘာဝဿ ဝိနောဒနံ ခိပနံ အပနယနံ ကိစ္စမေတိဿာတိ **ဂရုဘာဝဝိနောဒနရသာ**။ ကိဉ္စာပိ ဟိ အယံ ရူပါနံ ဂရုဘာဝံ ဝိနောဒေတုံ န သက္ကောတိ, ဂရုရူပပဋိပက္ခာနံ ပန အဒန္ဓရူပါနံ ဝိကာရတ္တာ "ဇာတိ နံ ဥပ္ပာဒေတီ"တိအာဒီသု ဝိယ ပရိယာယေန ဂရုဘာဝံ ဝိနောဒေတိ နာမ။ တဿဉှိ ဝိဇ္ဇမာနာယံ ဥပ္ပန္နရူပါနံ အဂရုဘာတေယေဝတိ။ သော နယော **မုဒုတာကမ္မညတာသု**။ စေတသိကလဟုတာဒယော ပန အတ္တနော အတ္တနော ပစ္စနီကာနံ တံတံအကုသလဓမ္မာနံ ဝိဒ္ဓံသကဘာဝေန ပဝတ္တန္တီတိ ဝိကာရမတ္တဘာဝတော နိပ္ပရိယာယေနေဝ တာသံ တံကိစ္စတာ လဗ္ဘတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **လဟုပရိဝတ္တိတပစ္စုပဋ္ဌာနာ** တိ အဒန္ဓဿ အရောဂီပုရိသဿ အပရာပရံ သင်္ကန္တိ ပရိဝတ္တနံ ဝိယ အဒန္ဓပရိဝတ္တနံ ဟုတွာ ပစ္စုပဋ္ဌာနာတိ အတ္ထော။ ယဿ ရူပဿ လဟုတာ, တတ္ထေဝ ဝိကာရဘာဝေန ဥပလဗ္ဘနတော **လဟုရူပပဒဋ္ဌာနာ**။ ဧဝမိတရာသုပိ။ **အထဒ္ဓတာ** တိ အကထိနတာ။ အတ္တနော မုဒုဘာဝေနေဝ သဗ္ဗကိရိယာသု အဝိရုဒ္ဓာ ဟုတွာ ပစ္စုပဋ္ဌာတီတိ **အဝိရောဓိတာပစ္စုပဋ္ဌာနာ**။ မုဒု ဟိ ကတ္ထစိ န ဝိရုဇ္ဈတိ။ တီသုပိ ဌာနေသု ပဋိပက္ခတော အ-ကာရော။ ဒန္ဓတာဒိဟေတူနံ ပဋိပက္ခသမုဋ္ဌာနတ္တာ လဟုတာဒီနန္တိ ကေစိ။ အပရေ ပန သတ္တာပဋိသေဓေတိ ဝဒန္တိ။ သရီရေန ကတ္တဗ္ဗကိရိယာနံ အနုကူလတာသင်္ခါတော ကမ္မညဘာဝေါ လက္ခဏမေတိဿာတိ **သရီရကိရိယာနုကူလကမ္မညဘာဝလက္ခဏာ**။ အကမ္မညံ ဒုဗ္ဗလံ နာမ ဟောတီတိ ကမ္မညတာ **အဒုဗ္ဗလဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ** ဝုတ္တာ။

၆၉၂. **ရူပါနမာစယော ယော**တိအာဒီသု ယော နိပ္ဖန္နရူပါနံ အာဒိတော စယော, ယထာပစ္စယံ တတော တတော အာဂတဿ ဝိယ စယောတိ တ အာစယသင်္ခါတော ရူပါနံ ပဌမုပ္ပာဒော ဝုဍ္ဎိ စ, သော **ဥပစယော**တိ ဥဒ္ဒေသော ဝုတ္တော "ဥပညတ္တံ ဥပသိတ္တ"န္တိအာဒီသု ဝိယ ဥပ-သဒ္ဒဿ ပဌမူပရိအတ္ထဒီပနတော။ ယာ ပန **တေသံ**ယေဝ ရူပါနံ **အနုပ္ပဗန္ဓတာ** အနုပ္ပဗန္ဓဝသေန ပဝတ္တိ, သာ **သန္တတီတိ ပဝုစ္စတိ**။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဟိ ရူပုပ္ပတ္တိအာဒိစယဘာဝတော အာစယော နာမ, တတော ပရံ ယာဝ သတ္တရသမစိတ္တုပ္ပာဒာ ဝုဍ္ဎိဘာဝတော ဥပစယော နာမ။ တဒါ ဟိ ရူပဿ ကမ္မစိတ္တဥတူဟိ စယောယေဝ, န ဟာနိ။ အထ တ ယာဝ အာဟာရသမုဋ္ဌာန ရူပုပ္ပာဒော, စက္ခာဒိဥပ္ပာဒော တ, တာဝ ဥပစယော နာမ, တတော ပရံ ပန စုတိပရိယောသာနံ သန္တတိ နာမ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ –

"ယော အာယတနာနံ အာစယော, သော ရူပဿ ဥပစယော။ ယော ရူပဿ ဥပစယော, သာ ရူပဿ သန္တတီ"တိ (ဓ. သ. ၆၄၁-၆၄၂) –

ဧဝံ ဥပစယသန္တတီနံ အတ္ထတော နာနတ္တာဘာဝဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တာယ **ဟဋ္ဌိယာ အဋ္ဌကထာယံ** –

"အာစယော နာမ နိဗ္ဗတ္တိ, ဥပစယော နာမ ဝုဍ္ဎိ, သန္တတိ နာမ ပဝတ္တီ"တိ ဝတွာ "နဒီတီရေ ခတကူပသ္မိဉှိ ဥဒကုဂ္ဂမနကာလော ဝိယ အာစယော နိဗ္ဗတ္တိ, ပရိပုဏ္ဏကာလော ဝိယ ဥပစယော ဝုဍ္ဎိ, အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဂမနကာလော ဝိယ သန္တတိ ပဝတ္တီ"တိ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၆၄၁; ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၄၄၄) –

ဥပမာ ဝုတ္တာ။ "ရူပါနမာစယော"တိ စေတ္ထ ဗဟုဝစနနိဒ္ဒေသေန ဥပ္ပာဒော နာမ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ ဝိကာရော။ ဝိကာရတ္တေ စ သတိ အတ္တနော ဝိကာရဝန္တဓမ္မဘေဒဘိန္နတ္တာ ဧကက္ခဏေပိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ ဗဟူနမ္ပိ ရူပါနံ ဝိသုံ ဝိသုံယေဝ ဥပ္ပာဒဝိကာရဘာဝတေ, န ပိဏ္ဍသ္သေတတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ န ကေဝလဉ္စ ရူပါနမေဝ ဥပ္ပတ္တိ ဤဒိသီ, အထ ခေါ အရူပဓမ္မာနမ္ပိ ဥပ္ပာဒော ရူပါရူပဓမ္မာနံ ဇရတာ, အနိစ္စတာ, ရူပဿ လဟုမုဒုကမ္မညတာ စာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၆၉၃. **ဇာတိရူပန္တိ ဒီပိတံ** အဋ္ဌကထာသု ဥဘယဿပိ ရူပုပ္ပာဒဘာဝတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ ယဒိ ဧဝံ, ကသ္မာ ဝိဘဇ္ဇ ဝုတ္တံ? ဘဂဝတာ တထေဝ ဒေသိတတ္တာ။ ဘဂဝတာပိ ကသ္မာ တထာ ဒေသိတန္တိ အာဟ **"ဝုတ္တမာကာရနာနတ္တာ"**တိအာဒိ။ အာကာရနာနတ္တံ ဟေဋ္ဌာ ဝိဘာဝိတမေဝ။ အက္ခရဿ ပဌမုပ္ပတ္တိ ဥပစယော, ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပတ္တိ သန္တတိ။ ဧဝံ တိသမုဋ္ဌာနရူပါနမ္ပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ ဧဝံ တေသံ အာကာရနာနတ္တံ ဝဏ္ဏေန္တိ။ **ဝေနေယျာနံ ဝသေနတ**တိ တဒါ ကိရ သောတူနံ ဧဝံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ, အယံ ဇာတိ သဗ္ဗေသံ ဓမ္မာနံ ပဘာဝေါ, သယံ ပန န ကုတောစိ ဇာယတိ, ယထာ တံ "ပကတိတဒီနံ ပကတီ"တိ။ တေသံ မိစ္ဆာကပ္ပံ ဝိဓမေန္တော "ဇာတိ နာမ န အညာ, ဥပစယသန္တတိဝသေန

ဌိတာ ရူပုပ္ပတ္တိယေဝ ပန တထာ ဝုစ္စတိ, သာ စ ယသ္မာ ဥပ္ပာဒေ , တသ္မာ ပစ္စယေဟေဝ ဇာတပရိယာယံ လဗ္ဘ
တီ''တိ ဒဿနတ္ထံ ဥပစယော သန္တတီတိ ဒွိဓာ ဘိန္ဒိတွာ ဒေသေတီတိ အာစရိယာ။

ပုဗ္ဗန္တတော ပုဗ္ဗကောဋ္ဌာသတော, အနာဂတဘာဝတောတိ အတ္ထော။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ ရူပဓမ္မေ ဥပ္ပာဒေ အနာဂ
တက္ခဏတော ဥမ္မုဇ္ဇာပေန္တော ဝိယ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **''ဥမ္မုဇ္ဇာပနရသော''** တိ။ ''ဣမေ ရူပဓမ္မာ သမ္ပဋိစ္ဆထ
နေ''တိ နိယျာတေန္တော ဝိယ ဂယှတီတိ ဝုတ္တံ **''နိယျာတနပစ္စုပဋ္ဌာနော''** တိ။ **ပရိပုဏ္ဏဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနတာ**
ဥပရိ စယော ဥပစယောတိ ဣမဿ အတ္ထဿ ဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ယထာ ဥပ္ပာဒက္ခဏပ္ပတ္တံ ဥပ္ပန္နံ နာမ ဟော
တိ အာဒိကမ္မေ တပ္ပစ္စယဝသေန, ဧဝံ ဥပ္ပာဒက္ခဏဂတံ ဥပစိတံ နာမ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **''ဥပစိတရူပပဒဋ္ဌာနော''** တိ။

ပဝတ္တိလက္ခဏာတိ အနုပ္ပဗန္ဓတော ဥပ္ပတ္တိဝသေန ပဝတ္တမာနရူပာနံ ပဝတ္တနန္တိ လက္ခိတဗ္ဗာ။ **အနုပ္ပဗန္ဓ
ဓနရသာ**တိ ပုဗ္ဗာပရဝသေန အနုပ္ပဗန္ဓနကိစ္စာ။ အသတိ ဟိ ဥပ္ပာဒေ ပုဗ္ဗာပရဝသေန အနုပ္ပဗန္ဓော န သိယာ။ အနုပ္
ပဗန္ဓရသတ္တာယေဝ အနုပစ္ဆေဒဝသေန ဂဟေတဗ္ဗတော အာဟ **''အနုပစ္ဆေဒပစ္စုပဋ္ဌာနာ''** တိ။ ပုဗ္ဗာပရဝသေန
ဃဋ္ဋိတရူပေသု ဥပလဗ္ဘနတော ဝုတ္တံ **''အနုပ္ပဗန္ဓရူပပဒဋ္ဌာနာ''** တိ။

၆၉၄. **ဇီရဏန္တိ** ဇိဏ္ဏဘာဝတေ, အဘိနဝဘာဝဟာနီတိ အတ္ထော။

ဟာကဋ္ဌာ ရူပဓမ္မေသု ခဏ္ဍိစ္စာဒိဘာဝေန ဒန္တာဒီသု ဝိကာရဒဿနတော, ဣတရာ တဒဘာဝတော **အဟာကဋ္ဌာ**။
ကာမံ ရူပဓမ္မာနမ္ပိ ခဏိကဇရာ ပဋိစ္ဆန္နာ ဧဝ, ယာ ''အဝီစိဇရာ''တိ တ ဝုစ္စတိ။ အရူပဓမ္မာနံ ပန ဇရာယ သုဋ္ဌု ပဋိစ္စ
ဆန္နဘာဝဒဿနတ္ထံ ''ဟာကဋ္ဌာ ရူပဓမ္မေသူ''တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တံ။ ခဏ္ဍိစ္စာဒိဝိကာရော ပန ခဏိကဇရာယ
နတ္ထိ။ ရူပပရိဟာကော ရူပဓမ္မာနံ ဇိဏ္ဏတာ, ဇရံ ပတ္တဿ ဘင္ဂေ အဝဿံဘာဝီတိ ဝုတ္တံ **''ဥပနယနရသာ''**တိ, ဘ
င်္ဂူပနယနကိစ္စာတိ အတ္ထော။ **သဘာဝတနပဂမေပီ**တိကက္ခဋတ္တာဒိသဘာဝတနပဂမေပိ, ဌိတိက္ခဏေ ဟိ ဇရာ နာမ, န
စ တဒာ ဓမ္မသဘာဝံ ဝိဇဟတိ။ နဝဘာဝေ ဥပ္ပာဒာဝတ္ထာ, တဿာ အပဂမဘာဝေန ဂယှတီတိ အာဟ **''နဝဘာဝတပဂ
မပစ္စုပဋ္ဌာနာ''**တိ။ **ဝီဟိပုရာဏဘာဝေ ဝိယာ**တိ ဝီဟိဘာဝတနပဂမေပိ အဘိနဝဘာဝတပဂမနကရော ဝီဟိပုရာဏဘာဝေ
ဝိယ။ ဝီဟိပုရာဏဘာဝေ သဗ္ဗာဝတ္ထာနိ အပနေတိ, အယံ ပန ကေဝလံ ဥပ္ပာဒာဝတ္ထမေဝ အပနေတိ။ ပရိတော သဗ္ဗ
တော ဘိဇ္ဇနန္တိ လက္ခိတဗ္ဗာတိ **ပရိဘေဒလက္ခဏာ** ။ နိစ္စံ နာမ ဓုဝံ, ရူပံ ပန ခဏဘင်္ဂိတာယ န နိစ္စန္တိ အနိစ္စံ, တဿ
သ ဘာဝေ **အနိစ္စတာ**။ သာ ပန ဌိတိပ္ပတ္တရူပံ ဌိတိယမေဝ ဝိနာသနဘာဝေန သံသီဒေန္တီ ဝိယ ဟောတီတိ **သံသီဒနရ
သာ**။ ယသ္မာ စ သာ ဘင်္ဂဘာဝတော ခယဝယာကာရေနေဝ ဂယှတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **''ခယဝယဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာ
နာ''**တိ။ အနုက္ကမေန ဝိနာသော **ခယော** နာမ, ဒီပဝဋ္ဋိကာယ သဟ တေလဿ ဝိယ သဟ နိရောဓော **ဝယော**တိ ဝဒန္တိ။

၆၉၆-၇. **သမောဓာနတော**တိ ရာသိတော။ **ကေစီ**တိ အဘယဂိရိဝါသိနော။ မိဒ္ဓရူပဿ ဝဒနသီလာ, မိဒ္ဓတအေ တ ဧ
တေသန္တိ **မိဒ္ဓဝါဒိနော။ မိဒ္ဓရူပံ နာမာ** တိ ဥတုစိတ္တာဟာရဝသေန တိသမုဋ္ဌာနံ မိဒ္ဓံ နာမ ရူပံ။ တေ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာတိ
သမ္ဗန္ဓော။ ကထံ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗာတိ အာဟ **''မုနီသီ''**တိအာဒိ။ **နတ္ထိ နီဝရဏာ**တိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ဝိစိကိစ္ဆာနီဝရ
ဏဿ, အနာဂာမိမဂ္ဂေန ကာမစ္ဆန္ဒဗျာပာဒကုက္ကုစ္စနီဝရဏာနံ, အရဟတ္တမဂ္ဂေန ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏာနဥ္စ ပဟီနတ္
တာ။ အယဥ္စေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ယဒိ မိဒ္ဓံ ရူပံ သိယာ, အပ္ပဟာတဗ္ဗံ ဘဝေယျ။ ရူပက္ခန္ဓော အဘိညေယျော
ပရိညေယျော န ပဟာတဗ္ဗော န ဘာဝေတဗ္ဗော န သစ္ဆိကာတဗ္ဗော။ ''ကတမေ ဓမ္မာ နေဝဒဿနေနနဘာဝနာယပ
ဟာတဗ္ဗာ။ စတူသု ဘူမီသု ကုသလံ, စတူသု ဘူမီသု ဝိပာကော, တီသု ဘူမီသု ကိရိယာဗျာကတံ, ရူပဉ္စ နိဗ္ဗာနဉ္စ, ဣမေ
ဓမ္မာ နေဝဒဿနေနနဘာဝနာယပဟာတဗ္ဗာ''တိ (ဓ. သ. ၁၄၀၇) ဝစနေန ရူပဓမ္မာနံ ပဟာနာဘာဝတော။ ဧဝဥ္စ သတိ
တဿ နီဝရဏဘာဝေ ဝိရုဇ္ဈေယျ နီဝရဏာနံ ပဟာတဗ္ဗတ္တာ။ န ဟိ နီဝရဏာနံ အပ္ပဟာတဗ္ဗတ္တေ –

> ''ယာ မေ ကင္ခာ ပုရေ အာသိ၊ တံ မေ အက္ခာသိ စက္ခုမာ။
> အဒ္ဓာ မုနီသိ သမ္ဗုဒ္ဓော၊ နတ္ထိ နီဝရဏာ တတ''တိ။ (သု. နိ. ၅၄၆) –

နီဝရဏပ္ပဟာနေန ဘဂဝတော ထောမနံ ယုဇ္ဇေယျ။ ယဒိ သိယာ, ''ရူပံ, ဘိက္ခဝေ, န တုမှာကံ, တံ ပဇဟထာတိအာဒိ
ဝစနတော (မ. နိ. ၁.၂၄၇; သံ. နိ. ၃.၃၃-၃၄) ရူပဿ ပဟာတဗ္ဗတာပိ ပညာယတီတိ? တံ န, တဗ္ဗိသယဆန္ဒရာဂပ္ပဟာန
ဿ တတ္ထ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ တေနာဟ ဘဂဝါ ''ယော, ဘိက္ခဝေ, ရူပေ ဆန္ဒရာဂဝိနယော, တံ တတ္ထ ပဟာန''န္တိ

တိ။ န စ ပနေတံ န သက္ကာ ဝတ္တုံ တတောပိ ''တဗ္ဗိသယဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနဝသေနေဝ ဝုတ္တ''န္တိ သာဓကေဝစနဘာဝ တော, ကာမစ္ဆန္ဒာဒီနံ တတ္ထ ပဟာနဿ အနဓိပ္ပေတတ္တာ စ, တသ္မာ ''နတ္ထိ နီဝရဏာ တတ''တိအာဒိဝစနေဟိ ဝိရုဇ္ဈနတော န မိဒ္ဓံ ရူပန္တိ။

ယဒိ ပန ပရော ဒဋ္ဌဟမူဋ္ဌဟက္ကဟိတာယ တံဝိသယဆန္ဒရာဂပ္ပဟာနဝသေနေဝ နီဝရဏပ္ပဟာနံ အဓိပ္ပေတန္တိ သကတဒံ ဩဒ္ဓေယျ, တဿ တန္နိသေဓနတ္ထံ ပုန ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏဿ အဝိဇ္ဇာနီဝရဏေန သဟ သမ္ပယောဂဝစနဉ္စ အာဟရန္တော အာဟ **''ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏ''**န္တိအာဒိ။ ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏဉ္စေဝ အဝိဇ္ဇာနီဝရဏဉ္စ နီဝရဏေန သမ္ပယုတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ''စတူဟိ သမ္ပယောဂေ''တိ (ဓာတု. ၃) ဝစနတော အရူပဓမ္မာနမေဝ အညမညဿ သမ္ပယောဂေ လဗ္ဘတိ, န ရူပဓမ္မာနံ အညမညံ အရူပေန တ, တသ္မာ ယဒိ မိဒ္ဓံ ရူပံ သိယာ, န တံ သမ္ပယောဂဝစနမရဟတီတိ။ အထ သိယာ – ယထာလာဘဝစနမေတ္တ သက္ကာ ဝိညာတုံ, ''သက္ခရကထလမ္ပိ မစ္ဆဂုမ္ဗမ္ပိ စရန္တမ္ပိ တိဋ္ဌန္တမ္ပိ''တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၁.၂၄၉) ဝိယ။ ယထာ ဟိ ''သက္ခရကထလိကံ မစ္ဆဂုမ္ဗမ္ပိ စရန္တမ္ပိ တိဋ္ဌန္တမ္ပိ''တိ အာဒီသု သက္ခရကထလိကဿ စရဏာယောဂတော မစ္ဆဂုမ္ဗာပေက္ခာယ စရဏံ, ဥဘယာပေက္ခာယ ဌာနန္တိ ဇေံ ယထာလာဘော ယောဇီယတိ, ဧဝမိဓာပိ ထိနာပေက္ခာယ သမ္ပယောဂဝစနံ, ဥဘယာပေက္ခာယ နီဝရဏဝစနန္တိ? တမ္ပိ န, ရူပဘာဝဿေဝ အသိဒ္ဓတ္တာ။ သိဒ္ဓေ ဟိ ရူပဘာဝေ အသမ္ဘဝတော ယထာလာဘယောဇနာ ယုဇ္ဇေယျာတိ။ တေ့တကေနေဝ မိဒ္ဓဿ အရူပဘာဝေ သိဒ္ဓေပိ ယထာ ဒ္ဝိက္ခတ္တုံ ဗဒ္ဓံ သုဗဒ္ဓံ ဟောတိ, ဧဝမနေကသုတ္တသာဓိတံ အပ္ပခံသိယံ ဟောတီတိ **ပဋ္ဌာနပ္ပကရဏေ** ''နီဝရဏံ ဓမ္မံ ပဋိစ္စ။ပေ။ ပစ္စယာ''တိ (ပဋ္ဌာ. ၃.၈.၈) ဣမဿ ဝိဘင်္ဂေ ''အရူပေ။ပေ။ ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိ (ပဋ္ဌာ. ၃.၈.၈) ဝုတ္တံ အရူပဘဝုပ္ပတ္တိမ္ပိ အာဟရန္တော အာဟ **''မဟာပကရဏပဋ္ဌာနေ''**တိအာဒိ။ ဈာနနိကန္တိအာဒီနမ္ပိ ဓမ္မတော လောဘာဒိဘာဝတော ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏာဒီဟိ အဘိန္နတ္တာ ဝုတ္တံ **''ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏ''** န္တိအာဒိ။

တတ္ထ သိယာ – ''ပဉ္စိမေ, ဘိက္ခဝေ, အာဝရဏာ နီဝရဏာ''တိအာဒီသု (အ. နိ. ၅.၅၁) ထိနမိဒ္ဓဿ နီဝရဏဘာဝေ န ကေတော အာဂတတ္တာ ဣဓာပိ ''ထိနမိဒ္ဓနီဝရဏ''န္တိ ဧကတော ဝုတ္တံ, ထိနမေဝ စ ပန အရူပဘဝေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ထိန မိဒ္ဓန္တိ? တယိဒမသာရံ, ကုက္ကုစ္စဿ န ဂဟိတတ္တာ။ ယဒိ ဟိ ဧကတော ဂဟိတမတ္တေနေဝ ဣဓာပိ ဧကတော ဂဟဏံ သိယာ, ကုက္ကုစ္စဿပိ တတ္ထ ဧကတော ဝုတ္တဿ ဣဓ ဂဟဏံ သမ္ဘဝေယျ, န စ ပနေဝံ အတ္ထိ ဥဒ္ဒေစ္စနီဝရဏန္တေဝ ဝုတ္တတ္တာ, တသ္မာ န တဿ အရူပဘဝုပ္ပတ္တိံ သက္ကာ ပဋိဗာဟိတုန္တိ။ အာဒိ-သဒ္ဒေန ''ကေဝလော ဟာယံ, ဘိက္ခဝေ, အကုသလရာသိ, ယဒိဒံ ပဉ္စ နီဝရဏာ (အ. နိ. ၅.၅၂), ဣမေ ပဉ္စ နီဝရဏေ ပဟာယ, ဝိဂတထိနမိဒ္ဓော့တိ တဿ ထိနမိဒ္ဓဿ စတ္တတ္တာ ဝန္တတ္တာ မုတ္တတ္တာ ပဟီနတ္တာ ပဋိနိဿဋ္ဌတ္တာ, တေန ဝုစ္စတိ ဝိဂတထိနမိဒ္ဓောတိ, ဣဒံ စိတ္တံ ဣမမှာ ထိနမိဒ္ဓမှာ သောဓေတိ ဝိသောဓေတိ ပရိသောဓေတိ မောစေတိ ဝိမောစေတိ ပရိမောစေတီ တ''တိ (ဝိဘ. ၅၅၁) ဧဝမာဒိံ ဟင်္ဂ သင်္ဂဏှာတိ။

ယဒိပိ သိယာ ဒုဝိဓံ မိဒ္ဓံ ရူပံ, အရူပဉ္စ။ တတ္ထ ယံ အရူပံ, တံ နီဝရဏေသု ဒေသိတံ, န ရူပန္တိ? တမ္ပိ န, ဝိသေသဝစနာဘာဝတော။ န ဟိ ဝိသေသေတွာ မိဒ္ဓံ နီဝရဏေသု ဒေသိတံ ''ယဒပိ, ဘိက္ခဝေ, ထိနံ, တဒပိ နီဝရဏံ, ယဒပိ မိဒ္ဓံ, တဒပိ နီဝရဏံ, ထိနမိဒ္ဓံ နီဝရဏန္တိ ဣတိ ဟိဒံ ဥဒ္ဒေသံ အာဂစ္ဆတီ''တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာ, တသ္မာ မိဒ္ဓဿ ဒုဝိဓတံ ပရိကပ္ပေတွာပိ န သက္ကာ နီဝရဏဘာဝံ နိဝတ္တေတုံ။ သက္ကာ ဟိ ဝတ္တုံ ယံ တံ အရူပတော အညံ မိဒ္ဓံ ပရိကပ္ပိတံ, တမ္ပိ နီဝရဏံ မိဒ္ဓသဘာဝတ္တာ ဣတရံ နီဝရဏံ ဝိယာတိ။ ယဒိ မိဒ္ဓဿ ရူပဘာဝံ န သမ္ပဋိစ္ဆထ, ကထံ ဘဂဝ တော နိဒ္ဒာ ဟောတိ, နနု မိဒ္ဓဿ ''နိဒ္ဒာ ပစလာယိကာ''တိအာဒိနာ ဝိဘင်္ဂေ ဝုတ္တတ္တာ နိဒ္ဒာဘာဝေ သိဒ္ဓေတိ? နယိဒမေဝံ, ဣတ္ထိလိင်္ဂာဒီသု ဝိယ နိဒ္ဒာဟေတုနော မိဒ္ဓဿ နိဒ္ဒာဘာဝေန ဝိဘတ္တတ္တာ။ ဧဝမ္ပိ နိဒ္ဒာဟေတုနော မိဒ္ဓဿ အဘာဝတော ကထံ ဘဂဝတော နိဒ္ဒာတိ စေ? သာ ဘဂဝတော နတ္ထီတိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ ''အဘိဇာနာမိ ခော ပနာဟံ အဂ္ဂိဝေဿန။ပေ။ ဒိဝါ သုပိတာ''တိအာဒိဝစနတော (မ. နိ. ၁.၃၈၇) န နိဒ္ဒာ ဘဂဝတော မိဒ္ဓေန, အထ ခော သရီရဂေလညေန, တဉ္စ ဘဂဝတော နတ္ထီတိ န သက္ကာ ဝတ္တုံ ''ပိဋ္ဌိ မေ အာဂိလာယတိ, တမဟံ အာယမိဿာမီ''တိ (မ. နိ. ၂.၂၂; သံ. နိ. ၄.၂၄၃) ဝစနတော။ န စေတ္တ ဧဝမဝဓာရဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ''မိဒ္ဓမေဝ နိဒ္ဒာဟေတူ''တိ, တသ္မာ အညောပိ အတ္ထိ နိဒ္ဒာဟေတု။ ကော ပန သောတိ? သရီရဂေလညံ, တသ္မာ န ဘဂဝတော နိဒ္ဒာ မိဒ္ဓဟေတုကာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၆၉၈. **ဝိသုံ ဝိသုံ အဘာဝံ ဒဿေတုံ** တိ တယောဓာတုအာဒိတော ဝိသုံ ဝိသုံ နတ္ထိဘာဝံ ဒဿေတုံ။ ကထံ ပန သော ဒဿိတဗ္ဗောတိ အာဟ **“တယောဓာတုယာ”**တိအာဒိ။ တတ္ထ ကာယဗလံ နာမ အတ္ထတော တယောဓာတုယာ ပဝတ္တိအာကာရဝိသေသော တဒ္ဒာ ဝိပ္ဖာရဘာဝတော။ ယတော ဗာလာနံ ဗလန္တိ ဝဒန္တီတိ ဝုတ္တံ **“တယောဓာတုယာ ဂဟိတာယ ဗလရူပံ ဂဟိတမေဝ”**တိ။ သမ္ဘဝေ ကာမဓာတုယံ ဧကစ္စသတ္တာနံ ဣန္ဒြိယပရိဟာကပစ္စယော အာပေါ ဓာတုယာ ပဝတ္တိအာကာရဝိသေသောတိ အာဟ **“အာပေါဓာတုယာ သမ္ဘဝရူပ”** န္တိ။ ဂဟိတာယ ဂဟိတမေဝတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဥပစယသန္တတိဝိနိမုတ္တော ရူပုပ္ပာဒော နတ္ထိ, ဥပ္ပာဒာဝတ္ထာယ စ အညာ ဇာတိ နာမ နတ္ထေဝတိ ဝုတ္တံ **“ဥပစယသန္တတီဟိ ဇာတိရူပ”**န္တိ။ ကမ္မသမုဋ္ဌာနဿပိ ရောဂဿ ဝိသဘာဂပစ္စယသမုပ္ပန္နော ဓာတုက္ခောဘော အာသန္နကာရဏံ , ပဂေဝ ဣတရဿ။ သော အတ္ထတော ရူပဓမ္မာနံ ဟာကာဝတ္ထာ ဌိတိဘင်္ဂက္ခဏေသု ဧဝ သိယာတိ ဝုတ္တံ **“ဇရတာအနိစ္စတာဒီဟိ ရောဂရူပံ ဂဟိတ”**န္တိ။

၆၉၉-၇၀၄. ရူပာနိ သမုဋ္ဌဟန္တိ ဇာယန္တိ ဧတေဟီတိ **ရူပသမုဋ္ဌာနာနိ** ။ ကာနိ ပန တာနီတိ အာဟ **“ဥတုစိတ္တာ ဟာရကမ္မာနီ”**တိ။

အာဟာရော ရူပဟေတုယောတိ ဧတ္ထ ဣတိ-သဒ္ဒော ပကိခ္ခပိတဗ္ဗော, ကမ္မံ, ဥတု စ စိတ္တဉ္စ အာဟာရောတိ ဣမေ ရူပဟေတုယောတိ။ **ရူပဟေတုယော**တိ စ ရူပဿ ဇနကပစ္စယာတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **“ဧတေဟေတ”**တိအာဒိ။ ဧကမေကံယေဝ သမုဋ္ဌာနံ ဧတေသန္တိ **ဧကသမုဋ္ဌာနာ** ။ နနု ဧကတော ဧဝ ပစ္စယတော ပစ္စယုပ္ပန္နဿ ဥပ္ပတ္တိ နတ္ထီတိ? သစ္စံ နတ္ထိ, ရူပဇနကပစ္စယေသု ဧကတောတိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ **အဋ္ဌိန္ဒြိယာနီ** တိ စက္ခာဒီနိ ပဉ္စ, ဣတ္ထိပုရိသိန္ဒြိယဒွယံ, ဇီဝိတဉ္စာတိ အဋ္ဌိန္ဒြိယာနိ။ ကာယဝစီဝိညတ္တိဝသေန **ဝိညတ္တိဒွယံ** ။

ဒွိဝီဟီတိ ကောစိ **စိတ္တေန,** ကောစိ **ဥတုနာ စာ**တိ ဧဝံ ဒွိဝီဟိ။ န ဟိ ဧကဿေဝ ဒွေဝ ဧကက္ခဏေ ပစ္စယာ ဟောန္တိ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ **ဥတုအာဟာရ။ပေ။ ကတ**န္တိ ဧကေကံ ဥတုနာ, အာဟာရေန, စိတ္တေန စာတိ တီဟိ ကတံ။ **စတသ္သော စာပိ ဓာတုယော**တိ စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ။ တာနိ ဟိ နိဿတ္တနိဇ္ဇီဝဋ္ဌေန ဓာတူတိ ဝုစ္စန္တိ။ ကမ္မာဒီဟိ စတူဟိ ဘဝန္တီတိ **စတုဗ္ဘဝာ။ ဒွေဝ** တိ ဇရတာ အနိစ္စတာ။

၇၀၅-၆. ဣတအနိ မိဿကသမုဋ္ဌာနာနိပိ ဂဟေတွာ တံတံပစ္စယဇာတာနံ ဂဏနပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတုံ **“ကမ္မေနာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ အဋ္ဌိန္ဒြိယာနိ ဝတ္ထု သုဒ္ဓဋ္ဌကံ သန္တတျူပစယာကာသာတိ **ဝီသတိ** ကမ္မဇာ။ ဝိညတ္တိဒွယံ သဒ္ဒော လဟုတာဒိတ္တယံ သုဒ္ဓဋ္ဌကာဒယော ကောဒသာတိ **သတ္တရသ စေတသာ** ဇာယရေ, စိတ္တဇာတိ အတ္ထော။ သဒ္ဒော လဟုတာဒိတ္တယံ သုဒ္ဓဋ္ဌကာဒယော ကောဒသာတိ **ဒသပဉ္စေဝ** ပန္နရသ **ဥတုနာ** ဇာယရေ။ လဟုတာဒိတ္တယံ သုဒ္ဓဋ္ဌကာဒယော ကောဒသာတိ **စုဒ္ဒသ အာဟာရတော** ။ ဇရတာအနိစ္စတာဟိ တေ **အဋ္ဌသဋ္ဌိ စ** ဟောန္တေတတိ သမ္ဗန္ဓော။

၇၀၇-၈. ‘‘ဇရတာ။ပေ။ သမုဋ္ဌိတာ’’တိ ဝတွာ ပုန တတ္ထ ကာရဏံ ဒဿေတုံ **“ဇာတဿာ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဇာတဿ ပာကဘေဒတ္တာ** တိ ဇရတာယ ဇာတဓမ္မဿ ပာကတ္တာ, အနိစ္စတာယ စ ဘေဒတ္တာတိ အတ္ထော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဇရတာအနိစ္စတာ နာမ ဥပ္ပန္နဓမ္မဿ ဟောန္တိ, နော ဥပ္ပဇ္ဇမာနဿ။ ယဒိ ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနဿ သိယုံ, တဒာ တာသမ္ပိ ဇာယမာနတ္တာပရိယာယော ယုဇ္ဇေယျ။ ဥပ္ပန္နဓမ္မဿ ပန ဇာတိတော ပရံ ဣမာသံ သမ္ဘဝတော န ဇာယန္တီတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ ယဒိ ပန ကောစိ တေသမ္ပိ ဇာတဘာဝေ ကော ဝိရောဓောတိ ပဋိပဇ္ဇေယျ, တဿ တံ ဒုက္ကဟံ ဝိဓမေန္တော အာဟ **“ဇာယေယျု”** န္တိအာဒိ။ ဟောန္တု နာမ **တေသမ္ပိ ဟာကဘေဒာ** , တဒာပိ ကော ဝိရောဓောတိ အာဟ **“န ဟိ”**တိအာဒိ။ ဟာကော န ပရိပစ္စတီတိ သမ္ဗန္ဓော, ဧတေန န ဘိဇ္ဇတီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ ပက္ကဿ ဟိ ဘင်္ဂေါ နိယတော။ **ဘေဒေါ တ န စ ဘိဇ္ဇတီ** တိ ဧတ္ထာပိ ဟာကဘာတေပိ ဝုတ္တောဝ။ န ဟိ အပက္ကံ ဘိဇ္ဇတီတိ, အညထာ ဥပ္ပာဒဘင်္ဂါနံ အနညတ္တပ္ပသင်္ဂတော။ **နတ္ထိ တ**န္တိ ဟာကဘေဒာနံ ပစ္စနံ ဘိဇ္ဇနံ နတ္ထီတိ ဝုတ္တမေဝတ္ထံ သင်္ခိပိတွာ အာဟ။

ဧတ္တာဝတာ စ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယဒိ ဇရတာအနိစ္စတာ ကေနစိ ပစ္စယေန ဇာယေယျုံ, တဒာ ဥပ္ပန္နဿ နာမ ဇရာယ, ဘင်္ဂေန စ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ တေသံ ဇရတာအနိစ္စတာပိ သိယုံ, န စ ပနေတာ ဥပလဗ္ဘန္တိ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ

န ဇရတာ အညဇရာယ ဇီရတိ, ဘိဇ္ဇတိ တ, န စ ဘင်္ဂေါ အညေန ဘင်္ဂေန ဘိဇ္ဇတိ, ဇီရတိ တ, ဣတရထာ သာပိ ဇရာ အပရာယ ဇရာယ, ဘင်္ဂေန စ ဇီရတိ, ဘိဇ္ဇတိ, သော စ ဘင်္ဂေါ အညာယ ဇရာယ, အညေန ဘင်္ဂေန ဇီရတိ, ဘိဇ္ဇတီတိ အနဝတ္ထာနုပ္ပသင်္ဂေါတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၇၀၉-၁၀. **"ဇာတဿာ"** တိအာဒိ နိဂမနံ။ အထ တ ဥတ္တရိ ဝတ္တဗ္ဗစောဒနာယ ဖလဍ္ပနံ။ **"သိယာ ကတ္တစီ"** တိ အာဒိ ပရမတာသင်္ကနံ။ **တ္တော** တိ တေသံ "ဇရတာအနိစ္စတာဒ္ဝယံ န ပစ္စတိ, န ဘိဇ္ဇတိ တ"တိ အဓိကာရေ။ **ရူပဿူ ပစယောတီတိ ဣတိ**-သဒ္ဒော အာဒိအတ္ထော, တေန "ရူပဿ ဥပစယော သန္တတီ"တိ ဝစနေနာတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ဟ ကောပိ ပစ္စတု, ဘေဒေပိ ပရိဘိဇ္ဇတူတိ သမ္ဗန္ဓော။ အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ယထာ ကမ္မာဒီဟိ ဥပ္ပဇ္ဇနက ရူပနိဒ္ဒေသေ "ကတမံ တံ ရူပံ ဥပာဒိန္နံ? စက္ခာယတနံ။ပေ။ ကာယာယတနံ ဣတ္ထိန္ဒြိယံ ပုရိသိန္ဒြိယံ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ, ယံ တ ပနညမ္ပိ အတ္ထိ ရူပံ ကမ္မဿ ကတတ္တာ ရူပာယတနံ။ပေ။ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ အာကာသဓာတု ရူပဿ ဥပစ ယော ရူပဿ သန္တတိ ကဗဠီကာရော အာဟာရော"တိအာဒိနာ (ဓ. သ. ၆၅၂) ဥပစယသန္တတီနံ နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ ဇာတိ ဇာယတီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ တဿာ အပရဇာတိယာ အဘာဝေပိ။ ဧဝံ ဇရာဘင်္ဂါနံ အပရဇရာဘင်္ဂဘာဝေပိ ဇီရဏံ, ဘိဇ္ဇနဥ္စ သမ္ဘဝိဿတိဗ္ဗံ, ဣတရထာ ဇာတိယာပိ ဘေဒနာ တဒဝတ္ထာယေတတိ။

၇၁၁. **"န စေတ"**တိအာဒိ ယထာသင်္ကိတပရမတဿ ပဋိက္ခိပနံ။ ယဒိ ဇာယတီတိ န ဝိညာတဗ္ဗံ, ဧဝဥ္စ သတိ နိဒ္ဒေသေ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ အာဟ **"ဇာယမာနဿာ"** တိအာဒိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – အသတိပိ ဇာတိယာ ဇာယမာနတ္တေ ဇာယမာနာနံ ဓမ္မာနံ အဘိနိဗ္ဗတ္တိဘာဝတော တဿာ တပ္ပစ္စယဘာဝတေဟာရော အနုမတောတိ တတ္ထ ဝုတ္တာ, န ပန ပရမတ္ထတော ဇာယမာနတ္တာ။ ဇာယမာနဿ ဟိ အဘိနိဗ္ဗတ္တိမတ္တံ ဇာတိ, တသ္မာ အသိဒ္ဓေန အသိဒ္ဓ ဓေသာဓနေမေတန္တိ။

၇၁၂-၇. **"တတ္ထာ"** တိအာဒိနာ ပုနပိ ပရမတာသင်္ကံ ကတ္ဝာ ပဋိက္ခိပတိ။ တတ္ထ ယေသံ ဓမ္မာနံ ယာ ဇာတိ, သာ တပ္ပစ္စယတ္တတေဟာရံ, အဘိနိဗ္ဗတ္တိသမ္မုတိဥ္စ လဘတေတတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တထာ**တိ ယထာ လဘတေ, တထာ။ ယံတံ-သဒ္ဒာ ဟိ အဗ္ယဘိစာရိတသမ္ဗန္ဓာ။ တေသံ ဓမ္မာနံ ပစ္စယာ တေဿာတိ တပ္ပစ္စယာ, တဿာ ဘာဝေ တပ္ပစ္စယတ္တံ, တပ္ပစ္စယတ္တေန ပဝတ္တော ဝေဟာရော **တပ္ပစ္စယတ္တတေဟာရော,** တံ ကမ္မပစ္စယဘာဝတဒိ တေဟာရန္တိ အတ္ထော။ **အဘိနိဗ္ဗတ္တိသမ္မုတိ** န္တိ အဘိနိဗ္ဗတ္တတိ ဇာယတီတိ ဧဝံ အဘိနိဗ္ဗတ္တိဝသေန ပဝတ္တသမ္မုတိံ။ **ကမ္မာဒိသမ္ဘဝ** န္တိ ကမ္မာဒိစတုပစ္စယသမုဋ္ဌာနံ။ ဇနကာနံ ပစ္စယာနံ အာနုဘာဝက္ခဏုပ္ပာဒေ အဘာဝ တောတိ သမ္ဗန္ဓော။ အယံ ပနေတ္ထ အတ္ထော – ယေ တေ ရူပာနံ ဇနကပစ္စယာ, တေသံ တဒုပ္ပာဒနံ ပတိ အနုပရတဗ္ ယာပာရာနံ ယော သော ပစ္စယူပလက္ခဏိယော ကိစ္စာနုဘာဝက္ခဏော, တအ ဇာယမာနာနံ ဓမ္မာနံ ဝိကာရဘာဝေန လဗ္ ဘမာနတံ သန္ဓာယ ဝိနေယ္ယပုဂ္ဂလဝသေန ဇာတိယာ ပစ္စယတော ဇာတတ္တံ အနုညာတံ တတော ပုရေ , ပစ္ဆာ စ အနုပ လဗ္ဘမာနတ္တာ, ဧဝဥ္စ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ **"ဇာတိယာ ပန လဗ္ဘတီ"** တိ။ ဇရာဘင်္ဂါနံ ပန ပစ္စယာနုဘာဝက္ခဏတော ဥ တ္တရိ ဌိတိဘင်္ဂက္ခဏေသု လဗ္ဘမာနတ္တာ န ဧဝံ အနုညာတုံ သက္ကာတိ, ဇာတိယာ ပန လဗ္ဘတိ သော တေဟာရော တိ အဓိပ္ပာယော။ တပ္ပစ္စယတ္တတေဟာရန္တိအာဒိကထာဒ္ဝယံ နိဂမနဝသေန ဝုတ္တံ။

၇၁၈-၉. အထ ကိံ ဣမာယ ဂီတကဏ္ဍုယာယ, နနု ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ သုတ္တန္တေ "ဇရာမရဏံ, ဘိက္ခဝေ, အနိစ္စံ သင်္ခတံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္န"န္တိ (သံ. နိ. ၂.၂၀), တသ္မာ ကထမေတံ ဝုစ္စတိ, ဇရတာ အနိစ္စတာ စေဝ န ကေဟိစိ သမုဋ္ဌိ တာတိ ယော ဝဒေယျ, တဿ ဝိတက္ကံ ဒဿေတ္ဝာ ပဋိက္ခိပိတုံ **"အနိစ္စ"**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ကသ္မာ န ဝတ္တဗ္ဗန္ တိ အာဟ **"သာ ဟိ ပရိယာယဒေသနာ"**တိ။ ပရိယာယဒေသနတ္တမေဝ ဝိဘာဝေတုံ **"အနိစ္စာန"** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **တထာ**-သဒ္ဒေန "သင်္ခတာန"န္တိ သင်္ဂဏှာတိ။

၇၂၀-၃. **အနိစ္စံ သင်္ခတဥ္စ** တိ စ-သဒ္ဒေန "ပဋိစ္စသမုပ္ပန္န"န္တိ သင်္ဂဏှာတိ။ အယမ္ပေတ္ထ အဓိပ္ပာ ယော – အနိစ္စသင်္ခတဓမ္မာနံ ဇရာမရဏတ္တာ တေသု သန္တေသု ဟောတိ, အသန္တေသု န ဟောတိ။ န ဟိ အဇာတံ ပရိ ပစ္စတိ, ဘိဇ္ဇတိ တ, တသ္မာ တံ ဇာတိပစ္စယတံ သန္ဓာယ "ဇရာမရဏံ သင်္ခတံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ, တတောယေဝ စ အနိစ္စ"န္တိ ပရိယာယေန သုတ္တေ အာဂတံ။ ယထာ ဝိညတ္တိအာဒီနံ နိပ္ပရိယာယတော စိတ္တသမုဋ္ဌာနတာဘာဝေပိ စိတ္တဇာနံ ဝိကာရတ္တာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနဘာဝေတိ။ **ဝိညတ္တိယော ဝိယာ** တိ စ နိဒဿနမတ္တံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ လဟုတာဒီနမ္ပိ

စိတ္တဇာဒိဘာဝသ္သ ပရိယာယေနေဝ ဣစ္ဆိတတ္တာ။ နိပ္ပရိယာယေန အဇ္ဈာရသေဝ နိပ္ဖန္နရူပာနိ ကမ္မာဒိသမုဋ္ဌာနာ နီတိ။ **တယန္တိ** ဇာတိဇရာဘင်္ဂသင်္ခာတာနံ လက္ခဏရူပတ္တယံ။

ခံပုပ္ပံတ တိ အာကာသကုသုမံ ဝိယ။ ယထာ အာကာသကုသုမံ သဗ္ဗသော အဇာတတ္တာ နတ္ထိ, ဧဝမိဒမ္ပိ နတ္ထီတိ အတ္ထော။ **နိစ္စံ တသင်္ခတံ ဝိယာ** တိ ယထာ အသင်္ခတံ နိဗ္ဗာနံ ဧကေနပိ အသင်္ခတတ္တာ နိစ္စံ ဓုဝံ, ဧဝမိဒမ္ပိ ဧကေနပိ အသင်္ခတတ္တာ နိစ္စံ သသ္သတံ တတိ အတ္ထော။ **နောဘယံ ပနိဒန္တိ** ဣဒံ ပန ဥဘယမ္ပိ ခံပုပ္ပံ ဝိယ နော နတ္ထိ, န စ နိဗ္ဗာနံ ဝိယ အသင်္ခတံ တတိ အတ္ထော။ **နိဿယာယတ္တဝုတ္တိတော** တိ ဇာယမာနပရိပစ္စမာနဘိဇ္ဇမာနာနံ ဇာတိအာဒိမတ္တဘာဝေန ဇာယမာနာဒိနိဿယပဋိဗဒ္ဓဝုတ္တိတ္တာ။ တမေဝ နိဿယာယတ္တဝုတ္တိတံ သမတ္ထေတုံ **"ဘာဝေ ပထဝိယာဒီန"**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – ပထဝီအာဒီနံ နိဿယာနံ ဘာဝေ ဇာတိအာဒိတ္တယံ ပညာယတိ, တသ္မာ **နော နတ္ထိ,** ယသ္မာ စ တေသံ အဘာဝေ န ပညာယတိ, **တသ္မာ န နိစ္စ** န္တိ ဣမမေဝ စ အဘိနိဝေသံ နိသေဓေတုံ ဘဂဝတာ ဇာတိယာ စတုဇတ္တံ, ဇရာမရဏာသ္သ စ အနိစ္စာဒိပရိယာယော ဝုတ္တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၇၂၄-၅. နိပ္ဖန္နာနိ နာမာ တိ "ရူပဿ ပရိစ္ဆေဒော, ရူပဿ ဝိကာရော, ရူပဿ လက္ခဏ"န္တိအာဒိနာ ပရိစ္ဆေဒအာဒိဘာဝံ အတိက္ကမိတွာ အတ္တနော ကက္ခဠတ္တာဒိနာ သဘာဝေန ပရိစ္ဆိဇ္ဇ ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ, အပရိယာယေနေဝ ကမ္မာဒိပစ္စယေဟိ နိပ္ဖန္နတ္တာ တ နိပ္ဖန္နာနိ နာမ။ တဗ္ဗိပရီတတော **အနိပ္ဖန္နာ** ။

သေသကာ အနိပ္ဖန္နာတိ သုတွာ ပရော အနိဋ္ဌံ အာပာဒေန္တော အာဟ **"ယဒိ ဟောန္တိ"** တိအာဒိ။ **"တေသမေတ"**တိအာဒိနာ ပန တံ ပဋိက္ခိပတိ။ ကာယဝိကာရော ကာယဝိညတ္တိ နာမ, ဝစီဝိကာရော ဝစီဝိညတ္တိ နာမ, ဆိဒ္ဒံ ဝိဝရံ အာကာသဓာတု နာမ, လဟုဘာဝေါ လဟုတာ နာမ, မုဒုဘာဝေါ မုဒုတာ နာမ , ကမ္မညဘာဝေါ ကမ္မညတာ နာမ, နိဗ္ဗတ္တိ ဥပစယော နာမ, ပဝတ္တိ သန္တတိ နာမ, ဇီရဏာကာရော ဇရတာ နာမ, ဟုတွာ အဘာဝကာရော အနိစ္စတာ နာမာတိ ဧဝံ တေသံယေဝ အဇ္ဈာရသန္နံ နိပ္ဖန္နရူပာနံ ဝိကာရဘူတတ္တာ နိပ္ဖန္နာ စေဝ သင်္ခတာ စ, တေသံယေဝ စ ရူပာနံ ဝိကာရတ္တာ တေ အသင်္ခတာ နာမ ကထံ ဘဝေယျုံ, နိပ္ဖန္နာ စေဝ သင်္ခတာတိ သမ္ဗန္ဓံ ကတွာ ယဒိ အနိပ္ဖန္နရူပာနံ နိဿယဘူတာ နိပ္ဖန္နရူပာ သင်္ခတာ, တေသံ ပန ဝိကာရဘူတာ ကထံ အသင်္ခတာ နာမ ဟောန္တီတိ အတ္ထံ ဝဏ္ဏေန္တိ။ တေသံ အဓိပ္ပာယေန နိပ္ဖန္နာ စေတတိ ဝ-ကာရော အာဂမသန္ဓိဒ္ဓေါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၇၂၆-၇. ဣတ္ထိဘာဝေါ။ပေ။ ဝဏ္ဏိတာ တိ ဖလဋ္ဌပနံ။ **"ဧဝံ သန္တေ"** တိအာဒိ စောဒနာ။ **"အညံ ပနာ"**တိအာဒိ ပရိဟာရော။ တတ္ထ **စက္ခုကာယပသာဒာနံ, ဧကတ္တံ ဥပပဇ္ဇတီ** တိ စက္ခုပသာဒေ ကာယပသာဒဘာဝဿ, ကာယပသာဒေ စက္ခုပသာဒဘာဝဿ သဗ္ဗာဝတော ပုရိမဿ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာဝဘာသနံ, ဣတရဿ စ ရူပာဝဘာသနံ ဟောတီတိ စက္ခုကာယပသာဒာနံ ဧကီဘာဝေါ ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။ နိဒဿနမတ္တဉ္စေတံ။ သောတကာယပသာဒာဒီနမ္ပိ ဟိ ဝုတ္တနယေန ဧကတ္တံယေဝတတိ။

၇၂၈-၃၀. အညံ ပန အညသ္မိံ န စတ္တိ တိ ဌပေတွာ အညမညာဝိနိဗ္ဘောဂဝသေန ပဝတ္တိံ အညံ ရူပံ အညသ္မိံ ရူပေ ပရမတ္ထတော နေဝတ္ထိ ဘိန္နနိဿယဘာဝေန ကလာပန္တရဂတတ္တာ။ စက္ခုပသာဒေ ဟိ ဒဠှကာမတာနိဒါန ကမ္မသမုဋ္ဌိတဘူတနိဿိတော, ကာယပသာဒေ ဖုသိတုကာမတာနိဒါနကမ္မဇဘူတနိဿိတော။ **အသင်္ကရ** န္တိ အသံကိဏ္ဏံ။ ယဒိ ဧဝံ, န သဗ္ဗတ္ထ ကာယာယတနာဒိကန္တိ? တမ္ပိ နတ္ထိ ပရမတ္ထတော။ ဝိနိဗ္ဘုဇိတွာ ဟိ နေသံ နာနာကရဏံ ပညာပေတုံ န သက္ကာ, တံ ဒဿေတုံ **"အညမညာဝိနိဗ္ဘောဂဝသေနာ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အညမညာ။ပေ။ ပဝတ္တိတော**တိ အညမညံ သန္တာနတော အဝိနိဗ္ဘုဇ္ဇနဝသေန အဝိသံသဋ္ဌဝသေန ပဝတ္တနတော။ အဝိနိဗ္ဘောဂရူပဝသေနာတိ ပန အတ္ထော န ဟောတိ။ န ဟိ စက္ခုကာယပသာဒာနံ ဧကကလာပဂတအဝိနိဗ္ဘောဂရူပဟ ဌာနန္တရံ ဝတ္တုံ သက္ကာတိ ။ ယထာ ရူပရသာဒီနံ ဝိဝေစေတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ အညမညဗ္ဗာပိတာ ဝုစ္စတိ, န စ ပရမတ္ထတော ရူပေ ရသော အတ္ထိ။ ယဒိ သိယာ, ရူပဂ္ဂဟဏေနေဝ ရသဂ္ဂဟဏံ ဂစ္ဆေယျ။ ဧဝံ ကာယာယတနာဒီနမ္ပိ ပရမတ္ထတော န သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထိတာ, "ဣဒံ ဧတ္ထ, ဣဒံ ဧတ္ထာ"တိ ဌာနန္တရံ ပန သမယညုနာ ဧကေနပိ န သက္ကာ ဝတ္တုန္တိ။ **အတ္ထိ ကာယပသာဒေတီ**တိ ဣတိသဒ္ဒေါ "တသ္မာ"တိ ဣမဿ အတ္ထေ။ တေနာဟ "တသ္မာ"တိ။ **ဧဝမုဒီရိတ**န္တိ သဗ္ဗဋ္ဌာနိကန္တိ ဧဝမုဒီရိတံ။

၇၃၁-၂. **လက္ခဏာဒိဝသေနာပီ**တိ ယထာဝုတ္တလက္ခဏရသပစ္စုပဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနဝသေနာပိ။ **ဓာနံ ။ပေ။ ဂတာ**တိ ပဋ္ဌဝဏ္ဏာနံ နီလာဒိပဋ္ဌဝဏ္ဏသုတ္တမယာနံ ကေမေကဿ တ ကေကဝဏ္ဏဝသေန ဓာနံ ဆာယာ တေသံ ဥပမတံ ဥပမာဘာဝံ ဂတာ သမ္ပတ္တာတိ အတ္ထော။ ကေစိ ပန “ဆာယာ ဥပမာ ဧတေသန္တိ ဆာယာဥပမာ, ဆာယာဥပမာနံ ဘာဝေါ ဆာယာဥပမတာ, တံ ဂတာ ဧတေ ဓမ္မာ”တိ ဝဒန္တိ။ တံ ပန တေဟိ “ဆာယာဥပမတံ ဂတာ”တိ ဧတ္ထ ဗဟုဗ္ဗီဟိဝသေနေဝ ရဿတ္တန္တိ မညမာနေဟိ ဝုတ္တံ ဘဝေယျ။ ကထာဗန္ဓတ္ထံ ပန ရဿတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ “စတုတ္ထဒူ”တိ အာဒီသု ဟိ ဝိဘတ္တိလောပမ္ပိ ကတ္ဝာ ဒဿေန္တော အာစရိယော န ဤဒိသေသု ဌာနေသု ဗဟုဗ္ဗီဟိ အာဒရံ ဇနေတိ။ ယံ ပန “တေသ”န္တိ ဟေဋ္ဌာပဒံ, “ဓမ္မာန”န္တိ ဥပရိပဒံ တ သမ္ဗန္ဓိတုံ အနိစ္ဆန္တေဟိ ဝုစ္စတိ တတ္ထ **“နာနတ္တံ သမုပာဂတာ”**န္တိ။ တံ ဧတ္ထ အကာမာပိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗမေဝ။ န ဟိ နာနတ္တံ သမုပာဂတံ တေသန္တိ နာပေက္ခတီတိ။ အထာပိ တတ္ထ “နာနတ္တံ သမုပာဂတာ”တိ ဟဥ္ စ ပရိကပ္ပေယျုံ, ဟောတု တာဝ ဟေတ္ထကေသု အဒိဿမာနမ္ပိ ဟ၎ံ ပရိကပ္ပေတွာ တေသံ တုဋ္ဌိ။ အယံ ပနေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ယထာ ပဋ္ဌဝဏ္ဏာနံ ဓာနံ ကေတော ကတွာ ဥဿာပိတာနံ ကိဉ္စိပိ ဆာယာ ကောဗဒ္ဓာ ဝိယ ဟောတိ, အညမညံ ပန အသမ္မိဿာဝ, ဝေမေဝ ဣမေ သဗ္ဗဋ္ဌာနိကရူပာ ကိဉ္စိပိ ကောဗဒ္ဓာ ဝိယ ဟောန္တိ, လက္ခဏတော ပန အညမညံ ဘိန္နသဘာဝတ အသမ္မိဿာယေဝ။ ကေကလာပဋ္ဌာပိ ဟိ လက္ခဏတော ဘိန္နသဘာဝတ, ကိံ ပန နာနာကလာပဋ္ဌာတိ။

၇၃၃. အတ္တနော ပစ္စယေဟိ လောကေ နိယုတ္တံ, ဝိဒိတန္တိ တ လောကိကံ, တဿ ဘာဝေါ **လောကိကတ္တံ** ။ ဟိနောတိ ပတိဋ္ဌဟတိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မရာသိ ဧတေနာတိ ဟေတု, မူလဋ္ဌေန ဥပကာရကော လောဘာဒိကော စ အလောဘာဒိကော စ, တာဒိသော ဟေတု န ဟောတီတိ **နဟေတု**။ အတ္တနော ပစ္စယေဟိ သင်္ခတံ အဘိသင်္ခတန္တိ **သင်္ခတံ** ။ အာဘဝဂ္ဂ, အာကေတ္ရဘု တ သဝန္တီတိ အာသဝ, သဟ အာသဝေဟီတိ **သာသဝံ,** အာသဝေဟိ အာလမ္ဗိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **ပစ္စယာယတ္တဝုတ္တိတော** တိ အတ္တနော အတ္တနော ပစ္စယာဓီနပ္ပဝတ္တိတာယ သပ္ပစ္စယတ္တာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ နိဒဿနမတ္တမေတံ။ ကာမာဝစရတ္တာ အဟေတုကတ္တာ ဟေတုဝိပ္ပယုတ္တတ္တာ သံယောဇနိယတ္တာ ဂန္ထနိယတ္တာ ဥပာဒါနိယတ္တာ သြဃနိယတ္တာ ယောဂနိယတ္တာ နီဝရဏိယတ္တာ သံကိလေသိကတ္တာ ပရာမဋ္ဌတ္တာ အစေတသိကတ္တာ စိတ္တဝိပ္ပယုတ္တတ္တာ န ရူပာဝစရတ္တာ န အရူပာဝစရတ္တာ န အပရိယာပန္နတ္တာ အနိယျာနိကတ္တာ အနိစ္စတ္တာတိ ဧဝမာဒိနာပိ ကာရဏေန ဧကဝိဓမေဝါတိ။

၇၃၄-၈. ဧဝံ ဧကဝိဓနယံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အာဒိ-သဒ္ဒေန သင်္ဂဟိတဒုဝိဓာဒိနယံ ဒဿေတုံ **“အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရ”**တိအာဒိနာ အဇ္ဈတ္တိကဒုကာဒယော အာရဒ္ဓာ။ တတ္ထ အဇ္ဈတ္တိကဒုကေ တာဝ အာဟိတော အဟံ မာနော ဧတ္ထာတိ အတ္တာ, အတ္တဘာဝေါ, တံ အတ္တာနံ အဓိကိစ္စ ဥဒ္ဒိဿ ပဝတ္တတ္တာ အဇ္ဈတ္တာ, ဣန္ဒြိယဗဒ္ဓဓမ္မာ, တေသု ဘဝါနိ, အတ္တနိ တ ဘဝါနိ **အဇ္ဈတ္တိကာနိ** ။ ကာမံ အညေပိ အဇ္ဈတ္တသမ္ဘူတာ အတ္ထိ, ရုဠှီဝသေန ပန စက္ခာဒီနေဝ “အဇ္ဈတ္တိကာနီ”တိ ဝုစ္စန္တိ။ အထ တ “ယဒိ မယံ န ဟောမ, တွံ ကဋ္ဌကလိင်္ဂရူပမော ဘဝိဿသီ”တိ ဝဒန္တာ ဝိယ အတ္တဘာဝဿ သာတိသယံ ဥပကာရကာနီတိ တာနေဝ ဝိသေသတော အဇ္ဈတ္တိကနာမံ လဘန္တိ။ **ဣန္ဒြိယာနိန္ဒြိယာ**တိ အာဓိပစ္စဋ္ဌေန **ဣန္ဒြိယာနိ,** သေသံ တဒဘာဝတော **အနိန္ဒြိယံ** ။ တတ္ထ စက္ခာဒီနံ ပဉ္စန္နံ စက္ခုဝိညာဏာဒီသု အဓိပတေယျံ တေသံ ပဋုမန္ဒဘာဝါဒိအနုဝတ္တနတော, ဣတ္ထိန္ဒြိယပုရိသိန္ဒြိယဒွယဿ ဣတ္ထိလိင်္ဂါဒိဟေတုဘာဝေ, ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ စ သဟဇရူပာနုပာလနေတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဝိသယဝိသယီဘာဝတော ဃဋ္ဋနဝသေန ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ **သြဠာရိကံ,** တဗ္ဗိပရီတတ္တာ **သုခုမံ။ ဥပာဒိန္န** န္တိ ကမ္မုနာ ဂဟိတံ။ ကမ္မနိဗ္ဗတ္တဥ္ဟိ “မမေတံ ဖလ”န္တိ တေန ကမ္မုနာ ဂဟိတံ ဝိယ ဟောတိ။

ကောဒသ။ပေ။ သပ္ပဋိဃ န္တိ စက္ခုဝိညာဏာဝိညေယျတ္တာ သနိဒဿနတ္တာဘာဝတော အနိဒဿနံ, အညမညံ ပတနဝသေန ပန ပဋိဃသဗ္ဘာဝတော သပ္ပဋိဃံ, ဥဘယပဋိက္ခေပေန **အနိဒဿနအပ္ပဋိဃံ** ။ **ကမ္မတော ဇာတ**န္တိ ဧတ္ထ ယံ ကေန္တတော ကမ္မသမုဋ္ဌာနံ အဋ္ဌိန္ဒြိယာနိ, ဝတ္ထု စာတိ နဝဝိဓံ ရူပံ။ ယဉ္စ ကောဒသဝိဓေ စတုသမုဋ္ဌာနေ ကမ္မသမုဋ္ဌာနံ ကောဒသဝိဓမေဝ ရူပန္တိ ဧဝံ ဝီသတိဝိဓမ္ပိ ကမ္မတော ဥပ္ပဇ္ဇနတော **ကမ္မဇံ** ။ ယဉ္ဟိ ဇာတံ, ယဉ္စ ဇာယတိ, ယဉ္စ ဇာယိဿတိ, တံ သဗ္ဗမ္ပိ “ကမ္မဇ”န္တိ ဝုစ္စတိ ယထာ “ဒုဒ္ဓ”န္တိ။ ကမ္မတော အညံ အကမ္မံ, အကမ္မတော ဇာတံ **အကမ္မဇံ** ။ အညတ္ထေ ဟိ အယံ **အ**-ကာရော။ တေနာဟ **“တဒညပစ္စယာဇာတ”**န္တိ။ ကမ္မတော အညပစ္စယတော ဇာတံ, ဥတုစိတ္တာဟာရဇန္တိ အတ္ထော။ စိတ္တဇတ္တိကာဒီနိ ဝုတ္တာနုသာရေန ယောဇေတုံ သက္ကာတိ န ဒဿိတာနိ။

ဒိဋ္ဌစတုက္ကေ ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ ဒိဋ္ဌံ။ ယံ ရူပါယတနံ အဒက္ခိ, ယဉ္စ ဒက္ခိဿတိ, ယဉ္စ ဒက္ခတိ, ယဉ္စ ပဿေယျ, တံ သဗ္ဗံ **ဒိဋ္ဌံ** နာမ တံသဘာဝါနတိဝတ္တနတော ယထာ “ကဋ္ဌ”န္တိ။ ဧသ နယော **သုတာဒီသုပိ။ ဒိဋ္ဌံ နာမ ရူပါယတနံ** စက္ခုဝိညာဏဝိညေယျတ္တာ။ **သုတံ နာမ သဒ္ဒါယတနံ** သောတဝိညာဏဝိညေယျတ္တာ။ **မုတံ နာမ ဂန္ဓရသဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနတ္တယံ** မုတွာ ပတွာ ဂဟေတဗ္ဗတော , ပသာဒေန သဟ သမ္ဗန္ဓနတော တ။ တထာ ဟေတံ သမ္ပတ္တဂ္ဂါဟကဝိသယံ ဝုတ္တံ။ **ဝိညာတံ နာမ အဝသေသံ** ကေဝလံ မနောဝိညာဏဝိညေယျတ္တာ။

ဒွါရဉ္စေဝ ဝတ္ထု စာတိ အတ္တနိဿိတာနံ စက္ခုဝိညာဏာဒီနံ, အညနိဿိတာနံ သမ္ပဋိစ္ဆနာဒီနဉ္စ ပဝတ္တိမုခဘာဝတော ဒွါရဉ္စေဝ အတ္တနိဿိတာနံ အာဓာရဘာဝတော ဝတ္ထု စ။ **ဒွါရမေဝ ဟုတွာ န ဝတ္ထူ**တိ ကေဝလံ ကမ္မဒွါရဘာဝတော ဒွါရမေဝ, တန္နိဿိတဿ စိတ္တုပ္ပါဒဿ အဘာဝတော န ဝတ္ထု။ **ဝတ္ထုမေဝ ဟုတွာ န ဒွါရ**န္တိ မနောဓာတုမနောဝိညာဏဓာတူနံ နိဿယဘာဝတော ဝတ္ထုမေဝ, စက္ခာဒယော ဝိယ သပရနိဿိတာနံ ပဝတ္တိဒွါရဘာဝတော န ဒွါရံ။ သေသံ ဧကဝီသတိဝိဓံ ရူပံ ဝုတ္တဝိပရိယာယတော **နေဝ ဒွါရံ န ဝတ္ထု စ။ စတုတ္ထစတုက္ကေ**တိ ဝတ္ထုစတုက္ကေ။ **တတိယပဒ**န္တိ “ဝတ္ထုမေဝ ဟုတွာ နေဝိန္ဒြိယ”န္တိ ပဒံ။

၇၃၉-၄၀. ပုန ပဉ္စဝိဓေန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **စတုဇ**န္တိ ပကာသိတံ စတူဟိယေဝ သမုဋ္ဌာနတော။

စက္ခုဝိညာဏဝိညေယျံ ရူပါယတနံ တေန ဂဟေတဗ္ဗတော, န ပန စက္ခုဝိညာဏေနေဝ ဝိညေယျတော။ တထာ ဟေတံ အာဝဇ္ဇနာဒီဟိ စေဝ မနောဒွါရိကဇဝနေဟိ စ ဝိညာယတီတိ။ ဧသ နယော သောတဝိညေယျာဒီသုပိ။ မနောဝိညာဏဝိညေယျံ ပန ကေဝလံ မနောဝိညာဏေနေဝ ဝိညာတဗ္ဗံ။ န ဟိ ရူပါဒိတော အညတ္ထ စက္ခုဝိညာဏာဒီနိ ပဝတ္တန္တိ။

ဆဝတ္ထုအဝတ္ထုဘေဒတောတိ ဆန္နံ ဝတ္ထူနံ, အဝတ္ထုဿ စ ဘေဒတော။ မနောဓာတုဝိညေယျံ ရူပါဒိပဉ္စကံ။

မနာယတနဿ အရူပတ္တာ, ဓမ္မာယတနဿ စ ဧကဒေသတော ရူပတ္တာ အာဟ **“အာယတနဘေဒတော ဧကာဒသဝိဓ”**န္တိ။

၇၄၁-၅. အရူပဘဝေ ရူပုပ္ပတ္တိယာ အဘာဝတော, အသညီဘဝဿ စ ရူပဘဝပရိယာပန္နတ္တာ ဝုတ္တံ **“ကာမရူပဘဝဒွယေ”**တိ။ **ဘုမ္မဝဇ္ဇေသူ**တိ ဘုမ္မဒေဝါနံ ဝဇ္ဇနံ ယောနိဝိဘာဂံ ပတွာ တေသံ မနုဿသဒိသတ္တာ။ **ပုရိမာတိဿော**တိ အဏ္ဍဇဇလာဗုဇသံသေဒဇယောနိယော။ တာ ဟိ ယထာဝုတ္တပ္ပဘေဒေသု န လဗ္ဘန္တိ, တာသဉ္စ ပဋိက္ခေပေန ပစ္ဆိမာ ဩပပါတိကယောနိ အနုညာတာတိ အတ္ထတော အာပန္နမေဝ ဟောတီတိ။ တတ္ထ **နိရယေ**တိ ဥဿ အနမ္ပိ ဂဟဏတော အဝီစိမဟာနိရယေ ကိဋ္ဌဟဏကာနမ္ပိ သရီရံ ပစ္ဆာ ဝမုနကံ ဟုတွာဝ နိဗ္ဗတ္တတိ, နိဇ္ဈာမတဏှိကပေတာနံ နိစ္စာတုရတာယ ကာမဿ အဘာဝတော ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏံ န ဟောတိ, တသ္မာ အဏ္ဍဇဇလာဗုဇယောနိယော တတ္ထ န သန္တိ, အာဒိတ္တတ္တာ ကုစ္ဆိယံ ဂဗ္ဘော န ပတိဋ္ဌာတီတိ ကေစိ။ နိဗ္ဗတ္တမာနာနဉ္စ ပါပကမ္မာနုဘာဝေန မဟာဒုက္ခဿ ပတ္တဗ္ဗတာယ မဟန္တေနေဝ သရီရေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ သံသေဒဇယောနိပိ တေသံ န ဟောတိ, အဂ္ဂိဇာလာယ သန္တပ္ပမာနသရီရတ္တာ တေသံ နိဗ္ဗတ္တကာလေ အလ္လဋ္ဌာနေ ပုပ္ဖာဒီသု သမ္ဘဝါဘာဝတော သံသေဒဇတာ နတ္ထေဝါတိပိ ဝဒန္တိ။ တေန တေသံ ဩပပါတိကာဝ ယောနီတိ အာဟ **“နိဇ္ဈာမတဏှိကေ”**တိ။ အထ သံသေဒဇဩပပါတိကယောနီနံ ကော ဝိသေသောတိ? သံသေဒဇော တာဝ ခုဒ္ဒကသရီရော ဟုတွာ ပဒုမဂဗ္ဘာဒီ နိဿာယ နိဗ္ဗတ္တတော ကမေန ဝဍ္ဎတိ။ ဩပပါတိကော ပန ယတ္ထ ယတ္ထ နိဗ္ဗတ္တတိ, တတ္ထ တတ္ထ ပရိစ္ဆိန္နပ္ပမာဏသရီရောဝ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကော ဝိယ ပရိပုဏ္ဏင်္ဂပစ္စင်္ဂေ ပါတုရဟောသိ။

သေသေ ဂတိတ္တယေတိ ဌပေတွာ ဒေဝဂတိံ, နိရယဂတိဉ္စ အဝသေသမနုဿပေတတိရစ္ဆာနသညိတေ ဂတိတ္တယေ။ မနုဿေသု ဟိ ကေစိ အဏ္ဍဇာပိ ဟောန္တိ ကုန္တပုတ္တဒွေဘာတိကတ္ထေရာ ဝိယ, ကေစိ သံသေဒဇာပိ ဟောန္တိ ပဒုမဂဗ္ဘေ နိဗ္ဗတ္တပေါက္ခရသာတိဗြာဟ္မဏာဒယော ဝိယ, ကေစိ ဩပပါတိကာပိ ဟောန္တိ အမ္ဗပါလိဂဏိကာဒယော ဝိယ။ နိဇ္ဈာမတဏှိကာဝသေသပေတာ ပန သဗ္ဗစတုပ္ပဒပက္ခိဇာတိဒီဃဇာတိအာဒယော သဗ္ဗေပိ တိရစ္ဆာနာ စ စတုယောနိကာတိ။

၇၄၆-၇. ဂဗ္ဘေ မာတုကုစ္ဆိယံ သေတီတိ ဂဗ္ဘသေယျကော, သောယေဝ ရူပါဒီသု သတ္တတာယ ဂဗ္ဘသေယျကသတ္တော။ တဿ **ဂဗ္ဘသေယျကသတ္တဿ။ တီဏိ ရူပါနီ** တိ ကာယဘာဝဝတ္ထုဒသကဝသေန သမတိံသ ကမ္မဇရူပါနိယေဝ။ တဒါ ဟိ နေဝ စိတ္တဇရူပမတ္ထိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တဿ ရူပသမုဋ္ဌာပကတ္တာဘာဝတော, နာပိ ဥတုဇံ ပုရိမုပ္ပန္နဥတုနော အဘာဝတော။ ဥတု ဟိ ဌာနပ္ပတ္တံ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ, န စ အာဟာရဇံ တသ္မိံ ကာယေ အဇ္ဈောဟဋဿ အဘာဝတော, တသ္မာ ကမ္မသမုဋ္ဌာနာနိယေဝ တီဏိ ရူပါနိ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, ယာနိ "ကလလရူပ"န္တိ ပဝုစ္စန္တိ, ပရိပိဏ္ဍိတာနိ စ တာနိ ဇာတိဥဏ္ဏာယ ဧကဿ အံသုနော ပသန္နတိလတေလေ ပက္ခိပိတွာ ဥဒ္ဓဋဿ ပဂ္ဃရိတွာ အဂ္ဂေ ဌိတဗိန္ဒုမတ္တာနိ အစ္ဆာနိ ဝိပ္ပသန္နာနိ ပသန္နတေလဗိန္ဒုသမာနာနိ ဟောန္တိ။ ယထာဟု –

"တိလတေလဿ ယထာ ဗိန္ဒု၊
သပ္ပိမဏ္ဍော အနာဝိလော။
ဧဝံ ဝဏ္ဏပဋိဘာဂံ၊
ကလလန္တိ ပဝုစ္စတီ"တိ။ (ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၂၆)။

သဘာဝဿေတ တိ အဝဓာရဏေန အဘာဝကဿ ဘာဝဒသကာဘာဝတော တိံသရူပါနံ အသမ္ဘဝံ ဒီပေတိ။ တေနာဟ **"အဘာဝ။ပေ။ ကာယဝတ္ထုဝသေန တူ"**တိ။ **အဘာဝဂဗ္ဘသေယျာန** န္တိ ဣမိနာ အဘာဝဩပပါတိကာနံ န ဝဇ္ဇန္တိ ဒဿေတီတိ ကေစိ။ ပုဗ္ဗေ သဘာဝကဂဗ္ဘသေယျကဿ ပန ဝတွာ တတော နိဝတ္တနတ္ထံ "အဘာဝဂဗ္ဘသေယျကသတ္တာန"န္တိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပုဗ္ဗေ ဂဗ္ဘသေယျက-ဂ္ဂဟဏေန အဏ္ဍဇာနမ္ပိ ဂဟဏေ ဣဓ ဝိသုံ ဝစနံ ကေဝလီဗဒ္ဒညာယဝသေနာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, န ပန တေသံ အဘာဝကဘာဝနိဝတ္တနတ္ထံ။ ဣတရထာ ဟိ ဝီသတိရူပါနံ ဝစနံ ဝိရုဇ္ဈတိ။ အဘာဝကဘာဝေ ပနေတ္ထ အဏ္ဍဇာနံ ပကရဏတော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ န ဟိ ဂဗ္ဘသေယျက-သဒ္ဒေန သမာသဘူတံ အဘာဝ-သဒ္ဒံ ဣဓ အာနေတုံ သက္ကာတိ။

၇၄၈. **ဂဟိတာဂဟဏေနေတ္ထ, ဧကာဒသ ဘဝန္တိ တေ** တိ ဧကသ္မိံ ကလာပေ ဂဟိတရူပါနံ အပရကလာပေ အဂ္ဂဟဏဝသေန သုဒ္ဓဋ္ဌကံ, ဇီဝိတံ, ကာယပသာဒော, ဝတ္ထုရူပန္တိ အဘာဝကဿ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဧကာဒသ ရူပါနိ ဘဝန္တိ, သဘာဝကဿ ပန ဒွီသု ဘာဝေသု ဧကေန သဟ ဒွါဒသ ရူပါနိ ဟောန္တိ။ **ဧသေဝ စ နယော**တိ ဝုတ္တေသု, ဝက္ခမာနေသု စ ပဋိသန္ဓိက္ခဏိကကလာပေသု အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန ရူပဂ္ဂဟဏေ နယော ဧသေဝ ဉေယျော။

၇၄၉. နနု စ "သဗ္ဗေသု ဒသကေသူ"တိ ဝုတ္တံ, ကထံ ပန တေ ဒသကာ ဇာနိတဗ္ဗာတိ အာဟ **"ဇီဝိတေနာ"**တိ အာဒိ။ **သုဒ္ဓကမဋ္ဌက** န္တိ စတ္တာရိ မဟာဘူတာနိ, တန္နိဿိတာ စ ဝဏ္ဏဂန္ဓရသဩဇာတိ ဣဒံ ဇီဝိတာဒိနာ အသမ္မိဿတ္တာ သုဒ္ဓဋ္ဌကံ။ ဣမာနိယေဝ ဟိ အဋ္ဌ ကတ္ထစိ အဝိနိဗ္ဘောဂဝသေနပိ ပဝတ္တိတော အဝိနိဗ္ဘောဂရူပါနိ အဝကံသတော ဧကော ကလာပေါတိ စ ဝုစ္စတိ။ **အာစရိယဇောတိပါလတ္ထေရေန** ပန "နိပ္ဖန္နာနိပ္ဖန္နဝသေန ဒသ ရူပါနိ အဝိနိဗ္ဘောဂဝုတ္တိကာနိ ဧကော ကလာပေါ"တိ ဝတွာ ပုန တံသမတ္ထနတ္ထံ ဣဒံ ဝုတ္တံ –

"အဝိနိဗ္ဘောဂဝုတ္တီနိ၊ စတုဇာနေကလက္ခဏာ။
နိပ္ဖန္နာနဋ္ဌ ဝါ တေသု၊ ဟိတွာန ကာယလက္ခဏေ"တိ။

၇၅၀. **ကာယဒသက**န္တိ ကာယော ဒသမော ဧတ္ထာတိ ကာယဒသကံ, အသာဓာရဏေန ဝါ ကာယေန လက္ခိတံ ဒသကံ ကာယဒသကံ။ ဧသ နယော စက္ခုဒသကာဒီသု။ **ပရိယာပုဏ္ဏံ** ဉာတံ, ကထိတန္တိ ဝါ အတ္ထော။

၇၅၂-၃. ကာမာဝစရဒေဝေသု သဗ္ဗကာလံ ပဋိသန္ဓိပဝတ္တီသု သတ္တတိယာ ရူပါနံ လဗ္ဘနတော ဝုတ္တံ **"နိစ္စံ ရူပါနိ သတ္တတီ"**တိ။ န ဟိ တေ ကဒါစိပိ ဝိကလိန္ဒြိယာ, အဘာဝကာ ဝါ ဟောန္တိ။ "မနုဿေသု ဩပပါတိကသတ္တာန"န္တိ အဝိသေသေန ဝုတ္တေပိ အာဒိကပ္ပိကာနံ ဘာဝဒသကဿ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ အဘာဝတော တေသံ သဋ္ဌိ ရူပါနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဇီဝိတနဝကမ္ပိ ဩပပါတိကာနံ, သံသေဒဇာနဉ္စ ကာမာဝစရသတ္တာနံ ပဝတ္တေယေဝ ဟောတိ တဿ ပါစကဂ္ဂိနာ သဟဝုတ္တိတ္တာ, တဿ စ အဇ္ဈောဟဋာဟာရသန္နိဿယေန သမ္ဘဝတော။ သံသေဒဇာနမ္ပိ ပရိပုဏ္ဏင်္ဂပစ္စင်္ဂါနံ နိဗ္ဗတ္တနတော ဩပပါတိကေဟိ ဝိသေသော နတ္ထီတိ တေသံ ဝိသုံ အဂ္ဂဟဏံ။ **ဝိဘင်္ဂေပိ** ဟိ –

“ကာမဓာတုယာ ဥပပတ္တိက္ခဏေ ကဿစိ ဧကာဒသာယတနာနိ ပါတုဘဝန္တိ, ကဿစိ ဒသာယတနာနိ, ကဿစိ အပရာနိ ဒသာယတနာနိ, ကဿစိ နဝါယတနာနိ, ကဿစိ သတ္တာယတနာနိ ပါတုဘဝန္တီ”တိ (ဝိဘ. ၁၀၀၉) –

ဣမဿ နိဒ္ဒေသေ “သြပပါတိကာနံ သတ္တာန”န္တိအာဒီနာ သြပပါတိက-ဂ္ဂဟဏမေဝ ကတံ, န သံသေဒဇ-ဂ္ဂဟဏံ။ တဗ္ဗ ပရိပုဏ္ဏာယတနာနံ သံသေဒဇာနံ သြပပါတိကေသု သင်္ဂဟံ ကတွာ ဝုတ္တံ **အဋ္ဌကထာယံ** “သံသေဒဇယောနိကာ ပရိပုဏ္ဏာယတနဘာဝေန သြပပါတိကသင်္ဂဟံ ကတွာ ဝုတ္တာ”တိ။ ပဓာနာယ တ ယောနိယာ သဗ္ဗပရိပုဏ္ဏာယတနယောနိ ဒဿေတုံ **“သြပပါတိကသတ္တာန”** န္တိ ဝုတ္တံ။

၇၅၄-၅. **စက္ခုသောတဝတ္ထုဝသာ**တိ စက္ခုဒသကသောတဒသကဝတ္ထုဒသကဝသာ။ **အာနန္ဒာစရိယော** ပနေတ္ထ “ရူပဓာတုယံ ပဋိသန္ဓိဝိညာဏေန သဟ စက္ခုသောတဝတ္ထုသတ္တကာနံ ဇီဝိတဆက္ကဿာတိ စတုန္နံ ကလာပါနံ ဝသေန သတ္တတိံသတိ ရူပါနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တတ္ထ ဂန္ဓရသာဟာရာနံ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ”တိ ဝတွာ ပုန တံ သမတ္ထေန္တော **“ဟဋ္ဌိယဥ** ဟိ ‘ရူပဓာတုယာ ဥပပတ္တိက္ခဏေ ဌပေတွာ အသညသတ္တာနံ ဒေဝါနံ ပဉ္စာယတနာနိ ပါတုဘဝန္တိ, ပဉ္စ ဓာတုယော ပါတုဘဝန္တီ’တိ (ဝိဘ. ၁၀၁၅) ဝုတ္တံ။ တထာ ‘ရူပဓာတုယာ ဆ အာယတနာနိ နဝ ဓာတုယော’တိ (ဝိဘ. ၉၉၄) သဗ္ဗသင်္ဂဟကဝသေန တတ္ထ ဝိဇ္ဇမာနာယတနဓာတုယော ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ။ **ကထာဝတ္ထုမ္ပိ** စ ဃာနာယတနာဒီနံ ဝိယ ဂန္ဓာယတနာဒီနမ္ပိ တတ္ထ ဘာဝေ ပဋိက္ခိတ္တော ‘အတ္ထိ တတ္ထ ဃာနာယတနန္တိ? အာမန္တာ။ အတ္ထိ တတ္ထ ဂန္ဓာယတနန္တိ? န ဟေဝံ ဝတ္တဗ္ဗေ’တိအာဒိနာ (ကထာ. ၅၂၀)။ န စ အဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနာနံ ပထဝီဓာတုအာဒီနံ ဝိယ အဂန္ဓရသာယတနာနံ ဂန္ဓရသာနံ တတ္ထ ဘာဝေ သက္ကာ ဝတ္တုံ ဖုသိတုံ သက္ကုဏေယျတာဝိနိမုတ္တဿ ပထဝီအာဒိသဘာဝဿ ဝိယ ဂန္ဓရသာယတနဘာဝဝိနိမုတ္တဿ ဂန္ဓရသဘာဝဿ အဘာဝါ။ ယဒိ စ ဃာနသမ္ဘဿာဒီနံ ကာရဏဘာဝေ နတ္ထီတိ တာနိ အာယတနာနီတိ န ဝုစ္စေယျုံ, ဓာတုသဒ္ဒေ ပန နိဿတ္တနိဇ္ဇီဝဝိဘာဝကောတိ ဂန္ဓဓာတုရသဓာတူတိ အဝစနေ ကာရဏံ နတ္ထိ။ ဓမ္မသဘာဝေ စ နေသံ ဧကန္တေန ဣစ္ဆိတဗ္ဗော သဘာဝဓာရဏာဒိလက္ခဏ တော အညဿ အဘာဝါ။ ဓမ္မာနဉ္စ အာယတနဘာဝေ ဧကန္တတော **ယမကေ** ဝုတ္တော ‘ဓမ္မော အာယတနန္တိ? အာမန္တာ’တိ (ယမ. ၁.အာယတနယမက.၁၃), တသ္မာ တေသံ ဂန္ဓရသာယတနဘာဝတဘာဝေပိ ကောစိ အာယတနဘာဝေ ဝတ္တဗ္ဗော။ ယဒိ စ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဘာဝတော အညော ပထဝီအာဒိဘာဝေ ဝိယ ဂန္ဓရသဘာဝတော အညော တေသံ ကောစိ သဘာဝေ သိယာ, တေသံ ဓမ္မာယတနသင်္ဂဟော။ ဂန္ဓရသဘာဝေ, ပန အာယတနဘာဝေ စ သတိ ဂန္ဓော စ သော အာယတနဉ္စ ဂန္ဓာယတနံ, ရသော စ သော အာယတနဉ္စ ရသာယတနန္တိ ဣဒမာပန္နမေတတိ ဂန္ဓရသာယတနဘာဝေ စ န သက္ကာ နိဝါရေတုံ, ‘တယော အာဟာရာ’တိ (ဝိဘ. ၁၀၁၅) ဝစနတော ကဗဠီကာရာဟာရဿ တတ္ထ အဘာဝေ ဝိညာယတိ, တသ္မာ ယထာ ဟဋ္ဌိယာ အဝိရောဓေ ဟောတိ, တထာ ဂန္ဓရသောဇာ ဟိတွာ ရူပဂဏနာ ကာတဗ္ဗာ။ ဝေဥဟိ ဓမ္မတာ န ဝိလောမတာ ဟောတီ”တိ ဝဒတိ။

အာစရိယဇောတိပါလဓမ္မပါလတ္ထေရာ ပန တံ ပဋိက္ခိပန္တိ။ တထာ စ ဝုတ္တံ တေဟိ “ရူပါဝစရသတ္တာနံ ဃာနဇိဝှာကာယာယတနာဘာဝတော ဝိဇ္ဇမာနာပိ ဂန္ဓရသာ အာယတနကိစ္စံ န ကရောန္တီ”တိ, တေ အနာမသိတွာ **ဟဋ္ဌိယံ** “ပဉ္စာယတနာနိ ပါတုဘဝန္တီ”တိ “ဆ အာယတနာနီ”တိ (ဝိဘ. ၉၉၃-၉၉၄) စ အာဒိ ဝုတ္တံ။ “တယော အာဟာရာ”တိ စ အဇ္ဈောဟရိတဗ္ဗဿ အာဟာရဿ အဘာဝေန သြဇဋ္ဌမကရူပသမုဋ္ဌာပနသင်္ခါတဿ အာဟာရကိစ္စဿ အကရဏတော, န သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ ဂန္ဓရသာနံ, သြဇာယ စ အဘာဝတော။ ဣတိ ဝိသယိနော ကိစ္စဿ အဘာဝေန ဝိသယော ကိစ္စဘာဝဓမ္မော န ဝုတ္တော။ ယသ္မိဥဟိ ဘဝေ ဝိသယီ နတ္ထိ, တသ္မိံ တံဟေတုကော နိပ္ပရိယာယေန ဝိသယဿ အာယတနဘာဝေ နတ္ထီတိ ဝိဇ္ဇမာနဿာပိ အဝစနံ, ယထာ တတ္ထေဝ ရူပဘဝေ ပထဝီတေဇောဝါယောဓာတူနံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနဘာဝေန။ ယဿ ပန ယတ္ထ ဝစနံ, တဿ တတ္ထ ဝိသယီသဗ္ဘာဝဟေတုကော နိပ္ပရိယာယေန အာယတနဘာဝေ ဝုတ္တော, ယထာ တတ္ထေဝ ရူပါယတနဿ။ ယဒိ ဝိသယီသဗ္ဘာဝဟေတုကော ဝိသယဿ နိပ္ပရိယာယေန အာယတနဘာဝေ, ကထမသညသတ္တာနံ ဒွေ အာယတနာနိ ပါတုဘဝန္တိ။ အသညသတ္တာနဥဟိ စက္ခာယတနံ နတ္ထိ။ အထ တဒဘာဝေန ရူပါယတနံ အညေသံ အဝိသယောတိ? နာယံ ဝိရောဓော။ ယေန အဓိပ္ပာယေန ရူပဓာတုယံ သညီနံ ဂန္ဓာယတနာဒီနံ အဝစနံ, တေန န ရူပါယတနဿာပိ အဝစနန္တိ အသညီနံ ဧကံ အာယတနံ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ယထာ သကဥဟိ ဣန္ဒြိယပ္ပဝေစရဘာဝတပေက္ခာယ ယေသံ နိပ္ပရိယာယေန အာယတနဘာဝေ အတ္ထိ, တေသု နိဒ္ဒိသိယမာ နေသု တဒဘာဝတော ရူပဓာတုယံ သညီနံ ဂန္ဓာဒိကေ ဝိသုံ အာယတနဘာဝေန အဝတွာ ဓမ္မသဘာဝတနတိဝတ္တနတော,

မနောဝိညာဏဿ စ ဝိသယဘာဝူပဂမနတော ဓမ္မာယတနန္တောဂဓေ ကတွာ “ပဉ္စာယတနာနီ”တိ **ပါဠိယံ** ဝုတ္တံ။ ဧတဒတ္ထဉှိ ဓမ္မာယတနန္တိ သာမညတော နာမကရဏံ ပိဋ္ဌိဝဋ္ဋကာနိ ဝါ တာနိ ကတွာ “ပဉ္စာယတနာနီ”တိ ဝုတ္တံ။ ယေန စ ပန အဓိပ္ပာယေန အသညီနံ ရူပါယတနံ ဝုတ္တံ, တေန သညီနံ, အသညီနမ္ပိ ဂန္ဓာယတနာဒီနံ ဝိသုံ ဂဟဏံ ကာတဗ္ဗန္တိ ဣမဿ နယဿ ဒဿနတ္ထံ “အသညသတ္တာနံ ဒေဝါနံ ဒွေ အာယတနာနိ ပါတုဘဝန္တီ”တိ (ဝိဘ. ၁၀၁၇) ဝုတ္တံ။

အသတိပိ ဟိ တတ္ထ အတ္တနော ဣန္ဒြိယေသု ရူပဿ ဝဏ္ဏာယတနသဘာဝါတိက္ကမော နတ္ထေဝါတိ တံ ရူပါယတနန္တွေဝ ဝုစ္စတိ။ ဣမိနာ စ နယဒဿနေန ဂန္ဓာဒီနိ တီဏိ ပက္ခိပိတွာ သညီနံ အဋ္ဌ အာယတနာနိ, အသညီနံ ပဉ္စာတိ အယမတ္ထော ဒဿိတော ဟောတိ။ ဧဝဉ္စေတံ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗံ, အညထာ ရူပလောကေ ဖုသိတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ ပထဝီအာဒီနံ ဗြဟ္မူနံ ဝစီဃောသော ဧဝ စ န သိယာ။ န ဟိ ပဋိဃဃဋ္ဋနနိဃံသနမန္တရေန သဒ္ဒုပ္ပတ္တိ အတ္ထိ, န စ ဖုသနသဘာဝါနံ ကတ္ထစိ အဖုသနသဘာဝတာ သက္ကာ ဝိညာတုံ, ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနဿ စ ဘူတတ္တယဿ အဘာဝေ ရူပဘာဝေ ရူပါယတနာဒီနမ္ပိ သမ္ဘဝေါ ဧဝ န သိယာ, တသ္မာ ဖုသိတုံ သက္ကုဏေယျတာယပိ ပထဝီအာဒီနံ တတ္ထ ကာယိန္ဒြိယာဘာဝေန တေသံ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဘာဝေါ န ဝုတ္တော။ ဧဝဉ္စ ကတွာ ရူပဓာတုယံ တေသံ သပ္ပဋိဃတာဝစနဉ္စ သမတ္ထိတံ ဟောတိ။ ဝုတ္တဉှိ “အသညသတ္တာနံ အနိဒဿနသပ္ပဋိဃံ ဧကံ မဟာဘူတံ ပဋိစ္စ။ပေ။ ဒွေ မဟာဘူတာ”တိအာဒိ။

ပဋိဃော စ နာမ ဘူတတ္တယဿ ကာယပသာဒံ ပတိ တန္နိဿယဘူတဃဋ္ဋနံ ဒွါရေန အဘိမုခဘာဝေါ, ဣဓ ပန တံသဘာဝတာ, သော စ ဖုသိတုံ အသက္ကုဏေယျဘာဝေါ ဃဋ္ဋနာယ အဘာဝတော နတ္ထိ။ ယဒိ တတ္ထ အသတိပိ ဝိသယိမ္ဟိ ရူပါယတနမ္ပိ ဂဟေတွာ “ဒွေ အာယတနာနီ”တိ ဝုတ္တံ, အထ ကသ္မာ ဂန္ဓာယတနာဒီနိ ဂဟေတွာ “ပဉ္စာယတနာနီ”တိ န ဝုတ္တန္တိ? နယဒဿနဝသေန ဒေသနာ ပဝတ္တာတိ ဝုတ္တောဝါယမတ္ထော။ အထ ဝါ တတ္ထ ရူပါယတနဿေဝ ဝစနံ ကဒါစိ အညဘူမိကာနံ ပသာဒဿ ဝိသယဘာဝံ သန္ဓာယ, န ပန ဣတရေသံ အဘာဝတော, နာပိ ပရိယာယေန ဂန္ဓာယတနာဒီနံ အာယတနဘာဝါဘာဝတော။

အသညီနဉှိ ရူပါယတနံ သမာနတလတသီနံ ဝေဟပ္ဖလာနံ, ဥပရိဘူမိကာနဉ္စ သုဒ္ဓါဝါသာနံ ပသာဒဿ ဝိသယဘာဝံ ဂစ္ဆတိ, န ပန ဂန္ဓရသာတိ တေသံယေဝ တတ္ထ အဝစနံ ယုတ္တံ။ **ကထာဝတ္ထုမ္ဟိ** စ နိပ္ပရိယာယေန ဂန္ဓာယတနာဒီနံ အတ္ထိဘာဝံ ပရိဇာနန္တံ သန္ဓာယ ပဋိသေဓော ကတော။ ယဒိပိ စေတံ ဝစနံ တတ္ထ ဂန္ဓာယတနာဒီနံ အဘာဝဝိဘာဝနံ န ဟောတိ, အတ္ထိဘာဝဒီပနမ္ပိ ပန အဝစနံ နတ္ထေဝါတိ? နယိဒမေဝံ အဋ္ဌကထာသု တတ္ထ တေသံ အတ္ထိဘာဝဿ နိဒ္ဓါရေတွာ ဝုတ္တတ္တာ။ ယဉှိ အဋ္ဌကထာဝစနံ ပါဠိယာ န ဝိရုဇ္ဈတိ, တံ ပါဠိ ဝိယ ပမာဏဘူတံ အဝိဂရဟိတဗ္ဗံ အာစရိယပရမ္ပရာယ ယာဝဇ္ဇတနာ အာဂတတ္တာ။ တတ္ထ သိယာ “ယံ ပါဠိယာ န ဝိရုဇ္ဈတိ အဋ္ဌကထာဝစနံ, တံ ပမာဏံ, ဣဒံ ပန ဝိရုဇ္ဈတီ”တိ? နယိဒမေဝံ, ယထာ န ဝိရုဇ္ဈတိ, တထာ ပဋိပါဒိတတ္တာ။ စက္ခာဒီနံ အာယတနာနံ, တန္နိဿယာနဉ္စ ဝိညာဏာနံ သတ္တသုညတာသန္ဒဿနတ္ထံ ဘဂဝတော ဓာတုဒေသနာတိ အာယတနဘာဝေန ဝုတ္တာနံ ယေဝ ဓာတုဘာဝဒီပနတော ဓာတုဘာဝဿာပိ တေသံ အဝစနံ ယုဇ္ဇတိ ဧဝ, တသ္မာ ယထာ ပါဠိယာ အဝိရောဓော ဟောတိ, တထာ စက္ခုဒသကာဒိဝသေန ဣဓ ရူပဂဏနာ ကတာတိ န ဧတ္ထ ဓမ္မတာဝိလောမနာသင်္ကာယ ဩကာသောတိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။

၇၅၆. **ဇစ္စန္ဓဗဓိရာ**တိ ဆန္ဒာနုရက္ခဏတ္ထံ ဒီဃကရဏံ။ န ဟိ ဇစ္စန္ဓဗဓိရအဃာနရဟိတေ နပုံသကေ **ဝတ္ထုကာယဇိဝှာ**ဒသကဝသေန ဣဓ **တိံသာ**တိ ယုဇ္ဇတိ, ဣဒဉ္စ “ဩပပါတိကဿ ဇစ္စန္ဓဗဓိရဃာနရဟိတေ နပုံသကေ ဇိဝှာကာယဝတ္ထုဒသကာနံ ဝသေန တိံသ ရူပါနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ”တိ အဋ္ဌကထာဝါဒံ ဂဟေတွာ ဝုတ္တံ။ **အာနန္ဒာစရိယော** ပန တံ “ပါဠိယာ န သမေတီ”တိ ဝတွာ ပဋိက္ခိပတိ။ တထာ စာဟ “နေတံ ပါဠိယာ သမေတီ”တိ။ န ဟိ ပါဠိယံ ကာမာဝစရာနံ သံသေဒဇောပပါတိကာနံ အဃာနကာနံ ဥပ္ပတ္တိ ဝုတ္တာ။

ဓမ္မဟဒယဝိဘင်္ဂေ ဟိ –

“ကာမဓာတုယာ ဥပပတ္တိက္ခဏေ ကဿစိ ဧကာဒသာယတနာနိ ပါတုဘဝန္တိ, ကဿစိ ဒသာယတနာနိ, ကဿစိ အပရာနိ ဒသာယတနာနိ, ကဿစိ နဝါယတနာနိ, ကဿစိ သတ္တာယတနာနိ ပါတုဘဝန္တီ”တိ (ဝိဘ. ၁၀၀၇) –

ဝုတ္တံ, န ဝုတ္တံ “အဋ္ဌာယတနာနိ ပါတုဘဝန္တီ”တိ။ ယဒိ ဟိ အဃာနကဿာပိ ဥပပတ္တိ သိယာ, တိကၡတ္တုံ “ဒသာယတနာနိ ပါတုဘဝန္တီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တိက္ခတ္တုဥ္စ “နဝါယတနာနိ ပါတုဘဝန္တီ”တိ, န စေတံ ဝုတ္တံ။ **ယမကေ** စ ဃာနဇိဝှာနံ သဟပ္ပဝတ္တိ ဝုတ္တာတိ တံ ဥပပရိက္ခိတ္ဗ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ။ အယဥ္စေတ္ထ အာစရိယဿ အဓိပ္ပာယော – **ဓမ္မဟဒယဝိဘင်္ဂဟဋ္ဌိယ** ဥဂ္ဂဟိ “ဧကာဒသာ”တိ ပရိပုဏ္ဏာယတနဿ သဒ္ဒါယတနဝဇ္ဇာနိ ဧကာဒသာယတနာနိ ဝုတ္တာနိ, “ကဿစိ ဒသာယတနာနီ”တိ အန္ဓဿ စက္ခာယတနဝဇ္ဇာနိ, “အပရာနိ ဒသာယတနာနီ”တိ ဗဓိရဿ သောတာယတနဝဇ္ဇာနိ, “နဝါယတနာနီ”တိ အန္ဓဗဓိရဿ စက္ခုသောတဝဇ္ဇာနိ, “သတ္တာယတနာနီ”တိ ဂဗ္ဘသေယျကဿ ရူပဂန္ဓရသကာယဖောဋ္ဌဗ္ဗမနဓမ္မာယတနဝသေန ဝုတ္တံ။ ယဒိ စက္ခုသောတဃာနဝိကလောပိ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, တဿ အဋ္ဌေတယတနာနိ ဝတ္တဗ္ဗာနိ သိယုံ, န စ ဝုတ္တံ “အဋ္ဌာယတနာနိ ပါတုဘဝန္တီ”တိ, တသ္မာ နတ္ထေဝ စက္ခုသောတဃာနဝိကလော။ သတိ အဃာနကဥပပတ္တိယံ ပုနပိ “ကဿစိ အပရာနိ ဒသာယတနာနိ ပါတုဘဝန္တီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ တထာ စ သတိ ယထာ အန္ဓဗဓိရဿ ဝသေန “ကဿစိ နဝါယတနာနိ ပါတုဘဝန္တီ”တိ ဧကတရံ ဝုတ္တံ, ဧဝံ အန္ဓာဃာနကဿ, ဗဓိရာဃာနကဿ စ ဝသေန “ကဿစိ အပရာနိ နဝါယတနာနိ, ကဿစိ အပရာနိ နဝါယတနာနီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ ကာမဘဝေ အဇိဝှဿ သတ္တဿာဘာဝတော, ဃာနဇိဝှာယတနာနံ သဟပ္ပဝတ္တိဝစနတော စ တတ္ထေဝ ကာမဓာတုယံ အဃာနကဿာသမ္ဘဝေတတိ။

ဓောတိပာလတ္ထေရာ ဒယော ပန “သံသေဒဇဿ ဇစ္စန္ဓဗဓိရအဃာနကနပုံသကဿ ဇိဝှာကာယဝတ္ထုဒသကာနံ ဝသေန တိံသရူပါနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ ဝုတ္တံ, န ဩပပါတိကဿ။ **ဓမ္မဟဒယဝိဘင်္ဂဟဋ္ဌိယဥ္စ** ‘ဥပပတ္တိက္ခဏေ’တိ ဝုတ္တတ္တာ ဩပပါတိကဿေဝ ဝသေန နယော နီတော။ **ယမကဋ္ဌကထာယဥ္စ** ဝုတ္တံ ‘ကာမဓာတုယံ အဃာနကော ဩပပါတိကော နတ္ထိ။ ယဒိ ဘဝေယျ, ကဿစိ အဋ္ဌာယတနာနိ ပါတုဘဝန္တီတိ ဝဒေယျာ’တိ, ယမ္ပိ **ဓမ္မဟဒယဝိဘင်္ဂေ** ‘ကာမဓာတုယာ ဥပပတ္တိက္ခဏေ ကဿစိ ဧကာဒသာယတနာနိ ပါတုဘဝန္တီ’တိအာဒီနံ နိဒ္ဒေသေ ‘ဩပပါတိကာနံ ပေတာန’န္တိအာဒိနာ ဩပပါတိက-ဂ္ဂဟဏမေဝ ကတံ, န ပန သံသေဒဇ-ဂ္ဂဟဏံ, တံ ပရိပုဏ္ဏာယတနာနံယေဝ သံသေဒဇာနံ ဩပပါတိကေသု သင်္ဂဟဝသေန ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ **အဋ္ဌကထာယံ** ‘သံသေဒဇယောနိကာ ပရိပုဏ္ဏာယတနဘာဝေန ဩပပါတိကသင်္ဂဟံ ကတွာ ဝုတ္တာ’တိ, ပဏ္ဍာယ တ ယောနိယာ သဗ္ဗံ ပရိပုဏ္ဏာယတနံ ယောနိံ သင်္ဂဟေတွာ ဒဿေတုံ ‘ဩပပါတိကာန’န္တိ ဝုတ္တန္တိ စ, တသ္မာ န ကောစိ ဟဋ္ဌိဝိရောဓော”တိ ဝဒန္တိ။

အပရေ ပနာဟု – “ကာမဓာတုယံ အဃာနကော ဩပပါတိကော နတ္ထိ။ ယဒိ ဘဝေယျ, ကဿစိ အဋ္ဌာယတနာနိ ပါတုဘဝန္တီတိ ဝဒေယျာတိ ဣဒံ မနုဿေသု သံသေဒဇောပပါတိကာနံ ဝသေန ဝုတ္တံ, တေ ပရိပုဏ္ဏာယတနာဝ။ ဧကေသဥ္စ ပန အဃာနကကိစ္စာနံ အတ္ထိဘာဝတော အပာယေသု သံသေဒဇောပပါတိကေ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တ”န္တိ ဝဒန္တိ။ တံ **အာနန္ဒာစရိယာဒီနံ** မတေန ပဋိက္ခေပိတဗ္ဗမေတတိ။

၇၅၇-၈. ဥက္ကံသဿာဝကံသဿ အန္တရေ တိ “သတ္တတီ”တိ ဝုတ္တဥက္ကံသပရိစ္ဆေဒဿ, “တိံသာ”တိ ဝုတ္တအဝကံသပရိစ္ဆေဒဿ စ မဇ္ဈေ။ **အနုရူပတော။ပေ။ ဝိဘာဝိနာ**တိ ဇာတိအန္ဓဿ သဋ္ဌိ ရူပါနိ စက္ခုဒသကာဘာဝတော, တထာ ဗဓိရဿ သောတဒသကာဘာဝတော, အန္ဓဗဓိရဿ ပန ပဏ္ဏာသ စက္ခုသောတဒသကာဘာဝတောတိ အာဒိနာ နယေန အညမညာပေက္ခာယ ပရိပုဏ္ဏာ **ပရိပုဏ္ဏာနံ ရူပါနံ ဟာနီနံ ဝသေန ရူပါနံ သမ္ဘဝတ္တိ** ဝိညာတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ ယံ ပနေတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဝုတ္တမေဝါတိ။

၇၅၉-၆၀. ဧဝံ တီသု ဘဝေသု ပဋိသန္ဓိယံ ရူပပ္ပဝတ္တိံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ပဝတ္တိယံ ဒဿေတုံ **“သတ္တဝီသတိ ရူပါနီ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ကာမာဝစရသတ္တဿ ဟိ ပရိပုဏ္ဏာယတနဿ အသတိ အန္ဓဗဓိရာဒိပသာဒဝိဃာတေ ယာဝ မရဏစိတ္တဿ ဟေဋ္ဌာ သတ္တရသမစိတ္တံ, တာဝ သတ္တဝီသတိ ရူပါနိ ပဝတ္တန္တိ။ အပရိပုဏ္ဏာယတနဿ ပန ဇစ္စ

စန္ဒာဒိကသ္သ ဟေတ္ဝာ ဝုတ္တနယေန ရူပာနံ ဟာယနဝဍ္ဎနာနိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ နနု အဋ္ဌဝီသတိယေဝ ရူပါနိ ကာမဘဝေ ပ ဝတ္တန္တီတိ အာဟ **“အပ္ပဝတ္တနတော”** တိအာဒိ။

ဃာနံ။ပေ.။ န ဝိဇ္ဇရေ တိ ကာမဝိရာဂဘာဝနာဝသေန ဂန္ဓာဒိဂ္ဂါဟကေသု ပသာဒေသု ဝိရတ္တာ ဟောန္တီတိ ဃာနာဒိတ္တယံ နတ္ထိ။ စက္ခုသောတေသု ပန အနုတ္တရဒဿနာဒိအတ္ထံ ဝိရတ္တာ န ဟောန္တီတိ တာနိ တေသံ ဥပ္ပဇ္ဇ န္တိ။ **ဘာဝဒ္ဒယံ** ကာမရာဂူပနိဿယတ္တာ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ကေစိ ပန “လဟုတာဒိတ္တယမ္ပိ ရူပဘဝေ နတ္ထိ ဒန္ဓတ္တ ကရာဒိဓာတုက္ခောဘာဘာဝတော။ သတိ ဟိ တာဒိသေ ဓာတုက္ခောဘေ တပ္ပဋိပက္ခေဟိ လဟုတာဒီဟိ ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ ဝဒန္တိ, တံ အကာရဏံ။ န ဟိ ဝူပသမေတဗ္ဗပစ္စနီကာပေက္ခော တဗ္ဗိရောဓိဓမ္မုပ္ပာဒော။ တထာ သတိ သဟေတုကကိ ရိယစိတ္တုပ္ပာဒေသု ကာယလဟုတာဒီနံ အဘာဝတော ဧဝ သိယာ, တသ္မာ ပဉ္စေဝ ရူပါနိ သညီဗြဟ္မာနံ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, အဝသေသာနိ တေဝီသတိ ရူပါနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ အသညီဗြဟ္မာနံ ပန ပဉ္စ ပသာဒရူပါနိ, ဘာဝဒ္ဒယံ, ဟဒယဝတ္ထု, ဝိညတ္တိဒ္ဒယံ, လဟုတာဒိတ္တယန္တိ တေရသ ရူပါနိ ဝဇ္ဇေတွာ အဝသေသာနိ ပန္နရသ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။

၇၆၁. **စတုသန္တတီ** တိ စတုန္နံ ပစ္စယာနံ ဝသေန စတုသန္တတိရူပါနိ။ **ရူပေ ဟောန္တိ တိသန္တတီ** တိ ဗြဟ္မာနံ အနာဟာရဘာဝေန အာဟာရဇရူပါနံ အဘာဝတော တိသ္သော သန္တတိယော။ **ဒ္ဝိသန္တတီ** တိ စိတ္တဇာဟာရဇာနံ အဘာဝ တော ဒွေ သန္တတိယော။ **ဗဟိဒ္ဓါ ကေသန္တတီ** တိ ကမ္မဇာဒီနံ တိဿန္နမ္ပိ အဘာဝတော ဥတုဇသန္တတိယေဝ။

၇၆၂-၄. ဧဝံ ပဋိသန္ဓိပဝတ္တီသု ရူပါနံ ဂဏနပရိစ္ဆေဒံ ဝတွာ ဣဒါနိ တတ္ထ နေသံ ဥပ္ပတ္တိက္ကမံ ဒဿေတုံ **“ရူပံ နိဗ္ဗတ္တမာန”** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **သဗ္ဗေသ** န္တိ ကာမရူပဘဝိကာနံ သဗ္ဗသတ္တာနံ။ **ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ပနာ** တိ ဧ တ္ထ ဒသကတ္တယံ ဟောတီတိ ဟဒ္ဒသေသော။ တေနာဟ **“ယထေတ”**တိအာဒိ။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဒသကတ္တယံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမ္ပိ **“တဉ္စ ခေါ သန္ဓိစိတ္တဿာ”** တိအာဒိကံ ဝိသေသံ ဒဿေတုံ ပုန ဝုတ္တံ။ စိတ္တဿ တီသု ခဏေသု ကမ္မဇရူပါနံ သမုပ္ပတ္တိတော အာဟ **“တထေတ”**တိအာဒိ။ **တိံသ တိံသေတ**တိ တိံသ တိံသေဝ ကမ္မဇရူပါနိ။

အာနန္ဒာစရိယော ပန “စိတ္တဿ ဌိတိက္ခဏမေဝ နတ္ထိ, ဘင်္ဂက္ခဏေ စ ရူပုပ္ပာဒော နတ္ထီတိ စတုသမုဋ္ဌာနိ ကာနိပိ ရူပါနိ စိတ္တဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေယေဝ ဟောန္တိ”တိ အာဟ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ တေန – ယော စေတ္ထ စိတ္တဿ ဌိတိက္ခဏော ဝုတ္တော, သော စ အတ္ထိ နတ္ထီတိ ဝိစာရေတဗ္ဗော။ **စိတ္တယမကေ** ဟိ “ဥပ္ပန္နံ ဥပ္ပဇ္ဇမာန”န္တိ (ယမ. ၂.စိတ္တယမက.၈၁) ဧတဿ ဝိဘင်္ဂေ “ဘင်္ဂက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ နော စ ဥပ္ပဇ္ဇမာန”န္တိ (ယမ. ၂.စိတ္တ ယမက.၈၁) ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ, န ဝုတ္တံ “ဌိတိက္ခဏေ ဘင်္ဂက္ခဏေ စာ”တိ။ တထာ”န ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ န ဥပ္ပန္န”န္တိ ဧတ္ထ “ဘင်္ဂက္ခဏေ န ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ နော စ န ဥပ္ပန္န”န္တိ ဧတ္တကမေဝ ဝုတ္တံ, န ဝုတ္တံ “ဌိတိက္ခဏေ ဘင်္ဂ က္ခဏေ စာ”တိ။ ဧဝံ “န နိရုဇ္ဈတိ န နိရုဇ္ဈမာန”န္တိ ဧတေသံ ပရိပုဏ္ဏဝိဿဇ္ဇနေ “ဥပ္ပာဒက္ခဏေ အနာဂတဉ္စာ”တိ ဝတွာ “ဌိတိက္ခဏေ”တိ အဝစနံ, အတိက္ကန္တကာလတရေ စ “ဘင်္ဂက္ခဏေ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒက္ခဏံ ဝီတိက္ကန္ တ”န္တိ (ယမ. ၂.စိတ္တယမက.၈၃) ဝတွာ “ဌိတိက္ခဏေ”တိ အဝစနံ ဌိတိက္ခဏာဘာဝံ စိတ္တဿ ဒီပေတိ။ **သုတ္တ တေပိ** ဟိ “ဌိတဿ အညထတ္တံ ပညာယတီ”တိ (အ. နိ. ၃.၄၇) တဿေဝ ဧကဿ အညထတ္တာဘာဝတော ယဿ သာ အညထတ္တံ ပညာယတိ, သာ သန္တတိဋ္ဌီတိ န န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ ဝိဇ္ဇမာနံ တံခဏဒ္ဒယသမင်္ဂီ ဌိတန္တိ။ ယော စေတ္ထ စိတ္တဿ နိရောဓက္ခဏေ ရူပုပ္ပာဒော ဝုတ္တော, သော စ ဝိစာရေတဗ္ဗော။ ကသ္မာ? “ယဿ တ ပန သမုဒယသစ္စံ နိရုဇ္ဈတိ, တဿ ဒုက္ခသစ္စံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ? နော”တိ (ယမ. ၁.သစ္စယမက.၁၃၆) ဝုတ္တန္တိ, န စ စိတ္ တသမုဋ္ဌာနရူပမေဝ သန္ဓာယ ပဋိက္ခေပေ ကတောတိ သက္ကာ ဝိညာတုံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပာဓိကာရဿ အဘာဝ တော။

အာစရိယဿ ဟိ အယမဓိပ္ပာယော – ဥပ္ပန္နဥပ္ပဇ္ဇမာနတရာဒီသု “ဌိတိက္ခဏေ”တိ အဝစနံ “စိတ္တဿ ဌိ တိက္ခဏံ နာမ နတ္ထိ”တိ ဉာပမတ္ထံ ဒီပေတိ။ န ဟိ ယထာဓမ္မသာသနေ အဘိဓမ္မေ လဗ္ဘမာနဿ အဝစနေ ကာရဏံ ဒိဿတိ။ န ကေဝလံ အဘိဓမ္မေ အဝစနမေဝ စိတ္တဿ ဌိတိက္ခဏာဘာဝဇောတကံ, အပိစ ခေါ “ဌိတဿ အညထ တ္တံ ပညာယတီ”တိ ဧဝမာဂတာ သုတ္တန္တဟဋ္ဌိပိ။ အညထတ္တံ နာမ ပုဗ္ဗာပရဝိသေသော။ အပိစ ယထာ ဘူတော ဓမ္ မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ကိံ တထာ ဘူတောဝ ဘိဇ္ဇတိ, ဥဒာဟု အညထာ ဘူတော။ ယဒိ တထာ ဘူတောဝ ဘိဇ္ဇတိ, န ဇရတာယ သမ္ဘဝေါ။ အညထာ ဘူတော, အညော ဧဝ သောတိ သဗ္ဗထာပိ ဌိတိက္ခဏဿ အဘာဝတောယေဝ။ ယဒိ စ စိတ္တဿ

ဘင်္ဂက္ခဏေ ရူပံ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, တံ ဒုက္ခသစ္စတ္တိ ကတွာ ''နော''တိ ဝတ္တုံ န သက္ကာ, ဝုတ္တဉ္စ, တသ္မာ ဝိညာယတိ ''စိတ္တဿ နိရောဓက္ခဏေ ရူပုပ္ပါဒော နတ္ထီ''တိ။

အာစရိယဓောတိပာလဓမ္မပါလတ္ထေရာနံ ပနေတံ နက္ခမတိ။ တေဟိ ''ကေဓမ္မာဓာရဘာဝေပိ ဥပ္ပါဒနိရောဓာနံ အညော ဥပ္ပါဒက္ခဏော, အညော နိရောဓက္ခဏော။ ဥပ္ပါဒာဝတ္ထဉ္ဟိ ဥပါဒာယ ဥပ္ပါဒက္ခဏော, နိရောဓာဝတ္ထံ ဥပါဒာယ နိရောဓက္ခဏော။ ဥပ္ပါဒာဝတ္ထာယ စ ဘိန္နာ နိရောဓာဝတ္ထာတိ ကေသိဉ္စိယေဝ စ သဘာဝဓမ္မေ ယထာ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ, အညထာ အညောယေဝ ဓမ္မော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အညော နိရုဇ္ဈတီတိ အာပဇ္ဇေယျ, ဇဝံ နိရောဓာဝတ္ထာယ ဝိယ နိရောဓာဘိမုခါဝတ္ထာယပိ ဘဝိတဗ္ဗံ, သာ ဌိတိ ဇရတာ စာ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗမေတံ။

ယဒိ ဇဝံ, ကသ္မာ ဟဒယံ ဌိတိက္ခဏော န ဝုတ္တောတိ? ဝိနေယျဇ္ဈာသယာနုရောဓေန နယဒဿနဝသေန ဟဒယံ ဂတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာတိ။ အဘိဓမ္မဒေသနာပိ ဟိ ကအစိ ဝိနေယျဇ္ဈာသယာနုရောဓေန ပဝတ္တတိ, ယထာ ရူပဿ ဥပ္ပါဒော ''ဥပစယော သန္တတီ''တိ ဘိန္ဒိတွာ ဒေသိတော။ ဟေတုသမ္ပယုတ္တဒုကာဒိဒေသနာ စေတ္ထ နိဒဿိတဗ္ဗာ။ ''ယဿ တ ပနာ''တိအာဒိပုစ္ဆာယ ဝိဿဇ္ဇနေ စ အရူပလောကံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပံ တ သန္ဓာယ ''နော''တိ သက္ကာ ဝတ္တုံ။ အယဉ္ဟိ ယမကဒေသနာယ ပကတိ, ယဒိဒံ ယထာသမ္ဘဝယောဇနာတိ။ အထ တ ပစ္စာသတ္တိဉာယေန ယံ သမုဒယသစ္စံ နိရုဇ္ဈတိ, တေန ယံ ဒုက္ခသစ္စံ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗံ စိတ္တစေတသိကတပ္ပဋိဗဒ္ဓရူပသင်္ခါတံ, တဿ တအာ ဥပ္ပတ္တိ နတ္ထီတိ ''နော''တိ ဝိဿဇ္ဇနံ, န သဗ္ဗဿ ဝစနတော, တသ္မာ န သက္ကာ စိတ္တဿ ဌိတိက္ခဏေ, ဘင်္ဂက္ခဏေ စ ရူပုပ္ပါဒနံ ပဋိက္ခိပိတုန္တိ ဝဒန္တိ။

ဥတုဇရူပါနိ ပန ပဋိသန္ဓိစိတ္တဿ ဌိတိက္ခဏတော ပဋ္ဌာယ အဇ္ဈကနဝကဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဟိ ဥပ္ပန္နာနံ ကမ္မဇရူပါနံ အဗ္ဘန္တရေ သဟုပ္ပါဒကေနိရောဓတေဇောဓာတု ဌာနံ ပတွာ တဿ ဌိတိက္ခဏေ အဇ္ဈ ရူပါနိ သမုဋ္ဌာပေတိ, တတ္ထ ဥပ္ပန္နာ တေဇောဓာတု ပဋိသန္ဓိစိတ္တဿ ဘင်္ဂက္ခဏေ, တတ္ထ ဥပ္ပန္နာ ပဌမဘဝင်္ဂဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေတိ ဇဝမာဒိနာ အဇ္ဈကံ, ကအစိ သဒ္ဒဟတုဘာဝကာလေ တေန သဟ သဒ္ဒနဝကဉ္စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ စိတ္တဇရူပါနိ စ ပဋိသန္ဓိတော အနန္တရံ ပဌမဘဝင်္ဂတော ပဋ္ဌာယ ရူပဇနကစိတ္တာနံ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ အဇ္ဈကဝသေန, သဒ္ဒဟတုဘာဝကာလေ သဒ္ဒနဝကာဒိဝသေန စ ပဝတ္တန္တိ။ အာဟာရဇာနိ ပန ဧကေဿ, ဒွိန္နံ တ သတ္တာဟာနံ အတိက္ကမေန နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ နနု စ အဇ္ဈောဟဋာဟာရပစ္စယေန အာဟာရော ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ, ဂဗ္ဘေ သယန္တဿ စ ကုတော အဇ္ဈောဟရဏာဟာရောတိ? သမာတိတော။ မာတရာ ဟိ ဘုတ္တံ ကုစ္ဆိဂတဿ သရီရေ အဗ္ဘန္တရံ ဝိယ အာဟာရကိစ္စံ ကရောတိ။ တေနာဟ ဟောရဏာ –

> ''ယဉ္စဿ ဘုဉ္ဇတီ မာတာ၊
> အန္နံ ပါနဉ္စ ဘောဇနံ။
> တေန သော တတ္ထ ယာပေတိ၊
> မာတုကုစ္ဆိဂတော နရော''တိ။ (သံ. နိ. ၁.၂၃၅)။

တသ္မာ မာတရာ အဇ္ဈောဟဋာဟာရေန အနုဂ္ဂဟိတေ သရီရေ အဗ္ဘန္တရိကာ ဩဇာ လဒ္ဓပစ္စယာ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတိ, စက္ကဝါဠသောတဃာနဇိဝှာဒသကာ ပန ပဉ္စပသာဒာဝတ္ထံ အတိက္ကမ္မ ပဉ္စာ သတ္တမေ သတ္တာဟေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ''ဧကာဒသမေ သတ္တာဟေ''တိ (ယမ. မူလဋီ. အာယတနယမက ၂၂-၂၅၄) **အာနန္ဒာစရိယော** အတောစ။ အယမေတ္ထ ဂဗ္ဘသေယျကာနံ ရူပပ္ပဝတ္တိနယော။

ဩပပါတိကာနမ္ပိ ပဋိသန္ဓိစိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ ကမ္မသမုဋ္ဌာနာနိ သတ္တတိ ရူပါနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တထေဝ သဿ ဌိတိက္ခဏေ, ဘင်္ဂက္ခဏေ စ သတ္တတိ သတ္တတီတိအာဒိနာ ဝုတ္တနယေန ဥက္ကံသာဝကံသတော ကာမဘဝိကသတ္တာနံ, ရူပီဗြဟ္မာနဉ္စ ယထာဝုတ္တနယေနေဝ ယထာနုရူပံ ကမ္မသမုဋ္ဌာနာနံ, ဥတုသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အာဟာရဇရူပံ ပန ကာမာဝစရာနံ သဗ္ဗပဌမံ အတ္တနော မုခဂတခေဠံ အဇ္ဈောဟရဏကာလေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သညီဗြဟ္မာနံ တံ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ နတ္ထိ။ အသညီနဉ္စ စိတ္တဇာဟာရဇာနိ နတ္ထေဝါတိ အယံ ဝိသေသော။ ဇဝံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေသု စ ပနေတေသု ရူပေသု ယံ စိတ္တဿ ဥပ္ပါဒက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ, တံ အတ္တနာ သဟုပ္ပန္နစိတ္တံ အာဒိံ ကတွာ သတ္တရသမစိတ္တဿ

နိရောဓက္ခဏေ နိရုဇ္ဈတိ, ဌိတိက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ အဌာရသမဿ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ နိရုဇ္ဈတိ, ဘင်္ဂက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ ဣက မဿ ဌိတိက္ခဏေ နိရုဇ္ဈတီတိ ဧဝံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တံ, နိရုဇ္ဈန္တဉ္စ ယာဝ မရဏစိတ္တဿ ဟေဋ္ဌာ သတ္တရသမစိတ္တံ, တာဝ ယထာရဟံ စတုသန္တတိအာဒိဝသေန ပဝတ္တတီတိ။ အာသန္နမရဏဿ ပန စုတိတော သတ္တရသမစိတ္တဿ ဌိ တိက္ခဏမာဒိံ ကတွာ ကမ္မဇရူပံ န သမုဋ္ဌာတိ။ ယဒိ သမုဋ္ဌာတိ, မရဏံ န သိယာ အနုပစ္ဆိန္နတ္တာ ကမ္မဇရူပာနံ။ ကမ္မဇ ရူပသမုစ္ဆေဒေ ဟိ ''မတော''တိ ဝုစ္စတိ။ ဝုတ္တဉ္ဟိ –

> ''အာယု ဥသ္မာ စ ဝိညာဏံ၊ ယဒာ ကာယံ ဇဟန္တိမံ။
> အပဝိဒ္ဓေါ တဒာ သေတိ၊ နိရတ္ထံဝ ကလိင်္ဂရ''န္တိ။ (သံ. နိ. ၃.၉၅)။

သတ္တရသမေန သဟ ဥပ္ပန္နဉ္စ တံ စုတိစိတ္တေန သဟ နိရုဇ္ဈတိ, အပရဉ္စ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အာယုက္ခယာ, ကမ္မက္ခယာ, ဥဘယက္ခယာ, ဥပက္ကမေန တ ကဿစိတိ ဧဝံ ကမ္မဇရူပဿေဝ ဟိ မရဏံ ဟောတိ သတိပိ အာဟာရဇေ, အဌကထာမတေန စိတ္တဇေ စ။ တမ္ပိ အပဂတဇီဝံဿ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဥတုဇရူပံ ပန ပဝတ္တတိ ဧဝ။ တထာ သံသေဒဇာနံ, ဩပပာတိကာနံ ပန သရီရနိက္ခေပဟာဘာဝတော တမ္ပိ န ပဝတ္တတိ။

၇၆၅-၆. ဥပ္ပာဒဝယဝန္တတာယ နိစ္စော ဓုဝေ န ဟောတီတိ **အနိစ္စော,** နိစ္စခဏိကတာယ တ န ဣစ္စော သဿ တာဒိဝသေန အနုပဂန္တဗ္ဗောတိ **အနိစ္စော** ။ အယဉ္ဟိ ဝိနာသော ဇနကပစ္စယတော အညဟေတုနိရပေက္ခတာယ နိစ္စခဏိ ကောဝ ဟောတိ။ ဓုဝသာရဝိရဟိတတ္တာ **အဒ္ဓုဝေ** ။ အဝသဝတ္တနဋ္ဌေန **အနတ္တာ** ။ ဥဒယဝယပဋိပီဠနေန, ဒုက္ခဝတ္ထု တာယ စ ဒုက္ခာနံ ခန္ဓော သမူဟောတိ **ဒုက္ခက္ခန္ဓော** ။ ဧဝံဝိဓော ပန သုခေဟိ အသမ္မိဿောယေဝတိ အာဟ **''ကေဝ လော''**တိ။ ကဿစိပိ တ ရူပဿ သုခသဘာဝဿ အဘာဝတော သကလောပိ ဒုက္ခက္ခန္ဓောတိ ဝုတ္တံ ''ဒုက္ခက္ခန္ ဓော စ ကေဝလော''တိ။ ပစ္စယယာပနိယတာယ စ ရောဂမူလတာယ စ **ရောဂတော**။ သော ဟိ ယထာရဟံ ပစ္စယေဟိ ယာ ပေတဗ္ဗတာယ ယာပ္ယရောဂေ ဝိယာတိ ရောဂတော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ယာပ္ယဗ္ဗာဓိ ဟိ ရောဂေ, ဣတရော အာဗာဓော, မူ လဗ္ဗာဓိ ဝိယ စေသ အနုဗဒ္ဓဗ္ဗာဓီနံ ကိလေသရောဂါဒီနံ မူလဘာဝတော ရောဂတော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဒုက္ခတာသူလယောဂိ တာယ, ကိလေသာသုစိပဂ္ဃရဏတာယ , ဥပ္ပာဒဇရာဘင်္ဂေဟိ ဥဒ္ဓုမာတပရိပက္ကပဘိန္နတာယ စ **ဂဏ္ဍတော** ။ သော ဟိ ဒုက္ခဒုက္ခတာ သင်္ခါရဒုက္ခတာ ဝိပရိဏာမဒုက္ခတာတိ တိဝိဓဒုက္ခတာသင်္ခါတေန ရုဇ္ဇနေန ယုတ္တတာယ, ယထာရဟာ မာရမ္မဏဝသေန စ သမန္နာဂမဝသေန စ ရာဂါဒိကိလေသာသုစိဝိဿန္ဒနတော, အဟုတွာ သမ္ဘဝနတော, ဥပ္ပတ္တိ ယာ ဥဒ္ဓုမာတတ္တာ ဇရာဘင်္ဂေဟိ စ ယထာက္ကမံ ပရိပက္ကပဘိန္နဘာဝတော ဂဏ္ဍသဒိသောတိ ဂဏ္ဍတော ဒဋ္ဌဗ္ ဗော။ အဝသဝတ္တနတာယ, အဝိဓေယျတာယ စ **ပရတော**။ ယထာ ဟိ ပရော ပတန္ထော ပရဿ ဝသံ န ဂစ္ဆတိ, ဧဝ မေတံ သုဘာသုခါဒိဘာဝေန ဝသေ ဝတ္တေတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ အဝသဝတ္တနတော ''မာ ဇီရထ, မာ မရ ထာ''တိအာဒိနာ ဝိဓာတုံ အသက္ကုဏေယျတာယ အဝိဓေယျဘာဝတော ပရတော ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဗ္ယာဓိဇရာမရဏေဟိ ပလု ဇ္ဇနတော, အာဗ္ဗာသနတော စ **ပလောကတော**။ ဣဒံ ဗ္ယာဓိအာဒီဟိ ပကာရေဟိ ဘိဇ္ဇနတော, ဝိနဿနတော, ဧတေ ဟိ ဧဝ တ အာဗ္ဗာသနတော ဗ္ယသနတ္တဿ လောက-သဒ္ဒဿ ပဝိသိဋ္ဌဿ အာဗ္ဗာသနတ္ထတာယ ပလောက တော ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဆန္ဒန္တိ** ရုဇ္ဇနဝသေန ပဝတ္တံ ဆန္ဒံ။

၇၆၇. **ဓမ္မသေနာပတိနာ**တိ ဓမ္မသေနာယ ပတိ နာယကောတိ **ဓမ္မသေနာပတိ,** သာရိပုတ္တတ္ထေရော, တေန။ ဟိတသ ဋ္ဌာတော အတ္ထော ဧတဿာတိ **ဟိတတ္ထံ,** တေန။ **သက္ကစ္စာ** တိ ဥဂ္ဂဟဏဓာရဏာဒီသု အတန္ဒိတော ဟုတွာ။

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသိနိယာ နာမ

အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာယ

ရူပဝိဘာဂဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၁. ကောဒသမော ပရိစ္ဆေဒော

နိဗ္ဗာနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၇၆၈-၉. အာဒိတော ရူပာနန္တရမုဒ္ဒိဋ္ဌံ ယံ နိဗ္ဗာနန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ တဿ ဝိဘာဝနံ ယထာဗလံ ပဝက္ခာမီတိ သမ္ဗန္ဓော။

ဘတာဘဝန္တိ ဘဝတော ဘဝံ, ခုဒ္ဒကံ, မဟန္တံ တ ဘဝံ။ **ဝိနနတောတိ** သံသိဗ္ဗနတော။ တဏှာ ဟိ သံသာရနာယိကဘာဝေန ဘဝတော ဘဝံ, သုဂတိဒုဂ္ဂတိဝသေန ခုဒ္ဒကမဟန္တံ ဘဝံ တ အပရာပရဘာတာယ သံသိဗ္ဗတိ, တုန္နကရဏံ ဝိယ ကရောတိ။ **နိက္ခန္တတ္တာ** တိ ဝိသံယောဂဝသေန နိဿဋ္ဌတ္တာ။ မရဏာပဋိပက္ခတာယ, အမတသဒိသတာယ တ **အမတံ**။ သဗ္ဗဒုက္ခနိဿဋ္ဌတ္တာ **ပရမံ သုခံ**။ သဗ္ဗေပိ သင်္ခါရာ သမန္တိ ဥပသမန္တိ အနုပ္ပတ္တိဓမ္မတံ အာပဇ္ဇန္တိ ဧတေနာတိ **သဗ္ဗသင်္ခါရသမထော** ။ ခန္ဓူပဓိအာဒယော သဗ္ဗေပိ ဥပဓီ ဥပဒ္ဒုတ ပဋိနိဿဇ္ဇီယန္တိ ဧတေနာတိ **သဗ္ဗူပဓိပဋိနိဿဂ္ဂေါ**။ ယသ္မာ တံ အာဂမ္မ ကာမတဏှာဒိဘေဒာ တဏှာ သဗ္ဗသော ခယံ ဂစ္ဆတိ, ဝိရဇ္ဇတိ, နိရုဇ္ဈတိ စ, တသ္မာ **တဏှက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော** တိ စ ဝုစ္စတိ။ အပိစ ရုဇ္ဈန္တိ ဧတ္ထ သတ္တာ ကိလေသနိဂဠဗန္ဓာတိ ရောဓော, သံသာရဿေတံ အဓိဝစနံ, တတော နိက္ခန္တောတိ **နိရောဓော**။

၇၇၀. အဓိဂမာတိ တဒနုရူပာယ ပဋိပတ္တိယာ အရိယမဂ္ဂေန ပဋိဝိဇ္ဈနေန။

ရာဂက္ခယာဒိဘာဝေန သဗ္ဗဒုက္ခသန္တိယာ ပစ္စယတာယ, ကိလေသသန္တာပာဘာဝေန စ **သန္တိလက္ခဏံ။ အစ္စုတိရသန္တိ** သဘာဝတပရိစ္စဇနတော အစဝနသမ္ပတ္တိကံ။ **အဿာသကရဏရသ** န္တိ အဿာသကရဏကိစ္စံ။ တဉှိ ဟနဘောဇနာဒိသုညေ သဘာယကန္တာရေ ပရိဗ္ဗမနေန ပရိဿန္တဿ အဒ္ဓိကပုရိသဿ အဿာသဇနကဘာဝေန ဥပဋ္ဌိတံ ဝနန္တောဒကံ ဝိယ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓါနမ္ပိ ဝစနပထာတိက္ကန္တမဟာဒုက္ခဘေရဝေ သံသာရကန္တာရေ ပရိဗ္ဗမနေန ပရိဿန္တဿ ယထာနုရူပံ ပဋိပတ္တိမဂ္ဂံ ပဋိပန္နဿ ယောကဝစရဿ အနာဒိမတိ သံသာရေ သုပိနန္တေနပိ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗတာယ ဒဿနသမကာလမေဝ ပရမဿာသံ ဇနေတိ။ ခန္ဓနိမိတ္တဝိစိတ္တတာယ အဝိဂ္ဂဟံ ဟုတွာ ဂယှတီတိ **အနိမိတ္တပစ္စုပဋ္ဌာနံ**။ သဗ္ဗသင်္ခတနိဿရဏုပာယဘာဝတော နိဿရဏံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတီတိ **နိဿရဏပစ္စုပဋ္ဌာနံ** ။

ဧဝံ နိဗ္ဗာနဿ လက္ခဏာဒိကံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဝိတဏ္ဍာဝါဒိပက္ခံ ဒဿေတွာ ပရိဟရန္တော အာဟ **"တော့ထာဟာ"**တိအာဒိ, န ပရမတ္ထတော အတ္ထိ အညတ္ရ ပညတ္တိမတ္တတောတိ အဓိပ္ပာယော။ ကုတော ပနာယမဘိနိဝေသောတိ အာဟ **"တိတ္ထိယာနံ။ပေ။ နီယတော"**တိ။ **ယထာနုရူပာယ ပဋိပတ္တိယာ** တိ သီလသမာဓိပညာသင်္ခါတံ သမ္မာပဋိပတ္တိယာ။ ယထာ ဟိ စေတောပရိယဉာဏလာဘိနော ဧဝ အရိယာ ပရေသံ လောကုတ္တရစိတ္တံ ဇာနန္တိ, တတ္ထာပိ စ အရဟာ ဧဝ သဗ္ဗေသံ စိတ္တံ ဇာနာတိ, ဧဝံ နိဗ္ဗာနမ္ပိ သီလာဒိသမ္မာပဋိပတ္တိဘူတေန ဥပာယေနေဝ ဥပလဗ္ဘတီတိ "နတ္ထီ"တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ အရိယေဟိ ဥပလဗ္ဘနီယတော။ ယထာ ဟိ ဇစ္စန္ဓတေမိရိကာဒီနံ အဒဿနေန "သူရိယာဒယော နတ္ထီ"တိ န ဝတ္တဗ္ဗာ စက္ခုမန္တာနံ ဂောစရဘာဝေန အတ္ထေတတတိ သိဒ္ဓတ္တာ, ဧဝမေတမ္ပိ ဗာလပုထုဇ္ဇနဿ အဒဿနမတ္တေန "နတ္ထီ"တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ အရိယာနံ ပန ပညာစက္ခုနော ပဒေသသေနေဝ ဥပဋ္ဌာနတော ဧကန္တေန သမ္ဘဋ္ဌိတ္တိတဗ္ဗံ "အတ္ထိ နိဗ္ဗာန"န္တိ။ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ အထ ရာကာဒီနံ ခယမတ္တမေဝ နိဗ္ဗာနန္တိ စေတီ သမ္ဗန္ဓော။ အာယသ္မတာ။ပေ။ ထေရေန ဒဿိတောတိ သမ္ဗန္ဓော။ ရာဂက္ခယာဒိဒီပကံ သုတ္တံ နေယျတ္ထန္တိ အဓိပ္ပာယေန **"တံ န"**ဣတိ ပဋိက္ခေပံ ကတွာ ဧကံသေန စေတံ သမ္ဘဋ္ဌိတ္တိတဗ္ဗံ, ဣတရထာ ယထာရုတဝသေန ဟဋ္ဌိယာ အတ္တေ ဂယှမာနေ ဗဟုဒေါသာ အာပဇ္ဇန္တီတိ တေ ဒဿေတုံ **"အရဟတ္တဿာပီ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အရဟတ္တံ ပုဗ္ဗေန တေနေတယသ္မတာ သာရိပုတ္တတ္ထေရေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ **တဝ မတေနာ**တိ သာသနယုတ္တိံ အဝိစာရေတွာ ဟဋ္ဌိဒဿနမတ္တေနေဝ ဝိပ္ပလပတော တဝဇ္ဈာသယေန။ န စ ပနေတံ ယုတ္တံ, တထာပိတိ အဓိပ္ပာယော။ လောကုတ္တရဖလစိတ္တဿ ရာကာဒီနံ ခယမတ္တတာပဇ္ဇနံ န ယုတ္တံ တဿ အဂ္ဂဖလဿ စတုက္ခန္ဓဘာဝေန ဟဋ္ဌိယံ အာဂတတ္တာ။ **တသ္မာ** တိ ယုတ္တိံ အဝိစာရေတွာတ ဟဋ္ဌိဒဿနမတ္တေနေဝ တေဟာရန္တဿ အနိဋ္ဌပ္ပသင်္ဂတော။ **ဗုဒ္ဓနုဋ္ဌာယာယာ** တိ ဝိမဒ္ဒသဟဘူတာယ သဒ္ဒတ္ထမတ္တဋ္ဌာယာယ။ **ဥဘိန္နံ** န္တိ နိဗ္ဗာနဝသေန, အရဟတ္တဝသေန စ အာဂတာနံ ဥဘိန္နံ **သုတ္တာနံ** ။ **အတ္ထော** တိ အဓိပ္ပာယတ္ထော။

ကော ပန သော အတ္တောတိ အာဟ **“ယသ္သ ပနာ”** တိအာဒိ။ **ရာကဒီနံ ခယောတိ** ရာကဒီနံ အနုပ္ပာဒနိရောဓော။ သော ဓမ္မော အကၡယောပိ သမာနော ရာကဒီနံ ခယသ္သ ဥပနိဿယတ္တာ ခယောပစာရေန “ရာကဒီနံ ခယော နိဗ္ဗာန”န္တိ ဝုတ္တော “တိပုသံ ဇရော, ဂုဠော သေမှော”တိအာဒီသု ဖလူပစာရေန ဝုတ္တံ ဝိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကိလေသာနံ အနုပ္ပတ္တိနိရောဓက္ခယသ္သ မဂ္ဂသ္သ အာရမ္မဏဘူတံ နိဗ္ဗာနံ အတ္ထတော “ခယသ္သ ဥပနိဿယော”တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ လဗ္ဘတီတိ အာဟ **“ခယသ္သ ဥပနိဿယတ္တာ”** တိ။ **ခယောပစာရေနာတိ** အတ္တနော ကာရိယဘူတသ္သ ခယသ္သ အတ္တနိ ဥပစာရေန တသ္သ နာမဝသေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဇရကာရဏံ တိပုသံ ဇရောတိ ဝုတ္တော, သေမှကာရဏံ ဂုဠော သေမှောတိ ဝုတ္တော။ **ခယန္တေ** တိ ရာကဒီနံ ပရိက္ခယာဝသာနေ။ **ခယောတိ** တ မဂ္ဂေ ဝုစ္စတိ “ခယေ ဉာဏ”န္တိအာဒီသု (ဓ. သ. ဒုကမာတိကာ ၁၄၂) ဝိယ, တသ္သ အန္တေ နိရောဓာဝသာနေ ဥပ္ပန္နတ္တာ **ခယော** တိ ဝုတ္တံ ဖလူပစာရေန, သမီပူပစာရေန တ။

သဗ္ဗေ ဗာလပုထုဇ္ဇနာပိ တိ သောဏသိကလာဒယော သဗ္ဗေပိ ဗာလပုထုဇ္ဇနာ သမဓိဂတ။ပေ.။ ဘဝေယျုံ ခဏာဝ သေန ရာကဒီနံ ခယသ္သ တေသမ္ပိ အတ္ထိတာယ။ တထာ စ သတိ ပဋိပတ္တိယာ နိရတ္ထကဘာဝေ အာပဇ္ဇေယျာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ရာကဒိက္ခယာနံ ဗဟုဘာဝတော** တိ ရာကဒီနံ ဝိယ တေသံ ခယာနမ္ပိ တဗ္ဗိကာရဘာဝေန ဗဟုဘာဝတော။ ဝေဠုဟိ သတိ ရာဂသ္သ ခယော ရာဂက္ခယော, န အေသာဒီနံ, တထာ အေသက္ခယောပီတိ အညော ရာဂက္ခယော, အညော အေသက္ခယော, အညော မောဟက္ခယောတိ တိဏ္ဏံ အကုသလမူလာနံ ခယဘူတာနိ တီဏိ နိဗ္ဗာနာနိ, စတုန္နံ ဥပဒာနနံ ခယဘူတာနိ စတ္တာရီတိအာဒိနာ ဗဟူနိ နိဗ္ဗာနာနိ နာမ ဟောန္တိ။ ဣအနိ အာဒိ-သဒ္ဒသင္ဂဟိတေ အေသေ ဒ ဒ္သေတုံ **“သင္ခတလက္ခဏ”** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ “တီဏိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, သင္ခတသ္သ သင္ခတလက္ခဏာနိ, ဥပ္ပာဒော ပညာယတိ, ဝယော ပညာယတိ, ဌိတသ္သ အညထတ္တံ ပညာယတီ”တိ (အ. နိ. ၃.၄၇) ဝစနတော ဝယသင္ခာတော ခ ယော သင္ခတလက္ခဏံ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **“သင္ခတလက္ခဏဥ္စ နိဗ္ဗာနံ ဘဝေယျာ”** တိ။ “ဇရာမရဏံ, ဘိက္ခဝေ, အနိစ္စံ သင္ခတံ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္န”န္တိ (သံ. နိ. ၂.၂၀) ဝစနတော အာဟ **“သင္ခတပရိယာပန္န”** န္တိ ။ ယံ ပန သင္ခတပရိ ယာပန္နံ, တံ ဣတရသင္ခတဓမ္မော ဝိယ အနိစ္စံ ဟောတိ ပစ္စယာဓိနဝုတ္တိတောတိ အာဟ **“သင္ခတပရိယာပန္နတ္တာ အနိစ္စ”**န္တိ။ “အနိစ္စာ ဝတ သင္ခာရာ”တိ (ဒီ. နိ. ၂.၂၂၁) ဟိ ဝုတ္တံ။ တေ္တာဝတာ စ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယဒိ ဘဝ တော မနောရထပရိပူရဏတ္ထံ ခယံ နိဗ္ဗာနန္တိ ဝဒမ, အသင္ခတသ္သ သင္ခတလက္ခဏတ္တာ, သင္ခတပဋိပက္ခသ္သ သင္ခတပရိယာပန္နတ္တာ သဗ္ဗကာလိကဘာဝေန နိစ္စသ္သ အနိစ္စတာ, တတော စ ပရမသုခသ္သ ဒုက္ခတာ စ အာပဇ္ဇေယ့ ယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တေ္တာဝတာ ဘင်္ဂက္ခယသ္သ နိဗ္ဗာနအေသံ ဒဿေတွာ ဣအနိ အနုပ္ပာဒက္ခယသ္သ တဗ္ဘာဝံ နိသေဓေတုံ **“ယဒိ ခယော နိဗ္ဗာနံ ဘဝေယျာ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ပဌမမဂ္ဂသ္သ အနန္တရပစ္စယဘူတံ ဉာဏံ **ကောတြဘု** နာမ။ သေ သမဂ္ဂပုရေစရံ **ဝောဒာနံ** နာမ။ ဖလသမာပတ္တိပုရေစရံ **အနုလောမံ** နာမ။ တံ ပန သင္ခာရာရမ္မဏမေဝာတိ ဣဓ န ဂဟိတံ။ **ဘဒ္ဒမုခာ** တိ ပရသ္သ အနုနယဝစနံ။ **“ဒီယန္တိ”** တိ ဝတ္တမာနနိဒ္ဒေသေန ဣအနိ ဒီယမာနတံ ပုစ္ဆတိ။ သေ နယော သေသေသုပိ။ **ဥပဓာရေတဗ္ဗတ** တိ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ။ “ကောတြဘု။ပေ.။ မုခာ”တိ ပုစ္ဆာယ “ရာကဒီနံ ခယမေဝ ဝဒာမိ”တိ တယာ ဒိန္နပဋိဝစနသ္သ အဝိရုဇ္ဈနဝသေန သတိပုရေက္ခာရံ ကထေဟီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ကောတြဘုစိတ္တာဒီနံ** ကောတြ ဘုတေအနမဂ္ဂနံ။ ကောတြဘုက္ခဏေ ကိလေသာနံ အနုပ္ပာဒနိရောဓသ္သ အဘာဝတော အာဟ **“ရာကဒယော ခီယိသ္သ သန္တိ”**တိ။ **ဖလမေဝာတိ** ကိလေသာနံ ခီဏကာလေ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ ဖလစိတ္တမေဝ။ **အာရမ္မဏံ အပသ္သန္တော** တိ ကော တြဘုအာဒီနံ ဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏံ အပသ္သန္တော။ အထ တ ဣတရေသံ အာရမ္မဏဘာဝေ သတိ ဂဟေတဗ္ဗပစ္စယံ အ ပသ္သန္တော။

“အပိစာ”တိအာဒိ ပရိယာယန္တရေနပိ အနုပ္ပာဒနိရောဓသ္သ နိဗ္ဗာနဘာဝနိသေဓနံ။ “ဥပ္ပာဒီယတီတိ အတ္ထော”တိ ပန မဂ္ဂသ္သ ဥပ္ပတ္တိယာ ကိလေသက္ခယောပိ ဥပ္ပာဒိတော နာမ ဟောတီတိ ကတ္တ ဝုတ္တံ။ န ဟိ ဣတရ ထာ ခယသ္သ ဥပ္ပာဒော နာမ အတ္ထိ။ အထ တ “အဒ္ဓာ သော။ပေ.။ နိရုတ္တရော ဘဝိသ္သတီ”တိ တေ္တကေန ဂန္ထေ န ခဏနိရောဓသ္သ စေဝ အနုပ္ပာဒနိရောဓသ္သ စ နိဗ္ဗာနဘာဝေ အေသံ ဒဿေတွာ ဣအနိ “ခယေ ဉာဏ”န္တိအာဒီ သု (ဓ. သ. ဒုကမာတိကာ ၁၄၂) ဝိယ မဂ္ဂသ္သာပိ ခယပရိယာယတ္တာ “ရာဂက္ခယော”တိအာဒိဝစနမတ္တေယေဝ သ မာနဘာဝေန ဂဟိတေ မဂ္ဂသ္သာပိ နိဗ္ဗာနဘာဝပ္ပသင်္ဂံ, တထာ စ သတိ အနိဋ္ဌာပတ္တိံ သမ္ပာဝေန္တော အာဟ **“အပိ စာ”**တိအာဒိ။ ဝေဠုဟိ သတိ “ဥပ္ပာဒီယတီ”တိ မဂ္ဂမေဝ သန္ဓာယ တိဋ္ဌတိ။ ယဒိ မဂ္ဂသ္သ နိဗ္ဗာနဘာဝပ္ပသင်္ဂေ

ဣမေဝ သမ္မာဝိတော, ဧဝံ သတိ ကေတ္ရဘူသွ မဂ္ဂရမ္မဏတာဒိအေသာ ဝတ္တဗ္ဗာတိ? သစ္စံ ဝတ္တဗ္ဗာ, တွေကေ နာပိ ပန ပရသွ ဝစနပဋိဗာဟနံ သက္ကာ ကာတုန္တိ ပရိဟာရန္တရဒသ္သနေ ဗွာဟရော ကတောတိ။ **ယထာနုရူပဟယ ပဋိပတ္တိယာ**တိ ဆဝိသုဒ္ဓိပရမ္ပရာသင်္ခါတာယ ယထာနုလောမပဋိပတ္တိယာ။

၇၇၁. အသ္သဒ္ဓော တိ ပဗုဒ္ဓသဒ္ဓော, မဂ္ဂဂတာယ အစလသဒ္ဓါယ သမန္နာဂတော, မဂ္ဂဂတသဒ္ဓါယ ဟိ သမန္နာဂတော အာကာသေ ဗုဒ္ဓဝေသံ မာပေတွာပိ "နိစ္စံ သုခံ အတ္တာ"တိ ဝဒန္တသ္သ န သဒ္ဒဟတိ သေယျထာပိ သူရမ္ဗဋ္ဌောတိ (အ. နိ. ၁.၂၅၅)။ **အကတညူ**တိ အကတံ နိဗ္ဗာနံ ဇာနာတီတိ အကတညူ။ **သန္ဓိစ္ဆေဒော** တိ ဘဝသန္ဓာနကရသ္သ တဏှာဟပဟသ္သ ဆိန္ဒနေန ပုန ဘဝပဋိသန္ဓိယာပိ ဆိန္နတာယ ပဋိသန္ဓိ ခေပေတွာ ဌိတော။ **ဟတာဝကာသော**တိ ခီဏပဋိသန္ဓိကတ္တာယေဝ အာယတိံ ကတ္တစိ ဩကာသလောကေ အဒိသ္သမာနတ္တာ ဝိဟတာဝကာသော။ **ဝန္တာသော** တိ ကတ္ထစိ အဘိသင်္ဂာဘာဝတော ဆဋ္ဍိတတဏှော ဟာတိ အတ္တော။ **ဥတ္တမပေါရိသော** တိ သဒေဝလောကေ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျတာယ ဝိသိဋ္ဌော ပေါရိသော။

ဒုပ္ပဋိဝိဒ္ဓာ တိ ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ, ပဋိလဘိတုဉ္စ ဒုက္ကရာ။ ကာမာဒီနံ နိသ္သရဏီယတာယ နိသ္သရဏီယာ, ယဒိဒံ နေက္ခမ္မံ, ဧတံ ကာမာနံ နိသ္သရဏန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **ကာမာနံ နိသ္သရဏ** န္တိ ကာမေဟိ နိဂ္ဂမနံ, အထ တ နိသ္သရန္တိ နိဂ္ဂစ္ဆန္တိ တွေ့ ဧတေနာတိ တ **နိသ္သရဏံ,** ကာမာနံ နိသ္သရဏဥပါနံ, နိသ္သရဏုပာယန္တိ အတ္တော။ **နေက္ခမ္မ**န္တိ ပဌမဇ္ဈာနံ။ တဉှိ ကာမေဟိ နိက္ခန္တန္တိ "နေက္ခမ္မ"န္တိ ဣမေ ဂဟိတံ, အညတ္ထ ပန ပဗ္ဗဇ္ဇာဒယောပိ "နေက္ခမ္မ"န္တိ ပဝုစ္စန္တိ။ ဝုတ္တဉှိ –

> "ပဗ္ဗဇ္ဇာ ပဌမံ ဈာနံ၊ နိဗ္ဗာနဉ္စ ဝိပဿနာ။
> သဗ္ဗေပိ ကုသလာ ဓမ္မာ၊ 'နေက္ခမ္မ'န္တိ ပဝုစ္စရေ"တိ။ (ဣတိဝု. အဋ္ဌ. ၁၀၉; ဒီ. နိ. ဋီ. ၂.၃၆၀; အ. နိ. ဋီ. ၂.၃.၆၆; ဝိသုဒ္ဓိ. မဟာ. ၁.၅၆; နေတ္တိ. ဋီ. ၇၆ မိသ္သကဟာရသမ္ပာတဝဏ္ဏနာ)။

အရူပံ အာကာသာနဉ္စာယတနံ။ **ဘူတ**န္တိ ဝိဇ္ဇမာနံ, ခန္ဓပဉ္စကန္တိ အတ္တော။ "ဘူတမိဒန္တိ, သာရိပုတ္တ, သမနုပသ္သာမီ"တိအာဒီသု ခန္ဓပဉ္စကံ "ဘူတ"န္တိ ဝုစ္စတိ။ အတ္တနော ကာရဏံ ပဋိစ္စ သမံ, သမ္မာ စ ဥပ္ပန္နန္တိ **ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နံ။ ပဌမ။ပေ။ ဘဝေယျာ**တိ သင်္ခတနိသ္သရဏဘာဝေန ဝုတ္တသ္သ နိဗ္ဗာနသ္သ အဘာဝပ္ပတ္တိယာ စ တဒေကယောဂနိဒ္ဒိဋ္ဌာနံ ယထာက္ကမံ ကာမရူပနိသ္သရဏာနံ ပဌမဇ္ဈာနာကာသာနဉ္စာယတနာနမ္ပိ အဘာဝတာယေဝ အာပဇ္ဇေယျ။ ဣအနိ ယထာဓိပ္ပေတမတ္ထံ အာဂမေန ဒသ္သေတုံ **"န တု ခယော"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

"အတ္ထိ။ပေ။ သုဖုသိတန္တိ စာ"တိ နတ္ထိ နိသ္သရဏံ လောကေ, ကိံ ဝိဝေကေန ကာမာပီတိ ဧဝံ မာရေန ပဋိဗာဟိတော။ "အတ္ထိ။ပေ။ သုဖုသိတ"န္တိ နိဗ္ဗာနံ ပတိဋ္ဌပေန္တေန အာဋ္ဌဝကတ္ထေရေန ဝုတ္တံ။ **သုဖုသိတ**န္တိ သုဋ္ဌု ဖုသိတံ, သစ္ဆိကတန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အဇာတ**န္တိအာဒီနိ စတ္တာရိ ပဒါနိ အညမညဝေဝစနာနိ။ အထ တ ဝေဒနာဒယော ဝိယ ဟေတုပစ္စယသမတယသင်္ခါတာယ ကာရဏသာမဂ္ဂိယာ န ဇာတံ န နိဗ္ဗတ္တန္တိ **အဇာတံ** ။ ကာရဏေန ဝိနာ သယမေဝ စ န ဘူတံ န ဟတုဘူတံ န ဥပ္ပန္နန္တိ **အဘူတံ**။ ဧဝံ အဇာတတ္တာ အဘူတတ္တာ ယေန ကေနစိ ကာရဏေန န ကတန္တိ **အကတံ**။ ဇာတဘူတကတဘာဝေ စ နာမ ရူပာဒီနံ သင်္ခတဓမ္မာနံ ဟောတိ, န အသင်္ခတသဘာဝသ္သ နိဗ္ဗာနသ္သာတိ ဒသ္သနတ္ထံ **အသင်္ခတ** န္တိ ဝုတ္တံ။ ပဋိလောမတော တ သမေစ္စ သမ္ဘူယ ပစ္စယေဟိ ကတန္တိ သင်္ခတံ, န တထာ သင်္ခတံ, သင်္ခတလက္ခဏရဟိတန္တိ စ **အသင်္ခတ** န္တိ။ ဧဝံ အနေကေဟိ ကာရဏေဟိ နိဗ္ဗတ္တိတဘာဝေ ပဋိသိဒ္ဓေ ပကတိတဒီနံ ပကတိ ဝိယ သိယာ နု ခေါ, ဧကေနေဝ ကာရဏေန ဧတံ ကတန္တိ အာသင်္ကာယ န ကေနစိ ကတန္တိ ဒသ္သနတ္ထံ "အကတ"န္တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ အပစ္စယမ္ပိ သမာနံ သယမေဝ နု ခေါ ဣဒံ ဘူတံ ဟတုဘူတန္တိ အာသင်္ကာယ တန္နိဝတ္တနတ္ထံ "အဘူတ"န္တိ ဝုတ္တံ။ အယဉ္စေတသ္သ အသင်္ခတာကတာဘူတဘာဝေ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အဇာတဓမ္မတ္တာတိ ဒသ္သေတုံ "အဇာတ"န္တိ ဝုတ္တံ။

အသင်္ခတန္တိ တိ **ဣတိ**-သဒ္ဒေါ အာဒိအတ္ထော။ တေန –

> "နော စေတံ, ဘိက္ခဝေ, အဘဝိသ္သ အဇာတံ အဘူတံ အကတံ အသင်္ခတံ။ နယိဓ ဇာတသ္သ ဘူတသ္သ ကတသ္သ သင်္ခတသ္သ နိသ္သရဏံ ပညာယေထ။ ယသ္မာ စ ခော, ဘိက္ခဝေ, အတ္ထိ အဇာတံ အဘူတံ အက

တံ အသင်္ခတံ, တသ္မာ ဇာတဿ ဘူတဿ ကတဿ သင်္ခတဿ နိဿရဏံ ပညာယတီ''တိ (ဥအ. ၇၃) –

ဝေမာဒိသုတ္တပဒံ သင်္ဂဏှာတိ။ တေနာဟ **“အနေကေသု သုတ္တန္တေသူ”** တိ။ ဓမ္မေန သဒေဝကဿ လောကဿ သ သာမီ, ဓမ္မဿ ဝါ ယထိစ္ဆိတံ ဒေသနတော သာမီ ဣဿရောတိ **ဓမ္မသာမီ**။ တထာဂတ-သဒ္ဒဿ အတ္ထော ဟေဋ္ဌာ ကထိတောဝ။ သမ္မာ သာမံ သဗ္ဗဓမ္မေ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ, သမ္မာ သယမေဝ သမ္မောဟနိဒ္ဒါဝိဂမေန ပဋိဗုဒ္ဓေါ, ဗုဒ္ဓိယာ ဝိကသိတတောတိ ဝါ **သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ** ။

ပရိတ္တတ္တိကေ တိ ''ပရိတ္တာ ဓမ္မာ, မဟဂ္ဂတာ ဓမ္မာ, အပ္ပမာဏာ ဓမ္မာ''တိ (ဓ. သ. တိကမာတိကာ ၁၂) ဧဝံ ပရိတ္တာဒိဓမ္မဝသေန အာဂတေ ပရိတ္တတ္တိကေ။

နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏတ္တာ တိ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏတ္တပ္ပသင်္ဂတော။ တေနာဟ **''နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏပက္ခံ ဘဇေယျ''**န္တိ။ **ရူပာဝစရတ္တိကစတုက္ကဇ္ဈာနာ** တိ စတုက္ကနယေန တိကဇ္ဈာနာ, ပဉ္စကနယေန စတုက္ကဇ္ဈာနာ။ ကုသလကိရိယာနံ အဘိညာဘာဝပ္ပတ္တိယာ ပရိတ္တာဒိကေပိ အာရဗ္ဘ ပဝတ္တနတော **''စတုတ္ထဿ ဈာနဿ ဝိ ဟာကော''**တိ အာဟ။ **တသ္မာ** တိ ယထာဝုတ္တယုတ္တိတော စေဝ ဟဥ္ဇိတော စ။ ကိဥ္စ ဘိယျော – သင်္ခတဓမ္မာရမ္မဏံ ဝိပဿနာဉာဏံ, အပိစ အနုလောမဘာဝပ္ပတ္တံ ကိလေသေ တဒင်္ဂဝသေန ပဇဟတိ, သမုစ္ဆေဒဝသေန ပဇဟိတုံ န သက္ကောတိ, တထာ သမ္မုတိသစ္စာရမ္မဏံ ပဌမဇ္ဈာနာဒိကုသလဉာဏံ ဝိက္ခမ္ဘနဝသေနေဝ ကိလေသေ ပဇဟတိ, န သမုစ္ဆေဒဝသေန။ ဣတိ သင်္ခတဓမ္မာရမ္မဏဿ, သမ္မုတိသစ္စာရမ္မဏဿ စ ဉာဏဿ ကိလေသာနံ သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနေ အသမတ္ထဘာဝတော တေသံ သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနကရဿ အရိယမဂ္ဂဉာဏဿ တဒုဘယဝိပရီတဘာဝေန အာရမ္မဏေန ဘဝိတဗ္ဗံ, တဉ္စ နိဗ္ဗာနမေဝ။ တေနာဟု ပောရာဏာ –

> ''ဉာဏံ ယံ သင်္ခတာလမ္ဗံ၊ ပညတ္တာလမ္ဗမေဝ တ။
> ဟာပေ ဟန္တိ န တံ ဝတ္ထုံ၊ တဒညံ သမ္ပဋိစ္ဆိယ''န္တိ။

ရူပသဘာဝတဘာဝတောတိ ဧတေန ယထာ ရူပဓမ္မာနံ ရုပ္ပနသဘာဝေ, ပဋိဃာတဝန္တတာ ကလာပတော ဝုတ္တိယာ ပဒေသသမ္ဗန္ဓော သဘာဝေ, ဧဝံ နိဗ္ဗာနဿ ကတ္ထစိ ပဋိဃာတော, သပ္ပဒေသတာ စ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ န ဟိ နိဗ္ဗာနံ ''အသုကဒိသာယ, အသုကပဒေသေ''တိ ဝါ နိဒ္ဒိသီယတိ။ **ပပဉ္စာဘာဝတော** တိ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိပပဉ္စေဟိ သဟ အဝတ္ထာနဝသေန အဘာဝတော, တေသံ အဘာဝပစ္စယတာယ စ။ တဏှာဒိဋ္ဌိမာနာ ဟိ သံသာရေ သတ္တေ ပပဉ္စေန္တီတိ ပပဉ္စာ နာမ။

၇၇၂-၅. ဧဝံ နိဗ္ဗာနံ ယုတ္တိတော, သုတ္တတော စ သာဓေတွာ ဣဒါနိ တဿ ပရိယာယသဒ္ဒဿနတ္ထံ **''အစ္စန္တ တမနန္တ''**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ သံသာရပ္ပဝတ္တိယာ ပရိယောသာနဘူတတ္တာ **အန္တံ** ။ ဣမိနာ အနုပာဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတု ကထိတာတိ ဝဒန္တိ, သောပာဒိသေသနိဗ္ဗာနဓာတုပိ ဝဋ္ဋတိ, အကတန္တိပိ ပဌန္တိ။ သော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထောဝ။ သဥပ္ပာဒဝယန္တာဘာဝေန **အနန္တံ** ။ ကိလေသပရိဋ္ဌာဟာဘာဝေန, ကိလေသကန္ဓာဘာဘာဝေန စ **သန္တံ** ။ ပ လောကိတာဘာဝေန **အပလောကိတံ**။ အတိတ္တိကရဘာဝေန **ပဏီတံ**။ သဗ္ဗဒုက္ခဟနနတော **သရဏံ**။ ကိလေသစောရေဟိ အနုပဒ္ဒုတတ္တာ နိဗ္ဘယတာယ **ခေမံ**။ သဗ္ဗုပဒ္ဒဝနိတရဏတော **တာဏံ**။ ဇာတိအာဒိဒုက္ခေဟိ အနုဗန္ဓဿ အလ္လီယိတုံ ယုတ္တဋ္ဌာနတာယ **လေဏံ**။ ယထာပဋိပန္နဿ သန္တိအယကတ္တေန ပရံ ပတိဋ္ဌာဘာဝတော **ပရာယဏံ**။

သဗ္ဗပီဠာဝိမုတ္တတာယ **သိဝံ**။ ဥပနိဿယဟီနာနံ သဗ္ဗညုမုခတော သုတ္တပိ ဌပေတွာ ဂုဏဝသေန သဘာဝတော ပဋိ ဝိဇ္ဈိတုံ ဒုက္ကရတာယ **နိပုဏံ**။ အဝိပရီတတာယ **သစ္စံ** ။ သဗ္ဗဒုက္ခပရိက္ခယကရတ္တာ **ဒုက္ခက္ခယံ** ။ တေဇုဿဒတာယ သန္တတ္တအယောဂုဠေ မက္ခိကာဟိ ဝိယ စတူဟိ အာသဝေဟိ အာရမ္မဏကရဏဝသေန ပဝတ္တိတုံ အသက္ကုဏေယျ တာယ **အနာသဝံ**။ မဟာကာရုဏိကဿာပိ ဓမ္မဒေသနာယ အပ္ပောဿုက္ကဘာဝတာဟာဒနေန ပဋိဝိဇ္ဈိတုံ ဒုက္ကရတာယ **သုဒုဒ္ဒသံ** ။ လောကုတ္တရဓမ္မေသုပိ အသင်္ခတဂုဏေန ဝိသိဋ္ဌတာယ **ပရံ**။ သံသာရမဟာသမုဒ္ဒဿ တီရဘူတတ္တာ **ပာရံ**။ မံသစက္ခုနော, ဒိဗ္ဗစက္ခုနော ဝါ အဂေါစရတာယ **အနိဒဿနံ** ။ နိဒဿနသဒိသတာယ ဥပမာယ အဘာဝတော ဝါ **အနိဒဿနံ** ။

အဝိပရိဏာမဓမ္မတ္တာ **ဓုဝံ**။ တတောယေဝ ပရမပတိဋ္ဌာဘာဝတော **ဒီပံ**။ ရောဂါဒိပီဠာဘာဝတော **အဗျာပဇ္ဇံ** ။ တတောယေဝ **အနီတိကံ**။ တဏှာလယာဘာဝတော **အနာလယံ**။ သင္ခတာသင္ခတေသု အသင္ခတကောဋ္ဌာသဘူတတ္တာ, ပရမပတိဋ္ဌာဘာဝတော တ **ပဒံ**။ အဝိနာသဘာဝေန **အစ္စုတံ** ။ အက္ခရဏတော အဝိနဿနတော **အက္ခရံ** ။

သင္ခတနိဿဋ္ဌတ္တာ **ဝိမုတ္တိ**။ ဘဝဗန္ဓနဝိမုတ္တိဟေတုတာယ **မောက္ခံ** ။

၇၇၆-၇. ဇေဝန္တိ ယထာဝုတ္တနယေန။ **ဝိညာယာ**တိ ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဝသေန ဇာနိတွာ။ **အဓိဂမူပါယော**တိ ပဋိဝိဇ္ဈနူပါယဘူတာ တိဿော သိက္ခာ။ **ကာတဗ္ဗော** တိ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗော။

သဒ္ဓံ, ဗုဒ္ဓိဉ္စ ကရောတိ ဝဍ္ဎေတီတိ **သဒ္ဓာဗုဒ္ဓိကရံ**။ **တထာဂတမတေ** တိ တိပိဋကဗုဒ္ဓဝစနေ, စတူသု သစ္စေသု တ။ ပညာယ သမ္ဘူတံ, ပညာယ တ သမ္ဘတေ ဧတသ္မာတိ ပညာသမ္ဘဝံ, တဒေဝ သမ္ပသာဒနံ ဗုဒ္ဓာဒီသု အဓိမုစ္စနံ, တံ ကရောတီတိ **ပညာသမ္ဘဝသမ္ပသာဒနကရံ**။ **အတ္ထဗျဉ္ဇနသာလိန**န္တိ အတိမဓုရေဟိ အတ္ထဗျဉ္ဇနေဟိ သမန္နာဂတံ, အတ္ထဗျဉ္ဇနသာရဝန္တန္တိ တ အတ္ထော ရ-ကာရဿ လ-ကာရံ ကတွာ။ သာရံ ဇာနန္တီတိ သာရညူ, တေ ဝိမှာပေတီတိ **သာရညုဝိမှာပနံ**။ **နိဋ္ဌ**န္တိ ပရိယောသာနံ, သုတမယမူလကံ အနုပါဒါပရိနိဗ္ဗာနန္တိ အဓိပ္ပါယော။

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသိနိယာ နာမ

အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာယ

နိဗ္ဗာနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၂. ဒွတ္တဒသမော ပရိစ္ဆေဒေါ

ပညတ္တိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

ဧတ္တာ တိ ယထာဥဒ္ဒိဋ္ဌဓမ္မာနံ နိဒ္ဒေသပရိယောသာနေ။ **ဧတ္တကမေတ** တိ စိတ္တစေတသိကရူပနိဗ္ဗာနမတ္တမေဝ။ **ပညာပေတဗ္ဗတော** တိ ပရမတ္ထဓမ္မာ ဝိယ သကသကသဘာဝဝသေန အပညာယမာနာ ဟုတွာ လောကသင်္ကေတဝသေန ပညာပိယမာနတ္တာ။ **ပညာပနတော**တိ ပရမတ္ထဝသေန ဝိဇ္ဇမာနာဝိဇ္ဇမာနဓမ္မာနံ ပကာသနဝသေန ပညာပနတော။ တတ္ထ ''ပညာပေတဗ္ဗတော''တိ ဣမိနာ ပညာပီယတိ ပကာရေန ဉာပီယတီတိ ပညတ္တီတိ ဧဝံ ကမ္မသာဓနဝသေန အတ္ထပညတ္တိဘူတာ ဉပာဒာပညတ္တိ ဝုတ္တာ။ ''ပညာပနတော''တိ ဣမိနာ ပညာပေတိ ပကာရေန ဉာပေတီတိ ပညတ္တီတိ ဧဝံ ကတ္တုသာဓနဝသေန တဿာ အဘိဓာယကဘူတာ နာမပညတ္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပဏ္ဏတ္တိဒုကနိဒ္ဒေသေ ''သင်္ခါ။ပေ.။ ဝေဟာရော''တိ (ဓ. သ. ၁၃၁၃-၁၃၁၄) စတူဟိ ပဒေဟိ ဉပာဒာပညတ္တိ ဝုတ္တာ။ ''နာမံ။ပေ.။ အဘိလာပေါ''တိ (ဓ. သ. ၁၃၁၃-၁၃၁၄) ဆဟိ ပဒေဟိ နာမပညတ္တိ ကထိတာတိ အာစရိယာနံ ဣစ္ဆိတတ္တာ ဝုတ္တံ **''ဝေ နေတဟာ''**တိအာဒိ။ **ဝေသံ ဝေသံ ဓမ္မာန** န္တိ ဟေဋ္ဌာ အဘိဓမ္မမာတိကာယ ဝုတ္တာနံ ကုသလာကုသလာဒိဓမ္မာနံ။ **သင်္ခါ**တိ ''အဟံ မမာ''တိအာဒိနာ သင်္ခါယမာနတာ။ **သမညာ**တိ သင်္ကေတဝသေန ဉာယမာနတာ။ **ပညတ္တီ** တိ အသင်္ကရဝသေန အနေကဓာ ဝိဘဇိတွာ ပညာပိယမာနတာ။ **ဝေဟာရော**တိ ဟာကဠံ ကတွာ ဝုစ္စမာနတာ, ကထနဝသေန ဉပယုဇ္ဇမာနတာ တ။ အတ္ထာဘိမုခံ နမတီတိ **နာမံ**။ တံ ပန အန္ဝတ္ထရုဠ္ဟိဝသေန ဒုဝိဓံ, သာမညဂုဏကိတ္တိမဩပပာတိက နာမဝသေန စတုဗ္ဗိဓံ။ **နာမကမ္မ**န္တိ နာမကရဏံ။ **နာမဓေယျ** န္တိ နာမဌပနံ, **နာမဓေယျ** န္တိ တ သေဋ္ဌာနံ နာမံ။ အက္ခရဒွတရေန အတ္ထံ နီဟရိတွာ ဉတ္တိ ကထနံ **နိရုတ္တိ** ။ **ဗျဉ္ဇန** န္တိ ဟာကဋ္ဌကရဏံ။ **အဘိလာပော**တိ အဘိလာပနံ။

အဟန္တိ ရူပာဒိဝိနိမုတ္တံ အဟံကာရဗုဒ္ဓိဝိသယဘူတံ အတ္တာနော ခန္ဓသမူဟသန္တာနမုပာဒါယ ပညတ္တံ တဒညာနည ဘာဝေန အနိဗ္ဗစနီယံ ဉပာဒာပညတ္တိံ ဝဒတိ။ တေနာဟ **''အဟန္တိ ဟိ''** တိအာဒိ။ ''အဟန္တိ။ပေ.။ ကတွာ''တိ ဉပာဒာ ပညတ္တိယာ ဉပ္ပတ္တိံ ဒဿေတွာ **ယထာ**တိအာဒိနာ တံ ပကာသေတိ။

ယသ္မာ ''သမညာ ပညတ္တိ ဝေဟာရော''တိ ''ဧဝံ သင်္ခါ''တိ ဣမဿေဝ ဝေဝစနံ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **''ဣဒါနိ ပညာပနတော ပညတ္တိ''**န္တိအာဒိ။

တဒနုရူပ ဇာတာတိ **တဇ္ဇာ,** အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ ဝိယ ကေဝလံ လောကသင်္ကေတဝသေနေဝ အဟုတွာ ဓမ္မ သဘာဝဿ အနုရူပဝသေန ပဝတ္တာ ပညတ္တီတိ အတ္ထော။ နာမပညတ္တိပိ ဝစနတ္ထသင်္ခါတကာရဏံ ဉပာဒာယ ပ ဋ္ဌိစ္စ ပဝတ္တနတော ဉပာဒာပညတ္တိဝေဟာရံ လဘတီတိ တဿာပိ ဉပာဒာပညတ္တိပရိယာယော ဝုတ္တော။ ဂဏ္ဌိပ ဒကာရေနာပိ ဟိ ဣမိနာဝ အဓိပ္ပာယေန **ဉပာဒာပညတ္တီ** တိ ဉပာဒာနဝတီ ပညတ္တိ ကာရဏဝတီ ကာရဏဘူတမတ္ထမု ပာဒာယ ဂဟေတွာ တန္နိဿယေန ပညာပီယတိ, သဗ္ဗာပိ ပညတ္တိဘေဒါ အနေန လက္ခဏေန ဉပာဒာပညတ္တိ မေဝ ဘဇတိ။ အနုပာဒာယ ဟိ ပညတ္တိ နတ္ထီတိ ဝုတ္တံ။ **ဉပနိဓာပညတ္တီ** တိ ပဋ္ဌမပက္ခဘူတံ ကေပညတ္တိံ ဉပနိဓာယ အ ပေက္ခိတွာ ပဝတ္တာ ပညတ္တိ။ **စက္ခုသောတ**-ဂ္ဂဟဏေန အဇ္ဈတ္တိကာယတနာနိ ဒဿေတိ, **ရူပသဒ္ဒ** -ဂ္ဂဟဏေန ဗာဟိရာယတနာနိ။ **ပထဝီတေဇောဝါယု**-ဂ္ဂဟဏေန ဖောဋ္ဌဗ္ဗာယတနံ ပဘေဒတော ဒဿေတိ။ ဧတေနေဝ ဓမ္မာယတ နေပိ လဗ္ဘမာနဘေဒေါ ဒဿိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ယသ္မာ ပထတဒိကာ ပညတ္တိ သသမ္ဘာရပထဝိယံ ဧကေဿ နာမံ ဂဟေတွာ သမူဟမေဝေဟာဒါယ ပညာပီယတိ, ဃဋ္ဌာဒိကာ စ ပညတ္တိ ဓမ္မသမူဟေသု သဗ္ဗေသမေဝ နာမံ ဂဟေတွာ သမူဟမေဝေဟာဒါယ ပညာပီယတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ ''ဧကေဿ တ''တိအာဒိ ။ တတ္ထ ဧကေဿ နာမံ ဂဟေတွာ သမူဟမုပာဒါယ ပညာပိယမာနာယ ပထတဒိဝသေန ဟ ကဋ္ဌဘာဝတော တံ ဌပေတွာ ဣတရံ ဒဿေတုံ **''ကထ''**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အယံ သမူဟပညတ္တိ နာမ** သမူဟဿ ပညာပနတော။ **ဒိသာကာသာ**ဒီသု **ဒိသာ**-ဂ္ဂဟဏေန စန္ဒသူရိယာဝတ္တနမုပာဒါယ ပညာပိယမာနံ ပုရတ္ထိမာဒိဒိသာပည တ္တိံ ဒဿေတိ။ **အာကာသ**-ဂ္ဂဟဏေန အသမ္ဖုဋ္ဌဓမ္မေ ဉပာဒါယ ပညာပိယမာနံ ကူပဂုဟာဒိအာကာသပညတ္တိံ ဒ ဿေတိ။ **ကာလ**-ဂ္ဂဟဏေန စန္ဒာဝတ္တနာဒိကမုပာဒါယ ပညာပိယမာနံ ပုဗ္ဗဏှာဒိကာလပညတ္တိံ ဒဿေတိ။ **နိမိ တ္တ**-ဂ္ဂဟဏေန ဗဟိဒ္ဓါ ပထဝီမဏ္ဍလာဒိကံ, အဇ္ဈတ္တိကဥ္စ ဘာဝနာဝိသေသံ ဉပာဒါယ ပညာပိယမာနံ ကသိဏနိမိ

တ္တာဒိကံ ဒဿေတိ။ **အဘာဝ**-ဂ္ဂဟဏေန ဘာဝနာဗလေန အပ္ပဝတ္တနသဘာဝံ အာကာသာနဉ္စာယတနဇ္ဈာနံ ဥပာဒာယ ပဝတ္တံ အာကိဉ္စညာယတနဇ္ဈာနာရမ္မဏံ အဘာဝပညတ္တိံ ဒဿေတိ။ **နိရောဓ**-ဂ္ဂဟဏေန ဘာဝနာဗလေန နိရုဒ္ဓံ နေဝသညာနာသညာယတနံ နိဿာယ ပညတ္တံ နိရောဓပညတ္တိံ ဒဿေတိ။ **အာဒိ**-ဂ္ဂဟဏေန ခယာဒိသဘာဝံ တံ တံ ဓမ္မံ ဥပာဒာယ ပညာပိယမာနံ အနိစ္စလက္ခဏာဒိကံ သင်္ဂဏှာတိ။ သာပိ ဟိ ဒိသာကာသာဒိကာ ဝိယ ဓမ္မသမူဟမုပာဒာယ အပညတ္တဘာဝတော **အသမူဟပညတ္တိ** ယေဝါတိ။

သာတိ အယံ ဒုဝိဓာ ဥပာဒာပညတ္တိ။ တဇ္ဇာပညတ္တိ ဝစနတ္ထံ အမုဉ္စိတွာ ပဝတ္တိတော ဥပာဒာပညတ္တိယံယေဝ သင်္ဂယှတီတိ ဝုတ္တံ **“ဝိဇ္ဇမာနံ ပရမတ္ထံ ဇောတယတီ”** တိ။ ဧတ္ထ ကတ္တ ဥပရိ “ဆ ပညတ္တိယောပိ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ”တိ ဝုတ္တံ။ **ဝိဇ္ဇမာန** န္တိ သဘာဝေန ဥပလဗ္ဘမာနံ။ **အဝိဇ္ဇမာန** န္တိ ဧဝံ ဝုတ္တ လောကသင်္ကေတံ သဘာဝဝသေန အနုပလဗ္ဘမာနံ။ **နာမမတ္တ**န္တိ နာမမတ္တဝန္တံ။ **သောတဒွါရဇဝနာနန္တရ** န္တိ ပစ္စုပ္ပန္နသဒ္ဒာရမ္မဏာယ သောတဒွါရဇဝနဝီထိယာ, တဒနုသာရပ္ပဝတ္တာယ အတီတသဒ္ဒာရမ္မဏာယ မနောဒွါရဇဝနဝီထိယာ စ အနန္တရပ္ပဝတ္တေန ။ မနောဒွါရဇဝနဝီထိပိ ဟိ သောတဒွါရဇဝနာနန္တရပ္ပဝတ္တာ တဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟိတာ။ **ဂဟိတပုဗ္ဗသင်္ကေတေနာ**တိ “အယံ ဣမဿ အတ္ထော, ဣဒမိမဿ တစက”န္တိ ဧဝံ ဝစနဝစနတ္ထသမ္ဗန္ဓဂ္ဂဟဏဝသေန ဂဟိတပုဗ္ဗဘာဝသင်္ကေတေန။ **ယာယာ**တိ ယာယ နာမပညတ္တိယာ ကရဏဘူတာယ။ **မနောဒွါရဇဝနဝိညာဏေန** ကတ္တုဘူတေန။ **မနောဒွါရဇဝနဝိညာဏေန** တ ကရဏဘူတေန, ယာယ နာမပညတ္တိယာ ကတ္တုဘူတာယာတိ အတ္ထော။ **ပညာပီယတီ**တိ သမ္မုတိပရမတ္ထဝသေန ပန ဒုဝိဓံ အတ္ထဇာတံ ပညာပီယတိ ဝိညာပီယတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေနာဟု ပောရာဏာ –

“အတ္ထာ ယဿာနုသာရေန, ဝိညာယန္တိ တတော ပရံ။
သာယံ ပညတ္တိ ဝိညေယျာ, လောကသင်္ကေတနိမ္မိတာ”တိ။

ကတရဇဝနဝီထိယံ ပနာယံ ဝိညာယတီတိ? “ဃဋော”တိအာဒိသဒ္ဒံ သုဏန္တဿ ဧကမေကံ သဒ္ဒံ အာရဗ္ဘ ပစ္စုပ္ပန္နာတီတာရမ္မဏဝသေန ဒွေ ဒွေ ဇဝနတရာ ဟောန္တိ, တတော သဒ္ဒသမုဒာယမာရဗ္ဘ ဧကော, တတော နာမပညတ္တိမာရဗ္ဘ ဧကောတိ ဧဝံ သဒ္ဒသမုဒာယာရမ္မဏာယ ဇဝနဝီထိယာ အနန္တရံ နာမပညတ္တိ ဟာကဋ္ဌာ ဟောတိ, တတော ပရံ အတ္ထာဝဗောဓောတိ အာစရိယာ။

ယံ သန္ဓာယ ဆက္ကနယော ဝုတ္တောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တထာ အဝိဇ္ဇမာနာန** န္တိ ပရမတ္ထတော အဝိဇ္ဇမာနာနံ။ **ကေနစိ အာကာရေနာ**တိ ပရမတ္ထတော, လောကသင်္ကေတတော ဝါ ကေနစိ ပကာရေန။ **အနုပလဗ္ဘမာနာနံ ပဉ္စမသစ္စာဒီန**န္တိ အာကာသာဒိပဉ္စမသစ္စာဒီနံ။ **အာဒိ**-ဂ္ဂဟဏေန အဋ္ဌမဗောဇ္ဈင်္ဂာဒိကေ သင်္ဂဏှာတိ။ **ပကတိပုရိသာဒီန**န္တိ သတ္တဝရဇတမာနံ သမာနာဝတ္ထာ ပကတိအင်္ဂုဋ္ဌာဒိပရိမာဏော ကာရကော ဝေဒကော အတ္တာ ပုရိသောတိအာဒိနာ ပရိကပ္ပိတာနံ ပကတိပုရိသာဒီနံ။ **အာဒိ**-ဂ္ဂဟဏေန အာကာသကုသုမာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ဝိဇ္ဇမာနေန အဝိဇ္ဇမာနပညတ္တိ** ပရမတ္ထတော ဝိဇ္ဇမာနာဟိ ဝိဇ္ဇာဒီဟိ အဝိဇ္ဇမာနဿ ပုဂ္ဂလဿ ပညတ္တတ္တာ။ သေသေသုပိ ဣမိနာဝ နယာနုသာရေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဧတ္ထေဝ** တိ ဥပာဒာပညတ္တိယမေဝ။

“ကုသင်္ကေနုဒကမာဒာယ, သမုဒ္ဒေ ဥဒကံ မိနေ။
ဧဝံ မာနုသကာ ကာမာ, ဒိဗ္ဗကာမာန သန္တိကေ”တိ။ (ဇာ. ၂.၂၁.၃၈၉) –

ဝစနတော မနုဿလောကေ စက္ကဝတ္တိသမ္ပတ္တိဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ ဥပနိဓာယ နိဟီနာယေတတိ ဝုတ္တံ **“ကပဏ။ပေ။ နိဓာယာ”**တိ။ **မာနုသက**န္တိ မနုဿလောကေ ဘဝံ။ ပရမတ္ထော စ ဝိဇ္ဇတီတိ ဟဒေသေသော။

၇၇၈. **တတိယာ ကောဋ္ဌိ န ဝိဇ္ဇတိ** အနုပလဗ္ဘမာနတ္တာ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ **မဟာအဋ္ဌကထာယံ** –

“ဒုဝေ သစ္စာနိ အက္ခာသိ, သမ္ဗုဒ္ဓော ဝဒတံ ဝရော။
သမ္မုတိံ ပရမတ္ထဉ္စ, တတိယံ နောပလဗ္ဘတီ”တိ။ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၄၃၉-၄၄၃)။

ပရတဒေသု န ကမ္ပတီ တိ ပကတိပုရိသန္တရာဒိတဒီနံ ပရေသံ တိတ္ထိယာနံ တဒေသု သမ္ပတ္တေသု, နိမိတ္တဘူတေသု တ န ကမ္ပတိ န ပဝေဓတိ န စလတီတိ အတ္ထော။

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသိနိယာ နာမ

အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာယ

ပညတ္တိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၃. တေရသမော ပရိစ္ဆေဒော

ကာရကပဋိဝေဓဝဏ္ဏနာ

နိဒ္ဒိဋ္ဌာ တိ ဥဒ္ဒေသနိဒ္ဒေသာဒိဝသေန ဒဿိတာ။ **ကုသလာဒယော**တိ ကုသလာကုသလာ။ ဧတေသံ ပန န နိဒ္ဒိဋ္ဌော တိ သမ္ဗန္ဓော ။ ပုဗ္ဗေ “ကာရကော”တိ ဝစနံ ဝိယ “ဝေဒကော”တိ အဝုတ္တေပိ “အတ္တာ ကာရကော ဝေဒကော”တိ အတ္တနော လဒ္ဓိတာယ “တဿ ဟိ ကာရကဿ ဝေဒကဿာ”တိ ဝုတ္တံ။ ကုသလာကုသလာနမဘာဝေပိ သိယာ, ဣ တရထာ အဟေတုကအေသာပတ္တိတောတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဧတေသံ** ကုသလာကုသလာနံ အာယတ္တာ ဝုတ္တိ ဧတေသန္တိ **တဒာယတ္တဝုတ္တိနော။ ဧတေသ** န္တိ ကုသလာကုသလာဒီနံ။ **တသ္မာ** တိ ကာရကာဘာဝေ ကုသလာကုသလာနံ, တဗ္ဗိ ပာကာနဉ္စ အဘာဝတော။ **နိရတ္ထိကာ** တိ ဒေသေတဗ္ဗတပိ ဗောဓေတဗ္ဗာဘာဝတော နိရတ္ထိကာ။ “နာယံ နိရတ္ထိကာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗတပိ “သာတ္ထိကာ”တိ ဝစနံ ပန ပရဿ ဒဠှဂ္ဂဟတ္ထံ။ လောကေပိ ဟိ ဧဝံ တေဟာရံ တေဟရန္တိ, ဧဝမေဝ ဘဝတိ, နာညထာတိအာဒိ။ **တတ္ထာ** တိ ကာရကာဘာဝေပိ အတ္တာ အတ္ထီတိ ဂဟဏေ။ **အနုရောဓော**တိ အနုကူလပက္ခ ဟတောတိ အတ္ထော။ **ဣဓာ**တိ ကာရကာဘာဝေပိ ကုသလာဒယော အတ္ထီတိ ဂဟဏေ။ **ဝိရောဓော**တိ ပဋိဃော။

ဧဝံ ကာရကာဘာဝေပိ ကုသလာဒီနံ သဗ္ဘာဝံ ယုတ္တိတော သာဓေတုံ တ ဣအနိ လောကသိဒ္ဓေန နိဒဿနေန သာဓေ တုံ **“အထာပီ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အထာပီ**တိ ကာရကာဘာဝေပိ။ ပထဝီ-ဂ္ဂဟဏေန ပထတေဇံ ဒဿေတိ။ တထာ အာပ-ဂ္ ဂဟဏေန အာပောဇံ။ **တေဇော**တိ သီတုဏှဟဝသေန ဒုဝိဓာ တေဇောဓာတု။ **ဥတူ**တိ ဟေမန္တာဒိဥတု။ **အာဒိ**-ဂ္ဂဟဏေန ဗီဇာဒိကေ သင်္ဂဏှာတိ။ ဇနကပစ္စယော ဟေတု, အနုပာလနကပစ္စယော ပစ္စယော နာမာတိ အာဟ **“ဟေတုပစ္စယ သာမဂ္ဂိယာ”**တိ။ “ဖလနိဗ္ဗတ္တကော ဟေတု, ပစ္စယော အနုပာလနကော”တိ ဟိ ဝုတ္တံ။

ဧဝံ ကာရကာဘာဝေပိ ကုသလာကုသလပ္ပဝတ္တိံ သာဓေတွ ဣအနိ ပရပရိကပ္ပိတံ အတ္တာနမေဝ တာဝ ပဋိက္ခိပိ တုံ **“အထာပိ စေတ္တာ”** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ ကာမံ ပညာပရိဗာဟိရဒိဋ္ဌိယာ ဧဝ အတ္တာ ပရိကပ္ပိယတိ, ပရော ပန “ပညာ ယ ပရိကပ္ပေမိ”တိ မညတီတိ တဿ လဒ္ဓိဝသေန **“ပညာယ ပရိကပ္ပိတော”**တိ ဝုတ္တံ။ **တံ ဥပပရိက္ခိဿာမ တာတ** တိ တိဋ္ဌတု တာဝ စေသာ ကာရကာဘာဝေပိ ကုသလာဒီနံ ဘာတဘာဝဝိစာရဏာ ပဌမံ တမေဝ အတ္တာနံ ဥပပရိက္ခိဿ သာမာတိ အတ္ထော။ အေသမေတ္ထ ဝတ္တုကာမော ပုစ္ဆတီတိ အဓိပ္ပာယေန ပဋိညံ အဒတွာဝ ပုစ္ဆန္တော အာဟ **“ကိစ္ဆေတ္တာ”** တိ။ **သစေတနော တ ဥအာဟု အစေတနော တ**တိ ဧတ္ထ ကော အေသောတိ အတ္ထော။ ဣတရော ဥ ဘယထာပိ အေသောယေဝ။ ယဉ္စဟိ အစေတနံ အတ္တာနံ, န တံ ကာရကံ, ဝေဒကဉ္စ, ယထာ တံ ဟကာရတရုအာဒယော။ “အစေတနောတယံ အတ္တာ”တိ အနုမာနေန ကာရကဝေဒကတ္တာဘာဝသိဒ္ဓိတောတိ ဒဿေတုံ **“ယဒိ အစေတနော”**တိ အာဒိ ဝုတ္တံ။ **အနညော**တိ အဝိနိဗ္ဘောဂဝသေန အနညော။ ဣတရထာ “သစေတနော”တိ ဝစနမေဝ န ဥပပဇ္ဇေယျ။ သဟဘာဝီ နာမ အညော န ဟောတီတိ။ **အတ္တနောပိ နာသော သိယာ**တိ အဝိနိဗ္ဘောဂဝုတ္တိရူပေသု ဧကဿ နာသေ ဣ တရဿာပိ ဝိနာသော ဝိယ။ **စေတနာယပိ နာသော န ဘဝတိ** အဝိနိဗ္ဘောဂရူပေသု ဧကဿ အဝိနာသေ ဣတရဿာပိ အဝိနာသော ဝိယာတိ အဓိပ္ပာယော။

“စေတနာယ အနညတ္တာ”တိ ကာရဏံ ဝတွာ တမေဝ သမတ္ထေတုံ **“စေတနတ္တာန”** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ “အတ္တ နော အနာသေ သတိ စေတနာယပိ ဝိနာသော န ဘဝတိ”တိ သုတွာပိ ပရဿ နိရုတ္တရဘာဝေ, စေတနာယ နာသေ ဝိသေသကာရဏာဘာဝတောတိ အဓိပ္ပာယေနာဟ **“အထ စေတနာယယေဝ”**တိအာဒိ။ အတ္တာဝ နဿတု, တိဋ္ဌတု စေတနာ။ ကော ဟိ ဝိသေသကာရဏာဘာဝေ အတ္တနိ အနုရောဓော, စေတနာယ ဝိရောဓောတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပဋိညာ ဟီနာ** တိ ပုဗ္ဗေ ဒိန္နပဋိညာ ပရိဟီနာ။ အထ န ဘဝတိ, “ပဋိညာ ဟီနာ”တိ ယဒိ အတ္တနော ဝိနာသေ စေတနာယ အဝိနာသော န ဘဝတိ။ စေတနတ္တာနံ အနညဘာဝေန စေတနာယ နာသေ အတ္တနောပိ ဝိနာသပ္ပသင်္ဂတော အတ္တာ န နဿတီတိ တဝ ပဋိညာ ဟီနာ။ **ဝုတ္တပ္ပကာရတော ဝိပရီတံ တ** တိ ယထာဝုတ္တပ္ပကာရတော ဝိပရီတံ။ စေတနာယ ဝိနာသေပိ အတ္တာ န နဿတိ, အတ္တနော ပန အဝိနာသေပိ စေတနာ နဿတီတိ ဧဝံ တ တဝ အဓိပ္ပာယော သိယာတိ အတ္ထော။ **အတ္တာ နဿတု, စေတနာ တိဋ္ဌတု** အညဘာဝေ ဥဘိန္နံ သမာနယောဂက္ခမတာယ ဘဝိတဗ္ဗတောတိ အဓိပ္ပာယော။ **ပဋိညာဟီနော ဘဝသီ**တိ စေတနာယေဝ နဿတိ, အတ္တာ န နဿတိ ပဋိညာယ ဟီနော ဘဝသိ။

ဣရိယာတိ အညတ္ထ ပဂ္ဂေ။ **လက္ခဏကတ** န္တိ အညမညဝိသဒိသေဟိ ဘိန္နလက္ခဏေဟိ ကတံ။ **ဒေသန္တရကတ** န္တိ ဘိန္နဒေသကတံ။ ဇာတော ဝေဒိယတိ ဉာယတီတိ **ဇာတဝေဒေ**ာ, အဂ္ဂိဿေတံ အဓိဝစနံ။ **ဉယ္ဟမာနေ**တိ ဥဒ္ဒနေ ပ က္ခိပိတ္ဝာ ပစ္စမာနေ။ ဧကော ပဝတ္တိပဒေသော ဣမေသန္တိ ဧကဒေသော, တေသံ ဘာဝေါတိ **ဧကဒေသတ္တံ** ။

အဝိနိဗ္ဘောဂတော တိ လက္ခဏတော ဘေဒေပိ ဌာနဝသေန အဝိနိဗ္ဘုဇ္ဇနတော အဝိသံသဋ္ဌတ္တာ ''ဧကဒေသတ္ တေ''တိက္ကမဿေဝ ဝေဝစနဝသေန **''အဝိနိဗ္ဘောဂဘာဝေပီ''** တိ ဝုတ္တံ။ **တံ အယုတ္တ** န္တိ တံ ''ဥဘိန္နံ ဧကဒေသ တာ နတ္ထီ''တိ ဣမိနာ သဟ န ယုဇ္ဇတိ။ **ပဋိညာ ဟီနာတိ** ယဒိ ပုဗ္ဗပဋိညာ ပမာဏံ, အယံ ပဋိညာ ဟီနာ။ ယဒိ တ ပန အယံ ပမာဏံ, ဣတရာ ဟီနာတိ အတ္ထော။ အထ တ စေတနာယ အတ္တနော ပဒေသဝသေန နာနတ္တေ အတ္တနော အစေတနတ္တ ဘာဝပ္ပတ္တိတော ''သစေတနော အတ္တာ''တိ ဟေဋ္ဌာ တယာ ဒိန္နပဋိညာ ပရိဟီနာတိ ဝေမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ ဗော။

အစေတနော အတ္တာ တိ အတ္တာ အစေတနောတိ ကတ္ဝာ။ **ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တဒေါသတော** တိ ''ယဒိ အစေတနော သိ ယာ''တိအာဒိနာ အာဒိတော ဝုတ္တဒေါသတော။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဧဝံ ဥပပရိက္ခိယမာနေ ဝိမဒ္ဒနသဟော ဟောတိ, တ သ္မာ။

၇၇၉. **ယဒိ ဧဝ**န္တိ ယဒိ ပရမတ္ထတော ကုသလာကုသလာနံ ကာရကော, တဗ္ဗိပာကာနဉ္စ ဝေဒကော နတ္ထိ, ဧဝံ သန္ တေ အထ ကသ္မာ ဘဂဝတာ ဝုတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

သန္ဓာဝတီ တိ သံသရတိ။ အတ္တနာ ကတကုသလာကုသလကမ္မပစ္စယတ္တာ ဝိပာကဘူတံ သုခဒုက္ခမ္ပိ အတ္တနာ က တမေဝ နာမ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ **''သုခဒုက္ခံ သယံကတ''** န္တိ။

၇၈၀. **သံသာရမာပန္နော** တိ –

> ''ခန္ဓာနဉ္စ ပဋိပာဋိ၊ ဓာတုအာယတနာန စ။
> အဗ္ဗောစ္ဆိန္နံ ဝတ္တမာနာ၊ 'သံသာရော'တိ ပဝုစ္စတီ''တိ။ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. နိဒါနကထာ; ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၆၁၉) –

ဧဝံ ဝုတ္တခန္ဓပဋိပာဋိအာဒိဝသပ္ပဝတ္တံ သံသာရံ ပုနပ္ပုနံ ပဝတ္တိဝသေန ပဋိပန္နော။ **ဒုက္ခမဿ မဟဗ္ဘယ** န္တိ အဿ သ သံသာရာပန္နဿ သတ္တဿ ဇာတိအာဒိဒုက္ခံ မဟဗ္ဘယံ မဟာဘယသံဝတ္တနကန္တိ အတ္ထော။ **ဩပဟတိ ကောတိ** ဥပ္ပဇ္ဇမာနော။

၇၈၁. **ဘာရာ ဟဝေ ပဉ္စက္ခန္ဓာ** တိ ရူပာဒယော ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဘာရဘူတာ, သီသေ နိက္ခိတ္တဘာရသဒိသာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဘာရဟာရော စ ပုဂ္ဂလော တဿ ပဉ္စက္ခန္ဓဘာရဿ ဟာရကော။ **ဘာရာအနန္တိ** ပဋိသန္ဓိဝသေန ပဉ္စက္ခ န္ဓဘာရဂ္ဂဟဏံ။ **ဘာရနိက္ခေပန** န္တိ ပုန အဂ္ဂဟေတဗ္ဗတာပဒနေန အနုပာဒါပရိနိဗ္ဗာနဝသေန ဘာရဿ နိက္ခိပနံ။

၇၈၂. **ယန္တိ** ကုသလာကုသလကမ္မံ။ **သကန္တိ** အာယတ္တံ။

၇၈၃. ကေဿ ပုဂ္ဂလဿာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ကေန ကပ္ပေနာ** တိ ကေသိံ ကပ္ပေ။

၇၈၄. **အဿန္ဒော** တိအာဒိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထံ။

''တဉ္စ ခေါ သမ္မုတိဝသေန, န ပရမတ္ထတော''တိ ဝတ္ဝာ တဒေဝ ပတိဋ္ဌာပေတုံ **''နနု ဘဂဝတာ''**တိအာဒိ ဝုတ္ တံ။ ''ကိံ နု သတ္တော''တိ ကထာ ဝဇိရာယ ထေရိယာ ဝုတ္တာပိ ဘဂဝတော အဓိပ္ပာယဝသေနေဝ ဝုတ္တတ္တာ ဘဂဝ တာ ဝုတ္တာ နာမ ဟောတီတိ ကတ္ဝာ ဝုတ္တံ **''ဘဂဝတာ ဣဒမ္ပိ ဝုတ္တ''** န္တိ။

၇၈၅. **ကိံ နု သတ္တောတိ ပစ္စေသီ** တိ ရူပဝေဒနာဒီသု ကိံ နာမ သတ္တော ပုဂ္ဂလောတိ ဂဏှာသိ။

၇၈၆. **အင္ဂသမ္ဘာရာ** တိ စက္ကာဒိအဝယဝသမ္ဘာရေသု, စက္ကာဒိအဝယဝတနံ သမောဓာနေတတိ အတ္ထော။ **သဒ္ဒော** တိ ဝေါဟာရော။

တသ္မာ တိ ယသ္မာ ဧဝံ ပရမတ္ထတော သတ္တဿ အဘာဝေ ဘဂဝတာ ဝုတ္တော, တသ္မာ။ န ဝစနမတ္တမေဝ အာလမ္ဗိတဗ္ဗံ အဓိပ္ပာယံ ပဟာယာတိ အတ္ထော။ ဒဠှပ္ပဟမူဠှပ္ပဟာဝ ဟုတ္တ ဂဏှာဟာတီတိ **ဒဠှပ္ပဟမူဠှပ္ပဟက္ကာဟီ,** ကာရဏော ဒသ္သိတေပိ အပရိစ္စဇနဝသေန ဂဟဏံ ဒဠှပ္ပဟဂ္ဂဟဏံ။ ကာရဏာသ္သေဝ ဒဠှမသမတ္ထတာဝသေန ဂဟဏံ မူဠှပ္ပဟဂ္ဂဟဏံ။ တာဒိသေန န ဘဝိတဗ္ဗန္တိ အာဟ **“န စ။ပေ။ ဘဝိတဗ္ဗ”** န္တိ။ **သုတ္တပဒာန** န္တိ နေယျတ္ထနီတတ္ထဝသေန ဥဘယထာ ဌိတာနံ သုတ္တန္တာနံ။

ဒွေဝ သစ္စာနိ ဝုတ္တာနိ တထာ တထာ ဝိနေတဗ္ဗာနံ ပုဂ္ဂလာနံ ဝသေနာတိ အဓိပ္ပာယော။ ယေသဉှိ သမ္မုတိဒေသနာယ ဝိသေသာဓိဂမော ဟောတိ, တေသံ သမ္မုတိသစ္စဝသေန ဒေသေတိ။ ယေသဉ္စ ပရမတ္ထဒေသနာယ, တေသံ ပရမတ္ထဝသေန ဒေသေတိ။ ဒေသဘာသာကုသလော ဝိယ အာစရိယော တံတံဒေသတသိမာဏာတနံ တာယ တာယ ဘာသာယ။ **သမ္မုတိသစ္စံ ပရမတ္ထသစ္စဉ္စာ** တိ ဧတ္ထ “ပုဂ္ဂလော သတ္တော ဣတ္ထီ ပုရိသော ခတ္တိယော ဗ္ရာဟ္မဏော ဒေဝေါ”တိဧဝမာဒိ ပရမတ္ထတော အဝိဇ္ဇမာနမ္ပိ လောကေ ကတသင်္ကေတဝသေန တထတ္တာ သမ္မုတိသစ္စံ ။ ခန္ဓဓာတုအာယတနာနိ သတိပဋ္ဌာနာတိဧဝမာဒိ ပရမတ္ထဝသေနေဝ တထတ္တာ ပရမတ္ထသစ္စံ။ တေနာဟု အဋ္ဌကထာစရိယာ –

“သင်္ကေတဝစနံ သစ္စံ၊ လောကသမ္မုတိကာရဏံ။
ပရမတ္ထဝစနံ သစ္စံ၊ ဓမ္မာနံ ဘူတကာရဏံ။ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၄၃၉-၄၄၃)။

“တသ္မာ ဝေါဟာရကုသလဿ၊ လောကနာထဿ သတ္ထုနော။
သမ္မုတိံ ဝေါဟရန္တဿ၊ မုသာဝါဒေါ န ဇာယတီ”တိ။

၇၈၇-၈. ယော သော ဣမံ ဂန္ထံ အစ္စန္တံ သတတမ္ပိ စိန္တေတိ, တဿ တတော သိဒ္ဓာ ပရမာ ပညာ ဝေပုလ္လဘာဝံ ဂစ္ဆတိ။ အဓိ စိတ္တသန္တာနံ နီဟရတိ အပနေတီတိ **အဓိနီဟရံ**။ ဝိမတိယာ ဝိစိကိစ္ဆာယ, မောဟဿ တ ဝိနာသံ ကရောတိ ဥပနိဿယဘာဝတောတိ **ဝိမတိဝိနာသကရံ**။ အတ္ထဗျဉ္ဇနသမ္ပဒာယ မနဝမုနတော **ပိယကရံ။ ဝိကသတီ** တိ ဒိဗ္ဗတိ။ **ဣဓာ**တိ ဣမသ္မိံ သာသနေ, အဘိဓမ္မေ ဝာ။

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသိနိယာ နာမ

အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာယ

ကာရကပဋိဝေဒဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၄. စုဒ္ဒသမော ပရိစ္ဆေဒော

ရူပာဝစရသမာဓိဘာဝနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၇၈၉. ဧဝံ ပရမတ္ထသမ္မုတိဝသေန ဥဘယထာပိ သဗ္ဗဓမ္မေ သင်္ခေပတော ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ယသ္မာ တေသု ဥဂ္ဂဟဏပရိစ္ဆေဒါဒိဝသေန ကတပရိစယေန အတ္ထကာမေန ကုလပုတ္တေန ဧကံသတော ဘာဝနာယ အဘိယောဂေါ ကာတဗ္ဗော, တသ္မာ ဘာဝနာနယံ သင်္ခေပတော ဒဿေတုမာရဘန္တော အာဟ **“ဘာဝနာနယ”**န္တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဘာဝနာနယန္တိ** လောကိယလောကုတ္တရဘာဝနာနယံ, ကုသလဓမ္မာနံ ဝဍ္ဎနက္ကမန္တိ အတ္ထော။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကံ ဟိတံ အာနယတိ ဥပနေတီတိ ဟိတာနယော, တံ **ဟိတာနယံ။ မာနယန္တိ** မာနေန္တော။ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကတ္ထေဟိ အနုသာသနတော သတ္တာနံ သုခံ အာနေတီတိ သုခါနယော, တံ **သုခါနယံ**။ ပရမံ ဗုဒ္ဓါကရောမိ, ပရမံ ဘာဝနာနယန္တိ တ ယောဇနာ။

၇၉၀. မနုဿာနံ ဓမ္မတော ဥတ္တရိ ဉာဏဒဿနန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ မနုဿာနံ ဓမ္မာ နာမ မနုဿာနံ ပကတိဓမ္မဘူတာ ဒသ ကုသလကမ္မပထာ, တတော **ဥတ္တရိ ဉာဏဒဿနံ** နာမ မဟဂ္ဂတလောကုတ္တရဓမ္မာ။ တေ ဟိ ဇာနနဋ္ဌေန ဉာဏံ, ပစ္စက္ခတော ဝိယ ဒဿနဋ္ဌေန စ ဒဿနန္တိ အဓိပ္ပေတာ။ “ဥတ္တရိမနုဿာန”န္တိ တ ယထာဋ္ဌိတဝသေနေဝ သမ္ဗန္ဓော။ ဗာလမနုဿာဒိတော ဥတ္တရိမနုဿာနံ ဈာယီနဉ္စေဝ အရိယာနဉ္စာတိ အတ္ထော။

၇၉၁. **သင်္ကဿရသမာစာရေ** တိအာဒီဟိ သီလဝိသုဒ္ဓိယာ ပယောဇနဒဿနံ။ တတ္ထ သင်္ကာယ သရိတဗ္ဗော သမာစာရော အဿာတိ **သင်္ကဿရသမာစာရော**။ ယံ ကိဉ္စိ လာမကကမ္မံ ဒိသွာ “ဣဒံ အသုကေန ကတံ ဘဝိဿတီ”တိ ဧဝံ ပဝတ္တေတဗ္ဗာယ သင်္ကာယ အတ္တနော တ ပရေ ယံကိဉ္စိ မန္တေန္တေ ဒိသွာ “မမ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ အသာရုပ္ပံ ဇာနိတွာ မန္တေတီ”တိ ဧဝံ ပဝတ္တသင်္ကာယ ဥပဂန္တဗ္ဗသမာစာရောတိ အတ္ထော။ **ဒုဿီလေ** တိ တေဒေဝ ဝိဘာဝေတုံ **“သီလဝဇ္ဇိတေ”** တိ ဝုတ္တံ။ **ဒုဿီလေ** တိ တ ဒူသိတသီလေ ခဏ္ဍာဒိဘာဝံ ဥပဂတသီလေ။ **သီလဝဇ္ဇိတေ** တိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ သီလဝိရဟိတေ။ **နတ္ထိ ဈာန**န္တိ လောကိယဇ္ဈာနမ္ပိ တာဝ နတ္ထိ။ **ကုတော မဂ္ဂေ** တိ လောကုတ္တရမဂ္ဂေ ကုတော, ကေန ကာရဏေန လောကုတ္တရဓမ္မာနံ ဟေတုယေဝ ဝိဇ္ဇတီတိ အတ္ထော။

၇၉၂. စရန္တိ တသ္မိံ သီလေ ပရိပူရကာရိတာယ ပဝတ္တန္တီတိ **စာရိတ္တံ**။ တရိတံ တာယန္တိ ရက္ခန္တိ တေန, တရိတတော တ အတ္တာနံ တာယတီတိ **တရိတ္တံ**။ ယံ ဘဂဝတာ “ဣဒံ ကာတဗ္ဗ”န္တိ ပညတ္တိသိက္ခာပဒပူရဏံ, ဣဒံ စာရိတ္တံ နာမ။ ယံ “န ကာတဗ္ဗ”န္တိ ပဋိက္ခိတ္တံ, တဿ အကရဏံ တရိတ္တံ နာမ။ **အစ္ဆိဒ္ဒ** န္တိအာဒီသု ယဿ သတ္တသု အာပတ္တိက္ခန္ဓေသု မဇ္ဈေ သိက္ခာပဒံ ဘိန္နံ, တဿ သီလံ ဆိဒ္ဒသာဋကော ဝိယ ဆိဒ္ဒံ နာမ ဟောတိ, တဗ္ဗိပရီတံ အစ္ဆိဒ္ဒံ။ ယဿ အာဒိမှိ တ အန္တေ တ ဘိန္နံ, တဿ ပရိယန္တေ ဆိန္နသာဋကော ဝိယ ခဏ္ဍံ နာမ ဟောတိ, တဒညံ **အကခဏ္ဍံ**။ ကမဿ အာဒရကရဏဝသေန အကခဏ္ဍန္တိ, ကမဝိလင်္ဃနဝသေန “အကခဏ္ဍမစ္ဆိဒ္ဒ”န္တိ တ ဟဗ္ဗော။ **အကမ္မာသ** -ဂ္ဂဟဏေန အသဗလတ္တမ္ပိ ဝုတ္တံ, သဗလကမ္မာသာနံ ဘေဒဿ အပ္ပမတ္တကဘာဝတော။ တတ္တကော ဟိ တေသံ ဝိသေသော။ ယဿ ပဋိပာဋိယာ ဒွေ တီဏိ သိက္ခာပဒါနိ ဘိန္နာနိ, တဿ ပိဋ္ဌိယာ, ကုစ္ဆိယာ တ ဥဋ္ဌိတေန ဝိသဘာဂဝဏ္ဏေန ကာဠရတ္တာဒီနံ အညတရေန သဗလဝဏ္ဏာ ကဠီ ဝိယ သဗလံ နာမ ဟောတိ။ ယဿ အန္တရန္တရာ ဘိန္နာနိ, တဿ အန္တရန္တရာ ဝိသဘာဂဝဏ္ဏဗိန္ဒုစိတ္တရကဠီ ဝိယ ကမ္မာသံ နာမ ဟောတိ။ ယံ ပန တထာဝိဓံ န ဟောတိ, တံ **“အသဗလံ အကမ္မာသ”** န္တိ ဝုစ္စတိ။ **အနိန္ဒိတ** န္တိ ဣမိနာ ဘုဇိဿဝိညုပ္ပသတ္ထအပရာမဋ္ဌသမာဓိသံဝတ္တနိကဘာဝေ သင်္ဂဏှာတိ။ တတ္ထ “ဣမိနာဟံ သီလေန တ ဝတေန တ ဗ္ရဟ္မစရိယေန တ ဒေဝေါ တ ဘဝိဿာမိ ဒေဝညတရော တ”တိ ဧဝံ တဏှာယ အပရာမဋ္ဌံ တဏှာဒာသဗ္ယတော မောစိတတ္တာ **ဘုဇိဿံ** နာမ။ အဒါသဉ္ဟိ လောကေ ဘုဇိဿောတိ ဝဒန္တိ။ ယထာဝုတ္တဂုဏဟာရိပူရိယာ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ ဝိညူဟိ ပသံသိတဗ္ဗန္တိ **ဝိညုပ္ပသတ္ထံ**။ တဏှာဒိဋ္ဌီဟိ အပရာမဋ္ဌံ ဋ္ဌိတိဘာဂိယံ **အပရာမဋ္ဌံ** နာမ။ ဈာနာဒီနံ ပစ္စယော ဘဝိတုံ သမတ္ထံ ဝိသေသဘာဂိယံ **သမာဓိသံဝတ္တနိကံ** နာမ။

၇၉၃-၇. **ဝိဝေကသုခန္တိ** ကာယစိတ္တုပဓိဝိဝေကသုခံ။ ကာယဝိဝေကသုခမ္ပိ ဟိ သမ္ပန္နသီလဿေဝ ဒုဿီလဿ သုညာဂါရာဒီသု ဝသတောပိ ဘေရဝတရမ္မဏာဒိအာပာထဂမနေန ဒုက္ခဿေဝ ဝိသေသတော သမ္ဘဝနတော။ **အ**

လင်္ကာရော အနုတ္တရောတိ ဒေဝဗြဟ္မရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒီနံ မဇ္ဈေ အနညသာဓာရဏသောဘာပဋိလာဘဟေတု
တာယ နိရုတ္တရော အလင်္ကာရဝိသေသော။ **ရတန**န္တိ စက္ကဝတ္တီနံ စက္ကရတနာဒိတောပိ သဝိသေသံ ရတိဇနနတော
အနုတ္တရံ ရတနံ။ စက္ကရတနာဒိကဉှိ ဝဋ္ဋနိဿိတမေဝ ရတိံ ဇနေတိ, ဣဒံ ပန ဝိဝဋ္ဋနိဿိတမ္ပိ ဇနေတီတိ
ဝိသေသတော ရတိဇနကံ ဟောတိ။ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတဿ သမ္ပတ္တိဝိသေသဿ နိပ္ဖာဒနတော စိန္တာမဏိသမန္တိ **စိန္တာ
မဏိ**။ **ယာန**န္တိ သံသာရကန္တာရတရဏေ ယာနံ။ **သီတလ**န္တိ စိတ္တသီတိဘာဝကရဏေန သီတလံ။ **ကိလေသမလဓောဝနန်**
တိ ဂင်္ဂါယမုနာဒီဟိပိ ဒုဗ္ဗိသောဓနီယဿ ကိလေသကာလုသိယဿ ဓောဝနံ။ **ဂုဏာနံ မူလဘူတ**န္တိ သဗ္ဗေသမ္ပိ
လောကိယလောကုတ္တရဂုဏာနံ မူလဘူတံ။ “သီလေ ပတိဋ္ဌာယ (သံ. နိ. ၁.၂၃), ကော စာဒိ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ, သီလဉ္စ
သုဝိသုဒ္ဓ”န္တိ (သံ. နိ. ၅.၃၆၉) စ အာဒိဝစနဉှေတ္ထ နိဒဿနံ။ **အောသာနံ** ဝီတိက္ကမဝတ္ထုဘူတဿ ဗလဿ ဝိနာ
သနတော အောသာနံ **ဗလဃာတိ**။

တသ္မာ တိ ယသ္မာ ဧဝံဝိဓာနိသံသသမ္ပန္နံ သီလံ, တသ္မာ။ **ဒုဝိဓလက္ခဏ** န္တိ ဩက္ခိတ္တစက္ခုအပ္ပသဒ္ဒာဒိဝသေ
န ကာယကမ္မာဒီနံ အဝိပ္ပကိဏ္ဏတာသာဓနတော သမာဓာနလက္ခဏံ, ကုသလဓမ္မာနံ မူလဘာဝတော ပတိဋ္ဌာနလက္ခ
ဏန္တိ ဧဝံ ဒုဝိဓလက္ခဏံ, စာရိတ္တဝါရိတ္တဝသေန ဝါ ဒုဝိဓဘာဝန္တိ အတ္ထော။ အတ္ထာနံ ကာမေတိ တဿ ဟိ
တာသီသနဝသေနာတိ **အတ္တကာမော** ။ ပိယံ သီလမဿာတိ **ပိယသီလော**။

၇၉၈-၉. ကာတဗ္ဗော ပလိဗောဓဿုပစ္ဆေဒေါတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကတိဝိဓော ပနာယံ ပလိဗောဓော, ကိံ သရူပေ စာ
တိ အာဟ **“ပလိဗောဓာ ဒသာ”**တိအာဒိ, “အာဟ မဟာအဋ္ဌကထာယ”န္တိ အဓိပ္ပာယော။ တတ္ထ **အာဝါသော**တိ ဧကမ္
ပိ ဩဝရကံ အာဒိံ ကတွာ ယာဝ သကလောပိ သင်္ဃာရာမော, သော တတ္ထ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တဿ **ပလိဗောဓော,** န ဣတရ
ဿ။ **ကုလ**န္တိ ဉာတိကုလံ ဝါ ဥပဋ္ဌာကကုလံ ဝါ, တံ တေဟိ သံသဋ္ဌဝိဟရတောဝ ပလိဗောဓော။ **လာဘော**တိ စတ္တာ
ရော ပစ္စယာ, တေပိ တတ္ထ သာပေက္ခဿေဝ ပလိဗောဓာ။ **ဂဏော**တိ သုတ္တန္တိကဂဏော ဝါ အာဘိဓမ္မိကဂဏော
ဝါ။ သော ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာဒါနေန သမဏဓမ္မဿ ဩကာသာလာဘိနော ပလိဗောဓော။ **ကမ္မ**န္တိ နဝကမ္မံ, တံ ကရောန်
တေန ဝဍ္ဎကိအာဒီဟိ လဒ္ဓာလဒ္ဓံ ဇာနိတဗ္ဗံ, ကတာကတေ ဥဿုက္ကံ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ သဗ္ဗထာပိ ပလိဗောဓော။ **အ
ဒ္ဓာန**န္တိ မဂ္ဂဂမနစိတ္တဿ ဒုဗ္ဗိနောဒနီယတာယ တံ သမဏဓမ္မဿ ပလိဗောဓော။ **ဉာတီ**တိ ဧတ္ထ ကုလ-ဂ္ဂဟ
ဏေန ဉာတိကုလဿပိ ဂဟိတတ္တာ ဧကေကာ ဉာတိ ဣဓ ဂဟိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ ယေ ပန ဝိဟာရေ အာစရိယုပဇ္ဈာယာဒ
ယော, ဃရေ မာတာဒယော, တေ ဂိလာနာ ပလိဗောဓာ။ **အာဗာဓော**တိ ယော ကောစိ ရောဂေါ, သော ဗာဓယမာနော ပလိ
ဗောဓော။ **ဂန္ထော** တိ ပရိယတ္တိပရိဟရဏံ, တံ သဇ္ဈာယာဒီဟိ နိစ္စဗျာဝဋဿေဝ ပလိဗောဓော။ **ဣဒ္ဓီ** တိ ပေါထုဇ္ဇ
နိကိဒ္ဓိ။ သာ ဟိ ဒုပ္ပရိဟာရာ အပ္ပမတ္တကေနေဝ ဘိဇ္ဇတိ, အယံ ပန ဝိပဿနာယ ပလိဗောဓော, န သမာဓိဿ သမာဓိံ
ပတွာ ပဋိလဘိတဗ္ဗတ္တာ။ **တေ**တိ တေ ပလိဗောဓာ။

၈၀၀-၂. ပလိဗောဓဿုပစ္ဆေဒံ ကတွာ တိ ဧတ္ထ ပဌမော တတ္ထ နိရပေက္ခစိတ္တတာယ, ဒုတိယော အသံသဂ္
ဂေန, တတိယော လာဘသက္ကာရုပ္ပတ္တိဋ္ဌာနံ ပဟာယ အညတ္ထ ဂမနေန, စတုတ္ထော ယထာရဒ္ဓဂန္ထသမာပနေန ,
အညဿ သင်္ဂဟဏေန ဝါ, ပဉ္စမော ယထာရဒ္ဓကမ္မဿ နိဋ္ဌာပနေန, သင်္ဃာဒီနံ နိယျာတနေန ဝါ, ဆဋ္ဌော ဂန်
တွာ ကိစ္စတီရဏေန, သတ္တမော ဥပဋ္ဌဟိတွာ ဉာတီနံ ပါကတိကကရဏေန, အဋ္ဌမော ဘေသဇ္ဇကရဏေန, ဝီရိယာဓိဋ်
ဌာနေန ဝါ, နဝမဒသမာ တတ္ထ အဗျာဝဋတာယ ဥပစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ။ **ဥပသင်္ကမိတဗ္ဗော** တိ ယတ္ထ သော ဝသတိ, တ
တ္ထ ဥပသင်္ကမနဝိဓိနာ ဥပသင်္ကမန္တေန ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗဝိဓာနဉ္စ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣ
တော ပရဉှိ ဂန္ထဝိတ္ထာရပရိဟရဏတ္ထံ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ အာဂတဝိတ္ထာရံ ပဟာယ ပဒတ္ထဝဏ္ဏနမတ္တံ ကရိဿာမ။
ကမ္မဋ္ဌာနဒါ တိ ဧတ္ထ ယောဂကမ္မဿ ပဝတ္တိဋ္ဌာနတာယ, ဥပရူပရိဘာဝနာကမ္မဿ ကာရဏဘာဝတော စ
ကမ္မဋ္ဌာနံ။ တံ ပန သဗ္ဗတ္ထကပါရိဟာရိယဝသေန ဒုဝိဓံ။ တတ္ထ မေတ္တာ, မရဏဿတိ, အသုဘသညာ စ သဗ္ဗတ်
ထ အတ္ထယိတဗ္ဗတော ဣစ္ဆိတဗ္ဗတော သဗ္ဗတ္ထကကမ္မဋ္ဌာနံ နာမ။ စရိယာနုကူလံ ပန ယံ ကိဉ္စိ ကမ္မဋ္ဌာနံ နိစ်
စံ ပရိဟရိတဗ္ဗတ္တာ ပါရိဟာရိယကမ္မဋ္ဌာနံ နာမ။ ဣမံ ဒုဝိဓံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ယော ဒေတိ, အယံ **ကမ္မဋ္ဌာနဿ ဒါယ
ကော,** သောပိ ဤဒိသော ပရိယေသိတဗ္ဗောတိ ဒဿေတုံ **“ပိယော ဂရူ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ပိယော**တိ သီလသမ္ပဒါဒီဟိ
သတ္တာနံ ပိယာယိတဗ္ဗော။ **ဂရူ**တိ တတောယေဝ ဂရုကာတဗ္ဗော ပါသာဏစ္ဆတ္တံ ဝိယ ဂရုံ ကတွာ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။
ဘာဝနီယောတိ သမ္ဘာဝနီယော။ **ဝတ္တာ** တိ ကိဉ္စိ အာလသိယမ္ပိ ဒိသွာ စောဒေတွာ ဩဝါဒဝသေန ဝဒနသီလော။ **ဝစန
က္ခမော**တိ ပဋိပုစ္ဆက္ခမော, ပဋိပုစ္ဆိတော အသံဟီရော ဟုတွာ သမ္မာသနက္ခမောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဂမ္ဘီရဉ္စ**

ကထံ ကတ္တာတိ တိရစ္ဆာနကထံ အကထေတွာ ဒသကထာဝတ္ထုပဋိသံယုတ္တံ ဂမ္ဘီရမေဝ ကထံ ကတ္တာ။ **နော စဋ္ဌာနေ နိယောဇကော**တိ အပ္ပဝတ္တိတဗ္ဗဋ္ဌာနဘူတေ အဟိတေ န နိယောဇကော။ **ဝေမာဒိဂုဏောပေတန္တိ အာဒိ**-သဒ္ဒေန သဒ္ဓာသမ္ပဒါဒိဂုဏယောဂံ ဒဿေတိ။ **ကာလေနာ**တိ အတ္တနော, အာစရိယဿ စ သပ္ပာယကာလေန။

၈၀၃. ဝတ္တံ ကတွာ တိ အာစရိယဿ နဝကမဟလ္လကဘာဝတနုရူပေန **ခန္ဓကေ** အာဂတံ အာစရိယဝတ္တံ ကတွာ။ ဧဝမေဝ အာစရိယေန ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗဝိဓိံ ဒဿေတုံ **"တေနာပိ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **တေနာပီ**တိ ကမ္မဋ္ဌာနအာယာစကေနပိ။ **စရိတံ ဉတွာ အတဗ္ဗ** န္တိ စေတောပရိယဉာဏလာဘိနာ တဿ စိတ္တာစာရံ, ဟဒယလောဟိတံ ဝ ပဿိတွာ ဉတွာ ဧဝံ "တွံ ကိံစရိတောသိ, ကေ ဝါ ပန တေ ဓမ္မာ ဗဟုလံ သမုဒာစရန္တီ"တိအာဒိနာ ပဋိပုစ္ဆိတွာ တဿ စရိတံ ဇာနိတွာ တဒနုရူပေန အာတဗ္ဗံ။

၈၀၄. ဧဝံ ကရိယာပထာဒိတောပိ ကေသဉ္စိ စရိတံ ဇာနိတုံ သက္ကာ, တံ ပန န ဧကန္တိကံ, "စရိတံ ဉတွာ"တိ ဝုတ္တံ, ကထမံ ပန တံ, ကတိဝိဓာ တတိ အာဟ **"စရိတံ ပနိဒံ ရာဂဒေါသမောဟဝသေနာ"**တိအာဒိ ။ ဥဿန္နဘာဝေန သန္တာနေ စရတီတိ **စရိတံ,** အသတိ ပဋိပက္ခဘာဝနာယံ သန္တာနေ ပဝတ္တနာရဟာ ရာကဒယော။

၈၀၅. တေမိဿကနယာ တိ သမ္ပယောဂဝသေန, ဧကသန္တတိပရိယာပန္နတာဝသေန စ နေသံ သံသဂ္ဂဘေဒါ။ **စတုသဋ္ဌိ ဘဝန္တီ**တိ –

"ရာကဒိကေ တိကေ သတ္တ, သတ္တ သဒ္ဓာဒိကေ တိကေ။
ဧကဒွိတိကမူလမှိ, မိဿတော သတ္တသတ္တက"န္တိ –

ဧဝံ ဝုတ္တေဟိ နဝဟိ သတ္တကေဟိ ယထာရဟံ ဝိဘဇိယမာနာ တေသဋ္ဌိ ဒိဋ္ဌိယာ သဒ္ဓိံ စတုသဋ္ဌိ ဘဝန္တိ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ **ဉပနန္ဒတ္ထေရေန** –

"ရာဂေ ဒေါသော စ မောဟော စ, ရာဂေန ပဋိယောပိ စ။
သဒ္ဓိံ ရာဂေန မောဟော စ, မောဟောပိ ပဋိဃေန စ။

"ရာကဒိတ္တယမေကန္တိ, သတ္တ ရာကဒိကေ တိကေ။
သဒ္ဓါ ဗုဒ္ဓိ စ တက္ကော စ, သဒ္ဓိံ သဒ္ဓါယ ဗုဒ္ဓိ စ။

"သဒ္ဓါယ တက္ကနဉ္စေဝ, ဗုဒ္ဓိယာ တက္ကနမ္ပိ စ။
သဒ္ဓါဒိတ္တယမေကန္တိ, သတ္တ သဒ္ဓါဒိကေ တိကေ။

"ရာကဒိကံ တိကဉ္စေက-မေကဒွိတိကဘေဒတော။
သဒ္ဓါဗုဒ္ဓိဝိတက္ကေဟိ, ယထာယောဂံ ဝိမိဿိယ။

"ဧကမူလေ ဒွိမူလေ စ, ပစ္စေကံ သတ္တကတ္တယံ။
တိမူလေ သတ္တကဉ္စေကံ, ဧဝံ့ တံ သတ္တသတ္တကံ။

"သဒ္ဓိံ ရာဂေန သဒ္ဓါ စ, သဒ္ဓိံ တေနေဝ ဗုဒ္ဓိ စ။
တေနေဝ တက္ကနံ တေန, သဒ္ဓါဗုဒ္ဓိ စ တေန စ။

"သဒ္ဓါသင်္ကပ္ပနံ တေန, ဗုဒ္ဓိသင်္ကပ္ပနမ္ပိ စ။
ဝိမိဿေတွာန တေနေဝ, သဒ္ဓါဗုဒ္ဓိဝိတက္ကနံ။

"ရာဂမူလနယေ စေဝ-မေကံ သတ္တကမုဒ္ဒိသေ။
သဒ္ဓိံ ဒေါသေန သဒ္ဓါ စ, သဒ္ဓိံ တေနေဝ ဗုဒ္ဓိ စ။

''တေနေဝ တက္ကနံ တေန၊ သဒ္ဓာဗုဒ္ဓိ စ တေန စ။
သဒ္ဓာသင်္ကပ္ပနံ တေန၊ ဗုဒ္ဓိသင်္ကပ္ပနမ္ပိ စ။

''ဝိမိဿေတွာတန တေနေဝ၊ သဒ္ဓာဗုဒ္ဓိဝိတက္ကနံ။
အောသမူလနယေ စေဝ-မေကံ သတ္တကမုဒ္ဒိသေ။

''သဒ္ဓိံ မောဟေန သဒ္ဓာ စ၊ သဒ္ဓိံ တေနေဝ ဗုဒ္ဓိ စ။
တေနေဝ တက္ကနံ တေန၊ သဒ္ဓာဗုဒ္ဓိ စ တေန စ။

''သဒ္ဓာသင်္ကပ္ပနံ တေန၊ ဗုဒ္ဓိသင်္ကပ္ပနမ္ပိ စ။
ဝိမိဿေတွာတန တေနေဝ၊ သဒ္ဓာဗုဒ္ဓိဝိတက္ကနံ။

''မောဟမူလနယေ စေဝ-မေကံ သတ္တကမုဒ္ဒိသေ။
ဧကမူလေ နယေ စေဝံ၊ ဧဝ္ဃံ တံ သတ္တကတ္တယံ။

''မိဿေတွာတ ရာဂအောသေဟိ၊ သဒ္ဓာ တေဟေဝ ဗုဒ္ဓိ စ။
တေဟိ သင်္ကပ္ပနံ တေဟိ၊ သဒ္ဓာဗုဒ္ဓိ စ တေဟိ စ။

''သဒ္ဓာသင်္ကပ္ပနံ တေဟိ၊ ဗုဒ္ဓိသင်္ကပ္ပနမ္ပိ စ။
တေဟိ ဒွီဟေဝ မိဿေတွာတ၊ သဒ္ဓာဗုဒ္ဓိဝိတက္ကနံ။

''ရာဂအောသနယေ စေဝ-မေကံ သတ္တကမုဒ္ဒိသေ။
မိဿေတွာတ ရာဂမောဟေဟိ၊ သဒ္ဓာ တေဟေဝ ဗုဒ္ဓိ စ။

''တေဟိ သင်္ကပ္ပနံ တေဟိ၊ သဒ္ဓာဗုဒ္ဓိ စ တေဟိ စ။
သဒ္ဓာသင်္ကပ္ပနံ တေဟိ၊ ဗုဒ္ဓိသင်္ကပ္ပနမ္ပိ စ။

''တေဟိ ဒွီဟေဝ မိဿေတွာတ၊ သဒ္ဓာဗုဒ္ဓိဝိတက္ကနံ။
ရာဂမောဟနယေ စေဝ-မေကံ သတ္တကမုဒ္ဒိသေ။

''မိဿေတွာတ အောသမောဟေဟိ၊ သဒ္ဓာ တေဟေဝ ဗုဒ္ဓိ စ။
တေဟိ သင်္ကပ္ပနံ တေဟိ၊ သဒ္ဓာဗုဒ္ဓိ စ တေဟိ စ။

''သဒ္ဓာသင်္ကပ္ပနံ တေဟိ၊ ဗုဒ္ဓိသင်္ကပ္ပနမ္ပိ စ။
တေဟိ ဒွီဟေဝ မိဿေတွာတ၊ သဒ္ဓာဗုဒ္ဓိဝိတက္ကနံ။

''အောသမောဟနယေ စေဝ-မေကံ သတ္တကမုဒ္ဒိသေ။
ဒွိမူလမ္ဟိ နယေ စေဝံ၊ ဧဝ္ဃံ တံ သတ္တကတ္တယံ။

''ရာဂပ္ပဋိဃမောဟေဟိ၊ သဒ္ဓာ တေဟေဝ ဗုဒ္ဓိ စ။
တေဟိ သင်္ကပ္ပနံ တေဟိ၊ သဒ္ဓာဗုဒ္ဓိ စ တေဟိ စ။

''သဒ္ဓာသင်္ကပ္ပနံ တေဟိ၊ ဗုဒ္ဓိသင်္ကပ္ပနမ္ပိ စ။
တေဟိ တီဟေဝ မိဿေတွာတ၊ သဒ္ဓာဗုဒ္ဓိဝိတက္ကနံ။

''တိမူလမ္ဟိ နယေ စေဝ-မေကံ သတ္တကမုဒ္ဒိသေ။

ဧဝံ တေသဋ္ဌိ ဟောတိတိ၊ ဝိညေယျံ နဝသတ္တကံ။
ဒိဋ္ဌိယာပိ စ ဟောတေဝ၊ စတုသဋ္ဌီတိ ကေစနာ''တိ။

၈၀၆-၇. နနု စ ''စရိတံ ဥတ္တတ အတဗ္ဗ''န္တိ ဝုတ္တံ, ကိံစရိတဿ ပန ကိံ ကမ္မဋ္ဌာနံ အနုကူလန္တိ ကြမံ အနု ယောဂံ သန္ဓာယ တံတံစရိတာနုကူလကမ္မဋ္ဌာနံ ဒဿေတုံ ပုန တဿ ဂဏနတော အပ္ပနာဝဟတော ဈာနပ္ပဘေဒ တော သမတိက္ကမတော ဝဍ္ဎနာဝဍ္ဎနတော အာရမ္မဏတော ဘူမိတော ဂဟဏတော ပစ္စယတော ဘေဒံ ဒဿေတုံ **''အ သုဘာ စာ''**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **ဒသ အသုဘာ**တိ ဥဒ္ဓုမာတကံ ဝိနီလကံ ဝိပုဗ္ဗကံ ဝိစ္ဆိဒ္ဒကံ ဝိက္ခာယိတကံ ဝိက္ခိ တ္တကံ ဟတဝိက္ခိတ္တကံ လောဟိတကံ ပုဠဝကံ အဋ္ဌိကန္တိ ကြမေ ဒသ။ **တထာ ကာယဂတာသတိ စာ**တိ ကြမေ ကော ဒသ ရာဂဝိက္ခမ္ဘနဿ ဥပာယဘာဝတော ရာဂစရိတဿ အနုကူလာ။ အသုဘ-ဂ္ဂဟဏေန စေတ္ထ တဒာရမ္မဏ သမာဓိပုဗ္ဗင်္ဂမံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟိတံ။ ဧဝံ သေသေသုပိ ယထာရဟံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အပ္ပမာဏသတ္တာရမ္မဏတ္တာ **အပ္ပမညာ,** မေတ္တာ ကရုဏာ မုဒိတာ ဥပေက္ခာတိ စတုန္နံ ဗြဟ္မဝိဟာရာနမေတံ အဓိဝစနံ။ တေ ပန **သဝဏ္ဏကသိဏာ** နီလကသိဏံ ပီတ ကသိဏံ လောဟိတကသိဏံ ဩဒာတကသိဏန္တိ ကြမေဟိ စတူဟိ ဝဏ္ဏကသိဏေဟိ သဟိတာ **အဋ္ဌ** ဒောသဝိက္ခမ္ဘနု ပါယဘာဝတော, အပ္ပဋိဃာတဝိသယတ္တာ စ **ဒောသစရိတဿ အနုကူလာ**။

၈၀၈. တံ။ပေ။ ပနေကကန္တိ တွေ **ကေကန္တိ** ကြဒံ အနုဿတိအပေက္ခံ, အနုဿတီသု ကေန္တိ အတ္ထော, န မောဟစရိတဝိတက္ကစရိတာပေက္ခံ တေသံ အညဿာပိ အနုကူလဿ လဗ္ဘနတော။ တံ ပန မောဟစရိတဿ, ဝိ တက္ကစရိတဿ စ ဂဏနဗလေန စိတ္တဿ ပတိဋ္ဌာနတော **အနုကူလံ**။

၈၀၉-၁၁. ပုရိမာ။ပေ။ ဒေဟိနောတိ ''ဗုဒ္ဓာနုဿတိ ဓမ္မာနုဿတိ သင်္ဃာနုဿတိ သီလာနုဿတိ စာကနုဿ သတိ ဒေဝတာနုဿတီ''တိ ကြဒံ ဟဋ္ဌိက္ကမေန **ပုရိမံ အနုဿတိဆက္ကံ** သဒ္ဓာစရိတဿ အတိသပ္ပာယဝသေန **အနု ကူလံ။ မရဏူပသမာယုတ္တာ သတီ**တိ မရဏေ, ဥပသမေ စ ယုတ္တာ သတိ, မရဏာနုဿတိ, ဥပသမာနုဿတိ စာတိ ဝု တ္တံ ဟောတိ။ **အာဟာရနိဿိတာ သညာ** တိ အာဟာရေ ပဋိက္ကူလသညာ။ **ဓာတုဝဝတ္ထာန** န္တိ စတုဓာတုဝဝတ္ထာနံ။ **ဗုဒ္ဓိပ္ပကတိဇန္တုနော** တိ ဗုဒ္ဓိစရိတဿ သတ္တဿ။ **သေသာနိ ကသိဏာနီ**တိ ဒောသစရိတဿ အနုကူလေသု ဝုတ္တေဟိ စတူဟိ ဝဏ္ဏကသိဏေဟိ အဝသေသာနိ ပထဝီအာပေါတေဇောဝါယောအာလောကာကာသကသိဏာနိ, ဧဝံ ပုရိမာနိ စတ္တာရိ, ကြမာနိ ဆာတိ ဒသ ကြမဿေဝ ဥဇုဝိပစ္စနီကာ, ကြမဿ အသပ္ပာယန္တိ ဂဟေတဗ္ဗဝိသေသဿ အ ဘာဝတော ရာဂါဒိ**သဗ္ဗစရိတာနံ** အနုကူလာတိ ဝဏ္ဏိတာ။

၈၁၂. ကေန္တဝိပစ္စနီကဘာဝတော တိ ရာဂစရိတာဒီနံ အသုဘာဒိကမ္မဋ္ဌာနဿ ဥဇုဝိပစ္စနီကတာယ။ **အတိသပ္ပာ ယတော**တိ သဒ္ဓာစရိတာဒီနံ ဗုဒ္ဓာနုဿတိအာဒိကမ္မဋ္ဌာနဿ အတိသပ္ပာယတော။ ဧဝံ ဥဇုဝိပစ္စနီကဝသေန, အတိသ ပ္ပာယဝသေန စ ကြဒံ သဗ္ဗံ ဝိသုံ ဝိသုံ တေသံ အနုကူလန္တိ ဝုတ္တံ, န ပန ကြတရဿ အနနုကူလဘာဝတော။ န ဟိ ရာက ဒီနံ အဝိက္ခမ္ဘိကာ, သဒ္ဓာဒီနံ တ အနုပကာရိကာ ကုသလဘာဝနာ နာမ အတ္ထိ။ တထာ ဟိ **မေဃိယသုတ္တေ** –

''စတ္တာရော ဓမ္မာ ဥတ္တရိ ဘာဝေတဗ္ဗာ, အသုဘာ ဘာဝေတဗ္ဗာ ရာဂဿ ပဟာနာယ, မေတ္တာ ဘာဝေ တဗ္ဗာ ဗျာပါဒဿ ပဟာနာယ, အာနာပါနဿတိ ဘာဝေတဗ္ဗာ ဝိတက္ကုပစ္ဆေဒာယ, အနိစ္စသညာ ဘာဝေ တဗ္ဗာ အသ္မိမာနသမုဂ္ဃာတာယာ''တိ (အ. နိ. ၉.၃; ဥဒါ. ၃၁) –

ကေဿဝ စတ္တာရော ဓမ္မာ ဘာဝေတဗ္ဗာတိ ဝုတ္တာ။ တထာ **ရာဟုလောဝါဒသုတ္တေပိ** ''မေတ္တံ, ရာဟုလ, ဘာဝ နံ ဘာဝေဟီ''တိအာဒိနာ (မ. နိ. ၂.၁၂၀) သတ္တ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ ဝုတ္တာနိ, န စာယသ္မတော မေဃိယဿ စတ္တာရိပိ စရိ တာနိ သန္တိ, နာပိ ရာဟုလတ္ထေရဿ သဗ္ဗစရိတာနိ, တသ္မာ ဝစနမတ္တေ အဘိနိဝေသံ အကတွာ သဗ္ဗတ္ထ အဓိပ္ပ ဟယော ပရိယေသိတဗ္ဗောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၈၁၃-၄. ကိဥ္စာပိ ဝုတ္တနယေန ကမ္မဋ္ဌာနာနံ ဂဏနပရိစ္ဆေဒေပိ သင်္ကာ ဉာတုံ, သင်္ခရတ္တာ ပန သုခေန ဝိ ညာတုံ န သက္ကာတိ တေသံ သာမညတော, ဝိသုံ ဝိသုံ ဇာတိတော စ ဂဏနပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတုံ **''ကမ္မဋ္ဌာနာနိ သဗ္ဗာ နီ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **စတ္တာလီသာတိ နိဒ္ဒိသေ** တိ ဟဋ္ဌိတော, အဋ္ဌကထာတော စ သမောဓာနေတွာ ''သမစတ္တာလီ သာ''တိ နိဒ္ဒိသေယျ။ ကထံ? ကသိဏာနိ ဒသ။ပေ။ သညာ စာဟာရတာ ကြတိ။ **အသုဘာနုဿတီ ဒသာ** တိ ဒသ-သဒ္ဒ

အေ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗော “ဒသ အသုဘာ , ဒသ အနုဿတီ”တိ။ ဒသ အသုဘာ ဟေဋ္ဌာ ကထိတာဝ။ “ပုရိမာနုဿ သတိဆက္က”န္တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တာ ဆ, မရဏာနုဿတိ ကာယဂတာသတိ အာနာပာနဿတိ ဥပသမာနုဿတီတိ ဣမာ ဒသ အနုဿတိယော။ **စတုဓာတုဝဝတ္ထာန** န္တိ ပထဝါဒီနံ စတုန္နံ ဓာတူနံ ဝဝတ္ထာနံ။ **သညာ စာဟာရေ ပဋိကူလာ**တိ က ထာဗန္ဓဝသေန ဂ-ကာရဿ လောပံ ကတွာ အာဟာရေဂတာ သညာ “အာဟာရေဂတာ သညာ”တိ ဝုတ္တာ။ အာဟာရော ယေဝ တ အာဟာရတာ, တဂ္ဂတာ စ သညာ ဥပစာရတော “အာဟာရတာ”တိ ဝုတ္တာ, အာဟာရေ ပဋိက္ကူလသညာတိ အတ္ထော။

၈၁၅-၆. ကိံ ဣမေသု သဗ္ဗေသုယေဝ ကမ္မဋ္ဌာနေသု ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တတီတိ? အာမ, နိဗ္ဗတ္တတိ သဗ္ဗေသ္ဝေ ဥပစာရဇ္ဈာနံ, အပ္ပနာဈာနံ ပန ကေသုစိ န နိဗ္ဗတ္တတိ, တသ္မာ ကာနိစိ ဥပစာရမေဝ နိဗ္ဗတ္တေန္တိ, ကာနိစိ အပ္ပနမ္ပိ။ ကထံ ပနေတံ ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ အာဟ **“ဧတေသု”**တိအာဒိ။ ဥပစာရမေဝ အာဝဟန္တီတိ **ဥပစာရာဝဟာ** “အပေက္ခာ”တိအာ ဒီသု ဝိယ ဟေတ္ထ အဝဓာရဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တတ္ထ အာနာပာနဿတိံ, ကာယဂတာသတိဉ္စ ဟိတွာ သေသာ ဗုဒ္ဓါနုဿ သတိအာဒယော အဋ္ဌ **အနုဿတိယော,** သညာ, ဝဝတ္ထာနဉ္စာတိ ဧတေ ဒသ နာနပ္ပကာရကတ္တာ, ဂမ္ဘီရတ္တာ, သဘာဝဓမ္မတ္တာ စ အသတိ ဘာဝနာဝိသေသေ ဥပစာရာဝဟာ ဝုတ္တာ။

၈၁၇-၈. ဇဝံ ဥပစာရပ္ပနာဝဟတော ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဈာနပ္ပဘေဒတော ဒဿေတုံ **“အပ္ပနာယာဝဟေသု”**တိ အာဒိ ဝုတ္တံ။ **စတုက္ကဇ္ဈာနိကာ** တိ စတုက္ကနယဝသေန စတုတ္ထဇ္ဈာနိကာ ရူပါဝစရဇ္ဈာနဝန္တော, တေသံ ဧကေကဿေဝ အာရမ္မဏဘူတာတိ အတ္ထော။ ပဉ္စကနယဝသေန ပန “ပဉ္စကဇ္ဈာနိကာ”တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ပဌမဇ္ဈာနိကာ** တိ ပဌမဇ္ဈာန ဿေဝ အာရမ္မဏဘူတာ, ပဋိက္ကူလဘာဝတော ပန ဣတရေသံ အာရမ္မဏာနိ န ဟောန္တိ။ ပဋိက္ကူလေပိ ဟိ ဝိသယေ ဝိတက္ကဗလေန ပဌမဇ္ဈာနံ အပ္ပေတိ စဏ္ဍသောတနဒိယံ အရိတ္တဗလေန နာဝါ ဝိယ။ သေသာနိ ပန တဒဘာဝတော န တေသု အပ္ပေန္တိ။

၈၁၉. တိကဇ္ဈာနဝဟာ တိ စတုက္ကနယေန တိကဇ္ဈာနဝဟာ, ပဉ္စကနယေန ပန စတုက္ကဇ္ဈာနဝဟာ, မေတ္တာ ကရုဏာမုဒိတာ ဟိ မေတ္တာဒီနံ သောမနဿသဟဂတာနမေဝ အာရမ္မဏတ္တာ ပဉ္စမဇ္ဈာနိကာ န ဟောန္တိ။ အပ္ပနပ္ပတ္တာ ဟိ မေတ္တာဒယော သောမနဿေန ဝိနာ နပ္ပဝတ္တန္တိ။ စတုတ္ထောပိ ဗြဟ္မဝိဟာရောတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဗြဟ္မာနံ ဥတ္တမာနံ ဝိဟာရော, ဗြဟ္မဘူတော တ ဝိဟာရောတိ **ဗြဟ္မဝိဟာရော,** သော ဥပေက္ခာဘာဝနာဝသေန စတုတ္ထဇ္ဈာနိ ကော။ တတ္ထာပိ မေတ္တာဒိဝသေန ပဋိလဒ္ဓဇ္ဈာနစတုက္ကဿေဝေတံ အပ္ပေတိ, နေတရဿ။ ကသ္မာ? မေတ္တာဒီနံ နိ ဿန္ဒတ္တာ။ ယထာ ဟိ ကသိဏာနံ နိဿန္ဒာ အာရုပ္ပာ, ယထာ စ သမထဝိပဿနာနိဿန္ဒာ နိရောဓသမာပတ္တိ, ဇဝံ မေတ္တာဒိနိဿန္ဒာ ဥပေက္ခာ။ **အာရုပ္ပာ စတုတ္ထဇ္ဈာနိကာ** တိ အင်္ဂသမတာဝသေန အာရုပ္ပာပိ စတုတ္ထဇ္ဈာနသ္ဝေ သေဝ ပဘေဒာတိ ကတွာ ဝုတ္တံ။

၈၂၀. ဇဝံ ဈာနဘေဒတော ဒဿေတွာ ပုန သမတိက္ကမတော ဒဿေတုံ **“ဝသေနာရမ္မဏင်္ဂါန”** န္တိအာဒိ ဝု တ္တံ။ အာရမ္မဏသမတိက္ကမော အင်္ဂသမတိက္ကမောတိ အတိက္ကမိတဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏာနံ, အင်္ဂါနဉ္စ ဝသေန သမတိက္ကမော ဒုဝိဓော။ ကိံ သဗ္ဗေသွေဝ ဒုဝိဓော လဗ္ဘတိ, နောတိ အာဟ **“ကေစရာ။ပေ။ တိက္ကမော”** တိ။ စတူသု ဟိ အာရုပ္ပေသု အာရမ္မဏသမတိက္ကမောဝ ဟောတိ အာကာသကသိဏဝဇ္ဇိတေသု နဝသု အာရမ္မဏေသု အညတရံ သမတိက္ကမိတွာ အာကာသာနဉ္စာယတနဿ, အာကာသာနဉ္စာယတနာဒီနိ စ သမတိက္ကမိတွာ ဝိညာဏဉ္စာယတ နာဒီနံ ပတ္တဗ္ဗတ္တာ, အင်္ဂါတိက္ကမော ပန အရူပေ နတ္ထိ စတုန္နမ္ပိ အင်္ဂါနံ ဝသေန သမာနတ္တာ။ **ရူပေ ဈာနင်္ဂ တိက္ကမော**တိ ရူပာဝစရိကကမ္မဋ္ဌာနေသု ဝိတက္ကာဒီနံ ဈာနင်္ဂါနံ အတိက္ကမော, ဣဒဉ္စ လဗ္ဘမာနကဝသေန ဝုတ္တံ။ ပဌမဇ္ဈာနိကေသု ဒုဝိဓောပိ သမတိက္ကမော နတ္ထိ, နီဝရဏသမတိက္ကမော ဣဓ အဋ္ဌန္နမ္ပိ သမာပတ္တီနံ သာဓာရ ဏတ္တာ န ဂဟိတော။

၈၂၁. ဇဝံ သမတိက္ကမဝသေန ဒဿေတွာ ပုန ဝဍ္ဎနာဝဍ္ဎနဝသေန ဒဿေတုံ **“ဒသေဝ ကသိဏာနီ”**တိအာဒိ မာဟ။ ဣမေသု စတ္တာလီသာယ ကမ္မဋ္ဌာနေသု ဒသ ကသိဏာနေဝ ဝဍ္ဎေတဗ္ဗာနိ။ **န စ။ပေ။ အသုဘာဒယော**တိ သေ သာ အသုဘာဒယော ပန နေဝ ဝဍ္ဎေတဗ္ဗာ။ ကသ္မာ? ပရိစ္ဆိန္နာကာရေနေဝ ဥပဋ္ဌာနတော, အာနိသံသာဘာဝတော စ။ တထာ ဟိ ဒသ အသုဘာနိ, ကာယဂတာသတိ စ အတ္တနော ဌိတောကာသေန ပရိစ္ဆိန္နတ္တာ ပရိစ္ဆိန္နာကာရေနေဝ ဥပဋ္ဌ

ဌပဟန္တိ။ ၀မိုတေသုပိ ကုဏပရာသိ ဧ၀ ဥပဋ္ဌာတီတိ န ကောစိ အာနိသံသော အတ္ထိ။ အ၀မိုတေသုပိ ဟိ တေသု ကာမရာဂ၀ိက္ခမ္ဘနာ ဟောတိယေ၀။ ယဒိ ဧ၀ံ, အသုဘဇ္ဈာနာနံ အပ္ပမာဏာရမ္မဏတာ၀စနံ ၀ိရုဇ္ဈတီတိ? န ၀ိရုဇ္ဈတိ။ ဧကစ္စော ဟိ ဥဒ္ဓုမာတကေ ၀ါ အဋ္ဌိကေ ၀ါ မဟန္တေ နိမိတ္တံ ဂဏှာတိ, ဧကစ္စော အပ္ပကေတိ ဣမိနာ ပရိယာယေန ဧကစ္စဿ ပရိတ္တာရမ္မဏဇ္ဈာနံ ဟောတိ, ဧကစ္စဿ အပ္ပမာဏာရမ္မဏံ။ ယော ၀ါ ဧ၀ံ အာနိသံသာဘာ၀ံ အပဿ

သန္တော ၀မေယျ, တဿ ၀သေန အပ္ပမာဏာရမ္မဏတာ ၀ုတ္တာ။ အာနာပာနနိမိတ္တမ္ပိ နာသိကဂ္ဂမုခနိမိတ္တာဒိ ပရိစ္ဆိန္နံ ဥပဋ္ဌာတိ, ၀မုယတောပိ စ တတာရာသိယေ၀ ၀မုတိ။ ပိစုပိဏ္ဍာဒိ၀သေန ဥပဋ္ဌဟန္တမ္ပိ ဟိ နိမိတ္တံ တတ သဏ္ဌာနမတ္တမေ၀, တထာ ဗ္ရဟ္မ၀ိဟာရနိမိတ္တမ္ပိ ၀မေန္တဿ သတ္တရာသိယေ၀ ၀မေယျ, န စ တေန ကောစိ အတ္ထော ဟောတိ, တသ္မာ တဒုဘယမ္ပိ န ၀မေတဗ္ဗံ။ ယံ ပန ၀ုတ္တံ ''မေတ္တာသဟဂတေန စေတသာ ဧကံ ဒိသံ ဖရိတွာ ၀ိဟရတီ''တိအာဒိ (၀ိဘ. ၆၄၃), တမ္ပိ ပရိဂ္ဂဟ၀သေန ၀ုတ္တံ, န နိမိတ္တ၀မုန၀သေန။ ကိဉ္စိ ဗ္ရဟ္မ၀ိဟာရေ ပဋိဘာဂနိမိတ္တမေ၀ နတ္ထိ, ကိမယံ ၀မေယျ, အပ္ပမာဏာရမ္မဏတာ ပနေတ္ထ ပရိဂ္ဂဟိတမတ္တ၀သေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အာရုပ္ပာရမ္မဏေသု အာကာသံ ကသိဏုဂ္ဃာဋိမတ္တတ္တာ ကသိဏာပဂမ၀သေနေ၀ မနသိ ကာတဗ္ဗံ, တတော ပရံ ၀မုယ တော န ကိဉ္စိ ဟောတိ, ၀ိညာဏံ သဘာ၀ဓမ္မတ္တာ န သက္ကာ ၀မေတုံ, ပရိကမ္မမေ၀ ဟိ ၀မေတုံ သက္ကာ, ၀ိညာဏာ ပဂမော တဿ အဘာ၀မတ္တတ္တာ, နေ၀သညာနာသညာယတနာရမ္မဏမ္ပိ သဘာ၀ဓမ္မတ္တာယေ၀ န သက္ကာ ၀ဍ္ဎေတုံ, တသ္မာ တာနိပိ န ၀မေတဗ္ဗာနိ။ အပ္ပမာဏာရမ္မဏတာ အာရုပ္ပာနံ ၀ိပုလကသိဏုဂ္ဃာဋိမာကာသေ ပ၀တ္တိယာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဗုဒ္ဓာနုဿတိအာဒယော စ အနိမိတ္တတ္တာ န ၀မေတဗ္ဗာ ။ ပဋိဘာဂနိမိတ္တဥ္ဟိ အယံ ၀မေယျ, တဥ္စ နေသံ နတ္ထိ, တသ္မာ ဣမေ အသုဘာဒယော တိံသ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ ပရိစ္ဆိန္နောကာသတ္တာ, ပယောဇနာဘာ၀တော, အ၀မုနတော စ န ၀မေတဗ္ဗာနိ။

၈၂-၃. ဧ၀ံ ၀မုနာ၀မုနတော ဒဿေတွာ ပုန အာရမ္မဏတော ဒဿေတုံ **''ဒသေ၀ ကသိဏာနီ''**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **ပဋိဘာဂနိမိတ္တာနိ ဟောန္တိ အာရမ္မဏာနီ** တိ ဣမာနိ ဒွာဝီသ ပဋိဘာဂနိမိတ္တဘူတာနိ အာရမ္မဏာနိ ဟောန္တိ။ **သေသာ**တိ အ၀သေသာ အဋ္ဌာရသ **နေ၀** ပဋိဘာဂနိမိတ္တာရမ္မဏာ သိယုံ။

၈၄-၅. ဣဒါနိ ဘူမိတော ဒဿေတုံ **''အသုဘာနီ''**တိအာဒိ ၀ုတ္တံ။ **ဒေ၀ေသု နပ္ပ၀တ္တန္တိ** တတ္ထ အသုဘာနံ, ပဋိကူလဿ စ အာဟာရဿ အဘာ၀တော။ တစပဉ္စကမ္ပိ ဟိ တတ္ထ ပ၀တ္တမာနံ ဒိဗ္ဗာနုဘာ၀ေန ပဋိကူလာကာ ရေန နောပဋ္ဌာတိ။ အဿာသပဿာသာနံ ဗ္ရဟ္မလောကေ အဘာ၀တော **''အာနာပာနဿတိ စာ''** တိအာဒိ ၀ုတ္တံ။ ဈာနာနုဘာ၀နိဗ္ဗတ္တာနဥ္ဟိ အတ္တဿ အဘာ၀တော နတ္ထိ ဗ္ရဟ္မလောကေ အဿာသပဿာသာ။

၈၇. ဣဒါနိ ဂဟဏတော ဒဿေတုံ **''စတုတ္ထ''**န္တိအာဒိ ၀ုတ္တံ။ တတ္ထ **စတုတ္ထံ။ပေ။ ဒိဋ္ဌေနေ၀ ဂဟေတဗ္ဗာ**တိ တယောကသိဏံ ၀ဇ္ဇေတွာ သေသာ န၀ **ကသိဏာ,** ဒသ အသုဘာနီတိ ဣမာနိ ဧကူနဝီသတိ **ဒိဋ္ဌေနေ၀** ၀တ္ထုနာ ကရဏဘူတေန ဂဟေတဗ္ဗာနိ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗာနိ။ တထာ စ ၀ုတ္တံ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ဒိဋ္ဌေန ဂဟေတဗ္ဗာနိ, ပုဗ္ဗဘာဂေ စက္ခုနာ ဩလောကေတွာ နိမိတ္တံ နေသံ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော''တိ (၀ိသုဒ္ဓိ. ၁.၄၇)။

၈၈-၁၁. **သတိယမ္ပိ စ ကာယမ္ဟိ** တိ ကာယဂတာသတိယမ္ပိ။ **ဒိဋ္ဌေန တစပဉ္စက** န္တိ တစပဉ္စကမတ္တမေ၀ ဒိဋ္ဌေန ဂဟေတဗ္ဗံ။ **သေသမေတ္ထ သုတေနေ၀** တိ ဧတ္ထ ကာယဂတာသတိယံ သေသံ ၀က္ကပဉ္စကာဒိ သုတေနေ၀ ဂဟေတဗ္ ဗံ။ ဣတိ ကာယဂတာသတိ ဒိဋ္ဌသုတေန ဂဟေတဗ္ဗာ။ ဥတ္တရောဋ္ဌနာသိကဂ္ဂေသု ဖုဋ္ဌဿ အဿာသပဿာသဿ သ ဂဟေတဗ္ဗတော ၀ုတ္တံ **''အာနာပာနဿတိ ဖုဋ္ဌေန ပရိဒီပိတာ''** တိ။ ဥဏှသီတဿာဒီနံ ပတ္တေသု စလ မာန၀ဏ္ဏဂ္ဂဟဏမုခေန, သရီရသမ္ဗန္ဓ၀သေန စ တတဿ ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ ၀ုတ္တံ **''တယောကသိဏမေ၀ေတ္ထ, ဒိဋ္ဌဖုဋ္ဌေန ဂယှတီ''**တိ။ **အာဒိတော၀ ဂဟေတဗ္ဗာ န ဟောန္တိ** တိအာဒိကမ္မိကေန ဘာ၀နာရမ္ဘ၀သေန န ပဋ္ဌ ပေတဗ္ဗာနိ, ဟေဋ္ဌိမေ တယော ဗ္ရဟ္မ၀ိဟာရေ, ကသိဏေသု ရူပာ၀စရစတုတ္ထဇ္ဈာနဉ္စ အနဓိဂန္တွာ သမ္ပာဒေတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ။

၉၂-၅. ဧ၀ံ ဂဟဏ၀သေန ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ပစ္စယတော ဒဿေတုံ **''ကမ္မဋ္ဌာနေသု ဟေတေသူ''** တိအာဒိ ၀ု တ္တံ။ တတ္ထ **ဧတေသု ကမ္မဋ္ဌာနေသူ** တိ ဧတ္ထ ယထာရဟံ အာရမ္မဏာနံ, ဈာနာနဉ္စ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အာကာသ ကသိဏဿ ဥဂ္ဃာဋေတုံ အသက္ကုဏေယျတ္တာ ၀ုတ္တံ **''အာကာသကသိဏံ ၀ိနာ''**တိ။ မေတ္တာဒိကေကေသမ္ပိ ဗ္ရ

ဟ္မဝိဟာရေ တီဏိ တီဏိ ဈာနာနိ ပဋိလဘိတွာ ဌိတဿေဝ ဥပေက္ခာဗြဟ္မဝိဟာရဝသေန ပဉ္စမဇ္ဈာနံ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ **“တယော ဗြဟ္မဝိဟာရာ”** တိအာဒိ။ ဒွိန္နံ နေဝသညာနာသညာယတနဇဝနာနံ သမနန္တရာ နိရောဓံ ဖုသတီတိ ကတွာ ဝုတ္တံ **“စတုတ္ထမာရုပ္ပ”** န္တိအာဒိ။ **ဝိပဿနာဘဝသမ္ပတ္တိသုခါနံ ပစ္စယာ**တိ ဝိပဿနာယ, ဘဝသမ္ပတ္တိယာ, ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရဿ စ ပစ္စယာ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။

၈၃၆-၉. ဧဝံ ပသင်္ဂေန အာဂတံ ကမ္မဋ္ဌာနဝိဘာဂံ ဒဿေတွာ ပုန အာစရိယေန ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗဝိဓိံ ဒဿေတုံ **“ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **သန္တိကေ ဝသန္တဿာ** တိ အာစရိယေန သဒ္ဓိံ ဧကဂေဟေ, ဧကဝိဟာရေ တ ဝသန္တဿ။ **ကထေတဗ္ဗ** န္တိ ပဝတ္တိံ သုတွာ သုတွာ ကထေတဗ္ဗံ။ **အာဂတဿာဂတက္ခဏေ** တိ သ-ကာရော ပဒသန္ဓိမတ္တကရော, အာဂတာဂတက္ခဏေတိ အတ္ထော။ အထ တ အာဂတဿ အာဂတက္ခဏေ ကထေတဗ္ဗံ။ ဤဒိသေသု ဟိ ဌာနေသု အာမေဍိတသာမတ္ထိယတော ဝ လဗ္ဘတိ။ န ဟိ ဧကဝါရမေဝ အာဂတဿ တသ္မိံ ခဏေ ကထေတဗ္ဗံ, တတော ပရံ န ကထေတဗ္ဗန္တိ ယုဇ္ဇတိ။

နာတိသင်္ခေပဝိတ္ထာရ န္တိ အတိသံခိတ္တံ, အတိဝိတ္ထာရဉ္စ အကတွာ တဿ သုခေန ဥဂ္ဂဏှနပ္ပမာဏံ ကထေတဗ္ဗံ။ သစေ ပန သော ပကတိယာဝ ဥဂ္ဂဟိတကမ္မဋ္ဌာနော ဟောတိ, သဇ္ဈာယဝသေန တ မနသိကာရဝသေန တ ကတပရိစယော, တဿ ဧကံ, ဒွေ ဝ တ နိသဇ္ဇာ အတ္တနော သမ္မုခါဝ သဇ္ဈာယံ ကာရေတွာ ဒာတဗ္ဗံ။ ဧဝံ အာစရိယေန ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗဝိဓိံ ဒဿေတွာ ပုန ဂဟိတကမ္မဋ္ဌာနေန တေန ယောဂိနာ ဥတ္တရိ ကာတဗ္ဗဝိဓာနံ ဒဿေန္တော အာဟ **“တေနပိ”**တိအာဒိ။ **သမ္မဋ္ဌာန** န္တိ ယတ္ထ ပဟဏ္ဍေ သမတိ, တံ သမ္မဋ္ဌာနံ, ဣဒံ သမ္မဋ္ဌာနံ ဝိယာတိ သမ္မဋ္ဌာနံ။ ယထာ ဟိ သမ္မဋ္ဌာနေ ဂဟိတေ ပုဂ္ဂလံ အတ္တနော ဝေရီ အဘိဘဝိတုံ န သက္ကောတိ, ဧဝံ ကမ္မဋ္ဌာနေ ဂဟိတေ မနောဘုသင်္ခါတော ကာမရာဂေ တံသမင်္ဂိပုဂ္ဂလံ အဘိဘဝိတွာ အတ္တနော ဝသေ ကာတုံ န သက္ကောတိ ။ တေန ဝုတ္တံ “သမ္မဋ္ဌာနံ ဝိယာတိ သမ္မဋ္ဌာန”န္တိ။ မနော အဘိဘဝတီတိ မနောဘူ, တဿ **မနောဘုနော။ အဋ္ဌာရသဟိ။ပေ။ ဝိဝဇ္ဇိတေ**တိ –

“မဟာတသံ နတတသံ၊ ဇရာတသဉ္စ ပန္ထနိံ။
သောဏ္ဍိံ ပဏ္ဏဉ္စ ပုပ္ဖဉ္စ၊ ဖလံ ပတ္ထိတမေဝ စ။

“နဂရံ အာရုနာ ခေတ္တံ၊ ဝိသဘာဂေန ပဋ္ဋနံ။
ပစ္စန္တသီမာသပ္ပာယံ၊ ယတ္ထ မိတ္တော န လဗ္ဘတိ။

“အဋ္ဌာရသေတာနိ ဌာနာနိ၊ ဣတိ ဝိညာယ ပဏ္ဍိတော။
အာရကာ ပရိဝဇ္ဇေယျ၊ မဂ္ဂံ သပ္ပဋိဘယံ ယထာ”တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၅၂) –

ဧဝံ ဝုတ္တေဟိ အဋ္ဌာရသဟိ ဝိဟာရဒေါသေဟိ သဗ္ဗကာလဝိယုတ္တေ။ **အနုရူပေ**တိ ဣမေသု အဋ္ဌာရသသု ဒေါသေသု အညတရေနပိ သမန္နာဂတော အနနုရူပော နာမ, တဒဘာဝေန အတ္တနော ယောဂကမ္မဿ အနုကူလေ။ မဟာဝိဟာရာဒယော ဟိ ယောဂကမ္မဿ အနုကူလာ န ဟောန္တိ, တသ္မာ မဟာဝိဟာရေ တာဝ ဝတ္တကရဏာဒိနာ ပလိဗောဓော ဟောတိ။ ယတ္ထ ပန သဗ္ဗံ ကတမေဝ, အဝသေသာပိ သင်္ဃဋ္ဋနာ နတ္ထိ, ဧဝရူပေ **မဟာဝိဟာရေပိ** အနုရူပေဝ။ **နဝဝိဟာရေ** ဗဟုံ နဝကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ ဟောတိ, တသ္မာ သော အသတိ အညသ္မိံ အနုကူလေ ကာရဏေ အနနုရူပော ဟောတိ။ တထာ **ဇိဏ္ဏဝိဟာရေပိ** ဗဟုပဋိဇဂ္ဂိတဗ္ဗတာယ ကမ္မဋ္ဌာနန္တရာယိကော။ **ပန္ထနိဿိတကော** အာဂန္တုကေဟိ ရတ္တိန္ဒိဝံ သမောကိဏ္ဏတာယ။ ယတ္ထ သောဏ္ဍီ နာမ ဟာသာဏဟောက္ခရဏီ ဟောတိ, သော **သောဏ္ဍိဝိဟာရော** ။ တတ္ထ ဗဟူ ဟာနီယတ္ထာယ သမောသရန္တိ, တထာ **ပဏ္ဏပုပ္ဖဖလဝတိ** ဝိဟာရေ တံတဒတ္ထာယ။ **ပတ္ထနီယေ** လောကသမ္မတေ ဝိဟာရေ ဝိဟရန္တံ “အရဟာ”တိ သမ္ဘာဝေန္တာ ဗဟူ အာဂစ္ဆန္တိ။ **နဂရသန္နိဿိတေပိ** ဝိဟာရေ ဝိသဘာဂကရမ္မဏာ ဟာထဂမနာဒီနိ ဟောန္တိ။ **အာရုသန္နိဿိတေ** ကဋ္ဌဟာရိကာဒီဟိ အဖာသု ဟောတိ။ **ခေတ္တသန္နိဿိတေ** ဝိဟာရမဇ္ဈေယေဝ ခလမဏ္ဍလကရဏာဒိနာ အဖာသု ဟောတိ။ **ဝိသဘာဂပုဂ္ဂလာဓိဝုတ္ထေပိ** ကလဟနိတရဏာဒီသု တေ ဥပဝဒန္တိ။ **ပဋ္ဋနသန္နိဿိတေ** အဘိဏှံ နာတသတ္ထေဟိ အာဂတမနုဿေဟိ အဖာသု ဟောတိ။ **ပစ္စန္တနိဿိတေ** မနုဿာ ဗုဒ္ဓါဒီသု အပ္ပသန္နာ ဟောန္တိ။ **ရဇ္ဇသီမသန္နိဿိတေ** ဒွိန္နံ ရာဇူနံ ကလဟေ သတိ ဒွိန္နံ ဝိဇိတေသု ပိဏ္ဍာယ ဝိ

စရန္တံ ဘိက္ခုံ ''အယံ စရပုရိသော''တိ ဂဟေတ္ဝာ ဗန္ဓနာဒိကံ ပာပေယျုံ, **အသပ္ပာယေ** အမနုဿာဒိဥပဒ္ဒဝ ဟောန္တိ။ ကလျာဏမိတ္တာနမိဝုတ္တေ ဥပ္ပန္နကင်္ခါယ ဝိနောဒကေ အသတိ မဟာအေသောယေဝတိ ဧဝေပိ ဝိဟာရာ အနနုရူပ, တသ္မာ တာဒိသေ ဝိဟာရေ ပရိဝဇ္ဇေတွာ ဝုတ္တအေသဝိရဟိတေ အနုရူပေ ဝိဟာရေ ဝိဟာတဗ္ဗံ။

တဿ ပန ဝိဟာရဿ အနုရူပဘာဝေ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ဒဿေတုံ **''ကမတော''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ကမတော**တိ ဂေါစရဂါမတော။ **နာတိဒူရေ**တိ ဂေါစရဂါမဿ အမုကပုတတော ဩရဘာဂတာယ န အတိဒူရေ။ **နစ္စာသန္နေ** တိ ပစ္ဆိမေန ပမာဏေန ဂေါစရဂါမတော ပဉ္စဓနုသတိကတာယ န အတိသန္နေ။ ဣမိနာ ဂမနာဂမနသမ္ပန္နတံ ဒဿေတိ။ ဂေါစရဂါမဿ ပန ဥတ္တရဒိသာယ တ ဒက္ခိဏဒိသာယ တ နာတိဒူရံ နစ္စာသန္နံ သေနာသနံ ဝိသေသေန ဂမနာဂမနသမ္ပန္နံ ဟောတိ, နာတိဒူရနစ္စာသန္နတာ စေတ္ထ နိဒဿနမတ္တံ။ **ပဉ္စင်္ဂသံယုတေ** တိ ပန ဝုတ္တတ္တာ နာတိဒူရနစ္စာသန္နတာယ သဟ ဒိတ အပ္ပကိစ္စတာဒီနိ စတ္တာရိ သမောဓာနေတွာ ပဉ္စင်္ဂသံယုတ္တတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ ဘဂဝတာ –

''ကထဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, သေနာသနံ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတံ ဟောတိ? ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, သေနာသနံ နာတိဒူရံ ဟောတိ နစ္စာသန္နံ ဂမနာဂမနသမ္ပန္နံ ဒိဝါ အပ္ပကိဏ္ဏံ ရတ္တိံ အပ္ပသဒ္ဒံ အပ္ပနိဂ္ဃောသံ အပ္ပဍံသမကသဝါတာတပသရီသပသမ္ဖဿံ, တသ္မိံ ခေါ ပန သေနာသနေ ဝိဟရန္တဿ အပ္ပကသိရေနေဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာ, တသ္မိံ ခေါ ပန သေနာသနေ ထေရာ ဘိက္ခူ ဝိဟရန္တိ ဗဟုဿုတာ အာဂတာဂမာ ဓမ္မဓရာ ဝိနယဓရာ မာတိကာဓရာ, တေ ကာလေန ကာလံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပရိပုစ္ဆတိ ပရိပဉှတိ 'ဣဒံ, ဘန္တေ, ကထံ; ဣမဿ ကော အတ္ထော'တိ။ တဿ တေ အာယသ္မန္တော အဝိဝဋဉ္စေဝ ဝိဝရန္တိ, အနုတ္တာနီကတဉ္စ ဥတ္တာနီ ကရောန္တိ, အနေကဝိဟိတေသု စ ကင်္ခါဌာနိယေသု ဓမ္မေသု ကင်္ခံ ပဋိဝိနောဒေန္တိ။ ဧဝံ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သေနာသနံ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတံ ဟောတီ''တိ (အ. နိ. ၁၀.၁၁)။

ဧတ္ထ စ နာတိဒူရနစ္စာသန္နဘာဝေန ဂမနာဂမနသမ္ပန္နတာ ပဌမံ အင်္ဂံ, ဒိဝါ မဟာဇနသံကိဏ္ဏတာဘာဝေန, ရတ္တိယံ ဇနာလာပသဒ္ဒာဘာဝေန, သဗ္ဗဒာပိ ဇနသန္နိပါတနိဂ္ဃောသာဘာဝေန အပ္ပကိဏ္ဏအပ္ပသဒ္ဒအပ္ပနိဂ္ဃောသဘာဝေ ဒုတိယံ, ဍံသမကသာဒိပရိဿယာဘာဝေ တတိယံ, အပ္ပကသိရေန စီဝရပိဏ္ဍပါတာဒိပစ္စယလာဘော စတုတ္ထံ, ဗဟုဿုတတာဒိဂုဏသမန္နာဂတာနံ ထေရာနံ ဝသနဘာဝေ ပဉ္စမန္တိ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ အင်္ဂေဟိ သံယုတ္တေ သမန္နာဂတေ ဝိဟာရသ္မိံ ဝိဟာတဗ္ဗံ။

၈၄၀-၁. ပဌမံ ဝုတ္တအာဝာသာဒိမဟာပလိဗောဓေ ဥပဟအယ ခုဒ္ဒကပလိဗောဓေ, ဣအနိ တံ ပလိဗောဓံ သရူပတော ဒဿေတွာ တဿ ဥပစ္ဆိန္ဒနာကာရံ အာဝိ ကာတုံ **''ဒီဃာ ကေသာ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ သော ပနေတ္ထာ သုဗ္ဗိဒှ ပစိတဗ္ဗော တိ ယောဇနာ။

၈၄၂-၅. **ပဝိဝိတ္တေ** တိ ဇနဝိဝိတ္တေ ဩကာသေ။ **ဝဇ္ဇေတွာ။ပေ။ လောဟိတ** န္တိ ဣမေ စတ္တာရော ကသိဏာ အေသာ, တသ္မာ ဧဝရူပာ မတ္တိကာ ဝဇ္ဇေတွာ။ **သဏှဟာယာ**တိ အပနီတတိဏမူလသက္ခရတလုကာယ သုမဒ္ဒိတာယ သုခုမာယ။ **အရုဏဝဏ္ဏာယာ** တိ အရုဏနိဘာယ, အရုဏဝဏ္ဏပ္ပဘာယာတိ အတ္ထော။ **ဗဟိဒ္ဓါ တပိ တာဒိသေ** တိ ဗဟိဒ္ဓါပိ ဝိဟာရပစ္စန္တေ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ။ **သံဟာရိမ**န္တိ သံဟရိတဗ္ဗံ ဂဟေတွာ စရဏယောဂ္ဂံ။ **တတ္ရဋ္ဌက** န္တိ ယတ္ထ ကတံ, တတ္ထေဝ တိဋ္ဌနကံ။

၈၄၇-၅၀. **ပမာဏတော**တိ ဝက္ခမာနပ္ပမာဏတော။ **ဝဋ္ဋံ အာကောဋ္ဋေတွာ** တိ ပရိမဏ္ဍလံ ကတွာ အာကောဋ္ဋေတွာ။ **တန္တိ** တံ စမ္မံ ဝာ ကဋသာရံ ဝာ ဒုဿပဋ္ဋံ ဝာ။ **ကဏ္ဏိက** န္တိ ကဏ္ဏိကာသဒိသံ, ပရိမဏ္ဍလတော ပဒုမကဏ္ဏိကာကာရန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တေနာဟ **''သမ''**န္တိ။ ''ကဏ္ဏိကာသမ''န္တိ တ ပာဌော။ **ဝိဒတ္ထိစတုရင်္ဂုလ** န္တိ စတုရင်္ဂုလာဓိကဝိဒတ္ထိပ္ပမာဏံ။ တေဒေဝ ဟိ ပမာဏံ သန္ဓာယ **အဋ္ဌကထာယံ** ''သုပ္ပမတ္တေ ဝာ သရာဝမတ္တေ ဝာ''တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၅၅) ဝုတ္တံ။ **ဝိဝဋ္ဋ** န္တိ နိဗ္ဗာနံ။ ကသိဏပရိကမ္မံ ကရောန္တောပိ ဟိ ဗ္ဗေကေယေဝ အဋ္ဌတွာ နိဗ္ဗာနတ္ထာယေဝ တယမတိ။ **ဘေရီတလသမံ ကတွာ**တိ ဟဏိကာယ ဃံသေတွာ နိန္နတုန္နဋ္ဌာနာဘာဝေန ဘေရီတလံ

ဝိယ သမံ ကတ္တ။ **သမ္မဇ္ဇိတ္တတန တံ ဌာန** န္တိ ယသ္မိံ ဌာနေ နိသီဒိတ္တတ တံ ကသိဏံ သြလောကေတိ, တံ ဌာနံ သစေ ဥ
က္ကာပံ ဟောတိ, သမ္မဇ္ဇိတ္တတ။ **န္တဟတ္တတ**တိ သရီရဒရထဝိနောဒနတ္ထံ န္တဟတ္တတ။

၈၅၁-၂. **တမ္ဟာ ကသိဏမဏ္ဍလာ ဟတ္ထဟာသပ္ပမာဏသ္မိံ ပဒေသေ** တိ တမ္ဟာ ကသိဏမဏ္ဍလသ္သ, ဥပိတ
ဌာနမ္ဟာ အမုတေယ္ယဟတ္ထန္တရေ ပဒေသေ, ကသိဏမဏ္ဍလသ္သ, ပိဌသ္သ စ မဇ္ဈေ ဟတ္ထဟာသပ္ပမာဏံ က
တ္တတ ပညတ္တေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဝိဒတ္ထိစတုရင်္ဂုလေ ဥစ္စေ** တိ ဝိဒတ္ထိစတုရင်္ဂုလံ ဟုတ္တတ ဥစ္စေ, ဝိဒတ္ထိစတု
ရင်္ဂုလဟာဒကေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဒူရေ နိသိန္နသ္သ ဟိ ကသိဏံ န ဥပဋ္ဌာတိ, အာသန္နတရေ နိသိန္နသ္သ ဟတ္ထဟ
ဏိကာပအာဒယော ကသိဏဒေါသာ ပညာယန္တိ။ ဥစ္စတရေ နိသိန္နေန စ ဂီဝံ ပဏာမေတ္တတ သြလောကေတဗ္ဗံ ဟောတိ,
နီစတရေ ဇဏ္ဏုကာနိ ရုဇ္ဇန္တိ, တသ္မာ ဟတ္ထဟာသပ္ပမာဏေ ပဒေသေ ဝိဒတ္ထိစတုရင်္ဂုလဟာဒကေ ပိဌေ နိသီဒိတဗ္ဗ
ံ။ ယသ္မာ စတူသု ဣရိယာပထေသု သယနံ ကောသဇ္ဇပက္ခိယံ, ဌာနစင်္ကမနာနိ ဥဒ္ဓစ္စပက္ခိယာနိ, နိသဇ္ဇာ ပန အလီနုဒ္ဓ
စ္စပက္ခိယာ, သန္တော ဣရိယာပထော, တသ္မာ ဝုတ္တံ **“နိသီဒိတ္တတ”**တိ, သမန္တတော ဦရုဗဒ္ဓာသနံ ပလ္လင်္ကံ အာ
ဘုဇိတ္တတတိ အတ္ထော။ ယေနာကာရေန နိသိဒန္တသ္သ နိသဇ္ဇာ သုခာ ဟောတိ, တံ ဒသ္သေတုံ ဝုတ္တံ **“ဥဇုံ ကာယံ ပ
ဏိဓာယာ”**တိ။ ဥပရိမံ သရီရံ ဥဇုကံ ဌပေတ္တတ အဋ္ဌာရသပိဋ္ဌိကဏ္ဍကေ ကောဋိယာ ကောဋိံ ပဋိပာဒေတ္တတတိ အတ္
ထော။ ဧဝံ ဟိ နိသိန္နသ္သ စမ္မမံသနဟာရူနိ န သြဏမန္တိ, အထသ္သ ယာ တေသံ သြဏမနပစ္စယာ ခဏေ ခဏေ
ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယုံ, တာ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တာသု အနုပ္ပန္နာသု စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ ဟောတိ, ကမ္မဋ္ဌာနံ န ပရိပတတိ။ တ
တော စ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသပ္ပတ္တိယာ ဝုဒ္ဓိံ ဖာတိံ ဥပဂစ္ဆတိ။ ဣာအနိ အာရမ္မဏပရိဂ္ဂဟုပာယံ ဒသ္သေန္တော
အာဟ **“ကတ္တတ ပရိမုခံ သတိ”**န္တိ, ကမ္မဋ္ဌာနာဘိမုခံ သတိံ ဌပေတ္တတတိ အတ္ထော။ အဘိ-သဒ္ဒေန ဟိ သမာနတ္
ထော ဣဓ **ပရိ**-သဒ္ဒော, အထ ဝာ သမီပတ္ထေန **ပရိ**-သဒ္ဒေန မုခသ္သ သမီပေ သတိံ ကတ္တတတိ အတ္ထော။ ယထာဟ –
“အယံ သတိ ဥပဋ္ဌိတာ ဟောတိ သုပဋ္ဌိတာ နာသိကဂ္ဂေ ဝာ မုခနိမိတ္တေ ဝာ။ တေန ဝုစ္စတိ ပရိမုခံ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတ္
တ”တိ (ဝိဘ. ၅၃၇)။ အထ ဝာ **“ပရီ**တိ ပရိဂ္ဂဟတ္ထော, **မုခ**န္တိ နိယ္ယာနတ္ထော, **သတီ**တိ ဥပဋ္ဌာနတ္ထော။ တေန ဝုစ္စတိ
‘ပရိမုခံ သတိ”န္တိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၆၄) ဝစနတော “ပရိဏာယိကာ”တိအာဒီသု ဝိယ ပရိ-သဒ္ဒော ပရိဂ္ဂဟတ္ထော, “သုညတဝိ
မောက္ခမုခ”န္တိအာဒီသု ဝိယ မုခ-သဒ္ဒော နိယ္ယာနတ္ထောတိ ကတ္တတ ပရိဂ္ဂဟိတနိယ္ယာနသတိံ ကတ္တတ သဗ္ဗထာ ဂဟိ
တာသမ္မောသံ ပရိစ္စတ္တသမ္မောသံ သတိနေပက္ကံ ဥပဋ္ဌပေတ္တတတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၈၅၃-၅. **ကာမေသု္တတဒီနဝံ ဒိသ္တတ**တိ “ကာမာ နာမေတေ အဋ္ဌိကင်္ခလိကူပမာ နိရဿာဒဋ္ဌေနာ”တိအာဒိနာ
ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမေသု အာဒီနဝံ ပစ္စဝေက္ခိတ္တတ။ **နေက္ခမ္မံ ဒဋ္ဌု ခေမတော** တိ နေက္ခမ္မံ ခေမတော ဒိသ္တတ
ကာမနိဿရဏံ သဗ္ဗဒုက္ခသမတိက္ကမဿ ဥပာယဘူတံ နေက္ခမ္မန္တိ ဇဝံ နေက္ခမ္မသင်္ခာတံ သဥပစာရဈာနံ, နိဗ္
ဗာနံ, ဝိပဿနံ, သဗ္ဗေပိ ဝာ ကုသလဓမ္မေ ခေမတော နိဗ္ဘယတော ဒိသ္တတ, တတ္ထ ဇာတာဘိလာသော ဟုတ္တတတိ ဝု
တ္တံ ဟောတိ။ **ပရမံ။ပေ။ ရတနတ္တယေ** တိ ဗုဒ္ဓာဒိရတနတ္တယေ ရတနတ္တယဂုဏာနုဿရဏေန ဗလဝပီတိပါမောဇ္
ဇံ ဇနယိတ္တတ။ **ဘာဂီ။ပေ။ မုတ္တမ**န္တိ “အဟံ ဣမာယ သဗ္ဗဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓအရိယသာဝကေဟိ ပဋိပန္နာယ နေက္ခမ္မပဋိပ
တ္တိယာ စိတ္တဝိဝေကာဒိပ္ပဝိဝေကဇဿ သုခဿ အဒ္ဓာ ဧကန္တေန ဘာဂီ အဿံ, လာဘီ ဘဝေယျ”န္တိ ဇဝံ ပ
ဋိပတ္တိယံ အာနိသံသဒဿနေန တဗ္ဗိသယံ ဥတ္တမံ မဟန္တံ ဥဿာဟံ ကတ္တတ။ **အာကာရေန သမေနေတ**တိ အတိဥ
မ္မီလိတအတိမန္ဒာလောစနာနိ ဝဇ္ဇေတ္တတ နာတိဥမ္မီလိတနာတိမန္ဒာလောစနသင်္ခာတေန သမေန အာလောစနာကာရေ
န။ အတိဥမ္မီလယတော ဟိ အတိသုခုမံ, အဝိဘူတဥ္စ ရူပဂတံ ဥပနိဇ္ဈာယတော ဝိယ စက္ခု ကိလမတိ, အတ္တနော သဘာဝဝိ
ဘာဝနတော စ မဏ္ဍလံ အတိဝိဘူတံ ဟောတိ, တထာ ဝဏ္ဏတော, လက္ခဏတော ဝါ ဥပတိဋ္ဌေယျ, တေနဿ နိမိတ္
တံ နုပ္ပဇ္ဇတိ။ အတိမန္ဒံ ဥမ္မီလယတော စ ဂဇနိမီလကေန ပေက္ခန္တဿ ဝိယ ရူပဂတံ မဏ္ဍလံ အဝိဘူတံ ဟောတိ။ ဒ
ဿနေ မန္ဒဗ္ယာပာရတာယ ကောသဇ္ဇဟတတော စိတ္တဥ္စ လီနံ ဟောတိ, ဧဝမ္ပိ နိမိတ္တံ နုပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ
ယထာ နာမ အာအာသတလေ မုခနိမိတ္တံ ဂဏ္ဍဟန္တော န တတ္ထ အတိကဋ္ဌဟံ ဥမ္မီလတိ, န အတိမန္ဒံ, အထ ခော သမေ
န အာကာရေန ဂဏ္ဍဟာတိ, ဧဝမေဝ နာတိဥမ္မီလနာဒိနာ သမေန အာကာရေန ဂဏ္ဍဟန္တေန ဘာဝေတဗ္ဗန္တိ။ **နိမိတ္တံ ဂ
ဏ္ဍဟတာ**တိ ပထဝီကသိဏေ စက္ခုနာ ဂဟိတံ နိမိတ္တံ မနသာ ဂဏ္ဍဟန္တေန။

၈၅၆-၇. ဣာအနိ နိမိတ္တဂ္ဂဟဏောပာယံ ဒသ္သေတုံ **“န ဝဏ္ဏော ပေက္ခိတဗ္ဗော”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **န ဝဏ္ဏော ပေ
က္ခိတဗ္ဗော သော**တိ ယော တတ္ထ ပထဝီကသိဏေ အရုဏဝဏ္ဏော, သော န စိန္တေတဗ္ဗော ဝဏ္ဏဝသေန မနသိကရော
တော ဝဏ္ဏကသိဏဘာဝူပဂမနတော။ စက္ခုဝိညာဏေန ပန ဂဟိတဂ္ဂဟဏံ န သက္ကာ တရေတုံ, တေနေဝေတ္ထ “န သြ

လောကေတဗ္ဗော''တိ အဝတွာ ''မနသာနုပေက္ခိတာ ဟောတိ''တိအာဒီသု ဝိယ မနသာ စိန္တနဝသေန ပေက္ခနဂ္ဂဟဏံ ကတံ။ **ဒဠှဗ္ဗံ န စ လက္ခဏ** န္တိ ယံ တတ္ထ ပထဝီဓာတုယာ ထဒ္ဓလက္ခဏံ န မနသိကာတဗ္ဗံ တဒ္ဒ မနသိကာရေ ဓာတုကမ္မဋ္ဌာနသ္သ ဂဟိတတ္တာ။ **ဝဏ္ဏံ ပန အမုဉ္စိတွာ** တိ ဒိသ္ဝာ ဂဟေတဗ္ဗတ္တာ ပန ဝဏ္ဏံ အမုဉ္စိတွာ။ ဥ **သ္သဒသ္သ ဝသေန ဟိ စိတ္တံ ပဏ္ဏတ္တိဓမ္မေသ္ဝိ**န္တိ ပထဝီဓာတုယာ သတ္တိတော အဓိကဘာဝေန သသမ္ဘာရပထဝိယာ ''ပထဝီ''တိ ဝေါဟာရော, တသ္မိံ သသမ္ဘာရပထဝီ ဥပဟအယ ပညတ္တေ ပဏ္ဏတ္တိဓမ္မေ အာအာသတလဂတမုခနိမိတ္တေ ဝိယ စိတ္တံ ဌပေတွာ။ **ကေဂ္ဂမာနသော** တိ ပုန နာနာရမ္မဏေ စိတ္တံ အဝိသာရေတွာ ကေဂ္ဂမာနသော ဟုတွာ။ **ပထဝီ ပထဝီစ္စေဝံ ဝတွာ** တိ ထွေ ပဌမသမန္နာဟာရေ ကသ္သစိ ဝစီဘေအေပိ သိယာတိ ဝုတ္တန္တိ **အာစရိယမ မ္ဗုဟလ**တ္တေဓရော အာဟ။

၈၅၈. ယဒိ ဝေဟာရမတ္တေ စိတ္တံ ဌပေတဗ္ဗံ, နာမန္တရဝသေန ပထဝီ မနသိကာတဗ္ဗာ ဘဝေယျာတိ ဟောတု, ကော အေသောတိ ဒသ္သေန္တော အာဟ **''ပထဝီ မေဒနီ''**တိအာဒိ။ အထ တ ကိံ ပထဝီနာမေယေဝ ဝုတ္တေ ဘာဝနာ ဟောတိ, ဥအဟု အညသ္မိမ္ပိတိ အာဟ **''ပထဝီ မေဒနီ''**တိအာဒိ။ **ကံ ဝတ္တုမ္ပိ ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧဝေသု ယံ ဣစ္ဆတိ, တံ အတ္တနော ပဂုဏတာယ တ ပစုရတာယ တ အာဂစ္ဆန္တံ ကံ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ကိဉ္စာပိ ဧဝံ ဝဋ္ဋတိ, အပိစ ''ပထဝီ''တိ ဧ တဒေဝ နာမံ ဟာကဋံ, တသ္မာ ဟာကဋဝသေနေဝ ''ပထဝီ ပထဝီ''တိ ဘာဝေတဗ္ဗန္တိ အာစရိယာ။

၈၅၉-၆၀. ဥမ္မီလိတွာ။ပေ။ **တာဝ သော** တိ ယာဝ ဝက္ခမာနာကာရေန ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တံ နုပ္ပဇ္ဇတိ, တာဝ ကိဉ္စိ ကာလံ စက္ခုံ ဥမ္မီလိတွာ နိမိတ္တဂ္ဂဟဏဝသေန ပထဝီမဏ္ဍလံ ဩလောကေတွာ ပုန ကိဉ္စိ ကာလံ စက္ခုနိ နိမီလိတွာ တတိ ဧဝံ တရသတမ္ပိ တရသဟသ္သမ္ပိ တတော ဘိယ္ယောပိ ဥမ္မီလိတွာ သော ယောဂီ အာဝဇ္ဇေယျ, ယေနာကာရေန ဩလောကေတွာ ဂဟိတံ, တေနာကာရေန တံ သမန္နာဟရေယျာတိ အတ္ထော။

၈၆၁-၃. **အာဟထံ တု ယာတိ စေ**တိ ယဒိ မနောဒ္ဒတရိကဇဝနာနံ ကေစရဘာဝံ ဥပဂစ္ဆတိ, တံ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တံ တဒအ ဥပ္ပန္နန္တိ ပဝုစ္စတီတိ ယောဇနာ။ ယဒိ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တေပိ ပထဝီမဏ္ဍလံ ဩလောကေတွာ ဘာဝေတိ, ပဋိဘာဂနိမိတ္တုပ္ပတ္တိ န သိယာ။ သမီပဋ္ဌေန စ န သက္ကာ အနောလောကေတုန္တိ ဝုတ္တံ **''နိသီဒိတဗ္ဗံ နော စေဝ''** န္တိအာဒိ။ **ယထာသုခံ** နိသိန္နေန, ယထာသုခံ တ ဘာဝေတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၈၆၄-၅. **ပပဉ္စ**။ပေ။ **ဓောဝနေ**တိ ပဿာဝတဒိနာ ကေနစိ ကရဏီယေန နိသိန္နဋ္ဌာနတော အညတ္ထ ဂန္တွာ ပုန အာဂမ္မ နိသီဒန္တေန ဟာအ ဓောဝိတဗ္ဗာ ဟောန္တိ။ အဓောတဟာဒေန ဟိ သေနာသနံ အက္ကမတော အာပတ္တိ ဟောတိ, ခဏေ ခဏေ ဟာဒဓောဝနေ စ ပပဉ္စော ဟောတိ, တသ္မာ တသ္သ ပရိဟာရတ္ထံ ဒွေဝ ဥပဟာနာယေဝ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ။ တာဝ ဗဟုတလိကာ သဒ္ဒမ္ပိ ဇနေယျုံ, သဒ္ဒော စ ဈာနကဏ္ဍကော, တသ္မာ ဝုတ္တံ **''ကေတလိကာ''**တိ။ တထာ ''ပရိ သ္သယဝိနောဒနတ္ထံ ကတ္တရဒဏ္ဍော စ ဣစ္ဆိတဗ္ဗော''တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၅၇) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။ **အသဟ္ပာယေန ကေနစီ**တိ ဝက္ခမာနေန အာတသာဒိအသပ္ပာယေသု ကေနစိဒေဝ အသပ္ပာယေန ။ **တံ ဌာန**န္တိ ကသိဏမဏ္ဍလဒ္ဒ ဌိ တဋ္ဌာနံ။ **အာအယ တံ ပုနာ**တိ ယထာဇာတံ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တံ ပုန ဂဟေတွာ, ပုန ဥပ္ပာဒေတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၈၆၆-၇. **ပီဌေ သုခနိသိန္နေနာ** တိ ပုန ဝသနဌာနံ အာဂန္တွာ ဝုတ္တနိယာမေန ပီဌေ သုခနိသိန္နေန။ **ဘာဝေတဗ္ဗ** န္တိ တံ နိမိတ္တံ မနသိကာရဝသေန ဝဍ္ဎေတဗ္ဗံ။ **သမန္နာဟာရိတဗ္ဗ** န္တိ သမ္မာ အာဝဇ္ဇိတဗ္ဗံ, သမ္မာ တ အနု အာဟာရိတဗ္ဗံ။ **တက္ကာဟတ** န္တိ ''တက္ကနတော တက္ကော''တိ ဧဝံ လဒ္ဓနာမေန ဘာဝနာစိတ္တသမ္ပယုတ္တေန သမ္မာသင်္ကပ္ပေန အာဟနနပရိယာဟနနကိစ္စေန အပရာပရံ ပဝတ္တနေန ကမ္မဋ္ဌာနံ အာဟတံ, ပရိယာဟတဉ္စ ကာတဗ္ဗံ, ဗလပ္ပတ္တဝိတက္ကော မနသိကာရော ဗဟုလံ ပဝတ္တေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

၈၆၈-၇၀. **တံ ဣစ္ဆတီ** တိ တံ နိမိတ္တံ မနသိကာတုံ ဣစ္ဆတိ။ **ဧဝံ ကရောန္တသ္သာ** တိ ဧဝံ ကမ္မဋ္ဌာနံ တက္ကာဟတံ ကရောန္တသ္သ။ ယထာ ဘာဝနာ ပုဗ္ဗေနာပရံ ဝိသေသံ အာဝဟတိ, ဧဝံ အနုယုဉ္ဇန္တသ္သ, ဧဝံ ကရောတော ပန ယအ သဒ္ဓာဒီနိ ဣန္ဒြိယာနိ သုဝိသဒအနိ တိက္ခာနိ ပဝတ္တန္တိ, တဒအ အသ္သဒ္ဓိယာဒီနံ ဒူရီဘာဝေန သာတိသယံ ထာမပ္ပတ္တေဟိ သတ္တဟိ ဗလေဟိ လဒ္ဓုပတ္ထမ္ဘာနိ ဝိတက္ကာဒီနိ ကာမာဝစရာနေဝ ဈာနင်္ဂါနိ ဗဟူနိ ဟုတွာ ဟာတုဘဝန္တိ။ တတော စ တေသံ ဥဇုဝိပစ္စနီကဘူတာ ကာမစ္ဆန္ဒာဒယော သဒ္ဓိံ တဒေကဋ္ဌေဟိ ဟာပဓမ္မေဟိ ဒူရီဘဝန္တိ။ တေန

ဝုတ္တံ **“ဝိက္ခမ္ဘိတ္ဝါ။ပေ။ ပဌမံ နီဝရဏာနိပီ”** တိ။ **သမာဓိယတိ။ပေ။ ယောဂိနောတိ** တဿ ယောဂိနော ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နဥပစာရသမာဓိနာ ဥပစာရဇ္ဈာနေန စိတ္တမ္ပိ သမာဓိယတိ, ပဋိဘာဂနိမိတ္တမ္ပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဥပစာရဇ္ဈာနဿ တေန ဝိနာ အဘာဝတော။

၈၇၁-၄. **ဣမဿာ** တိ ပဋိဘာဂနိမိတ္တဿ။ **ပုရိမဿာ** တိ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တဿ။ **ထဝိကာ**တိ အာအာသထဝိကတော။ **ဗလာကာ ဝိယ တောယဒေ**တိ မေဃသမီပေ ဗလာကာ ဝိယ။ သာ ဟိ မေဃဿ နီလတ္တာ သယံ အတိပရိသုဒ္ဓာ ဥပဋ္ဌာတိ, တအ တံ ဥပဋ္ဌာတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဧဝံ အာအာသမဏ္ဍလူပမာဒီဟိ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တတော ပဋိဘာဂနိမိတ္တဿ သုဝိသုဒ္ဓတံ, သဏ္ဍဟသုခုမတဉ္စ ဒဿေတိ။ တေနာဟ **“တတောဓိကတရ”**န္တိ။ ဥဂ္ဂဟနိမိတ္တေ အင္ဂုလိပဒဟဏိကာပအာဒယော ကသိဏဒောသာ ပညာယန္တိ, ဣဒံ ပန ဝုတ္တနယေန တတောပိ သတဂုဏံ သဟဿဂုဏံ သုဝိသုဒ္ဓံ ဟုတ္ဝာ ဥပဋ္ဌာတီတိ အတ္ထော။ **တနုသဏ္ဌာနဝတ္တ** န္တိအာဒိ အပရမတ္ထသဘာဝတ္တာ ဝုတ္တံ။ ယဒိ ဟိ တံ ဒေဒိသံ ဘဝေယ္ယ, စက္ခုဝိညေယ္ယံ သိယာ, ဩဠာရိကံ သမ္မသနူပဂံ တိလက္ခဏာဟဋံ, န ပနေတံ တာဒိသန္တိ။ ယဒိ ပနေတံ န သဏ္ဌာနာဒိဝန္တံ, ကထံ ဈာနဿ အာရမ္မဏဘာဝတေတိ အာဟ **“ဥပဋ္ဌာ။ပေ။ မယ”** န္တိ။ တတ္ထ **ပညဇန္တိ** ဘာဝနာမယံ ပညာဇနိတံ, ဘာဝနာပညာယ သဉ္ဇာနနမတ္တန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ န ဟိ အသဘာဝဓမ္မဿ ကုတောစိသမုဋ္ဌာနံ အတ္ထိ။ တေနာဟ **“ဘာဝနာမယံ ဥပဋ္ဌာနာကာရမတ္တ”** န္တိ, ကေဝလံ သမာဓိလာဘိနော ဘာဝနာဝိသေသဇနိတံ တမ္ပိယံ ဥပဋ္ဌာနာကာရမတ္တမေဝ ဘာဝနာဝိသေသာနုဘာဝေန ဥပဋ္ဌာတီတိ အတ္ထော။

၈၇၅-၈. ဝိက္ခမ္ဘိတာနေဝ သန္နိသိန္နာနေဝ န ပုန တဒတ္တံ ဥဿာဟော ကာတဗ္ဗောတိ အဓိပ္ပာယော။ ပဋိဘာဂနိမိတ္တေ ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေယေဝ တံဝိသယံ ဥပစာရဇ္ဈာနံ နီဝရဏေ ဝိက္ခမ္ဘေန္တမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ကိလေသာ သန္နိသိန္နာတ**တိ အဝသေသာ တဒေကဋ္ဌကိလေသာ စ သမ္မဒေဝ နိသိန္နာ, ဥပသန္တာတိ အတ္ထော။ ‘‘ဥပစာရသမာဓိနာ’’တိ ဝုတ္တေ ဣတရောပိ သမာဓိ အတ္ထီတိ အတ္ထတော အာပန္နန္တိ တမ္ပိ ဒဿေတုံ **“အာကာရေဟိ ပန ဒွီဟီ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဒွီဟိ အာကာရေဟီ**တိ ဈာနဓမ္မာနံ ပဋိပက္ခဒူရီဘာဝေ, ထိရဘာဝပ္ပတ္တိ စာတိ ဣမေဟိ ဒွီဟိ ကာရဏေဟိ။ ဣဒာနိ တာနိ ကာရဏာနိ သမာဓိအဝတ္ထာမုခေန ဒဿေတုံ **“ဥပစာရက္ခဏေ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဥပစာရက္ခဏေ** တိ ဥပစာရဘူမိယံ ဥပစာရာဝတ္ထာယံ ။ **တဿ ပဋိလာဘေ** တိ ယဒတ္ထာယ အယံ ပဋိပန္နော, တဿ အပ္ပနာသမာဓိဿ ပဋိလာဘေ အဓိဂမာဝတ္ထာယံ။ ကထံ ဥပစာရဘူမိယံ သမာဓိယတိ, ကထဉ္စ အပ္ပနာဘူမိယန္တိ အာဟ **“နီဝရဏပ္ပဟာနေန နာ”**တိအာဒိ။ ဥပစာရက္ခဏေ ယဒိပိ ဈာနင်္ဂာနိ ပဋုတရာနိ မဟဂ္ဂတဘာဝပ္ပတ္တာနိ န ဟောန္တိ, တေသံ ပဋိပက္ခဓမ္မာနံ ဝိက္ခမ္ဘနေန စိတ္တံ သမာဓိယတိ, ပဋိလာဘဘူမိယမ္ပိ အပ္ပနာပတ္တာနံ ဈာနင်္ဂာနံ ဟတုဘာဝေန သမာဓိယတီတိ အတ္ထော။

၈၇၉-၈၀. **အင်္ဂါနိ။ပေ။ န စာ** တိ ဥပစာရက္ခဏေ အင်္ဂါနိ န စ ထာမဇာတာနိ နေဝ ဘာဝနာဗလပ္ပတ္တာနိ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ **အပ္ပနာယာ**တိ အပ္ပနက္ခဏေ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ အင်္ဂါနိ ထာမဇာတာနိ ဇာယရေ, တသ္မာ။ **အပ္ပနာစိတ္တံ ဒိဝသမ္ပိ ပဝတ္တတီ**တိ ယထာ နာမ ဗလဝတ ပုရိသော အာသနာ ဝုဋ္ဌာယ ဒိဝသမ္ပိ တိဋ္ဌေယ္ယ, ဧဝမေဝံ အပ္ပနာသမာဓိမ္ဟိ ဥပ္ပန္နေ ဈာနစိတ္တံ သကိံ ဘဝင်္ဂဝါရံ ဆိန္ဒိတ္ဝာ ဥပ္ပန္နံ ကေဝလံ ရတ္တိမ္ပိ ဒိဝသမ္ပိ ကုသလဇဝနပဋိပာဋိဝသေနေဝ ပဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ ‘‘အပ္ပနာပတ္တံ ဒိဝသမ္ပိ ပဝတ္တတီ’’တိ ဝဒတာ ဥပစာရက္ခဏေ န တထာတိ ဒဿိတံ ဟောတိ။ တတ္ထ ဟိ အင်္ဂါနံ အထာမဇာတတ္တာ ယထာ နာမ ဒဟရော ကုမာရော ဥက္ခိပိတ္ဝာ ဌပိယမာနော ပုနပ္ပုနံ ဘူမိယံ ပတတိ, ဧဝမေဝံ စိတ္တံ ကာလေန နိမိတ္တံ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, ကာလေန ဘဝင်္ဂံ ဩတရတိ။

၈၈၁-၄. **တေနေဝ ပလ္လင်္ကေနာ** တိ ယသ္မိံ နိသိန္နော ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ အဓိဂစ္ဆိ, တေနေဝ ပလ္လင်္ကေန ကရဏဘူတေန, ဟေတုဘူတေန တ တံ နိမိတ္တံ ဝဍ္ဎေတွာ။ ဥပစာရဘူမိယဥ္ဟိ နိမိတ္တဝဍ္ဎနံ ယုတ္တံ။ **စက္ကဝတ္တိယဂဗ္ဘောတ**တိ စက္ကဝတ္တိ ဘဝိတုံ ပုညဝတ ဂဗ္ဘော ဝိယ။ **ပရိဟာနိ န ဝိဇ္ဇတီ** တိ လဒ္ဓူပစာရဇ္ဈာနဿ ပရိဟာနိ န ဝိဇ္ဇတိ။ နိမိတ္တေ ဟိ အပရိဟီနေ တဒာရမ္မဏံ ဈာနံ အပရိဟီနမေဝ ဟောတိ, နိမိတ္တေ ပန အာရက္ခာဘာဝေန ဝိနဋ္ဌေ လဒ္ဓဇ္ဈာနမ္ပိ ဝိနဿတိ တအာယတ္တဝုတ္တိတ္တာ။ တေနာဟ **“အာရက္ခဏေ”** တိအာဒိ။

၈၈၅. **အာတသောတိ** ယသ္မိံ အာတသေ ဝသန္တဿ အနုပ္ပန္နံ နိမိတ္တံ နုပ္ပဇ္ဇတိ, ဥပ္ပန္နံ တ ဝိနဿတိ, အနုပဋ္ဌိတာ စ သတိ န ဥပဋ္ဌာတိ, အသမာဟိတဉ္စ စိတ္တံ န သမာဓိယတိ, အယံ အသပ္ပာယော အာတသော, တသ္မာ ယသ္မိံ

မိ ဝိဟာရေ ဗဟူ အာတသာ ဟောန္တိ, တတ္ထ ဧကေကသ္မိံ တီဏိ တီဏိ ဒိဝသာနိ ဝသိတ္ဝာ ယတ္ထ စိတ္တံ ဧကဂ္ဂံ န ဟောတိ, တံ ပဟာယ တဗ္ဗိပရီတေ ဝသိတဗ္ဗံ။ **ကေစရောတိ** ကေစရကမော, သော သေနာသနတော အတိဒူရေ အစ္စာသန္နေ ပုဗ္ဗဒိသာယ တ ပစ္ဆိမဒိသာယ တ အသုလဘဘိက္ခော အသပ္ပာယော။ **ဘဿ** န္တိ ဒ္ဝတ္တိံသတိရစ္ဆာနကထာပရိယာပန္နာ အသပ္ပာယကထာ။ သာ ဟိဿ နိမိတ္တန္တရဓာနာယ သံဝတ္တတိ။ **ပုဂ္ဂလော** တိ တိရစ္ဆာနကထိကော, သီလာဒိဂုဏဝိရဟိတော ပုဂ္ဂလော, ယံ နိဿာယ အသမာဟိတံ တ စိတ္တံ န သမာဓိယတိ, သမာဟိတံ တ ထိရံ န ဟောတိ, ဝေရူပော။ သော ဟိ တံ ကဒ္ဒမောဒကမိဝ အစ္ဆံ ဥဒကံ မလီနမေဝ ကရောတိ။ **ဘောဇနံ** ပန ကဿစိ အမ္ဗိလံ, ကဿစိ မဓုရံ အသပ္ပာယံ ဟောတိ။ **ဥတုပိ** ကဿစိ သီတော, ကဿစိ ဥဏှော ဟောတိ။ တသ္မာ ယံ ဘောဇနံ တ ဥတုံ တ သေဝန္တဿ ဖာသု န ဟောတိ, တံ ဘောဇနံ သော စ ဥတု အသပ္ပာယော။ **ဣရိယာပထောတိ** ဌာနစင်္ကမနာဒီသု ယော ဣမဿ အသမာဟိတစိတ္တဿ သမာဓာနာယ, သမာဟိတစိတ္တဿ စ ထိရဘာတာယ န ဟောတိ, အယံ အသပ္ပာယော ဣရိယာပထော, တသ္မာ တမ္ပိ အာတသံ ဝိယ တီဏိ ဒိဝသာနိ ဥပပရိက္ခိတ္ဝာ ဝဇ္ဇေတဗ္ဗံ။

၈၈၆. **သပ္ပာယေ သတ္တ သေဝေယျာ** တိ ဝုတ္တဝိပရီတဝသေန သပ္ပာယေ အာတသာဒိကေ သတ္တ သေဝေယျ။ တတ္ထ ဘဿသပ္ပာယံ နာမ ဒသကထာဝတ္ထုသန္နိဿိတံ, တမ္ပိ မတ္တာယ ဘာသိတဗ္ဗံ။ **ဧဝဥ္ဟိ ပဋိပဇ္ဇတော** တိ ဇဝံ ဝုတ္တပ္ပကာရေန သတ္တ အသပ္ပာယေ ဝဇ္ဇေတွာ သတ္တ သပ္ပာယေ သေဝနဝသေန ပဋိပဇ္ဇန္တဿ နိမိတ္တာသေဝနဗဟုလဿ။

၈၈၇-၉. ယေန ဝိနာ အပ္ပနာယ ကုသလော န ဟောတိ, သော ဒသဝိဓော ဝိဓိ, အပ္ပနာကောသလ္လံ, တန္နိဗ္ဗတ္တံ တ ဉာဏံ ဂန္ထဝိတ္ထာရဘယေန ဣဓ န ဒဿိတံ, အတ္ထိကေန ပန **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂတော** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၆၀) ဂဟေတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပါယော။ ပဋိလဒ္ဓေ နိမိတ္တသ္မိံ, ဧဝဥ္ဟိ သမ္ပာဒယတော အပ္ပနာကောသလ္လံ အပ္ပနာ သမ္ပဝတ္တတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၈၉၀-၂. **သာတိ** အပ္ပနာ။ **ဧဝဥ္ဟီတိ ဟိ-**သဒ္ဒော ဟေတုအတ္ထော, ယသ္မာ ဌာနမေတံ န ဝိဇ္ဇတိ, **တသ္မာ စိတ္တပ္ပဝတ္တိအာကာရံ** ဘာဝနာစိတ္တဿ လီနုဒ္ဓတာဒိဝသေန ပဝတ္တိအာကာရံ **သလ္လက္ခယံ** ဥပဓာရေန္တော **သမတံ ဝီရိယဿေဝ** ဝီရိယဿ သမာဓိနာ သမတံယေဝ **ယောဇယေထ,** ကထံ ပန ယောဇယေထာတိ အာဟ **"ဤသကမ္ပိ"** တိအာဒိ။ တတ္ထ **လယန္တိ** လီနဘာဝံ, သင်္ကောစန္တိ အတ္ထော။ **ယန္တ** န္တိ ဂစ္ဆန္တံ, **ပဂ္ဂဏှေဟေဝ** သမဘာတယာတိ အဓိပ္ပါယော။ တေနာဟ **"အစ္စာရဒ္ဓံ နိသေဓေတွာ သမမေဝ ပဝတ္တယေ"** တိ။ တံ မာနသန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၈၉၄-၉. **ဧဝန္တိ** ဝုတ္တပ္ပကာရေန ဝီရိယသမတာယောဇနဝသေန, ပဋိပန္နဘာဝနာမာနသံ ပဋိဘာဂနိမိတ္တေယေဝ ဌပနဝသေန နိမိတ္တာဘိမုခံ ပဋိပာဒယတော **တဿ** ယောဂိနော။ **သမိဇ္ဈိဿတီ** တိ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ ။ **ပထဝီကသိဏန္** တိ ပထဝီတိ ဘာဝနာဝသေန ဥပဋ္ဌိတံ တဒေဝ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ။ **ဇဝနာနီတိ** ကာမရူပာဝစရဇဝနာနိ။ တေနာဟ **"ကေံ တု ရူပာဝစရိကံ ဘဝေ"**တိ။ **အသေပြဟီတိ** ဟာကတိကေဟိ ကာမာဝစရစိတ္တေဟိ။ **ဗလဝတရာတိ** ဘာဝနာဗလေန ပဋ္ဌတရဘာဝပ္ပတ္တိယာ အစ္စန္တဗလဝန္တော။ **ပရိကမ္မောပစာရတော** တိ ပရိကမ္မတ္တာ, ဥပစာရတ္တာ စ။ တတ္ထ ပရိကမ္မတ္တာတိ ပဋိသင်္ခရဏတ္တာ။ ဥပစာရတ္တာတိ ယထာ ကမာဒီနံ အာသန္နဒေသော "ကမူပစာရော, နဂရူပစာရော"တိ ဝုစ္စတိ, ဇဝံ အပ္ပနာယ အာသန္နတ္တာ သမီပစာရိတ္တာ။ **ဥပစာရာနိ** အပ္ပနံ ဥပေစ္စ စရန္တီတိ ကတွာ။ **အပ္ပနာယာနုလောမတ္တာတိ** နာနာဝဇ္ဇနဝီထိယံ ပရိကမ္မတောပိ လဟုကံ အပ္ပနာနိပ္ဖာဒကဝသေန, ဂုဏဝသေန တ အပ္ပနာယ အနုကူလတ္တာ။ **တ္တော** တိ တေသု ပရိကမ္မောပစာရာနုလောမသညိတေသု။ **သဗ္ဗန္တိမံ** တတိယံ, စတုတ္ထံ တ **ကောတြဘူ** တိ ပဝုစ္စတိ ပရိတ္တဂေတ္တဿ အဘိဘဝနတော, မဟဂ္ဂတဂေတ္တဿ ဘာဝနတော စ။

၉၀၀-၃. အဝိသေသေန သဗ္ဗေသံ သဗ္ဗာ သမညာတိ ပဌမေ နယေ ဂဟိတာဂဟဏံ ဟောတီတိ အာဟ **"ဂဟိတာဂဟဏေနာ"**တိအာဒိ။ ဧကေကဿ ဂဟိတနာမံ ဣတရေသံ အဂ္ဂဟဏတော, ဧကေကနာမဝသေန ဂဟိတဿ ဣတရနာမဝသေန အဂ္ဂဟဏတော တ နာနာဝဇ္ဇနပရိကမ္မမေဝ ပရိကမ္မန္တိ အဓိပ္ပါယေန **"ပဌမံ ဥပစာရံ တ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **စတုတ္ထံ ပဥ္စမံ တတိ တ-**သဒ္ဒော အနိယမော, သော ပန ခိပ္ပာဘိညဒန္ဓာဘိညဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ ခိပ္ပာဘိညဿ ဟိ စ တုတ္ထံ အပ္ပေတိ, ဒန္ဓာဘိညဿ ပဥ္စမံ။ **တတော ပရန္တိ** ပဥ္စမတော ပရံ။ တေနာဟ **"ဆဋ္ဌေ တ"** တိအာဒိ။ ကသ္မာ န ဇာယတီတိ အာဟ **"အာသန္နတ္တာ ဘဝင်္ဂဿာ"** တိ။ စိတ္တနိယာမဝသေန ဟိ ဥပ္ပဇ္ဇိတဗ္ဗေသု သတ္တသု ဇဝနေသု

ဆဋ္ဌသတ္တမဇဝနတရာဂဋ္ဌနဋ္ဌာနဘူတတ္တာ ဘဝင်္ဂသ္သ အာသန္နံ ဇဝနံ ပတတိ။ **တာဝဒေ**တိ တာဝဒေဝ။ ဆဋ္ဌံ, သတ္တမံ တ
ဇဝနံ ပတန္တံ ဝိယ ဟောတိ ပရိက္ခီဏဇဝနတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။

၉၀၄-၆. အထ ကိမေတံ ဝုစ္စတိ "ဆဋ္ဌေ သတ္တမေ တပိ အပ္ပနာ န ဇာယတီ"တိ? **အာဘိဓမ္မိကဂောဒတ္တတ္ထေ
ရော** ဟိ "ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ဓမ္မာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကုသလာနံ ဓမ္မာနံ အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယော"တိ (ပ
ဋ္ဌာ. ၁.၁.၁၂) ဣမံ သုတ္တံ ဝတွာ ယထာ အလဒ္ဓာသေဝနံ ပဌမဇဝနံ ဂေါတြဘုံ န ဥပ္ပာဒေတိ, လဒ္ဓာသေဝနံ ပန ဗလ
ဝဘာဝတော ဒုတိယံ, တတိယံ တ ဂေါတြဘုံ ဥပ္ပာဒေတိ, ဧဝံ လဒ္ဓာသေဝနတာယ ဗလဝဘာဝတော ဆဋ္ဌံ, သတ္တမမ္ပိ တ
အပ္ပေတီတိ ဆဋ္ဌံ, သတ္တမမ္ပိ တ အပ္ပနာ ဟောတီတိ ဝဒတီ"တိ ဣမံ ဓောဒနံ မနသိ နိဓာယ ထေရဿ တံ မတံ ပဋိက္ခိပိ
တွာ ယထာဝုတ္တမတမေဝ ပတိဋ္ဌာပေတုံ **"ပုရိမေဟီ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

ပရိယန္တေ ဌာတုံ နေဝ သက္ကောတီ တိ ပဟာတေ ဧဝ ပတတီတိ အဓိပ္ပာယော။ **အပ္ပေတုံ န သက္ကောတီ** တိ ပတိ
ဋ္ဌာတုံ အပ္ပနာဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ န သက္ကောတိ။ န စေတ္ထ "ပုရိမာ ပုရိမာ"တိအာဒိသုတ္တပဒံ သာဓကံ အာသေဝန
ပစ္စယလာဘဿ ဗလဝဘာဝေ အနေကန္တိကတ္တာ။ တထာ ဟိ အလဒ္ဓာသေဝနာပိ ပဌမစေတနာ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယာ ဟော
တိ, လဒ္ဓာသေဝနာ ဒုတိယစေတနာ ယာဝ ဆဋ္ဌစေတနာ အပရာပရိယဝေဒနီယာ, တသ္မာ လဒ္ဓာသေဝနေပိ ဆဋ္ဌသတ္တမေ
အပ္ပနာ န ဟောတိ အာသန္နဘဝင်္ဂတာယ ဒုဗ္ဗလတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။ ယဒိ ဧဝံ ကထံ သတ္တမဇဝနစေတနာ ဥပပဇ္ဇ
ဝေဒနီယာ အာနန္တရိယာ ဟောတိ? နာယံ ဝိသေသော, အာသေဝနပစ္စယလာဘေန ဗလဝပ္ပတ္တိယာ, ကိဉ္စရဟိ ကိရိယာဝ
တ္ထာဝိသေသတော။ **ကိရိယာဝတ္ထာ** ဟိ အာရမ္ဘမဇ္ဈပရိယောသာနဝသေန တိဝိဓာ။ တတ္ထ ပရိယောသာနာဝတ္ထာ
ယ သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာဘာဝေန ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယာဒိတာ ဟောတိ, န ဗလဝဘာဝေနာတိ အာစရိယာ။

၉၀၇. **ကော။ပေ။ ပနာ**တိ အယံ အပ္ပနာ ဂေါစိတ္တက္ခဏာယေဝ ဂေါတြမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဇ္ဈတိ, န သမာပတ္
တိဝီထိယံ ဝိယ ယထိစ္ဆကံ ပဝတ္တတိ။ သတ္တသု ဟိ ဌာနေသု ကာလပရိစ္ဆေဒော နာမ နတ္ထိ, ပဌမပ္ပနာယံ, လောကိယာ
ဘိညာသု, စတူသု မဂ္ဂေသု, မဂ္ဂါနန္တရေ ဖလေ, ရူပာရူပဘဝေသု ဘဝင်္ဂဋ္ဌာနေ နိရောဓဿ ပစ္စယေ နေဝသညာနာ
သညာယတနေ နိရောဓာ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ ဖလသမာပတ္တိယန္တိ။ ဧတေသု ဟိ ကတ္ထစိ အတိရေကတ္တာ, ကတ္ထစိ
အပ္ပမာဏာ စိတ္တက္ခဏာ ဟောန္တိ, ကတ္ထစိ သမ္ပုဏ္ဏဇဝနဝီထိ အဒ္ဓာ လဗ္ဘတိ။ တထာ ဟိ မဂ္ဂါနန္တရံ ဖလံ တိ
ဏ္ဏံ ဥပရိ န ဟောတိ, နိရောဓဿ ပစ္စယော နေဝသညာနာသညာယတနံ ဒွိန္နံ ဥပရိ န ဟောတိ, ရူပာရူပဘဝေသု ဘဝင်
ဂဿ ပရိမာဏံ နတ္ထိ, သေသေသု ပန စတူသု ဌာနေသု ဂေါမေဝ စိတ္တန္တိ တသ္မာ ဂေါစိတ္တက္ခဏိကာယေဝ အပ္ပနာ
ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၉၀၈. **ပစ္စဝေက္ခဏဟေတုက** န္တိ ပစ္စဝေက္ခဏဟေတုံ ကတွာ။ နနု စ ပစ္စဝေက္ခဏံ အာဝဇ္ဇနာဒီဟိ, န ပန
တေန အာဝဇ္ဇနာဒိ, တသ္မာ ကထံ ပစ္စဝေက္ခဏဟေတုကံ ဟောတီတိ ယုဇ္ဇတိ? နာယံ ဒေါသော ဘဝနကိရိယာယ ပစ္စ
ဝေက္ခဏဟေတုကတ္တာ။ န ဟိ အသတိ ပစ္စဝေက္ခဏေ သာ ဟောတိ နိရောဓဿ ပစ္စယဘူတစျာနန္တရမိဝ, သတိ ပန ပ
စ္စဝေက္ခဏေ သာ ဟောတိ, တသ္မာ အနွဝယဗျတိရေကဝသေန လဗ္ဘတိ။ တဿာ ပစ္စဝေက္ခဏဟေတုကတာတိ
န န ယုဇ္ဇတိ "ပစ္စဝေက္ခဏဟေတုက"န္တိ ဝစနံ။ ပစ္စဝေက္ခဏဟေတုကံ အာဝဇ္ဇနန္တိ တ သမ္ဗန္ဓော။ **အာဝဇ္ဇန** ဥ
ဟိ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏာနံ အနန္တရပစ္စယဘာဝေန ကာရဏံ ဟောတိ။

၉၁၁-၃. နာနာဝိသယလုဒ္ဓဿ, ဣတော စိတော စ ဘမန္တဿ စေတသောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သမာဓာနေတ**တိ သ
မာဓာနာ ဧဝ, သမာဓာနကရဏတောတိ အတ္ထော။ **ဟမောဇ္ဇဘာဝတော** တိ ဟမောဇ္ဇေန သမာနယောဂက္ခမတာယ တ
ဿာ တဗ္ဗာဝဝုတ္တိတ္တာ။ အထ တ ဗ္ယာပာဒေန ဃဋ္ဋိယမာနဿ စိတ္တဿ ပမုဒိတဘာဝကရဏတော ပီတိယေ
ဝ "ဟမောဇ္ဇ"န္တိ ဝုစ္စတိ, တဿ ဘာဝေ, တသ္မာ ဟမောဇ္ဇသဘာဝတ္တာတိ အတ္ထော။ **သီတလတ္တသဘာဝ
တော**တိ ဗ္ယာပာဒဂ္ဂိနာ သန္တာပိယမာနဿ စိတ္တဿ နိဗ္ဗာပနဝသေန သီတလတ္တသဘာဝတ္တာ။

၉၁၄-၆. **သဝိပ္ဖာရိကဘာဝေနာ** တိ ယောနိသော သင်္ကပ္ပဝသေန ကာမဝိတက္ကာဒီ မဒ္ဒိတွာ ပဝတ္တနတော သဝိ
ပ္ဖာရိကသဘာဝေန။ **နေက္ခမ္မာဒိပဝတ္တိတော** တိ ထွေ နေက္ခမ္မ-ဂုဟာဏေန ဗြဟ္မဝိဟာရဝဇ္ဇံ ပဌမဇ္ဈာနံ ဂဟိတံ။
အာဒိ-သဒ္ဒေန တီသု ဗြဟ္မဝိဟာရေသု ပဌမဇ္ဈာနံ ဂဟိတန္တိ ဝဒန္တိ။ **အဝူပသန္တဘာဝဿာ** တိ ဥဒ္ဓစ္စဿ သရူပ

ကထနေန တံသဟဝတ္တိနော အနုတာပသဘာဝသ္သ ကုက္ကုစ္စသ္သာပိ သရူပံ ကထိတမေတတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တထာ **သယဉ္စ စေတတိသန္တတောတိ** ဥဒ္ဓစ္စပဋိပက္ခသဘာဝဝစနေန ကုက္ကုစ္စပဋိပက္ခော ပီတိဘာဝတောပိ။ တေနာဟ **"သုခံ ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဒ္ဝယသ္သာ"**တိ။ **မတိယာ အနုရူပတ္တာ**တိ ပညာယ အနုရူပတ္တာ။ တထာ စ ဝုတ္တံ **အာစရိယဓမ္မပာလ** တ္ထေရေန "ဝိစာရော ဝိစိကိစ္ဆာယ ပဋိပက္ခော အာရမ္မဏေ အနုမဇ္ဇနဝသေန ပညာပတိရူပကသဘာဝတ္တာ"တိ။ ဟေတ္ထကေသု ပန "ပီတိယာ အနုရူပတ္တာ"တိ ပာဌော ဒိသ္သတိ, တသ္သ စ ဝိစာရော အနုမဇ္ဇနသဘာဝတ္တာယ ပီတိ ဝိယ အာရမ္မဏေ အနိဝတ္တန္တော ဩကဟေတုတာ ပဝတ္တတီတိ ပီတိယာ အနုရူပတ္တာ သန္ဒေဟသဘာဝတ္တာ အာရမ္မဏံ အနဇ္ဈောက ဟေတုတာ ပဝတ္တမာနာယ ဝိစိကိစ္ဆာယ ပဋိပက္ခောတိ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။

၉၁၇. **တိဝိဓကလ္ယာဏ** န္တိ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနကလ္ယာဏတာသင်္ခါတာဟိ ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိအာဒီဟိ တိဝိဓကလ္ယာဏတာဟိ ယုတ္တံ။ ယထာဟ "ပဌမသ္သ ဈာနသ္သ ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ အာဒိ, ဥပေက္ခာနုဗြူဟနာ မဇ္ဈေ, သမ္ပဟံသနာ ပရိယောသာန"န္တိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၅၈)။ တတ္ထ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါဝသေန ဈာနသ္သ ပရိပန္ထတော ဝိသုဇ္ဈနံ ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ နာမ, သာ ပန ယသ္မာ ဈာနသ္သ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ လဗ္ဘတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ "ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ အာဒီ"တိ။ ဝိသောဓေတဗ္ဗတာဒီနံ အဘာဝတော ဈာနပရိယာပန္နာယ တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာယ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိယာ အနုဗြူဟနာ ဥပေက္ခာနုဗြူဟနာ နာမ။ သာ ပနာယံ ဝိသေသတော ဈာနသ္သ ဌိတိက္ခဏေ လဗ္ဘတိ။ တေန ဝုတ္တံ "ဥပေက္ခာနုဗြူဟနာ မဇ္ဈေ"တိ။ တတ္ထ ဓမ္မာနံ အနတိဝတ္တနာဒိသာဓကေသ္သ ဉာဏသ္သ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိဝသေန ပရိယောဒပနာ သမ္ပဟံသနာ နာမ။ သာ ဈာနသ္သ ဩသာနက္ခဏေ ပာကဋာ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ "သမ္ပဟံသနာ ပရိယောသာန"န္တိ။

အဘယဂိရိဝါသိနော "ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ နာမ သသမ္ဘာရိကော ဥပစာရော, ဥပေက္ခာနုဗြူဟနာ နာမ အပ္ပနာ, သမ္ပဟံသနာ နာမ ပစ္စဝေက္ခဏာ"တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၇၅) ဧဝံ ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိအာဒိကေ ဝဏ္ဏေန္တိ, တံ အယုတ္တံ။ ဧဝဉှိ သတိ အဈာနဓမ္မေဟိ ဈာနဓမ္မသ္သ ဂုဏသံကိတ္တနံ နာမ ကတံ ဟောတိ။ န ဟိ ဘူမန္တရံ ဘူမန္တရပရိယာပန္နံ ဟောတိ, အန္တောအပ္ပနာယမေဝ အာဂမနဝသေန ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ, တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာယ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိအာဒီဟိ ဥပေက္ခာနုဗြူဟနာဒယော စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ ဝုတ္တံ ဘဂဝတာ "ဧကတ္တဂတံ စိတ္တံ ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိပက္ခန္ဒဉ္စေဝ ဟောတိ ဥပေက္ခာနုဗြူဟိတဉ္စ ဉာဏေန သမ္ပဟံသိတ"န္တိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၅၈)။ တ္ထေ ဟိ **ဧကတ္တဂတံ စိတ္တ** န္တိ ဣန္ဒြိယာနံ ဧကရသဘာဝေန, ဧကဂ္ဂတာယ စ သိခပ္ပတ္တိယာ တဒနုဂုဏဧကတ္တဂတံ သသမ္ပယုတ္တမပ္ပနာစိတ္တံ, တသ္သေဝ ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိပက္ခန္ဒနာဒိ ပက္ခန္တရံ ဝုစ္စတိ။

ဒသလက္ခဏသံယုတ န္တိ "အာဒိမှိ တီဏိ လက္ခဏာနိ, မဇ္ဈေ တီဏိ, ပရိယောသာနေ စတ္တာရီ"တိ ဧဝံ ဒသပရိမာဏေဟိ အပ္ပနာယ လက္ခိတဗ္ဗဘာဝေန လက္ခဏသင်္ခါတေဟိ ပရိပန္ထတော ဝိသုဒ္ဓိဈာနာဒီဟိ သံယုတ္တံ။ ဝုတ္တဉ္စ ဟေတံ –

"ပဌမသ္သ ဈာနသ္သ ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ အာဒိ။ အာဒိသ္သ ကတိ လက္ခဏာနိ? အာဒိသ္သ တီဏိ လက္ခဏာနိ။ ယော တသ္သ ပရိပန္ထော, တတော စိတ္တံ ဝိသုဇ္ဈတိ, ဝိသုဒ္ဓတ္တာ စိတ္တံ မဇ္ဈိမံ သမထနိမိတ္တံ ပဋိပဇ္ဇတိ, ပဋိပန္နတ္တာ တတ္ထ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ, ယဉ္စ ပရိပန္ထတော စိတ္တံ ဝိသုဇ္ဈတိ, ယဉ္စ ဝိသုဒ္ဓတ္တာ စိတ္တံ မဇ္ဈိမံ သမထနိမိတ္တံ ပဋိပဇ္ဇတိ, ယဉ္စ ပဋိပန္နတ္တာ တတ္ထ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတိ, ပဌမသ္သ ဈာနသ္သ ပဋိပဒါဝိသုဒ္ဓိ အာဒိ, အာဒိသ္သ ဣမာနိ တီဏိ လက္ခဏာနိ။ တေန ဝုစ္စတိ ပဌမံ ဈာနံ အာဒိကလ္ယာဏဉ္စေဝ ဟောတိ လက္ခဏသမ္ပန္နဉ္စ။

"ပဌမသ္သ ဈာနသ္သ ဥပေက္ခာနုဗြူဟနာ မဇ္ဈေ, မဇ္ဈသ္သ ကတိ လက္ခဏာနိ? မဇ္ဈသ္သ တီဏိ လက္ခဏာနိ။ ဝိသုဒ္ဓံ စိတ္တံ အဇ္ဈုပေက္ခတိ, သမထပဋိပန္နံ အဇ္ဈုပေက္ခတိ , ဧကတ္တုပဋ္ဌာနံ အဇ္ဈုပေက္ခတိ, ယဉ္စ ဝိသုဒ္ဓံ စိတ္တံ အဇ္ဈုပေက္ခတိ, ယဉ္စ သမထပဋိပန္နံ အဇ္ဈုပေက္ခတိ, ယဉ္စ ဧကတ္တုပဋ္ဌာနံ အဇ္ဈုပေက္ခတိ, ပဌမသ္သ ဈာနသ္သ ဥပေက္ခာနုဗြူဟနာ မဇ္ဈေ, မဇ္ဈသ္သ ဣမာနိ တီဏိ လက္ခဏာနိ။ တေန ဝုစ္စတိ ပဌမံ ဈာနံ မဇ္ဈေကလ္ယာဏဉ္စေဝ ဟောတိ လက္ခဏသမ္ပန္နဉ္စ။

“ပဌမဿ ဈာနဿ သမ္ပဟံသနာ ပရိယောသာနံ။ ပရိယောသာနဿ ကတိ လက္ခဏာနိ? ပရိယောသာနဿ စတ္တာရိ လက္ခဏာနိ။ တတ္ထ ဇာတာနံ ဓမ္မာနံ အနတိဝတ္တနဋ္ဌေန သမ္ပဟံသနာ, ဣန္ဒြိယာနံ ဧကရသဋ္ဌေန သမ္ပဟံသနာ, တဒုပဂဝီရိယဝါဟနဋ္ဌေန သမ္ပဟံသနာ, အာသေဝနဋ္ဌေန သမ္ပဟံသနာ, ပဌမဿ ဈာနဿ သမ္ပဟံသနာ ပရိယောသာနံ, ပရိယောသာနဿ ဣမာနိ စတ္တာရိ လက္ခဏာနိ။ တေန ဝုစ္စတိ ပဌမံ ဈာနံ ပရိယောသာနကလျာဏဉ္စေဝ ဟောတိ လက္ခဏသမ္ပန္နဉ္စာ”တိ (ပဋိ. မ. ၁.၁၅၈)။

ဧတ္ထ စ ကေတုဘူတစိတ္တဿ နာနာဝဇ္ဇနဝီထိယံ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟပရိပန္ထတော ဝိသုဇ္ဈနတော တဒာဂမနဝသေန ဈာနစိတ္တဿ ဝိသုဇ္ဈနာကာရံ သန္ဓာယ “ယော တဿ ပရိပန္ထော, တတော စိတ္တံ ဝိသုဇ္ဈတီ”တိ ဝုတ္တံ။ ကေတုဘူတစိတ္တဿေဝ တထာ ဝိသုဒ္ဓတ္တာ အာဝရဏဝိရဟိတံ ဟုတွာ ဧကတ္တနယေန မဇ္ဈိမသမထနိမိတ္တသင်္ခါတံ သမပ္ပဝတ္တံ အပ္ပနာသမာဓိပဋိပဇ္ဇနံ သန္ဓာယ “ဝိသုဒ္ဓတ္တာ စိတ္တံ မဇ္ဈိမံ သမထနိမိတ္တံ ပဋိပဇ္ဇတီ”တိ ဝုတ္တံ။ တထာ ဟိ ခီရဿေဝ ဒဓိဘာဝတာဘာဝေပိ တဒေဝ ခီရံ ဒဓိသမ္ပန္နန္တိအာဒီသု ဝိယ ကေတုဘူတစိတ္တဿ အပ္ပနာဘာဝတာဘာဝေပိ ဧကသန္တတိပရိဏာမူပဂမနဝသေန တံ မဇ္ဈိမံ သမထနိမိတ္တံ လီနုဒ္ဓစ္စသင်္ခါတအန္တဒွယာနုပဂမနေန မဇ္ဈိမံ ပစ္စနီကဝူပသမနတော ယထာ သမထသင်္ခါတံ ယောဂိနော သုခဝိသေသာနံ ကာရဏဘာဝတော နိမိတ္တဘူတံ အပ္ပနာသမာဓိံ ပဋိပဇ္ဇတိ နာမ, တထာ ပဋိပန္နတ္တာ ပန သမာဟိတဘာဝူပဂမနေန ဧကတ္တနယဝသေနေဝ တတ္ထ ပက္ခန္ဒနံ သန္ဓာယ “ပဋိပန္နတ္တာ တတ္ထ စိတ္တံ ပက္ခန္ဒတီ”တိ ဝုတ္တံ။ ဧကတ္တနယဉ္ဟိ ဝိနာ ကေတုဘူတဿ အပ္ပနာပက္ခန္ဒနံ နတ္ထိ။ ဧဝံ တာဝ ပုရိမစိတ္တေ ဝိဇ္ဇမာနာကာရဿ ဣဓ နိပ္ဖတ္တိယာ ဈာနံ ဥပ္ပာဒက္ခဏေ တိဝိဓလက္ခဏသမ္ပန္နံ နာမ။ ယထာ ဟိ လောကိယဝိပဿနာယ ကိစ္စနိပ္ဖတ္တိယာ လောကုတ္တရမဂ္ဂေ “ဝိပဿနာ”တိ ဝုစ္စတိ, ဧဝံ ဝိသုဒ္ဓဿ ပန တဿ ပုန ဝိသောဓနေ ဗျာပာရာကရဏတော တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာကိစ္စဝသေန ပုဂ္ဂလဿ အဇ္ဈုပေက္ခနတော ဝုတ္တံ “ဝိသုဒ္ဓံ စိတ္တံ အဇ္ဈုပေက္ခတီ”တိ။ အပ္ပနာသမာဓိဘာဝူပဂမနေန သမထပဋိပန္နဿ ပုန သမာဓာနေ ဗျာပာရာကရဏတော ဝုတ္တံ “သမထပဋိပန္နံ စိတ္တံ အဇ္ဈုပေက္ခတီ”တိ။

ဧဝံ သမထပဋိပန္နဘာဝတောယေဝ ပုဗ္ဗေ “ကထံ နု ခော ကိလေသသံသဂ္ဂံ ပဇဟေယျ”န္တိ ပဋိပန္နဿ ဣဒါနိ သမထပဋိပတ္တိယာ တဿ ပဟီနတ္တာ ဟာပမိတ္တသံသဂ္ဂံ ပဟာယ ဧကဿ ဝိဟရတော သပ္ပုရိသဿ ဝိယ ဧကတ္တေန ဥပဋ္ဌိတဿ ဈာနစိတ္တဿ ပုန ဧကတ္တုပဋ္ဌာနေ ဗျာပာရာကရဏံ သန္ဓာယ “ဧကတ္တုပဋ္ဌာနံ အဇ္ဈုပေက္ခတီ”တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာယ ကိစ္စဝသေန ဈာနံ မဇ္ဈေ တိဝိဓလက္ခဏသမ္ပန္နံ နာမ ဟောတိ။ ပုဗ္ဗဘာဂပ္ပဝတ္တပရိဟာရိယဉာဏေန စိတ္တဿ သံကိလေသတေအနကရဓမ္မေသု အာဒီနဝတနိသံသံ ဒိသွာ ယထာ တတ္ထ ဇာတာနံ ဓမ္မာနံ အညမညာနတိဝတ္တနံ ဟောတိ, တထာ ဘာဝနာယ သမ္ပဟံသိတတ္တာ ဝိသောဓိတတ္တာ တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာယ ဝသေန အနုဗြူဟိတေ စိတ္တေ သမာဓိပညာသင်္ခါတယုဂနဒ္ဓဓမ္မာနံ အညမညာနတိဝတ္တိယာ ပဝတ္တနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ “တတ္ထ ဇာတာနံ ဓမ္မာနံ အနတိဝတ္တနဋ္ဌေန သမ္ပဟံသနာ”တိ။ သဒ္ဓါပဉ္စမကာနံ ဣန္ဒြိယာနံ နာနာကိလေသေဟိ ဝိမုတ္တတ္တာ ဝိမုတ္တိဝသေန ဧကရသတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ “ဣန္ဒြိယာနံ ဧကရသဋ္ဌေန သမ္ပဟံသနာ”တိ။ တေသံ အနတိဝတ္တနသမ္ပဟံသနာနံ အနုရူပဝသေန အလီနံ အနုဒ္ဓတံ ဟုတွာ ဝီရိယဿ ပဝတ္တိံ သန္ဓာယ “တဒုပဂဝီရိယဝါဟနဋ္ဌေန သမ္ပဟံသနာ”တိ ဝုတ္တံ။ ယာ ပနဿ တသ္မိံ ခဏေ ပဝတ္တာ အာသေဝနာ, ဥပ္ပာဒတော ပဋ္ဌာယ ဌိတိပရိယောသာနာနံ အာသေဝနပစ္စယဘာဝဝသေန ပဝတ္တာကာရော, တံ သန္ဓာယ “အာသေဝနဋ္ဌေန သမ္ပဟံသနာ”တိ ဝုတ္တံ။ ဧဝံ ဓမ္မာနံ အနတိဝတ္တနာဒိဘာဝသာဓနေန ပရိယောဒါပကဿ ဉာဏဿ ကိစ္စဝသေန ဈာနပရိယောသာနေ စတူဟိ လက္ခဏေဟိ သမ္ပန္နံ နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၉၁၉-၂၀. ဝိသောဓေတွာန ဟာပကေတိ ဟာရိပန္ထိကေ ဓမ္မေ ဝိသေသေန သောဓေတွာ သယံ ပဟာနမတ္တေ အဋ္ဌတွာ အတိသယပ္ပဟာနဝသေန ပုန သောဓေတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **စိတ္တဘာဝနဝေပုလ္လ**န္တိ သမာဓိဘာဝနာယ ဝိပုလဘာဝံ။ ယထာ ဟိ ဘာဝနာဝသေန နိမိတ္တဿ ဥပ္ပတ္တိ, ဧဝမဿ ဘာဝနာဝသေန ဝဍ္ဎနမ္ပိ, တသ္မာ ဧကင်္ဂုလာဒိဝသေန နိမိတ္တံ ဝဍ္ဎယန္တဿ ပုနပ္ပုနံ ဗဟုလီကာရေန ဈာနဘာဝနာပိ ဝုဍ္ဎိံ ဝိရုဠှိံ, အဘိညာဝသေန စ ဝေပုလ္လံ အာပဇ္ဇတိ။ တေန ဝုတ္တံ **“စိတ္တဘာဝနဝေပုလ္လံ။ပေ။ ဝဍ္ဎယေတဗ္ဗ”**န္တိ။

၉၂၁-၃. ဝဍ္ဎနာဘူမိယော ဒွေဝတ္တတိ ဝဍ္ဎနဋ္ဌာနာနိ ဒွေဝယေဝ။ ဒွီသု ဌာနေသု အဝဿံ ဧကတ္တံ ဝဍ္ဎေတဗ္ဗန္တိ အာစရိယာ။ **တတ္ရာ**တိ သာမိအတ္ထေ ဘုမ္မဝစနံ, တဿာတိ အတ္ထော။ **တတ္ရာ**တိ တ ဒွီသု ဘူမီသု။ **ကသိတဗ္ဗ**

ဝံ။ပေ.။ **ယထိစ္ဆကန္တိ** ယထာ နာမ ကဿစိ ကာယကမ္မံ ကာယဒုစ္စရိတံ နဂ္ဂလေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ ပရိစ္ဆေဒတ္ထံ ဘဏ္ဍတ္ထံ ကိ
သိတုံ တံ ဌာနံ ပရိစ္ဆိန္ဒတိ, ဧဝမေဝံ ကေဂ္ဂုလဒ္ဒဝဂ္ဂုလတိဝဂ္ဂုလစတုရဂ္ဂုလမတ္တံ မနသာ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ပရိစ္ဆိန္ဒိ
တွာ ယထာပရိစ္ဆေဒံ ဝဍ္ဎေတဗ္ဗံ။ တတော ဝိဒတ္ထိရတနပ္ပမုခပရိဝေဏဝိဟာရသီမာနံ, ကမနိဂမဇနပဒရဇ္ဇသမုဒ္ဒသီ
မာနဉ္စ ပရိစ္ဆေဒဝသေန ဝဍ္ဎယန္တေန စက္ကဝာဠပရိစ္ဆေဒံ ကတွာ တ တတော တပိ ဥတ္တရိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဝဍ္ဎေ
တဗ္ဗံ။ တေန ဝုတ္တံ **“ယထိစ္ဆကံ ဝဍ္ဎေတဗ္ဗ”** န္တိ။ အပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ပန န ဝဍ္ဎေတဗ္ဗံ။ န ဟိ အပရိစ္ဆေဒေ
ဘာဝနာ ပဝတ္တတိ။ တထာ စ ဝုတ္တံ ‘‘သန္တကေ နော အနန္တကေ’’တိ။ ဧဝံ ဝဍ္ဎိတဉ္စ တံ နိမိတ္တံ ဝဍ္ဎိတဝဍ္ဎိတဋ္ဌ
ဌာနေ ပထဝိယာ ဥက္ကူလဝိကူလနဒီဝိဒုဂ္ဂပဗ္ဗတဝိသမေသု သင္ကုသတသမဗ္ဘာဟတံ ဥသဘစမ္မံ ဝိယ ဟောတိ။

၉၂၄-၆. တသ္မိံ ပန နိမိတ္တေ ပတ္တပဌမဇ္ဈာနေန အာဒိကမ္မိကေန ဣအနေဝ ဒုတိယဇ္ဈာနာဒိအဓိဂမာယ ဥဿာ
ဟံ အကတွာ တသ္မိံယေဝ ပဌမဇ္ဈာနေ ပဉ္စဟာကာရေဟိ သုစိဏ္ဏဝသိနာ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတုံ **“ပဌမေ”** တိ
အာဒိ ဝုတ္တံ။ သုစိဏ္ဏော ဝသော ဝသိဘာဝေ ဧတေနာတိ **သုစိဏ္ဏဝသိနာ,** သုဋ္ဌု အာသေဝိတဝသိနာတိ အတ္ထော။
ကတမာ တာ ဝသိယော, ယာသံ ဝသေနာယံ ပဉ္စဟာကာရေဟိ သုစိဏ္ဏဝသီတိ အာဟ **“အာဝဇ္ဇန”** န္တိအာဒိ။ တတ္ထ
အာဝဇ္ဇန န္တိ န အာဝဇ္ဇနမတ္တမေဝ အဓိပ္ပေတံ အာဝဇ္ဇနဝသိတာယ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ အာဝဇ္ဇနာယ ပန ဥပ္ပန္နာယ
ဇဝနေဟိပိ ဘဝိတဗ္ဗံ။ တာနိ စ ခော အာဝဇ္ဇနကပ္ပရတာယ စိတ္တာဘိနီဟာရဿ ယထာဝဇ္ဇိတဝသေန ဟောန္တိ။ အ
ဓိဂမေန သမံ, သသမ္ပယုတ္တဿ ဈာနဿ သမ္မာ အာပဇ္ဇနံ ပဋိပဇ္ဇနံ **သမာပတ္တိ** ။ အဘိဘုယျ ဌပနံ, အဓိဋ္ဌာနံ ဝိ
ယာတိ တ **အဓိဋ္ဌာနံ။ ဝသိတာ** တိ ဧတေသု အာဝဇ္ဇနာဒီသု ယထာရုစိ ပဝတ္တိယော , ယတ္ထိစ္ဆကံ, ယဒိစ္ဆကံ, ယာဝတိစ္ဆ
ဆကံ ပဝတ္တိတုံ သမတ္ထဘာဝေ။

တတ္ထ ပဌမဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ ပဌမံ ဝိတက္ကံ အာဝဇ္ဇယတော ဘဝင်္ဂံ ဥပစ္ဆိန္ဒိတွာ ဥပ္ပန္နာဝဇ္ဇနာနန္တရံ
ဝိတက္ကာရမ္မဏာနေဝ စတ္တာရိ, ပဉ္စ တ ဇဝနာနိ ဇဝန္တိ, တတော ဒွေ ဘဝင်္ဂါနိ, တတော ပုန ဝိစာရာရမ္မဏံ အာဝဇ္ဇ
နံ ဝုတ္တနယေနေဝ ဇဝနာနီတိ ဧဝံ ပဉ္စသု ဈာနင်္ဂေသု ပဋိပာဋိယာ နိရန္တရံ စိတ္တံ ပေသေတုံ သမတ္ထဘာဝေ, တတ္ထ
အဒန္ဓာယိတတ္တံ **အာဝဇ္ဇနဝသိတာ** နာမ။ သမာပဇ္ဇိတုကာမတာနန္တရံ ဒွိသု ဘဝင်္ဂေသု ဥပ္ပန္နေသု ဘဝင်္ဂံ ဥပစ္ဆိ
န္ဒိတွာ ဥပ္ပန္နာဝဇ္ဇနာနန္တရံ သမာပဇ္ဇိတုံ သမတ္ထတာ **သမာပဇ္ဇနဝသိတာ** နာမ။ အယဉ္စ မတ္ထကပ္ပတ္တာ အာဝဇ္ဇ
ဇနသမာပဇ္ဇနာ သတ္ထု ယမကပါဋိဟာရိယကာလဓမ္မဒေသနာဒီသု လဗ္ဘတိ။ ဓမ္မသေနာပတိဿ ယက္ခေန သီသေ ပ
ဟာရအနသမယေ, မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရဿ နန္ဒောပနန္ဒဒမနသမယေ တ လဗ္ဘတိ, အညတ္ထ ပန တတော ဒ
န္ဓာယေဝ, သေတု ဝိယ သီဃသောတာယ နဒိယာ ဩဃံ ဘဝင်္ဂဝေဂံ ဥပစ္ဆိန္ဒိတွာ ယထာပရိစ္ဆိန္နကာလံ ဈာနံ ဌပေတုံ
သမတ္ထတာ, ဘဝင်္ဂပာတတော ရက္ခဏယောဂ္ဂတာ **အဓိဋ္ဌာနဝသိတာ** နာမ။ ယထာပရိစ္ဆိန္နကာလံ အတိက္ကမိတုံ
အဒတွာ ဈာနတော ဝုဋ္ဌာနသမတ္ထတာ **ဝုဋ္ဌာနဝသိတာ** နာမ။

အထ တ ယထာပရိစ္ဆိန္နကာလတော ဥပရိ ဂန္တုံ အဒတွာ ဌပနသမတ္ထတာ အဓိဋ္ဌာနဝသိတာ နာမ။ ပရိစ္ဆိန္န
ကာလတော အန္တော အဝုဋ္ဌဟိတွာ ယထာကာလဝသေနေဝ ဝုဋ္ဌာနသမတ္ထတာ ဝုဋ္ဌာနဝသိတာ နာမ။ အထ တ ဝုတ္
တနယေနေဝ ပရိစ္ဆိန္နကာလတော အနူနံ ကတွာ သမာပတ္တိံ ဌပေတုံ သမတ္ထတာဝ အဓိဋ္ဌာနဝသိတာ နာမ။ ကာလပ
ရိစ္ဆေဒံ အတိက္ကမိတွာ ဝုဋ္ဌိတဿပိ နိဒ္ဒာလုကဿ ပဋိဗုဇ္ဈိတွာ ပုနပ္ပုနံ နိဒ္ဒောက္ကမနံ ဝိယ ဝုဋ္ဌိတသမာပတ္
တိမေဝ ပုနပ္ပုနံ အသမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာနသမတ္ထတာ, တတ္ထ အာလယာကရဏယောဂ္ဂတာ စ ဝုဋ္ဌာနဝသိတာ နာမ။

ပစ္စဝေက္ခဏဝသိတာ ပန အာဝဇ္ဇနဝသိတာယ ဧဝ သင်္ဂဟိတာ။ ပစ္စဝေက္ခဏဇဝနာနေဝ ဟိ တေသံ တေသံ ဈာ
နင်္ဂါနံ အာဝဇ္ဇနာနန္တရံ ပဝတ္တာနိ, တသ္မာ ယဒင်္ဂေန အာဝဇ္ဇနဝသိယာ သိဒ္ဓိ, တဒင်္ဂေန ပစ္စဝေက္ခဏဝသိတာ သိ
ဒ္ဓာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ကေစိ ပန ဈာနင်္ဂါနံ အပဟကဋ္ဌဘာဝေပိ တေသု နိရန္တရံ အာဝဇ္ဇနာယ ပဝတ္တနသမတ္ထတာ အာဝ
ဇ္ဇနဝသိတာ နာမ, တေသံ ယထာသဘာဝပစ္စဝေက္ခဏဝသေန ဇဝနပ္ပဝတ္တနသမတ္ထတာ ပစ္စဝေက္ခဏဝသိတာ
နာမ။ အထ တ သတိပိ သတ္တန္နံ ဇဝနာနံ ပဝတ္တိယံ နိရန္တရံ အာဝဇ္ဇနသမတ္ထတာ အာဝဇ္ဇနဝသိတာ နာမ, ဝသိတာဗ
လေန သတ္တမဇဝနံ အပ္ပတွာ စတုပဉ္စဇဝနေဟေဝ ပစ္စဝေက္ခဏသမတ္ထတာ ပစ္စဝေက္ခဏဝသိတာ နာမ။ အထ တ
ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တေဟိ ပစ္စဝေက္ခိတုံ အသမတ္ထဘာဝေပိ ‘‘ပစ္စဝေက္ခိဿာမိ’’တိ ဥပ္ပန္နအာဝဇ္ဇနာနန္တရ
မေဝ ဘဝင်္ဂေသု ကာလံ အဝီတိနာမေတွာ သီဃမေဝ အာဝဇ္ဇိတုံ သမတ္ထတာ အာဝဇ္ဇနဝသိတာ နာမ, ဝသိတာဗလေန,
ပစ္စဝေက္ခဏဗလေန ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တေဟိပိ ပစ္စဝေက္ခိတုံ သမတ္ထတာ ပစ္စဝေက္ခဏဝသိတာ နာမာတိ ဝဒန္ဒ

တိ။ ယသ္မာ ပနေတာ ယထာဝုတ္တနိယာမေန ပုနပ္ပုနံ အာဝဇ္ဇနာဒိနာ သာဓေတဗ္ဗာ, တသ္မာ ဝုတ္တံ ''အာဝဇ္ဇိတ္ တ''တိအာဒိ။

၉၂၇. ဣမေသု ပန အာဒိကမ္မိကေန သမာပဇ္ဇနဗဟုလေနေဝ ဘဝိတဗ္ဗံ, န ပစ္စဝေက္ခဏဗဟုလေန။ ပစ္စဝေက္ ခဏဗဟုလဿ ဟိ ဈာနင်္ဂါနိ ထူလာနိ ဒုဗ္ဗလာနိ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, အထဿ တာနိ ဧဝ ဥပဋ္ဌိတတ္တာ ဥပရိ ဥဿ ုက္ကနာယ ပစ္စယတံ နာပဇ္ဇန္တိ, သော အပ္ပဂုဏေ ဈာနေ ဥဿုက္ကမာနော ပဌမဇ္ဈာနာဝ ပရိဟာယတိ, န စ သက္ ကောတိ ဒုတိယံ အဓိဂန္တုံ။ တေန ဝုတ္တံ **''ပဌမေ အဝသိပ္ပတ္တေ''** တိအာဒိ။ **ဥဘတော ဘဋ္ဌော** တိ ပုန ပဌမဇ္ဈာနံ သ မာပဇ္ဇိတုံ န သက္ကောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ ဘဂဝတာ –

> ''ဣဓေကစ္စော ဘိက္ခု ဗာလော အဗျတ္တော အခေတ္တညူ အကုသလော ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ ဝိဝိစ္စ အ ကုသလေဟိ ဓမ္မေဟိ သဝိတက္ကံ သဝိစာရံ ဝိဝေကဇံ ပီတိသုခံ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟာရတိ, သော တံ နိမိတ္ တံ နာသေဝတိ, န ဘာဝေတိ, န ဗဟုလီ ကရောတိ, န သွာဓိဋ္ဌိတံ အဓိဋ္ဌာတိ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ 'ယံနူနာဟံ ဝိ တက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ.။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ'န္တိ, သော န သက္ကောတိ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝူပသမာ။ပေ.။ ဒုတိယံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိတုံ။ တဿ ဧဝံ ဟောတိ 'ယံနူနာဟံ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ.။ ပဌ မံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရေယျ'န္တိ, သော န သက္ကောတိ ဝိဝိစ္စေဝ ကာမေဟိ။ပေ.။ ပဌမံ ဈာနံ ဥပသမ္ပဇ္ဇ ဝိဟရိတုံ, အယံ ဝုစ္စတိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ဥဘတော ဘဋ္ဌော ဥဘတော ပရိဟီနော''တိ (အ. နိ. ၉.၃၅)။

၉၂၈-၃၁. **ကာမသ္သဟဂတာ။ပေ.။ စရန္တီ** တိ အာရမ္မဏဝသေန ကာမသဟဂတာ ဟုတွာ သညာ စေဝ မနသိကာ ရာ စ သမုဒာစရန္တိ။ သညာသီသေန စေတ္ထ တံသဟဂတော စိတ္တုပ္ပာဒော ဂဟိတော, မနက္ကာရ-ဂ္ဂဟဏေန အာဝဇ္ ဇနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကာမာနုပက္ခန္ဒာနံ သညာမနသိကာရာနံ ဝသေန ဟာနံ ပရိဟာနိံ ဘဇတီတိ **ဟာနဘာဂိယံ**။ ကေစိ ပန ''သံ ကိလေသန္တိ ဟာနဘာဂိယော ဓမ္မော'တိ (ဝိဘ. ၈၂၈) ဝစနတော ဟာနဘာဂိယာ ကာမသညာဒိကာတိ တေဟိ ပရိဟာပိယ မာနံ ဈာနမ္ပိ ကာရဏူပစာရေန ဟာနဘာဂိယံ နာမာ''တိ ဝဒန္တိ။ **တဒနုဓမ္မတာ သတီ**တိ တသ္သေဝ ဈာနဿ အနုဓမ္မတာ အာရမ္မဏဝသေန တဒနုဂတာ သတိပတိရူပကာ နိကန္တိ။ **အတက္ကသဟိတာ**တိ အဝိတက္ကံ ဒုတိယဇ္ဈာနံ ပတ္တုကာမဿ သ တံ သန္တတော, မနသိ ကရောတော အာရမ္မဏဝသေန တံသဟဂတာ။ **ဝိသေသဘာဂိယန္တိ** ဝိသေသဘူတဿ ဒုတိ ယဇ္ဈာနဿ ပဒဋ္ဌာနတာယ တံ ဘဇတီတိ ဝိသေသဘာဂိယံ။ **နိဗ္ဗိဒာသံယုတာ** တိ ဝိပဿနာရမ္မဏာ။

၉၃၂-၅. **ပဂုဏတော**တိ ဝသိတပ္ပတ္တတော။ **အာသန္နာကုသလာရိကာ** တိ နီဝရဏပ္ပဟာနဿ တံပဌမတာယ အာ သန္နနီဝရဏပစ္စတ္ထိကာ။ ထူလံ နာမ ဝိပုလမ္ပိ ဖေဂ္ဂု ဝိယ သုခဘဥ္ဇနီယန္တိ အာဟ **''ထူလတ္တာ။ပေ.။ ဒုဗ္ဗလာ''** တိ။ **တတော**တိ ဒုတိယဇ္ဈာနတော။ ဒုဗ္ဗလာနိ အင်္ဂါနိ ဣမဿာတိ **အင်္ဂဒုဗ္ဗလာ။ သန္တတော စိန္တယိတွာ** တိ ပဌမဇ္ ဈာနေ ဝိယ သြဠာရိကင်္ဂါနံ အဘာဝတော, သန္တဓမ္မသမင်္ဂိတာယ စ သန္တန္တိ ဧဝံ သန္တဝသေန မနသိ ကတွာ။ ကိဥ္ စာပိ ဟိ ယေ ဓမ္မာ ဒုတိယဇ္ဈာနေ ပီတိသုခါဒယော, တေ ပဌမဇ္ဈာနေပိ သန္တိ, တေဟိ ပန တေ သန္တတရာ, ပဏီတတ ရာ စ ဟောန္တိ။ **နိကန္တိ** န္တိ နိကာမနံ အပေက္ခန္တိ အတ္ထော။ **ပရိယာအယာ**တိ ခေပေတွာ, ဝိက္ခမ္ဘေတွာတိ အ တ္ထော။

၉၃၃-၄. **သမ္ပသာဒန** န္တိ သမ္ပသာဒနသင်္ခာတာယ သဒ္ဓာယ ယောဂတော ဈာနမ္ပိ သမ္ပသာဒနံ နီလဝဏ္ဏယောဂ တော နီလဝတ္ထံ ဝိယ။ နနု စာယံ သဒ္ဓာ ပဌမဇ္ဈာနေပိ အတ္ထိ, ကသ္မာ ဣဒမေဝ ''သမ္ပသာဒန''န္တိ ဝုတ္တန္တိ? ဝုစ္စ တေ – ပဌမဇ္ဈာနံ ဝိတက္ကဝိစာရက္ခောဘေန ဝီစိတရင်္ဂသမာကုလမိဝ ဇလံ န သုပ္ပသန္နံ ဟောတိ, တသ္မာ သတိပိ သဒ္ ဓာယ တံ သမ္ပသာဒနန္တိ န ဝုတ္တံ။ ဣမသ္မိံ ပန ဝိတက္ကဝိစာရက္ခောဘာဘာဝေန လဒ္ဓောကာသာ ဗလဝတီ သဒ္ဓါ, တ သ္မာ ဗလဝသဒ္ဓာယ သမန္နာဂတတ္တာ ဣဒမေဝ ''သမ္ပသာဒန''န္တိ ဝုတ္တံ။ **အဇ္ဈတ္တန္တိ** နိယကဇ္ဈတ္တံ, အတ္တနိ ဇာ တံ, အတ္တနော သန္တာနေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ အတ္ထော။ တီဏိ အင်္ဂါနိ ဣမဿာတိ **တိဝင်္ဂိကံ။ သေသာ** န္တိ ပီတိအာဒီနံ အ ညေဟိ ဗလဝဘာဝေ, တိဏ္ဏံ စတုန္နံ တ ဇဝနာနံ ပရိကမ္မောပစာရာနုလောမဂောတြဘုဘာဝေ, ဆဋ္ဌေ သတ္တမေ တ အပ္ပနာယာနုပ္ပတ္တိ ကေစိတ္တက္ခဏတာ, တတော ဘဝင်္ဂပာတော, ပုန ဘဝင်္ဂံ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ ပစ္စဝေက္ခဏတ္ထာယ အာ ဝဇ္ဇနံ, တတော ဈာနပစ္စဝေက္ခဏန္တိ ဣဒံ သဗ္ဗံ ဝုတ္တာဝသေသံ **ဟေဋ္ဌာ** ပဌမဇ္ဈာနေ ဝုတ္တနယေနေဝ သမုပလက္ ခိတဗ္ဗံ။

၉၄၈-၉. ပိယတောတိ ကာမယတော။ **ဥပ္ပိလာပန** န္တိ ကာမဥ္စာယံ ပရိဂ္ဂဟေသု အပရိစ္စတ္တပေမဿ အနာဒီနဝ ဒဿိနော တဏှာဟာသဟဂတာယ ပီတိယာ ပဝတ္တိအာကာရော, ဣဓ စ ဒုတိယဇ္ဈာနပီတိ အဓိပ္ပေတာ, တထာပိ သဗ္ဗသော ပီတိယံ အဝိရတ္တဿာပိ အနုဗန္ဓေယျာတိ ဥပ္ပိလာပနံ ဣဓ အာဒီနဝဝသေန ဝုတ္တံ။ အထ ဝါ ဒုတိယဇ္ဈာနဿေဝ တတိယဇ္ဈာနံ ဝိယ အပဟုတ္တ ဥပ္ပိလာပနာကာရေန ပဝတ္တိ ဥပ္ပိလာပနံ ဝိယာတိ ဥပ္ပိလာပနန္တိ ဝုတ္တံ။ တတိယံ သန္တတော ဒိဿတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၉၅၇-၈. သတိယာ သမ္ပဇညေန သမ္ပန္န န္တိ သရဏလက္ခဏာယ သတိယာ, အသမ္မောဟလက္ခဏေန သမ္ပဇညေန စ သမ္ပန္နံ။ ကာမံ ပုရိမဇ္ဈာနေသုပိ သတိသမ္ပဇညံ အတ္ထိ, န ဟိ မုဋ္ဌဿတိဿ, အသမ္ပဇာနတော စ ဥပစာရ မတ္တမ္ပိ သမ္ပဇ္ဇတိ, ပဂေဝ အပ္ပနာ, ယေဘုယျေန ပန အဝိပ္ပယောဂီဘာဝေန ပဝတ္တမာနေသု ပီတိသုခေသု ပီတိသ ဋ္ဌာတဿ သြဋ္ဌာရိကင္ဂဿ ပဟာနေ သုခုမတာယ ဣဓ သာတိသယော သတိသမ္ပဇညဗျာပာရောတိ ဣဓေဝ သတိ သမ္ပဇညသမ္ပန္နတာ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဧကင်္ဂဟီန** န္တိ ပီတိယာ ပဟီနဘာဝေန ဧကင်္ဂဝိပ္ပဟီနံ။ သာ ပနေသာ ဒုတိယဇ္ဈာနဿ ဝိတက္ကဝိစာရာ ဝိယ အပ္ပနာက္ခဏေယေဝ ပဟီယတိ။ တေနဿ သာ ''ပဟာနင်္ဂ''န္တိ ဝုစ္စတိ။

၉၇၂. သောမနဿဿ ပဟီနတ္တာ အာဟ **''ဧကင်္ဂဝိပ္ပဟီန''** န္တိ။ တဥ္စ ပန သောမနဿံ ဧကဝီထိယံ ပုရိမဇဝနေသုယေဝ ပဟီယတိ။

၉၇၄. ပုရိမဇ္ဈာနေသု ပရိကမ္မာဒိဝသေန ပဝတ္တာနံ ကာမာဝစရဇဝနာနံ ဧကသဒိသတ္တာ ဣဓ လဒ္ဓမာနံ ကဥ္စိ ဝိ သေသံ ဒဿေတုံ **''ယသ္မာ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အာသေဝနံ န ဟောတီ**တိ အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယော န ဟောတိ။ အ ယမေတ္ထာဓိပ္ပာယော – ယသ္မာ ပဒန္တရသင်္ဂဟိတဿ အတ္တနော သဘာဝဂ္ဂဟာပနသင်္ခါတအာသေဝနပစ္စ ယတ္တာဘာဝတော သုခဝေဒနာ ဥပေက္ခာဝေဒနာယ အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယော န ဟောတိ, စတုတ္ထဇ္ဈာနေဝ ဥပေက္ခာဝေဒနာယ ဘဝိတဗ္ဗံ သာတိသယံ သုခဝိရာဂဘာဝနတ္တာ, တသ္မာ ဣဓ အပ္ပနာဝီထိယံ ဥပေက္ခာသမ္ပယုတ္တဇဝ နေဟေဝ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ။

၉၇၆. ဧဝံ စတုက္ကနယဝသေန ဈာနပ္ပဘေဒံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ပဥ္စကနယမ္ပိ ဒဿေတုံ **''ယံ စတုက္ကန ယေ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဒွိဓာ ပန ကတွာနာ**တိ ဝိတက္ကဝိစာရာနံ ဝိသုံ ဝိသုံ ပဟာနင်္ဂဝသေန ဂဏနတော ဒွိဓာ ကတွာ။ **ဒု တိယံ တတိယံ ကတ**န္တိ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တံ အဝိတက္ကအဝိစာရန္တိ ဧဝံ ဒုတိယဇ္ဈာနဥ္စေဝ တတိယဇ္ဈာနဥ္စ ကတံ အဘိဓမ္မေတိ အဓိပ္ပာယော။ သုတ္တန္တေသု ဟိ ပဥ္စကနယော သရူပတော န ဂဟိတော, ကသ္မာ ပန အဘိဓမ္မေ ဂဟိ တောတိ? ပုဂ္ဂလဇ္ဈာသယတော, သန္နိသိန္နဒေဝပရိသာယ ဟိ ယေသံ ပဌမဇ္ဈာနေ ဝိတက္ကော ဧဝ သြဋ္ဌာရိကတော ဥပ ဋ္ဌာတိ, ဣတရေ သန္တတော, တေသံ စတုရင်္ဂိကံ အဝိတက္ကဝိစာရမတ္တံ ဒုတိယဇ္ဈာနံ ကတွာ ပဥ္စကနယေန ဒေသေသိ။ ယေသံ ဝိတက္ကဝိစာရာ သြဋ္ဌာရိကတော ဥပဋ္ဌိတာ, တတော တေသံ အဝိတက္ကအဝိစာရံ တိဝင်္ဂိကံ ကတွာ စတုက္ကနယေန ဒေသေသိ။ ယေသံ ဝိတက္ကောဝ သြဋ္ဌာရိကတော ဥပဋ္ဌာတိ, တေဟိ တံ အတိက္ကမိတွာ စတုရင်္ဂိကံ ဒုတိယဇ္ဈာနံ ဥပ္ပ ဟာဒေတုံ သက္ကာ။ ယေသံ ဝိတက္ကဝိစာရာ, တေဟိ ဒွေပိ ဧကတော အတိက္ကမိတွာ တိဝင်္ဂိကံ ဒုတိယဇ္ဈာနံ ဥပ္ပာဒေ တုံ သက္ကာ။

၉၇၉. အတ္ထဗျဥ္ဇနဝသေန သုဋ္ဌု မဓုရံ, တတောယေဝ ဝရတရံ ဝစနံ ယဿ သောယံ **သုမဓုရဝရတရဝစနော။ ကံ နု ဇနံ နေဝ ရဉ္ဇယတိ,** န ဟိ ကေမ္ပိ န ရဉ္ဇယတိ။ **အတိနိသိတ ။ပေ။ နိယောယ**န္တိ အတိတိခိဏဗုဒ္ဓိပ္ပသာဒေဟိ ဇ နေဟိ ဝေဒနီယော အယံ ဂန္ထော, ပရိစ္ဆေဒောတိ တ အဓိပ္ပာယော။

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသိနိယာ နာမ

အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာယ

ရူပာဝစရသမာဓိဘာဝနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၅. ပန္နရသမော ပရိစ္ဆေဒော

အရူပာဝစရသမာဓိဘာဝနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၉၈၀. ဧဝံ ပထဝီကသိဏာဝသေန စတုက္ကပဉ္စကဇ္ဈာနာနိ ဒဿေတွာ ယသ္မာ သေသကသိဏာဝသေန နိဒ္ဒိသိယမာ နေ ဂန္ထကရဏေ ဟောတိ, တသ္မာ တံ သဗ္ဗံ ဌပေတွာ အရူပါဝစရံ ဝိဘာဝေတုံ **"ရူပါရူပ"**န္တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **ရူပါရူပ မတီတေနာ**တိ ရူပါရူပဘာဝံ အတိက္ကန္တေန, ပုနာနုပပတ္တိဝသေန ရူပါရူပဘာဝံ အတိက္ကန္တေန, ပဂေဝ ကာမာဝစရ ဘာဝံ။ **ရူပါရူပါဒိဝေဒိနာ**တိ ရူပါရူပါဒိဘူမန္တရဝေဒိနာ။

၉၈၂-၄. ယသ္မာ အယံ အရူပါဝစရသမာဓိ နာမ ရူပဝိရာဂဘာဝနာ ရူပဝိရာဂဝသေနေဝ အဘိနိဗ္ဗတ္တေတဗ္ဗော, တသ္မာ တံ ဥပ္ပာဒေတုကာမဿ ရူပေ ဝိရဇ္ဇနာကာရံ, ဝိရတ္တမာနသေန စ တဒတ္ထာယ ပဋိပဇ္ဇနဝိဓိံ ဒဿေတုံ **"ရူပေ ခော"**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ ဒဏ္ဍာနဒွေန ဒဏ္ဍော, မုဂ္ဂရာဒိ, ပရပီဠနာဓိပ္ပာယေန တဿ အာဒာနံ **ဒဏ္ဍာဒာနံ** ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သတ္ထာဒာနကလဟဝိဂ္ဂဟဝိဝါဒတုဝံတုဝံပေသုညာဒီနံ, အဒိန္နာဒာနာဒီနဉ္စ ဂဟဏံ။ **စက္ခုရောဂါဒယော**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သောတရောဂါဒီနံ။ **ရူပေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ**တိ ကရဇရူပါဒိသြဋ္ဌာရိကရူပေ တန္နိဒါနံ ဒောသံ ဒိသွာ။ **နိဗ္ဗိန္နမာန သော**တိ ဝိရတ္တမာနသော။ **အရူပန္တိ** အရူပါဝစရဇ္ဈာနံ။ **တမ္ဗဟာ ကသိဏရူပါ**တိ တမှာ ပဋိဘာဂနိမိတ္တသင်္ခါတာ ကသိဏရူပါ။ နနု စာယံ ရူပေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ တံ သမတိက္ကမတ္ထာယ ပဋိပဇ္ဇတိ , ပဋိဘာဂနိမိတ္တဉ္စ အရူပံ ပဏ္ဏ တ္တိမတ္တတ္တာတိ ကထံ တသ္မာ နိဗ္ဗိဇ္ဇတီတိ အနုယောဂံ သန္ဓာယ သြပမ္မဝသေန တမတ္ထံ ဒဿေန္တော အာဟ **"သူကရာဘိဟတောဝ သာ"**တိ။ ယထာ ဟိ ဝနေ သူကရေန ပဟတမတ္တော သုနခေါ တတော ဘီတော ရူပဒသ္သနဝေလာယံ ဘတ္တပစနဥက္ခလိံ ဒူရတော ဒိသွာ သူကရပဋိဘာဂတာယ တဿံ သူကရာသင်္ကံ ဥပ္ပာဒေတွာ ဥတ္တ သန္တော ပလာယတေဝ, ဧဝမေဝ ရူပေ နိဗ္ဗိန္နမာနသော တံ အတိက္ကမိတုကာမော တပ္ပဋိဘာဂေ ကသိဏရူပေပိ နိဗ္ဗိဇ္ဇ တိ, သမတိက္ကမိတုကာမောတိ အဓိပ္ပာယော။

၉၈၅-၆. စတုတ္ထေ ပန ဈာနသ္မိံ န္တိ ဌပေတွာ ပရိစ္ဆိန္နာကာသကသိဏံ နဝသု ပထဝီကသိဏာဒီသု အညတရသ္မိံ ပဋိလဒ္ဓစတုတ္ထဇ္ဈာနေ။ ကေစိ ပန အာလောကကသိဏမ္ပိ ဌပေတွာ အဋ္ဌသူတိ ဝဒန္တိ။ တဿ ပန ဌပနေ ကာရ ဏံ န ဒိဿတိ။ သုဋ္ဌု စိဏ္ဏော စရိတော အတိပ္ပဂုဏီကတော အာဝဇ္ဇနာဒိလက္ခဏော ဝသီဘာဝေါ ဧတေနာတိ **သုစိ ဏ္ဏဝသီ။ ကရောတိ။ပေ။ ယတော**တိ ယသ္မာ ဣဒံ စတုတ္ထဇ္ဈာနစိတ္တံ မဟာ နိဗ္ဗိန္နကသိဏရူပံ အာရမ္မဏံ က ရောတိ။ **အာသန္နသောမနဿဉ္စ** တိ ယတော တတိယဇ္ဈာနဿ အာသန္နတာယ အာသန္နသောမနဿပစ္စတ္ထိက ဉ္စ။ **ထူလသန္တဝိမောက္ခတော** တိ သန္တဝိမောက္ခသင်္ခါတအရူပဇ္ဈာနတော ဇော ယတော ထူလံ သြဋ္ဌာရိကံ။ အရူပဇ္ ဈာနဉှိ ယေ တေ သန္တာ ဝိမောက္ခာ အတိက္ကမ္မ ရူပေ အာရုပ္ပန္တိအာဒီသု "သန္တဝိမောက္ခ"န္တိ ဝုစ္စတိ, သန္တတာ သိဒ္ဓိ စဿ အနုဿုတိတော ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

၉၈၇-၉၁. စတုတ္ထေ တိ စတုတ္ထဇ္ဈာနေ။ ပဉ္စမာရုပ္ပဉ္စ သန္တတော ဒိသွာတိ သမ္ဗန္ဓော, သန္တဝသေန မနသိ ကရိတွာတိ အတ္ထော။ သန္တတော မနသိကရဏေနေဝ စေတ္ထ ပဏီတတော, သုခုမတော စ မနသိကာရော သိဒ္ဓေါဝ ဟောတီတိ န တေ ဝိသုံ ဂဟိတာ။ **ပတ္ထရိတွာန** တိ ပဂေဝ ဝမိုတံ, တအ ဝမုနဝသေန တ ပတ္ထရိတွာ။ ပုဗ္ဗကာလဝ သေန စေတံ ဝုတ္တံ။ တေန နံ ဥဂ္ဃာဋ္ဋေတွာ ပဏ္ဏာ န ဝမိုတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတိ။ န ဟိ တံ ပဏ္ဏာ ဝမုနတ္ထာယ တ ယမိယမာနမ္ပိ ဝမုတီတိ။ **တေနာ**တိ ကသိဏရူပေန။

ဣအာနိဿ ဥဂ္ဃာဋနာကာရံ ဒဿေတုံ **"အာကာသော ဣတိ တ"**တိအာဒိံ ဝတွာ ပုန တံ သမတ္ထေတုံ **"ဥဂ္ဃာ ဋေန္တော ဟိ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဥဒယဝသေန, ပရိစ္ဆေဒဖရဏဝသေန စ အန္တာဘာဝတော **အနန္တော။ န သံဝေလ္လေတိ** တိ ကဋသာရကကိလဥ္စာဒယော ဝိယ န ပဋိသံဟရတိ။ **နာဝဇ္ဇန္တော န ပေက္ခန္တော** တိ အနာဝဇ္ဇန္တော အနပေက္ခန္ တော။ အညဒတ္ထု တေန ဖုဋ္ဌောကာသံ ဝုတ္တနယေန မနသိကရောန္တောယေဝတိ အဓိပ္ပာယော ။ ဣဒဉှိ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ရူပါဝစရစတုတ္ထဇ္ဈာနဿ အာရမ္မဏဘူတံ ကသိဏရူပံ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အမနသိကရောတော, တေန စ ဖုဋ္ဌ ဋ္ဌောကာသံ "အာကာသော အာကာသော"တိ မနသိကရောတော ယအ တံ ဘာဝနာနုဘာဝေန အာကာသံ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာ တိ, တအ သော ကသိဏံ ဥဂ္ဃာဋ္ဋေတိ နာမာတိ။

၉၉၂-၅. ဧဝံ ကသိဏုဂ္ဃာဋနဝသေန ပဋိလဒ္ဓေ အာကာသနိမိတ္တေ ပုန ပဋိပဇ္ဇနဝိဓိံ, ယသ္သုတ္တာယ ယေသံ ပဋိပဇ္ဇတိ, တဒတ္တသိဒ္ဓမ္ပိ ဒဿေတုံ **"ကသိဏုဂ္ဃာဋိမာကာသံ နိမိတ္တ"** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အာကာသသ္သ အနိမိတ္တ တဘာဝေပိ နိမိတ္တေန ဖုဋ္ဌောကာသဘာဝတော "နိမိတ္တ"န္တိ ဝုတ္တံ။ **ပဋ္ဌ။ပေ။ ဝိက္ခမ္ဘတီ** တိ နနု ရူပာဝစရပဉ္စမဇ္ဈာနသ္သ ဥပစာရက္ခဏေယေဝ နီဝရဏာနိ ဝိက္ခမ္ဘိတာနိ, တတော ပဋ္ဌာယ စ န တေသံ ပရိယုဋ္ဌာနံ အတ္ထိ။ ယဒိ သိယာ, ဈာနတော ပရိဟာယေယ္ယာတိ? သစ္စမေတံ, ဣမဿ ပန ဈာနဿ ဝဏ္ဏဘဏနဝသေနေတံ ဝုတ္တံ ယထာ အညတ္ထာပိ ပဟာတဗ္ဗာ ပဟီနာနံ ဥပရိ ပဟာနဝစနန္တိ။ ယေ ပန "သဗ္ဗေ ကုသလာ ဓမ္မာ သဗ္ဗေသံ အကုသလာနံ ပဋိပက္ခာ တိ ကတွာ ဧဝံ ဝုတ္တ"န္တိ ဝဒန္တိ, တေဟိ ဒုတိယဇ္ဈာနူပစာရာဒီသု နီဝရဏဝိက္ခမ္ဘနဝစနဿ ကာရဏံ ဝတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ။ ယမ္ပိ ဧကေ ဝဒန္တိ "သန္တေဝ သုခုမာနိ ရူပာဝစရအဝိက္ခမ္ဘနီယာနိ, တာနိ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တ"န္တိ, တံ တေသံ မတိမတ္တံ။ န ဟိ မဟဂ္ဂတကုသလေသု လောကုတ္တရကုသလံ ဝိယ ဩဓိသော ပဟာနံ နာမ အတ္ထိ။ ယော ပန ရူပါဝစရေဟိ အရူပာနံ ဥဋ္ဌာရဖလတာဒိဝိသေသော, သော ဘာဝနာဝိသေသေန သန္တတရပဏီတတရဘာဝေန တေသု ယေဝ ပုရိမပုရိမေဟိ ပစ္ဆိမပစ္ဆိမာနံ ဝိယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ဣဏာပီ**တိ န ကေဝလံ ရူပါဝစရစတုတ္ထဇ္ဈာနေ, "သေသာနိ ကာမာဝစရာနီ"တိအာဒီသု ပန ဣဓ ယံ ဝတ္တဗ္ဗံ အဝုတ္တံ, တံ ရူပါဝစရဇ္ဈာနနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တနယာနုသာရေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၉၉၇-၁၀၀၁. "ပုန ဘာဝေတုကာမေနာ"တိ ဝုတ္တေ ပဉ္စမေဝ ပဉ္စမာရုပ္ပဿ ဘာဝိတတ္တာ ကိံ ဘာဝေတုကာမေနာတိ အနုယောဂေ **"ဒုတိယာရုပ္ပမာနသ"** န္တိ ဝုတ္တံ, န ပန "ဒုတိယာရုပ္ပမာနသံ ဘာဝေတုကာမေနာ"တိ ဣမိနာ အဇ္ဈာသယေန။ န ဟိ ပဉ္စမံ ဒုတိယာရုပ္ပံ ဘာဝိတန္တိ။ ရူပါဝစရဇ္ဈာနံ အနတိက္ကမိတွာ အနဓိဂန္တဗ္ဗတော တံ မနသိကာ ရသမုဒာစာရဿ ဟာနဘာဂိယဘာဝတာဝဟနတော ရူပါဝစရဇ္ဈာနမေတဿ ပစ္စတ္ထိကန္တိ ကတွာ ဝုတ္တံ **"အာသန္န။ပေ။ ပစ္စတ္ထိကန္တိ စာ"**တိ။ ဝီထိပဋိပန္နာယ ဘာဝနာယ ဥပရူပရိဝိသေသာဝဟဘာဝတော, ပဏီတဘာဝသိဒ္ဓိတော စ ပဉ္စမာရုပ္ပတော ဒုတိယာရုပ္ပံ သန္တတရသဘာဝန္တိ အာဟ **"ဒုတိယာရုပ္ပ။ပေ။ ပနာ"** တိ။ ဝက္ခတိ ဟိ "သုပဏီတတရာ ဟောန္တိ, ပစ္ဆိမာ ပစ္ဆိမာ ဣဓာ"တိ (အဘိဓ. ၁၀၄၀)။ **ဝိညာဏမိစ္စေဝံ မနသာ ကာတဗ္ဗ** န္တိ ဝိညာဏံ ဝိညာဏံ ဣစ္စေဝံ မနသာ ကာတဗ္ဗံ, ကေဝလံ အနန္တံ အနန္တန္တိ န မနသိ ကာတဗ္ဗံ။ တေနာဟ **"အနန္တန္တိ။ပေ။ မနသာ နိဓာ"**တိ။ အနန္တံ ဝိညာဏံ အနန္တံ ဝိညာဏန္တိ ပန မနသိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၁၀၀၂-၆. **တသ္မိံ ပန နိမိတ္တသ္မိ** န္တိ တသ္မိံ ပဉ္စမာရုပ္ပဝိညာဏသင်္ခါတေ ဝိညာဏနိမိတ္တေ။ **ဝိစာရေန္တဿ မာနသ**န္တိ ဘာဝနာစိတ္တံ ပဝတ္တေန္တဿ။ **အာကာသဖုဋ္ဌဝိညာဏေ**တိ ကသိဏုဂ္ဃာဋိမာကာသံ ဖရိတွာ ပဝတ္တေ ပဉ္စမာရုပ္ပဝိညာဏေ အာရမ္မဏဘူတေ။ **အပ္ပေတီ** တိ အပ္ပနာဝသေန ပဝတ္တတိ။ သဘာဝဓမ္မေပိ အာရမ္မဏသမတိက္ကမဘာဝနာဝိသေသဘာဝတော ဣဒံ အပ္ပနာပတ္တံ ဟောတိ စတုတ္ထာရုပ္ပံ ဝိယ။ **အပ္ပနာ။ပေ။ နယောတ**တိ ဒုတိယာရုပ္ပဇ္ဈာနေ ပုရိမဘာဂေ တီဏိ, စတ္တာရိ ဝါ ဇဝနာနိ ကာမာဝစရာနိ ဥပေက္ခာဝေဒနာသမ္ပယုတ္တာနေဝ ဟောန္တိ။ စတုတ္ထံ, ပဉ္စမံ ဝါ အာရုပ္ပမာနသန္တိအာဒိနာ အပ္ပနာနယော ပဉ္စမာရုပ္ပဇ္ဈာနေ ဝုတ္တနယော။ **ဖရိတွာ ပဝတ္တဝိညာဏ** န္တိ ပဉ္စမာရုပ္ပဝိညာဏံ ဝိညာဏဉ္စန္တိ ဝုစ္စတီတိ ရုဠှီသဒ္ဒဝသေန ဝုတ္တဘာဝမေဝ ပကာသေတုံ **"ဝိညာဏာ။ပေ။ သိယာ"**တိ ဝုတ္တံ။ ပုဗ္ဗေ အနန္တဿ အာကာသဿ အာရမ္မဏကရဏဝသေန အနန္တတာယ "ဝိညာဏဉ္စ"န္တိ ဝုတ္တန္တိ။ ပုန မနသိကာရဝသေန တံ အနန္တတာယ တထာ ဝုတ္တန္တိ ဒဿေတုံ **"မနက္ကာရဝသေနာပီ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဒုတိယာရုပ္ပံ ဘာဝေန္တော ဟိ ပဉ္စမာရုပ္ပံ အနန္တတော အနုဝသေသတော မနသိ ကရောန္တော အနန္တန္တိ မနသိ ကရောတိ။

၁၀၁၀. **ပဉ္စမာရုပ္ပဝိညာဏာဘာဝ** တိ ကသိဏံ ဥဂ္ဃာဋေတွာ အာကာသော ဝိယ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ပဟာယ တဿ အဘာဝေ မနသိ ကာတဗ္ဗော။ ကသ္မာ ပနေတ္ထ ဒုတိယာရုပ္ပဝိညာဏာဘာဝံ အမနသိကတွာ ပဉ္စမာရုပ္ပဝိညာဏာဘာဝေ မနသိ ကာတဗ္ဗောတိ? ဝုစ္စတေ – တယိဒံ အာရမ္မဏာတိက္ကမဝသေန ပတ္တဗ္ဗံ, န ပန အင်္ဂါတိက္ကမဝသေန။ တထာ စ သတိ အာရမ္မဏေယေဝ သာတိသယံ ဒောသဒဿနေန တံ သမတိက္ကမိတဗ္ဗံ, အာရမ္မဏဉ္စ ဒုတိယာရုပ္ပဿ ပဉ္စမာရုပ္ပမေဝ, တသ္မာ ကသိဏေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ တံ ဥဂ္ဃာဋေတွာ တဗ္ဗိဝိတ္တာကာသဿ ဝိယ ပဉ္စမာရုပ္ပဝိညာဏေ အာဒီနဝံ ဒိသွာ တံ ပဟာယ တဒဘာဝဿေဝ မနသိကရဏံ ယုတ္တန္တိ။ **အဘာယဂိရိဝါသိနော** ပန "ဝိညာဏဉ္စာယတနာဘာဝေယေဝ မနသိ ကာတဗ္ဗော"တိ ဝဒန္တိ, တေ ပန ဣမေသံ အာရမ္မဏာတိက္ကမဝသေန ပတ္တဗ္ဗဘာဝံ အသလ္လက္ခေတွာ ကထေန္တိ။ ယဒိ သလ္လက္ခေန္တိ, အညတ္ထ ဒောသံ ဒိသွာ အညဿ သမတိက္ကမေ အတိပ္ပသင်္ဂဒောသတော န မုစ္စန္တိ။

အထာပိ ဝဒေယျုံ – “ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သတော သမာပဇ္ဇတိ, သတော သမာပဇ္ဇိတွာ သတော ဝုဋ္ဌာတိ, သတော ဝုဋ္ဌဟိတွာ တဒေဝ ဝိညာဏံ ဘာဝေတီ’တိ ဝစနတော ဝိညာဏဉ္စာယတနာဘာဝတောယေဝ မနသိ ကာတဗ္ဗော”တိ, တယိဒံ ဟဋ္ဌိအတ္ထံ ဝိရုဇ္ဈိတွာ ဂဟဏဝသေန စိန္တိတံ။ န ဟေတ္ထ တဒေဝ ဝိညာဏန္တိ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ အဓိပ္ပေတံ။ ယဒိ ဟိ တံ အဓိပ္ပေတံ သိယာ, ဝိညာဏဉ္စာယတနန္တိ တဿ ပဓာနဘာဝေန နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ တဒေဝါတိ ဝစနေ နေဝ ပရိယတ္တံ, ကိံ ဝိညာဏန္တိ ဝစနေန။ အထ သရူပနိဒ္ဒေသတ္ထံ ဝိညာဏဝစနံ, ဧဝံ သတိ တဒေဝ ဝိညာဏဉ္စာယတနန္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ, တသ္မာ ဝိညာဏန္တိ ဝစနေန ယံ အာရဗ္ဘ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ ပဝတ္တံ, တဿေဝ အာကာသာနဉ္စာယတနဿ ဂဟဏံ, န ဣတရဿာတိ သုဋ္ဌု ဝုတ္တံ။

၁၀၁၁-၂. ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏာဘာဝတော မနသိကာတဗ္ဗောတိ ဝုတ္တ မနသိကာရဝိဓိံ ဒဿေတုံ **“တံ ပနာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **အကတွာ မနသာ**တိ မနသာ အာရမ္မဏံ အကတွာ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ တံ အစိန္တေတွာ။ “အာကာသံ အာကာသ”န္တိ မနသိ ကရောန္တဿ ကသိဏဝိဝိတ္တာကာသံ ဝိယ “နတ္ထိ နတ္ထီ”တိ, “သုညံ သုည”န္တိ ဝါ မနသိ ကရောန္တဿ ဝိညာဏဝိဝိတ္တံ အဘာဝမတ္တမေဝ ဥပဋ္ဌာတီတိ အာဟ **“နတ္ထီ”** တိအာဒိ။ **ဝါ**-သဒ္ဒေါ အနိယမတ္ထော, တေန ဒွိသု ပကာရေသု ဧကေနပိ အတ္ထသိဒ္ဓိ ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ အဝုတ္တဝိကပ္ပနတ္ထော ဝါ ဝါ-သဒ္ဒေါ, တေန “ဝိဝိတ္တံ ဝိဝိတ္တ”န္တိ ဣမဿပိ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ အနိယမော ပနေတ္ထ တိဏ္ဏမ္ပိ ဝိသုံ ဝိသုံ ပရိယာယဘာဝတော သိဒ္ဓေါ။ ပရိယာယသဒ္ဒါ ဟိ ဝိသုံ ဝိသုံယေဝ အတ္ထံ သာဓေန္တာ ပရိယာယာတိ လောကေ နိရုဠှာ။ ယထာဟု –

“ပရိယာယယေနေဝ တေ ယသ္မာ၊ ဝဒန္တတ္ထံ န သံဟတာ။
ပရိယာယတ္ထံ တတော သဗ္ဗံ၊ ပရိယာယယေသု ဝဝတ္ထိတ”န္တိ။

၁၀၁၃-၆. တသ္မိံ နိမိတ္တေ တိ ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏဿ အဘာဝသင်္ခါတေ ဈာနုပ္ပတ္တိကာရဏဘူတေ နိမိတ္တေ။ **သတိ သန္တိဋ္ဌတီ** တိ အဘာဝနိမိတ္တာရမ္မဏာ သတိ သမ္မာ သုပ္ပတိဋ္ဌိတာ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ။ သတိသီသေန စေတ္ထ ဥပစာရဇ္ဈာနာနုဂုဏာနံ သဒ္ဓါပဉ္စမာနံ ဣန္ဒြိယာနံ သကိစ္စယောဂံ ဒဿေတိ။ ဥပစာရဇ္ဈာနံ ပန “ဘိယျောပိ သမာဓိယတိ မာနသ”န္တိ ဣမိနာ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ကသိဏုဂ္ဃာဋိမာ။ပေ။ အဘာဝကေ** တိ ဧဝံ ပဝတ္တဝိညာဏဿ နတ္ထိဘာဝသင်္ခါတေ ဝိနာသာဘာဝကေ န ပုရေ အဘာဝါဒိကေ။ အပ္ပနာနယော ပနေတ္ထ ပထဝီကသိဏေ ဝုတ္တနယာနုသာရေန ဝေဒိတဗ္ဗောတိ အာဟ **“အပ္ပနာယ နယော”**တိအာဒိ။

၁၀၁၇-၈. ဧဝံ ယံ တတ္ထ အဝသိဋ္ဌံ, တံ အတိဒိသိတွာ ဣဒါနိ ဝိသေသံ ဒဿေတုံ **“အာကာသဂတဝိညာဏ”**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ပရိကမ္မမနက္ကာရေ တသ္မိံ အန္တရဟိတေ** တိ “နတ္ထိ နတ္ထီ”တိ ပဝတ္တပရိကမ္မမနသိကာရေ အမနသိကရဏေန အသ္မိံ ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏေ အန္တရဟိတေ, န ပန ခဏဘင်္ဂဝသေန, ဈာနပရိဟာနိဝသေန ဝါ အန္တရဟိတေ။ ခဏဘင်္ဂဝသေန ဟိ အန္တရဓာနံ ခဏေ ခဏေ ဥပလဗ္ဘတိ။ ပရိဟာနိဝသေန စ အန္တရဓာနေ ပုန တံ အနုပ္ပာဒေတွာ ဥတ္တရိ ဉာဏာဓိဂမောယေဝ နတ္ထီတိ။ **တဿာပဂမမတ္တံဝ ပဿန္တော ဝသတီ** တိ တဿ ပဌမာရုပ္ပဿ အဘာဝမတ္တံ ပဿန္တော သော ယောဂါဝစရော ဝိဟရတိ။ ယထာ ကထံ ဝိယာတိ အာဟ **“သန္နိပါတ”** န္တိအာဒိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ နာမ ကောစိ ပုရိသော မဏ္ဍလမာဠာဒီသု ကတ္ထစိ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန သန္နိပတိတံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဒိသွာ ကတ္ထစိ ဂန္တွာ သန္နိပါတကိစ္စာဝသာနေ ဥဋ္ဌာယ ပက္ကန္တေသု ဘိက္ခူသု ပုန တံ ဌာနံ ဂန္တွာ ဩလောကေန္တော သုညမေဝ ပဿတိ, ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗန္တိ။ တတ္ရိဒံ ဩပမ္မသံသန္ဒနံ – ယထာ သော ပုရိသော သန္နိပတိတံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဒိသွာ ဂတော, တတော သဗ္ဗေသု ဘိက္ခူသု အပဂတေသု တံ ဌာနံ တေဟိ သုညမေဝ ပဿတိ, န ပန တေသံ ကုတောစိ အပဂတကာရဏံ, ဧဝမယံ ယောဂါဝစရော ပုဗ္ဗေ ဝိညာဏဉ္စာယတနဇ္ဈာနစက္ခုနာ ပဌမာရုပ္ပဝိညာဏံ ဒိသွာ နတ္ထီတိ မနသိကာရေန တသ္မိံ အပဂတေ တတိယာရုပ္ပစက္ခုနာ တဿ နတ္ထိဘာဝမေဝ ပဿတိ, န တဿ အပဂတကာရဏံ ဝီမံသတိ ဈာနဿ တာဒိသာဘောဂဘာဝတောတိ။

၁၀၂၀-၄. စတုတ္ထာ။ပေ။ န စ သန္တန္တိ ယထာ နေဝသညာနာသညာယတနစိတ္တံ သင်္ခါရာဝသေသသုခုမဘာဝပ္ပတ္တိယာ သဝိသေသံ သန္တံ, ဧဝမယံ အာကိဉ္စညာယတနသမာပတ္တိ န စ သန္တာ တဒဘာဝတောတိ အဓိပ္ပာယော။ **စ**-သဒ္ဒေါ ပနေတ္ထ အဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထော။ တေန “သညာ ရောဂေါ, သညာ ဂဏ္ဍော, သညာ သလ္လံ, ဧတံ သန္တံ, ဧတံ ပဏီတံ, ယဒိဒံ နေဝသညာနာသညာယတန”န္တိ ဣမဿပိ သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **စတုတ္ထံ သန္တတော** တိ သ

ဍ္ဍာရာဝသေသသုခမဘာဝေနေဝ သဝိသေသံ သန္တတာယ, အသန္တဘာဝကရဏောကဒိသရိက္ခကသညာဝိရဟာတော စ သန္တတော ဒိသ္ဝာ။ **“သန္တံ သန္တမိဒံ စိတ္တ”** န္တိ ဣမိနာ ဘာဝနာကာရံ ဒဿေတိ။ **ဝိဘင်္ဂေပိ** ဟိ တံယေဝ အာကိဉ္စညာယတနံ သန္တတော မနသိ ကရောတီတိ အယမေဝ ဘာဝနာကာရော ဂဟိတော။ အပရေ ပန “ဟဋ္ဌိမံ ဣမဿ ဘာဝနာကာရော န ဂဟိတော”တိ ဝတ္ဝာ တတ္ထ ကာရဏံ ဝဒန္တိ, တတ္ထ ဝတ္တဗ္ဗံ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂသံဝဏ္ဏနာဒိတော** ဂဟေတဗ္ဗံ။

၁၀၂၇. တတိယာရုပ္ပသဍ္ဍာတက္ခန္ဓေသု စ စတုသုပိ အာရမ္မဏဘူတေသူတိ အဓိပ္ပာယော။

၁၀၂၈-၃၁. **အဘာဝမတ္တမ္ပိ** တိ သုညတမတ္တမ္ပိ ဧဝံ သုခမမ္ပိတိ အဓိပ္ပာယော။ **သန္တာရမ္မဏတာယာ** တိ သန္တံ အာရမ္မဏံ ဧတဿာတိ သန္တာရမ္မဏာ, တဗ္ဘာဝေ သန္တာရမ္မဏတာ, တာယ, န ဈာနသန္တတာယ။ န ဟိ တတိယာရုပ္ပ ပသမာပတ္တိ စတုတ္ထာရုပ္ပတော သန္တတရာ။ စောဒကော ယံ သန္တတော မနသိ ကရောတိ, န တတ္ထ အာဒီနဝဒဿ သနံ ဘဝေယ္ယ။ အသတိ စ အာဒီနဝဒဿနေ န သမတိက္ကမော ဧဝ သိယာတိ **“သန္တတော စေ မနက္ကာရော ကထဉ္စ သမတိက္ကမော”**တိ အာဟ။ ဣတရော **“အနာပဇ္ဇိတုကာမတ္တာ”** တိအာဒိနာ ပရိဟာရမာဟ။ တေန အာဒီနဝဒဿန မ္ပိ အတ္ထေဝါတိ ဒဿေတိ။ ယသ္မိဉ္ဟိ ဈာနေ အဘိရတိ, တတ္ထ အာဝဇ္ဇနသမာပဇ္ဇနာဒိပဋိပတ္တိယာ ဘဝိတဗ္ဗံ။ သာ ပနဿ တတိယာရုပ္ပေ သဗ္ဗသော ဝ နတ္ထိ, ကေဝလံ သုညဘာဝတော အာရမ္မဏကရဏမတ္တမေဝ။ တထာ ဟေသ ကိဉ္စာပိ တံ သန္တတော မနသိ ကရောတိ, အထ ခွဝဿ “အဟမေတံ အာဝဇ္ဇိဿာမိ, သမာပဇ္ဇိဿာမီ”တိ **အာဘော ဂေ** သမန္နာဟာရော န ဟောတိ။ ကသ္မာ? အာကိဉ္စညာယတနတော နေဝသညာနာသညာယတနသမာပတ္တိယာ ပဏီတ တရတာယ။ ယထာ ဟိ ရာဇာ မဟတာ ရာဇာနုဘာဝေန နဂရဝီထိယံ စရန္တော ဒန္တကာရာဒယော ကမ္မကာရေ ဆေကေ အနေကာနိ ဒန္တဝိကတိအာဒီနိ သိပ္ပာနိ ကရောန္တေ ဒိသ္ဝာ “အဟော ဝတ ရေ ဆေကာ အာစရိယာ, ဤဒိသာနိ သိပ္ပာနိ ကရိဿန္တီ”တိ ဧဝံ တေသံ ဆေကတာယ တုဿတိ, န စဿ ဧဝံ ဟောတိ “အဟော ဝတာဟမ္ပိ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ဧဝရူ ပေ သိပ္ပိကော ဘဝေယ္ယ”န္တိ။ တံ ကိဿ ဟေတု? ရဇ္ဇသိရိယာ မဟာနိသံသတာယ, သော တေသံ ဇီဝိတံ တိဏာယပိ အမညမာနော တေ သမတိက္ကမိတ္ဝာ ဂစ္ဆတိ, ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၀၃၂. **သုခုမံ ပရ**န္တိ ဥက္ကံသတော သုခုမံ, ပဌမဇ္ဈာနူပစာရတော ပဋ္ဌာယ ဟိ တစ္ဆေန္တိယာ ဝိယ ပဝတ္တမာ နာယ ဘာဝနာယ အနုက္កမေန သင်္ခာရာ တတ္ထ အန္တိမကောဋ္ဌာသတံ ဟာပိတာတိ။ ယဒိ ဧဝံ ကထံ ဘာဝနာ အတ္တနော ကိစ္စံ သာဓေတိ, နနု စေသာ တဒဝတ္ထံ ဟာပိတာ အာရမ္မဏံ န သမ္မာ ဥပနိဇ္ဈာယတီတိ? နယိဒမေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဘာဝနာဗလေန သုခုမဘာဝံ ဟာပိတာပိ စေသာ အတ္တနော ကိစ္စေ ဒုဗ္ဗလတ္တံ န ဟာပိတာ, အထ ခော ဝိပ္ဖာရိကတာဘာဝံ ဂမိတာ, တေန တထာ သုခုမာပိ အတ္တနော ကိစ္စေ န ဒုဗ္ဗလာ ဧတေတိ န တတ္ထ တဿာ အသာမတ္ထိယံ ဟောတိ။

၁၀၃၃-၄. **ယာယ သညာယာ**တိ ယာဒိသာယ သညာယ သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိဟေတုဘူတာယ။ **သော** နေဝသညာနာသညာယ တနသမင်္ဂီ ပုဂ္ဂလော။ **နေဝသညီ စ နာသညီ ဟောတိ** နေဝသညာနာသညာသမင်္ဂီ ဟောတိ။ **န ကေဝလံ တု သညာဝ ဧဒိသီ** သုခုမာ နေဝသညာနာသညာ ဟောတိ, **အထ ခော ပန ဝေဒနာဒယောပိ** သုခုမာ, ဝေဒနာပိ နေဝဝေဒနာနာဝေဒနာ, စိတ္တမ္ပိ နေဝစိတ္တံနာစိတ္တံ, ဖဿောပိ နေဝဖဿောနာဖဿော ။ သေ နယော သေသသမ္ပယုတ္တဓမ္မေသု။ သညာသီ သေန ပန “နေဝသညာနာသညာယတန”န္တိ ဝုတ္တံ “နာနတ္တကာယာ နာနတ္တသညိနော”တိအာဒီသု (ဒီ. နိ. ၃.၃၃၂, ၃၄၁, ၃၅၇, ၃၅၉; အ. နိ. ၇.၄၄; ၉.၂၄) ဝိယ။ နနု စေတ္ထ ယဒိ သညာ အတ္ထိ, ကထံ နေဝသညာတိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ယဒိ နတ္ထိ, ကထံ နာသညာတိ အနုယောဂံ သန္ဓာယ ဣမမတ္ထံ ဥပမာဟိ သာဓေတုံ **“ပတ္တမက္ခနတေလေနာ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ပတ္တမက္ခဏတေလေနာ** တိ အန္တောဝုတ္တတာယ ယာဂုယာ သဒ္ဓိံ အကပ္ပိယဘွေန တေလံ အတ္ထီတိ, နာဠိပူရဏာဒီနံ ဝသေန နတ္ထီတိ စ ဝတ္တဗ္ဗေန ပတ္တေ မက္ခိတတေလေန။ **မဂ္ဂသိမ္ဗိ ဥဒကေန စာ** တိ ဥပဟာနတေမနမတ္တ တဗ္ဗေန ဥဒကံ အတ္ထီတိ, နဟာနဝသေန နတ္ထီတိ စ ဝတ္တဗ္ဗေန မဂ္ဂသိမ္ဗိ ဥဒကေန။

၁၀၃၅-၇. **အယံ အတ္ထော** တိ ကိဉ္စိ ဝိသေသံ ဥပဟာယ သဘာဝတော အတ္ထီတိ ဝတ္တဗ္ဗဿေဝ ဓမ္မဿ ကိ ဉ္စိ ဝိသေသံ ဥပဟာယ နတ္ထီတိ ဝတ္တဗ္ဗတာသင်္ခါတော အယမတ္ထော။ ပဋုသညာကိစ္စံ ကာတုံ အသမတ္ထတာယ ဟိ နေဝသညတာ, သင်္ခါရာဝသေသသုခုမဘာဝေန နာသညတာ စ ဟောတိ။ တေနာဟ **“ပဋုသညာယ ကိစ္စဿာ”** တိ အာဒိ။ အာရမ္မဏသဉ္ဇာနနန္တေဝ ဝိပဿနာယ ဝိသယဘာဝံ ဥပဂန္တွာ နိဗ္ဗိဒာဇနနန္တဉ္စ ပဋုသညာကိစ္စံ ကထမယံ

သညာဝ သမာနာ သညာကိစ္စံ ကာတုံ န သက္ကောတီတိ အာဟ **“ယထာ ဒဟနကိစ္စ”**န္တိအာဒိ။ န္ဟာတုကာမဿ ဥဏ္ဟ
ဟသိတဘာဝံ အကတ္တ သုခဇနနတာယ **သုခောဒကံ,** တသ္မိံ။ တေဇောဓာတု ယထာ ဒဟနကိစ္စံ ကာတုံ န သက္ကောတိ, ဧဝမေသာ အတိသန္တာရမ္မဏေ ပဝတ္တတ္တာ အာရမ္မဏသဉ္ဇာနနံ ကာတုံ န သက္ကောတိ, ပရမသုခုမတ္တံ ဂတာဝ။ တေနေဝ ဟေသာ အကတာဘိနိဝေသဿ ဝိပဿနာဉာဏေန သုခဂ္ဂယှာ န ဟောတီတိ သေသသမာပတ္တီသု သညာ ဝိယ ဝိပဿနာယ ဝိသယဘာဝံ ဥပဂန္တွာ နိဗ္ဗိဒါဇနနမ္ပိ ကာတုံ န သက္ကောတိ, အညေသု ဟိ ခန္ဓေသု အကတဝိပဿ္
သနာဘိနိဝေသော ဘိက္ခု နေဝသညာနာသညာယတနက္ခန္ဓေ သမ္မသိတ္တ နိဗ္ဗိဒံ ပတ္တုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ, အပိ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော။ ပကတိဝိပဿကော ပန သာရိပုတ္တသဒိသော ဘိက္ခု ခန္ဓာဒိမုခေန ဝိပဿနံ အဘိနိဝိသိတ္
တ ဒ္တရာရမ္မဏေဟိ သဒ္ဓိံ ဒ္တရပ္ပဝတ္တဓမ္မာနံ ဝိပဿနံ အာရဘိတ္တ ဌိတော သက္ကုဏေယျ တဗ္ဗိသယံ ဥဒယ ဗ္ဗယဉာဏံ ဥပ္ပာဒေတုံ, သောပိ ကလာပသမ္မသနဝသေနေဝ, နော အနုပဒဓမ္မဝိပဿနာဝသေန။ န ဟိ သာရိပုတ္တသဒိ သော ဘိက္ခု စတုတ္ထာရုပ္ပပရိယာပန္နေသု ဖဿာဒိဓမ္မေသု ဝိနိဗ္ဘုဇိတ္တ ဝိသုံ ဝိသုံ သရူပတော ဂဟေတ္တ အနိစ္စာ ဒိဝသေန သမ္မသိတုံ သက္ကောတိ။ ကေဝလံ ပန အဝိနိဗ္ဘုဇ္ဇ ဧကတော ဂဟေတ္တ ကလာပတော သမူဟတောယေဝ သ မ္မသိတုံ သမတ္ထော ဟောတိ, ဧဝံ သုခုမတ္တေနေသာ ဝိဇ္ဇတိ။

၁၀၃၈-၄၀. ရူပန္တိ ကသိဏရူပသင်္ခာတံ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ။ **အာကာသန္တိ** ကသိဏုဂ္ဃာဋိမာကာသံ။ **ဝိညာဏန္တိ** အာကာသေ ပဝတ္တဝိညာဏံ ။ **တဒဘာဝကန္တိ** တဿ အာကာသေ ပဝတ္တဝိညာဏဿ အဘာဝကံ။ **ကမတောတိ** ပဌ မာရုပ္ပံ သမတိက္ကမိတ္တ ဟောတီတိအာဒိနာ အနုက္ကမတော။ အတ္တနာ ဝုတ္တမတ္ထံ အဋ္ဌကထာဝစနံ အာဟရိတ္တ သာဓေန္တော **“အာဟ စာ”**တိအာဒိမာဟ။ **ဣဓာ**တိ ဣမာသု စတူသု အရူပသမာပတ္တီသု။ **ပစ္ဆိမာ ပစ္ဆိမာ** သမာပတ္ တိယော ဟိ ပုရိမာပုရိမာဟိ သမာပတ္တီဟိ **သုပဏီတတရာ** သုဋ္ဌု ပဏီတတရာ, သုန္ဒရပဏီတတရာတိ တ အတ္ထော။ **ပါသာဒတလသာဋိကာ**တိ စတုဘူမကပါသာဒဿ ဟေဋ္ဌိမဟေဋ္ဌိမတော ဥပရူပရိ သဝိသေသာ ပဉ္စ ကာမဂုဏာ, စတ္တာ ရော ပါသာဒတလာ စ ထူလသဏ္ဟသဏ္ဟတရသဏ္ဟတမသုတ္တေဟိ ဝိဟိတာ အာယာမဝိတ္ထာရတော သမပ္ပမာဏာ သာဋိကာ စ။

၁၀၄၂. ရူပာရူပဘာဝံ အတိဘုယျ နိဗ္ဗာနံ ယာတိ, အထ တ နီဝရဏေ အတိဘုယျ ရူပာရူပဘာဝံ ယာတီတိ အတ္ ထော။

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသိနိယာ နာမ

အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာယ

အရူပာဝစရသမာဓိဘာဝနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၆. သောဠသမော ပရိစ္ဆေဒော

အဘိညာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၀၄၃-၇. ပရန္တိ ဝိသိဋ္ဌံ ကတွာ, ဝိသေသတောတိ အတ္ထော။ **စတုတ္ထဇ္ဈာနမတ္တေပီ** တိ ရူပါဝစရစတုတ္ထဇ္ဈာနမတ္တေပိ, နာဝဿံ အရူပဇ္ဈာနေပီတိ အဓိပ္ပာယော။ အရူပါဝစရဇ္ဈာနံ အပ္ပဋိလဒ္ဓေပိ ဟိ ကတာဓိကာရော ဘိက္ခု အဘိညာ သမ္ပာဒေတုံ သမတ္ထော ဟောတိ။ တတ္ထ စတုတ္ထဇ္ဈာနဂ္ဂဟဏေနေဝ ဟေဋ္ဌာ တီဏိ ဈာနာနိ ဂဟိတာနိ။ တေသု ဟိ အစိဏ္ဏဝသီ စတုတ္ထဇ္ဈာနံ ဥပ္ပာဒေတုမ္ပိ န သက္ကောတိ။ အဘိညာသု အနုယောဂံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝတွာ တတ္ထ ပယောဇနံ ဒဿေတုံ **“အဘိညာ နာမာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **နိဋ္ဌင်္ဂတာ** တိ အဓိဂတာနိသံသတာယ စေဝ ဘာဝနာသုခတာယ စ နိဋ္ဌံ နိပ္ဖတ္တိံ ဂတာ။ သမာဓိဘာဝနာယ ဟိ လောကိယာဘိညာ ဥဒယဖလဘာဝေန ဟာကဋ္ဌာ။ သော အဘိညာယ စ သမာဓိနော စ သမန္နာဂတော သုခေနေဝ ပညာဘာဝနံ သမ္ပာဒေဿတိ။

၁၀၄၈-၉. ဒိဗ္ဗာနီ တိအာဒိ လောကိယာဘိညာနံ သရူပတော ဥဒ္ဒိသနံ။ **ဒိဗ္ဗာနိ စက္ခုသောတာနီ** တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏံ, ဒိဗ္ဗသောတဉာဏဉ္စာတိ ဒဿေတိ။ **ဣဒ္ဓီ** တိ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏံ။ ဣမာ ပန **အဘိညာယော ပတ္တုကာမေန** အာဒိကမ္မိကေန ယောဂိနာ ယသ္မာ ဩဒါတကသိဏပရိယန္တေသု အဋ္ဌသု ကသိဏေသု စတုတ္ထဇ္ဈာနံ, တဗ္ဗသေန စ အရူပသမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ တ န တ ကသိဏာနုလောမတာဒီဟိ စုဒ္ဒသဟိ အာကာရေဟိ စိတ္တံ ဒမေတဗ္ဗံ။ န ဟိ ဧဝံ အဒမေတွာ ပုဗ္ဗေ အဘာဝိတဘာဝနော အာဒိကမ္မိကော ယောဂါဝစရော ပဉ္စ အဘိညာယော နိပ္ဖာဒေဿတီတိ တသ္မာ တံ စိတ္တပရိဒမနံ အဝဿံ ကာတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတုံ **“ကသိဏာနုလောမတာဒီဟီ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ကသိဏာနုလောမတာဒီဟီ**တိ ကသိဏာနုလောမတာ ကသိဏပဋိလောမတာ ကသိဏာနုလောမပဋိလောမတာ ဈာနာနုလောမတာ ဈာနပဋိလောမတာ ဈာနာနုလောမပဋိလောမတာ ဈာနုက္ကန္တိကတာ ကသိဏုက္ကန္တိကတာ ဈာနကသိဏုက္ကန္တိကတာ အင်္ဂသင်္ကန္တိကတာ အာရမ္မဏသင်္ကန္တိကတာ အင်္ဂါရမ္မဏသင်္ကန္တိကတာ အင်္ဂဝဝတ္ထာပနတာ အာရမ္မဏဝဝတ္ထာပနတာတိ ဣမေဟိ စုဒ္ဒသဟိ အာကာရေဟိ။

တတ္ထ အဋ္ဌသု ကသိဏေသု ပဋိပါဋိယာ သတက္ခတ္တုံ သဟဿက္ခတ္တုမ္ပိ သမာပဇ္ဇနံ, တထေဝ ဥပ္ပဋိပါဋိယာ, ပဋိပါဋိဥပ္ပဋိပါဋိဝသေန စ သမာပဇ္ဇနန္တိ ဣမေသံ တိဏ္ဏံ အာကာရာနံ ဝသေန **ကသိဏာနုလောမတာဒယော** ဝုတ္တာ။ ပဌမဇ္ဈာနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ နေဝသညာနာသညာယတနံ, အယံ **ဈာနာနုလောမတာ** နာမ။ တေသံ ပဋိလောမတော **ဈာနပဋိလောမတာ** နာမ။ အနုလောမပဋိလောမတော **ဈာနအနုလောမပဋိလောမတာ** နာမ။

ပထဝီကသိဏေ ပဌမဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ တတ္ထေဝ တတိယံ သမာပဇ္ဇတိ, တတော တဒေဝ ဥဂ္ဃာဋေတွာ အာကာသာနဉ္စာယတနံ, တတော အာကိဉ္စညာယတနန္တိ ဧဝံ ကသိဏံ အနောက္ကမိတွာ ဈာနဿေဝ ဧကန္တရိကဘာဝေန ဥက္ကမနံ **ဈာနုက္ကန္တိကတာ** နာမ။ ဧဝံ အာပေါကသိဏာဒိမူလိကာပိ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ ပထဝီကသိဏေ ပဌမဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ပုန တဒေဝ တေဇောကသိဏေ, တတော နီလကသိဏေ, တတော လောဟိတကသိဏေတိ ဈာနံ အနုက္ကမိတွာ ကသိဏဿေဝ ဧကန္တရိကဘာဝေန ဥက္ကမနံ **ကသိဏုက္ကန္တိကတာ** နာမ။ ပထဝီကသိဏေ ပဌမဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ, တေဇောကသိဏေ တတိယံ , နီလကသိဏံ ဥဂ္ဃာဋေတွာ အာကာသာနဉ္စာယတနံ, လောဟိတကသိဏတော အာကိဉ္စညာယတနန္တိ ကမိနာ နယေန ဈာနဿ စေဝ ကသိဏဿ စ ဥက္ကမနံ **ဈာနကသိဏုက္ကန္တိကတာ** နာမ။

ပထဝီကသိဏေ ပဌမဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ တတ္ထေဝ ဣတရေသမ္ပိ သမာပဇ္ဇနံ **အင်္ဂသင်္ကန္တိကတာ** နာမ။ သဗ္ဗကသိဏေသု ဧကေကဿေဝ သမာပဇ္ဇနံ **အာရမ္မဏသင်္ကန္တိကတာ** နာမ။ ပထဝီကသိဏေ ပဌမဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ, အာပေါကသိဏေ ဒုတိယံ, တေဇောကသိဏေ တတိယံ, ဝါယောကသိဏေ စတုတ္ထံ, နီလကသိဏံ ဥဂ္ဃာဋေတွာ အာကာသာနဉ္စာယတနံ, ပီတကသိဏတော ဝိညာဏဉ္စာယတနံ, လောဟိတကသိဏတော အာကိဉ္စညာယတနံ, ဩဒါတကသိဏတော နေဝသညာနာသညာယတနန္တိ ဧဝံ အင်္ဂါနံ, အာရမ္မဏာနဉ္စ သမတိက္ကမနံ **အင်္ဂါရမ္မဏသင်္ကန္တိကတာ** နာမ။

ပဌမဇ္ဈာနံ နာမ ပဉ္စင်္ဂိကန္တိ ဝဝတ္ထပေတ္ဘ ဒုတိယံ စတုရင်္ဂိကံ, တတိယံ တိဝင်္ဂိကံ, စတုတ္ထံ ဒုဝင်္ဂိကံ, အာကာသာနဉ္စာယတနံ။ပေ.။ နေဝသညာနာသညာယတနန္တိ ဧဝံ ဈာနင်္ဂမတ္တသ္သေဝ ဝဝတ္ထာပနံ **အင်္ဂဝဝတ္ထာပနံ** နာမ။ တထာ ''ဣဒံ ပထဝီကသိဏံ, ဣဒံ အာပေါကသိဏံ''န္တိအာဒိနာ အာရမ္မဏမတ္တသ္သေဝ ဝဝတ္ထာပနံ **အာရမ္မဏဝဝတ္ထာပနံ** နာမ။ အင်္ဂါရမ္မဏဝဝတ္ထာပနမ္ပိ ဧကေ ဣစ္ဆန္တိ။ အဋ္ဌကထာသု ပန အနာဂတတ္တာ အဒ္ဓာ တံ ဘာဝနာသုခံ န ဟောတိ။ ဣမေဟိ ပန စုဒ္ဒသဟိ အာကာရေဟိ စိတ္တပရိဒမနံ ကာတုံ အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘီနံ သတေ သု, သဟဿေသု တ ဧကောဝ သက္ကောတိ။

၁၀၅၀-၁. ဒန္တေ တိ စုဒ္ဒသဟိ အာကာရေဟိ ဒန္တေ။ **သမာဟိတေ**တိ စတုတ္ထဇ္ဈာနသမာဓိနာ သမာဟိတေ။ **သုဒ္ဓေ**တိ နီဝရဏဒူရီဘာဝေန, ပစ္စနီကသမနေပိ အဗ္ဘာဝဋ္ဌာယ တတ္ထမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာယ သမ္ဘာဒိတသတိပာရိသုဒ္ဓိယာ သဗ္ဘာဝေန တ သုပရိသုဒ္ဓေ။ **ပရိယောဒာတေ**တိ သုခဝ္ဆသုဝဏ္ဏသ္သ နိဃံသနေန ဝိယ ပရိသုဒ္ဓတ္တာယေဝ ပရိယောဒာတေ, ပဘဿရေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အထ တ ဝိတက္ကဝိစာရက္ခောဘဝိရဟဝသေန ပရိယောဒာတေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အနင်္ဂဏေ** တိ ''မာဒိသသ္သ သမာဓိသမ္ပန္နသ္သ ဤဒိသေန ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ ဧဝံ ဈာနပဋိလာဘပစ္စယာနံ ''အဟော ဝတ မမေဝ သတ္ထာ ပဋိပုစ္ဆိတွာ ပဋိပုစ္ဆိတွာ ဘိက္ခူနံ ဓမ္မံ ဒေသေယျာ''တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တာနံ ပာပကာနံ ဣစ္ဆာဝစရာနံ အဘာဝေန အနင်္ဂဏေ။ **အနုပက္ကိလေသေ** တိ ဥပဂန္တွာ ကိလိသ္သနဋ္ဌေန ဥပက္ကိလေသသင်္ခါတာနံ ရာဂါဒီနံ, ''အဘိဇ္ဈာ စိတ္တဿ ဥပက္ကိလေသော, ဗျာပာဒေ, ကောဓော''တိအာဒိနာ အာဂတာနံ စိတ္တုပက္ကိလေသာနံ တ ဝိဂတတ္တာ ဝိဂတုပက္ကိလေသေ။ **မုဒုဘူတေ**တိ ပဂုဏဘာဝတပဟဒနေန သုဘာဝိတတ္တာ မုဒုဘူတေ, ဝသိဘာဝပ္ပတ္တေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝသိဘာဝပ္ပတ္တဉှိ စိတ္တံ သုပရိမဒ္ဒိတံ ဝိယ စမ္မံ သုပရိကမ္မကတာ ဝိယ စ လာခာ မုဒူတိ ဝုစ္စတိ။ **ကမ္မနိယေ**တိ မုဒုတ္တာယေဝ ဣဒ္ဓိဟဒဘာဝူပဂမနေန ကမ္မက္ခမေ, ဝိကုဗ္ဗနာဒိဣဒ္ဓိကမ္မယောဂ္ဂ ယေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ မုဒုဇာတဉှိ စိတ္တံ ကမ္မက္ခမံ ဟောတိ, သုဓန္တမိဝ သုဝဏ္ဏံ, ဥဘယမ္ပိ စေတံ သုဘာဝိတတ္တာယေဝ ဟောတိ။ ယထာဟ – ''နာဟံ, ဘိက္ခဝေ, အညံ ဧကဓမ္မမ္ပိ သမနုပဿာမိ, ယံ ဧဝံ ဘာဝိတံ ဗဟုလီကတံ မုဒု စ ဟောတိ ကမ္မနိယဉ္စ, ယထယိဒံ, ဘိက္ခဝေ, စိတ္တ''န္တိ (အ. နိ. ၁.၄၇)။ **ဌိတေ**တိ ဧတေသု ပရိသုဒ္ဓဘာဝါဒီသု ဌိတတ္တာ ဌိတေ, သဒ္ဓါဒီဟိ ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ အသ္သဒ္ဓိယာဒီဟိ အကမ္ပနတော အစလေ။

အဋ္ဌကထာယံ ပန ဌိတေ ဘာဝနာပာရိပူရိယာ တ ပဏီတဘာဝံ သမ္ပတ္တိတွာ ဌိတေ။ **အစလေ**တိ ဌိတတ္တာယေဝ အကမ္ပေ, အာနေဥ္စပ္ပတ္တေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ မုဒုကမ္မညဘာဝေဟိ တ အတ္တနော ဝသေ ဌိတတ္တာ ဌိတေ, သဒ္ဓါဒီဟိ ပရိဂ္ဂဟိတတ္တာ အသ္သဒ္ဓိယာဒီဟိ အကမ္ပနတော အစလေ။

အဋ္ဌင်္ဂသမန္နေ တိ ဌိတိအစလတာနံ ဝိသုံ ဝိသုံ အင်္ဂဂဟဏေန သမာဟိတေတိ ဝိသုံ ဧကင်္ဂံ ကတွာ။ တာသံ ပန ဝိသုံ ဝိသုံ ဂဟဏေ သုဝိသုဒ္ဓတာဒီနံ သမာဟိတစိတ္တဿ အင်္ဂဘူတတ္တာ သမာဟိတေတိ ဣမံ အင်္ဂဘာဝေန အဂ္ဂဟေတွာ သုဝိသုဒ္ဓတာဒီဟိ အဋ္ဌဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဣဒ္ဓိဝိဓာယာ** တိ ဣဒ္ဓိကောဋ္ဌာသတ္တာယ, ဣဒ္ဓိပ္ပဘေဒာယ တ။ အတ္ထတော ပန **ဣဒ္ဓိဝိဓာ** နာမ ဧကေသ္သ ဗဟုဘာဝတဒိအနေကဝိဓာနပစ္စယဘူတံ အဘိညာဉာဏံ။ **အဘိနီဟရတီ**တိ အဘိညာဓိဂမတ္ထာယ ပရိကမ္မစိတ္တံ ကသိဏာရမ္မဏတော အပနေတွာ အဘိညာဘိမုခံ ပေသေတိ။ **ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗန** န္တိ တွေ ဣဇ္ဈတီတိ ဣဒ္ဓိ, နိပ္ဖဇ္ဇတိ ပဋိလဗ္ဘတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ယဉှိ နိပ္ဖဇ္ဇတိ, ပဋိလဗ္ဘ တိ စ, တံ ဣဇ္ဈတီတိ ဝုစ္စတိ။ ယထာဟ –

''ကာမံ ကာမယမာနဿ၊ တဿ စေတံ သမိဇ္ဈတီ''တိအာဒိ။ (သု. နိ. ၇၇၂; မဟာနိ. ၁; နေတ္တိ. ၅၄၄)။

ဣဒ္ဓိယေဝ ဝိကုဗ္ဗနံ ပကတိဝဏ္ဏဝိဇဟနဝိကာရိယန္တိ **ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနံ,** ဣဒံ ဣဒ္ဓိသု ဝိကုဗ္ဗနိဒ္ဓိယာ ပဓာနဘာဝတော ဝုတ္တံ, ဣဒ္ဓိ စ ဝိကုဗ္ဗနဉ္စာတိ တ **ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနံ** ။ ဝိသုံ ဂဟဏမ္ပိ ဝုတ္တကာရဏေနေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၀၅၂-၄. ယထာ ပန တံ နိပ္ဖာဒေတဗ္ဗံ, တံ ဝိဓိံ ဒဿေတုံ **''အဘိညာပာဒကဇ္ဈာန''** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တွေ စ ''အနုပုဗ္ဗေန စတ္တာရိ ဈာနာနိ သမာပဇ္ဇိတွာ စတုတ္ထဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌာယာ''တိ ဧကေ, တံ အယုတ္တံ။ ယဒိဉ္စာဂံ သမာပဇ္ဇနတ္ထဉှိ စိတ္တပရိဒမနံ, စတုတ္ထဇ္ဈာနမေဝ စ အဘိညာပာဒကံ, န ဣတရာနိ။ **သတံ။ပေ.။ မာနသ**န္တိ သစေ သတံ ဣစ္ဆတိ, ''သတံ ဟောမိ, သတံ ဟောမီ''တိ, သစေ သဟဿံ ဣစ္ဆတိ, ''သဟဿံ ဟောမိ, သဟဿံ ဟောမီ''တိ ဧဝံ ပရိကမ္မ**မာနသံ** ကတွာ။ ''ပရိကမ္မမာနသ''န္တိ စ ပာဒကဇ္ဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ ''သတံ ဟောမီ''တိအာဒိနာ ပဝတ္တိတကာမာဝစရစိတ္တံ, ပာဒကဇ္ဈာနဉ္စ။ **အဘိ။ပေ.။ ပုနာ**တိ တွေ ပုဗ္ဗေ အဘိညာပာဒကဇ္ဈာနသမာပဇ္ဇနံ ပရိ

ကမ္မစိတ္တဿ သမာဓာနတ္ထံ, ပုန သမာပဇ္ဇနံ အဓိဋ္ဌာနစိတ္တဿ ဗလဂ္ဂါဟတ္ထံ။ **အဓိဋ္ဌာတီ** တိ သတံ အာဝဇ္ဇေတွာ တတော ပရံ ပဝတ္တာနံ တိဏ္ဏံ, စတုန္နံ တ ပုဗ္ဗဘာဂစိတ္တာနံ အနန္တရာ ဥပ္ပန္နေန သန္နိဋ္ဌာပနဝသေန အဓိဋ္ဌာနန္တိ လဒ္ဓနာမေန အဘိညာဉာဏေန သန္နိဋ္ဌာနံ ကရောတိ, သတံ နိပ္ဖာဒေတီတိ အတ္ထော။ "အဓိဋ္ဌာန"န္တိ ဟိ သဗ္ဗတ္ထ အဘိညာဉာဏံ ဝုစ္စတိ။

၁၀၅၅-၇. နိမိတ္တာရမ္မဏ န္တိ ပဋိဘာဂနိမိတ္တာရမ္မဏံ။ **ပရိကမ္မမနာနေတ္ထ သတာရမ္မဏိကာနီ** တိ ဧတ္ထ ဧတေသု ပရိကမ္မာဓိဋ္ဌာနေသု ပရိကမ္မမာနသာနိ "သတံ ဟောမိ"တိ ပဝတ္တာနိ ကာမာဝစရမာနသာနိ သတာရမ္မဏိကာနိ ဧကေကဿ စိတ္တဿ ဝသေန သတာရမ္မဏိကာနိ ဟောန္တိ ပစ္စေကံ "သတံ ဟောမိ"တိ ပဝတ္တနတော။ သဟဿာရမ္မဏာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ **တအာဓိဋ္ဌာနစိတ္တမ္ပီ** တိ တဿ သတာဒိကဿ အဓိဋ္ဌာနစိတ္တမ္ပိ။ သတာရမ္မဏိကတာ စ ပန နေသံ ဝဏ္ဏဝသေန, နော သတ္တပညတ္တိဝသေန။ ရူပဉှိ သတံ တ သဟဿံ တ ကတွာ ဒဿေတဗ္ဗံ, န ပညတ္တိ။ ဧတ္ထ စ ယဒိ နီလဝဏ္ဏမေဝ သတံ အဘိနိပ္ဖာဒေတိ, ဝဏ္ဏဿ တံတံသဏ္ဌာနဝသေန နာနတ္တေပိ နီလဝသေန ဧကတ္တာ ဧကမေကံ ပရိကမ္မစိတ္တံ သဗ္ဗံ နီလဇာတံ အာလမ္ဗတိ။

ယဒိ ပန နာနာဝဏ္ဏနာနာကိရိယပရိကမ္မစိတ္တာနမ္ပိ ဗဟုဘာဝေ ဟောတိ, ဧကမေကံ ဧကေကဝဏ္ဏံ, ဧကေကဝဏ္ဏေသု စ နာနာကိရိယံ အာရမ္မဏံ ကရောတိ။ အဓိဋ္ဌာနစိတ္တံ ပန ဝဏ္ဏသာမညံ ဂဟေတွာတပိ ပရိကမ္မာရမ္မဏံ နာနာဝဏ္ဏဝန္တံ အဘိနိပ္ဖာဒေတိ အစိန္တေယျာနုဘာဝတ္တာ ဣဒ္ဓိဝိသယဿ။ **အပ္ပနာစိတ္တံ ဝိယာ** တိ **ဝိယ**-ဂ္ဂဟဏံ အဘိညာစိတ္တဿ, ဈာနစိတ္တဿ စ ပဉ္စမုပ္ပတ္တိယံ သဒိသဘာဝတော ဝုတ္တံ, န တဿ အပ္ပနာဘာဝတော။ တေနေဝ ဟိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တဂ္ဂဟဏေန ဝိသေသိတန္တိ။ **စတုတ္ထဇ္ဈာနိက** န္တိ ရူပါဝစရစတုတ္ထဇ္ဈာနဝန္တံ, တေန သမ္ပယုတ္တံ။ ယဒိ ဧဝံ စတုတ္ထဇ္ဈာနဿ, ဣမဿ စ ကော ဝိသေသောတိ အာဟ **"ပရိကမ္မဝိသေသောတ"**တိ။ န ဟေတ္ထ ပရိကမ္မဝိသေသံ ဝိနာ အညော ဝိသေသော အတ္ထိ။ အပ္ပနာယ ပုဗ္ဗဘာဂပ္ပဝတ္တာနိပိ တီဏိ စတ္တာရိ ဇဝနာနိ ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန, အဂ္ဂဟိတဂ္ဂဟဏေန ဝါ ပရိကမ္မောပစာရာနုလောမာနိ သဗ္ဗပစ္ဆိမံ ဂေါတြဘုနာမကန္တိအာဒိ သေသံ သမာနမေဝ။ တေနာဟ **"သေသံ ပုဗ္ဗသမံ ဣဓာ"**တိ။ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏဝဏ္ဏနာ။

၁၀၅၈. ဒိဗ္ဗသောတ န္တိ ဒေဝတာနံ ပိတ္တသေမှာဒီဟိ အပလိဗုဒ္ဓေဟိ ဒူရေပိ အာရမ္မဏဂ္ဂဟဏသမတ္ထေဟိ ဒိဗ္ဗသောတပသာဒေဟိ သမာနတ္တာ, ဒိဗ္ဗဝိဟာရဝသေန ပဋိလဒ္ဓတ္တာ, အတ္တနာ စ ဒိဗ္ဗဝိဟာရသန္နိဿိတတ္တာ ဒိဗ္ဗံ, သဝနဋ္ဌေန သောတကိစ္စကရဏတော, တံသဒိသတာယ စ သောတံ။ **ဣဒ**န္တိ ယံ ဥဒ္ဒေသေ "ဒိဗ္ဗာနိ စက္ခုသောတာနီ"တိ (အဘိဓ. ၁၀၄၈) ဒိဗ္ဗသောတံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ, တံ ဣဒန္တိ အတ္ထော။

၁၀၅၉-၆၄. ပဌမံ ဩဠာရိကသဒ္ဒံ အာဝဇ္ဇေတွာ ပစ္ဆာ သုခုမသဒ္ဒဿ အာဝဇ္ဇိတဗ္ဗတော အာဟ **"မဟန္တော သုခုမောပိ စာ"**တိ။ ပရိစယကရဏတ္ထဉှိ ပဌမံ အရညေ သီဟာဒီနံ သဒ္ဒေ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗေ ဩဠာရိကတော ပဋ္ဌာယ ယထာနုက္ကမေန သုခုမသဒ္ဒါ အာဝဇ္ဇိတဗ္ဗာ, တထာ ပုရတ္ထိမာဒီသု ဒိသာသု ဩဠာရိကာနမ္ပိ သုခုမာနမ္ပိ သဒ္ဒါနံ သဒ္ဒနိမိတ္တံ မနသိ ကာတဗ္ဗံ။ တဿ တေ သဒ္ဒါ ပကတိစိတ္တဿပိ ပါကဋာ ဟောန္တိ, ပရိကမ္မစိတ္တဿ ပန အတိဝိယ ပါကဋာ။ **တဿာ** တိ တဿ ယောဂိနော။ **သဒ္ဒဿ နိမိတ္တ** န္တိ ဩဠာရိကဿ, သုခုမဿ တ သဒ္ဒဿ ယထာဝုတ္တံ ဥပါဒါယုပါဒါယ လဗ္ဘမာနဩဠာရိကသုခုမာကာရံ။ **မနသိ ကုဗ္ဗတော** တိ "ဣမိဿာ ဒိသာယ အယံ သဒ္ဒော ဩဠာရိကော, သုခုမော တ"တိ ဧဝံ ပရိကမ္မစိတ္တေန မနသိ ကရောန္တဿ။ **သဒ္ဒေသူ** တိ ယေ ပရိကမ္မစိတ္တဿ ဝိသယဘူတာ ဩဠာရိကာ, သုခုမာ တ သဒ္ဒါ, တေသု။ **အညတရ**န္တိ ယတ္ထ ပရိကမ္မကရဏဝသေန အဘိဏှံ မနသိကာရော ပဝတ္တော, တံ ဧကံ သဒ္ဒံ။ ယဒိ အဘိညာစိတ္တမ္ပိ ပရိကမ္မေန ဂဟိတမေဝ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, ကော ပန တဿ, ဣမဿ တ ဝိသေသောတိ? ဝုစ္စတေ – ပရိကမ္မစိတ္တံ အသုတဿ ဂဟဏတော သဒ္ဒမတ္တံ ဂဏှာတိ, အဘိညာစိတ္တံ ပန အသုတမ္ပိ ဂဏှန္တံ သဝနာကာရေန ဂဟဏတော အတ္ထာဝဗောဓဿ ပစ္စယဘာဝေနေဝ ဂဏှာတီတိ အယမေတေသံ ဝိသေသော။ **သုတကောဝိဒာ**တိ ပရိယတ္တိယံ ဆေကာ။

၁၀၆၅-၆. ထာမဇာတန္တိ ဇာတထာမံ, ဒဠှဘာဝပ္ပတ္တန္တိ အတ္ထော။ ဝဍ္ဎေတဗ္ဗံ ပါဒကဇ္ဈာနာရမ္မဏံ ကိတ္တကန္တိ အာဟ **"ဧတ္ထန္တရဂတ"** န္တိအာဒိ။ ပါဒကဇ္ဈာနဿ ဟိ အာရမ္မဏဘူတံ ကသိဏနိမိတ္တံ "ဧတ္တကံ ဌာနံ ဖရတူ"တိ မနသိ ကရိတွာ ပါဒကဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇန္တဿ ကသိဏနိမိတ္တံ တတ္တကံ ဌာနံ ဖရိတွာ တိဋ္ဌတိ။

သော သမာပတ္တိတော ဝုဋ္ဌာယ ပုန ဟာဒကဏ္ဍာနံ အသမာပဇ္ဇိတ္ဝာပိ အနေကပ္ပဘေဒေပိ သဒ္ဒေ အာဝဇ္ဇတိ သုဘာဝိ တဘာဝနတ္တာ။ တတ္ထ အညတရံ သဒ္ဒံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နာဝဇ္ဇနာနန္တရံ စတ္တာရိ, ပဉ္စ ဝါ ဇဝနာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တေသု ပစ္ဆိမံ ဣဒ္ဓိစိတ္တံ ဟောတိ။ ဓေံ ယတ္တကံ သဒ္ဒံ ဣစ္ဆတိ, တတ္တကံ တတ္ထ ဂတံ အာဝဇ္ဇိတ္ဝာ အဘိညာဉာဏေန ဇာနာတိ။ ယေန ပန ဓေံ ကသိဏာနိမိတ္တံ အဝမိုတံ, တေန ပုနပိ ဟာဒကဏ္ဍာနံ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗမေဝ။ သော ဟိ တံ ဌာနဂတသဒ္ဒံ ဟာဒကဏ္ဍာနံ သမာပဇ္ဇိတ္ဝာတံ တတော ဝုဋ္ဌာယ အဘိညာစိတ္တေန သုဏာတိ။ တတော ဓေ ဟိ "ဟာဒကာ ရမ္မဏေန။ပေ။ သုဏာတီတိ သာသင်္က ဝဒတီ"တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. မဟာ. ၂.၄၀၀) ဝုတ္တံ။ ဣဒ္ဓိဝိဓလာဘီ ပန သေသာဘိည လာဘိနော ဝိယ ဝိဇ္ဇမာနသဒ္ဒါဒိအာရမ္မဏမတ္တမေဝ အကတ္ဝာ အာဂန္တုကရူပနိမ္မာပနတော သဗ္ဗထာပိ ဒ္ဓိက္ခတ္တုံ ဟာဒကဏ္ဍာနံ သမာပဇ္ဇိတ္ဝာတံ တံ နိပ္ဖာဒေတိ။ **ကေဂ္ဂုလဒ္ဓဝဂ္ဂုလ** -ဂ္ဂဟာဏဋ္ဌေတ္တ သုခုမသဒ္ဒာပေက္ခာယ ကတံ။

၁၀၆၈. သုဏန္တော တိ ဓေံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ သဝနေန ဝသိကတာဘိညော ဟုတ္ဝာ ယထာဝဇ္ဇိတေ သုဏန္တော။ **ဟဋ္ဌိယေကမ္ပိ** တိ ကေဇ္ဈံ ပဝတ္တမာနေပိ ယာဝ ဗ္ရဟ္မလောကာ ကောလာဟလံ ကတ္ဝာ ဥဋ္ဌိတေ သင်္ခဘေရိပဏဝါဒိသဒ္ဒေ ပစ္စေကံ ဝတ္တုဘေဒေန ဝဝတ္ထာပေတုကာမတာယ သတိ "အယံ သင်္ခသဒ္ဒော, အယံ ဘေရီ သဒ္ဒော, အယံ ပဏဝသဒ္ဒော"တိအာဒိနာ ပစ္စေကံယေဝ ဝဝတ္ထာပေတုံ သက္ကောတိယေဝတိ။ ဒိဗ္ဗသောတဉာဏဝဏ္ဏ နာ။

၁၀၆၉-၇၃. စေတောပရိယမာနသန္တိ ပရိယာတီတိ ပရိယံ, သရာကဒိဝသေန ပရိစ္ဆိဇ္ဇ ဇာနာတီတိ အတ္ထော။ ယေ သဉ္စဟိ ဓာတူနံ ဂတိ အတ္ထော, ဗုဒ္ဓိပိ တေသံ အတ္ထော ဟောတီတိ။ စေတသော ပရိယံ စေတောပရိယံ, မနသိ ဘဝန္တိ မာနသံ, ဉာဏံ, စေတောပရိယဉ္စ တံ မာနသဉ္စာတိ **စေတောပရိယမာနသံ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုဝသေနေတ** တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉ္ပနိဿ ယေနေဝ။ တဉ္စဟိ ဧတဿ ဥပ္ပာဒနေ ပရိကမ္မံ။ **တဿ** တိ ယဿ ဣဒံ ဒိဗ္ဗစက္ခုဝသေနေဝ ပဝတ္တတိ, တဿ။ **ဒိဗ္ဗ ဗေန စက္ခုနာ**တိ ဒိဗ္ဗသဒိသတာဒီဟိ "ဒိဗ္ဗစက္ခု"တိ လဒ္ဓဝေဟာရေန ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏေန ဒိသ္ဝာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဟဒယ** န္တိ န ဟဒယဝတ္ထု, အထ ခော ဟဒယမံသပေသိ။ ယံ ဗဟိ ကမလမကုဋ္ဋသဏ္ဌာနံ အန္တော ကောသာတကီဖလသဒိသန္တိ ဝုစ္စတိ။ တဉ္စဟိ နိဿာယ ဣဒာနိ ဝုစ္စမာနံ လောဟိတံ တိဋ္ဌတိ။ ဟဒယဝတ္ထု ပန ဣမံ လောဟိတံ နိဿာယ ပဝတ္တ တိ။ **လောဟိတံ ဒိသ္ဝာ**တိ လောဟိတဿ ဝဏ္ဏံ ဒိသ္ဝာ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာပိ ဟိ ဝဏ္ဏမေဝ ဒိဿတိ။ တေနေဝ ဟိ တံ စက္ခု သဒိသတ္တာ "စက္ခု"တိ ဝုစ္စတိ။ **ပရဿာ** တိ အညဿ။ ယထာ ဟိ ယော ပရော န ဟောတိ, သော အတ္တာ, ဓေံ ယော အတ္တာ န ဟောတိ, သော ပရော။ ကထံ ပန ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ လောဟိတဿ ဝဏ္ဏဒဿနေန ပရစိတ္တံ ဝိညေယျန္တိ တိ အာဟ **"သောမနဿယုတေ"** တိအာဒိ။ **လောဟိတန္တိ** ရတ္တံ နိဂြောဓဖလသမာနဝဏ္ဏံ။ **ကာဠကန္တိ** ဇမ္ဗုသဒိသ ဝဏ္ဏံ။ **တိလတေလူပမန္တိ** အနေန ပသန္နဘာဝမာဟ။

ကထံ ပန စိတ္တေ သောမနဿ သဟဂတာဒိမ္ဟိ သတိ ကမ္မဇဿ လောဟိတဿ ဝိဝိဓဝဏ္ဏဘာဝာပတ္တီတိ? ကိဉ္စာပိ ဟဒယဝတ္ထုသန္နိဿိတဘူတာနိ ကမ္မဇာနေဝ, တံ ပန လောဟိတံ ကမ္မဇမေဝာတိ နတ္ထိ စတုသန္တတိရူပဿပိ တတ္ထ လဗ္ဘမာနတ္တာ။ တေနေဝ ဟိ **အဋ္ဌကထာယံ** "ဣဒံ ရူပံ သောမနဿိန္ဒြိယသမုဋ္ဌာနံ, ဣဒံ ဒေမနဿိန္ဒြိယသမုဋ္ဌာနံ, ဣဒံ ဥပေက္ခိန္ဒြိယသမုဋ္ဌာနန္တိ ပရဿ ဟဒယလောဟိတဝဏ္ဏံ ပဿိတ္ဝာ"တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၄၀၁) ဝု တ္တံ။ ဓေမ္ပိ ယံ တတ္ထ အစိတ္တဇံ, တဿ ယထာဝုတ္တဝဏ္ဏဘေဒေန န ဘဝိတဗ္ဗန္တိ? ဘဝိတဗ္ဗံ သေသသန္တတိ ရူပာနံ တဒနုဝတ္တနတော။ ယထာ ဟိ ဂမနာဒီသု စိတ္တဇရူပာနိ ဥတုဇကမ္မဇာဟာရဇရူပေဟိ အနုဝတ္တီယန္တိ, အညထာ ကာယဿ ဒေသန္တရုပ္ပတ္တိယေဝ န သိယာတိ, ဓေမိဓာပိ စိတ္တဇရူပံ သေသသန္တတိရူပေဟိ အနုဝတ္တီယတိ, ပသာဒ ကောဓဝေလာသု စ စက္ခုဿ ဝဏ္ဏဘေဒာပတ္တိယေဝ တဿတ္ထဿ နိဒဿနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, တဿာ သောမနဿာဒိ ယုတ္တစိတ္တာနုရူပံ ဥပ္ပန္နစိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပဝသေန သေသတိသမုဋ္ဌာနရူပာနမ္ပိ နာနာဝဏ္ဏတာ ဟောတိယေဝါတိ သုဋ္ဌု ဝုတ္တံ **"လောဟိတံ လောဟိတံ သိယာ"**တိအာဒိ။ **ဒိသ္ဝာ ဟဒယလောဟိတန္တိ** ပဌမံ တာဝ အနုမာနဉာဏေန လော ဟိတံ ဒိသ္ဝာ။ **ကာတဗ္ဗံ ထာမဂတံ ဂတ** န္တိ ဥပ္ပာဒေတ္ဝာ ထာမဘာဝံ ဂတံ ကာတဗ္ဗံ။

စေတောပရိယဉာဏဉ္စဟိ ဥပ္ပာဒေတုကာမေန ယောဂိနာ ဒိဗ္ဗစက္ခုလာဘိနာ ဓေ သတာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ရူပာဝ စရစတုတ္ထဇ္ဈာနံ အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတံ အဘိနီဟာရက္ခမံ ကတ္ဝာ အာလောကံ ဝဍ္ဎေတွာ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ပရဿ ဟဒယမံသပေသိံ နိဿာယ ဝတ္တမာနဿ လောဟိတဿ ဝဏ္ဏဒဿနေန ဣဒါနိ ဣမဿ စိတ္တံ "သောမနဿ သဟဂတ"န္တိ ဝာ "ဒေမနဿသဟဂတ"န္တိ ဝာ "ဥပေက္ခာသဟဂတ"န္တိ ဝာ နယဂ္ဂဟဝသေန ဝဝတ္ထာပေတ္ဝာ

ဟာဒကဝတ္ထုံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ ''ကြမသ္သ စိတ္တံ ဇာနာမီ''တိ ပရိကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။ ကာလသတမ္ပိ ကာလသဟ
သ္သမ္ပိ ပုနပ္ပုနံ ဟာဒကဝတ္ထုံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ တထေဝ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ တသ္သေဝံ ဒိဗ္ဗေန စက္ခုနာ ဟဒယ
လောဟိတဝဏ္ဏဒဿနာဒိဝိဓိနာ ပဋိပဇ္ဇန္တဿ ''ကြအနိ စေတောပရိယညာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ''တိ ယံ တအ ပဝတ္တ
တီတိ ဝဝတ္ထာပိတံ စိတ္တံ, တံ အာရမ္မဏံ ကတွာ မနောဒွာရာဝဇ္ဇနံ တီဏိ စတ္တာရိ တ ဇဝနာနိ ကာမာဝစရာနိ ဇဝန္
တိ။ စတုတ္ထံ, ပဉ္စမံ တ အဘိညာစိတ္တံ ရူပာဝစရစတုတ္ထဇ္ဈာနိကံ ။ တတ္ထ ယံ တေန အပ္ပနာစိတ္တေန သမ္ပယုတ္တံ
ညာဏံ, ကြဒံ စေတောပရိယညာဏံ။ တဉှိ ယတ္တ အနေန ပရိကမ္မံ ကတံ, တံ ပရဿ စိတ္တံ ပစ္စက္ခတော ပဋိဝိဇ္ဈန္တံ ဝိ
ဘာဝေန္တမေဝ ဟုတွာ ပဝတ္တတိ, ရူပံ ဝိယ စ ဒိဗ္ဗစက္ခုညာဏံ, သဒ္ဒံ ဝိယ စ ဒိဗ္ဗသောတညာဏံ။ တတော ပရံ ပန ကာမာ
ဝစရစိတ္တေဟိ သရာဂါဒိဝဝတ္ထာပနံ ဟောတိ နီလာဒိဝဝတ္ထာပနံ ဝိယ။

၁၀၇၄-၅. ဧဝမဓိဂတဿ ပန စေတောပရိယညာဏဿ ထာမဂမနဝိဓာနမ္ပိ အဓိဂမဝိဓာနသဒိသမေဝ, တဒေဝေတ္
ထ အာစရိယေန ဒဿိတံ။ **ဧဝံ ထာမဂတေ**တိအာဒိ ထာမဂမနာနိသံသဒဿနံ။ **သဗ္ဗမေတ**တိ ကြဒံ ''ကာမာဝစရစိတ္တံ, ရူ
ပာရူပေသု မာနသ''န္တိ ဥဘယပဒေနပိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ, စတုပဏ္ဏာသဝိဓံ ကာမာဝစရစိတ္တံ, ပဉ္စဒသရူပာဝစရစိတ္တံ, ဒွာ
ဒသအရူပာဝစရစိတ္တန္တိ သဗ္ဗမေဝ, ပစ္စေကံ သရာဂါဒိပ္ပဘေဒကံ ဝိဇာနာတီတိ အတ္ထော။ ပုထုဇ္ဇနဿ ဝသေနာယံ
အဘိညာကထာတိ လောကုတ္တရစိတ္တံ ကြမ အနုဒ္ဓဋံ။ တမ္ပိ ဟိ ဥပရိမော, သဒိသော တ အရိယော ဟေဋ္ဌိမဿ, သဒိ
သဿ စ စိတ္တံ ဇာနာတိ, ဟေဋ္ဌိမော ပန ဥပရိမဿ စိတ္တံ န ဇာနာတိ။ ယထာ စေတံ, ဧဝံ အရူပာဝစရဇ္ဈာနေ အက
တာဘိနိဝေသော ပုထုဇ္ဇနော, သေခေါပိ တ အရူပာဝစရစိတ္တံ န ဇာနာတိ။ အဋ္ဌသမာပတ္တိကဿ ပန ဝသေန ကြဓာရူ
ပာဝစရစိတ္တဿာပိ ဇာနနံ ဝုတ္တံ။ အရဟာ ပန အာရုပ္ပေ အကတာဘိနိဝေသောပိ တပ္ပဋိဗ္ဗဒ္ဓဒကအဝိဇ္ဇာယ ဝိဟတ
တ္တာ တမ္ပိ ဇာနာတိယေဝ။ စေတောပရိယညာဏကထာ။

၁၀၇၆-၇. ပုဗ္ဗေ အတီတဇာတီသု နိတသာ နိဝုတ္ထာ အတ္တနော သန္တာနေ ပဝတ္တာ, သပရဝိညာဏေဟိ ဂေစရာသေ
ဝနာယ အာသေဝိတာ စ ခန္ဓာ ပုဗ္ဗေနိတသာ။ ပရဝိညာဏဝိညာတာပိ ဟိ ပုဗ္ဗေ နိဝသိံသု တွောတိ ပုဗ္ဗေနိတသာတိ ဝုစ္စ
န္တိ, တေ ပန ဆိန္နဝဋုမကာနုဿရဏာဒီသု ဗုဒ္ဓာနံယေဝ ဝိသယာ, ပုဗ္ဗေ နိတသေသု သရူပဝိဘာဝကံ ညာဏံ **ပုဗ္ဗေနိတ
သညာဏံ**။ တေန။ **တဒနုဿတိ** တိ တေသံ ပုဗ္ဗေနိတသာနံ အနုဿတိ။ ဟေဋ္ဌာ တီသု ဈာနေသု ယထာရဟံ ပီတိသုခေဟိ
ကာယစိတ္တာနံ သမ္ပီဏနာယ စတ္တာရိ ဈာနာနိ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗာနီတိ အာဟ **''ဈာနာနိ ပနာ''**တိအာဒိ။ အညထာ ဟာဒက
ဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာတယေတတိ ဝုတ္တံ သိယာ။ ယာယ နိသဇ္ဇာယ နိသိန္နဿ အနုဿရဏာရမ္ဘော, သာ ကြမ **သဗ္ဗပ
စ္ဆိမာ နိသဇ္ဇာ**။

၁၀၇၈-၈၀. တတော ပဘုတိ။ပေ။ ကြမာ တိ တသ္မိံ ဘဝေ ပုရိမဘတဒီသု ကတံ သဗ္ဗမ္ပိ သင္ဂဟေတွာ **သဗ္ဗမာ
ဝဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ**အာဒိနာ ဝိသုံ ဝိသုံ ရတ္တိန္ဒိတဒိဝသေန ဒဿေတိ။ **ဒိဝသေ ရတ္တိယံ ကတ** န္တိ သဗ္ဗပစ္ဆိမနိသဇ္ဇာတော
ပဋ္ဌာယ အာသနပညာပနံ သေနာသနပ္ပဝေသနန္တိ ပဋိလောမေန သကလံ ရတ္တိန္ဒိဝံ ကတကိစ္စံ အာဝဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ **က
တမာဝဇ္ဇိတဗ္ဗ**န္တိ ယံ တွေန္တရေ ကတကိစ္စံ, သဗ္ဗံ တံ ပဋိလောမက္ကမေနေဝ အာဝဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ဧ
တ္တကံ ပန ပကတိစိတ္တဿပိ ဟာကဋံ, ပရိကမ္မစိတ္တဿ ပန အတိပာကဋမေဝ။ သစေ ပနေတ္ထ ကိဉ္စိ န ပာကဋံ
ဟောတိ, ပုန ဟာဒကဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ အာဝဇ္ဇိတဗ္ဗံ, တွောကေန ဒီပေ ဇလိတေ ဝိယ ဟာကဋံ ဟောတိ။ ဟ
ဒကဇ္ဈာနသမာပဇ္ဇနဉှိ သတ္တကဿ ဝိယ နိသာနသိလာ သတိပညာနံ နိသိတဘာဝတဟံ, တသ္မာ တာ တံသမာပဇ္
ဇနေန ပရမနေပက္ကပ္ပတ္တာ ဟောန္တိ။ **ပုရိမသ္မိံ ဘဝေ** တိ ကြမမှာ ဘဝတ အနန္တရေ ပုရိမသ္မိံ ဘဝေ။

၁၀၈၁. **နိဗ္ဗတ္တံ နာမရူပဉ္စာ** တိ အတ္တနော ပစ္ဆိမယေဟိ နိဗ္ဗတ္တနာမရူပံ။ **သာခုဂန္တိ** သုဋ္ဌု အပရိဟာပေတွာ
အာဝဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ ပဟောတိ ဟိ ကြမိဿာ အဘိညာယ ကတာဓိကာရော ဘိက္ခု ပဌမတရေနေဝ ပဋိသန္ဓိ ဥဂ္ဃာဋေတွာ စု
တိက္ခဏေ နာမရူပံ အာရမ္မဏံ ကာတုံ, တထာ အသက္ကောန္တေနာပိ ခုရနိက္ခေပံ အကတွာ ဟာဒကဇ္ဈာနမေဝ ပုနပ္ပုနံ
သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ, တတော စ ဝုဋ္ဌာယ ပုနပ္ပုနံ အာဝဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ အာဝဇ္ဇန္တေန စ ပန ပဌမံ ရူပံ အာဝဇ္ဇိတွာ ပစ္ဆာ နာမံ
အာဝဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ အာစရိယာ။ အပရေ ပန ဝိပရိယာယေန ဝဒန္တိ။

တတ္ထ ပစ္ဆိမနိသဇ္ဇာတော ပဘုတိ ယာဝ ပဋိသန္ဓိတော အာရမ္မဏံ ကတွာ ပဝတ္တညာဏံ အတီတဇာတီသု နိဝုတ္ထ
ဓမ္မာရမ္မဏာဘာဝတော ပုဗ္ဗေနိတသာနုဿတိညာဏံ နာမ န ဟောတိ, တံ ပန ပရိကမ္မညာဏမေဝ။ ယဒါ ပနဿ ပဋိသန္

ဓိ အတိက္ကမ္မ စုတိက္ခဏေ ဥပ္ပန္နံ နာမရူပံ အာရမ္မဏံ ကတ္ွာ မနောဒွာရာဝဇ္ဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မိံ နိရုဒ္ဓေ ဝုတ္တနယေန အပ္ပနာစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တေန သမ္ပယုတ္တံ ဉာဏံ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏံ နာမ။ တေနာဟ **"ယအပနာ"**တိအာဒိ။

ဇွတ္တာဟ – ကိံ ဧကေနေဝ အဘိညာစိတ္တေန စုတိက္ခဏေ ပဝတ္တနာမရူပံ သဗ္ဗမ္ပိ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, ဥဒါဟု အညေန အညေနာတိ။ ကိဉ္စေတ္ထ ယဒိ ဧကေနေဝ, ဒူရတော စိတ္တပဋ္ဌံ ပေက္ခန္တဿ ဝိယ အနိရူပိတရူပေန ဝတ္တ္ထာနံ ဟောတိ။ ယဒိ စ အညေန အညေန, ဝိသုံ ဝိသုံ ဟာဒကဇ္ဈာနသမာပဇ္ဇနာဒိနာ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ? ဥဘယထာပိ န ဒေါသော။ ဣဒ္ဓိဝိသယဿ ဟိ အစိန္တေယျတ္တာ ဧကေနပိ အဘိညာစိတ္တေန နာမရူပေ ပဿန္တော နိရူပိတရူပေနေဝ ပဿတိ, န အနိရူပိတရူပေနေဝ ပဿတိ, အညေနပိ တ ပဌမမေဝ ဟာဒကဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတ္ွာ ဝုဋ္ဌာယ သမာဟိတစိတ္တေန ကတပရိကမ္မဿ ပဝတ္တိတတ္တာ ပုန သမာပဇ္ဇနံ ဝိနာ အာဝဇ္ဇိတ္ွာ အာရမ္မဏံ ကရောတိယေဝါတိ။ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏကထာဝဏ္ဏနာ။

၁၀၈၆-၈. ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ တိ ဒိဗ္ဗသဒိသတ္တာ, ဒိဗ္ဗဝိဟာရဝသေန ပဋိလဒ္ဓတဗ္ဗတ္တာ, အတ္တနာ စ ဒိဗ္ဗဝိဟာရသန္နိဿိတတ္တာ မဟာဇုတိကတာဒီဟိ တ **ဒိဗ္ဗံ,** ရူပဒဿနဋ္ဌေန စက္ခုမိဝါတိ **စက္ခု**။ ယထာ ဟိ မံသစက္ခု ဝိညာဏာဓိဋ္ဌိတံ သမဝိသမံ အာစိက္ခန္တံ ဝိယ ပဝတ္တတိ, ဣဒံ ပန တတော သာတိသယံ စက္ခုကိစ္စကာရီတိ ဒိဗ္ဗဉ္စ တံ စက္ခု စာတိ ဒိဗ္ဗစက္ခု, တေန **ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ။ ကသိဏာရမ္မဏာ** န္တိ အဋ္ဌန္နမ္ပိ ကသိဏာနံ ဝသေန ကသိဏာရမ္မဏံ။ **အဘိနီဟာရက္ခမံ ကတ္ွာ**တိ စုဒ္ဒသဝိဓေန စိတ္တပရိဒမနေန အဋ္ဌင်္ဂသမန္နာဂတာကရဏေန အဘိနီဟာရက္ခမံ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏာဘိမုခံ ပေသနာရဟံ ပေသနယောဂ္ဂံ ကတ္ွာ။ "တေဇော။ပေ.။ ကသိဏမ္ပိ တ အာသန္နံ ကာတဗ္ဗ"န္တိ ဟဋ္ဌသေသော။ **အာသန္နံ ကာတဗ္ဗ**န္တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏုပ္ပတ္တိယာ သမီပဘူတံ ကာရဏဘူတံ ကာတဗ္ဗံ, တတ္ထ ဥပစာရဇ္ဈာနံ ပဂုဏတရံ ကတ္ွာ တံ ဝဍ္ဎေတ္ွာ ဣစ္ဆိတက္ခဏေ ဥပဋ္ဌာနယောဂ္ဂံ ကတ္ွာ ဌပေတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဇွတ္တာ** တိ ဣမသ္မိံ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ရူပဒဿနဝိသယေ။ **သေဋ္ဌန္တိ ပရိဒီပိတ** န္တိ အာလောကကသိဏဿေဝ ပဘာဝိဿဇ္ဇနသဘာဝေန အာလောကကရဏေန ဣတရေဟိ ဝိသိဋ္ဌတ္တာ ဝိသိဋ္ဌန္တိ ပရိဒီပိတံ။

၁၀၈၉-၉၀. ဥပ္ပာဒေတ္ွာ တိ ပဌမဇ္ဈာနနိဒ္ဒေသေ ဝုတ္တနယေန ဥပစာရဇ္ဈာနုပ္ပာဒနေန ဥပ္ပာဒေတ္ွာ။ ဥပစာရဇ္ဈာနုပ္ပတ္တိယာ ဟိ သဒ္ဓိံ ပဋိဘာဂနိမိတ္တုပ္ပတ္တိ။ ယသ္မာ ဟာဒကဇ္ဈာနံ ဝိဇ္ဇမာနေယေဝ အာလောကေ အပ္ပနာဝသေန ပဝတ္တိမတ္တံ ဝိနာ အတ္တနော ဗလေန အာလောကံ ဖရိတုံ န သက္ကောတိ, နာပိ ယထာပတ္ထဋ္ဌံ ထာဝရံ ကာတုံ, ပရိကမ္မံ ပန တဒုဘယမ္ပိ ကာတုံ သမတ္ထံ, တသ္မာ ဥပစာရဘူမိယံယေဝ တံ ဝဍ္ဎေတဗ္ဗန္တိ အာဟ **"ဥပစာရဘူမိယ"**န္တိအာဒိ။ **ဥပစာရဘူမီ**တိ စေတ္ထ အာလောကဿ ထာဝရကရဏဝသပ္ပဝတ္တံ ပရိကမ္မစိတ္တမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အပ္ပန**န္တိ ဈာနဝသေန အပ္ပနံ။ န ဟိ အကတပရိကမ္မဿ အဘိညာဝသေန အပ္ပနာ သိဇ္ဈတိ။ တေနာဟ **"ဟာဒကဇ္ဈာနနိဿိတ"** န္တိ။ **ဟာဒကဇ္ဈာနနိဿိတ** န္တိ ဟာဒကဇ္ဈာနာရမ္မဏံ ဟောတိ, န ဒိဗ္ဗစက္ခုဿ ပရိကမ္မနိဿိတံ ပရိကမ္မာရမ္မဏံ ဟောတိ, တထာ စ သတိ အာလောကဝဍ္ဎနာဘာဝတော ရူပဒဿနံ န သိယာတိ အဓိပ္ပာယော။

၁၀၉၁-၃. အန္တော။ပေ.။ ဘဝေ တိ အန္တောဂတမေဝ ရူပဂတံ ပဿိတဗ္ဗံ ဘဝေ, န ဗဟိဒ္ဓါ ဝိက္ခေပုပ္ပတ္တိ ဟေတုဘာဝတော ပဿိတဗ္ဗံ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာတိ အဓိပ္ပာယော။ န ဟိ အာလောကေ ဖရိတေပိ မံသစက္ခုဿ အာပာထံ ဟောတိ။ **ပရိကမ္မဿ တရော ဟိ အတိက္ကမတိ တာဝဒေ** တိ ဣဓ ပရိကမ္မံ နာမ ယထာဝုတ္တကသိဏာရမ္မဏံ ဥပစာရဇ္ဈာနံ, တံ ရူပဂတံ ပဿတော န ပဝတ္တတိ, ကသိဏာလောကဝသေန စ ရူပဂတဒဿနံ ကသိဏာလောကော စ ပရိကမ္မဝသေနာတိ တဒုဘယမ္ပိ ပရိကမ္မဿ အပ္ပဝတ္တိယာ န ဟောတိ။ တေနာဟ **"အာလောကောပိ"**တိအာဒိ။ တသ္မိံ အန္တရဟိတေ ရူပဂတမ္ပိ န စ ဒိဿတိ, ရူပဂတံ ပဿတော ပရိကမ္မဿ တရော အတိက္ကမတိ, ပရိကမ္မပသုတဿ ကသိဏာရမ္မဏဉာဏံ ဟောတီတိ ရူပဂတံ ဒိဿတိ, ကထံ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗန္တိ အာဟ **"တေနာ"**တိအာဒိ။

၁၀၉၄-၉. ဇဝံ အနုက္ကမေနာ တိ ပုနပ္ပုနံ ဟာဒကဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတ္ွာ တတော ဝုဋ္ဌာယ အဘိဏ္ွဟံ အာလောကဖရဏေန။ **အာလောကော ထာမဂတ**တိ အာလောကဂတော စိရဋ္ဌာယီ သိယာ, တထာ စ သတိ တတ္ထ သုစိရမ္ပိ ရူပဂတံ ပဿတေဝ။ တေန ဝုတ္တံ **"အာလောကော ဇွတ္တာ"** တိအာဒိ။ သ္ွတယမတ္တော တိဏုက္ကုပမာယ ဝိဘာဝေတဗ္ဗောတိ ဒဿေန္တော အာဟ **"တိဏုက္ကာယာ"** တိအာဒိ။ ဧကော ကိရ ရတ္တိယံ တိဏုက္ကာယ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ, တဿ သာ တိ

ဏုက္ကာ ဝိဇ္ဈာယိ, အထဿ သမဝိသမာနိ န ပညာယိံသု, သော တံ တိဏုက္ကံ ဘူမိယံ ဃံသိတွာ ပုန ဥဇ္ဇာလေသိ, သာ ပဇ္ဇလိတွာ ပုရိမာလောကတော မဟန္တတရမာလောကံ အကာသိ, ဧဝံ ပုနပ္ပုနံ ဝိဇ္ဈာတံ ဥဇ္ဇာလယတော ကမေန သူရိယော ဥဋ္ဌာသိ, သူရိယေ ဥဋ္ဌိတေ "ဥက္ကာယ ကမ္မံ နတ္ထိ"တိ တံ ဆဍ္ဍေတွာ ဒိဝသမ္ပိ အဂမာသိ။ တတ္ထ ဥက္ကာလောကော ဝိယ ပရိကမ္မကာလေ ကသိဏာလောကော, ဥက္ကာယ ဝိဇ္ဈာတာယ သမဝိသမာနံ အဒဿနံ ဝိယ ရူပဂတံ ပဿတော ပရိကမ္မဿ တရာတိက္ကမေန အာလောကေ အန္တရဟိတေ ရူပဂတာနံ အဒဿနံ, ဥက္ကာယ ဃံသနံ ဝိယ ပုနပ္ပုနံ ပါဒကဇ္ဈာနသမာပဇ္ဇနံ, ဥက္ကာယ ပုရိမာလောကတော မဟန္တတရာလောကကရဏံ ဝိယ ပုန ပရိကမ္မံ ကရောတော ဗလဝတရာလောကဖရဏံ, သူရိယုဋ္ဌာနံ ဝိယ ထာမဂတာလောကဿ ယထာဝုတ္တပရိစ္ဆေဒံ ဖရိတွာ အဝဋ္ဌာနံ, တိဏုက္ကံ ဆဍ္ဍေတွာ ဒိဝသမ္ပိ ဂမနံ ဝိယ ပဒိတ္တာလောကံ ဝဇ္ဇေတွာ ထာမဂတေနာလောကေန ဒိဝသမ္ပိ ရူပဒဿနံ။ ဧတ္တာဝတာ စ ဒိဗ္ဗစက္ခုဿ နာနာဝဇ္ဇနပရိကမ္မဉ္စေဝ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏဉ္စ ဒဿိတံ, န တဿ ဥပ္ပတ္တိက္ကမောတိ တံ ဒဿေတုံ **"ဥပ္ပာဒနက္ကမောပီ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယတ္တာ သုဝိညေယျမေဝ။ **တာနိ စတ္တာရိ ပဉ္စ ဝါ**တိ ဧတ္တကေသု လိခိတံ။ "တီဏိ စတ္တာရိ ဝါ ပနာ"တိ ပါဠော။

၁၁၀၀. တတ္ထ **အတ္ထသာဓကစိတ္တ** န္တိ ယဒတ္ထာယေသ ပဋိပန္နော, တဿ တဒတ္ထသာဓနတော အတ္ထသာဓကန္တိ စိတ္တံ။ တသ္မိဉှိ ဥပ္ပန္နေ မံသစက္ခုဿ အနာပာထယောဂ္ဂံ အန္တောကုစ္ဆိဂတံ ဟဒယဝတ္ထုနိဿိတံ ဟေဋ္ဌာပထဝီတလနိဿိတံ တိရောကုဋ္ဋပဗ္ဗတပာကာရဂတံ ပရစက္ကဝာဠဂတန္တိ ဣဒံ ရူပံ အာပာထံ အာဂစ္ဆတိ, မံသစက္ခုနာ ဒိဿမာနံ ဝိယ ဟောတိ။ တဒေဝ စေတ္ထ ရူပံ သရူပတော ဝိဘာဝနသမတ္ထံ စက္ခုဝိညာဏံ ဝိယ။ န ပန အာဝဇ္ဇနပရိကမ္မဝသေန ပဝတ္တာနိ ပုဗ္ဗဘာဂစိတ္တာနိ။ တာနိ ဟိ အာရမ္မဏံ ကရောန္တာနိပိ န ယာထာဝတော တံ ဝိဘာဝေတွာ ပဝတ္တန္တိ အာဝဇ္ဇနသမ္ပဋိစ္ဆနာဒိစိတ္တာနိ ဝိယာတိ။

၁၁၀၁-၂. နနု စ အနာဂတံသဉာဏံ ယထာကမ္မုပဂဉာဏန္တိ ဒွေဝ အဘိညာဉာဏာနိ အတ္ထိ, ကသ္မာ တာနိ ဣဓ န ဒဿိတာနီတိ အာဟ **"အနာဂတံသဉာဏဿာ"** တိအာဒိ။ **ဣဓာပိ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ** တိ ဝိသုံ ပရိကမ္မဿ အဘာဝတော ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏပဋိလာဘေနေဝ တဿ ပရိတရာနိ ဟုတွာ ပဋိလဒ္ဓာနိ ဟောန္တိ။ တတောယေဝ ဟိ တာနိ တဿ ပရိဘဏ္ဍဉာဏာနီတိ ဝုစ္စန္တိ။ ယထာ ဟိ သိနေရုဿ ပရိတရဋ္ဌာနိယာနိ တံသိဒ္ဓိယာ သိဒ္ဓါနိ မေခလဋ္ဌာနာနိ ပရိဘဏ္ဍာနီတိ ဝုစ္စန္တိ, ဧဝံ ဣမာနိပိ ဒိဗ္ဗစက္ခုသိဒ္ဓိယာ သိဒ္ဓါနိ တဿ ပရိဘဏ္ဍာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

ဟောတု တာဝ ဧဝမေတံ, စုတူပပာတဉာဏံ ပန ကိံ န ဒဿိတန္တိ အာဟ **"စုတူပပာတဉာဏမ္ပိ"** တိအာဒိ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏမေဝ ဟိ စုတိယံ, ဥပပတ္တိယဉ္စ ရူပံ ဝိဘာဝေန္တံ စုတူပပာတေ ပဝတ္တတ္တာ "စုတူပပာတဉာဏ"န္တိ ဝုစ္စတိ, အဝသေသရူပဝိဘာဝနကာလေ "ဒိဗ္ဗစက္ခု"တိ ဝုစ္စတိ, တသ္မာ ပရမတ္ထတော နာမဒွယေန အာဂတံ ဧကမေဝ ဉာဏံ, ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏံ စုတူပပာတဉာဏန္တိ ပန ဗျဉ္ဇနတောယေဝ နာနန္တိ။ ကတ္ထစိ မနောမယဉာဏန္တိပိ ဝိသုံ အဘိညာဉာဏံ အာဂတံ, တံ အတ္ထတော ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏမေဝ။ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏဝဏ္ဏနာ။

၁၁၀၃. ဣဓာတိ ဣမသ္မိံ သာသနေ။ **အနေန တရေနာ**တိ အနေန အဘိဓမ္မာဝတာရနာမကေန တရေန။

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသိနိယာ နာမ

အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာယ

အဘိညာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၇. သတ္တရသမော ပရိစ္ဆေဒေါ

အဘိညာရမ္မဏနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၁၀၄-၅. ပဉ္စ ကုသလာဒီနိ တိ –

> “ကုသလံ ဒိဗ္ဗသောတံ၊ ပရစိတ္တဝိဇာနနာ။
> ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုတိ ပဉ္စဓာ”တိ။ –

ဧဝမာဂတာ ပဉ္စ။ **သတ္တာဘိညာ ကမာ ပနာ** တိ အတီတံသဉာဏဿ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏေ, မနောမယဉာဏဿ စ ကုသလဉာဏေ အန္တောဂဓတ္တာ ဝုတ္တံ။ အတီတံသဉာဏံ နာမ ပရေသံ ပစ္စုပ္ပန္နဘဝေ ယာဝ ပဋိသန္ဓိပရိယော သာနံ ပဝတ္တစိတ္တာရမ္မဏံ ဉာဏံ။ မနောမယဉာဏမ္ပိ နာမ မနောမယကာယာဘိနိမ္မာနာဒိဝသပ္ပဝတ္တံ ကုသလဉာ ဏံ။

၁၁၀၆. ကုသနိ ကုမေသံ အဘိညာဉာဏာနံ အာရမ္မဏဝိနိစ္ဆယေ အသမ္မောဟတ္ထံ တံ ဒဿေတုမာရဘန္တော အာဟ **“သတ္တန္န”** န္တိအာဒိ ။ **စတ္တာရော အာရမ္မဏတ္တိကာ** တိ ပရိတ္တာရမ္မဏတ္တိကော မဂ္ဂါရမ္မဏတ္တိ ကော အတီတာရမ္မဏတ္တိကော အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏတ္တိကောတိ ကုမေ စတ္တာရော အာရမ္မဏတ္တိကာ။ **တ္တော** တိ ကုဒံ ပစ္စာမသနံ ကိံ တိကာနံ, ဥဒာဟု အာရမ္မဏာနန္တိ, ကိဉ္စေတ္ထ – ယဒိ တိကာနံ, တဒယုတ္တံ။ န ဟိ တိကေသု အဘိ ညာဉာဏာနိ ပဝတ္တန္တိ။ အထ အာရမ္မဏာနံ, တမ္ပိ အယုတ္တံ။ န ဟိ အညံ ဥဒ္ဒိသိတ္ဝာ အညဿ ပစ္စာမသနံ ယုတ္ တန္တိ။ ယထာ ကုစ္ဆသိ, တထာ ဟောတု။ ဘဝတု တာဝ တိကာနံ, နနု ဝုတ္တံ “တိကေသု အဘိညာဉာဏာနိ နပ္ပဝတ္တန္တိ”တိ? နာယံ ဝိရောဓော တိကတေဟာရေန အာရမ္မဏာနံယေဝ ဂယ္ဟမာနတ္တာ။ အထ တ ပန ဟောတု အာရမ္မဏာနံ, နနု ဝုတ္တံ “အညံ ဥဒ္ဒိသိတ္ဝာ အညဿ ပစ္စာမသနံ အယုတ္တ”န္တိ။ အယမ္ပိ န ဒေါသော ယထာဝုတ္တကာရဏေနေ တာတိ။

၁၁၀၇-၁၀. ပရိတ္တာဒီသု သတ္တသု တိ အသတိပိ ဝတ္တုဘေဒေ ဘူမိကာလသန္တာနဘေဒဝသေန ဘိန္နေသု ပရိတ္တမဟ ဂ္ဂတအတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နအဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏဝသေန သတ္တသု ပရိတ္တာဒိအာရမ္မဏဝိဘာဂေသု။ ကုသလဉာ ဏဿ မဂ္ဂါရမ္မဏတာယ အဘာဝတော ကုမ မဂ္ဂါရမ္မဏတ္တိကော န လဗ္ဘတိ။ ကာယံ စိတ္တသန္နိဿိတံ ကတ္ တ အဒိဿမာနေန ကာယေန ဂန္တုကာမောတိ သမ္ဗန္ဓော။ စိတ္တသန္နိဿိတကရဏဉ္စ တံ ဝိယ ကာယဿ အဒိဿ သမာနသီဃဂတိကတာဝသေန တဂ္ဂတိကတာဟာဒနံ။ ယထာ စိတ္တံ န ဒိဿတိ သီဃဂမနဉ္စ, ဧဝံ ကာယမ္ပိ အဒိဿမာ နံ, သီဃဂမနဉ္စ ကတ္ဝာ ယထိစ္ဆိတဋ္ဌာနံ ဂန္တုကာမောတိ အယဥ္ဇေဟတ္ထ အတ္ထော။ **စိတ္တဝသေနာ** တိ မဟဂ္ဂတစိ တ္တဝသေန ပရိဏာမေတီတိ ဟဋ္ဌသေသော။ တေနာဟ **“တံ မဟဂ္ဂတေ စ စိတ္တသ္မိံ သမာရောပေတီ”** တိ။ ဟာဒကဇ္ဈာ နဉ္ဟိ သမာပဇ္ဇိတ္ဝာ ဝုဋ္ဌာယ “အယံ ကာယော ကုဒံ စိတ္တံ ဝိယ အဒိဿမာနော, သီဃဂမနော စ ဟောတူ”တိ ပရိကမ္ မံ ကရောတိ, ပရိကမ္မံ ပန ကတ္ဝာ ပုန သမာပဇ္ဇိတ္ဝာ ဝုဋ္ဌာယ တထေဝ ပရိကမ္မံ ကရောန္တော ကာယံ ဂဟေတ္ဝာ မ ဟဂ္ဂတေ ဟာဒကစိတ္တေ သမာရောပေတိ, တဂ္ဂတိကံ ကရောတိ ဝိယ, အဒိဿမာနံ, သီဃဂမနဉ္စ ကရောတိ။ တံ ပန သီဃဂမနတ္တံ အဘာဝိတိဒ္ဓိဟာအနံ ဝိယ ဒန္ဓံ အပ္ပဝတ္တိတ္ဝာ ကတိပယစိတ္တတရေဟေဝ ကုစ္ဆိတဋ္ဌာနပ္ပတ္တိဝ သေန ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, န ဧကစိတ္တက္ခဏေနေဝ။ “နာဟံ, ဘိက္ခဝေ, အညံ ဧကဓမ္မမ္ပိ သမနုပဿာမိ, ယံ ဧဝံ လဟုပရိဝတ္ တံ, ယထယိဒံ, ဘိက္ခဝေ, စိတ္တ”န္တိ (အ. နိ. ၁.၄၈) ဟိ ဧတ္ထ အည-ဂ္ဂဟဏေနေဝ ရူပမ္မောနံ ဂဟိတတ္တာ စိတ္တက္ခဏဝသေန ရူပပ္ပဝတ္တိ န ယုတ္တာ။ ယတ္ထ ယတ္ထ စ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တတ္ထ တတ္ထေဝ ဘိဇ္ဇန္တိ စ, န စ ကုသိဗလေန ဓမ္မာနံ ဧကနစိ လက္ခဏညထတ္တံ သက္ကာ ကာတုန္တိ။ စိတ္တဝသေန ရူပကာယံ ဟာဒကဇ္ဈာနေ သမာ ရောပေန္တဿ ကာယမေဝ အာရမ္မဏန္တိ အာဟ **“ကာယာရမ္မဏတော”** တိ, ကာယေ ဝဏ္ဏာရမ္မဏတောတိ ဝုတ္ တံ ဟောတိ။ **ကာယသန္နိဿိတံ ကတ္ဝာ စိတ္တ** န္တိ ဧတ္ထ န စိတ္တံ ကာယံ ဝိယ ဒန္ဓံ ဒိဿမာနံ ကရောတိ, ကိန္တု ဒန္ဓဒိဿမာနဂတိကရဏမတ္တမေတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၁၁၂-၃. အနာဂတမတီတဉ္စ ကရောတိ ဝိသယံ ယအာ တိ မဟာဓာတုနိဒ္ဒေသေ မဟာကဿပတ္ထေရာဒီနံ ဝိယ အနာဂတံ အဓိဋ္ဌဟန္တာနံ အနာဂတံ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, ကာယဝသေန စိတ္တပရိဏာမနကာလေ တဒေဝ စိရနိရုဒ္ဓံ ဟဒက ဗ္ဘာနံ အာရမ္မဏံ ကရောန္တာနံ အတီတံ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, တအာ အတီတာရမ္မဏံ, အနာဂတကေစရဉ္စ ဟောတိ, **ပစ္စုပ္ပန္နော ကေစရော** ပစ္စုပ္ပန္နဿ ရူပကာယဿ အာရမ္မဏကရဏတော။ ဟတ္ထိအာဒယော အဘိနိမ္မိနန္တဿ သာပိ ဟိ ကိဉ္စာပိ ပရိကမ္မံ အနာဂတာရမ္မဏံ ဟောတိ, အဓိဋ္ဌာနစိတ္တံ ပန ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏမေဝ။ ဥပစာရာရမ္မဏံ ဝိယ ဟိ ပဋိဘာဂနိမိတ္တံ တေန သဟ ဟာတုဘူတမေဝ တဿာရမ္မဏံ ဟောတိ။

၁၁၁၄-၅. ကာယံ ။ပေ။ သိယာတိ အတ္တနော ကာယံ စိတ္တဝသေန ပရိဏာမနကာလေ အဇ္ဈတ္တဿ ကာယဿ အာရမ္မဏကရဏတော, အတ္တနော စိတ္တံ ကာယဝသေန ပရိဏာမနကာလေ စိတ္တဿ အာရမ္မဏကရဏတော။ **တ**-သဒ္ဒေန အဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထေန ဂဟိတေ အတ္တနော ကုမာရဝဏ္ဏာဒိအဘိနိမ္မာနကာလေ ကာယဿ အာရမ္မဏ ကရဏတော စ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏံ သိယာ။ **ဗဟိဒ္ဓာ ရူပဒဿနေ** တိ ဗဟိဒ္ဓာ ဟတ္ထိအဿာဒိရူပဒဿနကာလေ။

၁၁၁၆-၈. ပစ္စုပ္ပန္နေ ပရိတ္တေ စာ တိ သရူပဝိဘာဝနမေတံ။ ဒိဗ္ဗသောတဿ ဟိ ပစ္စုပ္ပန္နောဝ သဒ္ဒော အာရမ္မဏံ ဟောတိ, သော စ သဘာဝတော ပရိတ္တောဝ။ **ကုစ္ဆိသဒ္ဒဿာ** တိ ကုစ္ဆိယံ တတသဒ္ဒဿ။ တတ္ထ ဟဏကသဒ္ဒဿ ပန သဝနေ ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏမေဝ။ ဝသိတာပတ္တဿ အတ္တနော ဝိတက္ကဝိပ္ဖာရသဒ္ဒသဝနေပိ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏ န္တိ ဝဒန္တိ, တံ ပန ကောဒသဘာဝင်္ဂစိတ္တတော ဥပရိ ဘဝင်္ဂံ ပဝတ္တိတုမဒတွာ ဘဝင်္ဂတော ဝုဋ္ဌာယ အာဝဇ္ဇနသမတ္ ထတာဝသေန ဝသိတာပတ္တဿေဝ ယုဇ္ဇတိ။ ''ပရဿ စ သဒ္ဒဿာ''တိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ န ဟိ ပရဿ ကုစ္ဆိသဒ္ ဒသဝနေယေဝ ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏံ ဟောတိ, အထ ခော ပရဿ စိတ္တသမုဋ္ဌာနသဒ္ဒသဝနေပီတိ။

၁၁၁၉-၂၂. ပရိတ္တာဒီသူ တိ ပရိတ္တမဟဂ္ဂတအပ္ပမာဏမဂ္ဂအတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏေသု။ **ပရိတ္တာန**န္တိ ကာမာဝစရစိတ္တာနံ။ **မဇ္ဈိမာန** န္တိ ပရိတ္တအပ္ပမာဏာနံ မဇ္ဈေ ဘဝတ္တာ မဇ္ဈိမသဌ္ဌာတာနံ ရူပာရူပာဝစ ရစိတ္တာနံ။ မဇ္ဈေဘဝတာ စ ဒေသနာဝသေန, န သဘာဝဝသေန။ စေတောပရိယဉာဏံ ပရဿ စိတ္တမေဝ ဇာနာတိ, အဝသေသက္ခန္ဓတ္တယံ ပန န ဇာနာတီတိ ဣမံ မဟာအဋ္ဌကထာတဒံ သန္ဓာယာဟ **''မဂ္ဂစိတ္တဿ ဇာနနေ''** တိ အာဒိ။ အယဥ္မဟတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ယသ္မာ စေတောပရိယဉာဏံ စိတ္တမေဝ ဇာနာတိ, တသ္မာ တံ မဂ္ဂာရမ္မဏံ န ဟောတိ , မဂ္ဂသမ္ပယုတ္တစိတ္တဇာနနတော ပန ပရိယာယေန မဂ္ဂာရမ္မဏတာ **အဋ္ဌကထာယံ** အနုညာတာတိ။ **ပဋ္ဌာနေ** ပန –

> ''ကုသလာ ခန္ဓာ ဣဒ္ဓိဝိဓဉာဏဿ စေတောပရိယဉာဏဿ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏဿ ယထာက မ္မုပဂဉာဏဿ အနာဂတံသဉာဏဿ အာရမ္မဏပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄ဝ၄) –

ဝုတ္တတ္တာ စတ္တာရောပိ ခန္ဓာ စေတောပရိယဉာဏဿ အာရမ္မဏံ ဟောန္တိ, တသ္မာ နိပ္ပရိယာယေနေဝ မဂ္ဂာရမ္မ ဏတာ လဗ္ဘတီတိ ဣဒမေတ္ထ သင်္ဂဟကာရာနံ သန္နိဋ္ဌာနံ။

၁၁၂၃-၅. အတီတသတ္တဒိဝသဗ္ဘန္တရေ, အနာဂတသတ္တဒိဝသဗ္ဘန္တရေယေဝ စ ပဝတ္တံ ပရစိတ္တံ စေတောပရိ ယဉာဏံ ဇာနာတိ, တတော ပဋ္ဌာယ ပန ပဋိသန္ဓိပရိယောသာနံ, စုတိပရိယောသာနဉ္စ ပဝတ္တံ အတီတံသဉာဏဿ, အနာဂတံသဉာဏဿ စ ကေစရန္တိ အဓိပ္ပာယေနာဟ **''အတီတေ''**တိအာဒိ။ အတီတဿ, အနာဂတဿ စ ပရစိတ္ တဿ ဇာနနံ သမ္ဘဝတိ, ပစ္စုပ္ပန္နဿ ပန န သမ္ဘဝတီတိ ပုစ္ဆတိ **''ကထဉ္စ ပနာ''** တိအာဒိ။ ဣတရော ယတ္ထ သမ္ဘဝတိ, တံ ဒဿေတုံ ပစ္စုပ္ပန္နံ တာဝ ဝိဘဇိတွာ ဒဿေန္တော **''ပစ္စုပ္ပန္နံ တိဝိဓံ ဝုတ္တ''** န္တိအာဒိမာဟ။ **ခဏသန္တတိအဒ္ဓတော** တိ ခဏပစ္စုပ္ပန္နံ သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နံ အဒ္ဓာပစ္စုပ္ပန္နန္တိ ဧဝံ ခဏသန္တတိအဒ္ဓာဝသေန တိဓာ ဝုတ္တံ။

၁၁၂၆. တိက္ခဏသမ္ပတ္တ န္တိ ဥပ္ပာဒဋ္ဌိတိဘင်္ဂဝသေန ခဏတ္တယပရိယာပန္နံ။ **ပစ္စုပ္ပန္နခဏာဒိက** န္တိ ခဏ-သဒ္ဒါဒိကံ ပစ္စုပ္ပန္နံ ခဏပစ္စုပ္ပန္နန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ကေဒ္ဒေဝသန္တတိတရပရိယာပန္န** န္တိ ဧတ္တေ အန္ဓကာ ရေ နိသီဒိတွာ အာလောကဌာနံ ဂတဿ န စ တာဝ အာရမ္မဏံ ပာကဋံ ဟောတိ, ယာဝ ပန တံ ပာကဋံ ဟောတိ, ဧတ္ထ န္တရေ ပဝတ္တာ ရူပသန္တတိ, အရူပသန္တတိ တ ''ကေဒ္ဒေဝသန္တတိတရာ''တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ''အာလောကဌာနေ ဝိစ

ရိတ္ဝာ ဩဝရကံ ပဝိဋ္ဌဿာပိ န တာဝ သဟသာ ရူပံ ဟာကဋ္ဌံ ဟောတိ, ယာဝ တံ ဟာကဋ္ဌံ ဟောတိ, ပုဗ္ဗေဝ တတ္ထ နိသိန္န
နဿ ဝိယ တတ္ထေဝ ဥဒ္ဓေ ကေဒြဝသန္တတိတရာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဒူရေ ဌတ္ဝာ ပန ရဇကာဒီနံ ဟတ္ထဝိကာရံ, ဃဏ္ဍိဘေ
ရီအာဒိအာကောဋနဟတ္ထဝိကာရဉ္စ ဒိသ္ဝာ န ပန တာဝ သဒ္ဒံ သုဏာတိ, ယာဝ ပန တံ သုဏာတိ, တတ္ထန္တရေ ကေဒြ
ဝသန္တတိတရာ ဝေဒိတဗ္ဗာ''တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၄၁၆) ဧဝံ တာဝ **မဇ္ဈိမဘာဏကတ္ထေရာ** ဝဒန္တိ။

သံယုတ္တဘာဏကာ ပန ''ရူပသန္တတိ အရူပသန္တတီတိ ဒွေ သန္တတိယော ဝတ္ဝာ ဥဒကံ အက္ကမိတ္ဝာ ဂတ
ဿ ယာဝ တီရေ အက္ကန္တဥဒကလေခာ န ဝိပ္ပသီဒတိ, အဒ္ဓာနတော အာဂတဿ ယာဝ ကာယေ ဥသုမဘာဝေ န ဝူ
ပသမ္မတိ, အာတပာ အာဂန္တွာ ဂဗ္ဘံ ပဝိဋ္ဌဿ ယာဝ အန္ဓကာရဘာဝေ န ဝိဂစ္ဆတိ, အန္တောဂဗ္ဘေ ကမ္မဋ္ဌာနံ
မနသိကတ္ဝာ ဒိဝာ ဝါတပာနံ ဝိဝရိတ္ဝာ ဩလောကေန္တဿ ယာဝ အက္ခီနံ ဖန္ဒနဘာဝေ န ဝူပသမ္မတိ, အယံ ရူပသ
န္တတိ နာမ။ ဒွေ တယော ဇဝနဝါရာ အရူပသန္တတိ နာမာတိ ဝတ္ဝာ တဒုဘယမ္ပိ သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နံ နာမာ''တိ (ဝိသု
ဒ္ဓိ. ၂.၄၁၆) ဧဝံ ဧကမေဝ သန္တတိတရံ ဝဒန္တိ။ တတ္ထ မဇ္ဈိမဘာဏကတဒေ ဧကစ္စဿ သီဃမ္ပိ ဟာကဋ္ဌံ ဟောတီတိ
ကေဒြဝသန္တတိတရာတိ ဧက-ဂ္ဂဟဏမ္ပိ ကတံ။ **အာစရိယဓမ္မပာလ** တ္ထေရော ပန ''အတိပရိတ္တသဘာဝဥတုအာဒိ
သမုဋ္ဌာနာ တ ကေဒြဝသန္တတိတရာ ဝေဒိတဗ္ဗာ''တိပိ (ဝိသုဒ္ဓိ. မဟာ. ၂.၄၁၆) အာဟ။

၁၁၂၇-၈. ဧကဗ္ဘဝပရိစ္ဆိန္န န္တိ ဧကသ္မိံ ဘဝေ ပဋိသန္ဓိစုတိဝသေန ပရိစ္ဆိန္နံ ဧကဘဝပရိယာပန္နံ ဓမ္မဇာတံ။ ယံ
သန္ဓာယ ဝုတ္တံ ''ယော စာဝုသော မနော, ယေ စ ဓမ္မာ, ဥဘယမေတံ ပစ္စုပ္ပန္နံ, တသ္မိံ စေ ပစ္စုပ္ပန္နေ ဆန္ဒရာဂပဋိဗ
ဒ္ဓံ ဟောတိ ဝိညာဏ''န္တိအာဒိ, သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နဥ္စေတ္ထ အဘိဓမ္မဋ္ဌကထာသု အာဂတံ, အဒ္ဓာပစ္စုပ္ပန္နံ သုတ္
တေ။ **ကေစီ**တိ အဘယဂိရိတသိနော။

၁၁၂၉-၃၀. ယထာ စာတိအာဒိ တတ္ထ တေသံ ဩပမ္မဒဿနံ။ ဧကပုပ္ဖံ အတ္တနော ဝဏ္ဏေန ဧကဿ ဝဏ္ဏံ ဝိဇ္ဈ
တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **မဟာဇနဿာပိ။ပေ။ ဝိဇ္ဈတီ** တိ ''အတီတံ စိတ္တံ, အနာဂတံ စိတ္တံ, ဣမဿ စိတ္တံ, အသုကဿ
သ စိတ္တ''န္တိ ဧဝံ ဝိဘာဂံ အကတ္ဝာ ပရဿ စိတ္တံ ဇာနာမိစ္စေဝ ရာသိဝသေန မဟာဇနဿ စိတ္တေ အာဝဇ္ဇိတေ
ကေဿ စိတ္တံ ဧကေန စိတ္တေန ဥပ္ပာဒက္ခဏေ ဝါ ဌိတိက္ခဏေ ဝါ ဘင်္ဂက္ခဏေ ဝါ ဧကေန္တေ ပဋိဝိဇ္ဈတီတိ အ
တ္ထော။

၁၁၃၁-၂. တံ ပန တေသံ ဝစနံ အယုတ္တန္တိ ဒဿေတုံ **''ယေနာဝဇ္ဇတီ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဝဿသဟဿမ္ပိ
ဟိ ဧဝံ အာဝဇ္ဇယတော အာဝဇ္ဇနဇဝနာနံ ဧကသ္မိံ အာရမ္မဏေ ဌာနံ နတ္ထိ, အတီတာစိတ္တဥ္စ သစေ ခဏပစ္စုပ္ပန္နံ ဇာ
နာတိ, အာဝဇ္ဇနေန သဟ ကောရမ္မဏေ ဝတ္တမာနမေဝ ဇာနာတိ, နော အညထာ, တသ္မာ **တေသံ** အာဝဇ္ဇနဇဝနာနံ **ဒွိဝိ
န္နံ သဟ** ဧကသ္မိံ အာရမ္မဏေ **အဋ္ဌာနာဘာဝတော တံ န ယုဇ္ဇတိ** ။ ဘဝတု တာဝ ကော တတ္ထ ဒေသောတိ စေ အာဟ
''အာဝဇ္ဇနဇဝနာန'' န္တိအာဒိ။ တတ္ထ မဂ္ဂဖလဝီထိတော အညံ အနိဋ္ဌဋ္ဌာနံ။ မဂ္ဂဖလဝီထိယဥ္ဟိ အာဝဇ္ဇနာဒီနံ သင်္
ခါရာရမ္မဏတ္တာ, ဂောတြဘုအာဒီနဥ္စ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏတ္တာ နာနာရမ္မဏတာ ဣဋ္ဌာ, အညတ္ထ ပန အနိဋ္ဌာ, တသ္
မာ **အနိဋ္ဌေ ဌာနေ ဇဝနာဝဇ္ဇနာနံ** နာနာရမ္မဏတာပတ္တိဒေသော အယုတ္တောတိ တံ တေသံ ဝစနံ **အယုတ္တန္တိ
ပကာသိတံ** အဋ္ဌကထာသူတိ အဓိပ္ပာယော။

၁၁၃၃-၄. ယဒိ ဧဝံ, ကထံ စေတောပရိယဉာဏံ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏံ ဟောတီတိ အာဟ **''တသ္မာ''** တိအာဒိ။ ယသ္မာ
ဧဝံ အယုတ္တန္တိ ပကာသိတံ, တသ္မာ။ **ဇဝနတရေတော**တိ ဧကဇဝနတရဝသေန ။ ဣဒံ ပန ခဏပစ္စုပ္ပန္နာနန္တရံ လဟု
ကံ ကတ္ဝာ ပစ္စုပ္ပန္နဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တံ, ယံ ပန ဝတ္တမာနဇဝနဝီထိတော အတီတာနာဂတဝသေန ဒွိတိဇဝနဝီထိပရိ
မာဏကာလေ ပဝတ္တံ ပရစိတ္တံ , တံ သဗ္ဗမ္ပိ ''သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နံ နာမာ''တိ **အဋ္ဌကထာယံ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၄၁၆) ဝုတ္
တံ, တသ္မာ **ဇဝနတရေတော**တိ ဒွိတိဇဝနတရဝသေန ဒီပေတဗ္ဗံ, န သကလေန ပစ္စုပ္ပန္နဒ္ဓါနာတိ အဓိပ္ပာယော။ **နိဒ္ဒိဋ္ဌ
ံ** သံယုတ္တဋ္ဌကထာယံ။ **တတ္ထာယံ ဒီပနာ** တိအာဒိ ဇဝနတရဿ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နဘာဝဒီပနမုခေန ဣဒ္ဓိစိတ္တဿ
ပဝတ္တိအာကာရဒီပနံ။

၁၁၃၉-၄၁. သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နမ္ပိ အဒ္ဓါပစ္စုပ္ပန္နေနေဝ သင်္ဂဟေတ္ဝာ အာဟ **''အဒ္ဓါဝသာ။ပေ။ ပနာ''** တိ။
အာနန္ဒာစရိယော ပနေတ္ထ အဘိဓမ္မမာတိကာယ အာဂတဿ ပစ္စုပ္ပန္နပဒဿ အဒ္ဓါသန္တတိပစ္စုပ္ပန္နပဒတ္ထ

တာ န ကတ္ထစိ ဟဋ္ဌိယံ ဝုတ္တာ, တသ္မာ စိတ္တသာမညေန စိတ္တံ အာဝဇ္ဇယမာနံ အဘိမုခီဘူတံ ဝိဇ္ဇမာနစိတ္တံ အာဝဇ္ဇေတိ, ပရိကမ္မာနိ စ တံ တံ ဝိဇ္ဇမာနစိတ္တံ စိတ္တသာမညေနေဝ အာရမ္မဏံ ကတွာ စိတ္တဇာနနပရိကမ္မာနိ ဟုတွာ ပဝတ္တန္တိ။ စေတောပရိယဉာဏံ ပန ဝိဇ္ဇမာနစိတ္တံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တံ တေန သဟ ဧကက္ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တတ္ထ ယသ္မာ သန္တာနဂ္ဂဟဏတော ဧကတ္တဝသေန အာဝဇ္ဇနာဒီနိ စိတ္တန္တေဝ ပဝတ္တာနိ, တဉ္စ စိတ္တမေဝ, ယံ စေတောပရိယဉာဏေန ဝိဘာဝိတံ, တသ္မာ သမာနာကာရပ္ပဝတ္တိတော န အနိဋ္ဌေ ဌာနေ နာနာရမ္မဏတာ ဟောတီတိ ခဏပစ္စုပ္ပန္နဝသေနေဝ ကြမသ္သ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏတံ ကြစ္ဆတိ။ **ကြတရာနီ**တိ အာဝဇ္ဇနပရိကမ္မစိတ္တာနိ။ **စက္ခုဒွတရေ ဝိညာဏ** န္တိ စက္ခုဝိညာဏံ။

၁၁၄၃-၇. ပရိတ္တာဒီသု အဋ္ဌသု တိ စေတောပရိယဉာဏသ္သ ဝုတ္တေသု ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏံ ဟိတွာ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏဉ္စ ပက္ခိပိတွာ အဋ္ဌသု ပရိတ္တာဒီသု။ **အတီတော။ပေ။ ဖလမ္ပိ တ** တိ ဧတ္ထ **အတ္တနာ**တိ နိဒ္ဒိသ္သနမတ္တံ။ ပရေဟိပိ ဘာဝိတမဂ္ဂံ, သစ္ဆိကတဖလဉ္စ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုသ္သတိဉာဏေန သမနုသ္သရတိ။ **တ**-သဒ္ဒေန တ အဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထေန အတ္တနာ ဘာဝိတံ မဂ္ဂံ, ဖလမ္ပိ တ ပရေဟိ ဘာဝိတံ မဂ္ဂံ, ဖလမ္ပိ တတိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ တထာ စ ဝုတ္တံ **အဋ္ဌကထာယံ** "အတ္တနာ, ပရေဟိ ဘာဝိတမဂ္ဂံ, သစ္ဆိကတဖလဉ္စ အနုသ္သရဏကာလေ"တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၄၁၇)။ **ဧဝ**-ကာရံ ပန ပဒပူရဏမတ္တမေဝ။ **ဖလမ္ပိ တ** တိ ဧတ္ထ "ဘာဝိတ"န္တိ န သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ န ဟိ ဖလံ ဘာဝေတဗ္ဗံ ဟောတိ, အထ ခေါ သစ္ဆိကာတဗ္ဗမေဝါတိ။ **သမနုသ္သရတော မဂ္ဂ** န္တိ ဧတ္ထာပိ "အတ္တနာ, ပရေဟိ တ ဘာဝိတ"န္တိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ **ဧကန္တတော**တိ နိယမတော။

၁၁၄၈-၅၀. နနု စ စေတောပရိယဉာဏယထာကမ္မုပဂဉာဏာနိပိ အတီတာရမ္မဏာနေဝ, ကိံ ပန တေသံ, ကြမသ္သ စ အာရမ္မဏေ နာနာကရဏန္တိ အာဟ **"စေတောပရိယဉာဏမ္ပီ"** တိအာဒိ။ **ကိဉ္စာပီ** တိ အယံ နိပါတသမုဒာယော, ဧကော တ နိပါတော ဝိသေသာနဘိဓာနနိမိတ္တော ဥပဂမနေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **အထ ခေါ**တိ ဝိသေသာဘိဓာနသမာရမ္ဘော။ **စိတ္တမေတ**တိ ကြဒံ ပုဗ္ဗေ ဝိစာရိတမေဝ။ **အတီတေ စေတနာမတ္တ**န္တိ ကြဒမ္ပိ ပုဗ္ဗေ ဝိယ မဟာအဋ္ဌကထာတဒံ သန္ဓာယေဝ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဟိ ယထာကမ္မုပဂဉာဏသ္သ စေတနာမတ္တမေဝ အာရမ္မဏံ ဟောတိ, န စိတ္တံ, နာပိ ကြတရေ ဓမ္မာ, ယတော တံ ယထာကမ္မုပဂန္တိ ဝုစ္စတီတိ ကြမိနာ အဓိပ္ပာယေန ယထာကမ္မုပဂဉာဏံ အတီတစေတနာမတ္တမေဝ အာရမ္မဏံ ကရောတီတိ ဝုတ္တံ, ဟေဋ္ဌာ ဒဿိတဟဋ္ဌိဝသေန သဗ္ဗေ စတ္တာရောပိ ခန္ဓာ ယထာကမ္မုပဂဉာဏသ္သ အာရမ္မဏန္တိ သင်္ဂဟာကာရာနံ သန္နိဋ္ဌာနံ။ **နတ္ထိ ကိဉ္စိ အကောစရ** န္တိ ကိဉ္စိ ခန္ဓံ တ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓံ နာမဂေါတ္တာဒိံ တ အကောစရံ နာမ နတ္ထိ။ တဉ္ဟိ အတီတက္ခန္ဓခန္ဓပဋိဗဒ္ဓေသု ဓမ္မေသု သဗ္ဗညုတညာဏသမာနဂတိကမေတတိ အဓိပ္ပာယော။

၁၁၅၁-၂. အတ္တကျန္ဓာနုသ္သရဏေ တိ အတ္တနော ခန္ဓာနုသ္သရဏကာလေ။ **သရဏေ။ပေ။ ဂောစရ**န္တိ "အတီတေ ဝိပဿီ ဘဂဝါ အဟောသိ, တဿ မာတာ ဗန္ဓုမတီ, ပိတာ ဗန္ဓုမာ"တိအာဒိနာ နယေန နာမဂေါတ္တာဒိံ, ပထဝီနိမိတ္တာဒိဉ္စ အနုသ္သရဏကာလေ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏံ ဟောတိ။ **နဝတ္တဗ္ဗဂောစရ** န္တိ ဟိ ပရိတ္တာရမ္မဏအတီတာရမ္မဏတ္တိကဝသေန ဝုတ္တံ, အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏတ္တိကဝသေန ပန အာကိဉ္စညာယတနဇ္ဈာနဿ အာရမ္မဏဘူတဓမ္မာရမ္မဏကာလေ နဝတ္တဗ္ဗာရမ္မဏံ ဟောတိ, အဝသေသပညတ္တာရမ္မဏကာလေ ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏံ ဟောတိ။ **နာမဂေါတ္တ**န္တိ စေတ္ထ ခန္ဓပဋိဗဒ္ဓေ သမ္မုတိသိဒ္ဓေ ဗျဉ္ဇနတ္ထော, န ဗျဉ္ဇနံ။ ဗျဉ္ဇနဉှိ သဒ္ဒါယတနသင်္ဂဟိတတ္တာ ပရိတ္တံ ဟောတိ။ ယထာဟ "နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ ပရိတ္တာရမ္မဏာ"တိ (ဝိဘ. ၇၄၉)။

၁၁၅၄. ဒိဗ္ဗသောတသမ န္တိ ယသ္မာ ပစ္စုပ္ပန္နံ, ပရိတ္တဉ္စ ရူပံ အာရမ္မဏံ ကရောတိ, တသ္မာ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏံ, ပရိတ္တာရမ္မဏဉ္စ ဟောတိ, အတ္တနော ကုစ္ဆိဂတရူပဒဿနေ, ပရဿ ဟဒယနိဿိတလောဟိတဒဿနာဒီသု စ အဇ္ဈတ္တာရမ္မဏံ, ဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏဉ္စ ဟောတိ။

၁၁၅၅-၆. ပရိတ္တာဒီသု အဋ္ဌသု တိ ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုသ္သတိဉာဏသ္သ ဝုတ္တေသု အတီတာရမ္မဏံ ဝဇ္ဇေတွာ အနာဂတာရမ္မဏံ ပက္ခိပိတွာ အဋ္ဌသု။ **နိဗ္ဗတ္တိဿတိ။ပေ။ ပဇာနတော** တိ ကြမိနာ နိဗ္ဗတ္တကျန္ဓဇာနနမာဟ ။ အနာဂတံသဉာဏသ္သ အနာဂတမကောစရံ နတ္ထိ။ တမ္ပိ ဟိ အနာဂတကျန္ဓခန္ဓပဋိဗဒ္ဓေသု ဓမ္မေသု သဗ္ဗညုတညာဏသမာနဂတိကမေဝ။

၁၁၆၃. ဇာနနေ နာမကေတ္တုသ္သာ တိ ''အနာဂတေ မေတ္တေယ္ယော နာမ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓော ဥပ္ပဇ္ဇိဿတိ, တဿ သုဗ္ရဟ္မာ နာမ ပိတာ ဘဝိဿတိ, ဗ္ရဟ္မဝတီ နာမ မာတာ''တိအာဒိနာ နယေန နာမကေတ္တာဒိဇာနနကာလေ။

၁၁၆၄-၅. ပရိတ္တာဒီသု ပဋ္ဌသူ တိ ပရိတ္တမဟဂ္ဂတအတီတအဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓာရမ္မဏဝသေန ပဋ္ဌသု။ **ကာမကမ္မဿ သာ**တိ ကာမာဝစရကမ္မဿ။

၁၁၆၉. ဝိဝိဓတ္တဝဏ္ဏပဒ န္တိ နာနပ္ပကာရအတ္ထပဒေဟိ, ဗ္ယဉ္ဇနပဒေဟိ စ သမ္ပန္နံ။ **မဓုရတ္ထမတိနီဟရ** န္တိ မဓုရတ္ထံ အတိနီဟရဉ္ဉာတိ ပဒဒ္ဓေဒ္ဓော။

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသိနိယာ နာမ

အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာယ

အဘိညာရမ္မဏနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၈. အဋ္ဌာရသမော ပရိစ္ဆေဒော

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၁၇၀-၂. က္ကအနိ ယသ္မာ ဇဝံ အဘိညာဝသေန အဓိဂတာနိသံသာယ ထိရတရာယ သမာဓိဘာဝနာယ သမန္နာဂတေန ဘိက္ခုနာ ပညာ ဘာဝေတဗ္ဗာ ဟောတိ။ စေတ္ထဟိ သာ သဗ္ဗာကာရေန ထိရတရာ သိခပ္ပတ္တာ စ ဟောတိ, တသ္မာ တဿာ ဘာဝနာနယဝိဘာဝနတ္ထမာရဒ္ဓဘန္တော အာဟ **"သမာဓိံ ပနာ"**တိအာဒိ ။ **ကာ ပညာ**တိ သရူပပုစ္ဆာ။ **ကော စတ္ထော** တိ ကွ မိဿာ ကော အတ္ထော။ **ပညာ**တိ ပဒံ ကံ အဘိဓေယျတ္ထံ နိဿာယ ဝတ္တတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၁၁၇၃-၄. ပညာ ဝိပဿနာပညာ တိ ကွစာဓိပ္ပေတမေဝ ပညံ ဒဿေတိ, အညတ္ထ ပန ဗဟုဝိဓော ပညာပဘေဒော ဟောတိ။ **ပုညစိတ္တသမာယုတာ** တိ ကုသလစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ။ တွေ စ **ပုည**-ဂ္ဂဟဏေန ဒုဝိဓမ္ပိ အဗျာကတံ နိဝတ္တေတိ, တထာ "အတ္ထိ သံကိလိဋ္ဌာ"တိ ဇဝံ ပဝတ္တံ မိစ္ဆာတဒံ ပဋိသေဓေတိ။ **ဝိပဿနာ** -ဂ္ဂဟဏေန ကမ္မဿကတာဒိဝသပ္ပဝတ္တံ သေသကုသလပညံ။ **ဇာနနာ တ ပကာရတော**တိ ဝုတ္တေ "ကိမိဒံ ပကာရတော ဇာနနံ နာမာ"တိ အနုယောဂံ မနသိ နိဓာယ သဉ္ဇာနနဝိဇာနနာကာရဝိသိဋ္ဌံ နာနပ္ပကာရတော ဇာနနန္တိ ဒဿေတုံ "သညာဝိညာဏပညာနံ, ကော ဝိသေသော ကိမန္တရ"န္တိ ကထေတုကမျတာပုစ္ဆံ ကတွာ ဝိဿဇ္ဇနမာဟ **"သညာဝိညာဏပညာန"**န္တိ အာဒိနာ။ **ဇာနနတ္တေ သမေပိ စာ** တိ ဝိသယဝိဇာနနာကာရေ သမာနေပိ။

၁၁၇၅. သဉ္ဇာနနမတ္တံတ တိ "နီလပီတ"န္တိအာဒိကံ အာရမ္မဏေ ဝိဇ္ဇမာနံ, အဝိဇ္ဇမာနံ တ သညာနိမိတ္တံ ကတွာ ဇာနနံ။ တထာ ဟေသာ ပုန သဉ္ဇာနနပစ္စယကရဏာရသာ။ **မတ္တ**-သဒ္ဒေန ဝိသေသနိဝတ္တိအတ္ထေန ဝိဇာနနပ္ပဇာနနာကာရေ နိဝတ္တေတိ, **ဇဝ**-ကာရေန ကအာစိပိ ကွမိဿာ တေ ဝိသေသာ န သန္တိယေတတိ အဝဓာရေတိ။ တေနာဟ **"လက္ခဏပ္ပဋိဝေဓ"** န္တိအာဒိ။ "အနိစ္စံ ဒုက္ခမနတ္တာ"တိ လက္ခဏပဋိဝေဓံ ကာတုံ နေဝ သက္ကောတိ, ဝိညာဏကိစ္စမ္ပိ ကာတုံ န သက္ကောတိ, သညာ ကုတော ပညာကိစ္စံ ကရေယျာတိ လက္ခဏပဋိဝေဓံ ကာတုံ န သက္ကောတိစ္စေဝ ဝုတ္တံ, န ဝုတ္တံ "မဂ္ဂံ ဟာပေတုံ န သက္ကောတီ"တိ။

၁၁၇၆. ဝိညာဏံ ပန အာရမ္မဏေ ပဝတ္တမာနံ န တတ္ထ သညာ ဝိယ နီလပီတာဒိကဿ သဉ္ဇာနနဝသေနေဝ ပဝတ္တတိ, အထ ခော တံ တတ္ထ အနိစ္စတာဒိဝိသေသံ, အညဉ္စ တာဒိသံ ဝိသေသံ ဇာနန္တမေဝ ပဝတ္တတီတိ အာဟ **"ဝိညာဏံ ပနာ"**တိအာဒိ။ ကထံ ပန ဝိညာဏံ လက္ခဏပဋိဝေဓံ ကရောတီတိ? ပညာယ ဒဿိတမဂ္ဂေန။ လက္ခဏာရမ္မဏိကဝိပဿနာယ ဟိ အနေကတရံ လက္ခဏာနိ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ပဝတ္တမာနာယ ပဂုဏဘာဝတော ပရိစယဝသေန ဉာဏဝိပ္ပယုတ္တစိတ္တေနပိ ဝိပဿနာ သမ္ဘဝတိ, ယထာ တံ ပဂုဏဿ ဂန္ထဿ သဇ္ဈာယနေ ဉာယာဂတာပိ တရာ န ဝိညာယန္တိ။ **လက္ခဏံ ပဋိဝိဇ္ဈိတု** န္တိ စ လက္ခဏာနံ အာရမ္မဏကရဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, န ပဋိဝိဇ္ဈနံ။

၁၁၇၇. ဉဿက္ကိတွတ တိ ၂၂၀ ဉဒယဗ္ဗယာဒိဉာဏပဋိဟဋိယာ အာရဘိတွတ မဂ္ဂံ ဟာပေတုမေဝ တံ ဝိညာဏံ န သက္ကောတိ အသမ္ဘာဓဘာဝတ္တာ။ **ဝုတ္တနယ** န္တိ ဝိညာဏေ ဝုတ္တနယံ။ သာ ဟိ အာရမ္မဏဉ္စ ဇာနာတိ, လက္ခဏဉ္စ ပဋိဝိဇ္ဈတိ။ အတ္တနော ပန အနညသာဓာရဏေန အာနုဘာဝေန မဂ္ဂံ ဟာပေတုဉ္စ သက္ကောတိ။ ဗာလကမိကဟေရညိကာနံ ကဟာပဏဇာနနမိဝ စ နေသံ အာရမ္မဏဇာနနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယထာ ဟိ ဟေရညိကဖလကေ ဌပိတံ ကဟာပဏရာသိံ ဧကော အသဉ္ဇာတတေဟာရဗုဒ္ဓိ ဗာလအရကော, ဧကော ကမိကပုရိသော, ဧကော ဟေရညိကောတိ တီသု ဇနေသု ပဿမာနေသု ဗာလအရကော ကဟာပဏာနံ စိတ္တဝိစိတ္တဒီဃရဿစတုရဿပရိမဏ္ဍလဘာဝမတ္တမေဝ ဇာနာတိ, "ကွဒံ မနုဿာနံ ဉပဘောဂပရိဘောကဝဟံ ရတနသမ္မတ"န္တိ န ဇာနာတိ။ ကမိကပုရိသော တဒုဘယံ ဇာနာတိ, "အယံ ဆေကော မဟာသာရော, အယံ ကူဋော, အယံ အဍ္ဎသာရော, အယံ ပာဒသာရော"တိအာဒိကံ ပန ဝိဘာဂံ န ဇာနာတိ။ ဟေရညိကော သဗ္ဗေပိ တေ ပကာရေ ဇာနာတိ, ဇာနန္တော စ ဩလောကေတွတပိ ဇာနာတိ, အာကောဋိတသဒ္ဒံ သုတွတပိ ဇာနာတိ, ဂန္ဓံ ဃာယိတွတပိ ရသံ သာယိတွတပိ ဟတ္ထေန ဓာရယိတွတပိ "အသုကသ္မိံ ကမေ တ နိဂမေ တ နဂရေ တ ပဗ္ဗတေ တ နဒီတီရေ တ ကတော"တိပိ "အသုကအာစရိယေန ကတော"တိပိ ဇာနာတိ။ တတ္ထ **သညာ** အသဉ္ဇာတတေဟာရဗုဒ္ဓိနော ဗာလအရကဿ ကဟာပဏဒဿနံ ဝိယ ဝိဘာဂံ အကတွတ ပိဏ္ဍဝသေနေဝ အာရမ္မဏံ ဂဏှာတိ နီလာဒိဝသေန အာရမ္

မဏာသ္ထ ဥပဋ္ဌာနာကာရဂ္ဂဟဏတော, **ဝိညာဏံ** ကမိကပုရိသသ္ထ ကဟာပဏဒဿနမိဝ ဇေစ္စဝိသေသဂ္ဂဟဏသမ တ္ထတာယ, **ပညာ** အနဝသေသဂ္ဂဟဏသမတ္ထတာယ ဟေရညိကဿ ကဟာပဏဒဿနမိဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗာတိ။

၁၁၇၈-၈၀. သဘာဝပဋိဝေဓနေန္တိ သကေန ဘာဝေန, သမာနေန စ ဘာဝေန သဘာဝေန, တဿ ပဋိဝေဓနံ ဉာတပရိ ညာတီရဏပရိညာဝသေန သဘာဝသာမညလက္ခဏပဋိဝေဓနံ။ ဃဋ္ဋေပဋ္ဌာဒိပဋိစ္ဆာဒကဿ ဗာဟိရန္ဓကာရဿ ဒီပဟ လောကော ဝိယ ယထာဝုတ္တဓမ္မသဘာဝပဋိစ္ဆာဒကဿ ဝိဒ္ဓံသနရသာ။ ဥပ္ပဇ္ဇမာနောယေဝ ဟိ ဉာဏာလောကော ဟ ဒယန္ဓကာရံ ဝိဓမေန္တော ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ အာဟ **"သမ္မောဟန္ဓကာရဿ, ဝိဒ္ဓံသနရသာ မတာ"** တိ။ တတောယေဝ သဗ္ဗဓမ္မေသု အသမ္မုယှနာကာရေန ပစ္စုပတိဋ္ဌတိ, ကာရဏဘူတာ တ သယံ ဖလဘူတံ အသမ္မောဟံ ပစ္စုပတိဋ္ဌာ ပေတီတိ အာဟ **"အသမ္မောဟပစ္စုပဋ္ဌာနာ"** တိ။ ဝိပဿနာပညာယ ဣဓာဓိပ္ပေတတ္တာ သမာဓိ တဿာ ပဒဋ္ဌာနံ။ တထာ ဟိ "သမာဟိတော ယထာဘူတံ ပဇာနာတီ"တိ (သံ. နိ. ၃.၅; ၄.၉၉; ၅.၁၀၇၁; အ. နိ. ၁၁.၂) သုတ္တပဒတ္တိ အာဟ **"သမာဓာသန္နကာရဏာ"** တိ။

၁၁၈၁-၂. ဓမ္မသဘာဝပဋိဝေဓော နာမ ပညာယ အာဝေဏိကော သဘာဝေ, န တေနဿာ ကောစိ ဝိဘာဂေ လဗ္ဘ တီတိ အာဟ **"လက္ခဏေနေကဓာ ဝုတ္တာ"** တိ။ လုဇ္ဇနပလုဇ္ဇနဋ္ဌေန လောကော ဝုစ္စတိ ဝဋ္ဋံ, တပ္ပရိယာပန္နတာယ လောကေ နိယုတ္တာ, တတ္ထ တ ဝိဒိတာတိ **လောကိကာ**။ တတ္ထ အပရိယာပန္နတ္တာ **အလောကိကာ**။ ကတမာ ပနေတ္ထ လောကိယာ, ကတမာ လောကုတ္တရာ စာတိ အာဟ **"လောကိယေနာ"**တိအာဒိ။ လောကိယကုသလစိတ္တုပ္ပာဒေသု မဂ္ဂ ဂသမ္ပယုတ္တာ **လောကိယေန မဂ္ဂေန ယုတ္တာ** ။ ဝိသေသတော ပန ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိအာဒိဝိသုဒ္ဓိစတုက္ကသင်္ဂဟိတမဂ္ဂ သံယုတ္တာ သမုအယေ ပဝတ္တာ ပညာ တဒေကဒေသေသုပိ ပဝတ္တတီတိ မဂ္ဂ-ဂ္ဂဟဏံ ကတံ, ပစ္စေကမ္ပိ တ သမ္မာဒိ ဋ္ဌိအာဒီနံ မဂ္ဂသမညာတိ ကတ္ဝာ။ လောကတော ဥတ္တရာ ဥတ္တိဏ္ဏာတိ **လောကုတ္တရာ**။ လောကုတ္တရာပိ ဟိ မဂ္ဂသမ္ ပယုတ္တာ ဘာဝေတဗ္ဗာ, ဝိပဿနာပရိယောသာနေ လဗ္ဘတေတတိ လောကုတ္တရ-ဂ္ဂဟဏံ န ဝိရုဇ္ဈတိ။ တေနာဟ **"လောကုတ္တရေနာ"** တိအာဒိ။ **သုတမယာဒိတော**တိအာဒိဂ္ဂဟဏေန ဘာဝနာမယံ သင်္ဂဏှာတိ။

၁၁၈၃-၅. အတ္တနောဝ စိန္တာယာ တိ တဿ တဿ အနဝဇ္ဇဿ အတ္ထဿ သာဓနေ ပရောပဒေသေန ဝိနာ အတ္တနော ဥပာယစိန္တာဝသေနေဝ ။ **ဘူရိပညေနာ**တိ မဟာပညေန, ပတ္ထဋ္ဌတာယ ပထဝီသမာနပညေန တတိ အတ္ထော။ **ပရတော ပန သုတ္ဝတနာ**တိ ပရတော ဥပဒေသံ သုတ္ဝတ။ **သုတေနေဝ စ နိပ္ဖန္နာ** တိ အန္တောဂဓတဟေတုဝတ္ထမိဒံ ဝိသေသနံ, သုတေနေဝ နိပ္ဖန္နတ္တာတိ အတ္ထော။ "နိပ္ဖန္နတ္တာ သုတေန တ"တိ တ ဟဋ္ဌော။ **ယထာ တပိ တထာ တ** တိ ပရတော သုတ္ဝတ တ အသုတ္ဝတ တ။ **အပ္ပနာပတ္တာ**တိ ဣဒံ သိခာပတ္တံ ဘာဝနာမယံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ, န ပန အပ္ပနာ ပတ္တာဝ ဘာဝနာမယာတိ။ တိဿောပိ ပနေတာ ပညာ ဟဋ္ဌိဝသေန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ –

> "တတ္ထ ကတမာ စိန္တာမယာ ပညာ? ယောဂဝိဟိတေသု တ ကမ္မာယတနေသု ယောဂဝိဟိတေသု တ သိပ္ပ ဟာယတနေသု ယောဂဝိဟိတေသု တ ဝိဇ္ဇာဋ္ဌာနေသု ကမ္မဿကတံ တ သစ္စာနုလောမိကံ တ ရူပံ အနိစ္စန္တိ တ, ဝေဒနာ, သညာ, သင်္ခါရာ, ဝိညာဏံ အနိစ္စန္တိ တ, ယံ ဧဝရူပံ အနုလောမိကံ ခန္တိံ ဒိဋ္ဌိံ ရုစိံ မုဒိံ ပေက္ခံ ဓမ္မနိဇ္ ဈာနက္ခန္တိံ ပရတော အသုတ္ဝတ ပဋိလဘတိ, အယံ ဝုစ္စတိ စိန္တာမယာ ပညာ။ တတ္ထ ကတမာ သုတမယာ ပညာ။ပေ။ သုတ္ဝတ ပဋိလဘတိ, အယံ ဝုစ္စတိ သုတမယာ ပညာ။ သဗ္ဗာပိ သမာပန္နဿ ပညာ ဘာဝနာမယာ ပညာ"တိ (ဝိဘ. ၇၆၈)။

ဧတ္ထ စ ကိဉ္စာပိ ကမ္မာယတနာဒိဝသေန စိန္တာမယသုတမယပညာ မဟဂ္ဂတလောကုတ္တရဝသေန ဘာဝနာမယ ပညာ စ ဝုတ္တာ, ဣဓ ပန အနန္တိမဘဝိကာနံ ဒ္ဝိန္နံ ဗောဓိသတ္တာနမေဝ လဗ္ဘမာနာ စိန္တာမယဘူတာ သစ္စာနုလောမိကာ ပညာ, ပူရိတပာရမီနံ အဝသေသမဟာပညာနံ လဗ္ဘမာနာ သုတမယာ သစ္စာနုလောမိကာ ပညာ, လောကုတ္တရပ္ပနာပတ္တာ ပိ ဘာဝနာမယပညာဝ အဓိပ္ပေတာ။

၁၁၈၆. ပဋိသမ္ဘိဒာစတုက္ကဿာ တိ အတ္ထဓမ္မနိရုတ္တိပဋိဘာနသင်္ခာတဿ ပဋိသမ္ဘိဒာစတုက္ကဿ ဝ သေန။ နနု စေတ္ထ ဝိပဿနာပညာ အဓိပ္ပေတာ, ကသ္မာ ပဋိသမ္ဘိဒာ အာဟဋာတိ? ဝိပဿကာနံ ဉာဏဟဋ္ဌဝတ္ထံ ပ ညာပ္ပဘေဒေ နိဒ္ဒိသိယမာနေ ပဋိသမ္ဘိဒာပညာပိ ဝတ္တဗ္ဗကာမတာယ, ပဋိသမ္ဘိဒာပညာယ တ ဝိပဿနာဖလဘူတတ္

တာ လောကိယလောကုတ္တရပညာဓိကာရေ တ လောကုတ္တရပညာယ သဟ ဟပုဏ်တဗ္ဗံ ပဋိသမ္ဘိဒာပညမ္ပိ ဝတ္တုံ ကာမတာယ ဣဓေဝ ဝုတ္တာတိ။ **အတ္ထဓမ္မနိရုတ္တီသု ဉာဏ** န္တိ “အတ္ထေ ဉာဏံ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒာ, ဓမ္မေ ဉာဏံ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒာ, တတြ ဓမ္မနိရုတ္တာဘိလာပေ ဉာဏံ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒာ”တိ (ဝိဘ. ၇၁၈) ဧဝမာဂတံ အတ္ထာဒီသု တီသု ပဘေဒဂတံ ဉာဏတ္တယံ။ **တီသုပီ**တိ ယထာဝုတ္တေသု တီသုပိ ပဋိသမ္ဘိဒာဉာဏေသု ဂေစရကိစ္စလက္ခဏာရသပစ္စုပဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနဘူမိအာဒိဝသေန တေ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ဣမာနိ ဉာဏာနိ ဣဒမတ္ထဇောတကာနီတိ ဧဝံ ပဘေဒဂတံ ဉာဏံ, ပရိတ္တမဟဂ္ဂတအပ္ပမာဏာဝသေန တ တီသု ဉာဏေသု ဉာဏံ။ ပဋိသမ္ဘိဒာရမ္မဏမ္ပိ ဟိ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒာ ဟောတိ။ တေနေဝ စ **သုတ္တန္တဘာဇနီယဟဋ္ဌကထာယ** “ဉာဏေသု ဉာဏ”န္တိ, **အဋ္ဌကထာယ** စ “သဗ္ဗတ္ထကဉာဏံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဉာဏံ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ပဘေဒဂတံ ဉာဏ”န္တိ (ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၇၁၈) အဝိသေသေန ဝုတ္တံ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ မဟဂ္ဂတပဋိသမ္ဘိဒာဉာဏဿ အဘာဝေပိ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒာ ပရိတ္တာရမ္မဏာ, တိဿော ပဋိသမ္ဘိဒာ သိယာ ပရိတ္တာရမ္မဏာ, သိယာ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏာ, သိယာ အပ္ပမာဏာရမ္မဏာတိ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒာယ မဟဂ္ဂတာရမ္မဏတာပိ ပဥှာပုစ္ဆကဟဋ္ဌယံ ဝုတ္တာ။

အဘိဓမ္မဘာဇနီယေ ပန –

“ယသ္မိံ သမယေ ကာမာဝစရံ ကုသလံ စိတ္တံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ သောမနဿသဟဂတံ ဉာဏသမ္ပယုတ္တံ ရူပာရမ္မဏံ တာ။ပေ။ ဓမ္မာရမ္မဏံ တ, ယံ ယံ တ ပနာရဗ္ဘ, တသ္မိံ သမယေ ဖဿော ဟောတိ။ပေ။ အဝိက္ခေပေါ ဟောတိ။ ယေ တ ပန တသ္မိံ သမယေ အညေပိ အတ္ထိ အရူပိနော ဓမ္မာ, ဣမေ ဓမ္မာ ကုသလာ။ တေသု ဓမ္မေသု ဉာဏံ ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒာ။ တေသံ ဝိပါကေ ဉာဏံ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒာ။ ယာယ နိရုတ္တိယာ တေသံ ဓမ္မာနံ ပညတ္တိ ဟောတိ, တတြ ဓမ္မနိရုတ္တာဘိလာပေ ဉာဏံ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒာ။ ယေန ဉာဏေန တာနိ ဉာဏာနိ ဇာနာတိ ‘ဣမာနိ ဉာဏာနိ ဣဒမတ္ထဇောတကာနီ’တိ, တေသု ဉာဏေသု ဉာဏံ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒာ”တိ (ဝိဘ. ၇၂၅) –

စိတ္တုပ္ပာဒက္ကမေန ဒေသနာယ ပဝတ္တတ္တာ သာဝသေသော ဟဋ္ဌော ကတော။ စိတ္တုပ္ပာဒသင်္ဂဟိတေ အတ္ထေ အသေသေတွာ ဒေသနာ ဟိ အဘိဓမ္မဘာဇနီယေ ပဝတ္တာ, န သဗ္ဗဧဝဿေတိ ယထာဒဿိတဝိသယဝစနဝသေန “ယေန ဉာဏေန တာနိ ဉာဏာနိ ဇာနာတီ”တိ ဝုတ္တံ, န တံ အညာရမ္မဏတံ ပဋိသေဓေတိ ဒေသနာယ အတပ္ပရဘာဝတော။ ဧဝဉ္စ ကတွာ တတ္ထ နိဗ္ဗာနေ, အနာဂတေပိ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒာ သိယာ န ဝတ္တဗ္ဗာ အတီတာရမ္မဏာတိပိ အနာဂတာရမ္မဏာတိပိ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာတိပီတိ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒာယ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏတာ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ စ **အတ္ထော**တိ သင်္ခေပတော ဟေတုဖလဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဟေတုဖလဉှိ ယသ္မာ ဟေတုအနုသာရေန အရီယတိ အဓိဂမီယတိ သမ္ပာပုဏီယတိ, တသ္မာ အတ္ထောတိ ဝုစ္စတိ။ **ဓမ္မော**တိ ပိ သင်္ခေပတော ပစ္စယဿေတံ အဓိဝစနံ။ သော ဟိ ယသ္မာ တံ တံ ဒဟတိ ပဝတ္တေတိ, သမ္ပာပုဏိတုံ ဝါ ဒေတိ, တသ္မာ ဓမ္မောတိ ဝုစ္စတိ။ **နိရုတ္တီ** တိ သတ္တာနံ မူလဘာသာဘူတာ မာဂဓိကဘာသာ, ယာယ ဗုဒ္ဓာနံ ဒေသနာ ဟောတိ။ **ပဋိဘာန**န္တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တံ ဉာဏတ္တယမေဝ။ ဝုတ္တဉှေတံ အဘိဓမ္မေ “ဒုက္ခေ ဉာဏံ။ပေ။ တဿ ဝိပါကေ ဉာဏံ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒာ”တိအာဒိ။

၁၁၈၇. ယသ္မာ ပနာယံ သင်္ခေပတော ဝ, ပဘေဒဝသေန စ ဝုစ္စမာနော ဟာကမ္မော ဟောတိ, တသ္မာ တံ သင်္ဂဟေတွာ ပဘေဒတောဝ အတ္ထာဒိကေ ဒဿေတုံ **“ယံ ကိဉ္စိ ပစ္စယုပ္ပန္န”** န္တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **ယံ ကိဉ္စိ ပစ္စယုပ္ပန္န** န္တိ ယံ ကိဉ္စိ ဟေတာဒိပစ္စယတော သမုပ္ပန္နံ။ တံ ပန “ဣဒံ ဣတော နိဗ္ဗတ္တ”န္တိ ဧဝံ ဟေတုအနုသာရေန ဝိညာယမာနမေဝ ဣဓ အဓိပ္ပေတံ, တထာ ကုသလာကုသလဖလဘူတာ ဝိပါကာ အဗ္ဗာဟရသန္တိဝသေန ဝိညာယမာနာ, သေသာ အဗ္ဗာဟရဘူတာ ကိရိယာ ဓမ္မာ အဝိပါကသန္တိဝသေန, အသင်္ခတံ နိဿရဏဘူတော နိရောဓော နိဗ္ဗုတိသန္တိဝသေန, ဗုဒ္ဓဝစနတ္ထဘူတော ခန္ဓာဒိပရမတ္ထဓမ္မော ဣမာယ အယံ ဒီပိတောတိ ဧဝံ ဟဋ္ဌအနုသာရေန ဝိညာယမာနောဝ အတ္ထသမညံ လဘတီတိ အာဟ “ယံ ကိဉ္စိ ပစ္စယုပ္ပန္န”န္တိအာဒိ။ တတ္ထ ဟေတုဖလံ, ဘာသိတတ္ထော စ သကာသကဟေတုပဋိဗဒ္ဓေ, ဘာသိတပဋိဗဒ္ဓေ စ ဝိညာယတီတိ ပရိယာယတော, သေသံ သကာသကဘာဝဝသေနေဝ ဝိညာယတီတိ နိပ္ပရိယာယတောဝ အတ္ထော နာမ။ တတ္ထ ပရိယာယတ္ထော သုတ္တန္တဘာဇနီယဝသေန ဝုတ္တော, နိပ္ပရိယာယတ္ထော အဘိဓမ္မဘာဇနီယဝသေနာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဘာသိတန္တိ ဟဋ္ဌဓမ္မမာဟ။ သေသံ အတ္ထပဥ္စကေသု ဝုတ္တနယေန ယထာရဟံ ယောဇေတွာ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဋ္ဌေ စ နိဗ္ဗာနံ ပတ္တဗ္ဗော အတ္ထော, ဘာသိတဗ္ဗော ဉာပေတဗ္ဗော အတ္ထော, ကြတရော နိဗ္ဗတ္တေတဗ္ဗော အတ္ထောတိ တိဝိဓော ဟောတိ အတ္ထော။ မဂ္ဂေ သမ္ပာပကော ဟေတု, ဘာသိတံ ဉာပကော ဟေတု, ကြတရံ နိဗ္ဗတ္တကော ဟေတူတိ ဧဝံ တိဝိဓော ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ကိရိယာဓမ္မာနန္တ္ထေ အဝိပာကတာယ ဓမ္မဘာဝေ န ဝုတ္တော။ ယဒိ ဧဝံ ဝိပာကာ န ဟောန္တီတိ အတ္ထဘာဝေ န ဝတ္တဗ္ဗော? န, ပစ္စယုပ္ပန္နဘာဝတော။ ဧဝံ သတိ ကုသလာကုသလာနမ္ပိ ပစ္စယုပ္ပန္နတ္တာ အတ္ထဘာဝေ အာပဇ္ဇတိ? နာယံ ဒေါသော အပ္ပဋိသိဒ္ဓတ္တာ။ ဝိပာကဿ ပန ပဓာနဟေတုတာယ ဟာကဋ္ဌဘာဝတော ဓမ္မဘာဝေ ဧဝ တေသံ ဝုတ္တော, ကိရိယာနံ ပစ္စယဘာဝတ ဓမ္မဘာဝေ အာပဇ္ဇတီတိ စေ? နာယံ ဒေါသော အပ္ပဋိသိဒ္ဓတ္တာ။ ကမ္မဖလသမ္ဗန္ဓဿ ပန ဟေတုဘာဝတဘာဝတော ဓမ္မဘာဝေ န ယုတ္တော တိ။ အပိစ "အယံ ကြမဿ ပစ္စယော, အယံ ပစ္စယုပ္ပန္နော"တိ ဧဝံ ဘေဒမကတွာ ကေဝလံ ကုသလာကုသလေ ဝိပာကကိရိယဓမ္မေ စ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ ဓမ္မတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ န ဟောန္တီတိ တေသံ အတ္ထဓမ္မတာ ဝုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၇၈၉. သဘာဝနိရုတ္တိ တိ အဝိပရီတနိရုတ္တိ, အဝိပရီတနိရုတ္တီတိ တဿ တဿ အတ္ထဿ ဗောဓနေ သဗ္ဗကာလံ ပဋိနိယတသမ္ဗန္ဓော အဗ္ဘုဘိစာရတေဟာရော မာဂဓောဘာသာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ သာ ဟိ သဗ္ဗကာလံ ပဋိနိယတသမ္ဗန္ဓော, ကြတရာ ဘာသာ ပန ကာလန္တရေန ပရိဝတ္တန္တိ။ အတ္ထတော ပနေသာ နာမပညတ္တီတိ အာစရိယာ။ ယထာဟု –

"နိရုတ္တိ မာဂဓာ ဘာသာ, အတ္ထတော နာမသမ္မုတီ"တိ။

အပရေ ပန – ယဒိ သဘာဝနိရုတ္တိ ပညတ္တိသဘာဝတ, ဧဝံ သတိ ပညတ္တိ အဘိလပိတဗ္ဗာ, န ဝစနန္တိ အာပဇ္ဇတိ, ဝေဒ္ဓ သတိ "တတြ ဓမ္မနိရုတ္တာဘိလာပေ ဉာဏံ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ"တိ ကြဒံ န သက္ကာ ဝတ္တုံ, အဘိလပိတဗ္ဗာ ဟောတိ အဘိလာပေ။ န ဟိ ဝစနတော အညံ အဘိလပိတဗ္ဗံ ဥစ္စာရေတဗ္ဗံ အတ္ထိ, အထ ဖဿာဒိဝစနေဟိ ဗောဓေတဗ္ဗံ အဘိလပိတဗ္ဗံ, ဝေဒ္ဓ သတိ အတ္ထဓမ္မာနမ္ပိ ဗောဓေတဗ္ဗတ္တာ တေသမ္ပိ နိရုတ္တိဘာဝေ အာပဇ္ဇတိ, အပိစ **အဋ္ဌကထာယံ** "ဖဿောတိ စ သဘာဝနိရုတ္တိ, ဖဿာ ဖဿန္တိ န သဘာဝနိရုတ္တီ"တိ (ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၇၁၈) ဝစနတော ဝိညတ္တိဝိကာရသဟိတော သဒ္ဒော နိရုတ္တီတိ ဒဿိတမေဝ, "တံ သဘာဝနိရုတ္တိသဒ္ဒံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ တသ္မိံ သဘာဝနိရုတ္တာဘိလာပေ ပဘေဒဂတံ ဉာဏံ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ, ဧဝမယံ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ သဒ္ဒာရမ္မဏာ နာမ ဇာတာ, န ပညတ္တိအာရမ္မဏာ"တိ စ **အဋ္ဌကထာယံ** (ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၇၁၈) ဝုတ္တတ္တာ နိရုတ္တိသဒ္ဒာရမ္မဏာယ သောတဝိညာဏဝီထိယာ ပရတော မနောဒွာရေ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ ပဝတ္တတိ, ဝေဒ္ဓ ကတွာ "နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ ပရိတ္တာရမ္မဏာ"တိ ဝစနံ ဥပပန္နံ ဟောတီတိ ဝဒန္တိ။ **အာစရိယဓောတိပာလ**တ္ထေရာဒယော ပနာဟု – "နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏာ"တိ ဝစနံ ပစ္စုပ္ပန္နံ သဒ္ဒံ ဂဟေတွာ ပစ္ဆာဇာနနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, ဝေဒ္ဓ သတိ အညသ္မိံ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏေ အညံ ပစ္စုပ္ပန္နာရမ္မဏန္တိ ဝုတ္တန္တိ အာပဇ္ဇတိ, ယထာ ပန ဒိဗ္ဗသောတဉာဏံ မနုဿာဒိသဒ္ဒဘေဒနိစ္ဆယဿ ပစ္စယဘူတံ တံတံသဒ္ဒဝိဘာဝနံ, ဧဝံ သဘာဝသဘာဝနိရုတ္တိနိစ္ဆယဿ ပစ္စယဘူတံ ပစ္စုပ္ပန္နသဘာဝနိရုတ္တိသဒ္ဒာရမ္မဏံ တံဝိဘာဝနံ ဉာဏံ နိရုတ္တိပဋိသမ္ဘိဒါတိ ဝုစ္စမာနေ န ကောစိ ဟဋ္ဌိဝိရောဓော, တံ သဘာဝနိရုတ္တိသဒ္ဒံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပစ္စဝေက္ခန္တဿာတိ စ ပစ္စုပ္ပန္နသဒ္ဒာရမ္မဏပစ္စဝေက္ခဏံ ပဝတ္တေန္တဿာတိ န န သက္ကာ ဝတ္တုံ။ တမ္ပိ ဟိ ဉာဏံ သဘာဝနိရုတ္တိံ ဝိဘာဝေန္တမေဝ တံ တံသဒ္ဒပစ္စဝေက္ခဏာနန္တရံ တံတံပဘေဒနိစ္ဆယဿ ဟေတုဘာဝတော နိရုတ္တိံ ဘိန္ဒန္တံ ပဋိဝိဇ္ဈန္တမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ စ ပဘေဒဂတမ္ပိ ဟောတီတိ။

၁၇၉၀. တိဝိဓန္တိ ကြဒံ ဟေဋ္ဌာ ဝိဘာဝိတနယမေဝါတိ။ **ပစ္စဝေက္ခဏော** တိ ကြမာနိ ဉာဏာနိ ကြဒမတ္ထဇောတကာနီတိ အသမ္မောဟဝသေန ပစ္စဝေက္ခန္တဿ။ နနု စ တီဏိ ဉာဏာနိပိ အတ္ထဓမ္မသဘာဝံ နာတိဝတ္တန္တီတိ ဉာဏေသု ဉာဏံ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါ, ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒါ စ ဟောတိ, ကသ္မာ ပန "တေသု။ပေ။ မတ"န္တိ ဝိသုံ ဝုတ္တန္တိ? သာရမ္မဏေသု တီသု ဉာဏေသု ပဝတ္တဉာဏဿ အဓိပ္ပေတတ္တာ။ ယဥ္ဟိ ဉာဏာရမ္မဏံ ဉာဏံ တဿ အာရမ္မဏာမ္ပိ အသမ္မောဟဝသေန ပဋိဝိဇ္ဈန္တမေဝ ပဝတ္တတိ, တံ ကြဓ ပဋိဘာနပဋိသမ္ဘိဒါ နာမ။ ဝေဒ္ဓ ကတွာ ဝုတ္တံ "ကြမာနိ ဉာဏာနိ ကြဒမတ္ထဇောတကာနီ"တိ။ ဉာဏမတ္တာရမ္မဏံ ပန ဉာဏံ အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါယေဝ။ ဋ္ဌေ စ ကိဥ္စာပိ အယံ ပဋိသမ္ဘိဒါ သာရမ္မဏေသု ဉာဏေသု ပဝတ္တတိ, အာရမ္မဏာနံ ပန ပဘေဒံ ဟေဋ္ဌာ ဉာဏတ္တယမေဝ ဝိဘာဝေ

တိ။ ယထာ ကိံ? ယထာ ဓမ္မဒေသနာယ အသမတ္ထော ဗဟုဿုတော ကိဉ္စိပိ ဓမ္မကထိကေန ကထေတဗ္ဗံ ဓမ္မံ ဇာနာတိ, ဒေသနာ ပန ဓမ္မကထိကဿေဝ ဝိသယောတိ, ဧဝံသမ္ပဒမိဒံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဣမာသု ပန ပစ္ဆိမာနံ တိဿန္နံ သေခါသေခမဂ္ဂက္ခဏေ အသမ္မောဟဝသေန ပဋိဝေဓော ဟောတိ, အတ္ထပဋိသမ္ဘိဒါယ အာရမ္မဏကရဏဝသေနပိ။ တထာ ဟိ သာ မဂ္ဂဖလသဘာတပိ ဟောတိ။ ဧတ္ထ ကတ္ထ သာ လောကိယလောကုတ္တရာ, သေသာ တိဿော လောကိယာဝ။ တေနာဟု ပောရာဏာ –

"လာဘော တာသမသမ္မောဟာ၊ သေခါသေခပထက္ခဏေ။
အတ္ထပညာ ယထာလမ္ဗာ၊ သာ ဒွိဓာညာ တု သာသတ"တိ။

၁၁၉၁. ဣမာ ပန စတဿော ပဋိသမ္ဘိဒါ ပဉ္စဟိ အာကာရေဟိ ဝိသဒဘာဝံ ဂစ္ဆန္တီတိ ဒဿေတုံ **"ပရိယတ္တီ"**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **ပရိယတ္တိ** နာမ ဗုဒ္ဓဝစနဿ ပရိယာပုဏနံ, ဟဋ္ဌိအဋ္ဌကထာသု ဂဏ္ဌိပဒအတ္ထပဒဝိနိစ္ဆယကထာ **ပရိပုစ္ဆာ** ပရိတော သဗ္ဗတော ဉတုံ ပုစ္ဆာတိ ကတွာ။ **သဝနံ** သက္ကစ္စံ အဋ္ဌိံ ကတွာ သောတဝိညာဏဝသေန ဂဟဏံ, **အဓိဂမော** မဂ္ဂပ္ပတ္တိ။ **အဋ္ဌကထာယံ** ပန "အဓိဂမော နာမ အရဟတ္တမဂ္ဂပ္ပတ္တီ"တိ (ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၇၁၈) ဝုတ္တံ။ တံ သေခဘူမိယံ ပဘေဒဂမနံ အပ္ပဝိသယံ, အသေခဘူမိယံ ဗဟုဝိသယန္တိ ကတွာ ဝုတ္တံ။ သာတိသယံ တ အဓိဂမနံ သန္ဓာယေဝ ဝုတ္တံ။ သေခေန ပတ္တာနမ္ပိ ဟိ ဣမာသံ အရဟတ္တပ္ပတ္တိယာ ဝိသဒဘာတဓိဂမောတိ။ ပုဗ္ဗယောဂေ ဝိယ ပန အရဟတ္တပ္ပတ္တိ အရဟတောပိ ပဋိသမ္ဘိဒါဝိသဒတာယ ပစ္စယော န န ဟောတီတိ ပဉ္စန္နမ္ပိ ယထာယောဂံ သေက္ခာသေက္ခပဋိသမ္ဘိဒါဝိသဒတာယ ကာရဏတာ ယောဇေတဗ္ဗာ။ **ပုဗ္ဗယောဂေ** နာမ ပုဗ္ဗဗုဒ္ဓါနံ သာသနေ ဂတပစ္စာဂတိကဘာဝေန ယာဝ အနုလောမဂေါတြဘုသမီပံ, တာဝ ဝိပဿနာဘိယောဂေါ။ အဓိဂမပုဗ္ဗယောဂါ စေတ္ထ အနုပ္ပန္နံ ဥပ္ပာဒေန္တိ, ဥပ္ပန္နဉ္စ ဝိသဒံ ကရောန္တိ, သေသာနိ ပန သုဝိသဒဘာဝဿေဝ ပစ္စယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၁၉၂-၄. ဧဝံ ဧကေဝိဓာဒိဝသေန ပညာယ ပဘေဒံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဘာဝနာဝိဓာနံ ဝိဘာဝေတုံ **"ကထံ ဘာဝေတဗ္ဗာ"**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ ယသ္မာ ဣမာယ ပညာယ ခန္ဓာဒယော ဓမ္မာ ဘူမိ, သီလဝိသုဒ္ဓိ စေဝ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ စာတိ ဣမာ ဒွေ ဝိသုဒ္ဓိယော မူလံ, ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓီတိ ဣမာ ပဉ္စ ဝိသုဒ္ဓိယော သရီရံ, တသ္မာ တေသု ဘူမိဘူတေသု ဓမ္မေသု ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဝသေန ဉာဏပရိစယံ ကတွာ မူလဘူတာ ဒွေ ဝိသုဒ္ဓိယော သမ္ပာဒေတွာ သရီရဘူတာ ပဉ္စ ဝိသုဒ္ဓိယော သမ္ပာဒေန္တေန ဘာဝေတဗ္ဗာတိ ဒဿေတုံ **"ခန္ဓာဒီသူ"**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **ခန္ဓာဒီသူ**တိ ခန္ဓာယတနဓာတုဣန္ဒြိယပဋိစ္စသမုပ္ပာဒါဒိဘေဒေသု။ **ဘူမိဘူတေသု စာ**တိ လက္ခဏာဒိဂ္ဂဟဏဝသေန ဉာဏဿ ပဝတ္တိဋ္ဌာနဘူတေသု။ **သီလံ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ**န္တိ မူလဘူတံ သီလဝိသုဒ္ဓိံ, စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဉ္စ။ သတိ ဟိ သီလဝိသုဒ္ဓိယံ, စိတ္တဝိသုဒ္ဓိယဉ္စ အယံ ပညာ မူလဇာတာ နာမ ဟောတိ, နာသတီတိ။ **ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓါဒယော ပဉ္စာ**တိ ဥပဗျူဟေတဗ္ဗတ္တာ သရီရဘူတာ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိအာဒယော ပဉ္စ။ ဣမိဿာ ဟိ ပညာယ သန္တာနဝသေန ပဝတ္တမာနာယ ဟဒယဟတ္ထိသီသဋ္ဌာနိယာ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိအာဒယော ဣမာ ပဉ္စ ဝိသုဒ္ဓိယော အဝယဝေန သမုဒါယူပလက္ခဏနယေန သရီရန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **တာယ ပညာယာ**တိ ဥဂ္ဂဟပရိပုစ္ဆာဒိဝသေန ခန္ဓာဒီသု ဓမ္မေသု ပဝတ္တပညာယ။ **ဇနနာဒိတော**တိ ဇာတိဇရာမရဏာဒီဟိ။

၁၁၉၅-၆. "ဘာဝေတဗ္ဗာ"တိ ဝတွာ ဣဒါနိ ယသ္မာ ခန္ဓာဒိဘူမီသု သီလဝိသုဒ္ဓိစိတ္တဝိသုဒ္ဓိသင်္ခါတေဟိ မူလေဟိ သုပ္ပတိဋ္ဌိတေန ပဉ္စဝိသုဒ္ဓိသင်္ခါတသရီရဿ ဝဍ္ဎနေနေဝ ပညာဝဍ္ဎနာ နာမ ဟောတိ, တသ္မာ ဝိပဿနာပညာယ ဘူမိဘူတေသု ခန္ဓာဒီသု ကေဒေသဒဿနတ္ထံ **"ရူပဉ္စာ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **တတ္ထာ** တိ တေသု ပဉ္စသု ခန္ဓေသု။ **ယံ ကိဉ္စီ**တိ အနဝသေသပရိယာဒါနံ။ **အတီတာနာဂတာဒိက**န္တိအာဒိနာ ပန တဒေဝ ကောဒသသု ဩကာသေသု ပက္ခိပိတွာ ဒဿေတိ။ **အာဒိ-**ဂ္ဂဟဏေန ပစ္စုပ္ပန္နဿ ဂဟဏံ။

၁၁၉၇-၁၂၀၀. **ဟီန**န္တိအာဒီသု အကုသလကမ္မသမုဋ္ဌာနတာယ **ဟီနံ,** ကုသလကမ္မသမုဋ္ဌာနတာယ **ပဏီတံ**။ အကုသလဝိပါကုပ္ပတ္တိဟေတုဘူတတာယ တ **ဟီနံ,** ဝိပရိယာယေန **ပဏီတံ**။ ဒုပ္ပရိဂ္ဂဟဘူတသုခုမရူပာဒိဝသေန **ဒူရံ,** ဣတရဝသေန **သန္တိက** န္တိအာဒိနာ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သဗ္ဗံ တံ ဧကတော ကတွာ** တိ အတီတာဒိဝိဘာဂဘိန္နံ သဗ္ဗံ တံ ရူပရာသိဝသေန ဗုဒ္ဓိယာ ဧကဇ္ဈံ ဂဟေတွာ "မဟာဥဒကက္ခန္ဓော"တိအာဒီသု ဝိယ "ရာသဋ္ဌေန ရူပက္ခန္ဓော"တိ ဝုစ္စတိ။ **သုတ္တေပိ** ဟိ ဝုတ္တံ "တဒေကဇ္ဈံ အဘိသံယူဟိတွာ အဘိသင်္ခိပိတွာ"တိ။ **ဝေဒနာက္ခန္ဓော** တိ

အာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။ ကေကေသု ပန ဝေဒနာဒီသု ''သမုဒ္ဒေါ မယာ ဒိဋ္ဌော''တိအာဒီသု ဝိယ သမုဒာယတော ဟာရသ္ သ အဝယဝေပိ ဒိဋ္ဌနတော ခန္ဓ-သဒ္ဒော ရုဠှီဝသေန ပဝတ္တတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယံ တံ ကိဉ္စိ ဝေဒယိတလက္ခဏန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ဝေဒနာက္ခန္ဓောယေဝ **ဝေဒနာက္ခန္ဓတာ** ။ ဝေဒနာယ အတီတာဒိဝိဘာဂေ ဝိတ္ထာရကထာ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂတော** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၄၉၇ အာဒယော) ဂဟေတဗ္ဗာ။ **အဘိသင်္ခရဏလက္ခဏ** န္တိ သင်္ခါရက္ခန္ဓဿ စေတနာပဓာနတာယ ဧဝံ ဝုတ္တံ, သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ အာရမ္မဏေ ရာသိကရဏလက္ခဏံ သမ္ပိဏ္ဍနလက္ခဏန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အထ တ ''သ င်္ခတမဘိသင်္ခရောန္တီ''တိ (သံ. နိ. ၃.၇၉) ဝုတ္တတ္တာ ယထာ အတ္တနော ဖလသင်္ခတံ သမ္ဘဒေဝ နိပ္ဖန္နံ ဟောတိ, ဧဝံ အဘိသင်္ခရဏသဘာဝန္တိ အတ္ထော။ အယံ ပန ကုသလာကုသလစေတနာယ ဝသေန ဝဋ္ဋတိ။

၁၂၀၂-၅. ဧဝံ ဝိပဿနာပညာယ ဘူမိဘူတေ ဓမ္မေ ဧကဒေသတော ဒဿေတွာ ဣဒါနိ သီလစိတ္တဝိသုဒ္ဓီနံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္တာ တာ အဝတွာ ဣဒံ ပညာဘာဝနာယ အာဒိဘူတံ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိံ ဒဿေတုံ **''စတ္တာရော စ မဟာဘူတာ''**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တံ သမ္ပာဒေတုကာမေန စ ယောဂါဝစရေန စတုဓာတုဝဝတ္ထာနဝသေန တ ဒွာဒသာယတနဝသေန တ ပဉ္စက္ခန္ဓဝသေန တ ဥဘိန္နံ သင်္ခေပကေဋ္ဌာသာနံ ဝသေန တ ပဋိလဒ္ဓဇ္ဈာနဝသေန တ နာမရူပဿ ဝဝတ္ထာပေတဗ္ဗဘာဝေပိ တေန တေန မုခေန ဝဝတ္ထာနပ္ပကာသနဿ အတိပပဉ္စဝဟတ္တာ ယထာဓိဂတက္ခန္ဓဝသေနေဝ ဣဓ ဝဝတ္ထာနံ ဒဿိတံ။ **ကောသီတိယာ စိတ္တေနာ** တိ ကောသီတိယာ လောကိယစိတ္တေန။ လောကုတ္တရစိတ္တာနိ ပန နေဝ သုက္ခဝိပဿကဿ, န သမထယာနိကဿ ပရိဂ္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ အနဓိဂတတ္တာ။ **စတ္တာရော ရူပိနော ခန္ဓေ**တိ စတ္တာရော အရူပိနော ခန္ဓေ။ သီတုဏှာဒိဝိရောဓိပစ္စယသမဝာယေ ဝိကာရာပဇ္ဇနတော **ရုပ္ပံ ရုပ္ပနလက္ခဏံ**။ အာရမ္မဏာဘိမုခံ နမနတော **နာမံ နမနလက္ခဏံ** ။ **ပရိဂဏှာတီ**တိ ပရိစ္ဆေဒကာရိကာယ ပညာယ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂဏှာတိ။

၁၂၀၆-၉. **တာလဿ ကန္ဒံ တု ယမက** န္တိ ဒွီဟိ ဗီဇေဟိ နိဗ္ဗတ္တိတံ ဧကီဘူတံ ယမကတာလကန္ဒံ။ တဥ္ဟိ ယမကံ ဘိန္နသန္တာနမ္ပိ အဘိန္နံ ဝိယ ဥပဋ္ဌာတိ, ဧဝံ ရူပာရူပဓမ္မာတိ။ **နာမဥ္စ ရူပဥ္စာ** တိ ဧတေနေဝ တဿ ဒုဝိဓဘာဝေ သိဒ္ဓေ **''ဒွိဓာ ဝဝတ္ထပေတိ''** တိ ဣဒံ နာမရူပဝိနိမုတ္တဿ အညဿ အဘာဝဒဿနတ္ထံ။ တေနေတဟ **''နာမတော ရူပတော''**တိအာဒိ။ နာမရူပမတ္တတာယ အဝိနိစ္ဆိတတ္တာ, သန္တာနာဒိဃနဘေဒဿ စ အကတတ္တာ အဘိနိဝေသေန ဝိနာ သမူဟေကတ္တဂ္ဂဟဏဝသေန ''သတ္တော''တိ ပဝတ္တော သမ္မောဟော **သတ္တသမ္မောဟော,** တဿ **ဃာတတ္ထံ** ဝိက္ခမ္ဘနတ္ထံ။ **ဗဟုသုတ္တဝသေနာ** တိ ''ယထာ ဟိ''တိအာဒိနာ ဣဓ ဒဿိတာနံ, အညေသဉ္စ ''ရူပဉ္စ ဟိဒံ, မဟာလိ, အတ္တာ အဘဝိဿ , နယိဒံ ရူပံ အာဗာဓာယ သံဝတ္တေယျ''တိ (မဟာဝ. ၂၀; သံ. နိ. ၃.၅၉) ဧဝမာဒီနံ သမ္ ဗဟုလာနံ **သုတ္တန္တာနံ** ဝသေန။ **တန္တိ** တံ နာမရူပံ။

၁၂၁၀-၂. **အင်္ဂသမ္ဘာရာ** တိ အင်္ဂသမ္ဘာရဟေတု တန္နိမိတ္တံ အမုဉ္စိတွာ သတိ ဧဝ တသ္မိန္တိ အတ္ထော။ **သဒ္ဒေါ**တိ တေဟာရော။ **ခန္ဓေသူ** တိ ပဉ္စသု ဥပာဒါနက္ခန္ဓေသု **သန္တေသု** တေ အမုဉ္စိတွာတဝ **သတ္တောတိ သမ္မုတိ** တေဟာရော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ အက္ခစက္ကပဉ္စရဤသာဒီသု အင်္ဂသမ္ဘာရေသု ဧကေနာကာရေန ဧကဇ္ဈံ ရာသိဟုတွာ သဏ္ဌိတေသု ''ရထော''တိ တေဟာရမတ္တံ ဟောတိ, ပရမတ္ထတော ပန ဧကေကသ္မိံ အင်္ဂေ ဥပပရိက္ခိယမာနေ ရထော နာမ နတ္ထိ, ဧဝမေဝ ဥပာဒါနက္ခန္ဓသင်္ခါတေသု ရူပာရူပဓမ္မေသု သန္တာနဝသေန ပဝတ္တမာနေသု ''သတ္တော''တိ တ ''ပုဂ္ဂလော''တိ တ ''ဇီဝေ''တိ တ တေဟာရမတ္တံ, ပရမတ္ထတော ပန ဧကေကသ္မိံ ဓမ္မေ ဥပပရိက္ခိယမာနေ ''အသ္မီ''တိ တ ''အဟ''န္တိ တ ကဟဿ ဝတ္ထုဘူတော သတ္တော နာမ နတ္ထိ, ကေဝလံ နာမရူပမတ္တမေဝ အတ္ထီတိ။ ဧဝံ ပဿတော ဟိ ဒဿနံ ယထာဘူတဒဿနံ နာမ ဟောတိ, ယံ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓီတိ ဝုစ္စတိ။ သစေ ကောစိ သတ္တော နာမ နတ္ထိ, ကထဉ္စရဟိ နာမရူပမတ္တေ ဂမနာဒိအတ္ထကိစ္စသိဒ္ဓိတာ ဟောတီတိ အနုယောဂံ သန္ဓာယာဟ **''ယထာပီ''**တိအာဒိ။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပတ္ထော – ယထာ **အရူမယံ ယန္တံ နိဇ္ဇီဝံ** ဇီဝဝိရဟိတံ အဗ္ဘန္တရေ ဝတ္တမာနဿ ဇီဝဿ အဘာဝတော တတောယေဝ **နိရီဟကံ** နိဗ္ဗျာပာရံ, အထ စ ပန **အရုရဇ္ဇုသမာယောဂေ** ပစ္စယဝိသေသသံ သေန **တံ** အရုယန္တံ **ဂစ္ဆတိပိ တိဋ္ဌတိပိ,** သဇီဝံ သဗ္ဗျာပာရံ ဝိယ ဂမနာဒိကိစ္စံ သာဓေန္တမိဝ ခာယတိ, **တထာ ဣဒံ နာမရူပမ္ပိ** ကိဉ္စာပိ နိဇ္ဇီဝံ နိရီဟကဉ္စ, အထ စ ပန **အညမည**သင်္ခတပစ္စယဝိသေသဿ **သမာယောဂေ** သဇီဝံ သဗ္ဗျာပာရံ ဂစ္ဆန္တံ တိဋ္ဌန္တဉ္စ ခာယတီတိ။

၁၂၁၃. **သစ္စတော** တိ ဘူတတော, ပရမတ္ထတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဣဒံ နာမရူပံ အဘိသင်္ခတံ ယန္တမိဝ သုညံ** ဇီဝတဒိနာ။ ပစ္စယေဟိ အဘိသင်္ခတံ ဣဒံ နာမရူပံ ယန္တမိဝ သုညန္တိ တ သမ္ဗန္ဓော။ **ဒုက္ခဿ ပုဉ္ဇော** တိ နိစ္စာတုရ တာယ ဒုက္ခဿ ရာသိ။ **တိဏကဋ္ဌသာဒိသော** တိ အတ္တသုညတာယ တိဏကဋ္ဌသမော။

၁၂၁၅. **ယမကန္တိ** ယုဂဠံ။ သော စ ယမကဘာဘတေ အညမညနိဿိတဘာဝေနာတိ အာဟ **"ဥဘော အညောညနိဿိတာ"**တိ။ တတော ဧဝ **ဧကသ္မိံ ဘိဇ္ဇမာနသ္မိံ ဥဘော ဘိဇ္ဇန္တိ** ။ န ဟိ ကအစိ ပဉ္စဝေါကာရဘဝေ မရဏဝသေန ရူပေ နိရုဇ္ဈန္တေ အရူပံ အနိရုဇ္ဈန္တံ, အရူပေ တ နိရုဇ္ဈန္တေ ရူပံ အနိရုဇ္ဈန္တံ အတ္ထိ။ ဧကတေကာရာဘဝစတုဝေါကာ ရာဘဝေသု ပန တေသံ အညမညံ အနိဿာယ ပဝတ္တိယာ ကာရဏံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမေဝတတိ။ သော ပနာယံ ဘင်္ဂေ ပစ္စယ ဝသေနေဝ, ပစ္စယနိရောဓေနေဝ နာမရူပနိရောဓောတိ အတ္ထော။ **ပစ္စယာ**တိ ပစ္စယဘူတာ, အညမညဿ ပစ္စယာ ဟောန္တာပိ ဧကသ္မိံ ဘိဇ္ဇမာနသ္မိံ ဥဘော ဘိဇ္ဇန္တိယေဝတတိ အတ္ထော။

၁၂၁၆-၉. **နိတ္တေဇ** န္တိ တေဇဟီနံ အာနုဘာဝဝိရဟိတံ။ ယတ္ထ ပန တံ နိတ္တေဇံ, တံ ဒဿေတုံ **"န ဗ္ဗာဟ ရတိ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ န ဟိ အညထာ သဒ္ဒဟနုဿာဟနာဒိသု နာမံ နိတ္တေဇန္တိ သက္ကာ ဝတ္တုံ, နာပိ ရူပံ သန္ဒာရ ဏာဗန္ဓနာဒိသု။ တေနေဝ ဟိ **"တထာ ရူပမ္ပိ နိတ္တေဇ"** န္တိ ဝတွာ **"ဘုဥ္ဇာမီတိ။ပေ။ န ဝိဇ္ဇတိ"** တိ ဝုတ္တံ။

၁၂၂၀-၁. **နာမံ နိဿာယာ** တိအာဒိနာ ဗ္ဗတိရေကဝသေနပိ နာမရူပာနံ နိတ္တေဇတာယေဝ ဝိဘာဝေတိ ။ ရူပဉ္ဟိ ဂမ နာဒိကိရိယာသု **နာမံ နိဿာယ** ပဝတ္တတိ, နာမံ ဒဿနာဒိကိရိယာသု **ရူပံ နိဿာယ** ။ အညမညံ သန္နိဿာယ စဿ အတ္တကိစ္စသိဒ္ဓိပိ ပစ္စေကံ အသမတ္ထတံ ဝိဘာဝေတိ။ တထာ ဟိ နာမရူပဿ အတ္တသုညတာ, နိဗ္ဗာဟရတာ စ သုဠုတ ရံ ပာကဋာ ဟောန္တိတိ။ ကထံ ပန ပစ္စေကံ အသမတ္ထာနံ သမုဒိတဘာဝေ သတိ သမတ္ထတာ ဟောတိ အသာမဂ္ဂိယံ အဟေတုနံ သာမဂ္ဂိယမ္ပိ အဟေတုကဘာတပတ္တိတော။ န ဟိ ပစ္စေကံ ဒဋ္ဌုံ အသက္ကောန္တာနံ သတမ္ပိ သဟဿ မ္ပိ သမုဒိတံ ဒဋ္ဌုံ သက္ကောတီတိ စောဒနံ ဟဒယေ ကတွာ အာဟ **"ဣမဿ ပနာ"** တိအာဒိ။ ဥပမာယပိ ဟိ အသိဒ္ဓော အတ္ထော သာဓေတဗ္ဗော။ တေနေတဟ ''ဥပမံ တေ ကရိဿာမိ, ဥပမာယပိ ဣဓေကစ္စေ ဝိညူ ပုရိသာ ဘာသိတဿ အတ္ထံ ဇာနန္တိ''တိ (မ. နိ. ၁.၂၅၈; အ. နိ. ၈.၈; ၁၀.၉၅; ဇာ. ၂.၁၉.၂၄)။ အယံ ပနေတ္ထ **ဇစ္စန္ဓပီဌသပ္ပိနံ ဥပမာ** – ယထာ ဇစ္စန္ဓော စ ပီဌသပ္ပိ စ ဒိသာ ပက္ကမိတုကာမာ အဿု။ ဇစ္စန္ဓော ပီဌသပ္ပိံ ဧဝမာဟ ''အဟံ ခော, ဘဏေ, သ က္ကောမိ ဟဒေဟိ ဟဒကရဏီယံ ကာတုံ, နတ္ထိ စ မေ စက္ခူနိ, ယေဟိ သမံ ဝိသမံ ပဿေယျ''န္တိ။ ပီဌသပ္ပိ ဇစ္စန္ဓံ ဧဝမာဟ ''အဟံ ခော, ဘဏေ, သက္ကောမိ စက္ခုနာ စက္ခုကရဏီယံ ကာတုံ, နတ္ထိ စ မေ ဟဒာ, ယေဟိ အဘိက္ကမေယျံ ပဋိက္ကမေယျံ တ''တိ။ သော တုဋ္ဌဟဋ္ဌော ဇစ္စန္ဓော ပီဌသပ္ပိံ အံသကူဋံ အာရောပေသိ, ပီဌသပ္ပိ ဇစ္စန္ဓဿ အံ သကူဋေ နိသီဒိတွာ ဧဝမာဟ ''တမံ မုဥ္စ, ဒက္ခိဏံ ဂဏှာဟ, ဒက္ခိဏံ မုဥ္စ, တမံ ဂဏှာဟာ''တိ။ တတ္ထ ဇစ္စန္ဓောပိ နိတ္ တေဇော ဒုဗ္ဗလော န သကေန ဗလေန ဂစ္ဆတိ, တထေဝ ပီဌသပ္ပိ န သကေန ဗလေန ဂစ္ဆတိ, န စ တေသံ အညမညံ နိ ဿာယ ဂမနံ န ပဝတ္တတိ, ဧဝမေဝ နာမမ္ပိ နိတ္တေဇံ န သကေန တေဇေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န တာသု တာသု ကိရိယာသု ပဝ တ္တတိ, ရူပမ္ပိ နိတ္တေဇံ န သကေန တေဇေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န တာသု တာသု ကိရိယာသု ပဝတ္တတိ, န စ တေသံ အညမ ညံ နိဿာယ ဥပ္ပတ္တိ တ ပဝတ္တိ တ န ဟောတီတိ။ တေနာဟု ပောရာဏာ –

''န သကေန ဗလေန ဇာယရေ၊
နောပိ သကေန ဗလေန တိဋ္ဌရေ။
ပရဓမ္မဝသာနုဝတ္တိနော၊
ဇာယရေ သင်္ခတာ အတ္တဒုဗ္ဗလာ။

''ပရပစ္စယတော စ ဇာယရေ၊ ပရအာရမ္မဏတော သမုဋ္ဌိတာ။
အာရမ္မဏပစ္စယေဟိ စ၊ ပရဓမ္မေဟိ စိမေ ပဘာဝိတာ''တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၆၇၇)။

၁၂၂၂-၃. ဣအနိ နာတယန္တိကူပမာယပိ နာမရူပာနံ အဝသဝတ္တိတံ ဝိဘာဝေတုံ **"ယထာ ဟီ"**တိအာဒိကထာဒ္ဓဝယံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **နိဿာယာ** တိ ပတိဋ္ဌာယ။ **ယန္တိ** တိ ဂစ္ဆန္တိ။ **မနုဿေ နိဿာယာ** တိ နေတုဘူတေ နိယာမကကမ္မ ကရာဒိမနုဿေ အပဿာယ။ န ဟိ တေသံ အရဏဂုဟဏလင်္ကာရသဏ္ဌာပနဥဒကသိဥ္စနာဒိကိရိယာယ ဝိနာ နာတ

ကုစ္ဆိတဒေသံ ဟာပုဏာတိ, ယထာ ပန ဥဘောပိ အညမညံ နိဿာယ **အဏ္ဏဝေ** ဂစ္ဆန္တိ, ဧဝံ နာမဉ္စ ရူပဉ္စ ဥဘော အညမညံ နိဿိတာ ပဝတ္တန္တီတိ အဓိပ္ပါယော။

၁၂၂၄. **သတ္တသညံ ဝိနောဒေတွာတ**တိ ယထာဝုတ္တနယေဟိ အနာဒိကာလဘာဝိတံ ခန္ဓပဉ္စကေ သတ္တဂ္ဂါဟံ ဝိက္ခမ္ဘေတွာ။ **နာမ။ပေ.။ ဝုစ္စတီ** တိ “ဣဒံ နာမံ, ဧတ္တကံ နာမံ, န ဣတော ဘိယျော။ ဣဒံ ရူပံ, ဧတ္တကံ ရူပံ, န ဣတော ဘိယျော”တိ ဧဝံ သဗ္ဗာကာရေန တေသံ လက္ခဏသလ္လက္ခဏမုခေန တမတ္တဘာဝဒဿနံ **ဧတံ** အတ္တဒိဋ္ဌိမလဝိသောဓနတော **ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓီတိ ဝုစ္စတိ** ဗုဒ္ဓာဒီဟီတိ အတ္ထော။ န ကေဝလဉ္စေတံ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိယေဝ ဝုစ္စတိ, နာမရူပဝဝတ္ထာပနန္တိပိ တေသွေဝ အဓိဝစနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဇာတိအာဒိတော**တိ ဇာတိဇရာဗျာဓိအာဒိတော ဒုက္ခတော။ ယထာဟ “ဇာတိပိ ဒုက္ခာ, ဇရာပိ ဒုက္ခာ, ဗျာဓိပိ ဒုက္ခော, မရဏမ္ပိ ဒုက္ခံ, ယမ္ပိစ္ဆံ န လဘတိ, တမ္ပိ ဒုက္ခံ, သံခိတ္တေန ပဉ္စုပါဒါနက္ခန္ဓာ ဒုက္ခာ”တိ (မဟာဝ. ၁၄; သံ. နိ. ၅.၁၀၈၁; ပဋိ. မ. ၂.၃၀)။ **အန္တဒွယ** န္တိ သဿတုစ္ဆေဒသင်္ခါတံ အန္တဒွယံ။ အထ တ သတ္တဿ အစ္စန္တံ အတ္ထိဘာဝသင်္ခါတံ, တဿ နတ္ထိဘာဝသင်္ခါတဉ္စ **အန္တဒွယံ** ။ ပရမတ္ထတော အနုပလဗ္ဘနတော ဟိ သတ္တော အတ္ထီတိ ဝဇ္ဇိတဗ္ဗမေဝ, လောကသင်္ကေတတောဝ ဥပလဗ္ဘနတော နတ္ထီတိပိ ဝဇ္ဇိတဗ္ဗမေဝါတိ။ သုဋ္ဌုတရံ ပရိသုဒ္ဓံ ကရောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဒိဋ္ဌိဂတာနိ မလာနိ** တိ ဒိဋ္ဌိဂတသင်္ခါတာနိ မလာနိ။ **အသေသံ** နိဿေသတော **နာသံ** ဝိနာသံ ဝိက္ခမ္ဘနံ **ဥပေန္တိ** ။ တထာ ဟေတံ ဒိဋ္ဌိမလဝိသောဓနတော ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓီတိ ဝုစ္စတိ။

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသိနိယာ နာမ

အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာယ

ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၁၉. ကေ္ကုနဝိသတိမော ပရိစ္ဆေဒော

ကင်္ခာဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၂၂၇. အနန္တရံ နိဒ္ဒိဋ္ဌာယ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိယာ ဝိသယဘာဝေန ဒဿိတတ္တာ **“တေဿာ”** တိ ဝုတ္တံ, န တဒည
တော ဝိသေသနတ္ထံ တဒညဿ စ အဘာဝတော။ အဇ္ဈတ္တံ တ ဟိ ဝိပဿနာဘိနိဝေသော ဟောတု ဗဟိဒ္ဓာ တ, အ
တ္ထသိဒ္ဓိယံ ပန လက္ခဏတော သဗ္ဗမ္ပိ နာမရူပံ အနဝသေသတော ပရိဂ္ဂဟိတမေဝ ဟောတီတိ။ **ဇာနိတ္ဝာ ဟေတုပစ္စ
ယေ**တိ ဟေတုပစ္စယေ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ, ဟေတုပစ္စယေ ပရိဂ္ဂဏှနဟေတူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဏ
ဟေတု ဟိဿ အဒ္ဓတ္တယေ ကင်္ခာဝိတရဏံ ဟောတီတိ။ **ဝိတရိတွာ**တိ အတိက္ကမိတွာ, ဝိက္ခမ္ဘေတွာတိ အတ္ထ
ထော။ တံ ပန ဉာဏံ တထာဝိဂတံ ဝသိဘာဝပ္ပတ္တံ ဈာနံ ဝိယ ယောဂိနော သန္တာနေ ပဗန္ဓဝသေန ပဝတ္တတီတိ ကတွာ
ဝုတ္တံ **“ဌိတ”**န္တိ။

၁၂၂၉-၃၀. **နာမရူပဿ။ပေ။ အာဝဇ္ဇိတွာ** တိ ယထာ နာမ ကုသလော ဘိသက္ကော ရောဂံ ဒိသွာ တဿ သမုဋ္ဌ
ဌာနံ ပရိယေသတိ, ယထာ တ ပန အနုကမ္ပကော ပုရိသော ကုမာရံ ဥတ္တာနသေယျံ ရထိကာယ နိပန္နံ ဒိသွာ “ကဿ
နု ခေါ အယံ ပုတ္တကော”တိ တဿ မာတာပိတရော အာဝဇ္ဇတိ, ဧဝမေဝံ **နာမရူပဿ ကော ဟေတု, ကော တ ပစ္စ
ယော ဘဝေ**။ န တာဝေတံ အဟေတုကံ သဗ္ဗတ္ထ, သဗ္ဗဒာ, သဗ္ဗေသဉ္စ ဧကသဒိသဘာဝါပတ္တိတော, န ဣဿရာဒိ
ဟေတုကံ နာမရူပတော ဥဒ္ဓံ ဣဿရာဒီနံ အဘာဝတော။ ယေပိ နာမရူပမတ္တမေဝ ဣဿရာဒယောတိ ဝဒန္တိ တေသံ ဣ
ဿရာဒိသင်္ခါတနာမရူပဿ အဟေတုကဘာဝါပတ္တိတော, တသ္မာ ဘဝိတဗ္ဗမဿ ဟေတုပစ္စယေဟိ, “ကော နု
ခေါ”တိ နာမရူပဿ ဟေတုပစ္စယေ အာဝဇ္ဇိတွာတိ အတ္ထော။ ဧဝံ တာဝ ကတွာ ဣမဿ နာမရူပဿ ဟေတုပ
စ္စယေ ပရိဂ္ဂဏှနတ္တေန ဩဠာရိကတ္တာ, သုပာကဋတ္တာ စ ရူပဿ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟော သုကရောတိ ပဌမံ တဿ
ပစ္စယပရိဂ္ဂဟော ကာတဗ္ဗောတိ ဒဿေန္တော အာဟ **“ရူပကာယဿာ”** တိအာဒိ။ တတ္ထ ယထာ နာမရူပဿ
ပစ္စယပရိဂ္ဂဟော အဟေတုဝိသမဟေတုတဒနိဝတ္တိယာ ဟောတိ, ဧဝံ နိဗ္ဗိအဝိရာကဝဟဘာဝေန တတ္ထ တတ္ထ အဘိ
ရတိနိဝတ္တိယာပိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗောတိ တံ ဒ္ဝတ္တိံသာကာရဝသေန ဒဿေတုံ **“ကေသာ လောမာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

၁၂၃၂-၃. **အဝိဇ္ဇာ။ပေ။ မတော**တိ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ဥပာဒါနံ ကမ္မန္တိ ဣဒံ စတုဗ္ဗိဓံ မေဇာတံ **တေဿ** ယထာဝု
တ္တဿ **ရူပကာယဿ ဟေတု,** စတုဗ္ဗိဓော အာဟာရော ပစ္စယောတိ အတ္ထော။ ကသ္မာ ပန ပုရိမံ ဟေတု, ဣတ
ရော ပစ္စယောတိ စောဒနံ သန္ဓာယ **“ဇနကော”**တိအာဒိံ ဝတွာ တံ လောကဝသေန သမတ္ထေတုံ **“ဟေတွဝဏ္ဏရသွ
သာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဇနကော**တိ, **အနုပာလကော**တိ စ အန္တောဂတဟေတွဝတ္ထမိဒံ ဝိသေသနံ, ဇနကတ္တာ, အ
နုပာလကတ္တာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ **ဇနကတ္တာ**တိ နိဗ္ဗတ္တကတ္တာ။ ဣမိနာ ဗီဇံ ဝိယ အင်္ကုရဿ အဝိဇ္ဇာဒယော
ရူပကာယဿ အသာဓာရဏကာရဏတာယ ဟေတူတိ ဒဿိတံ။ **အနုပာလကတ္တာ**တိ ဥပတ္ထမ္ဘကတ္တာ။ ဣမိနာ ပန အ
င်္ကုရဿ ပထဝီသလိလာဒယော ဝိယ အာဟာရော သာဓာရဏကာရဏတာယ ပစ္စယောတိ ဒဿိတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၁၂၃၄-၇. **ဣတိမေ။ပေ။ ဂတာ**တိ ဧဝမေတေ အဝိဇ္ဇာဒယော ပဉ္စ ဓမ္မာ ယထာရဟံ **ဟေတု**ဘာဝံ, **ပစ္စယ**ဘာဝဉ္စ
ဂတာ။ **မာတာဝ ဥပနိဿယာ** တိ **အဝိဇ္ဇာ** ဘဝေသု ဝိဇ္ဇမာနအောသပဋ္ဌိစ္စာဒနဘာဝေန, **တဏှာ** ပတ္ထနာဘာဝေန, **ဥပ
ာဒါနံ** ဒဠှဂ္ဂဟဘာဝေနာတိ ဧဝံ သင်္ခါရဘာတနံ ဟေတုဘူတာ ဇနကသဟာယတာယ ဘဝနိကန္တိတံသဟဇာတအာသန္န
နကာရဏတ္တာ အဘိသင်္ခါရိကာ, အပဿယဘူတာ တတိ မာတာ ဝိယ ဥပနိဿယာ ဟောန္တိ။ ယထာ ပိတုဇနိတသု
က္ကေ ပုတ္တဿ ဥပ္ပတ္တီတိ **ပိတာ** ဇနကော, ဧဝံ **ကမ္မံ** သတ္တဿ ဥပ္ပာဒကတ္တာ **ဇနက**န္တိ အာဟ။ ယထာ **ဓာတိ**
ဇာတဿ **ကုမာရဿ** ဝဍ္ဎိတာ သန္ဓာရိကာ, ဧဝံ **အာဟာရော** ဥပ္ပန္နဿ ကာယဿ ဗျူဟေတာ, သန္ဓာရကော စာ
တိ ဝုတ္တံ **“ဓာတီ။ပေ။ ဘဝေ”**တိ။ ကာမဉ္စေတ္ထ အဝိဇ္ဇာဒယော နာမကာယဿာပိ ပစ္စယော, ပကာရန္တရေန ပန တ
ဿ ဟာကဋ္ဌံ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဝိဓိံ ဒဿေတုံ “စက္ခုဉ္စာ”တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **စက္ခုဉ္စာ** တိ **စ**-သဒ္ဒော သမုစ္စယတ္
ထော, တေန စက္ခုဝိညာဏဿ အာဝဇ္ဇနာဒိံ အဇ္ဈတ္တံ သဗ္ဗံ ပစ္စယဇာတံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ရူပမာလောကမေဝ စာ**တိ
ပန **စ**-သဒ္ဒေန ယထာ ဗာဟိရရူပံ စက္ခုဝိညာဏဿ အာရမ္မဏပစ္စယော, ယထာ စ အာလောကော ဥပနိဿယပစ္စ
ယော, ဧဝံ အညမ္ပိ ဗာဟိရံ ပစ္စယဇာတံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ပဋိစ္စာ** တိ ပစ္စယဘူတံ လဒ္ဓာတိ အတ္ထော။ တေန စက္ခုဿ နိ

သ္သယပုရေဇာတက္ကန္ဒိယဝိပ္ပယုတ္တအတ္ထိအဝိဂတဝသေန, ရူပလောကာနဥ္စ ယထာသမ္ဘဝံ အာရမ္မဏဥပနိဿ္သယပုရေဇာတအတ္ထိအဝိဂတဝသေန, ဣတရေသဉ္စ သဒ္ဒသင်္ဂဟိတာနံ အနန္တရာဒိသဟဇာတာဒိဝသေန ပစ္စယဘာဝံ ဒဿေတိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဖဿာဒီနံ ဝိယ သဟ ပစ္စယေဟိ သောတဝိညာဏာဒီနံ သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝံ သမ္မသန္နူပဂံ သဗ္ဗံ နာမံ သဟ ပစ္စယေန သင်္ဂဟိတံ ဟောတိ။ တေနာဟ **"နာမကာယဿ ပစ္စယံ ပရိဂ္ဂဏှာတီ"** တိ။

၁၂၃၈-၄၀. ဒိဿ္သတနာတိ တေရဟိ ပဝတ္တိံ ဒိဿ္သတ။ **တထေဝိဒန္တိ** ဣမိနာ န ကေဝလံ သပ္ပစ္စယတာမတ္တမေဝ ပစ္စာမဋ္ဌံ, အထ ခော ယာဒိသေဟိ **တေရဟိ** ပဝတ္တတိ, တာဒိသေဟိ အဝိဇ္ဇာဒိပစ္စယေဟေဝ **အတီတေပိ** ပဝတ္တိတ္ထာတိ ပစ္စယသဟိတတာပိ ပစ္စာမဋ္ဌာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **ပုဗ္ဗန္တေ** တိ အတီတခန္ဓပ္ပဗန္ဓကောဋ္ဌာသေ။ **ပဉ္စဓာဂတာ**တိ –

> "အဟောသိံ နု ခော အဟမတီတမဒ္ဓာနံ, န နု ခော အဟောသိံ အဟမတီတမဒ္ဓာနံ, ကိံ နု ခော အဟောသိံ အဟမတီတမဒ္ဓာနံ, ကထံ နု ခော အဟောသိံ အဟမတီတမဒ္ဓာနံ, ကိံ ဟုတွာ ကိံ အဟောသိံ နု ခော အဟမတီတမဒ္ဓာန"န္တိ (မ. နိ. ၁.၁၈; သံ. နိ. ၂.၂၀; မဟာနိ. ၁၇၄) –

ပဉ္စဟိ အာကာရေဟိ **အာဂတာ,** ပဝတ္တာ တ။ **အပရန္တေ** တိ အနာဂတေ ခန္ဓပ္ပဗန္ဓကောဋ္ဌာသေ။ **ပဉ္စဓာ သမုဒီရိတာ**တိ –

> "ဘဝိဿာမိ နု ခော အဟမနာဂတမဒ္ဓာနံ, န နု ခော ဘဝိဿာမိ အဟမနာဂတမဒ္ဓာနံ, ကိံ နု ခော ဘဝိဿာမိ အဟမနာဂတမဒ္ဓာနံ, ကထံ နု ခော ဘဝိဿာမိ အဟမနာဂတမဒ္ဓာနံ, ကိံ ဟုတွာ ကိံ ဘဝိဿာမိ နု ခော အဟမနာဂတမဒ္ဓာန"န္တိ (မ. နိ. ၁.၁၈; သံ. နိ. ၂.၂၀; မဟာနိ. ၁၇၄) –

ဧဝံ ပဉ္စဓာ ကထိတာ။

၁၂၄၁. ပစ္စုပ္ပန္နေပိ အဒ္ဓာနေ တိ တေရဟိ ပဋိသန္ဓိံ အာဒိံ ကတွာ စုတိပရိယန္တေ အဒ္ဓာနေပိ။ **အဒ္ဓာန** -ဂ္ဂဟဏေန စေတ္ထ ပစ္စုပ္ပန္နခန္ဓကောဋ္ဌာသမေဝ ဝဒတိ။ န ဟိ တဗ္ဗိနိမုတ္တော အညော ကောစိ ကာလော နာမ အတ္ထိတိ။ **ဆဗ္ဗိဓာ ပရိကိတ္တိတာ** တိ –

> "အဟံ နု ခောသ္မိ, နော နု ခောသ္မိ, ကိံ နု ခောသ္မိ, ကထံ နု ခောသ္မိ, အယံ နု ခော သတ္တော ကုတော အာဂတော, သော ကုဟိံ ကမီ စ ဘဝိဿတီ"တိ (မ. နိ. ၁.၁၈; သံ. နိ. ၂.၂၀; မဟာနိ. ၁၇၄) –

ဧဝံ ဆဗ္ဗိဓာ ဝုတ္တာ။ "သဗ္ဗေ တသန္တိ ဒဏ္ဍဿာ"တိအာဒီသု (ဓ. ပ. ၁၂၉-၁၃၀) ဝိယ ပဒေသေပိ သဗ္ဗ-သဒ္ဒဿ ပဝတ္တနတော **"သဗ္ဗာ"** တိ ဝတွာပိ **"အနဝသေသာ"**တိ ဝုတ္တံ။ နတ္ထိ တေသံ အဝသေသော အဝသိဋ္ဌောတိ **အနဝသေသာ,** သောဠသဝိဓာပိ စေသာ ကေကဋ္ဌာဝသေသနာပိ အနဝသိဋ္ဌာ ဟုတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပဟိယ္ယတိ** တိ ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန ပဟိယ္ယတိ။ ကာမံ နာမရူပမတ္တံ ဝိနာ သတ္တဿ အဒဿနေန ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိယာဝ ပစ္စုပ္ပန္နေ ကင္ခာ ပဟီနာ, အတီတာနာဂတေ ကင္ခာနံ ပဟာနေန ပန ပစ္စုပ္ပန္နေ ကင္ခာယ အတိသယပ္ပဟာနံ ဒဿေတုံ ဣဓေဝ သာ ဝုတ္တာ။ အထ တ ပစ္စုပ္ပန္နေ နိဿတ္တနာမရူပဿ ပစ္စယေသု ပဝတ္တကင္ခာယ ဣဓေဝ တီရဏတော သာ ဣဓ ဝုတ္တာ။ ဝဏ္ဏဘာဏာနံ တ တေံ ဣဓ ပစ္စုပ္ပန္နကင္ခာယ ပဟာနဝစနံ ယထာ တံ သောတာပတ္တိမဂ္ဂါဒီသု ပဟီနာနမ္ပိ စ ပဉ္စန္နံ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ပဟာနာတိအာဒိနာ အနာဂါမိမဂ္ဂါဒီသု ဝစနန္တိ။

၁၂၄၂. **ကမ္မဝိပာကာနံ ဝသေနာပီ**တိ ပုရိမကမ္မဘဝသ္မိံ မောဟော အဝိဇ္ဇာ, အာယူဟနံ သင်္ခါရာ, နိကန္တိ တဏှာ, ဥပဂမနံ ဥပာဒါနံ, စေတနာ ဘဝေ ဣတိ ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ ပုရိမကမ္မဘဝသ္မိံ ဣဓ ပဋိသန္ဓိယာ ပစ္စယာ, ဣဓ ပဋိသန္ဓိ ဝိညာဏံ, ဩက္ကန္တိ နာမရူပံ, ပသာဒော အာယတနံ, ဖုဋ္ဌော ဖဿော, ဝေဒယိတံ ဝေဒနာ ဣတိ ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ ဣဓူပပတ္တိဘဝသ္မိံ ပုရေ ကတဿ ကမ္မဿ ပစ္စယာ, ဣဓ ပရိပက္ကတ္တာ အာယတနာနံ မောဟော အဝိဇ္ဇာ။ပေ.။ စေတနာ ဘဝေ ဣတိ ဣမေ ပဉ္စ ဓမ္မာ ကမ္မဘဝသ္မိံ အာယတိံ ပဋိသန္ဓိယာ ပစ္စယာတိ ဧဝံ ဝုတ္တာနံ ကမ္မဝဋ္ဋဝိပါကဝဋ္ဋာနံ ဝသေန။ ကိလေသဝဋ္ဋောပိ စေတ္ထ ကမ္မသဟာယတာယ ကမ္မဝဋ္ဋေနေဝ သင်္ဂဟိတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၂၄၃. ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယန္တိ တွေ ဒိဋ္ဌဓမ္မေ ဝုစ္စတိ ပစ္စက္ခဘူတော ပစ္စုပ္ပန္နော အတ္တဘာဝေ, တတ္ထ ဝေဒိတဗ္ဗံ ဖလံ ကမ္မံ **ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ။ ဥပပဇ္ဇာပရာပရိယာဟောသိကမ္မဝသာ ပနာ** တိ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယအပရာပရိယဝေဒနီယ အဟောသိကမ္မဝသေန။ ဥတ္တရပဒလောပဝသေန ဟိ ''ဥပပဇ္ဇာပရာပရိယ''န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ပစ္စုပ္ပန္နဘာဝတော အနန္တရံ ဥပပဇ္ဇိတ္ဝာ ဝေဒိတဗ္ဗဖလံ ကမ္မံ **ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယံ** ။ အပရေ အပရေ ဒိဋ္ဌဓမ္မတော အညသ္မိံ အညသ္မိံ ယတ္ထ ကတ္ထစိ အတ္တဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗဖလံ ကမ္မံ **အပရာပရိယဝေဒနီယံ**။ အဟောသိ ဧဝ ကမ္မံ, န တဿ ဝိပါကော အဟောသိ, အတ္ထိ, ဘဝိဿတိ စာတိ ဧဝံ ဝတ္တဗ္ဗကမ္မံ **အဟောသိကမ္မံ** ။

ပဋိပက္ခေဟိ အနဘိဘူတတာယ, ပစ္စယဝိသေသေန ပဋိလဒ္ဓဝိသေသတာယ စ ဗလဝဘာဝပ္ပတ္တာ တာဒိသဿ ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရဿ ဝသေန သာတိသယာ ဟုတွာ ပဝတ္တာ **ပဌမဇဝနစေတနာ** တသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ဖလဒါယိနီ **ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယာ** နာမ။ သာ ဟိ ဝုတ္တာကာရေန ဗလဝတိ ဇဝနသန္တာနေ ဂုဏဝိသေသယုတ္တေသု ဥပကာရာနုပကာရဝသပ္ပဝတ္တိယာ, အာသေဝနာလာဘေန အပ္ပဝိပါကတာယ စ ဣတရဒ္ဝယံ ဝိယ ပဝတ္တသန္တာနုပရမာပေက္ခံ, ဩကာသလာဘာပေက္ခဉ္စ ကမ္မံ န ဟောတီတိ ဣဓေဝ ပုပ္ဖမတ္တံ ဝိယ ပဝတ္တိဝိပါကမတ္တံ အဟေတုကဖလံ ဒေတိ, သဟေတုကဖလအနေ ပန ပဋိသန္ဓိအာကမုနမ္ပိ အာပဇ္ဇေယျ။ **တထာ အသက္ကောန္တ** န္တိ ကမ္မဿ ဝိပါကအနံ နာမ ဥပဓိပ္ပယောဂ ဒိပစ္စယန္တရသမတယေနေဝ ဟောတီတိ တဒဘာဝတော တသ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ဝိပါကံ အတုံ အသက္ကောန္တံ။ **အဟောသိကမ္မံ။ပေ။ ဝိပါကော** တိ ဧတ္ထ ''အဟောသိ ကမ္မ''န္တိ ပဒံ ဝိသုံ ဝိသုံ ယောဇေတဗ္ဗံ ''အဟောသိ ကမ္မံ နာဟောသိ ကမ္မဝိပါကော, အဟောသိ ကမ္မံ န ဘဝိဿတိ ကမ္မဝိပါကော, အဟောသိ ကမ္မံ နတ္ထိ ကမ္မဝိပါကော''တိ (ပဋိ. မ. ၁.၂၃၄)။ တတ္ထ သကသကကာလာတိက္ကန္တဿ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယဿ, ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယဿ စ ဝသေန ပုရိမံ ဝုတ္တံ။ တဥဘယဿ ကမ္မဿ , ဝိပါကကာလဿ စ အတီတတ္တာ တထာ ဝတ္တဗ္ဗတံ လဘတိ, ဒုတိယံ အနာဂတေ အရဟတ္တံ ပာပုဏန္တဿ ပုရိမဘဝေသု ကတံ အဒိန္နဝိပါကံ အပရာပရိယဝေဒနီယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တတိယံ ပန အနန္တရဘဝေ ကတံ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယံ, အရဟတော အတီတဘဝေသု ကတံ အပရာပရိယဝေဒနီယဉ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အပရေ ပန ''ဧကမေဝ အတီတံ ကမ္မံ အဒ္ဓတ္တယေ ဝိပါကာဘာဝံ သန္ဓာယ တိဓာ ဝိဘဇိတ္ဝာ ဝုတ္တ''န္တိ ဝဒန္တိ။

အတ္ထသာဓိကာ တိ အနာဒိဟဏာတိပာတာဒိအတ္ထဿ နိပ္ဖာဒိကာ။ ကာ ပန သာတိ အာဟ **''သတ္တမဇဝနစေတနာ''**တိ။ သာ ဟိ သန္နိဋ္ဌာပကစေတနာ ဝုတ္တနယေန ပဋိလဒ္ဓဝိသေသာ, ပဋိသန္ဓိယာ အနန္တရပစ္စယဘာဝိနော ဝိပါကသန္တာနဿ အနန္တရပစ္စယဘာဝေန တ တထာ အဘိသင်္ခတာ သမာနာ အနန္တရတ္တဘာဝေ ဝိပါကအယိနီ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယံ နာမ။ ယေဘုယျဝုတ္တိယာ စေတ္ထ ''သတ္တမဇဝနစေတနာ''တိ ဝုတ္တံ။ ပစ္စဝေက္ခဏဝသိတာဒိပဝတ္တိယံ ပန ပဉ္စမာ ဒိကာပိ ဟောတိ။ **ဝိပါကံ ဒေတီ**တိ ပဋိသန္ဓိံ ဒတွာ ပဝတ္တိဝိပါကံ ဒေတိ, အဒိန္နပဋိသန္ဓိကံ ပန ပဝတ္တိဝိပါကံ ဒေတီတိ နတ္ထိ။ စုတိအနန္တရဉှိ ဥပပဇ္ဇဝေဒနီယဿ ဩကာသော အာစရိယာ။ ပဋိသန္ဓိယာ ပန ဒိန္နာယ ဇာတိသတေပိ ပဝတ္တိဝိပါကံ ဒေတိ။ တေနာဟ ဘဂဝါ ''တိရစ္ဆာနဂတေ အနံ ဒတွာ သတဂုဏာ ပာဋိကင်္ခိတဗ္ဗာ''တိ (မ. နိ. ၃.၃၇၉)။ **ဥဘိန္နံ။ပေ။ ဒေတီ**တိ ယထာဝုတ္တကာရဏဝိရဟတော ဒိဋ္ဌဓမ္မူပပဇ္ဇဝေဒနီယဘာဝံ အသမ္ပတ္တာ ပဉ္စ စေတနာ ဝိပါကအနသဘာဝဿ အနုပစ္ဆိန္နတ္တာ ယဒာ ဩကာသံ လဘတိ, တဒာ ပဋိသန္ဓိဝိပါကံ, ပဝတ္တိဝိပါကံ တ ဒေတိ။ **သတိ သံသာရပ္ပဝတ္တိယာ** တိ ဣမိနာ အသတိ သံသာရပ္ပဝတ္တိယံ အဟောသိကမ္မပက္ခေ တိဋ္ဌတိ ဝိပစ္စနောကာသဿ အဘာဝတောတိ ဒီပေတိ။

၁၂၄၄. ဧဝံ တာဝ ဝိပါကအနကာလဝသေန စတုဗ္ဗိဓံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ဝိပါကအနပရိယာယတော, ကိစ္စတော စ စတုဗ္ဗိဓတံ ဒဿေတုံ **''ဂရုက''**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဂရုက**န္တိ မဟာသာဝဇ္ဇံ, မဟာနုဘာဝဉ္စ အညေန ကမ္မေန ပဋိဗာဟိတုံ အသက္ကုဏေယျကမ္မံ။ **ဗဟုလ**န္တိ အဘိဏှသော ကတံ, ဧကတရံ ကတွာပိ အဘိဏှသမာသေဝိတဉ္စ။ **အာသန္န** န္တိ မရဏာသန္နကာလေ အနုဿရိတံ, တဒာ ကတဉ္စ။ **ကဋတ္တာကမ္မ** န္တိ ဂရုကာဒိဘာဝံ အသမ္ပတ္တံ ကတမတ္တတောယေဝ ကမ္မန္တိ ဝတ္တဗ္ဗကမ္မံ။ တတ္ထ ကုသလံ တ ဟောတု အကုသလံ တ, ဂရုကာဂရုကေသု ယံ ဂရုကံ မာတုဃာတကာဒိကမ္မံ တ မဟဂ္ဂတကမ္မံ တ, တဒေဝ ပဌမံ ဝိပစ္စတိ။ တထာ ဗဟုလာဗဟုလေသု ယံ ဗဟုလံ သုသီလံ ယံ ဒုဿီလံ တ, တဒေဝ ပဌမံ ဝိပစ္စတိ။ ဒူရာသန္နေသု ယံ အာသန္နံ မရဏကာလေ အနုဿရိတံ, တေနေဝ ဥပပဇ္ဇတိ။ အာသန္နကာလေ ကတေ စ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ။ ကဋတ္တာ ပန ကမ္မံ ပုနပ္ပုနံ လဒ္ဒာသေဝနံ ပုရိမာနံ အဘာဝေ ပဋိသန္ဓိံ အာကမုတိ။ ဣတိ ဂရုကံ သဗ္ဗပဌမံ ဝိပစ္စတိ။ တထာ ဟိ တံ ''ဂရုက''န္တိ ဝုတ္တံ။ ဂရုကေ အသတိ ဗဟုလီကတံ, တသ္မိမ္ပိ အသတိ အာသန္နံ, တသ္မိမ္ပိ အသတိ ကဋတ္တာကမ္မန္တိ ဝုတ္တံ ''ပုရိမဇာတီသု ကတကမ္မံ ဝိပစ္စတီ''တိ။

၁၂၄၅. ပဋိသန္ဓိအနာဒိဝသေန ဝိပာကသန္တာနဿ နိဗ္ဗတ္တကံ **ဇနကံ**။ သုခဒုက္ခသန္တာနဿ, နာမရူပပ္ပဗန္ဓဿ ဝါ စိရတရပ္ပဝတ္တိဟေတုဘူတံ **ဥပတ္ထမ္ဘကံ** ။ တေနာဟ ''သုခဒုက္ခံ ဥပတ္ထမ္ဘေတိ, အဒ္ဓာနံ ပဝတ္တေတီ''တိ။ သုခဒုက္ခေ ပဝတ္တမာနေ ဗဝှာဗာဓတာဒိပစ္စယူပနိပာတနေန သဏိကံ သဏိကံ တဿ ဝိဗာဓကံ **ဥပပီဠကံ**။ တေနာဟ ''သုခဒုက္ခံ ပီဠေတိ ဗာဓတိ, အဒ္ဓာနံ ပဝတ္တိတုံ န ဒေတီ''တိ။ တထာ ပဋိပက္ခကမ္မဝိပာကဿ အပ္ပဝတ္တိကရဏဝသေန ဥပစ္ဆေဒကံ ပဋိဗာဟကံ **ဥပဃာတကံ**။ တေနာဟ ''တဿ ဝိပာကံ ပဋိဗာဟိတွာ''တိ။

ရူပဥ္စ အရူပဝိပာကက္ခန္ဓော စာတိ ရူပာရူပဝိပာကက္ခန္ဓော, ကမ္မဇရူပဿာပိ ဝိပာကပရိယာယော အတ္ထီတိ **''ရူပါရူပဝိပာကက္ခန္ဓေ''**တိ ဝုတ္တံ။ **အညေန ကမ္မေနာ** တိ ကုသလေန ဝါ အကုသလေန ဝါ အညေန ကမ္မေန ကတ္တုဘူတေန **ဒိန္နာယ ပဋိသန္ဓိယာ** ဝိပာကေ ဇနိတေ။ တေနာဟ **''ဇနိတေ ဝိပာကေ''**တိ။ ပဝတ္တိဝိပာကံ သန္ဓာယ ''ဇနိတေ ဝိပာကေ''တိ ဝဒန္တိ။ **ဥပ္ပဇ္ဇနကသုခဒုက္ခံ ဥပတ္ထမ္ဘေတီ** တိ ဥပတ္ထမ္ဘကကမ္မံ ကုသလံ သမာနံ အညေနပိ ကုသလကမ္မေန ဥပ္ပဇ္ဇမာနကံ သုခံ တဿ ပဋိပက္ခဝိဗာဓနဝသေန ဥပတ္ထမ္ဘေတိ။ အကုသလံ အညေန အကုသလကမ္မေန ဥပပဇ္ဇမာနံ ဒုက္ခံ တထေဝ ဥပတ္ထမ္ဘေတိ။ ဝေဠု ဥပတ္ထမ္ဘေန္တံ တံ ဒီဃကာလံ ပဝတ္တေတိ နာမာတိ အာဟ **''အဒ္ဓာနံ ပဝတ္တေတီ''**တိ။ **ဥပ္ပဇ္ဇနကသုခဒုက္ခံ ပီဠေတီ** တိ ဥပပီဠကံ အကုသလံ သမာနံ သုခိတဿ ရောဂါဒိအနုရာယကာရဏသမ္ပာဒကဘာဝေန သုခသန္တာနံ ဥပစ္ဆိန္ဒန္တံ ပီဠေတိ, ကုသလဥ္စ ရောဂါဒိနာ ဒုက္ခိတဿ ဘေသဇ္ဇာဒိသုခါဒိကာရဏသမ္ပာဒကဘာဝေန ဒုက္ခသန္တာနံ ဝိစ္ဆိန္ဒန္တံ ပီဠေတိ။ ကေစိ ပန ''သုခဒုက္ခဿ ကာရဏံ အသမ္ပာဒေန္တမ္ပိ ပဋိသန္ဓိအယကကမ္မဿ ပဝတ္တိဝိပာကံ ပဋိဗာဟိတွာ သယံ ဝိပာကအယကကမ္မံ ဥပပီဠကကမ္မ''န္တိ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ သန္တေ ပန ပဋိသန္ဓိအယကမေဝ ဇနကကမ္မန္တိ ဝုတ္တံ သိယာ။

အပိစ ဥပဃာတကေန သဟ ဣမဿ ဝိသေသဘာဝတော အာပဇ္ဇတိ, တံ ပဋိသန္ဓိဝိပာကဿ ပဋိဗာဟကန္တိ စေ? တံ န, အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာတိ။ **''ဒုဗ္ဗလံ ကမ္မံ ဃာတေတွာ''** တိ ဝုတ္တေ ''နနု တဿ ပုဗ္ဗေယေဝ သိဒ္ဓတ္တာ, နိရုဒ္ဓတ္တာ စ ကထမိဒံ တဒုပဃာတကံ ဟောတီ''တိ အာပန္နံ စောဒနံ သန္ဓာယ ကမ္မဿ ဃာတနံ နာမ တဿ ဝိပါကပဋိဗာဟနမေဝါတိ ဒဿေန္တော အာဟ **''တဿ ဝိပာကံ ပဋိဗာဟိတွာ''** တိ။ တံပဋိဗာဟနဥ္စ အတ္တနော ဝိပာကုပ္ပတ္တိယာ ဩကာသကရဏန္တိ ဝုတ္တံ **''အတ္တနော ဝိပာကဿ ဩကာသံ ကရောတီ''** တိ။ ဝိပစ္စနာယ ကတောကာသံ ကမ္မံ ဝိပက္ကမေဝ နာမ ဟောတီတိ အာဟ **''ဧဝံ။ပေ။ ဥပ္ပန္နံ နာမ ဟောတီ''** တိ။

ဥပပီဠကံ အညဿ ဝိပာကံ ဥပစ္ဆိန္ဒတိ, န သယံ အတ္တနော ဝိပာကံ ဒေတိ, ဥပဃာတကံ ပန ဒုဗ္ဗလကမ္မံ ဥပစ္ဆိန္ဒိတွာ အတ္တနော ဝိပာကံ ဥပ္ပာဒေတီတိ အယမေတေသံ ဝိသေသော။ ကေစိ ပန အာစရိယာ အပရေနာပိ နယေန ဇနကာဒိကမ္မံ ဣစ္ဆန္တိ။ ကထံ? ယသ္မိံ ကမ္မေ ကတေ ပဋိသန္ဓိယံ, ပဝတ္တေ စ ဝိပာကကဋတ္တာရူပါနံ ဥပ္ပတ္တိ ဟောတိ, တံ ဇနကံ။ ယသ္မိံ ပန ကတေ အညေန ဇနိတဿ ဣဋ္ဌဿ ဝါ အနိဋ္ဌဿ ဝါ ဖလဿ ဝိဗာဓကဝိစ္ဆေဒကပစ္စယာနုပ္ပတ္တိယာ, ဥပဗြူဟကပစ္စယုပ္ပတ္တိယာ စ ဇနကာနုဘာဝတနုရူပံ ပရိပေါသကစိရတရပ္ပဗန္ဓာ ဟောန္တိ, တံ ဥပတ္ထမ္ဘကံ။ ဇနကေန နိဗ္ဗတ္တိတံ ကုသလဖလံ, အကုသလဖလံ ဝါ ယေန ပစ္စနီကဘူတေန ရောဂဓာတုဝိသမတာဒိနိမိတ္တတာယ ဗာဓီယတိ, တံ ဥပပီဠကံ။ ယေန ပန ကမ္မုနာ ဇနကသာမတ္ထိယဝသေန စိရတရပ္ပဗန္ဓာရဟာမ္ပိ သမာနံ ဖလဝိစ္ဆေဒကပစ္စယုပ္ပတ္တိယာ ဥပဟညတိ ဝိစ္ဆိဇ္ဇတိ, တံ ဥပဃာတကန္တိ။

တတ္ထ စ ကေစိ အပ္ပါဗာဓဒီဃာယုကတာသံဝတ္တနဝသေန ဒုတိယဿ ကုသလဘာဝံ, ဗဝှာဗာဓအပ္ပာယုကတာသံဝတ္တနဝသေန ပစ္ဆိမာနံ ဒွိန္နံ အကုသလဘာဝဥ္စ ဝဏ္ဏေန္တိ, ဘူရိဒတ္တာဒီနံ ပန နာဂါဒီနံ, ဣတော အနုပ္ပဒိန္နယာပနကပေတာနဥ္စ အပာယေသု အကုသလဝိပာကဿ ဥပတ္ထမ္ဘနူပပီဠနူပဃာတကာနိ ကမ္မာနိ သန္တီတိ စတုန္နမ္ပိ ကုသလာကုသလဘာဝေ န ဝိရုဇ္ဈတိ။ ကိဥ္စာပိ ကမ္မာနံ ကမ္မန္တရဥ္စေဝ ဝိပာကန္တရဥ္စ ဗုဒ္ဓါနံ ကမ္မဝိပာကဉာဏဿေဝ ယာထာဝသရသတော ပါကဋံ ဟောတိ။ ဗုဒ္ဓါဝေဏိကဥ္ဟေတံ အသာဓာရဏံ သာဝကေဟိ, ဝိပဿကေန ပန ဧကဒေသတော ဇာနိတဗ္ဗံ။ န ဟိ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အဇာနန္တဿ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟော ပရိပူရတိ, တသ္မာ တာဒိသံ ပရိဂ္ဂဟံ သန္ဓာယ ''ဣတိ ဣမ''န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ယာဒိသေဟိ ပစ္စယေဟိ ပစ္စုပ္ပန္နေ အဒ္ဓာနေ နာမရူပဿ ပဝတ္တိ, တာဒိသေဟေဝ ဣတရသ္မိမ္ပိ အဒ္ဓဒွယေတိ ဧဝံ ယထာ အတီတာနာဂတေ နယံ နေတိ, တံ ဒဿေတုံ **''ယထာ ဣဒ''**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အဒ္ဓတ္တယေပိ ကိရိယာကိရိယာဖလမတ္တတာဒဿနပရတ္တာ စောဒနာယ။ **ဣတိ ကမ္မဥ္စေတ** တိအာဒိနာ ဝုတ္

တဿောဝတ္ထုဿ နိဂမနဝသေန ဝုတ္တံ။ **တဿေဝံ။ပေ။ ပဟိယ္ယတီ** တိ တဿေဝံ သမနုပဿတော ယာ သာ ပု ဗ္ဗန္တာဒယော အာရဗ္ဘ "အဟောသိံ နု ခေါ အဟ"န္တိအာဒိနာ နယေန ပဝတ္တာ ဝိစိကိစ္ဆာ ပဟိယ္ယတိ။

၁၂၄၆-၈. ပဟီနာယ ပန တာယ သဗ္ဗဘဝယောနိဂတိဋ္ဌိတိသတ္တာဝါသေသု ဟေတုဖလသမ္ဗန္ဓဝသေနေဝ ပဝတ္တနာမ ရူပမတ္တမေဝ ခါယတိ။ တေနေတဟ **"ဟေတုဖလဿ သမ္ဗန္ဓဝသေနေဝ"** တိအာဒိ။ ကာရဏသာမဂ္ဂိယံ အနာဒိဟိ သာမိ တကံရိယာယ ပဝတ္တမာနာယ ကာရဏမတ္တေ ကတ္တုတေဟာရောတိ အာဟ **"ကာရဏတော ဥဒ္ဓံ ကာရဏံ န စ ပဿ သတီ"**တိ။ ဟက။ပေ။ ပဋိဝေဒကံ န ပဿတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဟာကပဋိဝေဒကန္တိ** ဝိပာကဝိန္ဒကံ။ ဧဝံ အပဿန္တော ပန ကာရဏေ သတိ ကာရကောတိ, ဝိပာကပ္ပဝတ္တိယာ သတိ ပဋိသံဝေဒကောတိ သမညာမတ္တေနေဝ ပဏ္ဍိတာ တေဟာရ န္တိ။ ဣစ္စေဝံ သမ္မပ္ပညာယ ပဿတိ။ **သုဒ္ဓဓမ္မာ** တိ ကေနစိ သတ္တေန တ ပုဂ္ဂလေန တ အမိဿဓမ္မာ။ **ဧဝေတ** န္တိ ဧဝံဝိဓံ ဧတံ ဒဿနံ သမ္မဒဿနံ, အဝိပရီတဒဿနန္တိ အတ္ထော။

၁၂၄၉. ဗီဇရုက္ခာဒိကာနံ တ တိ ယထာ ဗီဇတော ရုက္ခော, ရုက္ခတော ဗီဇန္တိ ဧဝံ ကာရဏပရမ္ပရဝသေနေ အနာဒိ ကာလိကတ္တာ ဗီဇရုက္ခသန္တာနဿ ပုဗ္ဗာ ကောဋိ န ပညာယတိ, ဧဝံ ကမ္မပစ္စယာ ဝိပာကော, ဝိပာကပစ္စယာ ကမ္မန္တိ ပရိယေသနေ အနာဒိကာလိကတ္တာ ကမ္မဝိပာကသန္တာနဿ ပုဗ္ဗာ ကောဋိ န ပညာယတိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန "ကုက္ကုဋိယာ အဏ္ဍံ, အဏ္ဍ တော ကုက္ကုဋီ, ပုနပိ ကုက္ကုဋိယာ အဏ္ဍ"န္တိ ဧဝမာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။

၁၂၅၀-၃. အနာဂတေပိ သံသာရေတိ ယထာ အတီတေ, ဧဝံ အနာဂတေပိ အဒ္ဓာနေ ခန္ဓာနံ ပဋိပာဋိတိအာဒိနာ ဝုတ္တ သံသာရေ သတိ။ **အပ္ပဝတ္တိံ န ဒိဿတီ** တိ ကမ္မတော ဝိပာကော ဘဝိဿတိ, ဝိပာကတော ကမ္မန္တိ အနာဂတေ ကာရိ ယပရမ္ပရာယ ဂဝေသိယမာနာယ အပရိက္ခိဏသံယောဇနဿ ကမ္မဝိပာကာနံ အပ္ပဝတ္တနံ န ဒိဿတိ, ပဝတ္တတိ တေ တိ အတ္ထော။ ဟေတုဖလသမ္ဗန္ဓဝသေန ပဝတ္တမာနေ သံသာရေ "ပုဗ္ဗာ ကောဋိ န ပညာယတီ"တိ ဝစနေန ကာရဏေ အာဒိဿ အဘာဝေ ဝုတ္တော, "အပ္ပဝတ္တိံ န ဒိဿတီ"တိ ဝစနေန ဖလဿ အဝသာနာဘာဝေ ဝုတ္တောတိ။ **တေမ တ္ထန္တိ** "ကမ္မဿ ကာရကော နတ္ထီ"တိအာဒိနာ ဝုတ္တမတ္ထံ။ **အသယံဝသီ**တိ န သယံဝသိနော, မိစ္ဆာဘိနိဝေသပရ ဝသာတိ အတ္ထော။ **အညမညဝိရောဓိနော**တိ ဣတရီတရဝိရုဒ္ဓာ ဒိဋ္ဌိယော တ ဒိဋ္ဌိယာ တ အညမညေန သဟ ဝိရောဓိ နော။ ဂမ္ဘီရဉာဏကေစရတာယ **ဂမ္ဘီရံ** ။ တထာ **နိပုဏံ**။ သတ္တသုညတာယ, အညမညသဘာဝသုညတာယ စ **သုညံ**။ **ပစ္စယ** န္တိ နာမရူပဿ ပစ္စယံ, တပ္ပစ္စယပဋိဝေဓေနေဝ စ သဗ္ဗံ ပဋိဝိဒ္ဓံ ဟောတီတိ။

၁၂၅၄-၆. ကမ္မံ နတ္ထိ ဝိပာကမ္ဟိ တိ ကုဋ္ဌာဒီသု ရဇာဒိ ဝိယ ဝိပာကေ သန္နိဟိတမာနံ ကမ္မံ နတ္ထိ။ **ဟကော ကမ္မေ န ဝိဇ္ဇတီ**တိ တထာ ကမ္မေ သန္နိဟိတမာနော ဝိပာကော နတ္ထိ။ ယထာဝုတ္တမေဝတ္ထံ ဥပမာယ ဝိဘာဝေတုံ **"ယထာ န သူရိ ယေ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **မဏိမှီ**တိ သူရိယကန္တမဏိမှိ။ **န တေသံ ဗဟိ သော အတ္ထိ** တိ တေ မုဋ္ဌိတ္တုတ တေဟိ ဗဟိ သော အဂ္ဂိ နတ္ထိ။ **သမ္ဘာရေဟီ**တိ သမဂ္ဂီဘူတေဟိ အာတပာဒီဟိ တီဟိ ကာရဏေဟိ။ **န အန္တော ကမ္မဿာ** တိအာဒိ အ တ္ထတော ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တမ္ပိ ဥပမာနိဂမနတ္ထံ ပုနပိ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၂၅၇-၈. ယဒိ ဟေတု, ဖလဉ္စ အညမညရဟိတံ, ကထံ ဟေတုတော ဖလံ နိဗ္ဗတ္တတီတိ အာဟ **"ကမ္မဉ္စ ခေါ ဥ ပာဒာယ"**တိ။ န ကေဝလံ ကမ္မဖလမေဝ သုညံ ကတ္တုရဟိတံ, သဗ္ဗမ္ပိ ဓမ္မဇာတံ ကာရကရဟိတန္တိ ဒဿေတုံ **"န ဟေတ္ထ ဒေဝေ"**တိအာဒိကထာ ဝုတ္တာ။ **ဟေတုသမ္ဘာရပစ္စယာ**တိ ဧကေန ဟေတုနာ ဧကဿ, အနေကဿ တ ဖလ ဿ အနိဗ္ဗတ္တိတော ဟေတုသမူဟနိမိတ္တံ, သမ္ဘာရောတိ တ ပစ္စယာဓိဝစနန္တိ ဟေတုပစ္စယနိမိတ္တန္တိ အတ္ ထော။

၁၂၅၉. အဒ္ဓာသု တရိတ္ဝတ ကင်္ခ န္တိ တီသု အဒ္ဓာသု သောဠသဝိဓံ ကင်္ခံ ဝိတရိတွာ။ န ကေဝလမေတံ သောဠသ ဝိဓမေဝ ကင်္ခံ ဝိတရတိ, အထ ခေါ "သတ္ထရိ ကင်္ခတီ"တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တံ (ဓ. သ. ၁၁၂၃; ဝိဘ. ၉၁၅) အဋ္ဌဝိဓံ က င်္ခမ္ပိ ပဇဟတိ။ တထာ ဟေတ္ထ ဗုဒ္ဓေ ဓမ္မေ သင်္ဃေ သိက္ခာတိ ကင်္ခာယ ကေစရဘူတာ လောကိယာ ဓမ္မာ အဓိပ္ ပေတာ။ န ဟိ လောကုတ္တရဓမ္မေ အာရဗ္ဘ ကိလေသာ ပဝတ္တိတုံ သက္ကောန္တိ။ **ပုဗ္ဗန္တော** တိ အတီတာ ခန္ဓာယတန ဓာတုယော, **အပရန္တော** တိ အနာဂတာ, **ပုဗ္ဗန္တာပရန္တော** တိ တဒုဘယံ, အဒ္ဓာပစ္စုပ္ပန္နံ တ တဒုဘယဘာဂယုတ္တ တ္တာ။ ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နဓမ္မဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတော အဋ္ဌမော ကင်္ခာဝိသယော နာမရူပမတ္တံ, ဣဒပ္ပစ္စယတာ-ဂ္ဂဟ

ဏေန ပန တဿ ပစ္စယော ဂဟိတော, တသ္မာ သောဠသဝတ္ထုကာယ ပဟီနာယ အဋ္ဌဝတ္ထုကာ ကင်္ခာ အပ္ပတိဋ္ဌာဝ ဟောတီတိ။ တောသဠ ပဟာနေန ဒ္ဒတသင္ဂ်ီဒိဋ္ဌိဂတာနိပိ ဝိက္ခမ္ဘန္တိ ဒိဋ္ဌေကဋ္ဌတ္တာ ဝိစိကိစ္ဆာယ။ ယထာ ဟိ ဒိဋ္ဌိ သမုစ္ဆိဇ္ဇမာနာ ဝိစိကိစ္ဆာယ သဒ္ဓိံယေဝ သမုစ္ဆိဇ္ဇတိ, ဧဝံ ဝိစိကိစ္ဆာ ဝိက္ခမ္ဘိယမာနာ ဒိဋ္ဌိယာ သဒ္ဓိံယေဝ ဝိက္ခမ္ဘီ ယတိ။ အတ္တာဘိနိဝေသူပနိဿယာ ဟိ ''အဟောသိံ နု ခေါ အဟ''န္တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တာ (မ. နိ. ၁.၁၈; သံ. နိ. ၂.၂၀; မဟာနိ. ၁၇၄) သောဠသဝတ္ထုကာ ကင်္ခာ, သာ ဧဝ စ ပုဗ္ဗန္တာဒိဝတ္ထုဘာဝေန ဝုတ္တာ, အတ္တာဘိနိဝေသဝတ္ထုကာနိ ဒ္ဒတ သင္ဂ်ီ ဒိဋ္ဌိဂတာနိ, ဗုဒ္ဓာဒိဝတ္ထုကာ စ တဒေကဋ္ဌာတိ။ **ဥဋ္ဌိတ** န္တိ ဥပ္ပဇ္ဇိတ္ဒတ ဌိတံ။

၁၂၆၀-၂. **ကင်္ခာဝိတရဏံ** **နာမာ**တိ ယထာဝုတ္တကင်္ခာဝိတရဏတော ကင်္ခာဝိတရဏံ နာမ။ န ကေဝလံ ကင်္ခာဝိတ ရဏံ နာမ, **ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏန္တိပိ ယထာဘူတဉာဏန္တိပိ သမ္မာဒဿနန္တိပိ** ဣဒံ သမုဒီရိတံ။ ဧတ္ထ စ ဓရီယန္တိ အတ္တ နော ပစ္စယေဟီတိ ဓမ္မာ, တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထ ဖလံ တဒာယတ္တဝုတ္တိတာယာတိ ဌိတိ, ဓမ္မာနံ ဌိတိ **ဓမ္မဋ္ဌိတိ,** ပစ္စယဓမ္မာ။ အထ ဝာ **ဓမ္မော** တိ ကာရဏံ ''ဓမ္မပဋိသမ္ဘိဒာ''တိအာဒီသု (ဝိဘ. ၇၁၈-၇၂၀) ဝိယ, ဓမ္မဿ ဌိတိသဘာဝေ, ဓမ္မ တော စ အညော သဘာဝေ နတ္ထီတိ ပစ္စယဓမ္မာနံ ပစ္စယဘာဝေ, ဓမ္မဋ္ဌိတိယံ ဉာဏံ **ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏံ**။ သင်္ခာရာနံ ယ ထာဘူတံ အနိစ္စတာဒိ **ယထာဘူတံ,** တတ္ထ ဉာဏန္တိ **ယထာဘူတဉာဏံ**။ သမ္မာ ပဿတီတိ **သမ္မာဒဿနံ**။ **လဒ္ဓပ္ပတိဋ္ဌော**တိ သာသနေ ပတိဋ္ဌာ နာမ အရိယမဂ္ဂေါ။ အယံ ပန တံ အနဓိဂတောပိ တဒဓိဂမုပာယပဋိပတ္တိယံ ဌိတတ္တာ လဒ္ဓ ပ္ပတိဋ္ဌော ဝိယ ဟောတီတိ ''လဒ္ဓပ္ပတိဋ္ဌော''တိ ဝုတ္တော။ တတောယေဝ **စူဠသောတာပန္နော,** လောကိယာဟိ သီလသမာဓိပညာဟိ သမန္နာဂတတ္တာ ဥတ္တရိ အပ္ပဋိဝိဇ္ဈန္တော သောတာပန္နော ဝိယ နိယတော, သုဂတိပရာယဏော စ ဟောတီတိ စူဠသောတာပန္နော။ သောတာပန္နော ဟိ ခီဏာဟယဒုဂ္ဂတိဝိနိဟတောတိ။ အထ ဝာ လဒ္ဓပ္ပတိဋ္ဌော ကင် ခာဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိသမဓိဂမေန။ သပ္ပစ္စယနာမရူပဒဿနေန ဟိ သမ္မဒ္ဒိတဒိဋ္ဌိကဏ္ဋကော ဝိနိဒ္ဓုတအဟေတုကဝိသမ ဟေတုတအော ယထာသကပစ္စယေဟေဝ ဓမ္မပ္ပဝတ္တိံ ဥတ္ဒတ သာသနေ ပတိဋ္ဌိတသန္တော လဒ္ဓပ္ပတိဋ္ဌော နာမ ဟောတီတိ။ နာမရူပဝတ္ထာနေန ဒုက္ခသစ္စံ, ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏေန သမုဒယသစ္စံ, တဿေဝ အပရဘာဂေ အနိစ္စတော မန သိကာရာဒိဝိဓိနာ မဂ္ဂသစ္စဠ အဘိညာယ ပဝတ္တိယာ ဒုက္ခဘာဝံ ဒိသ္ဒတ တဿ အပ္ပဝတ္တေ နိရောဓေ ဧကံသေနေဝ နိန္န နဇ္ဈာသယတာယ လောကိယေနေဝ ဉာဏေန စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ အဓိဂတတ္တာ အဟယေသု အဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကော, သောတာပန္နဘူမိယဠ ဘဗ္ဗုပ္ပတ္တိကော ဟောတီတိ စူဠသောတာပန္နော နာမာတိ ဝုတ္တံ **''သောတာပန္နော ဟိ စူဠ ကော''**တိ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဧဝံ မဟာနိသံသမေတံ ဉာဏံ, တသ္မာ သပညော အတ္တနော ဟိတာနုပေက္ခနပညာယ သမ န္နာဂတော။ တေနာဟ **''အတ္တကာမော''** တိ။

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသိနိယာ နာမ

အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာယ

ကင်္ခာဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၀. ဝိသတိမော ပရိစ္ဆေဒော

မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၂၆၃. ဣဒါနိ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိယာ အနန္တရံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌာယ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိယာ နိဒ္ဒေသက္ကမော အနုပ္ပတ္တော, သာ ပန ယသ္မာ ဩဘာသာဒိဥပက္ကိလေသသမ္ဘဝေ သတိ ဟောတိ, ဩဘာသာဒယော စ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏေ သမ္ဘဝန္တိ, ဥဒယဗ္ဗယဉာဏဉ္စ တိလက္ခဏဝိပဿနာယ သတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တဿ စ ကလာပသမ္မသနံ အာဒိ။ တဉ္ဟိ အတီတာဒိဘေဒဘိန္နာနံ ဓမ္မာနံ သင်္ခိပိတွာ ဝဝတ္ထာနဝသေန ပဝတ္တနတော အာဒိကမ္မိကဿ သုကရသမ္မသနံ, တသ္မာ ပဌမံ တတ္ထေဝ အဘိယောဂံ ကရောန္တေန ကမတော တံ သမ္ပာဒေတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတုံ **"ကလာပသမ္မသနေနေတ"**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ အထ တ ဒွိန္နံ ဝိသုဒ္ဓိနမန္တရေ ကလာပသမ္မသနံ ဟောတိ, တဉ္စ ခော ဒွိသု ဧကာယ ဝိသုဒ္ဓိယာ သင်္ဂဟေတဗ္ဗံ, မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဿ စ အာဒိဘူတတ္တာ တတ္ထေဝဿ သင်္ဂဟော ယုတ္တောတိ ဧတ္ထေဝ နံ သင်္ဂဟိတုကာမတာယ ဝုတ္တံ **"ကလာပသမ္မသနေနေတ"** တိအာဒိ။ ကေစိ ပန ကလာပသမ္မသနံ နာမ ဧကဝိသုဒ္ဓိယမ္ပိ န အန္တောဂဓန္တိ တံ အနာမသိတွာဝ ဝိပဿနာစာရံ ဝဏ္ဏေန္တိ။ **ကလာပသမ္မသနေနေတ**တိ အတီတာဒိဘေဒဘိန္နာနံ ဓမ္မာနံ သင်္ခိပိတွာ ဝဝတ္ထာနဝသေန ကလာပတော, ကလာပါနံ ဝါ သမ္မသနေန မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိပဿနာယ **ယောဂေါ ကရဏီယော**။ အထ ဝါ ဘုမ္မတ္ထေ ကရဏနိဒ္ဒေသဝသေန ကလာပသမ္မသနေ ယောဂေါ ကရဏီယောတိ အတ္ထော။ "ကလာပသမ္မသနေနေဝ ယောဂေါ ကရဏီယော"တိ ဝတွာပိ တံ ပန **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂတော** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၆၉၂) ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဂန္ထဝိတ္ထာရပရိဟာရတ္ထံ ဣဓ န ဒဿိတန္တိ။

၁၂၆၄. ပစ္စုပ္ပန္နဿ ဓမ္မဿာတိ သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နဿ, ခဏပစ္စုပ္ပန္နဿ ဝါ။ အာဒိတော ပန ခဏပစ္စုပ္ပန္နဿ ဥဒယဝယံ ဒုပ္ပရိဂ္ဂဟံ, တသ္မာ သန္တတိပစ္စုပ္ပန္နဝသေန ပဌမံ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနံ ကာတဗ္ဗံ။ **နိဗ္ဗတ္တီ**တိ ဒွိန္နံ ပစ္စုပ္ပန္နာနံ ဝသေန ပဌမာဘိနိဗ္ဗတ္တိ စ ခဏနိဗ္ဗတ္တိ စ။ **ဝိပရိဏာမော**တိ ဝိနာသော။

၁၂၆၅. အနုပဿနာပိ ဉာဏန္တိ ယာ ဥဒယဿ စ ဝယဿ စ အနုပဿနာ, သာ ဉာဏန္တိ **ဝရဉာဏေန** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန ဒေသိတံ။ တတ္ရာယံ ပါဠိ –

> "ကထံ ပစ္စုပ္ပန္နာနံ ဓမ္မာနံ ဝိပရိဏာမာနုပဿနေ ပညာ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနေ ဉာဏံ? ဇာတံ ရူပံ ပစ္စုပ္ပန္နံ, တဿ နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏံ ဥဒယော။ ဝိပရိဏာမလက္ခဏံ ဝယော။ အနုပဿနာ ဉာဏံ။ ဇာတာ ဝေဒနာ။ ပေ.။ သညာ။ သင်္ခါရာ။ ဝိညာဏံ။ ဇာတံ စက္ခု။ပေ.။ ဇာတော ဘဝေါ ပစ္စုပ္ပန္နော, တဿ နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏံ ဥဒယော။ ဝိပရိဏာမလက္ခဏံ ဝယော။ အနုပဿနာ ဉာဏ"န္တိ (ပဋိ. မ. ၁.၄၉)။

ဧတ္ထ ပန ဥဒယဒဿနံ ယာဝဒေဝ ခယဒဿနတ္ထံ ဝယဒဿနဿ ပဓာနတံ ဒဿေတုံ "ဝိပရိဏာမာနုပဿနေ ပညာ"တိ ဝတွာ တံ ပန ဝယဒဿနံ ဥဒယဒဿနပုဗ္ဗကန္တိ ဝုတ္တံ "ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနေ ဉာဏ"န္တိ။

၁၂၆၆-၈. ပုဗ္ဗေ ဥပ္ပတ္တိတောတိ ဇနနတော ပုဗ္ဗေ အနုပ္ပန္နဿာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **နိစယော ရာသိ ဝါ နတ္ထိ,** ယတော အာဂစ္ဆေယျ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ အလဒ္ဓတ္တဘာဝဿ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အဝိဇ္ဇမာနတ္တာ။ တေနာဟ **"တထာ ဥပ္ပဇ္ဇတော"**တိအာဒိ။ ယထာ အနာဂတေ အဒ္ဓါနေ ဣမေ ဓမ္မာ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ နတ္ထိ, ဧဝံ အတီတေပိ အဒ္ဓါနန္တိ ဒဿေန္တော **"တထာ နိရုဇ္ဈမာနဿာ"** တိအာဒိံ ဝတွာ အဝိဇ္ဇမာနာနံယေဝ ရူပါရူပဓမ္မာနံ ဟေတုပစ္စယသမဝါယေ ဥပ္ပါဒော, ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ စ သဗ္ဗသော အဘာဝူပဂမောတိ ဣမမတ္ထံ သမုဒာယဂတံ တဒေကဒေသဘူတာယ ဥပမာယ ဝိဘာဝေတုံ ဣမသ္မိံ ဌာနေ **အဋ္ဌကထာယ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၇၂၃) ဝီဏူပမာ အာဂတာ။ သာ ဣဓာပိ အာဟရိတွာ ဝတ္တဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပါယေန **"ဧတ္ထ ဝီဏူပမာ"** တိအာဒိမာဟ။ **ဧတဿတ္ထဿာ** တိ အဝိဇ္ဇမာနာနံယေဝ ဥပ္ပါဒော, ဥပ္ပန္နာနဉ္စ ပရတော အဘာဝေါတိ ဣမဿ အတ္ထဿ ပကာသနေ။ **ဝီဏူပမာ**တိ ဝီဏာဝသေန အာဂတာ ဥပမာ။ သာ ပနေဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ – ယထာ ဝီဏာယ ဝါဒိယမာနာယ ဥပ္ပန္နဿ သဒ္ဒဿ နေဝ ဥပ္ပတ္တိတော ပုဗ္ဗေ သန္နိစယော အတ္ထိ, န ဥပ္ပဇ္ဇမာနော သန္နိစယတော အာဂတော။ န နိရုဇ္ဈမာနဿ ဒိသာဝိဒိသာဂမနံ အတ္ထိ, န နိရုဒ္ဓော ကတ္ထစိ သန္နိစိတော တိဋ္ဌ

ဌာတိ, အထ ခော ဝိဏ္ဏူဝ ဝိဏ္ဏတဒနဥ္စ ပုရိသဿ စ တဇ္ဇံ တယာမံ ပဋ္ဌိစ္စ အဟုတ္ဝာ သမ္ဘောတိ, ဟုတ္ဝာ ပဋိဝေတိ, ဧဝံ သဗ္ဗေပိ ရူပာရူပဓမ္မာ အဟုတ္ဝာ သမ္ဘောန္တိ, ဟုတ္ဝာ ပဋိဝေန္တီတိ။

၁၂၆၉-၇၀. ဧဝံ သင်္ခေပတော ဥဒယဗ္ဗယမနသိကာရဝိဓိံ ဒဿေတွာ ပုန ယာနိ တေသံ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏဿ သ ဝိဘင်္ဂေ "အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ ရူပသမုဒယော"တိ (ပဋိ. မ. ၁.၅၀) ပစ္စယသမုဒယဋ္ဌေန ရူပက္ခန္ဓဿ ဥဒယံ ပဿတိ, "တဏှာသမုဒယာ။ပေ။ ကမ္မသမုဒယာ။ပေ။ အာဟာရသမုဒယာ ရူပသမုဒယော"တိ (ပဋိ. မ. ၁.၅၀) ပစ္စယသမုဒယဋ္ဌေန ရူပက္ခန္ဓဿ ဥဒယံ ပဿတိ, နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏံ ပဿန္တောပိ ရူပက္ခန္ဓဿ ဥဒယံ ပဿတိ, ရူပက္ခန္ဓဿ ဥဒယံ ပဿန္တော ဣမာနိ ပဉ္စ လက္ခဏာနိ ပဿတိ။ "အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ ရူပနိရောဓော"တိ (ပဋိ. မ. ၁.၅၀) ပစ္စယနိရောဓဋ္ဌေန ရူပက္ခန္ဓဿ ဝယံ ပဿတိ, "တဏှာနိရောဓာ။ပေ။ ကမ္မနိရောဓာ။ပေ။ အာဟာရနိရောဓာ ရူပနိရောဓော"တိ (ပဋိ. မ. ၁.၅၀) ပစ္စယနိရောဓဋ္ဌေန ရူပက္ခန္ဓဿ ဝယံ ပဿတိ, ဝိပရိဏာမလက္ခဏံ ပဿန္တောပိ ရူပက္ခန္ဓဿ ဝယံ ပဿတိ, ရူပက္ခန္ဓဿ ဝယံ ပဿန္တော ဣမာနိ ပဉ္စ လက္ခဏာနိ ပဿတိ။ တထာ "အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ ဝေဒနာသမုဒယော"တိ (ပဋိ. မ. ၁.၅၀) ပစ္စယသမုဒယဋ္ဌေန ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ ဥဒယံ ပဿတိ, "တဏှာသမုဒယာ။ပေ။ ကမ္မသမုဒယာ။ပေ။ ဖဿသမုဒယာ ဝေဒနာသမုဒယော"တိ (ပဋိ. မ. ၁.၅၀) ပစ္စယသမုဒယဋ္ဌေန ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ ဥဒယံ ပဿတိ, နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏံ ပဿန္တော ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ ဥဒယံ ပဿတိ, ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ ဥဒယံ ပဿန္တော ဣမာနိ ပဉ္စ လက္ခဏာနိ ပဿတိ။ "အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ။ပေ။ တဏှာနိရောဓာ။ပေ။ ကမ္မနိရောဓာ။ပေ။ ဖဿနိရောဓာ ဝေဒနာနိရောဓော"တိ (ပဋိ. မ. ၁.၅၀) ပစ္စယနိရောဓဋ္ဌေန ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ ဝယံ ပဿတိ, ဝိပရိဏာမလက္ခဏံ ပဿန္တောပိ ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ ဝယံ ပဿတိ, ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ ဝယံ ပဿန္တော ဣမာနိ ပဉ္စ လက္ခဏာနိ ပဿတိ, ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ ဝိယ သညာသင်္ခါရဝိညာဏက္ခန္ဓာနံ ။ အယံ ပန ဝိသေသော – ဝိညာဏက္ခန္ဓဿ ဖဿဋ္ဌာနေ "နာမရူပသမုဒယာ နာမရူပနိရောဓာ"တိ။

ဧဝံ **ဧကေကဿ ခန္ဓဿ ဥဒယဗ္ဗယဒဿနေ** ဒသ ဒသ ကတွာ သမပညာသ လက္ခဏာနိ ဝုတ္တာနိ, တေသံ ဝသေနပိ "ဧဝမ္ပိ ရူပသမုဒယော, ဧဝမ္ပိ ရူပဝယော, ဧဝမ္ပိ ရူပံ ဥဒေတိ, ဧဝမ္ပိ ရူပံ ဝေတီ"တိ ပစ္စယတော စေဝ ခဏတော စ ဝိတ္ထာရေန စ မနသိကာရဝိဓိံ ဒဿေတုံ **"တဿေဝ ဉာဏဿာ"** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ**တိ အဝိဇ္ဇာယ ဥပ္ပာဒာ , အတ္ထိဘာဝတောတိ အတ္ထော။ နိရောဓဝိရုဒ္ဓော ဟိ ဥပ္ပာဒော အတ္ထိဘာဝေ ဟောတိ, တသ္မာ ပုရိမ ဘဝသိဒ္ဓါယ အဝိဇ္ဇာယ သတိ ဣမသ္မိံ ဘဝေ ရူပသမုဒယော ရူပဿ ဥပ္ပာဒော ဟောတီတိ အတ္ထော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒသင် ဂဟိတေသု "တဏှာသမုဒယာ ရူပသမုဒယော, ကမ္မသမုဒယာ ရူပသမုဒယော, အာဟာရသမုဒယာ ရူပသမုဒယော"တိ စ, တထာ ဝယဒဿနေ "အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ ရူပနိရောဓော, တဏှာနိရောဓာ။ ကမ္မနိရောဓာ။ အာဟာရနိရောဓာ ရူပနိရော ဓော"တိ စ အာဒီသု အဝိဇ္ဇာဒီဟိ တီဟိ အတီတကာလိကာနိ တေသံ သဟကာရီကာရဏဘူတာနိ ဥပာဒါနာဒီနိပိ ဂဟိတာနေ တတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပဝတ္တိပစ္စယေသု ကဗဠီကာရာဟာရဿ ဗလဝတာယ သော ဧဝ ဂဟိတော "အာဟာရသမုဒယာ"တိ။ တသ္မိံ ပန ဂ ဟိတေ ပဝတ္တိပစ္စယတာသာမညေန ဥတုစိတ္တာနိပိ ဂဟိတာနေဝ ဟောန္တီတိ စတုသမုဋ္ဌာနိကရူပဿ ပစ္စယတော ဥဒယ ဒဿနံ ဝိဘာဝိတမေဝါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အဝိဇ္ဇာတဏှုပနိဿယသဟိတေနေဝ ကမ္မုနာ ရူပကာယဿ နိဗ္ဗတ္တိ, အ သတိ စ အဝိဇ္ဇုပနိဿယာယ ဘဝနိကန္တိယာ ဇာတိယာ အသမ္ဘဝတောဝေတိ။ ယထာ ရူပဿ အဝိဇ္ဇာတဏှုပနိဿ သယတာ, ဧဝံ ဝေဒနာဒီနမ္ပိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ အာဟာရော ပန ဥပ္ပန္နဿ ရူပဿ ဟေသကော ကဗဠီကာရာဟာရဿ အဓိပ္ ပေတတ္တာ, ကာမံ ယထာဓိဋ္ဌာနတ္တာ တ ဒေသနာယ။ ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသေန တ အာဟာရဂ္ဂဟဏံ။ **အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ**တိ အဂ္ ဂမဂ္ဂဉာဏေန အဝိဇ္ဇာယ အနုပ္ပာဒနိရောဓတော အနာဂတဿ ရူပဿ အနုပ္ပာဒနိရောဓော ဟောတိ ပစ္စယာဘာဝေ အ ဘာဝတော။ "တဏှာနိရောဓာ ကမ္မနိရောဓော"တိ ဧတ္ထာပိ ဧသေဝ နယော။ **အာဟာရနိရောဓာ**တိ ပဝတ္တိပစ္စယဿ ကဗဠီကာရာဟာရဿ အဘာဝေ။ **ရူပနိရောဓော**တိ တံသမုဋ္ဌာနရူပဿ အဘာဝေ ဟောတီတိ။ သေသံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္ တနယာနုသာရေန ဝေဒိတဗ္ဗံ ။ အယံ ပန ဝိသေသော – "ဖုဋ္ဌော ဝေဒေတိ, ဖုဋ္ဌော သဉ္ဇာနာတိ, ဖုဋ္ဌော စေတေတီ"တိ (သံ. နိ. ၄.၉၃), ဖဿပစ္စယာ ဝေဒနာ, စက္ခုသမ္ဖဿဇာ ဝေဒနာ, သညာ စေတနာ"တိ ဝစနတော ဖဿော ဝေဒနာ သညာသင်္ခါရက္ခန္ဓာနံ ပဝတ္တိပစ္စယော, တန္နိရောဓာ စ တေသံ နိရောဓော, မဟာပဒာနမဟာနိဒာနသုတ္တေသု , အဘိဓမ္ မေ စ အညမညပစ္စယတာရေ "နာမရူပပစ္စယာ ဝိညာဏ"န္တိ (ဒီ. နိ. ၂.၅၇, ၉၇; ကထာ. ၇၁၉) ဝစနတော နာမရူပံ ဝိညာဏ ဿ ပဝတ္တိပစ္စယော, တန္နိရောဓာ စ တဿ နိရောဓောတိ ဝုတ္တံ "ဖဿသမုဒယာ ဝေဒနာသမုဒယော"တိအာဒိ။

၁၂၇၁. ဒသ ဒသာတိ ရူပက္ခန္ဓဿ ဥဒယဒဿနေ အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ကမ္မံ အာဟာရောတိ ဣမေသံ ပစ္စယာနံ အတ္ထိတာသင်္ခါတလက္ခဏာနိ စေဝ ရူပဿ နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏဉ္စာတိ ဣမာနိ ပဉ္စ လက္ခဏာနိ, ဝယဒဿနေ အဝိဇ္ဇာဒီနံ စတုန္နံ ပစ္စယာနံ အနုပ္ပာဒနိရောဓော, ရူပဿ ခဏနိရောဓော စာတိ ဣမာနိ ပဉ္စ လက္ခဏာနီတိ ရူပက္ခန္ဓဿ ဒသ လက္ခဏာနိ, တထာ ဝေဒနာက္ခန္ဓာဒီနံ စတုန္နံ စတ္တာလီသ လက္ခဏာနီတိ ဧဝံ သမပညာသ လက္ခဏာနိ ဟောန္တိ။ တေနာဟ **“ပညာသ လက္ခဏာနီ”**တိ။ လက္ခဏဒွယေ ပန ဧတေသံ စတုန္နံ ပစ္စယာနံ အတ္ထိတာ, အနုပ္ပာဒနိရောဓော စာတိ အဌ လက္ခိယတိ ဧတေဟိ ရူပာဒီနံ ဥဒယော စ ဝယော စာတိ လက္ခဏာနိ။ စတုန္နဉ္ဟိ ပစ္စယာနံ အတ္ထိတာဟိ ရူပာဒိဥဒယော လက္ခိယတိ, အနုပ္ပာဒနိရောဓအစ္စန္တနိရောဓေဟိ ဝယော, နိဗ္ဗတ္တိဝိပရိဏာမာနိ ပန သင်္ခတလက္ခဏာနေတတိ။ **ဓမ္မေ သမနုပဿတီ**တိ ရူပာဒိကေ ဓမ္မေ ဥဒယဗ္ဗယဝန္တေ သမနုပဿတိ။ တတ္ထ စ ကေစိ တာဝ အာဟု “အရူပက္ခန္ဓာနံ ဥဒယဗ္ဗယဒဿနံ အဒ္ဓါသန္တတိဝသေန, န ခဏဝသေနာ”တိ, တေသံ မတေန ခဏတော ဥဒယဗ္ဗယဒဿနမေဝ န သိယာ။ အပရေ ပနာဟု “ပစ္စယတော ဥဒယဗ္ဗယဒဿနေန အတီတာဒိဝိဘာဂံ အနာမသိတွာ သဗ္ဗသာဓာရဏတော အဝိဇ္ဇာဒိပစ္စယာ ဝေဒနာယ သမ္ဘဝံ လဗ္ဘမာနတံ ပဿတိ, န ဥပ္ပာဒံ။ အဝိဇ္ဇာဒိအဘာဝေ စ တဿာ အသမ္ဘဝံ အလဗ္ဘမာနတံ ပဿတိ, န ဘင်္ဂက္ခဏတော။ ဥဒယဗ္ဗယဿ ဒဿနေ ပစ္စုပ္ပန္နာနံ ဥပ္ပာဒံ, ဘင်္ဂဉ္စ ပဿတီ”တိ, တံ အယုတ္တံ။ သန္တတိဝသေန ဟိ ရူပါရူပဓမ္မေ ဥဒယဗ္ဗယတော မနသိ ကရောန္တဿ အနုက္ကမေန ဘာဝနာယ ဖလပ္ပတ္တကာလေ ဉာဏဿ တိက္ခဝိသဒဘာဝပ္ပတ္တိယာ ခဏတော ဥဒယဗ္ဗယာ ဥပဋ္ဌဟန္တီတိ။

၁၂၇၂-၅. အယဉှိ ပဌမံ ပစ္စယတော ဥဒယဗ္ဗယံ မနသိ ကရောန္တော ပစ္ဆာ အဝိဇ္ဇာဒိကေ ပစ္စယဓမ္မေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဥဒယဗ္ဗယဝန္တေ ခန္ဓေ ဂဟေတွာ တေသံ ပစ္စယတော ဥဒယဗ္ဗယဒဿနမုခေန ခဏတောပိ ဥဒယဗ္ဗယံ မနသိ ကရောတိ။ တဿ ယဒါ ဉာဏံ တိက္ခံ ဝိသဒံ ဟုတွာ ပဝတ္တတိ, တဒါ ရူပါရူပဓမ္မာ ခဏေ ခဏေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တာ, ဘိဇ္ဇန္တာ စ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ **“ဧဝံ ရူပုဒယော ဟောတီ”**တိအာဒိ။ တတ္ထ **ဧဝံ ရူပုဒယော**တိ ဧဝံ ဝုတ္တနယေန အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ။ပေ။ တဏှာသမုဒယာ။ပေ။ ကမ္မ။ပေ။ အာဟာရသမုဒယာပိ ရူပဿ သမ္ဘဝေါ ။ **ဧဝမဿ ဝယော**တိ ဧဝံ ဝုတ္တနယေနေဝ အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ။ပေ။ တဏှာနိရောဓာ။ပေ။ ကမ္မ။ပေ။ အာဟာရနိရောဓာ ရူပဿ ဝယော အနုပ္ပာဒေါတိ အယံ ပစ္စယတော ဝိတ္ထာရေန မနသိကာရော။ **ဥဒေတိ ဧဝံ ရူပမ္ပီ** တိ ဧဝံ သမုဒယတော ကမ္မသမုဋ္ဌာနရူပမ္ပိ အာဟာရဥတုစိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပမ္ပိ ဥဒေတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ နိဗ္ဗတ္တတိ။ **ဧဝံ ရူပံ တု ဝေတီ**တိ ကမ္မသမုဋ္ဌာနရူပမ္ပိ အာဟာရဥတုစိတ္တသမုဋ္ဌာနရူပမ္ပိ ဧဝံ ဝေတိ နိရုဇ္ဈတီတိ အယံ ခဏတော ဝိတ္ထာရေန မနသိကာရော။ တေန ဝုတ္တံ **“ဧဝံ ပစ္စယတောပေတ္ထ ခဏတော ဥဒယဗ္ဗယ”** န္တိ။ **သဗ္ဗဓမ္မာ ပါကဋာ ဟောန္တီ** တိ ဣတိ ဣမေ ဓမ္မာ အဟုတွာ သမ္ဘောန္တိ, ဟုတွာ ပဋိဝေန္တိ။ ယထာ ပစ္စုပ္ပန္နေ, ဧဝံ အတီတာနာဂတေပီတိ နယဝသေန အတီတာဒိဓမ္မာနံ ဒွေဓာ ဥဒယဗ္ဗယံ ပဿတော သစ္စပဋိစ္စသမုပ္ပါဒနယလက္ခဏဘေဒါ ပါကဋာ ဟောန္တိ။ တဿေဝံ ပါကဋီဘူတသဗ္ဗဓမ္မသဘာဝဿ “ဧဝံ ကိရ နာမိမေ ဓမ္မာ အနုပ္ပန္နပုဗ္ဗာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဥပ္ပန္နာ နိရုဇ္ဈန္တီ”တိ နိစ္စနဝါဝ ဟုတွာ သင်္ခါရာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ န ကေဝလဉ္စ နိစ္စနဝါ, ဥဒကေ ဒဏ္ဍကေန ကတလေခါ ဝိယ, အာရဂ္ဂေ ဌပိတသာသပေါ ဝိယ, ဝိဇ္ဇုသဉ္စာရော ဝိယ စ ပရိတ္တကာလဋ္ဌာယိနော ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ တေနာဟ **“ဥဒကေ ဒဏ္ဍရာဇီဝ”** တိအာဒိ။ ဥဒကေ ဒဏ္ဍရာဇိအာဒယော ကိဉ္စာပိ ဥတ္တရုတ္တရိ အတိပရိတ္တဋ္ဌာယိဘာဝနိဒဿနတ္ထံ ဒဿိတာ, တထာပိ ဒန္ဓနိရောဓာ ဧဝ နိဒဿိတာ, တတောပိ လဟုတရနိရောဓတ္တာ သင်္ခါရာနံ။ တထာ ဟိ ဂမနဿာဒါနံ ဒေဝပုတ္တာနံ ဟေဋ္ဌုပရိယေန ပဋိမုခံ ဓာဝန္တာနံ သိရသိ, ပါဒေ စ ဗဒ္ဓခုရဓာရာသန္နိပါတတောပိ သီဃတရော ရူပနိရောဓော ဝုတ္တော, ပဂေဝ အရူပဓမ္မာနံ။ န ကေဝလံ ပရိတ္တတရကာလဋ္ဌာယိနော ဥပဋ္ဌဟန္တိ, အထ ခေါ အသာရာပိ ခါယန္တီတိ အာဟ **“ကဒလီ”**တိအာဒိ။ တတ္ထ မဏ္ဍလာကာရေန အာဝိဇ္ဈိယမာနံ အလာတမေဝ **အလာတစက္ကံ** ။ မန္တောသဓပ္ပဘာဝိတာ ကုန္ဒဇာလာဒိကာ မာယာ။

၁၂၇၆-၇. **ဧတ္တာဝတာ** တိ ယွာယံ ကလာပသမ္မသနနိယောဇနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဥဒယဗ္ဗယပဋိဝေဓာယ ဘာဝနာဝိဓိ အာရဒ္ဓေါ, ဧတ္တာဝတာ ဘာဝနာဝိဓာနေန ကလာပသမ္မသနမ္ပိ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏုပ္ပါဒဿေဝ ပရိကမ္မန္တိ။ ဥဒယဗ္ဗယဒဿနံ ဉာဏန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **လက္ခဏာနိ စ။ပေ။ ဌိတ**န္တိ ဝယဓမ္မမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဥပ္ပန္နဉ္စ ဝယံ ဥပေတီတိ ဣမိနာ အာကာရေန သမပညာသ လက္ခဏာနိ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ဌိတံ။ အစိရာ ဥပ္ပန္နံ န တာဝ ဖလပ္ပတ္တန္တိ အာဟ **“တရုဏ”**န္တိ။ ကလာပသမ္မသနာဒိဝသေန ပဝတ္တသမ္မသနံ နိပ္ပရိယာယေန ဝိပဿနာသမညံ လဘတိ။ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာဒိဝသေန ပဝတ္တမေဝ လဘတီတိ အာဟ **“ယဿ စာ”** တိအာဒိ။

၁၂၇၈-၈၀. အထသ္သ ကြမာယ တရုဏဝိပဿနာယ ဝိပဿနုသ္သ ဒသ ဝိပဿနုပက္ကိလေသာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ တိ ဒဿေန္တော အာဟ **"ဝိပဿနာယာ"** တိအာဒိ။ **တောယာ**တိ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာသင်္ခာတာယ တရုဏဝိပဿနာယ, န ဘင်္ဂါနုပဿနာဒိသင်္ခာတာယ တရုဏဝိပဿနာယ, နာပိ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာဒိသင်္ခာတာယ ဗလဝဝိပဿနာယာတိ အတ္ထော။ န ဟိ တအာ ဝိပဿနုပက္ကိလေသာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိတိ။ **ဝိပဿကဿာ** တိ စ ဝိပဿကဿေတတိ ဧဝ-ကာရော လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌော။ တေနေဝ ဝက္ခတိ "သမ္မတ္တပဋိဝေဓဿာ"တိအာဒိ။ ဒိဋ္ဌိဂ္ဂဟာဒိဝတ္ထုဘာဝေန ဝိပဿနံ ဥပက္ကိလေသန္တီတိ **ဥပက္ကိလေသာ** ။ သမ္မတ္တော စတုသစ္စဖလပဋိဝေဓော ယေန သော **သမ္မတ္တပဋိဝေဓော,** သော စ သောတာပန္နာဒီနံ အညတရော ဟောတီတိ အာဟ **"သောတာပန္နာဒိနော"** တိ။ **အပိစာ**တိ အယံ ဝက္ခမာနသမုစ္စယတ္ထော။ ကြဒ္ဓ ဥက္ကဋ္ဌနိဒ္ဒေသဝသေန ဝုတ္တံ ဗလဝဝိပဿနာပတ္တဿာပိ အနုပ္ပဇ္ဇနတော။ **သမ္မတ္တပဋိဝေဓဿာ**တိ တ ဗလဝိပဿနာပတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ သောပိ ဟိ ပဋိဝေဓပ္ပတ္တိယာ အာသန္နာရဟာဒေသေ ဌိတတ္တာ သမ္မတ္တပဋိဝေဓော နာမ ဟောတိ။ ဧဝဥ္စ သတိ **အပိစာ**တိ ဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထော ဟောတိ။ အထ တ **အပိ**-သဒ္ဒော ဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထော။ **စ**-သဒ္ဒော အဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထော။ တေန နိက္ခိတ္တကမ္မဋ္ဌာနံ သင်္ဂဏှာတိ။ ဝိပဿနံ အာရဘိတွာ အန္တရာ တေသာနံ အာပန္နဿာပိ ဝိပဿနုပက္ကိလေသာ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ **ဝိပ္ပဋိပန္နဿ သာ**တိ သီလဝိပတ္တိအာဒိဝသေန ယထာ တထာ ဝိပ္ပဋိပန္နကဿ, ဂရဟိတဗ္ဗပဋိပန္နဿာတိ အတ္ထော။ အထ တ **ဝိပ္ပဋိပန္နဿာ**တိ ဝိပဿနာဘာဝနာသင်္ခာတာယ သမ္မာပဋိပတ္တိယာ အဘာဝေန ဝိရဟိတပဋိပတ္တိကဿ။

၁၂၈၁. ဝိပဿနာပဋိပတ္တိယေဝ ဟိ သသမ္ဘာရာ ပုဗ္ဗဘာဂေ သမ္မာပဋိပတ္တိ, တဒညာ ဝိပ္ပဋိပတ္တိ, တေနေဝသ္သ ဝိသုဒ္ဓိပက္ခေ **"သမ္မာဝ ပဋိပန္နဿာ"** တိ ဝုတ္တံ။ သာ စ နိက္ခိတ္တဓုရဿာပိ ဟောတီတိ ကြမသိ ပက္ခေ နိက္ခိတ္တကမ္မဋ္ဌာနောပိ ကြမိနာဝ သင်္ဂဟိတော ဟောတီတိ။ **သမ္မာဝ ပဋိပန္နဿာ** တိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တဝိဓာနေန သမ္မာ ဧဝ ပဋိပန္နဿ, န ဝိပ္ပဋိပန္နဿ တ နိက္ခိတ္တဓုရဿ တ။ **ယုတ္တယောဂဿာ** တိ ယုတ္တေန ယောဂေန, ဉာဏေန တ ဘာဝနမနုယုဥ္စနသီလဿ။ သာ ပန ယုတ္တယောဂိတာ သမထဝသေနာပိ ဟောတီတိ တန္နိဝတ္တနတ္ထမာဟ **"သအာ ဝိပဿကဿေတ"**တိ။ **ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ** တိ တွောပိ ဧဝ-ကာရော သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗော, တေန န နုပ္ပဇ္ဇန္တီတိ အတ္ထော။ အညထာ မဂ္ဂာမဂ္ဂဉာဏဿေဝ အသမ္ဘဝတော။ **ကိရာ**တိ အနုဿုတိယံ။ သာ ပနေသာ အနုဿုတိ ဟဋ္ဌိဝသေနေဝ အာဂတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယထာဟ –

> "ကထံ ဓမ္မုဒ္ဓစ္စဝိဂ္ဂဟိတံ မာနသံ ဟောတိ? အနိစ္စတော မနသိကရောတော ဩဘာသော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဩဘာသော ဓမ္မောတိ ဩဘာသံ အာဝဇ္ဇေတိ, တတော ဝိက္ခေပော ဥဒ္ဓစ္စံ, တေန ဥဒ္ဓစ္စေန ဝိဂ္ဂဟိတမာနသော အနိစ္စတော ဥပဋ္ဌာနံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ။ ဒုက္ခတော။ပေ။ အနတ္တတော ဥပဋ္ဌာနံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ။ တထာ အနိစ္စတော မနသိကရောတော ဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ပေ။ ပီတိ ပဿဒ္ဓိ သုခံ အဓိမောက္ခော ပဂ္ဂဟော ဥပဋ္ဌာနံ ဥပေက္ခာ နိကန္တိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, နိကန္တိ ဓမ္မောတိ နိကန္တိံ အာဝဇ္ဇေတိ, တတော ဝိက္ခေပော ဥဒ္ဓစ္စံ, တေန ဥဒ္ဓစ္စေန ဝိဂ္ဂဟိတမာနသော အနိစ္စတော ဥပဋ္ဌာနံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတိ။ ဒုက္ခတော။ပေ။ အနတ္တတော ဥပဋ္ဌာနံ ယထာဘူတံ နပ္ပဇာနာတီ"တိ (ပဋိ. မ. ၂.၆)။

၁၂၈၂. ကြအနိ တေသံ ဩဘာသာဒီနံ သရူပဝိဘာဝနတ္ထံ တေသု ဥပ္ပန္နေသု ဝိပဿနာယ ဥပက္ကိလိဿနာကာရဥ္စ ဒဿေတုံ **"ဝိပဿနာယာ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဝိပဿနာယ ဩဘာသော** တိ ဝိပဿနာစိတ္တသမုဋ္ဌိတံ, သသန္တတိပတိတဥတုသမုဋ္ဌာနဥ္စ ဘာသုရံ ရူပံ။ တတ္ထ ဝိပဿနာစိတ္တသမုဋ္ဌာနံ ယောဂိနော သရီရဋ္ဌမေဝ ပဘာဿရံ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ, ကြတရံ သရီရံ မုဥ္စိတွာ ဉာဏာနုဘာဝနုရူပံ သမန္တတော ဖရတိ, တံ တဿေဝ ပညာယတိ, တေန ဖုဋ္ဌောကာသေ ရူပဂတမ္ပိ ပဿတိ။ ပဿန္တော စ စက္ခုဝိညာဏေန ပဿတိ, ဥဒာဟု မနောဝိညာဏေနာတိ ဝီမံသိတဗ္ဗမေတန္တိ ဝဒန္တိ။ **အာစရိယဓမ္မပာလ** တ္ထေရေန ပန "ဒိဗ္ဗစက္ခုလာဘိနော ဝိယ တံ မနောဝိညာဏဝိညေယ္ယမေဝာတိ ယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတီ"တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. မဟာ. ၂.၇၃၃) ဝုတ္တံ။

၁၂၈၃-၄. မဂ္ဂပ္ပတ္တော ဖလပ္ပတ္တော, **အဟမသ္မီတိ ဂဏှတီ** တိ "န ဝတ မေ ကြတော ပုဗ္ဗေ ဧဝရူပေါ ဩဘာသော ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗော, အဒ္ဓါ အရိယမဂ္ဂံ ပတ္တောသ္မိ, ဖလံ သစ္ဆိကာသိ"န္တိ အမဂ္ဂံယေဝ "မဂ္ဂေါ"တိ ဂဏှာတိ။ **တဿေဝံ ပန ဂဏှတော** တိ တဿ အမဂ္ဂံယေဝ "မဂ္ဂေါ"တိ ဂဏှန္တဿ။ **ဝိပဿနာဝီထိ** တိ ပဋိပဟဋ္ဌိယာ ပဝတ္တမာနာ ဝိပဿနာဝ **ဥက္ကန္တာ နာမ ဟောတိ,** ယောဂိနော "မဂ္ဂံ ပတ္တောသ္မိ"တိ အဓိမာနေန ဝိဿ

ဌတ္တာ။ ဝိပဿနာစိတ္တိပိ ဟဒ္ဓော, တဿေဝံ ဂဏှတော ဝိပဿနာ တတောယေဝ ဝီထိံ ဥက္ကန္တာ နာမ ဟော
တီတိ အတ္ထော။ **ဩဘာသမေဝ သော ဘိက္ခု, အဿာဒေန္တော နိသီဒတီ** တိ သော ဘိက္ခု အတ္တနာ အာရဒ္ဓ ဝိပဿနံ ဝိ
ဿဇ္ဇေတွာတ ဩဘာသမေဝ လောဘဝသေန တ ဒိဋ္ဌိဝသေန တ အဿာဒေန္တော နိသီဒတိ။ သော ခော ပနာယံ ဩဘာ
သော ကဿစိ ဘိက္ခုနော ပလ္လင်္ကဋ္ဌာနမတ္တမေဝ ဩဘာသေန္တော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ကဿစိ အန္တောဂဗ္ဘံ, ကဿစိ
ဗဟိဂဗ္ဘံ, ကဿစိ သကလဝိဟာရံ ကဝုတံ အဍ္ဎယောဇနံ ယောဇနံ ဒွိယောဇနံ တိယောဇနံ, ကဿစိ ပထဝီတလတော
ပဋ္ဌာယ ယာဝ အကနိဋ္ဌဗြဟ္မလောကာ ဧကာလောကံ ကုရုမာနော, ယထာ သမုဒ္ဒမဟိ ယောဇနမတ္တေ မစ္ဆကစ္ဆ
ဟ ပညာယန္တိ, ဧဝံ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ ဘဂဝတော ပန ဒသသဟဿိလောကဓာတုံ ဩဘာသေန္တော ဥဒပာဒိ။

၁၂၈၅. ဝိပဿနာပီတီ တိ ဝိပဿနာစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ ပီတိ။ ခုဒ္ဒိကာဒိကာ ပေဟဋ္ဌာ ဝဏ္ဏိတာယေဝ, အယဥ္စ
စ ပဉ္စဝိဓာ ပီတိ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာယ ဝီထိပဋိပန္နာယ အနုက္ကမေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ မတ္ထကပ္ပတ္တေန ပန ဥဒယဗ္ဗ
ယဉာဏေန သဒ္ဓိံ ဖရဏာပီတိယေဝ ဟောတိ။ ဥပစာရပ္ပနက္ခဏတော အညအပိ ဟိ ဖရဏာပီတိ ဟောတိယေဝတိ။
တေန ဝုတ္တံ **အဋ္ဌကထာယံ** ''သကလသရီရံ ပူရယမာနာ ဥပ္ပဇ္ဇတီ''တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၇၃၄; ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၁.ဓမ္မုဒ္ဒေသဝါ
ရ ဈာနင်္ဂရာသိဝဏ္ဏနာ)။

၁၂၈၆-၇. ယောဂိနော။ပေ။ ဟောန္တိ ဟီ တိ ယဿာယံ ပဿဒ္ဓိ ဥပ္ပန္နာ, တဿ ယောဂိနော ရတ္တိဋ္ဌာနေ
တ ဒိဝဋ္ဌာနေ တ နိသိန္နဿ ကာယစိတ္တာနိ ပဿဒ္ဓါနေဝ ဟောန္တိ, နေဝ ဒရထော ဟောတီတိ အတ္ထော။ ပဿ
ဒ္ဓိအာဒီနိ ဆ ယုဂဋ္ဌာနိ အညမညယောဂီနီတိ ပဿဒ္ဓိယာ ဥပ္ပန္နာယ ဣတရာပိ ဥပ္ပန္နာယေဝ ဟောန္တီတိ ကိစ္စဒဿ
သနမုခေန တာ သဗ္ဗာပိ ဒဿေန္တော **''လဟူနိ စာ''**တိအာဒိမာဟ။ ဧတ္ထ စ **ကာယ-**ဂ္ဂဟဏေန ရူပကာယဿာပိ ဂ
ဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, န ဝေဒနာဒိက္ခန္ဓတ္တယဿေဝ။ ကာယပဿဒ္ဓိအာဒယော ဟိ ရူပကာယဿာပိ ဒရထာဒိနိမ္မဒ္ဒ
ဒကာတိ။ **ကမ္မညာနေဝ ဟောန္တီ** တိ န ကေဝလံ ကမ္မညာနေဝ သုဝိသဒါနိ ဥဇုကာနိယေဝ ဟောန္တိ, အဝိနာဘာဝိတာယ ပန
တဒုဘာယံ ဝိသုံ န ဝုတ္တံ။ ကာယစိတ္တာနံ ပဿဒ္ဓါဒိဘာဝေ စ တေသံ အပဿဒ္ဓါဒိဟေတုဘူတာနံ ဥဒ္ဓစ္စာဒိထိနမိ
ဒ္ဓါဒိဒိဋ္ဌိမာနာဒိသေသနီဝရဏာဒိအဿဒ္ဓိယာဒိမာယာသာဌေယျာဒိသံကိလေသဓမ္မာနံ ဝိဒ္ဓံသနဝသေနေဝ တအာ ဝိပ
ဿနာစိတ္တုပ္ပာဒဿ ပဝတ္တနတော။

၁၂၈၈-၉၀. မနုဿာနံ အယန္တိ မာနုသီ, မနုဿယောဂ္ဂကာမသုခရတိ။ တာဒိသေဟိ မနုဿဝိသေသေဟိ အနု
ဘဝိတဗ္ဗတာနတိဝတ္တနတော ဒိဗ္ဗရတိပိ သင်္ဂဟိတာ, မာနုသီသဒိသတာယ, ကာမသုခဘာဝေန ဒိဗ္ဗာ ရတိ တ မာနုသီ,
တဿာ အတိက္ကန္တတာယ န မာနုသီတိ အမာနုသီ, တံ **အမာနုသီ။ သုညာကရ**န္တိ ယံ ကိဉ္စိ ဝိဝိတ္တံ သေနာသနံ, ဝိပ
ဿနံ ဧဝ တ, သာပိ ဟိ နိစ္စဘာဝါဒိသုညတာယ, ယောဂိနော သုခသန္နိဿယတာယ စ ''သုညာကရ''န္တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ
လဘတိ။ စိတ္တဿ အနုပသမကရာနံ ကိလေသာနံ ဝိဂမေန **သန္တစိတ္တဿ** သံသာရေ ဘယဿ ဣက္ခနေန **ဘိက္ခု
နော သမ္မာ** ဉာယေန ရူပာရူပဓမ္မာနံ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာဒိဝသေန တေ **ဝိပဿတော** သမ္မသတော သမ္မာရဒ္ဓဝိပဿ
သနာနံ မနုဿာနံ ဝိသယတာယ **အမာနုသီ** ဝိပဿနာပီတိသုခသညိတာ **ရတိ** ဟောတီတိ အယမေတ္ထ ကထာယ သင်္ခေ
ပတ္ထော။ ဒုတိယကထာ ပန ဥဒယဗ္ဗယဉာဏမေဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **ယတော ယတော**တိ ရူပတော, အရူပ
တော တ။

၁၂၉၁. ဉာဏာဒယောတိ ဉာဏသဒ္ဓါဒယော သတ္တ။ **ဝုတ္တနယေနာ** တိ ''ဉာဏန္တိ ဝိပဿနာဉာဏံ, သဒ္ဓါတိ ဝိပ
ဿနာစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ သဒ္ဓါ''တိအာဒိနာ ဝုတ္တနယာနုသာရေန ဝိပဿနာဝသေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ ဉာဏံ
ရူပာရူပဓမ္မေ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာဝသေန တုလယန္တဿ တီရေန္တဿ ဝိဿဋ္ဌဣန္ဒဝဇိရမိဝ အဝိဂတဝေဂံ တိ
ခိဏံ သူရံ အတိဝိသဒံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တထာ ဟိ တေန ယောဂီ ''မဂ္ဂံ ပတ္တောသ္မီ''တိ မညတိ။ သဒ္ဓါတိ ကိလေသကာလု
သိယာပဂမေန စိတ္တစေတသိကာနံ အတိသယပသာဒဘူတာ ဗလဝတီ သဒ္ဓါ, န ပန ကမ္မဖလံ, ရတနတ္တယံ တ သဒ္ဒဟ
နဝသေန ပဝတ္တာ။ သတိပိ သူပဋ္ဌိတာ အစလာ ပဗ္ဗတရာဇသဒိသာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣမိဿာ စ ဥပ္ပန္နာယ သော ယံ ယံ
ဌာနံ ပစ္စဝေက္ခတိ, တံ တံ ဌာနမဿ အနုပဝိသိတွာတ ဩက္ခန္ဒိတွာတ ပက္ခန္ဒိတွာတ ပရိဘဏ္ဍာဘူတဿ ယထာကမ္မူ
ပဂဉာဏဿ ဥပဋ္ဌဟန္တေ ပရလောကဝိသယတ္တာ ဝဏ္ဏာယတနဝိသယမတ္တိတန္တိ ဒိဗ္ဗစက္ခုနော ပရလောကော
ဝိယ သတိယာ ဥပဋ္ဌာတိ။ သုခံ ပန သကလသရီရံ အဘိသန္ဒမာနံ အတိပဏီတံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တသ္မိဥ္ဟိ ဥပ္ပန္နေ တံသမုဋ္ဌာ
ဌိတေဟိ အတိပဏီတေဟိ ရူပေဟိ သဗ္ဗော ကာယော ပရိဖုဋ္ဌော, ပရိဗ္ရူဟိတော စ ဟောတိ။ ဥပေက္ခာ ပန ဝိပဿနုပေက္ခ

ခာ စေဝ အာဝဇ္ဇနုပေက္ခာ စ။ တတ္ထ ဝိစိနိတဝိစယတ္တာ သင်္ခါရာနံ ဝိစိနနေ မဇ္ဈတ္တဘာဝေန ဌိတာ ဝိပဿနုပေက္ခာ။ သာ ပန အတ္ထတော တထာပဝတ္တာ တတြမဇ္ဈတ္တုပေက္ခာဝ။ မနောဒွါရာဝဇ္ဇနစိတ္တသမ္ပယုတ္တာ ဝေဒနာ အာဝဇ္ဇနေ အဇ္ဈုပေက္ခနဝသေန ပဝတ္တိယာ အာဝဇ္ဇနုပေက္ခာတိ ဝုစ္စတိ။ ဒုဝိဓာ ပနေသာ တဒါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တထာ ဟိ တသ္မိံ သမယေ သဗ္ဗသင်္ခါရာနံ ဥဒယဗ္ဗယေ မဇ္ဈတ္တဘူတာ ဝိပဿနုပေက္ခာ ဗလဝတီ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, မနောဒွါရေ အာဝဇ္ဇနုပေက္ခာပိ။ သာ ဟိဿ တံ တံ ဌာနံ အာဝဇ္ဇန္တဿ ဝိဿဋ္ဌဣန္ဒဝဇိရမိဝ, ပတ္တပုဋေ ပက္ခန္ဒ တတ္တနာရာစော ဝိယ စ သူရာ တိခိဏာ ဟုတွာ ပဝတ္တတိ။ ဝီရိယမ္ပိ အသိထိလမနစ္စာရဒ္ဓံ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ ကိလေသပက္ခတော ကောသဇ္ဇပက္ခတော ပဂ္ဂဏှန္တံ သုပဂ္ဂဟိတမုပ္ပဇ္ဇတိ, နိကန္တိ စ သြဘာသာဒိပဋိမဏ္ဍိတာယ ဝိပဿနာယ အာလယံ ကုရုမာနာ ဘာဝနာယ သာတိသယပ္ပဝတ္တိယာ သုခုမာ သန္တာကာရာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ယာ ကိလေသောတိ ပရိဂ္ဂဟိတုမ္ပိ န ယုတ္တာ။ ယထာ စ သြဘာသေ, ဧဝံ ဧတေသုပိ အညသ္မိံ ဥပ္ပန္နေ ယောဂါဝစရော ''န ဝတ မေ ဣတော ပုဗ္ဗေ ဧဝရူပေ ပီတိ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗာ, ဧဝရူပေ ပဿဒ္ဓိ ဉာဏံ သဒ္ဓါ သတိ သုခံ ဥပေက္ခာ ဝီရိယံ နိကန္တိ ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗာ, အဒ္ဓါ မဂ္ဂဖလပ္ပတ္တောသ္မိ''တိ ဂဏှာတိ, တဿေဝံ ဂဏှတော ဝိပဿနာ ဝီထိဥက္ကန္တာ နာမ ဟောတိ။ သော တေယေဝ အဿာဒေန္တော နိသီဒတိ။ ဣမေ စ ပန ဝိပဿနုပက္ကိလေသာ ယေဘုယျေန သမထဝိပဿနာလာဘိနော ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ သော သမာပတ္တိဝိက္ခမ္ဘိတာနံ ကိလေသာနံ အသမုဒာစာရတော ''အရဟာ အဟ''န္တိ စိတ္တံ ဥပ္ပာဒေတီတိ။

၁၂၉၂-၃. ဥပက္ကိလေသသည္ဆ ဝတ္ထုတော တိ နိပ္ပရိယာယတော ဒိဋ္ဌိမာနတဏှာ ဣဓ ဥပက္ကိလေသာ တေသံ ဝတ္ထုတော ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနတာယ, န သဘာဝတော အကုသလတ္တာ။ ယထာ ပန သြဘာသာဒယော, ဧဝံ နိကန္တိပိ ဒိဋ္ဌိဂ္ဂဟာဒီနံ ဌာနံ ဟောတီတိ ဝတ္ထုဘာဝေပိဿာ ယုဇ္ဇတေဝ။ **တံတမာဝဇ္ဇမာနဿ, ဘာဝနာ ပရိဟာယတီ** တိ တံ တံ သြဘာသာဒိကံ အာဝဇ္ဇမာနဿ ဒိဋ္ဌိမာနတဏှာဝသေန ''မမ သြဘာသော''တိအာဒိဂ္ဂါဟံ ပဝတ္တေန္တဿ ဘာဝနာ ဝီထိံ ဩက္ကမိတွာ ပရိဝဋ္ဋတိ။ အပ္ပံ သုတမေတဿာတိ **အပ္ပဿုတော** ။

၁၂၉၄-၇. ဗဟုဿုတော ပန သြဘာသာဒီသု ဥပ္ပန္နေသု ''အယံ ခေါ မေ သြဘာသော ဥပ္ပန္နော, သော ခေါ ပနာယံ အနိစ္စော သင်္ခတော ပဋိစ္စသမုပ္ပန္နော ခယဓမ္မော ဝယဓမ္မော ဝိရာဂဓမ္မော နိရောဓဓမ္မော''တိ တ, သစေ သြဘာသော အတ္တာ ဘဝေယျ, အတ္တာတိ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋေယျ, အနတ္တာ စ ပနာယံ အတ္တာတိ ဂဟိတော, တသ္မာ ''သော အဝသဝတ္တနဋ္ဌေန အနတ္တာ, ဟုတွာ အဘာဝဋ္ဌေန အနိစ္စော, ဥဒယဗ္ဗယပဋိပီဠနဋ္ဌေန ဒုက္ခော''တိ အာဒိနာ သမနုပဿတိ, သော ဧဝံ သမနုပဿန္တော ဥပက္ကိလေသဇဋံ ဝိဇဋေတွာ သြဘာသာဒယော ဓမ္မာ န မဂ္ဂေ, ဥပက္ကိလေသဝိနိမုတ္တံ ပန ဝီထိပဋိပန္နံ ဝိပဿနာဉာဏံ မဂ္ဂေါတိ မဂ္ဂဉ္စ အမဂ္ဂဉ္စ ဝဝတ္ထပေတိ။ တေန ဝုတ္တံ **''သဗ္ဗောဘာသာဒယော''** တိအာဒိ။ **မဂ္ဂါမဂ္ဂေသု ဉာဏ** န္တိ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏံ, မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိပတ္တိယာ စ တေန ယောဂိနာ တိဏ္ဏံ သစ္စာနဉ္စ ဝဝတ္ထာနံ ကတံ ဟောတိ။ ကထံ? ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိယာ တာဝ နာမရူပဝဝတ္ထာပနေန ဒုက္ခသစ္စဝဝတ္ထာနံ ကတံ ဟောတိ, ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိယာ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟေန သမုဒယသစ္စဿ ဝဝတ္ထာနံ။ အဘိဓမ္မနယသ္မိဥပ်ိ သဗ္ဗကိလေသာ, ကမ္မဉ္စ သမုဒယသစ္စံ, ဣမိဿံ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိယံ သမ္မာ မဂ္ဂဿ အဝဓာရဏေန မဂ္ဂသစ္စံ။ တဒုပာယဘူတဿ ဟိ မဂ္ဂဿ အဝဓာရဏေန တံ အဝဓာရိတမေဝါတိ ဧဝံ လောကိယေနေဝ တာဝ ဉာဏေန တိဏ္ဏံ သစ္စာနံ ဝဝတ္ထာနံ ကတံ ဟောတိ။

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသိနိယာ နာမ

အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာယ

မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၁. ေကဝိသတိမော ပရိစ္ဆေဒော

ပဋိပဒာဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၂၉၈. အဋ္ဌဉာဏဝသေနေတ တိ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏာဒီနံ အဋ္ဌန္နံ ဉာဏာနံ ဝသေန။ ဝိပဿနာစာရဿ မတ္တကပ္ပတ္တိယာ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏံ **သိခါပတ္တာ ဝိပဿနာ** ။ သိခါပတ္တိ ပနဿာ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏာဒီနံ အဋ္ဌဉာဏာနံ ဝသေနာတိ အာဟ **“အဋ္ဌဉာဏဝသေနာ”** တိ။ **နဝမဉ္စ** သစ္စာနုလောမိကဉာဏံ။ ဣတိ ဥဒယဗ္ဗယာဒီနိ အဋ္ဌ, ဣဒဉ္စ နဝမ ဉာဏံ **ပဋိပဒာဉာဏဒဿနန္တိ ပဝုစ္စတိ** ။ ပဋိပဇ္ဇတိ တေနာတိ အရိယမဂ္ဂေါတိ **ပဋိပဒာ,** ဥဒယဗ္ဗယာဒီနံ ဇာနနဋ္ဌေန, ပစ္စက္ခတော ဒဿနဋ္ဌေန **ဉာဏဒဿန** ဉ္စာတိ ကတွာ။

၁၂၉၉. တာနိ ပန ဉာဏာနိ သရူပတော ဒဿေတုံ **“အဋ္ဌ ဉာဏာနီ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာဉာဏံ ကိဉ္စာပိ တီရဏပရိညာယ ပတိဋ္ဌံ, တထာပိ ယထာဝုတ္တဋ္ဌေန ပဋိပဒာဉာဏဒဿနမ္ပိ ဟောတိယေဝါတိ တမ္ပိ ဣဓ ဝုတ္တံ။ ဣတရတ္ထ ပန ဥပ္ပန္နမတ္တံ အပ္ပဂုဏံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အပ္ပဂုဏဉှိ နိစ္စသညာဒိပဟာနသိဒ္ဓိယာ ပဟာနပရိညာယ အဓိဋ္ဌာနဘူတံ။ ယတော တဒဓိဂမေန အဋ္ဌာရသသု မဟာဝိပဿနာသု ကေစ္စာ အဓိဂတာဝ ဟောန္တိ။ န ဟိ ဥဒယဗ္ဗယာနံ ပစ္စက္ခတော ပဋိဝေဓေန ဝိနာ သာမညာကာရာနံ တီရဏမတ္တေန သာတိသယံ ပဋိပက္ခပ္ပဟာနံ သမ္ဘဝတိ။ အသတိ စ ပဋိပက္ခပ္ပဟာနေ ကုတော ဉာဏာဒီနံ ဝဇီရမိဝ အဝိဟတဝေဂတာ တိခိဏဝိသဒါဒိတာ စ, တသ္မာ ပဂုဏဘာဝပ္ပတ္တံ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏံ ပဟာနပရိညာပက္ခိယမေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၃၀၀-၂. ဘင်္ဂေ တိ သင်္ခါရာနံ ဘင်္ဂေ။ ယထာဘူတဒဿာဝီ ဘာယတိ ဧတသ္မာတိ **ဘယံ,** တေဘူမကဓမ္မာ, တေသု ဘယတော ဥပတိဋ္ဌန္တေသု ဘာယိတဗ္ဗာကာရဂ္ဂဟိဉာဏံ **ဘယေဉာဏံ**။ တထာ ဟေတံ “ဘယတုပဋ္ဌာနဉာဏ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ မုစ္စိတုံ ဣစ္ဆတီတိ မုစ္စိတုကမျံ, စိတ္တံ, ပုဂ္ဂလော ဝါ, တဿ ဘာဝေါ **မုစ္စိတုကမျတာ,** တံ ပန ဉာဏမေဝါတိ အာဟ **“ဉာဏံ မုစ္စိတုကမျတာ”** တိ။ ပုန ပဋိသင်္ခါနာကာရေန ပဝတ္တံ ဉာဏံ **ပဋိသင်္ခါနုပဿနာဉာဏံ**။ နိရပေက္ခတာယ သင်္ခါရာနံ ဥပေက္ခနဝသေန ပဝတ္တံ ဉာဏံ **သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏံ** ။ ကထာဗန္ဓတ္ထံ ပန ဝိသုံ နိဒ္ဒေသော။ ဩဠာရိကောဠာရိကဿ သစ္စပဋိစ္ဆာဒကတမဿ ဝိဂမနေန သစ္စပဋိဝေဓာနုကူလတ္တာ **သစ္စာနုလောမိကံ**။ တံ ပန ဣဒန္တိ အာဟ **“သစ္စာနုလောမဉာဏန္တိ, အနုလောမံ ပဝုစ္စတီ”** တိ။

၁၃၀၃. နနု စ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏဿ ပဂေဝ သိဒ္ဓတ္တာ ကိမတ္ထံ ပုန တတ္ထာပိ အဘိယောဂေါတိ စေ? အနိစ္စာဒိလက္ခဏသလ္လက္ခဏတ္ထံ။ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏဉှိ ဟေဋ္ဌာ ဒသဟိ ဥပက္ကိလေသေဟိ ဥပက္ကိလိဋ္ဌံ ဟုတွာ ယာထာဝသရသတော တိလက္ခဏံ သလ္လက္ခေတုံ နာသက္ခိ, ဥပက္ကိလေသဝိနိမုတ္တံ ပန သက္ကောတိ, တသ္မာ လက္ခဏသလ္လက္ခဏတ္ထံ ပုန တတ္ထေဝ ယောဂေါ ကာတဗ္ဗော။ လက္ခဏာနိ စဿ ဥဒယဗ္ဗယာဒီနံ အမနသိကာရာ, သန္တတိဣရိယာပထဃနဆန္နတာယ စ နောပဋ္ဌဟန္တိ, တသ္မာ ဥဒယဗ္ဗယံ မနသိ ကတွာ သန္တတိံ ဥဂ္ဃာဋေတွာ အနိစ္စလက္ခဏံ, အဘိဏှပဋိပီဠနံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဣရိယာပထံ ဥဂ္ဃာဋေတွာ ဒုက္ခလက္ခဏံ, ဓာတုယော ဝိနိဗ္ဘုဇိတွာ ဃနဝိနိဗ္ဘောဂံ ကတွာ အနတ္တလက္ခဏဉ္စ သလ္လက္ခေတွာ “အနိစ္စာ ဒုက္ခာ အနတ္တာ”တိ သင်္ခါရာ ပုနပ္ပုနံ သမ္မသိတဗ္ဗာ။ တဿေဝံ တုလယတော တီရယတော ယဒာ သင်္ခါရဂတံ အတ္တနော လဟုဥပဋ္ဌာနေန, ဉာဏဿ စ တိက္ခတာယ တိရောဟိတုပ္ပာဒါဒိဘေဒံ ဘိဇ္ဇမာနမေဝ ဥပဋ္ဌာတိ, ဘင်္ဂေယေဝ တဿ ဉာဏံ သန္တိဋ္ဌတိ, တဒါ ဘင်္ဂါနုပဿနာ နာမ ဝိပဿနာဉာဏံ အဓိဂတံ ဟောတိ။ တဿ တဒေဝ သင်္ခါရနိရောဓာရမ္မဏဘင်္ဂါနုပဿနံ အာသေဝန္တဿ ယဒာ သဗ္ဗဘဝယောနိဂတိဋ္ဌိတိနိဝါသေသု သင်္ခါရာ ဘိဇ္ဇနသဘာဝတာယ ယက္ခရက္ခသာဒယော ဝိယ မဟာဘယံ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, တဒါဿ ဘယတုပဋ္ဌာနဉာဏံ အဓိဂတံ ဟောတိ။ ကိံ ပနိဒံ ဉာဏံ ဘာယတီတိ? န ဘာယတိ။ တဉှိ “အတီတာ သင်္ခါရာ နိရုဒ္ဓါ, ပစ္စုပ္ပန္နာ နိရုဇ္ဈန္တိ, အနာဂတာ နိရုဇ္ဈိဿန္တီ”တိ တီရဏမတ္တမေဝ ဟောတိ, ဗျသနာပန္နာနံ ပန သဗ္ဗသင်္ခါရာနံ ဘယတော ဥပဋ္ဌိတာနံ ဂဟဏေန ဘယတုပဋ္ဌာနဉာဏန္တိ ဝုစ္စတီတိ။

တဿ တံ ဘယတုပဋ္ဌာနဉာဏံ အာသေဝန္တဿ ယဒာ သဗ္ဗဘဝဂတေသု သင်္ခါရေသု တာဏံ ဝါ လေဏံ ဝါ ပရာယဏံ ဝါ န ပညာယတိ, ဥက္ခိတ္တာသိကော ဝိယ ပစ္စာမိတ္တော သာဒီနဝ ဧဝ သင်္ခါရာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, တဿ သင်္ခါရာနံ အာဒီနဝမေဝ ပဿန္တဿ အာဒီနဝဉာဏံ နာမ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ။ တဿေဝံ သဗ္ဗသင်္ခါရေ အာဒီနဝတော ပဿ

သန္တုဿ ယအာ တိဘဝပရိယာပန္နေသု နိဗ္ဗေအော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဥက္ကဏ္ဌာ သဏ္ဌာဟန္တိ, သဗ္ဗသင်္ခါရဝိသံယုတ္တေ
သန္တိပဒေ အဘိရတိ ပဋိလဘတိ, တအဿ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနံ နာမ ဉာဏံ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ။ တဿ ယအာ ဣမိနာ နိဗ္ဗိ
ဒါဉာဏေန သဗ္ဗသင်္ခါရေသု နိဗ္ဗိန္ဒန္တဿ ကေသင်္ခါရေပိ စိတ္တံ န သဇ္ဇတိ, သဗ္ဗသ္မာ သင်္ခါရတော သပ္ပမုခဂ
တဿ ဝိယ မဏ္ဍူကဿ မုစ္စိတုကာမတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တအာ မုစ္စိတုကမျတာဉာဏံ နာမ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ။ တဿေ
ဝံ သဗ္ဗသင်္ခါရေဟိ မုစ္စိတုကာမဿ နိစ္စသုခသုဘအတ္တာကာရေန ပန ဥပဋ္ဌိတုံ အသမတ္ထတံ ဟပေတွာ မုစ္စနဿ
သ ဥပာယသမ္ပာဒနတ္ထံ အနိစ္စန္တိကတာဒီဟိ အနိစ္စလက္ခဏံ, အဘိဏှပဋိပီဠနတာဒီဟိ ဒုက္ခလက္ခဏံ, အဇဉာကတာ
ဒီဟိ ပဋိက္ကူလတံ, တုစ္ဆတာဒီဟိ အနတ္တလက္ခဏဉ္စ အာရောပေတွာ သဗ္ဗသင်္ခါရဂတံ ပရိဂ္ဂဏှဟန္တဿ ပဋိသင်္
ခါနုပဿနာဉာဏံ နာမ ဥပ္ပန္နံ ဟောတိ။ တေန ပနေဝံ ပရိဂ္ဂဟိတသင်္ခါရေန ယာ သာ "သုညမိဒံ အတ္တေန တ အတ္တနိ
ယေန တ"တိအာဒိနာ ဒ္ဝိကောဋိကာဒိဘေအာ သုညတာ ဝုတ္တာ, သာ ပရိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ။ တဿေဝံ သုညတော ဒိသွာ တိ
လက္ခဏံ အာရောပေတွာ သမ္မသန္တဿ ယအာ ဘယဉ္စ နန္ဒိဉ္စ ဝိပ္ပဟာယ ဝိဿဋ္ဌဘရိယဿ ဝိယ သင်္ခါရဂ
တေသု ဥပေက္ခာ သန္တိဋ္ဌတိ, တီသု ဘဝေသု စိတ္တံ န သမ္ပသာရိယတိ, တအဿ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏံ နာမ ဥပ္ပန္နံ
ဟောတိ။ တံ ပနေတံ ယာဝ နိဗ္ဗာနံ န ပဿတိ, တာဝ ဒိသာကာကော ဝိယ ကူပကယဋ္ဌိံ ပုနပ္ပုနံ သင်္ခါရမေဝ အနဘိမတ
မ္ပိ နိဿာယ သင်္ခါရဝိစိနနေပိ မဇ္ဈတ္တမေဝ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ။ တေန ဝုတ္တံ **"ဇေတောသု ပန ဉာဏေသူ"**တိအာဒိ။

၁၃၀၆. ဝိပဿနာ။ပေ။ ဝုဋ္ဌာနကမိနီ တိ သိခံ ဥတ္တမဘာဝံ ပတ္တတ္တာ **သိခာပတ္တာ**။ ဝုဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆတီတိ **ဝုဋ္ဌာန
ကမိနီ**။ "ဝုဋ္ဌာန"န္တိ ဟိ ဗဟိဒ္ဓာ နိမိတ္တဘူတာ အဘိနိဝိဋ္ဌဝတ္ထုတော စေဝ အဇ္ဈတ္တပ္ပဝတ္တတော စ ဝုဋ္ဌဟန
တော မဂ္ဂေ ဝုစ္စတိ, တံ ဂစ္ဆတီတိ **ဝုဋ္ဌာနကမိနီ,** မဂ္ဂေန သဒ္ဓိံ ဃဋိယတီတိ အတ္ထော။

၁၃၀၇. တန္တိ ယံ သိခာပတ္တာ ဝိပဿနာ သစ္စာနုလောမဉာဏန္တိ စ ဝုစ္စတိ, တံ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏံ။ **အာသေဝန္တ
တဿာ**တိ ပုနပ္ပုနံ သမ္မသနဝသေန သေဝန္တဿ ဘာဝေန္တဿ ဗဟုလီကရောန္တဿ။ တဿ ဟိ အဓိမောက္
ခသဒ္ဓါ ဘာဝနာဝသေန ဗလဝတရာ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ, ဝီရိယံ သုပဂ္ဂဟိတံ ပဋိပက္ခဝိဓမနသမတ္ထံ ဟောတိ, အာရမ္မ
ဏာဘိမုခဘာဝေန သတိ သုပတိဋ္ဌိတာ ဟောတိ, ပဿဒ္ဓိသုခါနံ သာတိသယတာယ စိတ္တံ သုသမာဟိတံ, တတော ဝ
အနုလောမဉာဏုပ္ပတ္တိယာ ပစ္စယော ဘဝိတုံ သမတ္ထာ တိက္ခတမာ သင်္ခါရုပေက္ခာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

၁၃၀၈-၁၂. အနိစ္စာ။ပေ။ တေတရတော ဝ သာ တိ အနိစ္စာဒီသု ဧကေန အာကာရေန သမ္မသန္တီ သတ္တက္ခတ္တုံ
ပဝတ္တိတွာ ဘိဇ္ဇန္တီ ဘဝင်္ဂံ ဩတိဏ္ဏာ နာမ ဟောတိ, တတော ပရံ ဘဝင်္ဂတရောတိ ကတွာ ။ **သင်္ခါရုပေက္ခာ
ကတနယေနာ**တိ အနိစ္စာဒိနာ အာရမ္မဏကရဏဝသေနေဝ သင်္ခါရုပေက္ခာယ ကတနယေန, န သမ္မသိတနယေန။ တေ
နာဟ **"အနိစ္စာဒိ။ပေ။ ကုရုမာန"** န္တိ။ **ဘဝင်္ဂါဝဋ္ဋနံ ကတွာ** တိ ဘဝင်္ဂဿ နိဝတ္တနံ ကတွာ စိတ္တဿ ဘဝင်္ဂ
ဝသေန ပဝတ္တိတုံ အဒတွာ။ **ပရိကမ္မ**န္တိ မဂ္ဂဿ ပရိကမ္မတ္တာ ပဋိသင်္ခါရကတ္တာ။ **ဥပစာရ**န္တိ မဂ္ဂဿ အာသန္န
တ္တာ, သမီပစာရိတ္တာ တ။

၁၃၁၃-၆. အနုလောမတ္တံ သယမေဝ ဝဒတိ **"ပုရိမာန"**န္တိအာဒိနာ။ ဣဒဉ္ဟိ အနိစ္စလက္ခဏာဒိဝသေန သင်္ခါရေ
အာရဗ္ဘ ပဝတ္တတ္တာ, "ဥဒယဗ္ဗယဝန္တာနံယေဝ ဝတ ဓမ္မာနံ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏံ ဥပ္ပာဒဝယေ အဒ္ဒသာ"တိ စ "ဘင်္
ဂဝန္တာနံယေဝ ဝတ ဘင်္ဂါနုပဿနံ ဘင်္ဂမဒ္ဒသာ"တိ စ "သဘယံယေဝ ဝတ ဘယတုပဋ္ဌာနဿ ဘယတော ဥပဋ္ဌိ
တ"န္တိ စ "သာဒီနဝေယေဝ ဝတ အာဒီနဝတနုပဿနံ အာဒီနဝမဒ္ဒသာ"တိ စ "နိဗ္ဗိန္ဒိတဗ္ဗေယေဝ ဝတ နိဗ္ဗိဒါဉာဏံ နိ
ဗ္ဗိန္ဒ"န္တိ စ "မုစ္စိတဗ္ဗမှိယေဝ ဝတ မုစ္စိတုကမျတာဉာဏံ မုစ္စိတုကာမံ ဇာတ"န္တိ စ "ပဋိသင်္ခါတဗ္ဗမေဝ
ဝတ ပဋိသင်္ခါဉာဏေန ပဋိသင်္ခါတ"န္တိ စ "ဥပေက္ခိတဗ္ဗံယေဝ ဝတ သင်္ခါရုပေက္ခာယ ဥပေက္ခိတ"န္တိ စ အတ္
ထတော ဝဒမာနံ ဝိယ ဣမေသဉ္စ အဋ္ဌန္နံ ဉာဏာနံ ကတကိစ္စတာယ အနုလောမေတိ သဗ္ဗာသံယေဝ ဝိပဿနာနံ လက္ခ
ဏတ္တယသမ္မသနကိစ္စတ္တာ, တထာ ဥပရိ စ အရိယမဂ္ဂေ သတ္တတိံသာယ ဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာနံ တာယ ပဋိပဒာယ ပ
တ္တဗ္ဗတာယ။ န ဟိ အနုလောမဉာဏေ ထူလထူလသစ္စပဋိစ္ဆာဒကသံကိလေသဝိက္ခမ္ဘနဝသေန အပ္ပဝတ္တန္တေ
ဂောတြဘုဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဂောတြဘုဉာဏေ စ အနုပ္ပန္နေ မဂ္ဂဉာဏံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ ပုရိမပစ္ဆိမာနံ ဘာဂနံ
အနုလောမတ္တာ "အနုလောမန္တိ သညိတ"န္တိ။ **တေနေတ**တိ ဟေဋ္ဌိမဉာဏာနံ အနုလောမမုခေန, ဥပရိ ဗောဓိပက္ခိယာ
နံ အနုလောမနတော စ။ **သစ္စာနုလောမဉာဏန္တိ ပဝုစ္စတိ** မဂ္ဂသစ္စဿ အနုလောမိကတ္တာ။ **ဝုဋ္ဌာနကမိနိယာ** တိ သင်္ခါ
ရာရမ္မဏာယ ဝုဋ္ဌာနကမိနိယာ ဝိပဿနာယ။ **ပရိယောသာန**န္တိ ပုရိမာ ကောဋိ။ သင်္ခါရာရမ္မဏဝိပဿနာသု ဟိ

အယံ ဝိသေသတော ဝုဋ္ဌာနကမိနိဝိပဿနာတိ။ အသင်္ခတာရမ္မဏံ ပန သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ အရိယမဂ္ဂသင်္ခာတံ ဝုဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆတိ ဥပေတီတိ။ တတောပိ ဟိ ဝိသေသတော ''ဝုဋ္ဌာနကမိနိဝိပဿနာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗတံ လဘတီတိ အာဟ **''ဧဝံ သဗ္ဗပ္ပကာရေနာ''**တိအာဒိ။

၁၃၁၇-၈. ကိတ္တိတာတိ ထောမိတာ, အရိယမဂ္ဂါဓိဋ္ဌာနတာယ မဟန္တာနံ သီလက္ခန္ဓာဒီနံ ဧသနတော ဂဝေသနတော **မဟေသိနာ** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန။ သန္တကိလေသတာယ **သန္တာ။ ယောဂ**န္တိ ဘာဝနံ, ဘာဝနာဘိယောဂံ တာ။

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသိနိယာ နာမ

အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာယ

ပဋိပဒာဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၂. ဗာဝီသတိမော ပရိစ္ဆေဒော

ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၃၁၉-၂၁. ဣဒါနိ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိယာ နိဒ္ဒေသေ အနုပ္ပတ္တေ သာ ယဿ ဉာဏဿ အနန္တရံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တံ တာဝ ဒဿေန္တော **“ဣတော ပရ”**န္တိအာဒိမာဟ။ **ဣတော ပရန္တိ** ဣတော အနုလောမဉာဏတော ဥပရိ။ **အာဝဇ္ဇနိယဋ္ဌာနတ္တာ**တိ အာဝဇ္ဇနကိစ္စံ ကရောန္တံ ကိရိယမနောဓာတု ဝိယ မဂ္ဂဿ အာဝဇ္ဇနဋ္ဌာနေ ဌိတတ္တာ အဗ္ဗောဟာရိကမေဝ ဥဘယဝိသုဒ္ဓိလက္ခဏာဘာဝတော။ ကိဉ္စာပိ ဧဝံ, တထာပိ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိဝိပဿနာယ ပရိယောသာနတ္တာ ဝိပဿနာပက္ခိယမေဝါတိ အာဟ **“ဝိပဿနာယ သောတသ္မိံ, ပတိတတ္တာ ဝိပဿနာ”**တိ။ ဧတေနဿ ပဋိပဒါ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိဘာဇနံ ဒဿေတိ။

၁၃၂၂. ပုထုဇ္ဇနေသု ဘဝံ ပေါထုဇ္ဇနိကံ, တဒေဝ ဂေါတ္တံ အရိယေဟိ အသမ္မိဿာ ပုထုဇ္ဇနသမညာတိ **ပေါထုဇ္ဇနိကဂေါတ္တံ**။ ဂေါဝံသဇာနဥ္ဟိ သမာနာ သမညာ “ဂေါတ္တ”န္တိ ဝုစ္စတိ, ဂံ တာယတီတိ ဗုဒ္ဓိံ, အဘိဓာနဉ္စ ဧကံသိကဝိသယတာယ ရက္ခတီတိ ကတ္တ။ **တ**-သဒ္ဒော ဝက္ခမာနတ္ထဝိကပ္ပနေ။ အဘိဘုယျ ပဝတ္တိတော ဂေါတြဘူတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဂေါတ္တံ ဝုစ္စတိ နိဗ္ဗာနံ** “အရိယော”တိ ဗုဒ္ဓိယာ, အဘိဓာနဿ စ တာယနတော ပဝတ္တနတောတိ အဓိပ္ပါယော။ **တတော ဘဝတီ**တိ တတော ဂေါတ္တတော အာရမ္မဏပစ္စယတော ဘဝတိ။ **ဣတိ**-သဒ္ဒော ဧတ္ထ ဟေတွတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တေန ယသ္မာ တတော ဘဝတိ, တသ္မာ ဂေါတြဘူတိ အတ္ထော။

၁၃၂၃-၅. ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ဧဝ **ဉာဏဒဿနသုဒ္ဓိကံ**။ တံ သမ္ပာဒေတုံ ပနိစ္ဆတာ တေန ဘိက္ခုနာ ယံ အညံ ကိဉ္စိပိ ကာတဗ္ဗံ, တံ နတ္ထီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကသ္မာ နတ္ထီတိ စေ အာဟ **“ယံ ဟိ”**တိအာဒိ။ **“ကတမေတ”**တိ ဝုတ္တေ “ကထ”န္တိ အနုယောဂဿ ဥပဋ္ဌိတတ္တာ **“အနုလောမာဝသာနံ ဟိ”**တိအာဒိနာ တံ သမတ္ထေတိ။

၁၃၂၆-၇. ဧဝံ ဥပ္ပန္နအနုလောမဉာဏဿ ပနဿ ဧတေဟိ တီဟိပိ အနုလောမဉာဏေဟိ အတ္တနော ဗလာနုရူပေန ထူလထူလေ သစ္စပဋိစ္ဆာဒကတမမှိ အန္တရဓာပိတေ သဗ္ဗသင်္ခါရဂတေ စိတ္တံ န ပက္ခန္ဒတိ , န လဂ္ဂတိ, ပဒုမပလာသတော ဥဒကံ ဝိယ ပတိကုဋတိ ပတိဝဋ္ဋတိ, သဗ္ဗံ နိမိတ္တာရမ္မဏမ္ပိ သဗ္ဗံ ပဝတ္တာရမ္မဏမ္ပိ ပလိဗောဓတော ဥပဋ္ဌာတိ, အထဿ သဗ္ဗသ္မိံ နိမိတ္တပ္ပဝတ္တာရမ္မဏေ ပလိဗောဓတော ဥပဋ္ဌိတေ ဒုတိယဿ ဝါ တတိယဿ ဝါ အနုလောမဉာဏဿ အနန္တရံ ဂေါတြဘုဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တေနာဟ **“တဿာ”** တိအာဒိ။ **ပဌမာဝဇ္ဇနဉ္စေဝ ပဌမာဘောဂတာပိ စာ**တိ ပဌမာဝဇ္ဇနံ ပဌမာဘောဂဘူတံ။ သကတ္ထေ ဟိ အယံ တာ-ပစ္စယောတိ။ တတ္ထ အာဝဇ္ဇနံ စိတ္တသန္တာနဿ ပရိဏာမနဝသေန, အာဘောဂေါ အတ္တနော အာဘုဇနဝသေန ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

၁၃၂၈-၃၃. အနန္တရာဒီဟီတိ အနန္တရသမနန္တရအာသေဝနဥပနိဿယနတ္ထိဝိဂတဝသေန ဆဟိ ပစ္စယေဟိ။ **မုဒ္ဓ**န္တိ မုဒ္ဓဘူတံ။ ဧကန္တိကတာယ ကေတရမေဝ စ ဥပ္ပဇ္ဇနတော ပုနရာဝတ္တာဘာဝေန ပန **အနာဝတ္တံ**။ **အနာဝဇ္ဇနမ္ပိ စာ**တိ အနာဝဇ္ဇနမ္ပိသမာနံ။ **သညံ ဒတွာ ဝိယာ**တိ “ဧဝံ ဥပ္ပဇ္ဇာဟီ”တိ သညံ ဒတွာ ဝိယ။ **အနိဗ္ဗိဒ္ဓပုဗ္ဗ**န္တိ အပဒါလိတပုဗ္ဗံ။ **ဝိဒ္ဓံသေန္တော**တိ ဝိနာသေန္တော ဧဝ။ **ဇာယတီ**တိ နိဗ္ဗတ္တတိ။ တတ္ထ စ ဣမံ ဥပမံ အာဟရန္တိ – ဧကော ကိရ ဣဿာသော အဋ္ဌဥသဘမတ္တေ ပဒေသေ ဖလကသတံ ဌပါပေတွာ ဝတ္ထေန မုခံ ဝေဌေတွာ သရံ သန္နယှိတွာ စက္ကယန္တေ အဋ္ဌာသိ, အညော ပုရိသော စက္ကယန္တံ အာဝိဇ္ဈိတွာ ယဒါ ဣဿာသဿ ဖလကံ အဘိမုခံ ဟောတိ, တဒါ တတ္ထ ဒဏ္ဍကေန သညံ ဒေတိ။ ဣဿာသော ဒဏ္ဍကသညံ အမုဉ္စိတွာဝ သရံ ခိပိတွာ ဖလကသတံ နိဗ္ဗိဇ္ဈတိ။ တတ္ထ ဒဏ္ဍကသညံ ဒေန္တော ဝိယ ဂေါတြဘုဉာဏံ, ဣဿာသော ဝိယ မဂ္ဂဉာဏံ, ဒဏ္ဍကသညံ အမုဉ္စိတွာဝ ဖလကသတံ နိဗ္ဗိဇ္ဈနံ ဝိယ မဂ္ဂဉာဏဿ ဂေါတြဘုဉာဏေန ဒိန္နသညံ အမုဉ္စိတွာဝ နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ ကတွာ အနိဗ္ဗိဒ္ဓပုဗ္ဗာနံ အပဒါလိတပုဗ္ဗာနံ လောဘဒေါသမောဟက္ခန္ဓာနံ နိဗ္ဗိဇ္ဈနန္တိ။

၁၃၃၅-၈. အနာမတဂ္ဂ။ပေ။ မဟောဒဓိန္တိ အဋ္ဌမဘာဝတော ပဋ္ဌာယ နိဗ္ဗတ္တကံ အညာတကောဋိံ သံသာရဝဋ္ဋ ဒုက္ခမဟာသမုဒ္ဒံ။ ပါဏာတိပါတာဒိပဉ္စဝေရာနိ စေဝ ပဉ္စဝီသတိ မဟာဘယာနိ စာတိ **သဗ္ဗဝေရဘယာနိ။ အနေကေပိ အာနိ**

သံသေတိ ရတနတ္တယေ နိဝိဋ္ဌသဒ္ဓာဒိကေ အာနိသံသေ။ **အာဒိမဂ္ဂေနာ** တိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂသင်္ခာတေန ပဌမမဂ္ဂေန။ ပဌမမဂ္ဂဉာဏဝဇ္ဇနာ။

၁၃၃၉. တဿေတနန္တရ န္တိ တဿ အနန္တရံယေဝ။ **ဒွေဝပိ တီဏိ တ**တိ နာတိတိက္ခပညဿ ဒွေ, တိက္ခပညဿ တီဏိ ဖလစိတ္တာနိ။

၁၃၄၀-၃. "အဇာနိတ္ဝာတ ဝဒန္တိ တေ" တိ ဝတွာ တတ္ထ ကာရဏံ ဒဿေတုံ **"ကေဿာ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ပဌမံ မဂ္ဂစိတ္တ**န္တိ ဣမိနာဝ ဆဋ္ဌဿ အဘာဝဒီပနေန "ဂေါ ဖလစိတ္တ"န္တိ ဝဒတော ဂေဒတ္တတ္တေရဿ တ အောပိ ပဋိက္ခိတ္တော။

၁၃၄၄. "တ္တောဝတာ" တိ ပဌမမဂ္ဂဿ ဥပ္ပတ္တိအနန္တရံ ဖလဿ ဥပ္ပတ္တိမတ္တေန။ **သောတာပန္နောတိ ဝုစ္စတီ**တိ သောတာပန္နော နာမ ဒုတိယော အရိယပုဂ္ဂလောတိ ဝုစ္စတိ။ သော ဒေဝရဇ္ဇစက္ကဝတ္တိရဇ္ဇာဒိပမာဒဋ္ဌာနံ အာဂမ္မ ဘုသံ ပမတ္တောပိ ဟုတွာ ကာမသုဂတိယံ သတ္တက္ခတ္တုမေဝ သန္ဓာဝိတွာ သံသရိတွာ ဒုက္ခဿန္တ ကရဏသမတ္ထော ဟောတိ။ ယထာဟ –

> "ကိဉ္စာပိ တေ ဟောန္တိ ဘုသံ ပမတ္တာ၊
> န တေ ဘဝံ အဋ္ဌမမာဒိယန္တီ"တိ။ (ခု. ပ. ၆.၉; သု. နိ. ၂၃၂; နေတ္တိ. ၁၁၅)။

ရူပာရူပလောကေသု ပန န တထာ နိယမောတိ အာစရိယာ။

၁၃၄၇. ဖလာဒီနန္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပဟီနကိလေသာဒိကေ သင်္ဂဏှာတိ။ တထာ စ "ဣမိနာ ဝတာဟံ မဂ္ဂေန အာဂတော"တိ ပဌမံ မဂ္ဂံ ပစ္စဝေက္ခတိ, တတော "အယံ မေ အာနိသံသော လဒ္ဓေါ"တိ ဖလံ ပစ္စဝေက္ခတိ, တတော "ဣမေ နာမ မေ ကိလေသာ ပဟီနာ"တိ ပဟီနကိလေသေ ပစ္စဝေက္ခတိ, တတော "ဣမေ နာမ မေ ကိလေသာ အဝသိဋ္ဌာ"တိ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယဝဇ္ဈေ ကိလေသေ ပစ္စဝေက္ခတိ, အဝသာနေ "အယံ မေ ဓမ္မော အာရမ္မဏတော ပဋိဝိဒ္ဓေါ"တိ အမတံ နိဗ္ဗာနံ ပစ္စဝေက္ခတိ။ ဣတိ သောတာပန္နဿ ပဉ္စ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏာနိ ဟောန္တိ။ ယထာ စ သောတာပန္နဿ, ဧဝံ သကဒါဂါမိအနာဂါမီနမ္ပိ။ အရဟတော ပန အဝသိဋ္ဌကိလေသပစ္စဝေက္ခဏံ နာမ နတ္ထိ။ ဧဝံ သဗ္ဗာနိပိ ဧကူနဝီသတိ ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏာနိ။ တေနာဟ **"ပစ္စဝေက္ခဏဉာဏာနိ, ဘဝန္တေကူနဝီသတီ"** တိ။

၁၃၄၈-၅၀. ယာသံ ပစ္စဝေက္ခဏဝသေန ဣမာနိ ဉာဏာနိ ပဝတ္တန္တိ, တာ ဒဿေတုံ **"မဂ္ဂေ ဖလဉ္စ"** တိ အာဒိမာဟ။ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေါယေဝ စေသော။ ပဟီနာဝသိဋ္ဌကိလေသပစ္စဝေက္ခဏဉ္ဟိ သေခါနမ္ပိ ဟောတိ တ န တ။ န ဟိ သဗ္ဗေဝ တတ္ထ သမတ္ထာ ဟောန္တိ။ တေနေဝ ဟိ မဟာနာမော ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆိ "ကော သု နာမ မေ ဓမ္မော အဇ္ဈတ္တံ အပ္ပဟီနော, ယေန မေ ဧကဒာ လောဘဓမ္မာပိ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌန္တီ"တိအာဒိ (မ. နိ. ၁.၁၇၅)။ **ယောဂ မာဝရဘာဝေ**တိ တသ္မိံယေဝ တ အာသနေ နိသိန္နော, အပရေန တ သမယေန ကာမရာဂဗျာပာဒါနံ တနုဘာဝကရာယ သကဒါဂါမိမဂ္ဂသင်္ခာတာယ **ဒုတိယာယ ဘူမိယာ** အဓိဂမတ္ထာယ ဝိပဿနာယောဂံ ကရောတိ, ဒုတိယဘာဝေ စဿ ဒေသနာဝသေန, ဥပ္ပတ္တိဝသေန စ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သမ္ပယုတ္တာနံ ပန နိဿယဘာဝေန တေ ဓမ္မာ ဘဝန္တိ ဧတ္ထာတိ **ဘူမိ,** ယသ္မာ တ သမာနေပိ လောကုတ္တရဘာဝေ သယမ္ပိ ဘဝတိ, န နိဗ္ဗာနံ ဝိယ အဟေတုဘူတံ, တသ္မာပိ **"ဘူမီ"**တိ ဝုစ္စတိ။ **ဉာဏေန ပရိမဇ္ဇတီ** တိ တေန တေနာကာရေန ဣန္ဒြိယာနံ တိက္ခတရတံ သမ္ပာဒေတွာ, ဗလဗောဇ္ဈင်္ဂကနဉ္စ ပဋုတရဘာဝံ သာဓေတွာ လက္ခဏတ္တယံ တီရဏဝသေန ပရိမဇ္ဇတိ။

၁၃၅၁-၂. တတ္ထ အပရာပရံ ဉာဏံ စာရေန္တော ပရိဝတ္တေတိ။ တေနာဟ **"ဝိပဿနာဝီထိံ ဩကဟတီ"** တိ။ **ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနာ**တိ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏာဒီနံ ဥပ္ပာဒနေ ဝုတ္တနယေနေဝ။ **ကေတုဘူဿ အနန္တရ** န္တိ တွေ ကေတုရာဘု ဝိယ ကေတုဘူ။ ပဌမမဂ္ဂပုရေစာရိကဉာဏဉ္ဟိ ပုထုဇ္ဇနကေတ္တာဘိဘဝနတော, အရိယကေတ္တဘဝနတော စ နိပ္ပရိယာယတော "ကေတုဘူ"တိ ဝုစ္စတိ, ဣဒံ ပန တံသဒိသတာယ ပရိယာယတော ကေတုဘူ။ ဧကစ္စသံကိလေသဝိသုဒ္ဓိယာ, ပန အစ္စန္တဝိသုဒ္ဓိယာ အာရမ္မဏကရဏတော စ "ဝေဒါန"န္တိ ဝုစ္စတိ။ တေနာဟ **ပဋ္ဌာနေ** "အနုလောမံ ဝေဒါနဿ အနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော"တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၁၇)။ ယသ္မာ ပန **ပဋိသမ္ဘိဒာမဂ္ဂေ** "ဥပ္ပာဒအဒိအဘိဘဝ

နဉ္စ ဥပဟာသယ အဋ္ဌ ကေတုန္ရဘုဓမ္မာ သမာဓိဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဒသ ကေတုန္ရဘုဓမ္မော ဝိပဿနာဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ”တိအာဒီသု (ပဋိ. မ. ၁.၆၀) ကေတုန္ရဘုနာမဝသေနေဝ အာဂတံ, တသ္မာ ဣဓာပိ ‘‘ကေတုန္ရဘုဿ အနန္တရ’’န္တိ ဝုတ္တံ ကေတ္တသင်္ခါတနိဗ္ဗာနတော ဘူတန္တိ ကတ္တ။ ဒုတိယမဂ္ဂဉာဏဝဏ္ဏနာ။

၁၃၅၅-၇. ယန္တိ ယသ္မာ။ **သကိဒေတ**တိ ဧကဒေဝ။ **ဣမံ လောကံ အာဂန္တွာ** တိ ဣမိနာ ပဉ္စသု သကဒာဂါမီသု စတ္တာရော ဝဇ္ဇေတွာ ဧကော ဂဟိတော။ ဧကစ္စော ဟိ ဣဓ သကဒာဂါမိဖလံ ပတွာ ဣဓေဝ ပရိနိဗ္ဗာယတိ, ဧကစ္စော ဣဓ ပတွာ ဒေဝလောကေ ပရိနိဗ္ဗာယတိ, ဧကစ္စော ဒေဝလောကေ ပတွာ တတ္ထေဝ ပရိနိဗ္ဗာယတိ, ဧကစ္စော ဒေဝလောကေ ပတွာ ဣဓူပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယတီတိ ဣမေ စတ္တာရောပိ ဣဓ န ဂဟိတာ။ ယော ပန ဣဓ ပတွာ ဒေဝလောကေ ယာဝတာယုကံ ဝသိတွာ ဣဓူပပဇ္ဇိတွာ ပရိနိဗ္ဗာယတိ, အယမေကော ဣဓ ဂဟိတောတိ။ **အန္တကရော ဘဝေ**တိ ဒုက္ခဿန္တကရော ဘဝေယျ, ဘဝေ တ အန္တကရော ဘဝဿ အန္တကရောတိ အတ္ထော။ တတိယာယ ဘူမိယာ ပတ္တိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဗျာပာဒကာမရာကနံ ပဟာနာယာ**တိ တေသံယေဝ သကဒာဂါမိမဂ္ဂေန တနုကရာနံ သံယောဇနာနံ နိရဝသေသပ္ပဟာနာယ။ တတိယမဂ္ဂဉာဏဝဏ္ဏနာ။

၁၃၆၃-၇. ပဋိသန္ဓိဝသေန ကာမဘဝဿ အနာဂမနတော **အနာဂါမီ**။ တေနာဟ **‘‘တတ္ထေဝ ပရိနိဗ္ဗာယီ’’** တိ။ **တတ္ထေ**တိ သုဒ္ဓာဝါသေ တ အညတ္ထ တ ယတ္ထ ဥပ္ပန္နော, တတ္ထေဝ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ **အနာဝတ္တိသဘာဝေ** တိ တသ္မာ လောကာ ဣဓ ပဋိသန္ဓိဂ္ဂဟဏဝသေန ဣမံ လောကံ ပုနရာဂမနာဘာဝတော အနာဝတ္တနသဘာဝေ, ဗုဒ္ဓဒဿနထေရဒဿနဓမ္မဿဝနာနံ ပနတ္ထာယ အာဂမနံ ဟောတိယေဝ။ **ရူပရာကဒိပဟာနာယာ**တိ ရူပရာဂအရူပရာဂမာနုဒ္ဓစ္စအဝိဇ္ဇာသင်္ခါတာနံ ပဉ္စန္နံ ဥဒ္ဓမ္ဘာဂိယသံယောဇနာနံ နိရဝသေသပ္ပဟာနာယ။ **ဝိဒ္ဒံသာယာ** တိ ဝိနာသာယ။ စတုတ္ထမဂ္ဂဉာဏဝဏ္ဏနာ။

၁၃၇၁-၄. မဟာခီဏာသဝေတိ မဟာနုဘာဝတော နိဗ္ဗုဒ္ဓပူဇာဝစနမေတံ, န ဥပဟာသယဝစနံ ‘‘ယထာ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော’’တိ။ န ဟိ စူဠခီဏာသဝေ နာမ အတ္ထိ။ အနုပ္ပတ္တော သဒတ္တော သကတ္တော, ပူဇတ္တော တ ဧတေနာတိ **အနုပ္ပတ္တသဒတ္ထော,** သဒတ္ထောတိ စ အရဟတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တဉ္ဟိ အတ္တုပနိဗန္ဓနဋ္ဌေန, အတ္တာနံ အဝိဇဟနဋ္ဌေန, အတ္တနော ပရမတ္ထဋ္ဌေန စ အတ္တနော အတ္ထတ္တာ ‘‘သဒတ္ထော’’တိ ဝုစ္စတိ။ ခီဏာနိ ဒသပိ ဘဝသံယောဇနာနိ တေဿာတိ **ခီဏသံယောဇနော**။ ဒက္ခိဏံ အရဟတီတိ **ဒက္ခိဏေယျော** ။ **စတဿောပီ** တိ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေ သကဒာဂါမိမဂ္ဂေ အနာဂါမိမဂ္ဂေ အရဟတ္တမဂ္ဂေတိ စတဿောပိ။ **ဝိသုဒ္ဓိကာမေနာ** တိ အတ္တနော ဝိသုဒ္ဓိံ ဣစ္ဆန္တေန။ တဟောယေဝ ခနမဿာတိ **တဟောခနော,** တေန။

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသိနိယာ နာမ

အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာယ

ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၃. တေဝီသတိမော ပရိစ္ဆေဒော

ကိလေသပ္ပဟာနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၃၇၅. ဣာအနိ ဣာမိဿာယေဝ စတုတ္ထဉာဏာယ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိယာ အာနုဘာဝဝိဇာနနတ္ထံ ယေန ယေ ဓမ္မာ ပဟာတဗ္ဗာ, တေသံ ပဟာနဥ္စ အဘိသမယကာလေ ပရိညာဒိကိစ္စာနိ စ ဒဿေတုံ **"ဇတေသု ယေန ယေ ဓမ္မာ"** တိ အာဒိ အာရဒ္ဓံ ။ **ယေ ဓမ္မာ** တိ ယေ သံကိလေသဓမ္မာ။ **သံယောဇနာ**ဒီသု ခန္ဓေဟိ ခန္ဓာနံ, ဖလေန ကမ္မဿ, ဒုက္ခေန တ သတ္တာနံ သံယောဇနတ္ထေန ဗန္ဓနတ္ထေန **သံယောဇနာနိ**။ သမ္ပယုတ္တဓမ္မာနံ ဝိဗာဓနတ္ထေန, ဥပတာပနတ္ထေန, သံကိလိဋ္ဌတာယ စ **ကိလေသာ**။ အဘိနိဝေသာဒိဝသေန မိစ္ဆာဝိပရီတံ ပဝတ္တနတော မိစ္ဆာသဘာဝတတိ **မိစ္ဆတ္တာ** ။ လောကေ ဓမ္မာ, လောကပရိယာပန္နာ ဓမ္မာ, လောကပ္ပဝတ္တိယံ သတိ အနုပရမဓမ္မတ္တာ တတိ **လောကဓမ္မာ** ။ မစ္ဆေရဿ ဘာတော, ကမ္မံ တတိ **မစ္ဆရိယံ** ။ ဝိပရီတတ္ထေန **ဝိပလ္လာသာ** ။ နာမကာယဿ စ ရူပကာယဿ စ ဂန္ထနတော **ဂန္ထာ** ။ အရိယေဟိ အဂန္တဗ္ဗာ, အယုတ္တာ ဂတီတိ တ **အဂတိ**။ အာသဝန္တီတိ **အာသဝာ,** အာဘဝဂ္ဂတော သဗ္ဗမောကာ သလောကံ, အာဂေါတြဘုတော သဗ္ဗေ ဓမ္မေ ဖုသေတွာ ပဝတ္တန္တီတိ အတ္ထော, အာသဝန္တိ သံသာရဒုက္ခန္တိ တ **အာသဝာ,** စက္ခာဒီဟိ တ သံဝရာသံဝရဒွာရေဟိ သတ္တသန္တာနေ အာသဝန္တိ ဝဏတော ယူသာနိ သန္ဒန္တိ ဝိယာတိ **အာသဝာ,** အာသဝန္တိ တ ဇတေဟိ စိတ္တာနိ ဝိသယေသူတိ **အာသဝာ**။ သံသာရမဟာသာဂရပ္ပတ္တိဟနနတော ဩဃာ ဝိယာတိ **ဩဃာ**။ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ယောဇနတော **ယောဂါ**။ နိတရေန္တိ လောကိယလောကုတ္တရဂုဏဝိသေသာဓိဂမန္တိ **နီဝရဏာနိ**။ အနိစ္စာဒိဓမ္မသဘာဝံ အတိက္ကမ္မ ပရတော အသဘာဝတော အာမသန္တီတိ **ပရာမာသာ**။ မဏ္ဍူကံ ပန္နကေ ဝိယ အာရမ္မဏံ ဘုသံ အာဒိယန္တီတိ **ဥပာဒာနာနိ**။ အပ္ပဟီနဘာဝေန သတ္တသန္တာနေ အနုသေန္တိ မူသိကဝိသံ ဝိယ အနုရူပကာရဏံ လဘိတွာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ **အနုသယာ**။ စိတ္တဿ မလီနဘာဝကရဏတ္ထေန **မလာ**။ အကုသလကမ္မာနိ စ တာနိ ဒုဂ္ဂတီနံ ပထာ စာတိ **အကုသလကမ္မပထာ**။ ဣဓ ပန ကမ္မပထဘာဝံ အပ္ပတ္တာနံ တံသဘာဝတော ဂဟဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဇတ္ထာတိ စိတ္တုပ္ပာဒော, စေတသိကရာသိ, အကုသလော စ သော စိတ္တုပ္ပာဒော စာတိ **အကုသလ စိတ္တုပ္ပာဒော**။

ကာမဘာဝတော ဥပရိကောဋ္ဌာသဘာဝတော တတိယမဂ္ဂပ္ပတ္တိယာ ဥဒ္ဓံ ဘဇိတဗ္ဗတော, သေဝိတဗ္ဗတော စာတိ ဥဒ္ဓမ္ဘာက, ရူပာရူပဘတ, တေသံ ဟိတာနိ တတ္ထုပ္ပဇ္ဇနခန္ဓာဒိယောဇနတောတိ ဥဒ္ဓမ္ဘာဂိယာနိ, တာနိယေဝ သံယောဇနာနီတိ **ဥဒ္ဓမ္ဘာဂိယသံယောဇနာနိ** ။ ရူပာရူပဘဝတော ဟေဋ္ဌိမကောဋ္ဌာသဘာဝတော တတ္ထုပ္ပာဒကိလေသာနံ အပ္ပဟီနဘာဝေန တတိယမဂ္ဂပ္ပတ္တိယာ ဟေဋ္ဌာ ဘဇိတဗ္ဗတော တ အဓောဘာဂ, ကာမဘတ, တေသံ ဟိတာနိ သံယောဇနာနီတိ **အဓောဘာဂိယသံယောဇနာနီ**တိ။

ဣမေသု ပန ဒသသု ရူပဘဝသံယောဇနံ, အရူပဘဝသံယောဇနံ, ကာမဘဝသံယောဇနဉ္စ အတ္ထတော လောဘော, သက္ကာယဒိဋ္ဌိသီလဗ္ဗတပရာမာသာပိ ဒိဋ္ဌိယေဝ, တသ္မာ ဓမ္မတော သတ္တ သံယောဇနာနိ။

မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပော မိစ္ဆာတယာမော မိစ္ဆာသမာဓီတိ တထာ ပဝတ္တာနံ ဝိတက္ကဝီရိယသမာဓီနမဓိဝစနံ။ မိစ္ဆာတစာဒယော တယော တထာ ပဝတ္တာ စေတနာ။ မိစ္ဆာသတိ ပန စိတ္တုပ္ပာဒော။ မိစ္ဆာဉာဏံ တထာ ပဝတ္တော မောဟော။ မိစ္ဆာဝိမုတ္တိ လောကထူပိကာဒီသု မောက္ခောတိ ပဝတ္တမိစ္ဆာကဟော။

ကာရဏူပစာရေနာတိ လာဘဟေတုကော လာဘော, အလာဘဟေတုကော အလာဘောတိအာဒိနာ ကာရိယဿ ကာရဏဝသေန ဥပစရဏေန။ **လောကဓမ္မဂ္ဂဟဏ** န္တိ လောကဓမ္မဂ္ဂဟဏေန ဂဟဏံ။

အာတသေ မစ္ဆရိယံ, အာတာသဟေတုကံ တ မစ္ဆရိယန္တိ **အာတာသမစ္ဆရိယံ** ။ ဇဝံ **ကုလမစ္ဆရိယာ** ဒီနိပိ။ တတ္ထ **အာတာသော**တိ ဝိဟာရာဒိ။ **ကုလ**န္တိ ဥပဋ္ဌာကကုလံ, ဉာတိကုလဉ္စ။ **လာဘော**တိ ပစ္စယလာဘောယေဝ။ **ဝဏ္ဏော**တိ သရီရဝဏ္ဏော စ ဂုဏဝဏ္ဏော စ။ **ဓမ္မော** တိ အာဂမော, အဓိဂမော စ။

''တယော''တိ ဝတ္ထုံ အဘိန္ဒိတွာ ဝုတ္တံ, ဘိန္ဒိတွာ စ ပန ဝုစ္စမာနေ ဒွာဒသ ဟောန္တိ။

အဘိသဇ္ဇနူပနယ္ဟနဝသေန ပဝတ္တနတော အဘိဇ္ဈာဗျာပါဒါနံ ကာယဂန္ထတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ "ဣဒမေဝ သစ္စံ မောဃမည"န္တိ ဧဝံ အဝတ္ထုမ္ဟိ ပဝတ္တော အဘိနိဝေသော ဣဒံသစ္စာဘိနိဝေသော။ သီလဗ္ဗတပရာမာသဣဒံသစ္စာဘိနိဝေသကာယဂန္ထာ စေတ္ထ အတ္ထတော ဒိဋ္ဌိယေဝ, တသ္မာ ဓမ္မတော တယော ကာယဂန္ထာ။

"ဆန္ဒဒေါသမောဟဘယာနိ"တိ အဂတိကာရဏတ္တာ ဝုတ္တံ, ဆန္ဒာဒီဟိ ပန အကတ္တဗ္ဗကရဏံ, ကတ္တဗ္ဗာကရဏဉ္စ အဂတိ နာမ။

အာသဝေသု ကာမရာဂဘဝရာဂါ အတ္ထတော လောဘောတိ ဓမ္မတော တယော အာသဝါ။

တေသမေတိ ကာမရာဂါဒီနမေဝ။ တေ ဟိ ဩဃော ဝိယ အတ္တနိ ပတိတေ အပါယသမုဒ္ဒံ ပါပေန္တိ, သံသာရဒုက္ခတော စ သီသံ ဥက္ခိပိတုံ န ဒေန္တိ, ခန္ဓာဒီနိ စ ခန္ဓာဒီဟိ ယောဇေန္တိ။

ကာမုပါဒါနာဒီနီတိ ကာမုပါဒါနဒိဋ္ဌုပါဒါနသီလဗ္ဗတုပါဒါနအတ္တဝါဒုပါဒါနာနိ။ ဒိဋ္ဌုပါဒါနာဒီနိ စေတ္ထ တထာ ပဝတ္တာ ဒိဋ္ဌိယေဝ, ကာမုပါဒါနံ လောဘောတိ ဓမ္မတော ဒွေဝ ဥပါဒါနာနိ။

သတ္တာနုသယာ တိ ဧတ္ထ ယဒိ အပ္ပဟီနဋ္ဌေန သတ္တသန္တာနေ အနုသေန္တီတိ အနုသယာ။ ကသ္မာ သတ္တေဝ ဝုတ္တာ, နနု အညေသမ္ပိ ကိလေသာနံ အပ္ပဟီနဘာဝေ ဝိဇ္ဇတီတိ? န မယံ အပ္ပဟီနမတ္တေန အနုသယံ ဝဒါမ, ကိန္တု အပ္ပဟီနဘာဝေန ထာမဂတကိလေသာ အနုသယာတိ, ထာမဂမနဉ္စ နေသံ အညေဟိ အသာဓာရဏော သဘာဝေါ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တထာ ဟိ ဓမ္မသဘာဝဝေဒိနာ တထာဂတေန ဣမေယေဝ အနုသယာ ဝုတ္တာ, ကာမရာဂေါယေဝ အနုသယော ကာမရာဂါနုသယော။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ အပရေ ပန "ကာမရာဂဿ အနုသယော"တိအာဒိနိဗ္ဗစနံ ဝတွာ ကာမရာဂါဒီနံ ဗီဇဘူတာ အတ္တဘာဝဿ ကိလေသသမ္ဘူတာ ကိလေသုပ္ပာဒနသတ္တိ အနုသယာတိ ဝဏ္ဏေန္တိ, တေသံ မတပဋိက္ခေပေါ ဣဓ ပပဉ္စာဝဟတ္တာ အနာဟဋော။

ပါဏဿ အတိပါတော **ပါဏာတိပါတော, ပါဏော**တိ ဝေါဟာရတော သတ္တော, ပရမတ္ထတော ဇီဝိတိန္ဒြိယံ။ တသ္မိံ ပါဏေ ပါဏသညိနော ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒကပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ ဝဓကစေတနာ ပါဏာတိပါတော။ ပရဘဏ္ဍေ တထာသညိနော တဒါဒါယကပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ ထေယျစေတနာ **အဒိန္နာဒါနံ**။ အသဒ္ဓမ္မကာမတာယ ကာယဒွါရပ္ပဝတ္တာ အဂန္တဗ္ဗဋ္ဌာနဝီတိက္ကမစေတနာ **ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော**။ အဘူတံ ဝတ္ထုံ ဘူတတော ပရံ ဝိညာပေတုကာမဿ တထာ ဝိညာပနပ္ပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ **မုသာဝါဒေါ**။ သော ပန ပရဿ အတ္ထဘေဒကရောဝ ကမ္မပထော, ဣတရော ကမ္မမေဝ။ သံကိလိဋ္ဌစိတ္တဿ ပရဘေဒနကာမတာယ, အတ္တပိယကမျတာယ ဝါ ပရဘေဒကပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ စေတနာ **ပိသုဏဝါစာ**။ သာပိ ဒွီသု ဘိန္နေသုယေဝ ကမ္မပထော။ ပရမမ္မစ္ဆေဒကပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ ဧကန္တဖရုသစေတနာ **ဖရုသဝါစာ**။ အနတ္ထဝိညာပနပ္ပယောဂသမုဋ္ဌာပိကာ သံကိလိဋ္ဌစေတနာ **သမ္ဖပ္ပလာပေါ** နာမ။ သော ပန ပရေဟိ ဂဟိတေယေဝ ကမ္မပထော ဟောတိ။ "အဟော ဝတေဒံ မမ ဟောတူ"တိ ဧဝံ ပရဘဏ္ဍာဘိဇ္ဈာယနလက္ခဏာ **အဘိဇ္ဈာ** ။ "အဟော ဝတာယံ သတ္တော ဝိနဿေယျာ"တိ ဧဝံ မနောပဒေါသလက္ခဏော **ဗျာပါဒေါ**။ "နတ္ထိ ဒိန္န"န္တိအာဒိနာ နယေန ဝိပရီတဒဿနလက္ခဏာ **မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ**။ ဧတ္ထ စ နတ္ထိကအဟေတုကအကိရိယဒိဋ္ဌီဟိယေဝ ကမ္မပထဘေဒေါ။

ဣမေသု စ ပါဏာတိပါတာဒိ တိဝိဓံ ကာယကမ္မမေဝ။ တံ ကာယဝစီဒွါရေသုယေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န မနောဒွါရေ။ တထာ မုသာဝါဒါဒိ စတုဗ္ဗိဓံ ဝစီကမ္မမေဝ။ အဘိဇ္ဈာဒိကံ ပန တိဝိဓံ မနောကမ္မမေဝ။ တံ တီသုပိ ဒွါရေသု ပဝတ္တတိ။ ဒွါရန္တရေသုပိ ပဝတ္တမာနဿ သကသကနာမာပရိစ္စာဂေါ ဝုတ္တောယေဝ။ ဓမ္မတော စေတ္ထ အာဒိတော သတ္တ စေတနာသဘာဝါ, ဣတရေ တယော စေတနာသမ္ပယုတ္တာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ မဟာသာဝဇ္ဇအပ္ပသာဝဇ္ဇပ္ပယောဂါဒိဘေဒေါ ပန တတ္ထ တတ္ထ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။

တောနီတိ ဣမာနိ မဂ္ဂညာဏာနိ။ **ယထာသမ္ဘဝ**န္တိ တံတံမဂ္ဂါနုရူပံ။

အဟယံ ဂစ္ဆန္တိ ဧတေဟီတိ **အဟယဂမနီယာ။ သေသာ**တိ န အဟယဂမနီယာ။ **သြဠာရိကာ**တိ တတိယမဂ္ဂေန ပဟာတဗ္ဗာဝတ္ထံ ဥပဟာယ သြဠာရိကာ။ တေနာဟ **"သုခုမာ တတိယမဂ္ဂဉာဏဝဇ္ဈာ"** တိ။ သုခုမာ ကာမရာဂပဋိဃာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **စတုတ္ထမဂ္ဂဉာဏဝဇ္ဈာ ဧဝ** တိ အဝဓာရဏေန ပဌမမဂ္ဂာဒိဝဇ္ဈတံ နိဝတ္တေတိ။ န ဟိ ရူပရာဂါဒီနံ အဟယ ဂမိနိယာဝတ္ထာပိ အတ္ထိ, ယတော ဧတေ ပဌမဉာဏဝဇ္ဈာပိ သိယုန္တိ။

ယတ္ထ ယတ္ထ ပန ဧဝ-သဒ္ဒေန အဝဓာရဏံ အကတွတ ယံ ယံ ဒုတိယဉာဏဝဇ္ဈန္တိ တ တတိယဉာဏဝဇ္ဈန္တိ တ စတုတ္ထဉာဏဝဇ္ဈန္တိ တ ဝက္ခတိ, တတ္ထ တတ္ထ သော သော ပုရိမဉာဏေဟိ ဟတာဟယဂမနီယာဒိဘာဝေဝ ဟုတွတ ဥပရိဉာဏဝဇ္ဈော ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တေန **လောဘ။ပေ။ စတုတ္ထဉာဏဝဇ္ဈာနီ** တိ တွေ့ လောဘာဒယော ဟေဋ္ဌိမမဂ္ဂဝဇ္ဈာပိ ဟောန္တေဝ။

ယသေတိ ပရိတရေ။

ဒုက္ခေ သုခ န္တိ သညာစိတ္တဝိပလ္လာသာတိ သမ္ဗန္ဓော။

အဂတိယော ပဌမမဂ္ဂဉာဏဝဇ္ဈာ တိ ကိဉ္စာပိ ဆန္ဒာဒယော တဏှာဟာဒိသဘာဝ ဥပရိမဂ္ဂဝဇ္ဈာ, တထာပိ တမ္မူလကသ္သ အကတ္တဗ္ဗကရဏသ္သ, ကတ္တဗ္ဗာကရဏသ္သ စ အဟယဂမနီယတာယ ပဌမမဂ္ဂဉာဏဝဇ္ဈာ။

ကတာကတကုသလာကုသလဝိသယံ ယံ ဝိပ္ပဋိသာရဘူတံ **ကုက္ကုစ္စံ,** တံ ဣဓ တတိယဉာဏဝဇ္ဈံ ဝုတ္တံ။ ယံ ပန "ကုက္ကုစ္စပကတတာယ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီ"တိ ဝုတ္တံ ကုက္ကုစ္စံ, တံ သန္ဓာယ "ကုက္ကုစ္စဝိစိကိစ္ဆာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂေန ပဟီယန္တီ"တိ (ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၁၁၇၆) **ဓမ္မသင်္ဂဏီအဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ, တသ္မာ ဒွိန္နံ ဝစနာနံ အယံ အဓိပ္ပာယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အညေသုပိ ဧဒိသေသု ဌာနေသု အဓိပ္ပာယော ဝ ပရိယေသိတဗ္ဗော, န ဝိရောဓတော ပစ္စေတဗ္ဗံ။ သြဠာရိကာနဝသေသပ္ပဟာနံ တ သန္ဓာယ ကုက္ကုစ္စသ္သ ပဌမတတိယဉာဏဝဇ္ဈတာ ဝုတ္တာ။ ယံ ပန အရဟတော ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ "ဘဂဝတာ ပဋိက္ခိတ္တံ အနုဝသိတွတ အနုဝသိတွတ အာဝသထပိဏ္ဍံ ဘုဉ္ဇိတုန္တိ ကုက္ကုစ္စာယန္တော န ပဋိဂ္ဂဟေသီ"တိ (ပာစိ. ၂၀၄) အာဂတံ ကုက္ကုစ္စံ, န တံ နီဝရဏံ။ န ဟိ နီဝရဏံ အရဟတော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, နီဝရဏပတိရူပကံ ပန ကပ္ပတီတိ ဝီမံသနဘူတံ ဝိနယကုက္ကုစ္စံ နာမ, တံ တထာပဝတ္တစိတ္တုပ္ပာဒောဝ။

ကာမရာဂပဋိဃာနုသယာ အနုသဟဂတာ တတိယဉာဏဝဇ္ဈာ, သြဠာရိကာနံ ပန ဒုတိယဉာဏဝဇ္ဈတာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယာဝ။

အကုသလစိတ္တုပ္ပာဒ-ဂ္ဂဟဏေန စေတ္ထ မက္ခပလာသမာယာသာဌေယျထမ္ဘသာရမ္ဘာဒီနံ သင်္ဂဟော က တောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၃၇၆. တေန တေနာတိ တေန တေန ဉာဏေန သဒ္ဓိံ။ ကိံ ပနေတာနိ ဧတေ ဓမ္မေ ဉာဏာနိ အတီတာနာဂ တေ ဉာဏေန္တိ, ဥဒာဟု ပစ္စုပ္ပန္နေတိ။ ကိံ ပနေတ္ထ, ယဒိ တာဝ အတီတာနာဂတေ, အဖလော တဿာမော အာပဇ္ဇတိ။ ကသ္မာ? ပဟာတဗ္ဗာနံ တအ နတ္ထိတာယ။ အထ ပစ္စုပ္ပန္နေ, တထာပိ အဖလော တဿာမေန သဒ္ဓိံ ပဟာတဗ္ဗာနံ အတ္ထိတာယ။ အထာပိ ကထဉ္စိ ပဟာနံ သိယာ, သံကိလေသိကာ မဂ္ဂဘာဝနာ အာပဇ္ဇတိ ပဟာတဗ္ဗပ္ပဟာယကာနံ သဟာဝ ဌာနတော? သစ္စမေတံ, ယေ ပန မဂ္ဂေန အသမုဂ္ဃာဋိတတ္တာ ကာရဏလာဘေ သတိ အဝဿံ ဥပ္ပဇ္ဇနာရဟာ ကိလေသာ, တေ အတ္တနော ဥပ္ပတ္တိယာ အနုပ္ပတ္တိမ္ပိတံ အာပာဒေန္တာနိ တောနိ တေ အနာဂတေ ဉာဏေန္တိ နာမ။

၁၃၇၇-၈၂. ပရိညာဒီနိ ကိစ္စာနီ တိ ပရိညာပဟာနသစ္ဆိကိရိယာဘာဝနာဝသေန စတ္တာရိ ကိစ္စာနိ။ **ဝုတ္တာနီ** တိ "ဒုက္ခံ ပရိညေယျ"န္တိအာဒိနာ (သံ. နိ. ၅.၁၀၉၉), "ယော, ဘိက္ခဝေ, ဒုက္ခံ ပဿတီ"တိအာဒိနာ (သံ. နိ. ၅.၁၁၀၀) စ ဝုတ္တာနိ။ **သစ္စာဘိသမယေ**တိ စတုန္နံ အရိယသစ္စာနံ ပဋိဝိဇ္ဈနက္ခဏေ။

ယထာသဘာဝတောတိ အဝိပရီတသဘာဝေန။ **"ဇာနိတဗ္ဗာနီ"** တိ ဝတွတ ကထံ ပနေတံ ဇာနိတဗ္ဗံ, ကထံ နာမ **ဧ ကေကသ္သ ဉာဏသ္သ ဧကက္ခဏေ** စတ္တာရိ ကိစ္စာနိ သမ္ဘဝန္တိ။ န ဟိ တာဒိသံ ကိဉ္စိ လောကေ ဒိဋ္ဌံ အတ္ထိ, န

စ ဝစနံ လဗ္ဘတီတိ စောဒနံ မနသိ နိဓာယ တေသံ ဇာနနဝိဓိံ ဥပမာဝသေန တာဝ ဒဿေတုံ **“ပဒီပေ ဟီ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဝိဒံသေတီ**တိ ဒဿေတိ။ **ပရိယာဒိယတီ**တိ ခေပေတိ။

၁၃၈၃-၄. ပရိညာဘိသမယေနာတိ အနဝသေသတော ပရိစ္ဆိဇ္ဇ ဇာနနသင်္ခာတေန ပဋိဝိဇ္ဈနေန။ **အဘိသမေတီ**တိ အသမ္မောဟဝသေန ပဋိဝိဇ္ဈတိ။ **ပဟာနာဘိသမယေနေ**တိ သမုစ္ဆေဒပ္ပဟာနသင်္ခာတေန ပဋိဝိဇ္ဈနေန အသမ္မောဟတော ဝ အဘိသမေတိ။ **ဘာဝနာဝိဓိနာ**တိ သဟဇာတာဒိပစ္စယတာဝသေန ဘာဝနာဘိသမယဝိဓိနာ။ မဂ္ဂညာဏဥ္ဟိ သမ္မာသင်္ကပ္ပာဒိဝသေန မဂ္ဂပုဗ္ဗဘာဂဘာဝနာသမ္ဘူတေန အရိယမဂ္ဂဘာဝနာသင်္ခာတေန ပဋိဝိဇ္ဈနေန အဘိသမေတီတိ အင်္ဂငိကံ မဂ္ဂံ အသမ္မောဟတော ပဋိဝိဇ္ဈတိ။ တဉှိ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေသု သမ္မောဟံ ဝိဒ္ဓံသေန္တံ အတ္တနိပိ သမ္မောဟံ ဝိဒ္ဓံသေတိယေဝ။ **နိရောဓန္တိ** နိဗ္ဗာနံ။ **သစ္ဆိကရောတီ** တိ ပစ္စက္ခကရဏဝသေန ပဋိဝိဇ္ဈတိ။ “နိရောဓံ သစ္ဆိကရောတီ”တိ နိရောဓသစ္စမေကံ အာရမ္မဏပဋိဝေဓေန စတ္တာရိပိ သစ္စာနိ အသမ္မောဟပဋိဝေဓေန မဂ္ဂညာဏံ ပဋိဝိဇ္ဈတိ။

ဧဝံ ယုတ္တိဝသေန ဝိဘာဝိတံ ကေပဋိဝေဓံ အာဂမေနပိ သာဓေတုံ **“ဝုတ္တမ္ပိ စေတ”** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **မဂ္ဂသမင်္ဂိဿ ညာဏ**န္တိ ဟိ “ယော နု ခေါ, အာဝုသော, ဒုက္ခံ ပဿတိ, ဒုက္ခသမုဒယမ္ပိ သော ပဿတိ, ဒုက္ခနိရောဓမ္ပိ, ဒုက္ခနိရောဓဂါမိနိပဋိပဒမ္ပိ သော ပဿတီ”တိ (သံ. နိ. ၅.၁၁၀၀) ဧကေသစ္စဒဿနသမင်္ဂိနော အညသစ္စဒဿနသမင်္ဂိဘာဝဝိစာရဏာယံ တမတ္ထံ သာဓေတုံ အာယသ္မတာ ဂဝမ္ပတိတ္ထေရေန ဝုတ္တံ။ အညထာ ကမာဘိသမယေ သတိ ပုရိမဒိဋ္ဌဿ ပုန အဒဿနတော သမုဒယာဒိပဿတော ဒုက္ခာဒိဒဿနံ ပုန အဝတ္တဗ္ဗံ သိယာ။ ဣဒါနိ ပနေတ္ထ ဥပမာသံသန္ဒနံ ကရောန္တော အာဟ **“ပဒီပေ”**တိအာဒိ။ နိဿယာဘာဝပဟောတုတာယ ဒုက္ခပရိညာယ ဝဋ္ဋိဇ္ဈာပနသဒိသတာ, ပဋိပက္ခဝိဒ္ဓံသနတာယ သမုဒယပ္ပဟာနဿ အန္ဓကာရဝိနာသနသဒိသတာ, ညာဏာလောကပရိဗ္ဗူဟနတာယ မဂ္ဂဘာဝနာယ အာလောကဝိဒံသနသဒိသတာ, တေန တေန မဂ္ဂေန ယထာ ယထာ နိရောဓဿ သစ္ဆိကိရိယာ, တထာ တထာ ကိလေသသ္နေဟပရိယာအနံ ဟောတီတိ နိရောဓသစ္ဆိကိရိယာယ သ္နေဟပရိယာအနသဒိသတာ ကာရဏူပစာရေန ဝုတ္တာ။

၁၃၈၅-၆. အပရာယပိ ဥပမာယ တမတ္ထံ ဒဿေန္တော အာဟ **“ဥဂ္ဂစ္ဆန္တော”** တိအာဒိ။ **ဩဘာသေတီ**တိ ပကာသေတိ။ **ပဋိဟညတီ**တိ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတိ။ ဧတ္တာပိ ယထာ သူရိယော ရူပဂတာနိ ဩဘာသေတိ, ဧဝံ မဂ္ဂညာဏံ ဒုက္ခံ ပရိဇာနာတိ။ ယထာ အန္ဓကာရံ ဝိနာသေတိ, ဧဝံ သမုဒယံ ပဇဟတိ။ ယထာ အာလောကံ ဒဿေတိ, ဧဝံ သဟဇာတာဒိပစ္စယတာယ မဂ္ဂံ ဘာဝေတိ ။ ယထာ သီတံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေတိ, ဧဝံ သဗ္ဗကိလေသဒရထပရိဠာဟပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဘူတံ နိရောဓံ သစ္ဆိကရောတီတိ ဥပမာသံသန္ဒနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

၁၃၈၈. အပေ့တီ တိ ပဟောတိ။ ဒုက္ခပရိညာယ သက္ကာယတီရသမတိက္ကမဘာဝတော ဩရိမတီရပ္ပဇဟနသဒိသတာ, မဂ္ဂဘာဝနာယ သတ္တတိံသဗောဓိပက္ခိယဓမ္မဝဟနတာယ ဘဏ္ဍဝဟနသဒိသတာ, ဧတ္တာဝတာ ပညာဘာဝနာယ နာနာကိလေသဝိဒ္ဓံသနဝသပ္ပဝတ္တော အာနိသံသော ဒဿိတော ဟောတီတိ။

အရိယဖလသမာပတ္တိနိရောဓသမာပတ္တိယောပိ ပနဿာ အာနိသံသာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တာ ပန သင်္ခေပတော ဧဝံ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ – “အရိယဖလသမာပတ္တီ”တိ ဟိ စတုန္နမ္ပိ ဖလဠာနံ အတ္တနော အတ္တနော အရိယဖလဿ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရတ္ထံ နိရောဓေ အပ္ပနာ။ စတ္တာရောပိ ဟိ အရိယပုဂ္ဂလာ သကံ သကံ ဖလသမာပတ္တိံ သမာပဇ္ဇန္တိ။ ကေစိ ပန “အနာဂါမိအရဟန္တောဝ သမာပဇ္ဇန္တိ သမာဓိသ္မိံ ပရိပူရကာရိတာယာ”တိ ဝဒန္တိ, တံ အကာရဏံ အတ္တနာ ပဋိလဒ္ဓသမာပတ္တိသမာပဇ္ဇနေ သမာဓိသ္မိံ ပရိပူရကာရိတာယ ကာတဗ္ဗာဘာဝတော။ သဗ္ဗသော အသမုစ္ဆိန္နကိလေသဿ ဟိ ပုထုဇ္ဇနဿာပိ အတ္တနာ ပဋိလဒ္ဓလောကိယသမာပတ္တိသမာပဇ္ဇနံ လဗ္ဘတိ, ကိမင်္ဂ ပန သမုစ္ဆိန္နေကစ္စကိလေသာနံ အရိယာနံ။ ဥပရိမာ ပန ဟေဋ္ဌိမံ ပုဗ္ဗေ ပဋိလဒ္ဓမ္ပိ န သမာပဇ္ဇန္တိ ပုဂ္ဂလန္တရဘာဝံ ဥပဂတတ္တာ။ သမုဣ္ဃဋိတကမ္မကိလေသနိရောဓနေန ဟိ ပုထုဇ္ဇနေဟိ ဝိယ သောတာပန္နဿ, သောတာပန္နာဒီဟိ သကဒာဂါမိအာဒီနံ ပုဂ္ဂလန္တရဘာဝူပဂမနံ အတ္ထိ, အနန္တရဖလတ္တာ စ လောကုတ္တရကုသလာနံ ဟေဋ္ဌိမတော ဥပရိမော ဘဝန္တရဂတော ဝိယ ဟောတီတိ တဿ တဿ အရိယဿ တံ တံ ဖလံ ဘဝင်္ဂသဒိသံ ဟောတိ, တသ္မာ ပုဂ္ဂလန္တရဘာဝူပဂမနေန ပဋိပ္ပဿဒ္ဓတ္တာ နတ္ထိ ဥပရိမဿ ဟေဋ္ဌိမဖလသမာပတ္တိယာ သမာပဇ္ဇနံ, ဟေဋ္ဌိမော ပန ဥပရိမံ န သမာပဇ္ဇတိ အနဓိဂတ

တ္တာတိ စတ္တာရောပိ ပုဂ္ဂလာ သကသကဖလမေဝ သမာပဇ္ဇန္တိ။ တံ ပန သမာပဇ္ဇိတုကာမေန အရိယသာဝကေန ရဟောဂတေန ပဋိသလ္လီနေန ဥဒယဗ္ဗယာဒိဝသေန သင်္ခါရာ ဝိပဿိတဗ္ဗာ။ တဿ ပဝတ္တာနုပုဗ္ဗဝိပဿနဿ သင်္ခါရာရမ္မဏကေတြဘုညာဏာနန္တရံ ဖလသမာပတ္တိဝသေန နိရောဓေ စိတ္တံ အပ္ပေတိ။ ဖလသမာပတ္တိနိန္နစိတ္တတာယ စေတ္ထ သေခဿ ဖလမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န မဂ္ဂေါ။ အညော ဧဝ ဟိ ဝိပဿနာစာရော အရိယမဂ္ဂါဝဟော, အညော ဖလသမာပတ္တိအာဝဟော။

တထာ ဟိ အရိယမဂ္ဂဝီထိယံ အနုလောမညာဏာနိ အနိဗ္ဗိဒ္ဓပုဗ္ဗာနံ ထူလထူလလောဘက္ခန္ဓာဒီနံ သာတိသယံ ပဒာလနေန လောကိယညာဏေသု ဥက္ကံသဟရမိပ္ပတ္တာနိ မဂ္ဂါနုကူလာနိ ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဖလသမာပတ္တိဝီထိယံ ပန တာနိ တေန တေန မဂ္ဂေန တေသံ တေသံ ကိလေသာနံ သမုစ္ဆိန္နတ္တာ ကိလေသဝိက္ခမ္ဘနေ နိရုဿုက္ကာနိ ကေဝလံ အရိယာနံ ဖလသမာပတ္တိသုခသမင်္ဂိဘာဝဿ ပရိကမ္မပ္ပတ္တာနိ ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ န တေသံ ကုတောစိ ဝုဋ္ဌာနသမ္ဘဝော။ ယတော နေသံ ပစ္ဆိမော သင်္ခါရနိမိတ္တတော ဝုဋ္ဌဟိတွာ မဂ္ဂဿ အနန္တရပစ္စယော ဘဝေယျ, တေနေဝ စ ဖလသမာပတ္တိယာ အနန္တရပစ္စယဘူတံ ဉာဏံ သင်္ခါရာရမ္မဏမေဝ ဟောတိ, န နိဗ္ဗာနာရမ္မဏန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပုဗ္ဗာဘိသင်္ခါရဝသေန စဿာ ပဗန္ဓဝသေန ပဝတ္တိပရိစ္ဆိန္နကာလာပဂမေ ဘဝင်္ဂဝသေန တတော ဝုဋ္ဌာနဉ္စ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

နိရောဓသမာပတ္တိ ပန တတိယစတုတ္ထဖလဋ္ဌာနံ အနုပုဗ္ဗနိရောဓဝသေန စိတ္တစေတသိကာနံ ဓမ္မာနံ အပ္ပဝတ္တိ။ အနာဂါမိအရဟန္တောယေဝ ဟိ ကာမစ္ဆန္ဒာဒိသမုစ္ဆိန္နေန သမာဓိသိမ္ပိ ပရိပူရကာရိတာယ သမထဖလသမန္နာဂတတ္တာ နိရောဓံ သမာပဇ္ဇန္တိ။ တထာ ဟေတံ သမထဝိပဿနာနံ ယုဂနန္ဓဘာဝပ္ပဝတ္တနဝသေန ဒွီဟိ ဗလေဟိ သမန္နာဂတဿေဝ သမ္ဘဝတိ, တသ္မာ တံ သမာပဇ္ဇိတုကာမေန အနာဂါမိနာ, ခီဏာသဝေန ဝါ အဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘိနာ ရဟောဂတေန ပဋိသလ္လီနေန ပဌမဇ္ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ တတ္ထ သင်္ခါရာ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဝိပဿိတဗ္ဗာ, တတော ဒုတိယံ တတိယံ စတုတ္ထံ အာကာသာနဉ္စာယတနံ ဝိညာဏဉ္စာယတနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ တတော တတ္ထ သင်္ခါရာ သမ္မသိတဗ္ဗာ, အထ အာကိဉ္စညာယတနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ နာနာဗဒ္ဓာဝိကောပနံ သင်္ဃပဋိမာနနံ သတ္ထုပက္ကောသနံ အဒ္ဓါနပရိစ္ဆေဒေတိ စတုဗ္ဗိဓံ ပုဗ္ဗကိစ္စံ ကာတဗ္ဗံ။

တတ္ထ သရီရတော ဝိသံယုတ္တာ မဉ္စပီဌာဒယော သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေ ယထာ န နဿန္တိ, တထာ အဓိဋ္ဌာနံ **နာနာဗဒ္ဓာဝိကောပနံ** ။ သရီရသံယုတ္တေ ဝိသုံ အဓိဋ္ဌာနကိစ္စံ နတ္ထိ။ သင်္ဃော ပန ဥတ္တိကမ္မာဒီသု ကိဉ္စိဒေဝ ကမ္မံ ကတ္တုကာမော "ယာဝ မံ န ပက္ကောသတိ, တာဝဒေဝ ဝုဋ္ဌဟိဿာမီ"တိ ပုဗ္ဗာဘောဂကရဏံ **သင်္ဃပဋိမာနနံ** ။ သတ္ထာ စ "သိက္ခာပဒပညာပနာဒီသု ယာဝ မံ န ပက္ကောသတိ, တာဝဒေဝ ဝုဋ္ဌဟိဿာမီ"တိ ပုဗ္ဗာဘောဂကရဏံ **သတ္ထုပက္ကောသနံ**။ သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေ အတ္တနော အာယုသင်္ခါရဿ ပဝတ္တနသမတ္ထတာဝလောကနံ **အဒ္ဓါနပရိစ္ဆေဒေ**။ ဧဝံ ကတပုဗ္ဗကိစ္စေန နေဝသညာနာသညာယတနံ သမာပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ အထေကံ ဝါ ဒွေ ဝါ စိတ္တဝါရေ အတိက္ကမိတွာ အစိတ္တကော ဟောတိ, နိရောဓံ ဖုသတိ, တတော ယထာပရိစ္ဆေဒံ တတိယစတုတ္ထဖလာနံ အညတရေန နိရောဓာ ဝုဋ္ဌဟိဿတီတိ။ ဧဝမယံ ဒုဝိဓာ သမာပတ္တိ လောကုတ္တရပညာယ အာနိသံသော။

၁၃၉၂-၄. သဒေဝကလောကတော ဥတ္တိဏ္ဏော၊ ဥတ္တရိတရေန တတိ **လောကုတ္တရေန** သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန။ ပညာယ ဘာဝနန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဟိတဘာဝနန္တိ** ဣဓလောကပရလောကဟိတဝိဘာဝနံ ဣမံ ပညာဘာဝနံ။ **သုခသံဟိတန္တိ** သိနိဒ္ဓဿာယုဒကဝန္တတာဒိနာ သုခသဟိတံ။ **ဟိတန္တိ** ယောဂကမ္မဿ ဟိတံ ။ **ဥတ္တမန္တိ** ဥဂ္ဂတတမံ, အစ္စုဂ္ဂတံ ဗလဝန္တမ္ပိတိ အဓိပ္ပာယော။ **အဝိဂ္ဂဟကမ္မဒ** န္တိ ဝိဂ္ဂဟဉ္စ ကမ္မဉ္စ န ဒေတီတိ အဝိဂ္ဂဟကမ္မဒန္တိ အတ္ထော။

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသိနိယာ နာမ

အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာယ

ကိလေသပ္ပဟာနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၄. စတုဝီသတိမော ပရိစ္ဆေဒော

ပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၃၉၅. ဣဒါနိ နေသံ ပစ္စယဝိဓိံ ဒဿေတုံ **"ယေသ"**န္တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။

ပဋိစ္စ ဧနံ ဖလမေတိ ပဝတ္တတိ, တိဋ္ဌတိ, ဥပ္ပဇ္ဇတိ တတိ **ပစ္စယော,** ဟိနောတိ ပတိဋ္ဌာတိ ဧတ္ထာတိ **ဟေတု,** အနေကတ္ထတ္တာ ဓာတုသဒ္ဒါနံ ဟိ-သဒ္ဒော မူလ-သဒ္ဒော ဝိယ ပတိဋ္ဌတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော, ဟိနောတိ တ ဧတေန ကမ္မနိဒါနဘူတေန ဥဒ္ဓံ ဩဇံ အဘိဟရန္တေန မူလေန ဝိယ ဟာဒယော တပ္ပစ္စယံ ဖလံ ဂစ္ဆတိ ဝိရုဠှိံ အာပဇ္ဇတီတိ **ဟေတု,** ဟေတု စ သော မူလဋ္ဌေန, ပစ္စယော စ ဥပကာရကဋ္ဌေနာတိ **ဟေတုပစ္စယော,** ဟေတု ဟုတွာ ပစ္စယော ဟေတုဘာဝေန ပစ္စယောတိ အတ္ထော။

ဣဒံ အာရမ္မဏပစ္စယာဒီသု ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ သွတယံ ပဋိသန္ဓိယံ ကမ္မသမုဋ္ဌာနာနံ, ပဝတ္တိယံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပာနံ, ဥဘယတ္ထ သဟဇာတနာမဓမ္မာနဉ္စ ပစ္စယော။ **သဗ္ဗလောကိယလောကုတ္တရ**န္တိ ဣမိနာ ပညတ္တိယာပိ လောကေ ဝိဒိတဘာဝေန လောကိယပဒေန သင်္ဂဟိတတ္တာ ရူပာဒိဘေဒေသု ဆဗ္ဗိဓေသု သဠာယတနေသု ပဉ္ဉတ္တိဓမ္မေသု န ကောစိ ဓမ္မော အာရမ္မဏပစ္စယော န ဟောတီတိ ဒဿေတိ။ တေနေဝ **"ယံ ယံ ဓမ္မံ အာရဗ္ဘာ"** တိ အနိယတော ကတောတိ။ နနု စ "ယံ ယံ ဓမ္မ"န္တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၂-၃) ဝုတ္တတ္တာ ပညတ္တိယာ ဂဟဏံ န ဟောတီတိ? နာယံ ဒေါသော ဓမ္မသဒ္ဒသ္သ သဘာဝဝစနတ္တာ။ **အာရဗ္ဘာ** တိ အာလမ္ဗိတွာ, ဂဟေတွာတိ အတ္ထော။ **ဥပ္ပဇ္ဇန္တီ** တိ ဣဒံ နိဒဿနမတ္တံ။ တေ ပန တံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စေဝ တိဋ္ဌန္တိ စ။ ယထာ ဟိ ဒုဗ္ဗလော ပုရိသော ဒဏ္ဍံ ဝါ ရဇ္ဇုံ ဝါ အာလမ္ဗိတွာ ဥဋ္ဌဟတိ စေဝ တိဋ္ဌတိ စ, ဧဝံ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ ရူပာဒိအာရမ္မဏံ အာလမ္ဗိတွာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စေဝ တိဋ္ဌန္တိ စာတိ။

ဇေဋ္ဌကဋ္ဌေန ဥပကာရကော ဓမ္မော **အဓိပတိပစ္စယော** ။ **ဇေဋ္ဌကဋ္ဌေနာ** တိ စ ပမုခဘာဝေန။ အတ္တာဓီနာနဉှိ ပတိဘူတော ဓမ္မော အဓိပတီတိ သော တေသံ ပမုခဘာဝေန ပဝတ္တတိ။ "ဆန္ဒာဓိပတိ ဆန္ဒသမ္ပယုတ္တကာနံ ဓမ္မာနံ တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပာနံ အဓိပတိပစ္စယေန ပစ္စယော"တိအာဒိဝစနတော ဆန္ဒာဒယော စတ္တာရော ဓမ္မာ သဟဇာတနာမရူပာနံ သဟဇာတာဓိပတီတိ ဒဿေန္တော အာဟ **"တတ္ထ သဟဇာတာဓိပတီ"** တိအာဒိ။ "ဆန္ဒဝတော ကိံ နာမ ကမ္မံ န သိဇ္ဈတီ"တိအာဒိကံ ပုရိမာဘိသင်္ခါရူပနိဿယံ လဘိတွာ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ စိတ္တုပ္ပာဒေ ဆန္ဒာဒယော ဓုရဘူတာ ဇေဋ္ဌကဘူတာ သမ္ပယုတ္တဓမ္မေ, တံသမုဋ္ဌာနရူပေ စ သာဓယမာနာ ဝသေ ဝတ္တယမာနာ ဟုတွာ ပဝတ္တန္တိ, တေ စ တေသံ ဝသေန ဝတ္တန္တိ ဟီနာဒိဘာဝေန တဒနုဝတ္တနတော။ တေန တေ အဓိပတိပစ္စယာ ဟောန္တိ, နော စ ခော ဧကတော။ ယဒါ ဟိ ဆန္ဒံ ဓုရံ ဆန္ဒံ ဇေဋ္ဌကံ ကတွာ စိတ္တံ ပဝတ္တတိ, တဒါ ဆန္ဒောဝ အဓိပတိ, န ဣတရေ။ ဧသ နယော သေသေသုပိ။ အဓိပတိဘာဝေပိ ဟိ နေသံ အတ္တနော ပဝတ္တိနိမိတ္တရကေ အဘိဘုယျ ပဝတ္တနတော ဟောတိ။ **အာဝ သေသ**န္တိ ယထာဝုတ္တာနံ တေသံ ဂရုကာတဗ္ဗတာဘာဝတော, ဂရုကတဿေဝ စ အာရမ္မဏာဓိပတိဘာဝဝစနတော။ ဝုတ္တဉှေတံ "ယံ ယံ ဓမ္မံ ဂရုံ ကတွာ ယေ ယေ ဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ, တေ တေ ဓမ္မာ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ အဓိပတိပစ္စယေန ပစ္စယော"တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၃)။ တတ္ထ **ဂရုံ ကတွာ**တိ ဂရုကာရစိတ္တီကာရဝသေန တ အဿာဒနဝသေန တ ဂရုံ ဘာရိကံ လဒ္ဓဗ္ဗံ အနဝညာတံ ကတွာ။ ဂရုကာတဗ္ဗဉှိ အာရမ္မဏံ တန္နိန္နပေါဏပဗ္ဘာရာနံ အဿာဒနပစ္စဝေက္ခဏမဂ္ဂဖလာနံ အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တယမာနံ ဝိယ ပစ္စယော ဟောတိ, တသ္မာ အယံ အတ္တာဓီနာနံ ပတိဘာဝေန ဥပကာရကတ္တာ အဓိပတိပစ္စယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

အန္တရယတီတိ အန္တရံ, ဗျဝဓာယကန္တိ အတ္ထော, နာဿ အန္တရံ ဝိဇ္ဇတီတိ အနန္တရော, သောယေဝ ပစ္စယောတိ **အနန္တရပစ္စယော,** အနန္တရဘာဝေန ဥပကာရကော ဓမ္မောတိ အဓိပ္ပာယော။ **အနန္တရနိရုဒ္ဓာ** တိ အတ္တနော နိရောဓာနန္တရံ အနုရူပစိတ္တုပ္ပာဒဿ ဥပ္ပတ္တိပစ္စယဘာဝေန တဿ ဥပ္ပတ္တိယာ ပုရိမဘာဂေ အနန္တရံ ဟုတွာ နိရုဒ္ဓါ, ရူပဓမ္မာ ပန အနန္တရပစ္စယာ နတ္ထိ။

သမနန္တရဘာဝေန ဥပကာရကော ဓမ္မော **သမနန္တရပစ္စယော,** တထာ သမနန္တရပစ္စယောပီတိ ဌပေတွာ ဥပသဂ္ဂမတ္တံ န ဧတ္ထ ကောစိ ဝိသေသော။ ယော ဟိ အနန္တရပစ္စယော, သောဝ သမနန္တရပစ္စယောတိ။ ပုရိမပစ္ဆိမာနဉ္ဟိ အနန္တရုပ္ပာဒဘာဝတော နိရန္တရုပ္ပာဒနသမတ္ထတာ အနန္တရပစ္စယတာ, ရူပကလာပာနံ ဝိယ သဏ္ဌာနာဘာဝတော ပစ္စယပစ္စယုပ္ပန္နာနံ သဟဋ္ဌာနာဘာဝတော စ “ဣဒမိတော ဥဒ္ဓံ ဟေဋ္ဌာ တိရိယ”န္တိ ဝိဘာဂာဘာဝတော အတ္တနော ဧကတ္တမိဝ ဥပနေတွာ သုဋ္ဌု အနန္တရဘာဝေန ဥပ္ပာဒေတုံ သမတ္ထတာ သမနန္တရပစ္စယတာ, တသ္မာ ဓမ္မတော အဝိသေသေပိ ဝိနေယျဝသေန ဗျဉ္ဇနတ္ထမတ္တတော ဝိသေသံ ဂဟေတွာ တေသံ ဝိသုံ ဒေသနာ ကတာ။ ယမ္ပိ “အတ္ထာနန္တရတာယ အနန္တရပစ္စယော, ကာလာနန္တရတာယ သမနန္တရပစ္စယော”တိ အာစရိယာနံ မတံ, တံ “နိရောဓာ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ နေဝသညာနာသညာယတနံ ကုသလံ ဖလသမာပတ္တိယာ သမနန္တရပစ္စယေန ပစ္စယော”တိအာဒီဟိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၁၈) ဝိရုဇ္ဈတီတိအာဒိနာ ပဋိက္ခိတ္တံ။

ဥပ္ပဇ္ဇမာနောဝ သဟုပ္ပာဒနဝသေန ဥပကာရကော ဓမ္မော သဟဇာတပစ္စယော ပကာသဿ ပဒီပော ဝိယ, သော ပနာယံ “စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ အညမညံ, သဟဇာတရူပာနဉ္စ, မဟာဘူတာ အညမညံ, ဥပာဒာရူပါနဉ္စ, ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝတ္ထုဝိပါကာ အညမည”န္တိ စ တိဝိဓော ဟောတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **“စိတ္တစေတသိကာ”** တိအာဒိ။ ယမ္ပိ ဟိ ဟဒ္ဒယံ အရူပက္ခန္ဓာဒိဝသေနဿ ဆဗ္ဗိဓတံ ဝုတ္တံ, တမ္ပိ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂဟိတံ။ ယော ပနေတ္ထ သေသရူပဓမ္မာနံ, ဥဘယတ္ထ ဝတ္ထုနော စ ပဝတ္တိယာ အရူပဓမ္မာနံ, ဥပာဒာရူပါနဉ္စ အညမညံ မဟာဘူတာနံ သဟဇာတပစ္စယတ္တာဘာဝတော, သော ပစ္စယဘာဝသာမတ္ထိယဝိသေသာဘာဝတော ဂတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

အညမညံ ဥပ္ပာဒနုပတ္ထမ္ဘနဘာဝေန အတ္တနော ဥပကာရကဿ ဥပကာရကော ဓမ္မော အညမညပစ္စယော။ အညမညုပတ္ထမ္ဘကတိဒဏ္ဍကံ ဝိယ ဥပကာရကတာ စ အညမညတာဝသေနေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, န သဟဇာတာဒိဝသေန။ သဟဇာတာဒိပစ္စယော ဟောန္တောယေဝ ဟိ ကောစိ ကဿစိ အညမညပစ္စယော န ဟောတိ စိတ္တစေတသိကာနံ စိတ္တဇရူပေ သတိ, မဟာဘူတာနံ ဥပာဒာရူပေ သတိ အညမညပစ္စယတ္တာဘာဝတော။ ယထာဟ “စတ္တာရော ခန္ဓာ အရူပိနော အညမညပစ္စယေန ပစ္စယော, စတ္တာရော မဟာဘူတာ။ပေ.။ ဩက္ကန္တိက္ခဏေ နာမရူပံ အညမညပစ္စယေန ပစ္စယော”တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၇)။ အာစရိယေန ပန ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မေ အပရာမသိတွာ ဝုစ္စမာနတ္တာ အဝိသေသေန ဝုတ္တံ “တထာ အညမညပစ္စယော”တိ။

တရုအာဒီနံ ပထဝီ ဝိယ အဓိဋ္ဌာနာကာရေန, စိတ္တကမ္မာဒီနံ ပဋာဒယော ဝိယ စ နိဿယာကာရေန ဥပကာရကော ဓမ္မော နိဿယပစ္စယော။ **ဝတ္ထုရူပာနီ**တိ သတ္တန္နံ ဝိညာဏဓာတူနံ အဓိဋ္ဌာနာကာရေန နိဿယပစ္စယဘူတာနိ ဝတ္ထုရူပါနိ။ **မဟာဘူတာ စိတ္တစေတသိကာ စာ** တိ အညမညံ, ဥပာဒာရူပါနဉ္စ တထေဝ နိဿယဘူတာနိ မဟာဘူတာနိ အညမညံ, သဟဇာတရူပါနဉ္စ နိဿယာကာရေန ပစ္စယာနိ စိတ္တစေတသိကာနိ, တဒမိနဝုတ္တိတာယ အတ္တနော ဖလေန နိဿိတာ န ပဋိက္ခိတ္တောတိ နိဿယော။

ယထာ ပန ဘုသော အာယာသော ဥပာယာသော, ဧဝံ ဘုသော နိဿယော ဥပနိဿယော, ဗလဝကာရဏန္တိ အတ္ထော, တသ္မာ ဗလဝကာရဏဘာဝေန ဥပကာရကော ဓမ္မော ဥပနိဿယပစ္စယောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ သော အာရမ္မဏူပနိဿယော အနန္တရူပနိဿယော ပကတူပနိဿယောတိ တိဝိဓောတိ အာဟ **“အာရမ္မဏာ”** တိအာဒိ။ တတ္ထ –

“အနံ ဒတွာ သီလံ သမာဒိယိတွာ ဥပေါသထကမ္မံ ကတွာ တံ ဂရုံ ကတွာ ပစ္စဝေက္ခတိ, ပုဗ္ဗေ သုစိဏ္ဏာနိ ဂရုံ ကတွာ ပစ္စဝေက္ခတိ, ဈာနာ ဝုဋ္ဌဟိတွာ ဈာနံ ဂရုံ ကတွာ ပစ္စဝေက္ခတိ, သေခါ ဂောတြဘုံ ဂရုံ ကတွာ ပစ္စဝေက္ခန္တိ, ဝောဒါနံ ဂရုံ ကတွာ ပစ္စဝေက္ခန္တိ, သေခါ မဂ္ဂါ ဝုဋ္ဌဟိတွာ မဂ္ဂံ ဂရုံ ကတွာ ပစ္စဝေက္ခန္တီ”တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၂၃) –

ဝေမာဒိနာ နယေန အာရမ္မဏူပနိဿယော တာဝ အာရမ္မဏာဓိပတိနာ သဒ္ဓိံ နာနတ္တံ အကတွာဝ ဝိဘတ္တော။ တေနာဟ **“အာရမ္မဏူပနိဿယော အာရမ္မဏာဓိပတိယေဝ”** တိ။ ကိဉ္စာပိ နာနတ္တံ အကတွာ ဝိဘတ္တော, တထာပိ အယံ တေသံ ဝိသေသော – ယံ အာရမ္မဏံ ဂရုံ ကတွာ စိတ္တစေတသိကာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တံ နိယမတော တေသံ အာရမ္မ

ဏောသု ဗလတရမ္မဏံ ဟောတိ။ ဣတိ ဂရုကာတဗ္ဗမတ္တဋ္ဌေန အာရမ္မဏာဓိပတိ, ဗလဝကာရဏဋ္ဌေန အာရမ္မဏူပနိ
သ္သယောတိ စ ဧဝမေတေသံ နာနတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အနန္တရူပနိဿယောပိ ''ပုရိမာ ပုရိမာ ကုသလာ ခန္ဓာ ပစ္ဆိမာနံ ပစ္ဆိမာနံ ကုသလာနံ ခန္ဓာနံ ဥပနိဿယပစ္စယေန ပစ္စယော''တိအာဒိနာ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၂၃) နယေန အနန္တရပစ္စယေန သဒ္ဓိံ နာနတ္တံ အကတွာဝ ဝိဘတ္တောတိ အာဟ **''အနန္တရူပနိဿယော ပန အနန္တရပစ္စယောတ''** တိ။ ဧဝံ သန္တေပိ အတ္တနော အနန္တရာ အနုရူပစိတ္တုပ္ပာဒဝသေန အနန္တရပစ္စယော, ဗလဝကာရဏဝသေန အနန္တရူပနိဿယပစ္စယောတိ ဧဝမေတေသံ နာနတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ပကတိယာ ဧဝ ပစ္စယန္တရရဟိတေန အတ္တနော သဘာဝေနေဝ ဥပနိဿယော **ပကတူပနိဿယော,** အာရမ္မဏ အနန္တရေဟိ အမိဿောဝ ပုထဂေဝ ကောစိ ဥပနိဿယောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အထ ဝါ ပကတော ဥပနိဿယော **ပကတူပနိဿယော။ ပကတော**တိ စေတ္ထ ပ-ကာရော ဥပသဂ္ဂေ, သော အတ္တနော ဖလဿ ဥပ္ပာဒနသမတ္ထဘာဝေန သန္တာနေ နိပ္ဖာဒိတဘာဝံ, ဥပသေဝိတဘာဝဉ္စ ဒီပေတိ, တသ္မာ အတ္တနော သန္တာနေ နိပ္ဖန္နော ဝ ကာယိကသုခဒုက္ခသဒ္ဓါသီလာဒိ ဥပသေဝိတော ဝ ဥတုဘောဇနာဒိ ပကတူပနိဿယောတိ အတ္ထော။ ဥပသေဝနဋ္ဌေတ္ထ ဒုဝိဓံ ဥပယောဂေ ပသေဝနံ အာရမ္မဏူပသေဝနဉ္စ။ ဝေဠ ကတ္တ အနာဂတဿာပိ ဥပနိဿယပစ္စယတာ လဗ္ဘာ ဟောတိ။ **ကာယိက သုခ။ပေ။ ယော စာ**တိ ဧတ္ထ ကာယိကသုခဒုက္ခာနိ ရာဂသဒ္ဓါဒီနံ, ဥတုဘောဇနာဒယော စိတ္တသမာဓာနာဒီနံ, သဒ္ဓါသီလာဒယော သဒ္ဓါသီလာဒီနဉ္စ ဥပနိဿယာ ဟောန္တိ။ **အာဒိ-**သဒ္ဒေန ယံ ယံ ဥပနိဿာယ ယဿ ယဿ သမ္ဘ
ဝေ, တံ တံ တဿ တဿ ဥပနိဿယပစ္စယဘူတံ သင်္ဂဏှာတိ။ ပစ္စယမဟာပဒေသော ဟေသ, ယဒိဒံ ဥပနိဿယ
ပစ္စယောတိ။

ပစ္စုပ္ပန္နတော ပဌမတရံ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ဝတ္တမာနဘာဝေန ဥပကာရကော ဓမ္မော **ပုရေဇာတပစ္စယော** ။ သော စ ရူပဓမ္မောဝ သမာနော အရူပဓမ္မဿေဝ ဟောတိ။ တေနာဟ **''ဝတ္ထုပုရေဇာတော နာမာ''**တိအာဒိ။ ယထာ စေတ္ထ **''ဝတ္ထုရူပာနီ''**တိ ဟဒယဝတ္ထုနောပိ ဂဟဏံ, ဧဝံ **''ရူပာဒီနီ''**တိအာဒိ-ဂ္ဂဟဏေန ဓမ္မာရမ္မဏဿာပိ ဂဟဏံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ နနု စ ပဉ္စာရမ္မဏာနေဝ အာရမ္မဏပုရေဇာတဘာဝေန အာဂတာနီတိ? သစ္စံ အာဂတာနိ, ပဉ္ဟာတရေ ပန ''သေခါ တ ပု ထုဇ္ဇနာ တ စက္ခုံ အနိစ္စတော ဒုက္ခတော အနတ္တတော ဝိပဿန္တိ''တိအာဒိနာ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၂၄) အဝိသေသေန ပစ္စုပ္ပ န္နစက္ခာဒီနမ္ပိ ဂဟိတတ္တာ ဓမ္မာရမ္မဏဿ အာရမ္မဏပုရေဇာတဘာဝေ န သက္ကာ ပဋိဗာဟိတုံ။ အတ္ထတောပိ ဟေတံ သိဒ္ဓံ ''ယံ ယံ ပစ္စုပ္ပန္နံ အာရမ္မဏံ ဂဟေတွာ မနောဒွာရေ စိတ္တံ ပဝတ္တတိ, တံ တဿ အာရမ္မဏပုရေ ဇာတံ ဟောတီ''တိ။ ဧတ္ထ စ နိဿယာရမ္မဏာကာရာဒီဟိ ဝိသိဋ္ဌာ ပုရေဇာတဘာဝေန ဝိနာ ဥပကာရဘာဝံ အဂစ္ဆန္ တာနံ ဝတ္ထာရမ္မဏာနံ ပုရေဇာတာကာရေန ဥပကာရကတာ ပုရေဇာတပစ္စယတာတိ အယမဿ နိဿယာရမ္မဏပစ္စယ တာဟိ ဝိသေသော။

ဂိဇ္ဈပေတကသရီရာနံ အာဟာရာသာ စေတနာ ဝိယ ပုရေဇာတာနံ ရူပာနံ ဥပတ္ထမ္ဘကဘာဝေန ဥပကာရကော ဓမ္ မော **ပစ္ဆာဇာတပစ္စယော** ။ မနောသဉ္စေတနာဟာရဝသေန ဟိ ပစ္ဆာဇာတစိတ္တစေတသိကေဟိ ဝိနာ သန္တာနဋ္ဌိတိ ဟေတုဘာဝံ အဂစ္ဆန္တာနံ ပစ္ဆာဇာတာကာရေန စိတ္တစေတသိကာနံ ဥပကာရကတာ ဝိပ္ပယုတ္တာကာရာဒီဟိ ဝိသိဋ္ ဌာ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယတာတိ ဧဝံ သဗ္ဗပစ္စယာနံ ပစ္စယန္တရာကာရဝိသိဋ္ဌာ ဥပကာရကတာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။ သော ပန ''ပစ္ဆာ ဇာတာ စိတ္တစေတသိကာ ဓမ္မာ ပုရေဇာတဿ ဣမဿ ကာယဿ ပစ္ဆာဇာတပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၁၁) အာဂတတ္တာ ကေဝလောတိ အာဟ **''စိတ္တစေတသိကာတ''** တိ။

ပုရိမပုရိမပရိစိတဂန္ထော ဝိယ ဥတ္တရုတ္တရဿ ဂန္ထဿ ကုသလာဒိဘာဝေန အတ္တသဒိသပဂုဏဗလဝဘာဝဝိ သိဋ္ဌံ အတ္တသဇာတိယတာကဟဏံ အာသေဝနံ, တေန ပစ္စယာ သဇာတိယဓမ္မာဝ **အာသေဝနပစ္စယော** ။ ဘိန္နဇာတိကာ ဟိ ဘိန္နဇာတိကာနံ အာသေဝနဂုဏေန ပဂုဏဗလဝဘာဝဝိသိဋ္ဌံ ကုသလာဒိဘာဝသင်္ခါတံ အတ္တနော ဂတိံ ကဟာပေတုံ န သက္ကောန္တိ, န စ သယံ တတော ဂဏှန္တိ။ တေ ပန အနန္တရာတီတာနိ လောကိယကုသလာကုသလာနိ စေဝ အနာဝဇ္ဇ နကိရိယာဇဝနာနိ စာတိ အာဟ **''ဌပေတွာ အာဝဇ္ဇနဒွယ''** န္တိအာဒိ။ ''န မဂ္ဂပစ္စယာ အာသေဝနေ ဧကေ''န္တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၂၂၁) ဝစနတော အဟေတုကကိရိယာသု ဟသိတုပ္ပာဒဿေဝ အာသေဝနဘာဝေန, အာဝဇ္ဇနဒွယံ အာသေဝနပစ္စ ယော န ဟောတိ, လောကုတ္တရမ္ပိ ကုသလံ ဘိန္နဇာတိကဿေဝ ဖလဿ ပုရေစရတ္တာ န တေန, အာသေဝနဂုဏံ ဂ

ဏှာပေတိ, ဝိပာကာဗျာကတမ္ပိ ကမ္မဝသေန ။ ဝိပာကဘာဝပ္ပတ္တံ ကမ္မပရိဏာမိတံ ကမ္မဝေဂက္ခိတ္တံ ပတိတံ ဝိယ ဟုတွာ ပဝတ္တမာနံ အတ္တနော သဘာဝံ ကပေတွာ ပရိဘာဝေတွာ နေဝ အညဝိပာကံ ပဝတ္တေတိ, န စ ပုရိမဝိပာကာနုဘာဝံ ဂဟေတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ လောကုတ္တရဝိပာကမ္ပိ ဟိ ကိဉ္စာပိ ဇဝနဝသေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အာသေဝနဂုဏံ ပန ဂဏှာတိ, န စ အညံ ကပာပေတိ။ ယမ္ပိ "အာသေဝနဝိနိမုတ္တံ ဇဝနံ နတ္ထီ"တိ **အာစရိယဓမ္မပာလ** ထေရေန ဝုတ္တံ, တမ္ပိ "ယေဘုယျဝသေန ဝုတ္တ"န္တိ ဝိညာယတိ, ဣတရထာ ပန အာစရိယဿ အသမပေက္ခိတာဘိဓာယကတ္တပ္ပသင်္ဂတော။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ **ပဋ္ဌာနဋ္ဌကထာယံ** "လောကုတ္တရော ပန အာသေဝနပစ္စယော နာမ နတ္ထီ"တိ (ပဋ္ဌာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၂)။ မဂ္ဂေ ပန ဂေါတြဘုတော အာသေဝနံ န ဂဏှာတီတိ နတ္ထိ ဘူမိအာဒိဝသေန နာနာဇာတိကတာယ အနဓိပ္ပေတတ္တာ။ တထာ ဟိ ဝုတ္တံ **ပဋ္ဌာနေ** "ဂေါတြဘု မဂ္ဂဿ အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယော, ဝေါဒါနံ မဂ္ဂဿ အာသေဝနပစ္စယေန ပစ္စယော"တိ (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၂၆)။

စိတ္တပ္ပယောဂသင်္ခါတအာယူဟနကိရိယာဘာဝေန သဟဇာတာနံ, နာနက္ခဏိကာနဉ္စ ဥပကာရကော ဓမ္မော **ကမ္မပစ္စယော** ။ ကမ္မန္တိ ဟိ စေတနာ ဝုစ္စတိ, သာ စ အာယူဟနဗျာပာရာ။ ပစ္စယုပ္ပန္နေန သဟ ဥပ္ပန္နာ **သဟဇာတာ,** ပစ္စယုပ္ပန္နတော နာနက္ခဏေ ဘဝာ **နာနက္ခဏိကာ** ။ သဟဇာတာ လောကိယလောကုတ္တရာ စေတနာတိ သမ္ဗန္ဓော။ သာ သဟဇာတနာမာနံ, တံသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ရူပာနံ ပစ္စယော, ဣတရာ ပန ဝိပာကကဋတ္တာရူပာနန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **သာ သဝကုသလာကုသလစေတနာ**တိ အတ္တနော ဥပ္ပာဒဝိသိဋ္ဌေ သန္တာနေ သေသပစ္စယသမာဂမေ ပဝတ္တမာနာနံ ဝိပာကကဋတ္တာရူပာနံ သန္တာနဝိသေသနကိရိယာဘာဝေန ဥပကာရိကာ ကာမရူပာရူပကုသလစေတနာ, အကုသလစေတနာ စ။ တဿာ ဟိ တထာ ကိရိယာဘာဝေန ပဝတ္တတ္တာ တေသံ ပဝတ္တိ, န အညထာ။ ဣတရာ ပန သဟဇာတာနံ အာယူဟနကိရိယာဘာဝေန ပဝတ္တမာနာ ဥပကာရိကာတိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ အဝဓာရဏေန ပနေတ္ထ စေတနာသမ္ပယုတ္တံ အဘိဇ္ဈာဒိကမ္မံ ပဋိက္ခိပတိ သတိပိ ဝိပာကဓမ္မသဘာဝေ စေတနာဝဇ္ဇာနံ အတံသဘာဝတ္တာ။ **အနာသဝ။ပေ.။ ပစ္စယော** တိ ဣမိနာ လောကိယကုသလစေတနာယ ဝိသေသမတ္တံ ဒဿေတိ, န နာနက္ခဏိကကမ္မပစ္စယတာဘာဝံ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ ဝုတ္တံ **အဋ္ဌကထာယံ** "အရူပာဝစရစေတနာ, ပန လောကုတ္တရစေတနာ စ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ နိရုဒ္ဓာ အတ္တနော အတ္တနော ဝိပာကက္ခန္ဓာနံ နာနက္ခဏိကကမ္မပစ္စယေန ပစ္စယော"တိ။

အတ္တနော နိရုဿာဟသန္တဘာဝေန သဟဇာတနာမရူပာနံ နိရုဿာဟသန္တဘာဝာယ ဥပကာရကော အရူပဓမ္မော **ဝိပာကပစ္စယော** ။ တေနာဟ **"ဝိပာကစိတ္တစေတသိကာ"** တိ။ တေ ဟိ ပယောဂေန အသာဓေတဗ္ဗတာယ ကမ္မဿ ကတတ္တာ နိပ္ဖန္နမတ္တတော နိရုဿာဟသန္တဘာဝါ ဟောန္တိ, န ကိလေသဝူပသမသန္တဘာဝါ ။ နိရုဿာဟသန္တဘာဝတော ဧဝ ဟိ ဘဝင်္ဂါဒယော ဒုဝိညေယျာ။ ပဉ္စဒွါရေပိ ဟိ ဇဝနပ္ပဝတ္တိယာဝ ရူပာဒီနံ ဂဟိတတာ ဝိညာယတိ။ အဘိနိပါတသမ္ပဋိစ္ဆနသန္တီရဏမတ္တာ ပန ဝိပါကာ ဒုဝိညေယျာ ဧဝ။

ရူပာရူပာနံ ဥပတ္ထမ္ဘကတ္တေန ဥပကာရော **အာဟာရပစ္စယော** ။ သတိပိ ဟိ ဇနကဘာဝေ ဥပတ္ထမ္ဘကတ္တမေဝ အာဟာရဿ ပဓာနကိစ္စံ, ဇနယန္တောပိ စ အာဟာရော အဝိစ္ဆေဒဝသေန ဥပတ္ထမ္ဘေန္တောဝ ဇနေတီတိ ဥပတ္ထမ္ဘနဘာဝေါ ဧဝ အာဟာရဘာဝေါတိ။ တတ္ထ ကဗဠီကာရော အာဟာရော ရူပကာယဿေဝ ဥပတ္ထမ္ဘကော, သေသာ တယော ရူပာရူပကာယဿ။ န ကေဝလဉှိ တေ နာမဓမ္မာနမေဝ အဝိစ္ဆေဒဟေတုကာ, အထ ခေါ ပဋိသန္ဓိယံ ကဋတ္တာရူပာနံ, ပဝတ္တေ စိတ္တဇရူပာနမ္ပိ။

တေသု တေသု ကိစ္စေသု ပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မေဟိ အတ္တာနံ အနုဝတ္တာပနကသင်္ခါတအာဓိပစ္စဋ္ဌေန ပစ္စယော **ဣန္ဒြိယပစ္စယော** ။ အဓိပတိပစ္စယဓမ္မာနဉှိ ပဝတ္တိဝိနိဝါရကေ အဘိဘဝိတွာ ပဝတ္တနေန ဂရုဘာဝေါ အဓိပတိယဋ္ဌော, ဣန္ဒြိယာနံ ပန ဒဿနာဒိကိစ္စေသု စက္ခုဝိညာဏာဒီဟိ, ဇီဝနေ ကမ္မဇရူပေဟိ, အရူပဓမ္မေဟိ စ ဇီဝန္တေဟိ သုခိတာဒိဘာဝေသု သုခိတာဒီဟိ အဓိမောက္ခပဂ္ဂဟုပဋ္ဌာနာဝိက္ခေပပဇာနနေသု "အနညာတံ ဉဿာမီ"တိ ပဝတ္တိယံ အာဇာနနေ, အညာတာဝိဘာဝေ စ သဒ္ဓါဒိသဟဇာတေဟီတိ ဧဝံ တံတံကိစ္စေသု စက္ခာဒိပစ္စယေဟိ ဓမ္မေဟိ စက္ခာဒီနံ အနုဝတ္တနီယတာမတ္တံ ဣန္ဒြိယာနံ အာဓိပစ္စဋ္ဌောတိ အယမေဝ တေသံ ဝိသေသော။ **ရူပသတ္တက**-ဂ္ဂဟဏေန စက္ခာဒီနိ ပဉ္စ, ဣတ္ထိပုရိသိန္ဒြိယဒွယဉ္စ ဒဿေတိ။ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ပန အရူပဇီဝိတိန္ဒြိယေန သဒ္ဓိံ ဧကတော ကတွာ **ဇီဝိတ**-ဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတံ။ ဧဝဉှိ ဒွါဝီသတိ ဣန္ဒြိယာနိ ဟောန္တိ။ "အနာဒိမတိ သံသာရေ အနညာတံ အသစ္ဆိကတံ စတုသစ္စဓမ္မံ, နိဗ္ဗာနမေဝ ဝါ ဉဿာမီ"တိ ပဝတ္တဿ ဣန္ဒြိယံ **အနညာတညဿာမီတိန္ဒြိယံ,** ပဌမမဂ္ဂဉာဏံ။

အာဇာနတော ပဌမမဂ္ဂေန ဒိဋ္ဌမရိယာဒံ အနတိက္ကမိတွာ ဇာနတော ဣန္ဒြိယံ **အညိန္ဒြိယံ,** သောတာပတ္တိဖလတော ယာဝ အရဟတ္တမဂ္ဂါ ဆသု ဉာဏေ, အညာတာဝိနော စတူသု သစ္စေသု ပရိနိဋ္ဌိတကိစ္စဿ ဣန္ဒြိယံ **အညာတာဝိန္ဒြိယံ,** အရဟတ္တဖလဉာဏေ ။ ပဌမံ ပရိယာယတော ဣန္ဒြိယတ္တံ သန္ဓာယ ရူပသတ္တက-ဂ္ဂဟဏေန ဂဟေတွာပိ ပုန ကထဋ္ဌ ဥပကာရကတ္တာဘာဝတော ဣတ္ထိပုရိသိန္ဒြိယာနံ ဧတ္ထ အဂ္ဂဟဏံ ဒဿေတုံ **''တေသု''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တာနိ ဟိ ယေဘုယျေန လိင်္ဂါဒီဟိ အနုဝတ္တိယမာနာနိပိ ပစ္စယဘာဝတော နာနုဝတ္တိယန္တီတိ ဝုတ္တောတယမတ္ထော။

အာရမ္မဏူပနိဇ္ဈာနလက္ခဏူပနိဇ္ဈာနဝသေန ဥပဂန္တွာ အာရမ္မဏနိဇ္ဈာနံ ဈာနပစ္စယတာ, သော စ ဝိတက္ကာဒီနမေဝ အာဝေဏိကော သဘာဝေတိ အာဟ **''ဈာနပစ္စယော''** တိအာဒိ။ တေ ပန ပဋိသန္ဓိယံ ကဋတ္တာရူပာနံ, ပဝတ္တေ စိတ္တဇရူပာနံ, ဥဘယတ္ထ နာမဓမ္မာနဉ္စ ပစ္စယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

သုဂတိတော, ဒုဂ္ဂတိတော, ကုသလတော, အကုသလတော တ နိယျာနဋ္ဌေန သဟဇာတာနံ ဥပကာရကတာ မဂ္ဂပစ္စယတာ, သာ စ သမ္မာဒိဋ္ဌာဒီနန္တိ အာဟ **''မဂ္ဂပစ္စယော''** တိအာဒိ။ **သင်္ကပ္ပ** -ဂ္ဂဟဏေန သမ္မာသင်္ကပ္ပံ, မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပဉ္စ ဒဿေတိ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ မိစ္ဆာသင်္ကပ္ပာဒယော ဟိ အဟာယမဂ္ဂါ, မိစ္ဆာသတိမိစ္ဆာတစာဒယော စေတော ထ တထာပဝတ္တစိတ္တုပ္ပာဒာ, စေတနာ စ, အယမ္ပိ ဈာနပစ္စယေ ဝုတ္တာနမေဝ ပစ္စယုပ္ပန္နာနံ ပစ္စယောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ပရမတ္တေန ဘိန္နာနမ္ပိ ဧကီဘာဝဂတာနံ ဝိယ ဧကုပ္ပာဒါဒိဘာဝသင်္ခါတသမ္ပယောဂလက္ခဏေန ဥပကာရကတာ သမ္ပယုတ္တပစ္စယတာ, သာ စ နာမဓမ္မာနမေဝ, န ရူပဓမ္မာနန္တိ အာဟ **''သမ္ပယုတ္တပစ္စယော''** တိအာဒိ။

အညမညသမ္ဗန္ဓတာယ ယုတ္တာနမ္ပိ သမာနာနံ ဝိပ္ပယုတ္တဘာဝေန ဝိသံသဋ္ဌတာယ နာနတ္တုပဂမနေန ဥပကာရကတာ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတာ, သာ စ ဝတ္ထုနံ, စိတ္တစေတသိကာနမေဝ တတိ အာဟ **''ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော''** တိအာဒိ။ ဆ ဝတ္ထူနိ ဟိ သတ္တန္နံ ဝိညာဏာနံ ယထာရဟံ ပဋိသန္ဓိယံ, ပဝတ္တေ, စိတ္တစေတသိကာ ပဋိသန္ဓိယံ ကဋတ္တာရူပာနံ, ပဝတ္တိယံ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနဉ္စ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော။ **ဝတ္ထုပုရေဇာတာနီ**တိ ဣဒံ စက္ခာဒိဝတ္ထုဝသေနေဝ ဝုတ္တံ, ဟဒယဝတ္ထု ပန ပဋိသန္ဓိယမ္ပိ ပစ္စယဘာဝတော သဟဇာတမ္ပိ လဗ္ဘတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ ဟေတံ အဗ္ဘာကတပဒဿ **သဟဇာတဝိဘင်္ဂေ** ''ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ ဝိပာကာဗျာကတာ ခန္ဓာ ကဋတ္တာရူပာနံ, ခန္ဓာ ဝတ္ထုဿ, ဝတ္ထု ခန္ဓာနံ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန ပစ္စယော''တိ။ တထာ **ပစ္ဆာဇာတာ စိတ္တစေတသိကာ** တိ စ စက္ခုဝိညာဏာဒိဝသေနေဝ ဝုတ္တံ, ''သဟဇာတာ ကုသလာ ခန္ဓာ စိတ္တသမုဋ္ဌာနာနံ ရူပာနံ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယေန ပစ္စယော''တိအာဒိဝစနတော (ပဋ္ဌာ. ၁.၁.၄၃၄) ပန သဟဇာတာပိ လဗ္ဘန္တိ။ ဧဝဉ္စ ကတွာ ဝုတ္တံ **အဋ္ဌကထာယံ** ''ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယော သဟဇာတပုရေဇာတပစ္ဆာဇာတဝသေန တိဝိဓော''တိ။ အယံ ပန ရူပဓမ္မော သမာနော ရူပဓမ္မဿ ပစ္စယော န ဟောတိ သမ္ပယောဂ သင်္ကာယ အဘာဝတော။

ယေသဉှိ နာမာနံ စက္ခာဒီနံ အဗ္ဘန္တရတော နိက္ခမန္တာနံ ဝိယ ပဝတ္တိ, ရူပာနဉ္စ နာမသန္နိဿယေနေဝ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနံ သမ္ပယောဂသင်္ကာ ဟောတိ, တေသမေဝ ဝိပ္ပယုတ္တပစ္စယတာ ဝုတ္တာ။ ရူပာနံ ပန ရူပေဟိ သာသင်္ကာ နတ္ထိ, ဝတ္ထုသန္နိဿယေနေဝ စ ဇာယန္တာနံ နာမာနံ ဝိသယမတ္တံ အာရမ္မဏန္တိ တေနာပိ တေသံ သမ္ပယောဂသင်္ကာ နတ္ထိ။ ပစ္စုပ္ပန္နသဘာဝေန အတ္ထိဘာဝေန တာဒိသဿေဝ ဓမ္မဿ ဥပတ္ထမ္ဘကတ္တေန ဥပကာရကတာ အတ္ထိပစ္စယတာ။ သတိပိ ဟိ ဇနကတ္တေ ဌိတိယံယေဝ သာတိသယော အတ္ထိပစ္စယာနံ ဗျာပါရောတိ ဥပတ္ထမ္ဘကတာ တေသံ ဂဟိတာ, တေ စ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယာဒီနေဝတိ အာဟ **''အတ္ထိပစ္စယော''** တိအာဒိ။ ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယဉှိ ကဋတ္တာရူပာနံ, ကဗဠီကာရာဟာရော ဣမဿ ကာယဿ , အာရမ္မဏပုရေဇာတာနိ စိတ္တစေတသိကာနံ နိဿယပစ္စယေ ဝုတ္တဓမ္မာ, တတ္ထေဝ ဝုတ္တပစ္စယုပ္ပန္နာနဉ္စ အတ္ထိပစ္စယော။ **နိဿယပစ္စယေ ဝုတ္တဓမ္မာ** တိ စ ဝတ္ထုရူပ မဟာဘူတစိတ္တစေတသိကာနံ ဓမ္မသာမညေနေဝ ဂဟဏံ, န နိဿယပစ္စယဘာဝိနိယမေဝ။ ပစ္ဆာဇာတာနမ္ပိ စိတ္တစေတသိကာနံ ပုရေဇာတဿ ကာယဿ ပဉ္စဟာတရေ ပစ္စယဘာဝေန နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ။ ဧတ္ထ စ အတ္ထိဘာဝတာဘာဝေန အနုပကာရကာနမေဝ အတ္ထိဘာဝေန ဥပကာရကတာယ အတ္ထိပစ္စယတာဘာဝတော နတ္ထိ နိဗ္ဗာနဿ သဗ္ဗအာ ဘာဝိနော

အတ္ထိပစ္စယတာ, ဥပ္ပာအဒိယုတ္တာနံ တ နတ္ထိဘာဝေပကာရတာဝိရုဒ္ဓေ ဥပကာရကဘာဝေ အတ္ထိပစ္စယတာတိ န တသ္သ တပ္ပစ္စယတ္တပ္ပသင်္ဂေါ။

နတ္ထိပစ္စယော တိအာဒီသု အနန္တရတာမတ္တေန, စိတ္တနိယာမကဘာဝေန တ ဥပကာရကတာ အနန္တရပစ္စယတာ။ ကေ သိံ ဖဿာဒိဓမ္မသမုအာယေ ပဝတ္တမာနေ ဒုတိယဿ အဘာဝတော အတ္တနော ဌိတိယာ ဩကာသမလဘန္တာနံ အနန္တရံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနကစိတ္တစေတသိကာနံ ဩကာသအနုဝသေန ဥပကာရကတာ နတ္ထိပစ္စယတာ။ အတ္တနော သဘာဝတဝိဂမေန အပ္ပ ဝတ္တမာနာနံ ဝိဂတဘာဝေန ဥပကာရကတာ ဝိဂတပစ္စယတာ။ အတ္ထတော ပန ဒွိန္နမ္ပိ အနန္တရပစ္စယဘာဝီဓမ္မတ္တာ အဝိသေသော ဝုတ္တော။ သဘာဝတာမတ္တေန ဥပကာရကတာ အတ္ထိပစ္စယတာ, နိရောဓာနုပဂမနဝသေန ဥပကာရက တာ အဝိဂတပစ္စယတာတိ ပစ္စယဝိသေသော တေသံ ဓမ္မာဝိသေသေပိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဓမ္မာနဥ္ပိ သမတ္ထတာဝိသေသံ သဗ္ဗာကာရေန ဥတ္တ တဘဂဝတာ စတုဝီသတိပစ္စယာ ဒေသိတာတိ ဘဂဝတိ သဒ္ဓါယ ''ဇံ ဝိသေသာ ဧတေ ဓမ္မာ''တိ သုတမယဉာဏံ ဥပ္ပာဒေတ္တ တ စိန္တာဘာဝနာမယဉာဏေဟိ တဒဘိသမယာယ ယောဂေ ကရဏီယော။ အဝိသေသေပိ ဓမ္မ သာမတ္ထိယဿ တထာ တထာ ဝိနေတဗ္ဗပုဂ္ဂလာနံ ဝသေန ဟေဍ္ဍာ ဝုတ္တောပိ ပစ္စယော ပုန ပကာရန္တရေန ဝုစ္စ စတိ ယထာ အဟေတုကဒုကံ ဝတ္တတပိ ဟေတုဝိပ္ပယုတ္တဒုကံ ဝိယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။

ယသ္မာ မဟာဘူတာ အညမညံ, ဥပာအရူပာနဉ္စ သဟဇာတပစ္စယာ, မဟာဘူတာ အညမညံ အညမညနိဿယ ပစ္စယာ, ဥပာအရူပာနံ နိဿယပစ္စယာဝ, ကဗဠီကာရော အာဟာရော ဣမဿ ကာယဿ အာဟာရပစ္စယော, မဟာဘူ တာ အညမညံ, ဥပာအရူပာနဉ္စ ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ကဋတ္တာရူပာနဉ္စ အတ္ထိအဝိဂတဣန္ဒြိယပစ္စယာ, တသ္မာ ဝုတ္တံ **''ရူ ပံ ရူပဿ။ပေ.။ သတ္တဓာ ပစ္စယော ဟောတီ''**တိ။

ရူပံ အရူပဿာ တိအာဒီသုပိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တပစ္စယုပ္ပန္နဓမ္မေ သုဋ္ဌု ဉပလက္ခေတ္တ တ ပစ္စယော ယောဇေတဗ္ ဗော။ **ရူပံ ရူပာရူပဿာတိ နတ္ထိ** တိ ဣဒံ သဟဇာတပစ္စယဘူတမ္ပိ ရူပံ ရူပာရူပဒ္ဒဝယဿ ပစ္စယဘာဝေန အနာဂတန္တိ ကတ္တ ဝုတ္တံ။

သဗ္ဗေသံ ပစ္စယာနံ အာရမ္မဏပစ္စယေ ဥပနိဿယပစ္စယေ, သဟဇာတနာနက္ခဏိကစေတနာယ ကမ္မပစ္စယေ, သဟဇာတပုရေဇာတပစ္ဆာဇာတာဒိဘေဒဿ အတ္ထိပစ္စယေ စ သမောဓာနတော သဗ္ဗေပိ ပစ္စယာ သင်္ခေပတော စ တုဗ္ဗိဓာယေတတိ ဒဿေန္တော အာဟ **''သဗ္ဗေ ပနိမေ''** တိအာဒိ။

ဣတိ အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသိနိယာ နာမ

အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာယ

ပစ္စယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

နိဂမနကထာဝဏ္ဏနာ

၁၄၀၀-၂. သဗ္ဗဓမ္မေသု အပ္ပဋိဟတဂတိတာယ သုန္ဒရာ မတိ ဧတဿာတိ သုမတိ, တဿ **သုမတိဿ** ဘဂဝ တော **မတိဝိစာရံ** ဉာဏစာရံ ဗောဓေတီတိ **သုမတိမတိဝိစာရဗောဓနော**။ ဝိရုဒ္ဓါ မတိ ယေသံ တေ ဝိမတိနော, ဝိရုဒ္ဓါ မတီ တိ စ ဝိရုဒ္ဓဒဿနန္တိ အတ္ထော။ တေသံ ဝိမောဟံ ဝိနာသေတီတိ **ဝိမတိဝိမောဟဝိနာသနော။ ယတော** ယသ္မာ နာမ တော သုမတိနာ ဘိက္ခုနာ **မာနတော** ဗဟုမာနေန **အာယာစိတသမ္မာနတော** အာယာစိတော ဟုတ္တ တ သမ္မာ အဝနတော သအာ ယေဝ မတော အယံ, **တတော** တသ္မာ မယာ ရစိတော အဘိဓမ္မာဝတာရော။ တထာ ဟိ **ဘာဝနာ** သာဓူနံ သမ္ဘာဝနာ **ဟိတဝိ ဘာဝနာ** ဟိတပ္ပကာသနတော သအာ တောသအာတိ ယောဇနာ။

၁၄၀၃-၁၄. အယုတ္တံ တ ဝိရုဒ္ဓံ တ တိ တတ္ထ ''အဌကထာယ ဝိမုခဘူတံ အယုတ္တံ နာမ, ဟဋ္ဌိယာ ဝိမုခဘူတံ ဝိရုဒ္ ဓ''န္တိ ဝဒန္တိ။ **ဗျပ္ပထာန** န္တိ စ တစနာမဂ္ဂနန္တိ အတ္ထော။ **တိဝိဓာ**တိ ကောဗျပ္ပထော သဒ္ဒသမ္ပန္နော, န အတ္ထသမ္ပန္နော, ကောဗ အတ္ထသမ္ပန္နော, န သဒ္ဒသမ္ပန္နော, ကောဗ ဥဘယသမ္ပန္နောတိ တိပ္ပကာရာတိ အတ္

ထော။ ဟိတမေဝ အတ္ထောတိ ဟိတတ္ထော, တံ အတ္တနော ကာမေတီတိ **ဟိတတ္ထကာမော** ။ အသံကိဏ္ဏကုလာကုလေဟိ အသမ္ဘိန္နကုလေဟိ သံကိဏ္ဏော။ ကေလာသောယေဝ သိခရောတိ **ကေလာသသိခရော,** သော ဟိ ဟိမဝတော စတုရာသီတိယာ ကူဋသဟဿာနံ ဟမောက္ခော ရဇတမယော မဟာသိခရော။ တအာကာရေဟိ သဗ္ဗသေတေဟိ ဟသာဒေဟိ ပဋ္ဌိမဏ္ဍိတတ္တာ **ကေလာသ။ပေ။ မဏ္ဍိတော။ ကဏ္ဍှဟအသေနာ** တိ ဇဝံနာမကေန ဥပဟာသကေန။ **ဟာစီနဟာသာဒေ**တိ ဟာစိနဒိသာဘာဂသန္နိဿိတေ ဟာသာဒေ။ **အယန္တိ** အယမဘိဓမ္မာဝတာရော။

နိဋ္ဌိတာယံ အဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသိနီ နာမ

အဘိဓမ္မာဝတာရသံဝဏ္ဏနာ။

နိဂမနကထာ

၁. ရမ္မေ **ပုလတ္ထိနဂရေ** နဂရာဓိရာဇေ၊
ရညာ **ပရက္ကမဘုဇေန** မဟာဘုဇေန။
ကာရာပိတေ ဝသတိ **ဇေတဝနေ** ဝိဟာရေ၊
ယော ရမ္မဟမ္မိယဝရူပဝနာဘိရာမေ။

၂. သမ္ပန္နသီလဒမသံယမတောသိတေဟိ၊
သမ္မာနိတော ဝသိဂဏေဟိ ဂုဏာကရေဟိ။
ပတ္တော မုနိန္ဒဝစနာဒိသု နေကဂန္ထ-
ဇာတေသု စာစရိယတံ မဟိတံ ဝိဒူဟိ။

၃.. ဉာဏာနုဘာဝမိဟ ယဿ စ သူစယန္တိ၊
သံဝဏ္ဏနာ စ ဝိနယဋ္ဌကထာဒိကာနံ။
သာရတ္ထဒီပနိမုခာ မဓုရတ္ထသာရ-
သန္ဒီပနေန သုဇနံ ပရိတောသယန္တိ။

၄. တဿာနုကမ္ပမဝလမ္ဗိယ **သာရိပုတ္တ-**
တ္ထေရဿ ထာမဂတသာရဂုဏာကရဿ။
ယော သာသနေ ဖိနဝရဿ ရတိံ ဥဠာရံ၊
ပပ္ပောတိ နန္ဒိပရိဝေဏနိတသတသီ။

၅. သ သာဓယံ သောတုဟိတံ အနပ္ပကံ၊
သုမင်္ဂလော ဒီရိတနာမဝိဿုတော။
အကာ**ဘိဓမ္မတ္ထဝိကာသိနိံ** ဣမံ၊
ပကာသယန္တိံ မဓုရတ္ထသမ္ပဒန္တိ။

အဘိဓမ္မာဝတာရဋီကာ သမတ္တာ။